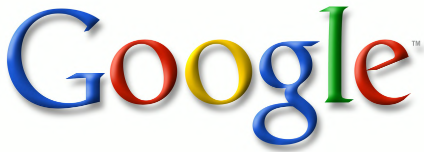

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

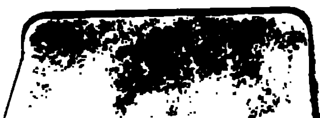
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

600004016H

29

755.

1830

CLAVIS
OVI TESTAMENTI
PHILOLOGICA

USIBUS

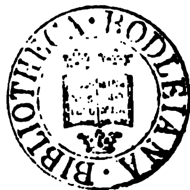
CHOLARUM ET JUVENUM THEOLOGIAE STUDIOSORUM ACCOMMODATA.

AUCTORE

HRIST. ABRAHAMO WAHL,

PHILOSOPH. ET THEOL. DOCTORE,

VERBI DIV. APUD OSSITIENSES MINISTRO PRIMO ET DIOECESEOS EIUSDEM NOMINIS ANTISTITE.

VOL. I. *A — K.*

EDITIO SECUNDA, EMENDATIOR ET AUCTIOR.

LIPSIAE,

APUD JOH. AMBROSIUM BARTH.

MDCCCXXIX.

755.

ORDINI

THEOLOGORUM,

QUI SUNT IN ACADEMIA LIPSIENSI,

SUMME VENERANDO

HUNC LIBRUM

D. D. D.

AUCTOR.

PRAEFATIO.

m ante hos decem annos clavem N. T. philolo-
m, usibus scholarum et iuvenum Theologiae
liosorum accommodatam, pararemus, profecto
id egimus, ut de virorum, qui, Novi Testamenti
lexicographi vel interpretes, optime de litteris
is meruerunt, praestantissimorum ac doctissimo-
laudibus detraheremus, immo, cum, quae ab
is inde circiter triginta in scholis philologorum
mo studio et cum maximo litterarum graecarum
modo tractata essent atque agitata, ignorari et
igi nullo modo posse a Theologo persuasum ha-
mus, quae virorum maxime eximiorum et graece
ssimorum, *Astii*, *Beckii*, *Blomfieldii*, *Bornemanni*,

Buttmanni, Dindorfii, Eichstaedtii, Elmsleii, E furdti, Fischeri, Frotscheri, Heindorfii, Herman maxime, *Jacobi, Jacobsii, Lobeckii, Marklan Matthiaei, Passovii, Popponis, Porsoni, Reitz Rostii, Schaeferi, Seidleri, Siebelisii, Stallbaum Sturzii, Thierschii, Valckenarii, Voigtlaende Wolfii, Wunderi,* aliorum, debentur studiis et di quisitionibus, ad N. quoque T. libros pertinere applicanda esse pro virium modulo docere volu mus. A qua re cum conatus nostri viris doctis se commendarent, ut et temporis rationi et iuvenu nostrorum necessitatibus respondere illos existim rent, nostrum erat, novis curis opus nostrum pe tractare et, quae virorum celeberrimorum, *Born manni, Fritzschii, Schulthessii, Schulzii, Theil Wineri,* aliorum, iudicio vel nostro etiam sensu pe peram et minus recte scripta essent ac disputa olim, emendare. Quod libri nostri emendandi corrigendi studium quemadmodum nunc ad signif cationum, quas attulimus, vocabulorum singuloru numerum minuendum et contrahendum, nunc a locos, qui e scriptoribus graecis temere et parum d ligenter excitati essent, eliminandos, nunc ad err res alios eiiciendos, nunc denique eo pertinu

quod, cum intersit non solum haud raro interpretis, omnes vocis alicuius modos et formas uno loco simul conspicere, sed cum etiam, quis sit cuiusvis vocabuli apud N. T. scriptores usus, certo definiri nequeat ante, quam quae eius in quocunque, quo legitur, loco vis sit et potestas cognoveris, *Schleussneri* et *Bretschneideri*, summe Venerandorum, exemplum secuti, pleniorem locorum N. T. indicem adiecimus, ita in particularum, quas habent libri N. T. sacri, graecarum usu exponendo maiore opus esse diligentia ac subtilitate intelleximus [1]). At

---

1) Erunt quidem, qui in horum vocabulorum, maxime in praepositionum *ἀπό, διά, εἰς, ἐκ, ἐν, κατά, μετά, παρά, περί, πρός* usu describendo copiosiores nos fuisse et quam in tractandis iis secuti sumus rationem, incommodiorem esse dicant atque impeditiorem. At, cum, quae in his vocabulis primo loco posuimus, breviter, quae sit eorum apud N. T. scriptores vis, exponant, tum, qui sequitur conspectus rei, et rationes describat, quibus indicandis inserviunt praepositiones istae et verborum, substantivorum, adiectivorum, adverbiorum suppeditet catalogum, cum quibus iunctae leguntur, uberiorem denique rei expositionem, omnem locorum, ubi habentur, multitudinem exhibentem, argumento esse voluerimus, quam recte [vel male] de horum voc. usu, vi et potestate disputaverimus, neque temere egisse, neque impedivisse magis, quam adiuvisse nos libri nostri usum, ita in hac re versantes, dixeris. Postremo tantum abfuit, ut in hac causa no-

quamquam vix erit, qui omni, qua par est, religione ac diligentia in libro nostro castigando atque emendando versatos nos esse et quem nunc emittimus, collatum cum illo, qui ante annos septem prodiisset, novum fere librum dicere dubitaverit, bene tamen, quantum vel nunc absit, ut omni numero absolutu dici virorumque doctissimorum iudicio ab omni parte probari possit, intelligimus. Quare, quam olim in studiis nostris iudicandis adhibuerunt viri docti non solum doctrinam atque subtilitatem, verum etiam aequitatem et humanitatem, ut nequ nunc nobis et clavi nostrae deesse velint, humanissime rogamus.

Ceterum, quas olim in libro nostro componend leges sequendas nobis duximus, nunc quoque retinendas esse existimavimus, virorum quippe summorum iudicio comprobatas. Juvenes igitur nostri ut quid sibi velint, qui grammaticam commendant N. T interpretationem, intelligant et ne, quo utuntur scri-

---

strum tantum sensum sequeremur, ut tum demum hanc horum vocabulorum tractandorum rationem iniremus, cum probari intellexissemus virorum doctissimorum, *Wineri*, itemque summi *Hermanni* iudicio.

ptores sacri, scribendi genus alienum prorsus indicent a grammatices graecae legibus ac principiis, ubicunque fieri potuit et necessarium visum est, ad *Hermanni*, *Matthiaei*, *Buttmanni*, *Wineri*, aliorum libros ablegavimus.

Idem porro scribendi genus, in N. T. libris obvium, ab illo, quo Graeci utuntur, cum saepius etiam recedat ad Hebraeorum scribendi loquendique modum magis compositum, ubinam hoc fiat et quo pateat [a]), indicavimus, in cuiusvis vocis significationibus enumerandis primo loco illas, quae cum Graecorum scribendi ratione consentiunt, tum eas ponentes, quae vel ab hebraica dicendi ratione repetendae vel omnino ita N. T. auctoribus propriae sint, ut Graecorum, qui nunc quidem leguntur, auctoritate destituantur. In qua re quemadmodum LXX V. T. interpretes et librorum, qui dicuntur, apocryphorum auctores duces secuti sumus, ita in rebus, ad hebraicae magis, quam grammaticae

---

a) Cf. quae habent ad hanc rem iudicandam utilissima lectuque dignissima *Tittmann* de Synonymis in N. T. lib. I. p. 199 sqq. et *Winer* Gramm. N. T. p. 14 sqq. Vol. II. p. 3—10 sqq.

graecae regulas aestimandis, praeter *Gesenium*, consulendos et audiendos esse arbitrati sumus *W*... *rum* et *Ewaldum*, illum lexici, hunc gramma... hebraicae auctorem.

Deinde cum naturam atque indolem orat... graecae N. T. aestimandam esse constet ex au... rum, quos aetas vidit post Alexandrum M., i... mate, primum, utrum et quo significatu voca... N. T. singula leguntur apud Aelianum, Arria... Diodorum Siculum, Diogenem Laërtium, Dionys... Halicarn., Herodianum, Lucianum, Pausaniam, ... tarchum, Polybium, Theophrastum, alios, not... mus, post afferentes locos e Xenophonte, Plat... Thucydide, Herodoto, oratoribus graecis, desum... Quod si vel in notissimis huius illiusve voca... significationibus factum esse intellexeris, constan... id tribuas rogamus, qua servandas esse duxi... leges scriptas nobis in libro nostro exarando.

Tum, cum in vocabulis πολυσήμοις ab una... alteram significationem tum demum transeunc... sit, ubi notio, quae inest illi, excludit vim, quae s... est huic, numerum significationum minuendum ... rumque illas solas retinendas esse iudicavimus, q... niterentur auctoritate vel graeca vel hebraica

ratione idonea aliunde repetenda. Locorum vero N. T. multorum cum ea sit ratio, ut, licet vocabulum aliquod admittat notionem huic illive significationi propriam, inhaerenti tamen tibi huic notioni obscurior paulo maneat oratio, evanescat autem haec obscuritas, si notionem aliam, a cuiusvis loci contextu suppeditatam, cognatam quidem illi, aliquantisper tamen ab ea recedentem, in auxilium vocaveris, ad singulas significationes diligenter notavimus locos, in quibus contextus, scribentis consilium, rei tractatae natura, similia, permutandam esse monent notionem significationi alicui propriam cum alia huic cognata, uno verbo: sensum a significatione discerni voluimus.

Quemadmodum denique in vocabulis pertinentibus ad res historicas, geographicas et archaeologicas permulta nos debere *Wineri* libro, inscripto biblisches Realwörterbuch, subtilitate et doctrinae copia atque elegantia excellente, grata mente profitemur, ita *Griesbachii* quidem textum, qualem habet editio secunda et, quam curavit *Schulzius*, voluminis primi editio tertia, ante oculos habuimus, ratione tamen habita diligenti editionis a *Tittmanno*, item a *Vatero* adornatae.

Iam vero quam in libro nostro componendo, castigando, emendando adhibuimus, opera et industria ut fructu et utilitate non prorsus careat, immo, quod voluimus tum excitare tum alere subtilius et diligentius librorum sacrorum studium, Deo moderante ut augeat et adiuvet, etiam atque etiam optamus.

Ossitii, d. XXIV Jul. MDCCCXXIX.

CLAVIS
NOVI TESTAMENTI
PHILOLOGICA.

A Litterarum graecarum prima; nude posita et puncto insuper (c. instructa quam vim habeat apud Graecos, docent Grammatici (c. *Buttmann* gr. Gram. §. 2. not. 3. §. 105, 7. et *Eiusdem* Lexilogus P. I. p. 274. 275. in N. T.) τὸ Α est: *primus*, Apoc. I, 8. ...r enim ipse c. XXI, 6. XXII, 13. explicat per πρῶτος et ἀρχή.

Ἀαρών, ὁ, *Aaron* hebr. אַהֲרֹן nom. pp. Fuit Aaron filius Amrami et Jocebedae, e tribu Levi oriundus, frater Mosis, eiusdem coram Pharaone aegyptiaco interpres (נָבִיא) et in consiliis, pertinentibus ad populi israelitici libertatem restituendam et ad eius Dei cultum inducendum et stabiliendum socius et adiutor, ... postea pontifex maximus a Mose constitutus. Luc. I, 5. cf. Exod. I, 23. IV, 14-16. V, 1. sqq. VII, 11. sqq.

Ἀβαδδών, *Abbadon*, hebr. אֲבַדּוֹן, nomen angeli mali, Apoc. IX, 11. regi tartari tributum et explicatum graece: ἀπολλύων i. e. perditor. Vocabulum hebraicum Job. XXVII, 6. XXVIII, 22. Prov. XV, 11. vocibus שְׁאוֹל et מָוֶת iungitur sic, ut respondeat τῷ ᾅδῃ orco; LXX ἀπώλεια.

Ἀβαρής, έος, οῦς, ὁ, ἡ (ex α priv. et βάρος onus) *non gravis*, [propr. Plut. de repugn. Stoic. T. VI. Moral. p. 98. ed. *Reiske*.] metaph. *non molestus* 2 Cor. XI, 9. ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα. (Anth. gr. T. I. p. 36. ed. *Jacobs*.)

Ἀββᾶ, *Abba*, nom. hebr. אַב i. e. *pater* Marc. XIV, 36. al.

Ἄβελ, ὁ, *Abel* hebr. הֶבֶל, filius Adami secundus Matth. XXIII, 35. al. cf. Genes. IV, 5-16.

Ἀβιά, ὁ, *Abia*, hebr. אֲבִיָּה nom. pp. duumvirorum, quorum unus, rex Iudae et filius Rehabeami Matth. I, 7. alter, sacerdos. Luc. I, 5. memoratur. Fuit hic sacerdos ex posteris Aaronis et auctor familiae sacerdotalis, a quo, sacerdotibus omnibus 1 Chron. XXIV, 10. in XXIV classes distributis, classis octava dicebatur classis Abiae.

Ἀβιάθαρ, ὁ, *Abiathar*, hebr. אֶבְיָתָר, nom. pp. sacerdotis summi alicuius apud Israelitas Marc. II, 26. al. cf. 1 Sam. XXII, 21.

Ἀβιληνή, ῆς, ἡ, *Abilene*, nomen regionis sitae haud procul a monte Libano, distantis milliaribus XVIII ab urbibus

Damasco et Heliopoli, appellatae ab urbe *Abila* vel *Abela*. Cı regioni sicuti βασιλείας nomine olim praefuerat Lysanias quidan nepos Mennaei, filius Ptolemaei (mortui ao. 44. a Chr.) et inter fectus Cleopatrae insidiis ao. 36. a. Chr. ita eidem Augustus prae fecit tetrarchae nomine alium Lysaniam, genus, ut videtur, a illo ducentem Luc. III, 1; postea eandem regionem Claudius impe rator vel dono dedit, vel ante donatam confirmavit regi Agrippa Cf. Joseph. Archaeol. XIV, 7. et 13. XV, 10. XIX, 4. — *Win* bibl. Realwörterb. Lips. 1820. 8. p. 5. 6.

'Αβιούδ, ὁ, *Abiud*, hebr. אֲבִיהוּד, nom. pp. viri Matth. I, 1:

'Αβραάμ, ὁ, *Abraham*, hebr. אַבְרָהָם, nom. pp. nobilis simi gentis israeliticae patriarchae ob animi candorem et summan quam in Deo collocavit, fiduciam in libris sacris celebrati Matt I, 1. 2. XXII, 32. al. Lectu dignissima de Abrahamo habet *Win* I. l. p. 8. sqq.

'Άβυσσος, ου, ὁ, ἡ, (ex α priv. et βύσσος fundus, Grae cis: profundus, ut λίμνη Diod. Sic. V, 25. in N. T.) ἡ ἄβυσσο substant. *orcus*, a) nunc universus Rom. X, 7. b) nunc *Tartar* i. e. illa eius pars, in qua impiorum animae et mali genii detine putabantur Luc. VIII, 31. Apoc. IX, 1. 2. 11. XI, 7. XVII, 8. XX, 1.

'Άγαβος, ου, ὁ, *Agabus*, nom. pp. viri iudaeo-christiar Act. XI, 28. famem, Act. XXI, 10. vincula Pauli praedicentis.

'Αγαθοεργέω, ῶ, f. ήσω, *beneficia in aliquem confer* Ita semel in N. T. 1 Tim. VI, 18.

'Αγαθοποιέω, ῶ, f. ήσω 1) *beneficia in aliquem co fero* Marc. III, 4. Luc. VI, 9. 33. 35. Act. XIV, 17. LXX pro הֵיטִיב Judd. XVII, 13. (1 Macc. XI, 33.) — 2) *recte ago* 1 Petr. II, 1 20. III, 6. 17. 3 Joh. v. 11.

'Αγαθοποιΐα, ας, ἡ, *honestatis* vel *recti studium* 1 Pet IV, 19.

'Αγαθοποιός, οῦ, ὁ, ἡ, (beneficus Sirac. XLII, 14 *virtutis studiosus*, *probus* 1 Petr. II, 14.

'Αγαθός, ή, όν, *bonus* i. e. a) *utilis*, ut δόμα, δόσ Matth. VII, 11. Jac. I, 17. μερίς Luc. X, 42. ἐντολή Rom. VII, 1 λόγος Eph. IV, 29. — Hinc ἀγαθόν et ἀγαθά, item τ ἀγαθόν, τὰ ἀγαθά, *bonum*, *commodum*, *bona*, nunc e terna, nunc interna, nunc huius, nunc futurae vitae Luc. I, 5 XII, 18. 19. XVI, 25. Rom. III, 18. VIII, 28. X, 15. XIII, XIV, 16. XV, 2. Gal. VI, 6. de q. l. v. κοινωνέω. — Hebr. I 11. X, 1. al. (Xen. Cyr. II, 1. 17. IV, 3. 19.) — τὸ ἀγαθό i. e. *afferens utilitatem* Rom. VII, 13. —

b) *bonae indolis* aa) de hominibus α) quatenus ingenio et anim praestant, ubi Lat.: *bonus*, *praestans*, *eximius* Matth. XIX, 16. Ma X, 17. 18. Luc. VIII, 15. XVIII, 18. 19. Joh. I, 47. — β) quatenus rec amore et virtutis studio excellunt αα) universe, ubi Lat. *bonu probus* Matth. V, 45. XII, 35. XXII, 10. XXV, 21. 23. Luc. V 45. XIX, 17. XXIII, 50. Joh. VII, 12. Act. XI, 24. al. — (Xen. Me II, 1. 32. III, 4. 8.) — ββ) *benevolus*, *benignus*, *lenis* Matth. XX, 1

1 Petr. II, 18. — Rom. V, 7.: ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ denn für den Menschenfreund. al. (Xen. Cyr. III, 3. 4. Thuc. I, 86.) — bb) de rebus, ut γῆ, δένδρον Matth. VII, 16. 17. Luc. VIII, 8. (Diod. Sic. XI, 25. Xen. Anab. II, 4. 22. Oecon. XVI, 7.) — ὁ ἀγαθὸς θησαυρὸς Matth. XII, 35. Luc. VI, 45. ἔργον ἀγ. Phil. I, 6. μνεία ἡμῶν ἀγαθή 1 Thess. III, 6. Tit. II, 10. — de rebus, quae hactenus bonae sunt indolis, quatenus faciunt ad hominem exhilarandum, ubi Lat. *bonus*, *laetus*, ut συνείδησις Act. XXIII, 1. 1 Tim. I, 15. 19. 1 Petr. III, 16, 19. ἐλπίς 2 Thess. II, 16. ἡμέρα 1 Petr. III, 10. (Diod. Sic. XV, 33. Xen. Cyr. V, 5. 19. Thuc. III, 82.) — c) de dictis, sensis, factis: *bonus, honestus, rectus* Matth. XII, 34. XIX, 16. Rom. VII, 18. IX, 11. 2 Cor. V, 10. Eph. VI, 8. 1 Petr. III, 11. — Cum articulo Joh. V, 29. Rom. XII, 2. 9. XVI, 19. 1 Thess. V, 15. 1 Petr. III, 13. 3 Joh. v. 11. (Xen. Mem. III, 9. 4. Ages. XI, 9.) — ἔργον ἀγ. *recte factum, honeste factum, officium* α) universe Rom. II, 7. Eph. II, 10. Col. I, 10. 2 Thess. II, 17. 1 Tim. V, 10. 2 Tim. II, 21. III, 17. Tit. I, 16. III, 1. Hebr. XIII, 21. — β) *beneficium* Act. IX, 36. Rom. XII, 31. Gal. VI, 10. Philem. v. 14. Jac. III, 17. (Xen. Ages. VIII, 1.) —

Ἀγαθουργέω, ῶ, f. ήσω *benefacio* Act. XIV, 7. (Cyrill. c. Julian. III, 81. A.)

Ἀγαθωσύνη, ης, ἡ, *virtus, probitas* (alii *benignitas*) Rom. XV, 14. Gal. V, 22. Eph. V, 9. 2 Thess. I, 11. — LXX Neh. IX, 25. 2 Chron. XXIV, 16.

Ἀγαλλίασις, εως, ἡ, *gaudium*, ἐν ἀγαλλιάσει *laetus, prae gaudio* Luc. I, 14. 44. Act. II, 46. Jud. v. 24. — Hebr. I, 9. ἔλαιον ἀγαλλιάσεως oleum laetitiae i. e. quo uti solemus laetitiae nosmet dantes; sunt haec verba Ps. XLV, 6. 7. Ungebantur enim Hebraei in epulis, lautis maxime instituendis. Cf. *Winer* Lex. p. 233. — LXX pro שָׂשׂוֹן Ps. XLV, 8. רִנָּה Ps. XLII, 5. גִּיל Ps. XLV, 16.

Ἀγαλλιάω, ῶ et άομαι, (pp. exsulto prae gaudio) *laetor, gaudeo*. Legitur in N. T. a) absolute Matth. V, 12. Luc. X, 21. Act. II, 26. XVI, 34. 1 Petr. IV, 13. Apoc. XIX, 7. — b) adiecto substant. eiusdem significatus et adiectivo adverbii vim habente 1 Petr. I, 8. ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ i. e. unaussprechlich freuet ihr euch. — Cf. *Erfurdt* ad Sophocl. Oed. R. v. 65. Philoctet. v. 79. *Bornemann* in Rosenmüller Repert. Vol. I. p. 303. sq. *Winer* Gr. des N. T. p. 167. *Matthiae* §. 415. p. 812. — c) sq. ἵνα c. Coniunct. Joh. VIII, 56. ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν i. e. *er frohlockte, dass er meinen Tag sehen sollte* [Cf. *Lücke* Comment. in Joh. Vol. II. p. 246. *Winer* p. 123. 124.] i. q. ἠγαλλιάσατο ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ἵνα ἴδῃ τ. ἡ. τ. ἐ. cf. Sophocl. Elect. v. 951. τῶνδε — μηκέτ' ἐλπίσῃς, ὅπως τεύξῃ ποτ'. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 250. 161. 1051. *Passow.* Vol. II. p. 277. (ἀγάλλεσθαι seq. Infinit. Xen. H. G. VI, 5. 38. ἀγαλλόμεθα βοηθῆσαι ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.) — d) sq. ἐπί c. Dat.

Luc. I, 47. (ita ἀγάλλεσθαι ἐπί τινι Xen. Mem. III, 5. 16.) — Cf. *Matthiae* §. 408. p. 646 sq. *Winer* p. 84. — e) sq. ἐν c. Dat. ubi Dat. simpl. poni poterat Joh. V, 35. 1 Petr. I, 6. (ita εὐφραίνεσθαι ἔν τινι Xen. Hier. I, 17.) — De ἐν c. Dat. pro Dat. simpl. posit quid statuendum sit, vide apud *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort XXIII, 6. p. 123-125. — LXX pro גִּיל Ps. II, 11. שׂוּשׂ Ps. XL 17. רָנַן Ps. XX, 6. Saepius non extat in N. T.

Ἄγαμος, ου, ὁ, ἡ (ex α pr. et γάμος nuptiae) *coeleb.* 1 Cor. VII, 8. 11. 32. 33. 34. (Xen. Symp. IX, 7. Hom. Iliad. III, 40.

Ἀγανακτέω, ῶ f. ήσω (ex ἄγαν valde et ἄχθος dolor doleo a) corpore Plato Phaedr. c. 67. b) animo, vel moveor Plat Phaedon. c. 8. 9. edit. *Fisch.* in N. T.) *indignor, succenseo* Matth XXI, 15. XXVI, 8. Marc. X, 14. (Histor. Drac. v. 28. Herodian VIII, 7. 6.) — seq. περί τινος Matth. XX, 24. Marc. X, 41. (Plat Epist. 7. πολλὰ περὶ τῶν τότε πεπραγμένων ἠγανάκτει. Apollod Bibl. I. περὶ τιτάνων ἀγανακτοῦσα.) — sq. ὅτι Luc. XIII, 14 (Herodian. III, 2. 6.) — Marc. XIV, 4. ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς καὶ λέγοντες pro: ἀγανακτοῦντες καὶ λέγοντες πρὸ ἑαυτούς.

Ἀγανάκτησις, εως, ἡ, *indignatio* 2 Cor. VII, 11 (Thuc. II, 41.)

Ἀγαπάω, ῶ, fut. ήσω 1) *amo* a) propr. i. e. *benevolenti amplector aliquem* aa) universe Matth. V, 43. 44. 46. XIX, 19 Luc. VI, 27. 32. 35. VII, 5. 42. 47. Joh. XI, 5. XIII, 1. Ephes. I, V, 25. Col. III, 19. al. — De futuro ἀγαπήσεις Imperat. loc posito Matth. V, 43. XIX, 19. XXII, 37 et Marc. XII, 33. c *Gesen.* p. 771. *Winer* p. 130. *Matthiae* §. 511, 5. p. 717. et d formula ἀγάπην ἀγαπᾶν τινα *Jemandem Liebe erzeige* Joh. XVII, 26. (LXX 2 Sam. XIII, 15.) cf. *Buttmann* §. 118, *Winer* p. 168. *Matthiae* §. 415. p. 572. — (Herodian. I, 5. Plut. vit. Lycurg. c. 31. Xen. Mem. I, 5. 4.) — bb) de hominibu Deum, item Jesum amantibus Matth. XXII, 37. Joh. VIII, 42 XIV, 15-23. XXI, 15. 16. 1 Cor. VIII, 3. Eph. VI, 24. 1 Joh IV, 20. — hinc οἱ ἀγαπῶντες τὸν θεόν i. q. *cultores D* 1 Cor. II, 9. — cc) de Deo homines amante Joh. III, 16. Rom IX, 25. al. — dd) cum emphasi: *maxime amo, prae ceteris am* Matth. VI, 24. Joh. XIII, 23. XIV, 28. XIX, 26. XXI, 7. 20 Rom. IX, 13. — Cf. *Winer* p. 104. — hinc οὐκ ἀγαπᾶν τ pro: *negligere* Apoc. XII, 11. — — b) ex hebr. adverbiascit Mar X, 21. ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ pro: blande respondit Cf. *Gesen.* p. 823. *Winer* p. 169. — c) ubi de rebus agitur: *de lector* Luc. XI, 23. 2 Tim. IV, 10. Hebr. I, 9. 1 Joh. II, 15. — LXX ita et hebr. אָהַב Ps. XLV, 8. (Xen. Cyr. VII, 5. 67.) —

2) *desidero, expecto* 2 Tim. IV, 8. 1 Petr. III, 10. Ita LXX אָהַב Ps. XXXIV, 12. XL, 17. —

Ἀγάπη, ης, ἡ, 1) Singul. *amor, benevolentia in aliquem* Ita a) de amore hominum in alios homines Matth. XXIV, 12

Joh. XV, 13. Rom. XIII, 10. 1 Cor. XIII, 1-4. 13. XIV, 1. XVI, 14. 24. 1 Thess. I, 3. Philem. v. 5. 7. Hebr. VI, 10. X, 24. 2 Petr. I, 7. Apoc. II, 4. — it. de mutuo Christianorum amore Joh. XIII, 35. Eph. II, 2. 1 Thess. V, 13. 1 Joh. IV, 7. al. — 1 Petr. V, 14. ἐν φιλήματι ἀγάπης. — b) ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ i. e. aa) *amor Dei in homines*, omnis generis beneficiis sese exserens Rom. V, 5. 8. VIII, 39. 2 Cor. XIII, 13. 1 Joh. III, 1. 9. 10. — De hac Genit. vi cf. *Matthiae* §. 313. p. 431. *Winer* p. 76. *Gesen.* p. 676. — bb) *amor in Deum* Luc. XI, 42. Joh. V, 42. XV, 10. 1 Joh. II, 15. — c) ἡ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ aa) *amor in Christum* Joh. XV, 9. 10. Rom. VIII, 35. — bb) *amor Christi in homines* 2 Cor. V, 14. Eph. III, 19. — d) ἡ ἀγάπη τοῦ πνεύματος *amor* in Christianorum animis *excitatus a Spiritu div.* auctore quippe omnium, quae recte et praeclare sentiunt, statuunt, dicunt, agunt Christiani et, quae oriuntur inde, bonorum, ut animi tranquilli, fiduciae in Deum, et spei felicitatis cum nunc, tum olim a Deo impetrandae Rom. XV, 30. — De quo Genit. usu cf. *Matthiae* l. l. *Winer* p. 76. 77. — e) ἡ ἀγάπη τῆς ἀληθείας i. e. τῆς τὴν ἀλήθειαν 2 Thess. II, 10. — f) metonym. pro: *benevolentissimus* 1 Joh. IV, 8. 16. — 2) plural. ἀγάπαι, ῶν, αἱ, *agapae, Liebesmahle* i. e. convivia publica a primis Christianis ita institui solita, ut quae a singulis, ditioribus maxime, conferrentur, omnium et horum et pauperum usibus inservirent essentque mutui, quem religio christ. commendat, amoris documenta 1 Cor. XI, 16-34. Jud. v. 11.

Ἀγαπητός, ή, όν 1) *amatus* (adiect. verbal.) Matth. III, 17. XII, 18. XVII, 5. Marc. I, 11. IX, 7. Luc. III, 22. IX, 35. 2 Petr. I, 17. — Luc. XX, 13. Rom. XI, 28. 1 Cor. IV, 14. 17. 1 Thess. II, 8. Philem. v. 1. 2. 16. — in blandis compellationibus 1 Cor. XV, 58. 2 Cor. VII, 1. XII, 19. Phil. IV, 1. Hebr. VI, 9. 1 Joh. II, 7. III, 2. 21. IV, 1. 7. 11. 3 Joh. v. 2. 5. 11. Jud. v. 3. 20. (Diod. Sic. I, 84. Xen. Mem. II, 1. 32.) — seq. Genit. i. q. ἠγαπημένος ὑπό τινος Marc. XII, 6. Act. XV, 25. Rom. I, 7. XVI, 5. 8. 1 Cor. X, 14. Phil. II, 12. — De quo Genit. cf. *Gesen.* p. 790, 2. b. *Winer* p. 78. *Matthiae* §. 349, not. p. 473. *Buttm.* §. 119, 5. 1. (exempla huius Genit. graeca vid. Sophocl. Aiac. v. 794. 1832. ed. *Erfurdt.*) — 2) *amabilis* 1 Tim. VI, 2. ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσι καὶ ἀγαπητοί. (Xen. Mem. III, 10. 5.) LXX pro דּוֹד Jes. V, 1. יָדִיד Ps. LX, 7. יָחִיד Gen. XXII, 2.

Ἄγαρ, ἡ, *Hagar*; hebr. הָגָר nom. pp. ancillae Abrahami, matris Ismaelis. Utitur Paulus Gal. IV, 24. eius nomine sic, ut allegorica interpretatione illud transferat ad conditionem Judaeorum longe inferiorem conditione Christianorum.

Ἀγγαρεύω f. εύσω (pp. ἄγγαρος i. e. vel γραμματοφόρος βασιλικός εἰμι tabellarius regius sum vel ἀχθοφόρος, ἐργάτης εἰμί i. e. porto onus publicum, vel opus publicum facio; it. ἄγγαρον mitto, einen reitenden Eilboten absenden. Est vocab. persicum,

post civitate graeca, romana et iudaica donatum. Constituit enim Cyrus vel, Herodoto auctore, Xerxes, quo celerius litterae regiae perferrentur ad eos, ad quos pertinerent, singulis locis certo intervallo distantibus, equilia (ἱππῶνας) et tabellarios, quorum ministerio litterae quam citissime ad loca remotiora perferrentur. Istis ἀγγάροις pro auctoritate regia licebat, homines, equos, naves, sibi obvios, quo celerius opus suum perficerent, ad cursum rapere cf. Xen. Cyrop. VIII, 6. 17. Herodot. VIII, 98. Hinc ἀγγαρεύεσθαι, ad angarias adigi Jos. Ant. III, 2. 3. Postea ἄγγαροι dicti sunt cursores publici quicunque, etiam, qui onera publica portarent, opus publicum facerent; in N. T.) *cogo aliquem* Matth. V, 41. ἀγγ. μίλιον ἕν sc. ὑπάγειν. — De acc. h. l. wie weit? v. *Matthiae* §. 424, 2. p. 583. — sq. ἵνα, finem indicante: τοῦτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ i. e. *den nahmen sie ohne weiteres weg, damit er sein Kreutz trüge.* Matth. XXVII, 32. Marc. XV, 21. Cf. *Fritzsche* IV. Evv. Vol. I. p. 811. Saepius non legitur in N. T.

Ἀγγεῖον, ου, τό, (ab ἄγγος, vas; receptaculum quodvis Xen. Oecon. VIII, 11. IX, 2.) *vas* Matth. XIII, 48. XXV, 4. al. — LXX pro כְּלִי Num. IV, 9. (Diod. Sic. III, 45. Xen. Anab. VI, 4. 23.)

Ἀγγελία, ας, ἡ, *nuntius, qui affertur* (propr. Xen. Cyr. VII, 2. 14.) metaph. a) *doctrina nuntiata*, 1 Joh. I, 5. — b) *praeceptum* 1 Joh. III, 11. al. — LXX pro דָּבָר Prov. XII, 26.

Ἄγγελος, ου, ὁ, (nuntius, qui affertur Thuc. II, 6.) 1) *nuntius, qui mittitur, legatus*, sive nunciandi, s. docendi s. agendi s. explorandi causa mittatur. Matth. XI, 10. Luc. VII, 24. IX, 52. 1 Cor. XI, 10. Gal. IV, 14. al. — LXX pro מַלְאָךְ Mal. II, 7. (Diod. Sic. XI, 23. Aelian. V. H. III, 3. Xen. Cyr. II, 4. 1.) — 2) ex iudaica dic. ratione: *genius homine superior, angelus, Engel;* credebatur enim Deus apud Judaeos geniis homine superioribus circumdatus atque in mundo gubernando hominumque, singulorum, [*genii tutelares* Matth. XVIII, 10. οἱ ἄγγελοι αὐτῶν. Act. XII, 15.] universorum, salute promovenda uti iis tanquam ministris et nuntiis, imo praefecisse etiam, ut elementis Apoc. XIV, 18. XVI, 5. ita ecclesiis christianis angelos certos dicitur Apoc. I, 20. II, 1. 8. 12. 18. III, 1. Matth. I, 20. XXII, 30. Act. VII, 30. al. Nonnulli eorum, ἁμαρτήσαντες καὶ μὴ τηρήσαντες τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν 2 Petr. II, 4. Jud. v. 6. appellantur οἱ ἄγγελοι τοῦ διαβόλου vel τοῦ σατᾶν Matth. XXV, 41. 2 Cor. XII, 7. Apoc. XII, 9. al.

Ἄγε, *age, agedum* Jacob. IV, 13. V, 1. (Xen. Cyr. II, 1. 2.)

Ἀγέλη, ης, ἡ, *grex* Matth. VIII, 30. Marc. V, 11. 13. al. — LXX pro עֵדֶר Judd. V, 16. (Diod. Sic. III, 34. Xen. Mem. II, 9. 7. de armentis Hom. Il. XII, 677.)

Ἀγενεαλόγητος, ου, ὁ, *de cuius genealogia non con-stat* Hebr. VII, 3.

Ἀγενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex *γένος* genus et *α* priv. cui genus i. e. maiores vel liberi desunt, in N. T.) *ignobilis* 1 Cor. I, 28. (Plutarch. vit. Pericl. c. 24.)

Ἀγιάζω f. άσω 1) *sacrum facio, consecro, ich weihe, ich mache etwas zu etwas Heiligem.* Ita a) de rebus ad cultum Dei pertinentibus Matth. XXIII, 17. 19. Rom. XV, 16. 1 Tim. IV, 5. 2 Tim. II, 21. — b) de personis, quae Deo et rebus divinis consecrantur vel semetipsas consecrant Joh. X, 36. XVII, 17. 19. *ἐν ἀληθείᾳ* vel *ἐν τῇ ἀληθείᾳ τοῦ θεοῦ* est i. q. *τῇ ἀληθείᾳ* i. e. dem Dienste der Wahrheit sich oder einen andern weihen. (Sirac. XLV, 4. XLIX, 7. 2 Macc. I, 25. Dionys. Hal. Ant. II, 72.) — 2) *purum reddo* a) pp. Hebr. IX, 13. *ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα.* b) metaph. *α*) *purum reddo a peccatis, emendo* 1 Thess. V, 23. Apoc. XXII, 11. *β*) *purum reddo a culpa peccati* i. e. *expio, Deum propitium reddo alicui* 1 Cor. I, 2. VI, 11. Eph. V, 26. *ἵνα ἁγιάσῃ αὐτήν* (sc. *τὴν ἐκκλησίαν*) Hebr. II, 11. X, 10. 14. XIII, 12. Jud. v. 1. — hinc *ἡγίασμαι* vel *ἡγιασμένος εἰμί sum* vel *habeor in numero eorum, qui Deum propitium habent*, et, cum Christiani maxime persuasum sibi habeant, propitium sibi esse Deum, ex adiunct. *sum* vel *habeor in numero Christianorum* Act. XX, 32. XXVI, 18. 1 Cor. VII, 14. *ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί* maritus profanus eo, quod uxorem habet christianam, ut Christianus tractatur. — 3) *sanctum* vel *venerandum aliquem reddo, ich mache jemanden zu einem Gegenstande der Verehrung* pass. *ἁγιάζομαι sanctus* vel *venerandus habeor et sum* Matth. VI, 9. et Luc. XI, 1. *ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.* 1 Petr. III, 15. LXX *ἁγιάζω* habent pro קָדַשׁ, Gen. II, 3. Jes. XXIX, 23. Saepius non extat in N. T.

Ἁγιασμός, οῦ, ὁ, (pp. conditio eius, qui sacer est, sanctitas 2 Macc. XIV, 36. hinc de sanctuario, asylum praebente LXX Jes. VIII, 14. in N. T.) *conditio hominis puri* metaph. *conditio hominis* a) *qui Deum propitium habet vel nactus est veniam peccatorum* *α*) pp. 2 Thess. II, 13. 2 Petr. I, 2. *β*) metonym. *auctor huius ἁγιασμοῦ* 1 Cor. I, 30. — b) *emendati beneficio* Rom. VI, 19. 22. 1 Thess. IV, 3. 4. 7. Hebr. XII, 14. 1 Tim. II, 15. — Saepius non habetur in N. T.

Ἅγιος, ία, ον 1) *sacer, quem laedere aut contemnere nefas est* a) universe ut *διαθήκη ἁγ.* Luc. I, 72. *ὁ ναὸς τ. θ.* ἅγ. 1 Cor. III, 17. (1 Macc. I, 63. — Diod. Sic. XVI, 58. *ἀπόλλωνος ἅγιον ἱερόν.* Xen. H. G. III, 2. 19.: *ἔνθα ἦν ἀρτέμιδος ἱερὸν μάλα ἅγιον.* Vide, quae habet de voce *ἅγιος* rarissimo apud Atticos, Tragicis inusitato *Porson* ad Eurip. Med. v. 750. ed. Lips.) — b) i. q. *consecratus.* Ita aa) de locis, ut *πόλις* Matth. IV, 5. XXVII, 53. al. *τόπος* Matth. XXIV, 15. Act. VI, 13. al. —

γῆ Act. VII, 33. ὄρος 2 Petr. I, 18. (1 Macc. II, 7. 2 Macc. I, 7. Diod. Sic. V, 72.) — hinc τὸ ἅγιον subst. α) *templum* αα) universum Hebr. IX, 1. cf. Jos. Ant. III, 6. 4. ὁ μὲν πᾶς νεὼς ἅγιον ἐκαλεῖτο. — ββ) de *sanctuario* templi hierosolymitani א) quod in his terris est Hebr. IX, 2. — ב) quod ἐν τῇ ἄνω ἱερουσαλὴμ esse et coelitus demissum iri putabant Judaei Hebr. IX, 8. 12. 24. X, 19. cf. *Bertholdt* Christol. Judaeorum Jesu et Apost. aetate p. 217. — γγ) τὰ ἅγια ἁγίων, *sanctum sanctorum* Hebr. IX, 3 (Jos. Ant. III, 6. 4. τὸ δὲ ἄβατον τὸ ἐντὸς τῶν τεσσάρων κιόνων τοῦ ἁγίου τὸ ἅγιον.) — — bb) de rebus aliis α) universe: *ne Deo sacra* Matth. VII, 6. — β) de negotiis ad cultum div. externum pertinentibus Hebr. VIII, 2. — γ) de sacerdotio 1 Petr. II, 5. — δ) de primitiis rebus et personis Luc. II, 23. Rom. XI 16. — cc) de personis Deo consecratis, ut prophetis Luc. I, 70. Eph. III, 5. al. — de apostolis Eph. III, 5. 8. — de Christiani quibuscunque Col. III, 12. 2 Thess. I, 10. Hebr. III, 1. VI, 10. XIII, 24. 1 Petr. II, 9. (Ita populus iudaicus קדוש et apud LXX ἅγιος Dan. VII, 21. VIII, 24. Cantic. tr. puer. v. 11. 3 Esr. VIII, 70.) — de angelis Matth. XXV, 31. Marc. VIII, 38. al. — de Messia Luc. IV, 34. Joh. VI, 69. al. —

2) *purus*, *immaculatus* a) propr. ut θυσία Rom. XII, 1. — b) metaph. aa) *sceleris purus*, *indole purus et praestans* Marc. VI, 20. Act. III, 14. Rom. VII, 12. 1 Cor. VII, 34. Eph. I, 4. V, 27. 2 Tim. I, 9. 1 Petr. I, 15. 16. 2 Petr. II, 21. III, 12. 1 Joh. II, 20. Jud. v. 20. — bb) *purus a culpa* sic, ut sit i. q. *venia peccatorum donatus*, qu beneficio cum gaudeant Jesu cultores, ab eo ipso, utpote maxime ἅγιοι dicuntur sic, ut ἅγιος verti possit: *Christianus*, *Christ cultor.* Ita α) propr. Act. IX, 13. 32. 41. XXVI, 10. Rom. I, 7. VIII, 27. XII, 13. XVI, 15. 1 Cor. VI, 1. 2. Eph. V, 3. Col. I 12. 22. Apoc. XIII, 7. XX, 6. — β) pro: *Christianum decens* ut φίλημα ἅγ. Rom. XVI, 16. 1 Cor. XVI, 20. 2 Cor. XIII, 12. 1 Thess. V, 26. — γ) pro: *ad Jesum et cultores eius ullo aliquo modo pertinens* 1 Cor. VII, 14. —

3) *sanctus*, *venerandus* Marc. I, 24. Luc. I, 49. Joh. XVII, 11. Act. III, 21. IV, 27. 30. Rom. I, 2. 1 Petr. III, 5. Apoc. III, 7. IV, 8. VI, 10. XI, 18. XVI, 6. XVII, 6. XVIII, 20. 24. — Hinc τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον vel τὸ ἅγιον πνεῦμα *Spiritus divinus isque purus, sanctus et venerabilis.*

Ἁγιότης, τητος, ἡ, (indoles eius, qui est sacer, 2 Macc. XV, 2. purus, metaph.) *morum sanctitas* Hebr. XII, 10. De nominibus in ότης desinentibus vid. *Lobeck.* ad Phryn. p. 350. Saepius non legitur in N. T.

Ἁγιωσύνη, ης, ἡ, (indoles eius, qui est sacer, purus metaph.) *morum sanctitas*, *virtus* 2 Cor. VII, 1. 1 Thess. III, 13. — Rom. I, 4. πνεῦμα ἁγιωσύνης i. e. π. ἅγιον. Cf. *Gesen.* p. 643. *Winer* p. 92. *Herm.* ad Vig. p. 890. 53. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 293. (ita ἡ μνήμη τῆς ἁγιωσύνης pro:

XVII, 27. LXX pro חָה 2 Regg. I, 9. 28. חפה Hab. I, 15.
ech. XXXII, 13. (Aelian. V. H. I, 5. Lucian. Tim. 29.)
γκυρα, ας, ἡ, *ancora* Act. XXVII, 29. 30. 40. et ut
I, 19. legitur: ἣν sc. ἐλπίδα, ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς
ita Heliodor. VII, p. 350. habet: πᾶσα ἐλπίδος ἄγκυρα
ὡς ἀνέσπασται. (Diod. Sic. XX, 7. Xen. Anab. III, 5. 10.)
'γναφος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et γναφεύς fullo) *cui
ondum manum adhibuit*, sens, *recens* Matth. IX, 16.
I, 21.
ἁγνεία, ας, ἡ, *puritas*, [Jos. Ant. VIII, 3. 9. οἱ δια-
ς ἁγνείᾳ; et de lustratione Jos. B. J. V, 5. 2.] de animi
r, *castitas*. Bis 1 Tim. IV, 12. V, 2. (sensu latiori Anth.
. p. 166. ed. *Jac.* ἁγνείη ἐστι, φρονεῖν ὅσια.)
ἁγνίζω, f. ίσω *purum reddo, lustro* [Plut. Romul. c. 24.
d. Antig. 541. Eurip. Suppl. 1211. vel 1221. Anth. gr. I.
ed. *Jac.* q. l. quicquid mortalis materiae inesset sepulcro
iis, fulmine lustratum esse dicitur, in N. T.] a) de Judaeis,
mplum visitando, preces faciendo, abstinendo a cibis certis,
lo, caput radendo festis solemnibus sese praeparabant Joh.
i. ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. — b) de Judaeis, qui voto ob-
essent, per certum tempus vino et cibis delicatioribus,
apite radendo abstinere, quo tempore peracto sacrificia
ant et voto solvebantur — Med. ἁγνίζομαι, *me lustro
stimoniam ago*, et ἥγνισμαι, ἡγνίσθην significat. me-
t. XXI, 24. 26. XXIV, 18. Cf. *Buttm.* §. 123, 2. 4. *Mat-
§.* 493, d. e. p. 683 sq. *Winer* p. 112. *Fischer* ad Well.
. P. II. p. 62. — c) ad animum refertur, ut sit: *emendo*
IV, 8. ἁγνίσατε καρδίας. 1 Petr. I, 22. τ ψυχὰς ὑμῶν
τε· 1 Joh. III. 3. — LXX pro טהר 2 Chron. XXIX. 16. 18.

I, 8. — (Xen. Ages. V, 6.) cf. *Winer* p. 135. *Matthiae* §. 54[illegible] p. 792. — c) περί τινος 1 Cor. XII, 1. 1 Thess. IV, 13. — d) ἀγ[illegible] ἔν τινι *unwissend in einer Sache seyn* 2 Petr. II, 12. — e) ab solute 1 Cor. XIV, 38. — passiv. ἀγνοούμενός τινι pro: ὑπ[ό] τινος Gal. I, 22. — De quo Dat. v. *Buttmann* §. 121, 4. *Mat thiae* §. 392. p. 528. *Winer* p. 85. (Diod. Sic. III, 71. ὑπὸ πάν των ἀγνοούμενος.) — 2 Cor. VI, 9. ἀγνοούμενος de homine igno bili. — 2) *non intelligo* a) sq. Acc. Marc. IX, 32. Luc. IX, 4[illegible] Act. XIII, 27. (Xen. Mem. I, 2. 33.) — b) sq. ὅτι Rom. II, 4 (Xen. Mem. I, 6. 5.). Cf. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l. — 3) *err[o] pecco* Hebr. V, 2. Ita LXX pro שָׁגַג, שָׁגָה Hos. IV, 6. (Polyb V, 11. 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἀγνόημα, τος, τό, *peccatum per ignorantiam commis sum* Hebr. IX, 7. (Sirac. XXIII, 2. Diod. Sic. I, 1.) Praeter h. l. non legitur in N. T.

Ἄγνοια, ας, ἡ, *ignorantia* a) universe Act. III, 17. (He rodian. I, 13. 3. Xen. Mem. I, 2. 34.) — b) de ignorantia circ religionem, iuncta cum idololatria et superstitione Act. XVII, 3[0] Eph. IV, 18. 1 Petr. I, 12.

Ἁγνός, ή, όν, *purus* (pp. Eurip. Orest. v. 1619.) me taph. a) *castus, pudicus* 2 Cor. XI, 2. παρθένον ἁγνὴν παρα στῆσαι. Tit. II, 5. Phil. IV, 8. (Xen. Symp. VIII, 15.) — b) *sceler[is] purus, innocens* 2 Cor. VII, 11. 1 Tim. V, 22. Jac. III, 17. 1 Pet III. 2. 1 Joh. III, 3. (Herodian. I, 11. 12.)

Ἁγνότης, τητος, ἡ, *puritas* metaph. *vita sceleris pur[a]* 2 Cor. VI, 6. Saepius non legitur in N. T.

Ἁγνῶς, adv. *pure, puro animo, sincere* Phil. I, 17. (Anth gr. T. IV. p. 167. ed. *Jac.* Hesiod. Opp. ἁγνῶς καὶ καθαρῶς.)

Ἀγνωσία, ας, ἡ, (ignoratio Polyb. XVI, 29. 12. Thu VIII, 66.) *inscitia* 1 Cor. XV, 34. 1 Petr. II, 15. LXX Job. XXX[V] 16. Saepius non legitur in N. T.

Ἄγνωστος, ον, ὁ, ἡ, *ignotus, incognitus*, semel i N. T. Act. XVII, 23. (Herodian. I, 1. 14.)

Ἀγορά, ᾶς, ἡ, (ab ἀγείρω, congrego, convoco; conc[f.] Versammlung) 1) *forum* i. e. *locus, in quo res venales exponun tur, conciones et iudicia habentur* Matth. XX, 3. — Marc. VII, 4. ἀπὸ ἀγορᾶς [i. e. ἀπὸ ἀγορᾶς ἐλθόντες. Ita Sirac. XXXIV v XXXI, 25. βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ καὶ πάλιν ἁπτόμενος αὐ τοῦ, τί ὠφέλησε τῷ λουτρῷ αὐτοῦ; Arrian. Epict. III, 19. ἐ[ὰν] μὴ εὕρωμεν φαγεῖν ἐκ βαλανείου. Cf. *Winer* p. 105. Lamb. Bo de ellips. p. 158. ed. *Schäfer*.] ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθ[ί] ουσιν. Act. XVI, 19. XVII, 17. (Diod. Sic. XIII, 104. Xe Mem. IV, 2. 1. Sympos. VIII, 21. Thuc. VII, 39.) — 2) *locu[s] publicus hominibus frequens, Bazar* hodie dictus Matth. XI, 1[6] coll. Luc. VII, 32. Matth. XXIII, 7. Marc. XII, 38. Luc. XI, 4[3] XX, 46. (Joseph. B. J. V, 12. 3. παῖδες καὶ νεανίαι — κατ[ὰ] τὰς ἀγορὰς ἀνειλοῦντο καὶ κατέπιπτον.)

'Αγοράζω, f. άσω (in foro sum Herodot. II, 35.) *emo* pp. et universe aa) absol. Matth. XXI, 12. XXV, 9. 10. Apoc. III, 11. (Xen. H. G. II, 4. 14. Thuc. VI, 51.) — bb) sq. acc. Matth. XIII, 44. 46. XIV, 15. Marc. VI, 36. Apoc. XVIII, 11. (Polyb. VI, 17. 4. Xen. Anab. I, 5. 10.) LXX pro קָנָה 2 Chron. XXIV, 11. — cc) sq. accus. rei et genit. pretii Marc. VI, 37. ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους. (Isocrat. ad Nicocl. in fin. … δωρεὰς, ὑμεῖς πολὺ πλείονος ἀγοράζετε.) Cf. *Matthiae* §. 342. p. 465. *Buttm.* §. 119. *Winer* p. 80. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p. 378. — dd) sq. acc. rei et ἐκ c. Gen. pretii Matth. XXVII, 7. ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρόν. (Palaeph. fab. 46. ἐξ ἧς ἐμπολῆς — ὠνεῖτο, εἴ τι ἤθελεν τῷ ἡρακλεῖ.) Cf. *Winer* p. 80. — ee) sq. acc. rei et παρά c. Gen. personae, a qua emitur … Apoc. III, 18. (Isocrat. l. l.) —
b) *redimo, loskaufen*, metaph. pro: *libero*. Ita de Jesu, qui morte subeunda liberavit homines tum a poenis, tum ab imperio peccatorum aa) per se α) seq. acc. 2 Petr. II, 1. — β) sq. genit. pretii 1 Cor. VI, 20. VII, 23. cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l. — γ) sq. acc. et ἐν c. Dat. pretii, loco Dat. simpl. Apoc. V, 9. ἠγόρασας τῷ θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου. (ita πρίαμαι sq. Dat. pretii Hom. Odyss. XIV, 115. 452.) Sic LXX et קָנָה sq. בְּ 1 Chron. XXI, 24. — bb) in constructione praegnante pro: ἀγοράζειν καὶ σώζειν Apoc. XIV, 3. οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς i. e. die Erlöseten und von der Erde [in den Himmel] Geretteten. v. 4. οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Cf. *Winer* p. 104.

'Αγοραῖος, ου, ὁ, ἡ, *forensis, ad forum pertinens, in foro agi et versari solitus* a) αἱ ἀγοραῖοι ἄγονται, supple: ἡμέραι, i. e. dies iudiciales habentur Act. XIX, 38. (Strabo XIII. p. 932. C. διατάξαι τὰς διοικήσεις, ἐν αἷς τὰς ἀγοραίους ποιοῦνται.) Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 178. ed. *Schäfer.* — b) ὁ ἀγοραῖος [vel, ut Critici veteres, vid. Ammonium apud Schneider. ad Theophr. Charact. p. 124., scribi iubent: ἀγόραιος] *qui dies totos forum conterit, subrostranus, subbasilicanus, circumforaneus, Pflastertreter* Act. XVII, 5. Cf. *Ast* ad Theophr. Char. VI. p. 85. (Diod. Sic. XIV, 79. Xen. H. G. VI, 2. 12.)

'Αγρα, ας, ἡ, *venatio, captura*, das Jagen, Fangen a) pp. Luc. V, 4. (Xen. Ven. I, 1.) b) metonym. *res capta, praeda*, eine gute Jagd, einen guten Fang gemacht haben Luc. V, 9. (Xen. Cyr. II, 4. 19.) Saepius in N. T. non legitur.

'Αγράμματος, ου, ὁ, ἡ, (litterarum rudis Xen. Mem. IV, 2. 20.) *indoctus* Act. IV, 13. (Diod. Sic. XII. 13. Arrian. diss. Epictet. II, 14. 15.) Saepius non habetur in N. T.

'Αγραυλέω, ῶ f. ήσω (ex ἀγρός et αὐλίζομαι, stabulor, pernocto) *sub dio ago*. Legitur tantum Luc. II, 8. (Plut. Num. c. 4. Strabo IV. p. 301. A.)

'Αγρεύω, f. εύσω *capio* [venando Xen. Anab. V, 3. 8.] metaph. λόγῳ Marc. XII, 13. Ita LXX *et* לָכַד Prov. V, 22. et

παγιδεύειν ἐν λόγῳ, ἐπιλαβέσθαι λόγου Matth. XXII, 15. I XX, 20.

Ἀγριέλαιος, ου, ὁ, (ex ἄγριος q. v. et ἐλαία) *olea ag stis, oleaster*, Graecis κότινος Thom. Mag. p. 551. Moeris p. 237. Bis in N. T. Rom. XI, 17. 24. q. l. gentiles in numerum cultoı Jesu recepti comparantur surculo oleastri, inserto oleae ge rosae. (Theophr. de caus. pl. II, 3 et 4.)

Ἄγριος, ία, ον, *ferus* i. e. a) *silvestris* Matth. III, 4 Marc. I, 6. μέλι ἄγριον mel silvestre (φυόμενον ἀπὸ τῶν δένδ Diod. Sic. XIX, 94.) quod in Arabia aliisque Asiae regionibus arboribus quibusdam promanare et concretum colligi solet. *Winer* Realw. p. 300 sq. (Xen. Anab. I, 2. 7. Polyb. XII, 4. 1.) b) *saevus* Jud. v. 13. q. l. κύματα ἄγρια θαλάσσης inservi imagini hominum ferocium. (Sap. XIV, 1. Diod. Sic. XII, Polyb. IV, 77. 4. Xen. Cyr. I, 6. 34.)

Ἀγρίππας, ὁ, v. Ἡρώδης.

Ἀγρός, οῦ, ὁ, 1) *ager* i. e. a) *ager arabilis* Matth. X 24. Luc. XV, 25. al. (Xen. Mem. I, 1. 8.) — b) *rus* Matth. 28. 30. (Xen. Oec. XI, 15. Herodian. III, 4. 1.) — 2) οἱ ἀγ *praedia, pagus, vicus* Marc. V, 14. al. (Xen. Mem. III, 9. 1

Ἀγρυπνέω, ῶ f. ήσω *vigilo* [propr. Xen. Mem. II, 1 et 17. Aelian. V. H. II, 41.] metaph. *attentus, paratus* Marc. XIII, 33. Luc. XXI, 36. al. — ἀγρ. ὑπέρ τινος atter sum *in commodum alicuius* i. e. curam eius gero Hebr. XIII, 1

Ἀγρυπνία, ας, ἡ, *vigiliae, lucubratio* 2 Cor. VI XI, 27. (Xen. Mem. IV, 5. 9. Lucian. Dial. Mort. VI, 4.)

Ἄγω, fut. ἄξω [ita Act. XXII, 5. 1 Thess. IV, 14. et Gr. Xen. Anab. IV, 8. 12. H. G. IV, 5. 9. Eurip. Iph. Taur. 11 Soph. Oed. C. v. 177. 188. frequentius ap. Gr. fuisse ἄξομαι, cent *Matthiae* §. 184, not. p. 327. 429. ed. II[dae]. *Winer* p. 4

1) *duco* a) propr. aa) universe Luc. IV, 1. 9. X, 34. Joh. XIX Act. VIII, 32. — XXI, 16. ἄγοντες, παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, μνάσ τινι κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ per attract. pro: ἄγοντες μνάσ τινα κύπριον, παρ' ᾧ ξενισθῶμεν cf. *Winer* p. 67 sq. 1 *Buttm.* §. 130, 5. fin. *Matthiae* §. 474, c. p. 655. *Bornemann Rosenmüller* Rep. Vol. II. p. 253. — Act. XXI, 34. XXIII, 1 Thess. IV, 14. 2 Tim. IV, 11. Hebr. II, 10. al. (Polyb. I, 1 Xen. Anab. I, 3. 17.) 1 Cor. XII, 2. ὡς ἂν ἤγεσθε i. e. *man euch nun grade leitete*, per imaginem pro: prouti eru bamini. (Dionys. Hal. de Demosth. 22. ὅποι ποτ' ἂν ἡμ λόγος ἄγῃ, πορευόμεθα.) — bb) pro: *abduco* α) de homini qui ad iudicem abducuntur Matth. X, 18. Marc. XIII, 11. 1 XXI, 12. XXII, 54. XXIII, 1. 32. Joh. XVIII, 28. Act. VI, IX, 2. 21. XVII, 19. XVIII, 12. al. (Xen. Mem. IV, 4. 3.) β) universe Act. XX, 12. (de praedantibus Polyb. V, 13. 1. Cyr. III, 2. 12.) — cc) *adducendi* sens. α) absolute Matth. XX

, 45. X, 16. Act. XIX, 37. al. (Xen. Cyr. II, 4. 6.) — ϱός c. acc. Joh. I, 43. (Xen. Cyr. IV, 6. 1.) — γ) sq. ımodi Matth. XXI, 2. Joh. XIX, 4. (Xen. Cyr. IV, 5. 29. *son* ad Eurip. Phoen. v. 1064. ed. Lips.) Cf. *Matthiae* ı. 523 sq. *Bornemann* l. l. — dd) *deducendi* vel *comitandi* t. XI, 25. (Xen. H. G. IV, 5. 9.) — ee) *producendi* sens. :. ut εἰς τὸν δῆμον Act. XVII, 5. (Polyb. XV, 32. 5. , 2.) — β) ex hebr. pro: *existere iubeo* Act. XIII, 23. ı pro הֵבִיא Zach. III, 8. —

metaph. *duco, ago* i. e. *incito*, εἰς μετάνοιαν Rom. II, 4. V, 15.) — ἄγεσθαί τινι i. e. ὑπό τινος Rom. VIII, V, 18. 2 Tim. III, 6. (Dem. 1491, 2.) De Dat. post pass. *thiae* §. 392. p. 528. *Buttm.* §. 121, 4. *Winer* p. 85. — de festis et de tempore: *ago*, *celebro* [cum pompa enim ti celebrabantur] γενεσίων δὲ ἀγομένων Matth. XIV, 6. IX, 38. (2 Macc. II, 16. X, 8. Aelian. V. H. IX, 5. Polyb. 7. 1. Xen. Cyr. VI, 2. 6.) — Luc. XXIV, 21. τρίτην ἡμέραν μερον sc. ὁ χρόνος, tertium hodie agit diem tempus i. e. tertius ıodie dies. Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 543. ed. *Schäfer*. — intrans.: *eo*. Ita in formula ἄγωμεν, *eamus* Matth. , 46. Marc. I, 38. Joh. XI, 7. 15. XIV, 13. Cf. *Matthiae* §. 496. *Buttm.* §. 117, 5. not. 2. *Winer* p. 107. et de Coniunct. ırtationibus *Buttm.* §. 126, not. 7. *Matthiae* §. 515. p. 724. 608. 14. ἦγεν ἐπὶ τὰς τῶν πολιτῶν οἰκίας [sc. ἑαυτόν.] Anab. IV, 2. 15. IV, 8. 12.) —

ἀγωγή, ῆς, ἡ, (ductio pp. Xen. de re equest. VI, 4. me- *disciplina*, alii: *vitae ratio*. Extat tantum 2 Tim. III, 10. ἠκολούθηκάς μοι τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ. (disciplina Sic. I, 52 et 92. vitae ratio id. V, 6. XIII, 82. Polyb. . 2. 9. Sext. Empir. Pyrrh. Hypotyp. I, 14. 2 Macc. VI, 8. l.)

ἀγών, ῶνος, ὁ, (locus concionis Hom. Il. XVIII, 376. conciones celebrarentur certaminibus,) 1) *locus certaminis*, s [propr. Thuc. V, 50.] transfertur ad vitae curriculum la- et aerumnis plenum Hebr. XII, 1. δι' ὑπομονῆς τρέχω- ' προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, Sens. strenue et acriter, quae unt nobis Jesu cultoribus, peragamus. — 2) *certamen* i. e. certamen ludorum, Wettkampf Thuc. V, 50.] a Paulo s dicendi a ludis Graecorum repetitas ad rem christianam re solito, usurpatur sic, ut exprimat: *summum et inde- rei christianae promovendae studium* a) universe 1 Tim. . ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς [i. e. περὶ vel ὑπὲρ τῆς] ;. 2 Tim. IV, 7. (Dionys. Ant. VII, 48. ὃς οὐ δι' ἕτερόν ὑπὲρ τῆς ψυχῆς ἀγῶνα τρέχει. Eunap. in Maximo p. 105. βασιλέως — τὸν περὶ τῆς σωτηρίας ἀγῶνα τρέχοντος. ublicae studium refertur Lucian. Anachars. §. 15.) — b) ad- molestiae et periculi notione: *labores, pericula* Phil. I, 30.

Col. II, 1. 1 Thess. II, 2. (Lucian. de merc. conduct. §. 11. Po IV, 56. 4.)

'Αγωνία, ας, ἡ, *certamen* (pp. Xen. Cyr. II, 3. 15.) : taph. *angor, animus perturbatus.* Extat tantum Luc. X 44. (Polyb. VIII, 21. 2. Diod. Sic. XIV, 24. Dem. 236, 19.

'Αγωνίζομαι, f. ίσομαι 1) *certo* i. e. a) *certamen lu rum ineo* 1 Cor. IX, 25. (Xen. Mem. III, 12. 1.) — b) ex adiu *omnes nervos et vires intendo, strenuus sum* α) sq. ὑπέρ τι Col. IV, 12. (Dem. 129, 5.) — β) sq. Infin. Luc. XIII, 24. (C IX, 4. extr. pro se quisque *certat evadere.*) — γ) Col. I, [et 1 Tim. IV, 10.] εἰς ὅ [i. e. zu welchem Ende, od. und diesen Zweck] κοπιῶ ἀγωνιζόμενος. — δ) iunct. c. καλὸν ἀγ i. e. *wacker kämpfen* 1 Tim. VI, 12. 2 Tim. IV, 7. (Eurip. cest. v. 648. Dem. 314, 16.) cf. *Buttm.* §. 118, 2. *Matthiae* §. 4 p. 572. *Winer* p. 168. — 2) *pugno, decerto* Joh. XVIII, (2 Macc. VIII, 16. Plut. Marcell. c. 10. Polyb. I, 45. 9.)

'Αδάμ, ὁ, *Adamus* hebr. אָדָם, 1 Cor. XV, 45. al. Genes. I. II.

'Αδάπανος, ον, ὁ, ἡ, (ex α pr. et δαπανάω sumt facio) *sine sumtu, gratuitus* 1 Cor. IX, 18. (Diod. Sic. I, 80.

'Αδδί, ὁ, *Addi*, nom. pp. viri Luc. III, 28.

'Αδελφή, ῆς, ἡ, 1) *soror* a) pp. sic dicta s. german agnata Matth. XIX, 29. Luc. X, 39. XIV, 26. Matth. XII, Marc. III, 35. 1 Tim. V, 2. — (Xen. Cyr. II, 4. 5.) Sunt tam qui, ubi sorores Jesu commemorantur, de feminis propinq ut אָחוֹת Genes. XII, 13. 19. XXIV, 59. cogitari malint b) metaph. *fidei socia, religionis eiusdem professione nobis c iuncta, Mitchristin, Glaubensgenossin* (v. ἀδελφός n. 2.) 1 C VII, 15. IX, 5. Jacob. II, 15. al. — 2) ex adiunct. *dilecta* Rom. XV

'Αδελφός, οῦ, ὁ, (ex α aequalitatis cf. *Buttmann* Gramm. §. 105, 7. et δελφύς, ex uno eodemque utero edit 1) *frater*, sive sit eodem patre genitus, (πατράδελφος) Ma I, 2. IV, 18. XIV, 3. Marc. VI, 17. 18. Luc. III, 1. 19. sive eadem matre editus (μητράδελφος) Luc. VI, 14. al. (Xen. M II, 3. 1.) — 2) metaph. *ulla aliqua necessitate cum aliquo coni ctus* cf. Gregorius Corinthius de dialectis ling. graec. p. 569. *Schaefer* et *Fischer* ad Platon. Phaedon. c. 67. et ad eiusd. Cri c. 16. Videntur tamen, ad quamcunque necessitudinem vo ἀδελφός transferentes, scriptores sacri secuti esse Hebraeorum cendi rationem in adhibendo vocabulo אָח minus accurator Est igitur ἀδελφός in N. T. saepius a) *consanguineus, consol nus, cognatus* Matth. XII, 46. XIII, 55. Joh. VII, 3. Act. I, Gal. I, 19. — ita אָח Gen. XIV, 15. XIII, 9. — b) *popula ex eadem gente oriundus* Matth. V, 47. Act. XXII, 13. XXV 15. III, 17. 22. Hebr. VII, 5. al. — ita אָח Exod. II, 11. X 18. — c) *par conditione et dignitate* Matth. XXIII, 8. Ita

Iob. XXX, 29. Prov. XVIII, 9. — d) *discipulus* Matth. XXV, 40. — e) *fidei socius* Act. IX, 30. XI, 29. 1 Cor. V, 11. al. ita de sociis אח Amos. I, 9. — f) *collega, eodem munere fungens* 1 Cor. I, 1. 2 Cor. I, 1. II, 12. al. Ita אח Esr. III, 2. 1 Regg. XIII, 30. — g) *humanitatis vinculo coniunctus, alter,* ὁ πλησίον Matth. V, 22. 23. 24. VII, 5. Hebr. VIII, 11. al. Ita אח Gen. XIII, 11. XXVI, 31. — 3) ex adiunct.: *dilectus*, ita in blandis compellationibus Act. II, 29. VI, 3. IX, 17. 1 Thess. V, 1. al.

Ἀδελφότης, τητος, ἡ, (necessitudo fraterna, amor, qualis est vel esse debet inter fratres, ἡ ἀδελφῶν ὁμόνοια, interprete Dion. Chrysost. XXXVIII, p. 472. D. — 1 Macc. XII, 10. 17. in N. T.) *fraternitas* i. e. πάντες οἱ ἀδελφοί metonym. *omnes fidei* vel *religionis socii* 1 Petr. II, 17. V, 9. Saepius non habetur in N. T.

Ἄδηλος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et δῆλος) 1) *non conspicuus* Luc. XI, 44. (Polyb. VII, 17. 4. Xen. Cyr. VI, 3. 13.) — 2) *incertus* 1 Cor. XIV, 8. ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ (Polyb. VIII, 3, 2. Xen. Mem. I, 1. 6.)

Ἀδηλότης, τητος, ἡ, (v. ἄδηλος) *incertitudo.* Semel in N. T. 1 Tim. IV, 17. ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι pro: ἐπὶ τῷ πλούτῳ τῷ ἀδήλῳ. Cf. De Genit. subst. loco adiect. posito *Gesen.* p. 644. 2. *Winer* p. 91. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. *Matthiae* §. 430, 5. p. 592. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 293. (Polyb. XXXVI, 4. 2.) —

Ἀδήλως, adv. (non manifeste, clam Polyb. II, 47. 9.) *dubie.* Extat tantum 1 Cor. IX, 26. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως i. e. ὡς οὐκ ἀδήλως τρέχων curro igitur ita, ut is, qui pede non incerto et dubio currit i. e. firmo pede utor, festen, sichern Schrittes laufe ich nach dem Ziele. (Ita Plat. Symp. p. 1180. C. ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκητο.)

Ἀδημονέω, ῶ f. ήσω (taedet me) *angor, sum animo anxio* Matth. XXVI, 37. Marc. XIV, 33. Phil. II, 26. (Diod. Sic. XIII, 77. Xen. H. G. IV, 4. 3.)

Ἅιδης, vel ἀΐδης, ου, ὁ (Pluto, Hom. Iliad. XV, 188.) *orcus.* Erat orcus ex mente Hebraeorum locus subterraneus, in quem omnes omnium mortuorum animae a corpore seiunctae usque ad mortuorum resurrectionem recipiuntur, ita tamen, ut locus piorum s. paradisus in superioribus, damnatorum contra receptaculum, Gehennae nomine insignitum, in inferioribus τοῦ ᾅδου regionibus cogitaretur a) universe aa) propr. Act. II, 27. 30. ᾅδου sc. τόπον vel δῶμα. Cf. *Matthiae* §. 379. p. 508. *Buttm.* §. 119, not. 9. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 255. *Schaefer* ad Greg. Corinth. p. 44. 45. et ad Lamb. Bos. p. 113. 114. Hom. Odyss. X, 512.) — 1 Cor. XV, 55. Apoc. I, 18. XX, 13. 14. — Apoc. VI, 8. ubi ὁ ᾅδης sistitur ut persona. — De πύλαις τοῦ ᾅδου Matth. XVI, 18. v. πύλη. — bb) ἕως ᾅδου καταβιβασθῆναι tróp. pro; *ad infima detrudi* Matth. XI, 23.

Luc. X, 15. — b) ex metonym. totius pro parte: *tartarus*, *infernum*, *Gehenna* Luc. XVI, 23. Saepius non legitur in N. T.

Ἀδιάκριτος, ου, ὁ, ἡ, (ex a priv. et διακρίνω discerno) *indiscretus*, ut γάλα Aret. Cappad. de cur. morb. Chron. II, 13 qui discerni nequit Polyb. XV, 12. 9. in N. T. active) *qui discrimen non facit*, alii: *a litibus et contentione alienus*. Extat tantum Jac. III, 17.

Ἀδιάλειπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et διαλείπω) *non intermissus*, *perpetuus* Rom. IX, 2. 2 Tim. I, 3.

Ἀδιαλείπτως, adv. *sine intermissione*, *assidue* Rom. I, 9. 1 Thess. I, 3. II, 13. V, 17. (2 Macc. XV, 7. 1 Macc. XII, 11. Polyb. IX, 3. 8.)

Ἀδιαφθορία, ας, ἡ, (ex α pr. et διαφθείρω corrumpo) *integritas*, *sinceritas*. Extat tantum Tit. II, 7. (ita ἀδιάφθορος sincerus Aelian. V. H. XII, 1. Dem. 325, 14.)

Ἀδικέω, ῶ f. ήσω (ex α pr. et δίκη ius) 1) *iniuria afficio*, pass. *iniuria afficior*, med. *iniuria affici me patior*. De qua vi Med. v. *Buttm.* §. 122, 8. *Matthiae* §. 492. p. 683. *Winer* p. 109. — Legitur in N. T. a) propr. aa) sq. acc. pers. Matth. XX, 13. Act. VII, 26. 27. 1 Cor. VII, 8. 2 Cor. VII, 2. — pass. Act. VII, 24. 2 Cor. VII, 12. — Med. 1 Cor. VI, 7. (Xen. Anab. V, 4. 6.) cf. *Matthiae* §. 406, 3. p. 551. — bb) sq. acc. pers. et acc. absol. οὐδέν, *nihil* i. e. *nulla re*, vel τί i. e. *ullo modo* Act. XXV, 10. Gal. IV, 12. Philem. v. 18. (Xen. Anab. I, 6, 27.) cf. *Matthiae* §. 406, 4. p. 551. *Buttm.* §. 118, 6. *Winer* p. 89. — γ) absol. Act. XXV, 11. ubi praesens ἀδικῶ includit perfecti notionem cf. *Winer* p. 115. *Viger.* p. 213. — 2 Cor. VII, 12. — b) pro: *laedo*, *noceo* aa) sq. acc. obiecti, quod laeditur Apoc. VI, 6. VII, 2. 3. IX, 4. 10. 19. XI, 5. — Apoc. II, 11. ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ [i. e. ὑπό] τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου. (Ita γῇ ἀδικουμένη ὑπὸ τῶν αὐχμῶν vel ὑπὸ τῶν ἀέρων apud Liban. Leg. p. 155. C et O. X. p. 306. Herodian. II, 4. Xen. Anab. I, 4. 9.) — bb) sq. acc. et acc. absol. οὐδέν Luc. X, 19. (Herodian. VII, 5. 9:) Ita LXX et hebr. הִכָּה et נָגַע Jes. X, 20. LI, 23. —

2) *pecco*, *legem violo* Col. III, 25. ὁ δὲ ἀδικῶν κομιεῖται [i. e. quatenus, in qua re v. supra no. I. a. bb.] ἠδίκησε. Apoc. XXII, 11. — LXX pro עָוָה, חָטָא, רָשַׁע. Saepius non extat in N. T.

Ἀδίκημα, τος, τό, (iniuria, maleficium Xen. Mem. 2. 3.) *impie factum*, *crimen* Act. XVIII, 14. XXIV, 20. al. — LXX pro עָוֹן, רָעָה 1 Sam. XXVI, 18. XX, 1. Jes. LIX, 2. (Polyb. I, 66. 6 et 8. Diod. Sic. XVI, 29.)

Ἀδικία, ας, ἡ, 1) *iniustitia*, *Ungerechtigkeit* Rom. IX, 14. (Xen. Mem. IV, 2. 12.) — 2) *iniuria*, *qua afficit aliquis aliquem* 2 Cor. XII, 13. (Thuc. III, 66.) — 3) ex hebr. *improbitas*, *Ruchlosigkeit*, *Gottlosigkeit* a) universe Luc. XIII, 27.

, ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας von dem für seine Frevel-
fangenen Lohne. VIII. 23. Rom. I, 29. II, 8. VI, 13. 1 Cor.
2 Tim. II, 19. Hebr. VIII, 2. Jacob. III, 6. 2 Petr. II, 13.
. I, 9. V, 17. — Ita LXX pro עָוֹן 1 Sam. III, 14. עָוֶל Ps.
רֶשַׁע Ps. XLV, 8. רָעָה Ps. CXL, 3. מַעַל Ezech. XXXIX, 26. —
i adiectivi loco: ruchlos, gottlos Luc. XVI, 8. XVIII,
ιαμμωνᾶς τῆς ἀδικίας i. e. der durch Gottlosigkeit er-
Reichthum Luc. XVI, 9. Cf. Gesen. p. 648. Winer
erm. ad Vig. 887. 890. Fischer ad Well. T. III. P. I. p. 293.
§. 430. p. 592. — ἐν ἀδικίᾳ adverbialiter Rom. I, 18. —
habet de hac vocab. ἀδικίας significatione Schulz die
. Verwalt. p. 59-66. — b) *fraudis*, *perfidiae*, *falla-*
Joh. VII, 18. Rom. III, 5. 2 Thess. II, 10. 12. Saepius
ur in N. T.

ἰκος, ου, ὁ, ἡ, 1) *iniustus* de hominibus Luc. XVIII,
. III, 5. Hebr. VI, 10. (Xen. Mem. IV, 4. 10.) — 2) ex
pius, *improbus* a) universe Matth. V, 45. Luc. XVI, 10.
IV, 15. 1 Cor. VI, 9. 1 Petr. III, 18. 2 Petr. II, 9. — Luc.
ὁ μαμμ. ἄδικος i. e. opes improbitate partae vel ad eam
tes. — LXX pro רָשָׁע et רַע Prov. XV, 26. XVII, 15. —
i iudaico: *paganus* 1 Cor. VI, 1. Vid. ἁμαρτωλός

δίκως, adv. *iniuste*, *immerito* 1 Petr. II, 19. — LXX
Prov. I, 11. 17. (Herodian. VII, 6. 7. Xen. Cyr. I, 2. 7.)

δόκιμος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et δόκιμος exploratus,
, ut aurifabro, iudici Xen. Mem. II, 2. 13. Dem. 551, 1.
1369, 18.) 1) *qui iudici improbatus est*, omnino *im-*
bus 1 Cor. IX, 27. 2 Cor. XIII, 5 — 7. 2 Tim. III, 8. Rom.
Polyb. XVI, 14. 19.) — 2) ex adiunct: *ineptus*, *inutilis*
6. πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι. (Ita ἀγαθός et
ς πρός τι Xen. Mem. IV, 6. 10 et 11. et ἁρμόττειν πρός
hiae §. 386, 4. not. p. 518.) Saepius non extat in N. T.

δολος, ου, ὁ, ἡ, *doli expers*, *sincerus* [de hominibus
, 18 et 47.] ἄδ. γάλα 1 Petr. II, 2. (de colore Anth. gr.
102. ed. *Jac.*) Saepius non habetur in N. T.

δραμυττηνός, ἡ, όν, *Adramyttenus*, ab Ἀδραμύ-
l ἀτραμύττιον, vel ἀτραμμύττειον Adramyttum, Adrume-
ae erat urbs maritima, Atheniensium colonia, navali in-
t sita in Aeolia Act. XXVII, 2.

δρίας, ίου, ὁ, (sc. κόλπος s. πόντος, hodie: sinus Ve-
Adria, *mare adriaticum* vel *ionicum* Act. XXVII, 27.

δρότης, τητος, ἡ, (ab ἁδρός, adultus, ut καρπός
I, 17. magnus statura Plut. vit. Lycurg. c. 17. hinc ἁδρό-
eritas Hom. Iliad. XVI, 857. XXII, 363.) *abundantia*, de
eficio 2 Cor. VIII, 20. (Teste Wetstenio ad h. l. quater

ita legitur apud Zosimum; ceterum Constantinus Lascaris et n aetate *Passovius* Handwört. d. gr. Spr. scribi iubent ἀδρ non ἀδρότης.)

Ἀδυνατέω, ῶ f. ήσω (non possum, non valeo Xen. I, 2. 23. in N. T.) passive: *fieri non possum* Luc. I, 37. coll. XVIII, 14 et ibi LXX — Matth. XVII, 20. coll. Job. XLII, ibi LXX.

Ἀδύνατος, ου, ὁ, ἡ, 1) active, *qui nequit facere quid*, *invalidus*, *infirmus* Act. XIV, 8. ἀδ. τοῖς ποσίν, de dat. v. *Matthiae* §. 404. p. 548. *Winer* p. 84. Rom. XV, 1. lyb. III, 64. 8. Xen. Mem. II, 1. 7.) — 2) ἀδύνατον *quod nequit* sive propter rei difficultatem s. natura sua Matth. XI Luc. XVIII, 27. Rom. VIII, 3. τὸ ἀδύνατον τοῦ νόμου i. e. das Gesetz nicht bewirken konnte, [das bewirkte Gott dadu dass etc.] (Polyb. XII, 21. 9. Xen. Mem. II, 3. 5.) seq. in Hebr. V, 4. 18. X, 4. XI, 6. Cf. *Matthiae* §. 532. p. 761. (Mem. II, 6. 16.)

Ἄιδω, ἀείδω, f. ᾄσω, *cano* Eph. V, 19. Apoc. V, (Xen. Symp. III, 1.)

Ἀεί, adv. *semper*, *perpetuo* Marc. XV, 8. al. (Xen. I, 4. 15.)

Ἀετός, οῦ, ὁ, *aquila* Apoc. IV, 7. VIII, 13. XII (Lucian. Dialog. Deorr. I, 2. Xen. Cyr. II, 4. 19. Anab. V, 9. [V 23. De forma αἰετός attica vide, quae habet *Herm.* in prae Sophocl. Aiac. p. XIX.) In locis vero Matth. XXIV, 28. XVII, 37. item Job. IX, 27. XXXIX, 33. Prov. XXX, 7. ubi et ἀετός petere dicitur cadavera, viri docti, aversari aqu cadavera dicentes, sermonem esse monent vel de vulture cnoptero vel de vulture barbato, repugnantibus *Forskalio* e E. G. *Paulo*. Certum est, Hebraeis נֶשֶׁר dici nunc de aq nunc de vulture percnoptero, nunc de vulture barbato. Cf. V. T. supra laudatos cum Exod. XIX, 4. 13. Lev. XI, 13. cf. *ner* bibl. Realwörterb. p. 17.

Ἄζυμος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ζύμη fermentum) *fermentatus*, a) propr. τὰ ἄζυμα sc. λάγανα, οἱ ἄζυμοι sc. ἄ placentae infermentatae, panes infermentati hebr. מַצּוֹת cf. L II, 4. Num. VI, 15. 1 Chron. XXIX, 23. hinc ἑορτή vel αἱ ἡ ραι τῶν ἀζύμων, vel τὰ ἄζυμα festum s. dies, qu panes infermentatos comedere debebant Judaei in memoriam tus e terra Aegyptiorum i. e. *pascha* Marc. XIV, 1. Luc. XX Act. XII, 3. XX, 6. et ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν ἀζύμων primus paschatos dies Matth. XXVI, 17. Marc. XIV, 12. — b) met de eo, *cui nihil pravi admixtum est*, *sincerus* et τὸ ἄζυμον τὰ ἄζυμα sinceritas 1 Cor. V, 7 et v. 8. ἐν ἀζύμοις εἰλικρι καὶ ἀληθείας pro: ἐν ἀζύμοις, τουτέστιν ἐν εἰλικρινεία ἀληθεία. Cf. *Gesen.* p. 666. 677. *Winer* p. 146. 147 p. 76. 77.

ζωρ, ὁ, *Asor*, hebr. עזר Matth. I, 13. 14. nom. pp. viri.
ζωτος, ου, ἡ, *Azotus* hebr. אשדוד, nom. urbis, anti-
pertinentis ad urbes quinque Philistaeorum principes Jos.
1 Sam. VI, 17. tum tribui Judae assignatae Jos. XV, 4.
receptae a Philistaeis 2 Chron. XXVI, 6. Neh. IV, 7. VI, 22.
ut olim ab Assyriis Jes. XX, 1. ita postea a Juda Macca-
Macc. V, 68. non solum, sed ab eiusdem etiam fratre Jo-
ibid. X, 84. oppugnata atque vi capta est. Dirutam ab
ituit Gabinius romanus. Hodie appellatur *Esdud.* Act.
40.

ήρ, ἀέρος, ἡ, (aër densior, nebula Hom. Il. XIV, 288.
XVIII, 3. 7.) *aër* Act. XXII, 23. Eph. II, 2. ex Judaeorum
e aër sedes angelorum malorum erat 1 Thess. IV, 17. Apoc.
XVI, 17. — Locutiones proverbiales sunt: εἰς ἀέρα
v ventis verba profundere 1 Cor. XIV, 9. εἰς ἀέρα δέρειν
re ictibus auras 1 Cor. IX, 26. Sensus utriusque: *dicere,*
vania et inutilia. Saepius non extat in N. T.

ἀθανασία, ας, ἡ, *immortalitas* 1 Cor. XV, 53.
VI, 16. (Plutarch. Aristid. c. 6. Lucian. Dial. Deorr.
)

ἀθέμιτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et θέμις iustitia) *illi-*
nefarius. Bis in N. T. Act. X, 28. 1 Petr. IV, 3. (2 Macc.
VII, 1. Xen. Mem. I, 1. 9. Polyb. XXIX, 6. 17. Herodot.
.)

ἄθεος, ου, ὁ, ἡ, (Deorum contemtor, impius Xen. Anab.
). qui non credit, esse Deum Aelian. V. H. II, 31. in N. T.)
tione et cultu veri Dei alienus. Ita semel in N. T.
2.

ἄθεσμος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et θέσμος lex, pp. lege
scriptus) *legis violator, impius.* Bis in N. T. 2 Petr. II, 7.
(Diod. Sic. I, 14.)

ἀθετέω, ῶ f. ήσω, (ex α priv. et τίθημι pp. loco suo
1) *abrogo, aboleo, vanum et irritum declaro* Marc. VII,
v. 13 et Matth. XV, 6. ubi ἀκυροῦν.] 1 Cor. I, 19. Gal.
Polyb. XXXI, 18. 1.) — 2) *non servo, violo* 1 Tim V,
. X, 28. LXX pro חלל Ps. LXXXIX, 35. Dan. III, 28.
VIII, 2. 5. Diod. Sic. I, 41.) — 3) *vilipendo, contemno*
is, tum factis Luc. VII, 30. X, 16. Joh. XII, 48. Gal. II,
ess. IV, 8. Jud. v. 8. — *repudiandi* sens. Marc. V, 26.
o: הביא Ps. XXXIII, 10. נאץ 1 Sam. II, 27. פשע Jes.
Ez. XXXIX, 23. הפיר Ps. XV, 4. Saepius non habetur

ἀθέτησις, εως, ἡ, *abolitio* Hebr. VII, 18. IX, 26.
Ἀθῆναι, ῶν, αἱ, *Athenae*, civitas illa Graeciae olim
na, philosophiae studiis celebratissima, belli pacisque
rentissima, virorum denique clarissimorum foecundis-
XVII, 16.

Ἀθηναῖος, *α*, *ον*, *Atheniensis* Act. XVII, 21.

Ἀθλέω, *ῶ* f. *ήσω*, *certo*, *athletarum certamen in* pugione, cestu, disco, lucta, cursu. Semel in N. T. 2 T II, 5. (Aelian. V. H. X, 1.)

Ἄθλησις, *εως*, *ἡ*, *certamen*, *certatio* (athletarum Pol V, 64. 6. Aelian. V. H. II, 23.) *παθημάτων conflictatio cum* i *seriis* Hebr. X, 32. cf. *Winer* p. 76. *Matthiae* §. 313. p. 431.

Ἀθυμέω, *ῶ* f. *ήσω*, (ex *α* priv. et *θυμός*) *animum spondeo.* Semel in N. T. Col. III, 21. — LXX pro חָרָה Gen. IV 2 Sam. VI, 8. (Xen. Anab. III, 2. 18. Polyb. III, 54. 7. T cyd. II, 88.)

Ἀθῷος, *ον*, *ὁ*, *ἡ*, (ex *α* pr. et *θωή*, mulcta, pp. punis Diod. Sic. I, 54. Polyb. II, 60. 1.) *insons*, *innocens* Ma XXVII, 4. sq. *ἀπό* [i. e. remotus a culpa cf. *Fritzsche* quatt. I Vol. I. p. 808.] Matth. XXVII, 24. Ita LXX et נָקִי sq. מִן 2 S III, 28. (Hist. Sus. v. 46. Similiter *ἁγνός* sq. *ἀπό* Anth. gr. T. p. 144. ed. *Jac.* item *καθαρός* et *ἁγνός ἀπό τινος* Dem. 1371, et *καθαίρειν ἀπό τινος* Appian. B. C. II. p. 709.) cf. *Matth* §. 329. p. 451. *Winer* p. 80.

Αἴγειος, *ου*, *ὁ*, *ἡ* et *εία*, *ειον*, *hircinus*, *caprinus* *αἴξ*, *γός*, caper) Hebr. XI, 37. (Apoll. Rhod. IV, v. 1349.)

Αἰγιαλός, *οῦ*, *ὁ*, *littus*, *ora maritima* Matth. XIII, 2 (Xen. Anab. VI, 2. 1 et 7.)

Αἰγύπτιος, *ία*, *ιον*, *aegyptius* Act. VII, 22. 24. 28.

Αἴγυπτος, *ου*, *ἡ*, *Aegyptus*. Nomen regionis Afric habentis ab occasu Libyam et Marmaricam, ab oriente Arabi petraeam et sinum arabicum, a meridie Aethiopiam, a sept trione mare mediterraneum. Abundabat haec terra, excell soli fertilitate, repetenda maximam partem a Nilo flumine, Aethiopia inde mediam Aegyptum perfluente, equis, hippopo mis, crocodilis, piscibus, frumento, allio, cepis, cucurbi bysso, papyro, lino, oleis, acaciis, sycomoris; metallis v et ligno penitus fere carebat. Uti Aegyptus occidentalis et ori talis montium tractus habet a meridie ad septentrionem proc rentes, ita loca, Libyae confinia, sunt arenosa, Arabiam v quae attingunt, saxosa et pecuariae soli apta. Praeter astro miam aliarum etiam artium et disciplinarum studio terra haec lebrata est. Neque tamen unquam defuerunt, quae incolis ess molestissima, ut lepra *ἐγχώριος*, musquitorum importunitas, i mensa ranarum copia, item locustarum examina, frugibus per ciosissima. Dividebatur Aegyptus tempore antiquissimo in sup orem (*Thebaida*, serius: *Said*), mediam (*Heptanomida* sit ad lacus Moerida et Menida), et inferiorem, cuius pars ali *Deltae* etiam nomine insignitur, et, quemadmodum Hebr מִצְרַיִם terra haec dicebatur, ita, qui regia in ea essent potest muneris tantum nomine i. e. Pharaones (= reges) ante Salon

...am, post huius vero tempora nominibus propriis in libris sacris commemorantur. Ab exilii denique babylonici inde tempore Judaeorum, nunc sponte, nunc Alexandro M. et Ptolemaeis auctoribus huc profectorum, tanta fuit multitudo, ut Ptolemaeo Philometore regnante templum non modo, simile Hierosolymitano, Leontopoli exstruerent, sed omnino patrio more sacra facerent. Cf. *Winer* bibl. Realwörterb. p. 19-24. — Matth. II, 13. 14. 15. Act. II, 10. al.

Ἀΐδιος, ου, ὁ, ἡ (ex ἀεί semper) *sempiternus, aeternus* Rom. I, 20. Jud. v. 6. (Sap. VII, 26. Polyb. IV, 45. 1. Diod. Sic. I, 11. Xen. Cyr. VII, 5. 73.)

Αἰδώς, όος, οῦς, ἡ, 1) *pudor, verecundia* 1 Tim. II, 9. (Xen. Mem. III, 7. 5.) — 2) *reverentia* Hebr. XII, 28. (Xen. Anab. I, 6. 14.)

Αἰθίοψ, ιοπος, ὁ, (ab αἴθομαι uror et ὤψ, facies, pp. adustus faciem) *Aethiops* hebr. כּוּשִׁי Act. VIII, 27. Est autem, ... h. l. et Jerem. XIII, 23. Jes. XVIII, 1. Ez. III, 10. commemoratur Aethiopia vel כּוּשׁ Aethiopia superior vel *Habesch* dicta, Aegypto finitima, includens insulam Meroën, cum, quae Num. XII, 1. Habac. III, 7. 2 Chron. XIV, 8. XXI, 16. 2 Regg. XIX, 9. Jes. XXXVII, 9. memoratur כּוּשׁ, eadem sit terra, quae Arabia ... appellatur cf. *Winer* bibl. Realw. p. 146.

Αἷμα, τος, τό, 1) *sanguis* i. e. materia illa fluida, quae per venas in totum corpus diffunditur, a) per se, aa) propr. Marc. V, 25. 29. Luc. VIII, 43. 44. XIII, 1. XXII, 44. Joh. XIX, 34. — *ἀπέχεσθαι τοῦ αἵματος* et *φυλάττεσθαι τὸ αἷμα,* sanguine i. e. *esu sanguinis abstinere* Act. XV, 20. 29. XXI, 25. Lege enim mosaica Levit. III, 17. VII, 26. XVII, 10. sqq. coll. Gen. IX, 4. sanguine vesci vetitum erat, cum sanguis sedes haberetur animae, nonnisi Deo offerendae. Cf. *Winer* Realw. p. 652. — (Diod. Sic. IV, 50. Plato Phaedon. c. 45. ed. *Fischer*. Hom. Iliad. III, 119.) — bb) formulae, quibus utuntur prophetae in calamitatibus et eventis maxime terribilibus depingendis, ut Act. II, 20. σελήνη εἰς αἷμα sc. *μεταστραφήσεται* coll. Joel. III, 4. et ibi LXX. — Apoc. VI, 12. ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα. — VIII, 8. XI, 6. XVI, 3. 4. — cc) αἷμα pro: *αἷμα σταφυλῆς, Traubenblut* [de vino Gen. XLIX, 11. Deut. XXXII, 14. pro hebr. דַּם עֲנָבִים] in imaginibus poeticis Apoc. XIV, 20. — dd) Joh. VI, 53-56. *φαγεῖν τὴν σάρκα καὶ πίνειν τὸ αἷμα ἰησοῦ* trop. pro: Jesum sentientem, iudicantem, agentem in se recipere. — b) ita, ut includat *animae*, vel *vitae animalis* [*Seele*, i. e. *Leben*] notionem. Sanguis enim animae sedes habebatur, vid. Levit. XVII, 10 sqq. cf. *Schulz* die christl. Lehre v. heil. Abendm. p. 73 sq. *Winer* Realw. p. 626. — Ita legitur aa) universe: *σὰρξ καὶ αἷμα* i. e. *σὰρξ αἵματος* i. e. *caro sanguine* [per venas diffluente] *animata, vom Blute belebtes Fleisch*, i. e.

der thierisch-lebendige Leib α) propr. Hebr. II, 14. (Ita ה
קול Job. IV, 16. i. q. דְּמָמָה קוֹל 1 Regg. XIX, 12. leises W
und Stimme i. e. leise Stimme. Jer. XXIX, 11. אַחֲרִית וְתִקְוָה
kunft und Hoffnung i. e. hoffnungsvolle Zukunft. Cf. *Gesen.* Le
p. 854. Adde de figurae ἓν διὰ δυοῖν natura *Fritzsche* (
Evangel. Vol. I. p. 853 sqq. — *θάνατος καὶ μοῖρα* i. e. *μοῖρα θ*
του vel *θάνατος μοίρας* mors fatalis Hom. Iliad. III, 101. cf.
scher ad Weller. T. III. P. I. p. 294. *Passow* sub *μοῖρα*. — Pa
libamus et auro Virg. Georg. II, 192. et *Heyne* ad h. l. S
XIV, 18.) — β) inclusa et praedominante *imbecillitatis*, *im*
fectionis, moralis maxime, *fragilitatis* notione, *der weltirdi*
Mensch, „insofern in der thierischen Lebendigkeit die Sinnl
keit gegründet ist und Unlust, Triebe, Neigungen, Kitzel
Leidenschaft und das daraus entspringende niedrige, nichtige
ben und Streben mit seinen Verblendungen, Vorurtheilen
Gebrechlichkeiten seinen Sitz hat, welches nichts zu thun hat
dem höheren Geistesleben" *Schulz* l. l. p. 95 sqq. — M
XVI, 17. 1 Cor. XV, 50. Gal. I, 16. Eph. V, 12. (Sirac. X
30.) — — bb) maxime ubi, quae dicuntur, ad caedem perti
contextus docet α) universe Matth. XXVII, 4. *παραδοὺς* [n
tradens] *αἷμα ἀθῷον*. (Hist. Susan. v. 62. LXX 1 Sam. XI
Ps. XCIV, 21. q. l. *ψυχὴ δικαίου* et *αἷμα ἀθῷον* respondent
dem sibi, *αἵματος* tamen vocabulo, insidias *τῇ ψυχῇ* stru
pertinere ad caedem, indigitatur. — β) in formula *αἷμα*
χύνειν, i. e. *sanguinem cum anima effundere*, in quibus
etiam *trucidare*, nos: *morden*, *αἷμά τινος ἐκχύνειν*
ἐκχέαι trucidare aliquem, *ermorden*, *tödten* Act. XXII,
Rom. III, 15. Apoc. XVI, 6. — Ita LXX et hebr. שָׁפַךְ דָּם (
IX, 6. XXXVIII, 21. 2 Sam. I, 16. III, 28. — Hinc *αἷμα*
χυνόμενον, *sanguis*, *qui cum anima effunditur*. Leg
αα) de hominis sanguine cum anima effuso, ubi Lat. *caedes fa*
caedes, nos: *Mord*, *Ermordung*, א) plene Matth. XXIII, 35.
XI, 50. — LXX Num. XXXV, 33. Ps. LXXIX, 11. — ב) m
plene i. e. sic, ut cogitando addendum sit: *ἐκχυνόμενον* M
XXIII, 30. *ἐν αἵματι τῶν προφητῶν*. v. 35. et Luc. XI, 51.
τοῦ αἵματος ἄβελ, et *ἕως τοῦ αἵματος ζαχαρίου*. Matth. XX
6. *τιμὴ αἵματος*, *Mordpreis*, v. 8. *ἀγρὸς αἵματος* et
I, 19. *χωρίον αἵματος Mordacker*. Matth. XXVII, 19. H
XII, 24. Act. II, 19. Apoc. VIII, 7. — LXX Prov. XXIX, 10. (
rodian. II, 6. 6. Diod. Sic. XVIII, 56. Dem. 548, ult.) — *τὸ*
μά τινος ἔρχεται ἐπί τινα, *mors alicuius violenta*
fertur in aliquem, *der gewaltsame Tod Jemandes fällt Ei*
zur Last, *er ist dafür verantwortlich* Matth. XXIII, 35. XX
25. Act. XVIII, 6. — cf. LXX 2 Sam. I, 16. Jer. LI, 35. —
ἄγειν τὸ αἷμά τινος ἐπί τινα, *violentam alicuius n*
tem devolvere in aliquem, *die Ermordung Jemandes auf Ei*
bringen Act. V, 28. — *καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἷμα*

κάντων, *ich habe keine Schuld an der Todesstrafe und dem Untergange Aller* Act. XX, 26. — ἐκζητεῖν αἷμά τινος, *Jemandes Ermordung rächen* Apoc. VI, 10. XIX, 2. Luc. XI, 50. — Hinc et quoniam sanguis animae sedes haberetur, verbis Apoc. XVI, 6. αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν poena atrocissima adumbratur. Al verba Apoc. XVIII, 24. cf. quae habet *Gesen.* ad Jes. XXVI, 21. — — ββ) de victimarum sanguine effuso א) vel quatenus lustrandi et expiandi vim haberet; cum enim sanguis haberetur sedes animae, cum illius effusione haec simul effundi et offerri credebatur, sic, ut anima effusa [das aufgeopferte Leben] et Deo oblata lustraret et expiaret; vid. Levit. XVII, 10. cf. *Schulz* l. l. p. 74. 76. אא) universe, ubi nos vel: *Opferblut*, Lat. *sanguis victimae mactatae* Hebr. IX, 7. 21. 22. XI, 28. — αἷμα τράγων καὶ μόσχων sanguis hircorum et vitulorum pro victima mactatorum Hebr. IX, 12. 13. 19. X, 4. — αἷμα ἀλλότριον opp. τῷ αἵματι τῷ ἰδίῳ i. e. sanguis victimae alienae, non a semetipso victimae instar mactato desumtus IX, 25. ζώων τὸ αἷμα Hebr. XIII, 11. — בב) de Jesu, qui, dum sanguis eius effunderetur i. e. morte subeunda certiores nos reddidit de venia peccatorum a Deo impetranda et hanc ipsam ob causam comparatur victimae ῥαντιζομένης, vel ἁγιούσῃ vel καθαριζούσῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Hebr. IX, 12 et XIII, 12. τὸ ἴδιον αἷμα i. e. sanguis corporis sui, victimae instar, mactati. — τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ sanguis Christi victimae instar trucidati Hebr. IX, 14. X, 19. 1 Petr. I, 2. 19. 1 Joh. I, 7. V. 6. 8. Apoc. I, 5. V, 9. VII, 14. XII, 11. — vel: *Lebensaufopferung, gewaltsamer Tod, mors cruenta* Act. XX, 28. Rom. III, 25. V, 9. 1 Cor. X, 16. Eph. I, 7. II, 13. Col. I [14.], 20. — ג) vel quatenus foederis sanciendi vim haberet אא) universe: *Opferblut* Hebr. IX, 18. 20. coll. Exod. XXIV, 8. — בב) de Jesu τὴν διαθήκην τὴν καινὴν sanguinis sui effusione vel morte sua cruenta sanciente Matth. XXVI, 28. Marc. XIV, 24. Luc. XXII, 20. 1 Cor. XI, 25. 27. Hebr. X, 29. XIII, 20. cf. *Winer* Lex. p. 125. (Liv. XXIII, 8. sanguine Hannibalis sanciam romanum foedus.) —

2) ex metonym. adiuncti: *semen.* Uti enim vitae animalis primaria sedes habebatur sanguis, ita eiusdem stamina vel semina contineri sanguine credebantur. Cf. *Schulz* l. l. p. 111. — Joh. I, 13. Apoc. XVII, 26. (Hom. Iliad. VI, 211. ad q. l. Eustath. φησὶν οἱ σοφοὶ, ὡς τοῦ σπέρματος ὕλην τοῦ αἵματος ἔχοντος. — de progenie Jos. Ant. XX, 10 ab init. Plut. Apophth. T. II. p. 184. ed. *Tauchn.* Eurip. Phoen. 254. Orest. 345. et Liv. XXXVIII, 58.) Saepius non extat in N. T.

Αἱματεκχυσία, ας, ἡ, (ab αἷμα et ἐκχύω effundo) *sanguinis effusio.* Legitur tantum Hebr. IX, 22.

Αἱμοῤῥοέω, ῶ, *sanguinis profluvio laboro.* Extat tantum Matth. IX, 20. (Plutarch. de Fluv. Mor. Vol. VI. p. 464 ed. Tauchn.) LXX Levit. XV, 33.

Αἰνέας, ου, ὁ, *Aeneas*, nom. pp. viri Act. IX, 33.

Αἴνεσις, εως, ἡ, *laus*, *laudatio*. Semel in N. T. Hebr. XIII, 15. — LXX pro תּוֹדָה Ps. XXVI, 2. תְּהִלָּה Ps. LXVI, רִנָּה 2 Chr. XX, 22. זִמְרָה Jes. XII, 2.

Αἰνέω, ῶ f. ήσω vel έσω, *laudo*, *celebro* Luc. II, 13. 2 al. — LXX pro הוֹדָה Gen. XLIX, 8. הִלֵּל 1 Chron. XVII, 4. שַׁבַּח Dan. II, 23. בֵּרֵךְ Ps. C, 4. שִׁיר Ps. CVI, 12.

Αἴνιγμα, τος, τό, (ab αἰνίσσομαι obscure aliquid significo Aelian. V. H. II, 29.) *aenigma* i. e. *sermo obscurus*, *obscura alicuius rei significatio*. Semel in N. T. 1 Cor. XIII, 12. ἐν αἰνίγματι i. e. αἰνιγματικῶς, i. e. obscure. LXX pro חִידָה Pr. I, 6. (Dem. 184, ult. Plut. Galba c. 24. δι' αἰνιγμῶν.)

Αἶνος, ου, ὁ, (dictum Hom. Odyss. XIV, 518.) *laus*. Extat tantum Matth. XXI, 16. Luc. XVIII, 43. LXX pro עֹז. VIII, 3. (Hom. Odyss. XXI, 110.)

Αἰνών, ἡ, *Aenon* (= עֵינָן fontes, Buxtorf. Lex. chald. rabb. p. 1071.) nomen pp. vel loci, vel fontis, qui Joh. III, 23 haud procul abfuisse dicitur a Salim.

Αἵρεσις, εως, ἡ, (τὸ αἱρεῖν, deinde optio data inter duo proposita Aeschin. Dial. Socr. II, 3. Polyb. III, 108. 7.) 1) *secta* coetus hominum, qui seiungentes se ab aliis sua dogmata sequuntur et instituta Act. V, 17. XV, 5. XXIV, 5. 14. XXVI, 5. XXVIII, 22. 2 Petr. II, 1. αἱρέσεις ἀπωλείας sectae perniciosae al. (Jos. B. J. II, 8. §. 1. 8. 7. Diod. Sic. II, 29.) — 2) ex adiunct. *dissidium contentio* 1 Cor. XI, 19. Gal. V, 20. Saepius non legitur in N.

Αἱρετίζω, f. ίσω, (pp. eligo 1 Macc. IX, 30.) ex hebr. *diligo*, *amo*. Semel legitur Matth. XII, 18. ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα. LXX pro חָפֵץ Num. XIV, 8. (3 Esdr. IV, 19.) Vox alexandrini aevi. V. Sturz de dial. maced. p. 144.

Αἱρετικός, ου, ὁ, vel *sectarum condendarum studiosus* vel *rixas et dissidia fovens*. Extat tantum Tit. III, 10.

Αἱρέω, ῶ f. ήσω, *capio*, (ut urbem Xen. Ages. I, ; eligo Thuc. VIII, 82.) *αἱρέομαι*, οῦμαι, aor. 2. med. εἱλόμην, *mihi capio* i. e. *eligo* 2 Thess. II, 13. Phil. I, 22. Hebr. XI, ; (Polyb. II, 23. 2. Herodian. IV, 14. 3.)

Αἴρω, f. ἀρῶ a. 1. ἦρα perf. ἦρκα 1) *tollo*, i. e. *attollo*, *ich hebe auf* — *in die Höhe* a) de iis, quae ante pedes sunt in loco inferiori α) pp. et absolute, ut hominem accumbentem Matth. XXII, 13. τὸ πτῶμα Marc. VI, 29. ὄφεις Marc. XVI, λίθον, λίθους Joh. VIII, 59. Apoc. XVIII, 21. νεκρόν Act. XX σκάφην XXVII, 17. (1 Macc. IX. 19. Diod. Sic. XIX. 41. X de re eq. VI, 8.) — ἄραντες sc. τὰς ἀγκύρας Act. XXVII, (Thuc. II, 23. et plene Polyb. XXXI, 22. 13. Plut. vit. Pomp. c. 50.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 14. 15. ed. Schäfer. Alii trans. pro *proficiscentes*, *aufbrechend*, ut Herodian. VIII, 7

Plut. v. Mar. c. 42. Jos. Ant. III, 1. 8. Thuc. II, 23 ab init. — β) *portandi* notione inclusa; *sublatum porto* Matth. IV, 6. IX, 6. II, 29. XII, 12. Marc. II, 3. 11. — τὸν σταυρόν Matth. XXVII, 32. Marc. XV, 21. — τὸν σταυρὸν αὐτοῦ metaph. pro: *paratus esse ad calamitates sibi imminentes subeundas* Matth. XVI, 24. Marc. VIII, 34. X, 21. Luc. IX, 22. — Ita LXX et נָשָׂא Num. XI, 12. Thren. III, 27. (Ita αἴρομαι Herodian. IV, 2. 8. Xen. Mem. III, 9. 7. et ex coniectura *Jacobsii*, αἴρω Anth. gr. Vol. III. p. 60. coll. Vol. X. p. 27. cf. Lamb. Bos. de ellips. praef. p. XXXVII. ed. *Schäfer.*) — γ) *recondendi* notionem cogitando addas, *tollo*, *ich hebe auf*, scil. ut recondam Matth. XIV, 20. XV, 37. Marc. VI, 43. VIII, 8. 19. 20. Luc. IX, 17. — — b) de hominibus vocem, manus, oculos tollentibus, ubi nos: *erheben*, *aufheben* Luc. XVII, 13. Act. IV, 24. — LXX et hebr. נָשָׂא קוֹל Judd. IX, 2. (ἐξαίρειν φωνήν Philostr. vit. Apollon. V, 9.) — Apoc. X, 5. 6. LXX et hebr. נָשָׂא יָדַיִם Deut. XXXII, 40. (Xen. Anab. VII, 3. 6.) — Joh. VI, 41. LXX et hebr. נָשָׂא עֵינַיִם Ps. CXXI, 1.

2) *tollo* i. e. *aufero*, *wegnehmen* a) propr. aa) exclusa violentiae notione α) universe αα) sq. acc. rei et gen. personae Luc. VI, 29. ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου [der dir nimmt] τὸ ἱμάτιον. (ita ἀφαιρεῖσθαι Stob. S. C. III. p. 563, 11. Dem. 77, 13. 1098. cf. Gregor. Corinth. p. 94. ed. *Schäfer*. *Matthiae* §. 412, not p. 561. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p. 435.) — ββ) sq. acc. rei et ἀπό c. gen. personae Matth. VIII, 12. XXI. 43. XXV, 28. 29. Marc. IV, 25. Luc. VIII, 18. XIX, 24. 26. Joh. XVI, 22. — Verba auferendi, amputandi, privandi, quae apud Graecos et Hebraeos saepe habent duplicem accus. cf. *Gesen.* p. 811. 812. *Matthiae* §. 412. p. 561. apud hos iunguntur etiam cum acc. rei et מִן praefixo personae, in quibus LXX habent ἀπό c. genit. pers. Gen. XL, 19. 1 Sam. XVII, 46. Ps. LI, 11. [13.] — *sumendi* sensu Marc. XV, 24. Luc. XXII, 36. Act. XXI, 11. 1 Cor. V, 15. Ita נָשָׂא et LXX λαμβάνω Gen. XXVII, 3. Ps. CXVI, 3. — — bb) violentiae notione adiuncta, ubi Lat. α) *eripio* αα) sq. acc. rei, ut τὸν λόγον Marc. IV, 15. τὴν πανοπλίαν Luc. XI, 22. τὴν κλεῖδα v. 52. — ββ) sq. acc. rei et ἀπό c. genit. pers. Luc. VIII, 12. Joh. X, 18. — β) *abscindo*, *abreissen* αα) τί τινος etwas von etwas Marc. II, 21. cf. *Matthiae* §. 331. not. p. 454. *Winer* p. 80. — ββ) τὶ ἀπό τινος Matth. IX, 16. cf. *Winer* l. l. *Matthiae* l. l. — b) de rebus, quae loco suo moventur, ubi Lat. *amoveo*, *dimoveo*, *hinwegnehmen*, *fortschaffen* aa) universe Matth. XXI, 21. Joh. II, 16. XI, 39. XX, 1. Eph. IV, 31. — bb) *amputandi* sens. Joh. XV, 2. Ita נָשָׂא Gen. XL, 19. — cc) *detrahendi* sens. *abnehmen* Joh. XIX, 31. 38.

3) *tollo*, i. e. *e medio tollo* a) aliquem, *aus dem Wege räumen*, *wegraffen* aa) absolute Matth. XXIV, 39. Luc. XXIII, 18. Joh. XIX, 15. Act. XXI, 36. — LXX pro אָסַף Jes. LVII, 1. (1 Macc. V, 2. Philo in Flacc. T. II. p. 538, 20. — bb) additis: ἀπὸ τῆς

γῆς Act. VIII, 33. XXII, 22. — ἐκ τοῦ κόσμου Joh. XVII, 1 ἐκ μέσου, eiiciendi sens. 1 Cor. V, 2. — b) aliquid, ut τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος Joh. XI, 48. (Diod. Sic. XI, 65.) — κρίσι poenae finem facere Act. VIII, 33. cf. Jes. LIII, 8. et Gese h. l. — τὴν ἁμαρτίαν i. e. culpam peccati tollere i. e piare Joh. I, 29. — Ita LXX ἐξαίρω, ἀφαιρέω τὴν ἁμαρτία עָוֹן נָשָׂא Exod. XXVIII, 38. Levit. X, 17. — χειρόγραφον Lat. deleo Col. II, 14.

4) suspensum teneo, metaph. hinhalten Joh. X, 24. (Z Lex. Col. 93. Philostr. II, 4.) —

Αἰσθάνομαι, f. αἰσθήσομαι sentio (pp. sensibus cipio Xen. Mem. I, 2. 31.) i. e. intelligo. Semel Luc. IX, 4 LXX pro בִּין Job. XXIII, 5. (Xen. Cyr. I, 1. 2 et 6.)

Αἴσθησις, εως, ἡ, (sensus, sentiendi vis Xen. Me 4. 5.) cognitio. Semel legitur Phil. I, 9. LXX pro דַּעַת Pro 4. 22. Arrian. diss. epict. II, 18. 8. Aelian. V. H. I, 12.)

Αἰσθητήριον, ου, τό, (locus sensuum, Sitz der Si sentiendi vis Galen. de dignot. Puls. III. ὃς μὲν γὰρ — τὸ αἰ τήριον ἔχει γεγυμνασμένον ἱκανῶς) sensus internus, interne tiendi vis Hebr. V, 14. i. q. Jerem. IV, 19. τὰ αἰσθητήρια καρδίας.

Αἰσχροκερδής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ab αἰσχρός et κέ turpis lucri studiosus. Bis in N. T. 1 Tim. III, [3.] 8. Tit. (Xen. Ages. XI, 3. Dem. 1204, 24.)

Αἰσχροκερδῶς, adv. turpiter inhiando lucro i. q σχροῦ κέρδους χάριν. Extat tantum 1 Petr. V, 2. coll. Tit. I

Αἰσχρολογία, ας, ἡ, sermones obscoeni. Legitur tum Col. III, 8. (Polyb. VIII, 13. 8. Diod. Sic. V, 4. Xen. de Laced. V, 6.)

Αἰσχρός, ά, όν, turpis (pp. i. q. deformis Xen. S IV, 19.) metaph. turpis moribus, de iis, qui laedunt vel pud nativum (et christianum) Eph. V, 12. Tit. I, 11. vel mores tatis receptos 1 Cor. XI, 6. XIV, 35. (Xen. Mem. III, 10. 5. lyb. III, 116. 13. Lysias apud Athen. XII. p. 551. F.)

Αἰσχρότης, τητος, ἡ, turpitudo. Legitur tantum V, 4.

Αἰσχύνη, ης, ἡ, (pudor i. e. fuga dedecoris, verecu Xen. Anab. III, 1. 10.) 1) dedecus, contumelia, turpitudo solita vel ex moribus inhonestis Luc. XIV, 9. μετ' αἰσχύνης schämt — vel aliorum malitia nobis contracta Hebr. XII, 2. rodian. VIII, 8. 14. Xen. Anab. II, 6. 6.) ita LXX pro בֹּשֶׁת VIII, 22. קְלָמָּה et חֶרְפָּה Jes. L, 6. Ps. LXIX, 20. LXXI, 1 2) dedecus i. e. factum turpe, quicquid dedecet 2 Cor. IV, 2 κρυπτὰ [neutr. adiect. substantivi loco cf. Winer p. 91. Matt §. 267. p. 375.] τῆς αἰσχύνης i. e. τὴν αἰσχύνην τὴν κρυπ Cf. Gesen. p. 644. Winer l. l. Fischer ad Well. T. III. P. I

93. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. *Matthiae* §. 430. p. 592. (ita τὰ κρυπτὰ τῶν ἁμαρτημάτων Jos. B. J. V, 9. 4.) Phil. III, 19. et plur. Jud. v. 13. (Aeschin. Orat. 23, 41. ed. Reisk.) de Apoc. II, 18. vid. Γυμνότης. Saepius non extat in N. T.

Αἰσχύνω, f. υνῶ *dedecore afficio, pudore suffundo* med. αἰσχύνομαι, *pudet me, pudori mihi duco.* Luc. XVI, 3. 2 Cor. X, 8. Phil. I, 20. q. l. ἐν οὐδενὶ pro οὐδὲν cf. *Winer* p. 88. coll. *Matthiae* §. 408. p. 554. et de a. 1. p. ᾐσχύνθην cf. *Buttm.* §. 90, 9. gr. max. §. 101. not. 13. 14. *Matthiae* §. 191. p. 336. ed. II. 1 Petr. IV, 16. 1 Joh. II, 28. — LXX pro בּוֹשׁ Ps. XXV, 3. CXIX, 30. (Xen. Cyr. VI, 4, 6. Aelian. V. H. IX, 19.) Saepius non habetur in N. T.

Αἰτέω, ῶ f. ήσω I) activum: *peto, postulo* a) universe aa) sq. acc. rei Act. XVI, 29. Luc. I, 63. 1 Cor. I, 22. (Herodian. I, 11. 9. Lycurg. 186, 6. Xen. Anab. II, 1. 10.) — bb) sq. dupl. acc. Luc. XII, 48. 1 Petr. III, 15. (Xen. Anab. I, 3. 14. 16. Cyr. VIII, 3. 41.) cf. *Winer* p. 88. *Buttm.* §. 118, 4. *Matthiae* §. 411, 4. p. 560. coll. *Gesen.* p. 813. — b) de rogantibus: *rogo aliquem aliquid* aa) universe α) sq. acc. personae Matth. V, 42. Luc. VI, 30. (Dem. 255, 15.) — β) sq. acc. rei Matth. VII, 10. (Herodian. III, 11. 18. VII, 4. 6. Plut. Apophtheg. T. II. Moral. p. 22. ed. *Tauchn.*) — γ) sq. dupl. acc. Matth. VII, 9. Marc. VI, 22. 23. Luc. XI, 11. (Palaeph. f. 40.) — δ) sq. acc. rei et παρά c. gen. eius, qui rogatur aliquid Matth. XX, 20. Act. III, 2. (Aelian. V. H. I, 34. Xen. Anab. I, 3. 16.) Ita LXX et שָׁאַל sq. מִן Ps. XXI, 5. Deut. XVIII, 14. cf. *Winer* p. 88. — bb) de hominibus Deum rogantibus aliquid α) sq. acc. pers. Matth. VI, 8. (Dem. 255, 15.) — β) sq. acc. rei Joh. XIV, 13. 14. XVI, 24. bis. — γ) sq. dupl. acc. Joh. XVI, 23. — δ) τὶ παρά τινος 1 Joh. V, 15. — Jac. I, 5. sc. σοφίαν. — ε) absolute Joh. XVI, 24. Matth. VII, 7. 8. Jac. I, 6. IV, 3. 1 Joh. V, 16.

II) med. αἰτοῦμαι 1) *mihi expeto aliquid*, cf. *Buttm.* §. 122, 6. *Matthiae* §. 492, b. p. 681. *Winer* p. 109. — a) universe: *ich fordere etwas für mich od. zu meinem Gunsten* aa) sq. acc. rei οὐκ οἴδατε, τί αἰτεῖσθε Matth. XX, 22. Marc. X, 38. αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ δίκην Act. XXV, 15. (Plut. Apophth. T. II. Moral. p. 22. ed. *Tauchn.*) — bb) sq. acc. c. inf. αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι Luc. XXIII, 23. Act. III, 14. — cf. *Matthiae* §. 536. p. 772. coll. §. 531. p. 759. *Winer* p. 132 sq. — cc) sq. acc. pers. et re enuntiata per acc. c. inf. Act. XIII, 28. — De αἰτοῦμαί σε v. *Buttm.* §. 122, 6. — dd) sq. acc. rei et παρά c. gen. pers. Act. IX, 2. — Ita LXX et שָׁאַל sq. מֵעִם Deut. X, 12. (Xen. Cyr. I, 6. 5.) — *cupiendi* sens. sq. inf. Act. VII, 46. cf. *Matthiae* §. 531. p. 759. *Winer* p. 131 sq. — Ita LXX ἐπιθυμέω pro שָׁאַל Deut. XIV, 26. —

b) de rogantibus: *ich erbitte mir etwas* aa) universe α) sq. acc. rei Matth. XIV, 7. XXVII, 11. 58. Marc. XV, 6. 43. Luc.

XXIII, 25. 52. Act. XI, 20. XIII, 21. XXV, 3. 15. (Palaeph. f 5. Diod. Sic. XVI, 25. Polyb. XXVIII, 13. 1. Xen. Cyr. I, 6. cf. *Winer* p. 109. *Buttm.* l. l. — Futur. pro coniunct. pr Marc. VI, 24. τί αἰτήσωμαι; cf. *Matthiae* §. 515, 2. p. 7 *Winer* p. 121. — β) sq. orat. directa Marc. VI, 25. ᾐτήσατο γουσα i. e. sie sprach ihre Bitte mit den Worten aus. — bb) hominibus Deum precibus, ut ipsis det aliquid, adeuntibus α) acc. rei Matth. XXI, 22. Joh. XV, 7. 1 Joh. V, 14. 15. - De tractione, quae est in verbis Matth. XVIII, 19. Ephes. III, 20. *Buttm.* §. 130, 5. *Winer* p. 67. — β) absolute Joh. XVI, Jac. IV, 2. 3. —

2) pro: δέομαι, *rogo* a) sq. inf. Eph. III, 13. (Xen. An VI, 4. [6.] 31. q. l. αἰτεῖσθαι et δεῖσθαι iunguntur. Cyr. III, 3. 2 De infinit. cf. *Matthiae* §. 531. p. 759. *Winer* p. 131. sq. b) sq. ἵνα c. coniunct. loco acc. c. inf. Col. I, 9. αἰτούμενοι, ἵ πληρωθῆτε. Cf. *Winer* p. 132. coll. *Matthiae* §. 531, not. p. 761. et de medii significatione activa praeter *Matthiae* §. 4 7. p. 689. *Bornemann* ad Xen. Anab. IV, 3. 20. *Erfurdt* Soph. Oed. R. 1014. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 1185. p. 283. Lips. *Reisig* Coniect. in Aristoph. I. p. 260.

Αἴτημα, τος, τό, *res petita, id quod petitur* Luc. XX 24. 1 Joh. V, 15. (Epist. Pseudo-Socrat. 14.) — *desiderii* se Phil. IV, 6. — LXX pro שְׁאֵלָה 1 Sam. I, 17. 27.

Αἰτία, ας, ἡ, 1) *causa* i. e. a) *Ursache, warum* Mat XIX, 3. Luc. VIII, 47. Act. X, 21. XXII, 24. XXVIII, 20. 2 Ti I, 6. 12. Tit. I, 13. Hebr. II, 11. (Diod. Sic. I, 7. Polyb. IV, 76. b) *causa* i. e. *ratio, conditio* (cf. Cicero de offic. III, 27.) Mat XIX, 10. εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυν κός — ita דִּבְרָה Ps. CX, 4. (Philostr. Vit. Apollon. VI, 1 c) *causa mali* i. e. *culpa* Joh. XVIII, 38. XIX, 4. 6. Act. XIII, (Polyb. XI, 27. 3. Xen. Mem. I, 2. 27 et 28.) — 2) *crimen, cu aliquis accusatur* a) ipsum Matth. XXVII, 37. ἐπέθηκαν ἐπά τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ (scil. in tabula dealbata) τὴν αἰτίαν αὐτ γεγραμμένην. Act. XXIII, 28. XXV, 18. XXVIII, 18. Marc. X 26. (Palaeph. f. 13. Xen. Cyr. VI, 3. 16.) b) *criminis delat accusatio, Beschuldigung* Act. XXV, 27. (Aelian. V. H. III, 1. Saepius non legitur in N. T.

Αἰτίαμα, τος, τό, *criminatio, Anklagepuncte* A XXV, 7. (Thuc. VII, 72.)

Αἰτιάομαι, ῶμαι, *accuso, criminor* Rom. III, 9. (Pol III, 103. 3. Xen. Mem. I, 1. 2.) Vide *Προαιτιάομαι*.

Αἴτιον, ίου, τά, (neutr. adiectivi αἴτιος, substantiv 1) *causa* Act. XIX, 40. (Polyb. V, 33. 6. Xen. Mem. IV, 5. 8.) 2) *crimen* Luc. XXIII, 4. 14. 22. Saepius non extat in N. T.

Αἴτιος, ίου, ὁ, *auctor rei alicuius, a quo proficisci aliquid* Hebr. V, 9. LXX pro מִצָּב 1 Sam. XXII, 22. (2 Macc. IV,

. IV, 82. Polyb, XIII, 4. 8. Aelian, V. H. IV, 18. Xen. 1. 17.)
ρίωμα, τος, τό, i. q. αἰτίαμα, cuius loco recepit ı, Act. XXV, 7.
φνίδιος, ίου, ὁ, ἡ, (ab ἄφνης ducto ab ἀφανῶς) ıs, improviso veniens. Bis in N. T. Luc. XXI, 34. 1 Thess. olyb. I, 44. 4. Herodian. I, 6. 8. Thuc. IV, 125.)
χμαλωσία, ας, ἡ, (ab αἰχμή, cuspis hastae, hasta ω capio) captivitas a) pp. Apoc. XIII, 10. LXX pro שְׁבִי XVIII, 41. — b) metonym. pro: αἰχμάλωτοι, captivi , 8. Apoc. XIII, 10. — LXX pro גּוֹלָה, שְׁבִי, שְׁבִיָּה Ezech. Ps. LXVIII, 19. Num. XXI, 1. 2 Chron. XXVIII, 5. . IX, 72. Diod. Sic. XVII, 70.) Alia huius metonymiae ı gr. habet Lobeck ad Phryn. p. 469.
χμαλωτεύω, f. εύσω capio i. e. 1) captivum duco . Semel in N. T. Eph. IV, 8. in verbis desumtis e LXX ΊΙΙ, 19. ubi pro שְׁבִי שָׁבָה. — De αἰχμαλωτεύειν αἰχμα- cf. Gesen. p. 810. Winer p. 168. Buttm. §. 118, 2. Mat- 415. p. 571 sq. — Alibi LXX pro גָּלָה Ezech. XXXIX, 23. b. I, 15. 17. נָהַג 1 Sam. XXX, 2. (Constant. Porphyr. XX, 94. B. Nicet. Annal. XVI, 5. 323.) cf. Lobeck ad h. p. 442. qui Graecis dictum esse docet αἰχμάλωτον

ἰχμαλωτίζω, f. ίσω capio a) prop. i. e. captivum fa-]. εἰς c. acc. loci: captivum abduco in locum aliquem Luc. 4. (Diod. Sic. XIII, 59. XVII, 5. Jamblich. V. P. IV, 19. 60. ı antiquioribus dicebatur αἰχμάλωτον ποιέω cf. Lobeck ad ich. p. 442.) b) metaph. aa) devincio mihi aliquem 2 Tim. — bb) subiicio aliquem α) sq. Dat. Rom. VII, 23. — β) sq. Cor. X, 5. cf. Luc. XXI, 24.
ἰχμάλωτος, ον, ὁ, ἡ, captivus. Legitur tantum Luc. . (Diod. Sic. XIII, 73. Polyb. I, 16. 9. I, 28. 7. Xen. Cyr. 30.)
ἰών, ῶνος, ὁ, (vita Hom. Iliad. XXII, 58. Xen. Cyr. 3.) 1) aevum, tempus longissimum, ἀπ' αἰῶνος, ἀπὸ ώνων, ἐκ τοῦ αἰῶνος ab antiquissima inde aetate Luc. I, 70. ί, 32. Act. III, 21. al. (Diod. Sic. I, 6. Aelian. V. H. VI, 13.) ›ro מֵעוֹלָם Gen. VI, 4. Uti πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος 25. ita ἀπ' αἰῶνος et ἀπὸ τῶν αἰώνων respondent ': von Ewigkeit Act. XV, 18. Eph. III, 9. 11. — Augetur ım ἀπὸ τῶν αἰώνων vis addendis καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν 26. Cf. Gesen. p. 671. εἰς τὸν αἰῶνα, εἰς τοὺς αἰ- ct εἰς ἡμέραν αἰῶνος [i. e. εἰς αἰώνιον ἡμέραν vid. p. 91. Herm. ad Vig. p. 887. 890. Matthiae §. 430. p. 592. r ad Well. T. III. P. I. p. 293. Gesen. p. 643. 644.] ad longissimum, per tempora longissima, in die entfernte-

sten Zeiten hinaus. Luc. I, 33. Joh. VI, 51. 58. XII, 34. Rom I, 25. IX, 5. XI, 36. XIV, 26. 2 Cor. IX, 9. XI, 31. Hebr. V, 6 VI, 20. VII, 17. 24. 28. 1 Petr. II, 25. 2 Petr. II, 17. III, 18. Jud v. 13. 25. — *εἰς τὸν αἰῶνα* pro: *semper, für immer* Marc III, 29. Joh. VIII, 35. XIV, 16. — *μηκέτι — εἰς τὸν αἰῶνα*, in exsecratione: *nun und nimmermehr nicht* Matth. XXI 19. Marc. XI, 14. — *οὐ μὴ — εἰς τὸν αἰῶνα*, in affirmati ad res futuras pertinentibus, nunc: *nicht für immer* Joh. VIII 51. 52. X, 28. XI, 26. — nunc: *nunquam, nimmermehr* Joh IV, 14. XIII, 8. 1 Cor. VIII, 13. (Diod. Sic. I, 92. Tom. IX. p 279. ed. Bip. Xen. Cyr. II, 1. 19.) LXX pro לְעוֹלָם Gen. VI, 3. e *οὐ μὴ εἰς τὸν α.* pro בַּל לְעוֹלָם et לֹא לְעוֹלָם Ps. XV, 23. — Sequente genit. intendendi vim habente: *εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων* vel *εἰς αἰῶνας αἰώνων* vel *εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων* i. e. *in die aller- allerentferntesten Zeiten hinaus, in alle Ewigkeit hinaus* Gal. I, 4 Phil. IV, 20. 1 Tim. I, 17. 2 Tim. IV, 18. Hebr. XIII, 28. 1 Petr IV, 11. V, 11. Apoc. I, 6. 18. IV, 9. 10. V, 13. VII, 12. X, 6 XI, 15. XV, 7. XIX, 3. XX, 10. XXII, 5. — Ephes. III, 20. — De genitivo intendente cf. *Gesen.* p. 671. 693. *Matthiae* §. 430 p. 592. *Fischer* ad Well. T. II. p. 123. *Erfurdt* et *Herm.* ad Sophocl. Oed. R. v. 466. —

2) ex hebr. *mundus* Hebr. I, 2. XI, 3. 1 Tim. I, 17. ita LXX et עוֹלָם Cohel. III, 11.

3) ex iudaica dicendi ratione: *aevum, seculum Weltperiode* Multa enim Judaei disputarunt *de duplici aevo s. seculo*, alter עוֹלָם הַזֶּה altero עוֹלָם הַבָּא appellato. Quorum illud quemadmodum complectebatur tempora adventu Messiae priora, improbitate imperfectione, imbecillitate, inscitia, miseriis et calamitatibus distincta, ita hoc ad tempora referebatur laetissima, quibus a regnum suum solemniter inaugurandum Messias sit adventuru imperia terrarum sibi subiecturus, mortuos in vitam revocaturum iudicium de Judaeis et gentilibus habiturus, probos ad regni s felicitatem evecturus, improbis, gentilibus maxime, iudaic quippe nationis hostibus atque idololatris, poenas inflicturus, in novum plane rerum ordinem instituturus, pietate, libertate, fe citate omnis generis insignem. Est igitur

a) *ὁ αἰὼν οὗτος* (= *ὁ νῦν αἰών, ὁ αἰὼν τοῦ κόσμου τούτου, ὁ καιρὸς οὗτος* et *ὁ αἰών* absolute Marc. IV, 19. coll. Matt XIII, 22. XIII, 39. 40. coll. v. 49. XXIV, 3. XXVIII, 20. 1 C X, 11. Hebr. IX, 26.) *hoc aevum, hoc seculum, die gegenwärtige Weltperiode* i. e. tempora adventu Messiae priora simul c rerum natura, hominibus ac rebus ad tempora haec pertinenti I *α*) per se spectatum Luc. XVI, 8. XX, 34. Eph. I, 21. 1 Ti VI, 17. Tit. II, 12. *β*) inclusa imbecillitatis, inscitiae, vitiosi tis, calamitatis, praesentis, instantis mox improbis, notio Marc. IV, 19. Matth. XIII, 22. *μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου* cur-

ad res huius seculi pertinentes Rom. XII, 2. ὁ αἰὼν οὗτος huius seculi homines cum moribus suis 1 Cor. II, 6. σοφία τοῦ αἰῶνος τούτου sapientia, doctrina, qualis est hominum huius seculi, quae huius seculi hominibus, scientia salutari carentibus, placet coll. 1 Cor. I, 20. ubi eadem dicitur σοφία τοῦ κόσμου τούτου; 1 Cor. II, 8. ἄρχοντες τοῦ αἰ. τ. principes huius sec. i. e. qui apud huius sec. homines plurimum auctoritate valent; Eph. II, 2. κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου sicuti homines huius sec. perversi; 2 Cor. IV, 4. ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰ. τ. ἐτύφλωσε τὰ νοήματα inter quos Satanas, qui Dei instar huius sec. hominibus imperat, occoecavit mentes infidelium; 1 Cor. III, 18. σοφὸς ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ gnarus eorum, quae sunt huius sec. et ad res huius sec. pertinent vel sapiens inter homines huius sec. 2 Tim. IV, 10. ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα amans rerum ad hoc unice sec. pertinentium, incertarum et inconstantium; συντέλεια τοῦ αἰ. vel τοῦ αἰ. τούτου vel τῶν αἰώνων finis huius sec. vel finis huius, qui nunc i. e. hoc seculo est, ordinis rerum Matth. XIII, 39. 40. 49. XXIV, 3. XXVIII, 20. Hebr. IX, 26. — τὰ τέλη τῶν αἰώνων ... i. e. illud temporis punctum, quo οἱ αἰῶνες i. e. ὁ αἰὼν οὗτος ... αἰὼν ὁ μέλλων sese attingunt, die Gränze zweier Weltperioden, der Zeitpunct, wo die eine aufhört und die andere anfängt, ... i. q. ἡ συντέλεια τοῦ αἰ. τ. 1 Cor. X, 11.

b) ὁ αἰὼν ὁ μέλλων (= ὁ αἰ. ὁ ἐρχόμενος, ὁ αἰ. ἐκεῖνος, οἱ αἰῶνες οἱ ἐπερχόμενοι, ὁ αἰὼν ὁ ἐνεστώς, ἡ οἰκουμένη ἡ μέλλουσα) *aevum, seculum futurum* i. e. *ipsa tempora Messiae regnantis, omni pietatis, libertatis, felicitatis genere accumulata et insignia* Matth. XII, 32. Marc. X, 30. Luc. XVIII, 30. XX, 35. Gal. I, 4. Eph. I, 21. Hebr. II, 5. VI, 5. cf. *Bertholdt* Christologia Judaeorum Jesu Apostolorumque aetate. Erlang. 1811. 8. p. 38.

Αἰώνιος, ιον, ὁ, ἡ, vel *αἰώνιος, ία, ον sempiternus,* i. e. a) *per longissima tempora duraturus* 2 Cor. IV, 18. V, 1. Philemon v. 15. Hebr. XIII, 20. IX, 12. V, 9. Apoc. XIV, 6. 2 Tim. II, 6. — de felicitate vitae futurae per longissima tempora vel aeternum duratura in formulis: δόξα α. 2 Tim. II, 10. — βάρος δόξης α. 2 Cor. IV, 17. — παράκλησις α. 2 Thess. II, 16. — ζωὴ α. Matth. XIX, 16. 29. XXV, 46. Marc. X, 17. 30. Luc. X, 25. XVIII, 18. 30. Joh. III, 15. 16. 36. IV, 14. 36. V, 24. 39. VI, 27. 40. 47. 54. 68. X, 28. XII, 25. XVII, 2. 3. Act. XIII, 46. 48. Rom. II, 7. V, 21. VI, 22. 23. Gal. VI, 8. 1 Tim. I, 16. VI, 12. [19.] Tit. I, 2. III, 7. 1 Joh. I, 2. II, 25. III, 15. V, 11. 13. 20. Jud. v. 21. — de impiorum sorte misera per longissima tempora vel aeternum duratura in formulis: κόλασις α. Matth. XXV, 46. — κρίσις α. Marc. III, 29. — ὄλεθρος α. 2 Thess. I, 9. — πῦρ α. Matth. XVIII, 8. XXV, 41. Jud. v. 7. (Sirac. XLV, 15. Diod. Sic. I et 93.) — b) *qui a longissimis vel antiquissimis inde temporibus* [ab aeterno] *inde est vel fuit* Rom. XIV, 25. 26. 2 Tim.

I, 9. Tit. I, 2. Hebr. IX, 14. (Baruch. IV, 8. 10. 14. 20. 22.) LXX pro עוֹלָם Ps. XXIV, 7. 9. LXXVII, 5.

2) *ad τὸν αἰῶνα τὸν μέλλοντα pertinens* v. αἰῶνα 3. Luc. XVI, 9. Hebr. VI, 2. Saepius non extat in N. T.

Ἀκαθαρσία, ας, ἡ, *immunditiea* a) pp. de physi Matth. XXIII, 27. — LXX pro טֻמְאָה 2 Sam. XI, 4. b) metaph. de morali α) universe: *improbitas* Rom. VI, 19. 1 Thess. IV, (Dem. 553, 12.) — β) *libido nefanda* Rom. I, 24. 2 Cor. XII, Gal. V, 19. Eph. IV, 19. V, 3. Col. III, 5. — γ) *sordes avaritiae* *schmutziger Geiz* 1 Thess. II, 3. coll. v. 5. Saepius non habetur in N. T.

Ἀκαθάρτης, τητος, ἡ, *impuritas.* Semel in N. T. Apoc. XVII, 4.

Ἀκάθαρτος, ου, ὁ, *impurus* (Xen. Equestr. V, 1. a) sensu iudaico, vel e lege levitica (cf. *Winer* bibl. Realw. p. 5 *profanus* Act. X, 14. XI, 8. 1 Cor. VII, 14. 2 Cor. VI, 17. Apoc. XVIII, 2. — b) metaph. *vitiis deditus* aa) universe: πνεῦμα *spiritus malus* Luc. XI, 24. coll. v. 26. al. De huius malorum geniorum epitheti origine vid. Tob. III, 8. 17. VI, 7. 14. VIII Baruch IV, 7. 35. (Dem. 403, 14.) — bb) *libidinosus, homo purus, os impurum* Eph. V, 5. Apoc. XVII, 4. ita LXX et hic טָמֵא Levit. XI, 25. Jes. XXXV, 8.

Ἀκαιρέομαι, οῦμαι, (ex α pr. et καιρός) *opportunitate destituor.* Extat tantum Phil. IV, 10. cf. *Lobeck* ad Phryni p. 126. qui serioris aetatis vocabulis accensendam esse hanc vocem docet.

Ἀκαίρως, adv. (ex α pr. et καιρός) *intempestive.* Legitur tantum 2 Tim. IV, 2. (ἄκαιρος Aelian. V. H. III, 19. Xen. Cyr. IV, 1. 45.)

Ἄκακος, ου, ὁ, ἡ, (ex κακία malitia et α pr.) *simpl* i. e. a) *qui nihil mali et fraudis aliis inesse credit* Rom. XVI, 1 b) *neque ipse fraudibus utitur* Hebr. VII, 26. (Diod. Sic. XIII, 7 Dem. 1153, 10.)

Ἄκανθα, ης, ἡ, *spina, sentis* Matth. VII, 16. al. LXX pro קוֹץ Ps. CXVIII, 12. חֵדֶק Prov. XV, 19. חוֹחַ Hos. IX, 6. ת Jes. V, 6. (Aelian. V. H. X, 2. Diod. Sic. V, 41.)

Ἀκάνθινος, ου, ὁ, ἡ, *spineus.* Bis in N. T. Ma XV, 17. Joh. XIX, 5. — LXX Jes. XXXIV, 13.

Ἄκαρπος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et καρπός fructus) *fructu carens* (pp. de sterili regione Polyb. XII, 3. 2.) metaph. q *nullos fert fructus virtutis et cognitionis melioris* Matth. XIII, 2 Marc. IV, 19. 1 Cor. XIV, 14. Eph. V, 11. Tit. III, 14. 2 Pe I, 8. Jud. v. 12. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀκατάγνωστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et καταγινώσκω condemno) *non condemnandus.* Semel in N. T. Tit. II, 7. 2 Macc. IV, 47.

Ἀκατακάλυπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κατακαλύπτω operio, velo) *non velatus.* Bis in N. T. legitur 1 Cor. XI, 5. 13. (Polyb. XV, 27. 2.)

Ἀκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κατακρίνω) *indemnatus.* Bis extat in N. T. Act. XVI, 37. XXII, 25.

Ἀκατάλυτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et καταλύω) *qui dissolvi nequit*, metaph. *perennis.* Extat tantum Hebr. VII, 16. (Dion. Halic. Antiq. X, 31.)

Ἀκατάπαυστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et καταπαύω sedo) *qui sedari* vel *cohiberi nequit* sq. genit. cf. *Matthiae* §. 322. p. 441. 442. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 853. — 2 Petr. II, 14. ὀφθαλμοὶ ἀκατάπαυστοι ἁμαρτίας oculi, qui nequeunt cohiberi a peccato, = qui nequeunt cohiberi ab adultera contemplanda. (Diod. Sic. XI, 67. Polyb. IV, 17. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀκαταστασία, ας, ἡ, (ex α pr. et καθίσταμαι sum in statu tranquillo, pp. instabilitas) *turba, seditio.* Quinquies in N. T. legitur Luc. XXI, 9. 1 Cor. XIV, 33. 2 Cor. XII, 20. Jac. III, 16. 2 Cor. VI, 5. q. l. alii: sedis vel domicilii instabilitas i. e. exilium. LXX pro מְדוּחָה Prov. XXVI, 28. (Polyb. XXXI, 13. 6.)

Ἀκατάστατος, ου, ὁ, ἡ, *instabilis, inconstans* Jac. I, 8. — LXX pro סֹעֲרָה Jes. LIV, 11. (Polyb. VII, 4. 6. Dem. 383, 7.)

Ἀκατάσχετος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κατέχω coërceo) *qui coërceri nequit, indomitus.* Semel in N. T. Jacob. III, 8. (Diod. Sic. XIV, 53. 54. Aelian. N. A. VI, 6. Jos. B. Jud. II, 17. 1.)

Ἀκελδαμά, *ager sanguinis*, vox syrochald. ex חֲקַל et דְּמָא, nomen agri in sepulturam peregrinorum emti ex pecunia, qua Jesum Judas prodiderat Act. I, 19.

Ἀκέραιος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κεράω vel κεράννυμι misceo; immixtus Eurip. Phoen. 950. Dioscorid. V, 129. in N. T.) metaph. *simplex* i. e. *cui nihil mali falsive admixtum est* Matth. X, 16. Rom. XVI, 19. Phil. II, 15. (Diod. Sic. XIII, 20. Arrian. diss. epict. III, 23.)

Ἀκλινής, έος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κλίνω clino) *non inclinans, immotus* Hebr. X, 23. (Aelian. V. H. XII, 64. Lucian. Encom. Demosth. §. 33.)

Ἀκμάζω, f. άσω, *vigeo, maturesco* Apoc. XIV, 18. (Polyb. I, 17. 9. Aelian. V. H. XIII, 1. Xen. H. G. I, 2. 3.)

Ἀκμήν, adv. (derivant ab ἀκμή, ῆς, ἡ, acies cuspidis Hom. Iliad. X, 173. Polyb. XV, 16. 13. metaph. extremum, summum ut Aelian. V. H. I, 10. temporis punctum Xen. Anab. IV, 3. 26.) *etiamnum, adhuc* Matth. XV, 16. — (Polyb. I. 13. 12. Strabo I, 56. Plutarch. de glor. Athen. II, p. 430. Mor. T. II. ed. *Tauchn.* Theocrit. IV, 60. cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 123.)

Ἀκοή, ῆς, ἡ, 1) *auditus* i. e. a) *sensus audiendi, das Gehör* 1 Cor. XII, 17. 2 Petr. II, 8. (Polyb. I, 63. 4. Aelian V. H.

III, 1. Xen. Mem. I, 4. 6.) — b) *auris, aures, das Gehör, instrumentum auditus* Matth. XIII, 14. et Act. XXVIII, 26. ἀκοῇ ἀκούσειν, de quibus verbis, desumtis ex Jes. VI, 9. vide, quae h *Gesen.* ad h. l. et Lehrg. p. 781. et de ἀκοῇ ἀκούειν ad ling graecae regulas aestimatis *Winer* p. 167. *Matthiae* §. 415. p. 6 *Bornem.* in *Rosenmüller* Repert. Vol. II. p. 303. — Marc. VII, Luc. VII, 1. Act. VII, 20. 2 Tim. IV, 3. 4. Hebr. V, 11. νωθ ταῖς ἀκοαῖς. De quo dativo v. *Matthiae* §. 404. p. 548. *Wi* p. 84. (Polyb. XV, 27. 10. Herodian. IV, 5. 3. Anth. gr. Vol. p. 153. ed. *Jac.*) — 2) *audiendo perceptum, das Gehörte,* ita *institutione* α) absol. Joh. XII, 38. Rom. X, 16. 17. β) ad λόγος 1 Thess. II, 13. et Hebr. IV, 2. λόγος ἀκοῆς i. e. ἀκουσθεὶς *doctrina audita.* — b) ἡ ἀκοή τινος [ut Luc. IV, 37. ἡ περί τινος] de *fama, rumore* Matth. IV, 24. XIV, 1. XXIV Marc. I, 28. XIII, 7. (Polyb. IV, 2. 3. Dem. 497, 12. Th II, 41.) ita LXX ἀκοή pro שֵׁמַע, שְׁמוּעָה 2 Sam. XIII, 30. XXXVII, 40. — 3) *obsequium* Gal. III, 2. 5. ἀκοὴ πίστεως i obsequium, quod est in fide doctrinae Jesu habenda. De qua ge vi cf. *Winer* p. 76. 77. *Matthiae* §. 313. p. 431. Saepius t legitur in N. T.

Ἀκολουθέω, f. ήσω (ex α unitatem vel i. q. ὅμου, ἅμα κέλευθος, via, indicante cf. *Buttmann* §. 105, not. 11. et *Pass* sub A. p. 1. — propr. eadem via incedo) *sequor ich folge, fo nach* a) proprie aa) per se α) universe αα) absque casu Act. X 36. 1 Cor. X, 4. (Diod. Sic. XIII, 75.) ββ) sq. dativo, ad societat pertinente: *ich gehe mit Jemandem* v. *Matthiae* §. 398. p. 537. Matth. IX, 19. Marc. XIV, 13. Luc. XXII, 10. Joh. X, 4. 5. XI, 31. Act. XII, 8. 9. XIII, 43. Apoc. XIV, 4. XIX, 14. (Herodian. VI, 7. 17. Theophr. Char. 28. Xen. H. G. V, 2. 26.) γγ) sq. μετά c. gen. pers. Apoc. VI, 8. (Dem. 608, 14. Dinar 15, 11. Lys. 92, 2. Isocr. Plat. 8. 619. Xen. Anab. I, 3. 6.) — praepositionibus μετά, ὄπισθεν [in N T. ὀπίσω] σύν ap. Graecos interdum additis verbis ἕπομαι, ἀκολουθεῖν v. *Lobeck* Phryn. p. 354. *Matthiae* §. 398. p. 537. *Fischer* ad Well. T. P. I. p. 401. 402. *Heindorf* ad Plat. Phaedr. §. 64. p. 262. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. §. 56. p. 84. *Winer* p. 84. 212. — β) turba hominum Jesum sequente αα) absque casu Matth. VIII, XXI, 9. Marc. III, 7. X, 32. — ββ) sq. dat. Matth. IV, 25. VIII XII, 15. XIV, 13. XIX, 2. XX, 29. 34. Marc. V, 24. Luc. VII IX, 11. XXIII, 27. Joh. VI, 2. — γ) de discipulis nunc omni nunc singulis Jesum sequentibus αα) universe א) absolute XXI, 20. ב) sq. dat. Matth. VIII, 23. Luc. X, 39. Joh. XIII, 37. — ββ) ad iudicem, mortem א) absol. Luc. XXII, 54. ב) addito dat. Marc. XIV, 51. 54. Matth. XXVI, 58. XXVII, 55. δ) de singulis hominibus Jesum sequentibus, addito dat. Mat IX, 27. Marc. X, 52. XV, 41. Luc. XVIII, 43. — —

bb) scholae vel disciplinae notione inclusa: *comitem et discipulum me alicui adiungo, disciplinam alicuius sequor* α) absolute Joh. I, 38. — β) sq. dat. Matth. IV, 20. 22. VIII, 19. 22. IX, 9. bis. XVI, 24. XIX, 21. 27. 28. Marc. I, 18. II, 14. VIII. 34. IX, 38. X, 21. 28. Luc. V, 11. 27. 28. IX, 23. 57. 61. XVIII, 22. 28. Joh. I, 37. 41. VIII, 12. XXI, 19. 22. — γ) sq. μετά c. gen. pers. Luc. IX, 49. De qua construct. v. supra monita. — δ) sq. ὀπίσω τινός Matth. X, 38. Marc. VIII, 34.

b) trop. de factis hominem secuturis in vitam alteram, sq. μετά c. gen. Apoc. XIV, 13. (Similiter Diod. Sic. XIII, 105. νομίσαντες — ἑαυτοῖς τὴν μέμψιν ἀκολουθήσειν.)

c) pro: *succedo, excipio aliquem, tempore* [der Zeit nach] *sequor aliquem* aa) absolute Apoc. XIV, 8. — bb) sq. dat. v. 9.

d) metaph. pro: *imitor, sequor exemplum alicuius*, sq. dat. Joh. XII, 26. (Lucian. Herm. §. 2. Plat. Crit. §. 7. ed. *Fischer.*) Saepius non extat in N. T.

Ἀκούω, f. ἀκούσω [ita Matth. XII, 19. XIII, 14. Joh. X, 16. (Anth. gr. T. III. p. 184. *Jac.*) Esse hanc vocem serioris aevi, docent *Schäfer* Ind. Greg. Corinth. p. 1063 a. *Buttm.* §. 100. et gr. max. T. II. p. 52. §. 113. *Matthiae* §. 184. not. p. 327. ed. II^{dae}. *Winer* p. 43.] et ἀκούσομαι [quae forma praestantior legitur Joh. V, 25. 28. Act. III, 22. VII, 37. XVII, 32. XXI, 22. XXV, 22. XXVIII, 22.] perf. ἀκήκοα [Act. IX, 13. Rom. XV, 21. 1 Joh. I, 1. V, 1. cf. *Buttm.* §. 77, 7. gr. max. §. 85. T. I. p. 333. *Matthiae* §. 168. p. 305. edit. II^{dae}.] a. 1. p. ἠκούσθην [*Buttm.* §. 89, 3. coll. §. 88 $^{b.}$ not. 6. gr. max. §. 100, 3. T. I. p. 448. coll. §. 98, 4. p. 437.]

1) *audio* a) intransitive i. e. *audiendi facultate gaudeo, ich höre, ich kann hören* Matth. XI, 5. κωφοὶ ἀκούουσι. Marc. VII, 37. Luc. VII, 22. (Xen. Mem. IV, 8. 8. Apol. Socr. §. 6.) — βαρέως ἀκούειν, *difficulter audire* trop. pro: *tardum esse ad intelligendum* Matth. XIII, 15.

b) transitive i. e. *auribus percipio aliquid* aa) universe α) absolute i. e. absque casu rei et personae e contextu facile eruendae Matth. XIII, 16. — v. 17. οὐκ ἤκουσαν. Marc. IV, 15. Luc. VI, 27. — Joh. V, 30. καθὼς ἀκούω sc. παρὰ τοῦ πατρός coll. VIII, 26. — Act. II, 37. IX, 14. ἤκουεν sc. ἡμῶν λαλούντων. Rom. X, 14. πῶς δὲ ἀκούσουσιν sc. αὐτοῦ. Matth. XIII, 15. τοῖς ὠσὶν ἀκούειν et Act. XXVIII, 26. uti Matth. XIII, 14. ἀκοῇ ἀκούσετε. — Marc. IV, 3. XII, 29. Act. VII, 2. XIII, 16. Rom. XI, 8. (Xen. Cyr. II, 4. 16.) — Matth. II, 3. VIII, 10. IX, 12. Joh. VI, 60. Act. XIV, 14. (Xen. Cyr. I, 2. 13 et 14.) — Verbis ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσι et ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε uti adumbrantur homines stupidi et tardiores ad intelligendum Matth. XIII, 13. Marc. VIII, 18. ita verbis ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω vel ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω vel εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω ut, quo tendant et quid sibi velint verba sua, diligentius considerent atque per-

pendant auditores, admonet Jesus Matth. XI, 15. XIII, 9. IV, 23. Quibus adde Apoc. II, 7. 11. 17. 29. III, 6. 13. 22. 9. — pro: *audire volo* Joh. IX, 27. cf. *Winer* p. 102. β) seq. *accus.* rei αα) absque personae loquentis notatione: *aliquid* Matth. X, 27. ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε i. e. ὃ ἀκούετε λ μενον εἰς τὸ οὖς coll. Luc. XII, 2. — Matth. XI, 4 et Luc. V — Matth. XII, 19. XIII, 17-20. 22. 23. XXI, 16. XXIV, 6 I, 41. Joh. III, 8. V, 24. Act. II, 22. IV, 20. V, 24. XV, 7. X 1 Cor. II, 9. 2 Cor. XII, 4. Eph. I, 13. Col. I, 6. 1 Joh II, 7. 24. Apoc. IV, 1. IX, 16. (Dem. 240, 12. 797, 3. Plat thyphr. §. 6. ed. *Fischer.*) — passiv. φωνὴ ἠκούσθη II, 18. — Luc. XII, 3. Apoc. XVIII, 22. — τὰ ἀκουσθέν ῥήματα; de doctrina audita Hebr. II, 1. — Act. XI, 22. ἠκ δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν ἱερουσαλήμοι αὐτῶν i. e. ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος περὶ αὐτῶν, ὥστε καὶ γεν εἰς τὰ ὦτα τ. ε. τ. ἐν ἱεροσολύμοις. — ἀκούειν τι pro *dire uelle: aliquid* Matth. X, 14. Joh. VIII, 47. Cf. *W* 102. — ββ) addito genitivo loquentis: *audio aliquid ab* Act. I, 4. ἣν ἠκούσατέ μου. (Hom. Odyss. XII, 389. Xen III, 1. 1. Plato Apol. Socr. §. 1. ed. *Fischer.*) cf. *Matthiae* p. 600. coll. §. 327, not. 2. p. 448. *Winer* p. 79. — γγ) ἐκ c. genit. loquentis: *audio aliquid ex aliquo* 2 Cor. (Hom. Odyss. XV, 372.) — δδ) addito ἀπό c. genit. loq *audio aliquid ab aliquo* 1 Joh. I, 5. ἣν ἀκηκόαμεν — ἀπ' (Thuc. I, 125.) *Matthiae* l. l. — εε) addito παρά c. ge quentis [i. e. eius, a quo, versans quippe in vicinia eius ve mercium habens cum eo, audio aliquid] Joh. VIII, 26. 40. X Act. X, 22. XXVIII, 22. 2 Tim. II, 2. — I, 13. q. l. ὧν per pro οὗ. (Xen. Anab. I, 2. 5.) — γ) sequente *genitivo* rei: *aliquid*, ut τῆς βλασφημίας Marc. XIV, 64. τῶν λόγω VI, 47. — XV, 25. Joh. V, 25. 28. XII, 47. Act. VII, 34. XI, 7. XXII, 1. 7. Col. I, 23. Hebr. III, 7. 15. IV, 7. Apoc. XIV, 13. XVI, 1. (Zosim. II, 44. Dem. 226, 21. Xen. Cyr. II Herodot. IV, 129. VIII, 135.) cf. *Fischer* ad Well. T. III p. 362. *Winer* p. 79. — — δ) seq. *genit.* personae αα) si Marc. VII, 14. ἀκούετέ μου πάντες. Luc. II, 46. 47. XIX, 48. XXI, 38. Joh. III, 29. X, 20. Act. XXII, 22. XX XXV, 22. XXVI, 3. (Xen. Mem. I, 2. 31.) — ββ) iuncto c. particip. Marc. XIV, 57. ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος. Act. II (Plut. Apophth. T. II. Moral. p. 8. Plato Euthyphr. §. 10 *Vig.* p. 224. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p. 362. *Buttm. Matthiae* §. 327, not. 2. p. 448. §. 374. p. 500. §. 547. p. 7 γγ) addito περί τινος *audio aliquem de aliqua re* Act. XX XXIV, 24. (Xen. Mem. IV, 8. 4.) — δδ) addito genit. loci, *inde* auditur aliquis Apoc. XVI, 7. ἤκουσα τοῦ θυσιαστη [i. e. vom Altare her] λέγοντος sc. τινός. De quo ge *Herm.* ad Vig. p. 881. *Herm.* ad Soph. Elect. 78. 316. 8

hiloct. 626. 644. *Matthiae* §. 378. p. 506. *Buttm.* §. 119, not. 1, *Winer* p. 82. 83. — — ε) seq. ἀπό c. genit. loquentis et περί τινος Act. IX, 13. ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου. —) sq. acc. loquentis, iuncto c. partic. loco infin. Apoc. V, 13. ἐν κτίσμα — ἤκουσα λέγοντας [per anacoluth. pro: λέγοντα]. — ζ) sq. ὅτι Act. XXII, 2. ἀκούσαντες δέ, ὅτι τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς. Cf. *Matthiae* §. 548, not. p. 792. *Winer* p. 140. — — bb) sensu forensi, sq. παρά c. genit. Joh. VII, 51.

2) *comperio, rescisco, cognosco, von einer Sache hören oder Kunde erhalten, etwas erfahren* a) absolute vel absque casu rei et personae Matth. XIV, 13. XXII, 7. Marc. III, 21., VI, 14. Rom. X, 18. XV, 21. — b) seq. acc. rei aa) absque personae mentione, ut τὰ ἔργα τοῦ χριστοῦ Matth. XI, 2. πολέμους καὶ ἀκαταστασίας Luc. XXI, 9. coll. Matth. XXIV, 6. τὴν ἐνέδραν Act. XXIII, 16. — Gal. I, 13. Eph. I, 15. III, 2. Philem. v. 5. Jac. V, 11. (Herodian. IV, 4. 19. Xen. Cyr. I, 1. 4.) — pass. ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία i. e. man hört von Unzucht unter euch 1 Cor. V, 1. — bb) addito ἐπί τινος Matth. XXVIII, 14. ἐὰν δὲ ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος i. e. ἐὰν δὲ ἀκουσθῇ τοῦτο, ὥστε κρίνεσθαι vel λέγεσθαι ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος i. e. wenn die Sache ruchtbar werden und vor dem Landpfleger zur Untersuchung kommen oder besprochen werden sollte. — cc) addito περί τινος Luc. IX, 9. XVI, 2. (Xen. Anab. VII, 7. 30.) — c) seq. genit. obiecti, de quo Rom. X, 14. πῶς δὲ πιστεύσουσιν, οὗ οὐκ ἤκουσαν. (Xen. Mem. III, 5. 9. Plat. Apol. Socr. §. 10. ed. Fischer. Hom. Odyss. I, 289.) cf. *Matthiae* §. 327. p. 448. — d) seq. περί c. genit. personae, *de* qua Marc. V, 27. (Xen. Anab. II, 5. 26.) — e) seq. παρά c. genit. personae, *a* qua audio aliquid Joh. I, 41. — VI, 45. ubi verbis πᾶς ὁ ἀκούων παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν [quicunque commercium cum patre habens patrem docentem audivit et didicit ab eo] circumscribitur optimus quisque, jeder Gottvertraute, jeder edle, gute Mensch. — f) seq. acc. c. partic. loco acc. c. infin. Act. VII, 12. ἀκούσας ὄντα σῖτα ἐν αἰγύπτῳ. 3 Joh. v. 4. (Herodian. II, 12. 4. Xen. Cyr. II, 4. 12.) cf. *Matthiae* §. 548, 4. p. 790. coll. §. 550, not. 3. p. 795. *Winer* p. 140. — g) sequente ὅτι Matth. II, 22. IV, 12. V, 21. 27. 33. 38. 43. Marc. XVI, 11. Luc. I, 58. Act. XV, 24. Gal. I, 23. Phil. II, 26. 1 Joh. II, 18. — Phil. I, 27. ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι. (Xen. Ven. IV, 14. Oec. XV, 7. Plut. Apophth. T. II. Lips. p. 28. ed. *Tauchn.*) — pass. ἠκούσθη [man hatte erfahren] ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι Marc. II, 1. — Joh. IX, 32. — praecedente ἐκ c. genit. fontis, e quo cognovit aliquis aliquid Joh. XII, 34.

3) *exaudio, votis annuo,* seq. gen. pers. Joh. IX, 31. XI, 41. 42. 1 Joh. V, 15. — Ita שָׁמַע et LXX εἰσακούω Ps. X, 17. XXVIII, 2. (sq. dat. Hom. Iliad. XVI, 515. coll. v. 531.)

4) *obedio, obsequor* sq. gen. pers. Matth. XVII, 5. XVIII, 15. 16. Marc. VI, 11. Luc. IX, 35. XVI. 29. 32. Joh. X, 3. 8. 16. 27.

Act. III, 22. 23. IV, 19. VII, 33. 1 Joh. IV, 5. 6. — Ita LXX e שָׁמַע Neh. XII, 27. (Polyb. XI, 19. 5. Xen. Cyr. VIII, 6. 1. Aelian. V. H. III, 16.) — *admittendi, assentiendi* sens. Luc. X, 1(Joh. XVIII, 37.

5) *intelligo,* a) absolute Marc. IV, 33. 1 Cor. XIV, 2. — b) sq. acc. rei Gal. IV, 21. — Ita LXX et שָׁמַע Gen. XI, 7 XLII, 23. (Aelian. V. H. XIII, 46. Philo Alleg. II. p. 73.) c *Reitz* ad Lucian. T. III. p. 848. —

Ἀκρασία, ας, ἡ, (ex α priv. et κρᾶσις mixtura) *intemperantia* 1 Cor. VII, 5. Matth. XXIII, 25. ubi *Griesbach.* ἀδικί (Polyb. I, 66. 6. Xen. Mem. IV, 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἀκρατής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κράτος robur impotens) *impotens sui, intemperans.* Semel in N. T. 2 Tim III, 3. (Polyb. VIII, 11. 2. Xen. Mem. I, 2. 12.)

Ἄκρατος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et κεράω, vel κεράννυμι misceo) *immixtus, merus* Apoc. XIV, 10. LXX pro יֵין הַחֵמָה vinum irae, vinum aestuans Jerem. XXIV, 15. et חָמַר Ps. LXXV, ((Galen. in Hippocr. de praenot. II.)

Ἀκρίβεια, ας, ἡ, (summum alicuius rei, ut κινδύνου Arrian. Exped. Alexandr. M. I, 9. 7. exacta et summa diligenti Xen. Oec. VIII, 17. Aelian. V. H. IV, 3. Polyb. XXXII, 13. 11. *severitas, severa disciplina* Act. XXII, 3. πεπαιδευμένος κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου institutus severissima leg patriae disciplina — alii iungenda censentes verba: πεπαιδευμένο τοῦ πατρῴου vertunt: legem patriam edoctus κατὰ τὴν ἀκρίβειαν i. e. diligenter, ad exactam Pharisaeorum normam cf. Ac XXVI, 5. Participium iunctum c. genitivo induere vim substantivi docent *Hermann* ad Vig. p. 777. *Matthiae* ausf. gr. Gram. §. 322. p. 442. §. 324. p. 442. 443. Gregor. Corinth. p. 139. *Schäfer.* Sophocl. Aiac. p. 277. ed. *Lobeck.* Exempla grae Diod. Sic. XVI, 7. Appian. de reb. illyr. VII, 837. et de reb. m ced. IX. οἱ ἑτέρων φεύγοντες. Dio Cass. XXXVI, 24. p. 1 Plat. Apol. Socr. §. 22. ed. *Fischer.* cf. *Wolf* ad Demosth. ptin. p. 277.

Ἀκριβής, έος, ὁ, ἡ, (summus, diligens, de ordin Polyb. XV, 13. 2. de indagante Herodian. I, 1. 2.) 1) *dilig accuratus* Act. XVIII, 26. XXIII, 15. 20. XXIV, 20. in qui locis neutrum comparat. legitur adverbialiter cf. *Matth* §. 446, 7. p. 621. — 2) *severus* Act. XXVI, 5.

Ἀκριβόω, ῶ f. ώσω (accurate facio Polyb. XX, 22. *diligenter exploro* i. q. ἀκριβῶς ἐξετάζω Matth. II, 7. 16. coll.

Ἀκριβῶς, adv. *accurate, diligenter* Matth. II, 8. , 3. al. (Xen. Oec. II, 3. VIII, 10.)

Ἀκρίς, ίδος, ἡ, *locusta* Matth. III, 4. Marc. I, 6. h אַרְבֶּה, גּוֹב, גֹּבַי, גָּזָם, חָסִיל, הַרְגֹּל, סָלְעָם, צְלָצַל. Locustar verno tempore in Palaestinam ex Arabia delatarum saepe tan est numerus, ut appropinquantes solis splendorem non so

currunt et strepitum terribilem, strepitui exercitus adequitantis similem edant, sed nulla etiam arte, neque igni, neque aqua, ne a militibus quidem eas oppugnantibus arceri possint ab gris hominumque domiciliis. Solo incubantes non tantum omne lantarum genus, frumenta, gramina, herbas, poma, uvas, folia vorando agros, prata, hortos, vineas devastant prorsus, sed rem etiam inficiunt ovis ac stercore foetidissimo relictis. Regione una devastata in alteram, septentrionem maxime versus ctae, demigrant, ordinem certum tenentes et noctis plerumque mpore in terra considentes. Ad mare denique delatae tandem reunt, insistere ei, ut terrae continenti, conatae. Quin etiam rtuae perniciem hominibus afferunt. Ad littora enim cadavera ta dum putrescunt, aërem foetore pestifero vitiant. Egregie rum insectorum naturam et quam afferunt calamitatem, depinxit inter veteres vates hebraicus elegantissimus Joel. Ceterum ut Orientis populi plures, ita Palaestinae quoque incolae locustis vescebantur vel recentibus vel assis et sale conditis. Huic usui inserviebant, quae אַרְבֶּה, סָלְעָם, חַרְגֹּל et חָגָב nomine in libris acris commemorantur cf. *Winer* bibl. Realwörterb. p. 286—288. Justi Joel, neu übersetzt und erläutert p. 73. sqq. *Niebuhr* Beschreib. v. Arabien p. 169. 173. *idem* Reisebeschreib. nach Arab. T. I. p. 402. *Plinius* Hist. nat. VI, 30. XI, 35.

Ἀκροατήριον, ίου, τό, *auditorium*, Graecis locus, qui lucubrationes suas publice recitarent, Romanis locus, causis studiis, audiendis et cognoscendis inserviens. Praesidibus et procuratoribus causas iudicantibus aderant praeter tribunos militares viri etiam alii auctoritate et dignitate apud suos florentes, maxime nobiles, commorantes ulla aliqua de causa in provincia. *Cicero* Verr. I, 29. Legitur tantum Act. XXV, 23.

Ἀκροατής, οῦ, ὁ, *auditor*. Quater in N. T. Rom. II, 13. Jac. I, 22. 23. 25. (Thuc. II, 35. III, 38. Dem. 227, 24.)

Ἀκροβυστία, ας, ἡ, (ab ἄκρον extremum et βύω, obturo, vollstopfen, tego) 1) *praeputium* a) pp. Act. XI, 3. Rom. II, 25. Col. III, 11. Gal. V, 6. ἐν ἀκροβυστίᾳ vel δι' ἀκροβυστίας ὢν *praeputiatus* Rom. IV, 10. 11. 1 Cor. VII, 18. Gal. V, 6. (Graeci: ἀκροποσθία Aristot. de part. an. II, c. 13.) b) metaph. *circumcisus* i. e. *non domitus, legis divinae regimini non subiectus*, ἀκροβυστία σαρκός i. e. σὰρξ ἀκρόβυστος indoles prava, non emendata Col. II, 13. — 2) metonym. pro ἐν ἀκροβυστίᾳ ὢν *praeputiatus* i. e. *paganus*, circumcisione enim Judaei a reliquis populis discernebantur. Act. XI, 3. Rom. II, 26. 27. III, 30. IV, 9. Gal. II, 7. Eph. II, 11. LXX pro עָרְלָה Gen. XVII, 11. Saepius non legitur in N. T.

Ἀκρογωνιαῖος, α, ον, (ex ἄκρον extremum et γωνία angulus) *lapis angularis*. Ita LXX pro אֶבֶן פִּנָּה Jes. XXVIII, 16. κεφαλὴ γωνίας pro רֹאשׁ פִּנָּה Ps. CXVIII, 16. Jam vero tralatione ἰησοῦς χριστὸς comparatur lapidi angulari; uti enim

hic totum aedificium munit ac sustinet, maxime igitur neces rius et utilissimus est, ita ἰησοῦς χρ. i.e. doctrina de Jesu Me: Eph. II, 20. λίθος ἀκρογ. hactenus appellatur, quatenus h doctrina totius religionis christianae gravissima est, ad qu omnis Apostolorum et doctorum christianorum institutio est ferenda. Cum porro lapis ang. omnium in oculos incurra maxime sit conspicuus, 1 Petr. II, 6. λίθος ἀκρογ. dicitur Je quatenus ἔντιμον vel illustrem eum fecit Deus et dignitate ceteris conspicuum. Cum denique facile homines in lapidem gul. impingant atque in eo offendere soleant, hoc quoque nom Jesus Matth. XXI, 42. κεφαλὴ γωνίας dicitur, quod doctrina multis fuit offensioni.

Ἀκροθίνιον, ίου, τό, plur. ἀκροθίνια, ίων, (ex ἄκρον summum et θίν vel θίς, ινός, acervus) primit *manubiarum.* Extat tantum Hebr. VII, 4. (Dicuntur Gra ἀκροθίνια nunc primitiae frugum ex summitatibus acervor eorumque primorum Diis decerpi offerrique solitae, nunc p mitiae manubiarum pugna commissa congestae in tumulum unc e cuius apice summo dux delibabat nonnulla vel consecranda L vel ad usus suos seponenda Xen. Cyr. VII, 5. 53.)

Ἄκρος, α, ον, (pp. quod in acie, an der Spitze, e *extremus, summus,* τὸ ἄκρον, *summum, extremum* Mat XXIV, 31. Marc. XIII, 27. [cf. LXX Jer. XII, 12. ἀπ' ἄκρου ; ἕως ἄκρου οὐρανοῦ et Jes. XIII, 5.] Luc. XVI, 24. Hebr. XI, al. Ita LXX pro קָצֶה Deut. IV, 32. Judd. VI, 21. (Polyb. I, 45 Xen. Cyr. III, 2. 1.)

Ἀκύλας, ου, ὁ, *Aquila.* Erat Aquila natione Juda Ponticus, tentoriorum opifex, maritus Priscillae, Christiano sacra secutus, Claudio imperatore cum Judaeis Roma eiec comes Pauli et socius in religione Christ. propaganda, multa laude commemoratus Act. XVIII, 2. 18. 26. Rom. XVI, 3. 1 XVI, 19. 2 Tim. IV, 19.

Ἀκυρόω, ῶ f. ώσω, (ex α pr. et κῦρος auctoritas, ca rei) *auctoritate sua privo, abrogo, irritum facio* Matth. XV ἐντολήν Marc. VII, 13. λόγον Gal. III, 17. διαθήκην. LXX j פָּרַע Prov. I, 26. (Diod. Sic. XVI, 24 et 29.)

Ἀκωλύτως, adv. (ex α pr. et κωλύω impedio) *abs impedimento, libere.* Semel in N. T. Act. XXVIII, 31. (Herodi I, 12. 15.)

Ἄκων, ἄκουσα, ἆκον, (ex α priv. et ἑκών, qui spo aliquid facit) *invitus.* Legitur tantum 1 Cor. IX, 17. (Aeli V. H. XIII, 42. Xen. Mem. II, 1. 17.)

Ἀλάβαστρον, ου, τό vel ἀλάβαστρος, ὁ (pyxis, sculum lapideum Herodot. III, 20. alabastrum, marmoris gen colorem unguis humani referens Herodian. III, 15. 16. vas u guentarium ex alabastro confectum Athenaeus VI, 19.) *vascul*

unguentarium, ex quacunque materia, auro, vitro, lapide confectum Matth. XXVI, 7. Marc. XIV, 3. Luc. VII, 37. (Aelian. V. H. XII, 18.) Erant haec vasa plerumque collo longiore et angustiore, ore obsignato et desinebant in orbem ampliorem; quare si Matth. XXVI, 7. et loc. par. mulier fregisse dicitur vasculum illud, ad superiorem eius partem i. e. orificium obsignatum id pertinet atque documento est, genuinum fuisse hocce unguentum et foris advectum.

Ἀλαζονεία, *ας*, *ἡ*, *ostentatio*, tum verbis Jac. IV, 16. tum cultu externo, victu, famulitio, conviviis conspicua 1 Joh. II, 16. (Polyb. VI, 57. 6. Aelian. V. H. II, 15. Theophr. Char. XX. (XXIII.) Xen. Mem. I, 7. 1.)

Ἀλαζών, *όνος*, *ὁ*, *ostentator*, *iactator*. Bis legitur in N. T. Rom. I, 30. 2 Tim. III, 2. LXX pro יָהִיר Prov. XXI, 24. pro שַׁחַץ Job. XXVIII, 8. (Jos. Ant. VIII, 10. 4. Xen. Cyr. I, 6. 22. II, 2. 12.)

Ἀλαλάζω, f. *άσω*, (tollo clamorem *ἀλαλά* i. e. clamorem, quem milites proelium ineuntes vel victores ex proelio redeuntes edere solebant Xen. Cyr. III, 2. 9. id. Ages. II, 10.) *sonum inconditum edo* a) *tinniendi* sens. 1 Cor. XIII, 1. — b) de *eiulantibus* Marc. V, 38. Ita LXX pro הֵילִיל Jer. IV, 8. XXV, 34.

Ἀλάλητος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (ex *α* pr. et *λαλέω*) *qui ore non profertur*, *qui verbis non exprimitur* Rom. VIII, 26. *στεναγμοὶ ἀλάλητοι* suspiria pectore clausa, tacita. (Quae silentio premi et occultari vult aliquis, ut amoris mysteria, appellantur *ἀλάλητα* Anth. gr. T. II. p. 74. *Jac.*)

Ἄλαλος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, 1) *mutus* Marc. VII, 37. — Symmach. pro אִלֵּם Habac. II, 8. — 2) *qui loquendi facultate privat*, *qui mutum reddit aliquem* Marc. IX, 17. 25. (Plut. de defect. orac. p. 438. B. vel c. 51. T. III. Moral. p. 200. ed. *Tauchn.* *κατέβη μὲν εἰς τὸ μαντεῖον — ἀλάλου καὶ κακοῦ πνεύματος οὖσα πλήρης*.)

Ἅλας, *ατος*, *τό* vel *ἅλς*, *ἁλός*, *ὁ* *sal* a) pp. Matth. V, 13. Marc. IX, 49. 50. Luc. XIV, 34. (Hom. Iliad. IX, 214.) — b) metaph. *sapientia in loquendo et agendo conspicua* Marc. IX, 50. Col. IV, 6. Matth. V, 13. *ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς* Sens. Vos estis, qui sapientiores et meliores i. e. tales reddere debetis homines, quales, ut probentur Deo et hominibus, esse debent; quemadmodum sal saporem reddit cibis et tales facit, quales, ut probentur nobis, esse debent. (Simili modo sermonum lepores dicuntur *ἅλας* Plutarch. Sympos. 5. Diog. Laërt. VIII, 1. 19.)

Ἀλείφω f. *ψω* (illino Hom. Odyss. XII, 47. 177. 200.) ungo Matth. VI, 17. *ἄλειψαί σου τὴν κεφαλήν* i. e. salbe *dir* dein Haupt; de qua vi medii cf. *Buttm.* §. 122, 5. 6. *Matthiae* §. 491. p. 661. *Winer* p. 108. Marc. VI, 13. XVI, 1. Luc. VII, 38. 46. Joh. XI, 2. XII, 3. Jac. V, 14. (Aelian. V. H. III, 38. Xen. Oec. X, 5. Thuc. IV, 68.) Solebant Judaei non solum in conviviis laeti

animi contestandi gratia caput inungere, sed iis etiam, quibus honorem vellent exhibere, pedes et caput ungere; denique mortuos etiam et aegrotos unguentis perungebant. LXX pro משׁח Gen. XXXI, 13. סוך 2 Sam. XII, 20. — Saepius non extat in N. T.

Ἀλεκτοροφωνία, ας, ἡ, *gallicinium* Marc. XIII, 35. q. l. legitur de tertia noctis vigilia. Dividebant enim Judaei, ex quo Romanorum suberant imperio, horum exemplum secuti noctem in quatuor vigilias: ὀψέ, μεσονύκτιον, ἀλεκτοροφωνία, πρωΐα vel πρωΐ appellatas. Distabat autem gallicinium ab aurora et nocte media intervallo circiter aequo. (Aesop. Fab. 79. 316. Niceph. Greg. IX, 14. 284. C. Anna Comn. II, 52. A. III, 88. C. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 229.)

Ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, *gallus gallinaceus* Matth. XXVI, 34. al. (Aristoph. Vesp. 1490. Plato Comic. ap. Eusth. 1479. 45. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 229.)

Ἀλεξανδρεύς, έως, ὁ, *Alexandrinus*, *Alexandria oriundus* Act. VI, 9. XVIII, 24. Erat Alexandria urbs Aegypti longe celeberrima, ab Alexandro M. Dinocratis architecti opera et consilio ea in re utente, condita, Ptolemaeorum sedes regia, gemino portu instructa et adeo frequens Judaeis, ut eorum decies centena millia ibi habitasse tradat *Philo* in Flacc. p. 971. C.

Ἀλεξανδρῖνος, ου, ὁ, *Alexandrinus* Act. XXVII, 6. XXVIII, 11.

Ἀλέξανδρος, ου, ὁ, *Alexander*, nom. pp. 1) *viri, cuius* filius Simon crucem Jesu portasse legitur Marc. XV, 21. — 2) *cuiusdam sacerdotis summi* Act. IV, 6. — 3) *Judaei cuiusdam* Act. XIX, 33. — 4) *fabri aerarii cuiusdam* 1 Tim. I, 20. 2 Tim. IV, 14.

Ἄλευρον, ου, τό, *farina* Matth. XIII, 33. al. (Xen. Cyr. V, 2. 5.)

Ἀλήθεια, ας, ἡ, *veritas*. Legitur in N. T. a) universe Joh. VIII, 44. XVIII, 37. 38. (Xen. Mem. II, 6. 36. Anab. II, 6. 26.) — ἐν ἀληθείᾳ i. q. τῇ ἀληθείᾳ der Wahrheit gemäss 2 Cor. VII, 14.

b) relate ad res sensibus et experientiae obvias Marc. V, 33 εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν i. e. omnem rem, ut facta erat ei enarravit. (Jos. B. J. VII, 2. Lucian. Icarom. §. 5. Plat. Apol. Socr. §. 5. ed. *Fischer.*) Luc. IV, 25. ἐπ' ἀληθείας [i. e. für wahr i. e. mit Zustimmung der Geschichte jener Zeit] — XXII, 59. — Joh. V, 33. μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ i. e. er hat gezeugt *der Wahrheit gemäss*, talem sc. me esse testatus est, qualis sum et qualem me esse cognoverat. 3 Joh. v. 3. Cf. de hac dat. v. *Matthiae* §. 403, not. 2. p. 547. *Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 23 [illegible] et ad Cratyl. p. 29. — Joh. I, 14 et 17. χάρις καὶ ἀλήθεια i. [illegible] χάρις ἡ ἀληθινή, i. e. beneficia vera, quae nomine suo digna [illegible] experientia docemur. Cf. *Gesen.* Lehrg. p. 854. *Fischer* [illegible] Well. T. III. P. I. p. 294. *Heyne* ad Virgil. Georg. II, 192. et [illegible]

dicta ad αἶμα 1. b. aa. α. — Joh. XIV, 6. ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή i. e. ἡ ὁδὸς ἡ ἀληθινή, φέρουσα πρὸς τὴν ζωήν. Vide tamen de Joh. I, 14. XIV, 6. quae habet *Fritzsche* ... Evv. Vol. I. p. 856 sq. — Act. IV, 27. X, 34. XXVI, 25. ...m. IX, 1. 1 Tim. II, 7. — 2 Cor. VII, 14. ἀλήθεια ἐγενήθη ... ἐν ἀληθείᾳ vel ἀληθὴς ἐγένετο. — XII, 6. — XI, 10. — ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί i. e. vera loquor, ut Christus vera loquebatur, Sens. ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι. — Eph. IV, 25. ...c. III, 14. 1 Joh. I, 6. — v. 8. et II, 4. ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν i. e. veritatem non sequimur [experientia enim erroris et mendacii nos arguit.] 3 Joh. v. 12. μεμαρτύρηται — καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας i. e. ipsa res et experientia honorificum de eo edit testimonium. Joh. XVI, 7. —

c) relate ad causam religionis: *id, quod verum est circa religionem, religio*, quae, quatenus a Deo profecta est, *vera* est et *genuina* aa) ratione habita religionis divinae, in libris V. T. expositae Rom. II, 20. ἔχοντα τὴν μόρφωσιν — τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ. Marc. XII, 32. ἐπ' ἀληθείας. — LXX et אֱמֶת Dan. IX, 13. — bb) refertur ad religionem veram, quam a Deo acceptam cum hominibus Jesus communicavit α) absolute Joh. VIII, 32. 40. 45. 46. XVII, 19. Rom. I, 18. II, 28. 2 Cor. IV, 2. Gal. V, 7. Eph. VI, 14. Col. I, 6. 2 Thess. II, 12. 1 Tim. II, 4. III, 15. IV, 3. VI, 5. 2 Tim. II, 15. 18. III, 7. 8. IV, 4. Tit. I, 1. 14. Hebr. X, 26. Jac. V, 19. 2 Petr. I, 12. 1 Joh. II, 21. bis. III, 19. 2 Joh. v. 1. 2. 3. 3 Joh. v. 8. — β) addito τοῦ εὐαγγελίου Col. I, 5. — γ) formulae notandae αα) ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ i. e. א) *religio vera Deum auctorem habens* Joh. XVII, 17. ἁγίασον — ἐστί i. e. consecra eos religioni verae, te habenti auctorem, tua enim institutio ad veram religionem perducit homines. — ב) *vera Dei cognitio* Rom. I, 25. — ββ) λόγος τῆς ἀλ. vel λόγος ἀληθείας *institutio in vera religione* 2 Cor. VI, 7. Eph. I, 13. Jac. I, 18. — Col. I, 5. — γγ) ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας, *via ad veram religionem ducens*, metonym. de Jesu rel. verae doctore 2 Petr. II, 2. coll. v. 1. et Joh. XIV, 6. — δδ) ἡ ἀγάπη τῆς ἀλ. *amor, quem commendat* vel *excitat religio vera* 2 Thess. II, 10. — εε) πίστις ἀληθείας, *fides religioni v. habita* v. 13. — ζζ) ὑπακοὴ τῆς ἀλ. *obsequium, quod praestatur religioni verae* 1 Pet. I, 22. — ηη) ἐκ τῆς ἀλ. εἰμί, *religionis verae cultor sum* 1 Joh. III, 19. — θθ) περιπατεῖν ἐν ἀληθ. i. e. τῇ ἀληθ. *der wahren Rel. gemäss leben* 2 Joh. v. 4. 3 Joh. v. 3. 4. — ιι) τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, א) *Spiritus divinus, veram religionem communicans et cognitionem eius adiuvans* Joh. XIV, 17. XV, 26. XVI, 13. — ב) pro: *vir Spiritu divino actus et verae religionis doctor* 1 Joh. IV, 6. — κκ) ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου pro: τὸ εὐαγγέλιον τὸ ἀληθές vel τὸ ἀληθινὸν εὐαγγέλιον *vera et genuina doctrina Jesu* Gal. II, 5. 14. —

d) *agendi ratio, religionis verae praeceptis congrua,* *tegritas, probitas* Joh. III, 21. 1 Cor. V, 8. XIII, 6. Eph. IV, VI, 14.

e) *veritas, qua excellit aliquis, veri studium et a*
aa) quatenus ad verba et promissa pertinet: *veracitas* R III, 7. XV, 8. — II, 2. κατὰ ἀλήθειαν veritati consentaneum. bb) quatenus ad verba et ad animum pertinet: *sinceritas* Joh. 23. 24. Eph. IV, 24. V, 9. Phil. I, 18. — ἐν ἀληθείᾳ et ἀληθείας, *sincere* Matth. XXII, 16. Marc. XII, 14. Luc. 21. 1 Joh. III, 18. 2 Joh. v. 1. 3 Joh. v. 1. — Saepius non gitur in N. T.

Ἀληθεύω, f. εύσω, *veritatis studiosus sum, verax* a) in loquendo Gal. IV, 16. b) in sentiendo et agendo Eph. IV, (Polyb. XII, 23. 8. Aelian. V. H. XII, 59. Xen. Cyr. I, 6. 33.)

Ἀληθής, έος, ὁ, ἡ, 1) *verus, fide dignus* a) de re quae experientiae subsunt Joh. IV, 18. V, 31. 32. VIII. 13. 16. 17. X, 41. XIX, 35. XXI, 24. Act. XII. 9. Phil. IV, 8. b. 1. *probus.* Tit. I, 13. 2 Petr. II, 22. 1 Joh. II, 8. 3 Joh. v. (Isocrat. Panathen. ἡγοῦντο γὰρ, οὐδεμίαν ἂν γενέσθαι χρὶ ἀληθεστέραν καὶ δικαιοτέραν. Xen. Oecon. XI, 5. id. Ve III, 9.) — b) de iis, quae natura sua vera sunt 1 Petr. V, 12 2) *verax, veri amans* Joh. III, 33. VII, 18. VIII, 26. Ma XXII, 16. Marc. XII, 14. Rom. III, 4. 2 Cor. VI, 8. 1 Joh. II, (Herodian. I, 7. 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἀληθινός, ή, όν, 1) *verus* ex opp. falsi a) de re experientiae obviis Joh. IV, 37. XIX, 35. (Aelian. V. H. II Polyb. I, 15. 3.) — b) de rebus, quae, utpote a Deo profec natura sua verae sunt Apoc. XV, 3. XVI, 7. XIX, 2. 9. XXI XXII, 6. — c) *nomine suo dignus* Joh. I, 9. IV, 23. VI, 32. XV Hebr. VIII, 2. IX, 24. (Polyb. I, 6. 6. I, 35. 10.) — adiun *certi* et *immutabilitatis* notione Luc. XVI, 11. — bb) ex opp fictitii θεὸς ἀληθινός Joh. XVII, 3. 1 Thess. I, 9. 1 Joh. V, Apoc. III, 7. — 2) *verax,* a) ex oppos. mendacis Joh. VII, Apoc. III, 14. XIX, 11. — b) de animo: *sincerus* Hebr. X, (Dem. 113, 17.) —

Ἀλήθω, (forma homerica et attica ἀλέω cf. *Lobeck* Phrynich. p. 151.) *molo.* Matth. XXIV, 41. al. (Diod. Sic. III, Aelian. V. H. XIV, 18.) Mittebantur, ut apud veteres popu omnes, ita et apud Judaeos ancillae (γυνὴ ἀλετρίς) in molendi ut molam trusatilem circumagentes grana molerent.

Ἀληθῶς, adv. *vere,* i. e. a) *re vera* Luc. IX, 27. XII, Joh. I, 48. IV, 42. VI, 14. 55. VII, 40. VIII, 31. XXI, 3. (He dian. VIII, 3. 21.) b) *recte, certis indiciis* Joh. VII, 26. XVII Act. XII, 11. — c) *profecto* Matth. XIV, 33. XXVI, 73. XXVII, Saepius non legitur in N. T.

Ἁλιεύς, έως, ὁ, (ab ἅλς mare) *piscator,* hebr. דַּיָּג דַּוָּג a) propr. Matth. IV, 18. Marc. I, 16. (Xen. Oecon. XVI, 7.

Apostoli, quatenus, ut sequantur homines Jesu doctores sunt, ἁλιεῖς ἀνθρώπων, Matth. IV, 19.

ύω, f. εύσω, piscor. Extat tantum Joh. XXI, 3.

ω, f. λίσω, (ab ἅλς) sale conspergo, sale condio. θυσία πᾶσα ἁλὶ ἁλισθήσεται omnis victima Deo ale conspergenda est cf. Levit. II, 13. Matth. V, 13. θήσεται (sal, qui condiendi vim et saporem perdidit) nanam re condiendus est vel condiri potest? i. e. nihil ondiri i. e. salsedinem recipere possit Marc. IX, 49. υρὶ ἁλισθήσεται i. e. Christianus quisque πυρὶ i. e. s ad sapientiae virtutisque studium adducendus est, Deo reddatur, quemadmodum (καὶ) victima, ubi sale talis habetur, quae probetur Deo. Vid. sup. ἅλας no. b. γημα, τος, τό, (ab ἀλισγέω polluo, quod legitur Dan. I, 8. et Mal. I, 7. 12. pro גאל) inquinamentum, Semel in N. T. Act. XV, 20. q. l. respiciendus est mos gentilium, ex quo peractis sacrificiis et cum data esset s pars victimae Diis consecratae, vel venderentur ictimis residuae in macello, vel ex iisdem institueae cum amicis sive in templis sive in aedibus privatis ra). Istae autem carnes ita erant Judaeis abominationi, o, qui eiusmodi epulis interessent, sed etiam illos, s ex victima residuis atque in macello ad vendendum scerentur, idololatriae contagione sese contaminare t. Monet igitur Apostolus, Judaeorum religionem eiusmodi carnibus Christiani e gentilibus abstineant, offensioni sint Christianis e Judaeis; hinc ἀλισγήματα dicit i. e. foedas, inquinantes.

ἀ, particula adversativa 1) at, vero, aber a) universe . 9. XXIV, 6. Marc. XI, 32. XIII, 20. XIV, 28. Luc. Joh. XI, 42. XVI, 4. 7. 20. Act. VII, 48. Rom. IV, 2. X, 8. 16. 1 Cor. III, 6. IV, 4. — VI, 11. q. l. saepius a Xen. Anab. I, 3. 3. Similiter Lat. at cf. Viger. p. 470.] 3. VIII, 7. X, 23. 2 Cor. VII, 6. Phil. II, 27. Hebr. λλ' οὐδέ neque vero 1 Cor. IV, 3. — (Dem. 739, 24. I, 8. Anab. II, 5. 18.) — b) elliptice legitur aa) ἀλλά mus haec. Joh. VIII, 26. (Lucian. Dial. Mort. I, 3. b) ἀλλ' ἵνα pro: ἀλλὰ γέγονε ταῦτα, ἵνα Marc. oh. XIII, 18. XV, 25. — 1 Joh. II, 19. ἀλλ' ἵνα ἐξῆλθον, ἵνα. — cc) in interrogatione: ἀλλ' οὐ Hebr. III, 16. ἀλλ' οὐ πάντες i. e. at qui rogas? nonne nsus: utique omnes. — c) ἀλλά γε, at certe Luc. ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυὸν ἰσραήλ· ἀλλά γε κ. τ. λ. i. e. wir hofften freilich, rael erlösen, aber mit dieser Hoffnung ist es aus, we-

nigstens etc. d) pro ἀλλ' ἤτοι *jedoch, indessen*, ita in oratio restringente Marc. XIV, 36. ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, (ita ἀλλ' ἤ Hom. Iliad. I, 140.) —

2) *sed, immo, sondern, im Gegentheil.* Ita legitur p sententiam negativam a) nude positum aa) universe Matth. IV V, 15. 17. 39. VI, 13. VII, 21. VIII, 4. 8. IX, 13. 17. 24. X, 20. XV, 11. XVII, 12. XVIII, 30. XX, 26. 28. XXVI, 39. Marc. 8. 37. XIII, 11. bis. Luc. IV, 5. XXII, 42. Joh. III, 17. VII, X, 18. XI, 51. 54. XII, 47. XVI, 6. XVIII, 28. XIX, 24. A II, 16. V, 4. VII, 48. Rom. II, 13. 29. IV, 4. VI, 13. 14. VII 17. 19. 1 Cor. II, 4. 5. 8. 12. 18. III, 7. IV, 14. IX, 12: ἀλ πάντα στέγομεν. — X, 24. 29. 2 Cor. II, 4. 5. VII, 5. 9. 12. VIII, 5. 8. 13. X, 18. XIII, 3. 7. Gal. II, 7. Eph. II, 19. 1 Th. II, 2. 4. 13. Hebr. II, 16. III, 13. IX, 24. XII, 11. Jac. I, 1 Joh. II, 7. 27. III, 18. Apoc. II, 9. ἀλλὰ συναγωγή. IX, 5. (Xen. Hiero I, 8.) — bb) elliptice Matth. XX, 23. ἀλλ' οἷς ἀλλὰ τοῦ πατρὸς, ὃς δώσει, οἷς. Marc. IV, 22. οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ pro: ἀλλὰ τοιο ἐγένετο, ἵνα (Legi apud N. T. scriptores ἵνα, ubi Graecis u petur ὥστε, docet *Winer* p. 132.) εἰς φανερὸν ἔλθῃ i. e. εἰς φανερὸν ἐλθεῖν. — Joh. I, 8. ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ pro: ἦλθεν, ἵνα μ. IX, 3. ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ pro: ἀλλὰ τυ ἐγεννήθη, ἵνα. Alia habent de ἀλλ' ἵνα *Winer* p. *Gieseler* in *Rosenmüller* Repert. Vol. II. p. 145. magis plac quae habet de hac re *Fritzsche* Evang. Matthaei p. 840 sq. b) addito ἤ: ἀλλ' ἤ *nisi*, praecedente negatione Luc. XII, 2 Cor. I, 13. et e lect. vulg. 1 Cor. III, 5. (Xen. Anab. VII, 7. Hier. V, 2.) cf. *Herrmann* ad Vig. p. 812. — c) addito καί aa) *etiam* α) universe Matth. XXI, 21. Joh. V, 18. Rom. I, 32. V, VIII, 23. IX, 10. 2 Cor. VII, 7. VIII, 10. 19. IX, 12. Phil. II, 2 Tim. IV, 8. 1 Joh. II, 2. al. (Cebet. Tab. c. 31. Xen. Cyr. I, 17.) — β) ellipt. Joh. XI, 52. οὐχ' ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μό ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα — συναγάγῃ εἰς ἓν pro: ἀλλὰ καὶ τούτου ἵνα, vel ἀλλ' ὑπὲρ τῶν τέκνων, ἵνα συναγάγῃ αὐτὰ ἕν. — bb) *quin etiam, ja sogar* Luc. XII, 7. XVI, 21. XXIV; Cf. *Passow* sub ἀλλά et *Wolf* Lept. p. 226. — cc) in affirm tione: *profecto etiam* Rom. VI, 5. (ita ἀλλά *sane vero* X Hier. II, 2. VIII, 1.) — d) iunctum c. οὐδέ ne quidem, auget τοῦ: οὐδέ: *immo ne quidem* Luc. XXIII, 15. Act. XIX, 2. 1 C III, 2. Cf. *Passow* l. l. — e) iunctum c. οὐχί in interroga praecedentem interrogationem corrigente: *nonne potius* L XVII, 8.

3) *tamen, certe* a) in sententia conditionata aa) omiss Marc. XIV, 29. 1 Cor. IV, 15. VIII, 6. 2 Cor. XIII, 4. Col. I. (Xen. Cyr. V, 5. 33. Anab. VII, 7. 43.) — bb) addito γέ 1 IX, 2. (Xen. Anab. II, 5. 19.) — b) universe 1 Cor. IX, 12.

οὐκ ἐκρησάμεθα, 2 Cor. XI, 6. — ἀλλ' οὐδέ neque tamen Gal. II, 3.

4) age vero, agedum, igitur, wohlan. Ita in cohortationibus a) universe Matth. IX, 18. Marc. IX, 22. XVI, 7. Joh. XIV, 31. ἀλλ' — ἐγείρεσθε. Act. IV, 17. ἀλλ' — ἀπειλησώμεθα. X, 20. XXVI, 16. (Callim. Del. 225. Lav. Pall. 137. Xen. Anab. III, 2. 4.) — b) elliptice 2 Cor. VIII, 7. ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε — ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε, agedum! ut in omnibus excellitis, ita in hoc quoque beneficio excellatis. Cf. Winer p. 131. Gieseler l. l. et de simili usu particulae ὅπως pro: ὅρα ὅπως Herm. ad Vig. p. 792. et idem ad Soph. Aiac. v. 562. Philoct. v. 54. 55. Passow Vol. II. p. 277. coll. Fritzsche IV. Evv. Vol. I. p. 840. — Utuntur LXX ἀλλά pro ו Gen. XVII, 5. כִּי Num. XXVI, 9. אִם Gen. XLIV, 26. כִּי־אִם Gen. XV, 4. לֹא אִם Gen. XLIV, 38. אֲבָל Dan. X, 7. 21. בְּרַם Esra VI, 13. לָהֵן Dan. II, 11. Num. XVIII, 13. זוּלָה Deut. IV, 12. רַק Jos. VI, 18. אַךְ 1 Sam. III, 20. אוּלָם Job. I, 11. אָכֵן Job. XXXII, 9. cf. Hermann ad Vig. p. 790. 811. 471.

Ἀλλάσσω, vel ττω f. ξω muto Act. VI, 14. ἀλλάξει τὰ ἔθη Gal. IV, 20. (Diod. Sic. I, 73. Artemid. II, 20.) ita LXX pro הֵמִיר Levit. XXVII, 33. — permutandi sens. sq. ἐν τινι [pro cf. Matthiae §. 343, not. 2. p. 467. et Passow sub ἀλλάσσω.] Rom. I, 23. ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, ita LXX pro הֵמִיר Ps. CV, 20. — immutandi s. verwandeln 1 Cor. XV, 51. 52. Hebr. I, 12. — ita LXX pro חָלַף Ps. CII, 28. (Lucian. Dial. Deorr. IV, 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἀλλαχόθεν, adv. aliunde. Semel in N. T. Joh. X, 1. (Ael. V. H. VI, 2. Plutarch. Fab. Max. c. 6.)

Ἀλληγορέω, f. ήσω i. e. ἄλλο μὲν ἀγορεύω, ἄλλο δὲ νοῶ, aliud dico, quam quod proprie et, si verba spectas, dico. Sermo tantum Gal. IV, 24. — Judaei Jesu et Apostolis aequales putabant, omnibus V. T. narrationibus praeter proprium alium sublimiorem sensum subesse. (Jos. Ant. I. praef. §. 4. Porphyr. vit. Pyth. p. 185.)

Ἀλληλούϊα, hebr. הַלְלוּ־יָהּ i. e. celebrate Deum Apoc. XIX, 1. 3. 4. 6. cf. Ps. CIV, 34.

Ἀλλήλων, οις, αις, οις, ους, ας, α, alius alium, mutuo, invicem, inter se Matth. XXIV, 10. Joh. XV, 12. 27. al. (Xen. Hell. XV, 9. 7. Xen. Oecon. VIII, 13.)

Ἀλλογενής, έος, ὁ, ἡ, ex alia gente oriundus, alienigena. Semel in N. T. Luc. XVII, 18. — LXX pro נֵכָר Job. XV, 19. זָר Joel. IV, 17. בֶּן־נֵכָר Exod. XII, 43.

Ἅλλομαι, f. ἀλοῦμαι, a. 1. ἡλάμην, salio, exsilio Act. III, 8. XIV, 10. (Xen. Anab. V, 9. 5.) de aqua ebulliente Joh. IV, 14. De a. 1. ἡλάμην v. Buttm. §. 101. gram. max. §. 114. II. p. 73. Matthiae §. 223. p. 433. ed. IIdae.

Ἄλλος, η, ο, 1) sine articulo: *alius, ein anderer* Ma IV, 21. II, 12. Joh. XXI, 28. al. (Herodian. VIII, 5. 13. X Cyr. I, 4. 15.) ἄλλοι μὲν ἄλλο τι ἔκραζον i. e. der eine sc dieses, der andre das Act. XIX, 32. XXI, 34. (Xen. Anab. II 15.) — 2) cum artic. ὁ ἄλλος, *alter* Matth. XII, 13. al. ἄλλοι *ceteri, reliqui* Joh. XXI, 8. 1 Cor. XIV, 29. al. (Herod II, 4. 7. Xen. Cyr. III, 3. 4.) cf. *Buttmann* §. 114. *Matth* p. 376.

Ἀλλοτριοεπίσκοπος, ου, ὁ, ἡ, i. e. ὁ ἐπισκεπτόμε τῶν ἀλλοτρίων *qui rerum alienarum et nihil ad se pertinenti curam habet.* Extat tantum 1 Petr. IV, 15. S. novarum re cupidus.

Ἀλλότριος, ία, ον, *alienus* i. e. a) *is, in quem n tibi iuris neque potestatis est, peregrinus* α) universe de re et hominibus Luc. XVI, 12. Joh. X, 5. Act. VII, 6. Rom. XI XV, 20. 2 Cor. X, 15. 16. 1 Tim. V, 22. Hebr. IX, 15. XI (Herodian. V, 7. 4. Aelian. V. H. VI, 1. Xen. Cyr. III, 1. 3 β) *qui non pertinet ad familiam nostram* Matth. XVII, 25. LXX ita pro אַחֵרִים Ps. LXIX, 11. — b) *hostilis* Hebr. XI, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων aciem hostilem inclinarunt (Di Sic. XVIII, 23. Polyb. XXVIII, 4. 4. Xen. Anab. III, 5. 5.) S pius non legitur in N. T.

Ἀλλόφυλος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄλλος et φυλή tribus etiam φῦλον genus) *alienigena.* Semel in N. T. Act. X, 28. agitur de iis, qui neque ortu neque religione Judaei sunt. (Di Sic. I, 85. Polyb. VI, 31. 9. IX, 37. 7. Thuc. I, 102.)

Ἄλλως, adv. *aliter, alia ratione.* Legitur tantum 1 T V, 25. τὰ ἄλλως ἔχοντα quae aliter se habent ex opp. τῶν καὶ ἔργων sens. prave facta (Dem. 1466, 5. Polyb. III, 80. 5.)

Ἀλοάω, ῶ f. ήσω et άσω (circumago Aristoph. T smoph. v. 2. boves circumago, ut grana frumentaria calcando cutiant Xen. Oecon. XVIII, 2-4.) *trituro* 1 Cor. IX, 9. 10. 1 T V, 18. — LXX pro דּוּשׁ Deut. XXV, 4. דָּרַךְ Jer. LI, 33.

Ἄλογος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et λόγος) 1) *rationis pers* 2 Petr. II, 12. et Jud. v. 10. ἄλογα ζῶα (Aelian. V. H. 40. Xen. Hiero VII, 3.) — 2) *absurdus* Act. XXV, 17. ἄλογον μοι δοκεῖ (Diod. Sic. I, 40. Polyb. III, 15. 9. Xen. Ages. XI,

Ἀλοή, ῆς, ἡ = ξυλαλόη ἀγαλλόχον, *Aloë*, Excoeca Agollochon *Lin.* Nomen arboris, quae gignitur in India orient et Cochinchina, cuius ligno molli et amaro, cum sit aromatic utebantur Orientales ad thymiamata Joh. XIX, 39. Idem ligni teste Herodoto, ab Aegyptiis etiam ad cadavera condienda hibebatur. Nobilissima eius genera sunt: *Calambac* et *Ga* differt igitur ab herba, nobis Aloë dicta; hebr אֲהָלִים et אֲהָלוֹת Num. XXIV, 6. Ps. XLV, 6. Prov. VII, 17. Cant. IV, 14.

Ἅλς, ἁλός, τό, i. q. ἅλας, q. v. — Semel in N. Marc. IX, 49.

υκός, ἡ, όν, *marinus*, ex adiunct. *salsus*, *amarus* 2. — LXX pro מֶלַח Num. XXXIV, 3. 12. (Theophr. ἰωρ.)

υπος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et λύπη dolor) *vacuus a ummerios* Phil. II, 28. (Xen. Hiero IX, 9.)

υσις, εως, ἡ, *vinculum* a) universe Marc. V, 3. Eph. ρεσβεύω ἐν ἁλύσει i. e. *vinctus*. 2 Tim. I, 16. τὴν ου οὐκ ἐπῃσχύνθη pro: οὐκ ἐπῃσχύνθη με τὸν δεδέσαι. (Polyb. IV, 76. 5. Xen. de re eq. X, 9.) — b) ubi πέδαις: *manica* Marc. V, 4. Luc. VIII, 29. — c) de Act. XII, 6. 7. XXI, 33. XXVIII, 20. Apoc. XX, 1. — ione ἅλυσις et ἄλυσις v. Greg. Corinth. p. 523. ed. *Schä-* Saepius non habetur in N. T.

.υσιτελής, έος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et λυσιτελής qui sol-gal) *inutilis*. (Diod. Sic. I, 35. Xen. de Vectig. IV, 6.) per *perniciosus* Hebr. XIII, 17. (Theophr. Char. 8 [7], 4. m. I, 7. 4. Cyr. I, 3. 8.)

λφαῖος, ου, ὁ, *Alphaeus*. Fuit A. pater Jacobi minoris I, 3. Marc. III, 18. Luc. VI, 15. Act. I, 13. maritus Maae erat soror matris Jesu Marc. XV, 40. idem, qui alias appellatur Joh. XIX, 25.; differt ab eo, qui Marc. II, 14. pater Levi vel Matthaei.

ἱων, ωνος, ὁ, ἡ, vel ἅλως, ω, ὁ, ἡ, *area* (locus, in urantur frumenta Xen. Oec. XVIII, 6—8. Dem. 1040, 23.) n. pro: *frumentum, quod in area exculitur* Matth. III, 12. 17. Ita LXX pro גֹּרֶן Job. XXXIX, 12.

λώπηξ, εκος, ἡ, *vulpes* a) pp. Matth. VIII, 20. Luc. (Aelian. V. H. I, 5.) b) metaph. *homo astutia vulpi si-* ıc. XIII, 32. (Ita Arrian. Epictet. I, 3. coll. Lucian. Pi-16.)

λωσις, εως, ἡ, (ab ἁλίσκω capio) *captura*, sens. *la-* Semel in N. T. 2 Petr. II, 12. Ita Aquila Job. XXIV, 5.

μα, adv. 1) *una, simul, insimul, zugleich* a) absolute IV, 26. XXVII, 40. Col. VI, 3. 1 Tim. V, 13. Philem. Polyb. III, 31. 11. Xen. Mem. II, 3. 19.) — b) iunctum *una cum* 1 Thess. IV, 17. V, 10. cf. Lamb. Bos. de ellips. ed. *Schäfer*.) — 2) *ad unum omnes, allesammt, alle* n Rom. III, 12. πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα [i. e. ἅμα πάν-ιώθησαν. Ita LXX pro יַחְדָּו Ps. XIV, 3. (ἅμα ἄμφω ad. VII, 255.) — 3) praeposit. seq. dat. *una cum* Matth. XX, 1. (Diod. Sic. T. X. p. 112. ed. Bip. Plut. Anton. ια ἡμέρᾳ. Polyb. I, 12. 2. Xen. Anab. II, 2. 16.) Saelegitur in N. T.

ιαθής, έος, ὁ, ἡ, *indoctus, rudis*. Semel in N. T. II, 16. (Aelian. V. H. II, 8. Xen. Mem. I, 2. 49.)

Ἀμαράντινος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μαραίν marcesco) *non marcescens* metaph. *perennis* 1 Petr. V, 4. S in N. T. (Philostr. Heroic. 19.)

Ἀμάραντος, ου, ὁ, ἡ, *non marcescens* metaph. *p nis* 1 Petr. I, 4. — Sap. VI, 12. (Subst. ἀμάραντος flos, sendschön dictus, cuius foliis semper virentibus coronari sol olim viri bene meriti; Athenaeus XV, 11.)

Ἁμαρτάνω, f. ἁμαρτήσω [Matth. XVIII, 21. Rom. V Graeci antiquiores: ἁμαρτήσομαι v. *Buttm.* §. 100. 101. gr. §. 113, not. 9. Vol. II. p. 52. et §. 114. *Matthiae* §. 223. p ed. II.] aor. 1. ἡμάρτησα [Matth. XVIII, 15. Rom. V, 14. 1 Ita Diod. Sic. II, 14. Aristid. Orat. Plat. I, 56. Esse hunc stum serioris aetatis, docent *Lobeck* ad Phryn. p. 732. *Mat* l. l. *Winer* p. 43.] aor. 2. ἥμαρτον (a scopo aberro Hom. VIII, 311. Xen. Cyr. I, 4. 11. Diod. Sic. V, 18. in N. T.) 1) *legem violo.* Legitur in N. T. a) maxime de hominibus div. violantibus aa) absolute Matth. XXVII, 4. Joh. V, 14. VI IX, 2. 3. Rom. II, 12. III, 23. V, 14. 16. — VI, 15. ἁμαρ μεν i. e sollen wir sündigen? — De qua futuri vi cf. *Ma* §. 515. p. 725. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Winer* p. 121. *Her* ad Vig. p. 747. — 1 Cor. VII, 28. 36. XV, 34. Eph. IV 1 Tim. V, 20. Tit. III, 11. Hebr. III, 17. X, 26. 1 Petr. I 2 Petr. II, 4. 1 Joh. I, 10. II, 1. III, 6. 8. 9. V, 16. 18. — b εἴς τινα, *pecco in aliquem, ich sündige gegen Jemande versündige mich an Jemandem* Matth. XVIII, 15. Luc. XV, 1 1 Cor. VI, 18. VIII, 12. (Anth. gr. Vol. III. p. 84. ed. *Jac.* A II, 33. Marc. Anton. VII, 26. Xen. H. G. I, 7. 20. II, 4. 2 cc) sq. ἐνώπιόν τινος pro τινί i. e. *in aliquem* Luc. XV, 1 Ita LXX Gen. XX, 9. 1 Sam. VII, 6. in quibus locis uti alte לְ חָטָא et לִפְנֵי חָטָא, ita Graecis, licet rarius, dicitur ἁμ νειν τινί pro: ἁμ. εἴς τινα. Vid. *Passow* sub ἁμαρτάν b) de delictis in Caesarem commissis Act. XXV, 8. — 2 *peccati culpam sustineo* Rom. V, 12. coll. v. 19. ubi ἁμαρ κατεστάθησαν. — Ita LXX et חָטָא Gen. XLIV, 32. — S non legitur in N. T.

Ἁμάρτημα, τος, τό, (erratum Polyb. XXXIV, Thuc. IV, 89.) *peccatum* (pp. quod, qui facit, facere vol hactenus diversum a παράπτωμα peccatum, quod qui fecit prudens et temere fecit) Marc. IV, 12. III, 28. Rom. II 1 Cor. VI, 18. LXX pro חַטָּאת Gen. XXXI, 16. עָוֹן Exod. X 38. פֶּשַׁע Jes. LVIII, 1. (Plut. de Stoic. repugn. Tom. VI. I p. 60. ed. *Tauchn.* Philo de Vict. T. II. p. 246, 41. Plat. Phaedo.

Ἁμαρτία, ας, ἡ, (error Thuc. I, 32.) 1) *aberr virtutis tramite, peccatum,* dicitur a) universe Matth. IX, 2. 6. XII, 31. XXVI, 28. Act. VII, 60. Rom. V, 12. 13. Gal. II, 17. Jac. I, 15. — De ἁμαρτάνειν ἁμαρτίαν *eine Sünde begehen* [ut ἁμαρτάνειν ἁμάρτημα Plato Ph

. *Fischer.*] 1 Joh. V, 16. v. *Winer* p. 168. *Buttmann*
. *Matthiae* §. 415. p. 572. — Hebr. X, 6. 8. περὶ ἁμαρ-
. θυσία περὶ ἁμαρτίας. Sunt haec verba Ps. XL, 7.
it. VI, 23. al. — b) de certis peccatorum generibus e con-
i cognoscendis, ut de ἀπιστία Joh. VIII, 21. 24. XV, 22.
ἁμαρτίας de fraude Joh. VIII, 46. de pravâ libidine vel
tia 2 Petr. II, 14. de defectione a religione christ. Hebr. XI,
1. 4. al. — c) adiectivi locum explet genitivo iunctum
e alio, ut ἀπάτη ἁμαρτίας fraudes impiae Hebr. III, 13.
θρωπος τῆς ἁμαρτίας, i. e. *impius ille* 2 Thess.
Gesen. Lehrg. d. hebr. Spr. p. 643. sq. *Winer* p. 92.
i Vig. p. 887. 890. *Matthiae* p. 592. *Fischer* ad Well.
I. p. 293. — 2) per metonymiam abstracti p. concret.
eccati, peccator 2 Cor. V, 21. vel: *causa peccati* Rom.
- 3) *ad peccandum proclivitas* Rom. VI, 1. 2. 6. 12. 14.
. VIII, 3. al. — 4) *peccandi culpa*, ἁμαρτίαν ἔχειν
22. 24. IX, 41. 1 Cor. XV, 17. al.
ἀρτυρος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μαρτυρέω testor)
timonii, carens testibus. Semel in N. T. Act. XIV,
Herodian. I, 1. 4. Thuc. II, 41.)
αρτωλός, οῦ, ὁ, ἡ, (ab ἁμαρτάνω pecco) 1) *pec-
cator, qui leges div. violat, improbus, scelestus* a) uni-
absolute Matth. IX, 13. Marc. II, 17. Luc. V, 8. 32. VI,
XIII, 2. XV, 2. 7. 10. XVIII, 13. XIX, 7. Joh. IX, 31.
7. V, 8. 19. Gal. II, 17. 1 Tim. I, 9. 15. Hebr. VII, 26.
ic. IV, 8. V, 20. 1 Petr. IV, 18. Jud. v. 15. — LXX pro
. IX, 31. רַע XII, 14. רָשָׁע Ps. III, 7. (Anth. gr. I, 230.
bb) iunct. cum τελώνης Matth. IX, 10. 11. Marc. II, 15.
latth. IX, 11. XI, 19. et Luc. VII, 34. — Luc. V, 30.
— cc) iunct. c. μοιχαλίς Marc. VIII, 38. — b) de variis
m generibus, ut de adultera Luc. VII, 37. 39. — de
e vel fraudulento Joh. IX, 16. 24. 25. cf. Joh. VIII, 46. —
iudaico: *paganus* Matth. XXVI, 45 et Marc. XIV, 41.
V, 7. — Gal. II, 15. οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί non a
oriundi et hactenus peccatores. Tob. XIII, 6. 1 Macc.
- 2) ex adiunct. *detestabilis*, ἁμαρτία ἁμαρτωλός Rom.
— Saepius non extat in N. T.
ιαχος, ου, ὁ, ἡ, *qui non pugnat* (pp. Xen. Cyr. IV,
netaph. *qui rixis abstinet.* Bis in N. T. 1 Tim. III, 2.
2.
ιάω, ῶ, (colligo Hom. Iliad. XXIV, 451.) *fruges col-
meto.* Semel in N. T. Jac. V, 4. (Diod. Sic. I, 14.)
ιέθυστος, ου, ὁ, *Amethystus*, nomen gemmae co-
lacei et purpurei Apoc. XXI, 20. — LXX pro אַחְלָמָה
XVIII, 19.
ιελέω, ῶ f. ήσω, (ex α pr. et μέλει curae est) *curam
eo, negligo*, seq. genit. Matth. XXII, 5. Hebr. II, 3. 1 Tim.

IV, 14. VIII, 9. 2 Petr. I, 12. — Cf. *Matthiae* §. 326. p. 445 (Diod. Sic. I, 68. Herodian. II, 8. 17. Xen. Mem. I, 2. 24.) S pius non extat in N. T.

Ἄμεμπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μέμφομαι conc ror, act. qui non habet, de quo conqueratur Xen. Cyr. IV, 5. passive: *in quo non est, quod reprehendatur, irreprehen culpae expers* Luc. I, 6. Phil. II, 15. III, 6. 1 Thess. III, Hebr. VIII, 7. (Diod. Sic. XVII, 4. Xen. Cyr. V, 5. 32.) LXX תָּם et תָּמִים Gen. XVII, 1. Job. I, 1. 8. Saepius non habetur in N

Ἀμέμπτως, adv. *inculpate, ita ut conquerendi ca absit.* Bis in N. T. 1 Thess. II, 10. V, 23. (Herodian. VI, 1 Additam. libri Esth. XIII, 3.

Ἀμέριμνος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μέριμνα cura) c *vacuus.* Bis in N. T. Matth. XXVIII, 14. ὑμᾶς ἀμερίμ ποιήσομεν a cura vos liberabimus. Sens. indemnes vos prae bimus. 1 Cor. VII, 32. (Herodian. II, 4. 3. III, 7. 11.)

Ἀμετάθετος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μετατίθημι tr pono) *immotus, immutabilis, constans* Hebr. VI, 17. 18. (D Sic. I, 23. XVI, 82. Polyb. XXX, 17. 2.)

Ἀμετακίνητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μετακι *immotus, constans.* Extat tantum 1 Cor. X, 58. (Dionys. H Ant. VIII, 74.)

Ἀμεταμέλητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μεταμέλε poenitet me) *cuius me non poenitet.* Bis in N. T. Rom. XI, 2 Cor. VII, 50. (Polyb. XXI, 9. 11. XXIV, 12. 11. Plat. de l IX. p. 931. B.)

Ἀμετανόητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μετανοέω m tem muto) *qui emendari nequit, qui emendationem respuit* R II, 5. Semel in N. T. legitur.

Ἄμετρος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μέτρον mensura) *mensus* 2 Cor. X, 13. οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχᾶσθαι non in mensum, non immodice gloriari. v. 15. (Anthologia graeca T. p. 170. et 206. ed. *Jacobs.*) Saepius non extat in N. T.

Ἀμήν, *Amen*, vox hebr. אָמֵן, ut hebr. ita graecum ἀμ ponitur 1) substant. *fides, Treue* Apoc. III, 14. ὁ ἀμὴν λέ τάδε fides i. e. is, qui fidus est, verus, verax haec nunciat; Jes. LXV, 16. אֱלֹהֵי אָמֵן Deus fidei i. e. verus, verax. 2 Cor. I, ἐπαγγελίαι θεοῦ dicuntur τὸ ἀμὴν i. e. verae, firmae. — 2) adv bial. a) sub initio orationis est affirmantis, iurantis: *profe certissime* Joh. I, 52. III, 3. V, 19. i. q. ἀληθῶς cf. Ma XVI, 28. et Luc. IX, 27. Jerem. XXVIII, 6. et ibi LXX. — b) fine orationis est precantis, optantis, approbantis: *ita fi utinam!* Rom. I, 25. Gal. I, 5. Eph. III, 21. Phil. IV, 20. 1 T I, 17. — LXX γένοιτο Num. V, 22. Deut. XXIII, 15. Ps. XLI, 14 3) Denique imitati sunt vel retinuerunt Christiani morem Juda rum, quo, si doctores aut alius aliquis preces ad Deum fecer aut laudes eius celebraverant, coetus accineret: *Amen;* h

γενέσθαι, τὴν ἐκ πατρὸς οὐ πρὸς μητρὸς, αὐτὸ μόνον
μένη συγγένειαν, θήλεος γενεᾶς ἀμέτοχος et p. 490.
μόνου τοῦ πρὸς ἀνδρῶν μεταπεποίηται· ἐκ πατρὸς τοῦ
θεοῦ μόνου γεννηθεῖσα ἡ ἀμήτωρ ἀρχή.
μίαντος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μιαίνω polluo) *non*
, metaph. a) *sceleris purus* Hebr. VII, 26. XIII, 4. — Sap.
(Plut. Pericl. c. 39.) — b) *integer, perfectus*, κληρονομία,
I, 4. θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος Jacob. I, 27. Sae-
habetur in N. T.
μιναδάβ, *Aminadab*, nom. pp. viri Matth. I, 4.
μμος, ου, ὁ, *arena*, Matth. VII, 26. Rom. IX, 27.
I, 12. Apoc. XII, 18. XX, 8. LXX pro עָפָר Gen. XIII, 16.
d. II, 12. (Diod. Sic. V, 7. Plato Phaedon. §. 58. ed. *Fi-*
Saepius non extat in N. T.
μνός, οῦ, ὁ, *agnus* a) propr. Act. VIII, 32. — b) trop. Jesus,
m peccata morte sua expians, agno comparatur Joh. I, 29. 36.
I, 19. LXX pro כֶּבֶשׂ Exod. XII, 5. כַּר Jes. XVI, 1.
μοιβή, ῆς, ἡ, (permutatio Hom. Odyss. XIV, 521.
bo, Erwiederung, Vergeltung, ut beneficiorum vel χάρι-
d. Sic. I, 90. τῆς φιλοξενίας Plut. Philopoem. c. 1.) *gra-*
tat tantum 1 Tim. V, 4. (Herodian. VII, 1. 24. Dionys.
. VI, 73.)
μπελος, ου, ἡ, *vitis* a) propr. Matth. XXVI, 29. Marc.
. Luc. XXII, 18 et Jac. III, 12. (Herodian. VIII, 2. 8.
con. XIX, 12. — b) tropice aa) Jesus semetipsum viti com-
h. XV, 1. 4. 5. — bb) hostes Messiae comparantur viti ex-
lae Apoc. XIV, 8. 9. — Saepius non legitur in N. T.
μπελουργός, οῦ, ὁ, ἡ, *vinitor*. Legitur tantum i uc.
(Plutarch. de Stoic. rep. Moral. Vol. VI, p. 88. ed. *Tauchn.*)

Ἀμφίβληστρον, ου, τό, (quicquid circumiicitur, p lium, vestis Eurip. Helen. v. 1085.) rete piscatorium. Bis N. T. Matth. IV, 18. Marc. I, 16. (Athen. X. p. 450. Herodot 141. II, 95.) LXX pro מִכְמֹר, מִכְמֶרֶת, חֵרֶם Ps. XIV, 10. H I, 15. 16. 17.

Ἀμφιέννυμι, f. ἀμφιέσω, induo Matth. XI, 8. L VII, 25. ornandi s. Matth. VI, 30. Luc. XII, 28. (Xen. Cyr. I, 3. 1

Ἀμφίπολις, εως, ἡ, Amphipolis, hodie Jamboli, n tropolis primae regionis Macedoniae, finitima Thraciae, ad f vium Strymonem sita, a quo alluente et undique cingente e nomen accepit Amphipoleos, olim ἐννέα ὁδοί appellata Thuc. I, Haec urbs a Cimone condita colonia fuit Atheniensium Act. XVII

Ἄμφοδον, ου, τό, vel ἄμφοδος, ου, ἡ, compiti platea, alii: bivium. Extat tantum Marc. XI, 4. — (Xen. An IV, 1. 11. V, 2. 7. Artemid. II, 68.)

Ἀμφότεροι, αι, α, ambo, uterque Matth. IX. 17. (Xen. Mem. I, 1. 5. Herodian. III, 6. 8.) Ad verba Act. XXIII σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν μηδὲ ἄγγελ μήτε πνεῦμα conferantur, quae habet Buttmann gr. Gram §. 136. p. 573. de discrimine τοῦ μηδέ et τοῦ μήτε, illud d iunctivum, hoc copulativum vel adiunctivum esse observans, ut, quae latet Act. l. l. notio in vocab. ἄγγελον, lateat etiam voce πνεύματος; atque hanc πνεύματος notionem, utpote u versam, tenens pergit Lucas: φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμ τερα sc. εἶναι ἀνάστασιν καὶ πνεῦμα et qui sunt species π μάτων, ἀγγέλους. Quae si ita sunt, non opus est, quod d dici ἀμφότεροι l. l. de tribus. Ita etiam Chrysostomus, c verba habet Wetsten. ad h. l. et Markland ad Eurip. Suppl. p. ed. Lips. Winer p. 176.

Ἀμώμητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μῶμος macula ; tuperium) labis expers, sens. irreprehensus. Bis in N. T. II, 15. 2 Petr. III, 14. (Hom. Iliad. XII, 109.)

Ἄμωμον, ου, τό, Amomum, nomen fruticis, e c ligno unguenta parabantur Apoc. XVIII, 13.

Ἄμωμος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et μῶμος macula) mac expers a) pp. 1 Petr. I, 19. ἀμνοῦ ἀμώμου; tales enim esse bebant victimae piaculares Levit. XXI, 17. — Hebr. IX, 14. I pro תָּמִים Levit. XXII, 21. — b) metaph. sceleris purus Eph. I, 4. V Col. I, 22. Jud. v. 4. Apoc. IV, 5. Saepius non legitur in N

Ἀμών, ὁ, Amon hebr. אָמוֹן nom. pp. regis Judae, qui filius Manasses et pater Josiae Matth. I, 10. 11.

Ἀμώς, ὁ, Amosus, hebr. אָמוֹץ, nom. propr. viri Luc. III

Ἄν, particula, respondens nostris: etwa, wohl, 1 VII, 5. εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν. Quemadmo apud Graecos, ita etiam in N. T. libris non ad modum ve sed ad sententiae conformationem pertinet, hanc vim habens rem reddat incertiorem. Cf. Hermann ad Vig. p. 790. 816.

10. 903. 924. 928. *Reisig* comment. de vi et usu ἄν partic. 820. 8. *Poppo* miscell. crit. Vol. I. fasc. 1. p. 26 sqq. — egitur haec particula in N. T.

I) cum *indicativo* 1) in apodosi enuntiationis conditionalis, indicans, *quae fierent vel facta essent, si aliud aliquid ieret aut factum esset, quod nunc quidem non fieri vel non factum esse in promtu est.* Habetur ita

A) iunct. c. indicat. *imperfecti,* ubi Latini a) imperf. *coniunct.,* nostrates verbis: *ich würde es thun,* utuntur, et habet in talibus protasis nunc indic. imperf., nunc, [vid. paulo post] indic. aoristi, ut οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή Luc. VII, 39. XVII, 6. Joh. V, 46. VIII, 42. IX, 41. XV, 19. XVIII, 36. 1 Cor. XI, 31. Gal. I, 10. Hebr. VIII, 4. 7. (Lucian. D. D. XVIII, 1. Xen. Mem. IV, 2. 24. Plato Phaedon. §. 55. εἰ τὸ ἄψυκτον ἀνώλεθρον ἦ — οὔποτ' ἄν ὑπεξίσταντο.) Cf. *Buttm.* §. 126, 9. 4. *Matthiae* §. 508. p. 711. 712. *Herm.* ad Vig. p. 820 sq. *Winer* p. 127. — Quatenus huc referendus sit locus Matth. XXIII, 30. εἰ ἤμεθα — προφητῶν vid. apud *Fritzschium* IV Evv. I. p. 685. diss. II. p. 69. ita horum verborum sensum constituentem: *si in* [im-pf.] *maiorum aetate viveremus, quam nos aliter, ac patres, prophetas consuleremus, nos, qui vel mortuorum nunc pie sepulcra!* — ᾔδειν, ἐγνώκειν [intellexeram, quae plusqpf. quatenus = imperf. *noveram, ich kannte*, et iuncta c. ἄν: *ich würde kennen* vid. apud *Buttm.* §. 100, 2. et not. 1. [illegible] max. Vol. II. §. 103, 7 et not. 12. p. 55. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Winer* p. 116.] Joh. VIII, 19. XIV, 7. — — abest ἄν Joh. VIII, 39. de h. l. lectione fluctuante inter ἦτε et ἐστέ, [illegible] inter ἐποιεῖτε et ἐποιεῖτε ἄν *Griesb., Vater; Lücke* II. p. 230. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 280. — Joh. IX, 39. Abest etiam ἄν a locis Joh. XIX, 11. Act. XXVI, 32. in protasi habentibus εἰ c. indicat. plusqpf. — Neque apud Graecos [illegible] esse particulae ἄν omissionem post imperf. et omitti, [illegible] negatur vel affirmatur aliquid modo minus dubio, docent *Matthiae* §. 508, not. 1. p. 713. coll. *Poppo* obs. crit. in [illegible] p. 142. *Reisig* l. l. p. 139. *Voigtländer* ad Lucian. dial. [illegible] p. 13. 110. 154. — Eodem modo apud Lat. legitur imperf. et plusqpf. indicat., ut Ovid. amor. I. 6. 34. solus *eram*, [illegible] saevus *adesset* amor. Horat. Od. II. 17. 28. me truncus [illegible] cerebro *sustulerat*, nisi faunus ictum dextra *levasset*. — Praeter ἄν abest etiam verb., ut ἦν 1 Cor. XII, 19. de omissione verbi εἰμί *Herm.* ad Vig. p. 871. Lamb. de ellips. p. 603. ed. *Schäfer. Winer* p. 198.] — 1 Cor. [illegible] 17 bis., ubi etiam a protasi abest ἦν. — Protasin habentem indic. aoristi sequitur ἄν c. indic. imperf. Gal. III, 21. [illegible] ἐδόθη νόμος — ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. Hebr. IV, 8.

εἰ γαρ — ἔλάλει scil. in loco laudato. (Palaeph. fab. pro Xen. Mem. I, 1. 5. δῆλον οὖν — ἀληθεύσειν. Thuc. I, cf. *Matthiae* l. I. p. 712. *Buttm.* §. 126, 10. *Winer* p. 12 per aposiopesin abest apodosis, ut καλῶς ἂν εἶχες Luc. XIX Cf. de h. l. *Winer* p. 125. 214. *Winer* et *Engelhardt* n krit. Journ. Vol. V. P. I. p. 49 coll. *Fritzsche* coniect. p et de ellipsi καλῶς ἔχει Lamb. Bos. p. 803. ed. *Sch. Matthiae* §. 608, 3. p. 895. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 7 *Stallbaum* ad Plato Phileb. p. 217. *Reisig* comment. cri Soph. Oed. Col. v. 284. — — b) respondet ἂν c. indic. perf. item indicativo imperf., quem habet protasis, Latin *plusqpf. coniunct.* Matth. XXIII, 30. εἰ ἤμεθα — προφη sensus: *si nos maiorum nostrorum aetate vixissemus, m multo actum esset cum prophetis.* Aliter *Fritzsche* IV Ev p. 685. (Eurip. Troad. v. 401. Xen. Mem. I, 1. 5. εἰ ἰδόι ἐφαίνετο. Thuc. I, 9.)

B) copulatum c. indic. *aoristi*, ubi Lat. *plusqpf. coni* nostrates formula utuntur: *ich würde es gethan haben* a) tasi habente indic. aoristi, ut εἰ ἐν τύρῳ — ἐγένοντο αἱ νάμεις — πάλαι ἂν — μετενόησαν Matth. XI, 21. 23. X, 13. Rom. IX, 29 bis. 1 Cor. II, 8. Gal. IV, 15. (Plut apophth. Fabii Max. Mor. II. p. 65. ed. *Tauchn.* Xen. Socr. §. 8.) cf. *Buttm.* §. 126, 10. *Matthiae* §. 508. p. 711. *Winer* p. 128 — abest ἂν Rom. VII, 7. τὴν ἁμαρτίαν ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου scil. ἔγνων αὐτήν. — Ita le aor., ut futuri vim habere videatur Matth. XXIV, 22. εἰ μ σάρξ i. e. *wäre es nicht beschlossen gewesen* [adde cogita werden die Geretteten dann sagen], *diese Tage des Ele abzukürzen, so würde alles Lebendige, alles umgekom seyn.* Marc. XIII, 20. Cf. de hoc aor. usu *Herm.* ad p. 747. *Matthiae* §. 506. IV. 2. p. 707. *Winer* p. 119 b) protasi habente indic. plusqpf., ut εἰ δὲ ἐγνώκειτε — ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους Matth. XII, 7. Joh. IV, 10 quem locum vid. *Winer* p. 128. — Matth. XXIV, 43 et XII, 39. ubi patrem familias Jesus animo informavit, cui noxam apportavisset, parietibus noctu percussis, cf. *Frits* l. l. p. 725. — Cf. *Matthiae* §. 508. p. 712. *Bu* §. 126, 10. — c) protasi habente indic. imperf., cuius Latini nunc imperf. coniunctivi Joh. XIV, 2. 28. Act. XVIII (Plut. apophth. Alex. Mor. II. p. 23. apophth. Caecil. Me Mor. II. p. 80. ed. *Tauchn.* Plut. vit. Pomp. c. 2 fin. Phaedon. §. 55. οὐκ οὖν εἰ - θερμότητα. Sophocl. Ai v. 751.) cf. *Buttm.* §. 126. 10. *Matthiae* l. l. — nunc p quampf. coniunct. utuntur Joh. XI, 32. Vide de h. l. lect praeter *Griesb.* et *Vater*, *Lücke* II. p. 301. — d) abest tasis e verbis praecedentibus repetenda Matth. XXV, 27.

ed. *Tauchn.* πλείονα δ' ἂν τούτων εἰρήκειμεν, εἰ οἶνον εἴχομεν.) cf. *Buttm.* §. 126, 10. *Matthiae* l. l. ad Vig. p. 820. — abest ἂν Rom. VII, 7. τήν τε — ήσεις. — 1 Joh. II, 19. εἰ ἦσαν ἐξ ἡμῶν [*si ex no-sent* i. e. *si eandem nobiscum mentem haberent*] — ιῶν.

post pronom. et adverb. relat. ὅς, καθότι, ὅπου, ὡς de re certa sermo est, sed cuius vel pars aliqua vel modus dubitationem admittunt, ubi nos: *etwa, gerade, efinden.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 819. *Bornem.* ad Xen. , 9. 19. II, 3. 11. IV, 7. 16. *Matthiae* §. 598. p. 882.— tur, aa) sq. *indicat. futuri* Act. VII, 3. εἰς γῆν, ἣν ἂν ξω (οὓς ἂν αἱρήσονται Polyb. XXXVIII, 5. τίνα ἂν μεν Isocr. Evag. 25. p. 328. ed. *Lange.* Plat. Legg. XII. .) Cf. de ἂν c. futuro *Matthiae* l. l. p. 882. *Lobeck* yn. p. 734. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 66. *Herm.* p. 820. 903. *Bornem.* ad Xen. Apol. Socr. p. 55. ad II, 3. 18. *Jacobs* ad Achill. Tat. p. 780. *Heindorf* ad haedon. p. 22. Ind. ad Aristoph. ed. *Beck* et *Dindorf* p. 565. — bb) sq. *indic. imperf.*, ut ὅσοι ἂν ἥπτοντο ἐσώζοντο Marc. VI, 56. ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο Ibid. ἄν τις χρείαν εἶχε i. e. *je nachdem jeder grade es e* Act. II, 45. IV, 35. ὡς ἂν ἤγεσθε *wie man euch ade leitete* 1 Cor. XII, 2. (Aristoph. Achar. v. 873.) — expectasses *coniunct.* praes. Marc. XI, 24. πάντα, ὅσα εῖσθε, quo loco codd. nonnulli αἰτῆσθε, alii αἰτή- Vide *Griesb.* ad h. l. [Luc. VIII, 18 bis. X, 8. Vide ad hh. ll.] — Recentiores saepe ἂν iungere indicati- tor est *Herm.* ad Vig. p. 820. et confirmatur exem-

welcher aa) sq. coniunct. *praesentis* pertinentis ad ea, (iam fiunt vel fieri solent, item ad ea, quae perdurant vel pius repetuntur cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Matthiae* §. p. 751. *Buttm.* §. 126, 12. *Winer* p. 128. — Matth. VII, XVI, 25. Marc. IV, 25. VIII, 35. Luc. VIII, 17. 18. IX, X, 5. 8. 10. Joh. II, 5. V, 19. Rom. IX, 15. XVI, 2. 1 XI, 27. XVI, 2. 2 Cor. XI, 21. Gal. V, 10. 17. Col. III, 1 Joh. II, 5. III, 17. V, 15. — His addere placet loco quibus [quam male, docet *Herm.* ad Vig. p. 835, 813.] ὃς ἄν, ὅσος ἄν, ὅςτις ἄν legitur ὃς ἐάν, ὅσος ἐάν, ὅςτις Matth. XI, 27. XX, 26. 27. Marc. X, 43. 44. Luc. IV, 6. X Joh. XV, 7. Gal. VI, 7. Col. III, 23. 1 Joh. III, 22. A III, 19. — bb) sq. coniunct. *aor.*, cuius loco, si agi de re tura contextus docet, Lat. utuntur futuro exacto cf. *Matt* §. 501. p. 700. §. 521. p. 741. *Buttm.* §. 126, 12. *H* ad Vig. p. 902. *α*) universe Matth. V, 19. 21. 22 v. 31. 32. X, 11. 33. XII, 32 bis. v. 50. XV, 5. XVI, XVIII, 6. XIX, 9. XXI, 9. 22. 44. XXIII, 3. 16 bis. v. 18 XXVI, 48 et Marc. XIV, 44. ὃν ἂν — κρατήσατε αὐτόν ; ὃν ἂν φιλήσω, κρατήσατε αὐτόν· αὐτός ἐστι = *welchen auch küssen mag, greifet nur zu, der ist's*, scil. de quo tur. — Marc. III, 28. 29. 35. IX, 41. 42. XI, 23. Luc. 4, 5. 24. 26. X, 35. XII, 8. XIII, 25. XX, 18. Joh. IV, XI, 22. XIV, 13. XV, 16. XVI, 13. 23. Act. II, 21. 39. 22. 23. VIII, 19. Rom. X, 13. Jac. IV, 4. 1 Joh. III, 17. IV, Apoc. XIII, 15. (Plut. apophth. Alex. Mor. II. p. 22. ed. *Tau* Xen. Anab. II, 2. 20. Hier. I, 26.) — pro ἄν legitur Matth. X, 14. 42. XI, 6. XII, 36. XIV, 7. XV, 5 bis. 19 bis. XVIII, 5. 18 bis. v. 19. Marc. VII, 11. IX, 37. X, 15. 35. XI, 23. XIII, 11. Luc. VII, 23. IX, 48 bis. XVIII, 1 Cor. VI, 18. XVI, 3. Eph. VI, 8. 3 Joh. v. 5. — Alter ὃς ἄν et ὃς ἐάν Matth. V, 19. 32. XXIII, 18. Dubiae le nis et interpretationis est locus Marc. IV, 22. ad quem *Griesb.* *Vater* et *Winer* p. 174 sq. — *β*) ubi poni pot videtur indicat. futur. [vid. supra sub 2. a. aa.] Joh. I, Act. VII, 7. Cf. *Matthiae* §. 516. p. 727. (Hom. I I, 184.) —

b) post *adv. relativa*, aa) ὅπου: ὅπου ἄν i. e. *ubicunque, wo nur immer*, sq. coniunct. aor. Marc. IX, XIV, 9. (Xen. Cyr. IV, 5. 41. Anab. II, 3. 26.) — pro ἄν legitur ὅπου ἐάν Matth. XXVI, 13. sq. coniunct. p XXIV, 28. — vel per attractionem [vid. ἐκεῖ] pro: *quo que, wohin auch immer*, sq. coniunct. praes. Luc. IX, 57. III, 4. Apoc. XIV, 4. (Xen. Mem. I, 6. 6.) — pro ὅπου habetur ὅπου ἐάν Matth. VIII, 19. — sq. coniunct. aor. M VI, 10. XIV, 14. — bb) ὁσάκις: ὁσάκις ἄν *quoties*

. Arrian. exp. Alex. M. IV, 17. 8.) cf. *Winer*
— ee) καθὸ prout: καθὸ ἐάν pro: καθὸ ἄν *je grade* 2 Cor. VIII, 12. Cf. *Matthiae* §. 527. p. 751.
. 126, 12. *Winer* p. 128.

ost adv. temporis aa) ἄχρις οὗ, donec: ἄχρις οὗ *e dum, donec, so lange bis*, sq. coniunct. aor. 1 Cor. Apoc. II, 25. (ἄχρις ἄν c. coniunct. Xen. Anab. II, De ἄχρι, μέχρι absque ἄν c. coniunct. iunctis vid. ad Phryn. p. 14. 15 sq. — bb) ἕως usque: ἕως ἄν, *usque dum*, sq. coniunct. aor., ubi Lat. futur. exacto Matth. XXII, 44. Marc. XII, 36. Luc. XX, 43. Act. lebr. I, 13. — Matth. II, 13. V, 26. X, 11. 23. XII, 20. . XXIII, 35. XXIV, 34. Marc. VI, 10. IX, 1. Luc. XIII, 35. XXI, 32. 1 Cor. IV, 5. Jac. V, 7. (Diod. Sic. Plut. apophth. lacon. Mor. II. p. 126. ed. *Tauchn.* nab. V, 1. 11.) Cf. *Matthiae* §. 522. p. 742 sq. *Buttm.* 3. *Winer* p. 214 sq. — Legitur ἕως ἄν in duplici altera protasin praecedente, altera eam sequente Matth. Cf. de duplici apodosi, ibi maxime apta, ubi in magno iotu, quasi non satis sit id, quod praemissum est, aliud secunda apodosi, quod gravius sit atque fortius, *Herm.* h. Aiac. v. 827. Antig. v. 691. Philoct. v. 269. 454. et *thiae* l. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 217. — cc) ἡνίκα, , cum, ἡνίκα ἄν, *quandocunque*, sq. coniunct. aor. II, 16. (Xen. Cyr. I, 2. 4.) — dd) ὡς, cum, post- ὡς ἄν, *ut primum, simulatque*, sq. coni. aor. 1 Cor. Phil. II, 23. — ὡς ἐάν pro: ὡς ἄν Rom. XV, 24. — *m.* ad Vig. p. 943 sq. —

III) c. *optativo* copulatur ἄν in sententiis non aliund pendentibus et rem verisimilem esse vel fieri posse indicat ubi nos: *ich möchte, dürfte, könnte* [modus potentialis]: habent Lat. in talibus coniunct. praes. Cf. *Matthiae* §. 514 p. 720. *Buttm.* §. 126, 13. *Winer* p. 129. *Herm.* ad Viger p. 818 sq. — Ita legitur 1) in votis Act. XXVI, 29. εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ i. e. *velim ad Deum precari.* (Themist. VI p. 80. D. ἐγὼ δὲ εὐξαίμην ἄν, οὐχ ὑμᾶς, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμᾶς δεδιέναι — βουλοίμην ἄν Plat. Lysis p. 228. Xen. Mem. III 6. 1.) — Cf. *Matthiae* §. 509. p. 714. — 2) in interrogatione a) directa Act. VIII, 31. πῶς γὰρ ἂν δυναίμην; (Plut. apophth. lacon. Mor. II. p. 170. Xen. Anab. VII, 6. 6. Mem. IV, 6. 7.) — De πῶς ἂν interrogante [ita tamen, ut optet c. optativo, vid. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 796. p. 159 ed. Lips. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 144. *Matthiae* §. 609 p. 899. *Winer* p. 129. — b) in interrogat. indir. Luc. I, 62 IX, 46. Joh. III, 13. Act. II, 12. X, 17. XVII, 18. 20. — sq. optativ. aor. Luc. VI, 11. τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ i. e. *was sie in Bezug auf Jesum thun könnten.* Act. V, 24. (Plut. I. I. p. 117. Lucian. D. D. XX, 3. Xen. Mem. II, 1. 24. Anab. I 7. 2.) cf. *Matthiae* §. 528. p. 753. coll. §. 514. p. 72. *Buttm.* §. 126, 13. *Winer* p. 129. — Saepius non legitur in N. T.

Ἄν, contract. ex ἐάν, sequente coniunct. *si, wenn* ab initio periodi. Semel in N. T. Joh. XX, 23. cf. *Herm.* ad V p. 822. (Lucian. Dial. Deorr. XX, 2. XXVI, 4. et ibi *Popp* Xen. Cyr. III, 1. 42. Plato Criton. c. 12.)

Ἀνά, praep. (cum genit. in i. e. *hinauf.* Ita ... Homerus Odyss. II, 416. — apud poetas ion. et doric. ... dativo *in*, nos, *in, auf, oben auf* Hom. Iliad. I, 15. Eur. Iph. Aul. 759. — in N. T.) cum accus. 1) *in*, ubi Lat. a) c. ablat. nos: *auf* [propr. de spatio et tempore longiore *Buttm.* §. 134, not. 2.] Apoc. VII, 17. quo loco ἀνὰ μέσον ut. hebr. בְּתוֹךְ 1 Sam. VII, 10. Zach. VIII, 8. est i. q. ἐν (Hom. Iliad. II, 250. Diod. Sic. III, 13. Lucian. Dial. Deor. XXII, 4.) — cf. *Matthiae* §. 579. p. 847. — b) *in*, sq. accus. *per* ut κατά *durchhin, entlang* Matth. XIII, 25. ἔσπειρε — ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου i. q. ἀνὰ τὸν σῖτον. Ita בְּתוֹךְ Exod. XIV, 29. — Marc. VII, 31. (Hom. Iliad. I, 570. Xen. Anab. VII, 9. 2.) — cf. *Hermann* ad Vig. p. 855. *Matthiae* l. l. — 2) *inter, zwischen,* διακρίνειν ἀνὰ μέσον τινός zwischen Jemandem entscheiden, Streitigkeiten zwischen Jemandem schlichten 1 Cor. VI, 5. Ita LXX permutantes ... et פָּלָה παραδοξάζειν pro διακρίνειν ἀνὰ μέσον τινός Exod. XI, 7. (Diod. Sic. III, 13.) — 3) iunct. c. nominibus ... cit periphrasin adverbii 1 Cor. XV, 27. ἀνὰ μέρος i.

alternatim, ita, ut alius alium excipiat. (Polyb. IV, 20. 10. ἀνὰ μέρος. Xen. Cyr. I, 4. 23. Theocr. Idyll. XX, 45.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 163. *Matthiae* l. l. — 4) *distribuendi vim habet*: ἀνὰ δύο i. e. *bini* Luc. IX, 3. X, 1. — Marc. VI, 40. — Matth. XX, 9. ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον i. e. singuli denarium accipiebant. Joh. II, 6. χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο καὶ τρεῖς i. e. singulae capiebant duas vel tres amphoras. Apoc. IV, 8. (Aristot. H. An. VII, 4. Xen. Anab. III. 4. 21. Herodot. II, 132.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 855. *Matthiae* et *Fischer* l. l. — Apoc. XXI, 21. ἀνὰ εἷς ἕκαστος i. e. singulae sc. portae. — Saepius non extat in N. T. — In verbis compos. ἀνά est 1) *sursum tendentis*, ut ἀναβαίνω, ἀναβοάω, ἀνίστημι — 2) *augentis*, ut ἀναγινώσκω — 3) *repetentis*, Lat. *re*, ut ἀναχωρέω, ἀνάκειμαι — 4) *reiicientis*, ut ἀναπίπτω. cf. *Viger.* p. 574.

Ἀναβαθμός, οῦ, ὁ, (ascensus, das Hinaufsteigen Paus. X, 5. 9. q. l. ἀναβασμός) *gradus*, *Stufe*, *Stiege*. Bis in N. T. Act. XXI, 35. 40. de gradibus ab arce Anton. [Jos. B. J. V, 5. 8.] ad templum ducentibus. — LXX pro מַעֲלָה 1 Regg. X, 19. 20. (Dio Cass. 58, 11. 65, 21. Aelian. H. A. VI, 61.) Attici ἀναβασμός, non ἀναβαθμός, vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 324.

Ἀναβαίνω, f. ἀναβήσομαι, a. 2. ἀνέβην, de cuius imperat. ἀνάβα pro ἀνάβηθι Apoc. IV, 1. v. *Matthiae* §. 226. p. 438. coll. §. 210. p. 396. ed. II[dae] *Buttm.* §. 95. b. §. 101. et gramm. max. §. 107, not. 20. §. 114. *Winer* p. 41. (ascendere iam Hom. Iliad. I, 144. Herodot. I, 80.) *ascendo* i. e. *in locum altiorem me confero* a) propr. aa) universe α) absolute Act. VIII, 31. coll. v. 29. — Joh. X. 1. ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν i. e. ἀναβαίνων ἔρχεται ἀλλαχόθεν ἢ διὰ τῆς θύρας. — β) sq. loco, unde vel in quem ascendit aliquis, ut ἀπό, ἐκ Matth. III, 16. Act. VIII, 38. Apoc. XI, 7. XIII, 17. — εἰς Matth. V, 1. XIV, 23. XV, 29. Marc. III, 13. — Matth. XV, 39. Marc. VI, 51. [Joh. XXI, 3.] — ἐπί c. acc. loci Luc. V, 19. XIX, 4. Joh. VII, 14. ὧδε Apoc. IV, 1. — (sq. ἀπό Xen. H. G. VI, 5. 76. ἐκ V, 4. 58. Polyb. X, 4. 6. εἰς Xen. H. G. I, 4. 19. Herodian. I, 12. 16. Lys. 27, 2. Dem. 799, ult. ἐπί Xen. Cyr. VI, 4. 9. VII, 1. 39.) — bb) de personis, quae proficiscuntur in locum editiorem (Xen. Anab. I, 1. 2.) *hinaufreisen* α) εἰς ἱεροσόλυμα, in loco quippe editiore posita αα) plene Matth. XX, 17. 18. (Jos. Ant. XII, 7. 6.) — ββ) minus plene Joh. VII, 8 sq. εἰς τὴν ἑορτὴν est: ad festum celebrandum. v. 10. XII, 10. Act. XVIII, 22. Ita עָלָה Esr. VII, 6. 7. Neh. VII, 6. — β) εἰς ἰουδαίαν et εἰς πόλιν δαβίδ Luc. II, 4. — γ) transfertur ad eos, qui in coelum ascendunt, vel ut versentur cum Deo vel, quod domicilium in coelis habent αα) per se א) plene i. e. additis nunc εἰς τὸν οὐρανόν Apoc. XI, 12. nunc εἰς τὸ ὕψος vel ὑπεράνω — τῶν οὐρανῶν Eph. IV. 8. 10. nunc πρὸς τὸν πατέρα Joh. XX, 17. bis. — nunc ὅπου ἦν τὸ πρότερον Joh. VI, 62. coll. I, 2. XIV, 3. — ב) nude positum Eph. IV, 9. Apoc. XI, 12. — Uti Jesus

Apostolorum suorum consuetudine utens Act. I, 21. εἰσέρχεσθαι καὶ ἐξέρχεσθαι ἐπ' αὐτοὺς dicitur, ita Joh. I, 52. angeli, in coe lis quippe domicilium habentes, ἀναβαίνειν καὶ καταβαίνειν ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου dicuntur pro: perpetuum cum Jesu commercium habent, et cum ex mente librr. sacr. Deus utatur angel ad auxilium hominibus ferendum, notio universa latens sub h verbis est: perpetuo nec unquam intermisso auxilio divino utit. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. — ββ) ita, ut cogitando addendum s nosse consilia divina Joh. III, 13. Rom. X, 6. Dicebantur em Hebraeis, quae homines latent et soli Deo cognita sunt, in coe esse, et, qui eiusmodi res arcanas et multitudini obscuras n set, is in coelis fuisse atque sapientiam inde deportasse diceba cf. LXX ἀναβαίνειν εἰς τὸν οὐρ. et הַשָּׁמַיִם עָלָה Prov. XXX Si denique Moses negat, acquisitu difficilem esse τὴν ἐντο. vel legis div. cognitionem, noli, inquit, dicere, quis in coel ascendat? Deut. XXXI, 12.

b) metaph. *in altum feror* aa) de pisce adnatante Matt XVII, 27. (Aesop. f. 95. καρκῖνος ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀναβάς.) bb) de fumo Apoc. VIII, 4. IX, 2. XIV, 1. XIX, 3. — cc) plantis, ubi Lat. *succresco* Matth. XIII, 7. Marc. IV, 8. 32. - Ita LXX et עָלָה Jes. XLV, 3. (Theophr. H. Pl. VIII, 3. ὁ δόλιχος, ἐὰν παρακαταπήξῃ τις ξύλῳ, μακρὰ ἀναβαίνει κα γίνεται κάρπιμος. Ita *assurgo* Virg. Georg. III, 355. Plin. H. XIII, 22.) — dd) de nuntiis, precibus, factis alicuius perlatis a aliquem in loco altiori sedentem: *pervenio sursum ad aliquem hinaufgelangen zu Jem., Jemandem oben bekannt werden* α) dativo [pro: πρός c. acc. v. *Matthiae* §. 393. p. 529-531.] Ac XXI, 31. ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, pervenit nun tius ad tribunum cohortis in turri Antonia habitantem. — β) ἐνώπιόν τινος pro dat. simplici [*Gesen.* p. 820.], Act. X, 4. προσευχαί σου — ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ Θε i. e. nuntius de precibus tuis — pervenit ad Deum [in coelis ha bitantem] et eorum recordabitur. — ee) de cogitationibus ex i pectore prodeuntibus, ubi Lat. *suborior* Luc. XXIV, 38. A VII, 23. ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν sc. ἡ βουλὴ ἐπισκέψασθ 1 Cor. II, 3. Ita LXX et עָלָה Jes. LXV, 16. Jer. XLIV, 2 (Eustath. ad Iliad. ι. p. 669, 11. ὑπονοίας ἀναβησομένης νοῦν.)

Ἀναβάλλω f. βαλῶ, (attollo, in altum tollo Xen. C VII, 1. 38. *differo, procrastino* Thuc. V, 45.) med. ἀναβά λομαι *procrastino, amplio* vel: *remoror aliquem.* Extat t tum Act. XXIV, 22. — (Artemid. I, 51. Diod. Sic. XVI, 79. Pl Phaedon. c. 56. ed. *Fisch.* Xen. Mem. III, 6. 6. Dem. 102, 27. ἀναβ. remorari, spe falsa obiecta.)

Ἀναβιβάζω f. βάσω, (ascendere facio Xen. Cyr. 2. 28.) *adduco*, ut ad littus, *subduco* Matth. XIII, 48. (Hero

III, 75. Xen. H. G. I, 1. 2.) producendi et educendi sens. habent LXX pro הֹלִיךְ Gen. XXXII, 28. Exod. XVII, 3. Semel in N. T.

Ἀναβλέπω, f. ψω, 1) *suspicio*, εἰς τ. οὐρανὸν Matth. XIV, 19. Marc. VI, 41. VII, 34. Luc. IX, 34. εἰς αὐτὸν Act. XXII, 13. (πρός τινα Xen. Cyr. I, 4. 12.) — absolute Marc. VIII, 24. XVI, 4. Luc. XIX, 5. XXI, 1. Act. XXII, 13. — 2) *visum recipio* Matth. XI, 5. XX, 34. Marc. VIII, 25. X, 51. 52. Luc. VII, 22. XVIII, 41-43. Act. IX, 12. 17. 18. (Aristoph. Plut. v. 95. 117.) — 3) pro: βλέπω, *video* Joh. IX, 11. 15. 18. coll. 9. 21. — LXX pro נִבַּט Gen. XV, 5. פָּנָה Jes. VIII, 21. רָאָה 1 Sam. XIV, 27. (*Viger* p. 574. p. 852 sq.) — Saepius non habetur in N. T.

Ἀνάβλεψις, εως, ἡ, *visus recuperatio*, *visus redditus*. Legitur tantum Luc. IV, 19. (Aelian. Hist. Anim. XVII, 13.)

Ἀναβοάω, ῶ, f. βοήσω, *vocem attollo*, *clamo* Matth. XXVII, 46. Marc. XV, 8. Luc. IX, 38. LXX pro זָעַק Ez. XI, 33. צָעַק Num. XX, 15. קָרָא Jes. XXXVI, 13. (Polyb. XIII, 8. 5. Herodian. I, 4. 17. Xen. Anab. V, 4. 31.) Saepius non extat in N. T.

Ἀναβολή, ῆς, ἡ, (terra effossa Xen. Anab. V, 2. 5. Diod. Sic. XVII, 95.) *dilatio*, *mora*. Semel in N. T. Act. XXV, 17. (Herodian. I, 17. 16. Dion. Hal. Antiq. XI, 33. Thuc. II, 42.)

Ἀνάγαιον, ου, τό, ut ἀνώγεον (ex ἀνὰ τὴν γῆν conclave in superiori parte aedium Xen. Anab. V, 4. 29. ubi ἀνώγεον. Vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 297.) *coenaculum*. Bis in N. T. Marc. XIV, 15. Luc. XXII, 12.

Ἀναγγέλλω, f. ἀναγγελῶ, a. 1. act. ἀνήγγειλα, a. 2. p. ἀνηγγέλην [Rom. XV, 21. et LXX Jes. LII, 15. — 1 Petr. I, 12. Herodian. VII, 9. cf. de hoc aor. VV. DD. suspecto *Buttm.* §. 90. not. 8. et gram. max. Vol. II. P. I. p. 61 sq. *Matthiae* §. 194. p. 346. ed. II.] 1) *annuntio* Marc. V, [14.] 19. Joh. V, 15. Act. IV, 27. XV, 4. XVI, 38. 2 Cor. VII, 7. Act. XIX, 18. Rom. XV, 21. LXX pro הִגִּיד Deut. XXVI, 3. (Polyb. I, 67. 11. Xen. Anab. I, 3. 21.) — 2) *doceo*, *docendo illustro* Joh. IV, 25. XVI, 13. 14. 15. 25. Act. XX, 20. 27. 1 Petr. I, 12. — LXX pro הוֹרָה Deut. XXIV, 8.

Ἀναγεννάω, ῶ, f. ήσω, *regenero* metaph. *in coetum* ... *meorum recipio*. Bis in N. T. 1 Petr. I, 3. 23. ἀναγεννηθῆναι i. q. υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι Gal. III, 26. vel τέκνον θεοῦ γενέσθαι vel ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι Joh. I, 12. 13. 1 Joh. III, 9. vel ἄνωθεν γεννηθῆναι Joh. III, 3. Quae ἀναγέννησις uti efficitur διὰ τῆς πίστεως 1 Joh. III, 9. Gal. III, 26. Joh. I, 12. itemque ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλ᾽ ἀφθάρτου 1 Petr. I, 23. ita hanc vim habet, ut beatos olim nos redditum iri a Deo — εἰς ἐλπίδα ζῶσαν 1 Petr. I, 3. — s. haeredes Dei et cohaeredes Christi olim ... sperare iubeat Rom. VIII, 17. Gal. IV, 7.

Ἀναγινώσκω, f. γνώσομαι, a. 2. a. ἀνέγνων, pf. pass. ἀνέγνωσμαι, a. 1. p. ἀνεγνώσθην (accuratius cognosco, i. q.

γινώσκω, sed fortius Hom. Iliad. XIII, 734. dignosco Herod. VII, 6. αἵ τε ῥάβδοι ἐδαφνηφόρουν, ὅπερ ἐστὶ σύμβολον εἰς ἀναγνῶναι [alii: διαγνῶναι] τὰς βασιλικὰς ἀπὸ τῶν ἰδιωτικ cognosco i. e. lego a) universe Matth. XXIV, 15. Marc. XIII. Joh. XIX, 20. Act. VIII, 28. 30. XXIII, 24. 2 Cor. I, 13. II Eph. III, 3. (Aelian. V. H. XIV, 43. Xen. Anab. I, 6. 4.) — b praelegentibus: recito Luc. IV, 16. Act. XIII, 27. XV, 21. 2 (III; 15. 1 Thess. V, 27. (Xen. Mem. IV, 2. 20.) Ita LXX et Jer. XXXVI, 15. — c) ita, ut cogitando addatur, novi, legenari Matth. XII, 3. 5. XIX, 4. XXI, 16. 42.

Ἀναγκάζω, f. άσω, cogo, nunc vi Act. XXVI, XXVIII 19. Gal. II, 3. 14. nunc precibus, cohortationibus, ra nibus Matth. XIV, 22. Marc. VI, 45. Luc. XIV, 23. 2 Cor. 11. Gal. VI, 12. — Saepius non extat in N. T. (Herodian. IV, Xen. Mem. I, 2. 44. id. Symp. III, 5.)

Ἀναγκαῖος, α, ον, (cogens, zwingend, ut μῦθος H Odyss. XVII, 399. Xen. H. G. V, 5. 8 et 11.: τὸ ἀναγκα Zwangsanstalt, i. e. carcer; pass. coactus a) pp. Hom. Od XXIV, 498. — b) transfertur ad ea, in quibus locum habet ne sitas aliqua, ut sit:) necessarius a) de iis, quae naturae lege ratio postulant et quae abesse non possunt 1 Cor. XII, 22. πο μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρ ἀναγκαῖά ἐστι. Tit. III, 14. εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας. (Poly 56. 2. Xen. Mem. IV, 5. 9.) — b) de iis, quos natura iunxit, cessarii Act. X, 24. τοὺς ἀναγκαίους φίλους (Polyb. V, 71 Xen. Mem. II, 1. 14.) — c) de iis, quae rei alicuius ratio et c ditio postulat, ut mandatum Jesu Act. XIII, 46. vel muneris r Hebr. VIII, 3. vel ecclesiae conditio δι' ὑμᾶς Phil. I, 24. vel am ratio, quo Paulus et Philippenses Epaphroditum complecteban Phil. II, 25. vel eleemosynarum modus et officium 2 Cor. IX (Xen. Oecon. II, 14. Dem. 462, 25.) Saepius non legitur in N.

Ἀναγκαστῶς, adv. coacte. Extat tantum 1 Petr. V,

Ἀνάγκη, ης, ἡ, 1) necessitas a) quae ab aliis imponi vis, coactio 1 Cor. VII, 37. 2 Cor. IX, 7. Philem. v. 14. (Polyb. I, 37. 7. Xen. Cyr. VIII, 1. 20.) — b) quam rei nat ut mos, bona vel prava hominis indoles, civitatis ratio, secum ferunt Matth. XVIII, 7. Luc. XXIII, 17. Hebr. IX, 16. 12. 27. IX, 23. — (ἀνάγκην ἔχω Jos. Ant. XVI, 9. 3. Plut. min. c. 24. Xen. Cyr. II, 1. 15. VIII, 1. 38.) — c) quam of ratio imponit: ἀνάγκην ἔχω aequum est, meum est I XIV, 18. XXIII, 17. Jud. v. 3. Rom. XIII, 5. 1 Cor. IX, 16. (X Cyr. II, 4. 12.) — 2) calamitas Luc. XXI, 23. 1 Cor. VII, 2 Cor. VI, 4. XII, 10. 1 Thess. III, 7. (Diod. Sic. IV, 43.) LXX pro מְצוּקָה Ps. XXV, 17. CVII, 3. 6. מֵצַר Ps. CXIX, 1 צָרָה Job. XXVII, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀναγνωρίζω, f. ίσω, recognosco. Ita semel in N. Act. VII, 13. — LXX pr. הִתְוַדַּע Gen. XLV, 1. (Plato de rep

δὲ τοὺς συγγενεῖς ἡμᾶς ἀεὶ προθύμως διὰ λόγων ἀναγνωρίζειν.)

Ἀνάγνωσις, εως, ἡ, (agnitio Herodot. I, 116.) *lectio, praelectio* Act. XIII, 15. 2 Cor. III, 14. 1 Tim. IV, 13. — LXX pro מִקְרָא Neh. VIII, 8. (Polyb. IX, 1. 5.)

Ἀνάγω, f. ἄξω, 1) *duco in locum altiorem, hinauf-, heraufführen* oder *bringen*, a) act. Matth. IV, 1. εἰς τὴν ἔρημον [sc. e depressiore Jordanis ripa] εἰς Ἱεροσόλυμα Luc. II, 22. εἰς ... Luc. IV, 5. εἰς τὸ συνέδριον XXII, 66. εἰς τὸ ὑπερῷον Act. IX, 39. XVI, 34. (Hom. Odyss. XIV, 272.) ἀνάγειν θυσίαν i. e. offerre sacrificium Act. VII, 41. ita LXX pro הֶעֱלָה 2 Chr. XXIX, 21. (Herodot. II, 60.) — ἐκ νεκρῶν *evocare e mortuis*, e sepulcro Rom. X, 7. et Hebr. XIII, 20. ita LXX et הֶעֱלָה Ps. XXX, 4. — b) medium: *in altum feror*, ita de navigantibus, *navem solvo*, *in altum mare feror, in die hohe See fahren* Luc. VIII, 22. Act. XIII, 13. XVI, 11. XVIII, 21. XX, 13. XXI, 1. 2. XXVII, 2. 4. 12. 21. XXVIII, 10. 11. (Lucian. Amorr. §. 10. Plut. Cat. min. c. 13. 56. Polyb. I, 24. 4. Aelian. V. H. I, 6. Xen. Anab. V, 7. 17) — 2) *produco, sisto*, sq. dat. τῷ λαῷ Act. XII, 4. — Saepius non exstat in N. T.

Ἀναδείκνυμι, νύω, δείκω, f. ξω, (in sublime elatum ostendo aliquem Polyb. VIII, 30. 10.) 1) *renuntio*, designandi ... Luc. X, 1. ἀνέδειξεν ὁ κύριος καὶ ἑτέρους. (2 Macc. IX, 23. 25. Polyb. IV, 48. 3. Diod. Sic. I. 66. Herodian. VIII, 6. 4.) — 2) *palam significo* Act. I, 24. (Polyb. I, 80. 12.)

Ἀνάδειξις, εως, ἡ, (demonstratio Diod. Sic. I, 85.) *inauguratio, muneris susceptio* Luc. I, 80. ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ (Polyb. XV, 26. 7. Plut. Mar. c. 8.)

Ἀναδέχομαι, f. ξομαι, (in me suscipio Polyb. IV, 14. 3. ... Cyr. I, 6. 18.) 1) *excipio aliquem* Act. XXVIII, 7. ἀναδεξάμενος ἡμᾶς — ἐξένισε. (ita ὑποδέχομαι Aelian. V. H. IV, 9. et ... Diod. Sic. XIII, 4.) — 2) *accipio* Hebr. XI, 17. τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος.

Ἀναδίδωμι, f. δώσω, (sursum do, hinaufgeben Xen. ... II, 8.) *trado, reddo* Act. XXIII, 33. τὴν ἐπιστολήν. (Diod. ... II, 45. Polyb. XV, 31. 8.)

Ἀναζάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἀνέζησα [de qua aor. forma infra Ζάω.) *revivisco* a) pp. Rom. XIV, 9. (Artemid. IV, ...) — b) ex adiuncto et trop. *vim exsero*, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησε ... indoles (quiescens quasi hactenus) vim suam exseruit. — ... metaph. *redeo ad meliorem frugem* Luc. XV, 24. 32.

Ἀναζητέω, ῶ, f. ήσω, (pp. iterum quaero) *quaero, con...* Luc. II, 44. Act. XI, 25. — LXX pro דָּרַשׁ Job. III, 4. בִּקֵּשׁ ... X, 6. (Aelian. V. H. III, 28. Polyb. XXIV, 8. 8.)

Ἀναζώννυμι, f. ζώσω, *succingo*, med. ἀναζώννυμαι *succingor* vel *succingo me*. cf. *Buttm.* §. 122, 5. 6. *Matthiae* §. 491. ... sq. *Winer* p. 108, 2. et p. 109, 3. 1 Petr. I, 13. Cum apud

veteres succingerentur, qui ad currendum, pugnandum, vel a negotium sese praepararent, l. l. ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας διανοίας sunt, qui se vel animos suos praepararunt. Sic cinxit, sich rüsten Job. XXXVIII, 3. Jer. I, 17.

Ἀναζωπυρέω, ῶ, f. ήσω (ex ἀνά et ζώπυρον reliq ignis cineribus sopiti, follis, flabellum pp. igniculos sopitos cito) *excito*, metaphor. *vires alo et augeo*. Extat tantum 2 T I, 6. — ita LXX pro חָיָה Gen. XLV, 27. (1 Macc. XIII, 7. Ant. VIII, 8. 5. IX, 8. 6. Plut. vit. Pericl. c. 1. vit. Pompei. c. Marc. Ant. VII, 2. Xen. de re eq. X, 8 et 16. Plat. Charm p. 464. C.)

Ἀναθάλλω, f. θαλῶ, *reviresco* (pp. Hom. Iliad. I, 2 Semel in N. T. et quidem metaph. pro: *vires et facultate cipio*. Phil. IV, 10.

Ἀνάθεμα, τος, τό, (donarium Diis consecratum P tarch. Pelopid. c. 25. T. V. p. 201. ed. *Hutt.* pro ἀνάθημα Gr corum melioris aevi cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 249.) ex h *homo favore divino exemtus et poenis divinis gravissimis ob xius* vel *dignus* Rom. IX, 3. ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθ εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ i. e. sic, ut expers fiam societatis, mihi cum Christo est Gal. I, 8. 1 Cor. XVI, 22. — Act. XXIII, ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς gravissimis poenis dig nos declaravimus; q. l. ἀναθέματι iunct. c. ἀναθεματίζειν ind dit. Vid. *Gesen.* p. 693. 809. 810. *Erfurdt* ad Sophocl. Oed 65. Philoct. 79. *Bornem.* in *Rosenmüller* Repert. Vol. II. p. 80 *Winer* p. 167. *Matthiae* §. 415. p. 572. 1 Cor. XII, 3. λέ ἀνάθεμα Ἰησοῦν i. e. dicere, poenis divinis atrocissimis obnox et dignum esse Jesum i. e. maledicere Jesu. Respondet haec hebr. חֵרֶם qua significatur primum res devota Deo hac lege, ut a voto non possit Levit. XXVII, 28. 29. Mich. IV, 13. deinde omn quod ad iram Dei sedandam perditur, necatur, deletur sic diris imprecationibus eius restitutio prohibeatur Deut. II, 34. 1 VII, 2. Jos. VIII, 26. X, 28. Saepius non extat in N. T.

Ἀναθεματίζω, f. ίσω, *declaro aliquem ἀνάθεμα obnoxium et dignum poenis div. gravissimis* sens. *diris dev* Ter in N. T. Marc. XIV, 71. Act. XXIII, 12. 14. 21. i. q. Hiph. הֶחֱרִים Num. XVIII, 14. Deut. XIII, 15. Jos. VI, 21.

Ἀναθεωρέω, ῶ, f. ήσω, *contemplor*. Act. XVII, Hebr. XII, 7. — (Diod. Sic. XIV, 109. Lucian. Necromant. § et Vit. auct. §. 2.)

Ἀνάθημα, τος, τό, *donarium, quod Deo consecra e parietibus templi suspenditur*, in loco edito et conspicuo c catur. Legitur tantum Luc. XXI, 5. — Huius generis dona quae apud plerosque antiquitatis populos clypei, corallae, phi lychnuchi, catenae erant, templum quoque Hierosolymita exornatum fuisse, praeter Lucae l. l. testantur 2 Macc. V IX, 16. 3 Macc. III, 17. Joseph. de bell. iud. I, 2. 7. id. A

XIII, 8. XVII, 6. XIX, 6. (Polyb. XI, 4. 1. Diod. Sic. I, 53. Ies. H. G. VII, 3. 7. Plat. Alcibiad. II. ἀναθήμασί τε κεκοσμήκασιν τὰ ἱερὰ αὐτῶν, ὡς οὐδένες ἄλλοι. Herodot. I, 183.)

Ἀναίδεια, ας, ἡ, (ex α pr. et αἰδώς pudor) impudentia, [illegible] tantum Luc. XI, 8. ubi de homine agitur, nec temporis, [illegible] loci, nec personae rationem habente. (Hom. Iliad. I, 149. Plut. [illegible] num. vindict. c. 20. Mor. Tom. IV.' p. 34. ed. Tauchn. [illegible] Symp. VIII, 25.)

Ἀναίρεσις, εως, ἡ, (sublatio, ut cadaverum, s. ius tol[illegible] mortuum sepulturae ergo Thuc. III, 113. Diod. Sic. IV, 65.) [illegible], interfectio. Bis in N. T. Act. VIII, 1. XXII, 20. — LXX [illegible] הָרַג Num. XI, 15. (Herodian. II, 13. 1. 2 Macc. V, 13.)

Ἀναιρέω, ῶ, f. ήσω, a. 2. ἀνεῖλον, tollo (ut homo [illegible] V. II. V, 16. vel sepeliendi causa Dem. 1069, 2) i. e. [illegible] educandum tollo, educo Act. VII. 21. — (Diod. Sic. III, 57. [illegible] diss. epict. I, 23. 7. Aristoph. Nubb. 531.) — b) inter[illegible] Matth. II. 16. Luc. XXII. 2. XXIII. 32. Act. XXII, 20. X, [illegible] XII. 2. XVI, 27. — LXX ita pro הֵמִית Exod. XXI, 29. הָרַג [illegible] Sam. X, 18. הִכָּה Jes. XXXVII, 36. קָטַל Dan. II, 13. 14. — [illegible] Herodian. II, 1. 1. Diod. Sic. III. 58. Plut. Anton. c. 32. 87. [illegible] V. II. IV, 1.) — c) aboleo, abrogo Hebr. X. 9. — (Polyb. [illegible] XIII, 1. 3. Xen. Cyr. I, 1. 1. Dem. 246, 4.) De formis a. 2. [illegible] Act. II, 23. ἀνείλατο VII, 21. quas habent codd. et [illegible] Jes. XXXVIII, 14. vid. Lobeck ad Phryn. p. 183. Sturz de [illegible] alex. et maced. p. 62. Fischer ad Weller. Vol. III. P. I. p. 24. [illegible] §. 193, not. 7. p. 342. ed. II. Buttm. §. 101. sub αἱρέω, [illegible] max. §. 96, not. 9. §. 114. Winer p. 37.

Ἀναίτιος, ιον, ὁ, ἡ, (ex α pr. et αἰτία causa, culpa) [illegible] vacuus, insons. Matth. XII, 5. 7. — LXX pro נָקִי Deut. [illegible] 10. 13. XXI, 8. 9. (Aelian V. H. V, 18. Xen. Cyr. I, 6. 10. [illegible] VI, 8.) Saepius non extat in N. T.

Ἀνακαθίζω, f. ίσω (erigo, aufrichten) erecto corpore [illegible] Luc. VII, 15. Act. IX, 40. (ita ἀνακαθίζομαι Plato Phae[illegible] c. 3. edit. Fisch. et Plut. Philopoem. c. 20. μόλις ἑαυτὸν ὑπ[illegible] ἀνεκάθισε.) cf. Buttm. §. 117, not. 2.

Ἀνακαινίζω, f. ίσω (ex ἀνά et καινός q. v.) renovo, [illegible] μετάνοιαν i. e. ita, ut mens mutetur, sc. in melius Hebr. VI, 6. — [illegible] pro חִדֵּשׁ Ps. CIII, 5. (Jos. Ant. IX, 8. 2. Isocr. Areop. c. 3. [illegible] Philopatr. §. 12. δι' ὕδατος ἡμᾶς ἀνεκαίνισεν. Appian. [illegible] c. 37.)

Ἀνακαινόω, ῶ, f. ώσω, renovo, metaph. emendo totam [illegible] cogitandi agendique rationem 2 Cor. IV, 16. Col. III, [illegible] Vox scriptoribus eccles. tantum usitata v. Planck. de nat. et [illegible] orat. gr. N. T. p. 51. Winer p. 17.

Ἀνακαίνωσις, εως, ἡ, renovatio metaph. mentis et [illegible] emendatio Rom. XII, 2. Tit. III, 5.

Ἀνακαλύπτω, f. ψω, revelo, velamen removeo (X Symp. I, 16.) metaphorice: aperio sensum, perspicuum re pass. intelligor 2 Cor. III, 14. 18. cuius loci sensus est: velami bus quasi tectus est Judaeis vaticiniorum V. T. sensus i. e. ab non intelliguntur; Christianis vero cum accuratius constet de illorum vaticiniorum sensu, facie velamine non tecta, perspici δόξαν κυρίου. — LXX pro גָּלָה Job. XII, 22. חָשַׂף Jes. XX עָרָה Jes. III, 17. (Polyb. IV, 85. 6.)

Ἀνακάμπτω, f. ψω (ex ἀνά et κάμπτω flecto; refle deflecto) neutr. revertor, redeo a) pp. Matth. II, 12. Act. XVIII, Hebr. XI, 25. — LXX pro שׁוּב Exod. XXXII, 27. (Diod. III, 54. seq. πρός c. acc. III, 48. Usurpatur haec vox maxime iis, qui in stadio metam circumvehentes redeunt cf. Heindorf Platon. Phaedon. p. 72. B.) — b) (ἡ εἰρήνη ὑμῶν) ἐφ' ὑμᾶς ἀ κάμψει vota vestra ad vos redibunt i. e. iis, quibus appre estis, non contingent Luc. X, 6. ut nostr. die Sache ist zurü gegangen. Ita שׁוּב et LXX ἀνακάμπτειν Jes. XLV, 23. LV, 11. Saepius non habetur in N. T.

Ἀνάκειμαι, f. είσομαι (ex ἀνά et κεῖμαι; reponor, donariis in templis Deorum repositis Thuc. III, 114. Cebet. T c. 1.) 1) iaceo, recubo Marc. V, 40. — 2) accumbo ad men i. q. κατάκειμαι Matth. IX, 10. XXII, 10. 11. XXVI, 7. 20. M XIV, 8. XVI, 14. Luc. VII, 37. XXII, 27. Joh. VI, 11. XIII, 23. (Athenaei VII, 35. Polyb. XIII, 6. 8. melioris notae scripto κεῖμαι cf. Lobeck ad Phryn. p. 216. 217.) Saepius non leg in N. T.

Ἀνακεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω (ex ἀνά et κεφάλαιον ca summa rei) summatim comprehendo aliquid, in summam rec aliquid, ad unum caput revoco Rom. XIII, 9. ubi omnia pr cepta Jesu in uno illo de amore mutuo praestando velut in sum comprehendi dicuntur; Eph. I, 10. ubi homines diversis stu diversaque fortuna hactenus distracti in studiorum et animi c sensum et in eiusdem felicitatis societatem a Deo duci dicun (Aristot. περὶ δὲ τῶν ἀξιολογωτάτων ἐν τῇ γῇ μερῶν νῦν λέγω αὐτὰ τὰ ἀναγκαῖα ἀνακεφαλαιούμενοι.)

Ἀνακλίνω, f. νῶ (ex ἀνά et κλίνω, clino) 1) rec repono Luc. II, 7. ἀνέκλιναν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ (de rem Hom. Odyss. XIII, 78. tum: anstämmen Hom. Iliad. IV, 113. 2) recumbere facio, discumbere iubeo Marc. VI, 39. Luc. IX XII, 37. — ἀνακλίνομαι recumbo i. e. accumbo pro κατά μαι Matth. VIII, 11. XIV, 19. Luc. VII, 36. XIII, 29. Sae non legitur in N. T. (Polyb. XXXI, 4. 5. novitiam esse hanc gnificationem docuit Lobeck ad Phryn. p. 216.)

Ἀνακόπτω, f. ψω (ex ἀνά et κόπτω tundo) retu sensu inhibendi, impediendi. Gal. V, 7. τίς ὑμᾶς ἀνέκοψε ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι (Theophr. Char. 24. (25) de guberna navis cursum inhibente.) Saepius non legitur in N. T.

ναχράζω, f. ξω, (ex ἀνά et κράζω clamo) *vociferor*, Marc. I, 23. VI, 49. Luc. IV, 33. VIII, 28. XXIII, 18. o קָרָא Jud. VII, 20. הֵרִיעַ Jes. VI, 5. זָעַק 1 Regg. XXII, 32. L IV, 16. (Polyb. XXXVI, 5. 8.) Saepius in N. T. non

νακρίνω, f. νῶ (ex ἀνά et κρίνω) 1) *examino*, *quaehabeo* a) de indice Luc. XXIII, 14. Act. IV, 9. XII, 19. 3. XXVIII, 18. (Graecis ἀνακρίνειν dicebatur de praetore tro, cum partes litigantes privatim domi suae scrutatur ans de statu causae, sintne satis ad eam tuendam instructi i, quibus argumentis et testibus fidant, quo sciat in ante-, sitne causa in forum admittenda, an plane refellenda)66, 9. Xen. H. G. V, 3. 25.) — b) universe Act. XVII, or. X, 25. 27. (Polyb. II, 27. 3. Arrian. Epict. I, 1. Jos. 6. 6. XV, 3. 9. Athen. VI. p. 227. F. Xen. Cyr. I, 6. 13.) — *mo*, *metior*, *pretium statuo* a) universe 1 Cor. II, 14. 15. tur homo ψυχικός i. e. qui suo ducitur sensu et nimium ıpinionibus praeconceptis, non admittit τὰ τοῦ πνεύματος ῦ i. e. ea, quae a Spiritu divino proficiscuntur (stulta ipsi videntur) neque intelligere potest ὅτι πνευματικῶς εται i. e. cum Spiritus ope debeant diiudicari. Ὁ δὲ ικὸς i. e. at quem Spiritus instituit i. e. qui in iudicando, lo, agendo sequitur normam a Spiritu div. suppeditatam ει μὲν πάντα alios metiri potest, ipse vero a nemine diiudicari potest 1 Cor. IV, 4. ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός b) de iis, qui honorifice 1 Cor. IV, 3. 4. — c) vel inique sta- e aliquo 1 Cor. IX, 3. XIV. 24. Saepius non legitur in N. T.

νάκρισις, εως, ἡ, (examen, praevia litis exploratio 142, 10. Xen. Symp. V, 2.) *inquisitio*, *causae cognitio*. ıntum Act. XXV, 26. — (Athen. III. p. 81. F. Polyb. 8. XII, 27. 3.)

νακύπτω, f. ψω (ex ἀνά et κύπτω) 1) *caput tollo*, Luc. XIII, 11. coll. v. 13. Joh. VIII, 7. — LXX pro נָשָׂא Job. X, 15. (Lucian. Icaromen. §. 4. Xen. de re eq.) — 2) metaph. *sum animo erecto et laeto* Luc. XXI, 28. I, 55. 1. Xen. Oec. XI, 5.)

ναλαμβάνω, f. λήψομαι, 1) *tollo*, *aufheben*, *in die hmen* εἰς τὸν οὐρανόν a) plene Marc. XVI, 19. Act. I, 11. - b) absolute Act. I, 2. 22. 1 Tim. III, 16. (Philo de vit. II. p. 179. 5.) — *portandi* notione inclusa Act. VII, 43. — pro נָשָׂא Amos. V, 26. — 2) *recipio* i. e. *socium aliquem no*, ita, ut partic. ἀναλαβών iunctum cum alio verbo re- t praepos. *cum*, *mit* Act. XX, 14. XXIII, 31. 2 Tim. (Jos. Ant. IV, 5. 1. Xen. Cyr. I, 5. 19.) — Act. XX, 13. — Eph. VI, 13. 16. (2 Macc. X, 27. Jos. Ant. IV, 5. 2. XX, 4. 11. Herodian. II, 6. 19. Xen. Cyr. II, 1. 19.) non legitur in N. T.

Ἀνάληψις, εως, ἡ, sublatio, *das Aufheben* od. *Aufnehmen in die Höhe.* Legitur tantum Luc. IX, 51. quo loco L cas a receptione Jesu in coelum vel dignitate, ad quam evexit e Deus post opus ex patris voluntate peractum, denominavit Jesu extrema utpote a parte illorum splendidissima. (Fabr. C pseudepigr. I. p. 585.)

Ἀναλίσκω, f. ἀναλώσω, (impendo, verwenden auf et Xen. Mem. II, 7. 11.) *consumo* i. e. *conficio* Luc. IX, 54. [τὸ ἀναλῶσαι αὐτοὺς Gal. V, 15. 2 Thess. II, 8. — LXX ita אָבַל Jer. XV, 7. אָסַף Prov. XXIII, 28. כָּלָה Gen. XLI, 30. Num. XIV, 35. (Xen. Cyr. II, 1. 18.)

Ἀναλογία, ας, ἡ, *ratio* i. e. *proportio*, *Verhältni* Rom. XII, 6. coll. v. 3. ubi pro eo μέτρον (Polyb. IX, 20. 1.) S pius non habetur in N. T.

Ἀναλογίζομαι, f. ίσομαι *reputo, perpendo* Hebr. XII (Polyb. X, 37. 10. Xen. H. G. II, 4. 40.)

Ἄναλος, ον, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἅλς sal) *insulsus, salis nativa privatus* Marc. IX, 50. (Plutarch. Symp. IV, 10. § Moral. T. IV. p. 315. ed. *Tauchn.*)

Ἀνάλυσις, εως, ἡ, (*resolutio*) *discessus* (pp. ἀνάλυ ἐκ τοῦ συμποσίου ποιησάμενος Philo in Flacc. T. II. p. 534, 6. metaph. *discessus e vita, mors*, ita 2 Tim. IV, 6.

Ἀναλύω, f. λύσω (ex ἀνά et λύω solvo; resolvo, wie auflösen, ut fila texta Hom. Odyss. II, 105 109. item πρυμνήσ ita de iis, qui funes resolventes reditum vel abitum parant H Odyss. XV, 548. hinc) *redeo* a) propr. seq. ἐκ τῶν γάμων l XII, 36. (ἐκ συμποσίου Aelian. V. H. IV, 23. sq. ἀπό Athe p. 16. B. — Appian. de bell. civ. IV, p. 967. ἐκ μέθης. — μετά Plut. vit. Gracch. c. 15. Polyb. IV, 68, 4.) — b) met de discessu e vita: *morior* Phil. I, 23. (ita ἀπολύω Ael V. H. V, 6.)

Ἀναμάρτητος, ον, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἁμαρτία) *cati expers*. Extat tantum Joh. VIII, 7. (Plut. de def. orac. c. in fin. Moral. T. III. p. 156. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. IV, 2. Herodot. V, 39.)

Ἀναμένω, f. νῶ, (permaneo, ἐν τοῖς ἤθεσιν Iso *maneo* i. e. *expecto*. Semel in N. T. 1 Thess. I, 10. (Hero V, 4. 9. Xen. Mem. IV, 3. 13.)

Ἀναμιμνήσκω, f. μνήσω (ex ἀνά et μιμνήσκω *mentem* vel *memoriam revoco alicui aliquid* sq. dupl. accus. 1 IV, 17. (Diod. Sic. XVII, 10. Xen. Anab. III, 2. 11. — sq. pers. et ὅτι Thuc. II, 89.) cf. *Matthiae* §. 325, b. not. p. *Winer* p. 79. — *hortandi* notione inclusa, sq. acc. pers. et 2 Tim. I, 6. — medium: ἀναμιμνήσκομαι, *mihi in me revoco, recordor* [*Buttm.* §. 122, 5. *Matthiae* §. 492, b. p. *Winer* p. 109.] aor. 1. p. ἀνεμνήσθην [de aor. 1. pass. signi tione media cf. *Winer* p. 112. *Buttm.* §. 123, 2. *Matt*

ἱ, e. p. 684.] a) absolute Marc. XI, 21. (Xen. Ages. III, 1) — genit. rei 2 Cor. VII, 15. Hebr. X, 32. (Xen. Anab. VII,) cf. *Matthiae* §. 325, b. p. 444. *Winer* p. 79. *Buttm.*), 3. — LXX pro הִזְכִּיר Gen. VIII, 1. Ps. CXIX, 14.

Ἀνάμνησις, εως, ἡ, *recordatio, memoria* Luc. XXII, 19. . XI, 24. 25. Hebr. X, 3. — LXX pro זִכָּרוֹן Num. X, 10. Ps. XXXVIII, 1. (Polyb. II, 37. 6. Plat. Phileb. §. 67. p. 98. *allbaum.*)

Ἀνανεόω, ῶ, f. ώσω *renovo* (pp. Herodian. II, 6. 15. V, 18.) metaph. *alium* vel *novum reddo aliquem* — medium vel *novum me reddo, immuto me* Eph. IV, 23. Saepius ;itur in N. T.

Ἀνανήφω, f. ψω *sobrius fio* (pp. ἐκ μέθης Lucian. Her- 83. Diod. Sic. XVII, 10.) metaph. *ad mentis sobrietatem* Tim. II, 26. (Cebetis Tab. c. 9. Jos. Ant. VI, 11. 10. ἐκ ϰ. Lucian. de Saltat. 84.)

Ἀνανίας, α, ὁ, *Ananias*, hebr. חֲנַנְיָה nom. pp. Tres us nominis in N. T. commemorantur 1) Christianus quidam lymitanus, Sapphirae maritus, qui fraudis a Petro apo- avictus repentina morte obiit. Act. V, 1 sqq. — 2) Chri- quidam Damascenus bene meritus de Paulo ad Christiano- ra transeunte Act. IX, 10-18. XXII, 12. — 3) pontifex s Judaeorum, qui ante Jonathanem fungens munere pon- aximi a Quadrato, Syriae praeside, vinctus Romam de- est, causa vero apud Claudium Caesarem acta in patriam Jonathane, per fraudem Felicis, Syriae post Quadratum i, interfecto vices, ut videtur, pontificis maximi susti- ; i. e. vicarius pontificis max. fuit) usque dum Ismael, filius, Agrippa rege interveniente, muneri huic praefi- Act. XXIII, 2. sqq. XXIV, 1. sqq.

Ἀναντίῤῥητος, ον, ὁ, ἡ, (ex α pr. ἀντί contra et ο) *cui contradici nequit, indubitatus* Act. XXI, 36. VI, 7. 7.)

Ἀναντιῤῥήτως, adv. *citra contradictionem, sine hae-* . Semel in N. T. Act. X, 29. (Polyb. XXIII, 8. 11.)

Ἀνάξιος, ίου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἄξιος) *indignus* seq. Cor. VI, 2. (Herodian. II, 7. 6. Jos. Ant. VI, 1. 4.) cf. r §. 341. p. 465. *Buttm.* §. 119, 5. 2. — Saepius non N. T.

Ἀναξίως, adv. *indigne, indigno modo* 1 Cor. XI, 27. 29. a. II, 7. 6.)

Ἀνάπαυσις, εως, ἡ, (ex ἀνά et παύω) 1) *quies, re-* ›oc. XIV, 11. Matth. XI, 29. εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ἡμῶν i. e. *Ruhe für euere Seelen.* Apoc. IV, 8. ἀνάπαυσιν σι — λέγοντες i. e. sine intermissione clamantes i. q. οὐ ι λέγοντες. De quo usu verbi παύω, ἀναπαύω cf. *Wi-* 39. *Matthiae* §. 549. p. 793. (Sirac. VI, 29. I.I, 27.

Dionys. Halic. Ant. IV, 43.) — 2) metonym. *locus quietis, domici lium* Matth. XII. 43. Luc. XI, 24. — LXX ita pro מְנוּחָה Gen. VIII, !

Ἀναπαύω, f. αύσω, (ex ἀνά et παύω, facio, ut desist aliquis ab aliqua re, sq. genit. rei Hom. Iliad. XVII, 550. c *Matthiae* §. 331, d. p. 455. *Buttm.* §. 119, 4. 1.) 1) *fa cio, ut requiescat aliquis, do requiem* [pp. Aelian. V. H. X, Xen. Cyr. VII, 1. 4.) *recreo, erquicken* Matth. XI, 28. 1 Co XVI, 18. 2 Cor. VII, 13. Philem. v. 7. 20. Ita LXX et hebr. ר Prov. XXIX, 17. — medium: ἀναπαύομαι, *quiesco, requies ausruhen* Matth. XXVI, 45. Marc. VI, 31. XIV, 41. Luc. XII, Apoc. VI, 11. (Plut. Symp. VIII. 7. 4. Moral. T. IV. p. 414. *Tauchn.*) — sq. ἐκ c. genit. rei Apoc. XIV, 13. (sq. ἀπό Jos. III, 5. 5.) cf. Anth. gr. IV. p. 275. ed. *Jacobs*. *Matthiae* l. l. p. 456. — 2) med. *commoror*, ἐπί τινα in aliquo, 1 Petr. IV, q. 1. hactenus Spiritus div. ἀναπαύεσθαι in Christianis dici quatenus vim in iis exserit. — LXX pro רָבַץ Deut. XXVIII, שָׁכַן Mich. IV, 4. שָׁכֵן Deut. XXXIII, 20. — Saepius non le tur in N. T.

Ἀναπείθω, f. είσω, *persuadeo alicui aliquid*. Ex tantum Act. XVIII, 13. — LXX pro הִשִּׁיא Jer. XXIX, 8. (X Mem. III, 11. 10.)

Ἀναπέμπω, f. ψω, (ex ἀνά et πέμπω mitto) 1) *mi in locum altiorem* vel *ad aliquem in loco altiore habitant* Luc. XXIII, 7. 15. (Herodian. II, 12. 11. Xen. Cyr. VII, 5. 34.) - 2) *remitto* Luc. XXIII, 11. Philem. v. 11. (Plut. vit. Pomp. c. Isocr. χρήματα.)

Ἀνάπηρος, ου, ὁ, ἡ, *mutilus, membris captus*, *caret vel membro aliquo vel certe eius usu* Luc. XIV, 13. (Aelian. V. H. XI, 9. Plato Crit. c. 14. edit. *Fisch.*) Saepius n extat in N. T.

Ἀναπίπτω, f. πεσοῦμαι, a. 1. med. ἀνεπεσάμην [cu imperat. ἀνάπεσαι Luc. XVII, 7. et ap. *Griesb.* Luc. XIV, 4. gitur. Ita τοῖς δ' ἐκπεσαμένοις Polyb. VI, 37. 3. Exempla a. act. ἔπεσα sunt Eurip. Troad. 293 vel 291. Alcest. 471 vel 4 alia habent *Lobeck* ad Phryn. p. 724. *Buttm.* §. 101. et gr. m T. II. P. I. §. 114. *Matthiae* §. 193, 7. p. 342. ed. II. *Fischer* Weller. Vol. III. P. I. p. 163. *Winer* p. 37. — resupinus ia Xen. Oecon. VIII, 1. Diod. Sic. IV, 59. Polyb. I, 21. 2.] *recum accumbo*, de hominibus, qui cibum capturi accumbunt a) pro Luc. XI, 37. XIV, 10. XVII, 7. XXII. 14. Joh. XIII, 12. XXI, (Tob. II, 1. Athen. I, 19. Lucian. Asin. §. 23.) cf. *Lobeck* l. p. 216. — b) minus proprie vel sic. ut propria et translata ha verbi notio commixta sit Matth. XV, 35. Marc. VI, 40. Joh. 10. Cf. *Fritzsche* ad Matth. XV, 35. — Saepius non legitur in N.

Ἀναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνά et πληρόω) 1) *i pleo, compleo* 1 Thess. II, 16. εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τ ἁμαρτίας πάντοτε ut peccatorum suorum mensuram omnino i

pleant. — Ex doctrina enim V. T. de peccatis eorumque poenis Deus, ut prave factorum certum quendam numerum homines impleant, permittit et usque eo parcit iis, confecto tamen numero inevitabiles sunt poenae eius cf. Genes. XV, 26. et Matth. XXIII, 23. (Xen. Vectig. IV, 24. Thuc. II, 28.) — b) metaph. *impleo*, i. e. *eventu comprobo* Matth. XIII, 14. v. πληρόω sub 1. f. β. — 3) ἀναπληρόω τὸν τόπον τινός *locum alicuius expleo* i. e. *eum e numero hominum quorundam* 1 Cor. XIV, 16. — 4) *suppleo* 1 Cor. XVI, 17. Phil. II, 30. (Plato Symp. ἀλλ' εἴ τι ἐλλιπον, σὸν ἔργον, ἀριστόφανες, ἀναπληρῶσαι. Plut. de puer. educ. Mor. I, p. 20. ed. *Tauchn.*) Ita LXX pro מִלֵּא Exod. XXIII, 26. — 5) i. q. πληρόω, ῶ, *observo* Gal. VI, 2. (ita πληρόω Herodian. III, 11. 9. Liban. Orat. 24. p. 569. B.)

Ἀναπολόγητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἀπολογέομαι defendo me) *qui defendi nequit, qui non habet, quo se excuset.* Bis in N. T. Rom. I, 20. II, 1. Polyb. XII, 21. 10. Plutarch. Brut. c. 46.)

Ἀναπράσσω, ττω, f. ξω, (ex ἀνά et πράσσω) *exigo, einfordern, eintreiben* Luc. XIX, 23. alii Codd. ἂν ἔπραξα (Xen. Anab. VII, 1. 31. Thuc. VIII, 107.)

Ἀναπτύσσω, f. ξω, (expando Xen. d. re eq. XII, 6. ex ἀνά et πτύσσω, pando) *explico, evolvo*, ut τὸ βιβλίον Luc. IV, 17. (Herodot. I, 125.) Erant enim libri Hebraeorum volumina hebr. מְגִלּוֹת quae illigabantur duobus baculis teretibus, capulos habentibus, quos manu tenens, qui legebat, convolvere poterat atque evolvere. LXX pro פָּרַשׂ 2 Regg. XIX, 14. Saepius non exstat in N. T.

Ἀνάπτω, f. ψω, (ex ἀνά et ἅπτω q. v.) *accendo.* Ter in N. T. Luc. XII, 49. Act. XXVIII, 2. Jac. III, 6. — LXX pro הִצִּית Jer. IX, 12. הִשִּׂיק Ps. LXXVIII, 21. בָּעַר 2 Chron. XIII, 11. לִהַט Mal. IV, 1. (Polyb. XIV, 5. 1. Xen. Anab. V, 2. 24. Plut. Fab. Max. c. 6.)

Ἀναρίθμητος, ου, ὁ, ἡ, *innumerabilis.* Legitur tantum Hebr. XI, 12. — LXX pro עֲצֻמִים Prov. VII, 26. אֵין מִסְפָּר Iob. XXI, 33. (Diod. Sic. II, 12. Polyb. IV, 75. 7. Xen. Cyr. III, 4. 8.)

Ἀνασείω, f. είσω, (ex ἀνά et σείω, quatio; concutio, Thuc. IV, 38.) *sollicito, incito*, ut τὸν ὄχλον Marc. XV, 11. Luc. XXIII, 5. Bis in N. T. (Diod. Sic. XIII, 91. Polyb. fragm. Vat. 66.)

Ἀνασκευάζω, f. άσω, (vasa colligo, ut transferam in alium locum, ab ἀνά et σκεῦος Xen. Anab. V, 10. 8. destruendo depraedando locum evacuo Xen. Cyr. VI, 1. 25.) *destruo*, metaph. *a vero abduco*, τὰς ψυχὰς ὑμῶν Act. XV, 24. (συνθήκας Polyb. IX, 31. 6. φήμην id. XII, 25. 4.)

Ἀνασπάω, ῶ, f. άσω, (ex ἀνά et σπάω) *sursum traho* Luc. XIV, 5. Act. XI, 10. — LXX pro הֶעֱלָה Hab. I, 15. (Polyb. V, 110. 4. Xen. Mem. III, 10. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀνάστασις, εως, ἡ, 1) *surrectio*, *erectio*, *das Aufstehen*, ab ἀνίστημι [ut a sede, ex insidiis Thuc. I, 133. Polyb. V, 70. 8.] metonym. *auctor erectionis*, metaphor. pro: *auctor melioris conditionis* vel *felicitatis* Luc. II, 34. — 2) *resurrectio*, *das Wiederaufstehen*, sq. ἐκ νεκρῶν *e mortuis*: i. e. *das Wiederaufstehen von den Todten*, *reditus in vitam* a) proprie aa) ubi agitur de resurrectione olim ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ futura α) universe αα) plene Luc. XX, 35. Act. IV; 2. — ββ) minus plene i. e. absque ἐκ νεκρῶν Matth. XXII, 23. Marc. XII, 18. Luc. XX, 27. Act. XXIII, 8. — Matth. XXII, 28. Marc. XII, 23. Luc. XX, 33. — Matth. XXII, 30. Luc. XX, 36. Joh. XI, 24. Act. XVII, 18. — γγ) addito τῶν νεκρῶν Matth. XXII, 31. Act. XVII, 32. XXIII, 6. XXIV, 15. 21. XXVI, 23. 1 Cor. XV, 12. 13. 21. 42. Hebr. VI, 2. — β) de resurrectione prima vel τῶν δικαίων i. e. piorum Dei cultorum, vel τῆς ζωῆς i. e. quam sequetur vita et felicitas αἰώνιος Luc. XIV, 14. Joh. V, 29. Apoc. XX, 5. 6. — hinc ἡ κρείττων ἀνάστασις appellata Hebr. XI, 35. (2 Macc. VII, 14. XII, 43.) — cf. *Bertholdt* Christolog. p. 176-181. *Gesen.* Comment. in Jes. ad c. XXVI, 17-19. p. 805. — γ) de ἀναστάσει κρίσεως i. e. de resurrectione, quam sequetur condemnatio [ὁ θάνατος ὁ δεύτερος i. e. mors secunda et αἰώνιος vel κόλασις αἰώνιος Apoc. II, 11. XX, 6. 14. XXI, 8.] Joh. V, 29. cf. *Bertholdt* l. l. p. 203-207. 223-226. it. 1 Cor. XV, 23. 24. 1 Thess. IV, 16. — bb) de Jesu resurrectione vel reditu in vitam α) plene i. e. addito νεκρῶν vel ἐκ νεκρῶν Rom. I, 4. 1 Petr. I, 3. — β) minus plene Act. I, 22. II, 31. IV, 33. Rom. VI, 5. Phil. III, 10. — 1 Petr. III, 21. — cc) de antiquitatis hominibus, qui, mortui paulo ante, suis redditi ad auras superas venerunt Hebr. XI, 35. coll. 1 Regg. XVII, 21. 22. 2 Regg. IV, 33-37. — b) metonym. pro: *auctor resurrectionis*, absque ἐκ νεκρῶν Joh. XI, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀναστατόω, ῶ, f. ώσω i. e. ἀνάστατον ποιέω *excito*, *aufregen* a) de hominibus civitatem perturbantibus vel seditione moventibus Act. XVII, 6. XXI, 38. — b) de hominibus animos aliorum perturbantibus Gal. V, 12.

Ἀνασταυρόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀνά et σταυρόω) *pa*... s. *cruci affigo*. Extat tantum Hebr. VI, 6. (Herodian. III, 8. Polyb. I, 11. 5. Diod. Sic. II, 1. Xen. Anab. III, 1. 17.) Al... *denuo cruci affigo*.

Ἀναστενάζω, f. άσω, *suspiro*. (ex ἀνά et στενάζω) Semel in N. T. Marc. VIII, 12. — LXX pro נֶאֱנַח Thren. I, (2 Macc. VI, 30. Aeschyl. Choëph. 332. Xen. Symp. I, 15.)

Ἀναστρέφω, f. ψω, (ex ἀνά et στρέφω verto) 1) *subverto*, *everto* Joh. II, 15. τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε (Polyb.

9. 3. Xen. Vectig. IX, 18.) — 2) *me converto* i. e. *redeo* a) propr. Act. V, 22. — LXX pro שׁוּב Gen. VIII, 7. 9. (Polyb. I, 50. 2. Herodian. III, 11. 4. Xen. Anab. IV, 3. 29.) — b) ut hebr. שׁוּב iunctum cum alio verbo *facit periphrasin adverbii: iterum* Act. XV, 16. coll. Amos IX, 11. ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω i. e. iterum exstruam, cf. *Gesen.* p. 823 sq. *Winer* p. 169. — 3) med. ἀναστρέφομαι *versor in loco* vel *inter homines* Matth. XVII, 22. 2 Cor. I, 12. Eph. II, 3. 2 Petr. II, 18. (Plut. vit. Fab. max. c. 9. Xen. Ages. IX, 4. Thuc. IV, 35.) — 4) med. ἀναστρέφομαι et a. 2. p. ἀνεστράφην [cf. *Buttm.* §. 123, 2. *Matthiae* §. 493, e. p. 684. *Winer* p. 112.] *me gero, ich betrage mich* 1 Tim. III, 15. 1 Petr. I, 17. Hebr. X, 33. XIII, 18. (Xen. Anab. II, 5. 14.) — Uti Hebraeis דֶּרֶךְ et LXX ὁδός de vita et vitae ratione, ita iisdem verba הָלַךְ et similia dicuntur pro; *vivere, vitae rationem sequi.* Vid. Prov. XX, 8. Saepius non habetur in N. T.

Ἀναστροφή, ῆς, ἡ, (ab ἀναστρέφω, q. v. conversio Xen. Cyr. V, 4. 8.) 1) *vitae ratio*, quatenus factis et moribus conspicua est Gal. I, 13. Eph. IV, 22. 1 Tim. IV, 12. Jac. III, 13. 2 Petr. II, 7. — de actionibus 2 Petr. III, 12. 1 Petr. II, 12. (Polyb. IV, 82. 1. Arrian. diss. epictet. I, 9. IV, 7. 2 Macc. V, 8.) — 2) *vita*, quatenus actionibus continetur 1 Petr. I, 17. Hebr. XIII, 7. (Inscriptio Berenices ἔν τε τῇ ἀναστροφῇ ἡσύχιον ἦθος ἐνδεικνύμενος. Stob. p. 227.)

Ἀνατάσσομαι, f. τάξομαι, (ex ἀνά et τάσσω ordino) *compono.* Semel in N. T. Luc. I, 1. (Plutarch. T. VII. p. 161. ed. *Hutt.*)

Ἀνατέλλω, f. τελῶ, (ex ἀνά et τέλλω) 1) *exoriri facio* Matth. V, 45. — LXX pro הִצְמִחַ Gen. II, 9. III, 18. (Diod. Sic. XVII, 7. Hom. Iliad. V, 777.) — 2) intrans. *orior* a) de sole, stellis Matth. IV, 16. XIII, 6. Marc. IV, 16. XVI, 2. Luc. XII, 54. Jac. I, 11. 2 Petr. I, 19. (ita et Graecis: Polyb. IX, 15. 10. Paus. I, 23. Aelian. H. Anim. X, 45. Xen. Cyr. VIII, 3. 2. cum antiquiores ἀνατέλλειν de sole, ἐπιτέλλειν de ἄστροις habeant cf. *Schäfer.* Schol. Par. Apoll. Rhod. IV, 263. *Lobeck* ad Phryn. p. 124. 125.) — b) de hominibus genus ab aliquo ducentibus Hebr. VII, 14. (Testam. XII. patr. in Fabric. Cod. pseudep. T. I. p. 586.)

Ἀνατίθεμαι, (ab ἀνατίθημι sursum pono Polyb. I, 16. suspensum dico vel consecro Xen. Anab. V, 3. 5 et 6.) *expono, enarro.* Bis in N. T. Act. XXV, 14. Gal. II, 2. (Artemidor. II, 59. ed. *Reiff.* Diog. Laërt. II, 18. 16. Heliod. II, 21. Plut. amat. narrat. c. 2. Moral. T. IV. p. 517. ed. *Tauchn.*)

Ἀνατολή, ῆς, ἡ, (ortus; de sole, stellis Aelian. Hist. Anim. III, 30. Stobaeus Ecl. Phys. I, 20. Aristot. H. An. IX, 17. ἀνατολή et ἐπιτολή apud Graecos antiquiores et iuniores cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 124.) 1) *oriens* i. e. *plaga orientalis* sive

Ἀνεκδιήγητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐκδιηγέομαι arro) *ineffabilis.* Extat tantum 2 Cor IX, 15. (ita ἀδιήγητος rian. Exp. Al. M. IV, 30. 3. Xen. Cyr. VII, 1. 32. VIII, 7. 22.)

Ἀνεκλάλητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐκλαλέω elo- or) *ineffabilis* 1 Petr. I, 8. (Eunap. Proaeres. ὡς ἐπύθετο τὴν ογον ταύτην καὶ ἀνεκλάλητον σωτηρίαν.)

Ἀνέκλειπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐκλείπω desino, ficio) *nunquam deficiens, inexhaustus.* Semel in N. T. Luc. II, 33. (Diod. Sic. I, 36. IV, 84.)

Ἀνεκτός, ή, όν, (ab ἀνέχομαι) *tolerabilis* Matth. X, 15. , 22. 24. [Marc. VI, 11.] Luc. X, 12. 14. (Herodian. VI, 5. 11. lyb. XII, 9. 5. Thuc. II, 35. Dem. 295, 25.) Saepius non le- ur in N. T.

Ἀνελεήμων, ονος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐλεήμων miseri- rs) *immisericors, durus.* Extat tantum Rom. I, 31. — LXX o אַכְזָר Prov. V, 9. XI, 17.

Ἀνεμίζω, f. ίσω, *ventis agito* Jac. I, 6. — Vox Graecis usitata.

Ἄνεμος, ου, ὁ, 1) *ventus* a) pp. Matth. VII, 25. XI, 7. IV, 24. Luc. VIII, 23. 24. Joh. VI, 18. Act. XXVII, 5. Jac. III, 4. d. v. 12. Apoc. VII, 1. (Xen. Mem. III, 8. 9.) — b) οἱ τέσσαρες μοι i. e. quatuor plagae coeli Matth. XXIV, 31. Marc. XIII, 27. אַרְבַּע רוּחוֹת 1 Chron. IX, 24. — 2) metaph. ἄνεμος τῆς δασκαλίας *doctrina vana* vel *inanis* Eph. IV, 14. Ita רוּחַ Job. , 26. XV, 2.

Ἀνένδεκτον, ου, τό, (ex α pr. et ἐνδέχομαι fieri pos- m) *quod fieri non potest* Luc. XVII, 1. Saepius non legitur N. T.

Ἀνεξερεύνητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐξερευνάω rscrutor) *imperscrutabilis* Rom. XI, 33. — *Symmach.* Prov. XV, 3. Jer. XVII, 9. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνεξίκακος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀνέχομαι sustineo et κακός) *tiens malorum et iniuriarum* 2 Tim. II, 24. Semel in N. T. Hierocl. ad Pythag. carmen aur. 7. ἐπειδὴ — καὶ πρὸς τὴν ἐκ ταμελείας αὐτῶν μετανάκλασιν πλεῖστα συμβάλλεται τὸ ἡμε- ρον ἀνεξίκακον — διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν· ὄφρα δύνῃ. — ἀνεξι- κία legitur Sap. II, 19. et Plut. Pelop. c. 25.)

Ἀνεξιχνίαστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐξιχνιάζω in- stigo) *qui investigari nequit, mente non comprehendendus.* s in N. T. Rom. XI, 33. Eph. III, 8. — LXX pro אֵין חֵקֶר Job. , 9. IX, 10. (Oratio Manassis v. 6.)

Ἀνεπαίσχυντος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐπαισχύνομαι ubesco) *qui non erubescit, qui non habet, cuius pudeat eum.* xtat tantum 2 Tim. II, 15. (Adverbium legitur Agapet. 57.)

Ἀνεπίληπτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐπιλαμβάνω, qui prehendi nequit) metaph. *qui reprehendi non potest, inculpa-*

Ἀναφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀνά et φωνέω) *alta voce clamo.* Semel in N. T. Luc. I, 42. — LXX pro הִשְׁמִיעַ 1 Chron. XV, 28. 2 Chron. V, 13. (Polyb. III, 33. 4. Plutarch. Cicer. c. 27.)

Ἀνάχυσις, εως, ἡ, (ab ἀναχέω effundo; effusio, aestuarium maris Strabo III. p. 206. 374.) *sentina* metaph. de scelerum sentina. Legitur tantum 1 Petr. IV, 4.

Ἀναχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀνά et χωρέω) 1) *recedo, redeo* Matth. II, 12. 13. (Aelian. V. H. III, 18.) — 2) *secedo* Matth. II, 14. 22. IV, 12. IX, 24. Marc. III, 7. Joh. VI, 15. Act. XXIII, 19. XXVI, 31. *discedendi* sens. Matth. XV, 21. XII, 15. XIV, 13. XXVII, 5. — LXX pr. בָּרַח Hos. XII, 12. נוּס 1 Sam. XIX, 10. (Polyb. I, 11. 15. Herodian. I, 12. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀνάψυξις, εως, ἡ, (pp. refrigeratio post aestum) *recreatio, quies.* Extat tantum Act. III, 19. καιροὶ ἀναψύξεως dicuntur laetissima Messiae tempora, quibus regni messiani cives exemti malis summa felicitate fruentur. LXX pro רְוָחָה Exod. VIII, 11. (Strabo XVII. p. 1137.)

Ἀναψύχω, f. ξω, (ex ἀνά et ψύχω; respiro Meleagr. Epigr. 58. in Antholog. graec. T. I. p. 19. edit. *Jacobs.*; refrigero Bion. I, 85. Pausan. Arcad. 28.) *recreo aliquem.* Extat tantum 2 Tim. I, 16. μὲ ἀνέψυξε. — LXX pro נָפַשׁ Exod. XXIII, 12. רָוַח 1 Sam. XVI, 23. הַבְלִיג Ps. XXXIX, 19. (Diod. Sic. X, 52. Hom. Iliad. X, 575.)

Ἀνδραποδιστής, οῦ, ὁ, *plagiarius* i. e. *qui hominem liberum vel vi vel artibus malis servum* [ἀνδράποδον] *facit.* Semel in N. T. 1 Tim. I, 10. — (Polyb. XII, 9. 2. Xen. Mem. I, 2. 6.)

Ἀνδρέας, ου, ὁ, *Andreas,* natione Galilaeus, Bethsaida oriundus, primum Johannis Baptistae disciplinae addictus, postea cum fratre Simone = Petro in numerum apostolorum Jesu receptus Matth. X, 2. Marc. I, 16. al.

Ἀνδρίζω, f. ίσω, (virum vel fortem reddo Xen. Oec. V, 4.) med. ἀνδρίζομαι *virum me praesto.* Semel in N. T. 1 Cor. XVI, 13. — LXX pro חָזַק Jos. I, 6. 9. אָמֵץ 2 Chron. XXXII, 7. (Xen. Anab. IV, 3. 34.)

Ἀνδρόνικος, ου, ὁ, *Andronicus,* nom. pp. viri iudaeo-christiani, consanguinei Pauli et cum eo in vincula coniecti Rom. XVI, 7.

Ἀνδροφόνος, ου, ὁ, *homicida* 1 Tim. I, 9. (Plato Euthyphr. c. 2. ed. *Fischer.*)

Ἀνέγκλητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἐγκαλέω, in ius voco, qui in ius vocari nequit) *inculpatus, irreprehensus* 1 Cor. I, 8. Col. I, 22. 1 Tim. III, 10. (Artemid. V, 38. Xen. Mem. II, 8. 5.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀνεψιός, οῦ, ὁ, *consobrinus.* Extat tantum Col. IV, 10.
lian. V, 7. 4. Xen. Anab. VII, 8. 9.) Tob. VII, 2.

Ἄνηθον, ου, τό, *anethum*, *Dill*, plantae genus. Le-
tantum Matth. XXIII, 23. (Plin. H. N. XIX, 8. Dioscorid.
1.)

Ἀνήκει, verb. impers. (ab ἀνήκω, veni supra, ich bin
gekommen, ab ἀνά et ἥκω, tum: ich beziehe mich auf
, pertineo ad aliquid) *convenit*, *decet* Eph. V, 4. Col. III.
hilem. v. 8. (Herodot. VI, 109.)

Ἀνήμερος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἥμερος mansuetus)
nsuetus, *crudelis* 2 Tim. III, 3. (Arrian. diss. epictet. I. 3.)
is non legitur in N. T.

Ἀνήρ, δρός, ὁ, 1) *vir*, *der Mann* a) universe Luc. I,
. V, 18. VII, 21. Joh. I, 13. Act. II, 22. IX, 38. X, 5. 30.
XIII, 21. Jac. II, 2. al. (Athen. XV, 50. Xen. Symp. II, 3.) —
adultus aa) propr. α) universe Luc. XIX, 2. Joh. I, 30. al.
ph. f. 8. Xen. Symp. IV, 17. et τέλειος ἀνήρ Cyr. I, 2. 4.) —
distinguuntur ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία Matth. XIV, 21.
8. Marc. VI, 44. Act. XVII, 12. — γ) de viro, quo uxor
: *maritus* Matth. I, 16. Marc. X, 2. 12. Luc. II, 36. XVI,
oh. IV. 16. 18. 1 Cor. VII, 2-4. 13. 14. 16. 34. 39. Gal.
. al. (Aelian. V. H. XII. 49. Lucian. Dial. Mort. XXIII, 6.
Cyr. I, 3. 13. Anab. IV, 5. 24. Mem. II, 2. 5.) cf. *Herm.* ad
Trachin. 547. — δ) de sponso Matth. I, 19. Apoc. XXI, 2.
onsa dicitur Graecis εἰς ἀνδρὸς [sc. οἰκίαν] ἰέναι vel ἐλθεῖν
anii et Alciphronis locos apud Greg. Corinth. p. 45 sq. ed.
er.) — ε) de militibus Luc. XXII, 63. (ita οἱ ἄνδρες, d-
chaften Xen. Anab. I, 2. 3.) — ζ) additur nominibus αα) ad-
s, ut ἀνὴρ φρόνιμος Matth. VII, 24. ἀ. μωρός v. 26.
, 8. 12. Jac. I, 8. al. (Palaeph. f. 31. Xen. Anab. I, 3. 2
Socr. §. 16.) — ββ) substantivis, ut ἀνὴρ προφήτης L-

[redacted]

:ph. IV, 13. Jac. III, 2. (ita non solum de viro, qui vir-
stat virili, ein tüchtiger, tapfrer Mann Hom. Iliad. V,
etiam de viro dicitur, qui animi integritate et probitate
ein Ehrenmann v. *Valkenar*. ad Herodot. VII, 210.
'ad Plat. Phaedr. p. 239. B.) —
omo, maxime numero plur. Luc. XI, 31. Act. IV, 4. V;
XI, 4. (ita, ubi *ἄνδρες* et *ϑεοί* vel *ἄνδρες* et *ϑήρ* sibi
. Iliad. I, 334. 403. Xen. Cyr. IV, 3. 13. Lucian. Dial.
IV, 2. et *Voigtländer* ad h. l.) cf. *Herm.* ad Sophocl.
573. Aiac. 77. et ad Vig. p. 722. — Matth. XIV, 35.
ῦ *τόπου ἐκείνου* i. e. incolae huius regionis. — Jac. I,
Xen. Oecon. I, 7. et Sophocl. l. l.)
ro: *ἐκεῖνος*, *ille* Rom. IV, 8. Jac. I, 12. (Xen. Anab.
Cyr. I, 6. 12.)
ϑίστημι, f. *ἀντιστήσω*, (ex *ἀντί* et *ἵστημι*) praes.
it. aor. 1. act. *oppono*; perf. plusqpf. aor. 2. act. *resisto*;
Matth. V, 39. Luc. XXI, 15. Act. VI, 10. XIII, 8. Rom.
XIII, 2. Gal. II, 11. Eph. VI, 13. 2 Tim. III, 8. IV, 15.
7. 1 Petr. V, 9. (Herodian. II, 10. 11. Xen. Cyrop. I;
Saepius in N. T. non legitur.
ϑομολογέομαι, *οῦμαι*, (foedus ineo, paciscor
, 105. 2. in N. T.) *laudo*, *praedico*. Semel in N. T. Luc.
– ita LXX pro הוֹדָה Ps. LXXIX, 13. (Diodor. Sic. 1, 70.
λογεῖσϑαι — τὰς κατὰ μέρος ἀρετὰς αὐτοῦ sc. *βασιλέως*.)
νϑος, *εος*, *τό*, *flos* Jac. I, 10. 11. 1 Petr. I, 24. ...
ο ציץ Num. XVII, 8. נִצָּה Job. XV, 35. פֶּרַח Jes. V, 24.
V. H. IX, 8. Xen. Venat. V, 5.)
νϑρακία, *ας*, *ἡ*, *prunarum acervus* Joh. XVIII, 18.
(Hom. Iliad. IX, 223. Athen. VIII. p. 361. D. Anthol. gr.
49. *Jac.* Sirac. XI, 32.) Saepius non extat in N. T.
νϑραξ, *ακος*, *ὁ*, *carbo*, *pruna*. Legitur tantum Rom.
hebr. גֶּחָלִים Prov. XXV, 22. Ex hoc V. T. loco desumta
iae Rom. l. l. leguntur. Sensus: efficies, ut adversarius
suae convictus erubescat et dolere incipiat, vel: gravis
adversario tuo impendebit, ubi patientia et beneficentia
neliorem mentem non redierit. (Athen. III. *ἐπ' ἀνϑρά-*
κῶσϑαι.)
νϑρωπάρεσκος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (ex *ἄνϑρωπος* et *ἀρέσκω*
qui hominibus placere studet Eph. VI, 6. Col. III, 22.
cf. ad Phryn. p. 621. *Winer* p. 17. — LXX Ps. LIII, 5.
Cod. Pseudep. I. 929.
νϑρώπινος, *η*, *ον*, *humanus* i. e. a) *ab hominibus*
m, *hominibus probatum*, *σοφία ἀνϑ.* 1 Cor. II, 4. 13.
m. I, 1. 12.) — b) *viribus humanis accommodatum*, le-
otione inclusa 1 Cor. X, 13. *πειρασμὸς ἀνϑ.* (Pollux
ὃ *οὐκ ἄν τις ὑπομένειεν*, ὃ *οὐκ ἄν τις ἐνέγκῃ* — *τὸ δὲ*
, *κοῦφον*, *εὔφορον*, *οἰστὸν*, *ἀνϑρώπινον*, *ἀνεκτόν*.)

F

— c) *ab hominibus institutum*, ἡμέρα ἀνθρ. dies iudicii al minibus instituta 1 Cor. IV, 3. κτίσις 1 Petr. II, 13. cf. κτίσι d) *vitae communis rationi accommodatum* Rom. VI, 19. ἀν πινον λέγω. — e) iunctum cum φύσις i. e. ἄνθρωπος Jac. I

Ἀνθρωποκτόνος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄνθρωπος et κ occido) *homicida* a) pp. 1 Joh. III, 15. ἀνθρ. ἐστί i. e. p est ad homicidium patrandum, der ist des Mordes fähig — opinione iudaica: *auctor necessitatis moriendi*. Ita de di Joh. VIII, 44. coll. Sapient. II, 24. (passive Eurip. Cyclop.

Ἄνθρωπος, ου, ὁ, ἡ, 1) *homo* a) universe i. e. ullo sexus et conditionis discrimine aa) per se Matth. IV, 13. 16. VI, 5. 18. VIII, 27. IX, 8. X, 32. 33. XII, 12. X 18. 20. XVI, 13. XIX, 6. Luc. IV, 4. VI, 31. IX, 25. Joh. I IV, 28. V, 7. VII, 51. Act. XVI, 37. Rom. III, 28. VII, 1. I, 10 bis. v. 1. 2. II, 6. Phil. II, 7. — 2 Thess. II, 3. ὁ ἄν πος τῆς ἁμαρτίας i. e. impius ille. — 1 Tim. II, 4. 5. Tit. II Hebr. II, 6. VII, 8. 28. XIII, 6. Jac. V, 17. 1 Petr. II, 4. 2 Petr. I, 21. Apoc. IX, 4. 7. 10. 15. 18. 20. XI, 13. XI XVI, 2. 18. al. (Herodian. II, 5. 11. Xen. Mem. I, 1. 7.) — b iuncta *vulgi inculti* notione α) *homo vulgaris*, ita dicitur homo a veri rectique cognitione et studio, quod excitat e religio christiana, alienus 1 Cor. III, 3. — hinc λέγει λαλεῖν κατὰ ἄνθρωπον, *loqui pro more hominum garium*, Sens. illustrare rem exemplis et institutis humanis I III, 5. 1 Cor. IX, 8. Gal. III, 15. — β) ita ut genit. ἀνθρω faciat periphrasin adiectivi *vulgaris*, *gewöhnlich*, ἀριθμὸς e τρον ἀνθρώπου Apoc. XIII, 18. XXI, 17. — Ita LXX et אדם VIII, 1. cf. *Gesen.* ad h. l. — Jes. XLIII, 4. Judic. XVI, oo) adiuncta *imperfecti* et *imbecilli* notione, ita tum ma cum opponitur Deo et rebus divinis 1 Cor. I, 25. III, 21. I, 11. 12. κατὰ ἄνθρωπον i. e. originis humanae. — Hebr. V (Diod. Sic. XVI, 11. Xen. Mem. IV, 4. 24.) — Matth. XVII Marc. IX, 31. Luc. IX, 44. coll. Luc. XXIV, 7. — dd) forn metaphoricae: ὁ ἔσω vel ἔσωθεν ἄνθρωπος vel ὁ καρδίας ἄνθρωπος, *der innere Mensch*, quibus verbi circumscribitur *mens*, *animus* Rom. VII, 22. Eph. III, 16. 2 IV, 16. q. l. opponitur ὁ ἔξω ἄνθρωπος, *der äussere, i Sinne fallende Mensch*, *corpus*. — β) ὁ παλαιὸς ἄνθρ. *doles pristina*, quae olim fuit et ante, quam Jesu disciplinam cuius eb, — ὁ καινὸς ἄ. *nova indoles* i. e. quam largitur, promovet religio Jesu Rom. VI, 6. Eph. II, 15. IV, 22. 24. III, 9. —

b) pro: *vir*, sed ubi cum contemtu, maiore nunc, nunc mi dicitur aa) universe Matth. XXVI. 72. 74. οὐκ οἶδα τὸν ἄνθ πον. Luc. XXIII, 4. 6. 14. Joh. XI, 47. Act. XXII, 26. 2 III, 8. (Ita opponitur ἀνήρ, cum significatione virtutis vi vocabulo ἄνθρωπος Philostr. vit. Apollon. I, 16. οὐκ ἀνθ

ῳ δεῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν.) — bb) additur vocabulis, qui-
ignominiae et contemtus notio, ut ἄνθρ. φάγος, οἰνο-
atth. XI, 19. Luc. VII, 34. — Matth. XIII, 28. (Lys. in
). 864. ed. *Reisk.* Xen. Mem. I, 7. 2. — ἀκολασταίνων
lat. Phileb. p. 10. ed. *Stallbaum.*) cf. *Matthiae* §. 430, 7.
Heindorf ad Plat. Phaedo. p. 87. B. ad Phaedr. p. 227 vel
Valkenar. ad Herodot. VII, 210. — Hinc cc) pro: δοῦ-
nus α) nude positum Luc. XII, 36. 37. — Ita LXX
XVII, 13. (1 Macc. II, 38. Xen. Vect. IV, 14. νικίας —
ἀνθρώπους ἐκτήσατο. Xen. Mem. II, 1. 15.) Similiter
famulitium: die Leute. — β) ad normam hebr. נֶפֶשׁ אָדָם
ὁ ψυχή Apoc. XVIII, 13. — Ita LXX Ezech. I. 1. —
compellationibus α) increpantium, ut ἄνθρωπε, οὐκ
λέγεις Luc. XXII, 58. — Rom. VII, 3. Jac. II, 20. (Plut.
num. vindicta c. 8. Moral. T. IV. p. 14. ed. *Tauchn.*:
, τί παθὼν ἔργον οὕτως ἀλλόκοτον ἔπραξας; Xen. Cyr.
— β) adhortantis Luc. V, 20. — — c) sensu vario
gitur de rebus ad matrimonium pertinentibus: *maritus*
1. b. aa. γ.] Matth. XIX, 3. 10. Marc. X, 7. — bb) pro: *vir*,
feminae 1 Cor. VII, 1. — Ita אִישׁ Deut. XXII, 30. —
rmo est de rebus pueritiam tangentibus: *puer* Joh. VII,
21. (Herodian. I, 5. 14.) — dd) si opponuntur οἰκιακοί:
ilias Matth. X, 36. XIII, 24. coll. v. 27. — ee) ἄν-
ἐν τῇ πόλει, *cives* Joh. IX, 28. (Xen. Cyr. I, 1. 2.
ff) in exclamatione: Joh. XIX, 5. ἴδε ὁ ἄνθρωπος en
, sc. miserum. — gg) addito: τοῦ θεοῦ, *vir Spi-
o actus*, *vir divinus* 1 Tim. VI, 11. 2 Tim. III, 17.
21. — — d) iungitur cum nominibus aa) gentium ut
ῖος Matth. XXVII, 32. ἄ. ἰουδαῖος Act. XXI, 39. —
(Hom. in Apollin. v. 42. Xen. Anab. VI, 4. 23.) —
is vel opificii ἄνθ. ἔμπορος Matth. XIII, 45. — XVIII,
. Luc. II, 15. (ἄ. ὁδίτης Hom. Iliad. XVI, 263. Odyss.
ἄ. γεωργός Long. Pastor. IV. p. 178.) —
o: τίς, *quidam* Matth. XXI, 28. XXII, 11. IX, 9.
1. XIV, 13. Luc. V, 18. Joh. I, 6. III, 1. VII, 51.
VI, 3. 9.) — 3) pro: ἐκεῖνος, *ille* Joh. IX, 11. Rom.
n. Anab. II, 4. 16.) — 4) ut hebr. אִישׁ pro: ἕκαστος,
om. III, 28. 1 Cor. IV, 1. XI, 28. Gal. II, 16. — Ita
אִישׁ Num. XIII, 22. — 5) ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου a) ex
ἄνθρωπος, *homo* Marc. III, 28. πάντα ἀφεθήσεται
ήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων coll. Matth. XII, 13.
νθρώποις. Hebr. II, 6. cuius loci membrum primum
ἐστιν ἄνθρωπος, alterum: ἢ υἱὸς ἀνθρώπου. Apoc.
ον υἱῷ ἀνθρώπου. XIV, 14. Ita בֶּן־אָדָם et LXX υἱὸς
ώπου Ps. VIII, 4. — b) nomen Messiae, ductum e Dan.
l. qui per visionem comparet prophetae, natura divina
nubibusque vectus, comparatur homini vel esse dicitur

אֱנָשׁ כְּבַר i. e. ὡς υἱὸς ἀνθρώπου. E quo loco uti nomen siae υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου repetierunt Judaei, ita ex eodem derivarunt eiusdem Messiae *nubivagi* nomen, cf. ἐρχεσθε τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ Matth. XXVI, 64. et *Daniel* übe von *Bertholdt* ad Cap. VII, 13. — Joh. XII, 34. ubi ὁ χριστό υἱὸς τ. ἀνθ. Luc. XXII, 69. 70. ubi ὁ υἱὸς τ. ἀνθρ. et ι τοῦ θεοῦ Matth. XVI, 13. 16. 20. XXV, 31. ubi ὁ υἱὸ θεοῦ, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρ. et ὁ χριστός permutantur Act. VI Uti vero Jesus, utens hoc nomine vindicaret sibi, quae n in Messiae personam caderent, ut ἀποστέλλειν τοὺς ἀγγ αὐτοῦ Matth. XIII. 41. ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς XVI, 27. Marc. VIII, 38. et Luc. IX, 26. — ἔρχεσθαι ἐν τ σιλείᾳ αὐτοῦ Matth. XVI, 28. — ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν XVII, 9. et Marc. IX, 9. — καθίσαι ἐπὶ θρόνου δόξης XIX, 28. — παρουσίαν futuram Matth. X, 23. XXIV, 27. 3 39. et Luc. XVII, 24. 26. 30. XXI, 36. — ἔρχεσθαι pro ἐ σθαι Matth. XXIV, 44. XXV, 13 et Luc. XII, 40. XVIII, καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἔρχεσθαι ἐπὶ τῶν λῶν τοῦ οὐρανοῦ Matth. XXVI, 64. praecedentibus v. 63. nibus υἱὸς τοῦ θεοῦ et ὁ χριστός coll. Marc. XIV, 62 et XXII, 69. Marc. XIII, 26. Luc. XXI, 27. — εἶναι ἐν τῷ οὐ Joh. III, 13. — ἀναβαίνειν Joh. VI, 62. — κρίσιν ἔχειν Jo 27. — ita eodem nomine ad se transferendo aperte Messi profiteri nullus dubitavit coram iudicibus suis Matth. XXV Marc. XIV, 62. Luc. XXII, 69. 70. Cf. *Bertholdt* Christ Judaeorum Jesu Apostolorumque aetate §. 9. p. 31. 34. 35. gitur praeterea Matth. VIII, 20. IX, 6. XI, 19. XII, 8. 3 XIII, 37. XVI, 13. XVII, 9. 12. 22. XVIII, 11. XX, 18. 28. X 2. 24. 45. Marc. II, 10. 28. VIII. 31. IX, 9. 12. 31. X, 45. 21. 41. Luc. V, 24. VI, 5. 22. VII, 34. IX, 22. 44. 56. 58. X XII, 8. 10. XVII, 22. XVIII, 31. XIX, 10. XXII, 48. XX Joh. I, 52. III, 13. 14. V, 27. VI, 27. 53. VIII, 28. XII, 2 XIII, 13. 31. Act. VII, 56.

'Ανθυπατεύω, f. εύσω, (ex ἀντί pro et ὑπατεύω mus sum) *sum* **ἀνθύπατος** i. e. *proconsul* Act. XVIII (Herodian. VII, 5. 2.)

'Ανθύπατος, ου, ὁ, (ex ἀντί, loco, vice et ὕ summus) *Proconsul* Act. XIII, 6. 8. 12. XIX, 38. (Polyb. 8. 11. Plut. Galb. c. 3.) Diviserat Augustus imperator prov romanas in *senatorias* et *caesareas* et quemadmodum, qui essent illis, *Proconsules*, ita, qui has administrarent, *legati saris* (πρεσβεῦται, ἡγεμόνες cf. Luc. II, 2.) *pro Consule* consules), *pro praetore* (Propraetores) dicebantur. Illi, diti potestate aequali propraetorum veterum potestati, ius bant, iudicia exercebant nec non, quod dicebatur, ius vi necis; hi vero idem habebant imperium, quo temporibus reip *cae liberae* fuerant proconsules i. e. praeter iurisdictionem

citil us praeerant. Quatenus ab his magistratibus differebant procuratores, vide sub vocab. ἐπίτροπος et ἡγεμών. Cf. *Winer* bibl. Realwörterb. p. 547. 548.

'Ανίημι, f. ἀνήσω, (ex ἀνά et ἵημι mitto, ich sende hinauf Hom. Odyss. IV, 560.) 1) *remitto* i. e. *relaxo* a) propr. Act. XXVII, 40. τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων (Diod. Sic. III, 11.) — b) *solvendi* sens. Act. XVI, 26. τὰ δεσμά (Eunap. Maxim. p. 106. ἀνῆκε τῶν δεσμῶν. Xen. Cyr. III, 1. 26.) — 2) *omitto* a) pp. Eph. VI, 9. τὴν ἀπειλήν — b) *negligendi* sens. Hebr. XIII, 5. οὐ μή σε ἀνῶ. Ita hebr. רָפָה Jos. I, 5. (Xen. Cyr. VII, 5. 75.)

'Ανίλεως, ω, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ἵλεως vel ἵλαος misericors) *immisericors*. Extat tantum Jac. II, 13.

"Ανιπτος, ου, ὁ. ἡ, (ex α pr. et νίπτω lavo) *illotus* Matth. XV, 20. Marc. VII, 2. [5.] (Hom. Iliad. II, 266. Hesiod. ἔργ. 723.)

'Ανίστημι, f. ἀναστήσω, praes. impf. fut. et aor. 1. act. 1) *surgere facio*, *excito*, perf. plusqpf. aor. 2. act. [cf. *Buttm.* §. 95 b. II, 1. et gram. max. Vol. II. P. I. §. 114. p. 157. *Matthiae* §. 211. p. 397. ed. II. — de imperativi forma ἀνάστᾶ Act. XII, 7. Eph. V, 14. v. *Buttm.* §. 95, b. not. 1. 14. et §. 101. sub βαίνω et gram. max. §. 101, not. 20. §. 114. sub βαίνω, *Matthiae* §. 205, 5. p. 269. §. 225. p. 305. vel §. 210, 5. p. 396. et §. 226. p. 439. ed. II. *Winer* p. 41.] et medium ἀνίσταμαι *surgo* a) de sedentibus aa) universe Matth. IX, 9. XXVI, 62. Marc. II, 14. Luc. IV, 16. 29. — v. 38. ἀναστὰς ἐκ τῆς συναγωγῆς pro: ἀναστὰς ἐξῆλθεν ἐκ τ. σ. (ita ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι pro: ἀνιστάμενος ἦλθεν εἰς οἴκ. Plato Phaedon. §. 65.) — Luc. XXII, 45. ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς a precibus [i. e. precibus peractis] surgens. — bb) de iis, qui ad dicendum surgunt Marc. XIV, 57. 60. Act. VI, 9. (Appian. Punic. 75. Dem. 359, 5. Xen. Anab. III, 1. 34.) — cc) ἀναστάς iunct. c. verbis eundi: *sich aufmachend* Marc. VII, 24. X, 1. Luc. I, 39. XV, 18. 20. XXIII, 1. — Ita LXX et hebr. וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ Gen. XXII, 3. (Xen. Cyr. V, 2. 14. ἀναστὰς ᾔει.) — b) de dormientibus Marc. I, 35. V, 42. Luc. VIII, 55. XI, 7. XXII, 46. (Xen. Oecon. XI, 14. Cyr. VIII, 8. 28.) *Thom. Magist.*: οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ ὕπνου τὸ ἀνέστην καὶ ἀνέστησα λέγοντες, ἁμαρτάνουσι· δεῖ γὰρ ἐξέγειρα καὶ ἐξηγέρθην λέγειν. *Ammonius*: ἠγέρθη ἀπὸ ὕπνου ἀνέστη δὲ ἀπὸ κλίνης. — c) de iacentibus, procumbentibus Marc. IX, 27. X, 50. Luc. XVII, 19. Act. IX, 6. 34. 40. XII, 7. (Lucian. Dial. Mort. XXVII, 7. Xen. Anab. IV, 4. 11. IV, 5. 19.) — d) ἐκ νεκρῶν *ex Orco revoco, in vitam revoco*, et in tempp. significationis intrans: *ex Orco redeo, in vitam redeo* aa) plene i. e. sic, ut addatur ἐκ νεκρῶν Matth. XVII, 9. Marc. IX, 9. 10. Luc. XVI, 31. XXIV, 46. Joh. XX, 9. Act. XIII, 34. (ὑπὸ ζόφου ἠερόεντος Hom. Iliad. XXI, 56. ἀνιστάναι τεθνεῶτας Xen. Venat. I, 6. coll. Palaeph. 1. 27.) — Eph. V, 14. verbis ἀνάστα ἐκ νεκρῶν [sumtis ex hymno antiquis-

no cf. *Heumann* Poecile T. II. libr. 2. p. 389 sq. *Reinhard* st. d. chr. Moral. T. III. p. 742. ed. IV.] Paulus adhortatur lectores suos, ut ad meliorem mentem [novam quasi vitam] redeant. —) absolute i. e. ita ut absit ἐκ νεκρῶν Matth. XII. 41. XX, 19. arc. VIII, 31. IX, 31. X, 34. XII. 23. 25. XVI, 9. Luc. IX, 8. 19. , 32. XVIII, 33. XXIV, 7. Joh. VI. 39. 40. 44. 54. XI, 23. 24. t. II, 24. 32. IX, 41. [Rom. XIV, 9.] 1 Thess. IV, 14. 16. (Homer. Iliad. XXIV, 551. 756. Palaeph. fab. 27.) — e) ἀναστῆναι ἐπί τινα *surgere contra aliquem, adversari alicui* Marc. I, 26. (sq. εἰς Aelian. V. H. XIII, 11. Thuc. VIII. 45 sq. κατά genit. Palaeph. f. 6. — sq. dat. Hom. Iliad. XXIII, 533.) IIa XX et קוּם sq. עַל Gen. IV, 8. — f) ἀνέστην, *prodeo, aufstehen* [aus dem Dunkel der Verborgenheit hervorkommen] Act. , 36. 37. — paulo aliter Act. VI, 9. v. supr. a. bb. —

2) ex hebr. *existere iubeo* et in tempp. significationis intrans. *isto* Matth. XXII. 24. — ita הֵקִים Deut. XVIII, 18. — Act. II, 30. I, 22. 26. VII, 18. 37. Rom. XV, 12. Hebr. VII, 11. 15.

Ἄννα, ης, ἡ, *Anna*, nom. pr. mulieris Luc. II, 36.

Ἄννας, α, ὁ, *Annas*, nom. propr. pontificis maximi udaeorum, qui, nactus pontificatum a Quirino, Syriae praeside, odem privatus est Tiberio imperante a Valerio Grato, Judaeae aeside, qui primum ad Ismaëlem, Phabaei filium, et paulo post Eleazarum, Annae filium hanc dignitatem transtulit; anno vero apso ab eadem decedendum erat Eleazaro, suffecto in locum eius imeone, quem anno elapso secutus est Annae gener Josephus l Caiphas ao. 26. p. Chr. nat. Uti Caiphas functus est hoc unere usque ad annum 35. p. Chr. n. ita eiusdem vel סָגָן i. e. carius fuit Annas, vel certe multum apud illum valuit auctorite Luc. III, 2. Joh. XVIII, 13. 24. Act. IV, 6. Cf. *Winer* bibl ealwörterb. p. 40.

Ἀνόητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et νοέω intelligo; de rebus ae intelligi non possunt hincque admirationem movent Hom. Merc. 80. deinde active: qui non intelligit, stultus Aelian. V. II, 8. Xen. Mem. II, 1. 31.) *insipiens, insipidus*, dicitur nunc iis, qui vel tardo vel levi sunt ingenio Luc. XXIV, 25. Gal I, 1. nunc de illis, quibus manca et imperfecta est rerum co nitio Rom. I, 14. Tit. III, 3. denique de cupiditatibus temerari Tim. VI, 9. — LXX pro אֱוִיל Prov. XVII, 28. אִוֶּלֶת Prov. XV, 2

Ἄνοια, ας, ἡ, (stultitia, amentia Aelian. V. H. IX, erodian. I, 8. 12. Xen. Cyr. I, 5. 13. in N. T.) *temeritas*, *ntia*. Bis in N. T. Luc. VI, 11. 2 Tim. III, 9. (2 Maccab. X . Thuc. III, 48.)

Ἀνοίγω, f. ἀνοίξω, a. 1. a. ἤνοιξα [forma serioris atth. II, 11. Joh. IX, 7. 21. it. Pausan. IV, 26. 6.] et forma quiore ἀνέῳξα [v. *Buttm.* §. 77, not. 8. §. 101. et gram. . 84, not. 11. §. 114. *Matthiae* §. 168, not. 1. *Fischer.* ad *III.* P. I. p. 36. *Winer* p. 38.] pf. 2. ἀνέῳγα, perf.

ἀνέῳγμαι et triplici augm. ἠνέῳγμαι [Apoc. IV, 1. X, 8. v. *Winer* l. l. *Fischer* l. l.] a. 1. p. ἀνεῴχθην, it. ἠνοίχθην et triplici augm. ἠνεῴχθην [Apoc. XX, 12.] a. 2. p. ἠνοίγην [Apoc. XI, 19. XV, 5. — Esse hunc aor. serioris aevi, docent *Buttm.* l. l. *Winer* p. 44.] fut. 2. pass. ἀνοιγήσομαι [Matth. VII, 7. Luc. XI, 9. 10.] — *aperio, ich öffne, thue auf*, perf. 2. ἀνέῳγα *pateo, ich stehe offen* [ita seriores, ut Aelian. H. An. I, 45. Lucian. Navig. §. 4. id. Gall. §. 6. et Soloecist. §. 8. Maxim. Tyr. VII, 7. Alciphron. ep. III, 44. Herodian. IV, 2. 14. et quemadmodum Graecis antiquioribus ἀνέῳγμαι erat: pateo, ita Attici veteres ἀνέῳγε, ἀνέῳγον pro imperf. *aperiebam* habuerunt, ut Xen. Anab. V, 5. 20. Cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 157. 158. *Buttm.* gr. max. §. 113, not. 5. *Matthiae* §. 494. p. 685.] Legitur autem in N. T. ἀνοίγειν a) τοὺς θησαυρούς Matth. II, 11. (Eurip. Ion. 923. Philostr. 47. ἀνοίξας τοὺς θησαυροὺς ἐδείκνυ τῷ ἀνδρὶ τὰ χρήματα.) — b) τὴν θύραν aa) propr. α) plene Act. V, 19. XII, 10. 14. XVI, 26. 27. — Apoc. IV, 1. q. l. per visionem conspicitur θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ. (Herodian. IV, 2. 14. Lys. 15, 1. Xen. Anab. V, 5. 20.) — β) absolute Matth. XXV, 11. Luc. XII, 36. XIII, 25. Joh. X, 3. Act. V, 23. XII, 16. — bb) in locutione proverb. Matth. VII, 7. Luc. XI, 9. 10. — cc) metaphor. pro: α) *occasionem alicuius rei suppedito* et ἀνέῳγεν ἡ θύρα *suppetit occasio*. Ita de Deo religionis christianae tradendae vel cognoscendae occasionem suppeditante et de hominibus eiusdem religionis cognoscendae vel tradendae occasionem nactis Act. XIV, 27. 1 Cor. XVI, 9. 2 Cor. II, 12. Col. IV, 3. Apoc. III, 7 bis. v. 8. (ἀνοίγειν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐμπόρια Diod. Sic. I, 67.) — β) *admitto aliquem ad me* i. e. *obsequor alicui* Apoc. III, 20. — c) τὰ μνημεῖα i. e. *die mit Thüren verschlossenen Grabhöhlen öffnen* Matth. XXVII, 52. — Rom. III, 13. coll. Ps. V, 10. os ad convitia et calumnias evomendas semper apertum comparatur sepulcro aperto. — d) ναόν Apoc. XI, 19. XV, 5. — e) τὸ βιβλίον et τὸ βιβλαρίδιον, ubi Lat. etiam *evolvo* Apoc. V, 2-5. X, 2. 8. XX, 12. — f) τὴν σφραγῖδα, ubi Lat. *solvo* Apoc. V, 9. VI, 1. 3. 5. 7. 9. 12. VIII, 1. (ita ἀνοίξαντας τὰ σήμαντρα Xen. de rep. Lac. VI, 4.) — g) τὸ φρέαρ Apoc. IX, 2. — Saxis enim claudi solebant putei Orientalium cf. Gen. XXIX, 2. — h) οἱ οὐρανοὶ ἀνεῴχθησαν vel ὁ οὐρανὸς ἀνεῳγώς aa) de coelo fulguribus [aliter *Fritzsche* ad Matth. III, 16.] rupto, ubi Lat. *rumpor, scindor* Matth. III, 16. ἀνεῴχθησαν τῷ [i. e. *in eius honorem* vel *commodum* v. *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 387. p. 519 sq.] οἱ οὐρανοί. Luc. III, 21. — bb) de coelo, Dei, angelorum bonorum, item piorum sede Joh. I, 52. Act. VII, 56. X, 11. Apoc. XIX, 11. — i) τὸ στόμα *os aperio vel diduco* aa) propr. α) de piscis ore Matth. XVII, 27. — β) de hominibus αα) qui ad loquendum os diducunt Matth. V, 2. Act. VIII, 32. 35. X, 34. XVIII, 14. (Lucian. Philopseud. §. 33.) —

LXX et פָּתַח פֶּה Jes. LIII, 7. — Apoc. XIII, 6. ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίαν πρὸς τὸν θεὸν ad impie in Deum loquendum os aperuit. — ββ) loquentibus: *loquor* Matth. XIII, 35. coll. LXX Ps. LXXVIII, 2. — ut cogitando addas παῤῥησιαζόμενος contextus iubet 2 Cor. VI, 11. — γγ) loquelam recipientibus Luc. I, 64. ἀνεῴχθη τὸ στόμα αὐτοῦ cf. verba Marc. VII, 35. ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ. — bb) trop. de terra hiante Apoc. XII, 16. (Dem. 777, 9.) — k) τοὺς ὀφθαλμούς aa) μοῦ *ich schlage die Augen auf* Act. IX, 8. 40. — bb) τινός, *cernere aliquem facio* α) propr. Matth. IX, 30. XX, 33. Joh. IX, 10. 14. 17. 21. 26. 30. 32. X, 21. XI, 37. — β) metaph. pro: *mentis oculos aperio alicui* Act. XXVI, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἀνοικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀνά et οἰκοδομέω) *reaedifico.* Legitur tantum Act. XV, 26. — LXX pr. הֵקִים Amos. IX, 11. (Herodian. VIII, 2. 12. Xen. H. G. IV, 4. 49.)

Ἄνοιξις, εως, ἡ, *apertio.* Semel in N. T. Eph. VI, 19. q. l. ἄνοιξις τοῦ στόματος respondent sequenti ἐν παῤῥησίᾳ Sens. libere exponere doctrinam chr. (Thuc. IV, 67 et 68.)

Ἀνομία, ας, ἡ, 1) *violatio legis* Rom. IV, 7. VI, 19. Hebr. VIII, 11. X, 17. 1 Joh. III, 4. (Xen. Mem. I, 2. 44.) — 2) *improbitas*, ἐργαζόμενοι vel ποιοῦντες τὴν ἀνομίαν, sunt ut פֹּעֲלֵי אָוֶן Ps. V, 6. *improbi, impii* Matth. VII, 23. XIII, 41. XXIII, 28. XXIV, 12. 2 Cor. VI, 14. Hebr. I, 9. Tit. II, 14. 2 Thess. II, 7. q. l. ἀνομία pro ἀποστασία (Thuc. II, 53.) Saepius non extat in N. T.

Ἄνομος, ον, ὁ, ἡ, 1) *qui legem non habet* 1 Cor. IX, 21. τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεῷ inter homines lege [scil. mosaicae] non addictos gessi me ut hominem, qui legem [sc. mosaicam] non haberet, minime ut hominem, qui nullam omnino legem Dei agnosceret — Facit periphrasin vocis: *paga-*

Ἀνόσιος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ὅσιος pius) *impius.* Bis in N. T. 1 Tim. I, 9. 2 Tim. III, 2. (Polyb. XVI, 13. 2. Xen. Mem. I, 1. 11.)

Ἀνοχή, ῆς, ἡ, (ab ἀνέχω, retineo, inhibitio; induciae Jos. Ant. VI, 5. 1. cessatio, otium Herodian. III, 6. 21.) *patientia, indulgentia* Rom. II, 4. III, 26. (de mora vel spatio 1 Macc. XII, 25.)

Ἀνταγωνίζομαι, f. ίσομαι, (ex ἀντί contra et ἀγωνίζομαι, certo) *in certamen descendo, certo.* Semel in N. T. Hebr. XII, 4. (Aelian. V. H. II, 8. Xen. Oec. X, 12.)

Ἀντάλλαγμα, τος, τό, (ex ἀντί contra et ἄλλαγμα das Ausgetauschte) *pretium redemtionis.* Bis in N. T. Matth. XVI, 26. et Marc. VIII, 37. ἀντάλλ. τῆς ψυχῆς διδόναι i. e. redimere vitam. LXX pro תְּמוּרָה Ruth. IV, 7. מְחִיר Jer. XV, 13. Job. XXVIII, 15.

Ἀνταναπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀντί, contra, vicissim et ἀναπληρόω q. v. vicissim compleo Dem. 182, 22.) *expleo, suppleo.* Col. I, 24. ἀνταναπληροῦν τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ supplere, quae restant e malis Christi causa perferendis i. e. perferre mala, quae praeterea perferenda sunt Christi causa. (Dio XLIV. p. 175. ὅσον καθ' ἕκαστον αὐτῶν — ἐλλείπει, τοῦτο ἐκ τῆς παρὰ τῶν ἄλλων συντελείας ἀνταναπληροῦσθαι.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀνταποδίδωμι, f. δώσω, (ex ἀντί et ἀποδίδωμι, zurückgeben Diod. Sic. III, 39.) *reddo* i. e. *rependo, wiedervergelten,* de *remunerantibus* Luc. XIV, 14. Rom. XI, 35. 1 Thess. III, 9. de *ulciscentibus* Rom. XII, 19. 2 Thess. I, 6. Hebr. X, 30. — LXX pro גָּמַל Jes. LXIII, 7. Ps. CIII, 19.

Ἀνταπόδομα, τος, τό, (ex ἀντί contra, pro et ἀπόδομα) *retributio* Luc. XIV, 12. Rom. XI, 9. — LXX pro גְּמוּל Ps. XXVIII, 4. CXXXVII, 8. Sirac. XII, 2.

Ἀνταπόδοσις, εως, ἡ, (ex ἀντί pro et ἀπόδοσις) *retributio* Col. III, 24. LXX pro גָּמַל Jes. LXIII, 7. (Diod. Sic. T. I. p. 104. 106. ed. *Bip.*)

Ἀνταποκρίνομαι, (ex ἀντί contra et ἀποκρίνομαι) 1) *contra respondeo* Luc. XIV, 6. coll. v. 4. LXX pro עָנָה Judd. V, 29. — 2) pro: ἀντεῖπον *contradico, altercor* Rom. IX, 20. ubi LXX et hebr. עָנָה Job. XVI, 8. XXXII, 12. Saepius non legitur in N. T.

Ἀντεῖπον, a. 2. *contradico* Luc. XXI, 15. Act. IV, 14. LXX pro עָנָה Job. IX, 8. הֵשִׁיב Esth. VIII, 8. (Aelian. V. H. III, 26. Xen. H. G. I, 4. 8.) Bis in N. T.

Ἀντέχομαι, f. ἀνθέξομαι, (ex ἀντί contra et ἔχω teneo; ante me teneo, ich halte vor mich hin Hom. Odyss. XXII, 74. retineo, mordicus teneo) *adhaereo*, metaph. i. e. *curam alicuius* vel *rei* vel *hominis gero* sq. genit. cf. *Matthiae* §. 365. p. 491. Matth. VI, 24. ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Luc.

XVI, 13. 1 Thess. V, 14. Tit. I, 9. — LXX pro חָזַק Jes. LV 4. 6. שָׁמַר Prov. IV, 6. תָּפַשׂ Jer. II, 8. (Polyb. I, 56. 9. V, 1 Diod. Sic. II, 12. Xen. Cyr. II, 2. 27.)

'Αντί, praepos. reg. genit. (*contra* a) de loco: e regi ante, gegen, gegenüber, vor Hom. Iliad. XXI, 481. Xen. A I, 7. 16. — b) sensu hostili: *adversus, wider, gegen* Hom. I XV, 415. —)

pro, für a) de pretio: *für, um* aa) propr. Hebr. XII, ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. (Jos. IV, 6. 5. Isocr. Archid. p. 138. B.) — bb) transfertur *α*) ad retr tionem, ut ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ Matth. VI, 38. Rom. XII 1 Thess. V, 15. Hebr. XII, 2. 1 Petr. III, 9. (Eurip. Helen. 1250. X Cyr. V, 5. 29. VIII, 2. 12.) — hinc ἀνθ' ὧν, *zum Lohne da dass, zur Vergeltung dafür, dass* Luc. I, 20. ἔσῃ σιωπῶν ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου. XIX, 44. Act. XII, 2 Thess. II, 10. (Lucian. Dial. Mort. XXII, 1. Xen. Cyr. VI 48.) — *β*) refertur ad causam, sic, ut sit: *propter.* Ita *αα*) ἀνθ' ὧν, *propterea quod, quapropter, quare* Luc. XII, 3. (Aeschyl. Prometh. 31. Xen. H. G. IV, 8. 6.) cf. Lamb. Bos. ellips. p. 410. ed. *Schäfer. Herm.* ad Vig. p. 710. — *ββ*) ἀντὶ τούτου *propterea* Eph. V, 31. —

b) de successione aa) propr. Matth. II, 22. βασιλεύει — ἀ Ἡρώδου. (Xen. Anab. I, 1. 4.) — Joh. I, 16. χάριν ἀντὶ χάριτος i. e. *beneficia sibi succedentia, eine Wohlthat nach der dern,* Sens. beneficia longe plurima. (Theogn. v. 344. ἀντ' ἀ ὧν ἀνίας. Philo de hist. Cain. T. I. p. 354. Diod. Sic. XVI, Lucian. Dial. Deorr. IV, 4 et 5.) — bb) translate *α*) *loco, anstatt* Matth. XX, 28. Marc. X, 45. δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Matth. XVII, 27. Luc. XI, 11. 1 Cor. XI (Lucian. Dial. Deorr. XXII, 3. Dial. Mort. XVI, 2. Plut. vit. c. 22. Xen. H. G. IV, 1. 15. Plato Euthyphr. §. 5. ed. *Fischer.*) *β*) *loco* i. e. *contra quam, statt dass* Jac. IV, 15. (Xen. Mem 2. 64.) —

c) in compositione refertur in N. T. aa) ad aequalitatem, G genstück, ut ἀντίτυπος, — bb) ad oppositionem, ut ἀντιδια ἀντιλέγω, ἀντιδιατίθεμαι, — cc) ad successionem. ut ἀνθύπατ — dd) ad vicissitudinem, ut ἀντικαλέω. — Cf. *Fischer* ad Well T. III. P. II. p. 100 sq. *Buttm.* §. 134, not. 2. *Matthiae* §. 572 §. 480. *Winer* p. 151. — Saepius non extat in N. T.

'Αντιβάλλω, (ab ἀντί et βάλλω) *vicissim iacio* [prop Thuc. VII, 25.] metaph. λόγους πρὸς ἀλλήλους *sermonem con fero.* Semel in N. T. Luc. XXIV, 17. (2 Macc. XI, 13. ἀντιβά λεσθαι πρὸς ἑαυτὸν τὸ γεγονὸς mente volvere vel reputare quod factum est.)

'Αντιτίθεμαι, (ex ἀντί, cui in compositione praet alias etiam oppositionis notio inest et διατίθεμαι affectus sum

Viger. p. 578.) *contrario animo affectus sum, adversarius sum.* Legitur tantum 2 Tim. II, 25.

Ἀντίδικος, ου, ὁ, ἡ. *adversarius in lite et iudicio* Matth. V, 25. Luc. XII, 58. XVIII, 3. 1 Petr. V, 8. Respicienda est in loco Petrino opinio Judaeorum, Satanam esse hominum apud Deum accusatorem. LXX pro יָרִיב actor Jer. L, 4. מְרִיב 1 Sam. II, 20. אִישׁ רִיב Jes. XLI, 11. (Philo Legat. ad Cai. T. II. p. 597, 12. Dem. 226, 4. Xen. Apolog. Socrat. §. 10.)

Ἀντίθεσις, εως, ἡ. (pp. oppositio) *quaestio ad disceptandum proposita* 1 Tim. VI, 20. Saepius non extat in N. T.

Ἀντικαθίστημι, f. στήσω, (ex ἀντί et καθίστημι, in temporibus significationis activae: alium in locum alterius sisto Polyb. XXII, 15. 11. LXX Jos. V, 7. hosti aciem oppono Xen. Cyr. I, 6. 43.) in temporibus signif. intransitivam habentibus: *resisto, adversor* Hebr. XII, 4. (Thuc. I, 71.)

Ἀντικαλέω, ῶ, f. ήσω vel έσω, (ex ἀντί et καλέω) *vicissim voco*, de iis, qui vicissim ad coenam invitant. Semel in N. T. Luc. XIV, 12. (Xen. Symp. I, 15.)

Ἀντίκειμαι, f. είσομαι, (ex ἀντί contra, e regione et κεῖμαι, ex adverso situs sum Herodian. VI, 4. 9.) *adversor* sq. dat. cf. *Matthiae* §. 385. p. 515. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 399. — Luc. XIII, 17. XXI, 15. 1 Cor. XVI, 9. Phil. I, 28. 2 Thess. II, 4. *repugnandi* sens. Gal. V, 17. 1 Tim. I, 10. (Sext. Emp. Hypoth. II, 14. ἀντικεῖται δὲ ταῦτα ἀλλήλοις· ἐστὶν ἀπόδειξις, οὐκ ἐστὶν ἀπόδειξις.)

Ἀντικρύ, adverb. τοπικόν (cum ἀντικρύς significationem habeat mixtam ex tempore et loco sic, ut sit fere i. q. εὐθύς recta, continuo, in continenti *Lobeck* ad Phryn. p. 444. *Poppo* obs. ad Thuc. p. 39 sq. coll. *Bornemann* ad Xen. Anab. IV, 8. 3.) *e regione, ex adverso.* Semel in N. T. Act. XX, 15. (Polyb. IV, 43. 4. Xen. H. G. VI, 2. 22.)

Ἀντιλαμβάνομαι, f. λήψομαι (ab ἀντιλαμβάνω vicissim capio Xen. Cyr. V, 3. 12.) *curam gero*, sq. genit. cf. *Matthiae* §. 365. p. 490. 491. — a) personae i. e. *opitulor* Luc. I, 54. Act. XX, 35. (Diod. Sic. XI, 31. Plut. vit. Pyrrh. c. 25. Thuc. II, 61.) — b) rei i. e. *operam navo*, ut εὐεργεσίας i. e. officiis 1 Tim. VI, 2. (φιλοσοφίας Plut. de puer. educ. Moral. T. I. c. 10. p. 16. ed. *Tauchn.* τῶν πραγμάτων Xen. Cyr. II, 3. 6.)

Ἀντιλέγω, f. λέξω, 1) *contradico* Act. XIII, 45. XXVIII, 19. 22. Tit. I, 9. II, 9. (Xen. Mem. IV, 4. 8.) sequente μή *nego* Luc. XX, 27. cf. *Matthiae* p. 764. (Thuc. III, 41.) — 2) *obnitor, adversor* Luc. II, 34. Joh. XIX, 12. Rom. X, 21. LXX pro רִיב Hos. IV, 4. סָרַר Jes. LXV, 2. (Lucian. Dial. Deorr. VIII, 3.)

Ἀντίληψις, εως, ἡ, (apprehensio, de ansa Plut. Thes. c. 6. via et ratio, qua succurri potest Diod. Sic. I, 87.) *auxilium* metonym. *auxiliator, adiutor* 1 Cor. XII, 28. (Sirac. XI, 12.

— LXX pro עֶזְרָה Ps. XX, 19. מָעוֹז Ps. CVIII, 8. זְרוֹעַ Ps.
III, 8. Semel in N. T.
Ἀντιλογία, ας, ἡ, 1) *contradictio* Hebr. VI, 16. VII, 7.
X pro מָדוֹן Ps. LXXX, 7. מִדְיָנִים Prov. XVIII, 18. רִיב
I, 12. (Polyb. XXVIII, 7. 4.) — 2) *rebellio* Jud. v. 11. LXX
מ Prov. XVII, 11. — 3) *iniuria*, *contumelia* Hebr. XII, 3.
Ἀντιλοιδορέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀντί et λοιδορέω) *con-*
regero, *vicissim convicior*. Extat tantum 1 Petr. II, 23.
n. in Conviv. c. 40.)
Ἀντίλυτρον, ου, τό, (ex ἀντί et λύτρον pretium, quod
r) *pretium redemtionis*. Legitur tantum 1 Tim. II, 6. q. I.
mortem subeundo persolvisse peccatorum humanorum poe-
ue sic in libertatem vindicasse homines dicitur. (*Incognitus*
versionis V. T. Ps. XLVIII, 9.)
Ἀντιμετρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀντί et μετρέω) *remetior*,
n metior. Semel legitur Luc. VI, 38. in locutione prover-
gnificante: par pari referre.
Ἀντιμισθία, ας, ἡ, (ex ἀντί et μισθός) *merces pro-*
, *merces meritis respondens* Rom. I, 27. — 2 Cor. VI, 13.
ὴν ἀντιμισθίαν est: ad vicem rependendam. Vid. *Winer*
N. T. p. 170.
Ἀντιόχεια, ας, ἡ, *Antiochia*, nomen urbium duarum,
quae, sita ad Orontem fluvium, Syriae metropolis, sedes
t condita a Seleuco Nicanore in honorem patris Antiochi
hia appellata est. Haec urbs, quemadmodum a Cicerone
chia c. 3. celebris, copiosa et affluens dicitur eruditissimis
bus studiisque liberalissimis, ita magnam etiam habuit Ju-
m, post, Christianorum, multitudinem allectorum a Se-
Nicanore muneribus et commodis magnis propositis; me-
lis etiam est ob nomen Christianorum discipulis et cultori-
su hic primum inditum Act. XI, 19. 26. XIII, 1. XIV, 26

Ἀντιπέρα, vel ἀντιπέρας vel ἀντιπέραν, adv. e regione, ex adverso, sq. genit. Semel in N. T. Luc. VIII, 26. (Diod. Sic. II, 46. V, 82 et 83. Xen. H. G. VI, 2. 9.)

Ἀντιπίπτω, f. πεσοῦμαι, (irruo in aliquem) obnitor, adversor. Semel in N. T. Act. VII, 51. LXX pro הָרִיב Num. XXVI, 14. (Diod. Sic. T. IX. p. 354. Bip. de pugnantibus Herodian. VI, 3. 13. Plut. Thes. c. 28. Id. de amicor. multitud. c. 5.)

Ἀντιστρατεύομαι, (exercitum duco contra aliquem Xen. Cyr. VIII, 8. 26.) adversor, contrarius sum, ita semel Rom. VII, 23.

Ἀντιτάσσω, ττῶ, f. ξω, (aciem instruo contra aliquem Xen. Anab. IV, 8. 5. medium: aciem meam contra hostem instruo Thuc. IV, 55. in N. T.) ἀντιτάσσομαι oppono me alicui, resisto Act. XVIII, 6. Rom. XIII, 2. Jac. V, 6. — 1 Petr. V, 5. et Jac. IV, 6. interpretes aversandi sens. dici monent, ut LXX habent pro יָלִיץ Prov. III, 34.

Ἀντίτυπος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀντί et τύπος ictus, propr. durus, quae ictum repellunt, ut ξύλον ἀντίτυπον Lucian. Demotim. §. 33. — deinde sic, ut ἀντί referatur ad aequalitatem, ἀντίτυπος, typo respondens Herodian. V, 5. 11. hinc) 1) adjectiv: similis 1 Petr. III, 21. (Sophocl. Philoct. 1446. ad q. l. Schol. ἀμοιβαῖον, ἀντίμιμον.) — 2) τὸ ἀντίτυπον, substant. imago ad exemplum aliquod efformata, Abbild, Gegenbild Hebr. IX, 25.

Ἀντίχριστος, ου, ὁ, adversarius Christi, collective: quicunque negat, Jesum esse Messiam 1 Joh. II, 18. coll. v. 22. IV, 3. 2 Joh. v. 7. — Ubinam vero quaerendi sint, quos hoc nomine compellavit Johannes, non liquet, cum ipse nuspiam accurate id definiverit. Certum vero est, neque de Gnosticis eum cogitasse, neque, quae de huius generis hominibus leguntur apud Johannem, esse eadem, quae Judaeos de certo quodam Antichristo somniasse scribit Bertholdt in Christologia Judaeorum Jesu et Apostolorum aetate p. 69. sqq.

Ἀντλέω, ῶ, f. ήσω, (pp. exhaurio τὸν ἄντλον i. e. sentinam, eingelaufenes Seewasser aus dem Schiffsraume schöpfen; deinde:) haurio Joh. II, 8. 9. IV, 7. LXX pro שָׁאַב Gen. XXIV, 13. 20. 45. דָּלָה Exod. II, 16. 19. (Xen. Oec. VII, 40.)

Ἄντλημα, τος, τό, (id quod haustum est Dioscorid. IV, 64.) haustrum i. e. instrumentum ad aquam hauriendam Joh. IV, 11. hebr. דְּלִי. Semel in N. T.

Ἀντοφθαλμέω, ῶ, f. ήσω, (ex adverso vel rectis oculis adspicio) resisto, obnitor. Legitur tantum Act. XXVII, 15. — Sap. XII, 14. (Polyb. II, 24. 1. XXIV, 12. 5.)

Ἄνυδρος, ου, ὁ, ἡ, aqua carens 2 Petr. II, 17. Jud. v. 12. τόποι ἄνυδροι loca aqua carentia, ita de deserto, cum in desertis aquae potissimum desiderentur Matth. XII, 43. Luc.

XI, 24. — — LXX pro יְשִׁימוֹן Jes. XLIII, 19. 20. מִדְבָּר Jes. X 29. (Polyb. V, 80, 2. Plut. vit. Anton. c. 3.)

'Ἀνυπόκριτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ὑποκρίνομ simulo) *non simulatus, non fucatus, sincerus* Rom. XII, 2 Cor. VI, 6. 1 Tim. I, 5. Jac. III, 17. 1 Petr. I, 22.

'Ἀνυπότακτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ὑποτάσσω su ordino) 1) *non subiectus* Hebr. II, 8. — 2) *immoriger* 1 Ti I, 9. Tit. I, 6. 10.

"Ἄνω, adv. 1) *sursum, in die Höhe, nach oben zu* J XI, 41. Act. II, 19. Hebr. XII, 15. Joh. II, 7. ἕως ἄνω usque summum. LXX pro מַעְלָה Deut. XXVIII, 43. מִמַּעַל Deut. IV, (Lucian. Dial. Deorr. XI, 3. Xen. Anab. IV, 8. 28.) — 2) ὁ, τὸ ἄνω *superior* (pp. Diod. Sic. IV, 55. Xen. Oec. XIX, 13. Anab. VII, 4. 11.) sensu: ἐπουράνιος i. e. qui, quae, quod coelo est vel esse putatur Gal. IV, 26. vel ad felicitatem ibi p manentem pertinet Phil. III, 14. Col. III, 1. 2. vel: coelum J VIII, 23. q. l. coelum et terra, τὰ ἄνω et τὰ κάτω ita sibi op nuntur, ut illud cognitioni meliori et divinae, hoc cogniti imperfectae adumbrandae inserviat. Saepius non legitur in N

'Ἀνώγεον, vel ἀνώγαιον, ἀνώγειον, ἀνάγαι ον, τό, *conclave in superiore parte aedium* Marc. XIV, 15. L XXII, 12. (Xen. Anab. V, 4. 29.) Solebant Judaei secedere coenandi, orandi, confabulandi et otii causa. De variis huius formis cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 297.

"Ἄνωθεν, adv. 1) de loco: *desuper, von oben her aus der Höhe* Matth. XXVII, 51. Marc. XV, 38. Joh. XIX, (Herodian. VIII, 4. 20. Lucian. Dial. Deorr. XX, 7. Thuc. III, hinc de iis etiam dicitur, quae sunt οὐρανόθεν vel ἐκ τοῦ ρανοῦ coelitus et, cum Deus in coelo habitare crederetur, c nitus Joh. III, 3. 31. XIX, 11. Jac. I, 17. — III, 15. 17.: ἡ ἄν θεν σοφία sapientia coelitus vel a Deo profecta. LXX pro מֵעַל Job. III, 4. (Philo de profug. T. I. p. 571, 2. εὑρεῖν σοφίαν ἄν θεν ὀμβρηθεῖσαν ἀπ' οὐρανοῦ. Liban. vit. sua p. 42. D. ἡ γῆ στερηθεῖσα τοῦ ἄνωθεν ὕδατος. Aelian. Hist. Anim. IX, Xen. Mem. IV, 3. 14.) — 2) de tempore: *a principio* Luc. I, Act. XXVI, 5. προγινώσκοντές με ἄνωθεν ab initio, sens.: a pri aetate (Philo de vit. Mos. T. II. p. 141, 37. Dem. 1125, 24.) 3) *denuo* Gal. IV, 9. (Joh. III, 3.) Legitur sic Sapient. XIX, Jos. Ant. I, 18. 3. — Saepius non habetur in N. T.

'Ἀνωτερικός, ή, όν, *superior, superius.* Semel in N. Act. XIX, 1.

'Ἀνώτερος, α, ον, *superior, us,* neutr. legitur adve bial. Luc. XIV, 10. προσανάβηθι ἀνώτερον adscende in loc superiorem vel occupa locum altiorem Hebr. X, 8. ἀνώτερον λ γων i. e. cum in superioribus dixisset. LXX pro מִמַּעַל Levit. XI, — De neutro adverbiascente cf. *Matthiae* §. 446. p. 621.

Ἀνωφελής, έος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ὠφελέω prosum) *inutilis, parum commodi habens* Tit. III, 9. Hebr. VII, 18. (Lucian. Tim. §. 127. Xen. Oec. I, 16.)

Ἀξίνη, ης, ἡ, *securis*. Bis in N. T. Matth. III, 10. Luc. III, 9. — LXX pro גַּרְזֶן Deut. XIX, 5. קַרְדֹּם 1 Sam. XIII, 20. (Aelian. V. H. XII, 5. Xen. Anab. VI, 2. 34.)

Ἄξιος, ία, ιον, 1) *eiusdem* vel *paris pretii* sq. genit. *atque, eben so viel werth, wie* (propr. Hom. Iliad. XXIII, 885.) i. e. *aequiparabilis, aequiparandus, gleichzuachtend* Rom. VIII, 18. (Hom. Iliad. VIII, 234. Diod. Sic. I, 51. Dem. 169, 4.) — 2) *dignus* a) propr. aa) de personis α) seq. genit. rei Matth. X, 10. Luc. X, 7. 1 Tim. V, 18. VI, 1. — μοῦ i. e. *consortio, beneficii mei* Matth. X, 37. 28. — Rom. I, 32. Act. XIII, 46. Hebr. XI, 38. (Periand. ap. Stob. 5, 3. Herodian. II, 3. 16. Xen. Mem. I, 2. 62.) — β) absque casu rei, e contextu quippe facile eruendo Matth. X, 11. 13. XXII, 8. — Apoc. III, 4. XVI, 6. — γ) sq. infinit. aorist. Luc. XV, 19. 21. Act. XIII, 25. Apoc. IV, 11. V, 2. 4. 9. 12. (Lucian. Dial. Mort. IX, 8. Xen. Oecon. XXI, 12. H. G. II, 3. 17.) De ἄξιος sq. inf. v. *Matthiae* §. 532, not. 1. p. 762. *Winer* p. 134. coll. *Buttm.* §. 127, 8. et de inf. aor. *Winer* p. 138, b. *Matthiae* §. 501. p. 698 sq. *Buttm.* §. 124, 5. *Herm.* ad Vig. p. 748. 773. item de ἄξιος sq. genit. *Matthiae* §. 341, a. p. 465. *Buttm.* §. 119, 5. 2. — δ) seq. ἵνα c. coniunct. Ioh. I, 27. οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος, ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. (ita ἀξιοῦν ἵνα βοηθήσῃ pro ἀξιοῦν βοηθῆσαι Dem. pr. Coron. p. 278, 8. ubi *Schäfer*: notanda constructio, quae est e rarioribus. Adde *Fritzsche* IV. Evv. Vol. I. p. 840. *Winer* p. 132. 134. et infra ἵνα.) — ε) seq. ὅς c. verb. finit. Luc. VII, 4. — bb) de rebus et factis sq. genit. 1 Tim. I, 15. IV, 19. — Luc. XII, 48. XXIII, 15. Act. XXIII, 29. XXV, 11. 25. XXVI, 31. (Plut. de mulier. virt. T. II. Moral. p. 191. 219 sq. ed. *Tauchn.* Dionys. Hal. Ant. IV, 24. Heliodor. I. 11. Dem. 345, 24. Xen. Mem. IV, 3. 3. H. G. V, 2. 21.) — ἄξιόν ἐστι *operae pretium est*, sq. infinit. praefixo τοῦ 1 Cor. XVI, 4. — Cf. *Matthiae* §. 609. p. 776. et *Fritzsche* Quatt. Evv. T. I. p. 844 sq. (sq. infinit. simpl. Lucian. Dial. Mort. XI, 3. Xen. Symp. IV, 43.)

b) *congruus, conveniens* aa) sq. genit. Luc. XXIII, 41. (Xen. Agesil. I, 1.) Matth. III, 8. Luc. III, 8. Act. XXVI, 20. (Plut. adv. Colot. c. 17. T. VI. Moral. p. 246. Dem. 189, 26.) — bb) καθὼς ἄξιόν ἐστι, ut fas est, ut decet 2 Thess. I, 3. (Xen. Mem. I, 5. 3. Anab. II, 3. 25.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀξιόω, ῶ, f. ώσω, 1) *dignum iudico* pass. *dignus iudicor* vel *habeor* sq. infin. Luc. VII, 7. οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν (Xen. Mem. I, 4. 10. Cyr. V, 8. 4.) — b) sq. genit. cf. *Matthiae* §. 341, a. p. 465. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 356. *Winer* p. 131 sq. — 2 Thess. I, 11. ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως. 1 Tim. V, 17. Hebr. III, 3. X, 29. (Diod. Sic. XIX, 17.

Aelian. V. H. III, 24. Dem. 297, 16. Xen. Anab. III, 2. 7.) — 2) *volo, postulo* sq. inf. aor. Cf. supra ἄξιος No. 2. a. aa. γ. — Act. XV, 38. XXVIII, 22. (Lucian. D. D. II, 1. Diod. Sic. XVII, 107. Xen. Anab. I, 7. 8. Thuc. II, 15.) Saepius non extat in N. T.

Ἀξίως, adv. *pro dignitate, convenienter, accommodate.* sq. genit. Rom. XVI, 2. Eph. IV, 1. Col. I, 10. 1 Thess. II, 12. 3 Joh. v. 6. Xen. Cyr. VII, 3. 11. Mem. IV, 5. 19. Thuc. III, 39.)

Ἀόρατος, ου, ὁ, ἡ, qui cerni nequit Rom. I, 20. Col. I, 15. 16. 1 Tim. I, 17. Hebr. XI, 27. (Polyb. III, 36. 7. Xen. Mem. IV, 3. 13 et 14. Jos. Ant. XIV, 4. 4.)

Ἀπαγγέλλω, f. γελῶ, a. 1. ἀπήγγειλα, a. 2. p. ἀπηγγέλην [Luc. VIII, 19. it. Herodian. VII, 9. cf. quae habent de hoc aor. VV. DD. suspecto *Buttm.* gram. max. Vol. II. P. I. p. 61 sq. *Matthiae* §. 194. p. 346. edit. 2. —] 1) *renuntio, zurückberichten* sq. dat. pers. Matth. II, 8. XI, 4. (Homer. Iliad. IX, 622. Polyb. I, 26. 6. Xen. Anab. I, 4. 12. Mem. I, 2. 33.) — 2) *nuntio, Nachricht bringen von einer Sache* a) propr. Matth. VIII, 33. Luc. VIII, 19. *ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων* sc. τινῶν i. e. *indem man sagte* cf. *Winer* p. 199. Act. XV, 27. — *εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς* Marc. V, 14. Luc. VIII, 34. (Xen. Anab. VI, 4. 25. *ἀπαγγ. εἰς τὸ στρατόπεδον.* — Xen. H. G. II, 2. 8.) — Matth. XXVIII, 11. Act. [XVI, 38.] XXIII, 17. — seq. *περί* c. genit. *de* 1 Thess. I, 9. (Plut. Apopth. T. II. Mor. p. 17. ed. *Tauchn.* Xen. Anab. I, 7. 3.) — *adhortandi, declarandi* sens. Act. XXVI, 20. — b) pro: *nuntio cum laude* Hebr. II, 12. coll. Ps. XXII, 23. — 1 Cor. XV, 25. — 3) *expono, trado* Matth. XII, 18.

— *Ἀπάγχω*, f. ξω, *constringo fauces, strangulo*, med. *ἀπάγχομαι laqueo me suspendo, vitam finio suspendio* Matth. XXVII, 5. LXX pro נֶחְנַק 2 Sam. XVII, 23. (Polyb. XVI, 34. 10. Aelian. V. H. V, 8. Xen. Hiero VII, 13.) Animi scilicet angore compulsus laqueo sibimet ipsi mortem Judas conscivit, laqueo autem fortuito disrupto e loco altiori delapsus est ita, ut corpore diffiso intestina effunderentur cf. Act. I, 18. — Semel in N. T.

Ἀπάγω, f. ξω, (ex ἀπό et ἄγω) *abduco* a) pp. α) universe Luc. XIII, 15. Act. XXIII, 17. XXIV, 7. — *πρὸς τὰ εἴδωλα* ad idola sc. colenda abducere 1 Cor. XII, 2. Ita LXX pro נָהַג Deut. XXVIII, 37. הוֹלִיךְ Ps. CXXV, 5. הוֹבִיל Ps. LX, 9. (Aelian. V. H. I, 6.) — β) de iis, qui ad iudicem, ad supplicium, in carcerem abducuntur Matth. XXVI, 57. XXVII, 2. 31. Marc. XIV, 44. 53. XV, 16. Luc. XXIII, 26. Joh. XVIII, 13. XIX, 16. Act. XII, 19. (Fragm. Esth. XII, 3. Plut. vit. Mar. c. 4. Dem. 431, 7. Polyb. IV, 76. 5. V, 15. 9. Herodian. VII, 12. 3. Xen. H. G. II. 3. 54.) — b) de via ducente ad aliquid Matth. VII, 13. 14. (Ita ἄγειν Philo de vit. Mos. II. p. 264,3. et φέρω Thuc. IV, 24.) — Saepius non legitur in N. T.

Ἀπαίδευτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et παιδεύω instituo; doctus, ignarus Xen. Mem. IV, 1. 4.) *ineptus* 2 Tim. II, 23. ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ ineptas quaestiones vita.

Ἀπαίρω, f. αρῶ, pf. ἦρκα, (ex ἀπό et αἴρω tollo; tollendo aufero) intr. et med. *abeo, discedo* [Herodian. V, 5. ἀπάρας τῆς Συρίας. LXX Gen. XII, 9. Exod. XII, 37.] Matth. IX, 15. Marc. II, 20. Luc. V, 35. — Alii h. l. passive explicant: *auferor, avellor, subtrahor.*

Ἀπαιτέω, ῶ, f. ήσω, *repeto, reposco.* Bis in N. T. sq. ἀπό c. genit. pers. Luc. VI, 30. ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει XII, 20. coll. Sap. XV, 8. — LXX pro נגשׂ Deut. XV, 2. 3. (τὶ παρά τινος Diod. Sic. XI, 66. τινά τι id. ibid. Xen. Anab. II, 5. 38. τὶ Aelian. V. H. I, 24. Theophr. Char. 18 vel 8.) cf. *Matthiae* §. 411, 4. p. 560.

Ἀπαλγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et ἀλγέω doleo; dedoleo, dolere desino Thuc. II, 61. in N. T.) *sensum omnem depono*, de iis, qui sensum honestatis omnem exuerunt Eph. IV, 19. Semel in N. T.

Ἀπαλλάσσω, ττω, f. ξω, (ex ἀπό et ἀλλάσσω muto; removeo, amoveo Xen. Anab. III, 2. 28.) 1) *libero* Hebr. II, 15. ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας i. e. ut liberaret eos, qui per omnem vitam propter mortis metum servitute [sc. diaboli, mortem ex Judaeorum opinione immittentis] tenerentur. (τινά τινος Jos. Ant. XI, 6. 12. XIII, 13. 3. Diod. Sic. XVI, 22. Polyb. III, 111. 9. Xen. Cyr. V, 1. 12.) — 2) *absolvendi* sens. ἀπαλλάσσομαι *absolvor* i. e. ita ab *aliquo dimittor, ut placatum eum habeam et paratum ad litem remittendam* sq. ἀπό c. genit. pers. Luc. XII, 58. (Dem. Mid. 14. 605, 16. — sq. genit. pers. Xen. Mem. II, 9. 6.) cf. *Matthiae* §. 331, b. not. p. 453. — 3) *discedo* [propr. sq. genit. pers. vel loci Aelian. V. H. III, 6. Xen. Anab. VII, 6. 2. — sq. ἀπό id. VII, 1. 4.) sq. ἀπό c. genit. de morbo discedente ab aliquo, *von Jemandem weichen* Act. XIX, 12. — Saepius non extat in N. T.

Ἀπαλλοτριόω, ῶ, f. ώσω, *abalieno*, pass. *alienus sum* sq. genit. rei cf. *Matthiae* §. 331, not. p. 454. Eph. II, 12. IV, 18. Col. I, 21. — LXX pro נזר Ps. LVIII. 3. נִכַּר Job. XXI, 29. (Diod. Sic. III, 72. XI, 48. Polyb. I, 79. 6. X, 6. 3.)

Ἁπαλός, ή, όν, *tener, mollis.* Bis in N. T. Matth. XXIV, 32. Marc. XIII, 28. (Aelian. V. H. III, 42. Lucian. Dial. Deorr. XX, 20. Xen. Anab. I, 5. 2.)

Ἀπαντάω, ῶ, f. ήσω, [ita Marc. XIV, 13. it. Diod. Sic. XVIII, 15. cum Graeci melioris aevi ἀπαντήσομαι, ut Xen. H. G. IV, 4. 3. cf. *Winer* p. 44. *Buttm.* §. 100, not. 8. gramm. max. §. 114. ἀντάω, *Poppo* Chrestom. hist. Vol. II. p. 112. *Matthiae* §. 184, not. 1. ed. II^dae. et id. ad Eurip. Suppl. 774.] *occurro, obviam eo* sq. dat. cf. *Matthiae* §. 382, not. p. 511. Matth. XXVIII,

9. Marc. V, 2. XIV, 13. Luc. XVII, 12. Joh. IV, 51. Act. XVI, de occursu hostili Luc. XIV, 31. Ita LXX pro פָּגַע 2 Sam. I, (Polyb. II, 54. 6. Plut. Demetr. c. 36. Xen. Anab. II, 3. 17.)

Ἀπάντησις, εως, ἡ, *occursus, obviam itio*, εἰς ἀπάντησιν *obviam*. Ita ex hebr. quater in N. T. Matth. XXV, 1 Act. XXV, 15. XXVIII, 15. 1 Thess. IV, 17. Ita LXX pro אֶת 1 Sam. IX, 4. Jer. XLI, 16. (Diod. Sic. XVIII, 59. Polyb. V, 26.

Ἅπαξ, adv. (pp. raro, interdum cf. *Lobeck* ad Phryn p. 160.) 1) *semel*, a) universe 2 Cor. XI, 25. ἅπαξ ἐλιθάσθ Hebr. IX, 7. ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. XII, 26 et 27. ἔτι ἅπαξ. (Ael V. H. II, 30. Herodian. I, 10. 8. Xen. Oecon. X, 1.) — b) iis, quae semel i. e. ita eveniunt, ut nunquam repetantur: *se pro semper* Hebr. VI, 4. IX, 27. 28. X, 2. 1 Petr. III, 18. J v. 3. 5. (ita *semel* Cicer. Deiot. c. 14. v. *Bentley* ad Horat. Sa II, 8. 24.) ἅπαξ καὶ δὶς *semel iterumque* a) pp. Phil. IV, 16. b) pro: *saepius* 1 Thess. II, 18. — Ita pro פַּעַם וּשְׁתַּיִם N XIII, 20.

Ἀπαράβατος, ον, ὁ, ἡ, (ex α pr. et παραβαίνω tran: *non transiens* Hebr. VII, 24. ἱερωσύνη ἀπαράβατος sacerdot non transiens sc. in alium, sens. perpetuum; alii: quod mu nequit, immutabile (Plut. de fat. c. 1. Mor. T. IV. p. 47. e def. orac. c. 3. Moral. T. III. p. 138. ed. *Tauchn.*) cf. *Lobec* Phryn. p. 313.

Ἀπαρασκεύαστος, ον, ὁ, ἡ. (ex α pr. et παρασ ἀζω paro) *imparatus*. Semel in N. T. 2 Cor. IX, 4. (Herod III, 9. 19. Xen. Cyr. II, 4. 15.)

Ἀπαρνέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex ἀπό et ἀρνέο nego; recuso, verweigern Dem. 575, 25. it. abnego, ut φόνον P verb. depon. de quo v. *Buttm.* §. 100, 3. gram. max. §. 113 Vol. II. p. 51. *Matthiae* §. 495. p. 687. et de eorundem de nentium temporibus significationem passivam habentibus, ut ἀρνηθήσομαι Luc. XII, 9. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Wi* p. 111.) 1) *nego, ich leugne* sq. infinit. cum negatione [cf. *M thiae* §. 533, not. 3, 2. p. 763 sqq. Sophocl. Ant. v. 439. *Wi* p. 133. *Buttm.* §. 135, not. 4.] Luc. XXII, 34. ἀπαρνήσῃ, εἰδέναι με. (sq. acc. ut φόνον Plato.) — 2) *abdico, ich sage n los* sq. acc. pers. *von Jemandem* i. e. *nego, esse aliquem mi* vel *pertinere aliquem ad me*. Ita a) de Jesu neque agnosci neque tractante aliquem ut discipulum vel sectatorem suum I XII, 9. — b) de Petro, negante, se esse sectatorem Jesu. Ma XXVI, 34. 35. 75. Marc. IV, 30. 31. 72. Luc. XXII, 61. J XIII, 38. (τὸν γάμον ἀπαρνεῖσθαι repudiare nuptias Diod. V, 24.) LXX pro מָאַס Jes. XXXI, 7. — c) ἀπαρνεῖσθ ἑαυτόν *aller Rücksicht auf sich selbst entsagen, semetipsum et commoda sua non spectare* Matth. XVI, 24. Marc. VIII, Luc. IX, 23. Alibi ἀρνεῖσθαι ἑαυτόν. Vid. ἀρνέομαι. S *pius* non legitur in N. T.

Ἀπάρτι adv. (ex ἀπό et ἄρτι modo) 1) i. q. ἀπὸ τοῦ νῦν *ab hoc tempore* Matth. XXIII, 39. XXVI, 29. 64. Joh. I, 52. — Atticis ita dictum esse, dubitat *Lobeck* ad Phryn. p. 20. 21. — 2) fortius ἄρτι, *nunc, jetzt* Joh. XIII, 19. XIV, 7. Apoc. XIV, 13. (Aristoph. Plut. 388.) v. *Passow* Vol. I. p. 157.

Ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, (ab ἀπαρτίζω perficio) *perfectio*. Extat tantum Luc. XIV, 28. τὰ πρὸς ἀπαρτισμόν ad perficiendum (sc. aedificium) necessaria. (Dionys. Hal. de Comp. 24.)

Ἀπαρχή, ῆς, ἡ, (ab ἀπάρχομαι, primum aufero, ut Diis offeram, hinc pp. oblatio primitiarum, ita LXX pro תְּרוּמָה Exod. XXV, 3.) *primitiae*, dicitur sic, ut sit a) *prima alicuius rei pars* Rom. VIII, 23. οἱ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες [i. e. οἱ τὴν ἀπαρχὴν, τὸ πνεῦμα ἔχοντες cf. de genitivo appositionis locum tenente *Winer* p. 146 sqq. *Gesen.* 677, 2.] scil. τῆς κληρονομίας vel τῶν ἀγαθῶν τῶν μελλόντων qui Spiritu divino donati acceperunt primam quasi felicitatis olim futurae partem; ita scilicet, ut ista Spiritus divini donatio ipsis sit ἀῤῥαβών vel pignus, ad plenum huius felicitatis usum se olim perventuros. (de primitiis, quae Diis offerebantur Xen. Oecon. I, 10. Pollux XXXI, 20. 12. Aelian. V. H. I, 31.) — b) de hominibus, qui primam quasi partem totius alicuius efficiunt, *qui primi sunt rei alicuius*, ut et nos: *ein Erstling* Rom. XI, 16. ἀπαρχή sc. φυράματος primitiae massae i. e. qua sensum: primi vel maiores Iudaeorum. Rom. XVI, 5. ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας et 1 Cor. XVI, 15. ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας item Jac. I, 18. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων; denique Apoc. XIV, 5. de iis, qui primi nomen Christo dederunt. 1 Cor. XV, 20 et 23. Christus dicitur ἡ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων i. e. primus eorum, quos in vitam Deus revocavit.

Ἅπας, πᾶσα, αν, (ἅμα πᾶς i. q. πᾶς, sed fortius) *universus, totus, omnis* Matth. XXIV, 39. Marc. XVI, 15. Luc. III. 16. 21. V, 26. IX, 15. — Matth. XXVIII, 11. Marc. XI, 32. VIII, 25. Luc. IV, 6. V, 11. 28. VIII, 37. XV, 13. XIX, 48. XXI, 4. Act. II, 44. IV, 32. X, 8. XI, 10. Eph. VI, 13. — (Herodian. II, 8. 4. Thuc. II, 13.)

Ἀπατάω, ῶ, f. ήσω, *decipio, in errorem induco* Eph. V, 6. 1 Tim. II, 14. Jacob. I, 26. (fallendi sens. Herodian. II, 1. 2. Xen. Cyr. V, 4. 20.)

Ἀπάτη, ης, ἡ, (pp. seductio) *fraus, fallacia*, refertur ad omnia, quibus fraudulenti aliquid inest Matth. XIII, 22. Marc. IV, 19. Col. II, 8. 2 Thess. II, 10. Hebr. III, 13. et ἐπιθυμία τῆς ἀπάτης pro ἀπατηλός cf. *Gesen.* Lehrg. d. hebr. Spr. p. 643. Ephes. IV, 22. (Polyb. II, 56. 12. Xen. Cyr. I, 2. 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀπάτωρ, ορος, ὁ, (qui patrem non habuit Pollux Onomast. III, 2. 4. deinde patre orbatus Eurip. Orest. 310. ignobili

ut ἀπεσθίω pro ἐσθίω ἀπό τινος Athenaeus XIV, c. 17. ed. C saub. et ἀπαιτεῖν pro αἰτεῖν ἀπό τινος Theophrast. Charact. (XII.) ed. *Casaub.* Vid. tamen *Ast* ad Theophr. l. l. p. 126.

Ἀπέναντι, adv. 1) *e regione, ex adverso* Matth. XX XXVII, 61. (Polyb. I, 86. 3.) — 2) *adversus, contra* Act. XVI οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων καίσαρος πράττουσι. racid. XXXVII, 4.) — 3) *coram* Matth. XXVII, 24. ἀπέναντι τοῦ ὄχλου Act. III, 16. Ita LXX pro לִפְנֵי Deut. XXVII, 10 פְּנֵי-עַל Gen. XXIII, 19. XXV, 9. εἶναι ἀπέναντι τῶν ὀφθαλ τινος ad normam hebr. לְנֶגֶד עֵינַיִם pro εἶναι ἀπέναντί τινος versari alicui Rom. III, 18. coll. Ps. XXXVI, 2.

Ἀπέπομαι v. ἀπεῖπον.

Ἀπέραντος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et πέρας terminus, nis) *infinitus*. Semel in N. T. 1 Tim. I, 4. γενεαλογίαι ἀπέραν genealogiae infinitae i. e. quae in infinitum producuntur vel p duci possunt, hincque inutiles sunt. (Herodian. VIII, 5. 21. Pol I, 57. 3. Thuc. IV, 36.)

Ἀπερισπάστως, adv. (ex α pr. et περισπάω distra *sine ulla distractione, sine ulla cura et sollicitudine.* Se 1 Cor. VII, 35. (Polyb. II, 20. 12. XII, 28. 4. Arrian. Epict. I, 2

Ἀπερίτμητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et περιτέμνω c cumcido) *non circumcisus* metaph. ἀπερίτμητοι τῇ καρδίᾳ τοῖς ὠσὶν homines, quorum animus et aures ἀκροβυστίᾳ i cute quasi obducti sunt, ut neque audiant praecepta divina ne animum illis emendari patiantur: *durus, pertinax* Act. VII, Ita עַרְלֵי-לֵב et עַרְלֵי-אָזְנַיִם Ez. XLIV, 7. Jer. VI, 10. Sae non legitur.

Ἀπέρχομαι, f. ἀπελεύσομαι, [Matth. XXV, 46. R XV, 28. LXX Gen. XIX, 2. Deut. XVI, 7. al. de qua futuri fo Homero quidem, Herodoto [I, 142. V, 125. VI, 106.] Hippoc frequentissima neque a Tragicis [Aeschyl. Prom. 860. Suppl. 5 Sophocl. Oed. Col. 1206. Trach. 595.] prorsus repudiata, co cis vero et prosae orationis scriptoribus fere inusitata et in Atticos primum apud Lysiam p. 719, 9. [de q. l. vide tam *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. 210.] obvia et tum, cum consuetu illa verborum ex omni genere miscendorum altiores in dies ra ces egerit, usitata cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 37. 38.]

1) *abeo, discedo, abgehen, weggehen* a) proprie aa) u verse α) absolute Matth. XIII. 25. 28. 46. XV, 4. XVIII. XIX, 22. XXV, 18. 25. Marc. V, 20. 24. VI, 28. Luc. XVII, Joh. XVI, 7. al. (Plut. Apophth. Moral. T. II. p. 14. ed. *Tauc* Xen. Mem. IV, 2. 39.) — ut Joh. VI. 22. de discipulis Jesu n discedentibus, ita Palaeph. f. 1. de homine dicitur, qui equo ctus abit. — β) sq. εἰς c. acc. loci, in quem abit aliquis Ma XIV, 15. XVI, 21. — XXII. 5. εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν. ibid. εἰς [rec ἐπὶ v. *Griesb.* et *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 653.] τὴν ἐμ ρίαν αὐτοῦ. XXV, 46. XXVIII. 10. Joh. IV, 8. Rom. XV,

Ἀπεῖπον, aor. 2. et a. 1. ἀπειπάμην, (ex ἀπό et εἶπον; expono, eloquor, aussagen, aussprechen, grade heraussagen Hom. Iliad. VII, 416. IX, 309. — abdico me aliqua re, renuntio rei alicui Hom. Iliad. III, 406. Diod. Sic. T. IV. p. 61. ed. *Bip.*) *aversor, fugio, mit Abscheu sich von etwas lossagen, verabscheuen*, seq. accus. Ita semel 2 Cor. IV, 2. — LXX pro מָאַס Job. X, 3. (Mus. de Her. et Leandr. v. 125. Max. Tyr. V, 5. ἅμαρτίας ἀπείπατο πολύκρατην cf. Diod. Sic. I, 95. — Aelian. H. N. VI, 1. τὴν ἀκόλαστον κοίτην ἀπείπατο παντελῶς πᾶσαν.) — De a. 1. ἀπειπάμην v. *Buttm.* §. 101. et gr. max. §. 114. *Matthiae* §. 232. ed. II. sub εἰπεῖν. *Winer* p. 45.

Ἀπείραστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et πειράζω tento) *qui tentari* vel *sollicitari nequit* [vel etiam: *non expertus*] sq. genit. Ita semel Jac. I, 13. — De genit. cf. *Matthiae* §. 324. p. 443.

Ἄπειρος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et πεῖρα experientia; inexpertus Polyb. III, 79. 6.) *imperitus, ignarus* sq. genit. Semel in N. T. Hebr. V, 13. (Plut. de glor. Athen. c. 6. Moral. T. II. p. 435. ed. *Tauchn.*) de genit. cf. *Matthiae* §. 324. p. 443. *Winer* p. 78.

Ἀπεκδέχομαι, f. δέξομαι, *expecto* Rom. VIII, 19. 23. 25. 1 Cor. I, 7. Gal. V, 5. Phil. III, 20. Hebr. IX, 28. 1 Petr. III, 20.

Ἀπεκδύομαι, *exuo* (pp. Aelian. V. H. XIII, 37.) metaph. a) *vi sua aliquem privo*, ratione habita victoris victo arma, vestes detrahentis Col. II, 15. ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παῤῥησίᾳ. — b) *depono, missum facio* Col. III, 9.

Ἀπέκδυσις, εως, ἡ, *exuitio* metaph. *depositio, renuntiatio*. Extat tantum Col. II, 11. ἀπέκδυσις τοῦ σώματος τῆς σαρκός.

Ἀπελαύνω, f. ελάσω, (ex ἀπό et ἐλαύνω) *abigo*. Semel in N. T. sq. ἀπό Act. XVIII, 16. (ita Xen. Mem. II, 6. 12. Anab. III, 4. 40. — sq. genit. Aelian. V. H. I, 15. Plut. vit. Mar. c. 17. ἀπελαύνων τοῦ βήματος.)

Ἀπελεγμός, οῦ, ὁ, (ab ἀπελέγχω refuto) *contemtus*. Legitur tantum Act. XIX, 27. q. l. sibi respondent ἐλθεῖν εἰς ἀπελεγμόν et εἰς οὐδὲν λογισθῆναι.

Ἀπελεύθερος, ου, ὁ, ἡ, (i. e. ἐκ δούλου ἐλεύθερος) *libertus, libertate donatus*. Semel in N. T. 1 Cor. VII, 22. (Herodian. IV, 8. 11. Xen. de rep. Athen. I, 10.)

Ἀπελλῆς, οῦ, ὁ, *Apelles*, nom. pp. viri christiani Rom. XVI, 10.

Ἀπελπίζω, f. ίσω, *despero, spem abiicio*. Semel in N. T. Luc. VI, 35. ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες benefacite et mutuam date pecuniam nullo modo desperantes i. e. ita ut ne defatigemini (Diod. Sic. II, 25. Polyb. III, 63. 13.) Alii: *nihil inde sperantes*; ita ut ἀπελπίζω sit i. q. ἐλπίζω ἀπό τινος

[illegible] Jos. de Bell. iud. I, 59. [illegible] 22 [illegible] — 2) *abnuo* [illegible] XX [illegible] 2 Macc. XII, 29. [illegible] Alex. M. I, 17. 4. [illegible] coll. Jes. XXIX [illegible] — absolute Luc. XV [illegible] *es ist verdächtig* — [illegible] — 3) [illegible] *ab aliquo* [illegible] *mich* [illegible] gen. rei Act. XV [illegible] Ezech. VIII, 6. [illegible] XV, 29. 1 Tim. IV, 3. [illegible] Diod [illegible] Polyb. V, 10. [illegible] Xen. Mem. IV, [illegible] c. 13. ed. [illegible] *Winer* [illegible] 458. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p [illegible] N. T.

[illegible] (diffido alicui Xen. Anab. II [illegible] *denego* Marc. XVI. 11. 16. Luc. X [illegible] XXV [illegible] 24. Polyb. IX, 18. 9. Xen. Ages. VIII, [illegible] Rom. III, 3. 2 Tim. II. 13.

[illegible] 1) *defectus fidei*, sensu nunc [illegible] XV [illegible] 20. Marc. IX, 24. XVI. 11. 14. 16. [illegible] XXVIII, 24. Rom. III, 3. IV, 20. XI, 2 [illegible] 6. Hebr. III, 19. al. (Diod. Sic. X [illegible] 1. 13. ἐν ἀπιστίᾳ, im Zustande de[illegible] i. e. alienus a religionis Jesu notiti[illegible] Polyb. III, 99. 7.)

[illegible] *perfidus* Luc. XII. 46. Apoc. X [illegible] I. 12.) — 2) *incredibilis* Act. XX [illegible] V [illegible] 7. 24. Dem. 15, ult. Thuc. III 2 [illegible] Dem. 349. 15. *Valkenaer.* ad I [illegible] *incredulus* Joh. XX, 27. — b) *cui* [illegible] antem Matth. XVII. 17. Marc. IX [illegible] *obedientiam Jesu denegat*, [illegible] 2 Cor. IV, 4. Tit. I, 15. — d) [illegible] πιστός), *paganus*, *Nicht*[illegible] 1 Cor. VI. 6. VII. 12. 13-15. X. 27. XIV, 22-28. 2 Cor. V[illegible] 1 Tim. V. 8.

[illegible] οῦν, *simplex* (i. e. qui est [illegible] non involutus Xen. Cyr. I. 6. 27.) metaph. de oculo: *sa*[illegible] in N. T. Matth. VI. 22. Luc. XI. 34.

[illegible] *simplicitas*, de animi sincer[illegible] candore [illegible] universe Rom. XII. 8. 2 Cor. I, 12. Eph. VI, 5. [illegible] III. 22. LXX pro [illegible] 1 Chr. XXIX, 17. — b) quat[illegible] in beneficiis conferendis conspicua est 2 Cor. VIII, 2. IX, 11 (Philo de O. M. p. 38. 2. et p. 41. 27. Jos. Ant. VII, 13. 4.)

[illegible]λῶς, adv. *animo simplici* Jac. I, 5. (Polyb. XXXI [illegible] *abunde*. Saepius non in N. T.

Gal. I, 17. — LXX Jos. II, 16. (Lucian. Dial. Deorr. XVI, 1.) — Matth. X, 5. εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε i. e. nolite, abeuntes a me, viam inire ad paganos ducentem; de qua genit. vi cf. *Winer* p. 76. et *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 21. 361 sq. — Matth. VIII, 18. 32. Marc. VI, 32. VIII, 13. IX, 43. Joh. VI, 1. X, 40. — γ) sq. ἐπί c. acc. loci, in vel ad quem abit aliquis αα) pp. Luc. XXIV, 24. — LXX 1 Regg. XIX, 19. — (Lucian. D. D. XVII, 1.) — ββ) metaph. Matth. XXII, 5. ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ i. e. ad opus suum i. e. ut negotiis suis vacaret. — δ) sq. πρός c. acc. personae, ad quam aliquis, discedens a loco, abit. De qua attractione Graecis familiari vid. *Herm.* ad Vig. p. 893. Matth. XIV, 25. ἀπῆλθε πρὸς αὐτούς [i. q. ἀπῆλθε ἀπὸ τοῦ ὄρους καὶ ἦλθε πρὸς αὐτούς.] Apoc. X, 9. — LXX Gen. XXIV, 56. (ita de transfugis Xen. Anab. I, 9. 29.) cf. *Herm.* ad Vig. 893. *Herm.* ad Sophocl. Oed. Col. p. 85 sq. *Winer* p. 192. *Fritzsche* l. l. p. 501. — ε) sq. ἀπό Matth. V, 17. Luc. I, 38. VIII, 37. — LXX 2 Regg. V, 19. — ζ) iunct. c. ὅπου Matth. VIII, 19. — ϑ) sq. ὀπίσω τινός [von Jemandem weggehend] *Jemandem nachgehen* oder *nachlaufen*, metaph. *sequor aliquem* Marc. I, 20. Joh. XII, 19. — vel: *indulgeo alicui rei* Jud. v. 7. — ita hebr. הָלַךְ אַחֲרֵי et LXX πορεύεσθαι ὀπίσω τινός Deut. IV, 3. Jer. II, 8. — bb) de secedentibus, *weg-*, *beiseits gehen* Matth. XXVI, 36. Act. IV, 15. — cc) de redeuntibus α) absolute Matth. VIII, 21. Luc. VII, 24. (Xen. Cyr. I, 4. 27.) — β) sq. εἰς c. acc. loci, in quem redit aliquis αα) universe Matth. IX, 7. Marc. VII, 30. Luc. I, 23. Joh. IV, 3. 28. — LXX Jos. VI, 11. Dan. VI, 18. (Xen. Cyr. I, 5. 1. Anab. IV, 8. 6. Herodian. VIII, 8. 18.) — ββ) εἰς τὰ ὀπίσω *sich zurückziehen* i. e. vel retro cedo Joh. XVIII, 6. vel: *sich von Jemandem zurückziehen* Joh. VI, 66. — γγ) ἀπό τινος εἰς Luc. II, 15. — δ) sq. ἐκεῖ Matth. II, 22. ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν per attractionem pro: ἐφοβήθη ἐκεῖσε ἀπέρχεσθαι καὶ μένειν ἐκεῖ. Cf. *Hermann* ad Vig. p. 893. ad Sophocl. Philoct. 480. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. 46. *Fritzsche* l. l. p. 102.

b) metaph. aa) de malis, ut lepra, ubi Lat. vel: *evanesco* sq. ἀπό Marc. I, 42. Luc. V, 13. — LXX Exod. VIII, 29. — vel: *fugior* Apoc. IX, 12. XI, 14. — bb) de bonis, commodis sq. ἀπό, ubi Lat. *pereo*, *eripior* Apoc. XVIII, 14. (Lucian. Dial. Mort. III, 3.) — cc) de universo rerum ordine, *abeo*, *evanesco* Apoc. XXI, 1. 4. — dd) de fama: *divulgor* sq. εἰς Matth. IV, 24.

2) *venio* sq. εἰς Matth. VIII, 33. — sq. ἐπί c. acc. Luc. XXIII, 33.

Ἀπέχει v. ἀπέχω.

Ἀπέχω, f. ἀφέξω (abstineo aliquid ab aliqua re, averto Hom. Iliad. I, 97. Plato Cratyl. c. 23.) 1) *habeo*, *teneo*, Philem. v. 15. ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς. (Callim. Epigr. 54. 58. Athen. XIV. p. 649. Aeschin. 34, 35. 89, 14.) — Ita, ut ἀπό augeat vim verbi ἔχω: *totum aliquid habeo*, *weghaben*, ut μισθόν Matth. VI, 2. 5. 16. παράκλησιν Luc. VI, 24. Phil. IV, 18. (ἀπέχειν τὸν

μισθόν Jos. de bell. iud. I, 80. 6. Plut. vit. Solon. c. 22. Ar gr. II, 8. p. 246.) — 2) *absum*, *disto* a) sq. ἀπό Luc. VII XXIV, 13. (2 Macc. XII, 29. Diod. Sic. V, 42. Arrian. Indic. c. et 38. id. Exp. Alex. M. I, 17. 4. Xen. Anab. IV, 3. 5.) — Mat XV, 8. et Marc. VII, 8. coll. Jes. XXIX, 13. — cf. *Matthiae* §. 3 not. p. 454. — b) absolute Luc. XV, 20. — c) ἀπέχει pro: *est, transiit* sc. anxietas, *es ist vorüber!* — Alii aliter. — 3) m ἀπέχομαι, *abstineo ab aliqua re*, *ich enthalte mich ein Sache* a) sq. ἀπό c. gen. rei Act. XV, 20. 1 Thess. IV, 3. V, 22. Ita LXX Job. I, 1. II, 3. Ezech. VIII, 6. (Sirac. XXVIII, 8.) — b) genit. rei Act. XV, 29. 1 Tim. IV, 3. 1 Petr. II, 11. (Diod. S T. X. p. 32. 38. 39. ed. *Bip.* Polyb. V, 10. 8. Xen. Mem. IV, 6. Cyr. I, 1. 2. Plato Phaedon. c. 13. ed. *Fischer.*) cf. *Winer* p. *Matthiae* §. 331, c. p. 453. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p. 3 Saepius non extat in N. T.

Ἀπιστέω, ῶ, f. ήσω, (diffido alicui Xen. Anab. II, 5. Thuc. III, 37.) — 1) *fidem denego* Marc. XVI, 11. 16. Luc. XX 11. 41. Act. XXVIII, 24. (Polyb. IX, 18. 9. Xen. Ages. VIII, 7.) 2) *fidem fallo*, *perfidus sum* Rom. III, 3. 2 Tim. II, 13.

Ἀπιστία, ας, ἡ, 1) *defectus fidei*, sensu nunc miti nunc duriori Matth. XVII, 20. Marc. IX, 24. XVI, 11. 14. 16. L XXIV, 11. 41. Act. XXVIII, 24. Rom. III, 3. IV, 20. XI, 20. Matth. XIII, 58. Marc. VI, 6. Hebr. III, 19. al. (Diod. Sic. XI, Thuc. I, 10.) — 1 Tim. I, 13. ἐν ἀπιστίᾳ, im Zustande des U glaubens i. q. ἄπιστος i. e. alienus a religionis Jesu notitia. 2) *perfidia* Hebr. III, 12. (Polyb. III, 99. 7.)

Ἄπιστος, ον, ὁ, ἡ, 1) *perfidus* Luc. XII, 46. Apoc. XXI (Xen. Mem. II, 6. 19. Ages. I, 12.) — 2) *incredibilis* Act. XXVI (Xen. Hiero I, 9. Anab. VII, 7. 24. Dem. 15, ult. Thuc. III. 23.) 3) *qui fidem non habet alteri* [Dem. 349, 15. *Valkenar.* ad Her dot. VI, 108.] i. e. a) *incredulus* Joh. XX, 27. — b) *cui de fiducia in Deum*, suos adiuvantem Matth. XVII, 17. Marc. IX, 1 Luc. IX, 41. — c) *qui fidem et obedientiam Jesu denegat*, a *versarius rei christianae* 2 Cor. IV, 4. Tit. I, 15. — d) *alie a religione Jesu* vel a πίστει [vid. πίστις], *paganus*, *Nichtchr* 1 Cor. VI, 6. VII, 12. 13-15. X, 27. XIV, 22-28. 2 Cor. VI, 15. 1 Tim. V, 8.

Ἁπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, *simplex* (i. e. qui est s plica, non involutus Xen. Cyr. I, 6. 27.) metaph. de oculo: *san* Bis in N. T. Matth. VI, 22. Luc. XI, 34.

Ἁπλότης, τητος, ἡ, *simplicitas*, de animi sinceri et candore a) universa Rom. XII, 8. 2 Cor. I, 12. Eph. VI, 5. (III, 22. LXX pro בְּיֹשֶׁר לֵבָב 1 Chr. XXIX, 17. — b) quate in beneficiis conferendis conspicua est 2 Cor. VIII, 2. IX, 11. (Philo de O. M. p. 38, 2. et p. 41, 27. Jos. Ant. VII, 13. 4.)

Ἁπλῶς, adv. *animo simplici* Jac. I, 5. (Polyb. XXXII, 14.) alii: *abunde*. Saepius non in N. T.

Ἀπό, praep. reg. genit.: *a, ab.*

A. *Conspectus rei.*

Legitur in N. T.

I) de loco

1) *de motu a loco: a, ab, von, hinweg von*

a) simpliciter aa) propr. α) universe — β) post vv. *discedendi* — γ) post verba alia motum a loco indicantia — bb) post vv. quibus inest *separandi* notio α) post vv. *separandi* — β) *privandi, subtrahendi, auferendi* — γ) *desistendi, cavendi, arcendi, abstinendi, cohibendi, repetendi* — δ) *solvendi* — ε) post vv. et adiect. *removendi, liberandi, purgandi, sanandi* notionem includentia.

b) inclusa notione τοῦ *herab: de, von, herab von* aa) universe — bb) post vv. *motus de loco* —

2) *de termino, a quo*, unde est vel evenit aliquid

a) propr. aa) post vv. *veniendi, proficiscendi, exoriendi, sequendi: a, inde a, ex, von — her, von — aus* — bb) praefigitur *adverbb.* terminum a quo indicantibus.

b) *de ordine: a, inde a* —

3) pro: ἐκ, *e, ex*

a) propr. i. e. de *loco*, post ἐξέρχεσθαι, ἐκβάλλειν, διώκειν, ἀναβαίνειν.

b) de *statu*, post v. διεγείρειν.

4) de *distantia: procul a, a, fern von, von* a) simpl. — b) post μακράν — c) post ἀπέχειν aa) plene, bb) minus plene — d) praefigitur *adverbb.* ad distantiam pertinentibus.

II) *de tempore: a, ab, inde a, von, seit, von der Zeit an*

1) sequente *nomine* a) *temporis* — b) *personae*, a cuius inde aetate factum est aliquid — c) *rei gestae*, a qua inde locum habet aliquid — d) *pronomine* —

2) seq. *adverbio* a) praefixum habente articulum — b) simplici.

III) *de origine* tum personae, tum rei

1) de *genere* et *ortu hominis* a) artic. praecedente — b) absque art. praeced. —

2) de *fonte* i. e. de persona, e vel a qua exoritur, proficiscitur aliquid: *a, ex*

a) universe

b) de personis, a quibus proficiscitur aliquid i. e. aa) *a quibus petimus, audimus, comperimus, discimus aliquid: a, ex, von* — bb) *quae ut fiat aliq. occasionem vel opportunitatem praebent* α) universe, quarum moderamine, suasu, auctoritate, beneficio, malignitate fit, accidit, contingit alicui aliquid — β) ἀφ' ἑαυτοῦ.

c) *de rebus, quae, ut fiat aliq., occasionem praebent* aa) post vv. passiva = ἐκ, διά — bb) ubi Latini *propter, prae,*

nos: *wegen, vor* α) universe — β) de animi sensibi ut agat aliquis aliq. vel ut fiat aliq., occasionem p
d) post vv. *metuendi, cavendi, pudendi: a*, nos: *v*
3) de *modo*, quo fit aliq., *e, ex*, vel ablat. Latinorr. no vel adverbialiter —
4) de *effectu*, Lat.: *vi*, nos: *von, in Folge* —
5) de *instrumento* vel *adminiculo : per, ope, von, mittelst*
6) de *parte*
a) post vv. *vescendi, bibendi*, ubi nos: *von*, Latini utuntur
b) post vv., quae, ubi, quae enuntiantur, ad parl pertinent, *c. genitivo* iunguntur. Utuntur in talib *aliquid* sq. genit., nos: *etwas, etwas von* —
7) de *studiis, arte, dogmatis, doctoribus, quibus ded. aliquis*, ubi Lat. vel *adiectivo* vel formula: *deditui addictum esse alicui* utuntur —
8) de *materia*, e qua conficitur aliquid, *e, ex, aus*, :
9) de *norma*, e qua efficitur vel aestimatur aliquid, *e, dum*, nos: *an, nach, gemäss, zufolge.*

IV) *loco genit. simplicis*, post γεμίζω, [χορτάζομαι].

V) pro παρά, post δανείζομαι, λαμβάνω, *a, von*, ι ζητεῖν.

VI) post vv. passiva [si lectio sana] pro: ὑπό, *von.*

VII) in compositione pertinet 1) *ad remotionem* vel *separat* ἀπάγειν, ἀπαίρειν, ἀπέρχεσθαι, ἀπιέναι, ἀποβάλλ 2) *ad cessationem, Nachlassen, Ablassen*, ἀπαλγ 3) *ad perfectionem*, ἀπαρτισμός, ἀποδεικνύναι, ἀποκυ 4) *ad restitutionem* et *recuperationem*, ἀποδιδόναι, λαμβάνειν. — 5) ut α priv. *tollit vim verbi simplicis*, ἀ θερος, ἀπειθεῖν, ἀπιστεῖν. — 6) *auget* vim verbi ἀπαλλοτριοῦν, ἀπαντᾶν, ἀπέχειν, ἀποθλίβειν. — *officia praestanda*, ἀποδιδόναι.

B. *Uberior rei expositio.*

I) *de loco* 1) sic, ut indicet *motum a loco* a) simp *a, ab, von, hinweg von* aa) propr. α) universe Marc. \ εἰςῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου i. e. *discedens a m dine.* — ἀναλαμβάνεσθαι ἀπό τινος Act. I, 9. 11. 22. ἀπ σία α. τ. Act. XXI, 21. — β) post vv. *discedendi*, ut ἀ νειν Act. XXV, 1. ἀνάγεσθαι XIII, 13. XVI, 11. XVI XXVII, 21. ἀπαίρεσθαι Matth. IX, 15. Marc. II, 20. Luc. ἀπαλλάττεσθαι Act. XIX, 12. ἀπέρχεσθαι, proprie Luc. II, 15. V, 2. — VIII, 37. ἀπ' αὐτῶν i. e. a terris suis. coll. V, 17. — trop. de morbis cessantibus Marc. I, 42. Luc. V. bonis ereptis alicui Apoc. XVIII, 14. — ibid. πάντα τὰ λιπ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ i. e. ἀπώλετο ἀπελθόντα ἀπὸ σοῦ [vid. (

etiam infra sub I. 1. a. bb. β.] — ἀπολύεσθαι Act. XV, 33. ἀποπλανᾶσθαι de deficientibus 1 Tim. VI, 10. — ἄφαντος γενέσθαι Luc. XXIV, 31. ἀποσπασθῆναι Luc. XXII, 41. ἀποστῆναι et ἀφίστασθαι, propr. Luc. II, 37. IV, 13. XIII, 27. Act. XII, 10. XIX, 9. de aversantibus 1 Tim. VI, 5. 2 Tim. II, 19. de deserentibus Act. XV, 38. de deficientibus Hebr. III, 12. (Xen. Cyr. V, 4. 1. H. G. I, 2. 12. et ἀφιστάναι Anab. VI. 6. 34.) — ἀποχωρεῖν Matth. VII, 23. Luc. IX, 39. Act. XIII, 13. ἀποχωρίζεσθαι Act. XV, 39. διαστῆναι Luc. XXIV, 51. διαχωρίζεσθαι Luc. IX, 33. διέρχεσθαι Act. XIII, 14. ἐκδημεῖν 2 Cor. V, 6. ἐκκλίνειν ἀπό τινος declinare ab aliquo = cavere sibi ab aliquo, aversari aliquem Rom. XVI, 17. 1 Petr. III, 11. — ἐκπλεῖν Act. XX, 6. ἐκπορεύεσθαι Matth. XX, 29. Marc. X, 46. ἐξέρχεσθαι Matth. XIII, 1. XXVIII, 8. Luc. V, 8. XVII, 29. Phil. IV, 14. μεταβαίνειν Matth. VIII, 34. μεταμορφοῦσθαι = μεταμορφούμενος μεταβαίνειν ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν 2 Cor. III, 18. μετατίθεσθαι ἀ. τ. deficere ab aliquo Gal. I, 6. (μετατιθέναι ἀπό τινος Plut. vit. Thes. c. 26.) — παρέρχεσθαι *praeterire, decedere ab aliqua re* Matth. V, 18. ἰῶτα ἓν — οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου *iota unum non praeterierit vel decesserit de lege*, ex hebraismo: *nulla legis litera aut linea interierit*. Cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 215. sq. — πλανᾶσθαι Jac. V, 19. πορεύεσθαι Matth. XXIV, 1. XXV, 41. Luc. IV, 42. Act. V, 41. ὑπάγειν Matth. XIII, 44. ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ i. e. von dem Gegenstande seiner Freude sc. a thesauro. ὑποστρέφειν Luc. IV, 1. XXIV, 9. Act. I, 12. Hebr. VII, 1. φεύγειν Marc. XVI, 8. XIV, 50. Jac. IV, 7. aversandi sens. 1 Cor. X, 14. trop. Apoc. IX, 6. — φυγεῖν ἀπό τινος pro: ἀποφυγεῖν vel ἐκφυγεῖν τινος = *effugere, entrinnen, entkommen* Matth. III, 7. Luc. III, 7. — Matth. XXIII, 33. πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης = πῶς φεύξεσθε ἀ. τ. κ. τ. γ. i. e. *nun und nimmermehr werdet u. sollt ihr entrinnen* cf. *Matthiae* §. 517. p. 730. *Herm.* ad Vig. p. 906. — De φεύγειν, fugam meditari vel incipere et de ἀποφεύγειν et ἐκφεύγειν, effugere cf. *Schäfer.* ad Eurip. Phoen. p. 87. ed. *Porson* et *Matthiae* §. 331. p. 453. — χωρίζεσθαι Act. I, 4. — (Verbis discedendi etiam apud Graecos addi ἀπό, praeter exempla iam allata, intelligitur e Xen. Mem. II, 6. 11. Anab. VII, 1. 4. H. G. VI, 4. 4.) — γ) post verba alia motum a loco indicantia, ut ἄγειν Joh. XVIII, 28. ἀπαίρειν τι ἀπό c. genit. loci vel rei, a quibus aufertur aliquid Luc. VIII, 12. Act. III, 33. XXII, 22. τὰ ἀπὸ τοῦ πλοίου sc. ῥιφθέντα vel ἀποῤῥηχθέντα i. e. *die Trümmern des Schiffes* Act. XXVII, 44. (Diod. Sic. T. X. p. 104. ed. *Bip.* Plut. Ages. c. 17. Theophr. Char. II. et *Ast* ad h. l. *Fischer.* ad Platon. Phaedon. p. 125. et Id. ad Weller. Vol. III. P. II. p. 115.) — abscindendi sens. Matth. IX, 16. — Eph. IV, 31. πᾶσα πικρία — ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν, omnis acerbitas amoveatur a vobis, i. e. absit a vobis. — ἀπελαύνειν Act. XVIII, 16. ἀποκυλίειν Matth. XXVIII, 2. Luc.

XXIV, 2. — ἀπολαμβάνειν Marc. VII, 33. ἀποσπᾶν A ἀποστέλλειν Act. XI, 11. ἀποστρέφειν Act. III, 26. R 2 Tim. IV, 4. His adde Act. VIII, 22. μετανόησον οὖν στραφεὶς] ἀπὸ τῆς κακίας. Hebr. VI, 1. μετανοίας ἀ ἔργων, pro: μετανοίας, ἥτις ἐστὶν ἐν τῇ ἀποστροφ γων. — ἀποτινάσσειν Luc. IX, 5. ἀφαιρεῖν Apoc. ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς. (Aristoph. Eccles. 661. Sext. Physic. I, 280. Athen. IV. p. 143. D.) — βάλλειν Matth XVIII, 8. 9. διαστρέφειν ἀπὸ τῆς πίστεως i. e. ita perv quem, ut a fide animum avertas Act. XIII, 8. (LXX Exo ἐγείρειν Act. IX, 8. ἐξαλείφειν Apoc. XXI, 4. ἐξωθεῖν A (sq. genit. simpl. Dem. 720, 4. et ἀπωθεῖν Hom. Odyss — ἐπανάγειν Luc. V, 3. ἐπιστρέφειν Act. XIV, 15. XV, 18. 1 Thess. I, 4. καταντᾶν Act. XXI, 7. μετακινεῖν (παραφέρειν i. e. removere Marc. XIV, 36. Luc. XXII, 4 χεσθαι i. e. removeri Matth. XXVI, 39. 42. πέμπειν A σαλεύεσθαι ἀπὸ τοῦ νοός i. e. de mentis statu deturba II, 2. — 1 Joh. III, 17. καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ i. q. καὶ ἀποκλείσῃ αὐτοῦ τὰ σ. αὐτοῦ. (ἀποκλείειν τ Xen. Anab. VI, 6. 13. Diod. Sic. II, 26. Etiam his v Graecos addi non solum genit. simplicem, sed etiam ἀπ praeter exempla iam excitata, docent Xen. Mem. II, 6. III, 4. 40. Cyr. III, 2. 16. Thuc. VI, 6. ἀπ' αὐτῆς sc. σικελίαν κατενεχθέντες et c. 34. ἀπᾶραι ἀπὸ κερκύρ bb) post verba, quibus inest universa *separationis* notic verbis, iungi solitis cum genit. simplici, si apud Grae additur interdum ἀπό, perspicuitatis causa hoc factum e *Buttmann* §. 119, 3. — α) post verba *separandi*, ut Matth. XXV, 32. ἀφορίζειν 1 Thess. II, 17. χωρί VIII, 35. 39. 1 Cor. VII, 10. Hebr. VII, 26. — His a IX, 3. ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ χριστοῦ i. e. κα σθῆναι vel χωρισθεὶς ἀπὸ τοῦ χ. 2 Cor. XI, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ἀπὸ τῆς ἁπλότητος χωρισθῆναι ἀπὸ τ. ἁ. 2 Thess. I, 9. οἵτινες δίκην τίσο θρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου i. σθέντες ἀπὸ π. τ. κ. Col. II, 20. ἀπεθάνετε σὺ ἀπὸ τῶν στοιχείων i. e. χωρισθέντες ἀπὸ ρίζειν ἀπό τινος Sap. I, 3. Plat. Phaedon. c. 12. ed. Verba separandi sequi alias genit. simplicem, docent §. 331. p. 454. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 36 p. 80.) — β) post verba *privandi*, *subtrahendi*, ut αἴρ rei et ἀπό c. genit. pers. Matth. XIII, 12. XXI, 43. XX Marc. IV, 25. Luc. VIII, 18. XIX, 24. 26. Joh. VIII, 18 ἀφαιρεῖσθαι Luc. X, 42. XVI, 3. ὑστερεῖν Hebr. XII, 1 ὑστερῶν [adde cogitando: ἀποπέσῃ] ἀπὸ τῆς χάριτος i. e. *damit nicht einer, zu spät kommend, der Gnade G lustig gehe* i. e. *damit nicht einer die Gnade Gottes ver*

a. Iungi apud Graecos verba privandi nunc cum duplici accus. nunc c. acc. rei et genit. pers., auctor est *Matthiae* §. 412. coll. §. 331. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 434. 361. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 94 sq. — His a nonnullis additur ἀπολλύναι τι ἀπό τινος, *auferre aliquid ab aliquo, privare aliquem aliqua re* Apoc. XVIII, 14. — Ita LXX et אָבַד sq. מִן Jer. XVIII, 18. LI, 15. Vide tamen supra I. 1. a. aa. *β.* — ἀποκρύπτειν et παρακαλύπτειν τι ἀπό τινος, *abscondendo* et *tegendo subtrahere alicui aliquid et e conspectu eius removere* [cf. dies dedit hostem in conspectum i. e. ostendit hostem, et contra: terram e conspectu auferre i. e. terram celare vel abscondere Liv. III, 69. XXVIII, 27.] Luc. XIX, 42. ἐκρύβη ἀπ' ὀφθαλμῶν σου e conspectu tuo ablata sunt i. e. te latent. XVIII, 34. Joh. XII, 36. Apoc. VI, 16. Luc. IX, 45. X, 21. Matth. XI, 25. Ita LXX et הִסְתִּיר sq. מִן Gen. IV, 14. Ps. XXXVIII, 9. CXIX, 19. Jes. XL, 7. et הֶעְלִים 2 Reg. IV, 27. Job. XLII, 3. (Sirac. XVII, 15. 20. XXXVII, 10. Hom. Odyss. XXIII, 110.) — *γ*) post verba *desistendi*, *cavendi*, [illegible]*ndi*, *abstinendi*, *cohibendi*, *repetendi*, ut ἀποστῆναι Act. V, 38. XXII, 29. 2 Cor. XII, 8. ἀπέχεσθαι Act. XV, 20. 1 Thess. IV, 3. V, 22. παύειν 1 Petr. III. 10. καταπαύειν Hebr. IV, 4. 10. [illegible], denegandi sens. Luc. VI, 29. (Xen. Cyr. I, 3. 11.) στέλλεσθαι 1 Thess. III, 6. ἀπαιτεῖν Luc. VI, 30. XII, 20. ἐκδικεῖν [illegible] ζητεῖν τὸ αἷμά τινος i. e. *caedem alicuius ab aliquo repetere* Luc. XI, 51. Apoc. VI, 10. — Iunguntur haec verba apud Graecos nunc c. genit. rei, nunc c. dupl. acc. nunc c. ἀπό sq. genit. vid. cf. *Matthiae* §. 331. p. 455 sq. coll. §. 411. 412. p. 560. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 372. 434. *Winer* p. 80. — *δ*) post verba *solvendi*, *lösen*, *losmachen*, ut λύειν Luc. XIII, 15. 16. [Act. XXII, 30.] de matrimonii vinculo 1 Cor. VII, 27. ἀπολύεσθαι de solutione per divortium facta Luc. XVI, 18. καταργεῖσθαι metaph.: = nihil commercii habere c. aliquo Rom. VII, 6. Gal. V, 4. cf. *Winer* p. 80. *Matthiae* §. 331. p. 455. — *ε*) post verba et adiectiva, quibus inest *liberandi* et *purgandi* [illegible], ut ἀθῷος Matth. XXVII, 24. ἀπαλλάττεσθαι Luc. XII, 58. ἐλεύθερος Rom. VII, 3. ἐλευθεροῦν Rom. VI, 18. 22. VIII, 2. 21. [illegible]οῦν Tit. II, 14. δικαιοῦν Act. XIII, 39. Rom. VI, 7. ἐκδικεῖν [illegible] XVIII, 3. [εἰσακούεσθαι Hebr. V, 17. vid. tamen de h. l. infra [illegible] III. 2. c.] καθαρός Act. XX, 26. καθαρίζειν 2 Cor. VII, 1. [illegible] IX, 14. 1 Joh. I, 7. 9. ἐκκαθαρίζειν 2 Tim. II, 21. ῥαντίζειν Hebr. X, 22. λούειν Act. XVI, 33. [vid. de h. l. infra sub III. [illegible]] Apoc. I, 5. ἀγοράζειν [i. e. ἀγοράζειν καὶ σώζειν] Apoc. [illegible], 3. 5. ῥύεσθαι Matth. VI, 13. [Luc. XI, 4.] Rom. V, 31. 1 Thess. [illegible] 10. 2 Thess. III, 2. 2 Tim. IV, 18. σώζειν Matth. I, 21. Act. [illegible], 40. Rom. V, 9. ἐνδυναμοῦσθαι [i. e. ἐνδυναμοῦσθαι καὶ [illegible]σθαι] Hebr. XI, 34. φυλάσσειν 2 Thess. III, 3. ἄσπιλος Jac. [illegible] 27. ὑγιής Marc. V, 34. θεραπεύειν sanandi sens. Luc. V, 15. [illegible] 21. VIII, 2. ἰᾶσθαι Marc. V, 29. Luc. VI, 17. cf. *Matthiae*

ς, 331. p. 453. coll. §. 329. p. 451. *Winer* p. 80. *Fische* Weller. Vol. III. P. 1. p. 372.

b) inclusa notione τοῦ *herab*, ubi Lat. *de*, nos; *von*, *h*. *von* an) universe σημεῖον ἀπ' οὐρανοῦ i. e. prodigium *de c* *conspicuum* Marc. VIII, 11. Luc. XXI, 11. ἄγγελος ἀπ' οὐρα Luc. XXII, 43. φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ Act. IX, 3. ἀπὸ τ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια i. e. *de cute eius sumta* XIX, 12 Rom. I, 18. 2 Thess. I, 7. — τὸν ἀπ' οὐρανοῦ i. e. *de c* *missum et ad nos loquentem* ἀποστρεφόμενοι Hebr. XII, 25 1 Petr. I, 12. (Theophr. Char. II. bis. Xen. Hier. VII, 7. A I, 2. 7. V, 7. 16.) — bb) post verba ad *motum de loco* pertin tia, ut ἀποβαίνειν Luc. V, 2. βρέχειν Luc. XVII, 29. ἔρχεσ et ἐξέρχεσθαι ἀπὸ θεοῦ i. e. *de coelo a Deo* mitti Joh. II XIII, 3. XVI, 30. καταβαίνειν Matth. VIII, 1. XIV, 29. XV, 1. Marc. III, 22. XXVII, 38. 42. Marc. IX, 9. XV, 30. 32. Luc. I IX, 54. X, 30. Act. VIII, 26. XXV, 7. Jac. I, 17. Apoc. III, XX, 9. 10. κατέρχεσθαι Luc. IX, 37. Act. XI, 27. XII, 19. X XVIII, 5. XXI, 10. καθαιρεῖν Act. XIII, 29. ἀποπίπτειν Act. IX πίπτειν Matth. XV, 27. XXIV, 29. Luc. XVI, 21. Act. XX συλλέγειν *zusammenlesen, sammelnd herabnehmen von* M VII, 16. (Chariton. I, 3. Plut. vit. Pericl. c. 28. Xen. Cyr. 2. 4. Anab. I, 1. 9.) — Cf. *Winer* p. 154. *Passow* Vol. I. p.

2) sic, ut *indicet terminum a quo*, unde vel est vel ev et factum est aliquid, ubi quaerimus: *unde? von wannen?* *welchem Orte aus?* Ita legitur a) proprie i. e. de loco aa) p verba *veniendi, proficiscendi, sequendi, exoriendi*, Lat.: *ind* *ex*, nos: *von — her*, *von — aus* παραγίνεσθαι ἀπὸ ἀνατολ Matth. II, 7. — III, 13. ἔρχεσθαι Marc. I, 9. — Matth. XX 57. de q. l. vid. etiam infra sub III. 1. b. — οἱ ἀπὸ ἱεροσαλήμ ἐλθόντες Matth. XV, 1. — Marc. VII, 1. Act. XVIII, 2. — M XV, 21. Luc. XXIII, 26. — ἀπ' ἀγορᾶς sc. ἐλθόντες Marc. VII — Matth. XXVII, 47. Marc. V, 25. Gal. II, 12. — 2 Cor. I, XI, 9. — ἀφ' ὑμῶν i. e. *e regione vestra* 1 Thess. III, 6. ἔρχεσθαι Act. XIV, 19. συνέρχεσθαι Act. XXI, 16. μεταίρ Matth. XIX, 11. συνδραμεῖν Marc. VI, 33. Luc. VI, 17. ἀναβ νειν Apoc. VII, 2. συναναβαίνειν Act. XIII, 31. ἀκολουθεῖν M IV, 25. XIV, 13. XXVII, 55. Marc. III, 7. 8. Luc. XXIII, 49. ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ παμφυλίας i. e. *von Pamp lien aus* Act. XV, 38. — XII, 20. διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τ χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς i. e. *weil ihr Land seinen Getrai bedarf aus dem königlichen Gebiete bezog.* — XIII, 23. ἐξέρ σθαι 1 Cor. XIV, 36. 1 Thess. I, 8. Apoc. XVI, 17. bis. ἀνατ λειν Luc. XII, 54. γράμματα δέξασθαι ἀπὸ τῆς ἰουδαίας A XXVIII, 21. — διαλέγεσθαι, πείθειν ἀπό τινος sc. ἀρξά νος vel ἐξερχόμενος i. e. *ausgehend von* Act. XVII, 2. XXV 23. — ἀρξάμενος ἀπὸ — ἕως Luc. XXIII, 5. XXIV, 47. *VIII*, 35. X, 37. — Matth. II, 16. ἀπὸ διετοῦς i. e. *a bimulo*

καὶ κατώτερω und so weiter herab, q. l. διετής i. q. ὁ παῖς ὁ διετής i. e. bimulus. Apoc. XIV, 20. ἐξῆλθεν αἷμα — ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων sanguis exiit — a stadiis inde mille sexcentis i. e. das Blut floss, vom Anfangspuncte der Strömung an bis hieher gerechnet, 1600 Stadien. (Plut. vit. Aemil. Paul. c. 18. ὥστε τοὺς πρώτους νεκροὺς ἀπὸ δυοῖν σταδίων — καταπεσεῖν. Id. vit. Othon. c. 11. κατεστρατοπέδευσεν ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων. Diod. Sic. I, 51. ἐπάνω δὲ τῆς πόλεως ἀπὸ δέκα σχοίνων λίμνην ὤρυξε. IV, 56.) — ἀπὸ — μέχρι Rom. XV, 19. ἀπὸ — ἕως Matth. I, 17. ter. XXIV, 27. 31. Marc. XIII, 37. ἥκειν Matth. VIII, 11. Luc. XIII, 29. Apoc. XVI, 12. XXI, 13. (Palaeph. f. 6. Herodian. I, 14. 7. II, 11. 16. VII, 3. 9. Diod. Sic. I, 31. IV, 56. Lucian. D. D. XIV, 2. XXIV, 3. Plut. vit. Mar. c. 7. Aeschin. c. Ctesiph. p. 522. Xen. Cyr., I, 5. 6. Anab. II, 2. 6. V, 5. 4. H. G. VI, 5. 2.) — bb) praefigitur adverbiis, terminum a quo indicantibus, ut ἀπὸ ἄνωθεν Matth. XXVII, 51. Marc. XV, 38. (Ita ἀπ' οὐρανόθεν Hom. Iliad. VIII, 365. Odyss. XI, 18. ἀπὸ Τροίηθεν Iliad. XXIV, 492.) cf. Lobeck ad Phryn. p. 46. — b) de ordine, ἄρχεσθαι ἀπό exordiri a Matth. XX, 8. Joh. VIII, 9. 1 Petr. IV, 17. bis. Jud. v. 14. — ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου Act. VIII, 10. Hebr. VIII, 11. (Theophr. Char. II. Xen. Mem. III, 5. 15. Herodot. III, 75.)

3) pro ἐκ, e, ex, aus i. e. aus etwas heraus a) proprie i. e. de loco. Ita aa) post ἐξέρχεσθαι et ἐκβάλλειν α) de personis exeuntibus vel eximentibus aliquid e loco Matth. VII, 4. XV, 21. Marc. XI, 12. Luc. IX, 5. Act. XIII, 50. Hebr. XI, 15. — β) de daemonibus ex obsessorum corpore egressis, vel egredi iussis Matth. XII, 43. XVII. 18. Marc. XVI. 9. Luc. IV, 35. 41. VIII, 2. 29. 33. 35. 38. XI, 24. Act. XVI, 18. — γ) de cogitationibus, consiliis, sensibus ex imo pectore prodeuntibus Marc. VII, 15. — δ) de vi emanante ex aliquo Luc. VIII, 46. — bb) post διώκειν, ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν Matth. XXIII, 34. — cc) post ἀναβαίνειν, ἀπὸ τοῦ ὕδατος Matth. III, 16. Marc. I, 10. (Aesop. fab. 95.) — — b) de statu, e quo quis excitatur, ut διεγείρειν ἀπὸ τοῦ ὕπνου Matth. I. 24. (Hom. Odyss. XV, 44. ἐγείρειν ἐκ.) ἀπὸ τῶν νεκρῶν Matth. XIV, 2. XXVII, 64. XXVIII, 2. — De 2 Cor. III, 18. vid. supra I. a. aa. β. —

4) indicat distantiam, Lat. a, procul a, nos: von, fern von. Ita legitur a) simpliciter Apoc. XII, 14. ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. (Hom. Iliad. X, 324. Odyss. XI, 344. Periander ap. Diog. Laërt. I, 100. Xen. Anab. III. 3. 9.) — b) post μακράν Matth. VIII, 30. Marc. XII, 34. Joh. XXI, 8. Act. XVII, 27. (Diod. Sic. III, 67. Arrian. Exp. Alex. M. I, 1. 5.) — c) post ἀπέχειν aa) plene Matth. XV, 8. Marc. VII, 6. Luc. VII, 6. XXIV, 13. (Diod. Sic. V, 42. XVI, 60. Xen. Anab. IV, 3. 5. Vectig. IV, 43. Herodot. II, 175.) — bb) ita, ut supplendum sit ἀπέχουσα Joh. XI, 18. — d) praefigitur adverbiis ad distantiam pertinentibus, ut ἀπὸ μακρό-

θεν i. e. e longinquo Matth. XXVI, 58. XXVII, 55. Marc. X XIV, 54. XV, 40. Luc. XVI, 23. Apoc. XVIII, 10. 15. 17. — LXX pro מֵרָחוֹק Ps. CXXXVI, 16. (Polemo Physiogn. I, 6. G Naz. Orat. XXV, 484. C. Scholiast. ad Eurip. Hecub. 923. cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 100. *Lobeck* ad P nich. p. 46.

II) *de tempore, a, ab, inde a,* nos: *von, seit, vor Zeit an.* cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 108. *Mat* §. 573. p. 836. *Winer* p. 154. *Passow* l. l. 1) sequente *no* a) *temporis,* ita in formulis aa) ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης *ab illo inde tempore* Matth. IX, 22. XV, 28. XVII, 18 bb) ἀπὸ τῆς ἕκτης ὥρας *a sexta inde hora* Matth. XX 45. — Act. XXIII, 23. — cc) ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέ *ab illo inde die* Matth. XXII, 46. Joh. XI, 53. XIX, 27. (Anab. VII, 5. 6.) — Act. XX, 18. X, 30. Phil. I, 5. — dd) ἡμερῶν *a temporibus inde,* ut ἀρχαίων Act. XV, 7. (Diod I, 6.) — ἰωάννου Matth. XI, 12. — ee) ἀπ' ἐτῶν *ab annis* Luc. VIII, 43. Rom. XV, 23. — ff) ἀπ' αἰῶνος Luc. I, Act. III, 21. XV, 18. ἀπὸ τῶν αἰώνων Eph. III, 9. Col. I, 26 gg) ἀπ' ἀρχῆς Matth. XIX, 4. 8. XXIV, 21. Marc. X, 6. XIII Luc. I, 2. Act. XXVI, 4. 2 Thess. II, 13. — Joh. VIII, 44. XV, 1 Joh. I, 1. II, 7. 13. 14. 24. III, 8. 11. 2 Joh. v. 5. 6. 2 P III, 4. (Plut. vit. Lucull. c. 2. vit. Cat. mai. c. 1. ἀπὸ τῆς ἀρ — Dem. 288, 10. ἐξ ἀρχῆς Aelian. V. H. II, 4. Xen. Mem. 5.) — b) *personae,* a cuius inde tempore factum est vel lo habet aliquid, ut ἀπὸ ἀβραάμ Matth. I, 17. ἀπὸ ἀδάμ Rom. V, ἀπὸ δαβὶδ Matth. I, 17. ἀπὸ σαμουὴλ Act. III, 24. (Herod VI, 2. 5. Polyb. V, 55. 9.) ἀπὸ βρέφους i. e. a teneris inde 2 T III, 15. (ἀπὸ παίδων Xen. Cyr. I, 5. 11.) — c) *rei gestae,* a cu inde tempore locum habuit vel locum habet aliquid ἀπὸ τοῦ ματος ἄβελ — ἕως Matth. XXIII, 35. ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος ἀννου Act. I, 22. ἀπὸ τῆς θλίψεως Act. XI, 19. [Vide tamen Ji. l. infra sub III. 2. c.] ἀπὸ καταβολῆς κόσμου Matth. XIII, XXV, 34. Luc. XI, 50. Hebr. IV, 4. IX, 26. Apoc. XIII, 8. XVII (Plut. aquae et ign. comparat. c. 2. Moral. T. V. p. 422. ἐξ χῆς καὶ τῇ καταβολῇ τῶν ἀνθρώπων.) ἀπὸ κτίσεως κόσμ Rom. I. 20. ἀπὸ τῆς μετοικεσίας βαβυλῶνος Matth. I, 17. ἀ τῆς παρθενίας αὐτῆς Luc. II, 36. ἀπὸ τῆς προσευχῆς sc. ἀ στάς a precibus i. e. precibus peractis vel post preces surre Luc. XXII, 45. (ἀπὸ δείπνου Hom. Iliad. VIII 54. Herodot. V, VI, 129. ἀπὸ πρώτου ὕπνου Thuc. VII, 43. ἀπὸ τῶν στρατιω κῶν γενόμενος ἔργων Plut. vit. Cat. mai. c. 1. Pausan. VI, 1 cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 108 sq. *Viger.* p. 6 *Matthiae* §. 573. p. 836. — d) *pronomine,* ἀφ' ἧς *ex quo,* *dem* Luc. VII, 45. 2 Petr. III, 4. (Hippocr. Aphorism. V, Plut. vit. Pelopid. c. 15. Xen. H. G. IV, 6. 6.) cf. Lamb. Bos. ellipsi p. 129. 576. ed. *Schäfer.* — praecedente ἡμέραι δέκα

Act. XXIV, 11. vel ἡμέρα XX, 18. Col. I, 6. 9. — ἀφ' οὗ, *ex quo, seit, seit dem, von der Zeit an, wo* Luc. XXIV, 21. Apoc. XVI, 18. (Lucian. Dial. Mort. XXVI, 3. Xen. Symp. IV, 62. plene: ἐφ' οὗ χρόνου Xen. Cyr. I, 2. 13.) cf. Lamb. Bos. l. l. p. 546. — Luc. XIII, 24. ἀφ' οὗ [per attract. pro: ἀπὸ τούτου vel ἀπὸ τότε, ἀφ' οὗ cf. *Hermann* ad Vig. p. 874. *Matthiae* §. 473. p. 653 sq. *Buttm.* §. 130, 4. *Winer* p. 67 sq.] ἂν ἐγερθῇ — καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ. — 2) sequente *adverbio* a) ante se habente genit. articuli, ut ἀπὸ τοῦ νῦν, *a praesenti, ab hoc inde tempore* Luc. I, 48. V, 10. XII, 52. XXII, 69. Act. XVIII, 6. 2 Cor. V, 16. cf. *Matthiae* §. 270. p. 379. Lamb. Bos. de ellips. p. 548. ed. *Schäfer*. — b) simplici, ut ἀπὸ πέρυσι i. e. *ab anno inde superiori* 2 Cor. VIII, 10. IX, 2. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 229. 230. *Lobeck* ad Phryn. p. 47. — ἀπὸ πρωΐ Act. XXVIII, 23. ἀπὸ τότε i. e. *ab illo inde tempore* Matth. IV, 17. XVI, 21. XXVI, 16. Luc. XVI, 16. — LXX pro מֵאָז Ps. XLIII, 13. Cohel. VIII, 12. (Simplic. in Epict. 166. ἀπὸ τότε μέχρι καὶ νῦν πράγματα ἔχειν. Schol. ad Apollon. Rhod. I, 517.) cf. *Fischer* ad Weller. l. l. p. 229. 230. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 210 sq. *Lobeck* l. l.

III) Ab iis, quae supra I, 2. dicta sunt, *transfertur* ἀπὸ *ad origines* tum personarum, tum rerum [ita tamen, ut ἐκ ad originem primam — unmittelbare Abkunft — ἀπό ad originem vel causam secundam — mittelbare, entferntere Abkunft — pertinere existimes cf. *Herm.* ad Sophocl. Elect. v. 65.] Dicitur ita

1) *de genere et ortu hominis.* Utuntur Lat. in talibus nomine nunc adiectivo nunc substantivo. Legitur ita a) praecedente articulo: ὁ προφήτης ὁ ἀπὸ ναζαρέτ Matth. XXI, 11. Joh. I, 46. — Act. X, 38. — ὁ ἀπὸ ἀριμαθαίας Marc. XV, 43. Joh. XIX, 38. — XII, 21. XXI, 2. Act. VI, 9. X, 23. XVII, 13. XXI, 27. XXIV, 19. Hebr. VII, 13. XI, 12. XIII, 24. (Herodot. VIII, 79. Sext. Emp. adv. Mathemm. IX, 264. p. 566. Diod. Sic. III, 44. Plut. vit. Ages. c. 4. Xen. Cyr. II, 1. 5. V, 1. 6.) — cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 115. *Matthiae* §. 573. p. 836. *Herm.* ad Vig. p. 855. 860. — b) articulo praepositionem non praecedente: ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ ἀριμαθαίας Matth. XXVII, 57. quem locum, ut Marc. I, 9., alii, ἀπό iungentes cum ἦλθεν, referunt ad I. 2. a. aa. — ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς γαλιλαίας Luc. II, 3. — XXIII, 51. Act. II, 5. XXIII, 34. Joh. I, 45. VII, 42. XI, 1. (ἴνδος ἀπὸ ὠκεάνου Anth. P. IV. 169. *Jacobs.* εἷς ἀπὸ σπάρτης Sophocl. Electr. v. 703. 709. [illegible] δὲ ἦσαν ἀπὸ πριήνης Xen. H. G. III, 2. 17. et *pastor ab Amphryso* Virg. Georg. III, 2.) cf. *Fischer* l. l. p. 116. *Matthiae* l. l. *Winer* p. 154.

2) *de fonte* i. e. *de persona* vel *re*, *e* vel *a qua exoritur*, *proficiscitur aliquid*, ubi Lat. *a*, *ex*, nos: *von* a) universe Matth. XXIV, 32. et Marc. XIII, 28. ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν i. e. *a ficu desumtam.* Act. XVI, 33. ἔλου-

σεν ἀπὸ τῶν πληγῶν i. e. *das von den Schlägen herrühre Blut*. 2 Tim. I, 3. ᾧ λατρεύω [== ᾧ λατρεύω λατρείαν τὴν] (προγόνων. (Plut. vit. Fab. Max. c. 2. καθάπερ φλόγα λάμψαι ἀπὸ μικρᾶς καὶ κούφης δυνάμεως. Thuc. IV, 108. φθόνος (τῶν πρώτων ἀνδρῶν.) cf. *Matthiae* l. l. *Schäfer* Meletem. p. 84 — Gal. IV, 24. μία μὲν [sc. τῶν γυναικῶν] ἀπὸ ὄρους Σι i. e. *a monte Sina appellata*. (Ita καλεῖν, ὀνομάζειν, προςα ρεύειν ἀπό τινος Palaeph. f. 13 et 40. Diod. Sic. IV, 55. 56. c Thuc. VI, 4.) cf. *Fischer* l. l. p. 105. *Schäfer* Melet. p. 93. b) *de personis, a quibus proficiscitur aliquid*, i. e. aa) *a q bus petimus, audimus, comperimus, discimus, promissum bemus aliquid: a, ex, von*, ut γινώσκειν ἀ. τ. Marc. XV, ἀκούειν Luc. XXII, 71. Act. IX, 13. XXIII, 21. 1 Joh. I, 5. (Th I, 125. ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην. VIII, 48. τὰ ἀπὸ : ἀλκιβιάδου i. e. promissa Alcibiadis.) — μανθάνειν Matth. 29. Gal. III, 2. Col. I, 7. Hebr. V, 8. (sq. ἐκ Xen. Oecon. XIII sq. genit. simpl. Xen. Anab. IV, 8. 5.) — bb) *quae, ut fiat quid, occasionem et opportunitatem praebent* [v. *Herm.* ad ! phocl. Electr. v. 65. *Schäfer* Melet. p. 83. *Frotscher* Xen. H p. 82.] — α) universe, de personis, quarum moderamine, su auctoritate, beneficio, malignitate fit, vel contingit, vel acc alicui aliquid. In quibus ἀπό == ἐκ, διά. Ita legitur αα) in : mulis ἔχειν τι ἀπό τινος 1 Cor. VI, 19. 2 Cor. II, 3. 1 Tim II 1 Joh. II, 20. IV, 21. (Plut. de Alex. fort. Moral. Vol. II. p. ed. *Tauchn.*: πρόςφατον ἀεὶ καὶ νέαν ἀπὸ γῆς ἔχοντες sc. φήν.) — minus plene Gal. I, 1. ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώ sc. ἔχων τὴν ἀποστολήν. — ζητεῖν τι ἀπό τινος 1 Thess. II q. l. ἐκ et ἀπό alternant. (ita Xen. Hier. I, 38.) — λαμβάνει ἀ. τινος 1 Joh. II, 27. ἀπολαμβάνειν τι ἀπό τινος Col. III, μεταλαμβάνειν τινὸς ἀπό τινος Hebr. VI, 7. παραλαμβάνει ἀπό τινος 1 Cor. XI, 23. ad q. l. v. *Schulz* die chr. Lehre v. h Abendm. p. 217-220. — γίνεταί μοί τι ἀπό τινος *c tingit mihi aliquid ab aliquo*, plene 1 Cor. IV, 5. — minus pl in formula solemni χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ, πατ ἡμῶν, καὶ κυρίου, ἰησοῦ χριστοῦ Rom. I, 7. 1 Cor. I, 2. 2 C I, 2. Gal. I, 3. Eph. I, 2. VI, 23. Phil. I, 2. Col. I, 2. 1 Thess. I 2 Thess. I, 2. 1 Tim. I, 2. 2 Tim. I, 2. Tit. I, 4. Philem. v Apoc. I, 4. 5. — καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ i. e. *Deo modera* Phil. I, 28. — ἀπὸ κυρίου πνεύματος i. e. *per domin Spiritus divini datorem* 2 Cor. III, 18. — ἔρχεσθαι ἀπὸ πρ ώπου τοῦ κυρίου == ἀπὸ τοῦ κυρίου venire, mitti bene Domini Act. III, 19. — ββ) post verba passiva, ut ἀναπαύεσθ ἀπό τινος i. e. beneficio, moderamine alicuius recreari 2 (VII, 13. ἀποδείκνυσθαι Act. II, 22. πάσχειν καὶ ἀποδοκιμα σθαι ἀπό τινος i. e. malignitate alicuius mala perpeti et repud Marc. VIII, 31. [ubi Codd. etiam ὑπό] Luc. IX, 22. XVII, ἀποστέλλεσθαι ἀπό τινος iussu alicuius mitti Act. X, 17. γ

σθαι ἀπό τινος σοφία moderante aliquo doctor constitui 1 Cor. I, 30. δικαιοῦσθαι ἀπό τινος Matth. XI, 19. et Luc. VII, 35. ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς, i. e. alumni eius moribus suis occasionem praebent, ut agnoscatur ἡ σοφία talis, qualis est. ἑτοιμάζεσθαι ἀπό τινος Apoc. XII, 6. πειράζεσθαι Iac. I, 13. cf. *Winer* p. 113. 217. — προςανατίθεσθαι Gal. II, 6. de cuius loci anacolutho cf. *Winer* Gr. p. 189. (διδάσκεσθαι ἀπό τινος Xen. Anab. VI, 5. 18.) — γγ) post verba neutra, ut πάσχειν Matth. XVI, 21. (Lucian. Dial. Deorr. VI, 5. τί γὰρ ἂν καὶ πάθοις δεινὸν ἀπὸ τοῦ πλάσματος;) — β) ἀφ᾽ ἑαυτοῦ *a se, sponte sua*, ut ἀφ᾽ ἑαυτ. λέγειν, ποιεῖν τι αα) de Jesu et Spiritu div. vel: *ultro, aus eignem Antriebe, aus eigner freier Wahl* Joh. X, 18. (Xen. Mem. II, 10. 3.) — vel: *absque iussu et exemplo patris* Joh. V, 19. XVI. 13. vel: *sua auctoritate* Joh. V, 30. VI, 17. 28. VIII, 28. 42. XIV, 10. — ββ) de aliis personis: *sua auctoritate, suo arbitrio, absque iussu alieno* Joh. VII, 18. (Antocid. II. p. 76. Tom. IV. οὗτοι οὐκ ἀφ᾽ αὑτῶν ταῦτα πράττουσιν — ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ἀνδρῶν ἑτέρων. Xen. Cyr. V, 5. 12.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 107. *Schäfer* Melet. p. 21. — — c) de rebus, ut fiat aliquid, ansam suppeditantibus aa) post verba passiva, ubi ἀπό = ἐκ, διά et Lat. *a, per*, nos: *von* Jud. v. 23: μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Matth. XXVIII, 4. ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ [i. e. τοῦ ἀγγέλου i. e. quem incutiebat angelus] ἐσείσθησαν οἱ τηρήσαντες. — bb) ubi Lat. *propter, prae*, nos: *wegen, vor* α) universe, οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων Matth. XVIII, 7. — Luc. XIX, 3. Joh. XXI, 6. — Act. XI, 19. ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ. [Alii: a calamitate, quae Stephani tempore exorta est, inde. Vid. supra II. 1. c.] XXII, 11. Hebr. V, 7. εἰςακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας. (Liban. Epist. 20. et Thuc. VII, 12. θαυμάζειν ἀπὸ τῆς φιλοσοφίας et ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας. Xen. Anab. IV, 6. 3. et Herodot. I, 175. ἀπὸ τούτου hac de causa.) — β) de animi sensibus, qui, ut faciat aliquis aliquid, occasionem praebent Luc. XXII, 45. εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. XXIV, 41. ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς. Act. XII, 14. (ita ἐκ τῆς λύπης Longin. Pastor. II. p. 67. Plut. de fort. Rom. Moral. T. II. p. 377 sq.) ἀπὸ φόβου Matth. XIV, 26. et Luc. XXI, 26. (ἀπὸ δειλίας ἥξειν Plut. Apophth. lac. Moral. Vol. II. p. 101. ed. *Tauchn.*) cf. *Herm.* ad Vig. p. 855. 581. *Matthiae* §. 573. p. 837. *Fischer* l. l. p. 107. — d) post verba *metuendi* et [cum metus cautos faciat] *cavendi*, item *pudendi*: φοβεῖσθαι ἀπό τινος *metuere ab aliquo* [Liv. XXIII, 36.] *vor Jemandem in Furcht seyn, sich vor Jem. fürchten* Matth. X, 28. Luc. XII, 4. — LXX pro חָתַת sq. מִן Jer. I, 17. X, 2. יָרֵא Lev. XXVI, 2 יָרֵא מִפְּנֵי Jer. I, 8. cf. *Gesen.* p. 817. (1 Macc. VIII, 12. Theophr. Char. 24 [25]. φοβεῖται ἀπὸ ἐνυπνίου τινός. Similiter ὁ ἀπό τινος φόβος Xen. Hier. X, 3. Anab. VII, 2. 37. Plut. vit. Fab. Max. c. 4. etiam σχολὴν ἄγειν ἀπό τινος Lucian.

Dial. Mort. XIII, 5.) cf. *Schäfer* Melet. p. 84 sq. *Passow* p. 1020. — φυλάττεσθαι et φυλάττειν ἑαυτὸν ἀ: τινος, *auf seiner Hut seyn wegen etwas, sich vor etwas l wahren* oder *hüten*, *cavere sibi ab aliquo* Luc. XII, 15. 1 J(V, 21. (Sirac. II, 11. Xen. Cyr. I, 4. 7. ὅπως ἀπὸ τῶν δυςχωρι φυλάττοιεν αὐτόν II, 3. 9. φυλάττεσθαι — ἐπίσταται τοῦ πάντα [sc. ζῶα], ἀφ' ὧν δεῖ.) — προςέχειν, *attendere* ἀ: τινος *wegen etwas*, de caventibus: *cavere sibi ab aliqua sich vor etwas hüten* Matth. VII, 15. X, 17. XVI, 6. 11. 12. l Luc. XII, 1. XX, 46. — LXX pro חָדַל מִן 2 Chron. XXXV, ! נִשְׁמַר פֶּן Deut. IV, 2. cf. *Gesen.* p. 817. (Sirac. VI, 13. XIII, XVII, 14.) — βλέπειν [spectare, blicken; anxietatis notio inclusa: nach etwas hinsehen, um sich davor zu hüten) ἀ: τινος, *wegen einer Person oder Sache auf seiner Hut se*j *cavere sibi ab aliqua re* vel *persona* Marc. VIII, 15. XII, 38. *Passow* I. p. 266. — αἰσχύνεσθαι ἀπό τινος, *sich* ε *Jemandem schämen, pudet me alicuius* [ut: Deorum atque h minum Liv. III, 19. Terent. Adelph. V, 2. 49. Hecyr. IV, 6. ! ed. *Schmieder.*] 1 Joh. II, 28. (Sirac. XLI, 17. αἰσχύνεσθε ἀ πατρὸς καὶ μητρὸς περὶ πορνείας. LXX Jerem. XXII, 22.) בּוֹשׁ sq. מִן v. *Gesen.* p. 817.

3) *de modo, quo fit aliquid*, ubi Lat. *e*} *ex*, vel ablat. si plici, nostrates: *von*, vel adverbio utuntur Matth. XVIII, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμ (ἀπὸ ψυχῆς φιλεῖν Theophr. Char. 19 vel 17, 1. ἀπὸ γλώσ φίλος εἶναι Theogn. 63. et γλώσσῃ φίλος ibid. 93. ἀπὸ χῆς Plut. vit. Antonin. c. 30. ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου Xen. A I, 2. 17. ἀπὸ γνώμης ex animo Aeschyl. Eumen. 661. — Eu Ion. 1313.) cf. *Fischer* l. l. p. 108. 110. *Matthiae* §. 402. p. 6 §. 573. p. 837. *Herm.* ad Vig. p. 855. 581. *Passow* I. p. 167. ἀπὸ μέρους *ex parte, quodammodo* Rom. XI, 25. XV, 15. ! 2 Cor. I, 14. II, 5. (Diod. Sic. XIII, 108. Arrian. Epict. I, 27. 1! cf. *Fritzsche* diss. I. de nonnullis ep. II. ad Corinth. locis p. 16 — ἀπὸ μιᾶς, *uno eodemque modo* Luc. XIV, 18. Si alii h γλώσσης [ita plene Dio Cass. 58. T. II. p. 884. 75. XLIV. c. T. I. p. 404.] alii φωνῆς [ita plene Herodian. I, 4.] supplent, n hil supplendum esse in talibus, si absolute ponuntur, docet *Sch fer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 194. 521.

4) *de effectu*, Lat. *vi*, nos, *von*, *in Folge*, κατενεχθ ἀπὸ τοῦ ὕπνου Act. XX, 9. ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν — ἀπεκτ θησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρ. Apoc IX, 18. οὐ ἀπὸ προςώπ i. e. vi adspectus eius XX, 11. ad q. l. cf. Ps. CIV, 32. (Hom. Ili XI, 674.) v. *Passow* I. p. 167. —

5) *de instrumento* vel *adminiculo*, ubi Lat. *per*, *ope*, n *von*, *mittelst*, *mit* Luc. VIII, 3. διηκόνουν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπα χόντων αὐταῖς. XVI, 21. χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων. [refe *potest etiam* h. l. ad III. 6. et IV.] Apoc. XVIII, 15. οἱ πλουτήσα

τς ἀπ' αὐτῆς. — ἀφ' ἑαυτῶν per semet ipsos, ipsi, sponte, ibique alieno auxilio Luc. XII, 57. XXI, 30. Joh. XV, 4. XI, 51. XVIII, 34. (Siracid. XIV, 29. ζῶντες ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Herodot. ., 203. ἔθνεα — ἀπ' ὕλης ἀγρίης ζώοντα. Lucian. Dial. Mort. XXVII, 14. βίον ἀπὸ καλάμου καὶ ὁρμιᾶς ἔχειν. Plut. de fort. Alex. Mor. Vol. II. p. 400. ed. Tauchn. ἡ γὰρ φύσις ἀγωγὸς ἐστιν ἀφ' ἑαυτῆς πρὸς τὸ καλόν. Plut. vit. Aemil. Paul. c. 3 et 12. et vit. Mar. c. 9. Xen. Mem. I, 2. 9. Venat. VIII, 3. Cyr. III, 2. 25. Anab. V, 1. 2. — πλουτεῖν ἀπό τινος Dem. 576, 1. 1232, 9. Plut. Quaest. rom. Mor. Vol. II. p. 241. ed. Tauchn. Lucian. D. D. XVI, 2.) cf. Fischer. l. l. p. 106. Matthiae §. 401, not. 2. p. 543. §. 573. p. 836. Voigtländer Lucian. Dial. Mort. p. 160. Viger. p. 582. —

6) de parte a) post verba ἐσθίειν, πίνειν, ubi nos: von, vel uti Latini, accus. utimur Matth. XV, 27. Marc. VII, 28. Luc. XXII, 18. (ita ἀπολαύειν ἀπό τινος Plat. Apol. Socr. c. 10. ed. Fischer.) atticae structurae est ἐσθίειν, πίνειν τινός, ubi partem tantum, non totum quid consumit aliquis cf. Buttm. §. 119, 2. Matthiae §. 361, 4. Fischer l. l. P. I. p. 367. Greg. Corinth. p. 123. ed. Schäfer. et ad Matth. l. l. v. Fritzsche IV Evv. Vol. I. p. 519. — b) post verba, quae, ubi de re tota agitur, secum habent accusativum, ubi vero, quae dicuntur, ad partem tantum rei pertinent, cum genitivo iunguntur. Usurpant in talibus Latini aliquid sq. genit., nos: etwas, etwas von, einiges, einiges von, einen Theil von. Ita post αἴρειν Marc. VI, 43. λαμβάνειν XII, 2. δοῦναι Luc. XX, 10. ἐπιδιδόναι XXIV, 42. φέρειν Joh. XXI, 10. ἐκχεῖν Act. II, 17. 18. νοσφίζεσθαι V, 23. ἀφαιρεῖσθαι, ut ἀπὸ τῶν λόγων Apoc. XXII, 19. (Ita λαμβάνειν sq. ἐκ Plut. vit. Cimon. c. 5. νοσφίζεσθαι sq. ἐκ Athen. VI. p. 234. A.) — Frequentiorem esse in his apud Graecos genitiv. simplicem, docent Fischer ad Well. Vol. III. P. I. p. 355. 376. Matthiae §. 356. p. 481. 482. Buttmann §. 119. Winer p. 80 sq. 199. — c) ubi sermo de classe vel de numero, e quibus est aliquis vel aliquid, Lat.: e vel genit. simpl. nostrates: aus, von Matth. XXVII, 9. ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ (nisi cum Fritzschio IV. Evv. Vol. I. p. 820. praetuleris, iungere verba ἔλαβον — ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ] τινές. Ita LXX ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων et hebr. מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל Exod. XVII, 5. — Matth. XXVII, 21. τίνα — ἀπὸ τῶν δύο; Marc. VI, 13. IX, 38. XVI, 30. Hebr. VII, 2. — Luc. XIX, 39. τινὲς τῶν φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου i. e. e multitudine. Xen. Cyr. IV, 2. 47. πέμψατε ἀπὸ λόχου πέντε ἄνδρας ἕκαστος. Thuc. I, 116. λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν.) Etiam in his frequentior apud Graecos genitivus simplex cf. Fischer ad Well. Vol. III. P. I. p. 355. Matthiae §. 354, b. §. 355, 7. p. 479 sq. Winer p. 70. 199. Lamb. Bos. de ellips. p. 475 sq. ed. Schäfer. Gesen. p. 756.

7) *de studiis, arte, dogmatis, doctoribus, quibus deditus est aliquis* [zur Bezeichnung der Anhänglichkeit, der Meinungen und Ansichten, von denen Jemand ausgeht], praecedente articulo. Utuntur in his Lat. nunc adiectivo, nunc circumscription deditum vel addictum esse alicui aliquem, dicentes. Act. XII, *οἱ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας* i. e. coetui sacro addicti. XV, 5. *οἱ ἀπὸ τ αἱρέσεως τῶν φαρισαίων.* (Lucian. Conv. §. 6. *οἱ ἀπὸ φιλοσοφίας καὶ λόγων.* id. Parasit. §. 27. Plut. vit. Brut. c. 2. *οἱ ἀπ πλάτωνος.* Id. vit. Cat. minor. c. 4. *οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς φιλοσοφίας.* Sext. Emp. adv. Mathemm. III, 59. p. 820. *οἱ ἀπὸ τ μαθημάτων.* Herodian. VII, 1 et 9.) cf. *Fischer* l. l. p. 115. *Matthiae* §. 573. p. 836. *Viger.* p. 579. 835. *Schäfer* Melet. p. 26 et 93. *Lobeck* ad Phryn. p. 164. *Passow* I. p. 167. —

8) *de materia*, e qua conficitur aliquid, ubi Lat.: *e*, nos: *aus, von* Matth. III, 4. *εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχ καμήλου.* Luc. V, 36. *τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ* i. e. *das von dem neu Stücke gemachte.* (Lucian. D. D. VII, 4. *ὄργανον ἀπ' αὐτῆς τῆς χελώνης, συνεπήξατο.* Herodot. VII, 65. *εἵματα — ξύλων πεποιημένα.*) — Etiam in his frequentior apud Grae genit. simpl. v. *Fischer* l. l. Vol. III. P. I. p. 374. 375. *Bu* §. 119. *Matthiae* §. 375. p. 501. *Passow* I. p. 167.

9) *de norma*, e qua aestimatur vel efficitur aliquid, ubi *e, secundum*, nos: *an, nach, gemäss, zufolge* Matth. VI et 20. *ἀπὸ τῶν καρπῶν* [von ihren Früchten ausgehend, n diesen schätzend] *ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.* (Lucian. Dial. Mort. X, et Dem. 25. ult. *κρίνειν ἀπὸ τῶν πραγμάτων.* Diod. Sic. I, *ἡ δὲ χώρα τὴν εὐκαρπίαν παρεσκεύαζεν ἀπὸ τοῦ ἐκείνου* [sc. *λου*] *συμμετρίας.* Id. T. IX. p. 392. extr. ed. *Bip.* Plut. de Al fort. Mor. Vol. II. p. 389. Thuc. IV, 130. *ἀπὸ ξυμβάσεως.* VII, *ἀπὸ ξυμμαχίας.*) cf. *Fischer* l. l. Vol. III. P. II. p. 105. *Vig* p. 581. *Schäfer* Melet. p. 93. *Lobeck* ad Phryn. p. 10. *Voigtlä der* Lucian. Dial. Mort. p. 160. —

IV) *loco genit. simpl.* post *γεμίζω* Luc. XV, 16. [et *χορτ ζεσθαι* XVI, 21. Vid. supra III, 5. et III, 6. a.] (Athen. XI p. 569. F. *καὶ ἐπλήθυνεν ἀπὸ τῶν ταύτης ἑταιρίδων ἡ Ἑλλ* et ad h. l. *Schweigh.* Add. et Corrig. p. 478. Xen. Cyr. I. 3. 5. *και πλέα σοι ἀπ' αὐτῶν ἐγένετο.*) cf. *Fischer* l. l. Vol. III. P. p. 357 sq. *Matthiae* §. 330. p. 450. *Buttm.* §. 119. *Winer* p.

V) pro *παρά*, post vv. *δανείζεσθαι* Matth. V, 42. (*παρά* Theophr. Char. 11 vel 20. Plut. vit. Sol. c. 15. Xen. Sy IV, 45.) *λαμβάνειν*, ut *τέλη, κῆνσον* Matth. XVII, 25. 26. [*γύρια* XXVII, 9. vid. de h. l. supra III, 6. c.] — *μηδέν* 3 J v. 7. (sq. *ἀπό* Plut. apophth. lac. Mor. Vol. II. p. 100. ed. *Taut δῶρα λαμβάνειν ἀπὸ τῶν πολεμίων.* vit. Aemil. Paul. c. 5.) *θέλειν* Matth. XII, 38. *ζητεῖν* 1 Thess. II, 6. (ita *αἰτεῖν τι τινος* Xen. Anab. I, 3. 16. Lucian. Dial. Mort. XIII, 7.) cf. *ἀπό*, ubi *παρά* poni poterat, *Frotscher* Xen. Hier. p. 82. —

VI) *post vv. passiva* pro ὑπό i. e. ita, ut actionem eius indicet, a quo fieri vel factum esse aliquid dicitur [cf. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 1531. Electr. v. 65. et ad *Viger.* p. 863.] Rom. XIII, 1. Jac. V, 4. in quibus locis quemadmodum Codd. [v. *Griesb.* ad hh. ll. et *Winer* p. 113.] pro ἀπό exhibent ὑπό, ita de reliquis locis huc a multis referri solitis vide supra III, 2. b. bb. α. ββ. (exempla Graecorum, in quibus ἀπό pro ὑπό, sunt Herodot. II, 54. ζήτησιν μεγάλην ἀπὸ σφέων γενέσθαι τῶν γυναικῶν τουτέων. Thuc. III, 36. ἄλλαι τε γνῶμαι ἀφ' ἑκάστων ἐλέγοντο. V, 17. παρασκευή τε προςεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν λακεδαιμονίων. 1 Macc. VIII, 6. IX, 15.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 116. *Matthiae* §. 573. p. 838. *Passow* I. p. 168. — Librariorum errore saepissime confusas esse ἀπό et ὑπό et quo modo hoc fieri potuerit, docet *Bastius* in com. palaeograph. affixa Gregor. Corinth. p. 794: 823. ed. *Schäfer.* Adde *Herm.* ad Vig. p. 580. — Saepius non extat in N. T.

Ἀποβαίνω, f. βήσομαι, (descendere facio Herodot. V, 65.) — 1) *descendo*, ut e navi sq. ἀπό Luc. V, 2. — sq. εἰς τὴν γῆν Joh. XXI, 9. (sq. ἐκ Xen. H. G. V, 1. 12. — sq. εἰς τὴν γῆν ibid. I, 1. 12. absolute Polyb. I, 29. 5. Thuc. I, 116.) — 2) *evenio, cedo* Luc. XXI, 13. ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον Phil. I, 19. τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν. Ita LXX pro הוּא לִי לִישׁוּעָה Job. XIII, 16. הָיָה Job. XIII, 5. (sq. εἰς Artemid. III, 66. similiter τελευτᾶν εἴς τι Galen. de dignot. puls. IV. Xen. Mem. I, 1. 6.)

Ἀποβάλλω, f. βαλῶ, *abiicio*, ut τὸ ἱμάτιον Marc. X, 50. (Hom. Iliad. II, 183. id. Hymn. in Merc. 388. Aelian. V. H. XII, 38.) metaph. τὴν παῤῥησίαν Hebr. X, 35. (Dio Chrysost. XXXIV, 425. — Xen. Oec. XII, 2.)

Ἀποβλέπω, f. ψω, (vultum ab aliis rebus avertens in unam rem defigo, cum admiratione adspicio Lucian. Dial. Deorr. XX, 9. tum:) *respicio* (pp. i. e. retro specto Xen. Mem. II, 1. 22.) metaph. *rationem habeo* Hebr. XI, 26. ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Ita LXX pro חָזָה Ps. XI, 4. (Polyb. II, 39. 10. Dem. 1329, 17.)

Ἀπόβλητος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀποβάλλω abiicio) *abiiciendus*, metaph. *spernendus* 1 Tim. IV, 4. (Hom. Iliad. III, 65. Plotin. Enn. IV, 4. 37.) Saepius non in N. T.

Ἀποβολή, ῆς, ἡ, (abiectio ut ὅπλων Plato Legg. XII.) — 1) *amissio, iactura*, τῆς ψυχῆς, vitae Act. XXVII, 22. (Plut. Pyrrh. c. 30. Jos. Ant. II, 6. 9. Plato Phaedon. c. 20. ed. *Fischer.*) — 2) metaph. *reiectio, reprobatio* Rom. XI, 15.

Ἀπογίνομαι vel ἀπογίγνομαι, (absum Dem. 98. 23. discedo, ich werde fort) *morior*, τινί i. e. ratione habita alicuius rei, für etwas, in Bezug auf etwas 1 Petr. II, 24. ταῖς ἁμαρτίαις i. e. renuntiare peccatis. (pp. Thuc. II, 34. 51.) — De dat. cf. *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 388, 3.

Ἀπογραφή, ῆς, ἡ, (pp. descriptio, das Ab-, Aufschreiben; deinde index vel catalogus, ut suppellectilis domestici Dei 1036, 24. vel eorum, qui sunt aetate militari Polyb. II, 23. tabularium publicanorum Dem. 467, 5.) *relatio in tabulas, census*, erat autem census in N. T. commemoratus nunc *capitum descriptio* Luc. II, 2. Judaea enim tunc temporis nondum erat provincia romana, sed Herodi M. subiecta, cui tributa solvebant Judaei; sed cum Herodes, ut reges socii reliqui, imperio romano subiectus esset, capitum numerationem utique Augustus iubere poterat. Constat etiam, promtos fuisse Judaeos ad haec mandata Caesaris, aliena a pecuniae exactione, exsequenda; nam *facultatum descriptio* Act. V, 37. Huiuscemodi census instituebatur a Quirinio, postquam Archelaus, Herodis filius, Viennam ab Augusto relegatus et ditio eius in formam provinciae romanae redacta erat. Hoc censu abusus est Judas quidam cum socio Sadoco ad turbas excitandas. Joseph. Ant. XVIII, 1. 1. id. d. bel. iud. I, 2. 8.

Ἀπογράφω, f. ψω, (ab exemplari describo, Athenaeus *in tabulas, publicas maxime, refero* med. ἀπογράφομαι *in tabulas publicas* vel *censorias nomen meum referri curo, nomen profiteor* Luc. II, 1. 3. 5. et, ratione habita eorum, quae V. libri habent de Deo, nomina viventium albo cuidam vel libro vitae ספר חיים Ps. LXIX, 29. inscribere, legitur Hebr. XII, 23. — LXX pro כתב Judd. VIII, 14. (Polyb. X, 17. 10. Xen. H. G. II, 4. Diod. Sic. XVI, 60. Dem. 1046, 14.)

Ἀποδείκνυμι, f. δείξω, (ostendo, monstro Xen. H. G. IV, 4. 8. Polyb. IV, 20. 12.) 1) *argumentis demonstro, comprobo* Act. II, 22. XXV, 7. 2 Thess. II, 4. ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν, ὅτι ἐστὶ θεός qui comprobare vel docere conatur, se Deum esse i. e. qui Deus haberi vult. (Plut. non posse suavit. vivi sec. Epic. c. Moral. T. VI. p. 117. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. III, 6. 8.) 2) *constituo, esse volo aliquem aliquid* 1 Cor. IV, 9. ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους (Aelian. V. H. XII, 3. Herodian. II, 9. 16. Jos. Ant. VI, 3. 3. Polyb. VI, 19. 1. Xen. Anab. I, 1. 2.)

Ἀπόδειξις, εως, ἡ, *demonstratio per argumenta, certa rei probatio.* Legitur tantum 1 Cor. II, 4. (Polyb. III, 1. 3. Xen. Mem. IV, 6. 13.)

Ἀποδεκατόω, ῶ, f. ώσω, 1) *decimas solvo* vel *a* Matth. XXIII, 23. Luc. XI, 42. XVIII, 12. Ita LXX pro עשר Piel et Hiph. Gen. XVIII, 22. Deut. XIV, 22. — 2) *decimas exigo* Hebr. VII, 5. coll. v. 8. Ita עשר 1 Sam. VIII, 15.

Ἀπόδεκτος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἀποδέχομαι) *acceptus* i. *gratus, probatus.* Bis in N. T. 1 Tim. II, 3. V, 4. (Etym. Magn. 661, 55.)

Ἀποδέχομαι, f. δέξομαι, 1) *excipio aliquem* Luc. VI, 40. Act. XV, 4. XVIII, 27. XXVIII, 30. (Diod. Sic. I, 18. Polyb.

III, 66. 8.) — 2) *accipio cum assensu, probo* Act. II, 41. τὸν λόγον αὐτοῦ sc. πέτρου. (Polyb. II, 39. 5. Plato Phaed. c. 41. ed. *Fischer.*) — 3) *laudo, praedico* Act. XXIV, 3. πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα. (Diod. Sic. IV, 42 et 46. Jos. Ant. VI, 14. 4.)

Ἀποδημέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et δῆμος populus; abesum domo vel patria Xen. Mem. II, 13. 12.) *peregre abeo* Matth. XXI, 33. XXV, 14. 15. Marc. XII, 1. Luc. XV, 13. XX, 9. (Diod. Sic. I, 62. Lucian. Dial. D. XX, 21. Xen. Cyr. VIII, 5. 1.)

Ἀπόδημος, ου, ὁ, ἡ, *peregre profectus* Matth. XIII, 34. (Artemid. II, 8.)

Ἀποδίδωμι, f. δώσω, a. 1. act. ἀπέδωκα [de personis huius aoristi apud Graecos melioris indolis usitatis cf. *Buttm.* §. 95. b. not. I, 8. et gramm. max. P. I. §. 107, 12. et not. 15. 17. *Matthiae* §. 210, 4. p. 395 ed. II.] *reddo*, i. e.

1) *trado, ich gebe ab, ich überliefere* a) propr. ut τὸ σῶμα Jesu mortui Matth. XXVII, 58. (ita τὴν ἀρχὴν Aelian. V. H. VI, 11. τὴν ἐπιστολὴν Xen. Cyr. IV, 5. 26. Dem. 909, 19.) — b) metaph. aa) μαρτύριον, *Zeugniss ablegen, abgeben,* ubi Lat. *exhibeo* Act. IV, 33. (ita ὅρκους ἀποδ. Dem. 234. 5.) — bb) λόγον, *rationem reddo, Rechnung, Rechenschaft ablegen* α) propr. Luc. XVI, 2. (Plut. Apophth. Mor. T. II. p. 40. ed. *Tauchn.*) — β) translate ad res gestas et facta alicuius Act. XIX, 40. — Matth. XII, 36. Hebr. XIII, 17. 1 Petr. IV, 5. — c) medium: ἀποδίδομαι [de meo aliquid trado, ich gebe von dem Meinigen etwas weg, hinc] *vendo* aa) sq. acc. rei et genit. pretii Act. V, 8. (Herodian. II, 6. 8. Xen. Mem. II, 5. 5.) cf. *Winer* p. 80. *Matthiae* §. 342. p. 465. *Buttm.* §. 119, 6. 2. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p. 378 sq. — bb) sq. acc. rei et ἀντὶ cum genit. pretii Hebr. XII, 16. cf. *Matthiae* §. 343. p. 467. — cc) sq. acc. rei et εἰς c. acc. loci, Jemanden oder Etwas *wohin* verkaufen Act. VII, 9. (Paus. III, 18. 3. Herodot. II, 56.) cf. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 585.

2) *reddo* i. e. *zurückgeben, wiedergeben* a) universe, ut βιβλίον Luc. IV, 20. τὸν παῖδα τῷ πατρὶ αὐτοῦ IX, 20. (Palaeph. f. 41. Lucian. Dial. Deorr. XII, 3. Polyb. I, 7. 13. Xen. H. G. II, 2. 9.) — b) de iis, quae reddi officii ratio postulat. Ut enim ἀποδιδόναι pertinet ad omnia, quae sunt alterius et quae, quod dedit mihi ante, debentur illi, ita ad beneficia etiam et officia pertinet, quae hac lege, ut praestem ei aliquid, alter vel praestitit mihi, vel praestitisse cogitari potest. Pertinet igitur aa) ad benevolentiam vel beneficiis mihi conferendis vel impensis meo loco factis conspicuam, ubi Lat. nunc *refero*, ut ἀμοιβὰς, gratias 1 Tim. V, 4. (Dionys. Hal. Ant. IV, 63. χάριτας Aelian. V. H. IV, 5. Xen. Mem. II, 2. 13.) — nunc *reddo, wiedergeben* Luc. X, 35. — bb) refertur ad ea, quae restitutionis lex postulat, ubi Lat. *reddo, erstatten, ersetzen* Luc. XIX, 8.

(Xen. Cyr. VII, 2. 7.) — cc) relate ad officia, quae debentur minibus dignitate excellentibus, item coniugi, ubi Lat. *pra exhibeo*, ut τιμήν, φόβον Rom. XIII, 7. 1 Cor. VII, 3. — dd) tinet ad ea, quae usus rei alicuius, ut pecuniae mutuae, vi conductae, alteri concessus secum fert, ubi Lat. *reddo*, *sc abzahlen*, *bezahlen*, *zurückzahlen* Matth. V, 26. XVIII, 25. 28-30. 34. Luc. VII, 42. XII, 59. (Dem. 911, 10.) — M XXI, 41. — ee) de tributo et vectigalibus lege praescriptis, Lat. *solvo*, ut κῆνσον, φόρον Matth. XXII, 21. Marc. XII, Luc. XX, 25. Rom. XIII, 7. (ita δασμὸν ἀποδ. Palaeph. f. Philo de O. M. T. III. p. 21, 1. Xen. Cyr. II, 4. 14 et 22. φ Xen. H. G. III, 1. 9.) — ff) ubi de promissis iureiurando in posito factis agitur: *persolvo* Matth. V, 33. (ita εὐχὰς ἀ Xen. Mem. II, 2. 10. θυσίαν Arrian. Exp. Al. M. IV, 9. 6. gg) refertur ad mercedem debitam illi, qui operam suam mihi cavit, ubi Lat. *solvo* α) propr. Matth. XX, 8. (Xen. Anab. I, 2. I, 7. 18. VII, 7. 24.) — β) metaph. de Deo rependente, αα) verse, *rependo*, *vergelten* Matth. XVI, 27. Rom. II, 6. A XXII, 12. — LXX et hebr. הֵשִׁיב Prov. XXIV, 12. — ββ) *remu randi* sens. Matth. VI, 4. 6. 18. 2 Tim. IV, 8. — γγ) *puni* sens. 2 Tim. IV, 14. de huius loci optativi forma ἀποδώη, lioris aevi scriptoribus non usitata cf. *Winer* p. 41. *Bu.* §. 95, b. not. I, 4. gram. max. §. 107, 9. *Matthiae* §. 206, n p. 397. ed. II^dae. *Lobeck* ad Phryn. p. 345 sqq. — Ita LX hebr. הֵשִׁיב Ps. XCIV, 23. — Ad locum denique Apoc. XVII confer Jer. L, 15. et quae habet de horum locorum ingenio *sen.* ad Jes. LIII, 12. in fine. — — c) pertinet ad ea, quae r officii ratio vetat, ubi Lat. *refero, rependo* Rom. XII, 17. 1 Th V, 15. 1 Petr. III, 9. — d) denique de arbore fructus ede *reddo* Apoc. XXII, 2. (Pausan. Eliac. II, 11. Xen. Cyr. VIII, 3. Herodot. I, 193.) — metaph. Hebr. XII, 11. — Saepius non gitur in N. T.

Ἀποδιορίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et διορίζω terminos po propr. terminis positis disiungo) *disiungo*, *separo*. Semel in N Jud. v. 19. οἱ ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς qui se separant scil. a co Christianorum vel schismata faciunt, i. q. Gal. II, 12. ἀφορίζ Saepius non legitur.

Ἀποδοκιμάζω, f. άσω, (ex ἀπό et δοκιμάζω prol 1) *reprobo*, *reiicio* Matth. XXI, 42. λίθον ὃν ἀπεδοκίμασ οἱ οἰκοδομοῦντες Marc. XII, 10. Luc. XX. 17. 1 Petr. II, 4 (Herodian. IV, 3. 21. Xen. Oecon. XIX, 12.) — 2) *repudio* M VIII, 31. ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων Luc. IX, XVII, 25. Hebr. XII, 17. θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογ ἀπεδοκιμάσθη cupiens potiri votis repudiatus est vel repul tulit. LXX pro מאס Ps. CXVIII. 22. Jer. VI, 30. VIII, 9. (lyb. III, 86. 8. Xen. Cyr. VI, 2. 36.)

Ἀποδοχή, ῆς, ἡ, *exceptio* (pp. de exceptione hospitis Diod. Sic. IV, 51.) metaph. *assensus, approbatio.* Ita bis in N. T. 1 Tim. I, 15. IV, 9. (Diod. Sic. IV, 84. Polyb. II, 56. 1. Joseph. Arch. VI, 14. 4.)

Ἀπόθεσις, εως, ἡ, *depositio.* Bis in N. T. 2 Petr. I, 14. σκηνώματος tentorii i. e. corporis i. e. mors. 1 Petr. III, 21. ῥύπου σαρκὸς sordium corporis i. e. ablutio.

Ἀποθήκη, ης, ἡ, (ab ἀποτίθημι depono, repono) locus, *in quo reconditur aliquid,* ubi de frumentis recondendis agitur: *horreum, granarium.* Ita sexies in N. T. Matth. III, 12. VI, 26. XIII, 30. Luc. III, 17. XII, 18. 24. LXX pro מַאֲבוּס Jer. L, 26. (Herodian. VII, 11. 14. Thuc. VI, 97.)

Ἀποθησαυρίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et θησαυρός) *recondo in thesauro* (pp. Diod. Sic. V, 40.) metaph. *abunde colligo.* Ita semel 1 Tim. VI, 19. (Artemid. I, 73.)

Ἀποθλίβω, f. ψω, (pp. exprimo) *vehementer premo, urgeo.* Ita semel in N. T. Luc. VIII, 45. LXX pro לָחַץ Num. XXII, 25. (Lucian. Lapith. 15.)

Ἀποθνήσκω, impf. ἀπέθνησκον, f. 2. θανοῦμαι, aor. 2. ἀπέθανον, *morior* 1) de hominibus et animalibus a) pp. α) de morte naturali Matth. IX, 24. XXII, 24. 27. Marc. V, 35. 39. IX, 26. XII, 19. 20. XV, 44. Luc. VIII, 42. XX, 36. Joh. IV, 47. VI, 58. XI, 25. XII, 33. XXI, 23. Act. IX, 37. Rom. VI, 7-10. VII, 2. 3. 1 Cor. XV, 32. Apoc. XIV, 13. οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες vel: qui Domino addicti [als Christen] diem obeunt, vel, qui in honorem Domini, propter Dominum [τοῦ κυρίου] mortem obeunt. — Matth. XXVI, 35. κἂν δέῃ με ἀποθανεῖν. (Similiter Graeci, ubi ad omnia subeunda paratos se esse significare volunt, usi sunt formula ἢν δέῃ ἀποθανεῖν Lucian. Tim. c. 43. coll. Jos. Ant. VI, 6. 2. Aristoph. Plut. 216.) Phil. I, 21. Hebr. VII, 8. ἄνθρωποι ἀποθνήσκοντες qui mori solent i. e. mortales. Joh. IV, 50. καὶ μὴ ἀποθάνῃ i. e. non ita morietur, ut experiens mortem secundam, manentem improbos post iudicium de iis habitum, iacturam faciat felicitatis in regno Messiae expectandae. cf. Joh. XI, 26. οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Rom. VI, 10. τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ semel mortem subiit propter peccata i. e. ut tolleret peccatorum culpam et poenas (ita dativum legi apud Gr. docent loci allati a *Matthiae* p. 545. b. Xen. Mem. IV, 8. 3. Lucian. Tox. §. 22. Maxim. Tyr. 24, 9. Aelian. V. H. XII, 55.) — miseriae notione inclusa Joh. VIII, 21. 24. Rom. V, 15. VII, 10. VIII, 13. — β) de violenta morte αα) animalium Matth. VIII, 32. — ββ) hominum Rom. V, 6-8. XIV, 15. 1 Thess. V, 10. Joh. XIX, 17. Act. XXI, 13. Apoc. VIII, 9. XVI, 3. — Hebr. X, 28. XI, 37. — Apoc. VIII, 11. ἀποθνήσκειν ἔκ τινος (ita ὁ πληγῆς θάνατος Plut. vit. Arat. c. 26. et ἀποθν. ὑπό τινος Xen. Cyr. VIII, 8. 14. cf. *Herm.* ad Vig. p. 964. Herodian. III, 15. 8. Xen. Mem. IV, 8. 9. et Cyr. III, 1. 12.) — γ) de mortis

quocunque Rom. XIV, 8. *οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. ε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, ρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνή- ν, τοῦ κυρίου ἐσμέν* i. e. nemo pro arbitrio suo vivere vel mori. Sive enim vivamus, Domino subsumus, sive mur, ab eodem pendemus. Ita igitur vivendum et morien- st, ut rationem reddere possimus Domino. 1 Cor. XV, 22. IX, 27. XI, 4. — δ) de hominibus, qui in mortis periculo tes proxime absunt a morte 1 Cor. XV, 31. 2 Cor. VI, 9. Gen. XLVIII, 21. — b) metaph. *ἀποθνήσκω τινὶ mo- icui*, i. e. *renuntio* vel *valedico rei alicui*, *ἀπέθανόν ich bin todt für etwas* cf. *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 387. 519. — aa) plene Rom. VI, 2. Gal. II, 19. — bb) minus Col. III, 3. *ἀπεθάνετε γὰρ* sc. *τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς* coll. v. 2. III, 2. *ἃ μέλλει ἀποθανεῖν* sc. *τῷ χριστῷ*. — Eadem *re- ndi* significatione legitur in constructione praegnante Col. *εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων όσμου* i. e. *χωρισθέντες ἀπὸ τῶν στοιχ. τ. κ.* — 2) de : a) *putresco*, ita de seminibus Joh. XII, 24. 1 Cor. XV, 36. le arboribus: *exaresco* Jud. v. 12.

Ἀποκαθίστημι it. *ἀποκαθιστάω* [de qua praes. Marc. IX, 12. ut apud LXX Dan. II, 21. et Herodot. IV, οἱ *ἱστᾷ* v. *Matthiae* §. 210, not. 1. p. 394. ed. IIdae. *Buttm.* b. not. I, 2. §. 95, a. not. 5. et gr. max. P. I. §. 107, not. 8. atici gr. edit. *Dindorf.* I. p. 251. Dorvill. ad Chariton. *Winer* p. 41.] et *ἀποκαθιστάνω* [Act. I, 6.] f. *στή- stituo in pristinum locum et statum*, dicitur de iis, qui laboraverant, nunc absolute, nunc addito *ὑγιὴς* Matth. . Marc. III, 5. VIII, 25. Luc. VI, 10. (Diod. Sic. I, 25. Xen. Laced. VI, 38.) item de republica iudaica et meliori re- dine a Messia restituendo Matth. XVII, 11. Marc. IX, 12.

Ἀποκάλυψις, εως, ἡ, (patefactio rei opertae, ut aquae Plutarch. in Aemil. Paulo c. 14. denudatio, ut corporis Plutarch. Cat. mai. c. 20. et LXX 1 Sam. XX, 30. in N. T.) — 1) *patefactio*, *revelatio* metaph. *institutio*, *Unterricht*, *Belehrung*, ut de rebus divinis Luc. II, 32. ἀποκ. μυστηρίου pertinens ad doctrinam antea incognitam Rom. XIV, 25. 1 Cor. XIV, 6. 26. 2 Cor. XII, 1. 7. Gal. I, 12. II, 2. Eph. I, 17. III, 3. item de rebus futuris Apoc. I, 1. — 2) *apparitio*, *Erscheinung*, de tempore, quo Iesus Messias angelis stipatus ad regnum suum inaugurandum gloriose redibit et suos aeternum beabit 1 Cor. I, 7. 2 Thess. I, 7. 1 Petr. I, 7. 13. IV, 13. Rom. II, 5. VIII, 19. ἀποκάλυψις τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ, pro: δόξα τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἡ μέλλουσα ἀποκαλυφθῆναι coll. v. 18. Saepius non legitur in N. T.

Ἀποκαραδοκία, ας, ἡ, (ex ἀπό, augendi vim habente, et καραδοκία expectatio) *sollicita alicuius rei expectatio*, *die sehnliche Erwartung*. Bis in N. T. Rom. VIII, 19. q. l. ἡ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως pro: ἡ κτίσις ἡ ἀποκαραδοκοῦσα. Cf. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 430, 5. p. 592. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 392. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. *Gesen.* Lehrgeb. p. 644, 2. — Phil. I, 20. (ἀποκαραδοκέω legitur Jos. de b. iud. III, 7. 26. Polyb. XVI, 2. 8. Quemadmodum καραδοκέω, compos. ex κάρα caput et δοκέω, opinor, vermuthen, erwarten, significat: capite erecto specto, cupide vel sollicite expecto [τῇ κεφαλῇ προβλέπω καὶ ἐλπίζω τὸ ἐνδεχόμενον Etymol.] Xen. Mem. III, 5. 6. Plut. vit. Arat. c. 29. Coriol. c. 16. Diod. Sic. XI, 3. Herodot. VII, 163. ita idem, sed fortius, exprimitur verbo ἀποκαραδοκέω.)

Ἀποκαταλλάσσω, ττω, f. ξω, (ex ἀπό et καταλλάσσω muto), seq. τινά: muto animum alicuius τινί vel πρός τινα in aliquem, ich verwandle die Gesinnung Jemandes aus Feindschaft in Freundschaft gegen einen andern i. e. reconcilio, τινά τινι legitur Xen. Anab. I, 6. 2. τινὰ πρός τινα Jos. Ant. XIV, 11, 3. Iso. Vectig. IX, 8.) *reconcilio*. Bis in N. T. τινά τινι Eph. II, 16. καὶ εἰς τινα Col. I, 20. cf. *Matthiae* §. 393. p. 529. 531.

Ἀποκατάστασις, εως, ἡ, (ab ἀποκαθίστημι q. v.) *restitutio in pristinum statum*. Semel in N. T. Act. III, 21. (Polyb. IV, 23. 1. Diod. Sic. XX, 34.)

Ἀπόκειμαι, f. κείσομαι, *reconditus sum*, *reservor* a) proprie Luc. XIX. 20. ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ (Xen. Cyr. II, 2. 15. et Hier. II, 4.) — b) metaph. τινί i. e. *für Jemanden*, de rebus, quae manent aliquem, ut aa) praemia, bona: *paratus sum alicui*, *in promtu sum* Col. I, 5. 2 Tim. IV, 8. (2 Macc. XII, 45. Plut. in comparat. Cimon. et Luculli c. 1. it. vit. Lucull. c. 24. Pausan. VII, 2.) — bb) fata, ἀπόκειται *constitutum est* Hebr. IX, 27. (Dionys. Hal. Ant. V, 8. Longin. p. 34. τοῖς μὲν δυςδαιμονοῦσιν ἀπόκειται λιμὴν κακῶν ὁ θάνατος.)

Ἀποκεφαλίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et κεφαλίζω) *decollo*, *caput amputo*. Quater in N. T. Matth. XIV, 10. Marc. VI, 16. 27.

Luc. IX, 9. (Arrian. diss. epict. III, c. 26. Artemid. I, 35. *Reiff.*) Vox Atticis incognita cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 341.

Ἀποκλείω, f. σω, *claudo, occludo,* semel in N. T. I XIII, 25. — LXX pro סָגַר Gen. XIX, 10. נָעַל 2 Sam. XIII, 17. (Herodian. V, 3. 26. Diod. Sic. II, 26. Xen. Mem. II, 1. 16.)

Ἀποκόπτω, f. ψω, *abscindo, amputo.* Quinquie N. T. Marc. IX, 43. Joh. XVIII, 10. 26. Act. XXVII, 32. (V, 12. ὄφελον καὶ ἀποκόψονται utinam vel ipsi se mutilent genitalia ipsa sibi resecent. Ita LXX pro כָּרַת Deut. XXIII (Aelian. V. H. II, 9. Lucian. Eunuch. §. 8. Philo de Victim. O p. 261. Xen. Cyr. VII, 3. 8.)

Ἀπόκριμα, τος, τό, (ab ἀποκρίνω secerno, ind *sententia* θανάτου mortis, *Todesurtheil* 2 Cor. I, 9.

Ἀποκρίνομαι, (praes. et a. 1. p. ἀπεκρίθην secernor Theophrast. de caus. plant. L. 6. οἶνος ὀσμὴν λαμβάνει, ὅ ἀπεκρίθη τι ὑδατῶδες αὐτοῦ. Thuc. II, 49. metaph. segre Thuc. I, 3. Hom. Iliad. V, 12. — medium ἀπεκρινάμην, ἀπε νόμην, et ἀποκέκριμαι respondeo Xen. Anab. II, 1. 9. 10. Thuc. III, 67. Aelian. V. H. III, 43. Herodian. III, 1. 4. in N. medium: praes. aor. 2. ἀπεκρινόμην, a. 1. ἀπεκρινάμην, a. 1 ἀπεκρίθην *respondeo* a) propr. i. e. aa) ad interrogationem α) dat. pers. Marc. XI, 30. XII, 28. 34. Luc. XXII, 68. (Lucian. D Mort. XXIX, 2. Xen. Anab. I, 4. 14.) — β) sq. acc. rei i. e. *aliquid respondere, auf etwas antworten* Matth. XXVI, XXVII, 12. Marc. XIV, 61. (Xen. Mem. IV, 2. 23. Plat. Crit. c ed. *Fischer.*) cf. *Matthiae* §. 413, not. p. 564. — γ) sq. τινὶ π τι Matth. XXVII, 14. (sq. πρός τι Plato Crit. c. 11.) cf. *Matth* l. l. *Heindorf* ad Plat. Charmid. p. 138. ad Plat. Hipp. mai. p. 1 et ad Plat. Phaedr. p. 235. — δ) sq. dat. pers. et acc. rei Matth. X 46. — (Xen. Oecon. XIX, 4.) — ε) sq. infinit. Luc. XX, 7. ζ) ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν αὐτοῖς Joh. II, 19. — η) ἀποκριθεὶς εἶ Matth. XVI, 16. XVII, 17. vel ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ma XI, 4. XIII, 11. XIX, 4. XVII, 1. — ϑ) ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτ εἶπε Luc. VI, 3. — bb) ad petita, mandata, preces, sententi criminationes alicuius respondere, ubi nos: *erwiedern* α) ab lute et sq. acc. c. inf. Act. XXV, 4. (Xen. H. G. II, 2. 11.) β) sq. dat. Joh. V, 17. Col. IV, 6. — addito λέγοντες Matth. X 37. — γ) addito λέγουσαι Matth. XXV, 9. Luc. XXIII, 40. δ) ἀποκριθεὶς εἶπεν sq. dat. Matth. XII. 39. 48. XIII, 37. X 28. XV, 24. 28. XVI. 2. 17. XIX, 27. XX, 13. XXV, 26. XX 25. Marc. X, 20. IX, 19. — ε) ἀποκριθεὶς εἶπε vel ἔφη Ma IV, 4. VIII, 8. XV, 13. — ζ) ἀπεκρίθη καὶ λέγει vel εἶπεν αι Marc. VII, 28. Joh. II, 18. III, 9. — η) ἀποκριθεὶς εἶπεν π αὐτόν Matth. III, 15. — ϑ) ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν λέγων ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτὸν εἶπε Luc. IV, 4. XIV, 5. (LXX (XXIII, 5.) — ἀποκρίνεσθαι πρός τινα Act. XXV, 16. —

de eo, qui verba facere incipit: *das Wort nehmen, anu sagen* [vid. tamen, quae habet de locis, in quibus leπεκρίθη vel ἀποκριθεὶς εἶπε, quaestione non praecedente, *he* Quatt. Evangg. Vol. I. p. 412. scribens: equidem arbisse hunc usum hinc maxime derivandum, quod scriptor ssam quaestionem, quae responsum huiusmodi exigat, quidem finxerit suo, sed brevitatis causa omiserit. Quippe illius e responso elucet. Nam ne Hebraeos quidem addu. credam, adeo inertes fuisse, ut sine ulla ratione ita lo:ur.] — aa) sq. dat. Joh. V, 17. — bb) sq. πρός τινα Act. — cc) ἀποκριθεὶς εἶπε vel λέγει Matth. XI, 25. Marc. . Luc. I, 60. — Matth. XV, 15. XVII, 4. XXII, 1. XXVI, :VII, 21. XXVIII, 5. Marc. IX, 5. X, 24. 51. XI, 14. Apoc. . — Matth. XII, 38. Luc. XIV, 3. — Cf. *Gesen.* sub עָנָה, c. VIII, 19.) — De respondentibus legitur ἀπεκρίθην Luemonact. §. 26. Aristaenet. ep. I, 22. 24. Diod. Sic. IV, 31. 17. Ceterum Phrynichi sententiam, ἀποκριθῆναι apud raecos esse i. q. διαχωρισθῆναι, neque unquam dici pro ἰνασθαι, confirmavit *Lobeck* ad Phryn. p. 108. quibus *iturz* de dial. alex. et maced. p 148. q. l. etiam aestimatur Platon. Alcib. II. T. II. p. 149. B.

Ἀπόκρισις, εως, ἡ, *responsio* Luc. II, 47. XX, 26. 22. XIX, 9. — LXX pro מַעֲנֶה Job. XXXV, 5. Prov. XV, 1. Hier. I, 35. et Oecon. VII, 38. Diod. Sic. XIV, 25.)

Ἀποκρύπτω, f. ψω, (ex ἀπό et κρύπτω) *abscondo,* › a) propr. sq. acc. rei Matth. XXV, 18. (Diod. Sic. IV, 20. nab. IV, 4. 11.) — b) *celandi* sens. ut τὴν σοφίαν, τὸ μυν 1 Cor. II, 7. Eph. III, 9. Col I, 26. (sq. dupl. acc. HeroI, 28. cf. *Matthiae* §. 412, 8. p. 562.) — τὶ ἀπό τινος scondere aliquid, ut removeatur ab aliquo] *celare aliquem* Matth. XI, 25. Luc. X, 21. (Ita κρύπτειν τι ἀπό τινος KLII, 20. et Hom. Odyss. XXIII, 10.) LXX pro הִסְתִּיר sq. . XXXVIII, 9. CXIX, 19. et נִפְלָא sq. מִן Jer. XXXII, 17. — s non exstat in N. T.

Ἀπόκρυφος, ον, ὁ, ἡ, 1) *absconditus* Marc. IV, 22. III, 17. (Xen. Symp. VIII, 11.) — 2) *reconditus* Col. II, 3. ro מַטְמֻנִים Dan. XI, 42. מַטְמוֹן Jes. XLV, 3.

Ἀποκτείνω it. ἀποκτένω, [forma Graecis melioris incognita Matth. X, 28. Luc. XII, 4.] etiam ἀποκτέννω . Apoc. VI, 11. et in Codd. Marc. XII, 5. ita LXX Jes. 3. Dan. II, 13. Hab. I, 17. cf. *Sturz* de dial. alex. et ma128.] fut. 1. ἀποκτενῶ, a. 1. p. ἀπεκτάνθην [forma severi Matth. XVI, 21. Marc. VIII, 31. IX, 31. Luc. IX, 22. II, 13. IX, 18. 20. XI, 5. 13. XIII, 10. 15. XIX, 21. item s. LXV, 4. 1063. Joh. Zonaras Annal. VI, 9. cf. *Buttm.* . §. 101. gram. max. §. 101, not. 10. §. 114. *Matthiae*

§. 241. p. 470. ed. II. *Winer* p. 44. *Lobeck* ad Phryn. p. 36.
1) *occido*, *interficio*, *tödten*, *ermorden* a) proprie aa) uni
Matth. X, 28. XXI, 35. 39. XXII, 2. Marc. XII, 5. bis. v. 8.
XII, 4. 5. XIII, 31. XX, 15. Joh. VIII, 22. XVI, 2. Act. XX
XXIII, 12. 14. XXVII, 42. Apoc. II, 13. VI, 8. 11. IX, 5. 1
XI, 5. 7. 13. XIII, 10. 15. XIX, 21. — Matth. XXI, 38.
XII, 7. et Luc. XX, 14. *ἀποκτείνωμεν*, in adhortatione
eidamus, de quo usu coniunct. cf. *Matthiae* §. 515. p.
Buttm. §. 126. not. 7. — Apoc. IX, 18. ἀπὸ τῶν — πληγ
ἀπεκτάνθησαν i. e. vi calamitatum illarum perierunt. Vide
III, 4. (Palaeph. fab. 2. Herodian. II, 12 fin. Xen. Anab. II, 1. 1
bb) *occido* i. e. *mortis supplicio afficio* Matth. XIV, 5. XV
XVII, 23. XXIII, 34. 37. XXIV, 9. XXVI, 4. Marc. VI, 19.
31. IX, 31. X, 34. XIV, 1. Luc. IX, 22. XI, 47-49. XVII
Joh. V, 18. VII, 19. 20. 25. VIII, 37. 40. XI, 53. XII, 10. X
31. Act. III, 15. VII, 52. Rom. XI, 3. 1 Thess. II, 15. (
Apol. Socr. §. 26. Anab. I, 1. 3. Plat. Apol. Socr. §. 30 et 32
cc) de turri ruina sua occidente aliquem: *erschlagen* Luc. X
— b) metaph. aa) pro: *mortem minor* 2 Cor. III, 6. — bb)
tollo, *aboleo*, ut τὴν ἔχθραν Eph. II, 16. —

2) *perdo*, i. e. a) *umkommen lassen, untergehen lasse*
vitam Marc. III, 4. — b) *vernichten*, ut ψυχὴν animum
Seele, Matth. X, 28. — c) *miserum reddo* (Plut. de discrim.
lat. et amici c. 18. Moral. T. I. p. 139.) mortis notione ex
nione iudaica inclusa: *mortem et perniciem affero* Rom. VI

Ἀποκυέω, ῶ, f. ήσω, (pario, de feminis Aelian.
V, 4. Herodian. I, 5. 14.) *gigno*. Bis in N. T. metaph. a) e
Jac. I, 15. ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον —
lium meum facio v. 18. ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας g
nos i. e. filios suos nos fecit ope doctrinae verae.

Ἀποκυλίω, vel κυλίζω vel κυλινδέω, *devolvo*. Q
in N. T. Matth. XXVIII, 2. Marc. XVI, 3. 4. Luc. XXIV, 2.
pro גלל Gen. XXIX, 8. (Apollodor. Bibl. III. c. 14. §. 7.)

Ἀπολαμβάνω, f. λήψομαι, a. 2. ἔλαβον 1) re
recupero Luc. VI, 34. ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. XV, 27. XVII
(Polyb. II, 61. 10. Herodian. IV, 15. 20. Xen. Anab. I, 2. 27
2) *accipio* Luc. XXIII, 41. ἄξια γὰρ, ὧν ἐπράξαμεν, ἀπο
βάνομεν. XVI, 25. Rom. I, 27. Gal. IV, 5. Col. III, 24. 2
v. 8. (Diod. Sic. XII, 45.) — 3) *excipio hospitio* 3 Joh. v.
4) *seorsim sumo* vel *duco* Marc. VII, 33. (Philostr. Vit. A
VII, 18.)

Ἀπόλαυσις, εως, ἡ, (pr. fruitio, das Geniessen I
dian. II, 3. 18. ab ἀπολαύω) *usus*, *fructus*, *commodum*.
legitur. 1 Tim. VI, 17. τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντ
ἀπόλαυσιν qui abunde suppeditat nobis omnia in commodum
ut iis fruamur. Hebr. XI, 25. ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν p
fructu gaudere. (Diod. Sic. XI, 25. Xen. Mem. II, 1. 33.)

Ἀπολείπω, f. ψω, 1) *relinquo* pass. ἀπολείπομαι *linquor, supersum* 2 Tim. IV, 13. 20. Hebr. IV, 6. 9. X, 26. Xen. H. G. III, 1. 7. Polyb. III, 39. 12.) — 2) *desero* Jud. v. 6. τοὺς λιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον (Xen. Ages. II, 29. Lucian. Dial. Mort. V, 1.)

Ἀπολείχω, *lingo, lambo.* Extat tantum Luc. XVI, 21. Aristoph. Vesp. 27. Athen. VI. p. 250. A.)

Ἀπόλλυμι, f. 1. ἀπολέσω, aor. 1. ἀπώλεσα, pf. 1. ἀπολώλεκα, 1) *perdo*, i. e. a) *interficio, vita privo* ἀπόλλυμαι, ἀπολοῦμαι, a. 2. ἀπωλόμην, pf. 2. ἀπόλωλα, *pereo* i. e. *interficior, vita privor.* Matth. II, 13. XII, 14. XXVII, 20. Marc. III. 6. XI, 18. IX, 22. — Luc. XI, 51. Joh. X, 10. — ἀπολλύμεθα Matth. VIII, 25. Marc. IV, 38. Luc. VIII, 24. — XIII, 3. 5. 33. — ἀπολέσθαι ἐν μαχαίρᾳ Matth. XXVI, 52. — λιμῷ Luc. XV, 17. — XVII. 27. 29. 2 Petr. III, 6. (Palaeph. f. 29. Xen. Anab. II. 5. 39. VII, 4. 5. Cyr. IV, 5. 20.) — b) *pessumdo, vernichten,* ἀπόλλυμαι, ἀπωλόμην, ἀπόλωλα, *pessumdor, pereo* Matth. X, 28. Marc. I, 24. Luc. IV, 34. Joh. XI, 50. 2 Cor. IV, 9. Jud. v. 5. 11. (Lucian. Dial. Deorr. XXV, 1. Xen. Cyr. III, 2. 12.) — κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς Matth. XXI. 41. (Cebet. Tab. c. 32. Plut. vit. Ciceron. c. 26. Alciphron. III, 10 et 28. Jos. Ant. VII, 11. 8.) — de rebus ἀπόλλυσθαι *perire, interire, vergehen* Hebr. I, 11. Jac. I, 11. (Xen. Mem. I, 1. 14.) — hinc βρῶσις οὐκ ἀπολλυμένη, *cibus interitui vel corruptioni non obnoxius* Joh. VI, 27. — de utribus: *dissolvi* Matth. IX, 17. Marc. II, 22. Luc. V, 37. — c) *irritum reddo,* ut τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν 1 Cor. I, 19. coll. LXX Jes. XXIX. 14. — d) *miserum reddo,* ἀπόλλυμαι, *miser reddor* Rom XIV, 15. 1 Cor. VIII, 11. IV, 18. Jac. IV, 12. 2 Petr. III, 9. (Xen. Mem. I. 7. 13. H. G. IV, 4. 14.) — respondet τῷ κρίνεσθαι *condemnari* Rom. II, 12. ἀπολλύμενοι ex metonymia effectus pro causa: qui nunc miseri sunt et olim miseri erunt, fidem quippe religioni Jesu denegantes 1 Cor. I, 19. 2 Cor. II, 15. IV, 3. 2 Thess. II, 10. — infra 2. b. bb.

2) *perdo* i. e. *amitto, iacturam facio, ich verliere, ich büsse* ein, ἀπόλλυμαι, *amittor, pereo, ich gehe verloren* a) proprie, ut τὸν μισθόν Matth. X, 42. Marc. IX, 41. — πρόβατον Luc. XV, 4. bis. v. 6. δραχμήν v. 8. 9. — 2 Joh. v. 8. (Aelian. V. H. V, 10. Xen. H. G. I, 1. 5.) — τὴν ψυχήν Matth. X, 39. — proverbiale et sententiosè dictis Matth. XVI, 25. Marc. VIII, 35. Luc. IX, 24. 25. XVII, 37. Job. XII, 25. — XVII, 7. XVIII, 9. — Matth. V, 29. 30. Luc. XXI, 18. Act. XXVII, 34. — Joh. VI, 12. — ex imagine V. T. prophetis usitata Jer. L, 6. Ezech. XXXIV, 16. qua Israelitae Jehovae cultum deserentes gregi pastore destituto et in desertis aberranti comparantur, ἀπολέσθαι dicitur pro: *aberrare a veri Dei cognitione et recta eius colendi ratione,* inclusa miseriae, quae oritur inde, notione aa) universe

I

Matth. X, 6. XV, 24. — τὸ ἀπολωλός i. e. οἱ ἀπολωλότες Matth. XVIII, 11. Luc. XIX, 10. cf. *Winer* p. 73. — Matth. XVIII, 14. Luc. XV, 24. — Ita LXX τὸ ἀπολωλός et hebr. הָאֹבֶדֶת Ezech. XXXIV, 4. 6. Jer. L, 6. Ps. CXIX, 176. — bb) ratione habita vitae et felicitatis olim futurae, ubi opponitur ζωὴν αἰώνιον ἔχειν Joh. III, 15. 16. VI, 39. X, 28. — hinc οἱ ἀπολλύμενοι, *die für die Sache Jesu und für die Seligkeit des Christen in dieser und in iener Welt Verlornen* 1 Cor. I, 19. 2 Cor. II, 15. IV, 3. 2 Thess. II, 10. — [3) ἀπόλλυμι ἀπό τινος ad normam hebr. אָבַד sq. מִן *aufero aliquid ab aliquo*, a. 2. ἀπωλόμην *auferor ab aliquo* i. e. *privatur me aliquis* Apoc. XVIII, 14. Ita LXX et אָבַד sq. מִן Jer. XVIII, 18. LI, 55. Vide tamen de h. l. ἀπό I, 1. a. aa. β.]

Ἀπολλύων, οντος, ὁ, *Apollyon* i. e. perditor, nom. regis tartari i. q. Ἀββαδών, quod vide. Apoc. IX, 11.

Ἀπολλωνία, ας, ἡ, *Apollonia*, urbs Macedoniae inter Amphipolin, a qua unius diei intervallo distabat, et Thessalonicen sita, colonia Corinthiorum et Corcyraeorum, alias ἀπολλωνία μυγδόνιας appellata Act. XVII, 1.

Ἀπολλῶς, ῶ, ὁ, *Apollos*, nomen pr. Judaeo-christiani, genere Alexandrini, de religione christiana latius propaganda meritissimi Act. XVIII, 24. XIX, 1. 1 Cor. I, 12. III, 4. 5. 6. 22. IV, 6. XVI, 12. Tit. III, 13.

Ἀπολογέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ex ἀπό et λόγος) *defendo me, ich rede mich heraus, ich vertheidige mich* a) absolute Luc. XXI, 14. Act. XXVI, 1. Rom. II, 15. — b) sq. ὅτι Act. XXV, 8. (Xen. Oecon. XI, 22.) — c) sq. acc. pron. τί i. e. *etwas zu seiner Vertheidigung anführen* vel *sich in einer gewissen Beziehung vertheidigen* Luc. XII, 11. (Xen. Mem. IV, 8. 4. Apol. Socr. §. 3.) — Act. XXVI, 24. ταῦτα οὖν ἀπολογουμένου i. e. *haec cum ad defendendum se dixisset*, vel, *ita cum defendisset se* cf. *Buttm.* §. 118, 7. *Matthiae* §. 413, not. 3. p. 563. §. 488, p. 676. — d) sq. περί c. gen. rei Act. XXVI, 2. (Dem. 407, penul. Xen. Cyr. II, 2. 13. Anab. VI, 6. 3.) — e) sq. acc. rei Act. XXIV, 10. τὰ περὶ ἐμοῦ ἀπολογοῦμαι, *ich vertheidige mich in meiner Angelegenheit*. (Ita πολλὰ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀπολογησάμενος Diod. Sic. XIII, 69. Dem. 227, 13. 1052, 25.) cf. *Buttm.* §. 118, *Matthiae* §. 423. p. 581. — f) sq. dat. personae, quam versus aliquis sese defendens verba facit, *bei seiner Vertheidigung zu jemandem hin* sprechen Act. XIX, 33. 2 Cor. XII, 19. de quo dat. *Matthiae* §. 393. p. 529 sq. *Winer* p. 212.

Ἀπολογία, ας, ἡ, *defensio* a) absolute Phil. I, 7. 2 Cor. VII, 11. 2 Tim. IV, 16. (Xen. Apol. Socr. §. 4.) — b) dat. vel πρός c. acc. Act. XXII, 1. 1 Cor. IX, 3. 1 Petr. III, (sq. πρός c. acc. Xen. Mem. IV, 8. 5.) v. ἀπολογέομαι sub f. c) sq. περί c. gen. Act. XXV, 16. — Vid. ἀπολογέομαι sub

Ἀπολούω, f. ούσω, *abluo* (propr. Hom. Iliad. XVIII, 345. theo. III. p. 97. E. Lucian. Lexiphan. §. 2 et 4.) metaph. *libero*, ia bis in N. T. de iis, qui culpa peccatorum liberati vel venia peccatorum donati sunt Act. XXII, 16. βάπτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου baptizari et venia peccatorum donari te patere 1 Cor. VI, 11. ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε.

Ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, (ab ἀπολυτρόω dato redemtionis pretio aliquem dimitto Diod. Sic. XIII, 24.) — 1) *redemtio* i. e. *liberatio, quae fit per pretii solutionem.* Ita dicitur de liberatione a peccatorum poenis, parata per Christum, qui vitam deponens λύτρον quasi persolvit [Deone, an diabolo? inepte.] a) propr. Locus classicus est: Eph. I, 7. coll. Col. I, 14. ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, quae appositionis verba semper cogitando addenda sunt, ... igitur de ἀπολυτρώσει τῇ ἐν χριστῷ ἰησοῦ Rom. III, 24. Hebr. IX, 15. — b) per metonym. *redemtor* i. e. auctor τῆς ἀπολυτρώσεως, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν 1 Cor. I, 30. — 2) exclusa λύτρον notione: *liberatio*, ut a vitae periculo et vexationibus Luc. XXI, 28. Hebr. XI, 35. vel a corporis vinculis Rom. VIII, 23. ... τοῦ σώματος, vel ab huius vitae miseriis Eph. I, 14. ἀπολύτρωσις τῆς περιποιήσεως i. e. ἡ περιποιηθεῖσα parata IV, 30. — Saepius non extat in N. T.

Ἀπολύω, f. ύσω, (ex ἀπό et λύω solvo, solvendo disiungo Hom. Odyss. XXI, 46.) 1) *dimitto*, *entlassen* a) universe i. e. de quibuscunque, quos discedere iubemus aa) proprie Matth. XIV, 15. 22. 23. XV, 23. 32. 39. Marc. VI, 36. VIII, 3. 9. Luc. VIII, 38. XIV, 4. Act. XIII, 3. XV, 30. XIX, 40. (Jos. Ant. V, 1, 25. Philo in Flacc. p. 979. A. Plut. Apophth. Moral. T. II. p. 25. ed. *Tauchn.* Polyb. II, 34. 12. VI, 26. 1. Xen. H. G. VI, 5. 21. — ... Diod. Sic. II, 3.) — ἀπολύομαι, *discedo* sq. ἀπό Act. IV, 33. XXVIII, 25. — bb) metaph. pro: *e vita discedere iubeo* Luc. II, 29. (Arrian. Epict. I, 9. Plut. Consol. ad Apoll. c. 13. Moral. T. I. p. 251. ed. *Tauchn.* Similiter ἀπολύεσθαι ἐκ τῶν ... σώματος δεσμῶν Aelian. V. H. V, 6. vel τοῦ ζῆν ibid. XIII, ...) — b) de captivis, qui vinculis soluti vel liberi dimittuntur Act. XVI, 35. 36. XXVI, 32. XXVIII, 18. Hebr. XIII, 23. (Plut. Vit. Phocion. c. 18. Xen. H. G. IV, 8. 21.) — c) de reis vel accusatis, qui absoluti dimittuntur, *absolvo, liberum dimitto aliquem* aa) propr. α) sq. acc. Matth. XVIII, 27. XXVII, 15. Luc. XXII, 68. XXIII, 16. 20. 22. 25. Joh. XIX, 10. 12. bis. Act. III, 13. IV, 21. 23. V, 40. XVII, 9. (Lucian. Dial. Mort. XXIX, 7. Dem. 1439, 26. Xen. Mem. IV, 8. 5.) — β) sq. acc. et dat. illius, in cuius favorem dimittitur aliquis. De quo dat. commodi vid. *Buttm.* §. 120. *Matthiae* §. 387. p. 519. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 420. — Matth. XXVII, 26. Marc. XV, 6. ἀπέλυε i. e. *solebat dimittere* cf. *Buttm.* §. 124, 4. *Matthiae* §. 503, 1. *Winer* p. 103. — v. 11. 15. Luc. XXIII, 17. bis. Joh. XVIII, 39. —

In verbis Matth. XXVII, 17. 21. et Marc. XV, 9. *τίνα θέλετε λύσω ὑμῖν;* nihil supplendum esse, imo per contractionem rum locutionum, quod dici coeptum erat, *τίνα θέλετε ἀπο με ὑμῖν*, abrupto orationis tenore, brevius per *ἀπολύσω* ex docet *Herm.* ad Vig. 884. — bb) metaph. pro: *condono, ve do, verzeihen* Luc. VI, 38. (sq. *τῆς ἁμαρτίας* 2 Macc. XII — d) ubi de divortio agitur, *repudio, τὴν γυναῖκα* Mat 31. 32. bis. XIX, 3. 7. 9. bis. Marc. X, 2. 4. 11. 12. Luc. XV bis. Adde Matth. I, 19. — (Diod. Sic. XII, 8.)

2) *libero* sq. genit. Luc. XIII, 12. (Diod. Sic. IV, 11. I II, 52. 2. Plut. de consol. ad Apoll. c. 11. Moral. T. I. p Xen. Mem. II, 1. 5.) cf. *Matthiae* §. 331. p. 453. *Fischer* ad T. III. P. I. p. 360 sq. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀπομάσσω, ττω, f. *ξω*, (ex *ἀπό* et *μάσσω* tango, abstergo, semel in N. T. Luc. X, 11. (Polyb. XV, 26. 3. I IV. p. 149. C.) De acc. sequente medium: *ἀπομασσόμεθα* wischen von uns ab] *τὸν κονιορτόν* v. *Buttm.* §. 122, 2. 5. *thiae* §. 491. p. 680 sq. *Winer* p. 109. et de dat. incon *ὑμῖν Buttm.* §. 120. *Matthiae* §. 387. p. 519. *Winer* p. 8

Ἀπονέμω, f. *νεμῶ*, (ex *ἀπό* et *νέμω* distribuo Pol 69, 5.) *tribuo, exhibeo*, semel in N. T. 1 Petr. III, 7. *ἀ μόντες τιμήν* honore prosequentes. (Polyb. VIII, 15. 9. Her I, 8. 1. Lucian. Dial. Deorr. VI, 4.)

Ἀπονίπτω, f. *ψω*, (ex *ἀπό* et *νίπτω*) *abluo*, med. *νίπτομαι, me abluo* sq. *τὰς χεῖρας* ich wasche *meine H* Ita semel Matth. XXVII, 24. coll. Deut. XXI, 6. — Schol. ad Aiac. 663. *ἔθος ἦν παλαιοῖς, ὅτε ἢ φόνον ἀνθρώπου ἢ σφαγὰς ἐποίουν ὕδατι ἀπονίπτειν τὰς χεῖρας εἰς κάθαρσι μιάσματος.* — LXX pro רָחַץ Prov. XXX, 12. שָׁטַף 1 Regg. 38. מָחָה Prov. XXX, 20. (Theophr. Char. 25. (16.) Atl Deipnos. IX, c. 18. IV, 149. C.)

Ἀποπίπτω, f. *πεσοῦμαι*, a. 2. *ἀπέπεσον*, (ex *ἀ πίπτω* cado) *decido, delabor* Act. IX, 18. — LXX pro נָפַל XXIX, 23. (Aesop. fab. 188. Xen. H. G. I, 6. 33.)

Ἀποπλανάω, ῶ, f. *ήσω*, (ex *ἀπό* et *πλανάω* erra cio) *aberrare facio*, metaph. *decipio*, passivum: *aberro, m deficio.* Legitur bis Marc. XIII, 22. 1 Tim. VI, 20. *ἀπὸ τ στεως.* LXX pro הִטָּה Prov. VII, 21. נִדַּח 2 Chron. XXI, 1

Ἀποπλέω, f. *πλεύσω*, (ex *ἀπό* et *πλέω* navigo) *discedo* Act. XIII, 4. XIV, 26. XX, 15. XXVII, 1. (Polyb. II, Xen. Anab. V, 4. 12.) Saepius non habetur in N. T.

Ἀποπλύνω, f. *υνῶ*, (ex *ἀπό* et *πλύνω* lavo) *abluo spülen*, de vasis et instrumentis. Semel occurrit Luc. V, LXX pro כִּבֵּס 1 Sam. XIX, 24. שָׁטַף Ez. XVI, 9. (Hom. C VI, 95.)

'Αποπνίγω, f. ξω, (ex ἀπό et πνίγω) *suffoco*, bis in N. T. Matth. XIII, 7. Luc. VIII, 33. (Herodian. I, 17. 24. Xen. Cyr. VIII, 2. 21.)

'Απορέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et πόρος via, nescio, quae via ingredienda sit, metaph. difficultate premor) et ἀπορέομαι, *dubius haereo, nescio, quid statuam, dicam, agam, verlegen seyn.* Quater in N. T. a) absolute 2 Cor. IV, 8. — b) sq. περί τινος Joh. XIII, 22. — c) sq. ἐν, *in Bezug auf* Gal. IV, 20. cf. *Winer* p. 85. *Matthiae* §. 404. p. 548. — d) sq. εἴς τι, *in Bezug auf etwas* Act. XXV, 20. — cf. *Winer* p. 85. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 153. *Matthiae* §. 578. p. 844. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. §. 37. p. 188. (Aelian. V. H. VIII, 5. Xen. Anab. VI, 1. 22. VII, 3. 29.)

'Απορία, ας, ἡ, (ab ἀπορέω quod vide; defectus, universe Herodian. VIII, 4. 9.) *defectus* vel *inopia consilii.* Semel Luc. XXI, 25. συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ perturbatio gentium cum consilii inopia coniuncta. LXX pro בְּהָלָה Levit. XXVI, 16. צָרָה Ies. VIII, 22. (Herodian. IV, 14. 1. Xen. Anab. I, 3. 13.)

'Απορρίπτω, f. ψω, (abiicio Aelian. V. H. II, 30.) *deiicio* pro: ἀπορρίπτω ἐμαυτόν *deiicio* vel *demitto me.* Semel in N. T. Act. XXVII, 43. — LXX pro הִשְׁלִיךְ Exod. XXII, 31. cf. *Matthiae* p. 687. (ita ἀπορρίψαντες Lucian. Ver. hist. I. §. 38. et ῥίπτειν ἑαυτόν Arrian. Indic. c. 24. §. 7.)

'Απορφανίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et ὀρφανός) *orbo,* (propr. i. e. parentibus orbum reddo Aeschyl. Choeph. 243.) i. e. *privo.* Semel in N. T. 1 Thess. II, 17.

'Αποσκευάζομαι, f. άσομαι, (ex ἀποσκευάζω vasa aufero) *vasa colligo.* Semel legitur e lect. vulg. in N. T. Act. XXI, 15. (Dionys. Hal. Ant. IX, 23.) Vid. 'Επισκευάζομαι.

'Αποσκίασμα, τος, τό, (ex ἀπό et σκιάζω obumbro) *adumbratio, umbra* metaph. *levissimum vestigium.* Semel legitur Iac. I, 7.

'Αποσπάω, ῶ, f. άσω, (ex ἀπό et σπάω traho) 1) *avello, abstraho* Act. XX, 30. ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν abstrahere discipulos ab aliquo sic, ut se sequantur. — sq. ἀπό XXI, 1. ἀποσπασθέντες ἀπ' αὐτῶν divulsi ab illis (sq. τινά Herodian. V, 6. 3. Aelian. V. H. XIII, 32. sq. τινά τινος Xen. Hell. XI, 1.) ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν i. e. gladio stricto Matth. XXVI, 51. — 2) ἀποσπάομαι, *discedo, abeo* Luc. XXII, 41. (Xen. H. G. I, 3. 4. τινὰ ἀπό τινος.)

'Αποστασία, ας, ἡ, (ex ἀπό et ἵστημι) *defectio,* bis in N. T. Act. XXI, 21. 2 Thess. II, 3. — LXX pro סָרָה Jer. XXIX, 32. (Plut. vit. Galb. c. 1. Greg. Nazianz. Orat. IV, 87. B. Cyrill. contr. Julian. V, 153. B.) ἀποστασία seriores, ἀπόστασις Graeci antiquiores cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 528.

'Αποστάσιον, ίου, τό, (defectio, Abfall, ut libertorum a patrono Dem. 940, 15. vel civium) 1) *repudium, divortium*

Marc. X, 4. Matth. XIX, 7. βιβλίον ἀποστασίου hebr. כְּרִיתֻת liber repudii Deut. XXIV, 1. 3. — 2) ut lat. repudium: *liber pudii* Matth. V, 31. (Sueton. Calig. c. 36.)

Ἀποστεγάζω, f. άσω, (ex ἀπό et στέγη tectum) *ctum aufero* vel *detego*. Semel legitur in N. T. Marc. II, Erant tecta apud Judaeos non fastigiata, sed plana, ut in iis ambulari posset. (Strabo IV, p. 304. et VIII, p. 542. C.)

Ἀποστέλλω, f. στελῶ, (ex ἀπό et στέλλω mitto) 1) *m* a) de rebus, quas abduci vel perferri a me ad aliquem in Matth. XXI, 3. Marc. XI, 3. (Aelian. V. H. XII, 1 et 51. Xen. H V, 1. 20.) — δρέπανον, concise pro: δρεπτάς i. e. messores falce Marc. IV, 29. — τὴν ἐπαγγελίαν i. e. τὸν παράκλητον ἐπηγγελμένον Luc. XXIV, 49. — τὸν λόγον Act. X, 36. XIII. τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ Act. XXVIII, 28. (Similiter σημεῖα τέρατα ἀποστέλλειν Aelian. V. H. XII, 57.) — b) de pers aa) quas abduci a nobis iubemus, sq. πρός c. acc. Joh. XVIII — bb) quas cum mandatis mittimus: *legare aliquem* α) sq. αα) plene Matth. X, 5. 16. 40. XI, 10. XIII, 41. XXI, 1 XXII, 3. 4. XXIV, 31. Marc. III, 14. VI, 7. IX, 37. X XII, 5. XIII, 27. XIV, 13. Luc. I, 19. IV, 18. IX, 2. X, 3. XIV, 17. 32. XIX, 14, 29. XX, 20. XXII, 8. 35. Joh. I, 24. 28. 34. IV, 38. V, 36. 38. VI, 29. 57. VII, 29. 32. VIII, 42. 42. XVII, 3. 18. 21. 23. 25. XX, 21. Act. III, 20. 26. IX, X, 20. XV, 27. XVI, 35. 36. Rom. X, 15. 1 Cor. I, 17. Ap XXII, 6. (Diod. Sic. XI, 28. Thuc. I, 91.) — ββ) minus pl ita ut ἀποστείλας, iunctum c. verbo finito, nos non tam ip quam per alios a nobis missos fecisse aliquid, indicet, ut ἀ στείλας ἀνεῖλε Matth. II, 16. ἀποστείλας ἐκράτησε Marc. VI, — Act. VII, 14. — Apoc. I, 1. (Plut. de puer. educ. c. 14. N T. I. p. 24. πέμψας ἀνεῖλε τὸν θεόκριτον. Xen. Cyr. III, 1 πέμψας ἠρώτα. plene Jos. de b. iud. I, 12. 7. ἐκπέμψας ὁπλί πολλοὺς μὲν ἀπέκτεινε.) — γγ) sq. duplici acc. personae, ita, quo consilio missus sit aliquis, alter accusativus indicet, τοῦ ὁ θεὸς ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέστειλεν i. e. hunc ita D misit, ut esset dux et vindex libertatis Act. VII, 35. — 1 IV, 10. 11. — cf. *Matthiae* §. 414. p. 568. — β) sq. accus dativo eius', ad quem mittitur aliquis Matth. XXII, 16. cf. *M thiae* §. 394. c. p. 533. — γ) sq. acc. et praepos. εἰς αα) c. loci א) plene Matth. XX, 2. Luc. I, 26. Joh. III, 17. X, XVII, 18. bis. Act. X, 8. XIX, 22. 2 Tim. IV, 12. 1 Joh. IV Apoc. V, 6. (Dem. 256, 14. Thuc. I, 90.) — ב) minus plene, missus aliquo dicitur, nescio quis Matth. XIV, 35. Act. V, XI, 13. — ββ) c. acc. personae, ad quam mittitur aliquis M XV, 24. Luc. XI, 49. Act. XXVI, 17. — γγ) ita, ut εἰς ad c silium pertineat, quo mittitur aliquis Luc. IV, 43. Hebr. I, 14 δ) sq. acc. et πρός c. acc. personae, ad quam mittitur ali αα) plene Matth. XXI, 34. 37. XXIII, 34. 37. Marc. XII, 2. 4. 6.

Luc. VII, 3. 20. XIII, 34. XX, 10. Act. VII, 34. VIII, 14. IX, 38. XI, 11. 30. 2 Cor. XII, 17. — ββ) minus plene Matth. XXVII, 19. Marc. III, 31. Joh. V, 33. XI, 3. Act. XIII, 15. — ε) sq. acc. et ἐκ c. gen. loci Joh. I, 19. — ζ) sq. acc. cum πρὸ προςώπου τινός mittere aliquem ita, ut praecedat aliquem vel ante aliquem Matth. XI, 10. Marc. I, 2. Luc. VII, 27. X, 1. — η) ἀποστέλλεσθαι ἀπὸ αα) τοῦ οὐρανοῦ i. e. de coelo 1 Petr. I, 12. — ββ) pro ὑπό τινος Act. X, 17. — θ) ἀποστέλλεσθαι παρά τινος pro ὑπό τινος Joh. I, 6. — ι) universe Joh. IX, 7.

2) *dimitto, fortschicken* — ἐν ἀφέσει i. e. in statu libertatis i. e. liberum dimittere aliquem Luc. IV, 19. — LXX Jes. LVIII, 6. — (Plut. Apophth. Mor. T. II. p. 24. ed. *Tauchn.* Xen. Anab. II, 1. 5.) — εἰς τὸν οἶκον Marc. VIII. 26. — ἔξω τῆς χώρας Marc. V, 10. — Matth. VIII, 31. ἀπόστειλον — ἀγέλην i. e. ita nos dimitte, ut abeamus in gregem. Codd. ἐπίτρεψον.

3) *remitto* Marc. XII, 3. (Aelian. V. H. XII, 1. ἀπέστειλε δὲ πίσω αὐτὴν ἀποῦσα.)

Ἀποστερέω, ῶ, f. ήσω (ex ἀπό et στερέω privo) *privo aliquem aliqua re, defraudo*, passiv. *privor*, med. *privari* vel *defraudari me patior* cf. *Buttm.* §. 122, 8. *Matthiae* §. 492, c. p. 683. *Winer* p. 109. a) universe Marc. X, 9. 1 Cor. VI, 8. — sq. genit. rei 1 Tim. VI, 5. τῶν ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας = a vera religione alienorum. cf. *Matthiae* §. 331. p. 452. — b) maxime de iis, qui debita non reddunt, commodata denegant, ut Jac. V, 4. et de coniugibus, mutuum corporis usum sibi denegantibus 1 Cor. VII, 5. — LXX pro עָשַׁק Deut. XXIV. 14. גָּרַע Exod. XXI, 10. (Xen. Mem. I, 2. 63. Thuc. I, 40. Plut. vit. Demosth. c. 4. Joseph. Ant. IV, 8. 38.)

Ἀποστολή, ῆς, ἡ, (missio, de navibus Thuc. VIII, 9.) *munus legati*, sensu christiano: *manus apostolicum* Act. I, 25. Rom. I, 5. Gal. II, 8. 1 Cor. IX, 2.

Ἀπόστολος, ου, ὁ, (missus Herodot. I, 21. 22.) *legatus cum mandatis missus*, ita in N. T. a) de legato quocunque Joh. XIII, 16. 2 Cor. VIII, 23. Phil. II, 25. — b) de legatis divinis aa) universe Luc. XI, 49. Eph. III, 5. Apoc. II, 2. — bb) de Jesu, misso a Deo in has terras, ut esset hominum σωτήρ Hebr. III, 1. — cc) de viris, quibus uteretur Jesus in doctrina sua propaganda atque in opere, quod inchoaverat, salutari peragendo α) de apostolis κατ᾽ ἐξοχὴν ita appellatis s. de τοῖς δώδεκα vel etiam τοῖς ἕνδεκα Matth. X, 1—4. XXVI, 14. al. — β) de Paulo Rom. I, 1. κατ᾽ ἐξοχὴν τῶν ἐθνῶν ἀποστόλῳ constituto i. e. ut extra Palaestinam ad gentiles potissimum ferret doctrinae christianae notitiam Rom. XI, 13. — γ) de quibuscunque, quorum opera uti decreverat Jesus in opere suo perficiendo Act. VIII, 14. XIV, 4. 14. Rom. XVI, 7. 1 Cor. IV, 9.

Ἀποστοματίζω, f. ίσω, (i. e. ἀπὸ στόματος vel ἀπὸ μνήμης λέγω memoriter recito Athenaeus IX. memoriter recitare

iubeo Plato Euthydem. p. 216. G. p. 217. A. Plut. vit. Thes c. 5. cf. *Ruhnken.* ad Tim. p. 43. 44. in N. T.) *quaestion propositis exerceo aliquem, ad respondendum prolicio*, seme N. T. Luc. XI, 53.

Ἀποστρέφω, f. ψω, (ex ἀπό et στρέφω verto) 1) *a to aliquem* vel *aliquid ab aliquo* a) activum: sq. ἀπό 2 I IV, 4. — Luc. XXIII, 14. τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ καίσαρος = ad fectionem a Caesare incitare. Rom. XI, 26. τὴν ἀσέβειαν ἰακώβ coll. Jes. LIX, 20. — Act. III, 26. (Diod. Sic. IV, Xen. Cyr. II, 4. 25. ἀποστρέφεσθαί τινος de deficientibus H. G. IV, 8. 4.) — b) medium *ἀποστρέφομαί τινα av me ab aliquo*, a. 2. p. significatione media ἀπεστράφην *Buttm.* §. 122, not. 1. §. 123, 2. *Matthiae* §. 493, e. p. *Winer* p. 112. et de accus. *Matthiae* §. 377, not. 1. p. *Buttm.* §. 122, 4. *Winer* p. 109.] aa) de deserentibus 2 Ti. 15. — bb) de aversantibus [propr. de iis, qui faciem avertu aliquo Aelian. V. H. XII, 1. Plut. vit. Caesar. c. 48. Xen. Cy 5. 36.] i. e. *sperno*, *aversor* α) propr. Tit. I, 14. Hebr. XII (Polyb. IX, 39. 6.) — β) *repudiandi* sens. *abweisen*, *zurück sen* Matth. V, 42. — 2) *reduco*, *refero*, *zurückbringen*, ut γύριον Matth. XXVII, 3. — LXX et הֵשִׁיב Gen. XV, 16. XX 15. — *τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς* reponere dium *in locum suum* i. e. dahin, wohin es gehört i. e. in v nam. Ita הֵשִׁיב חֶרֶב אֶל נְדָנָהּ 1 Chron. XXI, 27.

Ἀποστυγέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό augente et στυγέω *detestor*, *odio habeo*, semel in N. T. Rom. XII, 9. (Herodot 47. VI, 129. Parthen. Erot. 8. Anth. I, 83. 3.)

Ἀποσυνάγωγος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀπό et συνάγω *synagoga* vel *coetu et consuetudine Judaeorum eiectus*, *sa prohibitus*. Ter in N. T. Joh. IX, 22. XII, 42. XVI, 2. Erat a haec excommunicatio nunc נִדּוּי, quae mensis tantum spa durans ab uxoris et domesticorum consuetudine ad quatuor c tus excludebat atque quemadmodum certis tantum conditio interesse sacris permittebat, ita, ut a capite radendo et lav abstineret ὁ ἀποσυνάγωγος imperabat, nunc חֵרֶם i. e. exc a conventibus sacris solemnis cum maledictionibus et diris, solitis a coetu Decemvirorum, coniuncta, nunc denique שׁ qua ὁ ἀποσυνάγωγος afficiebatur sic, ut nunquam ad Judaei coetum redire posset.

Ἀποτάσσομαι, f. ξομαι, med. (verbi ἀποτάσσω pono, aus einander ordnen, item; ablego, abordnen Dem. 23 *valere iubeo*, *valedico* sq. dat. a) pp. Marc. VI, 46. Luc. IX ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου per attractionem pro: ἀ χεσθαι εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀποτάξασθαι τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ cf. *Herm.* ad Vig. p. 893. ad Sophocl. Electr. 135. Act. X 18. 20. 2 Cor. II. 13. — (Jos. Ant. VIII, 13. 7.) — b) me *renuntio* Luc. XIV, 33.. (Joseph. Ant. XI, 6. 8. Jamblich.

c. 28. p. 145.) cf. *Lobeck* ad Phryn. qui p. 23. 24. hanc valedicendi significationem Atticis ignotam fuisse et viguisse tantum aetate Alexandrina docet.

Ἀποτελέω, ῶ, f. έσω, (ex ἀπό et τελέω) *perficio*. Semel legitur Jac. I, 15. (Xen. H. G. III, 2. 9. Thuc. IV, 69. Plato Epist. 7.)

Ἀποτίθεμαι, med. (verbi ἀποτίθημι depono) *a me depono, von sich legen*, sq. acc. [cf. *Buttm.* §. 122, 4. *Matthiae* §. 492. p. 682. *Winer* p. 109.] a) pp. Act. VII, 58. τὰ ἱμάτια (Aelian. V. H. III, 3.) — b) metaph. *renuntio alicui rei, aversor aliquid*, ut τὰ ἔργα τοῦ σκότους Rom. XIII, 12. τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸ ψεῦδος Eph. IV, 22. 25. Col. III, 28. Jac. I, 21. 1 Petr. II, 1. Hebr. XII, 1. (Lucian. Dial. Mort. X, 8. Dionys. Halic. Ant. IX, 33. Aristaen. I. ep. 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποτινάσσω, f. ξω, (ex ἀπό et τινάσσω, quatio, pulso) *excutio, decutio* Luc. IX, 5. τὸν κονιορτόν. Act. XXVIII, 5. τὸ θηρίον. — LXX pro נִעֵר 1 Sam. X, 2. נָאַר Thren. II, 7. (ἀποτινάσσειν κίσσον Eurip. Bacch. v. 253.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀποτίω, f. ίσω, (ex ἀπό et τίω solvo) *solvo*, ut debitum, reddendi sens. semel in N. T. Philem. v. 19. — LXX pro שִׁלֵּם 1 Sam. XXIV, 19. נָתַן Exod. XXI, 19. שָׁקַל Exod. XXII, 17. (Hom. Iliad. I, 28. Xen. Anab. VI, 6. 16.)

Ἀποτολμάω, f. ήσω, (ex ἀπό et τολμάω) *sustineo, audeo*. Semel in N. T. Rom. X, 20. ἀποτολμᾷ καὶ λέγει i. e. audacter, libere professus est. cf. *Winer* p. 16b. *Gesen.* p. 823. (Diod. Sic. XII, 17. Polyb. II, 45. 2. Aeschin. 9, 36.)

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ex ἀπό et τέμνω, seco, scindo) *rigor, severitas, schneidende Strenge und Schärfe*. Semel occurrit Rom. XI, 22. (Diod. Sic. XII, 16. et Tom. IX. p. 394. Bip. Plut. de puer. educ. c. 18.)

Ἀποτόμως, adv. *vehementer, acriter, severe*. Bis legitur 2 Cor. XIII, 10. Tit. I, 13. (Polyb. XVII, 11. 2.) Vid. ἀποτομία.

Ἀποτρέπω, f. ψω, *averto aliquem ab aliqua re* (Xen. Symp. IV, 48.) ἀποτρέπομαι *averto me ab aliquo, fugio aliquem*, sq. acc. de quo vide ἀποστρέφω 1. b. Legitur tantum 2 Tim. III, 5. (Plut. Fab. c. 16.)

Ἀπουσία, ας, ἡ, (ab ἄπειμι, absum) *absentia*. Tantum Phil. II, 12. legitur. (Xen. Vect. IX, 10.)

Ἀποφέρω, pf. ἀπήνεγκα, (ex ἀπό et φέρω) *aufero, abduco* Marc. XV, 1. Luc. XVI, 22. 1 Cor. XVI, 3. Apoc. XVII, 3. XXI, 10. — LXX pro הֵבִיא Ps. XLIV, 16. הוֹבִיל Hos. X, 6. (Xen. Cyr. II, 4. 19.)

Ἀποφεύγω, f. ξομαι, (ex ἀπό et φεύγω) *effugio, entrinnen*. Legitur ter, sq. genit. 2 Petr. I, 4. cf. *Matthiae* §. 331, 6. p. 453. — sq. acc. 2 Petr. II, 18. 20. (Xen. Mem. III, 11. 8.)

Ἀποφθέγγομαι, f. έγξομαι, (ex ἀπό et φθέγγοι sonum vel vocem edo) *eloquor*, *enuntio*. Ter legitur Act. 4. 14. XXVI, 25. LXX pro נִבָּא 1 Chron. XXV, 1. קסם Ez. III (Diog. Laert. I, 63.)

Ἀποφορτίζομαι, f. ίσομαι, (ex ἀπό et φόρτος on *onus meum depono*. Semel in N. T. legitur Act. XXI, 3. de n merces suas vel transportante [v. *Bornem.* in *Rosenmüller* R Vol. II. p. 251.] vel exponente [cf. *Winer* p. 142.] est vox pı pria nautarum et mercatorum naves exonerantium vel, ut ex nant merces, vel ut tempestate exorta naufragium facilius ef giant. (Dionys. Halic. Ant. III, 44. Athenaeus II, p. 37. C.)

Ἀπόχρησις, εως, ἡ, (ab ἀποχράομαι abutor Herodi I, 8. 2.) *abusus*. Semel legitur in N. T. Col. II, 22. ἅ ἐστι πάν εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει quae omnia, cautio scil. in eden bibendo, contrectando, perniciem afferunt abusu. Qui abusus quonam cernatur, docent, quae sequuntur: κατὰ τὰ ἐντάλμα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων i. e. si quis utitur iis ad hon num magis praecepta, quam accommodate ad placita divina.

Ἀποχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἀπό et χωρέω) *discedo*. I gitur ter sq. ἀπὸ Matth. VII, 23. Luc. IX, 39. Act. XIII, 13. (P lyb. I, 9. 5. Thuc. VII, 73.)

Ἀποχωρίζω, f. ίσω, (ex ἀπό et χωρίζω) *separo*, *iungo* pass. *seiungor*, *dissolvor* Apoc. VI, 14. ὁ οὐρανὸς ἀπεχ ρίσθη, *discedendi* sensu, sq. ἀπό Act. XV, 39. cf. *Matthi* §. 331. p. 454. (πρός τινα Plut. vit. Demetr. c. 48.)

Ἀποψύχω, f. ξω, (ex ἀπό et ψύχω) *exspiro*, *exanima* Semel Luc. XXI, 26. (de morientibus et iis, qui deliquium pat untur Alciphr. III, ep. 72. Hom. Odyss. XXIV, 346. Arrian. di epict. IV, 1. 146.)

Ἄππιος, ου, ὁ, *Appius*, Ἄππιος φόρος, *foru Appii*, oppidum Italiae, situm ad viam Appiam (Horat. Sat. 5. 3.) distans quatuor milliaria ab urbe Roma. Haec via celeb rima, strata lapide quadrato, Roma per portam Capenam duc Capuam et Brundusium, exstructa erat ab Appio Claudio Coe censore Act. XXVIII, 15.

Ἀπρόσιτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et πρόσειμι acced *inaccessus*. Semel 1 Tim. VI, 16. φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον. Omn fere antiquitatis, etiam orientis, populi sedem habere Deos ex stimabant in luce splendidissima oculorum aciem perstringent serior atque cultior aetas hanc dicendi rationem transtulit ad m iestatem divinam imbecillitati humanae incomprehensam. Cf. Ps CIV, 1-3. Ezech. I. (Diod. Sic. XIX, 96. Polyb. III, 49. 7.)

Ἀπρόσκοπος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et προσκόπτω im pingo, illido) 1) *qui nemini offensioni est*, *offendiculo care* (pp. Sirac. XXXII, 22. ὁδὸς ἀπρ.) metaph. *qui neminem a peccandum sollicitat* 1 Cor. X, 32. — 2) *qui procedens* n

offendit metaph. *qui a virtutis tramite non deflexit, sceleris purus* Act. XXIV, 16. Phil. I, 10.

Ἀπροςωπολήπτως, adv. *absque partium studio* v. πρόςωπον et λαμβάνω. Semel 1 Petr. I, 17.

Ἄπταιστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et πταίω impingo, offendo) *non offendens* (pp. Xen. d. re equest. I, 6.) metaph. *non peccans*. Semel Jud. v. 24.

Ἅπτομαι v. Ἅπτω.

Ἅπτω, f. ἅψω, I) activum (necto, ich hefte, hefte an, universe Hom. Odyss. XXI, 408. tum de rebus igni admotis) *accendo, incendo, ich stecke an, ich zünde an* Luc. VIII, 16. XI, 33. XV, 8. XXII, 55. (Theophr. Char. 28 [18], 1. Thuc. IV, 100 et 133.) — II) medium: ἅπτομαι [ich hefte mich an etwas, ich hafte oder sitze fest an etwas, adhaereo Hom. Iliad. VIII, 67.] *tango, attingo, anfassen, anrühren, berühren*, sq. genit. cf. *Matthiae* §. 365. p. 491. *Winer* p. 81. a) proprie aa) universe Matth. VIII, 3. 15. IX, 20. 21. 29. XIV, 35. bis. XVII, 7. XX, 34. Marc. I, 41. III, 10. V, 27. 28. 30. 31. VI, 56. VII, 33. VIII, 22. X, 13. Luc. V, 13. VI, 19. VII, 14. 39. VIII, 45. 46. 47. XVIII, 15. XXII, 51. Joh. XX, 17. (Aelian. V. H. I, 20. Xen. Mem. II, 1. 24.) — bb) sensu levitico et ratione habita superstitionis iudaicae Col. II, 21. μὴ ἅψῃ noli attingere [sc. hoc vel illud, aut: hunc vel illum cibum.] 2 Cor. V, 17. ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε [sensu iudaico Jes. LII, 11. et *Gesen.* ad h. l.] pro: nolite commercium habere cum profanis. (σίτου ἅπτεσθαι Philostr. vit. Apoll. III, 26. Xen. Mem. II, 1. 2. Cyr. I, 3. 5.) — b) metaph. ut nos: sich mit etwas befassen oder einlassen, *rem habeo cum aliquo* aa) de re venerea: γυναικός, *concumbere* [pp. Plut. vit. Alex. M. c. 21. Plato de rep. VIII. p. 913. A. et *tangere* Horat. Serm. I, 2. 54. Terent. Heaut. IV, 2. 15. — LXX pro נָגַע Gen. XX, 6. Prov. VI, 29.] pro *uxorem duco* 1 Cor. VII, 1. — bb) de insidiis: *aggredior ut laedam, laedo* 1 Joh. V, 18. (Arrian. Exped. Alex. M. IV, 4. 1.)

Ἀπφία, ας, ἡ, *Apphia*, nom. propr. mulieris Philem. v. 2.

Ἀπωθέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἀπό et ὠθέω pello) *repello*. Med. ἀπωθέομαι, οῦμαι, *a me repello, a me detrudo* sq. accus. cf. *Buttm.* §. 122, 4. *Matthiae* §. 492. p. 682. *Winer* p. 109. a) pp. Act. VII, 27. ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών. — LXX pro רָחַק Ez. XLIII, 9. (Aelian. V. H. XII, 22. Herodian. IV, 14. 18.) — b) *reiiciendi* vel *repudiandi* sens. Act. VII, 39. XIII, 46. Rom. XI, 1. 2. 1 Tim. I, 19. — LXX pro מָאַס Jer. II, 37. IV, 30. VI, 19. et pro זָנַח Ps. CVIII, 11. (Plut. Caesar. c. 61. Xen. Cyr. VI, 1. 26.)

Ἀπώλεια, ας, ἡ, (ex ἀπόλλυμι perdo) 1) *perditio, consumtio* (Polyb. VI, 59. 5.) pro: *dispendium, profusio* Matth. XXVI, 8. Marc. XIV, 4. — 2) *pernicies, miseria* Matth. VII, 13. Joh. XVII, 12. et 2 Thess. II, 3. ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας i. e. homo poena dignus, perfidus, scelestus ex hebr. Jungitur enim, ut

apud Graecos παῖς, υἱός cf. *Vig.* p. 184. *Matthiae* p. 594., apud Hebr. בֵּן nominibus aliis ita, ut significet hominem, ad qu res nominibus illis declaratae ullo aliquo modo pertinent, בָּנִים מַשְׁחִיתִים Jes. I, 4. cf. *Gesen.* Lehrg. d. hebr. Spr. p. 646. 6 et hebr. Gramm. p. 200. §. 111. 2. a. — Act. VIII, 20. τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν pro: ἀπέλθοι εἰς ἀπώλειαν καὶ εἴη ἐν ἀπωλείᾳ. (cf. εἰς δόμους μένειν apud Soph Aiac. v. 80. et *Herm.* ad h. l. et εἰς ἀνάγκην κείμεθα Eurip. Ipl Taur. v. 620. cf. *Matthiae* §. 596. p. 876 sq. *Winer* p. 161.) Act. XXV, 16. χαρίζεσθαί τινα εἰς ἀπώλειαν condonare aliqu alicui hoc consilio, ut perdatur vel condemnetur. Phil. I, III, 19. 1 Tim. VI, 9. Rom. IX, 22. 2 Petr. II, 1. αἱρέσεις ἀπωλείας opiniones perniciosae v. 2. 2 Petr. II, 3. III, 7. 16. He X, 39. εἰς ἀπώλειαν i. e. ita, ut pereamus vel in perniciem ri mus. Apoc. XVII, 8. 11. (Aesop. fab. 48. Herodian. VIII, 8. 9.

Ἀρά, ᾶς, ἡ, (preces supplices Hom. Iliad. XV, 598.) *dir exsecratio.* Semel Rom. III, 14. — LXX pro אָלָה Gen. XXIV קְלָלָה Prov. XXVI, 2. (Diod. Sic. XIII, 69. Aelian. V. H. III, Polyb. IX, 40. 6. Dem. 363, 12.)

Ἄρα, particula 1) concludendi vim habens: *igitur, er, nun, folglich, sonach, somit.* Ut apud Graecos, ita in N. *transitum facit* ad ea, quae natura sua e verbis proxime pr cedentibus sequuntur, ut qua sensum sit: *inde sequitur, in efficitur, inde patet.* Cf. *Buttmann* §. 136. et *Passow* in L gr. sub ἄρα. *Herm.* ad Vig. p. 823. Legitur a) nude posit et aa) ut apud Graecos non ab initio orationis Rom. VII, 21. εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον. VIII, 1. οὐδὲν ἄρα κατάκριμα. 1 Cor. 10. VII, 14. 15. Gal. III, 7. (Lucian. Dial. Mort. XIII, 1. Xe Anab. I, 7. 18. II. G. IV, 8. 4.) — bb) contra morem Graecoru et praecepta grammaticorum ab initio orationis legitur α) ur verse Luc. XI, 48. Rom. X, 17. 2 Cor. VII, 12. Gal. IV, Hebr. IV, 9. — cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 563. β) praecedente εἰ, *wenn*, ita, ut conclusionem apodoseos ind cat Matth. XII, 28. et Luc. XI, 20. 2 Cor. V, 14. Gal. II, 21. III, Hebr. XII, 8. cf. *Fritzsche* l. l. — γ) in interrogatione: *ergo,* Gal. V, 11. ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ i. e. non igitur sublata est offensio, quae est in doctrina de Jesu crucifixo? cf. *Herm.* ad Vig. p. 823. — b) iungitur cum aliis vocabulis, aa) cum γέ intendente et extollente id, ad quod pertinet: ἄραγε *itaque ergo.* Legitur ab initio orationis Matth. VII, 20. ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. XVII, 26. Act. XI, 18. bb) cum οὖν igitur ἄρα οὖν *itaque ergo*, legitur ab initio ora tionis Rom. V, 18. VII, 3. 25. VIII, 12. IX, 16. 18. XIV, 12. 1 Gal. VI, 10. Eph. II, 19. 1 Thess. V, 6. 2 Thess. II, 15. (ἄρ' οὖ Graecis nunquam poni ab initio et sicubi ab initio positum legatu mutandum esse in ἆρ' οὖν, item ἆρ' οὖν nonnisi in interrogati nibus adhiberi sic, ut expectetur responsio affirmans id, de qu

c. 28. p. 145.) cf. *Lobeck* ad Phryn. qui p. 23. 24. hanc valedicendi significationem Atticis ignotam fuisse et viguisse tantum aetate Alexandrina docet.

Ἀποτελέω, ῶ, f. *έσω,* (ex *ἀπό* et *τελέω*) *perficio.* Semel legitur Jac. I, 15. (Xen. H. G. III, 2. 9. Thuc. IV, 69. Plato Epist. 7.)

Ἀποτίθεμαι, med. (verbi *ἀποτίθημι* depono) *a me depono, von sich legen,* sq. acc. [cf. *Buttm.* §. 122, 4. *Matthiae* §. 492. p. 682. *Winer* p. 109.] a) pp. Act. VII, 58. *τὰ ἱμάτια* (Aelian. V. H. III, 3.) — b) metaph. *renuntio alicui rei, aversor aliquid,* ut *τὰ ἔργα τοῦ σκότους* Rom. XIII, 12. *τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸ ψεῦδος* Eph. IV, 22. 25. Col. III, 28. Jac. I, 21. 1 Petr. II, 1. Hebr. XII, 1. (Lucian. Dial. Mort. X, 8. Dionys. Halic. Ant. IX, 33. Aristaen. I. ep. 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἀποτινάσσω, f. *ξω,* (ex *ἀπό* et *τινάσσω,* quatio, pulso) *excutio, decutio* Luc. IX, 5. *τὸν κονιορτόν.* Act. XXVIII, 5. *τὸ θηρίον.* — LXX pro נָפַשׁ 1 Sam. X, 2. נִעֵר Thren. II, 7. (*ἀποτινάσσειν κίσσον* Eurip. Bacch. v. 253.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀποτίω, f. *ίσω,* (ex *ἀπό* et *τίω* solvo) *solvo,* ut debitum, *reddendi* sens. semel in N. T. Philem. v. 19. — LXX pro שִׁלֵּם 1 Sam. XXIV, 19. נָתַן Exod. XXI, 19. שָׁקַל Exod. XXII, 17. (Hom. Iliad. I, 28. Xen. Anab. VI, 6. 16.)

Ἀποτολμάω, f. *ήσω,* (ex *ἀπό* et *τολμάω*) *sustineo, audeo.* Semel in N. T. Rom. X, 20. *ἀποτολμᾷ καὶ λέγει* i. e. audacter, libere professus est. cf. *Winer* p. 169. *Gesen.* p. 823. (Diod. Sic. XII, 17. Polyb. II, 45. 2. Aeschin. 9, 36.)

Ἀποτομία, ας, ἡ, (ex *ἀπό* et *τέμνω,* seco, scindo) *rigor, severitas, schneidende Strenge und Schärfe.* Semel occurrit Rom. XI, 22. (Diod. Sic. XII, 16. et Tom. IX. p. 394. *Bip.* Plut. de puer. educ. c. 18.)

Ἀποτόμως, adv. *vehementer, acriter, severe.* Bis legitur 2 Cor. XIII, 10. Tit. I, 13. (Polyb. XVII, 11. 2.) Vid. *ἀποτομία.*

Ἀποτρέπω, f. *ψω,* *averto aliquem ab aliqua re* (Xen. Symp. IV, 48.) *ἀποτρέπομαι averto me ab aliquo, fugio aliquem,* sq. acc. de quo vide *ἀποστρέφω* 1. b. Legitur tantum 2 Tim. III, 5. (Plut. Fab. c. 16.)

Ἀπουσία, ας, ἡ, (ab *ἄπειμι,* absum) *absentia.* Tantum Phil. II, 12. legitur. (Xen. Vect. IX, 10.)

Ἀποφέρω, pf. *ἀπήνεγκα,* (ex *ἀπό* et *φέρω*) *aufero, abduco* Marc. XV, 1. Luc. XVI, 22. 1 Cor. XVI, 3. Apoc. XVII, 3. XXI, 10. — LXX pro הֵבִיא Ps. XLIV, 16. הוֹבִיל Hos. X, 6. (Xen. Cyr. II, 4. 19.)

Ἀποφεύγω, f. *ξομαι,* (ex *ἀπό* et *φεύγω*) *effugio, entrinnen.* Legitur ter, sq. genit. 2 Petr. I, 4. cf. *Matthiae* §. 331, 6. p. 453. — sq. acc. 2 Petr. II, 18. 20. (Xen. Mem. III, 11. 8.)

apud Graecos παῖς, υἱός cf. *Vig.* p. 134. *Matthiae* p. 594 apud Hebr. בֵּן nominibus aliis ita, ut significet hominem, ad c res nominibus illis declaratae ullo aliquo modo pertinent בְּנֵי מִשְׁתֶּה Jes. I, 4. cf. *Gesen.* Lehrg. d. hebr. Spr. p. 646. et hebr. Gramm. p. 200. §. 111. 2. a. — Act. VIII, 20. τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν pro: ἀπέλθοι εἰς ἀπώλειαν καὶ εἴη ἐν ἀπωλείᾳ. (cf. εἰς δόμους μένειν apud Sop. Aiac. v. 80. et *Herm.* ad h. l. et εἰς ἀνάγκην κείμεθα Eurip. Ip. Taur. v. 620. cf. *Matthiae* §. 596. p. 876 sq. *Winer* p. 161. Act. XXV, 16. χαρίζεσθαί τινα εἰς ἀπώλειαν condonare aliq alicui hoc consilio, ut perdatur vel condemnetur. Phil. I, III, 19. 1 Tim. VI, 9. Rom. IX, 22. 2 Petr. II, 1. αἱρέσεις ἀπωλείας opiniones perniciosae v. 2. 2 Petr. II, 3. III, 7. 16. H X, 39. εἰς ἀπώλειαν i. e. ita, ut pereamus vel in perniciem mus. Apoc. XVII, 8. 11. (Aesop. fab. 48. Herodian. VIII, 8. §

Ἀρά, ᾶς, ἡ, (preces supplices Hom. Iliad. XV, 598.) di *exsecratio.* Semel Rom. III, 14. — LXX pro אָלָה Gen. XXI קְלָלָה Prov. XXVI, 2. (Diod. Sic. XIII, 69. Aelian. V. H. III, Polyb. IX, 40. 6. Dem. 363, 12.)

Ἄρα, particula 1) concludendi vim habens: *igitur, e nun, folglich, sonach, somit.* Ut apud Graecos, ita in N. *transitum facit* ad ea, quae natura sua e verbis proxime pr cedentibus sequuntur, ut qua sensum sit: *inde sequitur, i efficitur, inde patet.* Cf. *Buttmann* §. 136. et *Passow* in l gr. sub ἄρα. *Herm.* ad Vig. p. 823. Legitur a) unde posi et aa) ut apud Graecos non ab initio orationis Rom. VII, 21. ρίσκω ἄρα τὸν νόμον. VIII, 1. οὐδὲν ἄρα κατάκριμα. 1 Cor 10. VII, 14. 15. Gal. III, 7. (Lucian. Dial. Mort. XIII, 1. X Anab. I, 7. 18. H. G. IV, 8. 4.) — bb) contra morem Graecor et praecepta grammaticorum ab initio orationis legitur α) i verse Luc. XI, 48. Rom. X, 17. 2 Cor. VII, 12. Gal. IV, Hebr. IV, 9. — cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 563. β) praecedente εἰ, *wenn,* ita, ut conclusionem apodoseos in cat Matth. XII, 28. et Luc. XI, 20. 2 Cor. V, 14. Gal. II, 21. III, Hebr. XII, 8. cf. *Fritzsche* l. l. — γ) in interrogatione: *ergo* Gal. V, 11. ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ i. e. nu igitur sublata est offensio, quae est in doctrina de Jesu crucifixo? cf. *Herm.* ad Vig. p. 823. — b) iungitur cum aliis vocabulis, aa) cum γέ intendente et extollente id, ad quod pertinet: ἄρα *itaque ergo.* Legitur ab initio orationis Matth. VII, 20. ἄρ ἀπὸ τῶν καρπῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. XVII, 26. Act. XI, 18 bb) cum οὖν igitur ἄρα οὖν *itaque ergo*, legitur ab initio o tionis Rom. V, 18. VII, 3. 25. VIII, 12. IX, 16. 18. XIV, 12. Gal. VI, 10. Eph. II, 19. 1 Thess. V, 6. 2 Thess. II, 15. (ἄρ' Graecis nunquam poni ab initio et sicubi ab initio positum legat mutandum esse in ἆρ' οὖν, item ἆρ' οὖν nonnisi in interrogat tibus adhiberi sic, ut expectetur responsio affirmans id, de

interrogatur, cum initio per interrogationem cum negatione affirmaret, docet *Herm.* ad Vig. p. 823. idem ad Sophocl. Antig. 628. quibus adde *Herm.* Sophocl. Oedip. Col. praef. p. XVI sq. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 225 sq. *Passow* WB. I. 200. *Buttmann* §. 136. sub ἄρα, et de ἄρα οὖν in locis Paulinis *Winer* p. 188.) 2) *forte*, *etwa*, *wohl*. Ita a) post pron. interrogat. τίς, τίς ἄρα *quis tandem?* Matth. XVIII, 1. XIX, 25. 27. XXIV, 45. Marc. IV, 41. Luc. I, 66. VIII, 25. XII, 42. XXII, 23. Act. XII, 18. (Eurip. Iph. Aul. 791. Sophocl. Aiac. 1164. Lucian. Amor. §. 20. καὶ τίς ἄρα.) — b) post particulas interrogat. εἰ, μή, οὐκ num: num *forte* aa) nude positum Marc. XI, 13. Act. VII, 1. VIII, 22. XXI, 38. 2 Cor. I, 17. — LXX pro אַךְ. Ps. LVIII, 12. LXXIII, 13. pro כִּי Gen. XVIII, 3. (Xen. Mem. II, 2. 2.) — bb) iunct. c. γέ intendente. Act. XVII, 27. — Saepius non legitur in N. T.

Ἄραγε v. ἄρα 1. b. aa. et 2. b. bb.

Ἄρα οὖν v. ἄρα 1. b. bb.

Ἆρα, circumflexum notat *num?* et legitur in N. T. bis et quidem sic, ut sequatur responsio negans id, de quo interrogatum est. Legitur a) nude positum Luc. XVIII, 8. ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Gal. II, 17. ἆρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. — LXX pro הֲ num? Gen. XVIII, 13. XXXVII, 10. (Xen. Mem. II, 5. 2. et Cyr. I, 4. 11.) cf. *Hermann* ad Vig. p. 823. extr. — b) iunctum c. γέ extollente id, quo pertinet Act. VIII, 30. ἆρά γε γινώσκεις [verstehst du denn], ἃ ἀναγινώσκεις; (Xen. Mem. III, 2. 2. Oecon. I, 1. Cyr. I, 6. 12.) Saepius non extat in N. T.

Ἆρά γε v. ἆρα.

Ἀραβία, ας, ἡ, *Arabia*, nomen peninsulae sitae inter Palaestinam, Syriam, sinum arabicum et persicum itemque mare australe, cuius incolae in libris sacris V. T. antiquioribus בְּנֵי קֶדֶם, in posterioribus עַרְבִים appellantur Judd. VI, 3. Jes. XI, 24. Jer. XLIX, 28. 1 Regg. IV, 30. 2 Chron. VII, 11. XXII, 1. Neh. II, 19. Divisa est haec terra ab exteris, ut a Strabone XVI. et Ptolemaeo, in Arabiam felicem — ἀραβία ἡ εὐδαίμων — petraeam — πετρώδης et desertam — σκηνῖτις vel ἔρημος — atque quemadmodum ista, *Jemen* i. e. dextra appellata, posita est inter sinum arabicum, persicum et mare australe, ita partes eius, interiores potissimum, fertilitate excellunt atque odoribus, thure, cinnamo, myrrha, cassia abundant; illa vero, ab urbe Petra petraeae nomen nacta et ad occidentem maxime sita ac fines habens Aegyptum, mare mediterraneum, Palaestinam, Syriam et Arabiam desertam, montibus magis et campis arenosis, quam soli fertilitate insignis est. Haec denique, nunc *Beniah* dicta, confinis Palaestinae, Syriae, Babyloniae, Mesopotamiae, Arabiae felicis et petraeae sterilis est maximamque partem hominibus inculta. Gal. I, 17. IV, 25.

Ἀραμ, *Aram.* Nom. propr. viri Matth. I, 13. Luc. I inter maiores Jesu commemorati.

Ἀραψ, ἄραβος, ὁ, *Arabs* Act. II, 11.

Ἀργέω, -ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et ἐργάζομαι propr. rusticum non facio, non laboro Xen. Cyr. I, 2. 25.) *cesso, cior* 2 Petr. II, 3. τὸ κρίμα οὐκ ἀργεῖ (ab opere cesso Xen. VI, 2. 32. Dem. 819, 16. et LXX pro בטל Cohel. XII, 3.)

Ἀργός, ή, όν, (forma recentior, obvia quidem in Aristot. Hist. Anim. X, 27. 470. tum Artemid. II, 32. Plut Aristid. c. 16. pro antiquiori ὁ, ἡ ἀργός Xen. Cyr. III, 2 I, 6. 17. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 105. ex ἀεργός opus rust non faciens Herodot. V, 6. in N. T.) 1) *otiosus, labore va* Matth. XX, 3. 6. — de iis, qui otio diffluunt, *piger* 1 Ti 13. Tit. I, 12. γαστέρες ἀργαί. 2 Petr. I, 8. q. l. ἀργὸς εἰ *segnis ratione habita alicuius rei* vel *in aliqua re.* (Aelian. X, 14. Xen. Cyr. I, 6. 17.) — 2) *iners* [ita de agro inculto. vit. Poplic. c. 8. — de facultatibus, quae inertes iacent et utilitatis vel fraudis praebent Dem. 815, 5. — de verbis Jos. XV, 7. 4.] i. e. *inutilis, perniciosus* Matth. XII, 36. πᾶν ἀργόν [de quo nominat. absoluto vid. *Fritzsche* Quatt. Evv.] p. 441. *Buttm.* §. 132, not. 1. §. 138. II, 5. in fin. coll. G p. 725.] ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ τοῦ λόγου. (cf. *iners fraus* Terent. Heaut. V, 4. 10. *civis in* Cic. Offic. II, 14. *oratio inutilis sibi* Liv. XXII, 14. similiter ἀ στος et ἀσεβής alternant Sirac. XVI, 1.)

Ἀργύρεος, οῦς, έα, ᾶ, εον, οῦν, *argenteus.* F contracta legitur Act. XIX, 24. 2 Tim. II, 20. Apoc. IX Saepius non legitur. (Aelian. Hist. Anim. II, 11.)

Ἀργύριον, ίου, τό, (demin. vocab. ἄργυρος) 1) *a tum* Act. III, 16. VII, 16. XX, 33. 1 Petr. I, 18. (Aelian. I, 22. Xen. Mem. III, 1. 9) — 2) metonym. *pecunia* a) uni Matth. XXV, 18. 27. XXVIII, 12. 15. Marc. XIV, 11. Luc. XIX, 15. 23. XXII, 5. Act. VIII, 20. (Herodian. II, 13. 12. Mem. I, 6. 5.) — b) τὰ ἀργύρια apud Judaeos: *siclus* nummus argenteus, quo post exilium a Simonis, principis Ju temporibus vel ab anno 141. a. Chr. utebantur Judaei, ae tetradrachma attica vel didrachma alexandrina, qui nummus cis στατήρ, Alexandrinis vero interpretibus semper δίδραχμ σίκλος appellabatur, efficiens XVI fere grossos nostrae mo Matth. XXVI, 15. XXVII, 3. 5. 6. 9. Huc num referendus s cus Act. XIX, 19. dissentiunt interpretes, aliis ἀργύρια h. siclos iudaicos, aliis significari δραχμήν i. e. denarium, ae tem tres grossos affirmantibus.

Ἀργυροκόπος, ου, ὁ, (ex ἀργυρός et κόπτω t cudo; argenticusor) *faber argentarius.* Semel in N. T. XIX, 24. (Ita ἀργυροκοπεῖον fabrica argentarii Polyb. 10. 3. et ἀργυροκόπος Plut. de vitand. aere alien. c. 7.)

Ἄργυρος, ου, ὁ, (ab ἀργός albus) *argentum*, metonym. *res argento confecta* a) ut vasa et opera argentea 1 Cor. III, 2. Jac. V, 3. (Xen. Cyr. VIII, 7. 25. de loculo argenteo) — b) simulacra Deorum argentea Act. XVII, 29. — c) *pecunia* Matth. X, 9. (Herodot. II, 6 et 11.)

Ἄρειος πάγος, ου, ὁ, *Areopagus, collis Martius* Act. XVII, 19. 22. (Herodot. VIII, 52.) Erat Areopagus iudicium supremum apud Athenienses, cuius erat iudicare de criminibus, de caede deliberata, de incendio voluntario, de morte pharmacis parata, de vulneribus opera data inflictis, de sacris, ne quid temere in sacris receptis mutaretur, de moribus denique publicis. Ἄρειος πάγος hoc iudicium appellabatur, quod sedes eius esset in colle Marti sacro atque dicebatur Mars, cum interfecisset Halirrhothium, Neptuni filium, eo in loco capitis causam coram XII diis iudicibus dixisse. (Pausan. Attic. I. c. 28.) Cooptabantur autem in numerum Areopagitarum nonnisi viri genere vitaeque castitate et integritate excellentes, iique tanta innocentia et religione de causis capitalibus pronuntiabant, ut, ne observarent dicentem, sed quae dicerentur, noctu, non interdiu iudicarent, atque tam alto, quae in hoc iudicio agebantur, silentio premebant, ut, qui silendi arte praestaret, ἀρεοπαγίτου σιωπηλότερος diceretur. Cf. Xen. Mem. III, 5. 20. Dem. 641, 17. Aelian. V. H. V, 15.

Ἀρεοπαγίτης, ου, ὁ, *Areopagita, iudicii Arei assessor* Act. XVII, 34. (ita Dinarch. 38. Aeschin. c. Timarch. 104. Lucian. Hermot. c. 64. Athen. XIII, 21. 46. sed ἀρειοπαγίτης Suidas sub ἄρειος πάγος et ἀρεωπαγίτης Lucian. Anachars. c. 19. Illud minus bene, hoc pessime editum esse monet *Lobeck* ad Phryn. p. 599. 698.)

Ἀρέσκεια, ας, ἡ, *placendi studium* Col. I, 20. εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν i. e. ita, ut omnino placeatis vel probemini. (de blanditiis Diod. Sic. XIII, 53. Theophr. Char. 3 [5]. Athen. c. 16. p. 255. A. et c. 62. p. 477. ed. *Schweigh.*)

Ἀρέσκω, f. ἀρέσω, (ab ἄρω placo, amicum reddo Hom. Iliad. IX, 120.) *placeo, probor alicui*, dicitur de placendi studio tunc honesto, nunc inhonesto a) simpliciter aa) sq. dat. cf. *Matthiae* §. 383. p. 512. Matth. XIV, 6. Marc. VI, 22. Rom. VIII, 8. 1 Cor. VII, 32 - 34. 1 Thess. IV, 1. 2 Tim. II, 4. (Aelian. V. H. I, 6. Plut. de puer. educ. c. 9. Mor. T. I. p. 12. Xen. Mem. I, 2. 47.) — bb) sq. ἐνώπιόν τινος pro dat. simplici Act. VI, 5. ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους. — Ita LXX pro יִּיטַב בְּעֵינֵי 1 Regg. III, 10. (1 Macc. VIII, 21.) cf. *Gesen.* Lehrg. p. 820. — b) pro: *placere studeo*, ζητῶ ἀρέσκειν 1 Cor. X, 33. Gal. I, 10. 1 Thess. II, 4. 15. cf. *Winer* p. 107. — — de hominibus ita, ut alteri placeant, operam dantibus, ut commodo eius consulant Rom. XV, 1. 2. 3. — Saepius non habetur in N. T.

Ἀρεστός, ή, όν, 1) *gratus, acceptus* a) sq. dat. Joh. VIII, 29. Act. XII, 3. (Porphyr. de abstin. I, 25. Plut. de def. orac. c. 8.

Moral. T, III. p. 145. ed. *Tauchn.* Plut. vit. Fab. c. 14. Xen. C II, 3. 7.) — b) sq. ἐνώπιόν τινος pro dat. simpl. v. ἀρέσκ 1 Joh. III, 22. — c) ἀρεστόν ἐστι, *placet*, sq. acc. c. i Act. VI, 2. cf. *Matthiae* §. 531. p. 759. et §. 536. p. 771. — (ἀρέσκω sq. infinit. Herodian. I, 17. 17.) — 2) *conveniens*, *aequi commodus* Act. VI, 2. — LXX ita pro טוֹב Gen. XVI, 6. ה Exod. XV, 26. Deut. VI, 18.

Ἀρέτας, α, ὁ, *Aretas*, nomen regis arabici, qui, fi sua ab Herode Antipa genero repudiata, bellum huic intulit a p. Chr. 37. eiusque exercitum profligavit. Tiberius igitur, i digne ferens Aretae audaciam et in auxilium ab Herode Anti vocatus, Vitellio, Syriae praesidi, ut bello illum adoriatur ac v vum eum aut mortuum sibi tradat, imperat. Vitellio vero bellu iam parante Tiberius obiit; quod cum audivisset, milites ex it nere reductos in hiberna dimisit, imo de provincia decessit 39. p. Chr. Quo facto Aretas Damasco potitus ἐθνάρχην ei pra fecit 2 Cor. XI, 32.

Ἀρετή, ῆς, ἡ, (bonitas, quaelibet vel hominis vel r praestantia Hom. Iliad. XX, 411. Xen. Hiero II, 2. Polyb. II, 1 1) *praestantia, virtus* a) de Dei maiestate summa 1 Petr. II, 9. LXX per metonym. pro הוֹד et תְּהִלָּה Jes. XLII, 8. 12. Hab. III, (plur. ἀρεταί virtutes Diod. Sic. V, 71.) — b) de benignitate d vina 2 Petr. I, 3. Alii uti δόξαν h. l. commemoratam ad felicit tem hominum referunt, ita ἀρετήν de virtutis studio explica sic, ut διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς consilium innuant, quo ἐκάλε Deus homines. — 2) *virtus*, *officium*, *factum honestum*, *ein Tugend* Phil. IV, 8. 2 Petr. I, 5.

Ἀριθμέω, ῶ, f. ήσω, *numero* Matth. X, 30. Luc. XII, Apoc. VII, 9. LXX pro סָפַר Ps. LVI, 9. CXLVII, 4. (Xen. Sym IV, 43.)

Ἀριθμός, οῦ, ὁ, *numerus* Joh. VI, 10. οἱ ἄνδρες τὸ ἀριθμὸν [i. e. *numero*, *an der Zahl*] πεντακισχίλιοι. (ἐ τὸν ἀριθμὸν Dionys. Halic. de comp. verb. p. 160. ed. *Schäf.* Heliodor. Aether. lib. I, 8. Plato de rep. V. 388.) Act. IV, 4. Ap XX, 8. — XIII, 18. ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί i. e. *numer qui potest ab homine iniri* vel *numerus vulgaris* cf. *Gesen.* Jes. Vol. I. p. 325. et supra ἄνθρωπος 1, a. bb. β. Alii: numer hominem indicans. Luc. XXII, 3. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα Lat. e numero duodecim discipulorum (Diod. Sic. XIX, 101.)

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, *Arimathaea* vel *Arimathia*, no men urbis palaestinensis. Fuerunt autem in Palaestina huius no minis urbes plures, una in tribu Beniamin רָמָה, alia in trib Naphthali, alia in tribu Ascher, alia denique in tribu Ephrai sita, patria et sedes Samuelis, appellata רָמָתַיִם צוֹפִים 1 Sam. I, 1 ῥαμαθέμ 1 Macc. XI, 34. ῥαμαθά Jos. Arch. XLV, 11. Quaenam earum in N. T. commemoretur, certo dici nequit Matth. XXVII 57. cet.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, *Aristarchus*, nom. pr. viri Macedonis, Thessalonicensis, christiani, Paulo in itinere comitis, in seditione Ephesi orta a turba comprehensi et postea cum Paulo Romam in captivitatem abducti Act. XIX, 29. XX, 4. XXVII, 2. Col. IV, 10. Philem. v. 24.

Ἀριστάω, ῶ, f. ήσω, (cibum primum sumo, prandeo, cibo matutino ante laborem Xen. Cyr. VI, 4. 1. de cibo meridiano I, 2. 11. Aelian. V. H. IX, 14. in N. T.) 1) *ientaculum* i. e. *primum cibum capio* Joh. XXI, 12. 15. — 2) e dial. alex. *ceno* sq. παρά τινι Luc. XI, 37. cf. VII, 36. ubi φαγεῖν μετά τινος.

Ἀριστερός, ά, όν, *sinister, laevus.* Ter in N. T. Matth. VI, 3. Luc. XXIII, 33. et 2 Cor. VI, 7. (Xen. Cyr. VIII, 4. 3.)

Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, *Aristobulus*, nom. pr. viri christiani Rom. XVI, 10.

Ἄριστον, ου, τό, 1) *prandium* i. e. cibus, quem praeter coenam vel δεῖπνον, Hauptmahlzeit, semel adhuc, nunc mane, nunc ante, nunc post meridiem capiebant Luc. XI, 38. XIV, 12. (Xen. Cyr. IV, 2. 38. Thuc. VII, 81.) — 2) e dialect. alex. *coena* i. q. δεῖπνον Matth. XXII, 4.

Ἀρκετός, ή, όν, *sufficiens* (ab ἀρκέω q. vid.) Matth. VI, 34. ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει. τὰ ἑαυτῆς ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ, ἡ κακία αὐτῆς q. l. verbis τὰ ἑαυτῆς explicationis causa et appositionis loco adduntur verba ἡ κακία αὐτῆς. cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 285. — Alii, ut apud Graecos praedicatum generis neutrius interdum iungitur cum subiecto generis feminini, cf. *Buttm.* §. 116, 4. *Matthiae* §. 437, 4. p. 606. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 310. ita huius loci verba iungunt: ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς cf. *Winer* p. 144. Praeplacet prior ratio. — Matth. X, 25. ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς διδάσκαλος αὐτοῦ, pro: γενέσθαι ὡς διδάσκαλος αὐτοῦ cf. *Winer* p. 134. Aliter *Fritzsche* l. l. p. 379. enarrans: ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ sc. μὴ εἶναι αὐτὸν ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, ἵνα κ. τ. λ. satis sit discipulo, non superare magistrum, *ut ei possit par esse redditus.* — 1 Petr. IV, 3. ἀρκετὸς ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου, τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι. (Isocrat. in Panegyr. ἱκανὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος, ἐν ᾧ τι τῶν δεινῶν οὐ γέγονε.)

Ἀρκέω, ῶ, f. ήσω, (arceo Hom. Iliad. VI, 16. XV, 534) 1) *opitulor, suppetias fero* 2 Cor. XII, 9. ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου. quod ad no. 2. h. l. referunt. (Hom. Iliad. XXI, 331. et Odyss. XIII, 4.) — 2) *sufficio* a) sq. dat. pers. et nom. rei Matth. XXV, 9. Joh. VI, 7. (Arrian. Epict. II, 19. Herodian. IV, 7. 10. Xen. Mem. I, 6. 9.) — b) ἀρκεῖ μοι *sufficit mihi, contentus sum* Joh. XIV, 8. — c) med. ἀρκοῦμαι aa) sq. dat. rei: *contentus sum aliqua re* Luc. III, 14. Hebr. XIII, 5. (Arrian. Epict. III, 12. Jos. Antt. XII, 7. 2. Teles ap. Stob. XCV. p. 523.) — 1 Tim. VI, 8.

K

Moral. T. III. p. 145. ed. *Tauchn.* Plut. vit. Fab. c. 14. Xen. Cyr. II, 3. 7.) — b) sq. ἐνώπιόν τινος pro dat. simpl. v. ἀρέσκω, 1 Joh. III, 22. — c) ἀρεστόν ἐστι, *placet*, sq. acc. c. inf. Act. VI, 2. cf. *Matthiae* §. 531. p. 759. et §. 536. p. 771. — (ita ἀρέσκω sq. infinit. Herodian. I, 17. 17.) — 2) *conveniens, aequus, commodus* Act. VI, 2. — LXX ita pro טוֹב Gen. XVI, 6. יָשָׁר Exod. XV, 26. Deut. VI, 18.

Ἀρέτας, α, ὁ, *Aretas*, nomen regis arabici, qui, filia sua ab Herode Antipa genero repudiata, bellum huic intulit ao. p. Chr. 37. eiusque exercitum profligavit. Tiberius igitur, indigne ferens Aretae audaciam et in auxilium ab Herode Antipa vocatus, Vitellio, Syriae praesidi, ut bello illum adoriatur ac vivum eum aut mortuum sibi tradat, imperat. Vitellio vero bellum iam parante Tiberius obiit; quod cum audivisset, milites ex itinere reductos in hiberna dimisit, imo de provincia decessit a. 39. p. Chr. Quo facto Aretas Damasco potitus ἐθνάρχην ei praefecit 2 Cor. XI, 32.

Ἀρετή, ῆς, ἡ, (bonitas, quaelibet vel hominis vel rei praestantia Hom. Iliad. XX, 411. Xen. Hiero II, 2. Polyb. II, 15.) 1) *praestantia, virtus* a) de Dei maiestate summa 1 Petr. II, 9. — LXX per metonym. pro הוֹד et תְּהִלָּה Jes. XLII, 8. 12. Hab. III, 3. (plur. ἀρεταί virtutes Diod. Sic. V, 71.) — b) de benignitate divina 2 Petr. I, 3. Alii uti δόξαν h. l. commemoratam ad felicitatem hominum referunt, ita ἀρετήν de virtutis studio explicant sic, ut διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς consilium innuant, quo ἐκάλεσε Deus homines. — 2) *virtus, officium, factum honestum, eine Tugend* Phil. IV, 8. 2 Petr. I, 5.

Ἀριθμέω, ῶ, f. ήσω, *numero* Matth. X, 30. Luc. XII, 7. Apoc. VII, 9. LXX pro סָפַר Ps. LVI, 9. CXLVII, 4. (Xen. Symp. IV, 43.)

Ἀριθμός, οῦ, ὁ, *numerus* Joh. VI, 10. οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν [i. e. *numero, an der Zahl*] πεντακισχίλιοι. (Ita τὸν ἀριθμὸν Dionys. Halic. de comp. verb. p. 160. ed. *Schäfer.* Heliodor. Aether. lib. I, 8. Plato de rep. V. 388.) Act. IV, 4. Apoc. XX, 8. — XIII, 18. ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστί i. e. *numerus, qui potest ab homine iniri* vel *numerus vulgaris* cf. *Gesen.* ad Jes. Vol. I. p. 325. et supra ἄνθρωπος 1, a. bb. β. Alii: numerus hominem indicans. Luc. XXII, 3. ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα ut Lat. e numero duodecim discipulorum (Diod. Sic. XIX, 101.)

Ἀριμαθαία, ας, ἡ, *Arimathaea* vel *Arimathia*, nomen urbis palaestinensis. Fuerunt autem in Palaestina huius nominis urbes plures, una in tribu Beniamin רָמָה, alia in tribu Naphthali, alia in tribu Ascher, alia denique in tribu Ephraim sita, patria et sedes Samuelis, appellata רָמָתַיִם צוֹפִים 1 Sam. I, 1. ῥαμαθέμ 1 Macc. XI, 34. ῥαμαθά Jos. Arch. XLV, 11. Quaenam earum in N. T. commemoretur, certo dici nequit Matth. XXVII, 57. cet.

Ἀρίσταρχος, ου, ὁ, *Aristarchus*, nom. pr. viri Macedonis, Thessalonicensis, christiani, Paulo in itinere comitis, dissione Ephesi orta a turba comprehensi et postea cum Paulo [...]am in captivitatem abducti Act. XIX, 29. XX, 4. XXVII, 2. [C]ol. IV, 10. Philem. v. 24.

Ἀριστάω, ῶ, f. ήσω, (cibum primum sumo, prandeo, [d]e cibo matutino ante laborem Xen. Cyr. VI, 4. 1. de cibo meri[d]iano I, 2. 11. Aelian. V. H. IX, 14. in N. T.) 1) *ientaculum [v]el primum cibum capio* Joh. XXI, 12. 15. — 2) e dial. alex. [...]eno sq. *παρά τινι* Luc. XI, 37. cf. VII, 36. ubi φαγεῖν μετά [τι]νος.

Ἀριστερός, ά, όν, *sinister, laevus*. Ter in N. T. [M]atth. VI, 3. Luc. XXIII, 33. et 2 Cor. VI, 7. (Xen. Cyr. VIII, 4. 3.)

Ἀριστόβουλος, ου, ὁ, *Aristobulus*, nom. pr. viri [c]hristiani Rom. XVI, 10.

Ἄριστον, ου, τό, 1) *prandium* i. e. cibus, quem praeter coenam vel δεῖπνον, Hauptmahlzeit, semel adhuc, nu[n]c mane, [t]unc ante, nunc post meridiem capiebant Luc. XI, 38. XIV, 12. (Xen. Cyr. IV, 2. 38. Thuc. VII, 81.) — 2) e dialect. alex. *coena* [i.] q. δεῖπνον Matth. XXII, 4.

Ἀρκετός, ή, όν, *sufficiens* (ab ἀρκέω q. vid.) Matth. VI, [34.] ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει. τὰ ἑαυτῆς ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ, ἡ [κακί]α αὐτῆς q. l. verbis τὰ ἑαυτῆς explicationis causa et apposi[tio]nis loco adduntur verba ἡ κακία αὐτῆς. cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. [Vo]l. I p. 235. — Alii, ut apud Graecos praedicatum generis neu[tr]i interdum iungitur cum subiecto generis feminini, cf. *Buttm.* [§.] 116, 4. *Matthiae* §. 437, 4. p. 606. *Fischer* ad Weller. Vol. [II]. P. I. p. 310. ita huius loci verba iungunt: ἡ γὰρ αὔριον μερι[μνήσ]ει τὰ ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς cf. *Winer* [p.] 144. Praeplacet prior ratio. — Matth. X, 25. ἀρκετὸν τῷ [μαθ]ητῇ, ἵνα γένηται ὡς διδάσκαλος αὐτοῦ, pro: γενέσθαι ὡς [διδάσ]καλος αὐτοῦ cf. *Winer* p. 134. Aliter *Fritzsche* l. l. p. 379. [...]enarrans: ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ sc. μὴ εἶναι αὐτὸν ὑπὲρ τὸν [διδάσ]καλον, ἵνα κ. τ. λ. satis sit discipulo, non superare magi[stru]m, *ut ei possit par esse redditus*. — 1 Petr. IV, 3. ἀρκετὸς [γὰρ] ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου, τὸ θέλημα τῶν [ἐθνῶ]ν κατεργάσασθαι. (Isocrat. in Panegyr. ἱκανὸς γὰρ ὁ [παρε]ληλυθὼς χρόνος, ἐν ᾧ τι τῶν δεινῶν οὐ γέγονε.)

Ἀρκέω, ῶ, f. ήσω, (arceo Hom. Iliad. VI, 16. XV, 534) [...]*diuuo, suppetias fero* 2 Cor. XII, 9. ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου. [hu]c ad no. 2. h. l. referunt. (Hom. Iliad. XXI, 331. et Odyss. XIII, [...]) — 2) *sufficio* a) sq. dat. pers. et nom. rei Matth. XXV, 9. [Joh.] VI, 7. (Arrian. Epict. II, 19. Herodian. IV, 7. 10. Xen. Mem. [...] 9.) — b) ἀρκεῖ μοι *sufficit mihi, contentus sum* Joh. [XIV], 8. — c) med. ἀρκοῦμαι aa) sq. dat. rei: *contentus sum [aliqu]a re* Luc. III, 14. Hebr. XIII, 5. (Arrian. Epict. III, 12. Jos. [Antt.] XII, 7. 2. Teles ap. Stob. XCV. p. 523.) — 1 Tim. VI, 8.

τουτοις ἀρκεσθησόμεθα. (Galen. IV. in Hipp. Epid. VI. - p. signif. med. 2 Macc. V, 15.) De fut. 1. pass. significatiou v. *Viger*. p. 188. *Buttm*. §. 123, 3. *Matthiae* §. 493. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 62. et ad Plat. Apol. not. 16. De ἀρκεῖσθαί τινι *Matthiae* §. 403. p. 545. ad Weller. Vol. III. P. I. p. 409. — bb) sq. ἐπί c. dat. 3 Joh — De nexu significationum huius verbi v. *Buttm*. L P. I. p. 8—7. Saepius non extat in N. T.

Ἄρκτος, ου, ὁ, ἡ, vel ἄρκος, ου, ὁ, ἡ, *ursus*, Semel Apoc. XIII, 2. Formam ἄρκου habet *Griesb*. (ἄρκτ lian. V. H. XIII, 1. Xen. Cyr. I, 4. 7. ἄρκος Jos. Arch. V Aelian. N. An. I, 31.)

Ἅρμα, τος, τὸ, *currus* Act. VIII, 28. 29. 38. LX מֶרְכָּבָה Gen. XLI, 43. (Aelian. V. H. II, 27. Lucian. Dial. XXV, 1.) de curru bellico vel falcato Apoc. IX, 9. — ita LX מֶרְכָּבָה Joel. II, 3. (Xen. Cyr. VI, 3. 8.)

Ἀρμαγεδδών, *Armageddon*, nomen pr. loci, s iusnam? non liquet. Factum esse videtur ex hebr. מְגִדּוֹ ה mons Megiddo. Commemoratur vero in V. T. non mons, se Megiddo LXX μεγεδδέ vel μαγεδώ sita quidem in planitie tribus Isaschar, pertinentis ad tribum Manasses; inclarui urbs duplici clade, una Israelitarum, altera Cananaeorum XXIII, 29. Judd. V, 19. — ἀρμαγεδδών semel legitur Apoc. X

Ἁρμόζω, (Attici ἁρμόττω cf. *Matthiae* §. 14. p. 59 gorius Corinth. p. 154. ed. *Schäfer*. et *Lobeck* ad Phryn. f. όσω, (adapto, apte et concinne coniungo Hom. Odyss. Aelian. V. H. XIV, 23) *despondendo iungo, verloben, ver* [propr. τὴν θυγατέρα τινί Appian. B. C. V. p. 1134. He VI, 8. Jos. Ant. XX, 8. 1. Herodot. IX, 108.] semel in N quidem trop. de Apostolo, qui imbuendo Corinthios rel christianae notitia Jesu eos coniunxit 2 Cor. XI, 2. ἡρμο [de aor. med. significatione activa cf. *Bornem*. ad Xen. An 3. 20. *Erfurdt* ad Sophocl. Oed. R. 1014. *Elmsley* ad Euri p. 283. ed. Lips. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 61 ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρί. Uti enim ratio, quae Deum inter et po israeliticum erat, comparatur necessitudini, quae interest sum et sponsam, maritum et coniugem, ita eandem im transferunt N. T. libri ad rationem, quae est inter Jesum tores eius.

Ἁρμός, οῦ, ὁ, *compages, apta commissura*. Hebr. IV, 12. (Xen. Venat. V, 29.)

Ἀρνέομαι, οῦμαι, f. ἀρνήσομαι, verb. depon. [§. 100, 3. gram. max. §. 113, 4. Vol. II. p. 51. *Matthiae* p. 687.] 1) *nego, infitior* a) absolute Marc. XIV, 70. Luc. V Joh. XVIII, 27. Act. IV, 16. Tit. I, 16. (Aelian. V. H. XIV, Joh. I, 20. ὡμολόγησε καὶ οὐκ ἠρνήσατο, de quo parall antithetico v. *Winer* p. 204. — b) sq. acc. 1 Joh. II, 22. 2

εῖσθαι τὸν πατέρα pro: *negare, Deum esse patrem Jesu t hunc ab illo constitutum esse Messiam.* Ibid. ἀρνεῖσθαι ὀν υἱὸν pro: *negare, Jesum esse filium Dei et Messiam ab o constitutum.* (Dem. 955, 10. ἀρνεῖσθαι τὴν διαθήκην i. e. negare, testamentum unquam scriptum et relictum esse.) — c) sq. ἐγων vel καὶ εἶπεν Matth. XXVI, 70. Marc. XIV, 68. Joh. XVIII, 25. (Alciphr. III, 40.) vel ὅτι Matth. XXVI, 72. — d) sq. ὅτι, loco acc. c. inf. et addita negatione οὐ 1 Joh. II, 22. ὁ ἀρνούμενος, ὅτι ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; (Dem. 124, ult. Xen. de rep. Athen. II, 17.) — De ὅτι post verba dicendi, item de negatione sequente verba negandi v. *Matthiae* §. 533. p. 763 sq. *Buttm.* §. 135, not. 4.

2) *abdico, repudio, renuntio, ich sage mich los* a) sq. acc. pers. *von Jemandem* aa) universe Act. VII, 35. — bb) τὸν χριστόν, sensu duplici: α) *dico, me non esse asseclam Christi* Luc. XXII, 57. — β) *Jesum neque agnosco neque sequor Messiam* αα) plene Matth. X, 33. Luc. XII, 9. Act. III, 13. 14. 2 Petr. II, 1. Jud. v. 4. — vel τὸ ὄνομα αὐτοῦ Apoc. III, 8. — ββ) absolute 2 Tim. II, 12. — cc) Jesus dicitur ἀρνεῖσθαί τινα i. e. *neque agnoscere neque tractare aliquem ut sectatorem et discipulum suum* Matth. X, 33. 2 Tim. II, 12. — dd) ἑαυτὸν ἀρνεῖσθαι *sibimet ipsi renuntiare* i. e. α) *aller Rücksicht auf sich selbst entsagen, non amplius semetipsum et sua commoda spectare* Luc. IX, 23. — β) *non constare sibi, sich selbst und seinen Grundsätzen untreu werden* 2 Tim. II, 13. — — b) sq. acc. rei: *renuntio alicui rei*, ut τὴν ἀσέβειαν Tit. II, 12. — τὴν πίστιν vel τὴν πίστιν ἰησοῦ i. e. sich factisch von der Verbindung mit Jesu und dem ihm bisher geschenkten Vertrauen lossagen 1 Tim. V, 8. Apoc. II, 13. (Procop. Goth. p. 336.) — τὴν δύναμιν τῆς εὐσεβείας 2 Tim. III, 5.

3) *nolo*, sq. infinit. ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς φαραώ Hebr. XI, 24. (Herodot. VI, 13.) Saepius non extat in N. T.

Ἀρνίον, ίου, τό, (ab ἄρς vel ἄρην agnus, pp. agnellus) agnus, appellantur ita nunc Jesus Apoc. V, 6. al. nunc eius cultores Joh. XXI, 25.

Ἀρξάμενον v. ἄρχομαι.

Ἀροτριάω, ῶ, f. άσω, *aro*. Bis legitur Luc. XVII, 7. 1 Cor. IX, 10. — LXX pro חָרַשׁ Deut. XXII, 10. (Theophr. de caus. Plant. IV, 14. Appian. Punic. I, 144. Veteres usos esse ἀροῦν docuit Phryn. p. 254 sq. ed. *Lobeck*.)

Ἄροτρον, ου, τό, *aratrum*. Semel Luc. IX, 62. οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ concise pro: οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν γεωργίαν· οὕτως οὐδεὶς ἀκολουθῶν μοι [67.] καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ i. e. ut nemo manum aratro admovens et retro

spectans idoneus est agro colendo, ita nemo, qui nunc seq vel sequi me vult nunc retro spectat [= nunc suorum et r suarum desiderio tenetur] idoneus est ad regnum divinum. (Cyr. VIII, 2. 5.)

Ἁρπαγή, ῆς, ἡ, *rapina,* ter in N. T. nunc active: *raubung* Hebr. X, 34. (Xen. Mem. II, 7. 14. et Cyr. I, 2. 6. rodian. I, 11. 6.) nunc pass.: *praeda, raptum, Raub* M XXIII, 25. Luc. XI, 39. — LXX pro גְּזֵלָה Jes. III, 14. (Hero I, 10. 4. Xen. H. G. III, 2. 26.).

Ἁρπαγμός, οῦ, ὁ, *rapina,* (pp. Plutarch. de pue educ. T. VII. p. 44. ed. *Hutten.* vel Vol. I. c. 15. p. 25 *Tauchn.*) i. e. *res cupide arripienda et necessario usurpa* Ita semel Phil. II, 6.

Ἁρπάζω, f. attice ἁρπάσω, [poëtae ἁρπάξω Hom. XXII, 310.] a. 1. p. ἡρπάσθην, a. 2. p. ἡρπάγην; fut. 2. p παγήσομαι, [2 Cor. XII, 2. 4. 1 Tim. IV, 17. aor. ἡρπάγη cognitum esse Graecis melioris indolis, docent *Winer* p *Buttmann* §. 101. gramm. max. Vol. I. §. 92. not. 5. Vol. II. p. *Matthiae* §. 176, b. p. 319. ed. II.] 1) *rapio, rauben* sq. ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτά Joh. X, 12. (Lucian. Menipp. §. 20. et mot. §. 22. Xen. Anab. I, 2. 25.) — 2) *rapio* i. e. *abripio, ce ter abduco* a) sq. acc. pers. μέλλουσιν — ἁρπάζειν αὐτὸν, ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα. Act. VIII, 39. (Xen. Anab. IV, 3. 6. b) sq. acc. pers. et ἐκ c. gen. loci Act. XXIII, 10. — c) sq. pers. et πρός c. acc. loci Apoc. XII, 5. (rapio ad supplicium Orator. II, 59.) — d) sq. ἕως c. gen. loci 2 Cor. XII, 2. — e) εἰς c. acc. loci 2 Cor. XII, 4. 1 Thess. IV, 17. — 3) *arripio pide aliquid, vindico mihi aliquid* sq. acc. Matth. XI, 12. (H dian. II, 6. 10. Xen. Anab. VI, 5. 18.) — 4) *eripio* sq. acc. M XIII, 19. (Xen. Cyr. IV, 6. 4.) — ἐκ τινος Joh. X, 28. 29. v. 23. (Liban. D. XVII. p. 456. B.) — Saepius non extat in N

Ἅρπαξ, αγος, ὁ, *rapax,* adiect. legitur Matth. VII, et subst. *latro* Luc. XVIII, 11. 1 Cor. V, 10. 11. VI, 10. (X Mem. III, 1. 16. et Cyr. I, 6. 27.)

Ἀῤῥαβών, ῶνος, ὁ, *arrhabo, das Angeld* i. e. pr pars pretii, quae in emtionibus solvitur eo consilio, ut to pretii, post solvendi, fides fiat; (pp. Plut. Galb. c. 14.) ter l tur in N. T. et quidem metaphorice de bonis, quae iam in vita Christianis conceduntur et quemadmodum ipsa partem ciunt felicitatis cum nunc tum olim obtinendae, ita pignori et sunt, eos ad plenam illam felicitatem olim perventuros e Commemoratur autem in his bonis Jesu cultoribus nunc iam c cessis et plenius olim concedendis donatio Spiritus divini 2 (I, 22. V, 5. Eph. I, 14.

Ἄῤῥαφος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ῥάπτω suo, cons *non consutus, nullam habens suturam.* Semel Joh. XIX, q. l. tunica ἄῤῥαφος est, quae non est e duabus plagulis

segmentis in latere utroque fibula aut acu nectendis, sed constat una continenti tela, nihil suturae aut commissurae habente in lateribus vel humeris.

Ἄῤῥην, ενος, ὁ, ἄῤῥεν, τό, item ἄρσην, ενος, ὁ, ἄρσεν, τό, *mas*, *masculus* Matth. XIX, 4. Marc. X, 6. Apoc. XII, 5. 13. al. LXX pro בֶּן־זָכָר Jer. XX, 15. (Aelian. V. H. I, 15. Lucian. Dial. Deorr. XXIII, 2. Xen. Oec. VII, 18.)

Ἄῤῥητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et εἴρω, pp. quod non dictum est Hom. Odyss. XIV, 466. quod dicere nefas est Eurip. Hecub. v. 198. arcanus Diod. Sic. II, 18. in N. T.) *ineffabilis, quod verbis describi nequit*. Semel in N. T. 2 Cor. XII, 4.

Ἄῤῥωστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ῥώννυμι) *infirmus*, de aegroto Matth. XIV, 14. Marc. VI, 5. 13. XVI, 18. 1 Cor. XI, 30. (Xen. Oec. IV, 2.)

Ἀρς, ἀρνός, ὁ, ἡ, *agnus* Luc. X, 3. Semel in N. T. (Aelian. V. H. II, 29. Xen. Mem. II, 7. 13.)

Ἀρσενοκοίτης, ου, ὁ, (ex ἄῤῥην mas et κοίτη cubile) *cinaedus, qui cum masculo concumbit*. Bis in N. T. 1 Cor. VI, 9. 1 Tim. I, 10. (Diog. Laërt. VI, 65.)

Ἄρσην v. ἄῤῥην.

Ἀρτεμᾶς, ᾶ, ὁ, *Artemas*, nomen pr. viri, Paulo amici Tit. III, 12.

Ἄρτεμις, ιδος, vel ιος, ἡ, *Artemis* vel *Diana*, dea gentilium, Jovis et Latonae filia, sylvarum, venationis et navigationis praeses, de cuius templo v. Ἔφεσος. Act. XIX, 25. 27. sqq.

Ἀρτέμων, ονος, ὁ, *suparum*, *artemon*, nobis: *Bramsegel*, apud Plinium et Pollucem: *dolon*, ex mente aliorum: velum prorae proximum, quo uti solent nautae, ne maiora vela plus satis venti capiant et navem nimis urgeant. Semel in N. T. Act. XXVII, 40.

Ἄρτι, adv. 1) *modo*, *eben*, *alleweile*, de tempore paulo ante praeterlapso Matth. IX, 18. 1 Thess. III, 6. (Diod. Sic. XIX, 102. Polyb. V, 111. 2. Lucian. Dial. Deorr. IV, 1. Xen. Cyr. IV, 1. 5.) — 2) *nunc*, *iam* i. e. hoc ipso tempore, quo agitur vel evenit id, de quo sermo est Matth. III, 15. ἄφες ἄρτι i. e. lass das jetzt i. e. noli nunc quaerere, uter maior minorve sit. Matth. XXVI, 53. Joh. IX, 19. 25. XIII, 7. 33. 37. XVI, 12. 31. 1 Cor. XIII, 12. XVI, 7. Gal. I, 9. 10. IV, 20. 1 Petr. I, 6. 8. Apoc. XII, 10. (Xen. Anab. VII, 4. 7.) — ἡ ἄρτι ὥρα 1 Cor. IV, 11. — ἕως ἄρτι *ad hoc usque tempus* Matth. XI, 12. Joh. II, 10. V, 17. XVI, 24. 1 Cor. IV, 13. VIII, 7. XV, 6. 1 Joh. II, 9. 2 Thess. II, 7. Cf. *Hermann* ad Viger. p. 386. 387. — De ἀπ' ἄρτι, quod habent editiones, v. ἀπάρτι.

Ἀρτιγέννητος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἄρτι modo et γεννάω) *recens natus* (pp. Lucian. Dial. Deorr. marin. XII, 1.) metaph. de iis, qui modo vel paulo ante amplexi sunt religionem Jesu. Semel 1 Petr. II, 2.

Ἄρτιος, ιον, ὁ, ἡ, *perfectus.* Semel in N. T. 2 T
III, 17. (Theophr. Histor. plant. II, 7. Philostr. vit. Soph. I. p. 4
515. Anth. gr. VIII. p. 129. II. p. 44. X.)

Ἄρτος, ου, ὁ, (vel ab αἴρω, das, was man zu
nimmt, vel ab ἄρω, premo, depso) 1) *panis, das Brod* a) u
verse Matth. IV, 3. 4. VII, 9. XIV, 17. 19. bis. XV, 33. 34.
XVI, 5. 7. 8. 9-12. Marc. VI, 8. 41. 52. VIII, 4-6. 14. 16. 17.
Luc. IV, 3. 4. IX, 3. 13. 16. XI. 5. 11. XXIV, 30. 35. Joh. VI
XI, 23. 26. XXI, 9. 13. Act. XX, 11. XXVII, 35. 2 Cor. IX, 10
δηναρίων διακοσίων ἄρτοι i. e. *panes ducentorum*
nariorum pretio coëmendi Marc. VI, 37. Joh. VI, 7. de quo ge
pretii v. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 378. *Matthiae* §.
p. 465. (Xen. Mem. II, 7. 5.) — De forma panis apud Hebr
et de modo, quo in coquendo eo uti solebant v. *Winer* Re
p. 81. et *Wahl* bibl. Handwört. Vol. I. p. 160. — b) de Hebr
rum panibus sacris [Schaubrode] in verbis οἱ ἄρτοι τῆς π
θέσεως Matth. XII, 4. Marc. II, 26. Luc. VI, 4. Hebr. IX, 2
De quibus quid lex mos. praeceperit, v. Levit. XXIV, 1-9
c) de pane, quo utimur in sacra coena a Jesu instituta M
XXVI, 26. Marc. XIV, 22. Luc. XXII, 19. Act. II, 42. 46. X
1 Cor. X, 16. 17. XI, 23. 26-28.

2) ex hebr. *cibus* a) proprie aa) universe Marc. VI, 36.
XV, 17. Joh. VI, 31. 32. 34. 41. — Ita LXX et לֶחֶם Exod. XV
Gen. XXIV, 32. — Dan. X, 3. ἄρτοι ἐπιθυμιῶν i. e. cibi
cati. — ἄρτος τῶν τέκνων i. e. *cibus liberis appos*
Matth. XV, 26. Marc. VII, 27. — bb) formulae notandae:
τον ἐσθίειν, ἄρτον φαγεῖν, *cibum capere, coe*
α) universe Matth. XV, 2. Marc. VII, 2. 5. III, 20. Luc. XIV, 1
Ita LXX et hebr. לֶחֶם אָכַל Exod. II, 20. — μήτε ἄρτον ἐσ
ειν, μήτε οἶνον πίνειν, *neque edere, neque vinum bib*
hyperbolice pro: *parco victu uti* Luc. VII, 33. — τρώγ
μετά τινος τὸν ἄρτον, *coenare cum aliquo, der Ti*
genosse Jemandes seyn, periphrasis hominis alieni familiaris
XIII, 18. ducta ex Ps. XLI, 10. — 2 Thess. III, 8. ἄρτον φα
παρά τινος, *cibum capere datum sibi ab aliquo* opp. v
τὸν ἑαυτοῦ ἄρτον φαγεῖν i. e. cibum a semetipso partum sumere
β) Luc. XIV, 15. φαγεῖν ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τ
θεοῦ i. e. *dapibus in regno Messiae celebrandis interesse*,
nos: participem esse felicitatis Jesu cultores olim manentis.
quae habet de hac Judaeorum opinione, ad quam aestim
etiam sunt loci Matth. VIII, 11. Luc. XIII, 28. 29. XXII, 16. A
XIX, 9. *Bertholdt* Christolog. Judaeorum p. 196 sqq. —
b) pro: *victus, Lebensunterhalt*, ὁ ἄρτος ὁ ἐπιούσιος, *vi*
τῆς ἐπιούσης i. e. *diei sequentis* vel *crastini usibus in*
viens Matth. VI, 11. Luc. XI, 3. — Ita LXX τὰ δέοντα
לֶחֶם Exod. XVI, 22. 1 Regg. V, 2. [IV, 22.] — c) refertur
nutrimentum animi, quo nutrit Jesus cultores suos Joh. VI,

33. 35. 48. 51. — Cf. ὁ ἄρτος σοφίας i. e. animi pabulum, quo cultores suos alit, recreat, exhilarat sapientia Prov. IX, 5. Sirac. XV, 3.

Ἀρτύω, f. ύσω, (apparo, instruo Hom. Iliad. XV, 303.) *condio* a) pp. Marc. IX, 50. Luc. XIV, 34. (Athen. II, p. 67 ed. Casaub.) — b) metaph. de sermonibus sale conditis Col. IV, 6.

Ἀρφαξάδ, ὁ, *Arphaxad*, hebr. אַרְפַּכְשַׁד nom. pr. viri Luc. III, 36. cf. *Vater* Commentar. in Pentateuch. T. I. p. 151.

Ἀρχάγγελος, ου, ὁ, (ab ἀρχι v. infra et ἄγγελος) *Archangelus* i. e. *unus ex principibus* (v. ἀρχή) *angelorum, quibus ex opinione Judaeorum angelorum copiae, viribus, ac dignitate admodum diversae parent.* Bis in N. T. 1 Thess. IV, 16. Jud. v. 9. Commemorantur enim tum in libris V. T. post exilium conscriptis (Dan. IX, 21. X, 5. 1 Chron. XXI, 16. Tob. XII, 9. 2 Macc. III, 25. XI, 8.) tum in N. T. angelorum agmina, similia exercitibus humanis, quibus Deus et ad mandata exsequenda et ad dignitatem ac maiestatem ostentandam more regum humanorum utitur eademque ad similitudinem agminum bellicorum in his terris, in ordines et classes divisa dicuntur, quibus praesunt duces sui, qui et ipsi principi cuidam s. ἀρχαγγέλῳ (שַׂר Dan. X, 13.) subiecti sunt. Horum vero archangelorum septem numero, praeter *Michaëlem*, nationis iudaicae patronum et praesidem, commemorantur in libris sacris *Gabriël* et *Raphaël* Luc. I, 26. Tob. XII, 15. Dan. X, 13. 21. VII, 21.

Ἀρχαῖος, αία, αῖον, *vetus, priscus, prisci aevi homo vel res* Matth. V, 21. 27. 33. Luc. IX, 8. 19. Act. XV, 7. (Diod. Sic. I, 6 et 14. Xen. Anab. III, 1. 4. VII, 5. 1. Mem. II, 8. 1.)

Ἀρχέλαος, ου, ὁ, *Archelaus*, fuit filius Herodis M. ex uxore Samaritana, Malthace, natus, cum fratre Antipa Romae educatus, post mortem patris nomine Ethnarchae praefectus Judaeae, Idumeae et Samariae, urbibus Gaza, Gadara, Hippo exceptis. Post decem annorum imperium ob crudelitatem accusatus et Viennam Allobrogum a Caesare relegatus est cf. Joseph. Arch. XVII, 11. id. de bell. iud. II, 7. — Matth. II, 22.

Ἀρχή, ῆς, ἡ, 1) *initium* a) propr. aa) universe Matth. XXIV, 8. Marc. I, 1. XIII, 9. Joh. II, 11. Hebr. VII, 3. (Diod. Sic. I, 31. Aelian. V. H. II, 4. Xen. Cyr. V, 5. 16.) — ἀρχὴν λαμβάνειν *initium capere* Hebr. II, 3. (Aelian. V. H. II, 28. Sext. Empir. adv. Phys. I, 366. Liban. O. XII, 393. D. 406. D.) — ὁ λόγος τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ i. e. ea doctrinae christianae pars, a qua initium factum est Hebr. VI, 1. — bb) formulae peculiares, ut ἀπ᾽ ἀρχῆς, *ab initio.* Vid. ἀπό II. 1. g. — ἐν ἀρχῇ, *initio* Joh. I, 1. 2. Act. XI, 15. Phil. IV, 15. (Diod. Sic. XIX, 110.) — ἐξ ἀρχῆς, *ab initio* Joh. VI, 64. XVI. 4. (Xen. Mem. I, 4 5.) — κατ᾽ ἀρχάς, *initio* Hebr. I, 10. (Plut. vit. Sol. c. 3. Plato Theaet. p. 185. B. Herodot. III, 153.) — b) pro: *primus, princeps*, ita aa) ubi aliquis esse dicitur ἀρχή

Col. I, 18. Apoc. [I, 8.] III, 14. XXI, 6. XXII, 13. — bb) ubi iunctum legitur c. genitivo alius substantivi, ad quod, quae verbo enuntiantur, pertinent, adiectivi locum tenet, ut *κατέχειν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως* i. e. *τὴν ὑπόστασιν τὴν πρώτην*. Hebr. III, 14. *ἡ ἀρχὴ τῶν λογίων* i. e. *τὰ λόγια τὰ πρότερα* V, 12. cf. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 430. p. 592. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 293. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. — *Gesen.* p. 643 sq. — — c) *extremitas*, ut *ὀθόνης μεγάλης*, ubi Lat. *lascinia*, nos: *Zipfel* Act. X, 11. XI, 5. — Ita LXX pro קְצוֹת Exod. XXIII, 23. (Diod. Sic. I, 35. Philo vit. Mos. I. p. 638. D. Anth. gr. III, 5. *Jac.* Eurip. Hippol. 772. Herodot. IV, 60.) cf. *Ruhnken.* ad Tim. p. 241. — 2) *principatus*, *imperium* Luc. XX, 20. *παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἡγεμόνος*. Jud. v. 6. ubi sermo est de provincia angelis demandata. (Diod. Sic. III, 72. Polyb. III, 40. 9. Aelian. V. H. II, 7. Xen. Mem. I, 1. 16.) — 3) *magistratus* i. e. *potestate*, *dignitate et imperio praeditus*, ita de magistratibus humanis Luc. XII, 11. Rom. VIII, 38. Eph. I, 21. Col. I, 16. II, 10. Tit. III, 1. (Polyb. XII, 16. 3. Herodian. VII, 7. 28. Xen. Cyr. I. 2. 12. Thuc. V, 28.) — de angelorum principibus Eph. III, 10. VI, 12. de utrisque modo nominatis Col. II, 15. de adversariis rei christianae potentia insignibus 1 Cor. XV, 24. — 4) acc. *τὴν ἀρχὴν* adverbial. *statim ab initio*, *von vorn herein*, *gleich vom Anfange* Joh. VIII, 25. *τὴν ἀρχὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν* i. e. is [sum], quem me etiam esse coram vobis profiteor et professus sum. (Sophocl. Antig.. v. 92. et ad h. l. *Herm.* Herodot. I, 9. cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. I, 15. — sequente negatione: *omnino*, *prorsus* Aelian. V. H. VIII, 13. Plat. Apol. Socr. §. 17. ed. *Fischer.*) cf. *Herm.* ad Vig. p. 723. *Matthiae* §. 423. p. 582. *Winer* p. 170.

[redacted]

rentur. Hinc factum est, ut ad Eli usque tempora e gente Eleasaris, ab hoc vero tempore ex altera eiusdem familiae gente Ithamaris sumerentur. Praeterquam quod essent iudices summi et praesides synedrii, sacerdotis non solum officia administrare iis licuit, sed lege etiam sancitum erat, ut soli semel quotannis, festo expiatorio, sanctum sanctorum ingressi odoribus incensis victimas offerrent pro suis et populi peccatis. Cum omnino excellere deberent puritate, neque mortuum attingere neque nisi virginem illibatam in matrimonium ducere iis licuit. Summa quidem olim auctoritate floruerant pontifices maximi, sic, ut vel regum filiae nubere iis non dubitarent (2 Regg. XI, 2. 2 Chron. XXI, 11. 14.) venalis vero cum fieri coepisset pontificatus atque, neglecta de successione pontificum lege, ex aliis etiam atque Aaronis familia deligerentur delectique paulo post munere moverentur (2 Macc. IV, 7. Joseph. Arch. XV, 3.) non potuit non huius muneris dignitas infringi atque sensim sensimque imminui. Senescente denique vel polluto pontifice summo vices eius sustinebat vicarius quidam, סָגָן appellatus, cuius licet nullibi sit mentio facta in V. T. libris, tamen vestigia eius agnoscenda esse Joh. XVIII, 13. Act. IV, 6. a vero non prorsus absimile videtur. Appellabatur Hebraeis ὁ ἀρχιερεύς כֹּהֵן הַגָּדוֹל Levit. IV, 3. — b) in epistola ad Hebraeos II, 17. III, 1. IV, 14. V, 16. Jesus appellatur ἀρχιερεύς, quatenus mortem pro hominum salute sustinens vel corpus suum veluti victimam offerens veniae peccatorum adipiscendae a Deo spem certissimam iis fecit.

Ἀρχιποιμήν, ένος, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et *ποιμήν*) *pastorum princeps*, metaph. *princeps et summus religionis doctor*. Semel 1 Petr. V, 4. Uti enim antiquitus reges dicebantur *οἱ ποιμένες τῶν λαῶν*, civium quippe saluti prospicientes et ab iniuria quavis eos defendentes, ita idem tropus ad doctores translatus est salutifera institutione hominum salutem promoventes atque adiuvantes.

Ἄρχιππος, ου, ὁ, *Archippus*. Nom. propr. viri christiani vel doctoris vel diaconi munere apud Colossenses fungentis Col. IV, 17. Philem. v. 2.

Ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et *συναγωγή*) *synagogae praefectus*, *conventus sacri praeses* רֹאשׁ הַכְּנֶסֶת ὁ ἄρχων τῆς συναγωγῆς Marc. V, 22. 35. 36. 38. Luc. VIII, 49. XIII, 14. Act. XIII, 15. XVIII, 8. 17. Eius erat non solum curare, ut decore et ex instituto maiorum omnia in ecclesia gererentur, sed postulabant etiam muneris huius rationes, ut, qui lectoris publici officio fungerentur, deligeret itemque publice dicendi et docendi potestatem vel concederet vel denegaret dicentiumque sermones examinaret atque diiudicaret.

Ἀρχιτέκτων, ονος, ὁ, (ex ἀρχι et τέκτων faber) *praefectus fabrorum*, *architectus*. Semel legitur in N. T. 1 Cor. III, 10. (Polyb. XIII, 4. 6. Xen. Mem. IV, 2. 10.)

Ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, (ex ἀρχι q. v. vel ab ἀρχός primus et τελώνης portitor) *praefectus portitorum.* Legitur tantum Luc. XIX, 2.

Ἀρχιτρίκλινος, ου, ὁ, (ex ἀρχι q. v. et τρίκλινον) *praefectus triclinii* vel *convivii* i. e. qui curam habebat ciborum potulentorumque apparatus; quo munere fungens non accumbebat, sed stabat, convivium obibat et quid facto opus erat, ministris imperabat Joh. II, 8. Ab hoc architriclino diversus erat, qui Graecis συμποσιάρχης, βασιλεύς, στρατηγός, Latinis: *moderator, arbiter, rex convivii, dictator* dicebatur. Hic enim e convivarum numero deligebatur aut sorte creabatur, ut summa auctoritate convivio praeesset et bibendi leges praescriberet. cf. Siracid. XXXII vel XXXV, 1.

Ἄρχομαι, f. ἄρξομαι, *incipio, initium facio,* a) sq. infinit. Ita aa) in locis, in quibus initii cogitatio, quae verbo insidet, plane necessaria est α) plene Matth. IV, 17. ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν. XI, 7. 20. XII, 1. XIV, 30. XVI, 21. 22. XVIII, 24. XXIV, 29. XXVI, 37. Marc. VI, 2. 34. VIII, 11. 31. 32. X, 47. Luc. IV, 21. V, 21. VII, 15. 24. 38. 49. IX, 12. XI, 29. 53. XII, 1. 45. XIII, 26. XIV, 29. 30. XV, 14. 24. XX, 9. XXI, 28. XXIII, 2. 30. Joh. XIII, 5. — Act. I, 1. ubi ὧν per attract. — II, 4. XI, 15. XVIII, 26. XXIV, 2. 2 Cor. III, 1. (Xen. Mem. III, 5. 15. Oecon. XI, 8.) — Luc. XIII, 25. ἀφ' οὗ ἂν — ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν pro: ἀφ' οὗ ἂν — ἄρξησθε ἔξω ἑστῶτες κρούειν τὴν θύραν. cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 540 sq. — β) absque infinitivo e contextis facile eruendo αα) universe, Luc. III, 23. ἦν — ἀρχόμενος sc. διδάσκειν. Act. XI, 4. ἀρξάμενος sc. λέγειν. — ββ) sequente ἀπό c. genit. loci, rei, personae, unde exorditur aliquis facere [redacted]

expressissent, maluerunt tamen eius initium reique impetum indicare, quandoquidem, maxime nondum ad finem perducta actione, *initii* notionem, in quo magnum utique momentum sit, ut quid agatur, singulari voce merito enunties Matth. XXVI, 74. ἤρξατο καταναθεματίζειν — καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Marc. I, 45. IV, 1. V, 20. VI, 7. X, 32. XI. 15. XII, 1. XIII, 5. XIV, 65. 69. 71. XV, 18. Luc. XIV, 9. XIX. 45. — cf. *Fritzsche* l. l. — dd) ubi res ab aliquo primo peracta secutis aliis significatur Matth. XXVI, 22. ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν. Marc. V, 17. X, 41. Luc. XIX, 37. — Act. XXVII, 35. κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν *primus* comedit. cf. *Fritzsche* l. l. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. II. p. 300. — ee) ubi *gravitatis causa* initium exprimitur Luc. III, 8. μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς i. e. *ne occipite quidem* inter vos dicere. Bene *Lutherus: nehmet euch nicht vor.* cf. *Fritzsche* l. l.

Ἄρχω, f. ἄρξω, (primus sum, prior facio aliquid Xen. Symp. VII, 1.) *impero, dominor*, sq. genit. v. *Matthiae* §. 337. p. 460. *Buttm.* §. 119. *Winer* p. 79. Bis in N. T. Marc. X, 42. Rom. XV, 12. (Xen. Mem. II, 6. 25. IV, 2. 11.)

Ἄρχων, οντος, ὁ, nomen generis: *qui potestate, auctoritate, dignitate pollet.* Dicitur a) universe Act. IV, 26. 1 Cor. II, 6. 8. — b) speciatim α) de Jesu Apoc. I, 5. — β) de magistratibus, regibus, provinciarum praefectis Matth. XX, 25. Act. XXIII, 5. Rom. XIII, 3. (Herodian. IV, 4. 1. IV, 2. 8. Diod. Sic. XI, 40. Xen. Cyr. I, 2. 5.) — γ) de praetoribus, iudicibus Act. VII, 21. XVI, 19. — δ) de ducibus Act. VII, 35. (Xen. Cyr. I, 6. 28.) — ε) de praefectis synagogarum Matth. IX, 18. 23. Luc. VIII, 41. — ζ) de assessoribus synedrii Luc. XVIII, 18. XXIII, 13. 35. XXIV, 20. Joh. III, 1. VII, 26. XII, 42. Act. III, 17. IV, 5. 8. XIII, 27. XIV, 5. η) de magistratibus civitatis vel septemviris, a quibus in oppido quolibet causae privatae et leviores cognoscebantur Luc. XII, 58. — ϑ) de angelorum malorum principe Matth. IX, 34. XII, 24. Marc. III, 22. Luc. XI, 15. Joh. XII, 31. XIV, 30. XVI, 11. Eph. II, 2. — Saepius non legitur in N. T.

Ἄρωμα, τος, τό, *aroma, odoramentum.* Quater Marc. XVI, 1. Luc. XXIII, 56. XXIV, 1. Joh. XIX, 14. LXX pro בֹּשֶׂם vel סַמִּים 2 Regg. XX, 13. (Polyb. XIII, 9. 5. Xen. Anab. I, 5. 1.)

Ἀσά, ὁ, *Asa*, hebr. אָסָא, nom. pr. regis Judae, regnantis 955-914 a. Chr. memorabilis cum propter bella prospere gesta, tum ob religionis mosaicae studium 1 Regg. XV, 12 sq. 2 Chron. XIV-XVI — Matth. I, 7. 8.

Ἀσάλευτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et σαλεύω agito) *inconcussus, immotus* a) propr. Act. XXVII, 41. ἡ μὲν πρῶρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος. — b) metaph. *stabilis, firmus* Hebr. XII, 28. βασιλείαν ἀσάλ. (Diod. Sic. II, 48. Plut. Pericl. c. 39.)

Ἄσβεστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et σβέννυμι exstinguo; inexstinctus Strabo IX. p. 606. Eclog. phys. p. 98.) *non exstinguendus*, qua sens. *perennis* Matth. III, 12. Marc. IX, 43. 45. Luc. III, 17. (Hom. Odyss. IV, 584. Aeschyl. Prom. 532.)

Ἀσέβεια, ας, ἡ, (ex α pr. et σέβομαι colo) *impietas, improbitas* nunc animi sensibus nunc factis conspicua. Sexies legitur Rom. I, 18. XI, 26. 2 Tim. II, 16. Tit. II, 12. — Genitivus ἀσεβείας et ἀσεβειῶν adiectivi loco [vid. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 430, 5. p. 592. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. *Gesen.* p. 644.] legitur Jud. v. 18. — v. 15. περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας — ὧν [per attract.] ἠσέβησαν. De ἀσεβεῖν ἔργα ἀσεβείας cf. *Winer* p. 168. *Buttm.* §. 118, 3. *Matthiae* §. 415. p. 572. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 422. — LXX pro פֶּשַׁע Jer. V, 6. רֶשַׁע Ez. XXXIII, 9. (de Deorum contemtu Diod. Sic. XIII, 90. Aelian. V. H. V, 12 et 19. Xen. Cyr. VIII, 8. 6.)

Ἀσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et σέβομαι) *impius sum, impie ago.* Bis in N. T. 2 Petr. II, 6. Jud. v. 15. (Diod. Sic. I, 77. Xen. Apol. Socr. §. 22. et Cyr. V, 2. 10.)

Ἀσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, *impius.* Septies in N. T. Rom. IV, 5. V, 6. 1 Tim. I, 9. 1 Petr. IV, 18. 2 Petr. II, 5. III, 7. Jud. v. 15. (Xen. Cyr. VIII, 8. 27.)

Ἀσέλγεια, ας, ἡ, (indoles et mores hominis ἀσελγοῦς i. e. modum excedentis, intemperantia Dem. 131, 11.) *lascivia, libido*, refertur nunc ad insolentiam, nunc ad libidinem veneream, nunc universe dicitur. Decies in N. T. Marc. VII, 22. Rom. XIII, 13. 2 Cor. XII, 21. Gal. V, 19. 2 Petr. II, 2. 7. 18. 1 Petr. IV, 3. Jud. v. 4. Eph. IV, 19. (Polyb. I, 6. 5. Isaeus 22, 4.)

Ἄσημος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et σῆμα signum; non signatus Herodot. IX, 40. Diod. Sic. XIX, 46.) *non insignis, ignobilis.* Legitur tantum Act. XXI, 39. (Herodian. I, 9. 12. Plut. Fab. c. 14.)

Ἀσήρ, ὁ, *Aser*, nom. pr. octavi ex filiis Jacobi patriarchae Luc. II, 36. Apoc. VII, 6.

Ἀσθένεια, ας, ἡ, (ex α pr. et σθένος robur) 1) *defectus virium, imbecillitas.* Dicitur a) de corporis imbecillitate aa) naturali: *Schwäche, Schwachheit* 1 Cor. XV, 43. σπείρεται [sc. σῶμα] ἐν ἀσθενείᾳ scil. ὄν. 2 Cor. XIII, 4. ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας i. e. ἀσθενὴς *corpore infirmo indutus.* — bb) *Kränklichkeit, Krankheit, morbus* Matth. VIII, 17. Luc. V, 15. VIII, 2. XIII, 12. Joh. V, 5. XI, 4. Act. XXVIII, 9. 1 Tim. V, 23. (Herodian. I, 4. 16. Xen. Mem. IV, 2. 32. H. G. VI, 4. 15.) — Luc. XIII, 11. πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας i. e. vexata malo genio, qui auctor esset imbecillitatis. De qua genit. vi cf. *Winer* p. 76. 77. *Matthiae* §. 313. p. 430 sq. — b) de animi et ingenii imbecillitate Rom. VI, 19. διὰ τῆς ἀσθενείας τῆς σαρκὸς ὑμῶν i. e.

wegen der in eurem sinnlichen Körper begründeten Schwachheit. 1 Cor. II, 3. Hebr. V, 2. VII, 28.

2) *calamitas*, *miseria* Rom. VIII, 26. 2 Cor. XI, 30. XII, 5. 9. 10. Gal. IV, 13. Hebr. IV, 15. — Saepius non extat in N. T.

Ἀσθενέω, ῶ, f. ήσω, 1) *infirmus sum*, *minus valeo*. Legitur a) universe, ut de lege mosaica, quae propter hominum vitiositatem impar esset hominibus emendandis et beandis Rom. VIII, 3. ἐν ᾧ [i. e. quia, quippe quae] ἠσθένει. — 2 Cor. III, 3. — b) de hominibus aa) *corpore* infirmis: *aegroto*, *ich bin krank* α) absolute Matth. X, 8. XXV, 36. Marc. VI, 56. Luc. VII, 10. IX, 2. Joh. IV, 46. V, 3. 7. VI, 2. XI, 1-3. 6. Act. IX, 37. XIX, 12. Phil. II, 26. 27. 2 Tim. II, 20. Jac. V, 14. — LXX pro חָלָה et נֶחְלָה Judd. XVI, 7. 11. 17. (Polyb. XXXI, 21. 7. Diod. Sic. III, 46. Xen. Anab. I, 1. 1.) — β) additur voc. νόσος Luc. IV, 40. — bb) *animo* imbecillibus, i. e. α) *timidus sum*, *verzagt*, *muthlos seyn* 2 Cor. XI, 21. — β) addito τῇ πίστει [i. e. *in Bezug auf* cf. de hac dat. vi *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 404, 6. p. 548.] = αα) *infirmus sum fiducia* Rom. IV, 19. — ββ) *dubius haereo*, *ich bin nicht fest in meiner Ueberzeugung* Rom. XIV, 1. — absolute v. 2. 21. 1 Cor. VIII, 9. 11. — 2 Cor. XIII, 9. de eo, qui minus praestat fide et virtute christiana.

2) ex adiunct.: *calamitatibus premor* Act. XX, 35. — 2 Cor. XI. 29. τίς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ [sc. σὺν αὐτῷ. ?) — XII, 10. — XIII, 4. ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ.

Ἀσθένημα, τος, τό, (ab ἠσθένημαι) *imbecillitas* Rom. XV, 1. i. e. *infirma persuasio*. Saepius non legitur.

Ἀσθενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex α priv. et σθένος robur) 1) *imbecillis*, *infirmus* a) universe aa) propr. ut σάρξ i. e. der Mensch als sinnliches, von äussern Eindrücken abhängiges Wesen betrachtet Matth. XXVI, 41. Marc. XIV, 38. — de sexu feminino 1 Petr. III, 7. (Galen. de dogm. Hippocr. et Plat. IX. p. 654. C. Herodian. II, 10. 13. Xen. Mem. I, 4. 6. Plat. de. Legg. VI. p. 874. D.) — bb) *imperfecti* notione inclusa 1 Cor. XII, 22. Gal. IV, 9. — Neut. τὸ ἀσθενές sq. genit. substant. locum explet [cf. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 267. p. 375.] Hebr. VII, 18. διὰ τὸ αὐτῆς [τῆς ἐντολῆς] ἀσθενές. — 1 Cor. I, 25. τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ die von Gott getroffene [von Menschen für schwach und unzureichend, nichts vermögend gehaltene] Heilsanstalt. v. 27. τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου [die in den Augen der Welt für schwach, unwissend, unvermögend Geachteten] ἐξελέξατο ὁ θεός. De neutro, quatenus ad personas refertur, vid. *Winer* p. 73, 3. et 210. *Matthiae* §. 267. p. 376. *Poppo* ad Thuc. p. 104. *Seidler* ad Eurip. Troad. p. 61. — b) *corpore* infirmus i. e. *aegrotus* Matth. XXV, 39. 43. 44. Luc. X, 9. Act. IV, 9. V, 15. 16. — 1 Cor. X, 30. alii h. l. pro: virtute fluctuans. — (Dem. 555. 9.) — c) *animo* imbecillis, i. e. *dubius*, *certa et firma persuasione destitutus* 1 Cor. VIII, 7. 10. IX, 12. 1 Thess. V, 14. —

2) *miser* Rom. V, 6. 1 Cor. IV, 6. — LXX pro עָנִי Prov. XXII, 22. XXXI, 5. 9. — Saepius non legitur in N. T.

Ἀσία, ας, ἡ, *Asia*. Est autem, quae in N. T. commemoratur Asia, quae dicitur, *Asia minor*, interiacens inter Pontum Euxinum et mare cyprium, complectens Phrygiam, Ciliciam, Pamphyliam, Cariam, Lyciam, Joniam, Lydiam, Aeoliam, Mysiam, Bithyniam, Paphlagoniam, Cappadociam, Galatiam, Pisidiam; habuisse has regiones Judaeorum magnum numerum, constat ex Act. II, 9. VI, 9. XIX, 10. Comprehendunt vero N. T. scriptores Ἀσίας nomine nunc Asiam minorem universam, nunc eam tantum illius partem, quae Jonia appellatur. Asiae denique *maioris* nomine continentur illae eius partes, quae extra hunc isthmum usque ad mare Eoum habentur.

Ἀσιανός, οῦ, ὁ, *Asianus*, *Asia oriundus* Act. XX, 4.

Ἀσιάρχης, ου, ὁ, *Asiarcha* Act. XIX, 31. (Strabo XIV, p. 960.) Erant Asiarchae (a singulis, quibus praeessent, provinciis Συριάρχαι, Λυκιάρχαι, Φοινικάρχαι, Καριάρχαι appellati,) summi sacrorum praefecti, delecti ex primoribus et opulentioribus civibus, quorum erat, in honorem Deorum et imperatoris romani quotannis ludos theatrales suis sumtibus, ut aediles Romae, edere. Muneri suo, quod annuum erat, ita admovebantur, ut initio cuiusque anni i. e. sub aequinoctium auctumnale, singulae Asiae urbes concionem haberent civium suorum, uni Ἀσιάρχου honorem delaturae. Quo facto civitas quaeque in certam Asiae proconsularis urbem primariam, ut Ephesum, Smyrnam, Sardes, cet. legatum mittebat ad τὸ κοινόν i. e. ad commune gentis concilium, qui nomen delecti a civibus suis publice renuntiaret. Ex his vero, quos singulae Asiae urbes Asiarchas nominaverant, synedri non nisi decem designabantur,

[redacted]

Ἀσκέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (colo i. e. fleissig und geschickt bearbeiten, ut *εἴρια* Hom. Iliad. III, 388. — elaboro, ausarbeiten, üben, ut *σῶμα* Xen. Mem. I, 2. 19. tracto, ut artem sq. acc. Herodian. VI, 8. 4.) *operam do*, *ich bemühe mich*, sq. inf. semel in N. T. Act. XXIV, 16. (Xen. Mem. II, 1. 6. Ages. II, 4.)

Ἀσκός, *οῦ*, *ὁ*, (pellis detracta) *uter coriaceus* Matth. IX, 17. Marc. II, 22. cet. (Hom. Iliad. III, 247. Herodot. II, 121. Xen. Anab. III, 5. 9.) Utebantur veteres eiusmodi utribus ad aquam, vinum, alia conservanda. Cf. *Winer* Realw. p. 617.

Ἀσμένως, adv. (ab *ἠσμένος*, part. perf. verbi *ἥδομαι*) *lubenter et cum gaudio.* Bis legitur Act. II, 41. XXI, 17. (Diod. Sic. XII, 54 et 57. Xen. Ages. IX, 3.)

Ἄσοφος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (ex *α* pr. et *σοφός*) *insipiens.* Semel in N. T. ratione habita religionis notitiae Eph. V, 15. (Xen. Mem. III, 9. 4.)

Ἀσπάζομαι, f. *σομαι*, depon. (a *σπάω*; ad me traho, prehendo Hom. Iliad. X, 542. Od. III, 35.) 1) *saluto*, *bona alicui apprecor*, *grüssen* a) propr. aa) universe Luc. X, 4. *μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάζησθε.* Orientis populi cum copiosiores et verbosiores esse soleant in salutationibus, ne tempus perdant inanibus confabulationibus suos ablegans, Jesus admonet h. l. — bb) de hominibus adeuntibus aliquem *α*) universe Matth. X, 12. Marc. IX, 15. XV, 18. Luc. I, 40. Act. XXI, 19. (Jos. Ant. XII, 4. 3. Plut. de gen. Socr. c. 6. Moral. IV. p. 69. ed. *Tauchn.* Herodian. V, 8. 14. Xen. Cyr. II, 1. 1.) — *β*) inclusa *invisendi* notione. Ita de iis, qui ad breve tantum tempus invisunt aliquem, sic, ut salutatione facta abitum fere parare videantur Act. XVIII, 22. XXI, 7. — XXV, 13. — *γ*) de salutatione ad absentes perferenda Rom. XVI, 3. 5-23. 1 Cor. XVI, 19. 20. 2 Cor. XIII, 12. Phil. IV, 21. Col. IV, 10-12. 14. 15. 1 Thess. V, 26. 1 Tim. IV, 19. 21. Tit. III, 15. Philem. v. 23. 1 Petr. V, 13. 2 Joh. v. 13. 3 Joh. v. 15. Hebr. XIII, 24. — cc) de abeuntibus et Vale dicentibus Act. XX, 1. XXI, 6. (Plut. l. l. p. 115. vit. Aemil. Paul. c. 29. Xen. Anab. VII, 1. 40.) — LXX pro שָׁאַל לְשָׁלוֹם Exod. XVIII, 7. 2 Regg. IV, 29. — Utebantur Hebraei in adeundo et abeundo formula שָׁלוֹם לְךָ. cui respondebatur יְהוָה עִמְּךָ vel יְבָרֶכְךָ יְהוָה vel לְךָ שָׁלוֹם Gen. XL, 23. Judd. XIX, 20. VI, 12. Ruth. II, 4. 1 Sam. I, 17. Cf. *Winer* Realw. p. 299. 399. — trop. *τὰς ἐπαγγελίας* *ἀσπ.* ut nos: *froh begrüssen* Hebr. XI, 13. (Themist. Orat. XVI. p. 211. B. *τὸν ἄροτον πόῤῥωθεν ἀσπαζόμενοι προσεύχοντο δήμητρι καὶ διονύσῳ.*) — 2) *amo*, *lieb haben* Matth. V, 47. (Aelian. V. H. IX, 4. Xen. Cyr. I, 4. 1.) Saepius non legitur in N. T.

Ἀσπασμός, *οῦ*, *ὁ*, *salutatio* vel ore prolata vel scripta Matth. XXIII, 7. Marc. XII, 48. Luc. I, 29. 41. 44. XI, 43. XX, 46. 1 Cor. XVI, 21. Col. IV, 18. 2 Thess. III, 17. — Saepius non legitur in N. T.

Ἄσπιλος, ου, ὁ, ἡ, (ex *α* pr. et σπίλος macula) *maculas expers* a) propr. 1 Petr. I, 19. q. l. Jesus, vitii expers, comparatur agno immaculato. (Herodian. IV, 6. 16.) — b) metaph. pro: *vitii expers*, 1 Tim. VI, 14. 2 Petr. III, 14. — Jac. I, 27. ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου i. q. ἄσπιλον καὶ καθαρὸν ἀπὸ τοῦ κόσμου ἑαυτὸν τηρεῖν.

Ἀσπίς, ίδος, ἡ, *aspis*, serpentis genus Rom. III, 13. LXX pro עַכְשׁוּב Ps. CXL, 3. Semel in N. T. (Aelian H. An. I, 54. Anth. gr. Vol. II. p. 221. *Jac.*)

Ἄσπονδος, ου, ὁ, ἡ, (ex *α* pr. et σπονδή libatio cum sacris, victimis, foederibus coniuncta, foedus; expers foederis, qui foedus facere non vult Thuc. I, 37. V, 32.) *implacabilis*. Bis legitur Rom. I, 31. 2 Tim. III, 3. (ἄσπονδοι πολέμιοι Philo de carit. T. II. p. 397, 18. ἄσπονδος πόλεμος Dem. 314, 16.) — Alii: *foedifragus*.

Ἀσσάριον, ίου, τό, *assarium* vel *assarius*, nom. monetae aequantis decimam partem drachmae, *ein Kreuzer* hebr. אִיסָר. Bis Matth. X, 29. Luc. XII, 6. Haec vox, origine latina, descendens ab *as*, recepta erat Jesu aetate a Graecis et Hebraeis et adhiberi solebat ad pretium vilissimum indicandum.

Ἆσσον, *propius*, comparat. vocab. ἄγχου, ἐγγύς prope; Semel legitur Act. XXVII, 3. (Herodot. II, 52. IV, 3. Jos. Ant. I, 20. 1.)

Ἄσσος, ου, ἡ, *Assus*, etiam Apollonia apud Plin. V, 30. nomen urbis maritimae in Asia minori ad mare aegeum sitae et distantis a Troade, civitate Phrygiae minoris, IX milliaribus Act. XX, 3. 14.

Ἀστατέω, ῶ, f. ήσω, (ex *α* pr. et ἵστημι) *oberro*, *incertis sedibus vagor*. Semel 1 Cor. IV, 11.

[redacted]

coll. Jes. XIV, 12. et ad h. l. *Gesen.* et *Bertholdt* ad Dan. VIII, 10. ἀστὴρ trop. de viro eximio Plut. vit. Marcell. c. 30.) — c) ἀστέρες πλανῆται, *stellae erraticae*, his comparantur Jud. v. 13. homines inconstantes, vel doctores falsi et impii.

Ἀστήρικτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et στηρίζω stabilio) *instabilis*, *infirmus* 2 Petr. II, 14. III, 16. de hominibus, qui sunt infirma de rebus divinis persuasione.

Ἄστοργος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et στοργή, affectus naturalis, quo trahimur in necessarios) *amoris in suos expers.* Bis legitur in N. T. Rom. I, 31. 2 Tim. III, 3. (Aeschin. 47, 29. de avibus pullos suos negligentibus Athen. XIV. p. 655. C.)

Ἀστοχέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et στόχος scopus) *aberro.* Ter in N. T. a) sq. genit. 1 Tim. I, 6. ὧν [sc. ἀγάπης, συνειδήσεως ἀγαθῆς, πίστεως] τινὲς ἀστοχήσαντες. (Siracid. VII, 19. VIII, 9. Plut. de def. orac. c. 10. Mor. III. p. 147. ed. *Tauchn.* Polyb. VII, 14. 3.) cf. *Matthiae* §. 368. p. 495. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 368. *Winer* p. 80. — b) sq. περί τινος, *in Bezug auf* 1 Tim. VI, 21. 2 Tim. II, 18. cf. *Winer* l. l.

Ἀστραπή, ῆς, ἡ, 1) *fulgur* Matth. XXIV, 27. XXVIII, 3. Luc. X, 18. XVII, 24. Apoc. IV, 5. VIII, 5. XI, 19. XVI, 18. (Xen. Cyr. I, 6. 11.) — 2) ex adiunct. *splendor* Luc. XI, 36. Utroque modo pro בָּרָק Exod. XIX, 6. Nah. III, 3. Deut. XXXII, 41.

Ἀστράπτω, f. ψω, *fulguro* a) propr. Luc. XVII, 24. — b) de rebus candentibus Luc. XXIV, 4. (Hom. Iliad. IX, 237. XVII, 395. Diod. Sic. III, 34. Pausan. IV, 21. 4.)

Ἄστρον, ου, τό, (sidus Xen. Mem. IV, 3. 4.) *stella* Luc. XXI, 25. Act. XXVII, 20. VII, 43. Hebr. XI, 12.

Ἀσύγκριτος, ου, ὁ, *Asyncritus*, nom. prop. viri Rom. XVI, 14.

Ἀσύμφωνος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἀ priv. et σύμφωνος consonans; dissonans) *dissidens*, *dissentiens.* Semel Act. XXVIII, 25. (Diod. Sic. IV, 1. Plutarch. Ages. c. 10.)

Ἀσύνετος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et συνίημι intelligo) 1) *stolidus*, *qui vel nihil vel parum intelligit* Matth. XV, 16. Marc. VII, 18. Rom. I, 21. (Thuc. II, 34. Euripid. Phoen. 1759.) — 2) ex hebr. *improbus* Rom. I, 31. X, 19. LXX pro נָבָל stultus, improbus Deut. XXXII, 21. Sap. XV, 7.

Ἀσύνθετος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et συντίθημι compono) *foedifragus.* Semel Rom. I, 31. — LXX pro בָּגוֹדָה Jer. III, 7. 8. 10. (Dem. 383, 6.)

Ἀσφάλεια, ας, ἡ, (ex ἀ pr. et σφάλλομαι labefactor, propr. conditio eius, qui tutus est a lapsu, das Feststehen) 1) *firmitas*; ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ i. e. firmissime Act. V, 23. — 2) *securitas a periculo et hostibus* 1 Thess. V, 3. LXX pro בֶּטַח Deut. XII, 10. (Polyb. III, 27. 3. Xen. Mem. III, 12. 7.) — 3) *certitudo*, *veritas* Luc. I, 4. (Herodian. III, 9. 14.)

Ἀσφαλής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (firmus, tutus a lapsu Xen. Anab. III, 2. 19.) 1) *firmus, immotus* Hebr. VI, 19. — 2) *certus* Act. XXI, 34. XXII, 30. XXV, 26. (Xen. Mem. IV, 6. 15.) — 3) active: *firmans, ad firmandum aliquid aptus* Phil. III, 1. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.

Ἀσφαλίζομαι, depon. (ab ἀσφαλής firmus; firmum reddo i. e.) *munio.* Quater in N. T. a) aor. 1. pass. ἀσφαλισθῆναι muniri Matth. XXVII, 64. — De aoristo passiv. verborum depon. v. *Buttm.* §. 100, not. 7. *Matthiae* §. 495. p. 687. *Winer* p. 111. — b) aor. 1. med. Matth. XXVII, 65. 66. — Act. XVI, 24. καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον, per attractionem pro: ἔβαλεν εἰς τὸ ξύλον καὶ ἠσφαλίσατο. cf. *Hermann* ad Vig. p. 893. ad Soph. Elect. 137. Oed. Col. 336. Aiac. 80. *Markland* Eurip. Iph. Taur. 118. 358 ed. Lips. *Buttm.* §. 138. I. *Matthiae* §. 596. p. 876 sq. (Diod. Sic. XVIII, 52. Polyb. I, 20. 10. I, 42. 7. Jos. Ant. XIII, 1. 5.)

Ἀσφαλῶς, adv. *firmiter* a) pp. Marc. XIV, 44. (Herodian. II, 9. 7.) — b) trop. aa) *diligenter* Act. XVI, 23. — bb) *certe* Act. II, 36. (Xen. Cyr. VI, 3. 18.)

Ἀσχημονέω, ῶ, f. ήσω, (sum ἀσχήμων i. e. deformis, de habitu externo Plut. apophth. Moral. II. p. 18. ed. *Tauchn.* Aelian. V. H. XI, 4.) 1) *indecore me gero* 1 Cor. XIII, 4. (Aelian. V. H. II, 15. VI, 12. Plut. l. l. p. 46. vit. Cat. min. c. 24. fin.) — 2) *ignominiam subeo, male audio* 1 Cor. VII, 36. sq. ἐπί c. acc. LXX pro נִקְלָה Deut. XXV, 3. (Diod. Sic. XIV, 10.)

Ἀσχημοσύνη, ης, ἡ, (pr. deformitas) *turpitudo,* [universe Plut. apophth. lacon. Mor. II. p. 169. ed. *Tauchn.*] Bis in N. T. Rom. I, 27. κατεργάζεσθαι τὴν ἀσχ. i. e. turpia facta patrare = libidini turpi deditus sum. (Jos. Ant. XVI, 7. 6.) Apoc. XVI, 15. ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχ. αὐτοῦ i. e. *pudenda eius.* Ita LXX pro עֶרְוָה Exod. XX, 26. Deut. XXIII, 14.

Ἀσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et σχῆμα habitus, forma; deformis Herodian. V, 6. 24.) *indecorus.* Semel 1 Cor. XII, 23. (Xen. Apolog. Socr. §. 7. Plut. apophth. lac. Mor. II. p. 171. ed. *Tauchn.*)

Ἀσωτία, ας, ἡ, (indoles et vita ἀσώτου) *luxuria, vita dissoluta* Eph. V, 18. Tit. I, 6. 1 Petr. IV, 4. (2 Macc. VI, 4. Polyb. XL. 12. 7. Herodian. II, 5. 2.)

Ἀσώτως, adv. (ex α pr. et σώζω servo, ἄσωτος qui ne scit servare sua Dem. 1024, 22. it. qui servari nequit, perditus) *luxuriose.* Semel Luc. XV, 13. (Dem. 1025, 19.)

Ἀτακτέω, ῶ, f. ήσω, (ex α pr. et τάσσω ordino) *ordinem desero* (pr. de militibus Xen. Cyr. VII, 2. 6.) metaph. *negligo muneris mei officia et rationes.* Semel 2 Thess. III, (Xen. Cyr. VIII, 1. 22. Plut. apophth. Mor. II. p. 35. ed. *Tauchn.*

Ἄτακτος, ου, ὁ, ἡ, (qui ordinem non servat, de militibus Xen. Mem. III, 1. 7.) metaph. *dissolutus, vitam dissolutam agens.* Semel 1 Thess. V, 14. (ἄτακτοι ἡδοναί Plut. de puer. educ. c. 7. Moral. I. p. 10. ed. T.)

Ἀτάκτως, adv. *neglecto ordine* (propr. Polyb. I, 25. 1. Xen. Mem. III, 1. 7.) de moribus: ἀτάκτως περιπατεῖν *vitam dissolutam agere;* ita bis in N. T. 2 Thess. III, 6. 11.

Ἄτεκνος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et τέκνον) *improles, qui est sine liberis, kinderlos* Luc. XX, 28-30. LXX pro שְׁכֻלָה Jer. XVIII, 20. שְׁכוּלָה Jes. XLIX, 21. (Sirac. XVI, 3. Hesiod. Opp. 600. Eurip. Hec. v. 512.)

Ἀτενίζω, f. ίσω, *intueor, intentis oculis aliquem adspicio* a) sq. dat. v. *Matthiae* §. 393. p. 529-531. Luc. IV, 20. οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. XXII, 56. Act. III, 12. X, 4. XIV, 9. XXIII, 1. (Synes. epist. I. ὥςπερ ἀγάλμασιν ἐπατενίζειν τοῖς βρέφεσιν.) — b) sq. εἰς c. acc. Act. I, 10. III, 4. VI, 15. VII, 55. XIII, 9. 2 Cor. III, 7. 13. (3 Macc. II, 26. Polyb. VI, 11. 7. — ἀτ. εἰς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ βίου Antip. ap. Stob. p. 418.) — de inspiciente vel introspiciente Act. XI, 6. — Saepius non extat in N. T.

Ἄτερ, praepos. reg. gen. *sine, absque* Luc. XXII, 35. (Hom. Odyss. VII, 325.) Luc. XXII, 6. q. l. alii [ut Hom. Iliad. I, 498.] ἄτερ ὄχλου explicant: separatum a multitudine.

Ἀτιμάζω, f. άσω, *ignominia afficio, contumeliose tracto* a) sq. acc. pers. Luc. XX, 11. Joh. VIII, 49. Act. V, 41. Jac. II, 6. (Xen. Anab. I, 9. 4. Cyr. I, 6. 20.) — τὸν θεὸν = honorem debitum Deo denegare, gloriae eius detrahere Rom. II, 23. — b) sq. acc. rei Rom. I, 24. ἀτ. τὸ σῶμα, dicitur de hominibus corpus inhoneste factis foedantibus.

Ἀτιμία, ας, ἡ, *ignominia, dedecus,* sensu nunc mitiori, nunc duriori, nunc de factis, nunc de dictis adversantibus honestati et decoro a) propr. 1 Cor. XI, 14. 2 Cor. VI, 8. XI, 21. — Rom. I, 26. πάθη ἀτιμίας i. e. libidines ignominiam afferentes, cf. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. *Matthiae* §. 430. p. 592. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. *Winer* p. 92. — (Herodian II, 4. 9. Xen. Cyr. II, 2. 13.) — b) pro: *vilis,* ita de vasibus Rom. IX, 21. 2 Tim. II, 20. — de corpore 1 Cor. XV, 43.

Ἄτιμος, ου, ὁ, ἡ, (infamia notatus Xen. Cyr. I. 2. 14. Diod. Sic. XVIII, 18.) *contemtus, ignobilis* Matth. XIII, 57. Marc. VI, 14. 1 Cor. IV, 10. XII, 23. LXX pro נִבְזֶה Jes. LIII, 3. Diod. Sic. XVII, 66. Xen. Anab. VII, 7. 19.)

Ἀτιμόω, ῶ, f. ώσω, (ex α pr. et τιμάω honoro; infamia noto, ita de hominibus vel civibus, qui iure standi in foro privantur Dem. 548, 8. Xen. de rep. Athen. I, 14.) *contemtui habeo, contumelia afficio* i. q. ἀτιμάζω. Semel in N. T. Marc. XII, 4. (Hermogen. p. 345, 6. ex Demosth. Midian.)

Ἀτμίς, ίδος, ἡ, *vapor* Act. II, 19. Jac. IV, 14. (Diod. Sic. XII, 58. Herodian. I, 6. 4. IV, 8. 19.)

Ἄτομος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et τέμνω seco, qui dissectus non est Dioscorid. I, 82.) *individuus*, *untheilbar*, *minutissimus* 1 Cor. XV, 52. ἐν ἀτόμῳ temporis puncto, momento (de re minutissima Plutarch. Vit. Phocion. c. 3.)

Ἄτοπος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et τόπος locus, qui, vel quod non est loci) 1) *non conveniens* [i. e. ineptus, absurdus Xen. Mem. II, 3. 15. Polyb. X, 24. 3.] i. e. *unziemlich*. Legitur in N. T. a) de factis, sic ut sit: *legi non conveniens*, *pravus* Luc. XXIII, 41. οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε. LXX pro אָוֶן Job. IV, 8. (Plut. de aud. poet. c. 3. Mor. I. p. 42. q. I. φαῦλα et ἄτοπα iunguntur. Jos. Ant. VI, 5. 6. Diogen. Laert. Aristipp. II, 33. et Plat. III, 93.) — b) de homine: *facinorosus*, *scelestus* 2 Thess. III, 2. (Athen. VII. p. 279. D.) — 2) *novus*, *insolitus* [propr. Thuc. III, 38.] i. e. *noxius*, *malus* Act. XXVIII, 6. μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γενόμενον. (Jos. Ant. XI, 5. 2. Herodian. IV, 11. 7. Thuc. II, 49.) — Saepius non extat in N. T.

Ἀττάλεια, ας, ἡ, *Attalia*, urbs Pamphyliae in confiniis Lyciae sita, exstructa ab Attalo Philadelpho, rege Pergami, nunc *Antali* Act. XIV, 25.

Αὐγάζω, f. άσω, (illustro, intueor Hom. Iliad. XXIII, 458.) *splendeo*, *affulgeo* 2 Cor. IV, 4.

Αὐγή, ῆς, ἡ, (splendor Xen. Mem. IV, 7. 7.) *lux* Act. XX, 11. ἄχρις αὐγῆς usque ad lucem i. e. ad diluculum usque. (Polyb. V, 35. 10. Polyaen. IV. p. 386. κατὰ τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας.)

Αὔγουστος, ου, ὁ, *Augustus*, cognomen Julii Caesaris Octaviani, primi Romanorum imperatoris, nati anno urbis conditae 691. Consulibus Cicerone et Antonio, mortui anno XIV. p. Chr. nat. aetatis anno LXXVI, imperii LVII; anno imperii eius XLII natus est Jesus. Luc. II, 1.

Αὐθάδης, εος, ὁ, ἡ, (ex αὐτός et ἁδέω placeo) *qui sibi ipsi placet* et ex adiunct.: *qui sibi quaevis licere putat*. Bis in N. T. Tit. I, 7. 2 Petr. I, 10. LXX pro עַז durus Gen. XLIX, 37. יָהִיר arrogans Prov. XXI, 24. (Theophr. Char. XV. (XXIII). Plato Apol. Socr. c. 23. ed. *Fischer*.)

Αὐθαίρετος, ου, ὁ, ἡ, (ex αὐτός et αἱρέομαι sponte delectus Polyb. II, 21. 6. Xen. H. G. VI, 2. 36.) *qui sponte aliquid facit*, *voluntarius* 2 Cor. VIII, 3 et 17. (ἕπεσθαί τινι αὐθαίρετος Lucian. Catapl. §. 4. Plut. de garrul. c. 4. Moral. II p. 348. ed. *Tauchn.*)

Αὐθεντέω, ῶ, f. ήσω, (sum αὐτοέντης vel αὐθέντ… i. e. sum is, qui sua manu interficit vel alios Thuc. III, 58. v… semetipsum Antiphon. 671, 2. auctor Diod. Sic. XVI, 61. domin… princeps, ita ex antiquioribus Euripid. Suppl. 442. et Gra… …riores cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 120. *Wetsten.* ad 1 Tim. II, …

Markland ad Eurip. Suppl. p. 106. ed. Lips. — in N. T.:) *impero alicui*, sq. genit. Ita semel 1 Tim. II, 12. οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός. De quo genit. v. *Buttm.* §. 119. *Matthiae* §. 337. p. 461. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 369 sq. *Winer* p. 79.

Αὐλέω, ῶ, f. ήσω, *tibia cano* vel τῷ αὐλῷ Matth. XI, 17. Luc. VII, 32. 1 Cor. XIV, 7. (Aelian. V. H. XIV, 8. Xen. Oecon. I, 10.)

Αὐλή, ῆς, ἡ, (locus ante aedes apertus et vento expositus Athen. V, 2.) 1) *subdiale illud, in quo pecudes continebantur, caula* Joh. X, 1. 16. (Hom. Iliad. IV, 433.) — 2) *atrium*, ἡ ἔξωθεν i. e. *exterius* Apoc. XI, 2. (i. q. προαύλιον, locus ante ianuam domus vacuus et medius inter fores aedium ac viam Aelian. V. H. III, 4.) — 3) *atrium interius, aula interior*, quae erat prima pars aedium, et circumdata splendidis palatii aedificiis. In hoc loco, qui ipse esset sub dio, homines orientales concilia agere solebant cf. *Faber* Archaeolog. p. 408. Matth. XXVI, 58. 69. ὁ δὲ πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ, cuius loci ἔξω cum pugnet cum v. 58. ubi ἔσω ἐν τῇ αὐλῇ consedisse dicitur, Codd. vero alii ἔξω omittant, alii alio in loco collocent, eiecit *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 792. Marc. XIV, 54. 66. XV, 16. Luc. XXII, 55. Joh. XVIII, 15. — 4) *arx, palatium* Matth. XXVI, 3. Luc. XI, 21. (Herodian. I, 13. 16. Hom. Odyss. IV, 74.) LXX pro חָצֵר 1 Chron. IX, 22. 25. חָצִיר Jes. XXXIV, 13. Saepius non legitur in N. T.

Αὐλητής, οῦ, ὁ, *tibicen*. Bis in N. T. Matth. IX, 23. Apoc. XVIII, 22. (Xen. Mem. I, 7. 2.)

Αὐλίζομαι, f. ίσομαι, (ex αὐλή q. v.) *pernocto* Matth. XXI, 17. Luc. XXI, 37. (Polyb. X, 15. 9. Xen. Cyr. IV, 6. 10.)

Αὐλός, οῦ, ὁ, *tibia*. Semel in N. T. 1 Cor. XIV, 7. (Aelian. V. H. II, 32. Xen. Symp. VI, 4.)

Αὐξάνω, αὔξω, [Eph. II, 21. Col. II, 19. De praes. forma αὔξω, quam praeter poetas habent Xen. Cyr. V, 5. 38. Plat. de rep. VIII. p. 569. B. cf. *Matthiae* §. 225. p. 437. ed. II. *Buttm.* gr. max. §. 114. coll. §. 112, not. 14.] f. ήσω, 1) transit. *augeo, crescere facio, incrementa do*, med. et a. 1. pass. significatione med. [Matth. XIII, 32. 1 Petr. II, 2. cf. *Buttm.* §. 123. *Matthiae* §. 493, e. p. 684. *Winer* p. 112.] *augeor, cresco, incrementa capio* Matth. XIII, 32. 1 Cor. III, 6. 7. 2 Cor. IX, 10. X, 15. Col. I, 6. 10. 1 Petr. II, 2. (Diod. Sic. XVII, 105. Aelian. V. H. I, 34. IV, 2. Herodian. I, 11. 8. Xen. Mem. II, 6. 39. II, 7. 4.) — 2) intransit. *augeor, cresco, incrementa capio* Matth. VI, 28. Marc. IV, 8. Luc. I, 80. II, 40. XII, 27. XIII, 19. Joh. III, 30. Act. VI, 7. VII, 17. XII, 24. XIX, 20. Eph. II, 21. IV, 15. — Col. II, 19. αὔξειν τὴν αὔξησιν τοῦ θεοῦ i. e. ein durch Gott gewirktes Wachsthum haben cf. *Buttm.* §. 118, 3. *Matthiae* §. 415. p. 572. *Fischer* ad Weller. T. III. P. I. p. 422. *Winer* p. 168. et de genit. τοῦ θεοῦ *Winer* p. 99. (Aesop. f. 48. Diod

Sic. IV, 64. Jos. Ant. IV, 4. 1.) De verbi αὐξάνω significatione intrans. v. *Viger.* p. 181. *Winer* p. 106. *Passow* sub αὐξάνω. — Saepius non extat in N. T.

Αὔξησις, εως, ἡ, *incrementum* Eph. IV, 16. Col. II, 19. (Polyb. XVII, 13. 9. Xen. Oecon. V, 1.) Saepius non extat in N. T.

Αὔξω v. αὐξάνω.

Αὔριον, adv. (ab ἄω, αὔω spiro, blasen, unde ἡ αὔρα, Luft, Morgenluft) *cras*, *morgen* a) absol. Matth. VI, 30. Luc. XII, 28. Act. XXIII, 15. 20. XXV, 22. 1 Cor. XV, 32. Jac. IV, 13. (Arrian. Epict. IV, 10. Polyb. I, 60. 5. Xen. Cyr. III, 3. 31.) — σήμερον καὶ αὔριον sens.: *per breve tempus* Luc. XIII, 32. 33. — b) praefixo artic. ἡ αὔριον sc. ἡμέρα [ita plene Xen. Oec. XI, 6.] *dies crastinus* Matth. VI, 34. Luc. X, 35. Act. IV, 3. 5. Jac. IV, 14. (Eurip. Alcest. v. 796. ed. *Musgrav.* Xen. Anab. VI, 4. 14.) cf. *Matthiae* §. 281. p. 390. Lamb. Bos. de ellips. p. 176. ed. *Schäfer.* — Saepius non habetur in N. T.

Αὐστηρός, ά, όν, *austerus* (ab αὔω, exsicco; acerbus, austerus, de sapore Dioscorid. V, 6. Diog. Laert. VII, 117.) de moribus Luc. XIX, 21. 22. (Polyb. IV, 20. 7. Diog. Laert. VII, 26. Plut. quaest. gr. 40. Moral. II. p. 323. ed. *T.* q. l. iungitur c. σώφρων.) Bis in N. T.

Αὐτάρκεια, ας, ἡ, (ex αὐτός et ἀρκέω q. v.) 1) *animus sua sorte contentus* 1 Tim. VI, 6. (Diod. Sic. T. X. p. 81. *Bip.* Athen. VI. p. 236. E. X. p. 418. E. Diog. Laert. X, 130.) — 2) *rerum ad vitam necessariarum copia* 2 Cor. IX, 8.

Αὐτάρκης, εος, ὁ, ἡ, (ex αὐτός et ἀρκέω pp. ipse sibi sufficiens Xen. Mem. IV, 7. 1.) *sorte sua contentus* Phil. IV, 11. (Polyb. VI, 48. 7.)

Αὐτοκατάκριτος, ου, ὁ, ἡ, (ex αὐτός et κατακρίνω condemno) *a semetipso condemnatus* Tit. III, 11. (Epiphan. p. 704. B.) Saepius non in N. T.

Αὐτόματος, ου, ὁ, ἡ, (ex αὐτός et μέμαα, quaero, desidero, streben, begehren, perf. verb. obsol. μάω.) *qui sponte aliquid facit nullo alio interveniente.* Bis legitur in N. T. Marc. IV, 28. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ. Act. XII, 10. LXX pro ספיח Levit. XXV, 5. 9. (Diod. Sic. I, 8. III, 65. Plat. Polit. p. 537. E. αὐτομάτης ἀναδιδούσης τῆς γῆς. Hom. Iliad. I, 408.)

Αὐτόπτης, ου, ὁ, ἡ, (ex αὐτός et ὄπτομαι) *qui ipse videt aliquid, testis oculatus.* Semel in N. T. Luc. I, 2. (Polyb. I, 4. 7. Xen. Cyr. V, 4. 18.)

Αὐτός, ή, ό, 1) *ipse.* Legitur in N. T. A) sic, ut quis distinguatur ab aliis personis et a) appositionis vi cum subiecto iungitur, ut aa) cum nomine proprio: ἰησοῦς αὐτός Joh. IV, 2. — αὐτὸς γὰρ ὁ ἡρώδης Marc. VI, 17. αὐτὸς δαβὶδ Marc. XII, 36. 37. Luc. XX, 42. αὐτὴ σάῤῥα Hebr. XI, 11. (αὐτοκικέρων Plut. vit. Caes. c. 7. Lucian. Dial. Mort. XXIX, 5. Xen.

Cyr. I, 4. 6. Thuc. VI, 26.) — ὁ δὲ σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε Act. VIII, 13. αὐτὸς δὲ ὁ ἰωάννης Matth. III, 4. αὐτὸς ὁ ἰησοῦς Luc. XXIV, 15. Joh. IV, 44. (αὐτὸς — ὁ ζώπυρος Plut. Apophth. reg. Moral. II. p. 3. ed. Tauchn.) — bb) cum aliis substant. διὰ τὰ ἔργα αὐτά Joh. XIV, 11. οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ Gal. VI, 13. (Xen. Hiero VI, 6.) — αὐτὰ τὰ ἔργα Joh. V, 36. — Rom. VIII, 20. 1 Cor. XI, 14. XV, 28. 2 Cor. XI, 14. 1 Thess. IV, 16. Hebr. IX, 23. 24. 3 Joh. v. 12. Apoc. XXI, 3. (Xen. Anab. I, 8. 10. VII, 7. 33. Hiero VI, 4.) — cc) cum pronom. pers. α) plene κἀγὼ αὐτὸς Act. X, 26. — αὐτὸς ἐγώ Luc. XXIV, 39. Rom. XV, 14. 2 Cor. X, 1. XII, 13. (Herodot. III, 83.) — ὑμεῖς αὐτοὶ Marc. VI, 31. Act. XX, 30. 1 Cor. V, 13. XI, 13. Eph. VI, 9. 1 Thess. IV, 9. (Xen. Cyr. II, 1. 11.) — αὐτοὶ ὑμεῖς Joh. III, 28. — Marc. XV, 43. (Xen. Hier. I, 24.) — ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε Matth. XXVII, 57. (Plut. vit. Caes. c. 5. ὃν αὐτόν τε τιμῶν ἀεὶ διετέλεσε.) — αὐτοὶ οὗτοι Act. XXIV, 15. 20. XXV, 25. (Xen. Anab. I, 9. 21. Cyr. II, 3. 4. III, 1. 2. Thuc. VI, 33.) — cf. *Buttm.* §. 114, I. a. *Matthiae* §. 467, 1. p. 644. §. 148, not. 2. edit. II. *Herm.* ad Vig. p. 733, I. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 47. — β) minus plene i. e. omisso pronom. personali, latente quippe in verbo, ubi nos, prouti sequitur persona prima, secunda, tertia: *ich selbst*, *du selbst*, *er selbst*, vel: *ich*, *du*, *er*, *wir*, *ihr*, *sie* *cum accentu* notantes pronomen, καὶ αὐτός, *et ipse*, *auch er selbst*, vel *auch er* cum accentu. Ita αα) maxime nominativus, ut ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο Matth. XXV, 17. — καὶ αὐτὸς — ἐλεύσομαι Phil. II, 24. πῶς δύνασαι λέγειν — αὐτὸς τὴν — δόκον οὐ βλέπων Luc. VI, 42. — στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων Act. XXI, 24. (Xen. Cyr. I, 6. 35. bis.) — αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ Matth. I, 21. αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς Luc. I, 22. — Matth. I, 11. Marc. I, 8. II. 8. 25. III, 13. IV, 27. VI, 45. VII, 36. XIV, 15. Luc. I, 17. 36. XI, 14. XV, 14. Joh. IX, 21. bis. Act. II, 34. 1 Cor. III, 15. Col. I, 17. 18. Hebr. V, 2. 1 Petr. II, 24. 1 Joh. I, 7. II, 2. 6. 3 Joh. v. 10. Apoc. XVII, 11. XIX, 12. XXI, 3. (Plut. vit. Caes. c. 2. αὐτὸς δ' ὡμολόγησε — δώσειν. Xen. Cyr. VIII, 1. 10.) — οὐδὲ — θεραπεύεται — αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν Act. XVII, 25. (αὐτὸς ἄρχων — ἐποίησε Plut. vit. Caes. c. 5. et Apophth. reg. Mor. II. p. 9. ed. *Tauchn.* Thuc. VI, 5.) — ita, ubi ad Deum refertur Luc. VI, 35. αὐτὸς [praecedit ὕψιστος] χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους. Hebr. XIII, 5. αὐτὸς γὰρ [er selbst, der im A. T. zu unsern Vätern Redende] εἴρηκεν. — Eodem modo Jesus voce αὐτός [er, der Herr, der Meister, cf. Pythagoraeorum αὐτὸς ἔφα] ab aliis distinguitur Marc. IV, 38. ἦν αὐτὸς — καθεύδων. VI, 47. καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. VIII, 29. Luc. V, 16. αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν — καὶ προσευχόμενος. v. 17. καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων. VIII, 54. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας — ἐφώνησε. IX, 51. αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι. X, 1. οὗ ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. v. 38. αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς

κώμην τινά. XI, 17. XXIV, 28. 36. Act. X, 42. — αὐτοὶ ἀφίεμεν Luc. XI, 4. XXII, 71. Gal. II, 17. (Xen. Cyr. VIII, 1. 4. οὕτω καὶ αὐτοὶ πειθώμεθα.) — αὐτοὶ — οὐ προςψαύετε τοῖς φορτίοις Luc. XI, 46. v. 52. Act. II, 22. XVIII, 15. XX, 34. Rom. XV, 14. 1 Thess. V, 2. Hebr. XIII, 3. (Xen. Cyr. VIII, 1. 4. αὐτοὶ ἀξιώσετε.) — αὐτοὶ παρακληθήσονται Matth. V, 4. it. v. 5-9. αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν Luc. XIV, 1. μήποτε καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι v. 12. XXIV, 35. Joh. IV, 45. Act. XIII, 14. XVI, 37. XXII, 19. 1 Thess. I, 9. Hebr. VIII, 9. 2 Petr. II, 19. Apoc. XXI, 12. (Xen. Hier. II, 8. V, 2.) cf. *Buttmann* §. 114, I. 6. *Matthiae* §. 467, 1. p. 644. *Herm.* ad Vig. p. 734, VII. ad Sophocl. Ant. v. 480. Oedip. R. 1071. *Winer* p. 63. — ββ) in casibus obliquis nonnisi ab initio orationis ita legitur, ut: αὐτὸν ἐρωτήσατε fraget ihn selber Joh. IX, 21. Luc. XXIV, 24. (Xen. Hier. VI, 10. αὐτῶν μὲν γὰρ προφυλάττουσιν οἱ νόμοι.) cf. *Buttmann* §. 114, I. b. —— b) post vocabula interiecta subiectum a verbo suo separatum excipit a.) universe [Matth. VI, 4. ὁ πατήρ σου — αὐτὸς ἀποδώσει σοι, ad q. l. v. *Fritzsche* in quatt. Evv. Vol. I. p. 259.] Matth. IV, 16. τοῖς καθημένοις — φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. XII, 36. πᾶν ῥῆμα — ἀποδώσουσι περὶ αὐτῶν. XXI, 41. κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς. V, 40. τῷ θέλοντι — ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. XXV, 29. τοῦ [alii ἀπὸ δὲ τοῦ v. *Fritzsche* ad h. l.] μὴ ἔχοντος — ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Joh. VI, 15. Ἰησοῦς — ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος. XIV, 10. ὁ δὲ πατὴρ — αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. XV, 2. πᾶν κλῆμα — αἴρει αὐτό. ibid. πᾶν — καθαίρει αὐτό. Apoc. II, 7. τῷ νικῶντι — δώσω αὐτῷ φαγεῖν. v. 26. ὁ νικῶν — δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν. VI, 4. τῷ καθημένῳ — ἐδόθη αὐτῷ. (Palaeph. f. 20. Xen. Symp. IV, 63. Cyr. I, 3. 15. I, 4. 3. et αὐτὸς μόνος Cyr. III, 3. 38. v. *Wolf* ad Lept. p. 283. et *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. XV, 3, not. h.) cf. *Matthiae* §. 467. p. 645. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 154. ad Xen. Anab. V, 6. 15. *Poppo* ad Xen. Cyr. I, 3. 15. II, 1. 17. *Idem* de elocut. Thuc. p. 123. *Voigtländer* Observatt. in Xen. P. II. p. 19, not. *Winer* p. 63. *Passow* I. p. 237. — bb) ita, ut sit i. q. ὁ αὐτός *idem* Matth. XII, 50. ὅςτις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός — αὐτός μου ἀδελφός. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 449. *Herm.* ad Soph. Antig. v. 920. B) *ipse* i. e. *sponte, aus eigner Bewegung* Joh. XVI, 27. αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς. (Hom. Iliad. XVII, 254. Xen. Anab. II, 1. 5. Lucian. Dial. Deorr. XX, 18.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 733. III. *Winer* p. 64.

2) pro simplici pronomine tertiae personae ponitur et respondet nostris: *er, sie, es.* Ita in casibus obliquis, nunquam in nominativo legitur, neque primam in oratione sedem habet A) proprie a) universe Matth. III, 16. οἱ οὐρανοὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ [de quo dat. commodi v. *Buttm.* §. 120, 3. *Matthiae* §. 387. p. 519. *Winer* p. 84.] ibid. ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν. VI, 26. bis 34.

VII. 9. 10. 11. 12-14. 16. XI, 25. XIV, 6. XXVI, 43. 44. Marc. I, 10. IV, 33-35. XII, 19. Luc. I, 22. IV, 41. XIII, 12. Joh. I, 5. 6. IV, 39. 40. 45. 53. VIII, 2. XIII, 11. XV, 5. XVII, 2. Act. V, 9. XXI, 40. Rom. I, 20. — X, 5. et Gal. III, 10. 12. ubi *αὐτά* coll. Levit. XVIII, 5. respicit *τὰ κρίματά μου.* Gal. IV, 17. Eph. I, 4. 7. 11. 17. 1 Thess. IV, 10. Apoc. II, 18. XVII, 2. XVIII, 11. al. (Plut. vit. Caesar. c. 2. Xen. Mem. III, 1. 3 et 4.) cf. *Buttm.* §. 114, II. *Matthiae* §. 467, 2. p. 645. *Herm.* ad Vig. p. 735, XI. *Winer* p. 63. — b) saepius repetitur α) ita, ut ad diversas personas vel res pertineat, Marc. VIII, 22. *φέρουσιν αὐτῷ* [*χριστῷ*] *τυφλὸν καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν* [*χριστὸν*], *ἵνα αὐτοῦ* [*τοῦ τυφλοῦ*] *ἅψηται.* IX, 27. ubi ad hominem daemone obsessum v. 28. ubi ad Jesum pertinet. cf. *Winer* p. 64. — β) sic, ut ad eandem personam vel rem respiciat Matth. XXVI, 71. *εἰςελθόντα δὲ αὐτὸν* — *εἶδεν αὐτὸν ἄλλη.* Marc. X, 33. 34. XII, 19. Act. VII, 21. — γ) ita, ut semel posuisse oblitus esse videatur auctor Matth. VIII, 1. *καταβάντι δὲ αὐτῷ* — *ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.* v. 5. *εἰςελθόντι αὐτῷ* — *προςῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος.* v. 23. *ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* v. 28. *ἐλθόντι αὐτῷ* — *ὑπήντησαν αὐτῷ δύο.* IX, 27. *προάγοντι ἐκεῖθεν τῷ ἰησοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοί.* XI, 23. *ἐλθόντι αὐτῷ* — *προςῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς.* Marc. V, 2. *ἐξελθόντι αὐτῷ* — *ἀπήντησεν αὐτῷ* — *ἄνθρωπος.* IX, 28. *εἰςελθόντα αὐτὸν* — *ἐπηρώτων αὐτόν.* Cf. quae habent de causis pronominis iterati *Valkenar.* ad Eurip. Phoen. v. 500. p. 233. ed. Lips. Eurip. Hecub. Praefat. p. XII. ed. Lips. *Herm.* ad Sophocl. Trachin. v. 288. ad Philoct. v. 315. ad Eurip. Med. v. 1263. p. 399. ed. Lips. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 214. *Fritzsche* quatt. Evv. Vol. I. p. 305. coll. p. 139. — c) abesse videtur subiectum, ad quod referatur, in quibus α) quo pertineat, per nomen cognatum, quod praecessit, intelligitur, ut αα) per nomina locorum, regionum, quibus inest nomen gentile Matth. IV, 23. *διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν* [scil. *τῶν γαλιλαίων*, praecedit enim: *περιῆγεν ὅλην τὴν γαλιλαίαν.*]. XI, 1. *κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.* Alii ad IX, 35. redeunt, alii explicant: *ἐν ταῖς πόλεσιν τῶν μαθητῶν, ἐξ ὧν ὥρμηντο.* Vid. *Fritzsche* l. l. p. 393. *Winer* p. 63. — Act. VIII, 5. *ἐκήρυσσεν αὐτοῖς* [sc. *τοῖς σαμαρείταις*] *τὸν χριστόν.* XX, 2. *παρακαλέσας αὐτοὺς* [sc. *τοὺς ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις.*] 2 Cor. II, 13. *ἀποταξάμενος αὐτοῖς* [sc. *τοῖς τρωοῖς* v. 12.] (Similiter *ἔρχεται πόλιν τὴν εὐρυτείαν. τόνδε γάρ* sc. *εὐρύτου* Sophocl. Trachin. v. 259. edit. *Erf. Herm. πατρῷα θ' ἑστία κατεσκάφη, αὐτὸς δὲ* sc. *πατὴρ* Eurip. Hecub. v. 22. p. 7. ed. *Porson.* Pacuvius Teucro apud Cicer. de Orat. II, 46. Neque *paternum* adspectum es veritus, *quem* [sc. patrem] aetate exacta indigem Liberum laceràsti, orbasti, extinxti.) cf. *Winer* p. 63. 207 sq. — ββ) per substantivum aliud cognatum Luc. V, 17. *εἰς τὸ ἰᾶσθαι*

αὐτοὺς sc. τοὺς ἀσθενεῖς coll. v. 15. θεραπεύεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. — β) pertinet ad subiectum eruendum e verbo praecedente Act. XII, 21. ἐδημηγόρει πρὸς αὐτοὺς [i. e. ad turbam congregatam, q. l. αὐτοὺς = τὸν δῆμον latens in δημηγορέω.] 1 Petr. III, 14. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν [sc. τῶν κακωσάντων ὑμᾶς coll. v. 13.] μὴ φοβηθῆτε. cf. *Winer* p. 207. *Fritzsche* Coniectan. in N. T. p. 13. 14. — γ) aliunde cognoscendum est subiectum Luc. II, 22. αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν sc. puerperarum, q. l. Codd. αὐτοῦ i. e. pueri recens nati. XXIII, 51. οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν sc. τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, quae voces latent in vocab. βουλευτὴς v. 50. Joh. XX, 15. εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν; sc. τὸν κύριόν μου v. 13. Act. IV, 5. ἐγένετο — συναχθῆναι αὐτῶν [sc. τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον v. 4. vel τοῦ λαοῦ v. 1. i. e. τῶν ἰουδαίων.] Hebr. VIII, 8. μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς [sc. τοῖς ἔχουσι τὴν διαθήκην τὴν πρώτην] λέγει. cf. *Winer* p. 63. 208. — δ) omnis contextus et natura rei non nisi ad Jesum, dominum, magistrum, Messiam pertinere docet αὐτόν. Matth. VIII, 1. 5. 23. 28. IX, 27. XXI, 23. Marc. V, 2. Luc. I, 17. αὐτὸς προελεύσεται αὐτοῦ i. q. προπορεύσεται πρὸ προσώπου κυρίου v. 76. cf. *Kuinoel* ad h. l. *Winer* p. 208. Joh. IX, 22. 1 Joh. II, 3. 8. 27. 28. III, 5. 7. al. cf. *Fritzsche* Coniectan. in N. T. p. 11. et in Quatt. Evv. Vol. I. p. 316. *Gesen.* p. 740. — d) subiungitur pronomini ὅς α) in verbis, appositionis vel epexegeseos loco additis, ut Matth. III, 12. et Luc. III, 17. οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ i. e. οὗ ἔσται τὸ πτύον, [nempe] ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διακαθαριεῖ κ. τ. λ. Eph. II, 10. ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ubi explicationis causa additur: ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατή-

[redacted]

Winer p. 64. 208. — e) a persona secunda ad tertiam Luc. I, 45. Apoc. XVIII, 24. et a prima pluralis ad tertiam pluralis fit transitus Apoc. V, 10. sed variat lectio h. l. *Griesbach*, *Vater*, *Wetstein*. ad h. l. Cf. *Gesen.* p. 742. *Winer* p. 62, 3. —— B) quodsi denique αὐτοῦ, αὐτῶν legitur, ubi pronom. reflexivum αὑτοῦ, αὑτῶν expectasses, ut Matth. XXI, 45. Joh. IV, 47. scriptorem e sua, non ex alius, cuius in causa praesenti nonnullae sunt partes, mente scribere memineris. cf. Buttm. §. 114, 3 et 7. not. 4. *Matthiae* §. 148, not. 3. p. 278. ed. II. *Fritsche* de usu formarum αὐτοῦ et αὑτοῦ in Excurs. quint. ad quatt. Evv. Vol. I. p. 858 sqq.

3) ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό, *idem*, *eadem*, *idem* a) proprie aa) universe Matth. V, 46. Luc. VI, 33. — Matth. XXVI, 44. Marc. IV, 39. — Luc. VI, 38. Act. XV, 27. Rom. II, 1. IX, 21. X, 12. 1 Cor. I, 10. XII, 4. 5. 8. 9. 11. Eph. VI, 9. Phil. I, 30. (Xen. Mem. III, 4. 7.) cf. *Buttm.* §. 114, III. *Matthiae* §. 467, 3. p. 645. *Herm.* ad Vig. p. 735. XII. *Winer* p. 64. — bb) τὸ αὐτό, adverbialiter, *eodem modo* Matth. XXVII, 44. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ ὠνείδιζον. (Plut. Apophth. reg. Mor. II. p. 6. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. III, 8. 5.) cf. *Viger.* p. 167. — Aliter *Fritzsche* l. l. p. 817. concise, inquiens, dictum est pro: τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ ἐποίουν καὶ ὠνείδιζον αὐτόν idem vere etiam latrones fecerunt, nempe ei conviciati sunt. (Lucian. Herm. §. 2.) — cc) formulae notandae α) ἐπὶ τὸ αὐτὸ αα) de loco: *in unum eundemque locum* Matth. XXII, 34. 1 Cor. XI, 20. (Xen. Anab. III, 1. 30.) — ββ) de tempore: *una*, *simul* Act. I, 15. II, 1. III, 1. Ita LXX pro יַחְדָּו Ps. XXXVII, 38. — β) κατὰ τὸ αὐτό, *eodem tempore*, *simul* Act. XIV, 1. — LXX pro יַחַד Exod. XXVI, 24. 1 Regg. III, 18. (Diod. Sic. XX, 76. Aelian. V. H. XIV, 8. Herodot. VII, 106.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 210. ed. *Schäfer.* — b) ad similitudinem refertur, sq. dat. 1 Cor. XI, 5. ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ. 1 Petr. V, 9. (Xen. Cyr. III, 3. 35. II, 1. 15.) cf. *Buttm.* §. 120, not. 1. *Matthiae* §. 386, 1. p. 516. Greg. Corinth. p. 216. ed. *Schäfer.* — c) inclusa notione τοῦ semper: *semper idem*, *immutabilis* Hebr. I, 12. XIII, 8. Ita הוּא Ps. XLIV, 5. CII, 18. Jes. XLI, 1. (De eo, qui semper est eiusdem sententiae Thuc. II, 61. ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε.)

Αὐτοῦ, *ibi*, *hic* Matth. XXVI, 36. Act. XV, 34. XVIII, 19. XXI, 4. — LXX pro פֹּה Exod. XIV, 14. Num. XXII, 19. פֹּה Num. XXXII, 6. (Polyb. III, 65. 2. Diod. Sic. II, 6. Dionys. Hal. de comp. verb. p. 404. edit. *Schäfer.* Xen. Cyr. I, 4. 2.). Ceterum esse illud αὐτοῦ genitivum neutrius et nihil supplendum, docuit *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellipsi p. 855.

Αὑτοῦ, ῆς, οῦ, 1) i. q. ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, *sui ipsius* Matth. I, 21. τὸν λαὸν αὑτοῦ. III, 12. et Luc. III, 17. τὴν ἅλωνα αὑτοῦ. VI, 2. 5. XXIII, 4. Marc. XV, 29. Luc. V, 15. VII, 3. IX, 51. XIV, 27. Act. XV, 26. Rom. XIV, 14. Eph. I, 9. bis. 2 Tim. II, 19.

Hebr. XI, 21. al. De usu formarum αὑτοῦ et αὐτοῦ cf. *Buttm.* §. 114, not. 7. *Fritzsche* quatt. Evv. Vol. I, p. 858 sq. *Matthiae* §. 148, not. 3. p. 278. — 2) legitur pro σεαυτοῦ, ῆς, οῦ, *tui ipsius* Matth. XXIII, 37. πρὸς αὐτήν i. e. πρὸς σαυτήν. Vid. *Fritzsche* ad h. l. cf. *Buttmann* §. 114, not. 5. *Matthiae* p. 677. 678.

Αὐτόφωρον, ου, τό, (ab αὐτόφωρος in ipso furto, tum: in ipso scelere deprehensus Thuc. VI, 38. ab αὐτός et φώρ, fur, vel φωρά, furtum) *furtum ipsum* i. e. *scelus ipsum.* Ita semel in N. T. Joh. VIII, 4. αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη. (Idem participium, explicationis causa additum, adiectum legitur Plut. de fluv. Mor. VI. p. 446, ed. *Tauchn.* Aelian. H. An. XIV, 3. Antiph. 605, ult. 727, penult. — de sceleribus aliis Jos. Ant. XVI, 8. 4. Sext. Empiric. adv. Rhet. 65.)

Αὐτόχειρ, ος, ὁ, (ex αὐτός et χείρ) *qui sua manu facit aliquid, eigenhändig.* Extat tantum Act. XXVII, 19. αὐτόχειρες — ἐῤῥίψαμεν. (Sophocl. Electr. v. 1007. ed. *Herm.* sq. genit. eigenhändiger Vollzieher od. Unternehmer einer Sache Herodian. VII, 2. 17. Dem. 534. et 321, 17.)

Αὐχμηρός, ή, όν, (ab αὐχμέω torreo, squaleo) *squalidus* [propr. Xen. Mem. II, 1. 31.] pro: *düster, tenebricosus.* Semel in N. T. 2 Petr. I, 19. ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ.

Ἀφαιρέω, ῶ, f. ήσω, f. 2. ἀφελῶ, a. 2. ἀφεῖλον, et apud Luc. XVI, 3. Rom. XI, 27. eadem significatione medium **ἀφαιροῦμαι** [propr. aufero, ut mihi vindicem Xen. Anab. I, 3. 4.] *aufero, adimo* a) sq. acc. rei, ut τὸ ὄνειδος Luc. I, 25. (τὸν φθόνον Xen. Mem. II, 6. 23.) — τὸ ὠτίον i. e. *aurem abscindo* Matth. XXVI. 51. Marc. XIV, 47. Luc. XXII. 50. (τὸν

[redacted]

πόνοι τὰ αἰσχρὰ καὶ ὑβριστικὰ ἐκ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος ἀφαιροῦνται.) Saepius non extat in N. T.

Ἀφανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, (ex α pr. et φαίνω, qui conspici non potest Xen. Anab. IV, 2. 4.) *latens, non manifestus.* Extat tantum Hebr. IV, 13. (Diod. Sic. XX, 30. Xen. Mem. I, 1. 2. Thuc. VIII, 69.)

Ἀφανίζω, f. ίσω, 1) *e conspectu removeo*, passivum: *e conspectu removeor, evanesco* Jac. IV, 14. (Diod. Sic. II, 20. Apoll. Bibl. I, 8. 7. Plat. Legg. III. p. 94. ed. *Tauchn.* Xen. Anab. III, 4. 8.) — 2) metaph. *deformo, inquino, corrumpo* Matth. VI, 16. (Aristoph. Nubb. 538. Dion. Hal. de comp. verb. p. 124. edit. *Schäfer.* Aelian. H. An. I, 41.) — 3) *deleo, everto, absumo* Matth. VI, 19. 20. (Aelian. V. H. II, 4. III, 43. Xen. Anab. III, 2. 11.) — 4) ἀφανίζομαι *obstupesco.* Ita Act. XIII, 41. in loco desumto ex Hab. I, 5. ubi LXX pro תָּמַהּ obstupesco, habent ἀφανίζομαι.

Ἀφανισμός, οῦ, ὁ, *abolitio, interitus.* Semel extat in N. T. Hebr. VIII, 13. LXX pro לְהַשְׁמִיד 1 Reg. XIII, 34. (Diod. Sic. XV, 48.)

Ἄφαντος, ου, ὁ, ἡ, *non conspicuus*, ἄφαντος γίνομαι *dispareo.* Semel in N. T. sq. ἀπό Luc. XXIV, 31. (absolute Diod. Sic. III, 59. IV, 65. Dionys. Hal. Ant. I, 77. Plut. de def. orac. c. 1. Eurip. Orest. 1505.)

Ἀφεδρών, ῶνος, ὁ, (ex ἀπό et ἕδρα sedes, sella; tum apud medicos i. q. ἀπόπατον, Stuhl, i. e. Stuhlgang, excrementa Celsus IV, 4. 5. ita ἀφεδρῶν [ἀφ' ἑδρῶν] Achmet. 83. ἐάν τις ἴδῃ, ὅτι τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἐξῆλθον διὰ τοῦ ἀφεδρῶνος, in N. T.) *latrina, cloaca.* Bis in N. T. Matth. XV, 17. Marc. VII, 19. (Florent. in Geopon. VI, 2. 8.) Vox serioris aevi cf. *Sturz* de dialect. alex. et maced. p. 150.

Ἀφειδία, ας, ἡ, (ex α pr. et φείδομαι parco) *indoles et vita ἀφειδοῦ* i. e. *hominis, qui non parcit, durities, severitas.* Semel in N. T. Col. II, 23. (Aelian. V. H. XIV, 34.)

Ἀφελότης, ητος, ἡ, (ex α pr. et φελλεύς terra saxosa, hinc ἀφελής non saxosus, planus, dein simplex i. e. sincerus Aelian. V. H. VII, 1. Lucian. Dial. Deorr. IV, 5.) *simplicitas animi et morum.* Legitur tantum Act. II, 46. (ita ἀφέλεια Aelian. V. H. III, 10. IX, 27.)

Ἄφεσις, εως, ἡ, (ab ἀφίημι q. v.) 1) *dimissio*, de iis, qui liberi dimittuntur Luc. IV, 18. (Polyb. I, 79. 12. Herodian. VII, 11. 3.) — 2) *remissio* i. e. *condonatio, venia*, de venia peccatorum nunc absolute Hebr. IX, 22. X, 18. Marc. III, 29. nunc addito: τῶν ἁμαρτιῶν Matth. XXVI, 28. Marc. I, 4. Luc. I, 77. III, 3. XXIV, 47. Act. II, 38. V, 31. X, 43. XIII, 38. XXVI, 18. Col. I, 4. — ἀφ. τῶν παραπτωμάτων Eph. I. 7. (τῆς τιμωρίας Diod. Sic. XX, 44. ἐγκλημάτων Diod. Sic. T. X. p. 147. ed. *Bip.*) Saepius non legitur in N. T.

Ἀφή, ῆς, ἡ, (ab ἅπτω necto) *vinculum*, *iunctura*. Bis in N. T. Eph. IV, 16. Col. II, 19. (Plutarch. Anton. c. 27.)

Ἀφθαρσία, ας, ἡ, (ex α pr. et φθείρω corrumpo) 1) *immortalitas* Rom. II, 7. 1 Cor. XV, 42. 50. 54. 2 Tim. I, 10. (Sap. II. 23. Plutarch. Arist. c. 6.) — 2) ἐν ἀφθαρσίᾳ adverbialiter: *constanter*, alii: *sincere* Eph. VI, 24.

Ἄφθαρτος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et φθείρω corrumpo) *corruptionis expers*, *immortalis* Rom. I, 23. 1 Cor. IX, 25. XV, 52. 1 Tim. I, 17. (Sap. XII, 1. Diog. Laert. X. c. 123.) de rebus nunquam perituris, ut κληρονομίᾳ, πραότητι 1 Petr. I, 4. III, 4.

Ἀφθορία, ας, ἡ, (ex α pr. et φθείρω) *conditio incorrupta*, *integritas*. Extat tantum Tit. II, 7. ubi Codd. alii ἀδιαφθορία.

Ἀφίημι et ἀφίω, [pers. 2. ἀφεῖς Apoc. II, 20. cf. *Winer* p. 42. *Buttm*. gr. max. §. 107. not. 8. Vol. I. p. 524.] item ἀφίω [impf. ἤφιον Marc. I, 34. XI, 16. — Philo Legat. ad Cai. p. 1021. cf. *Matthiae* §. 212, 7. p. 401. ed. II. *Buttm*. §. 96. I. gram. max. §. 108, 4. Vol. I. p. 543. *Winer* p. 42. et de augmento ante praeposit. posito *Buttm*. §. 78, not. 3. gram. max. §. 86, not. 2. *Matthiae* §. 211. II. ed. II. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 480. *Winer* l. l.] fut. 1. ἀφήσω, perf. act. ἀφῆκα, de forma dor. perf. pass. ἀφέωνται [Matth. IX, 2. 5. Marc. II, 5. 9. Luc. VII, 47. 48. 1 Joh. II, 12.] cf. *Buttm*. §. 95. I. * §. 88, a. not. et gram. max. §. 108. I. * §. 97. not. 3. *Buttm*. Lexilog. Vol. I. p. 296. *Matthiae* §. 211. II, 2. p. 398. ed. II. *Winer* p. 42.

1) *dimitto*, i. e. *abire iubeo* (ex ἀπό et ἵημι) a) proprie aa) universe, ut τοὺς ὄχλους Matth. XIII, 36. XXIV, 40. 41. Marc. IV, 36. Luc. XVII, 34. 35. (Polyb. XXXIII, 1. 6. Xen. Cyr. I, 2. 8. VIII, 1. 6.) — bb) de marito uxorem dimittente, ubi Lat. *repudio* 1 Cor. VII, 11–13. (Jos. Ant. XV, 7. 10.) — Synonym. ἀπολύω. — b) trop. aa) ut τὸ πνεῦμα, τὴν φωνήν, ubi Lat. *emitto* Matth. XXVII, 50. (Eurip. Hecub. v. 569. Lucian. Jov. Trag. §. 15. ἀφ. τὴν ψυχήν Aelian. H. An. II, 1. Herodot. IV, 190.) Ita LXX ἀφ. τὴν ψυχήν pro hebr. יָצָא נֶפֶשׁ Gen. XXXV, 18. — Marc. XV, 37. LXX pro נָתַן אֶת־קֹלוֹ Gen. XLV, 2. (Dem. 301, 10. Thuc. II, 49.) — bb) *missum facio* i. e. α) *non amplius curo* ἄφετε αὐτοὺς Matth. XV, 14. (de hominibus occasionem, opera alicuius utendi, dimittentibus Xen. Anab. V, 4. 7.) — β) *negligo*, *omitto* τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου Matth. XXIII, 23. bis. Marc. VII, 8. Luc. XI, 42. — γ) *nunc quidem non tracto* ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον Hebr. VI, 1. — (Eurip. Androm. v. 392. τὴν ἀρχὴν ἀφεὶς πρὸς τὴν τελευτὴν τὴν ὑστέραν οὖσαν φέρῃ. Theophr. Charact. praef. §. 3.)

2) *permitto* i. e. *sino*, *patior*, *non veto*, *lassen*, *zulassen*, *gestatten* a) seq. infinit. aa) plene α) sq. infinit. praesentis Matth. XIII, 30. ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα. Marc. I, 34. οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια. X, 14. ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με.

Joh. XI, 44. XVIII, 8. (Palaeph. fab. 40. Lucian. Tim. §. 15. Xen. Cyr. I, 2. 2. I, 4. 14.) — β) sq. infinit. aor. ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς Matth. VIII, 22. Luc. IX, 60. Matth. XIX, 14. XXIII, 14. Marc. V, 37. VII, 12. 27. Luc. VIII, 51. XII, 39. Apoc. XI, 9. — De infinit. post verba permittendi v. *Matthiae* §. 531. p. 759. *Jacobs* Anth. 3, 2. p. 146. *Lobeck* ad Phryn. p. 747 sqq. *Winer* p. 131. 138 sq. — bb) minus plene ἄφες ἄρτι = nostro: *erlaube einmal* Matth. III, 15. τότε ἀφίησιν αὐτὸν, hierauf liess er ihn gewähren ibid. Marc. V, 19. οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν sc. εἶναι μεθ' αὐτοῦ. XI, 6. ἀφῆκαν αὐτοὺς sc. λῦσαι τὸν πῶλον. XIV, 6. Luc. XIII, 8. Joh. XII, 7. — ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω sc. ποιεῖν Joh. XI, 48. οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν sc. εἶναι Act. XIV, 7. — Apoc. II, 20. ὅτι ἀφεῖς [sc. διδάσκειν] τὴν γυναῖκά σου. Matth. V, 40. ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον sc. λαβεῖν. — b) sq. ἵνα c. coniunct. Marc. XI, 16. οὐκ ἤφιεν, ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. (Recentioribus poetis Graecorum frequentari ἵνα post verba iubendi, docet *Herm.* ad Vig. p. 852. cf. infra sub ἵνα. — c) sq. coniunctivo in adhortationibus pro: ἄγε, ἄφες, ἴδωμεν Matth. XXVII, 49. ἄφετε, ἴδωμεν Marc. XV, 36. (ἄφες, δείξωμεν Arrian. diss. epictet. I, 9.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 906. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Matthiae* §. 515, 1. p. 724. — ἄφες, ἐκβάλω *permitte, eximam* Matth. VII, 4. Luc. VI, 42. cf. *Matthiae* §. 515, 3. p. 726. (ἄφες ἴδω, τίς εἰ καὶ πόθεν ἔρχῃ Arrian. Epict. III, 12. Similiter φέρε, ἴδω Lucian. Dial. Mort. XX, 4. Plut. de adulat. et amic. c. 17. Moral. Vol. I. p. 136. ed. *Tauchn.* Lucian. Vit. auct. §. 18.) *Viger.* p. 816.

3) *remitto* i. e. a) *condono*, *erlassen* aa) de aere alieno α) propr. Matth. XVIII, 27. 32. (Aelian. V. H. XIV, 24. Lucian. Saturn. §. 5. Dem. 1480, 11.) — β) metaph. ὀφειλήματα ἀφιέναι pro: *peccata ignoscere* Matth. VI, 12. aramaice: חוֹבִין שְׁבַק. Huius dicendi consuetudinis causa in eo quaerenda, quod qui flagitium commiserat, nomen apud Deum contraxisse videbatur, poenis perferendis exsolvendum. cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 269. — bb) ἀφιέναι τὴν ἁμαρτίαν, τὰ ἁμαρτήματα, τὴν ἀνομίαν, τὴν βλασφημίαν, τὰ παραπτώματα *peccata, impie dicta condonare, ignoscere, veniam dare, verzeihen, vergeben* α) plene Matth. VI, 12. 14. 15. XII, 31. Marc. II, 5. 7. 9. 10. III, 28. XI, 25. 26. Luc. V, 20. 21. 23. 24. VII, 47-49. XI, 4. Joh. XX, 23. Rom. IV, 7. 1 Joh. I, 9. II, 12. (Jos. Ant. VI, 5. 6. τὴν αἰτίαν ἀφιέναι τινὶ Herodot. VI, 30.) — β) absolute Matth. XII, 32. XVIII, 21. 35. Marc. IV, 12. XI, 25. 26. Luc. XI, 4. XII, 10. XXIII, 34. Jac. V, 15. — Luc. XVII, 4. ἀφήσεις αὐτῷ *ignosces ei*, q. l. si futurum legitur, non imperativus, urbanitatis lenocinium agnoscas omnibus fere linguis commune, quo, ubi imperare possis, modestius dicas v. c. *hoc facies*, ubi interdicere, *hoc non facies*. In qua locutione et minus et plus inest, quam in imperativo. Nam non iubes qui-

dem disertis verbis rem fieri, sed eo gravius tamen alterum percellis, quod eum id, quod vis, facturum confidis, verba *Fritschii* Quatt. Evv. Vol. I. p. 252 sq. cf. *Winer* p. 130. *Matthiae* §. 511, 5. p. 717. *Herm.* ad Vig. p. 198. 740. *Gesen.* p. 771. Ita LXX pro כִּפֶּר Jes. XXII, 14. נָשָׂא עָוֹן Ps. XXXII, 5. סָלַח Jes. LV, 7. — cc) *τὴν ἐπίνοιαν* Act. VIII, 22. — — b) *ich lasse nach*, *desino esse*, *qui ante fui* *τὴν ἀγάπην* — *τὴν πρώτην* i. e. minus, quam ante amare Apoc. II, 4. (*τὴν πρὶν χάριν* Anth. gr. IV. p. 48. *Jac.* *τὸν θυμόν* Soph. Antig. 1075.)

4) *relinquo* i. e. *discedo ab aliquo*, *verlassen*, *von Jemandem* od. *von Etwas weggehen* a) propr. Matth. IV, 11. 20. 22. XVIII. 12. XIX, 27. 29. XXII, 22. XXVI, 44. 56. Marc. I, 18. 20. X, 18. 29. XIII, 34. XIV. 50. VIII. 13. XII, 12. Luc. V, 11. X, 30. XVIII, 28. Joh. IV, 3. XVI, 28. X, 12. (Lucian. D. D. VI, 12.) — bb) trop. *α*) de morbo cessante Matth. VIII, 15. Marc. I, 31. Luc. IV, 39. Joh. IV, 52. — *β*) pro: *recedo*, *abweichen* i. e. non ita uti aliqua re, quemadmodum uti ea debes *οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας* Rom. I, 27. — cc) *desero*, ita *μόνον ἀφιέναι τινά* Joh. VIII, 29. XVI, 32. — LXX pro עָזַב 2 Sam. XV, 16. — b) *zurücklassen*, *hinterlassen*, passivum: *remaneo*, *relinquor*, *τὸ δῶρόν σου* Matth. V, 24. *τὴν ὑδρίαν αὐτῆς* Joh. IV, 28. — *τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ* Matth. XXII, 28. *τέκνα*, *σπέρμα* Marc. XII, 19-22. *τινὰ ὀρφανόν* Joh. XIV, 28. — v. 27. Matth. XXIII, 38. Luc. XIII, 35. — Matth. XXIV, 2. Marc. XIII, 2. Luc. XIX, 14. XXI, 6. — LXX pro הִנִּיחַ Gen. XLII, 23. Judd. II, 23. III, 1. Ps. XVII, 14. Saepius non legitur in N. T.

Ἀφικνέομαι, *οῦμαι*, f. *ἀφίξομαι*, (ex *ἀπό* et *ἱκνέομαι*) *pervenio*, sq. *εἰς* ad [propr. de personis Aelian. V. H. I, 24. Xen. Cyr. II, 1. 2.] de fama alicuius rei, semel Rom. XVI, 19.

[redacted]

discedo sq. ἀπό Luc. II, 37. οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ. IV, 13. XIII, 27. Act. XII, 10. XIX, 9. (sq. genit. Polyb. I, 88. 12. Herodian. VI, 4. 8.) — c) de hominibus fugientibus aliquem, vel aliquid: *vito* sq. ἀπό 1 Tim. VI, 5. 2 Tim. II, 19. (sq. genit. Diod. Sic. I, 80. Xen. Cyr. V, 5. 18. Thuc. VII, 7.) — d) *deficio* aa) absolute Luc. VIII, 13. ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. — bb) sq. genit. 1 Tim. IV, 1. ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως. (Polyb. XIV, 12. 3. Herodian. VI, 2. 19. Xen. Cyr. IV, 5. 11.) — cc) sq. ἀπό Hebr. III, 12. (Polyb. I, 16. 8. Arrian. Exp. Alex. M. I, 7. 2. Xen. Cyr. V, 4. 1.) — LXX pro מָרַד Ez. XX, 8. — *deserendi sens.* Act. XV, 38. — De ἀπό seq. verba composita cum ἀπό cf. *Winer* p. 148 sq., *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 219. — Saepius non extat in N. T.

Ἄφνω, adv. (i. q. ἀφανῶς, ex α pr. et φαίνω) *repente.* Ter legitur in N. T. Act. II, 2. XVI, 26. XXVIII, 6. LXX pro פִּתְאֹם Jes. X, 9. (Diod. Sic. I, 57.)

Ἀφόβως, adv. (ex ἀπό et φόβος) *impavide, sine metu* Luc. I, 74. Phil. I, 14. Jud. v. 12. 1 Cor. XVI, 10. q. l. qua sensum: *impudenter* (Herodian. VII, 1. 2. Xen. Hiero. VII, 10.)

Ἀφομοιόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπό et ὅμοιος) *similem reddo.* Legitur tantum Hebr. VII, 3. (Diod. Sic. I, 86. Xen. Mem. III, 10. 2.)

Ἀφοράω, ῶ, (ex ἀπό et ὁράω) (averto oculos, respectu Xen. Cyr. VII, 1. 36.) *intueor,* i. e. *animum adverto ad aliquid.* Semel extat in N. T. sq. εἰς Hebr. XII, 2. (Plut. Lycurg. c. 7. ἀφορᾶν εἰς τὰς κακοπολιτείας. Jos. Ant. VII, 5. 4.)

Ἀφορίζω, f. ίσω, et fut. attic. ἀφοριῶ cf. *Buttm.* §. 86. not. 14. gram. max. §. 95, 10. Vol. I. p. 402. *Matthiae* §. 181, c. p. 324. ed. II. *Winer* p. 88. (ex ἀπό et ὁρίζω, termino; determino, fines describo, Polyb. XVII, 5. 7.) *separo* Matth. XIII, 49. XXV, 32. Act. XIX, 9. — 2 Cor. VI, 17. q. l. a. 1. pass. signif. med. cf. *Buttm.* §. 123, 2. *Matthiae* §. 493, c. p. 684. *Winer* p. 112. Gal. II, 12. (Dem. 719, 17.) — de iis, qui e coetu Judaeorum eiiciuntur s. ἀποσυναγώγοις, ubi Lat. *eiicio,* Luc. VI, 22. (Eurip. Hecub. 931.) — ἀφορίζω τινὰ εἴς τι i. e. *separo aliquem hoc consilio, ut sit aliquid* = *eligo aliquem ad aliquid* Act. XIII, 2. Rom. I, 1. Gal. I, 15. Ita הִבְדִּיל sq. לְ, Levit. XX, 26. Saepius non extat in N. T.

Ἀφορμή, ῆς, ἡ, (ex ὁρμή et ἀπό, locus, e quo prodit vel prorumpit aliquid; tum omne id, quo instructi et adiuti exsequi vel conari aliquid possumus, praesidia ad rem agendam necessaria Xen. Mem. III, 12. 4. Polyb. I, 3. 10.) *occasio,* vel *etiam materia* Rom. VII, 8. 11. 2 Cor. V, 12. XI, 12. Gal. V, 13. 1 Tim. V, 14. (Diod. Sic. II, 21. I, 83. Herodian. I, 8. 4. Polyb. I, 33. 4. XIV, 9. 9.)

Ἀφρίζω, f. ίσω, *spumo.* Bis in N. T. Marc. IX, 18. 20. (Diod. Sic. III, 9.)

Ἀφρός, οῦ, ὁ, *spuma.* Semel in N. T. Luc. IX (Eurip. Iph. Taur. 307. Hom. Iliad. XX, 168.)

Ἀφροσύνη, ης, ἡ, (ex α pr. et φρονέω) 1) *siul imprudentia* 2 Cor. XI, 1. 17. 21. (Xen. Cyr. IV, 2. 41.) — hebr. *perdita nequitia, scelus* Marc. VII, 22. Ita LXX pro Deut. XXII, 21.

Ἄφρων, ονος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et φρήν) *stultus, i ritus, insipidus* Luc. XI, 40. XII, 20. 1 Cor. XV, 36. Rom. I 2 Cor. XI, 16. 19. XII, 6. 11. Eph. V, 17. 1 Petr. II, 15. Sa non habetur in N. T. (Xen. Mem. I, 4. 8.)

Ἀφυπνόω, ῶ, f. ώσω, (ex ἀπό et ὑπνόω sopio, mio; expergefio Anthol. gr. T. II, p. 103. no. 28. ed. Ja tum apud Graecos seriores:) *obdormio* Luc. VIII, 23. Ita pro שָׁכַב Judd. V, 27. (Nicet. Ann. II, 6. 48. B. cf. *Lobe* Phryn. p. 224.)

Ἄφωνος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et φωνή) 1) *vocis e mutus* 1 Cor. XII, 2. 2 Petr. II, 16. (Aeschin. 88, 37.) — 2 *mutescens* Act. VIII, 32. ὡς ἄμνος — ἄφωνος (Aelian. V. H 41.) — 3) *qui est sono incondito* 1 Cor. XIV, 10.

Ἀχάζ, ὁ, *Achas,* hebr. אָחָז nom. pr. regis Judae, et idololatrae, regnantis 743-728. ant. Chr. 2 Regg. XVI, Matth. I, 9.

Ἀχαΐα, ας, ἡ, *Achaia,* nomen regionis Graeciae 1) angustiori: provinciae, sitae in Peloponneso versus septe nem, quae, postquam ab Augusto proconsularis, a Tiberio caesariana facta et cum Macedonia coniuncta fuerat, sena Claudio imperatore, uti Macedonia, reddebatur. (Sueton. dius c. 25.) Huius provinciae caput erat *Corinthus,* sedes consulis Act. XVIII, 12. 1 Cor. XVI, 15. 2 Cor. I, 1. — 2) latiori: Peloponnesi et Graeciae proprie sic dictae, quo cum Macedonia coniungitur. Diviserant enim Romani Gra omnem in Macedoniam et Achaiam Act. XIX, 21. Rom. X 2 Cor. XI, 10. 1 Thess. I, 7. 8.

Ἀχαϊκός, οῦ, ὁ, *Achaicus,* nom. pr. viri chri 1 Cor. XVI, 17.

Ἀχάριστος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et χαρίζομαι) *ing* [i. e. iniucundus Hom. Odyss. VIII, 235.] i. e. *beneficii imm* Bis in N. T. Luc. VI, 35. 2 Tim. III, 2. (Xen. Mem. II, 2. 1.

Ἀχείμ vel Ἀκείμ, *Achim,* nom. pr. viri Matth. I,

Ἀχειροποίητος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr., χείρ et πο *non manibus factus.* Ter legitur in N. T. Marc. XIV, 58. 2 V, 1. Col. II, 11.

Ἀχλύς, ύος, ἡ, *caligo, tenebrae* (pp. Hom. Odyss. 41.) de homine, cuius oculi occaecantur pellicula superind Semel in N. T. Act. XIII, 11. (Plut. Alex. M. c. 45.)

Ἀχρεῖος, α, ον, (ex α pr. et χρεία utilitas) *inu* de servis, bis in N. T. Luc. XVII, 10. δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐ

Sunt haec verba animi coram Deo sese deprimentis. — Matth. XXV, 30. q. l. qua sensum = *nequam* (Plato Alcibiad. σοὶ δ', ὦ Ἀλκιβιάδη, περικλῆς ἐπέστησε παιδαγωγὸν, τῶν οἰκετῶν τὸν ἀχρειότατον ὑπὸ γήρως, ζώπυρον τὸν Θρᾷκα. Achill. Tat. V. p. 321. Cicer. de offic. II, 14. universe Xen. Mem. I, 2. 54.)

Ἀχρειόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἀχρεῖος, q. v.) *inutilem reddo, corrumpo*, de moribus et semel in N. T. Rom. III, 12. πάντες — ἠχρειώθησαν. Ita LXX pro נֶאֱלָח Ps. XIV, 3. (pp. Polyb. I, 14. 6. III, 64. 8.)

Ἄχρηστος, ου, ὁ, ἡ, *inutilis* Philem. v. 11. (Xen. Oec. I, 10. Herodian. VIII, 4. 21.)

Ἄχρι et ἄχρις, particula temporis, durationem rei, non finem eius indicans, scribi solita nunc ἄχρι nunc ἄχρις, nulla vocalis vel consonantis ratione habita cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 14. quae, si nomini iungitur casu secundo, est: *usque ad*, verbo vero ubi additur, significat: *donec, usque dum*. Sequitur ἄχρι indicativus, ubi de re certa et definita, coniunctivus, ubi de re incerta vel futura agitur cf. *Buttmann* §. 133, 3. et ibid. not. 1. *Matthiae* p. 742. Refertur ἄχρι in N. T. a) ad tempus, aa) sq. genit. ἄχρι ἧς ἡμέρας Matth. XXIV, 38. Luc. I, 20. XVII, 27. Act. I, 2. — ἄ. τῆς ἡμέρας ταύτης Act. II, 19. XXIII, 1. XXVI, 22. — ἄχρι καιροῦ i. e. vel: *usque ad tempus ipsi constitutum, donec tempus suum durabat* = ἕως τέλους Luc. IV, 13. vel: *ad tempus certum* Act. XIII, 11. — ἄ. χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων Act. III, 21. — ἄ. ἡμερῶν πέντε sc. πλεύσαντες Act. XX, 6. — ἄ. αὐγῆς v. 11. — ἄχρι τούτου τοῦ λόγου XXII, 22. — ἄ. τοῦ δεῦρο Rom. I, 13. — ἄ. γὰρ νόμου i. e. *ad legis usque promulgationem* V, 13. — ἄ. τοῦ νῦν VIII, 22. 1 Cor. IV, 11. 2 Cor. III, 14. Gal. IV, 2. Phil. I, 5. 6. Hebr. VI, 11. Apoc. II, 26. (Xen. Symp. IV, 37.) — bb) ἄχρις οὗ α) *so lange als* Hebr. III, 13. ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται. — β) *so lange bis, usque dum* αα) sq. indic. Act. VII, 18. ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος. XXVII, 33. ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γενέσθαι παρεκάλει bis es zu tagen begann, ermahnte er sie coll. v. 21. (Heliodor. III, 7. Xen. H. G. VI, 7. 34.) — ββ) sq. coniunct. א) absque ἄν Rom. XI, 25. 1 Cor. XI, 26. Gal. III, 19. IV, 19. Apoc. VII, 3. XX, 3. 5. (Plut. de def. orac. c. 13. Mor. III. p. 153. ed. *Tauchn.* vit. Artaxerx. c. 19. Theophr. H. Plant. V, 2.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 14-16. *Winer* p. 214. — ב) iunct. c. ἄν 1 Cor. [XI, 26.?] XV, 25. — cc) ἄχρι nude positum α) sq. coniunct. Luc. XXI, 24. ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. Apoc. XV, 8. ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαί. — β) seq. futuro loco coniunct. Apoc. XVII, 17. ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ, q. l. Codd. alii τελεσθῇ, alii τελεσθῶσιν. cf. *Winer* p. 215. *Herm.* ad Vig. p. 927.

b) de loco, sq. genit. aa) propr. Act. XI, 5. XIII, 6. XX, 4. XXVIII, 15. 2 Cor. X, 13. 14. Apoc. XIV, 20. XVIII, 5. (Lu-

cian. D. D. VII, 4. et D. Mort. XXIV, 1.) — bb) de modo et t
mino, ad quem usque pertinet aliquid, ut διώκειν ἄχρι θανά
Act. XXII, 4. — Hebr. IV, 12. Apoc. II, 10. XII, 11. — Saej
non extat in N. T.

Ἄχυρον, ου, τό, *palea*, *Spreu* (pp. Polyb. I, 19. Xen. Oecon. XVIII, 6.) i. e. *stramen tribulo comminutum.* in N. T. Matth. III, 12. Luc. III, 17. — LXX pro תֶּבֶן Gen. XX 25. Exod. V, 7.

Ἀψευδής, έος, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ψεῦδος) *mendacii pers*, *verax.* Semel in N. T. Tit. I, 2. (Herodian. II, 9. 4.)

Ἄψινθος, ου, ἡ, *absinthium*, *Wermuth.* Semel A VIII, 11. (Xen. Anab. I, 5. 1. ubi ἀψίνθιον.)

Ἄψινθος, ου, ὁ, *absinthus*, stellae nomen in A VIII, 11.

Ἄψυχος, ου, ὁ, ἡ, (ex α pr. et ψυχή) *inanimis*, *se et vita carens.* Semel legitur in N. T. 1 Cor. XIV, 7. (Po VI, 47. 10.)

B.

Βάαλ, ὁ, ἡ, *Baal*, hebr. בַּעַל, chald. בְּעֵל, בֵּל *Bel*, *Be* nomen unius ex numero deorum Phoeniciorum et Babylonior ad cuius cultum Hebraeos etiam haud raro abreptos esse, test tur Judd. II, 11. 13. III, 7. VIII, 33. 1 Regg. XVI, 31. — Se extat in N. T. Rom. XI, 4.

Βαβυλών, ῶνος, ἡ, *Babylon*, hebr. בָּבֶל, contract ut videtur, ex בָּאב בֵּל i. e. porta, aula, civitas Beli, nomen u olim celeberrimae, sedis regum Babyloniorum, potentissimae tantae amplitudinis, ut, ambitum habens CCCCLXXX stadio vel XII milliarium germanicorum, provinciae magis, quam u formam referret. Legitur in N. T. sic, ut sit: 1) *terra Bab niorum* Matth. I, 11. 12. 17. Act. VII, 43. 1 Petr. V, 13. nonnulli de Babylone Aegypti urbe, prope Heliopolin sita c tant; minus recte, ut videtur. — 2) metaph. et symbolice *Roma* vel pro *multitudine eorum*, qui sequuntur religio paganam Apoc. XIV-XVIII.

Βαθμός, οῦ, ὁ, *gradus* (pp. Plutarch. Romul. c. 2 *dignitatis gradus.* Semel in N. T. 1 Tim. III, 13. (Lucian. An §. 53. Artemid. II, 42. et forma attica βασμός Pausan. VIII Callixen. Athen. V, 30. 270. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 324.)

Βάθος, εος, τό, *profunditas*, *altitudo*, *die Tiefe* a) pr Matth. XIII, 5. Marc. IV, 5. Rom. VIII, 39. Eph. III, 18. (X Oec. XIX, 14. Diod. Sic. V, 36.) de alto mari, ut Lat. *al* Luc. V, 4. — b) metaph. aa) pro: *summum et immensum* R XI, 33. ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως τοῦ Θ o summam, o immensam sapientiam Dei i. q. ὦ πλοῦτε βαθύτ

Gesen. p. 643. 2 Cor. VIII, 2. ἡ κατὰ βάθος πτωχεία summa apertas (Polyb. XXVII, 10. 3.) — bb) τὰ βάθη τινός i. e. *unergründlichen Rathschlüsse, Plane, Absichten Jemandes,* *ta mente recondita* [arcana] *consilia alicuius*, ut τοῦ θεοῦ Cor. II, 10. τοῦ σατανᾶ Apoc. II, 24. (βάθος καρδίας ἀνθρώ-ου Judith. VIII, 14. et φρὴν βαθεῖα Hom. Iliad. XIX, 125.) epius non legitur in N. T.

Βαθύνω, f. υνῶ, *profundum facio, excavo.* Semel in T. Luc. VI, 48. ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε καὶ ἔθηκε θεμέλιον e. ὃς ἔσκαψε καὶ βαθύνας ἔθηκε θεμέλιον. Eadem simplici-s structurae per particulam καὶ vinctae reperitur apud Plato-m in Phaedro p. 254. b. vel p. 275. ed. *Heindorf*, ubi vid. not. ii ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε explicant ex hebr. dicendi ratione, rba duo interveniente ו ita coniungendi, ut alterum, prius xime, adverbii vim habeat. cf. *Gesen.* Lehrgeb. d. hebr. Spr. 823. et *eiusdem* hebr. Gramm. §. 109. et *Winer* p. 169. LXX o הֶעֱמִיק Ps. XCII, 5. Jer. XLIX, 10. (Hom. Iliad. XXIII, 421.)

Βαθύς, εῖα, ύ, *profundus, altus, tief* a) pp. τὸ φρέαρ τὶ βαθύ Joh. IV, 11. (Palaeph. f. 2. Xen. Anab. V, 2. 3.) — metaph. ut ὕπνος sopor altus Act. XX, 9. et ὄρθρος primum luculum Luc. XXIV, 1. (Aelian. V. H. IX, 13. Plato Criton. 1. *Fischer.*)

Βαΐον, ου, τό, plur. τὰ βαΐα, *rami palmarum.* Ex-t tantum Joh. XII, 13. hebr. כַּפּוֹת תְּמָרִים Levit. XXIII, 40.

Βαλαάμ, ὁ, *Bileam*, hebr. בִּלְעָם nom. pr. prophetae sopotamii, urbe Pethora oriundi et a Moabitarum rege, Ba-o, ut imprecaretur Israelitis, mercede conducti, quem serior tas, apud Judaeos certe, fraudatorem fecit et impostorem 2 Petr. 15. Jud. v. 11. Apoc. II, 14. — Num. XXII. XXIII. Deut. XIII, 5 sqq. Jos. XXIV, 9.

Βαλάκ, ὁ, *Balac*, hebr. בָּלָק nom. pr. regis Moabitarum oc. II, 14. — Num. XXII, 2. Jos. XXIV, 9.

Βαλάντιον, ίου, τό, *crumena, Geldbeutel* Luc. X, 4. II, 33. XXII, 35. 36. — LXX pro צְרוֹר Job. XIV, 7. כִּיס Prov. 4. (Herodian. V, 4. 4. Xen. Symp. IV, 2.)

Βάλλω, f. βαλῶ, pf. βέβληκα 1) *iacio, ich werfe* [ma-ime: telis iaciendis ferio vel percutio Hom. Iliad. V, 795. XI, 3. LXX 2 Chron. XXVI, 15.] a) proprie. Ita aa) de serenti-s, ut σπόρον β. ἐπὶ τῆς γῆς Marc. IV, 26. (LXX βάλλειν σπέρ-ατα Ps. CXXVI, 6.) κόκκον συνάπεως β. εἰς τὸν κῆπον Luc. III, 19. — Matth. X, 34. μάχαιραν βάλλειν ἐπὶ τὴν γῆν, ut at. discordias serere, pro: *dissidiorum auctorem esse;* εἰρή-ην βάλλειν i. e. *pacis et concordiae auctorem esse* ibid. — b) universe α) sq. τινί τι *etwas in der Richtung nach Je-andem hin* [cf. *Matthiae* §. 391. p. 529.] *werfen*, ubi Lat. *ob-icio, proiicio*, ut τὸν ἄρτον τοῖς κυναρίοις Matth. XV, 26. Marc. II, 27. — Similiter β. τι ἔμπροσθέν τινος Matth. VII, 6. —

β) sq. ἀπό, ut βάλε ἀπὸ σοῦ sc. τὸν ὀφθαλμόν, τὴν χεῖρα Matth. V, 29. 30. XVIII, 8. — ἀφ᾽ ἧς ἐβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια e qua eiecerat septem daemones Marc. XVI, 10. — γ) sq. ἐκ, ut ὕδωρ ἐκ τοῦ στόματος Apoc. XII, 15. 16. — δ) sq. ἔξω i. e. eiicio Matth. V, 13. XIII, 48. Luc. XIV, 35. 1 Joh. IV, 18. — Joh. XV, 6. ἐβλήθη ἔξω i. e. *pro eiecto et neglecto est, er ist gleichsam* [einem göttlichen Befehle zufolge] *schon hinausgeworfen.* Cf. de hac aor. vi *Herm.* ad Vig. p. 747. *Matthiae* §. 506. p. 706. *Winer* p. 119. — ε) sq. ἐπί τινι et ἐπί τινα, ut λίθους Joh. VIII, 7. 59. Apoc. XVIII, 19. — ζ) sq. κάτω, ut βάλε σεαυτὸν κάτω i. e. *praecipita te* Matth. IV, 6. Luc. IV, 9. — η) sq. εἰς αα) universe, ut κονιορτὸν εἰς τὸν ἀέρα Act. XXII, 23. εἰς τὴν θάλασσαν Matth. IV, 18. XIII, 47. XVII. 27. Marc. IX, 42. q. l. perf. βέβληται pro praes. cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Matthiae* §. 505. III. p. 705. *Buttm.* §. 100, 2. Joh. XXI, 6. bis. — LXX Jes. XIX, 8. (Aesop. f. 130. Jos. Ant. VI, 9. 5) — β. ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν Joh. XXI, 7. — βλήθητι [wirf dich, de aor. 1. p. signif. med. v. *Buttm.* §. 123, 2. *Matthiae* §. 493, c. p. 684. *Winer* p. 112.] εἰς τὴν θάλ. Matth. XXI, 21. Marc. XI, 23. — εἰς τὸ πῦρ Matth. III, 10. XVIII, 9. Marc. IX, 22. Luc. III, 9. Joh. XV, 6. — εἰς γέενναν Matth. V, 30. εἰς τὴν κάμινον Matth. XIII, 42. 50. — εἰς κλίβανον Matth. VI, 30. Luc. XII, 28. Apoc. VIII, 7. 8. XII, 4. 9. 13. XIV, 19. XVIII, 21. XIX, 20. XX, 3. 10. 14. 15. — ββ) βάλλω εἰς κλίνην, *in lectum coniicio*, pro: *morbo afficio, lecto affigo* Apoc. II, 22. — hinc βέβλημαι ἐπὶ κλίνης vel ἐπὶ τῆς κλίνης *lecto affixus sum* = *aegrotus decumbo* א) proprie אא) plene Matth. IX, 2. — בב) absolute Matth. VIII, 6. 14. — ב) pro: *iaceo* Marc. VII, 30. Luc. XVI, 20. — — b) pro: τύπτω, *ferio*, ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον Marc. XIV, 65. (Hom. Iliad. V, 73.) — c) pro: καταβάλλω, *deiicio* [herabwerfen, ut κεραμίδα Thuc. I, 22.] i. e. aa) *abwerfen, fallen lassen* Apoc. VI, 13. ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς. (Hom. Iliad. V, 343. VIII, 249. Xen. Cyr. II, 2. 4.) — bb) *everto, de statu suo deiicio* Apoc. XVIII, 21. οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται βαβυλών. (Xen. H. G. IV, 5. 10. VI, 4. 27.)

2) sensu mitiori, *pono, legen, stellen*, i. q. τίθημι a) sq. accus. rei aa) universe Luc. XIII, 8. ἕως ὅπου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια i. e. bis ich das Erdreich um ihn herum werde aufgelockert und Dünger werde gelegt haben, sc. um ihn herum. — bb) κλῆρον βάλλειν, *sortes iacio* [i. e. sortes iniicio galeae vel urnae vel hydriae cf. Virgil. Aeneid. V, 491. Cic. in Verr. II, 51. *Perizon.* et *Lehnert* ad Aelian. V. H. III, 45. *Wesseling.* ad Diod. Sic. IV, 45. *Rosenmüller* alt. u. neu. Morgenl. T. VI. p. 1.] Matth. XXVII, 35. Marc. XV, 24. Luc. XXIII, 34. Joh. XIX, 24. (LXX 2 Chron. XXV, 8. Jos. Ant. VI, 8. 4. et ἐμβάλλεσθαι κλῆρον Hom. Iliad. XXIII, 352. et ψῆφον βάλλειν Plut. apophth. reg. Mor. II. p. 40. ed. *Tauchn.*) — b) seq.

acc. rei et praeposit. motum in locum indicante aa) *εἴς τι einlegen in*, *hineinlegen in*, *hineinstecken in*, Lat. *indo*, *immitto*, *infero* α) universe αα) propr., ut *ἀργύρια εἰς τὸν κορβανᾶν* Matth. XXVII, 6. *χαλκὸν* vel *δῶρα εἰς τὸ γαζοφυλάκιον*, plene Marc. XII, 41. 43. Luc. XXI, 1. 4. (Jos. Ant. VI, 1. 2.) — minus plene Marc. XII, 44. Luc. XXI, 3. 4. Joh. XII, 6. — *τοὺς δακτύλους εἰς τὰ ὦτα* Marc. VII, 33. adde Joh. XX, 25. 27. *τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην* Joh. XVIII, 11. *χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα* Jac. III, 3. *τινὰ εἰς τὴν κολυμβήθραν* Joh. V, 7. *εἰς φυλακήν*, *in carcerem conüicio*, *ins Gefängniss legen* Matth. XVIII, 30. Apoc. II, 10. (Anth. gr. II, 37. 1.) de futuro post *μήποτε* Matth. V, 25. cum praecedat coniunct. aor. cf. *Herm.* ad Elmsl. Med Eurip. p. 354-357. ibi futuri locum esse inquientem, ubi quid infinito tempore i. e. aliquando eventurum metuimus. *Matthiae* §. 520, not. 4. p. 737 sq. *Buttm.* §. 135, 4. not. 4. *Herm.* ad Soph. Electr. v. 992. Aiac. v. 272. ad Vig. p. 810. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 13. *Voigtlaender.* Ind. Lucian. D. Mort. p. 207 sq. *Winer* p. 181. — ββ) metaph. *εἰς τὴν καρδίαν τινός* i. e. *in den Sinn geben*, *eingeben*, Lat. *suggero*, *subiicio* sq. *ἵνα* Joh. XIII, 2. (*βάλλειν τι ἐν θυμῷ τινος* Hom. Odyss. I, 201. et *εἰς νοῦν ἐμβάλλειν τινί* Plut. vit. Timol. c. 3.) — β) de rebus fluidis: *eingiessen*, *hineingiessen*, Lat. *infundo* Matth. IX. 17. Luc. V, 37. Joh. XIII, 5. (*εἰς οἶνον βάλε φάρμακον* Hom. Odyss. IV, 220. *οἶνον ἵνα βάλω εἰς τὸν πίθον* Arrian. Epict. IV, 13.) Marc. II, 22. et Luc. V, 38. *οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον*. De verbali *βλητέον* secum habente accus. rei cf. *Buttmann* §. 121, not. 3. *Matthiae* §. 447. p. 622 sq. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 416. *Lobeck* ad Phryn. p. 767. *Winer* p. 90. — bb) seq. *ἐπί* α) seq. genit. *etwas auf etwas legen*, de rebus fluidis: *ich giesse etwas auf etwas*, Lat. *affundo alicui rei aliquid* Matth. XXVI, 12. (Eurip. Orest. v. 297. ed. *Pors.* Lips.) — β) sq. acc. *ich lege etwas* αα) *auf etwas*, *impono alicui aliquid*, ut *βάρος* Apoc. II, 24. — ββ) *an etwas*, *immitto*, ut *δρέπανον ἐπὶ τὴν γῆν* Apoc. XIV, 19. — cc) sq. *ἐνώπιόν τινος* *pono aliquis ante aliquem*, *etwas vor Jemandem hinstellen* oder *hinlegen*, ut *σκάνδαλον* [etwas in den Weg vor Jem. hinstellen, damit er sich daran stösst oder darüber fällt] metaph. *facio, ut peccet aliquis* Apoc. II, 14. — *τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου* IV, 10. de quo potentiorem adorandi vel venerandi ritu cf. Tacit. Annal. XV, 2. 9. Cicer. pr. Sext. c. 27. Jos. Ant. XV, 6. 6 et 7. Plut. comp. Lucull. et Cim. c. 3.) — — c) *βάλλειν τί τινι* *depono aliquid apud aliquem*, ut *ἀργύριον τοῖς τραπεζίταις* Matth. XXV, 27. cf. *Fritzsche* Coniect. in N. T. p. 42. *Matthiae* §. 391. p. 529. *Winer* p. 85, 4.

3) intrans. *ruo*, *ich stürze mich* Act. XXVII, 14. *ἔβαλε κατ᾽ αὐτῆς* [sc. *τῆς κρήτης*] *ἄνεμος*. (*ποταμὸς εἰς ἅλα βάλλων*

Hom. Iliad. XI, 722.) cf. *Matthiae* §. 496, 1. p. 687. *Buttm.* §. 117, not. 2. *Viger.* p. 181. *Winer* p. 107.

Βαπτίζω, f. ίσω, (a βάπτω, mergo; saepius mergo, in N. T.:) 1) *immergo* [universe Jos. Ant. IX, 10. 2. XV, 3. 3. Polyb. I, 51. 6.] a) proprie et quidem de immersione sacra aa) universe, sq. ὑπέρ τινος, i. e. *alicuius causa, in honorem alicuius* 1 Cor. XV, 29. bis. — bb) nunc de immersione, qua Johannes baptista, mentis mutationi obstringens, cives suos regno divino, mox a Messia condendo, initiavit, nunc de ea, qua, qui nomen sibi darent, Jesus in numerum cultorum suorum recipi voluit α) per se αα) absolute Matth. III, 14. 16. Marc. I, 5. VI, 14. XVI, 16. Luc. III, 21. Joh. I, 28. III, 22. 23. 26. IV, 1. 2. X, 40. Act. VIII, 38. X, 47. XVI, 15. 1 Cor. I, 14. 16. 17. — aor. 1. pass. significatione media et medium: *immergi me iubeo* vel *patior, lavacrum sacrum suscipio, ich lasse mich taufen* Matth. III, 13. Luc. III, 7. 12. VII, 29. 30. Act. II, 41. VIII, 12. 13. 36. IX, 18. XVI, 33. XVIII, 8. XXII, 16. — cf. *Winer* p. 109. *Matthiae* §. 491. p. 683. *Buttm.* §. 122, 8. — ββ) addito nomine coniugato [cf. *Winer* p. 168. *Matthiae* §. 415. p. 571. *Buttm.* §. 118, 3. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 422.] βαπτίζειν βάπτισμα i. e. *eine Taufe verrichten*, βαπτίζ. βάπτισμα μετανοίας i. e. *quae ad vitae et mentis emendationem spectat* vel *ad eam obstringit* Act. XIX, 4. De qua vi genit. v. *Winer* p. 76. 77. *Matthiae* §. 313. p. 431. — medium: βαπτίζομαι τὸ βάπτισμα ἰωάννου, *ich lasse die Taufe Johannis an mir verrichten* Luc. VII, 29. — γγ) seq. ἐν c. dat. loci ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ ἰορδάνῃ. Marc. I, 4. Joh. III, 23. — δδ) seq. εἰς c. accus. aquarum, in quas immergitur aliquis Marc. I, 9. (εἰς θάλασσαν Plut. de superst. c. 3. Moral. I. p. 386. ed. *Tauchn.* et trop. εἰς ἀναισθησίαν Jos. Ant. X, 9. 4.) — εε) sq. εἰς, ita, ut εἰς finem vel consilium indicet, quo spectat illa immersio [cf. *Winer* p. 161. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 155. *Matthiae* ad Eurip. Iphig. A. 940. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 134.] Act. XIX, 3. εἰς τί ἐβαπτίσθητε; i. e. quorsum spectavit, quod subiistis lavacrum sacrum? v. 4. εἰς τὸ βάπτισμα ἰωάννου pro: εἰς ὃ ἐβάπτισεν ὁ ἰωάννης i. e. ad id, quo spectabat baptismus Johannis i. e. wir sind getauft für den Zweck, für welchen Joh. taufte scil. ἵνα πιστεύωμεν εἰς τὸν μετ᾽ αὐτὸν ἐρχόμενον. — Matth. III, 11. βαπτίζω — εἰς μετάνοιαν i. e. eo fine, ut mentem mutetis. Rom. VI, 3. εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν i. e. immersi sumus lavacro sacro, ut mortem eius pateremur i. e. ἵνα, ὡς αὐτὸς ἀπέθανε, καὶ ἡμεῖς ἀποθάνωμεν sc. τῇ ἁμαρτίᾳ. cf. verba v. 5. σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 1 Cor. XII, 13. εἰς ἓν σῶμα [ut unum corpus essemus] ἐβαπτίσθημεν. — Hinc βαπτίζειν τινὰ εἰς τὸ ὄνομά τινος [mit Hinweisung auf den Namen Jemandes i. e.] *eo fine, ut nomen alicuius profiteatur eumque ducem et doctorem sequatur aliquis*;

εἰς τὸ ὄνομα παύλου 1 Cor. I, 13. coll. v. 15. — Matth. XXVIII, 19. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος i. e. immergendo obstringo aliquem, ut patrem, filium, Spiritum S. dominum, ducem, felicitatis auctorem agnoscat et veneretur. Act. VIII, 16. et XIX, 5. β. εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἰησοῦ. — Idem dicitur βαπτίζειν τινὰ εἴς τινα Rom. VI, 3. Gal. III, 27. — immergendi notione paulo recedente et praevalente *obstringendi* notione 1 Cor. X, 2. πάντες γὰρ εἰς μωυσῆν ἐβαπτίσαντο omnes Mosi sese obstringebant audiendo, sequendo ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ sc. ὄντες i. e. procedentes in mari et nube. Alii aor. 1. med. h. l. legi existimant significatione passiva; cf. de aor. 1. med. significat. passiva *Winer* p. 110. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 7. 29. *Meinecke* Euphorion. Chalcid. p. 116. *Buttm.* §. 123, not. 4. *Matthiae* §. 496, 8. p. 690. *Lobeck* ad Phryn. p. 320. — ζζ) sq. ἐν τῷ ὀνόματί τινος Act. X, 48. προςέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ i. e. *in Begleitung, unter ausdrücklicher Erwähnung des Namens Jesu, adhibito nomine J. C.* (ita ἀποκτείνειν ἐν τῇ προφάσει ταύτῃ Lysias p. 452. cf. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 123-125.) — ηη) sq. ἐπί c. dat. Act. II, 38. βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ i. e. hac lege, ut nomen Jesu profiteamini eumque Dominum vestrum agnoscatis et veneremini. De qua vi praep. ἐπί cf. *Matthiae* §. 584. p. 857. *Buttm.* §. 134. *Viger.* p. 618. 859. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 239. *Winer* p. 160. — — β) *obruendi* notione inclusa: *immergens obruo* αα) propr. א) sq. dat. materiei, ut ὕδατι Luc. III, 16. Act. XI, 16. (trop. β. τινὰ ταῖς εἰςφοραῖς tributis obruere aliquem Diod. Sic. I, 73. ὀφλήμασι βεβαπτισμένος aere alieno obrutus Plut. vit. Galb. c. 21.) cf. *Matthiae* §. 401. p. 541. — ב) sq. ἐν c. dat. [in Begleitung, mittelst] ut ἐν ὕδατι Matth. III, 11. Marc. I, 8. Luc. III, 16. Joh. I, 31. 33. (ita τρέφεσθαι ἔν τινι Jacobs Addend. ad Athen. p. 57. cf. *Voigtländer* l. l. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 134.) — ββ) metaph. pro: *largiter imbuo*, sq. ἐν [in Begleitung, metaph. mittelst vid. *Voigtländer* l. l. et *Fritzsche* l. l. coll. *Winer* p. 158.] Matth. III, 11. Marc. I, 8. Luc. III, 16. Joh. I, 33. Act. I, 5. XI, 16. 1 Cor. XII, 13. — b) pro: *calamitatibus obruo* vel *mergo* [ita βαπτίζειν τὴν πόλιν Jos. B. Jud. IV, 3. 3.] addito nomine coniugato βάπτισμα Luc. XII, 50. Marc. X, 38. 39. [Matth. XX, 22. 23.] — Verbis etiam pass. addi interdum accus. nominis coniugati, praeter locum Plut. vit. Crass. c. 6., intelligitur e locis a *Matthiae* §. 415. p. 572. coll. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 426. allatis.

2) pro: νίπτω *lavo* et med. βαπτίζομαι pro: νίπτομαι *ich wasche mich* Marc. VII, 4. coll. v. 3. Luc. XI, 38. In LXX pro טָבַל 2 Regg. V, 14. Judith. XII, 7. Sirac. XXXI, vel XXXIV, 25. — Saepius non legitur in N. T.

Βάρος, εος, τὸ, (pondus, gravitas, die Schwere Xen. Cyr. III, 3. 42.) 1) *onus*, i. e. *die Last*, a) ἐπιτιθέναι βάρος τινί [propr. Xen. Oecon. XVII, 9.] trop. de legibus, quarum observatio imponitur alicui Act. XV, 28. — similiter βάλλειν βάρος ἐπί τινα Apoc. II, 24. (ita νόμων βάρος Plat. Legg. XI. p. 971. E.) — b) βαστάσαι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας i. e. *perferre gravem et molestum laborem diei* Matth. XX, 12. et βαστάζειν ἀλλήλων τὰ βάρη invicem onera [metaph. pro: *vitia*] ferre Gal. VI, 2. — c) βάρος δόξης *moles felicitatis* i. e. *summa* vel *eximia felicitas* 2 Cor. IV, 17. Ut apud Graecos saepissime adiectiva non cum eo nomine coniunguntur, cum quo coniungi debebant, ita h. l. αἰώνιος, iunctum cum βάρος, iungi debet cum δόξης (2 Macc. IX, 10. διὰ τὸ τῆς ὀσμῆς ἀφόρητον βάρος. Sophocl. Oed. Col. 297. πατρῷον ἄστυ γῆς i. q. πατρῴας γῆς ἄστυ.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 891. — 2) *gravitas* i. e. *auctoritas*, *dignitas* 1 Thess. II, 7. (Diod. Sic. IV, 61. XVI, 8. T. X. p. 33. 35. ed. *Bip.*)

Βαρσαβᾶς, ᾶ, ὁ, *Barsabas*, cognomen a) Josephi Act. I, 23. memorati — b) Judae Act. XV, 22. obvii. Vid. Ἰωσήφ et Ἰούδας.

Βαρτιμαῖος, 'ου, ὁ, *Bartimaeus* i. e. *filius Timai*, hebr. בַּר טִמְאַי Marc. X, 46.

Βαρύνω, f. νῶ, a. 1. p. ἐβαρύνθην, *gravo*, de crapula et ebrietate ineptum reddente hominem ad meditandum et recte agendum Luc. XXI, 34. μήποτε βαρυνθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν; alii Codd. βαρηθῶσιν (Diod. Sic. IV, 38. Xen. de rep. Lac. II, 5.) De a. 1. p. ἐβαρύνθην cf. *Buttm.* §. 90, 9. not. ** et gram. max. §. 101. not. 10. Vol. I. p. 456. *Matthiae* §. 191, 2. not. p. 335. ed. II. Habent etiam Codd. Luc. l. l. βαρυθῶσιν a βαρύθω *gravor*.

Βαρύς, εῖα, ὑ, 1) *gravis* a) propr. ut φορτίον Matth. XXIII, 4. (Lucian. D. D. I, 1. Xen. Hier. I, 5.) — b) metaph. aa) *magni momenti*, *wichtig*, τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου Matth. XXIII, 23. — αἰτιάματα Act. XXV, 7. (εὐδαιμονία Herodian. II, 14. 7.) — bb) *severus*, *streng*, ut ἐπιστολή 2 Cor. X, 10. (Anth. gr. II, 40. IV, 17. *Jac.* Herodian. III, 11. 6. — καταδίκη Lucian. D. Mort. X, 21.) — cc) *violentus*, ut λύκος Act. XX, 29. (Hom. Iliad. I, 89. Aelian. V. H. I, 34.) — 2) *difficilis*, ut ἐντολή 1 Joh. V, 3.

Βαρύτιμος, ου, ἡ, (ex βαρύς et τιμή) *pretiosus*, *gravis pretii* Matth. XXVI, 7. (Heliodor. II. p. 113.)

Βασανίζω, f. ίσω, (a βάσανος q. v. pp. ad lapidem lydium admoveo, exploro, nunc verbis Xen. Cyr. V, 3. 16. nunc tormentis Herodian. III, 5. 13. Antiphon. 633, 1.) *crucio*, *vexo* pass. βασανίζομαι *vexor*, *crucior* Matth. VIII, 6. 29. Marc. V, 7. VI, 48. Luc. VIII, 28. 2 Petr. II, 18. Apoc. IX, 5. XI, 10. XII, 2. XIV, 10. XX, 10. cet. (Arrian. diss. epict. 22. 35.) — τὸ πλοῖον

— ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων i. e. navis fluctibus agitabatur Matth. XIV, 24.

Βασανισμός, οῦ, ὁ, (exploratio a) per lapidem lydium, — b) per tormenta) *cruciatus* Apoc. IX, 5. XVIII, 7. 10. 15. XIV, 11. κάπνος τοῦ βασανισμοῦ i. e. fumus ignis cruciantis.

Βασανιστής, οῦ, ὁ, (tortor quaestionarius i. e. qui interest torturae, ne adversarius servum ultra modum praescriptum vexet quique testatur de enuntiatis a servo pretiumque huius aestimat, si per tormenta ita laesus est, ut domino fieret inutilis Dem. 978, 11. *Philo* quod omnis prob. lib. p. 881. Euseb. H. Eccl. V, 1. p. 976.) *carceris praefectus*, i. q. δεσμοφύλαξ Matth. XVIII, 34.

Βάσανος, ου, ἡ, (lapis lydius Pind. Pyth. X, 106. exploratio per lapidem lydium; tormentum Aelian. V. H. II, 4.) *cruciatus*, *dolores graves* Matth. IV, 24. Luc. XVI, 23. 28. (Jamblich. Vit. Pyth. §. 68. p. 65. Lucian. Tragodopod. v. 282. Jos. Ant. VI, 3. 2. et de partus doloribus Anth. gr. II. p. 205. *Jac.*)

Βασιλεία, ας, ἡ, 1) *regnum* i. e. *terra regis imperio subiecta*, *Reich*, *Königreich* Matth. IV, 8. XII, 25. 26. XXIV, 7. Marc. III, 24. VI, 23. XIII, 8. Luc. XI, 17. 18. XXI, 10. Hebr. XI, 33. (Aelian. V. H. IV, 5. Xen. H. G. III, 3. 5.) — 2) *imperium* i. e. *imperii administratio*, *die Herrschaft*, *die Regierung* Matth. VI, 13. Marc. XI, 10. Luc. I, 33. Act. I, 6. Hebr. I, 8. (Herodian. VI, 9. 17.) — 3) *dignitas regia* a) propr. Luc. XIX, 12. 15. Apoc. XVII, 12. cet. (Herodian. I, 15. 14. Xen. Cyr. VIII, 3. 26.) — b) pro βασιλεῖς i. e. reges vel regiae potestatis socii Apoc. I, 6. — 4) ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ vel τοῦ χριστοῦ Matth. XX, 21. ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ vel ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, etiam absolute ἡ βασιλεία (Matth. VIII, 12.) ex hebr. dicendi ratione i. e. ad normam hebr. מַלְכוּת הַשָּׁמַיִם vel מַלְכוּת הָאֱלֹהִים *regnum divinum*, *regnum, cuius rex est Jova Deus, regnum Messiae solemni modo olim inaugurandum* i. e. *regnum Christi s. Messiae, quod post mortuorum in vitam reditum insigni maiestate, tali fere, qualis esse solet regum triumphantium, ab ipso, regis quippe Dei vicario, inaugurabitur, et quo ii, qui eius doctrinam his in terris amplexi sunt atque vitam ad eius praecepta instituerunt, beatissima sorte fruentur.* [Hanc certe τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ notionem sibi informaverant Apostoli et Judaei aequales Jesu cf. *Koppe* Excurs. I. in ep. ad Thessal. p. 92 sqq. *Keil* historia dogmatis de regno Messiae in *Eiusd.* Opusc. academ. p. 22 sqq. *Bertholdt* Christologia Judaeorum Jesu et Apost. aetate p. 187 sqq. *de Wette* bibl. Dogm. des A. u. N. T. §. 188. §. 194-206. §. 253. §. 303-305. ed. II. Si vero ex iis, quae agenda sibi esse ex voluntate patris Jesus existimabat, colligere licet, eum sensu non iudaico, sed sublimiori Messiam sese habuisse, sic, ut utens hoc nomine non regem τοῦ κόσμου i. e. τοῦ αἰῶνος τούτου i. e. simi-

lem iis, qui nunc vel hoc rerum ordine sunt, qui nunc est, imo σωτῆρα i. e. datorem et largitorem felicitatis cum nunc tum τῷ αἰῶνι τῷ μέλλοντι adipiscendae esse se innuerit, sublimiorem etiam fuisse Jesu τῆς βασιλείας τοῦ οὐρανοῦ notionem sumere licebit, ita, ut notionem potissimum universam, latentem sub nomine βασιλείας τοῦ θεοῦ, felicitatis puta, cum nunc, tum olim a se sperandae tenuerit atque adeo, si ex Jesu, non item ex apostolorum sensu res sit iudicanda, formulae regni divini substituere possis interdum, ut Matth. V, 17-48. VI, 10. 33. VII, 21. VIII, 11. XVIII, 4. XXI, 43. XXII, 2-4. XXIV, 14. Luc. XIII, 23-30. et locis similibus eandem *felicitatis nunc et olim per Jesum* i. e. *a fide ipsi habita et vita, praeceptis et exemplo eius accommodata obtinendae* notionem.] Legitur autem formula ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ vel τοῦ οὐρ. vel τῶν οὐρανῶν, *das Messiasreich*, in N. T. a) universe Matth. V, 3. Luc. VI, 20. Matth. V, 10-19. ἐλάχιστος vel μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλ. τῶν οὐρ. locum, dignitatem minorem obtinebit, vel potiori sorte et dignitate fruetur in regno div. Matth. V, 20. οὐ μὴ εἰςέλθητε εἰς τὴν βασιλ. τ. οὐ. cives regni messiani esse non poteritis; Matth. VI, 10. coll. Luc. XI, 2. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου mox adsit regnum tuum — Matth. VI, 33. coll. Luc. XII, 31. — Matth. VIII, 11. 12. coll. Luc. XIII, 28. 29. — Matth. XI, 11. coll. Luc. VII, 28. — Matth. XI, 12. coll. Luc. XVI, 16. v. βιάζομαι — Matth. XIII, 38. 41. 43. υἱοὶ τῆς βασιλείας cives regni divini — Matth. XVI, 19. αἱ κλεῖς τῆς βασιλ. τοῦ οὐρ. claves regni div. i. e. potestas aditum ad regnum div. concedendi vel denegandi — Matth. XVI, 28. ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ pro εἰς τὴν βασ. αὐτοῦ donec viderint Messiam venientem ad regni sui inaugurationem — Marc. IX, 1. Luc. IX, 27. βασιλεία τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖα ἐν δυνάμει regnum. div. gloriose inauguratum — Matth. XVIII, 1. 4. XIX, 12. διὰ τὴν βασιλ. τ. οὐ. propter regnum div. i. e. ut potiantur regno d. — Matth. XIX, 14. coll. Marc. X, 14. Luc. XVIII, 16. — Marc. X, 15. coll. Luc. XVIII, 17. Matth. XIX, 23. 24. coll. Marc. X, 23-25. et Luc. XVIII, 25. Matth. XX, 21. XXI, 31. προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασ. τ. θ. citius, quam vos, ad regnum div. pervenient — Matth. XXV, 34. κληρονομήσατε — βασιλείαν voluit Deus, ut cives fiatis regni div. — Matth. XXVI, 29. Marc. IX, 47. XII, 34. οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασ. τ. θ. non procul abes a regno div. du bist auf dem rechten Wege zum Himmelreiche. Luc. IX, 62. v. ἄροτρον. — Luc. XII, 32. XIV, 15. XVII, 20. οὐκ ἔρχεται sc. ἡ βασ. τῶν οὐ. μετὰ παρατηρήσεως non veniet regnum div. ita, ut sensibus possit observari. — Luc. XXI, 31. XXII, 16. 29. 30. Joh. III, 3. 5. XVIII, 36. ἡ βασιλεία μου οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου (i. q. αἰῶνος) τούτου regnum a me condendum non est ex genere regnorum, quae hoc seculo sunt v. αἰών Act. I, 3. coll. v. 6. XIV, 22. 1 Cor. IV, 20. οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει non verbis

sed factis ad regnum div. pervenimus; 1 Cor. VI, 9. 10. XV, 50. v. 24. ὅταν παραδῷ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρὶ quando reddet patri filius (Messias) regnum. Gal. V, 21. Eph. V, 5. 1 Thess. II, 12. 2 Thess. I, 5. 2 Tim. IV, 1. 18. Jac. II, 5. 2 Petr. I, 11. Apoc. I, 9. XI, 15. XII, 10. XVII, 17. 18. — λόγος vel μυστήριον vel εὐαγγέλιον τῆς βασιλ. τ. θ. *doctrina vel decreta recondita ad regnum divinum spectantia*, Matth. IV, 23. IX, 35. XIII, 11. 19. XXIV, 14. Marc. IV, 11. — refertur ad omnia ea, quae ullo aliquo modo ad regnum Messiae pertinent, sic, ut, manente significatione: *regnum divinum, regnum coeleste*, sensum et contextum si spectaveris, legatur ibi, ubi agitur aa) de tempore, quo inaugurabitur regnum divinum, die Erscheinung, der Eintritt des Messiasreiches Matth. III, 2. IV, 17. X, 7. Marc. I, 14. 15. Luc. IX, 2. X, 9. 11. — bb) de institutis, quibus praeparantur homines regno divino Matth. XII, 28. Luc. XI, 20. XVII, 21. φθάσαι vel ἐντὸς ὑμῶν εἶναι dicitur ἡ βασιλ. τ. θ. quatenus adsunt, quibus homines ei praeparantur — cc) pro ὁ λόγος τῆς βασιλ. τῶν οὐρ. doctrina de regno divino Matth. XIII, 52. μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλ. τ. οὐ. adductus ad doctrinam de regn. div. et ita ea imbutus, ut ipse doctorem agere possit; Matth. XXI, 43. ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασ. τ. θ. doctrina de regn. div. (de felicitate a me speranda) a vobis ad alios transferetur — δέχεσθαι vel προσδέχεσθαι τὴν βασιλ. τ. θ. doctrinam de regno Messiae amplecti Luc. XVIII, 17. Marc. X, 15. XV, 43. — ἕνεκεν τῆς βασ. τ. θ. doctrinae de regn. div. cognoscendae causa; — κηρύσσειν vel διαμαρτύρεσθαι τὴν βασ. τ. θ. Act. XX, 25. XXVIII, 23. 31. — συνεργοὶ εἰς τὴν βασ. τ. θ. adiutores in tradenda doctrina de regn. div. — τὰ περὶ τῆς βασ. τ. θ. Act. I, 3. VIII, 12. XIX, 8. — dd) de natura et ratione regni div. Matth. XIII, 44. 45. ubi sensus est: summum et praestantissimum hoc est: civem esse regni div. Matth. XXV, 1-14. cuius parabolae caput est: subito et inopinato aderit regnum div. — ee) de sorte et fatis doctrinae, qua invitantur homines ad regn. div. et ei praeparantur Matth. XIII, 24 sq. Sensus: experietur doctrina de regno div. eandem sortem, quam expertus est homo, semen purum in agro suo serens. Uti fructus disparis generis tulit ager iste, ita dispares erunt mores, disparia studia eorum, quibus innotescit et traditur doctrina de r. d. Matth. XIII, 31 sqq. Sensus regni div. est eadem, quae grani sinapeos: e parvo initio maxima capiet incrementa coll. Marc. IV, 26. 30. et Luc. XIII, 18. Matth. XIII, 33. coll. Luc. XIII, 20. 21. — Matth. XXII, 2. ὡμοιώθη ἡ βασ. τ. οὐρ. ἀνθρώπῳ βασιλεῖ: Sensus parabolae: eadem fata habebit doctrina de regno div., quae habuit rex epulas filio suo parans. Quemadmodum eorum, qui invitati erant ad epulas istas, venire plures recusarunt, ita multi, quibus innotuit doctrina de regn. div., eam repudiabunt, et, ut ex illis, qui venerant ad epulas regis illius, plures erant indigni honore illo, ita

non omnes, doctrinam de regno div. profitentes, vitam agent dignam cive illius regni — ff) de legibus et rationibus, quas sequetur Deus vel Messias in recipiendis regni div. civibus Rom. XIV, 17. οὐ γάρ ἐστι ἡ βασ. τ. ϑ. βρῶσις καὶ πόσις non pendet civitas regni div. a cibo et potu sumendo vel fugiendo Matth. XVIII, 23. ubi sensus parabolae: uti rex severe animadvertit in ministrum durum et immitem, ita, qui veniam alteri denegaverit, regno div. excludetur. Matth. XX, 1. Sensus: non pro hominum arbitrio, sed ex suo, τοῦ καρδιογνώστου, iudicio versabitur Deus in civitate regni divini donanda — gg) de aditu ad regnum div. et occasione in illud perveniendi Matth. XXIII, 13. Col. I, 13. Hebr. XII, 28.

Βασίλειος, είου, ὁ, ἡ, regius, regalis 1 Petr. II, 9. *τὰ βασίλεια aedes regiae* Luc. VII, 25. (Polyb. III, 16. 3. X, 10. 9. Joseph. Ant. XIII, 5. 3. Xen. Cyr. I, 1. 5.)

Βασιλεύς, έως, ὁ, (dux Hom. Odyss. I, 394. praetor Herodot. V, 111. rex sacrorum vel archon secundus, indicans de ludis et causis impietatis Dem. 940, 13. rex Xen. Mem. III, 9. 10. imperator Herodian. VIII, 8. 6. in N. T.) *quicunque regia i. e. summa est potestate*, hinc de Deo Matth. V, 35. 1 Tim. I, 17. cet. — de Jesu Messia Matth. XXI, 5. Joh. I, 50. cet. — de imperatore romano 1 Tim. II, 2. 1 Petr. II, 17. — de rege Matth. I, 6. II, 3. cet. — de tetrarcha Matth. XIV, 9. Marc. VI, 22. Act. XII, 1. cet. — de geniorum malorum principe Apoc. IX, 11. — de cultoribus Jesu Apoc. [I, 6.] V, 10.

Βασιλεύω, f. εύσω, 1) *rex sum, regno, herrschen, regieren*, [universe Jos. Ant. VI, 6. 6. VI, 8. 1. Xen. Cyr. I, 5. 4.] legitur in N. T. de Deo Apoc. XI, 17. XIX, 6. de Messia 1 Cor. XV, 25. Apoc. XI, 15. de cultoribus eius, regni messiani per mille annos sociis: οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος — λαμβάνοντες ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι Rom. V, 17. Apoc. V, 10. XX, 4. 6. XXII, 5. cf. *Bertholdt* Christol. Judaeorum Jesu et Apost. aetate p. 193 sqq. *de Wette* bibl. Dogm. d. A. u. N. T. §. 204. 303. 304. ed. II. — 1 Cor. IV, 8. — 2) *impero, über ein Volk* od. *Land herrschen, ein Land* od. *Volk beherrschen* [sq. genit. Herodian. III, 1. 4. Xen. Mem. III, 2. 22. Herodot. I, c. 206. cf. *Matthiae* §. 337. p. 460. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 370. *Buttm.* §. 119, 2.] a) propr. aa) sq. ἐπί c. genit. ἐπὶ τῆς ἰουδαίας Matth. II, 22. (LXX Judd. IX, 8. 10. 1 Sam. VIII, 7.) cf. ἐπί c. genit. post verba praeficiendi. — bb) sq. ἐπί c. accus. ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακώβ Luc. I, 33. — XIX, 4. 27. (LXX 1 Sam. VIII, 9. 11.) De praep. ἐπί post verba praeficiendi secum habente nunc genit. nunc dativ. nunc accus. v. *Lobeck* ad Phryn. p. 474. 475. et infra sub ἐπί. — b) metaph. pro: *vim exsero* aa) sq. ἐπί c. acc. Rom. V, 14. — bb) absol. Rom. V, 17. 21. VI, 12.

Βασιλικός, ή, όν, 1) *regius, regalis* Act. XII, 20. Joh. IV, 46. 49. q. l. ut apud Polyb. IV, 76. 2. βασιλικός est: minister

regina, homo aulicus. — 2) metaph. egregius, praestantissimus Jac. II, 8. νόμος βασιλικός. (Polyb. VIII, 12. 20. Xen. Symp. I, 8. et regalis Cic. de officiis I, 12.)

Βασίλισσα, ης, ἡ, regina Matth. XII, 42. Luc. XI, 31. Act. VIII, 27. Apoc. XVIII, 7. (Palaeph. f. 32. Plut. Apophth. reg. Mor. II. p. 22. ed. Tauchn. Polyb. XXIII, 18. 2. Xen. Oec. IX, 15. et de uxore archontis secundi vel regis sacrorum apud Athenienses Dem. 1370, 6. cf. Lobeck ad Phryn. p. 226.)

Βάσις, εως, ἡ, (gressus, passus Herodian. VI, 5. 12. Sophocl. Aiac. flag. v. 8.) pes. Semel in N. T. Act. III, 7. (Sapient. XIII, 18. Joseph. Arch. VII, 5. 5. Apollodor. Bibl. I, 3.)

Βασκαίνω, f. ανῶ, a. 1. ἐβάσκανα, et ut Herodian. II, 4. 11.: ἐβάσκηνα cf. Buttm. §. 90. not. 4. et gram. max. §. 101, 4. not. 5. Matthiae §. 181. p. 328. ed. II. (ex βάω, βάσκω sq. accus. calumnior Aelian. V. H. II, 13. Plutarch. Pericl. c. 12. — seq. dat. invideo; in N. T.) fascino, Jemandem übles anreden, beschreien, behexen [Herodian. l. l. Aelian. V. H. I, 15. Diod. Sic. IV, 6.] pro: decipio: Semel in N. T. seq. accus. Gal. III, 1. — De βασκ. τινί et τινά vid. Lobeck ad Phryn. p. 463. Passow Wörterb. I. p. 260.

Βαστάζω, f. άσω, 1) tollo i. e. a) aufheben, in die Höhe heben, ut λίθους Joh. X, 31. (Hom. Odyss. XI, 494. XXI, 405. Jos. Ant. VII, 11. 7. Herodian. IV, 2. 11.) — b) removeo, wegschaffen, τὰς νόσους = morbis mederi Matth. VIII, 17. (Galen. de comp. medicam. per genera II. ψώρας τε θεραπεύει καὶ ὑπώπια βαστάζει.) — 2) porto, tragen, a) propr. ut τὰ ὑποδήματα Matth. III, 11. quod ut servorum erat v. Winer Realw. p. 622. ita Johannes l. l. tenuem Jesu servum se sibi videri, si ad eum se compararet, enuntiat. — κεράμιον Marc. XIV. 13. Luc. XXII. 10. τὴν σορὸν Luc. VII, 14. τὰ βαλλόμενα Joh. XII. 6. — Act. XXI, 35. Apoc. XVII, 7. — τὸν σταυρὸν uti Joh. XIX, 17. proprie, ita Luc. XIV, 27. metaphorice legitur de homine ad calamitates Christi causa perferendas parato. (Jos. Ant. VII, 1. 1. Herodian. IV, 7. 11.) — ζυγὸν iugum [trop. pro: praecepta observanda alicui, ita:] Act. XV, 10. — ἀλλήλων τὰ βάρη onera [trop. pro: vitia] Gal. VI, 2. — τὸ ἴδιον φορτίον βαστάζειν suum onus ferre [trop. pro: suorum vitiorum molestiam sentire] Gal. VI, 5. — b) pro: φέρω, fero, i. e. aa) ich trage, bringe sq. acc. rei et ἐνώπιόν τινος ex hebr. [cf. Gesen. p. 820. item LXX Neh. II, 6. Esth. V, 14. ubi ἐνώπιόν τινος et τινί alternant] i. q. τινί vel πρός τινα vel εἴς τινα, post verba motum indicantia [cf. Matthiae §. 393. p. 530-532. Valckenar. ad Eurip. Hippol. p. 327. ed. Lips. Winer p. 85. Fritzsche Coniectan. in N. T. p. 42] Act. IX, 15. βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν. — bb) sustineo i. e. α) fulcio, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σε Rom. XI, 18. — β) tolero, perfero, ut τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα Matth. XX, 12. (ita φέρω Xen. Anab. III, 1. 23. Lucian

N

Dial. Mort. XIII, 6. XV, 4.) — Joh. XVI, 12. ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ferendis [i. e. intelligendis] iis impares estis. (Epictet. Enchirid. 29, 5. εἰ δύνασαι βαστάσαι sc. τὸ πρᾶγμα i. e. num par sis huic negotio sustinendo.) — γ) *patienter fero*, ut τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων Rom. XV, 1. κακοὺς Apoc. II, 2. 3. (Arrian. Epict. I, 3. 2. et φέρω Xen. Cyr. III, 1. 28.) — δ) *aufero*, i. e. αα) *wegtragen, forttragen*, ut cadaver Joh. XX, 15. (Polyb. II, 24. 6. Sophocl. Aiac. 814. 903.) — ββ) *reporto, davon tragen*, activo posito pro medio: *mihi reporto, accipio* Gal. V, 10. βαστάσει τὸ κρίμα, sententiam condemnatricem feret vel accipiet = *poenas dabit* coll. Luc. XX, 47. Rom. XIII, 2. (ita μισθὸν ἔφερον Xen. Anab. I, 3. 21. it. *fero responsum* Cicer. Cat. I. c. 8. et *aufero responsum* Cicer. Orat. I. c. 38.) De activo significatione media v. *Lobeck* ad Phryn. p. 363. *Herm.* ad Sophocl. Philoct. 1095. 1134. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 3. 21. *Meinecke* ad Menandr. fragm. p. 126. *Winer* p. 111. — c) pro: φορέω, *gesto*, ita de vestimentis Luc. X, 4. (φορεῖν Palaeph. f. 33. Diod. Sic. XX, 54. Xen. Anab. I, 8. 29.) — de notis alicui inustis Gal. VI, 17. de utero foetum gestante Luc. XI, 22. (Hom. Iliad. VI, 59. ὅν τινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον ἐόντα φέροι. Schol. MS. ὃν ἐν γαστρὶ ἡ μήτηρ νέον ὄντα βαστάζοι. cf. *Wetstn.* ad Luc. l. l.) — φορεῖν esse verbum continuativum, φέρειν inchoativum, docent *Herm.* ad Sophocl. Electr. 715. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 8. 29. et in indice sub h. v. *Lobeck* ad Phryn. p. 585 sqq.

Βάτος, ου, ἡ, *rubus*, *sentis* Marc. XII, 26. Luc. VI, 44. cet. LXX pro סְנֶה Exod. III, 2. 3. 4. (Polyb. III, 71. 1. Hom. Odyss. XXIV, 229. Dioscorid. IV, 37. Theophr. H. Plant. III, 18.) — Attici ὁ βάτος Moeris. 99. Thom. Mag. 148.

Βάτος, ου, ὁ, *Batus*, hebr. בַּת, genus mensurae liquidorum apud Judaeos, capientis sextarios LXXII, teste Jos. Arch. VIII, 2. Semel in N. T. Luc. XVI, 6.

Βάτραχος, ου, ὁ, *rana*. Semel in N. T. Apoc. XVI, 13. LXX pro צְפַרְדֵּעַ Ps. LXXVIII, 45. CV, 30. (Aelian. V. H. I, 3. Artemid. II, 15.)

Βαττολογέω, ῶ, f. ήσω, i. q. βατταρίζω, (balbutio, Lucian. Jov. Trag. §. 27. Quam vocem, uti alii a בָּטָא Levit. V, 9. alii a בַּדִּים Jes. XLIV, 25. alii a Batto, rege Cyrenaico balbutiente Herodot. IV, 135. repetunt, ita *Passow* I, 261. et *Fritzsche* Quaest. Evv. Vol. I. p. 263. origine graecam existimant, quae sono imitante balborum haesitationem primum *balbutire*, deinde, cum balbi idem sexcenties repetere soleant, *garrire* declararet.) *garrio, multa verba facio.* Semel in N. T. Matth. VI, 7. (Simplic. in Epictet. 212.)

Βδέλυγμα, τος, τό, (a βδελύσσομαι aversor; aversatio rei, quae est mali odoris) 1) *abominandum, res foeda et abominanda* a) universe Luc. XVI, 15. βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ

θεοῦ ex hebr. i. q. τῷ θεῷ *iudice Deo.* Cf. *Gesen.* p. 820. LXX Neh. II, 5. coll. Esth. V, 14. it. *Matthiae* §. 389. p. 522. *Erfurdt* ad Sophocl. Ant. 904. *Valckenar.* ad Eurip. Hippolyt. v. 324. p. 179. edit. Lips. (LXX Prov. XV, 8. 9.) — Matth. XXIV, 15. et Marc. XIII, 14. τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως pro: ἡ ἐρήμωσις ἡ βδελυκτική [cf. *Winer* p. 91, 2. *Matthiae* §. 430. p. 592. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. *Gesen.* p. 643.] *foeda et detestabilis vastatio.* (metonym. pro βδέλυγμα τοῦ ἐρημωτοῦ legitur nunc de statua Jovis Olympii, quam in templi Hierosolymitani tecto collocari iussit Antiochus Epiphanes Dan. IX, 27. XII, 11. cf. *Bertholdt* ad hh. ll. 2 Macc. VI, 2. nunc de ara Antiochi eiusdem iussu altari holocaustorum imposita 1 Macc. I, 54. VI, 7.) — b) de rebus et personis, quae Judaeo e religionis suae placitis offensioni essent, ut non posset non maxime abominari, ut: de rebus ad idolorum cultum pertinentibus Apoc. XVII, 4. 5. — LXX pro תּוֹעֵבָה 1 Regg. XI, 5. Jer. XI, 15. (Fabric. Cod. Pseudep. N. T. p. 615. ἐπιμιγνήσεσθε ἐν βδελύγμασιν ἐθνῶν, verba Testam. XII. patriarch. —) Apoc. XXI, 27. πᾶν κοινὸν καὶ ποιοῦν βδέλυγμα. De neutro, quatenus ad personas referatur, v. *Winer* p. 73, 3. 210. *Matthiae* §. 267. p. 376. *Poppo* ad Thuc. p. 104. *Seidler* ad Eurip. Troad. p. 61.

Βδελυκτός, ή, όν, *abominabilis, detestabilis.* Semel in N. T. Tit. I, 16. LXX pro תּוֹעֵבָה Prov. XVII, 15. 2 Macc. I, 27.

Βδελύσσομαι, ττομαι, f. ξομαι, (aversor ob foetorem Aristoph. Plut. v. 700) 1) *aversor, abominor aliquid* Rom. II, 22. (Polyb. XXXIII, 16. 20.) — 2) passive: *abominandus sum* Apoc. XXI, 8. LXX pro תּוֹעֵבָה Levit. XVIII, 30.

Βέβαιος, αία, ον, (a βαίνω) *stabilis, firmus, certus,* ut παῤῥησία Hebr. III, 6. 14. ἄγκυρα VI, 19. διαθήκη β. IX, 17. ἐπαγγελία Rom. IV, 16. ἐλπίς 2 Cor. I, 7. 2 Petr. I, 10. (φιλία Xen. Hier. III, 7. Diod. Sic. III, 7. εἰρήνη Xen. Cyr. III, 2. 23. Dionys. Hal. Ant. VI, 31.) — λόγος βέβαιος Hebr. II, 2. 2 Petr. I, 9. — Saepius non extat in N. T.

Βεβαιόω, ῶ, f. ώσω, (a βέβαιος) *confirmo* a) de dictis et factis: *argumentis stabilio, ratum facio, comprobo,* ut τὸν λόγον Marc. XVI, 20. τὰς ἐπαγγελίας Rom. XV, 8. τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ 1 Cor. I, 6. ἥτις — ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς [i. e. *ad nos usque, ad nostra usque tempora*] ἐβεβαιώθη Hebr. II, 3. — (Herodian. VI, 8. 15. Thuc. III, 12.) — b) de hominibus: *constantem reddo,* ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἀνεγκλήτους i. e. βεβαιώσει καὶ τηρήσει ὑμᾶς ἀνεγκλήτους 1 Cor. I, 8. — ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστόν i. e. *quod attinet ad Christum* 2 Cor. I, 21. — Col. II, 17. Hebr. XIII, 9. — Saepius non extat in N. T.

Βεβαίωσις, εως, ἡ, *confirmatio.* Bis in N. T. Phil. I, 7. Hebr. VI, 16. εἰς βεβαίωσιν ad fidem faciendam. (Sapient. VI, 19. Thuc. IV, 87.)

Βέβηλος, ου, ὁ, ἡ, (a βηλός limen; ad quem aditus patet; ita de rebus Sophocl. Oedip. Col. v. 10.) *profanus*, [i. e. non initiatus, ἀμύητος Aelian. V. H. III, 9. Plato Symp. p. 334. C. cf. *Ruhnken*. ad Tim. p. 60.] i. e. *impius* 1 Tim. I, 9. IV, 7. VI, 20. 2 Tim. II, 16. Hebr. XII, 16. — LXX pro חֹל Levit. X, 10. (Thuc. IV, 97. Aelian. V. H. III, 9.)

Βεβηλόω, ῶ, f. ώσω, *profano*, *violo*. Bis in N. T. Matth. XII, 5. Act. XXIV, 6. — LXX pro חִלֵּל, חִלֵּל Exod. XXXI, 14. טִמֵּא Ezech. XLIII, 7. 8. (Heliodor. X. p. 513.)

Βεελζεβούλ, ὁ, vel *Βεελζεβούβ*, ὁ, *Beelzebul* vel *Beelzebub*, in N. T. *malorum geniorum princeps*, *Satanas* Matth. X, 25. cet. Qui scribunt βεελζεβούβ, derivant a בַּעַל זְבוּב, quod erat nomen idoli Ecronitarum, notans *dominum muscarum*, *Fliegenbaal*, *Fliegengott*, dicuntque hoc nomine coluisse Ecronitas hoc idolum, quia abigere possit muscas ipsis molestissimas 1 Regg. I, 2. 3. 16. Qui vero scribendum monent βεελζεβούλ, repetere solent a בַּעַל זְבוּל i. e. deus stercoris, a זֶבֶל stercus, fimus, atque iidem Judaeos propterea Satanam hoc nomine insignivisse observant, quod auctor sit idololatriae sordidae atque turpissimae.

Βελίαλ, ὁ, (hebr. בְּלִיַּעַל malitia, nequitia 1 Sam. XXV, 25.) *Belial*, cognomen Satanae. Semel in N. T. 2 Cor. VI, 15. ita e lect. vulg. — Codd. optimi: βελίαρ.

Βελίαρ, ὁ, *Beliar*, cognomen Satanae, semel obvium 1 Cor. VI, 15. ubi editiones vulg. βελίαλ. (Fabric. Cod. Pseudep. N. T. Vol. I. p. 587. 619.)

Βελόνη, ης, ἡ, (cuspis hastae, a βέλος.) *acus*. Semel in N. T. Luc. XIII, 25. pro ῥαφίς. (Aelian. V. H. IX, 8. Aeschin. 77, 27. Aristot. de Anim. II, 88.)

Βέλος, εος, ους, τό, (a βάλλω iacio) *telum*. Semel in N. T. Eph. VI, 16. ubi τοῖς βέλεσι πεπυρωμένοις i. e. malleolis vel falaricis comparantur Satanae conamina, rei christianae incrementa impedienti.

Βελτίων, ίονος, ὁ, ἡ, *melior*, βέλτιον *melius*, adv. Semel 2 Tim. I, 18. βέλτιον γινώσκεις i. e. melius nosti, sc. quam ego vel alii. Cf. *Winer* p. 96. *Gieseler* in *Rosenm*. Repert. Vol. II. p. 136 sqq. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 120.

Βενιαμίν, ὁ, *Beniamin*, hebr. בִּנְיָמִין nomen pr. duodecimi ex filiis Jacobi, ex Rahele; metonym. *posteri* vel *tribus Beniamin* Act. XIII, 21. Rom. XI, 1. cet.

Βερνίκη, ης, ἡ, *Bernice*, filia Herodis Agrippae I[mi], natu maxima, uxor patrui sui Herodis, regis Chalcidos, quo mortuo, ut vitaret incestuosae cum fratre Agrippa II. familiaritatis suspicionem haud immeritam, nupsit Polemoni, Ciliciae regi, paulo vero post ad Agrippam fratrem rediit; denique habuerunt eam Vespasianus et Titus. Joseph. Ant. XIX, 4. XX, 5. Tacit. Hist. II, 8. Sueton. Tit. c. 7. — Act. XXV, 13. 23. XXVI, 30.

Βέροια, *ας*, *ἡ*, etiam *Βέῤῥοια*, ***Beroea***, urbs Macedoniae prope Pellam, ad montem Bermium sita, post *Irenopolis*, hodie *Boor* appellata Act. XVII, 10. 13. (Thuc. I, 61.)

Βεροιαῖος, *α*, *ον*, *Beroeensis* Act. XX, 4.

Βηθαβαρά, *ᾶς*, *ἡ*, *Bethabara*, hebr. בֵּית עֲבָרָה i. e. locus, oppidum, ubi traiicitur Joh. I, 28. quo loco optimi Codd. habent *βηθανίᾳ*. Prodiisse videtur lectio *βηθαβαρᾶ* ex ingenio Origenis, qui, quod iter per has regiones faciens nullum oppidum *βηθανίας* nomine insigne deprehendisset, vidisset vero oppidum Bethabara nominatum, Joh. I, 28. legendum esse existimavit *βηθαβαρᾶ*.

Βηθανία, *ας*, *ἡ*, *Bethania*, hebr. בֵּית חִינֵי i. e. locus dactylorum. Erat Bethania 1) oppidum vel vicus ultra montem oliveti situs, XV stadiis ab Hierosolymis distans, nomen nactus a dactylis palmarum ibi frequentibus; erat vicus patrius Mariae, Marthae et Lazari, hoc quoque nomine memorabilis, quod Jesus saepius ibi pernoctavit Joh. XI, 1. 18. Matth. XXI, 17. — 2) vicus trans Jordanem situs, ubi Johannes baptizabat Joh. I, 28.

Βηθεσθά, *ᾶς*, *ἡ*, *Bethesda*, בֵּית חֶסְדָּא i. e. domus misericordiae, aedificium aegrotis excipiendis et curandis destinatum; nomen piscinae haud procul a templo Hierosolymitano cum aedificiis super eam exstructis, ubi aegroti decumbentes aquarum medicarum vi sanabantur Joh. V, 2.

Βηθλεέμ, *ἡ*, *Bethlehem*, hebr. בֵּית לֶחֶם nomen pr. urbis nobilissimae, patriae Davidis et Jesu. Sita erat in tribu Juda et ob eximiam soli circumiacentis fertilitatem domus panis appellata Matth. II, 1. 5. Luc. II, 4. Joh. VII, 42.

Βηθσαϊδά, *ᾶς*, *ἡ*, [et ut Codd. habent *βηθσαϊδάν* Matth. XI, 21. Marc. VI, 45. VIII, 22.] *Bethsaida*, hebr. בֵּית צֵידָה, locus venationis, nomen oppidorum vel vicorum duorum, oppidi faciem referentium, in quorum uno, sito in Galilaea, nati erant Apostoli Philippus, Andreas et Petrus Matth. XI, 21. Marc. VI, 45. VIII, 22. Joh. I, 45. — *alterum* vero in Gaulanitide inferiori ad lacum Genezareth situm, a Philippo tetrarcha restauratum, incolis auctum et in honorem Juliae, filiae Augusti Imp., *Julias* appellatum est Luc. IX, 10.

Βηθφαγή, *ῆς*, *ἡ*, *Bethphage*, בֵּית פַּגֵּא domus ficuum, nomen villae vel *κώμης* ad montem oliveti sitae Matth. XXI, 1. al.

Βῆμα, *τος*, *τό*, 1) *gressus*, *passus* Act. VII, 5. *οὐδὲ βῆμα ποδός ne latum quidem pedem.* Ita LXX pro כַּף־רֶגֶל Deut. II, 5. (Xen. Cyr. VII, 5. 6.) — 2) *suggestus*, dicitur a) pro: *tribunal.* Judicia enim olim habebantur sub dio, magistratibus sedentibus in loco edito, tesseris marmoreis strato, ad quem per grados erat adscendendum Matth. XXVII, 19. Joh. XIX, 13. Act. XVIII, 12. 16. 17. XXV, 6. 7. Rom. XIV, 10. 2 Cor. V, 10. (Herodian. II, 10. 2. Polyb. XV, 19. 2.) — b) de suggestu throni speciem referente Act. XII, 21. exstructum erat *τὸ βῆμα* h. l.

commemoratum in theatro Caesareensi ab Herode M. unde spectabat ludos et verba faciebat in concione.

Βήρυλλος, ου, ὁ, ἡ, *beryllus*, gemma coloris viridis languidioris Apoc. XXI, 20. LXX pro שֹׁהַם Exod. XXVIII, 20.

Βία, ας, ἡ, (robur, Körper-Kraft Hom. Iliad. VII, 197. cf. Greg. Corinth. p. 105. edit. *Schäfer.*) *vis, impetus* Act. V, 26. XXI, 35. XXIV, 7. XXVII, 41. (Diod. Sic. IV, 78. Herodian. I, 10. 14. Xen. Cyr. VII, 1. 31.)

Βιάζομαι, f. άσομαι, depon. med. [uti activum βιάζω, quod habent poetae, Hom. Odyss. XII, 297. et Alcaeus apud Antiatticistam cf. *Beckeri* Anecd. I. p. 86. *Bast* comment. palaeograph. ad calcem Greg. Corinth. p. 753. ed. *Schäfer. Buttm.* gram. max. §. 114. Vol. II. p. 89.] 1) *vi utor, vim adhibeo, Gewalt brauchen* (absolute Arrian. Epictet. IV, 7. διὰ τί οὐ βιάζομαι; Xen. Mem. I, 2. 10 et 11.) — seq. εἰς, *vim adhibeo, ut potiar aliqua re.* Ita Luc. XVI, 16. πᾶς εἰς αὐτὴν, sc. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, βιάζεται, Jeder drängt sich in dasselbe hinein. (Ita βιάζεσθαι εἰς τὰ πεδία Arrian. de Venat. VII, 2. εἰς τὴν ἄκραν Arrian. Exp. Alex. M. VI, 9. 4. εἰς τὴν παρεμβολὴν Polyb. I, 74. 5. εἰς τὸ στρατόπεδον Plut. vit. Othon. c. 12. εἰς τὴν ἀρχὴν Appian. B. C. I. p. 695. εἰς τὰ ἔξω Thuc. VII, 69. εἴσω Xen. Cyr. III, 3. 69. — Idem etiam enuntiatur sequente infinitivo βιάζομαι κατασπᾶν τινα Lucian. D. D. XXI, 1. ἥκειν Aelian. V. H. XIII, 32. ἀναβῆναι LXX Exod. XIX, 24. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 612. ed. *Schäfer.* — vel accusativo simplici sequente, ut βιάζεσθαι τὴν πάροδον Zosim. V, 29. τὴν αὐλαίαν θύραν 2 Macc. XIV, 41.) — 2) significatione passiva: *vis infertur mihi* i.e. [vel: opprimor a) überwältigt werden, βιάζετο βελέεσσιν Hom. Iliad. XV, 727. βιαζόμενοι Pausan. IV, 25. 3. Thuc. I, 77. Xen. Symp.

[redacted]

Βιαστής, οῦ, ὁ, i. q. ὁ βιαζόμενος, *vi utens*, *vi irrumpens in aliquid*. Matth. XI, 12. οἱ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν sc. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ v. βιάζομαι no. 2. (Philo de agricult. p. 314.)

Βιβλαρίδιον, ου, τό, *libellus* Apoc. X, 2. 8. 9. 10.

Βιβλίον, ου, τό, (demin. a βίβλος) *libellus*, *liber* Luc. IV, 17. 20. Joh. XX, 30. XXI, 25. cet. βιβλίον ζωῆς Apoc. XIII, 8. XVII, 8. XX, 12. et XXI, 27. est i. q. סֵפֶר חַיִּים Ps. LXIX, 29. Exod. XXXII, 32. 33. i. e. liber, quem antiquissima aetas Deo tribuit et cui ab eodem inserta esse putavit hominum nomina. (Xen. Mem. I, 6. 14.)

Βίβλος, ου, ἡ, (liber papyri Theophr. Hist. plant. IV, 9. in N. T. materia pro re materiata) *liber scriptus*, *volumen* Matth. I, 1. Marc. XII, 26. Luc. III, 4. (Dem. 313, 14.)

Βιβρώσκω, i. q. βρώσκω, f. βρώσω, *comedo*. Semel in N. T. Joh. VI, 13. (Polyb. III, 72. 6. Xen. Hiero. I, 24.)

Βιθυνία, ας, ἡ, *Bithynia*, provincia Asiae minoris, adiacens ponto euxino, propontidi, Phrygiae, Mysiae et fluvio Parthenio vel Paphlagoniae Act. XVI, 1. 1 Petr. I, 1.

Βίος, ου, ὁ, 1) *vita* Luc. VIII, 14. 1 Tim. II, 2. 2 Tim. II, 4. 1 Petr. IV, 3. (Xen. Mem. I, 2. 8. Aelian. V. H. III, 29.) — 2) *opes*, *facultates* Marc. VII, 44. Luc. VIII, 43. XV, 12. 30. XXI, 4. 1 Joh. II, 16. III, 17. (Diod. Sic. XII, 40.)

Βιόω, ῶ, f. ώσω, *vivo*, *vitam ago*. Extat tantum 1 Petr. IV, 2. LXX pro חָיָה Prov. VII, 2. (Xen. Mem. IV, 8. 2. et ἐβίωσα Lucian. Macrob. §. 12. 17. Xen. Oecon. IV, 18.) cf. de a. 1. ἐβίωσα *Matthiae* §. 227. p. 440. ed. II. *Buttm.* gram. max. §. 114. Vol. II. p. 90. *Winer* p. 44.

Βίωσις, εως, ἡ, *vita*, i. e. *vitae* vel *agendi ratio* Act. XXVI, 4. (ita in Prologo primo Siracidos: διὰ τῆς ἐννόμου βιώσεως.)

Βιωτικός, ή, όν, *ad vitam et res huius vitae pertinens* Luc. XXI, 34. 1 Cor. VI, 3. 4. (Diod. Sic. II, 29. Polyb. IV, 73. 8.) Dici apud scriptores gr. seriores βιωτικός, ubi elegantius et apud scriptores antiquiores diceretur: τοῦ βίου, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 355.

Βλαβερός, ά, όν, (a βλάπτω noceo) *noxius*, *perniciosus*. Legitur tantum 1 Tim. VI, 9. (Xen. Mem. I, 3. 11.)

Βλάπτω, f. ψω, (impedio Hom. Iliad. XXIII, 461. 782. Xen. Cyr. I, 6. 18.) *laedo*, *noceo* Marc. XVI, 18. Luc. IV, 35. μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Cf. de dupl. accus. *Matthiae* §. 406, 4. p. 551. *Buttm.* §. 118, not. 4. (Polyb. I, 79. 13. Xen. Mem. IV, 8. 3 et 11.) Saepius non habetur in N. T.

Βλαστάνω, βλαστάω, βλαστέω, f. ήσω, et a. 1. serioris aetatis ἐβλάστησα [v. *Matthiae* §. 227. p. 441. *Buttm.* §. 114. Vol. II. p. 91. *Winer* p. 44.] 1) *progermino*, *frondesco* Matth. XIII, 26. Marc. IV, 27. Hebr. IX, 4. (Xen. Oecon. XIX, 2 et 8.) —

2) active *produco* Jac. V, 18. ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς (Aeschyl. fragm. p. 619. Apollon. I, 1131.)

Βλάστος, ου, ὁ, *Blastus*, nom. pr. viri; fuit B. praefectus cubiculo Herodis Act. XII, 20.

Βλασφημέω, ῶ, f. ήσω, (i. e. βλάπτω τὴν φήμην τινός famae alicuius noceo, obtrecto Diod. Sic. II, 21.) *dictis contumeliosis aliquem proscindo, convicior, maledico alicui.* De hominibus, qui a) hominem aliquem et quae sunt hominis alicuius dictis contumeliosis lacessunt aa) absolute Act. XIII, 45. XVIII, 6. 1 Petr. IV, 4. (2 Macc. X, 34. XII, 14. Herodian. II, 6. 20.) — addito nomine coniugato βλασφημίας i. e. *Laesterworte ausstossen* Marc. III, 28. αἱ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν. Cf. *Winer* p. 168. *Matthiae* §. 415. p. 572. *Buttm.* §. 118, 2. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 423. — bb) sq. acc. personae Tit. III, 2. Jac. II, 7. — 2 Petr. II, 10. et Jud. v. 8. βλασφ. δόξας, alii: *principes*, alii: *angelos* explicant. — Rom. III, 8. q. l. verba sqq. docent, inesse τὸ βλασφημεῖν in falsa criminatione. — XIV, 16. 1 Cor. IV, 13. X, 30. — LXX pro חרף 2 Regg. XIX, 6. 22. (Philo de Creat. princip. p. 368, 36. Jos. Ant. XVI, 9. 2. Herodian. II, 7. 8.) — b) qui Jesum contumeliose dictis proscindunt aa) sq. accus. Matth. XXVII, 39. Marc. XV, 29. Luc. XXIII, 39. — bb) absol. Luc. XXII, 65. Act. XXVI, 11. — c) qui de Deo, de Spiritu div. et rebus a Deo proficiscentibus impie et ita loquuntur, ut laedatur reverentia summo numini debita aa) sq. accus. Rom II, 24. 1 Tim. VI, 1. Tit. II, 15. 1 Petr. IV, 14. 2 Petr. II, 2. Apoc. XIII, 6. XVI, 9. 11. 21. (Jos. Ant. VI, 9. 3.) — Act. XIX, 37. q. l. de Deo aliquo gentilium agitur. (Diod. Sic. II, 21.) — bb) sq. εἰς c. accus. pers. Marc. III, 29. Luc. XII, 10. (βλ. εἴς τινα legitur Hist. Drac. v. 10. Jos. B. Jud. II, 17. 1. Liban. epist. 445. Dem. 1229, 5. Plato de republ. II) — cc) absolute Matth. IX, 3. XXVI, 63. Joh. X, 36. — d) absque obiecto τῆς βλασφημίας 2 Petr. II, 12. ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, per attractionem pro: ταῦτα, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι, βλασφημοῦντες cf. *Buttm.* §. 130, 5. *Matthiae* §. 473, not. 3. p. 654. *Winer* v. 68. — Jud. v. 10. — Saepius non extat in N. T.

Βλασφημία, ας, ἡ, (laesio famae Polyb. XI, 5. 8.) *calumnia, convicium, contumeliose dictum, ehrenrührige Rede* a) in homines Matth. XII, 31. ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία i. e. impie dictum admissum *in* Spirit. div. cf. *Winer* p. 76. *Matthiae* §. 313. p. 431. XV, 19. Marc. III, 28. Eph. IV, 31. Col. III, 8. 1 Tim. VI, 4. — κρίσις βλασφημίας i. e. βλάσφημος Jud. v. 9. coll. 2 Petr. II, 11. (Jos. Ant. VI, 9. 2. Dem. 141, 2.) — b) in Deum et res divinas: *impie dictum, quo laeditur reverentia Deo et rebus divinis debita* Matth. XII, 31. XXVI, 65. Marc. II, 7. XIV, 64. Luc. V, 21. Joh. X, 33. Apoc. II, 9. — πρὸς τὸν θεόν Apoc. XIII. 6. — v. 5. ὀνόματα βλασφημίας i. e. βλάσφημα XIII, 1. XVII, 2. cf. *Winer* p. 92. *Matthiae* §. 430. p. 592.

Fischer ad Weller. Vol. III. P. I. p. 293. *Herm.* ad Vig. p. 890. ad Sophocl. Electr. v. 19. 748. Antig. v. 114. Oedip. R. v. 826. *Gesen.* p. 642. — LXX pro נְאָצָה Ezech. XXXV, 12. Saepius non legitur in N. T.

Βλάςφημος, *ον*, *ὁ*, *ἡ*, (famam laedens Aelian. V. H. XII, 57. Herodian. VII, 8. 12.) *maledicus*, *contumeliosus* Act. VI, 11. ῥήματα βλάςφημα εἰς μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. [v. 13.] 2 Petr. II, 11. — *βλάςφημος*, substantive; *maledicus* 1 Tim. I, 13. 2 Tim. III, 2.

Βλέμμα, *τος*, *τό*, *id quod conspicitur*, *adspectus rei* (a βλέπω) Semel legitur in N. T. 2 Petr. II, 8.) βλέμματι i. e. iis, quae videbat, excruciabatur animus Loti. (Herodian. IV, 5. 17. βλέμμα de vultu legitur.)

Βλέπω, f. ψω, 1) *oculos converto aliquo*, *intueor*, *specto*, *hinsehen*, *blicken* a) de personis aa) proprie α) sq. εἰς, ut εἰς τὰ ὀπίσω Luc. IX, 62. εἰς ἀλλήλους Joh. XIII, 22. — βλέψον εἰς ἡμᾶς Act. III, 4. (Aelian. V. H. XIV, 42. Herodian. III, 11. 5. Xen. Anab. IV, 1. 28.) — β) sq. acc. τὴν γυναῖκα Matth. V, 28. τὴν φωνὴν Apoc. I, 12. (Aesop. f. 129. βλέπων τὸν μέγαν δεῖπνον. Cf. Gregor. Corinth. p. 22. 772. ed. *Schäfer.*) — *inspiciendi* sens. *hineinblicken* Apoc. V, 3. 4. — bb) metaph. α) pro: *animum aliquo converto*, *animo intueor*, *considero* αα) absol. βλέπετε, animum advortite! attendite! Marc. XIII, 33. — ββ) sq. accus. 1 Cor. I, 26. βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν. X, 18. βλέπετε τὸν ἰσραὴλ κατὰ σάρκα. Phil. III, 2. βλέπετε τὴν κατατομήν, it. τοὺς κύνας, it. τοὺς κακοὺς ἐργάτας cf. *Winer* p. 87. — Col. II, 15. IV, 17. (Jos. de bell. iud. III, 10. 2.) — γγ) sq. πῶς, τί, de reputantibus vel perpendentibus Marc. IV, 24. Luc. VIII, 17. 1 Cor. III, 10. — β) *respicio*, *auf etwas sehen* i. e. αα) *rationem habeo*, *etwas berücksichtigen*, seq. nunc εἰς (Lucian. Dial. Mort. XI, 6. Dem. 124, 7. 1139, 8.] ut εἰς πρόςωπόν τινος = *externam alicuius conditionem respicere*, ita de hominibus, qui partium studio ducuntur Matth. XXII, 16. Marc. XII, 14. — Ita hebr. נָשָׂא פָנִים. — nunc sq. accus. τὰ κατὰ πρόςωπον βλέπετε; 2 Cor. X, 7. (Jos. Ant. VI, 8. 1.) — ββ) *operam do*, *curo*, *auf etwas sehen*, *für etwas sorgen*, א) universe sq. πῶς c. indicat. Eph. V, 15. βλέπετε οὖν, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε. — sq. ἵνα c. coniunct. βλέπετε, ἵνα ἀφόβως γένηται 1 Cor. XVI, 10. — ב) de iis, qui curant, ne fiat vel accidat sibi aliquid: *caveo mihi*, *auf seiner Hut sein*, *zusehen*, *sich vorsehen*. Ita in imperativis βλέπε, βλεπέτω, βλέπετε אא) addito: ἑαυτούς Marc. XIII, 9. 2 Joh. v. 8 — בב) seq. μή, μήποτε, μήπως, *nunc* c. coniunct. aoristi Matth. XXIV, 4. βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ Marc. XIII, 5. — Luc. XXI, 8. βλέπετε, μὴ πλανηθῆτε. Act. XIII. 40. 1 Cor. VIII, 9. X, 12. Gal. V, 15. Hebr. XII, 25. (ita ὅρα μή Lucian. Dial. Deorr. VIII, 22. XXII, 6. Epictet. Enchirid. c. 19. Xen. Cyr. III, 1. 27.) minus plene Marc. XIII, 23.

βλέπετε sc. μὴ πιστεύετε coll. v. 21. — *hinc* c. futur. indicat. Col. II, 8. βλέπετε, μή τις ὑμᾶς ἔσται συλαγωγῶν i. e. *tanquam praedam abducturus sit.* Hebr. III, 12. βλέπετε — μήποτε ἔσται [i. e. *futurus sit*] ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρά. De futuro post μή, μήποτε, ubi quid infinito tempore [i. e. aliquando, irgend einmal, unbestimmt wann] eventurum metuimus cf. *Herm.* ad Vig. p. 810. ad Sophocl. Electr. 992. ad Aiac. p. 272. *Matthiae* §. 520, 4. p. 737 sq. *Buttmann* §. 135, 4. not. 4. *Winer* p. 181. *Herm.* ad Elmsl. Med. Eurip. p. 354-357. *Stallbaum* ad Platon. Phileb. p. 18. *Voigtländer* Lucian. Dial. Mort. p. 207 sq. — ββ) sq. ἀπό, *auf seiner Hut sein wegen einer Person* oder *Sache*, *caveo mihi ab aliquo* βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων Marc. VIII, 15. βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων XII, 38. — Ut apud Hebraeos verba cavendi sequitur מִן *Gesen.* p. 817. ita Graecis, praeter φυλάττεσθαί τι vel τινα, dicitur etiam φυλάττεσθαι ἀπό τινος. (Xen. Cyr. II, 3. 9. coll. I, 4. 7.) cf. *Passow* gr. Wörterb. II. p. 1036. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 159. —

b) de loco sito versus regionem aliquam: *specto* i. e. *vergo* sq. κατά c. acc. Act. XXVIII, 12. εἰς φοίνικα — λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. (LXX Ezech. XI, 1. XL, 22. 23. 32. sq. πρός c. acc. Herodian. II, 11. 16. VI, 5. 3. Xen. Mem. III, 8. 9. Cyr. VIII, 5. 2.)

2) *video* i. e. *oculis cerno*, *ich erblicke*, *sehe Jemanden* od. *Etwas* a) proprie aa) per se α) sq. accus. τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος Matth. VII, 3. Luc. VI, 41. ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε Matth. XI, 4. XIII, 16. 17. — XXIV, 2. βλέπετε πάντα ταῦτα; cf. *Fritzsche* ad h. l. — Marc. VIII, 23. XIII, 2. Luc. VII, 44. VIII, 16. X, 23. 24. XI, 33. Joh. I, 29. XXI, 9. Act. I, 9. IX, 8. II, 33. VIII, 6. XII, 9. 1 Cor. XIII, 12. Apoc. I, 11. XI, 9. XVI, 15. Apoc. XVII, 8. βλεπόντων τὸ θηρίον, ὅτι ἦν, καὶ οὐκ ἔστι καὶ παρέσται. de qua attractionis forma cf. *Winer* p. 186. *Gesen.* p. 854. — XVIII, 9. 18. XXII, 8. (Anth. gr. IV. p. 267. ed. *Jac.* Jos. Ant. VI, 6. 2. VII, 10. 5. Herodian. II, 9. 6.) — Matth. XVIII, 10. οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ducta est haec dicendi ratio a more Orientalium, ut Persarum, quo διὰ παντὸς βλέπειν τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως regni tantum proceribus et amicis regis principibus liceret; hinc LXX pro רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ habent: οἱ ἐγγὺς τοῦ βασιλέως Esth. I, 4. vel οἱ ὁρῶντες τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως 2 Regg. XXV, 19. vel οἱ ἐν προσώπῳ τοῦ βασιλέως Jer. LII, 25. — β) sq. accus. cum participio alius verbi αα) plene Marc. V, 31. βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε. VIII, 24. Joh. XX, 1. βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. v. 5. Matth. XV, 31. Jos. Ant. VI, 14. 2. βλέπειν εἶπεν ἀνελθόντα θεῷ τινα τὴν μορφὴν ὅμοιον.) — Joh. V, 19. ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα. Joh. XXI, 20. Act. IV, 14. Hebr. II, 9. Cf. *Winer* p. 140. *Matthiae* §. 530. p. 757. §. 547. p. 788. 795.

Buttm. §. 131, 4. et not. b. — ββ) minus plene 2 Cor. XII, 6: *ὑπὲρ ὃ βλέπει με* sc. *πράσσοντα* — γ) sq. *ἐν* c. dat. loci, *ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, qui videt in occulto, der im Verborgenen Augen hat* Matth. VI, 4. 6. 18. — δ) *τὰ βλεπόμενα, quae oculis conspiciuntur* 2 Cor. IV, 18. Hebr. XI, 1. 3. 7. — ε) absolute Apoc. IX, 20. — bb) adiuncta *praesentis* notione, *vor sich sehen, vor sich haben* Rom. VIII, 24. *ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς* i. e. *ein gehofftes Gut, das man schon vor sich sieht, in dessen Besitz man sich bereits befindet, ist nicht Gegenstand der Hoffnung. ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; denn was Jemand bereits vor sich sieht,* [also schon hat] *wie kann er das auch hoffen?* v. 25. (ita *βλεπόμενος* et *παρών* iunguntur Jos. Ant. VI, 8. 2.) — cc) in oratione proverbiali et acuta: *βλέπων οὐ*, etiam *μή, βλέπειν, mit sehenden Augen nicht sehen* pro: *hebes et stupidus esse* Matth. XIII, 13. Luc. VIII, 10. — De verbis LXX Jes. VI, 9. 10. *βλέποντες βλέψαι* vel *βλέπειν* Matth. XIII, 14. Marc. IV, 12. cf. *Winer* p. 141. — — b) *cernere possum, ich kann sehen, ich sehe* aa) propr. Matth. XII, 22. *ὥστε τὸν τυφλὸν — βλέπειν.* XV, 31. Joh. IX, 7. 15. 25. Act. IX, 9. Apoc. III, 18. (Aelian. V. H. VI, 12. Xen. Mem. I, 3. 4. Antiphon. 696, 1.) — hinc *τὸ βλέπειν*, substantive: *visus, das Gesicht, die Sehkraft* Luc. VII, 21. *τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.* — De infinit. c. artic. *τό*, loco substant. posito cf. *Matthiae* §. 539. p. 775. *Buttm.* §. 112, 5. 1. *Winer* p. 215. — Hinc *τὸ μὴ βλέπειν, die Nichtsehkraft ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς — ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν dedit iis Deus oculos videndi facultate orbatos, Augen des Nichtsehens, des Nichtsehenkönnens* Rom. XI, 8. cf. *Winer* p. 135. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 843 sq. — et de *μή* c. substant. *Winer* p. 174. Greg. Corinth. p. 98. edit. *Schäfer. Buttm.* §. 135, not. 3. — bb) trop. pro: *sapio* Joh. IX, 39. *ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται*, i. e. ut, qui non sapiunt, sapere discant et qui sapiunt [sapere sibi videntur], insipientes appareant. v. 41. *βλέπομεν* i. e. sapimus.

3) *sentio, animadverto, wahrnehmen* a) de rebus, quas sensu experimur, *ἄνεμον ἰσχυρόν* Matth. XIV, 30. (ita *κτύπον δέδορκα* Aeschyl. Sept. c. Theb. v. 100. ed. Lips. *τοὺς πολεμίους θεάσασθαι* Xen. Anab. VI, 5. 16.) cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 66. et *Bornem.* ad Xen. Anab. I. 1. qui ut apud graecos, ita etiam apud latinos scriptores permutari haud raro verba sentiendi notionem communem habentia, Horatii Od. II, 1. 20. exemplo confirmat. — b) de rebus, quas animo cognoscimus: *intelligo, animadverto* aa) sq. acc. c. particip. Rom. VII, 23. *βλέπω δὲ ἕτερον νόμον — ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου.* Hebr. X, 25. cf. *Matthiae* §. 548. p. 790. *Buttm.* §. 131, 4. et not. b. *Winer* p. 140. — bb) sq. *ὅτι* 2 Cor. VII, 8. *βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ — ἐλύπησεν ὑμᾶς.* Hebr. III, 19. Jac.

II, 22. — De ὅτι post verba intelligendi cf. *Matthiae* §. 548. p. 792.

Βλητέος, α, ον, (verbale verbi βάλλω) *iaciendus*. Vide βάλλω no. 2. b. aa. β.

Βοανεργές, *Boanerges*, vox hebr. בְּנֵי־רֶגֶשׁ i. e. *filii tonitru* Marc. III, 17. cognomen impositum filiis Zebedaei, Jacobo maiori et Johanni, utrum ob insignem dicendi vim et vehementiam, an propter fervidiorem animi indolem, conspicuam in verbis Luc. IX, 54. certo definiri nequit.

Βοάω, ῶ, f. ήσω, 1) *clamo*, a) de laetantibus Gal. IV, 27. (Xen. Cyr. VII, 5. 76.) — b) de dolentibus Marc. XV, 38. Act. VIII, 7. — Uti in his locis, ita etiam βοᾶν μεγάλῃ φωνῇ legitur Plut. vit. Coriol. c. 25. et κραυγῇ β. Xen. Cyr. I, 6. 40. cf. *Winer* p. 167. *Matthiae* §. 415. p. 572. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 427. *Bornem.* in *Rosenmüller* Repert. Vol. II. p. 304. — c) de iis, qui cum clamore iubent, Matth. III, 3. Marc. I, 3. Luc. IV, 4. Joh. I, 23. coll. Jes. XL, 3. (Xen. Anab. IV, 3. 22. Diod. Sic. XII, 62.) — 2) ad normam hebr. זָעַק אֶל Hos. VII, 14. et ibi LXX βοάω πρός τινα, *in auxilium voco, auxilium alicuius imploro* Luc. XVIII, 7.

Βοή, ῆς, ἡ, *clamor*. Legitur tantum Jacob. V, 4. (Aelian. V. H. XIII, 46. Xen. Anab. IV, 7. 23.)

Βοήθεια, ας, ἡ, (a βοηθέω q. v.) — 1) *auxilium* Hebr. IV, 16. (Herodian. II, 5. 5. Thuc. III, 113.) — 2) metonym. αἱ βοήθειαι *adminicula* Act. XXVII, 17. (Aristot. Rhet. II, 5.)

Βοηθέω, ῶ, f. ήσω, (ex βοή, clamor et θέω curro, ad clamorem, maxime periclitantium, accurro, accurro ad auxilium ferendum Xen. Cyr. III, 2. 1. Polyb. III, 104. 3.) *auxilior, opem fero* Matth. XV, 25. Marc. IX, 22. 24. Act. XVI, 9. XXI, 28. 2 Cor. VI, 2. Hebr. II, 18. Apoc. XII, 16. (Herodian. II, 7. 5. Polyb. I, 84. 4. Xen. Mem. II, 6. 25.) Saepius non extat in N. T.

Βοηθός, οῦ, ὁ, *auxiliator*. Semel in N. T. Hebr. III, 6. (Herodian. III, 6. 16. Xen. Mem. II, 1. 14.)

Βόθυνος, ου, ὁ, *fovea, scrobs*. Ter in N. T. Matth. XII, 11. XV, 11. Luc. VI, 39. ubi de puteis vel cisternis dici videtur. LXX pro פַּחַת 2 Sam. XVIII, 17. (Xen. Oecon. XIX, 7.)

Βολή, ῆς, ἡ, *iactus*. Semel extat in N. T. Luc. XXII, 41. ὡσεὶ λίθου βολήν ad lapidis iactum; de quo accusat. cf. *Matthiae* p. 583, 2. *Buttmann* §. 118, 7. (Xen. H. G. IV, 5. 15. Diod. Sic. V, 41.)

Βολίζω, f. ίσω, (a βολίς, iaculum, deinde bolis i. e. perpendiculum nauticum, quo explorant nautae maris altitudinem, ne allidant naves) *bolidem* i. e. *perpendiculum nauticum demitto*. Semel extat in N. T. Act. XXVII, 28. (Eustath. in Odyss. I. p. 69, 40.)

Βολίς, *ίδος*, *ἡ*, (a *βάλλω*, iacio; das Geworfene, ut: der Wurf im Spiele Anth. gr. IV. p. 63. *Jac.*) *iaculum* Hebr. XII, 20. — LXX pro שֶׁלַח Neh. IV, 17. חֵץ Num. XXIV, 8.

Βοόζ, *ὁ*, *Boas*, hebr. בֹּעַז, nom. propr. viri hebr. Matth. I, 5. Luc. III, 32.

Βόρβορος, *ου*, *ὁ*, *stercus*, *coenum*. Extat tantum 2 Petr. II, 22. LXX pro טִיט Jer. XXXVIII, 6. (Dem. 1259, 11. Plut. de gen. Socr. c. 10. Moral. IV. p. 75. ed. *Tauchn.* Arrian. Epict. IV, 11. „ἐν *βορβόροις κεῖσθαι* dicitur de impiis, quos Lactantius VII, 77. in tenebricosis locis atque in coeni voraginibus poenas luere dicit" *Jacobs.* Anth. gr. VI. p. 375. cf. Matth. VIII, 12. XXII, 13.)

Βοῤῥᾶς, *ᾶ*, *ὁ*, i. q. *βορέας*, (aquilo, Nord-Nord-Ostwind Xen. Anab. IV, 5. 3.) *septentrio*, *plaga septentrionalis* Luc. XIII, 29. Apoc. XXI, 13. — LXX pro צָפוֹן Job. XXXVIII, 22. Gen. XIII, 14. (Thuc. III, 4.)

Βόσκω, f. *βοσκήσω*, *pasco*, pastum duco, *βόσκομαι* *pascor*, *me pasco* a) pp. Matth. VIII, 30. 33. Marc. V, 11. Luc. VIII, 32. 34. XV, 15. (Hom. Odyss. XIV, 103. Aesop. fab. 131.) — b) metaph. ut religionis suae cultores ovibus, ita docendi officium comparat Jesus pascendi negotio Joh. XXI, 15. 17. — LXX *providendi* sens. pro רָאָה 1 Regg. XII, 16.

Βοσόρ, *ὁ*, *Bosor*, hebr. בְּעוֹר nom. propr. viri 2 Petr. II, 15.

Βοτάνη, *ης*, *ἡ*, *herba.* Habetur tantum Hebr. VI, 7. — LXX pro עֵשֶׂב (Aelian. V. H. II, 40.)

Βότρυς, *υος*, *ὁ*, *racemus*, *uva* Apoc. XIV, 18. LXX pro אֶשְׁכֹּל Gen. XL, 10. (Xen. Oec. XIX, 18.)

Βουλεύομαι, f. *σομαι*, (a *βουλεύω*, suadeo, a consiliis sum Xen. Anab. II, 5. 16. senator sum Xen. Mem. I, 1. 18.) 1) *delibero mecum* sq. εἰ c. indicat. *βουλεύεται, εἰ δυνατός ἐστιν — ἀπαντῆσαι* Luc. XIV, 31. cf. *Winer* p. 121. *Matthiae* §. 504. p. 709. (Aelian. V. H. XII, 8. Xen. Mem. III, 6. 8.) — significatione reciproca: *inter se consultare*, seq. ἵνα Joh. XII, 10. *ἐβουλεύσαντο — ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν.* (sq. *περί τινος* Herodian. II, 10. 13. Xen. Cyr. IV, 2. 22.) LXX pro נוֹעַץ 1 Chron. XIII, 1. — De significatione medii reciproca v. *Winer* p. 110. *Buttm.* §. 122, not. 7. — 2) *consilium capio*, *decerno*, a) sq. acc. *ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι*; 2 Cor. I, 17. (Xen. Anab. I, 1. 7.) — b) sq. infinit. Act. V, 33. *ἐβουλεύοντο ἀνελεῖν αὐτούς.* XV, 37. — In quibus locis cum Codd. plures habeant *βούλεσθαι*, cf. quae habent de verborum *βουλεύεσθαι* et *βούλεσθαι*, item de *βούλευμα* et *βούλημα* in Codd. confusione *Wesseling.* ad Herodot. p. 78. *Schweighäuser* Lex. Polyb. sub *βουλεύομαι.* *Lobeck* ad Sophocl. Aiac. p. 228. *Stallbaum* ad Plat. Phil. p. 103. — Act. XXVII, 39. (Herodian. I, 16. 8. Xen. Mem. I, 4. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Βουλευτής, οῦ, ὁ, (pp. qui est a consiliis) *senator*, de assessore synedrii magni Marc. XV, 43. Luc. XXIII, 50. 51. (Xen. H. G. II, 3. 23. Thuc. VIII, 69.)

Βουλή, ῆς, ἡ, 1) *consilium, quod capit aliquis, decretum, Rathschluss, Beschluss*, a) de Dei consiliis Luc. VII, 30. q. l. εἰς ἑαυτούς: *sibi in detrimentum*. Vid. *Winer* p. 85. et infra sub εἰς. Act. II, 23. IV, 28. XIII, 36. XX, 27. Hebr. VI, 7. — addito τοῦ θελήματος αὐτοῦ Eph. I, 11. cf. *Winer* p. 204. — b) de hominum consiliis Luc. XXIII, 51. Act. V, 38. XXVII, 12. (Aelian. V. H. II, 4. Hom. Iliad. I, 5.) — sq. ἵνα c. coniunct. Act. XXVII, 42. τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο, ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι *der Kriegsknechte Rath aber war der, man solle die Gefangenen tödten*. cf. *Winer* p. 147. et 124. — 2) *animi sensa et cogitata, Absicht* 1 Cor. IV, 5.

Βούλημα, τος, τό, *consilium, decretum* Act. XXVII, 43. Rom. IX, 19. (Dem. 1109, 15.)

Βούλομαι, pers. secunda βούλει [Luc. XXII, 42. cf. *Buttm.* §. 93. III. 3. gram. max. §. 87, not. 9. *Matthiae* §. 203, not. 3. p. 374. ed. II. *Winer* p. 38.] impf. ἐβουλόμην [Act. XXV, 20. XXVIII, 18. 2 Cor. I, 15. ut Lucian. D. D. VIII, 3. — Attici ἠβουλόμην] a. 1. ἐβουλήθην [Jac. IV, 4.] et ἠβουλήθην [2 Joh. v. 10. cf. *Buttm.* §. 76, not. 5. gram. max. §. 83, not. 8. Vol. I. p. 324. *Matthiae* §. 162, not. 3. p. 299. *Winer* p. 36.] *volo, ich will, wünsche* a) de hominibus aa) universe α) seq. infinit. cf. *Winer* p. 131 sq. *Matthiae* §. 351. p. 759. *Buttm.* §. 127. — Matth. I, 19. Marc. XV, 15. Act. V, 28. XII, 4. XVII, 20. XVIII, 15. 27. XIX, 30. XXII, 30. XXIII, 28. XXV, 20. 22. XXVII, 43. XXVIII, 18. 2 Cor. I, 15. Phil. I, 12. ; 1 Tim. VI, 8. Jac. III, 4. IV, 4. 2 Joh. v. 12. 3 Joh. v. 10. (Plut. de sanit. tuend. c. 1. Mor. Vol. I. p. 284. ed. *Tauchn.* Xen. Anab. I, 1. 1.) — β) sq. futuro, vel, si Graecorum antiquiorum dicendi rationem respexeris, coniunctivo aorist. Joh. XVIII, 39. βούλεσθε οὖν, ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; i. e. *wollt ihr nun, soll ich euch den König der Juden losgeben?* Cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 734 sq. *Voigtländer* Lucian. Dial. Mort. sub βούλομαι p. 168 sq. coll. *Matthiae* §. 515, 3. p. 726. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 764. *Valckenar.* ad Eurip. Hippol. v. 787. p. 255 sq. ed. Lips. — bb) de praecipiente, sq. acc. c. infin. 1 Tim. II, 8. βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας. V, 14. Tit. III, 8. Philem. v. 12. Jud. v. 5. Cf. *Winer* p. 132 sq. *Buttm.* §. 128, 2. *Matthiae* §. 536. p. 771. — — b) de Deo, ubi i. q. ἐθέλω Luc. XXII, 42. Hebr. VI, 17. Jac. I, 18. 2 Petr. III, 9. — hinc de Jesu, filio Dei Matth. XI, 27. et Luc. X, 22. it. de spiritu div. 1 Cor. XII, 11. — De discrimine inter βούλομαι et ἐθέλω cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. I. p. 26 sqq. et *Passow* sub hh. vv. Saepius non legitur in N. T.

Βουνός, οῦ, ὁ, *clivus, tumulus*. Bis in N. T. Luc. III, 5. XXIII, 30. — LXX pro גִּבְעָה Exod. XVII, 9. 10. (Cebet. Tab. c. 15. (12.) Polyb. III, 83. 1.) Vox serioris aevi v. *Lobeck* ad Phryn. p. 355. et *Sturz* de dial. alex. p. 153 sq.

Βοῦς, βοός, ὁ, ἡ, *bos, vacca* Luc. XIII, 15. XIV, 5. 19. al. (Xen. Mem. I, 2. 32.)

Βραβεῖον, ου, τό, *praemium, quod victoribus in certaminibus gymnicis decernitur*, ut corona, palma 1 Cor. IX, 24. metaph. de praemio virtutis futuro Phil. III, 14.

Βραβεύω, f. εύσω, (sum βραβεύς i. e. sum moderator certaminis gymnici) *praesum, moderor, regno*. Semel in N. T. Col. III, 14. ἡ εἰρήνη τοῦ χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. (Diod. Sic. XIII, 53. Polyb. VI, 4. 3.)

Βραδύνω, f. υνῶ, (a βραδύς tardus) *tardo* a) intransitive: *cunctor* 1 Tim. III, 15. ἐὰν δὲ βραδύνω. (Aelian. V. H. III, 43. Herodian. III, 7. 10.) — b) transitiv. *differo* 2 Petr. III, 9. οὐ βραδύνει ὁ κύριος τῆς ἐπαγγελίας non differt Dominus promissionem; vel, si offendit genitivus, [explicandus: *in Beziehung auf, rücksichtlich*. Certe celerandi verba ita secum habent genit. cf. *Matthiae* §. 316. p. 433. *Winer* p. 76 sq.] verte: non tardat Dominus, qui dedit promissionem, vel etiam: non tardat Dominus promissus i. e. quem gloriose rediturum esse promisimus. cf. *Winer* p. 92. *Matthiae* §. 430. p. 592. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 293. *Gesen.* p. 643.

Βραδυπλοέω, ῶ, f. ήσω, (ex βραδύς tardus et πλέω) *tarde navigo*. Semel in N. T. Act. XXVII, 7. (Artemidor. IV, 82.)

Βραδύς, εῖα, ύ, *tardus* Jacob. I, 19. (Xen. Mem. IV, 2. 5.) — τῇ καρδίᾳ *tardus ingenio, stupidus* Luc. XXIV, 25. (Polyb. IV, 8. 7.) cf. *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 404. p. 548.

Βραδύτης, τῆτος, ἡ, *tarditas* 2 Petr. III, 9. ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται ut quidam tarditatem i. e. tardari putant. (Herodian. III, 4. 15. Xen. H. G. IV, 6. 5.)

Βραχίων, ονος, ὁ, *brachium*, (pp. Xen. Equestr. VII, 8. in N. T.) ex hebr. *vis, potentia* Luc. I, 51. Joh. XII, 38. Act. XIII, 17. Ita LXX pro זְרוֹעַ Deut. V, 15.

Βραχύς, εῖα, ύ, 1) *brevis* a) de tempore: μετὰ βραχὺ i. e. *paulo post* Luc. XXII, 58. (Xen. Ephes. p. 29. βουλεύσασθαι βραχὺ, pro quo mox plene βραχὺν βουλεύσασθαι χρόνον cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 103. coll. *Winer* p. 199 sq. *Herm.* ad Vig. p. 871.) — Act. V, 34. ἔξω βραχύ τι τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. — De quo accusat. vid. *Matthiae* §. 424. p. 583. — b) de loco Act. XXVII, 28. βραχὺ δὲ διαστήσαντες. cf. *Matthiae* l. l. et §. 446. p. 621. (Xen. Cyr. V, 4. 47. Thuc. I, 63.) — 2) *paucus, exiguus* a) de modo, vom Maasse Hebr. II, 7. 9. βραχύ τι ἠλαττώσας αὐτόν et βραχύ τι ἠλαττωμένον. — De accus. ubi quaeritur: *quanto?* iuncto c. comparat. v. *Matthiae* §. 424. p. 583. — b) de copia Joh. VI, 7. ἵνα ἕκαστος αὐτῶν

βραχύ τι λάβῃ. (Xen. Mem. I, 4. 8.) — διὰ βραχέων i. e. *paucis* sc. verbis Hebr. XIII, 22. (Lucian. Toxar. §. 56.) — LXX pro מְעַט 2 Sam. XIX, 36. Prov. V, 14. — Saepius non extat in N. T.

Βρέφος, εος, ους, τό, 1) *foetus*, *embryo* Luc. I, 41. (Hom. Iliad. XXIII, 265. Dioscor. V, 74.) — 2) *infans recens natus* a) pp. Luc. II, 12. 16. Act. VII, 19. Luc. XVIII, 15. 2 Tim. III, 15. (Aelian V. H. I, 8. Xen. Mem. II, 2. 5.) — b) metaph. de iis, qui *modo Christiani facti* sunt 1 Petr. II, 2.

Βρέχω, f. ξω, 1) *madefacio* Luc. VII, 38. ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι. Apoc. XI, 6. (Diod. Sic. III, 24. Xen. Anab. I, 4. 17.) — 2) *irrigo*, *pluvia humecto*, *pluviam demitto* Matth. V, 45. Luc. XVII, 29. Jac. V, 17. ἔβρεξε sc. θεός ita LXX pro הִמְטִיר Gen. II, 5. XIX, 24. (Polyb. XVI, 12. 3. Arrian. diss. epictet. I, 6. 30.) Verbum hoc antiquitus a communi usu seiunctum poetisque aptum fuisse, postea autem factum proletarii sermonis, docuit nuper *Lobeck* ad Phryn. p. 291.

Βροντή, ῆς, ἡ, *tonitru* Marc. III, 17. de quo loco v. βοανεργές Joh. XII, 29. alibi. (Hom. Iliad. XXI, 199. Xen. Cyr. VII, 1. 3. Herodot. III, 86. Paus. IV, 21. 4.)

Βροχή, ῆς, ἡ, (a βρέχω q. v.) *pluvia*. Bis in N. T. Matth. VII, 25. 27. — LXX pro גֶּשֶׁם Ps. LXVIII, 10. CV, 32. (Geopp. II, 39. 191.) Vox serioris aetatis cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 291.

Βρόχος, ου, ὁ, *laqueus*, 1 Cor. VII, 35. βρόχον ἐπιβάλλειν, illaqueare i. e. necessitatem imponere. (Aelian. V. H. XIII, 36. Diod. Sic. III, 35. Xen. Venat. II, 5. Polyb. XII, 16. 10.)

Βρυγμός, οῦ, ὁ, (a βρύχω q. v.) *stridor dentium*, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, formula solemnis in describenda miseria hominum, quos regni sui felicitate indignos habebit Messias Matth. VIII, 12. XIII, 42. 50. XXII, 13. XXIV, 51. XXV, 30. Luc. XIII, 28. Saepius non extat in N. T.

Βρύχω, f. ξω, *strideo*, *frendeo dentibus*. Semel in N. T. Act. VII, 54. — LXX pro חָרַק Job. XVI, 9. Ps. XXXV, 6. Etsi verba, βρύκειν et βρύχειν, origine unum sint, tamen usu, ut in plurimis aliis et graecae et aliarum linguarum verbis, aliquid discriminis invaluit, ut βρύκειν *mandere*, βρύχειν autem *frendere* significaret; ita *Herm.* ad Sophocl. Philoct. v. 735.

Βρύω, f. ύσω, (abundo, alluo Diog. Laert. I, 122.) *produco*, *emitto* Jac. III, 11. Saepius in N. T. non reperitur. (Xen. Venat. V, 12.)

Βρῶμα, τος, τό, (a βιβρώσκω comedo) *id, quod comeditur*, *cibus* a) universe aa) proprie Matth. XIV, 15. Marc. VII, 19. Luc. III, 11. IX, 13. 1 Cor. VI, 13. VIII, 8. (Aelian. V. H. III, 20. Plut. de sanit. tuend. c. 6. Mor. I. p. 298. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. III, 11. 13.) LXX pro אֹכֶל Gen. XLI, 35. — bb) trop. Joh. IV, 34. ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμ-

τιαντός με i. e. victus meus hoc continetur studio, ut peragam voluntatem illius, qui misit me. cf. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 380. — b) de cibis, quorum usu offendebantur Christiani e Judaeis Rom. XIV, 15. 20. 1 Cor. VIII, 13. 1 Tim. IV, 3. — c) de cibis, quorum usum lex mosaica concedebat Hebr. IX, 10. XIII, 9. — d) ubi opponitur τῷ γάλακτι pro: στερεὰ τροφή i. e. *cibus solidior*, trop. pro: *institutio perfectior* 1 Cor. III, 2. coll. Hebr. V, 12. — e) βρῶμα πνευματικόν, *cibus* vel *ad animum pertinens*, vel *profectus a Spiritu div.* 1 Cor. X, 3. — Saepius non extat in N. T.

Βρώσιμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, *edulis, esculentus* Luc. XXIV, 41. Saepius non legitur in N. T. — LXX pro מַאֲכָל Levit. XIX, 23.

Βρῶσις, εως, ἡ, 1) *cibus, edulium* a) propr. Hebr. XII, 16. ἀντὶ μιᾶς βρώσεως ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ. Joh. VI, 27. — LXX pro אֹכֶל Gen. XLVII, 24. מַאֲכָל Gen. II, 9. III, 6. (Thuc. II. 10.) — b) trop. de animi nutrimento, quod porrigit Jesus Joh. IV, 32. VII, 27. 55. — 2) *esus* a) propr. i. e. comedendi actus, *das Essen* Rom. XIV, 17. 1 Cor. VIII, 4. 2 Cor. IX, 10. Col. II, 16. (Xen. Mem. I, 3. 15.) — b) metaph. *corrosio, das Zernagen, die Zernagung* Matth. VI, 19. 20. Alii: *aerugo corrodens metalla et res metallo paratas.*

Βρώσκω, f. βρώσω, *comedo* Joh. VI, 13. (Hom. Iliad. XXII, 94. Xen. Hiero I, 24.)

Βυθίζω, f. ίσω, *demergo* a) pp. Luc. V, 7. ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά i. e. *ut propemodum mergerentur.* cf. *Winer* p. 108, 2. b. (Diod. Sic. V, 4.) — b) metaph. εἰς ὄλεθρον, ut Latin. *miseriis mergo, in perniciem abduco* 1 Tim. VI, 9.

Βυθός, οῦ, ὁ, (fundus, ima alicuius rei pars Xen. Oecon. XIX, 11.) *altum* i. e. *mare altum.* Semel in N. T. νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα per integram noctem et diem in alto versatus sum 2 Cor. XI, 25. Ita LXX pro מְצוּלָה Ps. CVII, 24. Exod. XV, 5. (Aelian. Hist. Anim. VIII, 3. Artemidor. IV, 53. Diod. Sic. III, 21.)

Βυρσεύς, έως, ὁ, *coriarius, der Gerber* Act. IX, 43. X, 6. 32. (a βύρσα corium Xen. Apol. §. 29. βυρσεύς Artemid. IV, 56. ed. *Reiff.* apud Aristophan. Plut. v. 167. Nubb. 581. idem dicitur βυρσοδέψης.)

Βύσσινος, η, ον, *byssinus, e bysso confectus*, neutr. *βύσσινον, vestis byssina* Apoc. XVIII, 12. 16. XIX, 8. 14. In quibus locis cum vel verba ἐνδύσασθαι et. περιβάλλεσθαι vel contextus doceant, agi de vestibus, nihil supplendum est. cf. *Herm.* ad Vig. p. 870 sq. et exempla graeca apud Lamb. Bos. de ellips. p. 204. ed. *Schäfer.* LXX pro שֵׁשׁ Gen. XLI, 42. בוּץ 1 Chron. XV, 27. (Diod. Sic. I, 85.)

Βύσσος, ου, ἡ, *byssus*, erat gossypinum pretiosissimum, nobilissimum ac tenuissimum. Varia commemorantur eius genera,

indica, aegyptiaca, achaica, quae circa Elidem in folliculis papaveris instar crescebant. Vestes byssinae erant pro varietate coloris nativi flavae, rufae, albicantes, purpureo colore tinctae Strabo XV, 1016. Philost. Vit. Apoll. II, 20. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 89. Nomina hebraica sunt שֵׁשׁ Exod. XXVIII, 39. בּוּץ 2 Chron. V, 12. בַּד 1 Chron. XV, 27. — Luc. XVI, 19. [Apoc. XVIII, 12.] — (Pausan. V, 5. VI, 26.)

Βωμός, οῦ, ὁ, (locus editus, suggestus, basis Hom. Iliad. VIII, 441.) *ara, altare.* Semel in N. T. Act. XVII, 23. (Diod. Sic. III, 28. Plut. vit. Demetr. c. 10. Xen. Mem. I, 1. 2. Thuc. IV, 98.)

Γ.

Γαββαθᾶ, etiam *Γαβ͵βαθᾶ, ἡ, Gabbatha,* nomen syrochald. גַּבִּיתָא vel גַּבְּתָא, i. e. locus excelsus, cui respondet *λιθόστρωτον* i. e. pavimentum parvulis variisque lapidibus sectis marmoreis stratum, opus tesselatum, vermiculatum, *ein Marmor-* oder *Mussivboden.* Ut enim a Sullae inde temporibus usu receptum erat, ut Romani nobiliores et beatiores in aedibus suis pavimenta tesselata et sectilia facienda curarent (Plin. Hist. N. XXXVI, 25.) ita postea ipsa sectilia et marmoris crustas vel tesseras in expeditionibus et provinciis Romani secum ferebant iisque praetorium sterni et tribunal, e quo ius dicebant et verba faciebant ad milites et cives, imponi iubebant Joh. XIX, 13. Sunt tamen, qui, cum Joh. l. l. addatur nomen syrochaldaicum cumque Josephus de bell. iud. VI, 7. in describendis templi hierosolymitani partibus exterioribus commemoraverit *λιθόστρωτον* aliquod, locum certum urbis Hierosolymae, pertinentem, ut videtur, ad illam templi partem, quae atrium gentium appellabatur, significari moneant. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 414. sub voc. *Lithostroton.*

Γαβριήλ, ὁ, Gabriel; nomen archangeli hebr. גַּבְרִיאֵל. Luc. I, 19.

Γάγγραινα, ης, ἡ, gangraena, nomen morbi, quo pars quaedam corporis, laborans vi inflammationis, ita emortua est, ut, nisi medela opportune afferatur, malum, indies latius serpens, reliquas simul corporis partes et ossa tandem carie arrodat, *der kalte Brand* 2 Tim. II, 17. Semel in N. T.

Γάδ, ὁ, Gad, hebr. גָּד, nom. propr. filii Jacobi patriarchae et Silpae Apoc. VII, 5.

Γαδαρηνός, ἡ, όν, Gadarenus; χώρα τῶν γαδαρηνῶν est i. q. *γαδαρίς* regio Gadarenorum Matth. VIII, 28. Marc. V, 1. Luc. VIII, 26. coll. Joseph. de bell. iud. III, 3. Est nomen gentile, ortum ab urbe *γαδαρά,* metropoli Peroeae, littori orientali lacus Genezareth adiacente, LX stadiis a Tiberiade distante et a genti-

libus maxime habitata; Herodi M. ab Augusto donata, postea vero Syriae adnumerata est.

Γάζα, ης, ἡ, (vocab. persicum, civitate graeca et latina donatum, significans: aerarium regium Diod. Sic. XVII, 64. et T. X. p. 95. Curtius III, 12. 17) *aerarium* i. e. *thesaurus et thesauri reconditorium.* Semel in N. T. extat Act. VIII, 27. LXX pro גנזים Esth. III, 9.

Γάζα, ης, ἡ, *Gaza*, hebr. עזה, urbs quondam celebris Philistaeorum, sita in colle, versus fines terrae israeliticae australes, Raphiam inter et Ascalonem, assignata quidem tribui Judae, recepta tamen mox a Philistaeis. Praesidium cum haberet persicum, Alexander M. post obsidionem quinque mensium eam expugnavit, neque tamen delevit. Post vero, anno 96 a. Chr. n. Alexander Jannaeus, Judaeorum rex, Gazam captam post anni unius obsidionem diruit, dirutam autem aliquot annis post instauravit Gabinius. Denique Augustus imperator eandem donavit Herodi M. quo mortuo Syriae adiecta est. Curtius IV, 6. Joseph. Ant. XI, 8. 3. XIII, 13. 3. XIII, 5. 5. XV, 7. 9. Plutarch. Alex. c. 25. — Act. VIII, 26. verba *αὕτη ἐστὶν ἔρημος* alii explicant: praesidiis et munimentis nudata, alii: *αὕτη* (sc. ἡ ὁδός) non est admodum frequens; alii de duplici Gaza, vetere i. e. ab Alexandri inde M. tempore deserta et nova, Lucae temporibus florente, cogitarunt; alii denique haec verba pro glossemate habenda esse arbitrantur cf. *Kuinoel* Comment. in libr. N. T. hist. Vol. IV. p. 311.

Γαζοφυλάκιον, ου, τό, (ex γάζα thesaurus et φυλακή custodia pp. aerarium, thesauri reconditorium) *aerarium sacrum,* dicitur enim in N. T. de cistis XIII, quae erant in atrio mulierum, Rabbinis שופרות i. e. tubae appellatis, ob formam tubis non dissimilem, in quibus condebantur nummi vel sponte oblati vel quotannis a Judaeis ad templi conservationem pendendi Marc. XII, 41. 43. Luc. XXI, 1. Joh. VIII, 20.

Γάϊος, ου, ὁ, *Caius*, nomen propr. trium virorum in N. T. obviorum, quorum alter *Derbensis* Act. XX, 4. alter *Macedo* Act. XIX, 29. e comitibus Pauli erant, tertius *Corinthius* et Pauli opera ad Christianorum sacra adductus erat. Huius hospitio Paulus non solum Corinthi degens fruebatur, sed habebantur etiam in eiusdem Caii aedibus conventus Christianorum sacri. Ad eundem denique scriptam multi putant epistolam Johannis tertiam Rom. XVI, 23. 1 Cor. I, 15.

Γάλα, λακτος, τό, *lac* a) pp. 1 Cor. IX, 7. (Aelian. V. H. I, 31. Xen. Mem. IV, 3. 10.) — b) metaph. α) de *elementis doctrinae christianae* 1 Cor. III, 2. Hebr. V, 12. 13. — β) de *nutrimento animi* 1 Petr. II, 2.

Γαλάτης, ου, ὁ, *Galata*, incola Galatiae Gal. III, 1.

Γαλατία, ας, ἡ, *Galatia*, *Gallograecia*, nomen regionis Asiae minoris, confinis Paphlagoniae, Ponto, Cappadociae, Phrygiae, Lycaoniae et Bithyniae. Nomen traxit a Gallorum

gentibus quibusdam Trocmis et Tolistobolis, qui, cum ad tantam multitudinem accrevissent, ut terra patria capere eos non posset, catervatim et iuncti cum Celtarum agmine (Toctosagibus) in alias terras transeuntes primo Graeciam peterent, ter vero pulsi inde in Asiam proficiscerentur atque in ea eius parte considerent, quae iuxta Bithyniam et Paphlagoniam, item ad Pontum Euxinum sita esset. Quemadmodum vero ipsi regioni huic nomen dederunt Galatiae, ita, mixti cum graecis huius terrae incolis, Gallograeci, terra ipsa Gallograecia dici coeperunt. Imperante Augusto, a. 26. ante Chr. n. in provinciae romanae formulam haec regio redacta et a Propraetore legibus romanis gubernata est. Insignis denique fuit Galatia soli non tantum fertilitate studioque mercaturae, sed gentium, quae sedem ibi fixerant, plurium, Judaeorum etiam coloniis, quorum, ut gentilium ibi versantium, plures Pauli opera factos esse Christianos ex epistolis Paulinis intelligitur. cf. Tacit. Ann. XV, 6. Strabo I. p. 301. ed. *Tauchnitz.* Pausan. Phoc. X, 23. 9. Liv. XXXVII, 8. XXXVIII, 16. 18. 12. Joseph. Ant. XVI, 6. — Gal. I, 2. 1 Cor. XVI, 1. 2 Tim. IV, 10. 1 Petr. I, 1.

Γαλατικός, ή, όν, Galaticus, ad Galatiam pertinens Act. XVI, 6. XVIII, 23.

Γαλήνη, ης, ἡ, tranquillitas maris Matth. VIII, 26. Marc. IV, 39. Luc. VIII, 24. (Hom. Odyss. VII, 319. Xen. Anab. V, 7. 8.)

Γαλιλαία, ας, ἡ, Galilaea. Ita Jesu temporibus dicebatur omnis Palaestina septentrionalis cis Jordanem sita, cum ante exilium hoc nomine appellaretur tractus Palaestinae, situs in finibus septentrionalibus hebr. גְּלִילָה 2 Regg. XV, 29. גָּלִיל 1 Regg. IX, 11. גְּלִיל הַגּוֹיִם Jes. VIII, 23. *γαλιλαία ἀλλοφύλων* 1 Macc. V, 15. Dividebatur Galilaea in *superiorem* — ἡ ἄνω γαλ. — quae montibus abundabat et *inferiorem* — ἡ κάτω γαλ. — quae planior erat, utraque vero fertilitate excellens tantam hominum multitudinem alebat, ut oppida et vicos haberet CCCCIV, e quibus Tiberiadem, Seppharidem et Gabaram primarias Josephus appellavit, in libris vero N. T. Capharnaum et Nazaretha maxime commemorantur Marc. I, 9. Luc. II, 39. IV, 14. VIII, 26. Joh. VII, 52. — *γαλιλαίαν τῶν ἐθνῶν* i. e. *quam incolunt gentes* Matth. IV, 15. alii esse dicunt Galilaeam superiorem, vel quod Tyriis et Sidoniis finitima, vel quod Phoenices, Arabes, Syri incolerent eam, alii contra, minus recte [v. *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 183.], universam Galilaeam, barbaris quippe finitimam significari observarunt. Cf. Joseph. de bell. iud. III, 2. Strabo XVI, 523.

Γαλιλαῖος, α, ον, Galilaeus, ad Galilaeam pertinens, e Galilaea oriundus Matth. XXVI, 69. Marc. XIV, 70. Luc. XIII, 1. 2. XXII, 59. XXIII, 6. al. Habebantur Galilaei industrii et fortes; quamquam reliquis Judaeis iidem non solum stolidi ac rudes, sed seditiosi etiam dicebantur; denique dialecto utebantur

propria, cognitu facili et multum ab Hierosolymitana discrepante. cf. Joseph. de bell. iud. III, 2.

Γαλλίων, ωνος, ὁ, *Gallio*, nomen propr. Act. XVIII, 12. 14. 17. Erat Gallio Proconsul Achaiae, frater Senecae philosophi natu maior, qui cum nomine proprio appellaretur *Marcus Annaeus Novatus*, postquam adoptione receptus erat in familiam Lucii Junii Gallionis, Gallio dici coepit. Uti Senecam fratrem, ita Gallionem necari iussit Nero imperator. cf. Tacit. Ann. VI, 3. XV, 73.

Γαμαλιήλ, ὁ, *Gamaliel*, nomen propr. Fuit Gamaliel magister Pauli atque addictus Pharisaeorum sectae Act. V, 34. XXII, 3. Insigni non solum auctoritate apud Judaeos floruisse, sed praefuisse etiam synedrio dicitur Tiberio, Caio et Claudio imperantibus. Eundem denique Talmudistae fuisse tradunt filium Rabbi Simeonis et nepotem Hillelis, doctoris apud Judaeos celeberrimi.

Γαμέω, ῶ, impf. ἐγάμουν, a. 1. ἔγημα, [a γήμω vel γάμω] et forma serioris aevi ἐγάμησα [cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 742. *Buttm.* gram. max. §. 114. Vol. II. p. 94. *Matthiae* §. 228. p. 441. edit. II. *Winer* p. 39] perf. γεγάμηκα, a. 1. p. ἐγαμήθην, *matrimonium ineo*, *ich heirathe* 1) activum a) de viris: *uxorem duco*, *ich nehme ein Weib zur Frau* aa) seq. acc. γυναῖκα ἔγημα Luc. XIV, 20. (Diod. Sic. IV, 72. Aelian. V. H. IV, 26. Xen. Mem. I, 1. 8. Hier. I, 28.) — ὃς ἐὰν [ἂν] ἀπολελυμένην γαμήσῃ Matth. V, 32. ὃς ἂν — γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας Matth. XIX, 9. ὃς ἐὰν [ἂν] — γαμήσῃ ἄλλην Marc. X, 11. ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. (εἶθε καὶ γαμήσειας αὐτὸν ἐμοῦ [sc. τῆς ἥρας] γε ἕνεκα Lucian. D. D. V, 4. Artemid. II, 65. Diod. Sic. XVIII, 25.) — γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει Luc. XVI, 18. — bb) absolute ἐὰν δὲ γήμῃς 1 Cor. VII, 28. (Xen. Hier. I, 27.) — οὐ συμφέρει γαμῆσαι Matth. XIX, 10. γαμήσας ἐτελεύτησε XXII, 25. ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου 1 Cor. VII, 33. ἔπινον, ἐγάμουν Luc. XVII, 27. — οὔτε γαμοῦσιν Matth. XXII, 30. Marc. XII, 25. et Luc. XX, 35. — γαμοῦσι καὶ ἐκγαμίσκονται Luc. XX, 34. — ἦσαν — γαμοῦντες Matth. XXIV, 38. (Aelian. V. H. IV, 1.) — b) universe i. e. nulla habita sexus ratione, *matrimonium ineo*, *heirathen* κωλυόντων γαμεῖν 1 Tim. IV, 3. τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω 1 Cor. VII, 10. — γαμησάτωσαν v. 9. κρεῖσσον γάρ ἐστι γαμῆσαι v. 9. — c) de feminis ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος 1 Cor. VII, 28. ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου v. 34. γαμείτωσαν sc. virgines v. 36. — γαμεῖν θέλουσιν sc. αἱ χῆραι αἱ νεώτεραι 1 Tim. V, 11. βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν v. 14. (Euripid. Med. v. 593. ed. *Elmsl.* μῶν γαμοῦσα καὶ προδοῦσά σε; ad q. l. confer tamen Scholiast. p. 181. θέλει δὲ εἰπεῖν, ἄρα τοιοῦτον ἔργον ποιήσασα; οὐ γὰρ ἐφ' ἑαυτῆς ἔλεγε, ἐπεὶ εἶπεν ἂν γαμουμένη, ἀλλὰ τὸν Ἰάσονος λόγον ἐφ' ἑαυτῆς μετέστρεψεν. γαμεῖ μὲν γὰρ ὁ ἀνὴρ, γαμεῖται δὲ ἡ γυνή.) — 2) [ut med. γαμοῦμαι, ἐγημάμην in matrimonium do me, vel meos, ita in

N. T.] aor. 1. pass. ἐγαμήθην significatione media: *in matrimonium me do alicui, ich lasse mich zur Frau nehmen, ich vermähle mich einem Manne* sq. dat. ἐὰν γαμηθῇ ἄλλῳ Marc. X, 12. ᾧ θέλει γαμηθῆναι 1 Cor. VII, 39. (Plutarch. vit. Rom. c. 2. vit. Demetr. c. 2. Philost. vit. Apollon. III, 38. — De γαμεθεῖσα per ε, *verheirathet*, Theocrit. 9, 81. a futuri forma antiquiore γαμέσω et de γαμηθεῖσα per η, *zur Frau verlangt* a futuri forma seriore γαμήσω, item de aor. 1. ἐγάμησα *desponsavi alicui aliquam, ich habe Jemandem ein Mädchen zur Frau gegeben*, in verbis Menandri: ἐγάμησεν ἣν ἐβουλόμην ἐγώ, in Schol. Venet. ad Hom. Iliad. IX, 394. cf. *Hermann* ad Elmsl. Med. Eurip. p. 353. in Ephem. Lipsiens. 1817. mens. Febr. no. 37. p. 294. *Lobeck* ad Phryn. p. 742. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* l. l.) Saepius non legitur in N. T.

Γαμίζω, f. ίσω, *nuptui do, colloco filiam* 1 Cor. VII, 38.

Γαμίσκομαι, *elocor, nubo* Marc. XII, 25.

Γάμος, ου, ὁ, 1) *nuptiae*, i. e. *festum nuptiale, convivium nuptiale* Matth. XXII, 2. 8 - 11. XXV, 10. [Luc. XIV, 8.] Joh. II, 1. 2. — LXX pro משתה Gen. XXIX, 22. (Lucian. D. D. XX, 23. Theophr. Char. IX vel XII. Xen. Venat. I, 8.) — Uti magnam felicitatis in regno messiano percipiendae partem posuerunt Judaei in epulis conquisitissimis, quas cives regni illius cum gentis suae maioribus celebratissimis sint habituri [cf. *Bertholdt* Christol. p. 196 sqq.], ita in earundem epularum praestantia describenda imagine utitur Apocal. XIX, 7. 9. desumta a convivio nuptiali. — Pro: *convivium laetum* poni videtur voc. γάμοι Luc. XII, 36. XIV, 8. — 2) *coniugium, matrimonium, Ehe* Hebr. XIII, 4. τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι. (Diod. Sic. II, 5. Herodian. III, 10. 10.) Saepius non extat in N. T.

Γάρ, particula causalis, *nam, enim, denn.* Ut apud Graecos, ita in N. T.

1) *reddit rationem sententiae antecedentis* a) *expressae.* Ita aa) *simplex* [*einfaches*] α) *neque iunctum c. aliis particulis, loco* vero αα) *secundo* positum γάρ legitur: א) universe

Matth. I, 21. Marc. I, 22. Luc. I, 15. 18. Joh. II, 25. Act. I, 20. Rom. I, 9. 11. 19. 26. II, 12. 1 Cor. I, 11. 19. 21. 2 Cor. I, 19. 20. II, 2. 4. Gal. I, 13. II, 6. 8. III, 13. 18. 21. 26 - 28. Eph. II, 8. 10. 14. VI, 1. Phil. I, 8. 19. 21. 23. Col. II, 5. III, 3. 20. 24. 1 Thess. I, 8. 9. 2 Thess. II, 7. 1 Tim. II, 3. 5. 13. [2 Tim. II, 7. νόει, ἃ λέγω· δώσει (ita Codd. v. *Griesb.*, *Vater*, *Wetst.* ad h. l.) γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Vid. tamen de h. l. infra sub no. 4.] Tit. I, 7. 10. II, 11. Philem. v. 7. 15. 22. Hebr. II, 2. Jac. I, 6. 11. 20. 24. 1 Petr. II, 19. 25. 2 Petr. II, 4. 18 - 21. Jud. v. 4. 1 Joh. II, 19. 2 Joh. v. 11. Apoc. I, 3. XXI, 1. 23. 25. al. — Marc. II, 15. καὶ ἐγένετο — ἠκολούθησαν αὐτῷ i. e. *cum accumberet in domo eius, portitorum et pecca-*

torum multi una cum Jesu et discipulis accubuerunt, multi enim eum secuti erant. V, 8. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ i. e. *erat enim in eo, ut diceret ad illum.* VI, 18. ἔλεγε γὰρ αὐτῷ i. e. *dicere enim solebat*, scil. quotiescunque huius rei fieret mentio cf. de hac imperf. vi *Buttm.* §. 124, 4. *Matthiae* §. 503, 1. p. 702. *Winer* p. 103. — Alii: *his enim verbis tum, cum duxisset illam, usus erat.* — Joh. IV, 44. ἀπῆλθεν εἰς τὴν γαλιλαίαν sc. Nazaretho urbe relicta, αὐτὸς γὰρ ἐμαρτύρησε i. e. *dicere enim solebat* cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* l. l. — ב) ἰδοὺ γάρ, *en! enim, nam, en! denn, siehe* Luc. II, 10. VI, 23. XVII, 21. 2 Cor. VII, 11. Cf. de ἰδού, rem ab interna contemplatione avocante et ad sensus externos traducente *Fritzsche* IV. Evv. Vol. I. p. 43. — ג) post sententiam prohibitivam legitur γάρ Matth. I, 20. III, 9. VI, 7. 8. 16. 34. IX, 10. 19. 26. XVIII, 11. XIX, 14. XXIII, 8-10. XXIV, 5. 6. 24. 27. XXVIII, 5. Marc. IX, 39. X, 14. XIII, 6. 7. 22. Luc. I, 30. II, 10. VII, 6. IX, 50. XVIII, 16. XXI, 8-10. Joh. XX, 11. Act. XX, 10. cf. *Fritzsche* l. l. p. 45. coll. *Gersdorf.* Sprachchar. d. N. T. Vol. I. p. 78. — ββ) *tertio loco* ponitur γάρ Matth. II, 6. Marc. I, 38. IX, 34. XIII, 33. 35. Luc. VI, 23. 26. XXI, 35. Joh. XII, 8. Act. IV, 16. 20. Rom. II, 1. 1 Cor. I, 18. 2 Cor. II, 9. Gal. II, 12. Eph. V, 6. 1 Tim. IV, 10. al. cf. *Matthiae* §. 605. p. 890. *Meinecke* ad Menandr. p. 7. *Schäfer* Melet. crit. p. 7. *Herm.* ad Sophocl. Philoct. v. 1437. non, inquiens, post quotum, sed post quale verbum ponatur γάρ, videndum. *Fritzsche* l. l. p. 758.

β) *iunct. c. aliis particulis*, ut αα) καὶ γάρ א) *etenim* Matth. XXVI, 73. Marc. X, 45. Luc. XXII, 59. Joh. IV, 23. Act. XIX, 40. 1 Cor. V, 7. 2 Cor. II, 10. — XIII, 4. καὶ γὰρ εἰ ἐσταυρώθη. Al. (Lucian. Dial. Mort. XXII, 5. Xen. Anab. II, 5. 5.) — ב) *namque etiam, nam et, denn auch* Matth. VIII, 9. Luc. VI, 32. 33. 34. VII, 8. XI, 4. Joh. IV, 45. Rom. XI, 1. XV, 3. XVI, 2. (Xen. Anab. III, 3. 4.) cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 62. 241. *Meinecke* ad Menandr. et Philem. rel. p. 343 sqq. — ββ) γὰρ καί, *nam etiam* 2 Cor. II, 9. εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα. Et in verbis Arati a Paulo laudatis Act. XVII, 28. — γγ) μὲν γὰρ — δέ vel ἀλλά *nam — sed* א) plene i. e. אא) μὲν γὰρ — δέ Act. XIII, 36. XXIII, 8. XXVIII, 22. Rom. II, 25. 2 Cor. IX, 1. Vide de h. l. *Fritzsche* diss. II. p. 18 sqq. XI, 4. Hebr. VII, 18. 20. VIII, 4. XII, 10. — 1 Cor. XI, 7. ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν pro: γυνὴ δὲ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι, δόξα ἀνδρὸς ὑπάρχουσα. — בב) μὲν γὰρ — ἀλλά Act. IV, 16. ὅτι μὲν γὰρ — ἀλλά = δῆλον μὲν γάρ, ὅτι — ἀλλά. Cf. de ἀλλά post μέν *Passow* II. p. 98. *Vig.* p. 470. — ב) minus plene i. e. omittitur ea orationis pars, in qua sequi debebat δέ Rom. III, 2. 1 Cor. XI, 18. — vel facile suppleri potest Hebr. VI, 16. supple: ὁ δὲ θεὸς ὀμνύει καθ' ἑαυτοῦ coll. v. 13. — Non

mutari in formula μὲν γάρ particulae γάρ significationem, sed et μέν et γάρ retinere vim suam, docent *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 109. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. VII, 1. p. 170. *Passow* II. p. 99. — δδ) **ο ὐ γ ά ρ**, *non enim* Matth. IX, 13. X, 20. Marc. IV, 22. VI, 52. Luc. VI. 43. VIII, 47. Joh. III, 17. 34. VII. 1. Act. II, 34. IV, 20. Rom. I, 16. II. 11. 13. 28. 1 Cor. I, 17. II, 2. 2 Cor. I, 8. 13. II, 11. 17. Gal. IV, 30. 1 Thess. IV, 7. 2 Thess. III, 2. 2 Tim. I, 7. Hebr. II, 5. 16. IV, 15. 2 Petr. I. 16. 21. Apoc. III, 2. al. (Hom. Iliad. V, 402. Palaeph. fab. 31. Xen. Anab. III, 4. 36.) cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 200. — εε) **ο ὐ δ έ γ ά ρ**, κ) *neque enim, nam etiam non, denn auch nicht, denn ja nicht*, cf. *Bornem.* l. l *Herm.* ad Eurip. Med. p. 336. ed. Lips. — κκ) universe Joh. VII, 5. οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. VIII, 42. Vid. de h. l. infra 1. a. bb. — Gal. VI, 13. [supple: non quod ipsi legem servandam existiment, vel: non reverentia legis ducti ita agunt] οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσι, — בב) praecedente οὐ Rom. VIII, 7. τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται. — גג) praecedente οὐ et sequente οὔτε Gal. I, 12. — ב) *non enim, nam non, denn nicht* Joh. V, 22. — ζζ) **ο ὔ τ ε γ ά ρ**, *namque non* Luc. XX, 36. οὔτε γαμοῦσιν οὔτε ἐκγαμίσκονται οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται. 1 Cor. VIII, 8. βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παρίστησι τῷ θεῷ· οὔτε γάρ, ἐὰν φάγωμεν, περισσεύομεν, οὔτε, ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα. 1 Thess. II, 5. — Act. IV, 12. καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία, quibus verbis velut in parenthesi adduntur: οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον κ. τ. λ. — Cf. de οὔτε post οὐ, poni solito tum, cum, quae non necessaria sunt, praecedentibus accedunt *Herm.* ad Eurip. Med. p. 330–336. ed. Lips. ad Sophocl. Trachin. v. 1049. Antig. 542. *Bornem.* ad Xen. Anab. V, 8. 3. — *Winer* p. 176. — — — bb) *duplex γάρ legitur ab initio duarum enuntiationum proxime copulatarum* α) quod eadem sententia bis exprimitur αα) affirmative et negative. Cf. *Hermann* ad Eurip. Med. p. 361. ed. Lips. ad Soph. Oed. Col. p. 41. Philoct. p. 44. *Poppo* ad Thuc. I. p. 204. *Winer* p. 205. — Joh. VIII, 42. ἐγὼ γὰρ ἐκ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾿ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα. 1 Cor. XVI, 7. — ββ) et universe et exemplis allatis 2 Cor. XI. 19. 20. — β) quod una sententia pendet ab altera Matth. X, 20. Marc. VI, 52. Luc. VIII, 29. Joh. III, 34. — V, 21. 22. ὥσπερ γὰρ — οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα = ὥσπερ γὰρ — οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ καὶ κρίνει. οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα. v. 46. Act. II, 15. Rom. I, 16. 17. al. — γ) quod duae causae afferuntur Matth. VI, 32. XVIII, 11. Rom. XVI, 18. 19. al. — δ) quod utrumque γάρ ad aliud quid pertinet Matth. III, 2. 3. Joh. III, 19. 20. Rom. VI, 14. al. — — cc) *triplex γάρ* legitur α) causa una pendente ab altera Matth. XVI, 25. 27. et Marc. VIII, 35. 38. it. Luc. IX, 24. 26. Act. XXVI, 26.

Rom. IV, 13. 14. — v. 15. οὐ γάρ — παράβασις, q. l. si γάρ pro δέ positum credas cf. *Herm.* ad Vig. p. 846. — 1 Cor. III, 2. 3. 4. IX, 16-18. ἐὰν γάρ — τοῦ χριστοῦ, quorum verborum sensus coll. v. 15. ita constituendus erit: τοῦτο τὸ καύχημά σου *in quonam est? num in eo, quod* εὐαγγελίζῃ; *minime*, τὸ εὐαγγελίζεσθαι *enim laudi mihi ducere non possum, oportet enim me* εὐαγγελίζεσθαι — *poena enim, si hoc negligerem, dignus essem. At quaeritur, quomodo in doctrina christ. tradenda versari soleam. Lubens enim, si isto officio fungor, mercedem inde habeo, invitus ubi facio, iniunctum manet mihi officium. Iam quaenam est mihi merces? mercedis loco habeo voluntatem, gratuito tradendi doctrinam Jesu.* — β) quod tres causae afferuntur Marc. IX, 39. 40. 41. ratione habita τῶν: μὴ κωλύετε αὐτόν. — γ) quod unum vel alterum γάρ ad aliud quid pertinet Matth. XVI, 26. Marc. VIII, 36. Luc. IX, 25. — Matth. XXVI, 11. ubi verbis πάντοτε γάρ, respicientibus ad v. 9. adde cogitando: δοθῆναι πτωχοῖς ἀεὶ δύνασθε. Cf. de γάρ etiam apud Graecos saepius interdum repetito *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 147. *Elmsley* ad Eurip. Heracl. v. 476. *Porson* ad Eurip. Med. v. 139. ed. Lips. *Fritzsche* IV. Evv. Vol. I. p. 288. 544. —

b) *sententiae intellectae rationem reddit* aa) *extra interrogationem* et α) *nude positum* Matth. II, 2. [sc. natum autem esse regem Judaeorum in promtu est] εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα. Matth. IV, 18. et Marc. I, 16. [sc. quae res miri nihil habet] ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. Matth. V, 12. [suppl.: neque vobis solis hoc accidit] οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας. v. 20. [suppl. probe igitur, quae modo dixi, teneatis] λέγω γὰρ ὑμῖν. XII, 8. [supple: μείζων ἐστὶν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ σαββάτου ὧδε] κύριος γάρ ἐστι τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τῶν ἀνθρώπων. Matth. XV, 27. coll. Marc. VII, 28. ναὶ, κύριε· καὶ γὰρ — αὐτῶν i. e. recte, Domine, [adde cogitatione: neque tamen omnem τῶν κυναρίων curam abiicimus, vel, neque tamen fame perire τὰ κυνάρια sinimus] fieri enim patimur, ut micis vescantur de dominorum suorum mensa decidentibus. Matth. XVIII, 7. [supple: sive offensiones ipsas, sive causas earum species, quis deplorandam esse neget sortem mundi.] ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα i. e. ea enim est prava eius indoles, ut abesse nequeant offensiones. Matth. XXIV, 28. ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί i. e. ubi enim, inquit proverbium, cadaver, ibi vultures. — XXVI, 11. et Marc. XIV, 17. it. Joh. XII, 8. [suppl.: benefaciendi occasio semper vobis adest] πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε. — Marc. V, 42. XVI, 4. Luc. I, 44. IX, 44. 48. XIV, 24. XVIII, 14. 25. XIX, 26. XXII, 2. Joh. IV, 44. — IX, 30. [supple: nolite ex me quaerere, πῶς ἤνοιξέ μοι τοὺς ὀφθαλμούς] ἐν γὰρ τούτῳ — ὀφθαλμούς i. e. nam [non tam in illo, quam] in hoc mirum est, quod nescire vos dicitis, undenam sit is, qui oculos mihi aperuit. XIX, 36. Act. II, 15. IV, 22. 27. —

IX, 11. [neque dubita adire illum] ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται. v. 16. XIX, 37. XXII, 26. [cave tibi] ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. Rom. II, 14. 24. IV, 2. VI, 23. [ita est] τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος. VIII. 6. [supple: quae studia ipsa ut diversa sunt, ita diversi sunt eorundem effectus] τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς θάνατος. v. 14. 18. 19 20 — IX, 3. [sc. sortem popularium meorum si immutare possem, vel atrocissima pro iis subire nullus dubitarem] ηὐχόμην γάρ i. e. *denn wünschen könnte ich.* v. 19. X, 2. 4. XIII, 6. — XIV, 10. [absit hoc!] πάντες γὰρ etc. XV, 4. [ne dicas: quid hoc ad me?] ὅσα γὰρ προεγράφη. 1 Cor. I, 26. III, 11. IV, 30. VII, 31. 2 Cor. IX, 7. [ἀλλ' ἱλαρῶς] ἱλαρὸν γὰρ κ. τ. λ. 2 Cor. X, 3. de q. l. vide ἐάν τε in fine. XII, 1. [sc. alia habeo memoratu digniora] ἐλεύσομαι γάρ. Gal. II, 19. 21. Eph. V, 9. Phil. III, 3. 1 Thess. II, 1. [quid multa?] αὐτοὶ γὰρ οἴδατε. 2 Thess. III, 11. Hebr. III, 3. VI, 13. VII, 11. Jac. III, 7. 1 Petr. III, 10. 2 Petr. II, 20. al. — — β) *iunct. c. aliis particulis* αα) καὶ γάρ *etenim* 2 Cor. III, 10. [atque ita profecto est] καὶ γὰρ οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον. V, 2. [idque impense laetor] καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν. XIII, 4. [eadem nostra est ratio] καὶ γὰρ ἡμεῖς. Phil. II, 27. [atque utique recte audivistis] καὶ γὰρ ἠσθένησε. 1 Thess. III, 4. IV, 10. — ββ) μὲν γάρ Rom. II, 25. [at, inquies, circumcisus sum. Temere.] περιτομὴ μὲν γάρ. 1 Cor. V, 3. [equidem aliter sentio] ἐγὼ μὲν γάρ. XI, 7. Hebr. VII, 18. — — γγ) μὴ γάρ, *ne*, i. q. μή, sed fortius, in sententia prohibendi vim habente: *ja nicht!* seq. imperat. Jac. I, 7. μὴ γὰρ οἰέσθω — ὅτι λήψεταί τι i. e. ne credat, se accepturum esse aliquid [sc. nihil enim accipiet.] 1 Petr. IV, 15. Cf. *Viger.* p. 198. 740. *Markland* ad Eurip. Iphig. Aul. v. 734. ed. Lips. *Passow* II. p. 124. — δδ) οὐ γάρ, *non enim* Matth. IX, 13. [suppl.: haec reputantes, quid meum, vel Messiae, sit, intelligetis] οὐ γὰρ ἦλθον. Marc. IX, 6. Luc. VI, 43—45. Act. IV, 20. [supple: nolite igitur, ne porro verba faciamus de Jesu, interdicere] οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς — μὴ λαλεῖν, i. e. non possumus enim non, quin loquamur. Rom. VIII, 15. 2 Cor. I, 13. — cf. *Buttm.* §. 136. — — — bb) *in interrogationibus*, in quibus cogitando adde: nescio, dic mihi, vel simile quid cf. *Buttmann* §. 136. *Herm.* ad Vig. p. 829. — ἵνα τι γάρ, *cur enim?* 1 Cor. X, 29. — De formula elliptica ἵνα τι, quae plene si legitur, post praesens, habet ἵνα τί γένηται; i. e. damit, *was?* — geschehe, *ut quid fiat?* et post praeteritum ἵνα τί γένοιτο, *ut quid fieret?* cf. *Herm.* ad Vig. p. 849. — μὴ γάρ *num?* i. q. μή sed fortius Joh. VII, 41. μὴ γὰρ — ἔρχεται *soll denn* der Messias aus Galilaea *kommen?* — μὴ γὰρ οὐ *nonne?* i. q. μὴ — οὐκ sed fortius. 1 Cor. XI, 22. μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε, i. e. *habt ihr denn nicht Häuser?* — ποῖος γάρ, *qualisnam, qualis tandem* Jac. IV, 14. 1 Petr. II, 20. — πῶς γάρ, *quomodo enim? qua-*

nam tandem ratione? Act. VIII, 31. — *τίς γάρ*, *'quis enim? quisnam? τί γάρ*, *quid enim? quidnam?* α) in oratione directa Matth. IX, 5. XVI, 26. XXIII, 17. 19. Marc. VIII, 36. Luc. IX, 25. XIV, 28. XXII, 27. Act. XIX, 35. Rom. IV, 3. XI, 34. 1 Cor. II, 11. 16. IV, 7. V, 12. 2 Cor. VI, 14. XII, 13. 1 Thess. II, 19. III, 9. Hebr. I, 5. III, 16. XII, 7. — *τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν* i. e. non faciam, nescio enim, quid mali fecerit? Matth. XXVII, 23. Marc. XV, 14. et Luc. XXIII, 22. — Rom. III, 3. *τί γάρ; quid enim?* i. e. *quid enim opponi potest?* Phil. I, 18. *τί γάρ* i. e. neque tamen, quibus rationibus ducti doctrinam christ. exponat aliquis, curo, *quid enim refert?* — β) in oratione indirecta Marc. VI, 36. *τί γὰρ φάγωσιν*, *οὐκ ἔχουσιν*. — cc) *in responsionibus* α) absolute Matth. XXII, 28. Marc. XII, 23. et Luc. XXII, 33. *τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή*; [sc. non liquet, vel: nos quidem non intelligimus] *πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν*. 1 Cor. IX, 9. [supple: *ναί*·] *ἐν γὰρ τῷ μωϋσέως νόμῳ γέγραπται*. v. 10. [utique, profecto, *ναί*·] *δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη*. Gal. I, 10. [suppl.: *οὐ*, i. e. minime] *εἰ γὰρ κ. τ. λ.* 1 Thess. II, 20. [suppl. *ὑμεῖς ναί*·] *ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν*. Jac. IV, 14. [profecto brevissima] *ἀτμὶς γάρ ἐστι*. Luc. XII, 58. [supple: utique hoc faciendum, vel utique *ἀφ' ἑαυτῶν κρίνειν ὑμᾶς δεῖ τὸ δίκαιον*] *ὡς γάρ — ἀπ' αὐτοῦ* i. e. *nam, quamdiu* [*ὡς* pro *ἕως*] *cum adversario tuo in via es ad iudicem, operam dare debes* in via, ut libereris ab eo. Cf. de imperat. *δός*, in admonitione explicandum *dare debes Herm.* ad Vig. p. 749. *Musgrave* ad Eurip. Iphig. Aul. v. 734. p. 48. ed. Lips. — β) praefixo *οὐ*, *οὐ γάρ*, *minime* i. q. *οὐ*, sed fortius. Act. XVI, 37. *οὐ γάρ· ἀλλά* i. e. *nolite hoc praecipere, hoc enim nullo modo faciemus* sc. ut sponte nostra abeamus, *sed*=*minime*, *sed* (Lucian. Dial. Mort. XXIV, 4.) cf. *Viger.* p. 462. 829. *Passow* II. p. 307. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 169. —

2) *explicationi inservit* et respondet Lat. *nam*, *videlicet*, *scilicet*, nostro: *nämlich.* Cf. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 1. 29. *Trotscher* ad Xen. Hier. p. 86. *Buttm.* §. 136. *Erfurdt* ad Soph. Antig. v. 176. — Ita legitur a) ab initio orationis Matth. I, 18. III, 3. XIV, 3. Marc. VI, 14. 17. XIV, 40. Act. XXIV, 5. *εὑρόντες γὰρ — ἐκρατήσαμεν*, q. l. ut abrumperetur constructio, effecit *ὅς καὶ — βεβηλῶσαι* cf. *Bornem. in Rosenm.* Rep. II. p. 271 sqq. — 1 Cor. XI, 23. XV, 3. Hebr. VII, 1. — b) ratione habita sententiae praecedentis Matth. XV, 19. XXIV, 38. Marc. VII, 3. Luc. I, 48. VIII, 40. IX. 14. Joh. III, 16. 20. IV, 8. 9. V, 13. VI, 64. XX, 9. Act. XIII, 8. XVIII. 3. 18. XIX, 24. 32. XXI, 29. XXVIII, 20. Rom. I, 18. VI, 19. VII, 1. 11. XI, 13. XIII. 11. 1 Cor. XI, 26. XII, 8. 12. XV, 25. 41. 52. XVI, 5. 18. 2 Cor. V, 7. Gal. II, 12. 18. IV, 24. 25. Phil. II, 5. 1 Thess. II, 1. 3. IV, 3. Hebr. II, 8. 11. III, 4. VIII, 5. 2 Petr. I, 17. II, 8. Apoc. IX. 19. *αἱ γὰρ οὐραί.*

XVI, 14. XIX, 8. 10. (Soph. Ant. v. 178. ed. *Erf. Herm.* Xen. Anab. VII, 1. 29.) —

3) *redordiendae orationi inservit,* ubi nos: *denn, also,* Lat. *inquam, igitur.* Rom. XV, 27. εὐδόκησαν γάρ coll. v. 26. 1 Cor. IX, 19. ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, ratione habita v. 1. [= vel: ἐλεύθερος γάρ εἰμι ἐκ πάντων καὶ, ἐλεύθερος ὤν, πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, vel: οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; ναί· ἐλεύθερος γάρ εἰμι, καὶ, τοιοῦτος ὤν, πᾶσιν ἐ. ἐδ. i. e. *Wohl bin ich ein freier Mann, unabhängig von Allen, und dennoch habe ich mich nach Allen bequemt.*] — 2 Cor. V, 4. ubi καὶ γάρ recipit verba v. 2. Gal. V, 13. ubi: ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, respiciunt ad v. 1. τῇ ἐλευθερίᾳ στήκετε. — Hebr. XII, 3. ἀναλογίσασθε γάρ, q. l. auctor adhortationem inchoatam v. 1. per τοιγαροῦν recipit verbis ἀναλογίσασθε γάρ. Habent Codd. nonnulli h. l. οὖν pro γάρ, cf. *Griesb.* ad h. l. Rom. V, 15. q. l. verbis εἰ γάρ recipit Paulus verba v. 12. per parenthesin abrupta. Ita certe hunc locum explicat *Fritzsche* Coniectan. p. 49. et de γάρ ad orationem redordiendam pertinente *Matthiae* §. 611, 3. p. 901. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 36. —

4) legitur γάρ in optandi formula 2 Tim. II, 7. νόει, ἃ λέγω· δῴη γάρ σοι ὁ κύριος τὴν σύνεσιν i. e. *det tibi dominus,* [*potest enim,*] *intelligendi facultatem* = *möge dir der Herr Einsicht verleihen!* Legi optativum solum, sine aliqua particula, in iis tantum rebus, quas vere optamus fieri, quia fieri eas posse credimus, docet *Herm.* ad Vig. p. 757. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 274. 291 sq. et ad Xen. Anab. V, 6. 4. *Matthiae* §. 513. p. 718 sq.

5) loci incerti a) ob lectionis varietatem, ut 1 Cor. VII, 7. X, 1. Col. II, 1. ubi Codd. δέ pro γάρ exhibent. Vid. *Griesb.* et *Wetst.* ad hh. ll. — b) vel quod, quae sit particulae γάρ ad verba praecedentia ratio, non perspicitur Marc. IV, 25. IX, 49.

Γαστήρ, έρος, ἡ, (alvus Xen. Mem. I, 3. 6.) 1) *ventriculus* metaph. pro: *helluo, ventri gulaeque deditus* Tit. I, 12. ubi Cretenses verbis Epimenidis appellantur γαστέρες ἀργαί (gr. γαστρίς Aelian. V. H. I, 28. γαστρίδουλος Diod. Sic. T. IV. p. 33. *Bip.* et γαστρὶ δουλεύειν Anth. gr. Vol. III. p. 23. ed. *Jac.*) — 2) *uterus* Luc. I, 31. Ita LXX pro בֶּטֶן Ps. LVIII, 3. (Diod. Sic. IV, 33.) ἐν γαστρὶ ἔχειν *gravidam esse* Matth. I, 18. 23. XXIV, 19. 1 Thess. V, 3. al. Ita LXX pro הָרָה Gen. XVI, 4. XXXVIII, 25. (Artemid. II, 18. III, 32. Herodian. I, 5. 14. Pausan. IV, 9. 5. Herodot. III, 32.)

Γέ, part. a) si sola legitur, et 1) ad minimum refertur: *quidem, certe, wenigstens* Luc. XI, 8. διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ. XVIII, 5. διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον certe propterea, quod molestias mihi facessit. al. cf. *Hermann* ad Vig. p. 825. — 2) ubi indicat, quod maximum est: *vel, etiam, sogar, gar* Rom. VIII, 32. ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο qui vel suo ipsius

o non parcendum putaverit cf. *Hermann* ad Vig. p. 827. — dubitantis est: *certe, quidem, doch* 1 Cor. IV, 8. ὄφελόν γε βασιλεύσατε, utinam certe regnetis! ach wenn ihr doch herrschetet! cf. *Hermann* ad Vig. p. 825. *Matthiae* §. 513, not. 3. 720. *Viger.* p. 274. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 148. — ibi annexum legitur aliis particulis

ἄραγε v. ἄρα.

ἄραγε v. ἄρα

ἀλλά γε vel ἀλλάγε 1) *at certe* 1 Cor. IX, 2. εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι. — 2) *imo etiam, sed etiam* Luc. XXIV, 21. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, ubi antea supplendum est: horum vero nihil factum est, ἀλλά γε imo etiam praeter ista omnia. cf. *Hermann* ad Vig. p. 827.

εἴγε, 1) *si quidem, wenn anders*, dicitur de re, quae iure sumta creditur cf. *Herm.* ad Vig. p. 834. coll. *Fritzsche* diss. I. p. 53. et construitur c. indic. Eph. III, 2. IV, 21. Col. I, 23. (Lucian. Jov. Trag. §. 36. Xen. Mem. I, 5. 3.) — 2) *quandoquidem, wenn denn, da, sintemal* [Lucian. D. D. XVIII, 5. Hermotim. §. 27.] addito καί: *quandoquidem etiam, nam etiam* a) universe 2 Cor. V, 3. εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα i. e. *quandoquidem etiam superinduti* [sc. novo, vel immortali corpore] *non nudi erimus*. cf. *Fritzsche* l. l. p. 55. — b) i. q. *nam non solum, sed etiam* Gal. III, 4. τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴγε καὶ εἰκῇ· = τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; [ἀληθῶς.] εἴγε οὐ μόνον ἐπάθετε, ἀλλὰ καὶ εἰκῇ. (Aelian. V. H. XII, 9. Sophocl. Philoct. v. 652.) Cf. de hac particulae καί vi *Herm.* ad Sophocl. Oed. R. v. 414. *Passow* I. p. 763. *Fritzsche* l. l. p. 55.

εἰ δὲ μή γε i. q. εἰ δὲ μή sed fortius eandem rem exprimit: *sed nisi forte, sin minus forte*, a) opponitur sententiae affirmativae et legitur elliptice i. e. ita, ut absit verbum, e contextu supplendum aa) uti apodosis habet praesens, ita post εἰ δὲ μή γε supple praesens Matth. VI, 1. προσέχετε — εἰ δὲ μή γε sc. προσέχετε, μισθὸν οὐκ ἔχετε. (Xen. Cyr. VIII, 7. 22.) — bb) uti apodosis habet futur., ita in protasi supple ex antecedd. futur. ἔσται Luc. X, 16. ἐὰν ᾖ ἐκεῖ — εἰ δὲ μή γε sc. ἔσται, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. (ita εἰ δὲ μή Xen. Anab. VII, 7. 3.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 833. *Passow* I. p. 415. — Luc. XIII, 9. κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μή γε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν = κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν, καλῶς

ἔχει· εἰ δὲ μή γε οἴσει καρπὸν, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν i. e. *trägt er Frucht, so ists gut* [i. e. so mag er stehen bleiben], *wo aber nicht* [i. e. trägt er aber ja nicht], *so magst du ihn dann abhauen.* (Ita ἐάν elliptice legitur i. e. ita, ut supplendum sit καλῶς ἔχει Plato de legg. IX, 652. ἐὰν μέν σοι δρῶντι ταῦτα λωφᾷ τι τὸ νόσημα· εἰ δὲ μή. Aristoph. Plut. v. 468. Xen. Cyr. IV, 5. 10. item εἰ, sequente in altero membro εἰ δὲ μή Xen. Mem. III, 1. 9. Cyr. VIII, 7. 24. Plat. Protag. p. 289. ed. *Basil.*) cf. de hac ellipsi vel verbis εὖ ἔχει vel alio modo [ut Xen. Anab. VII, 7. 15. et *Bornem.* ad h. l.] supplenda *Matthiae* §. 608, 3. p. 895. *Heindorf* ad Plat. Protag. §. 7. p. 469. *Reisig* comment. crit. ad Soph. Oed. Col. p. 284. Lamb. Bos. de ellips. p. 804. ed. *Schäfer. Markland* ad Eurip. Suppl. p. 239. ed. Lips. *Viger.* p. 509. 510. 833. Greg. Corinth. p. 48. ed. *Schäfer.* — De ἐάν seq. εἰ δὲ μή γε v. *Fritzsche* Coniect. p. 25.

b) praecedente negatione affirmat et respondet Latinorum: *alioquin forte, ceteroquin forte, widrigenfalls.* Concepit enim auctor in talibus sententiam, quae praecessit verbis negantibus expressa, sic, ut affirmatio inesset, multoque usu factum est, ut sensim sensimque in formulis εἰ δὲ μή et εἰ δὲ μή γε nihil spectaret, nisi cogitationem *ceteroquin*, iisque uteretur ut formula εἰ δέ. aa) supplendum est post εἰ δὲ μή γε praesens, apodosi habente et praes. et futur. vel futur. solum Matth. IX, 17. οὐδὲ βάλλουσι — ἀπολοῦνται = ὁμοίως φυλάττονται vel προσέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, βάλλειν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε φυλάττονται vel προσέχουσι, ῥήγνυνται κ. τ. λ. Eadem ratio est verborum Luc. V, 37. — bb) suppl. post εἰ δὲ μή γε praesens, apodosi habente praes. Luc. V, 36. οὐδεὶς — ἀπὸ τοῦ καινοῦ = φυλάττονται vel προσέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἐπίβλημα ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλειν ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε φυλάττονται, καὶ τὸ καινὸν κ. τ. λ. — cc) suppl. post εἰ δὲ μή γε praesens, apodosi habente imperativ. 2 Cor. XI, 16. πάλιν λέγω, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με = προσέχετε, μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι, vel ἕκαστός με σώφρονα εἶναι δοξάτω· εἰ δὲ μήγε προσέχετε vel εἰ δὲ μή-

γε σώφρονά με εἶναι δοκεῖτε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με. Cf. de εἰ δὲ μή *Matthiae* §. 608, 3. p. 895. *Buttm.* §. 135, not. 10. et ad Platon. Crit. c. 5. p. 106. *Heindorf* ad Plat. Parmen. §. 14. p. 208. *Passow* I. p. 415. *Fritzsche* IV. Evv. Vol. I. p. 235. *Vater* N. T. p. 26.

καίγε, 1) *et certe, et quidem*, ubi ad minimum refertur Luc. XIX, 42. (Lucian. Dial. Deorr. IV, 2.) — 2) *adeo, quin etiam*, ubi maximum indicat, *ja sogar* Act. II, 18. (Lucian. Dial. Deorr. XX, 14. 24) v. γέ no. a. 1. 2.

καίτοιγε, ubi γέ auget vim τοῦ: καίτοι *quamquam* Joh. IV, 2. Act. XIV, 17. XVII, 27. (Arrian. Epict. III, 24.) cf. *Hermann* ad Vig. p. 840.

μενοῦνγε, ubi γέ auget vim τοῦ: μενοῦν, *imo vero, enimvero.* Luc. XI, 28. Rom. IX, 20. X, 18. Phil. III, 8. cf. *Vig.* p. 541.

μήτιγε, *nedum, multo magis, multo minus* 1 Cor. VI, 3. cf. *Hermann* ad Vig. p. 803.

Γεδεών, ῶνος, ὁ, *Gideon*, hebr. גִּדְעוֹן, nom. propr. Fuit Gideon filius Joasi, qui Israelitas a Midianitarum potestate liberavit Judd. VII. VIII. et cum cultum Baalis evertisset, יְרֻבַּעַל LXX ἱεροβάαλ appellatus est Judd. VI, 12 sqq. — Hebr. XI, 32.

Γεέννα, ης, ἡ, (pp. vallis Hinnom, vox hebr. composita ex גֵּיא *vallis* et nomine proprio הִנֹּם. Fuit haec vallis olim amoenissima, arboribus consita, fontibus irrigua et prope Hierosolymas ad torrentem Kidron sita, in qua Judaei, idololatrae quondam, liberos suos brachiis ignitis Molochi, simulacri referentis fere imaginem tauri, inter tympanorum sonos immanitate inaudita tradidissent. Reversi vero in patriam ita hunc locum iidem abominati sunt, ut cadavera et omnis generis sordes eo proiicerent; ad quas res consumendas cum igne perpetuo opus esset, factum est, ut locus iste appellaretur γεέννα τοῦ πυρός. Cum denique Judaei nullum cruciatum igne crudeliorem haberent, γεέννης nomen ad ipsum infernum transtulerunt, daemones quippe et homines impios igne perpetuo angi et cruciatum iri existimantes; atque hinc in N. T. est:) *Gehenna, ignis infernalis* Matth. V, 22. 29. 30. X, 28. XVIII, 9. XXIII, 15. 23. Marc. IX, 43. 45. 47. Luc. XII, 5. Jac. III, 6. Saepius non legitur in N. T.

Γεθσημανῆ, vel γεθσαμανεῖ, *Gethsemane*, nomen villae sive praedii ad radicem montis oliveti ultra torrentem Kidron, cuius nomen, ut videtur, tractum est a גַּת torcular et שְׁמָנָא oleum Matth. XXVI, 36. Marc. XIV, 32.

Γείτων, ονος, ὁ, ἡ, *vicinus* Luc. XIV, 12. XV, 6. 9. Joh. IX, 8. LXX pro שָׁכֵן Jer. VI, 21. שָׁכֵן Job. XXXVI, 5. שְׁכֵנָה Exod. III, 22. (Diod. Sic. XIII, 84. Xen. Mem. II, 2. 12.)

Γελάω, ῶ, f. άσω, [ita Luc. VI, 21. cum antiquior Graecitas habeat γελάσομαι cf. *Winer* p. 44. *Buttm.* §. 100, 4. not. 8. gram. max. §. 113, 5. not. 9. *Matthiae* §. 184, 1. not. 1. p. 327. ed. II.] *rideo*. Bis in N. T. Luc. VI, 21. 25. (Xen. Mem. IV, 2. 5. Aelian. V. H. XIV, 36.)

Γέλως, ωτος, ὁ, *risus*. Jacob. IV, 9. (Xen. Cyr. II, 2. 1. Herodian. VII, 8. 5.)

Γεμίζω, f. ίσω, *impleo*, *repleo* a) absolute Marc. IV, 37. Luc. XIV, 23. — b) sq. genit. rei γεμίσας σπόγγον ὄξους Marc. XV, 36. Joh. II, 7. VI, 13. (Xen. H. G. VI, 2. 25.) cf. *Winer* p. 78. *Buttm.* §. 119. *Matthiae* §. 330. p. 451. — c) sq. ἀπό c. genit. rei Luc. XV, 16. γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων. cf. *Winer* p. 79. et supra Ἀπό no. III. 5 et 6. p. 116. 117. et no. IV. p. 118. — d) sq. ἐκ Apoc. VIII, 5. ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου. XV, 8. Ita מָלֵא sq. מִן cf. *Gesen.* p. 817. *Winer* p. 79.

Γέμω, f. γεμῶ, *plenus sum*, *refertus sum* a) sq. genit. Luc. XI, 39. Rom. III, 14. Apoc. IV, 6. 8. V, 8. XV, 7. XVII, 3. 4. XXI, 9. (Diod. Sic. XIII. 3 et 84. Polyb. IV, 65. 2.) cf. *Matthiae* §. 330. p. 451. *Buttm.* §. 119. *Winer* p. 79. — b) sq. ἐκ Matth. XXIII, 25. γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀδικίας i. e. *sie haben einen Inhalt, der aus Raub und Ungerechtigkeit entstanden ist* v. *Winer* p. 79. et *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 683. — De מָלֵא sq. מִן Exod. XVI, 32. Jer. LI, 34. Ezech. XXXII, 6. cf. *Gesen.* p. 817.

Γενεά, ᾶς, ἡ, (nativitas, natales Hom. Iliad. II, 707. Xen. Cyr. I, 1. 8.) 1) *progenies*, *familia*, *stirps* a) propr. Matth. I, 17. (Polyb. XX, 6. 6.) LXX pro מִשְׁפָּחָה Jer. VIII, 3. — b) pro: *socii*, *genus*, *Sippschaft*, *Geschlecht* Luc. XVI, 8. et ad h. l. *Schulz* die Parabel vom Verwalter p. 75. — 2) *aevum*, *aetas hominum* i. e. tempus spatio annorum fere XXX circumscriptum, *ein Menschenalter* a) universe Luc. I, 50. εἰς γενεὰς γενεῶν ut Apoc. I, 6. εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων in secula seculorum i. e. *in aeternum*, *in die allerentferntesten Zeiten hinaus.* De genit. intendente cf. *Matthiae* §. 430. p. 592. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 123. *Viger.* p. 69. *Brunk* ad Sophocl. Oedip. R. v. 466. Electr. v. 849. Philoct. v. 65. ed. *Erf. Herm.* *Winer* p. 98. *Gesen.* p. 693. Ita LXX pro דּוֹר דּוֹרִים Ps. LXXII, 5. CII, 25. — Luc. I, 48. πᾶσαι αἱ γενεαί alle künftigen Geschlechter, omnium aetatum homines. Act. XIV, 16. XV, 21. Eph. III, 5. 21. Col. I, 26. al. (Diod. Sic. I, 24 et 68. II, 55. Herodian. III, 8. 18 Herodot. II, 142.) — b) de aetatis alicuius hominibus, *ein Zeitalter*, *homines*, *qui nunc aetatem agunt* Matth. XI, 16. XII 39. 41. 42. 45. XVI, 4. XVII, 17. XXIII, 36. XXIV, 34. Marc. VIII, 12. 38. IX, 19. XIII, 30. Luc. VII, 31. IX, 41. XI, 29–32. 50. 51. XVII, 25. XXI, 32. Act. II, 40. XIII, 36. Phil. II, 15. Hebr. III, 10. — Act. VIII, 33. τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται i. e. *homines aetatis eius quis describere poterit?* Sens. *nemo, quae fuerit hominum aequalium eius ne-*

quitia, poterit eloqui. — LXX pro דוֹר Jes. XXXIV, 17. (Lucian. de Astrolog. §. 20. Dem. 1390, 25.) Saepius non extat in N. T.

Γενεαλογέω, ῶ, f. ήσω, (genus et familiarum origines recenseo Xen. Symp. IV, 51.) pass. γενεαλογέομαι, οῦμαι, *originem duco, ad genus alicuius referor.* Semel in N. T. Hebr. VII, 6.

Γενεαλογία, ας, ἡ, *genealogia, natalium descriptio.* Bis legitur 1 Tim. I, 4. Tit. III, 9. (Polyb. IX, 2. 1.)

Γενέσια, ων, τά, (feriae denicales, Todtenfeier, cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 104.) *natalitia, festum diei natalis, Geburtstagsfeier.* Ita bis in N. T. Matth. XIV, 6. Marc. VI, 21. (Alciphron. III. ep. 18 et 55. Joseph. Arch. XII, 4. 7. Dio Cass. XLVII, 18. Apud Graecos veteres natalitia dicta esse γενέθλια, nunquam γενέσια, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 104.) Alii γενέσια in N. T. esse monent dies imperii natales, vel inaugurationis publicae celebrationem. Temere. Celebrabatur quidem hic dies a principibus antiquitatis Plin. Epist. X, 61. Joseph. Arch. XV, 11. 6. sed appellatum esse hoc festum γενέσια vel γενέθλια sumitur magis, quam argumentis doceri potuit.

Γένεσις, εως, ἡ, (generatio Xen. de rep. Lac. II, 1.) 1) *origo, nativitas* Matth. I, 1. βίβλος γενέσεως *i. γ.* i. e. *liber de originibus J. C.* Alii: *stemma, genealogia, catalogus generis J. C.* Matth. I, 18. Luc. I, 14. Jac. I, 23. πρόσωπον τῆς γενέσεως forma nativa. LXX ita pro מוֹלֶדֶת Gen. XXXI, 13. (Diod. Sic. I, 6 et 8. Herodian. VII. 1. 5.) — 2) *vita* Jac. III, 6. τρόχον τῆς γενέσεως vitae decursum. (Sapient. VII, 5. Judith. XII, 18.) alii: prosapia, ut nos: *die Descendenten, Abkömmlinge.* Saepius non habetur in N. T.

Γενετή, ῆς, ἡ, *nativitas, ortus.* Extat tantum Joh. IX, 1. ἐκ γενετῆς a natalibus inde. (Diod. Sic. I, 24. Polyb. III, 20. 4. Hom. Iliad. XXIV, 535.)

Γένημα, τος, τό, (a γεγένημαι, perf. pass. verbi γίνεσθαι fieri, nasci) *fructus, fruges* a) propr. Luc. XII, 18. συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γενήματά μου. — b) metaph. de praemiis vel commodis e virtutis studio oriundis 2 Cor. IX, 10. τὰ γενήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. Utriusque loci lectio vulgaris: γέννημα, quod vide.

Γεννάω, ῶ, f. ήσω, a. 1. ἐγέννησα [Graeci melioris indolis: ἐγεννησάμην vid. *Moeris* p. 416. *Winer* p. 44.] I) activum 1) ubi de viris dicitur: *gigno* a) propr. Matth. I, 1-16. Act. VII, 8. 29. — sq. ἐκ cum genit. matris Matth. I, 3. 5. 6. (Palaeph. f. 45. Plut. Sympos. III. Quaestion. IV. c. 3. Lucian. D. D. XXII, 2.) — b) metaph. aa) Deus dicitur γεννήσας, *parens, pater,* quatenus beneficiis eximiis ornat et ut filium tractat aliquem 1 Joh. V, 1. — bb) ratione habita Theocratiae hebraicae: *regem vicarium aliquem declaro et constituo* ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε Act. XIII, 33. Hebr. I, 5. V, 5. Verba Ps. II, 7. ubi hebr.

יָלַד et LXX *γεννάω*. Cum enim unus et verus populi israelitici rex haberi vellet Deus Jova, reges humani vices illius sustinere vel vicarii Jovae esse dicebantur. — cc) transfertur ad rationem et necessitudinem, quae est doctorem inter et discipulum: *pater sum* sc. ratione habita religionis, *der geistige Vater Jemandes sein* 1 Cor. IV, 15. *διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.* Philem. v. 10. *ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου.* (Philo Legat. ad Cai. p. 1000. B.: *μᾶλλον αὐτὸν ἢ οὐχ ἧττον τῶν γονέων γεγέννηκα.* *Sanhedr.* fol. 19. 2. „Si quis filium proximi sui legem docet, hoc idem putat scriptura, ac si ipsum genuissset.“) — c) trop. pro: *auctor sum alicuius rei*, *veranlassen*, *erzeugen*, ut *μάχας* 2 Tim. II, 23. (Diod. Sic. XVIII. 54. Polyb. I, 67. 2.) — 2) ubi de feminis dicitur: *pario* Luc. I, 13. 57. XXIII, 29. Joh. XVI, 21. — Gal. IV, 24. *μία μὲν ἀπὸ ὄρους σινᾶς* [sc. *καλουμένη*] *εἰς δουλείαν γεννῶσα* i. e. *hac lege partum edens*, *ut serviat* i. e. *partum servilem edens.* (Palaeph. f. 2. Plut. vit. Agesil. c. 2. 3. Xen. de rep. Lac. I, 3.) —

II) passivum: 1) *gignor*, *τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθέν* Matth. I, 20. Hebr. XI, 12. — 2) *nascor*, *ἐγεννήθην* et *γεγέννημαι* *natus sum* a) propr. Matth. I, 16. XIX. 12. II, 1. 4. XXVI, 24. Marc. XIV, 21. Luc. I, 35. Joh. VIII, 41. IX, 2. 19. 32. 34. XVIII, 37. Act. II, 8. XXII, 3. 29. Gal. IV, 23. Hebr. XI, 23. 2 Petr. II, 12. (Lucian. Dial. Mort. XXIX, 3. Plut. vit. Ages. c. 3.) — b) metaph. aa) *ἐκ θεοῦ γεννηθῆναι*, *γεγεννημένος ἐκ θεοῦ*, ut *τέκνον τοῦ θεοῦ εἶναι*, *τέκνον τοῦ θεοῦ*, circumscribit hominem, *qui carus acceptusque Deo est et beneficiis eximiis ab eo ornatur* Joh. I, 13. 1 Joh. II, 29. III, 9. IV, 7. V, 1. 4. 18. — bb) *ἄνωθεν γεννηθῆναι*, *denuo nasci*, *ἄνωθεν γεγεννημένοι*, *denuo nati* dicuntur, qui, missa, quam hactenus secuti sunt, cogitandi, iudicandi, sentiendi, agendi ratione, adiuti Spiritu divino [*ἐκ τοῦ πνεύματος*] meliorem mentem sumunt *α*) plene Joh. III, 3. 7. — *β*) minus plene v. 6. *τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος* pro: *τὸ γεγεννημένον ἄνωθεν, ἐκ τοῦ πνεύματος.* — De neutro quatenus ad personas pertinet v. *Winer* p. 73, 3. et 210. *Matthiae* §. 267. p. 376. *Poppo* ad Thuc. p. 104 *Seidler* ad Eurip. Troad. p. 61. — v. 8. *πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος* pro: *πᾶς ὁ γεγεννημένος ἄνωθεν, ἐκ τοῦ πνεύματος.*

Γέννημα, *τος*, *τό*, *omne, quod genitum*, *natum*, *procreatum est* a) ubi de hominibus sermo est: *progenies.* Matth. III, 7. XII, 34. XXIII, 33. Luc. III, 7. — b) ubi de agris et arboribus agitur: *fruges*, *fructus* Matth. XXVI, 29. Marc. XIV, 25. Luc. [XII, 18.] XXII, 18. (Diod. Sic. V, 17. Polyb. I, 71. 1.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 286. qui *γεννήματα* nunquam pro *καρπός* dici Graecis antiquioribus docet. — c) metaphor. *praemia et commoda enata ex virtutis studio vel universo vel ex liberalitate*

2 Cor. IX, 10. *τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης.* Codd. h. l. *γενήματα.*

Γεννησαρέτ, Genesaret, hebr. כִּנֶּרֶת vel כִּנְּרוֹת serius גִּנֵּסַר, nomen regionis amoenissimae, quae, appellata ab urbe einsdem nominis, lacui, qui in ea erat, nomen dedit יָם־כִּנֶּרֶת Num. XXXIV, 11. Idem lacus dicitur in N. T. *lacus Galilaeae, mare Galilaeae* Matth. IV, 8. *mare Tiberiadis* Joh. XXI, 1. *lacus Genesaret* Luc. V, 1. Erat hic lacus stadiorum C longitudine et XL latitudine atque quemadmodum aquarum eius dulcedo et salubritas celebrabatur, ita idem piscibus abundabat. Denique idem haud raro tempestate commovebatur Matth. XIV, 34. Marc. VI 53. Luc. V, 1. — cf. Joseph. de bell. iud. III, 10 et 18. II, 20. III, 3.

Γέννησις, εως, ἡ, generatio, nativitas Matth. I, 18. Luc. I, 14. — LXX pro הִוָּלֵד Cohel. VII, 1.

Γεννητός, ή, όν, genitus, natus. Bis in N. T. Matth. XI, 11. Luc. VII, 28. ubi *γεννητοὶ γυναικῶν*, ut יְלוּד אִשָּׁה Job. XIV, 1. XV, 14. et ibi LXX, sunt i. q. *γεννητοὶ ἐκ γυναικῶν* muliere nati cf. *Winer* p. 78. *Matthiae* §. 349, not. p. 473. §. 323. p. 442. *Gesen.* Lehrg. d. hebr. Spr. p. 792, 2. b. coll. *Fritzsche* dissert. II. de nonnullis ep. Paul. ad Corinth. poster. locis p. 27 sqq. et Quatt. Evv. Vol. I. p. 400. (Diod. Sic. I, 6.)

Γένος, εος, ους, τό, genus i. e. a) *progenies* Act. XVII, 28. 29. (Diod. Sic. I. 6. II, 34.) — b) *familia* Act. VII, 13. XIII, 26. Apoc. XXII, 6. Act. IV, 6. alii h. l. *ordo* (Xen. Cyr. I, 2. 1.) — c) *gens, natio, τῷ γένει, natione* Marc. VII, 26. Act. IV, 36. VII. 19. XVIII, 2. 24. 2 Cor. XI, 26. Phil. III. 5. Gal. I, 14. 1 Petr. II, 9. Ita LXX pro גּוֹי Gen. XI, 9. (Diod. Sic. I. 4 et 19. Aelian. V. H. I, 34. Xen. Cyr. IV, 6. 2.) — d) *genus* i. e. *Gattung* Matth. XIII, 47. XVII, 21. Marc. IX, 29. 1 Cor. XII, 10. 28. XIV, 10. (Diod. Sic. I, 9. III, 40. Xen. Oecon. VII, 19.) Saepius non legitur in N. T.

Γερασηνός, οῦ, ὁ, Gerasenus, pertinens ad Gerasam, quae erat urbs in finibus meridionalibus Peraeae, teste Joseph. bell. iud. I, 4. III, 2. Peraea vero cum esset in finibus Arabiae, alii urbem Arabiae fuisse Gerasam monuerunt. Eandem Gadaram nominatam esse, absque argumentis idoneis alii observarunt. Legitur quidem in Codd. nonnullis *γερασηνῶν* pro *γαδαρηνῶν* vel *γεργεσηνῶν* Matth. VIII. 28. Marc. V, 1. Luc. VIII, 26. Sed, ut visum est Griesbachio aliisque rei criticae peritissimis, lectio *γερασηνῶν* debetur librariis, qui in nominibus locorum saepenumero errarunt et quibus urbs Gerasa notior erat, quam Gergesa; legendum igitur esse monuerunt iidem Matth. VIII, 28. et Luc. VIII, 26. *γεργεσηνῶν*, in locis vero Marc. V, 1. Luc. VIII, 37. *γαδαρηνῶν.*

Γεργεσηνός, ή, όν, Gergesenus, pertinens ad urbem Gergesam, adnumeratam Peraeae et sitam in agro oppidi Gadara Matth. VIII, 28. Potuisse vero in eadem eiusdem rei narratione

Marc. V, 1. Luc. VIII, 37. scribi γαδαρηνῶν, Matthaei contra VIII, 28. Luc. VIII, 26. γεργεσηνῶν, non est, quod mireris, cum urbs Gadara et Gergesa pertinuerint ad eandem regionem, Peraeam puta, et cum res in ll. ll. enarrata evenerit in agro Gadarenorum et Gergesenorum sic, ut gregis porcorum domini non tantum ex his, sed etiam ex illis essent.

Γερουσία, ας, ἡ, (senatus, ut Lacedaem. Pausan. III, 11. Carthagin. Polyb. I, 21. 6. aliarum civitatum Xen. Mem. IV, 4. 6. Dionys. Halic. Ant. II, 12. in N. T.) *summus Judaeorum senatus* i. e. *synedrium magnum*, vel quod aliis visum est: *seniores Judaeorum*. Semel in N. T. Act. V, 21. Ita nominabantur, qui e singulis tribubus in consessum iudicum cooptabantur, aetate et prudentia ad iudicium idonei. (Judith. IV, 6. 2 Macc. I, 10.)

Γέρων, οντος, ὁ, *senex*. Semel legitur in N. T. Joh. III, 4. (Herodian. III, 15. 4. Xen. Symp. IV, 17.) LXX pro זָקֵן Prov. XVII, 6.

Γεύομαι, f. γεύσομαι, (a γεύω gustare facio, gustandum praebeo) 1) *gusto, degusto*, a) propr. aa) absolute Matth. XXVII, 34. Act. X, 10. XX, 11. Col. II, 21. (Xen. Cyr. I, 3. 5.) — bb) sq. acc. τὸ ὕδωρ Joh. II, 9. (Sirac. XXXVI, 19. et e lect. vulg. Herodot. II, 14. — sq. gen. Diod. Sic. I, 89. Aelian. V. H. I, 8. Xen. Mem. III, 14. 5. cf. *Matthiae* §. 361. p. 486. *Winer* p. 81.) — b) metaph. *experior*, i. e. aa) *ich erfahre*, *cognosco*, sq. ὅτι 1 Petr. II, 3. — sq. acc. ut θεοῦ ῥῆμα Hebr. VI, 5. — bb) *particeps sum* sq. gen. ut τῆς δωρεᾶς Hebr. VI, 4. τοῦ δείπνου Luc. XIV, 24. (Polyb. XV, 33. 5. Herodot. VI, 5.) — *τοῦ θανάτου mortem experiri vel subire* Matth. XVI, 28. Marc. IX, 1. Luc. IX, 27. Joh. VIII, 52. Hebr. II, 9. (talmud. טעם מיתא cf. *Vorst.* de Hebraism. p. 716.) — 2) ex adiunct. *comedo*, *essen*, sq. genit. Act. XXIII, 14. — LXX pro טָעַם 1 Sam. XIV, 24. (Aelian. H. An. VI, 4. Xen. Anab. I, 9. 26.) Saepius non extat in N. T.

Γεωργέω, ῶ, f. ήσω, *agrum colo*. Extat tantum Hebr. VI, 7. (Diod. Sic. I, 33. Xen. Oec. XIV, 2.)

Γεώργιον, ου, τό, *ager*, metaph. θεοῦ γεώργιόν ἐστε 1 Cor. III, 1. LXX pro שָׂדֶה Prov. XXIV, 30. (Strabo XIV. p. 687. S.)

Γεωργός, οῦ, ὁ, *agricola*, *qui vel agrum colit* 2 Tim. II, 6. Jac. V, 7. (Aelian. V. H. V, 14. Xen. Oec. V, 16.) *vel vineam*, *vinitor* Matth. XXI, 33 qq. Marc. XII, 1. 2. 7. Luc. XX, 9-16. Joh. XV, 1. cet. (ita γεωργεῖν vineam colere Plato Eutyphr. c. 4.)

Γῆ, γῆς, i. q. γαῖα, vel γέα, ἡ. *terra* i. e. 1) *terra arabilis*, *tellus*, *quae aratro subigitur*, *Erdreich*, γῆ πολλὴ Matth. XIII, 5. Marc. IV, 5. — γῆ ἡ καλὴ Matth. XII, 8. 23. Marc. IV, 8. 20. — v. 26. 28. 31. Luc. XIII, 7. XIV, 35. Joh. XII, 24. Hebr. VI, 7. Jac. V, 7. Apoc. XIV. 16. (Xen. Oecon. IV, 8.) — 2) *humus*, *Boden*, ἐκχύνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς Matth. XXIII, 35. πίπτειν ἐπὶ τὴν γῆν Matth. X, 29. XV, 35. Marc. VIII, 6. IX, 20. XIV, 35.

Act. IX, 6. — Luc. XXII, 44. XXIV, 5. — ἡ γῆ ἐσείσθη Matth. XXVII, 51. οἰκοδομεῖν οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν Luc. VI, 49. — ἀποκρύπτειν ἐν τῇ γῇ Matth. XXV, 18. 25. γράφειν εἰς τὴν γῆν Joh. X, 6. 8. ἐγερθῆναι ἀπὸ τῆς γῆς Act. IX, 8. (Herodian. I, 13. 2. Xen. Cyr. III, 3. 3.) — 3) *terra continens*, ubi opp. mari vel lacui Marc. IV, 1. VI, 47. Luc. V, 3. VIII, 21. Joh. VI, 21. XXI, 8. 9. 11. (Herodian. II, 10. 8. Xen. Anab. I, 1. 7.) — 4) *orbis terrarum, tellus*, a) maxime, ubi distinguuntur οὐρανός, γῆ, θάλασσα Matth. V, 5. 18. 35. VI, 10. 19. XVI, 19. Luc. II, 14. XXI, 33. Act. II, 19. Hebr. I, 10. XII, 26. 2 Petr. III, 5. 7. 10. 13. Apoc. XXI, 1. — Verba τὰ ἐπὶ τῆς γῆς i. e. *quae in terris sunt et* τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Eph. I, 10. Col. I, 16. circumscribunt omnem omnium rerum universitatem. — b) quatenus habitatur aa) universe Act. I, 8. IV, 26. X, 12. XI, 6. XVII, 26. Eph. VI, 3.] Apoc. III, 10. Hebr. XI, 13. — — LXX pro תֵּבֵל 1 Chron. XVI, 30. (Herodian. I, 2. 9. Xen. Ages. I, 36. IX, 7.) — αἴρειν ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ζωήν τινος vel τινά = *tollere aliquem e medio* Act. VIII. 33. XXII, 22. — ὑψωθῆναι ἐκ τῆς γῆς i. e. *ex his terris in regionem altiorem*, ut: in coelum, *recipi* Joh. XII, 32. — τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, *res ad vitam in his terris pertinentes* = *res sensibus obviae* Col. III, 2. — τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς = ἡ σάρξ, *der thierischsinnliche Leib*, den wir als Bewohner dieser Erde an uns tragen, und welcher so oft zu Thorheiten und Vergehungen Anlass giebt Col. III, 5. — inclusa *imperfecti, vilis, perituri* notione Joh. III, 30. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐστὶν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ i. e. *homo, in his terris natus, imperfectus* vel *vilis est adeoque humilia, leviora, minus praestantia loquitur.* — bb) ubi, quae in terra agi, evenire dicuntur, ad homines maxime, terrae quippe incolas, pertinent Matth. V, 13. VI, 10. X, 34. Luc. XII, 49. 51. XVIII, 8. Joh. XVII, 4. — 5) *regio, Gebiet, Land* a) addito nomine gentili, ut γῆ ἰσραήλ Matth. II, 20 21. γῆ γεννησαρέτ XIV, 34. Marc. VI, 53. γῆ χαλδαίων Act. VII, 4. Matth. X, 15. XI. 24. γῆ ἰούδα Matth. II, 6. γῆ νεφθαλείμ IV, 15. ἡ ἰουδαία γῆ Joh. III, 22. — Act. VII, 11. 36. 40. XIII, 17. 19. Jud. v. 5. (Xen. Anab. I, 3. 4.) — b) addito adiectivo: γῆ ἀλλοτρία Act. VII, 6. γῆ ἐκείνη Matth. IX, 26. 31. — c) sq. genit. personae: *terra patria alicuius* Act. VII, 3. — d) ubi de terra iudaica et fatis eius sermo est Matth. XXVII, 45. Marc. XV, 33. Luc. XXIII, 44. — IV, 25. XXI, 23. 35. Rom. IX, 28. Eph. VI, 3. Jacob. V, 17.

Γῆρας, αος, ως, ion. γήρεος, dat. γήρεϊ, γήρει, τό, *senectus*. Extat tantum Luc. I, 36. ἐν γήρει αὐτῆς, lectio vulg. γήρᾳ. De form. ion. γήρει cf. *Buttm.* §. 49. not. 4. gram. max. §. 54. not. 4. *Matthiae* §. 84. not. 3. p 186. ed. II. *Winer* p. 34. Legitur haec forma Sirac. VIII, 6. XLVI, 9. LXX Ps. XCI, 14. 1 Regg. XI, 4. (dat. γήρᾳ legitur Diod. Sic. I, 84. Xen. Cyr. I. 5. 10.)

Γηράσκω, *γηράω*, f. *γηράσω*, *consenesco.* Bis in N. T. Joh. XXI, 18. Hebr. VIII, 13. — LXX pro הִזְקִין Job. XIV, 8. (Xen. Ages. XI, 14. de frugibus Xen. Venat. I, 4.)

Γίνομαι, [Graeci antiquiores et Attici: *γίγνομαι*] f. *γενήσομαι*, a. 2. *ἐγενόμην*, et eadem significatione [ut apud Dor. et seriores Graecos, v. Diod. Sic. I, 1. III, 40. IV, 44. Polyb. II, 67. 8. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 108. 109. *Buttm.* §. 101. et gram. max. Vol. II. §. 114. *Matthiae* §. 228. p. 442. ed. II.] a. 1. pass. *ἐγενήθην*, perf. *γέγονα* natu factus sum v. *Buttm.* l. l. — *Winer* p. 44.

I) *fio* i. e. 1) *ich entstehe*, *existo*, a) de hominibus, frugibus, ubi Latini: *nascor* Joh. I, 14. ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο i. e. ὁ λόγος ἐγένετο, μετασχὼν σαρκὸς καὶ αἵματος vel ἐν σαρκὶ ὤν. VIII, 58. — sq. ἐκ c. genit. natalium Rom. I, 3. Joh. VIII, 41. item ἐκ γυναικὸς Gal. IV, 4. quo loco *γενόμενος ὑπὸ νόμον* est: *natus ita, ut subesset legi mosaicae.* — 1 Petr. III, 7. ἧς *ἐγενήθητε τέκνα*, *cuius liberi nati estis* i. e. *cuius estis liberi.* In aoristo explicando opus esse interdum circumscriptione, docet *Herm.* ad Vig. p 746. 162. —(Aelian. V. H. IX, 18. Herodian. V, 7. 7. Theophr. char. 19 vel 17, 2. Xen. Anab. III, 2 13. Hom. Odyss. XVI. 437.) — de frugibus et plantis Matth. XXI 19. μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται. 1 Cor. XV, 37. (Aelian. V. H. VI, 1. Xen. Mem. II, 9. 4. III, 6. 13.) — b) de naturae phaenomenis, de tempestatibus, clamore, silentio, contentione, dissidio, seditione, turba, calamitatibus, animi sensibus, in quibus omnibus Latini: *orior*, *exorior*, ἀστραπή, βροντή Joh. XII, 29. Apoc. VIII, 5. XXI, 19. XVI. 18. (Xen. Anab. III, 1. 11.) — γαλήνη Matth. VIII, 26. Marc. IV, 39. Luc. VIII, 24. λαῖλαψ Marc. IV, 37. νεφέλη Luc. IX, 34. πλημμύρα Luc. VI, 48. σεισμός Matth. VIII, 24. XXVIII, 2. Act. XVI, 26. Apoc. VI, 12. XI, 13. XVI, 18. bis. σκοτία Joh. VI, 17. σκότος Matth. XXVII, 45. Marc. XV, 33. Luc. XXIII, 44. χάλαζα, πῦρ Apoc. VIII 7. — γογγυσμός Act. VI, 1. διωγμός, θλῖψις Matth. XIII, 21. XXIV, 21. bis. Marc. IV, 17. XIII, 19. Act. XI. 19. ζήτησις Joh. III, 25. θόρυβος Matth. XXVI, 5. XXVII, 24. (Xen. Anab. III, 4. 35.) ἦχος Act. II. 2. κλαυθμός Act. XX, 37. κραυγή XXIII, 9. Matth. XXV, 6. (Xen. Cyr. VII. 5. 28.) λιμός Luc. IV. 25. XV, 14. Act. XI, 28. ὁρμή Act. XIV, 5. πόλεμος Apoc. XII, 7. παροξυσμός Act. XV, 39. ῥῆγμα Luc. VI, 49. σιγή Act. XXI, 40. Apoc. VIII. 1. στάσις Luc. XXIII, 19. Act. XV, 2. XXIII, 7. 10. (Xen. H. G. I, 1. 23.) συζήτησις Act. XV, 7. συνδρομή Act. XXI, 30. σχίσμα, de scissura Matth. IX, 16. Marc. II. 21. de dissidio Joh. VII, 43. X, 19. τάραχος Act. XII, 18. XIX, 23. φωνή Act. II, 6. XIX, 34. Apoc. XI. 15. φιλονεικία Luc. XXII, 24. φθόνος, ἔρις 1 Tim. VI, 4. χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων [i. e. apud angelos = ἐν τῷ οὐρανῷ v. 7.] Luc. XV, 10. — Act. VIII, 8. — c) de die illucescente, de diei partibus, nocte, ubi Lat. *ingruo*, *exorior*, *illucesco* Marc. VI, 21.

Luc. IV, 42. VI, 13. XXII, 66. Act. XII, 18. XVI, 35. XXIII, 12. XXVII, 29. 33. 39. ὀψέ Marc. XI, 19. ὀψία Matth. VIII, 16. XIV, 15. 23. XVI, 2. XXVI, 20. XXVII, 57. Marc. I, 32. VI, 47. XIV, 17. XV, 42. Joh. VI, 16. πρωΐα Matth. XXVII, 1. Joh. XXI, 4. — νύξ Act. XXVII, 27.

2) i. q. ποιοῦμαι a) de rerum omnium creatione, ubi Lat. *creor*, *geschaffen*, *hervorgebracht werden* 1 Cor. XV, 45. Hebr. IV, 3. Jac. III, 9. — sq. διά c. genit. pers. Joh. I, 3. ter. 10. — sq. ἐκ c. genit. materiei Hebr. XI, 3. — LXX pro בָּרָא Gen. II, 4. — b) de artis operibus, ubi Lat. *conficior*, sq. διὰ χειρῶν Act. XIX, 26. (Herodian. VIII, 4. 4. Diod. Sic. I, 43.) — c) de miraculis et factis similibus: *patror*, *efficior*, absolute Matth. XI, 20. 21. 23. Luc. X, 13. Act. VIII, 13. — Luc. IV, 23. ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς καπερναούμ i. e. διὰ σοῦ, ἐλθόντος εἰς καπερναούμ. — Act. IV, 22. ἐφ' ὃν [i. e. *an welchem*. De ἐπί c. acc. loci, cum quaeritur: *ubi?* v. *Passow* Vol. I. p. 289.] ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο. — sq. διά c. genit. pers. Act. II, 43. IV, 16. 30. XII, 9. XXIV, 3. — sq. διὰ χειρῶν τινος Marc. VI, 2. Act. VI, 2. XIV, 3. — sq. ὑπό c. gen. pers. Luc. IX, 7. XIII, 17. XXIII, 8. Eph. V, 12. — d) de precibus, de sumtu, de promissione, de insidiis, ubi Lat. *fio*, nos: *gethan*, *gemacht*, *verrichtet werden* Marc. XIV, 4. εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη [i. e. haec profusio, hic sumtus profusus] τοῦ μύρου γέγονεν; (Xen. Hier. IX, 11. δαπάναι γίγνονται.) Act. XXVI, 6. — XX, 3. γενομένης δὲ αὐτῷ [i. e. εἰς αὐτόν, *gegen ihn* coll. XXIII, 30.] ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν ἰουδαίων. (Ita ἐπιβουλεύειν τινί [pp. deliberare ἐπί τινα in alicuius detrimentum] insidiari alicui Xen. Anab. II, 5. 15. coll. V, 6. 29. Palaeph. f. 8. Lucian. Dial. Mort. VI, 1.) — e) de iussis, mandatis, petitis, ubi Latini: *peragor*, *vollzogen*, *vollbracht*, *ausgeführt*, *erfüllt werden*, *erfolgen* Matth. VI, 10. γενηθήτω τὸ θέλημά σου. XXVI, 42. Luc. XI, 2. XIV, 22. XXII, 42. XXIII, 24. Act. XXI, 14. — f) de epulis, de inquisitione iudicis, ubi Lat.: *instituor*, *bereitet*, *angestellt*, *vorgenommen werden* Joh. XIII, 2. δείπνου γενομένου. Act. XXV, 26. τῆς ἀνακρίσεως γενομένης. (Herodian. I, 18. 17. γενομένης δ' ἐξετάσεως.) Hebr. VII, 12. νόμου μετάθεσις γίνεται. v. 18. — g) de personis, muneri alicui admotis, ubi Lat.: *constituor*, *ich werde zu etwas gemacht* oder *bestellt* sq. duplici nominat. Col. I. 23. οὗ ἐγενόμην ἐγὼ παῦλος διάκονος. v. 25. Hebr. V, 5. VI, 20. VII, 16. 20. 23. (Herodian. II, 6. 12.) — addito dativo commodi 1 Cor. I, 30. — h) de legibus et institutis, ubi Lat.: *constituor*, *angeordnet*, *gegeben werden* Marc. II, 27. τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο. Gal. III, 24. ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν. (Xen. Anab. I, 1. 8.) — i) de modo, quo agitur cum aliquo, ubi Lat.: *tractor* sq. ἔν τινι Luc. XXIII, 31. ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται i. e. wie soll da am dürren gehandelt werden? De cuius loci coniunct. v. *Winer* p. 121. *Herm.* ad Vig.

p. 742. *Matthiae* §. 515. 516. p. 724 sqq. *Buttm.* §. 126. not. 7. — 1 Cor. IX, 15. ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί. — De ἐν τινι, *in Bezug auf Jemanden = an Jemandem* cf. *Winer* p. 85. — Gal. III, 13. γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, i. q. κατάρατος, *der für uns als ein Fluchwürdiger, Strafwürdiger behandelt worden ist, qui nostra causa poenas luit.* —

3) *evenio, sich ereignen, geschehen,* τὸ γενόμενον, τὸ γεγονός, *eventum, das Ereigniss* a) universe Matth. I, 22. V, 18. XVIII, 31. bis. XXI, 21. 42. XXIV, 6. 20. 34. XXVI, 54. 56. XXVII, 54. XXVIII, 11. Marc. V, 14. XI, 23. XII, 11. XIII, 7. 18. 19. bis. Luc. I, 20. — II, 15. ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, *wir wollen den Gegenstand der uns gegebenen Nachricht, das Ereigniss, sehen.* VIII, 34. 35. 36. XII, 54. bis. XXI, 7. 9. 28. 31. 32. 36. XXIII, 47. 48. XXIV, 12. 18. 21. Joh. I, 28. III, 9. XIII, 19. bis. XIV, 29. bis. Act. IV, 21. 28. V, 7. X, 16. XI, 10. XII, 9. XIII, 12. XIX, 10. XXVI, 22. XXVIII, 9. 1 Cor. XV, 54. 1 Thess. III, 4. 2 Tim. II, 18. Hebr. IX, 15. θανάτου γενομένου i. e. *nach erfolgtem Tode.* — Apoc. I, 1. 19. IV, 1. XXII, 6. (Herodian. VIII, 3. 12. Xen. Cyr. I, 4. 25. V, 4. 17.) — hinc: μὴ γένοιτο, vox aversantis: *ne eveniat!* i. e. *absit! avertat Deus!* Luc. XX, 16. Rom. III, 4. 6. 31. VI, 2. 15. VII, 7. 13. IX, 14. XI, 1. 11. 1 Cor. VI, 15. Gal. II, 17. III, 21. — LXX pro חָלִילָה Jos. XXII, 19. (Lucian. D. D. I, 4. Arrian. Epictet. I, 1. II, 8. Achill. Tat. Erot. V, 18. p. 323. Apulei. in Geoponn. 13, 5. 6.) cf. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 204 sqq. — b) sq. dat. personae aa) c. infinit. rem, quae evenit alicui, indicante Act. XX, 16. ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ [*ne accidat illi = ne forte cogeretur*] χρονοτριβῆσαι. (Xen. Cyr. VI, 3. 11.) — Gal. VI, 14. ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι i. e. *absit a me, ut glorier.* — LXX et חָלִילָה sq. לְ Gen. XLIV, 7. 17. 1 Regg. XX, 3. (Alciph. I, ep. 26. μή μοι γένοιτο — μὴ λύχον ἔτι, μὴ δανειστὴν ἰδεῖν.) — bb) addito adverbio Marc. V, 16. πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ. Eph. VI, 3. ἵνα εὖ σοι γένηται. (Ita: μή γένοιτό σοι οὕτω κακῶς Aelian. V. H. IX, 36. Plut. Apophth. reg. T. II. Moral. p. 20. ed. *Tauchn.*) — Matth. VIII, 13. IX, 29. XV, 28. Luc. I, 38. — cc) cum nominat. rei: γίνεταί τινί τι ubi Lat. α) *accidit alicui aliquid* Marc. IX, 21. ὡς τοῦτο γέγονεν αὐτῷ. Joh. V, 14. ἵνα μὴ χεῖρόν τί σοι γένηται. Act. VII, 40. 2 Cor. I, 8. 2 Tim. III, 11. 1 Petr. IV, 12, (Aesop. f. 94.) — Act. II, 43. ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος. (ita ἄχος γένετο αὐτῷ, Trauer ward ihm zu Theil. Vid. *Passow* I. p. 289. — Xen. Cyr. V, 2. 32. φόβος, ὃς αὐτοῖς ἐγένετο, si lectio sana, neque scribendum ἐνεγένετο. cf. etiam Sophocl. Philoct. v. 67. λύπην πᾶσιν Ἀργείοις βαλεῖς pro ἐμβαλεῖς.) — β) *contingit alicui aliquid,* i. e. *nanciscitur aliquis aliquid,* ἐμοὶ ἐγένετό τι, *habeo aliquid* Matth. XVIII, 12. ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα; v. 19. Marc. IV, 11. Luc. XIV, 12. XIX, 9. Joh.

XV, 7. 1. Cor. IV, 5. — Rom. XI, 25. πώρωσις — τῷ ἰσραὴλ γέγονε i. q. καρδίαν ἔχει πεπωρωμένην, collatis Marc. VI, 52. VIII, 17. et Joh. XII, 40. cf. *Winer* p. 103. — (Xen. Hier. I, 1. III, 5. Cyr. II, 2. 2.) — Abest dat. pers. Joh. I, 17. sc. ἡμῖν. Hebr. IX, 22. sc. οὐδενί. — c) sq. τί et ἐπί c. dat. personae: *es geschieht etwas an Jemandem, evenit alicui aliquid* Marc. V, 33. εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ᾽ αὐτῇ. (ita ἐπί, ubi quaeritur: *ubi?* c. dat. loci Xen. Anab. I, 8. 20.) — d) sq. τί et εἰς c. acc. pers. i. e. *in Bezug auf* Act. XXVIII, 6. μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον. Cf. *Winer* p. 162. *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 74. coll. Xen. Anab. I, 9. 16. — e) sq. τί et nom. pers. Act. XII, 18. τί ἄρα ὁ πέτρος ἐγένετο; i. e. *was ist nur mit Petrus vorgegangen?* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 730. *Schäfer* Melet. p. 98. *Viger.* p. 231. *Passow* sub γίγνομαι. — f) sq. acc. c. infinit. ubi Lat.: *accidit, fit, ut*, vel sq. inf. Matth. XVIII, 13. ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό. Marc. II, 23. ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτόν. Luc. III, 21. VI, 1. 6. XVI, 22. Act. IV, 5. IX, 3. 32. 37. 43. XI, 26. XIV, 1. XVI, 16. XIX, 1. XXI, 1. 5. XXII, 6. 17. de cuius loci dativis et genit. absolutis v. *Winer* p. 212. *Bornemann* in *Rosenmüller* Repert. Vol. II. p. 257. — Act. XXVII, 44. XXVIII, 8. 17. (Thom gn. v. 649. Alciphr. I. ep. 26.) — Cf. *Viger.* p. 231. — Eodem modo Codd. habent infinit. Act. X, 25. ubi lect. vulg. habet inf. praefixo τοῦ. Cf. *Winer* p. 135. et *Fritzsche* Quatt. Evv. Vol. I. p. 848. — g) ad normam hebr. וַיְהִי seq. וְ i. e. *es begab sich, nämlich, es begab sich, und zwar* cf. *Fritzsche* l. l. p. 341. coll. *Gesen.* p. 845. verba: καὶ ἐγένετο, iuncta cum temporis notatione, facta nunc per particulas ὅτε, ὡς, nunc per ἐν, nunc per genit. absolutos, *sequitur verbum finitum* aa) interveniente καί Matth. IX, 10. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου — καὶ ἰδού, πολλοὶ τελῶναι — συνανέκειντο τῷ ἰησοῦ. Marc. II, 15. Luc. II, 15. V, 1. 12. 17. VIII, 1. 22. — IX, 28. ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ [de quibus verbis, parentheseos loco positis cf. *Winer* p. 188. coll. Lucian. Dial. Meretr. X, 1. οὐ γὰρ ἑώρακα, πολὺς ἤδη χρόνος, αὐτὸν παρ᾽ ὑμῖν.] καὶ παραλαβὼν — ἀνέβη. XIV, 1. XVII, 11. XIX, 15. XXIV, 4. 15. — Ita LXX et hebr. וַיְהִי — וַיְהִי Gen. XXXIX, 7. 13. 19. XLIII, 1. Jos. XIII, 20. Jer. XIII, 6. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 341. — bb) absque iteratione τοῦ καί Matth. VII, 28. καὶ ἐγένετο — ἐξεπλήσσοντο. XI, 1. καὶ ἐγένετο — μετέβη. XIII, 53. XIX, 1. XXVI, 1. Marc. I, 9. IV, 4. Luc. I, 8. 23. 41. 59. II, 1. 6. 46. VI, 12. VII, 11. VIII, 40. IX, 18. 29. 33. 37. 51. 57. X, 38. XI, 1. 14. 27. XVII, 14. XVIII, 35. XIX, 29. XX, 1. XXIV, 30. 51. — Ita LXX Gen. XXII, 1. XXXIX, 13. XLI, 1. Exod. II, 1. Jos. III, 2. cf. *Fritzsche* l. l. p. 302.

4) *fio*, i. e. *ich werde* a) de personis et rebus, quae ex eo, quo nunc sunt, statu in alium transeunt aa) universe, ubi Lat. *reddor, evado* Matth. V, 45. ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς

ὑμῶν. XII, 45. et 2 Petr. II, 20. γίνεται τὰ ἔσχατα — χείρονα τῶν πρώτων. — Marc. I, 17. VI, 26. IX, 26. X, 43. 44. Luc. VI, 16. XI, 26. XVIII. 23. 24. XXIII, 12. Joh. I, 12. IV, 14. V, 4. 6. 9. 14. IX, 22. 27. XII, 36. Act. I. 18. VII, 13. XII, 23. XXVI, 28. XXVII, 36. Rom. IV, 18. VI, 15. VII, 13. IX, 29. 1 Cor. III. 18. bis. IV, 9. IX, 23. 27. XI, 7. XIII, 11. 2 Cor. V, 17. 21. VIII, 14. ὅπως γένηται ἰσότης. Gal. IV, 16. Hebr. II, 17. III, 14. VII, 22. Jac. V, 2. [Gal. III, 13. v. supra I, 2. i.] Apoc. VI, 12. bis. XVI, 3. 4. XVIII, 2. (Herodian. I, 8. 16. Aelian. V. H. II, 23.) — Hebr. IX, 5. ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν [dat. commodi: *für alle, die ihm folgen*] αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου. — *Iunctum c. adiectivo circumscribit verbum passivum vel intransitivum adiectivo cognatum*, ut ἁπαλὸς γίνομαι i. e. *mollesco, tener fio* Matth. XXIV, 32. Marc. XIII, 28. ἀπειθὴς γ. Act. XXVI, 19. ἀποσυνάγωγος γ. Joh. XII, 42. ἄφαντος γ. Luc. XXIV, 31. γνωστός, item φανερὸς γ. i. e. *innotesco* Marc. VI, 14. Act. I, 19. IX, 42. XIX, 17. 1 Cor. III, 13. XIV, 25. Phil. I, 13. δόκιμος γ. Jac. I, 12. 2 Petr. I, 4. ἑδραῖος γ. 1 Cor. XV, 58. ἔκδηλος γ. 2 Tim. III, 9. ἐλεύθερος γ. Joh. VIII, 33. 1 Cor. VII, 21. 23. ἐμφανὴς γ. Act. X, 40. ἔμφοβος γ. Act. X, 4. XXIV, 25. Apoc. XI, 13. ἐνεργὴς γ. Philem. v. 6. ἔντρομος γ. Act. VII, 32. XVI, 29. ἔξυπνος γ. Act. XVI, 27. καθαρὸς γ. Matth. XXIII, 26. μέγας γ. Hebr. XI, 24. περικρατὴς γ. Act. XXVII. 16. πλήρης γ. Act. XIX. 28. πρηνὴς γ. Act. I, 18. τυφλὸς γ. Joh. IX, 39. ὑγιὴς γ. Joh. V, 6. 14. ὑπήκοος γ. Phil. II, 8. ὑπόδικος γ. Rom. III, 19. (Herodian. I, 11. 6. VIII, 5. 1. Thuc. III, 23.) cf. *Viger.* p. 231. — bb) *ich werde zu etwas, abeo in aliquid* sq. duplici nom. Matth. IV, 3. et Luc. IV, 3. ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. Matth. XIII, 32. Joh. II, 9. XX, 16. Apoc. VIII, 8. (Diod. Sic. II, 20.) — cc) seq. εἴς τι, ex hebr. dicendi ratione, ut ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα Luc. XIII, 19. — Verba Ps. CXVIII, 22. οὗτος [ὁ λίθος] ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας Matth. XXI, 42. Marc. XII, 10. Luc. X, 17. Act. IV, 11. 1 Petr. II, 7. — Joh. XVI, 20. Act. V, 36. Rom. XI, 9. 1 Thess. III, 5. Apoc. VIII, 11. XVI, 19. cf. *Winer* p. 75. *Gesen.* p. 816. — c) iunct. c. praepositionibus et adverbiis, motum indicantibus: *ich werde wohin, venio, eo* aa) sq. εἰς α) propr. γενέσθαι εἰς ἱεροσόλυμα. Act. XXI, 17. XXV, 15. (*Jacobs.* Anth. Pal. p. 762. Herodot. V, 38.) — β) trop. de voce, pertingente ad aures alicuius Luc. I, 44. (Xen. H. G. VII, 2. 7.) — de beneficiis [εὐλογία] transeuntibus ad aliquem vel oblatis alicui Gal. III, 14. — 2 Cor. VIII, 14. τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα [i. e. εἰς ἐκείνους τοὺς ὑστερήσαντας] sc. γίνεται i. e. abundantia vestra transit in illos, inopia colluctantes i. e. sublevat illos, inopia pressos, ἵνα τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα [i. e. γένηται εἰς ὑμᾶς τοὺς ὑστερήσαντας] ut et illorum opes transeant in vos inopes i. e. sublevent vos, inopia colluctantes. — De malis invadentibus aliquem Apoc. XVI, 2. ἐγέ-

νετο ἦχος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. — bb) sq. ἐκ. Ita α) in formula: ἐκ μέσου γενέσθαι, *e medio discedere* [propr. i. e. sich aus der Mitte Anderer entfernen Plut. vit. Timoleon. c. 5. cf. ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι Herodot. I, 1.] pro: *tolli e medio* 2 Thess. II, 7. — β) de voce e loco aliquo percepta, αα) plene Marc. I, 11. Luc. III, 22. IX, 35. — ββ) minus plene Luc. IX, 36. Joh. XII, 30. coll. v. 28. — cc) sq. ἐπί α) c. genit. γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου Luc. XXII, 40. Joh. VI, 21. (γενέσθαι ἐπί τινι Herodian. IV, 7. 2. Xen. Anab. VII, 3. 1. Hom. Iliad. VIII, 180.) — β) c. acc. αα) propr. Luc. XXIV, 22. γυναῖκες — γενόμεναι ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Act. XXI, 35. — ββ) tropice א) de persecutione irruente in aliquem Act. VIII, 1. — ב) de metu incessente aliquem Luc. I, 65. IV, 36. Act. V, 5. 11. — Eodem modo simplex dat. personae Act. II, 43. Vide tamen de h. l. supra no. I. 3. b. cc. α. — ג) de oraculo vel iussu perlato ad aliquem, *an Jemanden ergehen* Luc. III, 2. ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην. — Ita LXX pro hebr.: וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל Jer. I, 4. — dd) seq. κατά α) c. genit. loci Act. X, 37. τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς ἰουδαίας i. e. *doctrina, quae omnem Judaeam pervasit* = *d. per omnem Judaeam propagata.* — β) c. acc. loci Luc. X, 32. γενόμενος κατὰ τὸν τόπον. Act. XXVII, 7. (Herodian. I, 9. 23. Xen. Cyr. VII, 1. 15.) — ee) sq. πρός c. accus. loci α) propr. 1 Cor. VII, 3. ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. 2 Joh. v. 12. (sq. dat. Herodian. VIII, 4. 2. Xen. Cyr. VII, 2. 2.) — β) de oraculis, iussis, promissis div. perlatis ad aliquem, *an Jemanden ergehen* Joh. X, 35. πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο. Act. VII, 31. X, 13. XIII, 32. — Ita LXX pro וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל Gen. XV, 1. 4. Jer. I, 2. 11. XIII, 8. Ezech. VI, 1. Hos. I, 1. — ff) sq. ἐγγύς α) propr. Joh. VI, 19. ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινομένου. (Xen. Cyr. VII, 1. 7.) — β) trop. de hominibus, nuper alienis ab aliquo, nunc in eius societatem receptis Eph. II, 13. — gg) sq. ὧδε Joh. VI, 25. πότε ὧδε γέγονας; (sq. ἐκεῖ Herodian. IV, 11. 13.) — hh) sq. ὁμοθυμαδόν Act. XV, 25. coll. II, 1.

II) i. q. εἰμί, *sum,* inprimis tamen sic dicuntur praeterita: aor. ἐγενόμην et ἐγενήθην, *fui*, pf. γέγονα, [cf. *Buttm.* §. 100. et gram. max. §. 114. sub γίγνομαι]. Legitur ita, 1) ubi definitur, quis vel quid sit aliquis vel aliquid qualitate, conditione, loco, dignitate, aetate, munere, moribus a) universe Matth. VI, 16. X, 16. 25. XIII, 22. XVII, 2. XVIII, 3. XIX, 8. XXIV, 44. XXVIII, 4. Marc. IV, 10. 19. 22. 32. IX, 50. Luc. I, 2. II, 2. VI. 36. X, 36. XII, 40. XIII, 2. 4. XVII. 26. 28. XIX, 17. XXI, 36. XXII, 26. 44. XXIV, 5. 19. 22. Joh. XX, 27. Act. I, 20. 22. IV, 4. V, 7. VII, 52. X, 10. XXII, 9. XXVI, 4. 29. — XX, 18. πῶς μεθ' ὑμῶν [sc. ὢν] ἐγενόμην i. e. qualis fuerim vobiscum degens. Rom. II, 25. III, 4. XI, 6. 17. 34. XII, 16. XV, 8. 16. 31. XVI, 2. 1 Cor. IV, 13. X, 6. 7. 20. XIII. 1. XIV, 10. XV, 20. 2 Cor. I, 18. 19. bis. VII, 14. XII, 11. Gal. IV, 12. V, 26. Eph. III, 7. IV, 32.

V, 1. 7. 17. Phil. II, 15. III, 6. Col. III, 15. 1 Thess. I, 5. 6. 7. II, 1. 5. 7. 1 Tim. IV, 12. Hebr. I, 4. II, 2. V, 11. VI, 4. 12. VII, 26. X, 33. XI, 6. 34. XII, 8. Jac. II, 4. 10. III, 1. 10. 1 Petr. I, 15. 16. V, 3. 2 Petr. I, 16. 1 Joh. II, 18. 3 Joh. v. 8. Apoc. I, 18. II, 8. 10. III, 2. (Lucian. Dial. Mort. XIII, 3. Xen. Hier. VI, 1. Anab. II, 2. 3.) — Luc. II, 42. ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα. De quo genit. cf. *Matthiae* §. 372. p. 498. *Buttm.* §. 119. — 1 Tim. V, 9. μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα. (Plut. de san. tuend. c. 24. Mor. T. I. p. 316. Xen. Cyr. I, 2. 13.) cf. *Matthiae* §. 424, 3. b. p. 583. — Joh. XIV, 22. τί γέγονεν, ὅτι, *quid est, quod* i. e. *quare?* Act. V, 24. τί ἂν γένοιτο τοῦτο. — b) de tempore, hora Marc. XV, 33. γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης. Luc. XXII, 14. (Xen. Anab. VI, 4. 9.) Act. V, 7. ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα καὶ — εἰςῆλθεν, es war ein Zwischenraum von etwa drei Stunden, *da* trat herein. Nota et h. l. ἐγένετο sequente καί cum verbo finito. — Marc. VI, 35. ἤδη ὥρας πολλῆς γενομένης et ibid. ἤδη ὥρα πολλή i. e. *multa lux est* vel *multum diei est*, *es ist schon hoch am Tage*, *multa diei pars praeterlapsa est*, i. q. ἤδη πολλῆς τῆς ὥρας γενομένης, et ἤδη πολλὴ τῆς ὥρας γίνεται. (Dionys. Hal. Ant. II, 54. ἐμάχοντο καὶ διέμενον ἄχρι πολλῆς ὥρας. Xen. Cyr. III, 2. 1. κατενόει πολλὴν τῆς χώρας — ἔρημον. Jul. Caesar B. G. I, 22. multo denique die per exploratores cognovit. Tacit. Hist. V, 22. multa luce revecti hostes. Virgil. Georg. IV, 180.) cf. *Vig.* p. 139. *Passow* II. p. 512, no. 1. d. *Matthiae* §. 442, 2. p. 615 sq. §. 353. p. 477. — — c) formulae notandae aa) γενέσθαι τινός, *esse alicuius* α) de possessione = *pertineo ad aliquem*, *habet* vel *tenet me aliquis*, *ich gehöre Jemandem an* Luc. XX, 14. ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. v. 33. — Apoc. XI, 15. et XII, 10. ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου. (Herodian. IV, 6. 7. Plut. vit. Ages. c. 7. Xen. Cyr. IV, 3. 13.) cf. *Matthiae* §. 371. 1. p. 495. — β) de qualitate, qua est aliquid 2 Petr. I, 20. πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται, nullum scripturae vaticinium suae interpretationis est i. e. quod per se et absque adminiculorum usu explicari possit. Cf. *Matthiae* §. 372. p. 496 sqq. — bb) γενέσθαι ἐπάνω τινός, *praeesse alicui* Luc. XIX, 19. — cc) γενέσθαι τινί, *esse alicui*, *haberi ab aliquo*, *pertineo ad aliquem* α) universe Rom. VII, 3. bis. ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ. cf. LXX et הָיָה sq. לְ Levit. XXII, 12. Deut. XXIV, 2. Jer. III, 1. Hos. III, 1. — Rom. VII, 4. (Achill. Tat. V. p. 323.: ἵνα σύ, ὃ γέγονας, ἄλλῃ γυναικὶ καὶ ἐγὼ ἑτέρων ἀνδρῶν γένωμαι. Plut. vit. Ages. c. 11. πάντα, ὅσα τεθέαμαι χρυσία, μοὶ γενέσθαι. coll. Xen. Cyr. IV, 3. 10. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἡμέτερόν ἐστιν, ὡς ἡμεῖς ἡμῖν αὐτοῖς, et Terent. Hecyr. III, 7. 59. ut alii, si non huic sit, siet.) cf. *Matthiae* §. 392, i. α. p. 528. — β) γίνεταί μοί τι *est mihi aliquid*, ut γνώμη i. e. mens mihi est, ich bin willens Act. XX. 3. ποιήσας τε [per

anacoluthon pro: *ποιήσαντί τε*] *μῆνας τρεῖς — ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ μακεδονίας*, i. q. *ποιήσας τε μῆνας τρεῖς — ἔγνω τοῦ ὑποστρέφειν.* (Ita Plut. vit. Timol. c. 5. *ἔγνω ζῆν καθ' ἑαυτόν.*) — Ex hebr. pro dativo personae legitur *ἔμπροσθεν* c. genit. Matth. XI, 26. et Luc. X, 21. *οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου* i. e. *ita tibi voluptas erat* i. e. *ita tibi placuit*, i. q. *οὕτως ηὐδόκησας.* — dd) *γενέσθαι τινί τις* a) iunctum c. adiect. verbali 1 Thess. II, 8. *ἀγαπητοὶ ἡμῖν γεγένησθε* i. q. *ἀγαπητοὶ ὑφ' ἡμῶν γεγένησθε ihr seid von uns lieb gewonnen worden, ihr seid uns lieb geworden und seid uns noch lieb.* Cf. de necessitudine, quae est perfecti inter et praesentis significationem *Winer* p. 116. *Buttm.* §. 100, 2. *Matthiae* §. 505. III. p. 705. *Fritzsche* dissert. II. p. 106. et de dativo post adiect. verbale *Winer* p. 85. *Buttm.* §. 121, 4. et 7. not. 3. *Matthiae* §. 392. i. *β.* p. 528 sq. §. 447, 4. p. 623. — *β*) *sum alicui aliquis* i. e. *αα*) *ich bin etwas für Jemanden* Joh. XV, 8. *γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.* Cf. *Matthiae* §. 392, g. p. 525. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 30. *Porson* ad Eurip. Phoen. v. 86. *Fischer* ad Plat. Apol. Soc. c. 18. ad Eutyphr. c. 17. ad Phaedon. c. 38. *Fritzsche* l. l. p. 128-131. — *ββ*) de moribus vel de modo, quo se gerit aliquis erga aliquem 1 Cor. IX. 20. *ἐγενόμην τοῖς ἰουδαίοις ὡς ἰουδαῖος — τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον.* v. 22. X, 32. 1 Thess. II, 10. (Herodian. VII, 3. 1. Xen. Cyr. I, 4. 6.) — *γγ*) de ministerio, quod praestat alicui aliquis, *als etwas Jemandem dienen, Jemandem zu etwas dienen* Act. I, 16. *τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι τὸν ἰησοῦν.* — ee) *γενέσθαι τινί τι, esse alicui aliquid* i. e. *Jemandem zu etwas dienen* oder *gereichen* Luc. XI, 30. *ἐγένετο ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς νινευΐταις.* Rom. VII, 13. 1 Cor. VIII, 9. Col. IV, 11. 1 Thess. I, 7. — ff) *γίνομαι iunct. c. substantivo circumscribit verbum substantivo cognatum* ut: *μιμητής τινος γενέσθαι* pro: *μιμεῖσθαί τινα* 1 Cor. IV, 16. XI, 1. 1 Thess. I, 6. II, 14. 1 Petr. III, 13. adde Phil. III, 17. *κληρονόμος γενέσθαι* i. q. *κληρονομεῖν* Tit. III, 7. — Jac. I. 22. 25. II, 11. (Thuc. III, 23.) cf. *Viger.* p. 230 sq. — Act. XXVII, 42. *τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο* i. e. *ἐβουλεύοντο δὲ οἱ στρατιῶται.* — gg) *γίνομαι iunctum c. participio circumscribit verbum finitum* Marc. I, 4. *ἐγένετο ἰωάννης βαπτίζων.* IX, 3. 7. Luc. XXIV, 37. 2 Cor. VI, 14. Apoc. XVI, 10. — Hebr. V, 12. *γεγόνατε χρείαν ἔχοντες* i. e. *χρείαν ἔχετε.* Cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 4. 5. *Matthiae* §. 559. p. 814. *Viger.* p. 232. 749.

2) de diebus festis, ubi Lat.: *agor, celebror* Matth. XXVI, 2. *μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται.* Marc. VI, 2. *γενομένου σαββάτου.* Joh. II, 1. X, 22. — Ita LXX et נַעֲשָׂה 2 Regg. XXIII, 22. (Xen. H. G. IV, 5. 1.) —

3) *existo, ich existire, bin vorhanden* Luc. I, 5. ἐγένετο — ἱερεύς τις. Joh. I, 6. 15. 30. Rom. XI, 5. 2 Petr. II, 1. 1 Joh. II, 18. Apoc. XVI, 18. (Herodian. I, 17. 26.)

4) iunctum c. praepositionibus et adverbiis loci: *versor, ich befinde mich* a) sq. ἐν aa) de loco Matth. XXVI, 6. τοῦ δὲ ἰησοῦ γενομένου ἐν βηθανίᾳ. Marc. IX, 33. Act. VII, 29. 33. XIII, 5. 2 Tim. I, 17. Apoc. I, 9. (Aelian. V. H. IV, 15. Xen. Anab. IV, 3. 29. IV, 5. 28.) — Act. XIX, 21. μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ. — bb) de statu, ut: ἐν ἀγωνίᾳ Luc. XXII, 44. ἐν πνεύματι i. e. *im Zustande der Begeisterung* Apoc. I, 10. IV, 2. ἐν ἐκστάσει Act. XXII, 17. ἐν τρόμῳ πολλῷ 1 Cor. II, 3. (Xen. Cyr. I, 5. 1.) — γενέσθαι ἐν χριστῷ i. q. εἶναι vel γενέσθαι ἐν τῷ σώματι, οὗ ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός, *Christo adhaerere* = *profiteri religionem Christi, esse e numero Christianorum* Rom. XVI, 7. — ἐν δόξῃ i. q. ἔνδοξος 2 Cor. III, 7. — γενέσθαι ἐν ἑαυτῷ, *apud se esse*, Sens. *ad se redire* Act. XII, 11. (Polyb. I, 49. 8. Xen. Anab. I, 5. 17.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 749. 858. — ἐν ὁμοιώματι γενόμενος i. q. ὁμοιωθεὶς Phil. II, 7. ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν i. q. ἐκολακεύσαμεν 1 Thess. II, 5. ἐν παραβάσει γέγονε i. q. παρέβη 1 Tim. II, 14. — cc) ubi nos: *in etwas bestehen, certi in aliqua re* 1 Thess. I, 5. τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη — ἐν λόγῳ μόνον. — b) sq. μετά c. genit. *versor cum aliquo* Act. IX, 19. ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν — μαθητῶν ἡμέρας τινάς. XX, 18. Marc. XVI, 10. ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ γενομένοις = *familiaribus eius*. (de hominibus, qui stant a partibus alicuius Xen. H. G. IV, 1. 34.) — c) sq. πρός c. acc. pers. *esse apud aliquem, versari cum aliquo* 1 Cor. XVI, 10. — d) sq. σύν Luc. II, 13. Saepius non legitur in N. T.

Γινώσκω, [forma antiquior et attic. γιγνώσκω v. *Buttm.* §. 100. *Matthiae* §. 228.] fut. γνώσομαι, a. 2. ἔγνων, pf. ἔγνωκα, [de 3. plur. ἔγνωκαν Joh. XVII, 7. pro ἐγνώκασι v. *Buttm.* §. 93, 3. et gram. max. Vol. I. §. 87, not. 5. *Matthiae* §. 200, 4. not. p. 364. ed. II. *Winer* p. 39.] pf. pass. ἔγνωσμαι, a. 1. p. ἐγνώσθην, f. 1. p. γνωσθήσομαι. Legitur in N. T. nunc sequente accus. nunc seq. ὅτι cf. *Matthiae* §. 548, not. p. 792. *Winer* p. 133. 140. rarius seq. particip. cf. *Matthiae* §. 548. p. 789. *Buttm.* §. 131. *Winer* l. l.

1) *cognosco*, i. e. a) *erkennen, kennen lernen, nosco*, perf. ἔγνωκα, *cognovi, didici*, hinc: *cognitum habeo, novi, ich kenne, ich weiss*. Cf. *Buttm.* §. 100, not. 1. et gram. max. Vol. II. §. 113, not. 12. p. 56. *Matthiae* §. 505. III. p. 705 sq. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Winer* p. 116. — aa) universe α) seq. acc. *rei*, αα) solo, ut: τὰ μυστήρια Matth. XIII, 11. Marc. IV, 11. Luc. VIII, 16. τὸ θέλημα Luc. XII, 47. 48. τί ποιήσω XVI, 4. τὰ πρὸς τὴν εἰρήνην XIX, 42. — XXIV, 18. Joh. VIII, 32. Act. I, 7. 1 Cor. IV, 19. VIII, 2. Eph. III, 19. 1 Joh. IV, 16. (Diod. Sic. I, 8. Xen. Anab. I, 6. 7. Cyr. VIII, 5. 13.) — ββ) praeter accu-

sativum rei simul cum praepositionibus κ) *ἔκ τινος*, *kennen lernen aus etwas*, *erkennen an etwas*, ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται Matth. XII, 33. Luc. VI, 44. 1 Joh. III, 24. IV, 6. (Xen. Cyr. I, 6. 44.) — ב) *ἔν τινι*, *erkennen an etwas* 1 Joh. III, 16. 19. IV, 2. — ג) *κατά τι*, *erkennen an etwas* Luc. I, 18. κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Ita LXX Gen. XV, 8. — — β) seq. acc. personae αα) universe, ut τὸν θεόν Joh. XIV, 7. XVII, 3. 25. Gal. IV, 9. 1 Joh. II, 3. 13. III, 1. 6. IV, 6. 7. 8. V, 20. — Ἰησοῦν χριστόν vel τὸν ἀπ' ἀρχῆς Joh. XIV, 7. XVII, 3. 25. 2 Cor. V, 16. 1 Joh. II. 3. 4. 13. 14. ἡμᾶς 1 Joh. III, 1. (Diod. Sic. I, 92. Xen. Mem. IV, 2. 24 sqq. Symp. IV, 64.) — ββ) ita, ut simul sequatur ὅτι Matth. XXV, 24. ἔγνων σε, ὅτι σκληρὸς εἶ i. e. ἔγνων σε, εἰδὼς ὅτι i. e. novi ingenium tuum, scio, esse te durum. Joh. V, 42. (Xen. Anab. III, 2. 22. Cyr. II, 1. 11.) cf. de hoc attractionis genere *Winer* p. 186. *Fritzsche* Quaest. Evv. Vol. I. p. 740. *Viger.* p. 550. *Gesen.* p. 854. — γ) *sequente integra propositione secum habet* ὅτι αα) universe Joh. VI, 69. ἐγνώκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστός. VII. 26. VIII, 52. XIV, 20. 31. XVII, 7. 8. 25. exeunt. XIX, 4. Jac. II, 20. (Xen. Cyr. IV. 2. 22. sq. ὡς Hom. Odyss. XXI, 209. Palaeph. f. 2.) — ββ) praecedente ὅθεν, *unde* 1 Joh. II, 18. — γγ) praecedente ἐν τούτῳ, *daran* Joh. XIII, 35. 1 Joh. II, 3. 5. IV, 13. V, 2. — III, 24. ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ ἡμῖν ἔδωκεν pro: ἐν τούτῳ, τουτέστι ἐκ τοῦ πνεύματος, οὗ ἔδωκεν ἡμῖν, γινώσκομεν, ὅτι, vel ἐν τούτῳ, ὅτι ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἡμῖν, γινώσκομεν, ὅτι μένει ἐν ἡμῖν. cf. 1 Joh. IV, 13. (Xen. Cyr. I, 6. 21.) — δ) in interrogatione indirecta Matth. XII, 7. εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν. (Xen. H. G. IV, 5. 9.) — duabus interrogationibus absque copula uni sententiae illigatis Luc. XIX, 15. ἵνα γνῷ, τίς τί διεπραγματεύσατο i. e. τίς διεπραγματεύσατο καὶ τί διεπραγματεύσατο *ut cognosceret quis negotiando lucratus esset et quid lucratus esset.* Cf. de hoc attractionis genere *Herm.* ad Sophocl. Antig. v. 2. Aiac. v. 1164. Philoct. 1080. Eurip. Alcest. 215. *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 146. *Schäfer* ad Hom. Odyss. p. 168. *Reisig* ad Soph. Oed. C. 809. 810. *Winer* p. 191. *Fritzsche* Addend. ad p. 36. Coniectan. in N. T. Spec. I. — ε) absolute et ratione habita verborum proxime praecedentium Marc. VI, 38. — 1 Cor. XIII, 9. ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν sc. ἃ γινώσκομεν. — — bb) sensu forensi vel de iudice causam cognoscente: *untersuchen* Joh. VII, 51. ἐὰν μὴ — γνῷ τί ποιεῖ. De subiecto κριτής, ex contextu h. l. facile eruendo cf. *Winer* p. 148. *Buttm.* §. 116, 9. p. 366. *Matthiae* §. 294. p. 409. *Bornemann* ad Xen. Symp. p. 158. Anab. I, 2. 17. VI, 5. 25. et de praesenti ποιεῖ vim aoristi habente v. *Winer* p. 115. *Matthiae* §. 504, 1. p. 704. *Buttm.* §. 124, not. 6. p. 392. — τὴν αἰτίαν Act. XXIII, 28. (Eurip. Hippol. v. 180. Xen. Cyr. I, 2. 6 et 7.) —

b) *comperio*, pass. *γινώσκομαι*, *innotesco* aa) seq. acc. rei, ut: *τοῦτο* Marc. V, 43. *τὸ ἀσφαλὲς* Act. XXI, 34. XXII, 30. — Col. IV, 8. 1 Thess. III, 5. — passivum Matth. X, 26. Luc. VIII, 17. XII, 2. — Act. IX, 24. *ἐγνώσθη δὲ τῷ σαύλῳ* [i. e. *ὑπὸ τοῦ σαύλου* cf. *Winer* p. 85. *Buttm.* §. 121, 4. *Matthiae* §. 392, i. *β*. p. 528 sq. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 399 sq.] *ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν*. (Palaeph. f. 2. Xen. Cyr. VIII, 8. 3.) — bb) sq. *ὅτι* Joh. IV, 1. *ἔγνω ὁ κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι*. V, 6. XII, 9. Act. XXIV, 11. (Aelian. V. H. X, 15. *ἐγνώσθη — ὅτι πένης ἦν*.) — cc) absolute et ratione habita verborum proxime praecedentium Matth. IX, 30. *μηδεὶς γινωσκέτω* sc. *ὅτι ἀνεῴχθησαν ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί*. Luc. IX, 11. — addito *ἀπό* c. genit. personae, a vel e qua comperiit aliquis aliquid Marc. XV, 45. —

c) *intelligo*, *verstehen* aa) sq. acc. rei, ut: *τὰς παραβολὰς* Marc. IV, 13. *τὰ λεγόμενα* Luc. XVIII, 34. — Joh. III, 10. VIII, 43. XII, 6. XIII, 7. Act. VIII, 30. 1 Cor. II, 8. 14. Hebr. III, 10. — *τὸν νόμον γ*. i. e. legis peritum esse Joh. VII, 49. Rom. VII, 1. (Xen. Cyr. IV, 2. 28.) — bb) sq. *ὅτι* Matth. XXI, 46. *ἔγνωσαν, ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει*. XXIV, 32. *γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος*. Marc. XII, 12. XIII, 28. Luc. XXI, 30. Joh. IV, 53. VIII, 27. 28. 2 Cor. XIII, 6. (Xen. Ven. I, 2.) — cc) in interrogatione indirecta Joh. X, 6. *οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει*. XIII, 12. 28. —

d) *animadverto*, *sentio*, *ich merke*, *nehme wahr* aa) propr. *α*) absolute Matth. XVI, 8. XXVI, 10. Marc. VIII, 17. — *β*) sq. acc. rei, ut *τὴν πονηρίαν αὐτῶν* Matth. XXII, 18. (Xen. H. G. III, 4. 8.) — *γ*) sq. *ὅτι* Marc. V, 29. *ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται*. XV, 10, Joh. VI, 15. XVI, 19. Act. XXIII, 6. (Xen. Cyr. I, 3. 5.) — *δ*) sq. particip. Luc. VIII, 46. *ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ᾽ ἐμοῦ*. (Plut. apophth. reg. T. II. Mor. p. 19. ed. *Tauchn*. Xen. Mem.

[redacted]

erm. ad Vig. p. 886 sq. — dd) seq. particip. Act. XIX, 35 οὐ γινώσκει τὴν ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης ιτέμιδος. (Xen. Cyr. III, 1. 20.) — ee) absolute Luc. II, 43. ›m. X, 9. — ff) in interrogatione indirecta Matth. VI, 3. μὴ ώτω ἡ ἀριστερά σου, τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου. Luc. VII, 39. X, 22. h. II, 25. XI, 57. — VII, 27. οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. De ius loci praesenti γινώσκει v. *Winer* p. 115, a. — gg) seq. verbio in ιστί: *γινώσκειν ἑλληνιστί* i. e. *graece scire* t. XXI, 37. (LXX Neh. XIII, 24. ἐπιγινώσκειν λαλεῖν ἰουδαϊστί. n. Cyr. VII, 5. 31. ἐπίστασθαι συριστί, et Cic. Fin. II, 5. aece scire.) — hh) sq. acc. personae: *nosse aliquem, Jemanden nnen* Joh. I, 49. II, 24. X, 14. 15. 27. Act. XIX, 15. (Dem. 539, 25. en. Cyr. III, 1. 21. H. G. III, 4. 7.) — b) pro: *puto*, ἥξει — ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει Matth. XXIV, 50. et Luc. XII, 46. (Palaeph. oem. Xen. Oecon. II, 5.) —

3) *agnosco, anerkennen*, a) sq. acc. pers. Matth. VII, 23. — ac. XXIV, 13. ἐγνώσθη αὐτοῖς i. e. ὑπ' αὐτῶν. Vide suprà ib 1, b. aa. — Joh. I, 10. (Xen. Cyr. I, 4. 27. V, 4. 5. ἐγνώσθη, ; ἦν.) — b) absol. Marc. VII, 24. IX, 30. — c) sq. acc. rei Rom. II, 7. τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων i. e. peccatum non agnovi tanquam peccatum.

4) *dignosco* i. q. διαγινώσκω 1 Cor. XIV, 7.

5) de re venerea: *cognosco* i. e. *commisceo*, *rem habeo cum liqua vel cum aliquo.* Dicitur de viro pariter ac de femina latth. I, 25. Luc. I, 34. — LXX et יָדַע Gen. I, 25. XIX, 8. am. XXXI, 17. 33. (de concubitu legitimo Plut. Cat. min. c. 7. πολλοῖς, οἷς ἐβίωσε, χρόνοις μίαν, ἣν ἔγημεν ἐξ ἀρχῆς, γνοὺς γυναῖκα. De venere illicita Plut. vit. Rom. c. 5. vit. Alex. c. 21. it. Pomp. c. 36. et Moral. T. II. p. 212. 226. Isaeus 20, 5. Held. I. p. 14. item Lat. novi, cognosco Justin. V, 2. XXVII, 3. vid. Metam. IV, 594. feminae notitiam habere Caes. B. G. VI, 21.) *Winer* p. 13.

6) ex hebr. *diligo, curo, beneficiis orno* Rom. VII, 15. 2 Tim. I, 19. — ita LXX et יָדַע Ps. I, 8. XXXVI, 10. — 1 Cor. VIII, 3. Gal. IV, 9. alii hh. ll. γνωσθέντες enarrant: edocti.

Γλεῦκος, ους, τό, [mustum Plut. Quaest. natur. 27. Mor. T. V. p. 834. Lucian. Philopseud. §. 39.] *vinum dulce.* Semel in N. T. Act. II, 13. (Athen. IV. p. 176. D.)

Γλυκύς, εῖα, ύ, *dulcis*, *e* Jac. III, 11. 12. Apoc. X, 9. 10. (Xen. Mem. I, 4. 5.)

Γλῶσσα, et γλῶττα, ης, ἡ, 1) *lingua* i. e. a) *die Zunge* Marc. VI, 33. 35. Luc. I, 64. XVI, 24. Jac. I, 26. III, 5. 6. 8. Apoc. XVI, 10. 1 Pet. III, 10. (Xen. Mem. I, 4. 5.) — Ut poetae, ita Hebraei amant, corporis membris, quorum est praecipua pars in re, quae tractatur, tribuere et de iis praedicare, quae pertinent ad hominem ipsum Act. II, 26. Rom. III, 13. XIV, 11. Phil. II, 11. cf. Jes. XLV, 23. — 1 Joh. III, 18. μηδὲ ἀγαπῶμεν

λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ. (cf. ἀπὸ γλώσσης et γλώσσῃ φίλος Theogn. 63. 93.) — b) *die Sprache*, *sermo* Act. II, 11. 1 Cor. XIII, 1. (Aelian. V. H. XIV, 22. Xen. Oec. XIII, 8.) — γλώσσαις ἑτέραις vel καιναῖς Marc. XVI, 17. Act. II, 4. et, quod multi eodem referunt: γλώσσαις λαλῶ Act. X, 46. XIX, 6. 1 Cor. XII, 10. 20. 28. XIII, 8. XIV, 2. 6. 14. 18. 19. 22. 26. *linguis alienis utor*, vel *novis dicendi rationibus utor*, vel *exagitatus singulari animi motu verba facio*, *in der Entzückung Vorträge halten.* — E chaldaica dicendi ratione vocabulis ἔθνος, λαός, φυλή Apoc. V, 9. VII, 9. X, 11. XI, 9. XIII, 7. XIV, 6. XVII, 15. ita iungitur vox γλῶσσα, ut circumscribantur *variarum linguarum nationes* cf. Dan. III, 4. 7. 31. V, 19. VI, 26. *Gesen.* ad Jes. LXVI, 18. — metaph. *lingula flammae*, vel *ignis* Act. II, 3. Ita לְשׁוֹן אֵשׁ Jes. V, 24.

Γλωσσόκομον, ου, τό, (est haec forma recentior, cum Graeci antiquiores habeant γλωσσοκομεῖον vel etiam γλωσσοκόμιον et quemadmodum proprie dicebatur de cistella, in qua tibiarum lingulas tibicines reponebant, ita recentioribus adhibebatur etiam de arcula quavis cf. *Lobeck* ad Phryn. 98. 99. Descendit haec vox a γλῶσσα, lingua, lingula tibiarum et κομίω servo; in N. T. est:) *loculus*, *marsupium*, *in quo argentum reconditur.* Bis legitur Joh. XII, 6. XIII, 29. LXX pro אָרוֹן 2 Chron. XXIV, 8. 10. 11. (Jos. Ant. VI, 1. 2. Plut. vit. Galb. c. 16. Longin. 43, 9.)

Γναφεύς, έως, ὁ, (a γνάφος carduus, Kardetsche) *fullo.* Extat tantum Marc. IX, 3. (Theophr. Char. XIX [X], 4. Xen. Mem. III, 7. 6.) Fullonis erat, vestes albas, cum sordidiores factae essent, lavare, creta ac nitro purgare et γνάφοις vel carduis pannos pectere et lanam excitare.

Γνήσιος, ον, ὁ, ἡ, (pp. genuinus i. e. legitimus, de liberis Xen. Cyr. VIII, 5. 19. Dem. 1095, 5. de uxore Diod. Sic. II, 20. Xen. Cyr. IV, 3. 1.) 1) *genuinus*, ἐν πίστει vel κατὰ πίστιν dicitur de iis, qui licet genere gentiles, fide tamen genuinis Abrahamidis aequiparandi sunt 1 Tim. I, 2. Tit. I, 4. — 2) [verus, ut ᾧ γνήσιον μὲν ἦν ὄνομα Herodian. III, 10. 9. hinc] *sincerus* Phil. IV, 3. — τὸ γνήσιον, substantive: *sinceritas* 2 Cor. VIII, 8. cf. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 267, 1. p. 555. ed. II.

Γνησίως, adv. *sincere*, *bono et candido animo.* Semel in N. T. Phil. II, 20. (Polyb. IV, 30. 2. Dem. 1353, ult.)

Γνόφος, ου, ὁ, *tenebrae*, *caligo.* Legitur tantum Hebr. XII, 18. (Siracid. XLV, 4.) LXX אֲפֵלָה Exod. X, 22.

Γνώμη, ης, ἡ, (cognitio Sophocl. Elect. v. 214. mens Xen. Cyr. VIII, 8. 16.) 1) *animus*, i. e. *animi sensa* 1 Cor. I, 10. Apoc. XVII, 13. (Aelian. V. H. VI, 8. Herodian. II, 8. 5. Xen. Cyr. II, 1. 21.) — 2) *voluntas* Act. XX, 3. Philem. v. 14. (Xen. de magist. equit. VI, 1.) — 3) *sententia*, *iudicium* 1 Cor. VII, 40.

Apoc. XVII, 17. (Aelian. V. H. VIII, 12. Xen. Cyr. VI, 1. 3.) — 4) *consilium*, 1 Cor. VII, 25. 2 Cor. VIII, 10. (Herodian. I, 6. 7.)

Γνωρίζω, fut. attic. γνωριῶ, [Col. IV, 9. cf. *Winer* p. 38. *Buttm.* §. 86. not. 14. et gr. max. §. 95, 10. *Matthiae* §. 181, 2. c. p. 324. ed. II.] 1) *notum facio, certiorem reddo*, pass. *γνωρίζομαι*, *innotesco*. Legitur in N. T. sequente nunc accus. rei et dat. personae, nunc accus. rei, nunc sequente dativo personae, nunc iunctum c. ὅτι a) universe Luc. II, 15. τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Act. II, 26. — Phil. IV, 6. τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω πρὸς τὸν θεόν, per attractionem pro: τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω τῷ θεῷ τῇ προςευχῇ καὶ τῇ δεήσει γενομένῃ πρὸς τὸν θεὸν μετὰ εὐχαριστίας cf. *Herm.* ad Vig. p. 893. ad Soph. Elect. v. 135 sq. — Gal. I, 11. (Aeschyl. Prom. vinct. v. 496.) — b) de enarrantibus 2 Cor. VIII, 1. Eph. VI, 21. Col. IV, 7. 9. — c) pro: *in memoriam revoco* 1 Cor. XII, 3. XV, 1. — d) de doctore, voluntatem, decreta, beneficia div. aliis exponente Joh. XV, 15. XVII, 26. Rom. XIV [XVI], 25. Eph. I, 9. III, 5. 10. 2 Petr. I, 16. — Eph. VI, 19. Col. I, 27. — 2) *novi, ich weiss, kenne*, in interrogatione indir. Phil. I, 22. τί αἱρήσομαι, οὐ γνωρίζω. (Herodian. II, 1. 23. II, 14. 9. Plut. vit. Coriol. c. 23. Diod. Sic. I, 6 et 9.) Saepius non extat in N. T.

Γνῶσις, εως, ἡ, 1) *cognitio* a) universe Luc. I, 77. XI, 52. Rom. II, 20. XV, 14. 1 Cor. I, 5. VIII, 1. XVI, 6. 2 Cor. VI, 6. VIII, 7. Col. II, 3. 2 Petr. III, 18. (Diod. Sic. V, 67.) — b) de *cognitione subtiliori* 1 Cor. VIII, 7. 10. 11. XII, 8. XIII, 2. 8. — 2) per metonym. *id, quod cognoscitur*, ut: *doctrina, religio* 2 Cor. XI, 6. II, 14. IV, 6. X, 5. Phil. III, 8. — 3) *cognoscendi facultas, intelligentia* Rom. XI, 33. Eph. III, 19. — 4) *prudentia* 1 Petr. III, 7. 2 Petr. I, 5.

Γνώστης, ου, ὁ, *gnarus alicuius rei*. Semel in N. T. Act. XXVI, 3. μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον, γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ ἰουδαίους ἐθῶν i. e. νομίζω γὰρ, γνώστην ὄντα σε, de quo accusat. absoluto, cui praefigitur plerumque ὡς, cf. *Buttmann* §. 132. not. 5. *Matthiae* §. 568. p. 1120 sqq. ed. II. *Winer* p. 90. *Bornemann* in *Rosenm.* Repert. Vol. II. p. 285. (Hist. Susan. v. 42.)

Γνωστός, ἡ, όν, 1) *notus* Joh. XVIII, 15. 16. Act. I, 19. IX, 42. XV, 18. XIX, 17. XXVIII, 22. (Xen. Cyr. VI, 3. 4.) — γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, *scitote igitur* Act. II, 14. IV, 10. XIII, 38. XXVIII, 28. — LXX pro יִוָּדַע לָכֶם Ezech. XXXVI, 32. — τὸ γνωστόν, substant. [cf. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 267. p. 555. ed. II.] τοῦ θεοῦ, *cognitio Dei*, vel: *was von Gott erkennbar ist* Rom. I, 19. Ita ap. LXX Gen. II, 9. — 2) *familiaris, amicus* Luc. II, 44. XXIII, 49. Ita LXX pro מְיֻדָּע Ps. LXXXVIII, 8. — 3) *certus, indubitatus* Act. IV, 16.

Γογγύζω, f. *ύσω*, 1) *murmuro; clam et intra dentes aliquid profero, murmeln, brummen* a) universe: *γογγ. τι περί τινος, mussitare aliquid de aliquo, clandestinos sermones conferre de aliquo* Joh. VII, 32. — b) *indignationis* notione inclusa aa) absolute, de conquerentibus 1 Cor. X, 10. LXX pro הִתְאוֹנֵן Num. XI, 1. — bb) *κατά τινος, mussitare contra aliquem* Matth. XX, 11. cf. LXX Exod. XVI, 7. 8. — cc) *περί τινος de aliquo* Joh. VI, 41. 61. — dd) *πρός τινα λέγων* Luc. V, 30. — ee) sq. *μετ' ἀλλήλων, secum, inter se* Joh. VI, 43. (secum mussitare aliquid, secum murmurare Plaut. Milo III, 1. 119. Aul. I, 1. 13. Marc. Anton. II, 3. *μὴ γογγύζων ἀποθάνῃ*. Arrian. diss. epict. III, 26. *διαγογγύζω* Heliod. VII, 27. Verbum *γογγύζω* ionium, Atticis vero eius loco usurpatum esse *τονθορύζω* et *τονθρύζω*, docuit Phrynich. p. 358. ed. *Lobeck*.)

Γογγυσμός, *οῦ*, *ὁ*, 1) *murmur, clandestina disputatio* Joh. VII, 12. coll. v. 13. LXX pro תְּלֻנָּה Exod. XVI, 7-9. (Marc. Anton. IX, 37.) — 2) *indignatio, conquestio* Act. VI, 1. Phil. II, 14. *ἄνευ* vel *χωρὶς γογγυσμοῦ* sine indignatione i. e. animo promto ac lubenti 1 Petr. IV, 9. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 358.

Γογγυστής, *οῦ*, *ὁ*, *murmurator*. Semel in N. T. Jud. v. 15. ubi *γογγυσταί* sunt vel homines sorte sua non contenti et adversus conquerentes, vel qui doctoribus christianis obloquebantur atque conviciis eos proscindebant. (Theodotion Prov. XXVI, 21. ubi Aquila *τονθρυστής*.)

Γόης, *ητος*, *ὁ*, (praestigiator, incantator) *impostor*. Extat tantum 2 Tim. III, 13. (Aeschyl. Choeph. 818.)

Γολγαθᾶ, *Golgatha*, chald. גָּלְגַּלְתָּא hebr. גֻּלְגֹּלֶת i. e. *κρανίον*, calvaria i. e. *κρανίου τόπος*; nomen loci extra Hierosolymas, sed haud procul ab iis siti, in quo neci dari solebant malefici. Nomen nactus est ab ossibus maleficorum, quae ibi reperiebantur Matth. XXVII, 33. Joh. XIX, 17.

Γόμοῤῥα, *ας*, *ἡ* et *γόμοῤῥα*, *ων*, *τά*, *Gomorrha*, hebr. עֲמֹרָה, nomen urbis sitae olim cum quatuor aliis eodem loco, quo hodie est lacus Asphaltites Matth. X, 15. Marc. VI, 11. Rom. IX, 29. cet.

Γόμος, *ου*, *ὁ*, 1) *onus navis, merces navibus impositae* Act. XXI, 3. (Dem. 1283, 21. Herodot. I, 194.) — 2) ex adiunct. *merces* Apoc. XVIII, 11. Saepius non legitur. (de onere iumento imposito LXX pro מַשָּׂא Exod. XXIII, 5.)

Γονεύς, *έως*, *ὁ*, *pater*, pl. *οἱ γονεῖς*, *parentes* Luc. II, 41. Joh. IX, 2. 3. 23. Rom. I, 30. Eph. VI, 1. Col. III, 20. 2 Tim. III, 2. (Diod. Sic. III, 71. Xen. Mem. II, 2. 3 et 6.) — de accus. *γονεῖς* Matth. X, 21. Marc. XIII, 12. Luc. II, 27. XVIII, 29. Joh. IX, 8. pro Atticorum *γονέας* v. *Lobeck* ad Phryn. p. 69. *Matthiae* §. 83, a. p. 185. ed. II. *Buttm.* §. 47. not. 1. et gram. max. §. 52. not. 3. Vol. I. p. 196. *Winer* p. 84.

Γόνυ, νος et γόνατος, τό, genu, Hebr. XII, 2. — τιθέναι τὰ γόνατα flectere genua, iunctum cum προςεύχεσθαι de precantibus Luc. XXII, 41. Act. VII, 60. IX, 40. XX, 36. XXI, 5. — iunctum c. προςκυνεῖν Marc. XV, 19. ut προςπίπτειν τοῖς γόνασι Luc. V, 8. vel κάμπτειν τὰ γόνατα flectere genua, de iis, qui adorant Deum aut Jesum vel qui pro more istorum temporum flexis genubus orant Rom. XI, 4. XIV, 11. Eph. III, 14. Phil. II, 10. LXX in formula כָּרַע בֶּרֶךְ obvia Jes. XLV, 23. (Diod. Sic. I, 47. Xen. Cyr. VII, 3. 4.)

Γονυπετέω, ῶ, f. ήσω, (ex γόνυ et πέτω cado) *in genua procido.* Uti nimirum honoris exhibendi causa coram principibus vel coram Deo toto corpore sese prosternere solebant Orientis populi fere omnes, (הִשְׁתַּחֲוָה), ita, qui vel auxilium alicuius implorarent Matth. XVII, 14. Marc. I, 40. vel reverentiam suam significare vellent, in genua procidebant Matth. XXVII, 29. Marc. X, 17. cf. *Winer* Realw. p. 299. — (Polyb. XV, 29. 9. XXXII, 25. 7. Eurip. Phoen. 300.)

Γράμμα, τος, τό, (a γράφω, pictum Aelian. V. H. II, 3. et 44.) 1) *littera, der Buchstabe* Luc. XXIII, 38. Gal. VI, 11. (Diod. Sic. I, 81. III, 3.) — 2) *scriptum quodcunque, ein Schreiben, eine Schrift*, a) de libris Mosis Joh. V, 47. (ita de libro Xen. Mem. IV, 2. 1 et 8.) — b) de chirographo, syngrapha Luc. XVI, 6. 7. (ita de rationibus tabularum et de rationibus expensorum et impensorum Dem. 1202, 2. Lys. 906, 12.) — c) de epistola Act. XXVIII, 21. (Xen. H. G. I, 1. 15. Herodian. IV, 10. 3.) — d) de libris V. T. sacris aa) universe Joh. VII, 15. 2 Tim. III, 15. (Jos. Ant. X, 10. 4.) — bb) ratione habita *legis mosaicae scriptae* Rom. II, 27. et v. 29. περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι circumcisio, quae fit ope Spiritus div. non ad normam legis. Rom. VII, 6. οὐκ ἐν παλαιότητι γράμματος pro οὐκ ἐν γράμματι τῷ παλαιῷ vel τῷ πεπαλαιωμένῳ i. e. non ad normam legis scriptae antiquatae cf. *Winer* p. 91. *Gesen.* p. 644, 2. *Ewald* krit. Gram. d. hebr. Spr. Lips. 1827. 8. p. 572 sq. 2 Cor. III, 6. — 2) *τὰ γράμματα, doctrina, eruditio* [libris scriptis comprehensa et ex illis haurienda vel parata cf. *Passow* Vol. I. p. 296.] Act. XXVI, 24. (Cebet. Tab. c. 34. Eurip. Hippolyt. v. 954.) Saepius non legitur in N. T.

Γραμματεύς, έως, ὁ, 1) *scriba*, quo nomine insigniebatur in multis Asiae civitatibus magistratus, qui personam in senatu agebat primariam, leges in tabulas referebat, eas custodiebat et servabat, praelegebat etiam, quae in concione essent praelegenda Act. XIX, 35. (Aeschin. I, 8. Dem. 485, 18. Xen. H. G. VII, 1. 25.) — 2) ex significatione apud Judaeos post exilium usitata: *legis peritus, legis doctor* vel *interpres.* Habebant autem apud Judaeos *οἱ γραμματεῖς* curam legis, ita, ut non solum custodirent eam atque describendam curarent, sed etiam in causis cognoscendis et in locis codicis sacri difficilioribus interpretandis operam praestarent. Ex quibus cum sumerentur etiam

assessores synedrii magni, factum est, ut haud raro in N. T. libris *οἱ γραμματεῖς* una commemorentur cum *πρεσβυτέροις* et *ἀρχιερεῦσι.* Appellantur iidem etiam *νομικοί*, *νομοδιδάσκαλοι*, hebr. סוֹפְרִים 1 Chron. XXVII, 32. Esr. VII, 6. Neh. VIII, 1. (antiquitate vero hebraica 2 Sam. VIII, 17. XX, 25. סוֹפֵר dicebatur voluntatis regiae interpres, ad populum de voluntate regis referens, *Staatssecretair.*) Matth. II, 4. V, 20. VII, 29. XII, 38. al. — 3) *religionis doctor*, universe Matth. XIII, 52. *γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ οὐρ.* doctor recte imbutus disciplina regni div. et bene eruditus ad tradendam eam. XXIII, 34. — 4) *vir doctrina et sapientia excellens* 1 Cor. I, 20.

Γραπτός, ή, όν, scriptus. Legitur tantum Rom. II, 15. *τὸ ἔργον νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν* sc. *εἶναι* legis officia vel id, quod fieri vult lex, inscripta esse animis ipsorum.

Γραφή, ῆς, ἡ, (pictura Xen. Oec. X, 1. Aelian. V. H. II, 2. scriptura Herodian. I, 17. 9. Thuc. I, 134. in N. T.) *libri V. T., Codex librorum V. T.* addito *ἁγία* Rom. I, 2. Significantur ita a) libri sacri ipsi Matth. XXI, 42. Joh. V, 39. VII, 38. XX, 9. Act. VIII, 32. XVII. 2. 11. XVIII, 28. Rom. IX, 17. Gal III. 8. 22. IV, 30. 2 Tim. III, 16. Jac. II, 8. 1 Petr. II, 6. 2 Petr. I, 20. — b) synecdoch. *α*) doctrina, effatum scripturae sacrae Matth. XXII, 29. Marc. XII, 24. Luc. XXIV, 45. Joh. X, 35. XIX, 24. Act. I, 16. 1 Cor. XV, 3. 4. Jac. II, 23. — *β*) vaticinium, addito *προφητική* Rom. XVI. 26. nunc absolute Matth. XXVI, 54. 56. Marc. XIV, 49. Luc. IV, 21. XXIV, 27. 31.

Γράφω, f. *ψω,* (sculpo: ich kratze, ritze Hom. Iliad. VI, 169.) 1) *scribo* i. e. a) *litteras pingo, litteras exaro, Züge, Schriftzüge machen* Joh. VIII, 6. *τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.* v. 8. *οὕτω γράφω* 2 Thess. III. 17. (Xen. Mem. IV, 2. 20. Dem. 121, 22.) — b) sq. acc. rei, *scribo aliquid* i. e. aa) *litteris mando, ich schreibe etwas, ich schreibe etwas nieder α*) universe *αα*) plene Joh. XIX, 22. *ὃ γέγραφα, γέγραφα.* XX, 30. 31. XXI, 24. — 1 Cor. IV, 6. *ὑπὲρ ὃ γέγραπται,* i. e. ultra id, quod scriptum est [sc. paulo ante a me cf. v. 1.] cf. *Winer* p. 68. *Buttm.* §. 135, 5. *Matthiae* §. 473. p. 884. ed. II. — v. 14. IX, 15. 2 Cor. XIII, 10. Apoc. I, 3. 19. — X, 4. *μὴ αὐτὰ γράψῃς* XX, 13. (Herodian. I, 17. 1. *γράφει, ὅσους* [i. e. nomina virorum, quos] *χρὴ τῆς νυκτὸς φονευθῆναι.* Xen. H. G. III, 3. 10.) — *τὶ εἴς τι, etwas in etwas hineinschreiben* Apoc. I, 11. — *τὶ ἐπί τινος,* ut *ἐπὶ τῶν μετώπων*, etwas *auf die Stirnen* schreiben Apoc. XIV, 1. *τὶ ἐπί τι, etwas auf etwas schreiben*, ut *ἐπὶ τὸ βιβλίον* i. e. auf die Buchrolle Apoc. XVII, 8. *ἐπὶ τὴν ψῆφον* II, 17. *ἐπ' αὐτόν* III, 12. *ἐπὶ τὸ μέτωπον* XVII, 5. — XIX, 16. — *γεγραμμένος ἔν τινι aufgezeichnet in etwas* Apoc. I, 3. (Plut. vit. Cicer. c. 37. *τὰ μὲν οὖν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γεγραμμένα τοιαῦτά ἐστιν.*) — *γεγραμμένος ἐν* [et Apoc. XVII, 8. *ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς*] *τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς* Apoc. XIII, 8.

XX, 2. 15. XXI, 27. XXII, 17. 19. — ratione habita huius libri vitae in coelis asservati ex mente Judaeorum Luc. X, 20. dicitur: χαίρετε, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς. — ββ) sequente oratione directa Luc. I, 63. ἔγραψε λέγων· ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Joh. XIX, 21. ἦν δὲ γεγραμμένον· ἰησοῦς — ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδ. Apoc. XIV, 13. XXI, 5. — Luc. XVI, 6. γράψον· πεντήκοντα sc. βάτους ὀφείλω. v. 7. — Joh. XIX, 21. μὴ γράφε· ὁ βασιλεὺς τῶν ἰουδαίων· ἀλλ᾽ ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· κ. τ. λ. — γγ) absolute Apoc. X, 4. — δδ) seq. dat. commodi Luc. I, 3. — β) de effatis, quae scripta leguntur in libris V. T. αα) universe 1 Cor. X, 11. — sq. ὅτι Rom. IV, 23. 1 Cor. IX, 10. (Xen. Anab. II, 3. 1. — Ages. VII, 1. ubi ὡς.) — sq. διά c. genit. auctoris Luc. XVIII, 31. seq. περί c. genit. personae, de qua scriptum est aliquid Matth. XXVI, 24. Marc. XIV, 21. Joh. V, 45. Act. XIII, 29. — sq. ἐπί τινα *de aliquo* Marc. IX, 12. 13. et ἐπί τινι *de aliquo* Joh. XII, 16. — sq. dat. simplici Luc. XVIII, 31. τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα — τῷ υἱῷ τῶν ἀνθρώπων alii: es wird alles vollendet werden, was geschrieben ist — auf i. e. in Bezug auf den υἱὸς τ. ἀ. [*Winer* p. 84.], alii: es wird *an* des Menschensohn erfüllet werden alles, was geschrieben ist, alii: es wird *von* des Menschensohn [τῷ υἱῷ i. q. ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τῶν ἀνθρώπων] alles vollendet werden, was etc. — sq. accus. *scribere de aliquo, de aliqua re* Joh. I, 46. ὃν ἔγραψε μωϋσῆς. Rom. X, 5. μωϋσῆς γράφει τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου. (Ita scribere aliquem Cic. ad Attic. XII, 49. Horat. Od. I, 6. 1. Poteris etiam conferre εἰπεῖν τινα dicere de aliquo Hom. Iliad. VI, 479. 480. λάσκειν τινά Eurip. Androm. v. 671. Greg. Corinth. in Commentar. ad Hermogen. περὶ μεθόδου δεινότητος [Orat. gr. Vol. VIII. p. 883.] vid. Lamb. Bos. de ellips. p. 199. ed. *Schäfer*. Idem ad Gregor. Corinth. p. 128. 129. ad Theocrit. p. 225. *Matthiae* §. 416. p. 763. ed. II. — Dici vero etiam λέγειν τινά τι, εἰπεῖν τινα sic, ut sit: dicere aliquid *in* aliquem, docet *Herm.* ad Soph. Oedip. Col. 1404. Philoctet. v. 905.) — ββ) in formula solemni in locis V. T. excitandis: γέγραπται, γεγραμμένον ἐστί, vel διά c. genit. auctoris Matth. II, 5. vel περί τινος *de aliquo* Matth. XI, 10. Luc. VII, 27. — vel ἐν c. dat. libri Marc. I, 2. Luc. II, 23. III, 4. X, 26. XXIV, 44. Joh. VI, 45. VIII, 17. X, 34. XV, 25. Act. I, 20. VII, 42. XIII, 33. XXIV, 14. 1 Cor. IX, 9. Gal. III, 13. Hebr. X, 7. — vel οὗ, *ubi, in quo* Luc. IV, 17. — vel absolute: γέγραπται, γεγραμμένον ἐστί i. e. *scriptum legitur in libris sacris*, τὸ γεγραμμένον, ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, *id, quod scriptum legitur in libris sacris* Matth. IV, 4. 6. 7. 10. XXI, 13. XXVI, 31. Marc. VII, 6. XI, 17. XIV, 27. Luc. IV, 4. 8. 10. XIX, 46. XXIV, 46. Act. XV, 15. Rom. I, 17. II, 24. III, 4. 10. IV, 17. VIII, 36. IX, 13. 32. X, 15. XI, 8. 26. XII, 19. XIV, 11. XV, 3. 9. 21. 1 Cor. I, 19. 31. II, 9. III, 19. X, 7. XV, 45. 54. 2 Cor. IV, 13. VIII, 15. IX, 9. Gal

III, 10. 13. IV, 22. 27. 1 Petr. I, 16. — Luc. XX, 17. XXII, 37. Joh. II, 17. VI, 31. XII, 14. —

bb) *scribendo compono*, sq. accus. α) universe, ut *βιβλίον ἀποστασίου* Marc. X, 4. *αἰτίαν* i. e. *τίτλον τῆς αἰτίας* Matth. XXVII, 37. *ἐπιγραφήν* Luc. XXIII, 38. *τίτλον* Joh. XIX, 19. — XXI, 25. Act. XXIII, 25. Rom. XVI, 22. 2 Petr. III, 1. (Plut. vit. Caesar. c. 54. bis. vit. Alex. c. 39. vit. Cicer. c. 47. vit. Demetr. c. 18. Xen. H. G. VI, 4. 37. Ages. I, 1.) — β) *ἐντολήν τινι*, *legem scribere alicui* αα) plene Marc. X, 5. 1 Joh. II, 7. 8. 2 Joh. v. 5. (*νόμον γράφειν* Aelian. V. H. VI, 10. Xen. H. G. II, 3. 21.) — ββ) minus plene Marc. XII, 19. Luc. XX, 28. (Aelian. V. H. XIII, 24.) —

c) *scribo alicui*, *scribo ad aliquem* aa) universe α) seq. dat. pers. Rom. XV, 15. 2 Cor. II, 4. VII, 12. Gal. VI, 11. Philem. v. 21. 1 Petr. V, 12. 2 Petr. III, 15. 2 Joh. v. 12. 3 Joh. v. 9. 13. Jud. v. 13. Apoc. II, 1. 8. 12. 18. III, 1. 7. 14. (Plut. vit. Pomp. c. 29. et γρ. πρός τινα Plut. vit. Cicer. c. 40. et Apophth. Moral. T. II. p. 8. ed. *Tauchn.*) — β) seq. dat. pers. et ὅτι 1 Joh. II, 12. 13. 14. — γ) seq. dat. pers. et acc. rei 2 Cor. I, 13. II, 3. Gal. I, 20. Phil. III, 1. 1 Tim. III, 14. 1 Joh. I, 4. II, 1. 21. — δ) absolute 2 Cor. II, 9. (Plut. vit. Cicer. c. 37.) — bb) de personis, litteris certiorem aliquem facientibus: *schriftlich melden* od. *anzeigen* α) seq. acc. rei Act. XV, 23. — β) seq. dat. pers. et περί c. genit. rei Act. XXV, 26. bis. 1 Cor. VII, 1. περὶ δὲ ὧν [cf. *Winer* p. 68. *Buttm.* §. 135. 5. *Matthiae* §. 473. p. 884. ed. II.] ἐγράψατέ μοι. 2 Cor. IX, 1. 1 Joh. II, 26. — cc) de hominibus scribendo praecipientibus alicui aliquid, *schriftlich anweisen* α) seq. dat. pers. et infinit. Act. XVIII, 27. 1 Cor. V, 9. 11. — β) seq. dat. pers. et acc. rei 1 Cor. XIV, 37. — dd) de doctore litteris edocente aliquem 1 Thess. IV, 9. περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν ἔχετε γράφειν ὑμῖν et V, 1. ὑμῖν γράφεσθαι. Habere etiam Graecos in talibus nunc infinit. activi, nunc infinit. passivi, auctores sunt *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 54. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. p. 151. ed. Lips. *Buttm.* §. 127. no. 3. *Winer* p. 137. not. 1.

2) *inscribo*, *ich schreibe auf etwas*, *ich beschreibe etwas* i. q. ἐπιγράφω, [ut γραμματεῖον auf eine Schreibtafel Herodian. I, 17. 4. σκῦλα auf die erbeuteten Waffen Eurip. Phoen. v. 583. ed. *Pors.* et ad h. l. *Schäfer.* Eurip. Iph. Aul. v. 35. coll. v. 98.] Apoc. V, 1. βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν i. e. *ein Buch*, *das auf der innern und auf der Rückseite beschrieben war.*

Γραώδης, ους, ὁ, ἡ, (a γραῦς *anus*) *anilis.* Semel in N. T. 1 Tim. IV, 7. (Strabo I. p. 32. A.)

Γρηγορέω, ῶ, f. ήσω, *vigilo* a) pp. Matth. XXIV, 43. XXVI, 38. 40. 41. Marc. XIII, 34. XIV, 34. 37. 38. Luc. XII, 37. 39. Jos. Arch. XI, 3. 4. Apollon. de Synt. III, 27. Synes. Epist. XIX.

p. 66. B. Plut. Apophth. Moralium T. II, p. 20. ed. *Tauchn.*) — b) metaph. α) i. e. *attendo, solers*, vel *strenuus sum* Matth. XXIV, 42. XXV, 13. Marc. XIII, 35. Act. XX, 31. 1 Cor. XVI, 13. 1 Thess. V, 6. 1 Petr. V, 8. Apoc. III, 2. 3. XVI, 15. — sq. ἐν Col. IV, 2. Ita LXX pro שָׁקַד Jes. XXIX, 20. Jerem. I, 12. — β) pro: *vivo* 1 Thess. V, 10. Usos esse huius vocabuli loco Graecos antiquiores perf. et plusq. pers. 2. verbi ἐγείρω, ἐγρήγορα, ἐγρηγόρειν et formatum esse a Graecis serioribus praesens γρηγορέω ab ἐγρήγορα, docent Grammatici cf. *Buttmann* sub ἐγείρω §. 101. *Lobeck* ad Phryn. p. 118. 119. Saepius non extat in N. T.

Γυμνάζω, f. άσω, (a γυμνός, nudus; nudo corpore exerceo me in palaestra et τοῖς ἀγῶσι me adsuefacio, deinde omnino) *exerceo me in aliqua re, adsuefacio me rei*, sq. πρός c. acc. 1 Tim. IV, 7. Hebr. V, 14. αἰσθητήρια γεγυμνασμένα sensus consuetudine exercitati. — Hebr. XII, 11. 2 Petr. II, 14: καρδία πλεονεξίας γεγυμνασμένη animus lucri studio exercitatus, vel: animus exercitatus in artibus satisfaciendi avaritiae desideriis. De particip. passivi secum habente genitiv. v. *Winer* p. 78. *Matthiae* §. 346, not. 1. p. 655. ed. II. Saepius non legitur. (Arrian. diss. epict. III, 8 et 12. I, 26. 3. Xen. Cyr. I, 2. 10. Athen. I. p. 25. D.)

Γυμνασία, ας, ἡ, (pp. exercitatio in palaestra; in N. T.) *exercitatio*. Semel in N. T. 1 Tim. IV, 8. γυμνασία σωματικὴ corporis exercitatio. Alii h. l. de Christianis, qui Essenorum placita sequentes abstinendo a cibis, a matrimonio aliisque rebus, corpus suaviter afficientibus, sanctitatis eximiae laudem aucupabant; alii contra de exercitatione athletarum, quorum quippe inter alia erat, mitioribus cibis uti, venere abstinere, oleo corpus ungere, cogitandum esse monent. Prior ratio praeplacet; veram enim εὐσέβειαν v. 9. fucata praestare Apostolus docet. (Dixisse Graecos γυμνάσιον et γυμνασία, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 517.)

Γυμνητεύω, f. εύσω, *nudus sum*, de eo, qui *male vestitus* est 1 Cor. IV, 11. (ὅπλον i. e. inermis sum Nicet. Annal. X, 6.)

Γυμνός, ή, όν, 1) *nudus* a) pp. de eo, qui vel nullis plane vestibus indutus est Marc. XIV, 51. 52. LXX pro עָרוֹם Job. XXXI, 19. (Xen. Ages. I, 28.) tum de eo, qui *veste exteriori carens*, sola interiori (כֻּתֹּנֶת Hebraeis dicta, Gr. χιτών, Lat. tunica) indutus est Joh. XXI, 7. Ita LXX et hebr. עָרוֹם 1 Sam. XIX, 24. (Aelian. V. H. VI, 11. Xen. Anab. I, 10. 3.) — denique *male vestitus* dicitur γυμνός Matth. XXV, 36. 38. 43. 44. Act. XIX, 16. Jac. II, 15. Ita LXX et hebr. עָרוֹם Job. XXII, 6. XXIV, 10. — b) trop. pro: *corpore carens* 2 Cor. V, 3. Uti enim tam N. T. scriptoribus, quam philosophis graecis corpus dicitur domicilium et vestimentum animi, ita his aeque atque illis animus vinculis corporis liberatus dicitur γυμνὸς τοῦ σώματος cf. Plato Cratyl. c. 20. ed. *Fischer*. — 2) metaph. *manifestus* Hebr. IV, 13.

πάντα δὲ γυμνὰ — τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. Ita LXX Iob. XXVI, 1. — 3) merus, 1 Cor. XV, 37. γυμνὸς κόκκος, ex opp. τοῦ σώματος τοῦ γενησομένου (Clemens I. Ep. ad Corinth. p. 34.) — 4) adhibetur haec vox in imaginibus, quibus describitur misera hominis a virtutis christianae studio alieni conditio Apoc. III, 17. XVI, 15. XVII, 16.

Γυμνότης, ητος, ἡ, *nuditas*, *vestium penuria* Rom. VIII, 35. 2 Cor. XI, 27. — Apoc. III, 18. ἡ αἰσχύνη τῆς γυμνότητός σου, ubi vocabulo generis αἰσχύνη per appositionem additur vocab. speciei τῆς γυμνότητός σου i. e. turpitudo, quae est vel cernitur in nuditate tua cf. *Gesen.* p. 677, b. — LXX בְּעֵירֹם ἐν γυμνότητι Deut. XXVIII, 48.

Γυναικάριον, ου, τό, *mulier‍cula* 2 Tim. III, 6.

Γυναικεῖος, εία, εῖον, *muliebris*. Semel in N. T. 1 Petr. III, 7. σκεῦος ἀσθενέστερον τὸ γυναικεῖον, q. l. ex iudaica dicendi ratione uxor dicitur vas mariti vid. σκεῦος, atque τὸ γυναικεῖον est i. q. ἡ γυνή. Ita LXX γυναικεῖος pro אִשָּׁה Levit. XVIII, 22. Deut. XXII, 5. (Xen. Mem. II, 7. 5.)

Γυνή, αικός, ἡ, 1) *femina*, *mulier*, nomen sexus, Matth. V, 28. Act. V, 14. VIII, 3. al. — (Xen. Mem. II, 1. 30.) — 2) cum genit. nominis vel pron. item cum verbo ἔχειν, denique cum adiect. ὕπανδρος rationem significat, quae est mulieris alicuius ad virum aliquem, hinc a) *sponsa alicuius* Matth. I, 20. Luc. II, 5. (Xen. H. G. IV, 1. 7.) — b) *uxor* Matth. V, 28. 31. 32. XIV, 3. XVIII, 25. Luc. I, 18. 24. VIII, 3. Rom. VII, 2. 1 Cor. VII, 2. (Xen. Anab. I, 2. 12.) — c) de *vidua* α) absol. Matth. XXII, 24. 29. 30. 32. et loc. parall. — β) addito χήρα, Luc. IV, 26. — d) γυνὴ πατρός, *noverca* 1 Cor. V, 1. Ita אֵשֶׁת אָב Levit. XVIII, 8. — 3) vocat. ὦ γύναι, *mulier*, adhibetur in allocutionibus nunc indignantis, Luc. XXII, 57. nunc observantiae et reverentiae significandae causa Joh. II, 4. XIX, 26. (Hom. Iliad. III, 204. Xen. Cyr. V, 1. 6.) — 4) metaph. in ratione describenda, quae Christum inter et coetum cultorum eius est, ille sponsus, hic sponsa appellatur Apoc. XIX, 7. XXI, 9. Eadem imagine V. T. libri utuntur de ratione, quae Deum inter et populum israeliticum erat.

Γώγ, *Gog*. Semel in N. T. Apoc. XX, 8. Significatur in libris V. T. Ez. XXXVIII, 5. hoc nomine rex populi Magog, habitantis in regionibus a Palaestina remotioribus; a vero tamen non alienum prorsus videtur, nonne Magog, ut σκυθῶν, veteres insignivisse nationes plures septentrionem versus degentes. In N. T. ad Antichristi causam et personam hoc nomen transfertur.

Γωνία, ας, ἡ, *angulus*, ut nostrum, *Winkel*, sensu duplici dicitur a) pro *Ecke* Matth. VI, 5. XXI, 42. Marc. XII, 10. Luc. XX, 17. Act. IV, 11. 1 Petr. II, 7. ubi κεφαλὴ γωνίας, ut ראשׁ פִּנָּה caput anguli est: lapis angularis et praeminens Apoc. VII, 1. XX, 8. αἱ τέσσαρες γωνίαι τῆς γῆς, i. e. quatuor plagae terrae (Xen. de rep. Lac. XII, 1.) — b) pro: *locus abditus* Act. XXVI, 26. (Arrian. diss. epict. II, 12. 17.)

Δ.

Δαβίδ, ὁ, et δαυΐδ, [cf. *Griesbach*, item *Schulz* ad Matth. I, 1.] *Davides*, hebr. דָּוִד, etiam idque post exilium דָּוִיד cf. *Gesen.* Lehrgeb. p. 51. Nomen pr. regis Israelitarum celeberrimi a) universe Matth. I, 1. 6. 17. — b) Formulae notandae aa) ἐν δαβὶδ λέγων i. e. *in libro, qui a Davide nomen habet*, vel *a D. compositus est* = *in libro Psalmorum Davidis dicens* Hebr. IV, 7. — bb) ὁ υἱὸς δαβίδ i. e. *proles Davidis, e familia Davidis oriundus* α) universe Matth. I, 20. — β) nomen Messiae, quem quippe e familia Davidis oriundum putabant Judaei Matth. IX, 27. XII, 23. XV, 22. XX, 31. XXI, 9. 15. XXII, 42. Marc. IV, 47. 48. XII, 35. Luc. XVIII, 38. 39. XX, 41. — Eodem sensu idem dicitur ἡ ῥίζα δαβίδ Apoc. V, 5. XXII, 16. cf. *Bertholdt* Christol. Judaeorum Jesu et Apost. aetate p. 30. — Cum denique Judaei Messiam auctorem futurum esse sperarent temporum, quae Davide regnante vidissent ipsorum patres, felicitate et omnis generis bonis insignium, cum Messia venturam τὴν βασιλείαν τοῦ δαβίδ Marc. XI, 10. vel datum iri illi τὸν θρόνον δαβίδ Luc. I, 32. vel reparatum iri ab illo dicebant τὴν σκηνὴν δαβίδ Act. XV, 16. coll. Amos. IX, 11. 12. ipse vero Messias habere dicitur τὴν κλεῖδα τοῦ δαβίδ Apoc. III, 7. imagine ducta a re publica iudaica et verbis Jes. XXII, 22. ad q. l. v. *Gesen.* Lectu dignissima de Davide habet *Winer* bibl. Realw. p. 159.

Δαιμονίζομαι, f. *ίσομαι*, forma serioris aevi pro antiquiori δαιμονιᾶν cf. *Blomfield* ad Aeschyl. Choeph. v. 558. Sept. c. Theb. v. 1003. — a numine vel daemone agitor, in der Gewalt eines Dämon sein, Philem. ap. Stob. Ecl. p. 196. ἄλλος κατ᾽ ἄλλην δαιμονίζεται τύχην. In N. T.) a δαιμονίῳ vel *malo genio vexor*, vid. δαιμόνιον. Dicebantur autem Judaeis Christi et Apostolorum aetate viventibus δαιμονίζεσθαι, qui morbis gravioribus, ut insania, melancholia, paralysi, epilepsia, surditate, coecitate laborabant. Quorum malorum auctorem Satanam cum haberet superstitio Judaeorum, homines eiusmodi obsideri dicebantur a malo genio; hinc iidem in N. T. dicuntur καταδυναστεύεσθαι ὑπὸ τοῦ διαβόλου Act. X, 38. ὀχλοῦσθαι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων Act. V, 16. ἔξελθε τὸ πνεῦμα Luc. IV, 35. XI, 34. — Legitur δαιμονίζομαι Matth. IV, 24. VIII, 16. 28. 33. IX, 32. XII, 22. XV, 22. Marc. I, 32. V, 15. 16. 18. Luc. VIII, 36. Joh. X, 21. sunt tamen, qui Joh. l. l. δαιμόνιον ἔχειν v. 20. et δαιμονίζεσθαι esse censeant i. q. μαίνεσθαι, exclusa mali genii notione, cum permutentur hoc loco δαιμονίζεσθαι et μαίνεσθαι. Cf. *Winer* bibl. Realwörterb. p. 101. *Fritzsche* IV. Evv. Vol. I. p. 193 sq. (Joseph. Arch. VIII, 2. 5. Plut. de fluv. Mor. VI. p. 457. ed. *Tauchn.*)

Δαιμόνιον, *ίου*, *τό*, (neutrum adiect. *δαιμόνιος*, praefixo artic. i. q. *ὁ δαίμων*) 1) *numen, deus* i. e. *ein Gott* Act. XVII, 18. *ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι*. 1 Cor. X, 20. 21. Apoc. IX, 20. (Diod. Sic. XX, 20. Aelian. V. H. XII, 57. Xen. Mem. I, 1. 1.) — Honorem divinum cum ex sententia Judaeorum seriorum sibi arrogassent genii mali [cf. LXX Ps. XCVI, 5. Baruch. IV, 7. *de Wette* bibl. Dogm. §. 173. p. 148. ed. II.] uti omnis generis malorum et vitiositatis, ita etiam idololatriae auctores habiti, factum est, ut sensu iudaico *δαιμόνιον* diceretur 2) *malus genius, angelus malus, Satanae imperio subiectus*. Habebantur autem genii mali, *δαιμόνια* nunc, nunc *δαίμονες*, nunc *πνεύματα πονηρά* vel *ἀκάθαρτα* appellati, auctores tum vitiositatis omnis, tum miseriae cuiuscunque, maxime morborum graviorum [vid. *δαιμονίζομαι* coll. Jos. Ant. VI, 8. 2. VI, 11. 3.] a) universe Luc. IX, 1. X, 17. 1 Tim. IV, 1. Jac. II, 19. Apoc. XVI, 14. (LXX Ps. XCVI, 5. Tob. III, 8. VI, 7. VIII, 3. Baruch. IV, 7. 35. Jos. Ant. VIII, 2. 5.) — b) formulae notandae aa) *δαιμόνιον ἔχειν*, *in se habere malum genium* i. e. *obsideri a malo genio* i. q. *δαιμονίζεσθαι*. Ita *α*) de hominibus, quorum corpus genium malum ingressum esse putabant Judaei sic, ut morborum gravissimorum auctor existeret Luc. IV, 33. VIII, 27. — *β*) de personis, quae vel ita loquuntur vel tales se gerunt, ut insanire vel a malo genio vexari credas Matth. XI, 18. Luc. VII, 33. Joh. VII, 20. coll. Marc. III, 21. — *γ*) de Jesu, qui, ut Judaeorum malitia calumniabatur, malum genium, ipsum obsidentem, adiutorem habet in miraculis patrandis et actus ab eo impia et horrenda dictu eloquitur Joh. VIII, 48. 49. 52. — Joh. X, 21. *ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;* q. l. *δαιμόνιον* legitur propterea, quod non tam homo obsessus, quam malus genius, ipsum obsidens, miraculorum auctor habebatur vel e verbo *δαιμονίζομαι* praecedente repetendum est *ἔχων*. — bb) *δαιμόνιον εἰσέρχεται εἴς τινα* i. e. *malus genius ingreditur corpus alicuius*, legitur haec formula, ubi malus genius corpore hominis sic potitur, ut morborum gravissimorum auctor existat Luc. VIII, 32. 33. (Jos. Ant. VI, 11. 2. et de bell. iud. VII, 6. 3.) — cc) *ἐξέρχεσθαι* vel *ἐκβληθῆναι ἔκ τινος* vel *ἀπό τινος*, *exire* vel *eiici* dicitur malus genius *ex aliquo*, ubi, quem obsedisset et morbo graviori afflixisset, prosperam valetudinem recuperabat Matth. IX, 33. XVII, 18. Marc. VII, 29. 30. Luc. VIII, 2. 33. 35. IV, 35. 41. (Jos. Ant. VIII, 2. 5.) — dd) *ἐκβάλλειν τὸ δαιμόνιον* i. e. *eiicere* vel *exire iubere* dicitur is, qui, quem a malo genio obsideri et per eundem morbo graviori affligi putarent Judaei, ita ab eo liberaret, ut prosperam recuperaret valetudinem Matth. VIII, 22. IX, 34. X, 8. XII, 24. 27. Marc. I, 34. XVI, 17. Luc. IX, 49. XI, 14. 15. 18. 19. 20. XIII, 32. (Jos. Ant. VII, 11. 2.) — ee) *πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου*,

πνεύματα δαιμονίων i. e. *Spiritus genii impuri*, *Spiritus malorum geniorum*, in quibus, quamnam Spirituum speciem vel classem in mente habuerit auctor, addito genitivo significat Luc. IV, 33. Apoc. XVI, 14. v. *Herm.* ad Vig. p. 880. coll. *Winer* p. 146 sq.

Δαιμονιώδης, ους, ὁ, ἡ, (Graecis, ad numen pertinens, divinus v. δαιμόνιον; in N. T.) *ad malos angelos pertinens*, *a malis geniis proficiscens*, *diabolicus*. Semel in N. T. Jac. III, 15.

Δαίμων, ονος, ὁ, ἡ, (apud Graecos numen, ein Gott Hom. Iliad. I, 222. numen tutelare, cuique homini nato additum pro monitore vigile atque morum et institutorum censore [ἀγαθοδαίμων, εὐδαίμων] Dem. 415, ult. numen malignum, asperum et infensum alicui [κακοδαίμων] Dem. 124, 26. in N. T. sensu iudaico, v. δαιμόνιον) *genius malus*, *angelus malus* Matth. VIII, 31. Marc. V, 12. Luc. VIII, 29. Apoc. [XVI, 14. e lect. vulg.] XVIII, 2. Saepius non legitur in N. T.

Δάκνω, f. δήξομαι, *mordeo*, (pp. Aelian. V. H. XIV, 4. Xen. Anab. III, 2. 18.) metaph. pro *iniuria* vel *molestia afficio* Gal. V, 15. εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε (Arrian. diss. epict. II, 22. Xen. Cyr. I, 4. 13.)

Δάκρυ, υος, τό, [cuius formae dativus legitur Luc. VII, 38. 44. ut Hom. Iliad. X, 566. Dem. 872, ult.] et δάκρυον, ύου, τό, *lacryma*. Marc. IX, 24. Luc. VII, 38. 44. Act. XX, 19. 31. Hebr. V, 7. XII, 17. — 2 Cor. II, 4. 2 Tim. I, 4. Apoc. VII, 17. XXI, 4. Saepius non extat in N. T. — Apud LXX pro דִּמְעָה Ps. VI, 7. (Aelian. V. H. XIV, 22. Xen. Oec. X, 8.)

Δακρύω, f. ύσω, *lacrymor*, *fleo*. Semel in N. T. Joh. XI, 35. (Herodian. VI, 4. 3. Xen. Cyr. III, 1. 7.)

Δακτύλιος, ου, ὁ, *annulus*. Legitur tantum Luc. XV, 2. de annulo obsignatorio habent LXX pro טַבַּעַת Gen. XLI, 42. (Diod. Sic. V, 27. Xen. Anab. IV, 7. 27.) De annulis Hebraeorum v. *Winer* Realw. p. 579.

Δάκτυλος, ου, ὁ, *digitus*, Matth. XXIII, 4. Marc. VII, 33. Luc. XI, 46. Joh. VIII, 6. XX, 25. 27. (Lucian. Dial. Deorr. XXII, 2. Xen. d. re eq. VI, 8.) ὁ δάκτυλος τοῦ Θεοῦ ut אֶצְבַּע אֱלֹהִים per imaginem dicitur pro: *potentia*, *vis divina* Luc. XI, 20. coll. Exod. VIII, 15. et Ps. VIII, 4. atque ibi LXX.

Δαλμανουθά, ἡ, *Dalmanutha*, nomen oppiduli vel vici haud procul ab urbe Magdala siti Marc. VIII, 10. coll. Matth. XV, 39.

Δαλματία, ας, ἡ, *Dalmatia*, provincia Europae ad mare adriaticum sita, contermina Macedoniae et Mysiae superiori a Liburnia Titio flumine separata 2 Tim. IV, 10. Missus huc erat a Paulo Titus, ut religionis christianae notitia imbueret huius terrae incolas.

Δαμάζω, f. *άσω*, (a *δαμάω*) *domo*. Ter in N. T. legitur a) pp. Marc. V, 4. Jac. III, 7. (Xen. Mem. IV, 1. 3.) — b) *coercendi* sensu, *γλῶσσαν* Jac. III, 8. (Hom. Iliad. IX, 492.)

Δάμαλις, *εως*, *ἡ*, (a *δαμάω*) *vacca*, *iuvenca*. Extat tantum Hebr. IX, 13. LXX pro עֶגְלָה Jes. VII, 21. XV, 5. פָּרָה Hos. IV, 16. (Lucian. Dial. Deorr. III, 1. XX, 11.)

Δάμαρις, *ιδος*, *ἡ*, *Damaris*, nom. pr. mulieris Atheniensis, a Paulo ad christianae religionis professionem adductae Act. XVII, 34.

Δαμασκηνός, *ή*, *όν*, *Damascenus*, *Damasco oriundus* 2 Cor. XI, 33.

Δαμασκός, *οῦ*, *ἡ*, *Damascus*, hebr. דַּמֶּשֶׂק, civitas antiquissima Gen. XIV, 15. XV, 12. et celeberrima, sita in planitie amoenissima et fertilissima inter Libanum et Antilibanum, in ea Syriae parte, quae in libris sacris Syria Damascena — אֲרַם דַּמֶּשֶׂק 2 Sam. VIII, 9. — a Strabone Libr. XVI. p. 1095. Coelesyria appellatur. Haec urbs, regibus nunc suis usa, nunc Davidis, nunc Jerobeami II[di], nunc Assyriorum, Babyloniorum, Persarum, Seleucidarum, Romanorum imperio subiecta, Pauli vero tempore ab Areta, rege Arabiae et socero Herodis Antipae expugnata tantam habuisse dicitur Judaeorum multitudinem, ut Josephus Bell. iud. II, 35. Nerone imperante a Damascenis Judaeorum decem millia, collecta forte in thermis publicis, trucidata esse narret — Act. IX, 2 sqq. XXII, 5. 2 Cor. XI, 32. Gal. I, 17.

Δάν, *ὁ*, *Dan*, hebr. דָּן nom. pr. quinti ex filiis Jacobi, nati ex ancilla Bilha. In recensu tribuum israeliticarum Apoc. VII, 6. tribus Danitarum non legitur, omissa vel negligentia librariorum legentium *ΜΑΝ* pro *ΔΑΝ*, vel quod auctor noluit publice commemorare, quos idololatriae apud suos olim auctores fuisse nosset.

Δανείζω, f. *είσω*, *mutuam do pecuniam*, vel sine usuris Luc. VI, 34. 35. (Aelian. V. H. IV, 1. Xen. Symp. IV, 45. et Cyr. III, 1. 34. vel cum usura *ἐπὶ τόκῳ* Dem. 13, 19.) *δανείζομαι*, *mutuam sumo pecuniam*, vel ut nihil dem usurae, ita Matth. V, 42. (Theophr. XVI [XX], 3. vel ut dem usuram Diod. Sic. I, 79. Xen. Mem. II, 7. 2.) cf. *Lobeck* ad Phryn. 468.

Δάνειον, *ου*, *τό*, (a *δάνος*, donum, Gabe; neut. adiectivi *δάνειος*) *mutuum datum*, *aes alienum*. Extat tantum Matth. XVIII, 27. (Diod. Sic. I, 79.)

Δανειστής, *οῦ*, *ὁ*, (a *δανείζομαι*) *creditor*, *foenerator*. Semel in N. T. Luc. VII, 41. LXX pro נֹשֶׁה 2 Regg. IV, 1. (Herodian. VII, 7. 7. Lucian. Dial. Mort. XXVII, 10.) cf. *Lobec*. ad Phryn. p. 468.

Δανιήλ, *ὁ*, *Daniel*, hebr. דָּנִיֵּאל vel דָּנִאֵל nom. pr. prophetae V. T. exilii tempore viventis Matth. XXIV, 15. Marc. XIII. 14.

Δαπανάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *δαπάνη*) *sumtus facio*, *insumo*, *impendo*. Marc. V, 26. — *ἐπί τινι propter aliquem*, *alicuius*

gratia Act. XXI, 24. — ὑπέρ τινος 2 Cor. XII, 15. (εἴς τι Aelian. V. H. IX, 9. Xen. Anab. I, 3. 3. ἀμφί τινος Xen. Anab. I, 1, 8.) — ἔν τινι, *sumtum ponere in aliqua re* i. q. τιθέναι τὰ χρήματα ἔν τινι Jac. IV, 3. (ita: impendere pecuniam in obsonio Pandect. XXIV, 1. 31. — De τιθέναι ἔν τινι et de ἔν τινι pro τινί cf. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 124. 125. et de δαπανᾶν τί τινι *Passow* I. p. 306.) — sensu malo: *profundo* sq. accus. Luc. XV, 14. (Thuc. VII, 47. Dem. 1023, 14.)

Δαπάνη, ης, ἡ, (a δάπτω) *sumtus, impensa.* Semel in N. T. Luc. XIV, 28. LXX ita pro נִפְקְתָא Esdr. VI, 4. (Diod. Sic. I, 60. Xen. Mem. III, 6. 6.)

Δέ, coniunctio 1) vim habens adversativam, *autem, vero, sed*, si legitur post negandi particulam vel ante orationem praecedenti contrariam Matth. VI, 15. coll. v. 14. item v. 17. coll. 16. XXIII, 25. ἔσωθεν δέ Luc. XV, 3. εἶπε δέ i. e. ipse vero, sc. refutaturus eos, hanc proposuit parabolam; v. 17. εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν εἶπε: [adde: hinc factum est, ut ad se rediret] reversus vero ad se secum cogitavit. Act. VI, 2. προςκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα — εἶπον i. e. duodecim vero, congregatis discipulis reliquis, haec ad eos dixerunt. Act. IX, 7 8. 9. οὐδένα ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰςήγαγον εἰς δαμασκόν i. e. neque cernere [neque incedere] poterat, sed manu illum deduxerunt Damascum Act. XII, 9. Rom. VI, 22. IX, 30. 2 Cor. VI, 10. Eph. IV, 15. 2 Tim. II, 16. 22. 23. III, 14. IV, 17. Hebr. IV, 15. IX, 12. XII, 13. cet. — 2) transitivam et copulativam vim habet: *atque autem, scilicet*, καὶ δέ *atque etiam* Matth. I, 18. III, 1. 4. VIII, 24. XXI, 3. 4. Luc. IV, 1. XII, 2. XIII, 7. 35. XXIV, 1. Joh. VIII, 9. 39. 40. Marc. IV, 37. Rom. VI, 17. 18. VIII, 10. 11. X, 16. 1 Cor. XIV, 1. VII, 1. XII, 1. XV, 1. XVI, 1. 12. 2 Cor. VIII, 1. X, 2. 1 Thess. II, 16. al. — 3) *vim addit orationi* a) in interrogationibus 2 Cor. VI, 14. 15. 16. al. — b) in responsionibus Gal. IV, 20. ἤθελον δὲ παρεῖναι ego vero vellem adessem vobis. al. — 4) ibi legitur, ubi γάρ expectasses Matth. XXIII. 5. Marc. XVI, 8. cf. *Hermann* ad Vig. p. 845 sqq. *Buttmann* §. 131. sub δέ.

Δέησις, εως, ἡ, (indigentia Aeschin. Dial. Socr. II, 39. 40.) *preces*, a) universe Luc. I, 13. II, 37. V, 33. Act. I, 14. Eph. VI, 18. Phil. IV, 6. 1 Tim. V, 5. 2 Tim. I, 3. 1 Petr. III, 12. — LXX pro רִנָּה Ps. XVII, 1. תְּפִלָּה 1 Regg. VIII, 45. (Herodian. VIII, 4. 25. Dem. 53, 2.) — b) sq. ὑπέρ τινος, *pro aliquo* i. e. *pro salute alicuius*, = *deprecatio*, *Fürbitte* aa) plene Rom. X, 1. 2 Cor. I, 11. IX, 14. Phil. I, 4. — bb) minus plene Phil. I, 19. 1 Tim. II, 1. Jac. V, 16. Saepius non extat in N. T.

Δεῖ, impf. ἔδει, (cum genit. rei: opus est, et dicitur de eo, quod abest et desideratur Xen. Cyr. IV, 3. 10. VII, 5. 9.) cum infinit.: *oportet*, *es ist nöthig*, *man muss* et indicat id, quod fieri aut alium facere volumus, vel, quod faciendum est. Legitur in N. T. a) de iis, quae res et muneris ratio postulat, aa) seq.

inf. praes. Luc. II, 49. Joh. III, 31. IV, 4. Act. IX, 6. 1 Cor. XI, 19. Col. IV, 6. 1 Tim. III, 7. — bb) sq. inf. aor. Matth. XVI, 21. XVII, 10. XXVI, 35. 54. Marc. XIV, 31. Luc. IV, 43. XII, 12. XIX, 5. XXIV, 26. 46. Joh. X, 16. XX, 9. 1 Cor. XV, 53. Hebr. IX, 26. XI, 6. (Polyb. I, 54. 4. Thuc. II, 47.) — b) de rebus, quae evitari nequeunt aa) sq. inf. praes. Rom. I, 27. 2 Cor. XI, 30. — bb) sq. inf. aor. Matth. XXIV, 26. Marc. XIII, 7. Act. I, 16. IX, 16. XXI, 22. — c) de eo, quod par est, vel, quod officii et legis ratio postulat, ubi Lat. *decet*, nos: *es geziemt sich* [Herodian. I. 17. 27. Polyb. VII, 5. 2.] aa) sq. inf. praes. Luc. XIII, 14. XVIII, 1. XXII, 7. Joh. IV, 20. 24. IX, 4. Act. V, 29. XV, 5. XVI, 30. XXIV, 19. XXV, 10. 24. Rom. XII, 3. 2 Cor. II, 3. 1 Thess. IV, 1. 2 Tim. II, 5. 24. Tit. I, 11. — bb) sq. inf. aor. α) plene Matth. XVIII, 33. XXIII, 23. XXV, 27. Marc. XIII, 10. Luc. XIII, 16. XV, 32. Joh. III, 14. Act. III, 21. XVIII, 21. — β) minus plene Marc. XIII, 14. ὅπου οὐ δεῖ sc. στῆναι. — d) de iis, quae ex decreto div. fieri debent, sq. inf. aor. Act. IV, 12. XIV, 22. — e) de iis, quae prudentia suadet, sq. inf. praes. Act. XXVII, 21.

Δεῖγμα, τος, τό, (id, quod ostenditur, specimen, quod edo Polyb. III, 69. 3. VI, 58. 1.) *exemplum* Jud. v. 7. coll. 2 Petr. II, 6. (Polyb. V, 88. 8. Lucian. Scyth. §. 7.)

Δειγματίζω, f. ίσω, *expono*, ut contumeliae Col. II, 15. Saepius non legitur. Vox Graecis incognita v. *Winer* p. 17.

Δείκνυμι et δεικνύω, [ita Matth. XVI, 21. Joh. II, 18. Apoc. XXII, 8. it. Hesiod. ἔργ. v. 421. 472. Cebet. tab. c. 4. Δείκνυμι esse atticismi accuratioris, docent *Matthiae* §. 210. not. 1. p. 394. ed. II. *Buttm.* §. 95. n. 10. not. 5. et gram. max. §. 107. not. 8. p. 523. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 453. *Porson* ad Eurip. Med. v. 744. ed. *Schäfer.* et *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 729. ed. Lips.] fut. δείξω, *monstro, ostendo* a) proprie i. e. *conspiciendum praebeo*, ut πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου Matth. IV, 8. Luc. IV, 5. — Joh. XIV, 8. 9. XX, 20. — ὁδόν τινι trop. pro: *modum agendi docere aliquem* 1 Cor. XII, 31. — Hebr. VIII, 5. — LXX et hebr. הֹרָה Exod. XV, 25. הַרְאָה Exod. XXV, 9. (Ceb. Tab. c. 4. Herodian. V, 4. 4. Xen. Mem. I, 2. 33.) — Joh. II, 18. τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς; i. e. *was lässest du uns für ein Zeichen sehen dafür, dass du diess thust? = durch welches sichtbare Zeichen legitimirst du dich zu solchem Verfahren?* — X, 32. πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν i. e. *ich habe vor euren Augen verrichtet.* — Apoc. I, 1. IV, 1. XVII, 1. XIX, 9. 10. XXII, 1. 6. 8. — Matth. VIII, 4. Marc. I, 44. et Luc. V, 14. σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ i. e. *lass dich besehen, siste te visendum et explorandum.* coll. Levit. XIV, 2 sqq. — ratione habita necessitudinis, quae Deum patrem inter et Jesum, υἱὸν τοῦ θεοῦ, est Joh. V, 20. bis. — *assignandi* notione inclusa: *zeigen u. zum Gebrauch anweisen* Marc. XIV, 15. et Luc. XXII, 12. — —

b) metaphor. aa) *exhibeo*, *ich lege dar*, *lasse sichtbar werden*, ut τὴν πίστιν Jac. II, 18. bis. III, 13. (Xen. Mem. I, 2. 17 et 18.) — bb) *verbis monstro*, *doceo*, sq. ὅτι Matth. XVI, 21. — sq. acc. c. inf. Act. X, 28. (factis demonstro, nunc absolute Aelian. V. H. IX, 33. nunc sq. ὅτι Plut. Apophth. Mor. II. p. 41. ed. *Tauchn.* Xen. H. G. I, 6. 7. — nunc sq. acc. c. inf. Xen. Cyr. V, 4. 21.) — LXX pro יָרָה 1 Sam. XII, 23. Saepius non legitur in N. T.

Δειλία, ας, ἡ, *timiditas*, *ignavia*, *Feigheit.* Semel in N. T. 2 Tim. I, 7. πνεῦμα δειλίας Spiritus, qui timidos nos facit. cf. *Winer* p. 76. 77. *Matthiae* §. 367. p. 681 sq. LXX pro מְחִתָּה Ps. XXCIX, 41. (Polyb. III, 81. 7. Herodian. II, 1. 22.)

Δειλιάω, ῶ, f. άσω, *reformido*, *metuo.* Semel in N. T. Joh. XIV, 27. LXX pro מָסַס Jes. XIII, 7. נִחַת a חָתַת Deut. I, 21. (2 Macc. XV, 8. frequentius Graeci ἀποδειλιάω Plut. v. Aemil. Paul. c. 19. Ceb. tab. c. 16. Xen. Mem. III, 12. 2.) cf. *Passow* I. p. 311.

Δειλός, ή, όν, *timidus*, *ignavus* Matth. VIII, 26. Marc. IV, 40. Apoc. XXI, 8. LXX pro חָרֵד Judd. VII, 3. (Dem. 405, 18.)

Δεῖνα, ὁ, ἡ, τό, genit. δεῖνος, dat. δεῖνι, accus. δεῖνα, *quidam*, *aliquis.* Dicitur de personis certis et incertis, quos vel nominare nolumus, vel quos ignoramus. Semel in N. T. Matth. XXVI, 18. cf. *Hermann* ad Vig. 704 et 21. *Matthiae* §. 151. p. 283.

Δεινῶς, adv. (a δεινός, terribilis, validus, vehemens) *vehementer*, *graviter.* Bis in N. T. Matth. XVIII, 6. Luc. XI, 53. (Sapient. XVII, 3. XVIII, 17. Xen. H. G. VI, 2. 25.)

Δειπνέω, ῶ, f. ήσω, (a δεῖπνον) *coeno* Luc. XVII, 8. XXII, 20. 1 Cor. XI, 25. Apoc. III, 20. LXX pro לָחַם Prov. XXIII, 1. (Xen. Mem. II, 7. 12.)

Δεῖπνον, ου, τό, (epulum matutinum, Hom. Iliad. II, 381. VIII, 53. prandium Athen. I, 9 et 10.) 1) *coena*, *die eigentliche Hauptmahlzeit*, sub vesperam apud Hebraeos sumi solita, Luc. XIV, 12. Joh. XIII, 2. 4. XXI, 20. 1 Cor. XI, 20. (Aelian. V. H. IX, 19. Xen. Cyr. VIII, 1. 31. apud Graecos δεῖπνον habebatur hora fere tertia pomeridiana) — 2) *cibus* 1 Cor. XI, 21. (de pabulo formicarum Aelian. V. H. I, 12. de pabulo equorum Hom. Iliad. II, 383.) — 3) ex hebr. *convivium*, *epulum*, Matth. XXIII, 6. Marc. VI, 21. XII, 39. Luc. XIV, 16. 17. 24. XX, 46. Joh. XII, 2. Apoc. XIX, 9. 17. Ita מִשְׁתֶּה עֲשׂוֹת Gen. XL, 20.

Δεισιδαίμων, ονος, ὁ, ἡ, (a δείδω timeo et δαίμων, numen; qui Deos et res divinas reveretur, nunc sensu bono: religiosus, i. q. εὐσεβής, θεοσεβής, Xen. Cyr. III, 3. 58. nunc i. q. superstitiosus Diod. Sic. I, 62. Theophr. Char. XXV. [XVI]; in N. T.) *religiosus.* Semel in N. T. Act. XVII, 22. q. l. comparat. δεισιδαιμονέστερος.

Δεισιδαιμονία, ας, ἡ, (a δεισιδαίμων q. vid.) *religio*, *metus* vel *reverentia Deorum.* Extat in uno loco Act. XXV, 19. (Polyb. VI, 56. 7. Diod. Sic. I, 60. de superstitione religiosa legitur Theophr. Char. XXV. [XVI.])

R

Δέκα, οἱ, αἱ, τά, *decem* Matth. XX, 24. Apoc. II, 10. θλίψις ἡμερῶν δέκα i. e. afflictio paucorum dierum, ut עֲשָׂרָה Amos. V, 3. cf. *Matthiae* §. 316. p. 620.

Δεκαδύο, i. q. δώδεκα, *duodecim* Act. XIX, 7. XXIV, 11. Ita LXX pro שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Exod. XXVIII, 21. et שְׁנַיִם עָשָׂר 1 Chron. XV, 10.

Δεκαπέντε, *quindecim* Joh. XI, 18. Act. XXVII, 28. Gal. I, 18. — Rarius Graeci δεκαπέντε, saepius πεντεκαίδεκα habent cf. *Buttm.* §. 64, 4. gram. max. Vol. I. §. 70. p. 284.

Δεκάπολις, εως, ἡ, *Decapolis*, regio tribus Massaniticae trans Jordanem sita, complexa decem urbes a barbaris maxime habitatas, in quibus singulis enumerandis scriptores geographici dissentiunt Matth. IV, 25. Marc. V, 20. VII, 31.

Δεκατέσσαρες, ων, οἱ, αἱ, *quatuordecim* Matth. I, 17. al.

Δεκάτη, ης, ἡ, *decimae, pars decima* a) de manubiarum decimis Hebr. VII, 2. 4. (Diod. Sic. IV, 21. XX, 14. Xen. Ages. I, 34. Anab. V, 3. 4.) — de adiect. ἡ δεκάτη subst. vim habente, vid. δέκατος. — b) de iis, quae lege mosaica Levitis offerendae erant e frugibus terrae non solum, sed etiam e pecoribus Hebr. VII, 8.

Δέκατος, η, ον, *decimus* Joh. I, 40. Apoc. XXI, 20. — τὸ δέκατον τῆς πόλεως i. e. *decima pars urbis* Apoc. XI, 13. De neutr. adiect. vim habente subst. cf. *Matthiae* §. 269. 1. p. 555. *Buttm.* §. 109, 3. *Winer* p. 91. 200. *Herm.* ad Vig. p. 871.

Δεκατόω, ῶ, f. ώσω, *decimas accipio* vel *exigo* pass. *decimas persolvo.* Bis in N. T. Hebr. VII, 6. 9. LXX pro עִשֵּׂר Neh. X, 37.

Δεκτός, ή, όν, (a δέχομαι accipio) *acceptus*, metaph. *gratus, qui probatur* a) propr. Luc. IV, 24. οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Act. X, 35. Phil. IV, 18. (Siracid. II, 5.) — b) καιρός et ἐνιαυτὸς ὁ δεκτὸς *tempus, annus, quo benignum se praebet aliquis* Luc. IV, 19. 2 Cor. VI, 2. Ita LXX pro רָצוֹן Jes. XLIX, 8. LXI, 2. Saepius non habetur in N. T.

Δελεάζω, f. άσω, (a δέλεαρ, esca) *inesco*, [pp. Xen. Mem. II, 1. 4.] metaph. *allicio, ut seducam, blandimentis circumvenio aliquem.* Ter in N. T. Jac. I, 14. 2 Petr. II, 14. 18. (Polyb. XXXVIII, 3. 11. Herodian. I, 12. 11.)

Δένδρον, ου, τό, *arbor* Matth. III, 10. al. Matth. XIII, 32. γίνεται δένδρον in arboris magnitudinem excrescit. (Xen. Mem. II, 4. 7.) LXX pro עֵץ Gen. XVIII, 4. 8.

Δεξιολάβος, ου, ὁ, (a δεξιός et λαμβάνω) *stipator, satelles*, de iis, qui latus dextrum alicuius tegunt, *Leibgardist* Act. XXIII, 23. alii de lictoribus explicant, qui, uti in urbibus, ita in militia maleficos et sontes prehenderent et ad supplicium ducendos custodirent. At quis credat, tantum fuisse lictorum militarium numerum in copiis tribuni, ut eorum ducenti cum uno captivo ad tempus aliquod abire potuerint?

Δεξιός, ά, όν, dexter a) universe Matth. V, 29. 39. Luc. XXII, 50. Joh. XVIII, 10. XXI, 6. — 2 Cor. VI, 7. διὰ τῶν ὅπλων — τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν = *ausgerüstet mit Waffen zu Trutz* [dextra enim gladium et tela] *und Schutz* [sinistra scutum gestabant, corpus tegens]. Vid. *Emmerling* ad h. l. — ἡ δεξιὰ χείρ, aa) plene Matth. V, 30. Luc. VI, 6. Apoc. I, 16. X, 2. XIII, 16. — Act. III, 7. πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρός i. e. *bei der rechten Hand*, cf. *Winer* p. 81. *Matthiae* §. 331. p. 639 sq. — bb) minus plene Matth. VI, 3. XXVII, 29. Apoc. I, 17. 20. II, 1. V, 1. 7. — ἡ δεξιὰ τοῦ θεοῦ, trop. pro: *potentia Dei* Act. II, 33. V, 31. cf. *Glass.* philol. sac. p. 937. ed. *Dathe.* — δεξιὰς διδόναι, *dextram dare*, quod cum fieret et fiat in promissionibus firmandis, pro: *dextra data fidem firmare* Gal. II, 9. (Diod. Sic. XIII, 43. Xen. Anab. I, 6. 6. II, 5. 3. δεξιὰν καὶ πίστιν διδόναι Jos. Ant. XVIII, 9. 3.) —

b) ἡ δεξιά [Xen. Anab. V, 2. 24.] et τὰ δεξιά, *die rechte Seite* [Xen. Anab. I, 8. 4.] cf. *Winer* p. 73. *Matthiae* §. 269. p. 555. — Ita in formulis aa) ἐκ δεξιῶν τινος, *a dextris alicuius, zur Rechten Jemandes* i. e. in loco, in quem incidas profectus a dextris, cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 619. *Matthias* p. 1132. *Winer* p. 153. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 860. α) universe αα) proprie Matth. XXV, 33. 34. XXVII, 38. Marc. XV, 27. Luc. I, 11. XXIII, 33. — ββ) ἐκ δεξιῶν τινος εἶναι, trop. pro: *auxilio adesse alicui* Act. II, 25. Ducta est imago a foro, et iudiciis, in quibus amici, patroni, advocati stabant ad dextram eius, qui in ius vocatus esset cf. Ps. XVI, 8. CIX, 31. — β) καθίσαι vel καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν τινος, *sedere a dextris alicuius* [quo loco cum sederent apud orientis reges summi eius ministri et socii imperii cf. 1 Regg. II, 19. 1 Chron. XVIII, 17. Ps. XLV, 10. Jos. Ant. VI, 11. 9. Diod. Sic. I, 47. Pausan. Phoc. 5. trop. pro:] *summa post aliquem dignitate et honore gaudere*, ita αα) de apostolis, Jesu Messiae olim ut a dextris sedere contingeret, petentibus Matth. XX, 21. 23. Marc. X, 37. 40. — ββ) de Jesu, qui καθίσας ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, *Deo proximus esse honore et potestate*, vel *cum Deo imperare* dicitur. Describitur his verbis summa, ad quam Deus Jesum, optime de genere humano meritum, post exantlatos labores et officia muneris demandati exactissime peracta evexit, dignitas et praemium, quo ornavit eum pater Matth. XXVI, 64. Marc. XIV, 62. XVI, 19. Luc. XXII, 69. Act. VII, 55. 56. — γγ) de υἱῷ τοῦ θεοῦ vel Messia, qui vices Dei, regis Israelitarum sustinens summo esse credebatur post Deum honore et potestate Matth. XXII, 44. Marc. XII, 36. Luc. XX, 42. Act. II, 35. Hebr. I, 13. coll. Ps. CX, 1. — — bb) ἐν δεξιᾷ θεοῦ εἶναι vel καθῆσθαι, *ad dextram Dei, zur Rechten Gottes*, Jesus esse vel sedere dicitur, sensu paullo ante illustrato Rom. VIII, 34. Eph. I, 20. Col. III, 1. Hebr. I, 3. VIII, 1. X, 12. XII, 2. 1 Petr. III, 22. — cc) καθῆσθαι ἐν τοῖς

δεξιοῖς, *ad dextram sedere* Marc. XVI, 5. (Xen. Anab. V, 2. 24.) cf. de formulis ἐν δεξιᾷ et ἐκ δεξιῶν Lamb. Bos. de ellips. p. 860. ed. *Schäfer. Buttm.* Lexilog. I. p. 175. — Saepius non legitur in N. T.

Δέομαι, f. δεήσομαι, a. 1. ἐδεήθην, [cf. *Matthiae* §. 495, a. p. 929.] 3 pers. imperf. forma ion. ἐδέετο, [ita Luc. VIII, 38. it. LXX Job. XIX, 16. Dio Cass. XL, 41. 248. Xen. H. G. VI, 1. 6.] cf. *Matthiae* §. 52. p. 120. ed. II. *Buttm.* §. 101. et gram. max. Vol. II. §. 114. p. 108. *Winer* p. 44. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 431. et quae contra disputavit *Lobeck* ad Phryn. p. 220. coll. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 4. 8. VII, 7. 31. (c. genit. egeo, opus habeo, ich bedarf Xen. Cyr. I, 4. 1. Herodian. VI, 9. 2.) 1) *rogo aliquem, ich bitte Jemanden.* Legitur c. genit. personae, quae rogatur a) seq. infinitivo ad rem petitam pertinente Luc. VIII, 38. ἐδέετο αὐτοῦ — εἶναι σὺν αὐτῷ. Act. XXVI, 3. (Herodian. II, 11. 17. Aelian. V. H. II, 42. Lucian. D. D. XX, 22. Xen. Cyr. I, 5. 4. Anab. I, 2. 14.) cf. de genit. pers. *Matthiae* §. 355, not. 2. p. 669. *Buttm.* §. 119. *Winer* p. 79. et de infinit. *Matthiae* §. 531. p. 1035. *Buttm.* §. 127, 1. *Winer* p. 131 sq. — b) sq. acc. rei aa) plene 2 Cor. VIII, 4. δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας. cf. ad h. l. *Vater, Emmerling.* (Xen. Cyr. I, 4. 1 et 2. VIII, 3. 19.) — bb) minus plene i. e. absque genit. pers. 2 Cor. X, 2. δέομαι τὸ μὴ παρὼν θαῤῥῆσαι τῇ πεποιθήσει i. e. *expeto mihi absenti fiduciam et licentiam*, ita *Vater*, quem vid. ad h. l. Aliter *Emmerling:* precor, ut ne mihi locus forte sit, illa fiducia — cum nonnullis agendi, et *Grotius:* rogo, ne cogar, ubi adero, audacter uti ea fiducia. Cf. de infinit. articulum ante se habente substantivi loco posito *Winer* p. 215. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 114. *Matthiae* §. 541. p. 1062. *Buttm.* §. 112, 5. 1. — c) sq. εἰ ἄρα, εἴπως Act. VIII, 22. — absque genit. personae et iunct. c. ἐπὶ τῶν προςευχῶν μου Rom. I, 10. (Herodot. V, 30.) — d) oratione directa enuntiatur res petita aa) plene Luc. V, 12. ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. VIII, 28. δέομαί σου, μή με βασανίσῃς. IX, 38. Act. XXI, 39. 2 Cor. V, 20. — Act. VIII, 34. δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; = δέομαί σου, εἰπέ μοι, περὶ τίνος κ. τ. λ. Gal. IV, 12. — bb) minus plene i. e. absque genit. pers. 2 Cor. V, 20. — e) seq. ὅπως, ἵνα i. e. *ea mente, eo fine rogare aliquem, ut faciat aliquid* Matth. IX, 38. et Luc. X, 2. — Luc. IX, 40. —

2) i. q. προςεύχομαι, *preces facio, beten* a) absolute Act. IV, 31. — b) sq. ἵνα i. e. *eo fine, ut*, Luc. XXI. 36. XXII, 32. — c) sq. εἰς, ad consilium pertinente 1 Thess. III, 10. — d) c. genit. personae Act. X, 2. — e) sq. πρός c. acc. pers. et ὅπως i. e. *eo fine, ut, damit* Act. VIII, 24. — Ita LXX Job. VIII, 5. Ps. XXVIII, 2. XXX, 8. cf. ἔρχεσθαι πρὸς θεοὺς δεησόμενος Xen. Cyr. I, 6. 4. et προςεύχεσθαί τινι vel πρός τινα

LXX Exod. X, 17. cf. *Matthiae* §. 401. p. 732. — Saepius non habetur in N. T.

Δέον, οντος, τό, (a δεῖ q. v.) *id, quod opus est* a) de eo, quod res postulat 1 Petr. I, 6. (Herodian. I, 5. 22.) — b) quod leges vel divinae vel humanae flagitant Act. XIX, 36. 1 Tim. V, 13. (Herodian. V, 2. 7. Polyb. V, 87. 3. Xen. Mem. I, 2. 22.)

Δέος, δέους, τό, *metus*. Ita Codd. Hebr. XII, 28. pro αἰδοῦς. — 2 Macc. III, 17. (Xen. de rep. Lac. II, 3. 15. Herodian. III, 4. 17.)

Δερβαῖος, ου, ὁ, *Derbensis*, *Derbe oriundus*. Semel in N. T. Act. XX, 4.

Δέρβη, ης, ἡ, *Derbe*, urbs Lycaoniae, in confiniis Isauriae — φρούριον τῆς ἰσαυρίας — etiam δελβεία, lycaonice *Wachholderstrauch* appellata, quam patriam fuisse Timothei traditio ecclesiastica dicit. Ter in N. T. Act. XIV, 6. 20. XVI, 1.

Δέρμα, τος, τό, (a δέρω, q. vid.) *cutis*, *pellis*. Semel in N. T. Hebr. XI, 37. LXX pro עוֹר Levit. XIII, 48. (Polyb. VII, 1. 3. Xen. Anab. I, 2. 8.)

Δερμάτινος, η, ον, *coriaceus*. Bis in N. T. Matth. III, 4. Marc. I, 6. (Strabo XVI, p. 1124. C.) LXX pro עוֹר 2 Regg. I, 8.

Δέρω, f. δερῶ, a. 1. ἔδειρα, a. 2. p. ἐδάρην, fut. 2. p. δαρήσομαι, (corium detraho Hom. Iliad. I, 459. Dionys. Hal. Ant. VII, 72.) *percutio*, *verbero* Matth. XXI, 35. Marc. XII, 3. 5. XIII, 9. Luc. XX, 10. 11. XXII, 63. Joh. XVIII, 23. Act. V, 40. XVI, 37. XXII, 19. 2 Cor. XI, 20. (Anth. gr. III. p. 31. ed. *Jac.* Aristoph. Ran. 632. Diog. Laert. VII, 23.) — Luc. XII, 47. δαρήσεται πολλάς sc. πληγάς i. e. *multis verberibus afficietur*. v. 48. δαρήσεται ὀλίγας. (ita Dem. 403, 4. ξαίνειν κατὰ νώτου πολλάς. Xen. Anab. V, 8. 12. παίειν ὀλίγας. Soph. Ant. v. 1412. παίειν διπλῆν. Plut. instit. lac. Moral. II. p. 175. ed. *Tauchn.* προςεντείνειν ἑτέρας. Aristoph. Nubb. 968. τύπτεσθαι πολλάς. Arrian. Exp. Al. M. VI, 11. 13. ταύτην μόνην τὴν πληγὴν πληγῆναι.) cf. *Buttm.* §. 121, not. 2. coll. §. 118, 3. *Matthiae* §. 408, 1. p. 743. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 424. Lamb. Bos. de ellips. p. 386. sq. ed. *Schäfer.* — de formula ἀέρα δέρειν 1 Cor. IX, 26. vid. supra Ἀήρ. Saepius non legitur in N. T.

Δεσμεύω, f. εύσω, (a δέσμη q. v.) 1) *ligo* i. e. *vincio*, *binden*, *fesseln* Act. XXII, 4. (Hom. hym. in Dionys. v. 17. Xen. Hier. VI, 14.) — 2) *colligo*, *zusammenbinden* Matth. XXIII, 4. Comparantur h. l. Pharisaei, temere augentes multitudinem praeceptorum, hominibus sarcinas et onera, quibus onerent alios, colligantibus. — Saepius non extat in N. T.

Δεσμέω, ῶ, f. ήσω i. q. δεσμεύω, *ligo*, *vincio*. Semel in N. T. Luc. VIII, 29. (Anthol. gr. T. II. p. 207. ed. *Jacobs.*)

Δέσμη, ης, ἡ, *manipulus*, *fasciculus*. Semel in N. T. Matth. XIII, 30. LXX pro אֲגֻדָּה Exod. XII, 22. (Dionys. Halic. Ant. III, 61.)

Δέσμιος, *ιου*, *ὁ*, *vinctus*, *captivus* Matth. XXVII, 15. 16. Marc. XV, 6. Act. XVI, 25. 27. XXIII, 18. XXVIII, 16. 17. — ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ ἰησοῦ i. e. *Jesu Christi causa* Eph. III, 1. 2 Tim. I, 8. Philem. v. 7. 9. — Vid. de hac genit. vi *Winer* p. 77. *Matthiae* §. 367. p. 681. — Eph. IV, 1. ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ *in der Sache* i. e. *um der Sache des Herrn willen*. Alii iungentes c. παρακαλεῖν enarrant: obtestari per dominum. — De captivis christianis legitur Hebr. X, 34. De h. l. lectione: τοῖς δεσμίοις praeferenda lectioni τοῖς δεσμοῖς μου vid. *Schulz* der Brief a. d. Hebr. p. 228. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 35. *Griesb. Wetsten.* — Hebr. XIII, 3. — LXX pro אָסִיר et אָסוּר Eccles. IV, 14. Zach. IX, 11. 12. (Sapient. XVII, 2. 2 Macc. XIV, 27. 33. Meleag. in Anth. gr. I. p. 20. ed. *Jac.*) Saepius non legitur in N. T.

Δεσμός, *οῦ*, *ὁ*, *vinculum* I) singul. numero [propr. Herodian. VIII, 4. 11. Herodot. III, 32. Xen. Cyr. III, 1. 24.] τῆς γλώσσης trop. pro: *impedimentum loquelae* Marc. VII, 35. coll. Luc. XIII, 16. — II) plur. numero a) τὰ δεσμά Luc. VIII, 29. Act. XVI, 26. XX, 23. (Lucian. D. D. XV, 4. Prometh. §. 1. Plat. Euthyphr. c. 10. ed. *Fischer.*) Atticorum esse τὰ δεσμά, testantur *Moeris* 127. Thom. Mag. 204. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 169 sq. *Matthiae* §. 96. p. 208. ed. II. *Buttm.* §. 51, 6. gr. max. §. 56. not. 12. Vol. I. p. 215. *Passow* I. p. 317. — genit. et dat. plur. Act. [XXII, 30.] XXIII. 29. XXVI, 29. 31. Phil. I, 7. 14. Col. IV, 18. 2 Tim. II, 8. Philem. v. 13. ἐν τοῖς δεσμοῖς μου τοῦ εὐαγγελίου i. e. vincula, *in quae coniectus sum doctrinae causa*. Hebr. [X, 34.] XI, 36. Jud. v. 6. (Aelian. V. H. V, 6. Lucian. D. D. I, 2. Xen. Anab. III, 5. 10.) — b) οἱ δεσμοί Phil. I, 13. (Hom. Odyss. VIII, 340. Aeschyl. Prom. v. 534. ed. *Blomfield.* Plato Crit. c. 6. ed. *Fischer.*) Saepius non extat in N. T.

Δεσμοφύλαξ, *κος*, *ὁ*, *commentariensis*, *carceris et vinctorum custos* Act. XVI, 23. 27. 36. — ἀρχιδεσμοφύλαξ LXX habent pro שַׂר בֵּית הַסֹּהַר Gen. XXXIX, 21-23.

Δεσμωτήριον, *ιου*, *τό*, *carcer* Matth. XI, 2. Act. V, 21. 23. XVI, 26. — LXX pro בֵּית סֹהַר Gen. XL, 3. (Aelian. V. H. I, 6. Plut. de puer. ed. Mor. I. p. 23. ed. *Tauchn.* Herodot. III, 23.)

Δεσμώτης, *ου*, *ὁ*, *vinctus*, *captivus* Act. XXVII, 1. 42. LXX pro אָסִיר Gen. XXXIX, 21. (Dem. 764, 20.)

Δεσπότης, *ου*, *ὁ*, 1) *herus*, ex opp. servus, *Eigenthumsherr*, *paterfamilias* 1 Tim. VI, 1. 2 Tim. II, 21. Tit. II, 9. 1 Petr. II, 18. (Herodian. VII, 4. 13. Xen. Cyr. I, 1. 1.) — 2) nomen summae potestatis: *Dominus*, de Deo Luc. II, 29. Act. IV, 24. Apoc. VI, 10. — de Jesu Christo 2 Petr. II, 1. Jud. v. 4. (ita de regibus et imperatoribus Herodian. I, 6. 4. Xen. Cyr. I, 3. 18.) LXX pro אֱלֹהִים Job. V, 8. יְהוָה Prov. XXIX, 26. Saepius non legitur in N. T.

Δεῦρο, adv. *huc*, *hunc in locum* 1) de loco [Cebet. tab. c. 2. Xen. Anab. VII, 6. 8. Eurip. Hipp. v. 300. ed. *Valcken.*]

a) fungitur c. imperat. ut δεῦρο, ἀκολούθει Matth. XIX, 21. Marc. X, 21. Luc. XVIII, 22. — LXX pro לְכוּ 2 Sam. XIII, 11. לֵךְ Judd. IV, 22. לְכָה Judd. IX, 4. (Hom. Iliad. III, 130. Aristoph. Thesmoph. v. 325. Lucian. in vit. auct. §. 15.) cf. *Buttm.* §. 102, not. 8. Lamb. Bos. de ellips. p. 618. ed. *Schäfer.* — b) absolute = *adesdum, veni,* δεῦρο ἔξω Joh. XI, 43. — sequente 1 pers. fut. alius verbi Act. VII, 34. Apoc. XVII, 1. XXI, 9. — ἔξελθε — δεῦρο εἰς γῆν Act. VII, 3. (Aristoph. Pac. v. 1329. Musaeus 248.) — 2) de tempore: ἄχρι τοῦ δεῦρο = *ad hunc usque diem* Rom. I, 13. (μέχρι δεῦρο Plut. vit. Pomp. c. 24. Thuc. μέχρι τοῦ δεῦρο.) cf. *Porson* ad Eurip. Orest. v. 1679. ed. *Schäfer. Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 1215. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 215. Lamb. Bos. l. l. p. 175. *Passow* I. p. 318. Saepius non habetur in N. T.

Δεῦτε, (plural. τοῦ δεῦρο *Buttmann* §. 102. not. 8.) *venite, adeste* a) pp. aa) absolute Matth. XXV, 34. XXVIII, 6. Joh. IV, 29. XXI, 12. Apoc. XIX, 11. — bb) sq. εἰς Matth. XXII, 4. Marc. VI, 31. — cc) sq. πρός c. acc. Matth. XI, 28. — dd) sq. ὀπίσω Matth. IV, 19. Marc. I, 17. — b) excitandi sens. *agite, wohlan, auf denn!* Matth. XXI, 38. Marc. XII, 7. Luc. XX, 14. LXX pro לְכוּ Gen. XXXVII, 19. הָבָה Gen. IV, 7. בֹּאוּ Judd. IX, 15. אֵתָיוּ Jes. LVI, 9. Saepius non extat in N. T.

Δευτεραῖος, αία, αῖον, nomen diale: *secundarius, qui secundo die* vel *postridie aliquid facit* vel *venit.* Extat tantum Act. XXVIII, 23. (Polyb. II, 70. 4. Xen. Cyr. V, 2. 2.) cf. *Buttm.* §. 109. not. 2. *Matthiae* §. 144, 1. p. 268. *Fischer* ad Well. II. p. 164.

Δεύτερον v. δεύτερος.

Δευτερόπρωτος, ον, ὁ, ἡ, *secundo primus* i. e. *qui post secundum aliquem primus est,* σάββατον τὸ δευτερόπρωτον primum sabbatum a die secundo festi paschalis numeratum Luc. VI, 1. Ex septem scilicet diebus, quibus celebrabatur festum paschale, maxime festivus erat dies secundus, quo primitiae messis Deo offerebantur Levit. XXIII, 11. Ab hoc die numerabant Judaei septem hebdomades vel septem sabbata usque ad festum Pentecostes. Hactenus hebdomas prima dicebatur ἑβδομὰς δευτερόπρωτος et primum sabbatum σάββατον δευτερόπρωτον; erat igitur idem sabbatum simul πρῶτον et δεύτερον, prouti ab integro paschatos festo vel sabbato in illud incidente aut a secundo huius festi die numeraveris.

Δεύτερος, α, ον, *secundus* a) numero Matth. XXII, 26. Joh. IV, 54. Uth. l. et XXI, 16. it. Matth. XXVI, 42. Act. X, 15. per abundantiam additur πάλιν, ita Graeci αὖ πάλιν, αὖθις πάλιν, πάλιν αὖ cf. *Fischer* ad Plat. Phaedon. c. 27. *Weiske* de pleon. p. 142. *Matthiae* §. 636. p. 1310. *Passow* sub αὖ, αὖθις, πάλιν. — b) tempore Hebr. VIII, 7. X, 9. Apoc. II, 11. X, 9. XX, 14. XXI, 8. — XI, 4. XXI, 19. 2 Cor. I, 15. Tit. III, 10. — c) loco Act. XII, 10. Hebr. IX, 3. 7. — d) ordine Matth. XXII, 39. Marc. XII, 31. Luc. XIX, 18.

[Act. XIII, 33.] 1 Cor. XV, 47. 2 Petr. III, 1. Apoc. IV, 7. VI, 3. bis. XVI, 3. — neutr. δεύτερον et [ut 2 Cor. XIII, 2. Jud. v. 5. it. Aesop. fab. 5.] τὸ δεύτερον, adverb. cf. *Matthiae* §. 446. p. 833. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 216. — a) *altera vice* aa) ita δεύτερον, τὸ δεύτερον Joh. III, 4. 2 Cor. XIII, 2. Jud. v. 5. Apoc. XIX, 3. — LXX pro שֵׁנִית Gen. XXII, 15. פַּעֲמַיִם XXVII, 36. (Plut. apophth. Mor. II. p. 34. ed. *Tauchn.* Polyb. VIII, 1. 7. Xen. Anab. I, 8. 16.) — bb) ἐκ δευτέρου Marc. XIV, 72. Joh. IX, 24. Act. XI, 9. Hebr. IX, 28. — iunct. c. πάλιν Matth. XXVI, 42. Act. X, 15. — cf. *Winer* p. 166. — cc) ἐν τῷ δευτέρῳ = *beim zweitenmale, cum altera vice venissent* vel *legati essent* Act. VII, 13. — b) *secundo, zweitens*, ita post πρῶτον 1 Cor. XII, 28. (Xen. Cyr. IV, 9. 11.)

Δέχομαι, f. ξομαι, perf. δέδεγμαι. Verb. depon. [cf. *Matthiae* §. 495. p. 929. *Buttm.* §. 100, 3. gr. max. §. 113. Vol. II. p. 51.] 1) *accipio, ich empfange, bekomme* a) de rebus, quae dantur vel porriguntur alicui aa) sq. acc. rei, ut τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ Marc. X, 15. Luc. VIII, 17. — λόγια ζῶντα Act. VII, 38. τὴν χάριν τοῦ θεοῦ 2 Cor. VI, 1. — (Plut. vit. Them. c. 28. apophth. Mor. II. p. 26. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. I, 4. 10.) — bb) sq. acc. rei et παρά τινος Act. XXII, 5. Phil. IV, 18. (Hom. Iliad. XXIV, 424. Soph. Aiac. v. 646. ed. *Herm.* Dem. 1460, 17.) — cc) sq. acc. et περί τινος Act. XXVIII, 21. (Plut. vit. Pomp. c. 30.) — b) de re nuntiata vel de doctrina exposita: *auribus percipio, disco*, ut: εὐαγγέλιον 2 Cor. XI, 4. (ἀγγελίαν Herodian. I, 4. 10.) — — 2) *excipio, ich nehme auf* a) seq. acc. pers. i. e. aa) *benigne accipio, benevole tracto* α) addito adverbio, ut ἀσμένως Act. XXI, 17. (Aelian. V. H. XII, 18. Herodian. VII, 5. 3. καλῶς Xen. Anab. V, 6. 2.) vel μετ' εἰρήνης Hebr. XI, 31. vel μετὰ φόβου καὶ τρόμου 2 Cor. VII, 15. — β) absolute αα) universe Matth. X, 14. XVIII, 5. Marc. VI, 11. Luc. IX, 5. 11. 48. Gal. IV, 14. Col. IV. 10. — ββ) de iis, qui hospitio excipiunt aliquem Matth. X, 41. 42. Luc. IX, 53. X, 8. 10. (Xen. Anab. IV, 8. 23. item στέγαις — πυρὶ δέχεσθαί τινα Eurip. Or. v. 46. coll. Lucian. T. II. p. 252.) — bb) *retinendi* notione inclusa: *excipio et retineo* α) sq. acc. pers. et εἰς c. acc. loci Luc. XVI, 4. 9. (Xen. Anab. V, 5. 20. Dem. 300, 1.) — β) locus dicitur excipere aliquem et retinere Act. III, 21. (ita Xen. Anab. V, 5. 20. et ὑποδέχεσθαι Xen. Anab. VI, 5. 31. coll. Actt. Monacc. Tom. II. fasc. II. p. 178.) — cc) *sustineo* [de militibus vim et impetum hostis sustinentibus Plut. vit. Timol. c. 31. fin. Xen. Anab. V, 4. 4.] i. e. *tolero, fero* 2 Cor. XI, 16. — — b) sq. acc. rei: *admitto ad me, Eingang bei sich verstatten*, ubi Lat. *admitto, assentior, probo*, οὐ δέχομαι = *reiicio, aspernor*, ut: τὸν λόγον Luc. VIII, 13. Act. VIII, 14. XI, 1. XVII, 11. 1 Thess. I, 6. II, 13. — LXX pro לָקַח Prov. IV, 10. (Plut. vit. Them. c. 12. Thuc. IV, 16. Herodot. VI, 13. VII, 102. Soph. Elect. v. 658.) — 1 Cor. VII, 14. 2 Cor.

VIII, 17. 2 Thess. II, 10. — 3) *capio, sumo, ich nehme*, τὸ γράμμα Luc. XVI, 6. 7. τὸ ποτήριον XXII, 17. τὴν περικεφαλαίαν, τὴν μάχαιραν Eph. VI, 17. — Luc. II, 28. αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας = ἐδέξατο αὐτὸ καὶ ἔθηκεν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ.

Δέω, f. δέσω vel δήσω, 1) *ligo, constringo, vincio* a) pp. aa) sq. acc. rei: *ligo, colligo, binden, anbinden, zusammenbinden* Matth. XIII, 30. XXI, 2. Marc. XI, 2. 4. Luc. XIX, 30. (Xen. Anab. V, 8. 24. Cyr. I, 4. 11.) — ὀθόνην ταῖς ἀρχαῖς Act. X, 11. (Polyb. XXIII, 16. 8. Xen. Anab. III, 5. 10.) — bb) sq. acc. personae: *vincio, fesseln, binden* α) universe Matth. XII, 29. XXVII, 2. Marc. III, 27. XV, 1. Joh. XVIII, 12. 24. Act. IX, 2. 14. 21. XXI, 11. bis. v. 13. XXII, 29. Col. IV, 3. Apoc. IX, 14. (Dem. 1251, ult. Xen. Anab. IV, 2. 1. Mem. I, 2. 49.) — 2 Tim. II, 9. ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται [sc. ὡς ἐγὼ δέδεμαι, κακοπαθῶν μέχρι δεσμῶν] = *libera est doctrina divina.* Cf. de signif. perfecti, quatenus accedat ad significat. praesentis *Viger.* p. 212. 748. *Buttm.* §. 100, 2. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 55 sq. *Matthiae* §. 505. p. 959. 937. *Winer* p. 116. — addito dat. ἁλύσεσι Marc. V, 3. 4. Act. XII, 6. XXI, 33. (Thuc. III, 104.) cf. *Matthiae* §. 401. p. 541. — β) de personis, quae vinctae in carcerem coniiciuntur αα) additis θέσθαι ἐν φυλακῇ Matth. XIV, 3. vel ἐν φυλακῇ = δῆσαι καὶ θέσθαι ἐ. φ. Marc. VI, 17. — it. βάλλειν εἰς, ἐκβάλλειν εἰς Matth. XXII, 13. Apoc. XX, 2. — ββ) absolute Marc. XV, 7. Act. XXIV, 27. (Xen. Cyr. I, 4. 13.) — γ) de mortuorum corporibus, quae fasciis et linteis vinciri solebant Joh. XI, 44. δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις. De quo acc. vid. *Buttm.* §. 121. not. 2. coll. §. 118, 6. *Matthiae* §. 424, 4. p. 782 sq. *Herm.* ad Vig. p. 882. *Winer* p. 89, 3. et de dat. rei *Matthiae* §. 396. p. 723. — Joh. XIX, 40. ἔδησαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις = ἔθηκαν αὐτὸ ἐν ὀθονίοις καὶ ἔδησαν. (δῆσαι ἔν τινι Xen. Anab. IV, 3. 8. Herodot. III, 23.) cf. *Matthiae* §. 396, not. 2. p. 725. *Heindorf* ad Plat. Cratyl. §. 45. p. 71. *Hemsterhus.* ad Lucian. Dial. Mort. Vol. II. p. 625. ed. *Lehm.* et prae ceteris *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 123-125. — δ) ex opinione iudaica ὁ σατανᾶς, morborum graviorum auctor, mulierem incurvatam dicitur δῆσαι vel constrinxisse Luc. XIII, 16. — — b) de vinculo coniugali: δεδέσθαι τινί, *obstrictus sum alicui, an Jemanden gebunden sein* Rom. VII, 2. 1 Cor. VII, 27. 39. (Achill. Tat. p. 41. ἄλλῃ γὰρ δέδεμαι παρθένῳ. Jamblich. vit. Pythag. XI, 56. καὶ καλέσαι τὴν μὲν ἄγαμον, κόρην, τὴν δὲ πρὸς ἄνδρα δεδεμένην, νύμφην.) — 2) ex adiunct. *cogo, impello*, πνεύματι δέδεμαι i. e. *ich fühle mich im Geiste gedrungen* Act. XX, 22. (Pindar. Pyth. III, 6. Xen. Cyr. V, 1. 12. Plat. de rep. VIII. p. 567. C. D.) cf. *Herm.* ad Sophocl. Philoct. v. 281. — 3) ex chaldaismo: *prohibitum declaro et illicitum*, sensus: *arceo, excludo aliquem a consortio alicuius, indignum societatis cum aliquo iudico*

Matth. XVI, 19. XVIII, 18. Ita אסר Dan. VI, 8. 9. 14. 16. Sunt quidem, qui Matth. XVI, 19. XVIII, 18. δέω esse moneant i. q. iungo vel obstringo aliquem alicui, uti in locis Rom. VII, 2. 1 Cor. VII, 27. 39. at cum in his addatur dat. personae, cui aliquis est iunctus vel obstrictus, scribendum igitur fuisset Matthaeo: ἐμοί, praeferenda videtur arcendi notio a Chaldaismo repetita. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 537.

Δή, particula (qua proprie idem significatur, quod τῷ ἤδη *iam* cf. *Hermann* ad Vig. p. 829. 501. cf. tamen *Matthiae* p. 1210. not. 5.) excitandi vim habens et vividiorem reddens orationem 1) *age! agite! wohlan denn!* Luc. II, 15. διέλθωμεν δή agite! abeamus! Act. XIII, 2. ἀφορίσατε δή μοι τὸν σαῦλον. Act. XV; 36. ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφούς. 1 Cor. VI, 20. ἠγοράσθητε τιμῆς, δοξάσατε δὴ τὸν θεόν. cf. *Matthiae* §. 603. p. 1208. (Xen. Cyr. III, 1. 10 et 12. Herodian. I, 4. 8. III, 11. 14.) — 2) *sane, utique, profecto* 2 Cor. XII, 1. καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει (Xen. Oec. I, 14. Polyb. II, 5. 2. II, 12. 8. Lucian. Dial. Deorr. IV, 5.) cf. *Matthiae* l. l. — 3) *quippe, scilicet* Matth. XIII, 23. ὃς δὴ καρποφορεῖ. (Herodian. V, 4. 14. Xen. Mem. II, 1. 21.) cf. *Vig.* p. 495. 501. 829. *Buttmann* §. 136. sub δή. Saepius non extat in N. T.

Δῆλος, η, ον, notus, manifestus, δῆλον sc. ἐστί *patet* Matth. XXVI, 73. 1 Cor. XV, 27. Gal. III, 11. 1 Tim. VI, 7. (Xen. Cyr. V, 3. 30. VIII, 1. 37.)

Δηλόω, ῶ, f. ώσω, *manifestum facio* i. e. a) *narro* sq. nunc ὅτι, nunc acc. rei 1 Cor. I, 11. Col. I, 8. (Polyb. II, 22. 11. Xen. Anab. II, 1. 1.) — b) *indico* sq. nunc infin. nunc accus. rei 1 Cor. III, 13. Hebr. IX, 8. XII, 27. 1 Petr. I, 11. 2 Petr. I, 14. (Polyb. VI, 26. 6. Xen. Cyr. I, 4. 26.) Saepius non legitur in N. T.

Δημᾶς, ᾶ, ὁ, Demas, nom. pp. viri, qui, cum fuisset socius Paulo religionem Jesu propaganti, eundem captivum Romae deseruit reversus Thessalonicen. Col. IV, 14. Philem. v. 24. 2 Tim. IV, 10.

Δημηγορέω, ῶ, f. ήσω, (a δῆμος populus et ἀγορεύω concionem habeo) *concionor, verba ad populum facio*, sq. πρός c. acc. Tantum Act. XII, 21. legitur. (Herodian. II, 8. 3. Xen. Mem. III, 6. 1.)

Δημήτριος, ου, ὁ, Demetrius, nomen proprium 1) argentarii Ephesini cuiusdam Act. XIX, 24 sq. — 2) Christiani cuiusdam 3 Joh. v. 12. commemorati.

Δημιουργός, οῦ, ὁ, (pp. qui facit, quae ad τὸν δῆμον i. e. ad rempublicam pertinent vel cuius labores inserviunt utilitati publicae Hom. Odyss. XVII, 383. Polyb. XXIV, 5. 6.) *opifex, auctor*, habetur tantum Hebr. XI, 10. (Joseph. Arch. VII, 14. 11. Xen. Mem. I, 4. 7. Diod. Sic. II, 52 et 28. Polyb. VIII, 9. 2.)

Δῆμος, ου, ὁ, *populus*, *εἰς τὸν δῆμον in publicum, in forum* Act. XII, 22. XVII, 5. XIX, 30. 33. (Aelian. V. H. II, 1. Xen. H. G. I, 7. 2.)

Δημοσίᾳ, adv. (a δημόσιος q. v.) *publice* Act. XVI, 37. coll. (Herodian. I, 14. 14. Xen. Mem. III, 12. 5.)

Δημόσιος, ία, ον, *publicus*. Extat tantum Act. V, 18. (Polyb. X, 17. 9. Herodian. II, 5. 13. Xen. Mem. III, 11. 16.)

Δηνάριον, ίου, τό, vox lat. *Denarius*, nummus romanus, aequans decem, serius duodecim vel etiam sedecim asses aut quatuor sestertia, ex nostra autem moneta quatuor fere grossos; republica florente Romae urbis, post Caesaris imago impressa ei erat Matth. XVIII, 28. XX, 2. 9. al.

Δήποτε, *unquam*, *demum*, Joh. V, 4. ᾧ δήποτε — νοσήματι quocunque demum morbo. Cf. *Buttmann* §. 73. not. 1. §. 103, 7. *Viger*. p. 502. (Xen. Cyr. III, 2. 26. Herodian. I, 9. 15.)

Δήπου, *sane*, *certo*, Hebr. II, 16. (Polyb. XI, 58. 5. Xen. Cyr. I, 5. 12.) cf. *Viger*. p. 501.

Διά, praepos. regens genit. et accus. 1) *per*, *durch*. — 2) *propter*, *wegen*.

A) *Conspectus rei.*

I) *genit.* iunct. refertur

1) *ad motum per locum*: *per*, *durch*, *hindurch*

a) post vv. *eundi*, *veniendi* — b) post vv. alia, motum *per* locum vel rem indicantia,

2) *ad tempus* i. e.

a) *ad continuationem temporis*: *per*, *durch*, *hindurch*

b) *ad intervallum temporis*: *per*, *post*, vel partic. *elapso*, *elapsis*, *interiecto*, *interiectis*, *nach*, *nach Verlauf*,

3) *ad instrumentum* vel *adminiculum*, *quo*, vel, *per quod efficitur*, *impeditur aliquid*

a) de *rebus*, quibus pro instrumento utitur aliquis in efficienda aliqua re, aa) universe, ubi Lat. α) *per* vel *ablativo*, nostrates: *durch*, *mittelst*, *vermittelst* — β) *vi*, *kraft*, *in Folge*, *nach* — αα) universe — ββ) in obtestatione vel cohortatione. — bb) de *norma* vel de adminiculo, quo utimur in iudicanda vel exploranda aliqua re: *per*, *secundum*, *nach*

b) de *personis*, quibus tanquam instrumentis utimur in negotio aliquo peragendo, ubi *opera*, *auxilio*, *beneficio*, *iussu*, *culpa* alicuius aliquid fieri dicitur — aa) universe — bb) de Deo, ubi voluntate, beneficio eius fieri vel factum esse aliquid dicitur — cc) de Jesu α) ubi in universum eius opera, auxilio, beneficio — β) ubi τοῦ λόγου, τοῦ

υἱοῦ τοῦ θεοῦ opera factum esse aliquid dicitur — γ) ubi cuncta eius potestati subesse dicuntur — dd) de Spiritu divino.

4) *ad modum*, quo fit aliquid, ubi περιφράζει adverbium substantivo cognatum.

5) *ad rationem* et *statum*, quo est aliquis vel aliquid, in quibus circumscribit vel verbum, vel adiect. vel partic. nomini c. διά iuncto cognatum. — Ita post vv. *eundi* a) plene — b) minus plene i. e. ut cogitando addendum sit ὤν, γενόμενος, ἐλθών.

II) *accusativo* copulatum pertinet

1) *ad causam, qua* vel *per quam fit aliquid* [Ursache, Veranlassung]

a) de *personis*, quarum *auxilio*, *beneficio*, *culpa* fit aliquid: *per*, *durch*, *vermittelst*.

b) de *rebus*, quarum *beneficio*, *dono*, *vi* fit aliquid,

aa) de animi sensibus et motibus, quibus incitatur aliquis ad faciendum aliquid, Latini: *per*, *ductus* vel *incitatus re*, nos: *aus*.

bb) universe, Lat.: *per*, *vi*, *beneficio*, nos: *durch*, *mittelst*.

2) ad *causam, ob quam* i. e. de rebus et personis, quarum causa vel propter quas facit aliquis aliquid vel fit aliquid [*Zweck*, *Grund*]: *ob*, *propter*, *alicuius causa*, *wegen*,

a) universe

b) in formulis aa) διὰ τί — bb) διὰ τοῦτο α) absolute — β) sq. ἵνα — γ) sq. ὅπως — δ) sq. ὅτι

c) sq. infinitivo articulum ante se habente: *propterea quod*, *quia*, *deswegen weil*, *weil* aa) sq. inf. solo α) universe — β) partic. μή praefixa — bb) sq. infinit. c. accus. subiecti α) universe — β) ubi abesse poterat accus. — cc) sq. infinit. pass. c. ὑπό τινος

3) loco genitivi de *ratione* et *statu*, quo est aliquis vel aliquid, v. I, 5.

III) in *compositione* pertinet 1) ad *transitum*, ubi nos: *durch etwas hindurch*, ita in διαβαίνω, διαπεράω, διαπλέω, διαπορεύομαι, διασώζω, διαυγάζω, διεξέρχομαι, διέρχομαι, διϊκνέομαι, διορύττω, διϋλίζω. — 2) ad *continuationem*, ut in διαγίνομαι, διαγρηγορέω, διάγω, διαμένω, διανυκτηρέω, διατελέω, διατρίβω. — 3) auget vim verbi simplicis, ubi nos: *sehr*, *gänzlich*, *durchaus*, Lat. *per*, ita in διαβεβαιόω, διαβλέπω, διαγινώσκω, διαγογγύζω, διακαθαρίζω, διακούω, διακωλύω, διαλογίζομαι, διαμαρτύρομαι, διαμάχομαι, διαπονέομαι, διαπραγματεύομαι, δια-

σαφέω, διασείω, διαταράσσω, διατηρέω, διαφθείρω, διαφυλάσσω, διεγείρω, διενθυμέομαι, διερμηνεύω, διερωτάω, διϊσχυρίζομαι. — 4) ad *distributionem*, ubi nos etiam: *hin und her*, *herüber und hinüber*, διαγγέλλω, διαδέχομαι, διαδίδωμι, διαιρέω, διαλαλέω, διαλέγομαι, διαλλάσσω, διαφημίζω, διηγέομαι. — 5) ad *seiunctionem*, ubi = Lat. *dis*, nostris: *zer*, *ver*, διαβάλλω, διακρίνω, διαλείπω, διαλύω, διαμερίζω, διανέμω, διαπρίω, διαρπάζω, διαῤῥήγνυμι, διασκορπίζω, διασπάω, διασπείρω, διαστέλλω, διαστρέφω, διατάσσω, διατίθημι, διαφείρω, διαφεύγω. — 6) ad *excellentiam*, ut διαφέρω. Cf. *Viger*. p. 589. 856. *Passow* I. p. 325.

B) *Uberior rei expositio.*

I) *c. genit.* refertur *διά*, *per* 1) *ad motum per locum*, Lat.: *per*, nos: *durch, hindurch*. Ita a) post vv. *eundi, veniendi*, ut ἀναχωρεῖν Matth. II, 12. — ἀπέρχεσθαι et διέρχεσθαι διά τινος i. e. διὰ τῆς πόλεως vel χώρας τινός Rom. XV, 28. 2 Cor. I, 15. (Xen. Anab. IV, 8. 1. et *Bornem.* ad h. l.) — διαβαίνειν Hebr. XI, 29. διαπορεύεσθαι Luc. VI, 1. διέρχεσθαι Matth. XII, 43. et Luc. XI, 24. — Luc. IV, 30. XVII, 11. Act. IX, 32. Joh. IV, 4. 1 Cor. X, 1. — Matth. XIX, 24. et Marc. X, 25. — εἰσέρχεσθαι Matth. VII, 13. bis. Luc. XVIII, 25. XIII, 22. Joh. X, 1. 2. — v. 9. δι' ἐμοῦ = δι' ἐμοῦ, ἐγὼ γάρ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. cf. *Lücke* Comment. in Joh. Vol. II. p. 277 sq. — Act. XIV, 22. Hebr. IX, 11. X, 20. — ἐκπορεύεσθαι Matth. IV, 4. ἔρχεσθαι Marc. X, 1. παραπορεύεσθαι Marc. II, 23. IX, 30. παρέρχεσθαι Matth. VIII, 28. περιπατεῖν Apoc. XXI, 24. πορεύεσθαι Matth. XII, 1. ὑποστρέφειν Act. XX, 3. (Palaeph. f. 7. Lucian. D. D. III, 2. Dial. Mort. III, 3. Plut. apophth. Mor. II. p. 123. ed. *Tauchn.* Diod. Sic. XX, 111. Polyb. III, 77. 1. Herodian. III, 2. 12. Pausan. XVII, 5. 6. Xen. Hier. II, 8. Anab. IV, 7. 10 et 15.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 174 sq. *Buttm.* §. 184. *Matthiae* §. 580. p. 1149. *Winer* p. 157. — b) post vv. alia, *motum per locum* vel *rem* indicantia 2 Cor. VIII, 18. οὗ ὁ ἔπαινος διὰ πασῶν ἐκκλησιῶν sc. διαγγέλλεται vel ἀκούεται. 1 Cor. XIII, 12. βλέπομεν δι' ἐσόπτρου. — διαφέρειν i. e. nunc *hindurchtragen* Marc. XI, 16. — nunc: *divulgare* Act. XIII, 49. καθιέναι Luc. V, 19. Act. IX, 25. χαλασθῆναι 2 Cor. XI, 33. bis. — 1 Cor. III, 15. ὡς διὰ πυρός sc. σωθήσεται. (καθιέναι Palaeph. f. 13. διαῤῥύειν Lucian. Dial. Mort. XVII, 1. πλεῖν ibid. XX, 3. Isocr. Paneg. c. 25. ἄγειν Xen. Anab. IV, 5. 36. ἐλαύνειν VII, 3. 43. διάγειν de re eq. II, 5.) —

2) ad *tempus* refertur a) ad *continuationem* temporis, Lat.: *per*, nos: *durch*, *hindurch*, ut διὰ παντός [alii iunctim διαπαντός] i. e. *per omne tempus* = *semper*, *perpetuo* Matth. XVIII, 10. Marc. V, 5. Luc. XXIV, 53. Act. II, 25. X, 2. XXIV, 16.

Rom. XI, 10. 2 Thess. III, 16. Hebr. IX, 6. XIII, 15. (Herodot. I, 122. Thuc. I, 76. Soph. Aiac. 705. ed. *Herm.* Diod. Sic. II, 16. — διὰ παντὸς τοῦ αἰῶνος Xen. Cyr. II, 1. 19.) cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 727. Lamb. Bos. de ellips. p. 547. ed. *Schäfer.* — διὰ τῆς νυκτός, *die Nacht hindurch* Act. XXIII, 31. δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες Luc. V, 5. (Athen. VII, 1. Charit. I, 5. Achill. Tat. p. 363. — διὰ νυκτός i. e. per totam noctem Xen. Anab. IV, 6. 22. Plato de rep. I. σκοπεῖν διὰ νυκτὸς καὶ ἡμέρας.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 856. *Matthiae* l. l. *Fischer* l. l. Vol. III. P. I. p. 260. et ad Plat. Phaedon. c. 20. — δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα Act. I, 3. (Herodot. VII, 210. et Xen. Vect. IV, 11. δι' ἡμέρας.) — διὰ παντὸς τοῦ ζῆν Hebr. II, 15. (δι' αἰῶνος Diod. Sic. III, 8. διὰ βίου Plat. Phaedon. c. 20. διὰ παντὸς τοῦ βίου Xen. Mem. I, 2. 61. Plato Phileb. p. 118. ed. *Stallbaum.*) — διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς Phil. I, 26. — 2 Cor. V, 10. τὰ διὰ τοῦ σώματος sc. πεπραγμένα i. e. *facta*, *corpore durante*, *peracta.* (Aliter Aelian. H. N. V, 26. ὁ πίθηκος — πᾶν ὅ,τι ἂν ἐκδιδάξῃς, τῶν διὰ τοῦ σώματος [i. e. per corpus] πραττομένων, ὅδε εἴσεται.) cf. *Fischer.* l. l. p. 169. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 856. — διὰ τῆς νυκτός, *während u. bei der Nacht* Act. V, 19. XVI, 9. XVII, 10. (Palaeph. fab. 1. Maxim. Tyr. V, 1.) cf. *Fischer* l. l. p. 167. — — b) ad *intervallum* temporis, ubi Lat.: *per*, *post*, vel: *elapso*, *elapsis*, *interiecto*, *interiectis*, nos: *nach*, *nach Verlauf*, ut: διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσω Matth. XXVI, 61. Marc. XIV, 58. — δι' ἐτῶν πλειόνων Act. XXIV, 17. — Gal. II, 1. (Diod. Sic. V, 28. Polyb. I, 66. 8 et 10. Aelian. V. H. XIII, 42. XIV, 7. Plut. quaest. rom. Mor. II. p. 251. 263. ed. *Tauchn.* Herodot. I, 62.) — Marc. II, 1. δι' ἡμερῶν sc. τινῶν, *aliquot diebus post.* (Demarat. ap. Galen. de antidot. II. ἐπίπαλλε τὴν ἔμπλαστρον ἐπὶ χρόνον πολὺν, δι' ἡμερῶν τὸ τραῦμα πλατύτερον ποιῶν. Theophr. H. P. IV, 4. — διὰ χρόνου Thuc. II, 94. Xen. Mem. II, 8. 1.) LXX pro מִקֵּץ Deut. XV, 1. Jos. XXIII, 1. cf. *Fischer* l. l. p. 168. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 856.

3) ad *instrumentum* vel *adminiculum*, *quo* vel *per quod efficitur*, *impeditur* aliquid, a) de *rebus*, quibus pro instrumento vel adminiculo utitur aliquis in efficienda aliqua re; cf. quae habet de huius significationis ad eam, quam primo loco posuimus, ratione et nexu *Winer* p. 157. — aa) universe. Utuntur Lat. in talibus α) *per*, vel *ablativo*, nostrates: *durch*, *mit*, *mittelst*, *vermittelst*, ut γράφειν διὰ χάρτου καὶ μέλανος 2 Joh. v. 12. — 3 Joh. v. 13. — 1 Petr. I, 7. III, 20. 2 Petr. III, 5. Act. VIII, 20. Hebr. XII, 15. — διὰ χειρός et διὰ χειρῶν τινος, *per manus alicuius* [qua sensum quidem i. q. per aliquem, maluit tamen auctor, quod in re, quam tractat, ut in miraculis, manuum impositione peragi solitis, patrandis vel in scribendo, pre-

haudendo, percutiendo aliquo manuum est pars prima, scribere διὰ χειρός vel διὰ χειρῶν τινος] Marc. VI, 2. Act. V, 12. XI, 30. XIV, 3. XV, 23. XIX, 11. 26. coll. Marc. XVI, 18. — Act. II, 23. — VII, 25. coll. v. 24. — εἰπεῖν διὰ τοῦ στόματός τινος Act. I, 16. III, 18. 21. IV, 25. — διὰ τοῦ αἵματός [sc. ἐκκεχυμένου] τινος i. e. *durch die Lebensaufopferung Jemandes* Act. XX, 28. Eph. I, 7. Col. I, 20. Hebr. XIII, 12. alias διὰ τοῦ θανάτου τινός Rom. V, 10. Col. I, 22. Hebr. II, 14. vel διὰ τοῦ σώματος sc. θανατωθέντος Rom. VII, 4. coll. 1 Petr. III, 18. vel διὰ τοῦ σταυροῦ Eph. II, 16. vel διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ Hebr. IX, 26. vel διὰ τῆς προςφορᾶς τοῦ σώματος X, 10. — διὰ παθημάτων II, 10. — IX, 12. οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰςῆλθεν — εὑράμενος i. e. *neque vero per hircorum et vitulorum sanguinem, sed per sui corporis sanguinem introitum sibi paravit, cum, peracta redemtione aeternum valitura, semel intraret sanctuarium.* [1 Joh V, 6. ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος = ὁ ἐλθὼν καὶ καθαρίσας δι' ὕδατος καὶ αἵματος i. e. *is, qui venit et purgavit homines tum lavacro sacro instituendo, tum morte cruenta subeunda.* Ita *Lücke* Com. in Joh. Vol. III. p. 214 sq. Vide de h. l. infra sub I, 5.] — 1 Petr. I, 3. III, 21. — 2 Tim. I, 10. Joh. XI, 4. Hebr. XII, 11. Gal. I, 12. Rom. VI, 4. — Act. XXI, 19. 2 Cor. IX, 13. — Act. VIII, 18. 2 Tim. I, 6. — δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω i. e. *litteris commendans* vobis, eos mittam ad vos 1 Cor. XVI, 3. — 2 Cor. X, 9. — v. 11. τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν i. e. *verbis per litteras ad vos factis* = *in litteris ad vos datis* cf. *Winer* p. 158. — 2 Thess. II, 2. 15. III, 14. — Phil. I, 19. — κοσμεῖν ἑαυτὰς — δι' ἔργων ἀγαθῶν 1 Tim. II, 10. coll. v. 9. — 2 Cor. IX, 12. 1 Tim. IV, 5. 14. — διὰ πολλοῦ λόγου i. e. *multis verbis* Act. XV, 32. — διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν i. e. ope doctrinae ab illis expositae. — Joh. XVII, 20. — διὰ λουτροῦ Tit. III, 5. — διὰ τοῦ ὀνόματος ἰησοῦ χριστοῦ i. e. *per nominis Jesu professionem* = *dadurch, dass er sich zu Jesu hält, sich zu ihm bekennt* Act. X, 43. — δι' ὁράματος vel διὰ παραβολῆς εἰπεῖν τινι Luc. VIII, 4. Act. XVIII, 9. — διὰ τῆς παρακλήσεως Rom. XV, 4. 2 Cor. I, 4. — διὰ πάσης προςευχῆς καὶ δεήσεως προςεύχεσθαι i. e. *bei jeder Gelegenheit seine Bitten und Wünsche durchs Gebet aussprechen* Eph. VI, 18. cf. de διὰ προςευχῆς καὶ δεήσεως προςεύχεσθαι et de πᾶς in talibus adverbiascente *Winer* p. 168. — διὰ δύο πραγμάτων sc. διὰ τῆς ἐπαγγελίας καὶ τοῦ ὅρκου Hebr. VI, 18. — Rom. X, 17. Marc. XVI, 20. Rom. XV, 4. — 1 Tim II, 15. — Hebr. XIII. 2. Col. II, 8. — Rom. XVI, 18. — διὰ νόμου Rom. III, 20. IV, 13. VII, 7. — τὰ διὰ τοῦ νόμου παθήματα i. e. *cupiditates per legem excitatae* VII, 5. — διὰ νόμου πίστεως i. e. *per legem illam, quae postulat fiduciam in Jesu positam* Rom. III. 27. Gal. II, 19. — Rom. VII, 8. 11. bis. v. 13. — 1 Cor. IV, 15. XV, 2. Eph. III, 7. 2 Thess. II, 14. 2 Tim. I, 10. —

1 Petr. I, 23. — διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος == διὰ τοῦ κηρύγματος, ὅ μωρία ἐστὶν τοῖς σοφοῖς τοῦ αἰῶνος τούτου 1 Cor. I, 21. coll. v. 18. — διὰ τῆς — ἱερωσύνης Hebr. VII, 11. — διὰ τῶν γραφῶν ἐπιδεικνύναι vel φανεροῦσθαι Act. XVIII, 28. Rom. XIV [XVI], 25. — διὰ τῶν ἀφῶν καὶ συνδέσμων Col. II, 19. Eph. IV, 16. — διὰ τῆς ἁμαρτίας vel παρακοῆς vel παραβάσεως vel διὰ τοῦ παραπτώματος Rom. II, 23. V, 12. 18. 19. — διὰ τοῦ δικαιώματος vel διὰ τῆς ὑπακοῆς Rom. V, 18. 19. — διὰ τῆς πίστεως Rom. I, 12. III, 22. 25. 30. 31. Gal. II, 16. III, 14. 26. Eph. II, 8. III, 12. 17. Col. II, 12. Phil. III, 9. 1 Thess. III, 7. 2 Tim. III, 15. Hebr. VI, 12. XI, 4. bis. 17. 33. 39. — δι' ἀγάπης Gal. V, 6. — δι' ἧς sc. ἐλπίδος Hebr. VII, 19. — διὰ τοῦ ἀγαθοῦ i. e. *per rem bonam* vel *praestantem* Rom. VII, 13. — δι' αὐτοῦ, *per se*, *natura sua* Rom. XIV, 14. — διὰ πάντων sc. ἔργων Eph. IV, 6. διὰ τῆς δυνάμεως 1 Cor. VI, 14. — διὰ τῆς χάριτος Act. XVIII, 27. XV, 11. Hebr. XII, 28. — διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως Rom. III, 24. — διὰ δικαιοσύνης βασιλεύει ἡ χάρις i. e. *mittelst der δικ. äussert sich die Gnade* Rom. V, 21. — IV, 13. οὐ γὰρ — διὰ δικαιοσύνης πίστεως i. e. *nam non legis beneficio* vel *per legis observationem Abrahamo contigit promissio — sed beneficio* πίστεως, ἥτις ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. coll. v. 3. — Gal. II, 21. εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη i. e. *si enim legis beneficio* vel *lege observanda acquiritur* δικαιοσύνη. Si sunt, qui h. l. item Rom. IV, 13. 1 Cor. XI, 12. διά τινος idem esse statuant, quod διά τι, διά τινα i. e. *propter aliquid*, *propter aliquem*, raro dici ita διά τινος, testis est Scholiast. ad Aristoph. Plut. v. 93. καὶ μὴν, inquiens, ὅταν [sc. ἡ διὰ πρόθεσις] δηλοῖ αἰτίαν, αἰτιατικῇ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ συντάττεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς γενικὴν εὕρηται σπανίως. — διὰ θελήματος θεοῦ Rom. XV, 32. 1 Cor. I, 1. 2 Cor. I, 1. VIII, 5. Eph. I, 1. Col. I, 1. 2 Tim. I, 1. — διὰ τῆς ἐπιγνώσεως 2 Petr. I, 3. — δι' ὧν sc. διὰ τῆς δόξης καὶ ἀρετῆς v. 4. διὰ τούτων sc. ἐπαγγελμάτων ibid. — δι' ὧν sc. ὑδάτων 2 Petr. III, 6. (Palaeph. f. 1 et 2. Diod. Sic. I, 31. III, 8. Plut. apophth. Mor. II. p. 22. IV. p. 285. ed. *Tauchn.* Aelian. V. H. II. 5. fin. Xen. Hier. I, 14. Mem. I, 5. 6. II, 6. 5.) cf. *Fischer* l. l. Vol. III. P. II. p. 167. 171. *Matthiae* §. 580, d. p. 1150. §. 396, not. 1. p. 725. — De rebus, quibus impeditur aliquid Rom. VIII, 3. ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκός. 1 Cor. I, 21. οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν θεόν, *per sapientiam* = *prae sapientia*, *vor lauter Weisheit*. (cf. quae habent de Graecorum διά τινα et διά τι, praecedente εἰ μή, *Matthiae* §. 580, 2, b. p. 1151. *Viger.* p. 510. 511. — β) *per* i. e. *vi*, *kraft*, *nach*, *in Folge aa*) universe Rom. XII, 3. λέγω δὲ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι. Gal. I, 15. III, 18. IV, 23. Philem. v. 22. (διὰ πίστεως vi fidei datae, freti fide Xen. Anab. III, 2. 8. — Polyb. VII, 17. 4.) — ββ) in obtestatione et cohortatione, παρακαλεῖν τινα διά τινος *adhortari*

aliquem per aliquem i. e. *mittelst Hinweisung auf Jemanden* Rom. XII, 1. XV, 30. 1 Cor. I, 10. 2 Cor. X, 1. 1 Thess. IV, 2. 2 Thess. III, 12. — — bb) de *norma* i. e. de adminiculo, quo utimur in metienda, iudicanda, exploranda aliqua re, ubi Lat.: *per, secundum*, nos: *nach*, *κρίνειν διά τινος* Rom. II, 12. Jac. II, 12. *δοκιμάζειν* 2 Cor. VIII, 8.

b) de *personis*, quibus tanquam instrumentis utitur aliquis in negotio aliquo peragendo. Utuntur Latini in talibus *per*, vel *ablativo* substantivorum pro contextus et rei tractatae diversitate diversorum, ut: *opera*, *ope*, *auxilio*, *beneficio*, *iussu*, *auctoritate*, *culpa*, *malignitate* aa) universe, *τὸ ῥηθὲν — διὰ τοῦ προφήτου* Matth. I, 22. II, 15. 23. IV, 24. VIII, 17. XII, 17. XXI, 4. XXIV, 15. XXVII, 9. Act. II, 16 — *γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν* Luc. XVIII, 31. Act. II, 22. X, 36. XV, 12. XXVIII, 25. Rom. I, 2. Apoc. I, 1. — Act. II, 43. IV, 16. 30. XII, 9. XXIV, 3. Rom. XV, 18. 1 Cor. III, 5. XI, 12. *διὰ τῆς γυναικός* sc. paritur, in lucem editur. XV, 21. 2 Cor. I, 19. bis. v. 20. II, 14. V, 20. IX, 12. XII, 17. Gal. I, 1. Eph. III, 10. 2 Tim. IV, 17. Philem. v. 7. Hebr. VII, 21. XIII, 11. Joh. I, 7. — *διὰ μωσέως* i. e. opera Mosis Joh. I, 17. vel: duce Mose Hebr. III, 16. — 1 Petr. I, 12. V, 12. — v. 14. *δι᾽ ἀβραάμ*, *interveniente Abrahamo*, *in der Person Abrahams* Hebr. VII, 9. — *διὰ πολλῶν μαρτύρων* i. e. *adhibitis multis testibus* 2 Tim. II, 2. — Gal. III, 19. et Hebr. II, 2. *δι᾽ ἀγγέλων* i. e. *angelis* [ex opinione Judaeorum seriorum in legislatione sinaitica] *adhibitis* cf. *Winer* ep. Pauli ad Gal. p. 55. et Jos. Ant. XV, 5. 3. *τὰ ὁσιώτατα τῶν ἐν τοῖς νόμοις δι᾽ ἀγγέλων παρὰ τοῦ θεοῦ μαθόντων*. LXX Deut. XXXIII, 2. — *δι᾽ οὗ* [*cuius culpa*] *τὰ σκάνδαλα ἔρχεται* Matth. XVIII, 7. Luc. XVII, 1. — Matth. XXVI, 24. Marc. XIV, 21. Luc. XXII, 22. Rom. V, 12. 16. 17. 1 Cor. XV, 21. (Aeschyl. sept. c. Theb. v. 219. ed. *Blomfield* Xen. Hier. IX, 3. Cyr. I, 1. 4.) cf. *Fischer* l. l. p. 171. — bb) de Deo, ubi voluntate vel beneficio eius fieri vel factum esse aliquid dicitur Rom. XI, 36. Hebr. II, 10. — 1 Cor. I, 9. — cc) de Jesu, ubi *α*) in universum factum esse vel contigisse alicui aliquid dicitur per eum i. e. *auxilio*, *beneficio* eius Act. XIII, 38. Rom. I, 5. V, 1. 2. 9. 11. 17. 21. VIII, 37. XIV, 26. 2 Cor. I, 5. III, 4. Eph. II, 18. 1 Thess. V, 9. Tit. III, 6. Hebr. XIII, 21. Joh. XIV, 6. 1 Joh. IV, 9. 1 Petr. I, 21. II, 5. — vel ubi *opera eius* effectum esse vel effici dicitur aliquid, ut: *ἡ πίστις ἡ δι᾽ αὐτοῦ* Act. III, 16. Phil. I, 11. — Rom. II, 16. V, 17. 1 Cor. XV, 57. 2 Cor. IV, 14. V, 18. Gal. I, 1. IV, 7. VI, 14. Eph. I, 5. Col. I, [16.] 20. bis. Hebr. II, 3. VII, 25. Joh. I, 17. III, 17. 1 Petr. IV, 11. Jud. v. 25. — Hebr. I, 3. *δι᾽ ἑαυτοῦ* [i. e. per semetipsum = semetipsum tanquam victimam offerendo] *ποιησάμενος καθαρισμὸν ἁμαρτιῶν*. — 1 Thess. IV, 14. *διὰ ἰησοῦ χριστοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ*. — *εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ — διὰ τοῦ ἰησοῦ χριστοῦ* i. e. *veranlasst*

dass durch die Rücksicht auf Jesum Rom. I, 8. VII, 25. Col. III, 17. — Hebr. XIII, 15. [1 Petr. II, 5.] — β) ubi opera τοῦ λόγου vel τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ mundus creatus esse dicitur Joh. I, 3. 10. Col. I, 16. Hebr. I, 2. — γ) ubi cuncta eius potestati subesse dicuntur [es geht alles durch seine Hand, er hat als κύριος alles in s. Hand] 1 Cor. VIII, 6. (Dem. 132, 22. 1234, 14.) — dd) de Spiritu div., ubi ope, auxilio eius factum esse, fieri, contingere alicui aliquid dicitur Act. I, 2. XI, 28. XXI, 4. Rom. V, 5. 1 Cor. II, 10. XII, 8. Eph. III, 16. 2 Tim. I, 14. Hebr. IX, 14. 1 Petr. I, 22.

4) de *modo, quo fit aliquid,* ubi circumscribit adverbium nomini c. διά iuncto cognatum, ut: γράφειν διὰ βραχέων i. e. *breviter, paucis* Hebr. XIII, 22. (Lucian. Tox. §. 56. Dem. 1257, 4.) vel δι᾽ ὀλίγων 1 Petr. V, 12. (Dionys. Hal. Ant. VI. δι᾽ ὀλίγου Thuc. IV, 95.) — εὐχαριστεῖν διὰ πολλῶν i. e. *multis modis* vel *multis verbis* 2 Cor. I, 11. — Joh. XIX, 23. ὑφαντὸς δι᾽ ὅλου i. e. *durchaus, ganz* i. e. *von oben an den ganzen Rock durchgehend fand man keine Naht oder Spur der Zusammenstückung.* (Aeschyl. Suppl. v. 846. γομφοθέτῳ δορὶ δι᾽ ὅλου. Ita διὰ παντός Pausan. II, 34. 3.) Nihil in talibus supplendum esse, docet *Herm.* ad Vig. p. 878. *Winer* p. 200. — Act. XV, 27. ἀπαγγέλλειν διὰ λόγου, *mittelst der Rede,* = *mündlich.* Rom. XIV, 20. τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι [= τῷ ἐσθίοντι ὥστε ἔρχεσθαι διὰ προσκόμματος καὶ εἶναι ἐν προσκόμματι. Vid. infra I, 5.] i. e. ita edenti, *ut offendatur alter, mit Anstoss für Andere.* — δι᾽ ὑπομονῆς i. e. *patienter* Rom. VIII, 25. Hebr. XII, 1. διὰ τῆς ἀγάπης Gal. V, 13. (δι᾽ ἀποῤῥήτων i. e. clam. Diod. Sic. XI, 44. διὰ ταχέων Aelian. V. H. I, 8. διὰ φιλονεικίας Xen. Hier. IX, 7. δι᾽ ἀφροσύνης Xen. Cyr. III, 1. 18. δι᾽ ἑκόντων et διὰ βίας Plato Phileb. §. 136. p. 191. ed. *Stallbaum.*) Cf. *Fischer* l. l. p. 171 sq. *Viger.* p. 587, not. 81. *Matthiae* §. 580. p. 1150. *Brunk* ad Soph. Oed. R. v. 800. ed. *Herm. Blomfield* ad Eurip. Bacch. v. 441. ed. Lips. *Passow* I. p. 324.

5) de *ratione* et *statu,* quo est aliquis, in quibus vv. *eundi* sq. διά τινος circumscribunt verbum finitum, vel adiect. vel partic. substantivo, c. διά iuncto, cognatum. [ita ap. Graecos post ἔρχεσθαι, ἥκειν, γίγνεσθαι, βῆναι, ἰέναι, ἀφικνεῖσθαι, εἶναι διά τινος per attract. [v. *Herm.* ad Vig. p. 893. *Buttm.* §. 138, 8.] pro: ἔρχεσθαι, ἥκειν, γίγνεσθαι διά τινος καὶ εἶναι ἔν τινι i. e. durch einen Gegenstand von guter oder schlechter Beschaffenheit hindurchgehen und darinnen bleibend die Beschaffenheit desselben annehmen, hinc pro: so oder so beschaffen sein, in dem oder jenem Zustande sich befinden, ut: διὰ πόθου ἐλθεῖν i. e. desiderare Eurip. Phoen. v. 395. ἥκειν δι᾽ ὀργῆς i. e. irasci Soph. Oed. Col. v. 910. — διὰ πάντων τῶν καλῶν ἔρχεσθαι optima quaeque peragere Xen. Cyr. I, 2. 15. διὰ φιλίας ἰέναι τινί amicum esse alicui Xen. Anab. III, 2. 8.] Ita in N. T. post verba

περιπατεῖν, ἐλθεῖν a) plene 2 Cor. V, 7. διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους i. e. *wir befinden uns im Zustande des Glaubens, der zuversichtlichen Hoffnung* [nämlich: einst bei dem Herrn zu sein und ihn zu sehen] *nicht im Zustande des Schauens* und des wirklichen Umganges mit ihm. — 1 Joh. V, 6. [de quo loco admodum vexato cf. *Lücke* Vol. III. p. 208 sqq.] οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, ἰησοῦς ὁ χριστός i. e. *immersus ille et occisus* = is, quem tum lavacrum sacrum subeuntem, tum mortem perpessum ἐδόξασεν ὁ θεός. Uti enim in muneris sibi demandati auspiciis, factis per immersionem sacram, υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἀγαπητός declaratus est, ita idem mortem perpessus, dum vitae restitueretur, ἀπεδείχθη υἱὸς τοῦ θεοῦ. (δι' αἵματος βῆναι, διὰ φόνου μολεῖν per sanguinem incedere = occidere et occidi, mutua caede perire Eurip. Phoen. v. 20. Androm. v. 174. Oenomaus ap. Euseb. praep. evang. VI. p. 259. qui λαϊου, inquit, πᾶν δῶμα ἔβη δι' αἵματος. — δι' ὀδύνας βῆναι dolore affici Eurip. Phoen. v. 1554. ed. *Valcken.* vel v. 1577. ed. *Porson.*) — — b) minus plene i. e. ita, ut *cogitatione addas* γενόμενος, ἐλθών, ὤν. Rom. II, 27. κρινεῖ — σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην = σὲ τὸν, καίπερ γενόμενον διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς, παραβάτην i. e. σὲ τὸν, καίπερ ἔχοντα νόμον καὶ περιτμηθέντα, παραβάτην. IV, 11. τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας sc. γενομένων = ἀκροβύστων. (Si ante δι' ἀκροβυστίας desideraveris articulum cf. Lucian. Macrob. §. 22. ὑψικράτης δὲ, ὁ ἀμισηνὸς, συγγραφεὺς διὰ πολλῶν μαθημάτων γενόμενος et *Fritzsche* diss. II. p. 67.) — 1 Cor. XIV, 9. ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε = ὑμεῖς διὰ γλ. ἐλθόντες vel γενόμενοι i. e. *loquentes*. (διὰ γλώσσης ἰέναι, *loqui* Eurip. Suppl. v. 112. vel 123. ed. Lips.) 1 Cor. XIV, 19. θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι = λόγους ἐλθόντας διὰ τοῦ νοός μου i. e. *Worte, die den Weg durch meinen Verstand gemacht haben* i. e. *deutlich von mir gedachte* [mithin: leicht, mit Deutlichkeit auszusprechende] *Worte*. 2 Cor. II, 4. διὰ πολλῶν δακρύων = πολλὰ δακρύων *multum lacrymans*. III, 11. εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον διὰ δόξης sc. ἐγένετο = ἔνδοξον ἦν. VI, 7. διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης = ὁπλιζόμενος τὴν δικαιοσύνην. v. 8. διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας sc. γενόμενοι = δοξαζόμενοι καὶ ἀτιμώμενοι. ibid. διὰ δυςφημίας καὶ εὐφημίας sc. γενόμενοι, ὄντες = *male et bene audientes*. Phil. I, 20. ἐν τῷ σώματί μου, εἴ τε διὰ ζωῆς εἴ τε διὰ θανάτου sc. γενομένῳ = εἴ τε ζῶντι, εἴ τε ἀποθανόντι. 2 Petr. I, 3. τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς sc. ὄντος. (Symmach. Ps. LV, 13. ὁ διὰ μίσους μοι, ubi LXX ὁ μισῶν. Joseph. de bell. iud. IV, 2. 3. μεσόγειος δέ ἐστι τυρίων κώμη καρτερὰ, διὰ μίσους ἀεὶ καὶ πολέμου γαλιλαίοις. — Plene Aelian. V. H. XIII, 2. fin. διὰ τιμῆς ἐλθεῖν i. e. honorari. Aeschyl. Prom. v. 120. δι' ἀπεχθείας ἐλθεῖν, invisum esse. Xen. Anab.

II, 5. 9. διὰ σκότους εἶναι = σκοτεινὸς εἶναι. Athen. VII. p. 300. C. δι' ὀνόματος εἶναι i. e. laudari. Philo in Flacc. p. 983. D. et Xen. Hier. IX, 2. γενέσθαι δι' ἀπεχθείας, *invisum esse*. Isocrat. paneg. med. διὰ μιᾶς γνώμης γενέσθαι, *concordes esse*. Contra, verba ducendi, ferendi, tenendi sq. διά c. genit. substant. circumscribunt verba *activa*, cognata substantivis c. διά iunctis cf. Aelian. V. H. III, 22. VIII, 2. IX, 2. 4. 26. 32. Herodian. II, 1 et 2.) cf. *Fischer* I. I. p. 169. *Viger*. p. 228. 585. *Herm*. ad Vig. p. 749. *Matthiae* §. 580. p. 1149. *Valckenar*. ad Eurip. Phoen. v. 20. 482. 1654. ad Eurip. Heracl. v. 1159. ed. Lips. *Markland* ad Eurip. Heracl. v. 112 vel 123. ed. Lips. *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 766. ed. *Herm*. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 842. *Blomfield* ad Aeschyl. Prom. v. 121. p. 91. ed. Lips. *Passow* I. p. 324.

II) c. *accusativo* refertur διά

1) ad *causam*, *qua* vel *per quam fit aliquid* [Ursache, Veranlassung] hinc legitur

a) de *personis*, quarum *auxilio*, *beneficio*, *culpa* fit vel factum est aliquid, Lat.: *per*, nos: *durch*, *vermittelst* Joh. VI, 57. ζῶ διὰ τὸν πατέρα. ibid. κἀκεῖνος ζήσεται δι' ἐμέ. Rom. II, 24. τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς [i. e. *culpa vestra*, vel *per scelera vestra*] βλασφημεῖται. 2 Petr. II, 2. — Hebr. VI, 7. δι' οὓς καὶ γεωργεῖται = *quorum iussu* v. *Böhme* ad h. l. p. 263. Alii *propter* vid. infr. sub II, 2. — (Dionys. Hal. Ant. VIII. p. 507. μέγας διὰ τοὺς θεοὺς ἐγενόμην. Plut. apophth. Mor. II. p. 25. ed. *Tauchn*. Xen. Mem. III, 3. 15. Anab. VII, 7. 7. Symp. I, 15. Plat. Cratyl. §. 20. Herodot. VI, 38. Hesiod. ἔργ. v. 3. Aristoph. Plut. v. 93. 469. 859.) — b) de *rebus*, quarum *beneficio*, *dono*, *vi* fit aliquid aa) de animi sensibus et motibus, quibus incitatur aliquis ad faciendum aliquid, Lat. *per*, vel: *ductus*, *incitatus aliqua re*, nos: *aus*, ut: διὰ φθόνον Matth. XXVII. 18. et Marc. XV, 10. — Phil. I, 15. Eph. II, 4. Philem. v. 8. — Luc. I, 78. διὰ σπλάγχνα ἐλέους. (διὰ φόβον Diod. Sic. I, 8. — III, 8. διὰ λύπης ὑπερβολήν Plut. de fluvv. Mor. VI. p. 441. ed. *Tauchn*.) — bb) universe, ubi Lat. *per*, *beneficio*, *vi*, nos: *durch*, *vermittelst* Joh. XV, 3. καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα ὑμῖν. Rom. XIV, 15. XV, 15. 1 Cor. VII, 5. — 1 Thess. III, 7. διὰ τοῦτο [i. e. *huius nuntii de vobis accepti beneficio*] παρεκλήθημεν ἐφ' ὑμῖν. Hebr. V, 12. διὰ τὸν χρόνον i. e. *per tempus*, *beneficio temporis*, ex quo edocti estis, nos: *der Zeit nach*, active: *die Zeit* = *die Länge der Zeit hätte euch schon zu Lehrern Andrer machen sollen* cf. *Böhme* praef. p. XXIV. et 241. (Aelian. V. H. III, 37. διὰ τὸν χρόνον i. e. *iniuria temporis*.) — Hebr. V, 14. τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων. 1 Joh. II, 12. 2 Petr. III, 12. δι' ἣν sc. παρουσίαν i. e. *cuius adventus vi*. Apoc. IV, 11. XII, 11. bis. XIII, 14. (Plut. apophth. Mor. II. p. 25. ed. *Tauch*. προσαφίζεσθαι δι' ἔρωτα. Diod. Sic. I, 4. δι' ἣν sc. ἐπιθυμίαν — τυγχάνει συντελείας. III, 8. δι' ἀρετὴν

— τετευχέναι τιμῶν ἀθανάτων. Chārit. III, 4. Aeschin. Dial. Socr. I, 2. Xen. Apol. Soc. §. 7. Hier. III, 13. Mem. II. 7. 1. Isocrat. Paneg. p. 222. τὰς συμφορὰς τὰς δι' ἐκεῖνον τὸν πόλεμον γεγενημένας.) Cf. *Fischer* l. l. p. 171. *Matthiae* §. 580 p. 1151. ed. II. *Buttm.* §. 134. *Winer* p. 162. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 91. *Viger.* p. 587 sq. — De agendi ratione, qua, ut non fiat aliquid, efficitur Hebr. III, 19. οὐκ ἠδυνήθησαν εἰςελθεῖν διὰ τὴν ἀπιστίαν. IV, 6. (ita post εἰ μή Dem. 680, 27. Thuc. II, 18. Plat. Gorg. p. 241. ed. *Heindorf.*) cf. *Matthiae* l. l. *Viger.* p. 510 sq. 688. — Scholiast. ad Aristoph. Plut. v. 93. ἰστέον, ὅτι ἡ διὰ πρόθεσις οὐ μόνον γενικῇ συντάσσεται, ὅταν δηλοῖ ἐνέργειαν, ἀλλὰ καὶ αἰτιατικῇ. Greg. Corinth. p. 109. ed. *Schäfer*: ἀττικῶν — καὶ τὸ τὰς αἰτιατικὰς ἀντὶ γενικῆς λαμβάνειν.

2) de *causa* dicitur, *ob quam* i. e. de rebus et personis, quarum causa vel propter quas fit vel facit aliquis aliquid [Zweck, Grund], ubi Lat.: *ob, propter, alicuius causa*, nos: *wegen* a) universe Matth. XII. 31. XIII. 21. et Marc. IV, 17. γενομένης δὲ θλίψεως — διὰ τὸν λόγον. Matth. XIII. 58. XIV, 3. 9. XV, 3. 6. XVII, 20. XIX, 12. XXIV, 22. et Marc. XIII. 20. — Matth. XXVII, 19. Marc. II, 4. 27. bis. III, 9. VI, 17. 26. 29. Luc. V, 19. VIII, 19. 47. XI, 8. XXIII. 25. Act. IV, 21. X, 21. XVI, 3. XXI, 34. 35. XXII, 24. XXIII, 28. XXVIII, 2. bis. v. 20. Rom. III, 25. ὃν ἔθηκε ἱλαστήριον — διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων i. e. *propter remissionem peccatorum olim commissorum* = *quia de venia peccatorum olim commissorum certiores nos facere decreverat.* Rom. IV, 23-25. VI, 19. VIII, 10. bis. 11. 20. XI, 28. XIII, 5. 1 Cor. IV, 6. 10. VII, 2. 26. VIII, 11. IX, 10. bis. 23. X, 25. 27. 28. XI, 9. bis. 10. 2 Cor. II, 10. — IV, 5. διὰ Ἰησοῦν = διὰ τοῦτο, ἵνα κηρύσσωμεν τὸν Ἰησοῦν. v. 11. 15. bis. VIII 9. IX, 14. Gal. II, 4. Eph. II, 4. IV, 18. bis. V. 6. Col. I, 5. III, 6. IV, 3. Phil. I, 24. II, 30. III, 7. 8. bis. 1 Thess. I, 5. III, 9. δι' ὑμᾶς *vestra causa* i. e. *commodi vestri causa.* — 1 Tim. V, 23. 2 Tim. I, 6. 12. II, 9. Tit. I, 13. Hebr. I, 14. II, 9-11. V, 3. [VI, 7.] VII, 18. Joh. IV, 39. 41. 42. VII, 13. 43. 45. X, 19. 32. XI. 15. 42 XII, 9. 11. 30 42. XIV, 11. XV, 21. XVI. 21. XIX. 38. XX, 19. 2 Joh. v. 2. Apoc. I, 9. II, 3. VI, 9. XVIII, 10. 15. XX 4. 1 Petr. I, 20. II, 13. 19. III, 14. (Aelian. V. H. XII, 6. Diod. Sic. I, 7. Herodian. VII, 12. 14. Plut. Sympos. Mor. IV. p. 329 bis. ed. *Tauch.* Xen. Anab. I, 9. 22.) — θαυμάζειν διά τι Marc. VI, 6. Joh. VII, 21. (Aelian. V. H. XII, 6.) — χαίρειν διά τι Joh. III, 29. μισεῖσθαι διά τι Matth. X, 22. XXIV, 9. Marc. XIII, 13. Luc. XXI, 17. cf. *Fischer* l. l. p. 170. *Buttm.* §. 134. *Matthiae* p. 1151. *Winer* p. 162. — b) formulae notandae aa) διὰ τί; *ob quid? cur?* [alii iunctim διατί.] Matth. IX, 14. XIII, 10. Marc. II, 18. Luc. V, 30. 33. Joh. VII, 45. Apoc. XVII, 7. — bb) διὰ τοῦτο, *hac de causa, propterea, aus dem Grunde* α) absolute Matth. VI, 25. XII, 27. 31.

XIII, 13. 52. XIV, 2. XVIII, 23. XXI, 43. XXIII, 34. XXIV, 44. Marc. VI, 14. XI, 24. XII, 24. Luc. XI, 49. XII, 22. XIV, 20. Act. II, 26. Rom. I, 26. IV, 16. *διὰ τοῦτο* [sc. ὅτι ὁ νόμος ὀργὴν κατεργάζεται.] — V, 12. *διὰ τοῦτο ὥςπερ — ἥμαρτον.* Quo loco Paulus, contextum si respexeris, hoc sibi voluisse videtur: *διὰ τοῦτο, ἵνα λάβωμεν τὴν καταλλαγὴν, ἦλθε δι' ἑνὸς δικαιώματος τὸ δικαίωμα εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ διὰ τοῦ δικαιώματος ἡ ζωή, ὥςπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου — ἥμαρτον* coll. v. 18-19. Aliter *Fritzsche* in coniectan. p. 49. — Rom. XIII, 6. XV, 9. 1 Cor. IV, 17. XI, 10. 30. 2 Cor. IV, 1. Eph. I, 15. V, 17. VI, 13. Col. I, 9. 1 Thess. II, 13. III, 5. 2 Thess. II, 11. 2 Tim. II, 10. Hebr. I, 9. — II, 1. *διὰ τοῦτο* = *propterea*, sc. quod tantam tribui legimus dignitatem *τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ.* — Joh. VI, 65. IX, 23. — XII, 27. *διὰ τοῦτο* sc. *ἵνα θῶ τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων* cf. *Lücke* Comment. in Joh. Vol. II. p. 347. — Joh. XIII, 11. XVI, 15. *διὰ τοῦτο — ἔχει* = *διὰ τοῦτο, ὅτι σύ, οὐκ εἰδώς, πόθεν καὶ τίς εἰμι, ἐξουσίαν ἔχεις, σταυρῶσαί με καὶ ἀπολῦσαί με, ἄνωθέν σοι δεδομένην, ἐλάττονα ἔχεις ἁμαρτίαν, μείζονα δὲ ὁ παραδιδούς μέ σοι.* cf. *Lücke* l. l. p. 485. — 1 Joh. IV, 5. 3 Joh. v. 10. Apoc. VII, 15. XVIII, 8. (Palaeph. f. 33 et 39. Xen. Anab. I, 7. 3. VII, 1. 9. Cyr. III, 1. 39.) — β) sq. *ἵνα* i. e. *hoc consilio, ut* 2 Cor. XIII, 10. 1 Tim. I, 16. Philem. v. 15. et ordine inverso Joh. I, 31. — γ) sq. *ὅπως hoc consilio, ut*, Hebr. IX, 15. — δ) sq. *ὅτι, propterea quod*, Joh. V, 16. 18. VIII, 47. X, 17. XII, 18. v. 39. ad q. l. v. *Lücke* l. l. p. 355. — ordine inverso Joh. XV, 19. 1 Joh. III, 1. — — c) iungitur *c. infinitivo* articulum ante se habente: *propterea quod, quia, deswegen weil, weil* aa) seq. infinit. solo α) universe Luc. XXIII, 8. *διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ.* Hebr. VII, 23. (Xen. Hier. I, 37. Cyr. VI, 1. 40.) — β) praefixa partic. *μή*, ut: *διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς* Matth. XIII, 5. et Marc. IV, 5. — Matth. XIII, 6. Marc. IV, 6. Luc. VIII, 6. (Xen. Mem. I, 3. 5.) — De *μή* in talibus v. *Buttm.* §. 135, 9. *Herm.* ad Vig. p. 808. init. — bb) *sq. infinit. c. accus. subiecti* α) universe, *διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν* Matth. XXIV, 12. — Marc. V, 4. Luc. XVIII, 5. Act. IV, 2. XII, 20. XVIII, 2. XXVII, 4. 9. XXVIII, 18. Phil. I, 7. Hebr. X, 2. — addito *μή* Jac. IV, 2. (Diod. Sic. II, 16. Palaeph. f. 2. Xen. Cyr. V, 5. 34.) — Luc. XI, 8. *εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον* = *διὰ τὸ εἶναι ἐκεῖνον αὐτοῦ φίλον.* Q. l. si cum cod. 69. a *Wetstenio* notato legitur *φίλος*, subiectum igitur infinitivi idem habetur cum subiecto verbi praecedentis, nominat. *φίλος* explicandus est ope attractionis, de qua *Buttm.* §. 129, 2. 1 et 3. coll. *Matthiae* §. 541. p. 1063. ed. II. *Herm.* ad Vig. p. 856. cuius exempla graeca sunt: Plut. apophth. Mor. II. p. 35. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. II, 1. 15. Cyr. I, 4. 3 bis. Symp. VIII, 15.) — Act. XVIII, 3. *προςῆλθεν αὐτοῖς· καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι* [i. e. *wegen der Handwerksgenossenschaft*] *ἔμεινε παρ' αὐτοῖς.* —

β) ubi, quod subiectum inf. de eadem persona intelligitur, de qua verbum, quod praecessit, abesse poterat accusativus Luc. II, 4. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ — διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου Δαβίδ. XIX, 11. εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι αὐτὸν Ἱερουσαλήμ. Joh. II, 24. Act. VIII, 11. Hebr. VII, 24. — cc) sq. infinit. pass. c. ὑπό τινος Luc. IX, 7. (Herodian. VII, 12. 13.)

3) de *ratione* et *statu*, quo est aliquis, ubi, si cogitando addideris ὤν, γενόμενος, circumscribit adiectiv. vel partic. nomini c. διά iuncto cognatum. Ita semel, cum in locis huius generis aliis legatur διά c. genit. [vid. supra sub I, 5. et II, 1. b. in fine.] Gal. IV, 13. οἴδατε δὲ, ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς [— δι' ἀσθενείας τῆς σαρκὸς ὤν i. e. ἀσθενῶν τῇ σαρκί] εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον. — Saepius non legitur in N. T.

Διαβαίνω, f. βήσομαι, (ex διά et βαίνω; divaricor Hom. Iliad. XII. 458.) *transeo* a) transitive, sq. acc. Hebr. XI, 29. τὴν — θάλασσαν. (Aelian. V. H. I, 14. Xen. Anab. I, 2. 5.) — b) intrans. aa) sq. εἰς c. acc. loci Act. XVI, 9. (Xen. Anab. VII, 2. 9.) — bb) sq. ἔνθεν πρός τινα Luc. XVI, 26. LXX pro עָבַר 1 Sam. XIII, 7.

Διαβάλλω, f. βαλῶ, (traiicio, transmitto Thuc. VI, 30. traduco, durchziehen; tum, verbis traduco, i. e.) *defero aliquem apud aliquem, accuso.* Semel in N. T. τινά τινι Luc. XVI, 1. (Herodot. V, 35. Thuc. VIII, 81 et 109. sq. πρός τινα Xen. Anab. I, 1. 3. absolute 2 Macc. III, 11. Herodian. I, 9. 15.)

Διαβεβαιόομαι, οῦμαι med. (verbi διαβεβαιόω, valde firmo) *affirmo, assevero aliquid, fest versichern.* Bis in N. T. 1 Tim. I, 17. Tit. III, 8. (Polyb. XII, 12. 6. Philo de decalog. p. 263, 24.)

Διαβλέπω, f. ψω, (ex διά et βλέπω, specto; perspicio, oculis acrioribus intueor Plato Phaedon. c. 37.) *dispicio, video, reputandi* sens. Bis in N. T. Matth. VII, 5. Luc. VI, 42.

Διάβολος, ου, ὁ, ἡ, (a διαβάλλω, traiicio; calumnior Xen. Mem. I, 2. 31.) 1) *calumniator, calumniatrix* 1 Tim. III, 11. 2 Tim. III, 3. Tit. II, 3. — Eph. IV, 27. 1 Tim. III, 6. sunt tamen, qui hos locos ad no. 3. referant. (Xen. Ages. XI, 5.) — 2) *adversarius* Joh. VI, 70. Ita LXX pro צַר et צוֹרֵר Esth. VII. 4. XIII, 1. שָׂטָן Ps. CIX, 6. — 3) i. q. הַשָּׂטָן i. e. *Satanas*, malorum geniorum princeps, ex opinione Judaeorum seriorum homines accusans apud Deum atque calumnians Job. I, 7. 22. Zach. III, 1. coll. Apoc. XII, 10. ad peccandum sollicitans 1 Chron. XII, 1. omnium malorum tum corporis, ut morborum et mortis, tum illorum, quae animum depravant, consiliorum, sensuum, cupiditatum, facinorum malorum et miseriae oriundae inde auctor; hinc ab eodem in N. T. proficisci dicuntur, quaecunque rei christianae incrementa impediunt et quam habet religio christiana ad homines emendandos atque beandos vim, minuunt Matth. IV, 1. 5. 8. 11. XIII, 39. XXV, 41. Luc. IV, 2. 6. 13. VIII, 12. Joh. XIII. 2. Act. X, 38. Eph. IV, 27. VI, 11. 1 Thess. II, 18. 2 Tim. II, 26. Hebr. II, 14. Jac. IV, 7. 1 Petr. V, 8. 9. Jud. v. 9. Apoc. II, 10. XII, 9.

10. 12. XX, 2. 10. — ἐκ τοῦ διαβόλου vel υἱὸς τοῦ διαβόλου εἶναι *filium esse Satanae, ab eo originem ducere*, sens. *similem esse Satanae, sentire, statuere, agere ut Satanas* Joh. VIII, 44. Act. XIII, 10. 1 Joh. III, 8. 10.

Διαγγέλλω, f. γελῶ, a. 2. p. διηγγέλην, [Rom. IX, 17. de quo vid. supra sub ἀναγγέλλω adnotata; ex διά et ἀγγέλλω] 1) *ultro citroque nuncio*, ut: τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ i. e. ultro citroque nuntium perferre de regno div. appropinquante Luc. IX, 60. (Dem. 163, 8. Xen. Mem. II, 6. 36.) — τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ, ex hebr. *die Majestät und Grösse Gottes lobpreisend verkündigen* Rom. IX, 17. ita LXX et ספר Exod. IX, 16. — 2) *nuncio* Act. XXI, 26. (Herodian. II, 6. 9. Xen. Anab. I, 6. 2.)

Διάγε v. γέ.

Διαγίνομαι, f. γενήσομαι, forma serior pro: διαγίγνομαι (ex διά et γίγνομαι, semper sum, semper facio Xen. Mem. II, 8. 5.) de tempore: *elabor, exigor*. Ter in N. T. Marc. XVI, 1. Act. XXV, 13. XXVII, 9. (Polyb. II, 19. 7. Herodian. I, 10. 1. Dem. 833, 4.)

Διαγινώσκω, f. γνώσομαι, (form. att. διαγιγνώσκω, ex διά et γιγνώσκω, nosco; dignosco Hom. Iliad. VII, 424. accurate contemplor. Lucian. II. p. 156.) *cognosco*, sensu forensi, bis in N. T. Act. XXIII, 15. XXIV, 22. (Dionys. Hal. Ant. II, 14.)

Διαγνωρίζω, f. ίσω, (ex διά et γνωρίζω q. v. dignosco) *enarro*. Semel in N. T. Luc. II, 17.

Διάγνωσις, εως, ἡ, (distinctio, cognitio accurata) *cognitio*, sensu forensi et semel in N. T. Act. XXV, 21. Diod. Sic. I, 60. Sapient. III, 18. Joseph. Ant. XV, 3. 8.)

Διαγογγύζω, f. ύσω, (a διά et γογγύζω) *murmuro, obmurmuro*, de iis, qui indigne ferunt aliquid, bis in N. T. Luc. XV, 2. XIX, 7. LXX pro לוּן sq. עַל Exod. XV, 24. (Siracid. XXXIV, 24. Heliodor. VII, 27. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 358. et quae supra sub *Γογγύζω* observata leguntur.)

Διαγρηγορέω, ῶ, (ex διά et γρηγορέω, vigilo; pervigilo Herodian. III, 4. 8.) *expergiscor*. Legitur tantum Luc. IX, 32. de forma huius verbi vid. *Γρηγορέω* et *Lobeck* ad Phryn. p. 118. 119.

Διάγω, f. ξω, (ex διά et ἄγω duco; traiicio, traduco Xen. Anab. II, 4. 28.) *transigo*, de tempore, addito βίον 1 Tim. II, 2. absolute: Tit. III, 3. (βίον διάγειν Aelian. H. N. XVI, 23. Xen. Hier. VII, 10. τοῦ χρόνου τὸ πλεῖστον διάγειν ἔν τινι Plut. vit. Demetr. c. 52. — διάγειν ἔν τινι Plut. vit. Timoleon. c. 3. absolute Aelian. V. H. IV, 28. Xen. Mem. I, 3. 5.)

Διαδέχομαι, f. δέξομαι, (ex διά et δέχομαι, accipio; excipio, ich folge auf einen andern Xen. Anab. I, 5. 2.) *successione accipio, überkommen*. Semel in N. T. Act. VII, 45. ἣν [σκηνὴν] καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες. (Diod. Sic. XI, 7. Polyb. IX, 28. 8. Herodian. IV, 2. 20.)

Διάδημα, τος, τό, (a διαδέω revincio) *diadema, redimiculum regium* i. e. *fascia candida*, *quae tiaram circumibat.* Ter in N. T. Apoc. XII, 3. XIII, 1. XIX, 12. — LXX pro כֶּתֶר Esth I, 11. II, 17. צָנִיף Jes. LXII, 3. (Aelian. V. H. XII, 17. Herodian. VI, 2. 3. Xen. Cyr. VIII, 3. 13.)

Διαδίδωμι, f. δώσω, (trado per manus in manum Thuc. I. 76.) 1) *distribuo* sq. acc. rei Luc. XI, 22. (Dionys. Hal. Ant. VI, 14.) — sq. acc. rei et dat. pers. XVIII, 22. Joh. VI, 11. Act. IV, 35. (Apollodor. Bibl. II, 1. Xen. Cyr. I, 4. 10.) — 2) *do, trado*, τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν Apoc. XVII, 13.

Διάδοχος, ου, ὁ, ἡ, (a διαδέχομαι q. vid.) *successor.* Semel in N. T. Act. XXIV, 27. (Diod. Sic. III, 56. Xen. Anab. VII, 2. 5. Siracid. XLIX, 1.)

Διαζώννυμι, *διαζωννύω*, f. ζώσω *succingo*, medium: *succingo me.* Ter in N. T. Joh. XIII, 4. 5. τῷ λεντίῳ, ᾧ [per attr. pro ὃ] ἦν διεζωσμένος. — XXI, 7. τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο: cf. de hoc acc. *Buttm.* §. 122, 4. 5. coll. §. 121, 6. §. 118, 5. *Matthiae* §. 418, 9. p. 765. §. 424. p. 781. *Winer* p. 89. (Lucian. quomod. scrib. hist. §. 3. trop. Xen. Mem. III, 5. 25.)

Διαθήκη, ης, ἡ, (dispositio quaecunque a διατίθημι, dispono) 1) *testamentum*, Hebr. IX, 16. 17. (Dem. 1136, 12.) — 2) *foedus* [Aristoph. Av. 439.] i. e. *mutuae promissiones mutuaeque leges* vel: *promissiones legibus certis annexae*, hebr. בְּרִית, dicitur in N. T. a) de legibus et promissionibus divinis Abrahamo, Isaaco, Jacobo, et, Mosis interventu, populo israelitico datis. Sensus: *religionis oeconomia antiquior* Rom. IX, 4. Eph. II, 12. ἡ πρώτη διαθήκη Hebr. IX, 15. 20. VIII, 7. 9. IX, 5. κιβωτὸς τῆς διαθήκης arca foederis — b) de legg. et promiss. universo generi humano, Jesu interveniente, datis. Sens. *religionis oeconomia nova*, ἡ καινὴ διαθήκη Matth. XXVI, 28. Marc. XIV, 24. Luc. XXII, 20. 1 Cor. XI, 25. 2 Cor. III, 6. Hebr. VII, 22. VIII, 6. 8. 10. XII, 24. XIII, 20. — ἡ δευτέρα διαθήκη Hebr. VIII, 7. X, 16. 29. — c) δύο διαθῆκαι, *utraque foedera* vel *utraque religionis oeconomia* commemoratur Gal. IV, 24. — 3) ex metonymia a) totius pro parte: α) *leges et praecepta, quibus annexae sunt promissiones certae* Hebr. IX, 4. πλάκες τῆς διαθήκης. Act. VII, 8. διαθήκη περιτομῆς i. e. praeceptum de circumcisione. Ita בְּרִית et LXX διαθήκη Exod. XIX, 5. Num. X, 33. Deut. IX, 9. 10. — β) *promissiones annexae legibus* Luc. I, 72. Act. III, 25. Rom. XI, 27. Gal. III, 15. 17. coll. v. 16. Ita בְּרִית et LXX διαθήκη Ps. XXV, 14. LXXIV, 20. — b) contenti pro continente: *libri, quibus continentur leges et promissiones divinae*, ita de V. T. libris, ἡ παλαιὰ διαθήκη 2 Cor. III, 14. Saepius non extat in N. T.

Διαίρεσις, εως, ἡ, (a διαιρέω divido, distinguo; divisio Xen. Cyr. IV, 5. 55.) *discrimen*, et si iungitur alii substantivo sic, ut periphrasin faciat adiectivi: *diversus*, ita 1 Cor. XII, 4.

διαιρέσεις χαρισμάτων v. 5. διαιρέσεις διακονιῶν v. 6. διαιρέσεις ἐνεργημάτων i. e. diversa dona, ministeria, effecta. cf. *Gesen.* 644, 2. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 293. *Winer* p. 91. (discrimen D. S. II, 31.)

Διαιρέω, ῶ, f. ήσω, (ex αἱρέω et διά; aus einander nehmen, zerlegen, zertheilen Lucian. Dial. Mort. XVI, 4.) *divido* a) propr. Luc. XV, 12. διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. (Diod. Sic. I, 2 et 33. Polyb. VII, 4. 2.) — b) *distribuendi* sens. *austheilen* 1 Cor. XII, 11. (Xen. Cyr. IV, 5. 51.)

Διακαθαρίζω, f. ίσω, (ex διά et καθαρίζω purgo; perpurgo) *purgo*. Bis in N. T. Matth. III, 12. Luc. III, 17. (διακαθαίρειν τὴν ἅλω Alciphr. epist. III, 26.)

Διακατελέγχομαι, (ex διά, κατά et ἐλέγχω) *refuto, redarguo*. Semel in N. T. Act. XVIII, 28.

Διακονέω, ῶ, f. ήσω, impf. διηκόνουν, a. 1. διηκόνησα a. 1. p. διηκονήθην (a διάκονος q. v.) cf. de huius verbi augm. *Buttm.* §. 78, not. 8. gram. max. §. 86, not. 6. Vol. I. p. 346. *Matthiae* §. 170. p. 311. ed. II. *Lobeck* ad Phryn. p. 154.

ministro i. e. a) *ministerium* vel *operam praesto alicui, Jemandem dienen* aa) universe α) sq. *dat. personae* [de Graecorum διακονεῖν τινα v. *Passow* I. p. 331. et infra sub a. bb.] Matth. XXV, 44. οὐ διηκονήσαμέν σοι. Joh. XII, 26. Act. XIX, 22. Philem. v. 13. (Dem. 362, ult. δεσπότῃ διακονεῖν. Athen. VI. εἴθισται γὰρ ἐν ταῖς οἰκιακαῖς διακονεῖν τοὺς νεωτέρους τοῖς πρεσβυτέροις et medium signif. active Lucian. Dial. Deorr. IV, 7. ἀνθρώποις διακονήσεσθαι οἴεται. Cf. Herm. ad Soph. Philoct. v. 1095. *Gramm. Meermann* ad Greg. Corinth. p. 647. ed. *Schäfer* et alius apud *Herm.* de emend. rat. gram. gr. p. 346. coll. *Voigtländer* ind. ad Lucian. D. Mort. p. 177.) — β) absq. cas. pers. Matth. XX, 28. et Marc. X, 45. οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι. (Xen. Cyr. VIII, 3. 8. et medium signif. act. Jos. Ant. XIX, 1. 6. διακονούμεθα δορύφοροι καὶ δήμιοι καθεστηκότες ἀντὶ στρατιωτῶν.) — γ) medium διακονοῦμαι, *ministeria mihi praestari patior* vel *iubeo, ich lasse mir dienen* [cf. *Winer* p. 109. *Matthiae* §. 492, c. p. 924. *Buttm.* §. 122, 8.] et a. 1. p. significat. media [cf. *Buttm.* §. 128, 2. *Matthiae* §. 495, b. p. 929. *Winer* p. 112.] Matth. XX, 28. et Marc. X, 45. οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι. De infinit. ad consilium pertinente cf. *Winer* p. 184. *Buttm.* §. 127, 2.

bb) maxime de personis in mensa apparentibus et cibum vel potum afferentibus: *cibos ministro alicui* α) sq. *dativ. pers.* αα) universe Matth. VIII, 15. Marc. I, 31. Luc. IV, 39. XII, 37. XVII, 8. (ita διακονεῖν τινα et pass. διακονεῖσθαι ὑπό τινος Diod. Sic. V, 28. Philo de vit. contempl. T. II. p. 482, 14.) — ββ) de angelis Matth. IV, 11. Marc. I, 13. — β) absque cas. personae Luc. X, 40. XXII, 27. Joh. XII. 2 (Diod. Sic. V, 40. Lucian. Chronosol. §. 18. Theophr. Char. 17 vel 22. 30 vel 15. Xen. Anab. IV,

5. 33. et *ministro* Cicer. in Pison. c. 27. fin. et *ministrari* Cicer. Verr. III, 44. Colum. XII, 1.) — cc) additis *ἀπὸ* [vel *ἐκ* cf. *Griesb.* et *Schulz* ad Luc. l. l.] *τῶν ὑπαρχόντων μοι* de facultatibus meis i. e. *ad vitam necessaria* vel *victum suppedito* α) universe αα) plene Luc. VIII, 3. — ββ) minus plene i. e. ut absint verba *ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων* Matth. XXVII, 55. Marc. XV, 41. — β) ratione habita antiquitatis christianae: *eleemosynis colligendis inopiae alicuius succurro* αα) sq. *dat. pers.* Rom. XV, 25. Hebr. VI, 10. — ββ) absolute et pro: *diaconi munere fungor, ein Armen- und Krankenpfleger sein* v. *διάκονος*. 1 Timoth. III, 10. 13. 1 Petr. IV, 11.

b) *ministrum ago in aliqua re, ministro aliquid*, ubi nos: *in einer Sache dienen, einen Dienst leisten, etwas besorgen, etwas verwalten* aa) *seq. accus. rei* 2 Tim. I, 18. *ὅσα διηκόνησε*. 2 Cor. III, 3. *ἐπιστολὴν διακονεῖν* sensus: *epistolam exarare* — *τὴν χάριν* = *beneficia curare* 2 Cor. VIII, 19. 20. (Athen. IX. *διακονεῖν γάμους*. Theophr. Char. II, 4. *τὰ ἐκ γυναικείας ἀγορᾶς διακονῆσαι*. Horat. art. poet. v. 171. res omnes timide gelideque ministrat. Id. Satyr. I, 6. 116.) — bb) seq. *acc. rei et dat. person.* 1 Petr. I, 12. *οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, non sibi, sed vobis ea ministrarunt* = *haec suppeditantes* vel *praedicentes non suis, sed vestris usibus ministrarunt.* (Anacr. IX, v. 14. *ἐγὼ δ' ἀνακρέοντι διακονῶ τοσαῦτα.* Plato *διακονῶ σοι ταῦτα.* Medium significat. activa Lucian. Asin. §. 53. *οἰνοχόοι καλοὶ τὸν οἶνον ἡμῖν χρυσίῳ διακονούμενοι* = *ministrantes porrigendo.*) — cc) seq. acc. rei et *εἰς ἑαυτούς* = *εἰς ἀλλήλους* vel *ἀλλήλοις* 1 Petr. IV, 10. *ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες.* q. l. partic. *διακονοῦντες*, ut v. 8. *ἔχοντες* et *φιλόξενοι* pendet a praecepto generali *πολιτεύεσθε ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου*, latente in voc. *σωφρονήσατε*, vel addendum est cogitando *ἐστέ* cf. *Fritzsche* diss. II. p. 43 sqq. *Herm.* ad Vig. p. 770. — De *διακονεῖν τι* et *διακονεῖν τινί τι* explicandis e duarum locutionum confusione, ut *διακονεῖν τινι ποιῶν τι Herm.* ad Vig. p. 882 sq. coll. *Matthiae* §. 423. p. 782 sq. *Buttm.* §. 118, 6 et 7. *Winer* p. 89.

c) *ministro alicui rei, etwas besorgen, seq. dativo rei*, ut: *διακονεῖν τραπέζαις* [abaco assidens] *rem pecuniariam curare*: Legitur Act. VI, 2. sic, ut, si sensum spectaveris, sit i. q. *διακονεῖν* i. e. *diaconi munere fungi, die Einnahme und Vertheilung der Almosengelder besorgen.* (Virg. Aen. VI, 302. X, 218. *ministrare velis.* Stat. Theb. VII, 751. *ministrare habenis.* Varro de re rust. praef. extr. *ministrare sumtibus.* Saepius non legitur in N. T.

Διακονία, ας, ἡ, *ministerium* a) de ministerio, quod est in cibis parandis et offerendis, *Aufwartung, Bedienung* Luc. X, 40. (Xen. Oecon. VII, 41.) — b) *opera, quam praesto alicui, Dienst, Dienstleistung* [ut: reipublicae Dem. 328, ult.] aa) universe 2 Cor. XI, 8. 2 Tim. IV, 11. Hebr. I, 14. — bb) de mune-

ribus religionis causa susceptis: *munus, provincia, Amt, Dienst.* α) universe Rom. XII, 5. 1 Cor. XII, 6. Eph. IV, 12. Col. IV, 17. 2 Tim. IV, 5. — β) additis vocabulis naturam et rationes muneris accuratius definientibus Act. VI, 4. *διακονία λόγου* i. e. docendi munus. 2 Cor. III, 7. *διακ. τοῦ θανάτου ἐν γράμμασι* i. e. *διακ. νόμου* vel *λόγου τοῦ θανάτου* munus legis, quae miseriam minatur, annuntiandae vel tradendae. v. 8. *διακονία τοῦ πνεύματος* i. e. *διακονία λόγου τοῦ πνεύματος* munus doctrinae spiritualis vel Spiritum div. promittentis tradendae v. 9. *διακονία τῆς κατακρίσεως* i. e. *διακονία τοῦ λόγου τῆς κατακρίσεως* munus doctrinae, poenas minantis, tradendae; ibid. *διακ. τῆς δικαιοσύνης* i. e. *διακ. λόγου τῆς δικαιοσ.* munus, doctrinae, veniam promittentis, tradendae 2 Cor. V, 18. *διακ. τῆς καταλλαγῆς* i. e. provincia doctrinae, reconciliationem pollicentis, tradendae coll. v. 19. 2 Cor. IX, 12. *διακ. λειτουργίας* munus beneficii publici curandi — γ) de munere apostoli Act. I, 17. 25. XX, 24. XXI, 19. Rom. XI, 13. 2 Cor. IV, 1. VI, 3. — cc) de ministerio, quod est in egestate aliorum sublevanda: *sustentatio eleemosynis* vel *beneficiis conferendis conspicua, milde Unterstützung* α) propr. Act. XI, 29. *εἰς διακονίαν* i. e. *ad sustentandos egenos, πέμψαι* sc. pecunias. Rom. XV, 31. *ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερουσαλήμ* i. e. eleemosynae Hierosolymam a me deportandae. 2 Cor. VIII, 4. IX, 1. 13. — β) pro: *eleemosynarum cura et distributio* Act. VI, 1. XII, 25. Saepius non extat in N. T.

Διάκονος, ου, ὁ, ἡ, (minister, ancilla a pedibus, cursor, der Läufer, Laufende, de etymol. h. v. a *διά* et *κόνις*, pulvis, vel a *διάκω*, *διήκω*, curro vid. *Passow* I. p. 331. *Buttm.* Lexil. Vol. I. p. 218 — 221.) *minister*, *Diener* a) de ministris cibum et potum ministrantibus, *Aufwärter*, *Bedienter* Joh. II, 5. 9. (Lucian. de merced. cond. §. 26. Athen. X, p. 420. F. Polyb. XXXI, 4. 5. Xen. Mem. I, 5. 2. Hier. III, 11. — Honestiores fuisse *τοὺς διακόνους τῶν δούλων*, testatur Athen. X, p. 192. B. *δοῦλος οὐδεὶς ἦν ὁ διακονήσων, ἀλλ' οἱ νέοι τῶν ἐλευθέρων ᾠνοχόουν*. *Buttm.* l. l. p. 220.) — Matth. XXII, 13. — b) universe Matth. XX, 26. XXIII, 11. Marc. IX, 35. X, 43. Joh. XII, 26. — Rom. XV, 8. *δ. περιτομῆς* i. e. *τῶν περιτμηθέντων*. Gal. II, 17. *ἁμαρτίας δ.* i. e. *adiutor peccati, der der Sünde Vorschub thut.* 2 Cor. XI, 15. — c) de personis, quibus utitur Deus ministris in consiliis exsequendis, ut aa) de magistratibus Rom. XIII, 4. — bb) ratione habita rel. chr. tradendae 1 Cor. III, 5. — *θεοῦ δ.* 2 Cor. VI, 4. — *δ. τοῦ εὐαγγελίου* Eph. III, 7. Col. I, 23. — *δ. τ. χριστοῦ* Col. I, 7. 1 Tim. IV, 6. — *δ. ἐν κυρίῳ* = *Diener, Arbeiter am Werke d. Herrn* Eph. VI, 21. Col. IV, 17. — *δ. καινῆς διαθήκης* 2 Cor. III, 6. — *δ. τ. ἐκκλησίας* Col. I, 25. — 2 Cor. XI, 15. *διάκονοι δικαιοσύνης* vel: ministri in religione, veniam promittente, tradenda occupati, vel i. q. *διάκονοι δίκαιοι*. — d) ex antiquitate christiana: *diaconus* et *ἡ διάκο-*

νος, diaconissa, Armen- und Krankenpfleger; erat enim diaconorum et diaconissarum, aegrotos curare et pecunias in usum pauperum collectas administrare ac distribuere Phil. I, 1. 1 Tim. III, 8. 12. Rom. XVI, 1. Saepius non extat in N. T.

Διακόσιοι, αι, α, (ex δίς et ἑκατόν) *ducenti, ae, a*, Marc. V, 37. Joh. VI, 7. XXI, 8. cet.

Διακούω, f. ούσομαι (ex διά et ἀκούω, audio; ad finem usque audio) *accurate et diligenter audio.* Ita semel de iudice causam cognoscente, sq. genit. pers. Act. XXIII, 35. — LXX pro שָׁמַע Deut. I, 16. (de discipulo doctorem audiente sq. genit. Plut. vit. Cicer. c. 4. vit. Pericl. c. 4. sq. acc. rei Xen. Hier. VII, 11. Cyr. IV, 4. 3.)

Διακρίνω, f. ινῶ, 1) *discerno* i. e. a) *separo, aus einander scheiden, absondern, trennen,* medium: *me separo* aa) propr. Jud. v. 22. διακρινόμενοι. De h. l. lectione v. *Griesb.* et *Vater.* (Herodian. III, 1. 9.) — bb) *praeferendi* notione inclusa 1 Cor IV, 7. — b) *dignosco* i. e. aa) *unterscheiden, genau wahrnehmen* Matth. XVI, 3. (Homer. Iliad. II, 475. Lucian. D. D. XXIII, 1. XXVI, 1.) — bb) *discrimen facio* Act. XV, 9. 1 Cor. XI, 29. — Medium pro activo [cf. *Winer* p. 111. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 3. 20. *Elmsley* ad Eur. Med. p. 283. ed. Lips. *Erf.* ad Soph. Oed. R. v. 1014. *Reisig* Coniect. in Aristoph. I. p. 321. et de a. 1. p. signif. med. *Winer* p. 112. *Buttm.* §. 123. p. 385. *Matthiae* §. 493. p. 929.] Jac. II, 4. — refertur huc etiam ab interpp. Jud. v. 22. (ita διακρίνομαι Herodian. IV, 6. 12.) — — 2) *diiudico* i. e. a) *entscheiden*, de iudice litem dirimente 1 Cor. VI, 5. — LXX pro שָׁפַט Exod. XVIII, 16. (Lucian. D. Mort. XXIX, 2. Herodian. III, 4. 9. Dem. 163, 15.) — b) *examino, exploro.* 1 Cor. XI, 31. — LXX pro בָּחַן Job. XII, 11. (Xen. Mem. I, 1. 9. Dem. 891, 1.) — c) ut Hebr. פָּרַשׁ Levit. XXIV, 12. pro: *interpretor, klar machen, deutlich aus einander setzen* 1 Cor. XIV, 29. Ita LXX Lev. l. l. cf. *Schultess* v. heil. Abendm. p. 213. — —. 3) Medium διακρίνομαι, a. 1. διεκρίθην [pugna decerno, ich messe mich im Kampfe mit Jemandem Xen. Ages. I, 33.] *litigo, discepto* a) universe, sq. πρός τινα Act. XI, 2. — sq. dativ. Jud. v. 9. cf. de hoc dat. *Matthiae* §. 403. p. 738 sq. Ita LXX Jer. XV, 10. (Lucian. Pseudosoph. §. 5. Polyb. XVIII, 35. 4.) — b) [ich bin mit mir selbst im Streite] *dubius haereo, haesito* Matth. XXI, 21. Marc. IX, 23. — μηδὲν [i. e. *nulla ratione, in keiner Hinsicht* cf. *Buttm.* §. 118, 6. *Matthiae* §. 411, 4. p. 751.] διακρινόμενος Act. X, 20. XI, 12. — Rom. IV, 20. εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν [i. e. *promissionem quod attinet* cf. Xen. Anab. I, 9. 16. *Winer* p. 162.] οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ i. e. *non dubitabat diffidendo.* Cf. de nomine iteranda ea notione, in qua primaria vis sententiae versatur, intendente *Erf.* ad Soph. Oed. R. v. 65. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. II. p. 304. *Matthiae* §. 421. not. 3. p. 775.

Winer p. 167 sq. — Rom. XIV, 23. Iac. I, 6. — Saepius non extat in N. T.

Διάκρισις, εως, ἡ, 1) *diiudicatio* Hebr. V, 4. πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ (Xen. H. G. VIII, 2. 27. Apollon. Rhod. Argon. IV, 1169.) Rom. XIV, 1. διακρίσεις διαλογισμῶν [absprechende] *Urtheile über die Gedanken und Ansichten Anderer*. Alii aliter, v. *Koppius* ad h. l. — 2) *diiudicandi facultas* 1 Cor. XII, 10.

Διακωλύω, f. ύσω, (ex διά et κωλύω) *vehementer prohibeo*. Semel in N. T. Matth. III, 14. διεκώλυε αὐτόν i. e. *vehementer prohibere eum conabatur*. Cf. de verbis voluntatem saepe significantibus et quatenus in talibus differant imperf. et aor. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1105. coll. *Elmsley* ad Eur. Heracl. v. 1008. p. 150 ed. Lips. *Winer* p. 102. *Schaefer* ad Eur. Phoen. v. 79. ed. *Pors.* (Polyb. I, 44. 4. Xen. H. G. I, 6. 10.)

Διαλαλέω, ῶ, f. ήσω, (ex διά et λαλέω) 1) *colloquor*, de deliberantibus Luc. VI, 11. (sq. ὅπως Plut. apophth. Mor. II, p. 23. ed. *Tauch.* sq. ὅτι Diod. Sic. XIV, 64. Polyb. XXIII, 9. 6.) — 2) *divulgo* Luc. I, 65. (Eurip. Cyclop. v. 174.) Saepius non legitur in N. T.

Διαλέγομαι, f. ξομαι, a. 1. p. διελέχθην significat media (Med. verbi διαλέγω, dispono, aus einander legen Xen. Mem. IV, 5. 2. Medium: cogitando dispono mihi, mecum delibero v. *Passow* I. p. 883.) 1) *dissero, disputo* a) sq. dat. pers. i. e. *cum aliquo* vel *ad aliquem* Act. XVII, 2. διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν i. e. *exordiens a libris sacris*. v. 17. XVIII, 19. XX, 7. (Xen. Mem. I, 6. 11. Hier. VIII, 8.) — b) sq. πρός τινα Marc. IX, 34. q. l. a. 1. plusqpf. vim habet cf. *Winer* p. 117. *Buttm.* §. 124, 3. not. 1. *Matthiae* §. 497, not. p. 939. — Act. XXIV, 12. (Xen. Mem. I, 6. 1.) — c) sq. περί τινος, *de aliqua re* Act. XXIV, 25. (Plut. vit. Pomp. c. 4. Xen. Cyr. III, 3. 32. Plat. apol. Socr. §. 3. ὑπέρ τινος Diod. Sic. I, 83.) — d) absolute Act. XVII, 4. XIX, 8. 9. XX, 9. — e) διακρινόμενός τινι διαλέγομαι, *altercor, discepto c. aliquo* Jud. v. 9. Ita διαλέγεσθαι LXX Judd. VIII, 1. — 2) *sermocinor, loquor*, τινί i. e. *ad aliquem* Hebr. XII, 5. q. l. ἡ παράκλησις sistitur ut persona cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 658. (Herodian. I, 5. 2. II, 7. 10. Xen. Mem. IV, 4. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Διαλείπω, f. ψω, (intermedium relinquo) *interiicio* sc. χρόνον, praecedente negatione et sequente participio iteratam vel continuatam actionem indicat. cf. *Winer* p. 139 et *Matthiae* §. 551, d. p. 1081. Extat tantum Luc. VII, 45. οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας i. e. non desiit deosculari i. e. continuo deosculata est pedes meos. LXX pro מִישׁ Jer. XVII, 8. (Herodian. VII, 1. 15. Xen. Apol. Socr. §. 16.)

Διάλεκτος, ου, ἡ, (pp. explanatio vocis, quae lingua fit Arist. Hist. Anim. IV, 9.) *lingua, sermo, die Sprache, die ein*

volk redet Act. I, 19. II, 6. 8. XXI, 40. XXII, 2. XXVI, 14. (Polyb. I, 67. 9. I, 80. 6.) Saepius non habetur in N. T.

Διαλλάσσομαι, f. ξομαι, (: διαλλάσσω permuto Xen. H. G. I, 6. 4.) *infensum erga aliquem animum meum muto in animum benevolum et amicum* i. e. *in gratiam redeo cum aliquo*. Semel in N. T. Matth. V, 24. LXX pro הִתְרַצָּה 1 Sam. XXIX, 4. (Thuc. VIII, 70. Plut. vit. Them. c. 28.)

Διαλογίζομαι, f. ίσομαι, (ex διά et λογίζομαι; rationes computo Dem. 1236, 17.) 1) *ratiocinor, cogito* a) sq. παρ' ἑαυτοῖς, *apud se* Matth. XXI, 25. — b) sq. ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν = *secum* Marc. II, 6. 8. Luc. III, 15. V, 22. — c) sq. ἐν ἑαυτοῖς *secum* Matth. XVI, 7. 8. Luc. XII, 17. — d) absolute Marc. VIII, 16. 17. Luc. I, 29. V, 21. Joh. XI, 50. (διαλογίζεσθαι διαλογισμοὺς Arrian. Epictet. I, 9.) — 2) *disputo* [Aelian. V. H. XIV, 43. Xen. Mem. III, 3. 1.] sq. πρός τινα Marc. IX, 33. 34. — Saepius non habetur in N. T.

Διαλογισμός, οῦ, ὁ, (computatio Dem. 951, 20. a διαλογίζομαι.) 1) *cogitatio, consilium* Matth. XV, 19. Marc. VII, 21. Luc. II, 35. V, 22. VI, 8. IX, 46. 47. XXIV, 38. Rom. I, 21. XIV, 1. 1 Cor. III, 20. (Plut. vit. Pomp. c. 73. vit. Othon. c. 9. Arrian. Epict. I, 9. Polyb. III, 17. 8.) — Jac. II, 4. ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν i. e. *ihr waret Richter von verwerflichen Grundsätzen*. Cf. de genit. qualitatis *Böhme* ad Hebr. X, 39. coll. *Winer* p. 82. *Matthiae* §. 316. e. p. 623. — 2) *disceptatio* Phil. II, 14. 1 Tim. II, 8. (colloquium Plut. Apophth. Mor. II. p. 23 ed. *Tauch.*) Saepius non legitur in N. T.

Διαλύω, f. ύσω, *dissolvo*, de agmine soluto vel dissipato, ita semel in N. T. Act. V, 36. (Polyb. IV, 12. 1. Herodian. IV, 7. 2.)

Διαμαρτύρομαι, (ex διά et μαρτύρομαι, testor; per Deum hominumque fidem testor vel affirmo Xen. H. G. III, 2. 13.) 1) *obtestor, obsecro*, a) de adhortantibus: *graviter moneo, etwas dringend gebieten, dringend ermahnen* aa) universe sq. dat. pers. et ἵνα μὴ Luc. XV, 28. — β) absque casu pers. αα) sq. infinit. 2 Tim. II, 14. IV, 1. LXX et hebr. הֵעִיד Exod. XIX, 21. 2 Regg. XVII, 13. Nehem. IX, 26. (Xen. Cyr. VII, 1. 17. οὐ μὴ πρότερον ἐμβάλλε τοῖς πολεμίοις, διαμαρτύρομαι, πρὶν ἂν φεύγοντας τούτους — θεάσῃ.) — ββ) sq. ἵνα 1 Tim. V, 21. — γγ) sq. orat. direct. Act. II, 40. — bb) iunct. c. verbis docendi adverbiascit: *graviter* vel *cum vi doceo* vel *expono* α) plene αα) sq. acc. rei Act. VIII, 25. — ββ) sq. acc. rei et dat. pers. Act. XXVIII, 23. — β) minus plene i. e. ut cogitando addas verbum καταγγέλλειν αα) sq. acc. rei Act. XX, 24. διαμαρτύρασθαι = διαμ. καὶ καταγγέλλειν. XXIII, 11. — ββ) sq. acc. rei et dat. pers. Act. XVIII, 5. XX, 21. — Ita LXX et hebr. הוֹדִיעַ Ezech. XVI, 2. XX, 4. — Cf. *Winer* p. 169. *Gesen.* p. 823. — b) in affirmatione: *sanctissime affirmo* [ita *obtestor* Tacit. Hist. III, 10. Annal. XII, 5.] sq. dat. pers. Act. XX, 23. — cf. LXX διαμαρτυ-

ρίᾳ διαμαρτύρεσθαι et heb. הֵעִד Gen. XLIII, 3. — — 2) pro; μαρτυρέω, *testor*, *testimonium exhibeo* Hebr. II, 6. — Saepius non habetur in N. T.

Διαμάχομαι, f. χήσομαι, (ex διά et μάχομαι) *depugno, pugno* (pp. Xen. Anab. VII, 4. 10.) de hominibus acriter disputantibus, semel in N. T. Act. XXIII, 9. διεμάχοντο λέγοντες. (Siracid. VIII, 1. Thuc. III, 40.)

Διαμένω, f. νῶ, *permaneo* (ex διά et μένω, maneo; de loco Xen. Anab. VII, 1. 6.) i. e. a) *non muto statum et conditionem* Luc. I, 22. διέμενε κωφός. Gal. II, 5. q. l. διαμένειν πρός τινα, de re, quae servatur alicui: *Jemandem fest verbleiben.* 2 Petr. III, 4. Hebr. I, 11. Ita LXX pro עָמַד Ps. CII, 27. (Polyb. I, 18. 6. Sext. Emp. adv. Phys. I, 70 et 74. Xen. Ages. I, 4.) — b) μετά τινος *perduro cum aliquo, constanter alicui adhaereo, aushalten bei Jemandem* Luc. XXII, 28. (τινί Diod. Sic. XIV, 48. Xen. H. G. VII, 1. 44.) Saepius non extat in N. T.

Διαμερίζω, f. ίσω, (ex διά et μερίζω) *divido* i. e. a) *in partes divido, theilen, zertheilen* aa) de lingulis flammae Act. II, 45. (de suffragiis Herodian. IV, 3. 2.) — bb) de familia, republica factionibus divisa vel discissa, pass. *dissideo, in Parteien getheilt sein* sq. ἐπί c. acc. vel etiam c. dat. (cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 474 sq. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 230.] = διαμερίζεσθαι καὶ ἀναστῆναι ἐπί τινα vel ἐπί τινι i. e. *dissidere et insurgere contra aliquem* Luc. XI, 17. 18. XII, 52. 53. cf. *Herm.* ad Vig. p. 882. ad Soph. Aiac. v. 1086. ad Philoct. v. 66. — cc) de partitione, ut vestium, medium διαμερίζομαί τι, *mihi* [et aliis] *divido aliquid* i. e. *inter me et alios divido aliquid, unter sich theilen* α) sq. acc. rei Matth. XXVII, 35. Marc. XV, 24. Luc. XXIII, 34. — β) sq. acc. rei et ἑαυτοῖς Joh. XIX, 24. [Matth. XXVII, 35. v. *Griesbach-Schulz* ad h. l.] (ita νέμασθαι τὴν ἀρχήν Herodian. IV, 3. vel τὴν ἀθανασίαν Lucian. D. D. XXVI, 3. — Graecis antiquioribus uti μερίζομαί τι dicebatur pro: ich nehme etwas als meinen Antheil, ut Plat. epist. IX. T. XIII. p. 388. a. τῆς γενέσεως τὸ μέν τι ἡ πατρὶς μερίζεται, τὸ δέ τι οἱ γεννήσαντες, ita μερίζομαί τι πρός τινα, νέμομαί τι πρός τινα v. Dem. 1149, 20. Plut. apophth. Mor. II. p. 23. ed. *Tauch.* est: *ich theile mich mit Jemandem in etwas* cf. *Passow* II. p. 101 — b) *distribuo, vertheilen*, τινί τι Luc. XXII, 17. Act. II, 45. (τὶ εἴς τινας Herodian. I, 17. 3. coll. Cornel. Nep. vit. Thrasyb. c. 1.)

Διαμερισμός, οῦ, ὁ, (a διαμερίζω) *divisio* [i. e. partitio, Vertheilung Diod. Sic. XI, 47. classis LXX Ezech. XLVIII, 29.] i. e. *divisio in factiones*, (partitio, divisio LXX Ez. XLVIII, 7.) *dissidium* Luc. XII, 52. (Improbarunt hanc vocem Grammatici veteres, ut Pollux VIII, 136. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 511.) Semel legitur in N. T.

Διανέμω, f. μῶ, (a διά et νέμω) *divido* [i. e. distribuo Xen. Mem. III, 4. 1.] i. e. *dispergo, divulgo*, εἰς τὸν λαόν, ut

nos: *unter die Leute bringen.* Semel in N. T. Act. IV, 17. (Cicer. pro leg. Manil. c. 11. hoc tantum bellum — tam late *divisum atque dispersum.*)

Διανεύω, f. σω, (ex διά et νεύω) *nutu significo, innuo.* Extat tantum Luc. I, 22. LXX pro קָרַץ עַיִן Ps. XXXV, 19. (Lucill. in Antholog. gr. T. III. p. 47. no. 86. ed. *Jacobs.* Diod. Sic. III, 17.)

Διανόημα, τος, τό, (a διανοέομαι) *cogitatio.* Legitur tantum Luc. XI, 17. (Siracid. XXII, 16. Xen. H. G. VII, 5. 19.)

Διάνοια, ας, ἡ, (meditatio, τὸ perpendere) 1) *mens, intelligendi facultas* Matth. XXII, 37. Marc. XII, 30. Luc. X, 27. Eph. IV, 18. ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, de hoc dat. cf. *Winer* p. 84 sq. *Matthiae* §. 400. 6. p. 731 sq. — Hebr. VIII, 10. X, 16. 1 Petr. I, 13. 2 Petr. III, 1. (Xen. Mem. III, 12. 6. Herodian. II, 9. 15.) — 2) *intelligentia, Einsicht* 1 Joh. V, 20. — 3) *cogitandi et sentiendi ratio, sensus*, nunc absolute Col. I, 21. ἐχθροὶ τῇ διανοίᾳ Eph. II, 3. nunc addito: καρδίας Luc. I, 51. ὑπερήφανοι διανοίᾳ καρδίας. (Xen. Oec. X, 1.) Saepius non extat in N. T.

Διανοίγω, f. ξω [de formis a. 1. διήνοιξα, a. 1. p. διηνοίχθην, impf. διήνοιγον v. ἀνοίγω] *aperio, adoperio, quod clausum erat* a) trop. τὰς ἀκοάς vel τοὺς ὀφθαλμούς τινος i. e. *auditum, visum reddo* Marc. VII, 34. 35. Luc. XXIV, 31. hebr. פָּקַח עֵינַיִם, אָזְנַיִם Jes. XXXV, 5. 2 Regg. VI, 1. et ibi LXX. — ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ut פֶּטֶר רֶחֶם *masculus clausam matricem aperiens* i. e. *primogenitus* Luc. II, 23. coll. Exod. XIII, 2. — b) metaph. aa) *doceo, explico,* ut τὰς γραφάς Luc. XXIV, 32. Act. XVII, 3. Ita פָּתַח Ps. CXIX, 130. — τὸν νοῦν, *das Verständniss öffnen, sensum verborum obscurum et clausum quasi recludere* Luc. XXIV, 45. — bb) τὴν καρδίαν διανοίγειν, *animum aperire, aditum ad animum patefacere* i. e. *promtum reddere* Act. XVI, 14. (2 Macc. I, 4. Themistius II. p. 29.)

Διανυκτερεύω, f. σω, (ex διά et νυκτηρεύω, pernocto) *totam noctem transigo* sq. ἔν τινι in aliqua re, in negotio aliquo, *pernocto.* Legitur tantum Luc. VI, 12. (Diod. Sic. XIII, 62. Herodian. I, 16. 7. Joseph. bell. iud. II, 14. 7.)

Διανύω, f. ύσω, (ex διά et ἀνύω perficio) *plane perficio, absolvo.* Semel in N. T. Act. XXI, 7. διανύσαντες τὸν πλοῦν. (Aelian. V. H. II, 23. Xen. Cyr. I, 4. 28. IV, 2. 15.)

Διαπαντός, vid. supra sub διά no. I. 2. a.

Διαπαρατριβή, ῆς, ἡ, (ex διά et παρατριβή, simultas, Verfeindung, contentio Max. Tyr. XXXIX, 5.) *vana disputatio,* vel *acris contentio.* Semel in N. T. 1 Tim. VI, 5.

Διαπεράω, ῶ, f. άσω (ex διά et περάω, permeo) *traiicio, transeo,* de iis, qui fluvium vel lacum traiiciunt, a) absolute Matth. IX, 1. XIV, 34. Marc. V, 21. VI, 53. Ita LXX pro עָבַר

Deut. XXX, 13. — b) sq. εἰς c. acc. Act. XXI, 2. (ita διαπλεῖν εἰς Xen. Anab. VII, 8. 1. et addito acc. fluvii Arrian. Exp. Alex. M. VII, 10. 12.) — c) sq. πρός τινα de transeuntibus Luc. XVI, 26. — (Polyb. XI, 18. 4. Xen. Ven. IX, 18.)

Διαπλέω, f. εύσομαι (ex διά et πλέω navigo) *pernavigo, navigando transeo*, ut: πέλαγος, ita semel in N. T. Act. XXVII, 5. — (Herodian. VIII, 6. 11. sq εἰς Lucian. Hermot. §. 28. Xen. Anab. VII, 8. 1.)

Διαπονέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι (a διαπονέω omni studio laboro Aristot. poet. XXV, 5. exerceo Diod. Sic. I, 53. defatigo Diod. Sic. XI, 7.) *aegre fero*, [ita πονεῖσθαι aegritudine affici, bekümmert sein Hom. Iliad. IX, 12. et τὸ πονεῖν, dolor Plut. vit. Alex. c. 22.] de indignantibus: bis in N. T. Act. IV, 2. XVI, 18. (LXX pro נֶעֱצַב molestiam sibi creavit Cohel. X, 9.)

Διαπορεύομαι, f. εύσομαι (ex διά et πορεύομαι) *iter facio per locum, obeo* a) sq. διά c. genit. loci Luc. VI, 1. — b) sq. acc. loci Act. XVI, 4. (Xen. Anab. II, 5. 18.) — c) absolute Luc. XVIII, 36. Rom. XV, 24. (Xen. Anab. II, 2. 11.) — d) addito κατὰ πόλεις καὶ κώμας Luc. XIII, 22. LXX pro בּוֹא Gen. XXIV, 62. שׁוּט Num. XI, 8.

Διαπορέω, ῶ, f. ήσω et **διαπορέομαι**, οῦμαι [Luc. XXIV, 4.] (ex διά intendente et ἀπορέω haesito) *valde haesito, dubius haereo* a) absol. Luc. IX, 7. Act. II, 12. (sq. orat. indir. Diod. Sic. II, 18. Jos. Ant. prooem. §. 4.) — b) addito ἐν ἑαυτῷ Act. X, 17. — c) sq. περί τινος Luc. XXIV, 4. Act. V, 24. (sq. ὑπέρ τινος Aelian. V. H. IV, 17.)

Διαπραγματεύομαι, f. εύσομαι (ex διά et πραγματεύομαι — studium et operam pono in aliqua re Plat. Phaedon. c. 24. ed. *Fisch.*) *gnaviter negotior, gute Geschäfte machen* Luc. XIX, 15. q. l. cum de re pecuniaria agatur = *negotiando lucrum bonum facio*; τίς τί διεπραγματεύσατο i. e. *quis et quid lucratus fuerit*. cf. de more Graecorum plures interrogationes una comprehendendi *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1164. Antig. v. 20. Philoctet. v. 1080. Eurip. Alcest. v. 215. *Heindorf.* ad Plat. Theaet. p. 416. *Schaefer* ad Hom. Od. p. 168. *Reisig* ad Soph. Oed. Col. 809. 810. *Winer* p. 191. *Matthiae* §. 488, 12 fin. et not. 2. p. 918 sq. *Fritzsche* Addend. ad Coniect. p. 36.) πραγματευτής, mercator Plut. de non foener. Mor. V. p. 119 et de cupid. div. Mor. III. p. 398 ed. *Tauchn.*)

Διαπρίω, f. ίσω, (ex διά et πρίω, seco; serra disseco Apollod. Bibl. III, 15. 9. LXX pro שׂוּר 1 Chron. XX, 3.) *dentibus frendeo*, quod cum in indignatione fieri soleat, trop. pro: *valde indignor, vehementi ira commoveor*. Bis in N. T. Act. V, 33. VII, 54. (Lucian. de calumn. non temere cred. §. 24. μισεῖ δὲ καὶ λάθρα τοὺς ὀδόντας διαπρίει Aristoph. Ran. 958.)

Διαρπάζω, f. άσω, *diripio* [zerreissen Hom. Iliad. XXVI, 355. ex διά et ἁρπάζω] Bis in N. T. Matth. XII, 29. Marc. III, 27. (Diod. Sic. IV, 66. Xen. Anab. I, 2. 26.) LXX pro בָּזַז Gen.

XXXIV, 27. 29. בָּזַז Deut. XXVIII, 29. שָׁסָה Jes, XLII, 22. שָׁסַס Ps. LXXXIX, 42.

Διαῤῥήγνυμι, *διαῤῥήσσω*, f. ξω (ex διά et ῥήγνυμι) *rumpo, discindo* Matth. XXVI, 65. Marc. XIV, 63. Act. XIV, 14. *ἱμάτια, χιτῶνας*. — Uti in luctu, ita etiam blasphemia in Deum audita vestem lacerare i. e. das Kleid vorn an der Brust zerreissen, moris erat apud Judaeos cf. *Winer* bibl. Realw. p. 715. — Luc. V, 6. *διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον* i. e. *es drohte zu zerreissen.* cf. *Winer* p. 103. — VIII, 29. LXX pro קָרַע Jos. VII, 6. בָּקַע 2 Sam. XXIII, 16. פָּתַח Ps. II, 8. (Aelian. V. H. IX, 35. Xen. Cyr. VIII, 2. 21.)

Διασαφέω, ῶ, f. ήσω (ex διά et σαφής manifestus; manifesto, deutlich machen, erklären Diod. Sic. XI, 17. XIII, 92.) *enarro.* Semel in N. T. Matth. XVIII, 31. — LXX pro בֵּאֵר Deut. I, 5. (Polyb. I, 46. 4.)

Διασείω, f. σω (ex διά et σείω, quatio) *concutio* (pp. Aelian. V. H. II, 14. Diod. Sic. XX, 87.] metaph. *vexo, turbo, placken.* Semel in N. T. Luc. III, 14. (3 Macc. VII, 21. Alciphr. III, 20)

Διασκορπίζω, f. ίσω (ex διά et σκορπίζω) 1) *dispergo, disiicio* Matth. XXVI, 31. Marc. XIV, 27. Luc. I, 51. Joh. XI, 52. Act. V, 37. (Polyb. I, 47. 5. Aelian. V. H. XIII, 46.) — *dilapidandi* sens. Luc. XV, 13. XVI, 1. — 2) ad normam hebr. זָרָה, *ventilo, vanno* Matth. XXV, 24. 26. coll. Jes. IV, 49. Esse hoc vocabulum Atticis non usurpatum, neque nisi apud Graecos seriores obvium, observavit *Lobeck* ad Phryn. p. 218.

Διασπάω, f. άσω, *discerpo, disrumpo* (ex διά et σπάω, traho). Bis in N. T. Marc. V, 4. Act. XXIII, 10. (Aelian. V. H. III 42.) LXX pro בָּקַע Hos. XIII, 8. נָתַץ Job. XIX, 10. חָנַק Judd. XIV, 9.

Διασπείρω, f. ερῶ, (ex διά et σπείρω) *dissemino, dissipandi, dispergendi* sens. Act. VIII, 1. 4. XI, 19. (Aelian. V. H. III, 1. Polyb. III, 19. 7. Xen. Anab. I, 8. 25.) LXX pro נָפַץ Gen. IX, 19.

Διασπορά, ᾶς, ἡ, (pp. disseminatio) *dissipatio, dispersio,* adiective legitur Joh. VII, 35. *μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων* i. e. *εἰς τοὺς Ἕλληνας τοὺς διασπαρέντας, μέλλει πορεύεσθαι* num ad Judaeos extra patriam, Palaestinam, viventes vel dispersos abiturus est? cf. *Gesen.* p. 644, 2. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 293. *Matthiae* p. 796, 5. — Jacob. I, 1. *ταῖς δώδεκα φυλαῖς ἐν τῇ διασπορᾷ* i. e. *φυλαῖς ταῖς διασπαρείσαις* tribubus duodecim dispersis i. e. extra patriam viventibus cf. *Gesen.* p. 646, 4. et exempla V. T. ibi allata; LXX Ps. XXIX, 4. LXXII, 14. — 1 Petr. I. 1. *παρεπιδήμοις διασπορᾶς* i. *τοῖς διασπαρεῖσι. Gesen.* p. 642, 1. *Fischer* ad Well. T. III. P. 1. p. 293. *Matthiae* p. 796, 5. *Vig.* p. 53. Multi enim Judaeorum (et Judaeo-Christianorum) ab exilio inde babylonico dispersi habitabant

in terris peregrinis, Aegypto maxime et in Asia minori, sic, ut ibi sedem fixam haberent et proseuchis suis et synagogis uterentur. cf. Joseph. de bell. iud. VII, 3. 1.

Διαστέλλομαι, a. 1. med. διεστειλάμην (a διαστέλλω diduco, aus einander ziehen, ut τὴν σκηνὴν Plut. apophth. Mor. II. p. 29. ed. *Tauch.* tum distinguo, discerno, ut τὰς κατὰ μικρὸν διαφορὰς Philo de vit. Mos. lib. 3. hinc medium:) *me* vel *mentem meam clare et distincte explico* [universe Polyb. III, 23. 5.] i. e. *quid mihi velim* vel *quid fieri velim, enucleate explico = moneo, praecipio, anbefehlen* a) sq. dat. pers. Marc. VII, 36. Act. XV, 24. — b) sq. dat. pers. et ἵνα Matth. XVI, 20 et Marc. VII, 36. IX, 9. — addito πολλά i. e. *valde* [cf. *Buttm.* §. 115, not. 4. coll. §. 118, 7. *Matthiae* §. 446, 7. p. 833. coll. §. 415, not. 8. p. 761.] Marc. V, 43. — c) absolut. et sq. orat. direct. Hebr. XII, 20. LXX pro הִזְהִיר Exod. XVIII, 28. Ezech. III, 19. (Polyb. XVI, 28. 5.)

Διάστημα, τος, τό, (a διΐστημι) *spatium, intervallum*, semel in N. T. de tempore Act. V, 7. (ita Polyb. IX, 1. 1. de loco Polyb. XI, 22. 10. Xen. Venat. II, 5.)

Διαστολή, ῆς, ἡ, (a διαστέλλω separo, distinguo) *distinctio, discrimen*, Rom. III, 22. X, 12. 1 Cor. XIV, 7. (Polyb. XVI, 28. 4.)

Διαστρέφω, f. ψω, (distorqueo Xen. Symp. VII, 3.) *perverto*, metaph. a) *corrumpo* Matth. XVII, 17. Luc. IX, 41. XXIII, 2. Act. XX, 30. Phil. II, 15. Ita LXX pro פְּתַלְתֹּל Deut. XXXII, 5. — (Polyb. VIII, 24. 3. Diod. Sic. XII, 12.) — b) *impedio*, τὰς ὁδοὺς κυρίου τὰς εὐθείας Act. XIII, 10. (de iis, qui aciem vel ordines turbant Polyb. II, 30. 4.) — c) iunct. c. ἀπό: *ita perverto aliquem, ut avertam eum ab aliquo* Act. XIII, 8. (ita iunct. c. ἀφίστασθαι Polyb. V, 41. 1.) LXX הִפְרִיעַ Exod. V, 4.

Διασώζω, f. σώσω, (a διά et σώζω, servo; omne servo Xen. Anab. V, 6. 18.) *servo, salvum et incolumem praesto aliquem* a) universe Act. XXVIII, 4. 1 Petr. III, 20. (Xen. Mem. II, 10. 2.) — b) de aegrotis, qui salvi per morbum perducuntur: *glücklich durchbringen* Matth. XIV, 36. Luc. VII, 3. — c) sqq. εἰς, ἐπί, πρός, *salvum aliquem perduco ad aliquem;* pass. *salvus et incolumis pervenio ad aliquem* Act. XXIII, 24. XXVII. 43. 44. XXVIII, 1. LXX pro נִמְלַט Gen. XIX, 19. Jes. XXXVII, 38. (Diod. Sic. XI, 44. XIV, 75. Plut. v. Marcell. c. 20. Thuc. I, 110. III, 108. Xen. Anab. V, 4. 6.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 585. ed. *Schäfer.*

Διαταγή, ῆς, ἡ, (a διατάσσω ordino, instituo) 1) *institutum* Rom. XIII, 2. — 2) *ordo, Reihe* = διάταξις [Judith. I, 4.] Act. VII, 53. ἐλάβετε νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων i. e. ἀγγέλων εἰς διαταγὰς ὄντων per attr. = inter angelorum agmina, praesentibus angelorum agminibus. Cf. *Grot.*, *Kuinoel*, *Heinrichs* ad h. l. *Bretschneider* Lex. N. T. sub διαταγή. Paulo aliter Pau-

ίως Gal. III, 19. διαταγεὶς δι' ἀγγέλων et Hebr. II, 2. λαληθεὶς δι' ἀγγέλων. Jam vero Exod. XXI, 1. 19. 22. nulla fit mentio angelorum, quorum ministerio lex mosaica data sit; at, uti ex Judaeorum seriorum opinione constante, qua nihil magni a Deo factum esse absque angelorum ministerio sibi persuaserint, LXX iam interpretes Deut. XXXIII, 2. verbis: κύριος ἐκ σινὰ ἥκει ex suis addiderunt verba, ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι, ita, ubi V. T. libri mentionem faciunt tonitruum et fulgurum, eadem serior aetas de angelis cogitandum esse putavit.

Διάταγμα, τος, τό, (a διατάσσω) *mandatum, praeceptum*. Legitur tantum Hebr. XI, 23. LXX pro נִשְׁתְּוָן Esr. VII, 11. (Plut. Marcell. c. 24. exeunt.)

Διαταράσσω, ττω, f. ξω (ex διά et ταράσσω) *perturbo*, sq. ἐπί τινι. Ita semel Luc. I, 29. (Dionys. Hal. Ant. VII, 35. Polyb. VIII, 16. 8. Xen. Mem. IV, 2. 40.)

Διατάσσω, ττω, f. ξω (ex διά et τάσσω, colloco; dispono, ordino Xen. Anab. III, 4. 15.) et med. διατάσσομαι, a. 1, διεταξάμην, perf. διατέταγμαι, plusqpf. διατεταγμένος ἦν [constitueram Act. XX, 13. cf. *Winer* p. 113. *Matthiae* §. 593, d. p. 926. *Buttm.* §. 123, 4.] *constituo, ich ordne an, setze fest*, a) ut: νόμον, *legem fero* Gal. III, 19. (Hesiod. ἔργ. v. 252.) — b) de praecipientibus: *praecepta do* aa) activum sq. τινί Matth. XI, 1. 1 Cor. XVI, 1. — bb) τὸ διατεταγμένον τινί, *quod* [ut exigat] *constitutum est alicui* Luc. III, 13. — cc) med. 1 Cor. VII. 17. XI, 34. — τινί Tit. I, 5. — Act. XX, 13. (Strabo XII. p. 839. C. οὕτω γὰρ διετέτακτο πομπηΐος.) — b) de iubentibus: *iubeo* aa) activ. sq. infinit. Luc. VIII, 55. Act. XVIII, 2. — bb) pass. Act. XVII, 9. — τινί sq. infinit. XVII, 10. XXIII, 31. (Herodian. I, 9. 6. Aelian. V. H. II, 15. Xen. Cyr. VIII, 5. 4 et 5.) — bb) med. τινί sq. infinit. Act. VII, 44. XXIV, 23. — Saepius non extat in N. T.

Διατελέω, ῶ, f. έσω, (a διά et τελέω perficio: *absolvo, prorsus perficio* Xen. H. G. VII, 3. 4.) sq. part. vel adiect. statum indicante: *permaneo*. Semel in N. T. ἄσιτοι διατελεῖτε Act. XXVII, 33. (Aelian. V. H. X, 6. διετέλεσεν ἄνοσος. II, 41. Xen. Mem. I, 2. 28.) cf. *Winer* p. 139. *Matthiae* §. 552. p. 1082. *Buttm.* §. 131, fin. *Viger.* p. 259 sq.

Διατηρέω, ῶ, f. ήσω, (a διά et τηρέω, gewahren, wahrnehmen) *servo diligenter* i. e. a) *curo, ut teneam aliquid*, ἐν τῇ καρδίᾳ i. e. *mente servo, curo, ut mente repositum maneat* Luc. II, 51. — Ita διατηρεῖν τι et שָׁמַר Gen. XXXVII, 11. (Aristot. H. A. IX. 7. δίδωσι δὲ ἑκατέρῳ [sc. τέκνῳ], διατηροῦσά τινι συνηθείᾳ τὸ προειληφός, ἵνα μὴ δὶς λάβῃ — Polyb. I, 7. 7.) — b) ἐμαυτὸν ἔκ τινος [me ipsum servo propter aliquid, ich gebe auf mich acht wegen einer Sache] = φυλάττομαί τινος vel ἀπό τινος, *caveo mihi ab aliqua re* Act. XV, 29. Ita LXX et שָׁמַר

Ps. XII, 8. (cf. τηρεῖσθαί τι — φυλάττεσθαί τι Aristoph. Vesp. 391.)

Διατί, ob quid? cur? quare? Vid. διά no. II. 2. b. aa.

Διατίθεμαι, f. θήσομαι (med. verbi διατίθημι dispono Xen. Mem. II, 1. 27. Thuc. I, 126.) 1) *de rebus meis dispono, ich verfüge über das Meinige* a) universe, sq. τινί i. e. in favorem vel commodum alicuius = *volo, ut, quod meum est, contingat alicui, concedo alicui, quae mea sunt* Luc. XXII, 29. κἀγὼ συντίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ita si interpungitur, tum quae sequuntur: ἵνα ἐσθίητε epexegeseos loco habenda sunt = θέλω γάρ, ἵνα ἐσθίητε. Contra si interpungis cum aliis: κἀγὼ συντίθεμαι ὑμῖν, καθὼς συνέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε, hic exit sensus: et ego, uti pater meus meum esse voluit regnum suum, contingere vobis volo, ut etc. (συντίθεμαι τὴν θυγατέρα ταύτην i. e. dispono de hac filia tanquam de mea Xen. Cyr. V, 2. 7.) — b) de testantibus: *testamentum facio, testamento praecipio* Hebr. IX, 16. 17. (Jos. Ant. XIII, 16. 1. Polyb. XX, 6. 5. Dem. 1029, 27.) — 2) [ich verabrede mich mit Jemandem, τινί vel πρός τινα, hinc] *foedus facio.* Ita διατίθεμαι διαθήκην a) τινί Hebr. VIII, 10. LXX pro כָּרַת בְּרִית Gen. XV, 18. (Aristoph. Av. v. 439.) — b) sq. πρός τινα Act. III, 25. Hebr. X, 16. Ita LXX Deut. VII, 2. — De διατίθεσθαι διαθήκην cf. *Winer* p. 168. *Buttm.* §. 118, 3. *Matthiae* §. 408. p. 743. §. 421, not. 3. p. 775. (cf. Graecorum αἱ πρός τινα συνθῆκαι Xen. Cyr. III, 1. 21. et συμμαχίαν ποιεῖσθαι πρός τινα Xen. H. G. III, 2. 16.) — Saepius non legitur in N. T.

Διατρίβω, f. ψω, (ex διά et τρίβω tero) *contero* [pp. Hom. Iliad. XI, 847. Aristot. H. An. VI, 17.] trop. *tempus tero, commoror* a) absolute Joh. III, 22. XI, 54. Act. XII, 19. XV, 35. (Herodian. VIII, 8. 14. Xen. Cyr. I, 2. 12.) — b) plene: χρόνον Act. XIV, 3. 28. ἡμέρας Act. XVI, 12. XX, 6. XXV, 6. 14. (Polyb. III, 19. 8. Herodian. II, 14. 16. Xen. Mem. II, 1. 15. Plato Apol. Socr. c. 21.) Saepius non legitur in N. T.

Διατροφή, ῆς, ἡ, (ex διά et τρέφω alo) *alimentum, victus.* Semel in N. T. 1 Tim. VI, 8. (Xen. Vect. IV, 49. Plut. VI. p. 499. *Reiske.*)

Διαυγάζω, f. άσω, (ex διά et αὐγάζω splendeo) *perfulgeo, illucesco.* Extat tantum 2 Petr. I, 19. ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ. (Polyb. III, 104. 5.)

Διαυγής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex διά et αὐγή splendor) *pellucidus.* Legitur tantum Apoc. XXI, 21. (Aristaenet. I, 1. Anth. gr. III, 40. Pollux Onom. V, 109.)

Διαφανής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex διαφαίνω) *pellucidus.* Extat tantum Apoc. XXI, 21. (Diod. Sic. T. X. p. 175. Bip.)

Διαφέρω, f. διοίσω, a. 2. διήνεγκον (ex διά et φέρω fero) 1) *fero* vel *porto per locum, hindurch tragen,* sq. διά c. genit.

loci Matth. XI, 16. — 2) *differo* a) transit. *huc illuc fero, in diversas partes porto* [τὰ ἔπιπλα Xen. Oec. IX, 8.] ut: τὸν λόγον τοῦ θεοῦ = *divulgare* Act. XIII, 49. (ita διῆλθε λόγος Plut. v. Galb. c. 7.) — ἐν τῷ ἀδρίᾳ in mari adriatico = *huc illuc iactare* Act. XXVII, 27. (Plut. de sera num. vind. c. 6. Mor. IV. p. 10. vit. Galb. c. 26 ed. *Tauch.* Lucian. Hermot. §. 28. et *differo* Horat. Epod. X, 6.) — b) intransit. *diversus sum, discrepo, verschieden sein* [Xen. Hier. I, 2. Dem. 268, 16.] aa) universe τὰ διαφέροντα i. e. τὰ ἐναντία ἀλλήλοις i. e. τί δεῖ πρᾶξαι καὶ τί δεῖ μὴ πρᾶξαι Rom. II, 18. Phil. I, 10. (Xen. Hier. I, 3.) — bb) impers. οὐ διαφέρει *non differt, es macht keinen Unterschied, trägt nichts aus,* sq. dat. μοί i. e. *für mich = nihil mea refert* Gal. II, 6. (Aelian. V. H. I, 25. Polyb. III, 21. 9. IV, 27. 4.) — cc) in bonam partem dicitur: διαφέρω [ich bin anders i. e. besser, hinc genitivus:] τινός, *praesto alicui* Matth. VI, 26. X, 31. Luc. XII, 7. (Xen. Oecon. XX, 17.) de genit. post vv. quibus inest comparativi notio vid. *Matthiae* §. 358. p. 672. *Buttm.* §. 119, 8. — addito πόσῳ *quanto* Matth. XII, 12. Luc. XII, 24. (Xen. H. G. III, 1. 8.) cf. *Matthiae* §. 408. p. 732. — addito ἔν τινι, *in einer Sache, an etwas, hinsichtlich einer Sache* 1 Cor. XV, 41. (Diod. Sic. V, 47. Apollodor. Bibl. III, 5. 7. Xen. Hier. I, 8.) — addito acc. οὐδέν i. e. *in keiner Hinsicht* Gal. IV, 1. (Diod. Sic. II, 34. Dem. 1426, 22. Xen. Mem. III, 1. 7. Anab. III, 1. 37. Thuc. I, 84.) cf. de διαφέρω τινός τινι vel τι i. e. *in einer Sache, an etwas, Lobeck* ad Phryn. p. 394. *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 410. *Coray* ad Heliodor. p. 163. — Saepius non habetur in N. T.

Διαφεύγω, f. ξω, (diffugio Xen. H. G. IV, 1. 24. ex διά et φεύγω fugio) *effugio, elabor, entrinnen, entkommen.* Extat tantum Act. XXVII, 35. — LXX pro נִמְלַט Prov. XIX, 5. מִלֵּט Jos. VIII, 22. (Polyb. I, 21. 11. Xen. Mem. III, 12. 4.)

Διαφημίζω, f. ίσω, (ex διά et φήμη) *divulgo, famam spargo* sq. acc. rei Matth. XXVIII, 15. Marc. I, 45. — de laudantibus Matth. IX, 31. διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ famam eius i. e. famam de eo, sparserunt cum laude per totam illam regionem. (sq. acc. rei Diod. Sic. T. X. p. 151. Bip.)

Διαφθείρω, f. φθερῶ (ex διά et φθείρω) *corrumpo, perdo,* φθείρομαι *corrumpor, pereo* a) de rebus et hominibus Luc. XII. 33. σὴς διαφθείρει. Apoc. VIII, 9. τρίτων τῶν πλοίων διεφθάρη. XI, 18. διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν die Verderber des Landes verderben. 2 Cor. IV, 16. — LXX pro הִשְׁחִית Judd. VI, 4. 5. חִבֵּל Cohel. V, 5. (Herodian. III, 9. 12. Polyb. I, 48. 1. Xen. Symp. IV, 54.) — b) de moribus 1 Tim. VI, 5. διεφθαρμένοι τὸν νοῦν = διεφθαρμένον ἔχοντες τὸν νοῦν (διεφθαρμένους τὴν γνώμην Dion. Hal. Ant. V, 21. cf. de hoc acc. *Winer* p. 89 sq. *Buttm.* §. 118, 6. §. 121, 7. not. 2. — *Matthiae*

§. 427, 6. p. 788. (Herodian. V, 17. 11. Polyb. XII, 23. 2. Xen. Mem. I, 1. 1.)

Διαφθορά, ᾶς, ἡ, (corruptio, Xen. Mem. I, 2. 8. in N. T. *corruptio, quae fit per putredinem, putredo*, ἰδεῖν διαφθοράν experiri putredinem i. e. *mori* Act. II, 27. 31. XIII, 35 — 37. Ita LXX pro שַׁחַת fossa, sepulcrum Ps. XVI, 10. — ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν redire in sepulcrum, i. e. denuo mori Act. XIII, 34. coll. Job. XXXIII, 28. (Soph. Aiac. v. 1276. ed. *Herm.*)

Διάφορος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, 1) *diversus, varii generis* Rom. XII, 6. Hebr. IX, 10. (Herodian. III, 12. 2. Xen. Mem. I, 8. 2.) — 2) *praestans, excellens* Hebr. I, 4. VIII, 6. (Polyb. VI, 23. 7. Xen. Mem. IV, 4. 15.)

Διαφυλάσσω, ττω, f. ξω (ex διά et φυλάσσω custodio; custodio aliquid, ne surripiatur Xen. Cyr. IV, 5. 45. in N. T.) *tueor, defendo aliquem ab aliquo.* Legitur tantum Luc. IV, 10. τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε *de te, ut custodiant te* = *praecipiet iis de te custodiendo.* Cf. de h. l. et de usu infinit. ante se habentis τοῦ *Fritzsche* IV Evv. I. p. 843. 847. Ita LXX pro שָׁמַר Ps. XCI, 11. (Polyb. fragm. hist. 67. Xen. Mem. I, 5. 2. 3 Maccab. III, 3.)

Διαχειρίζομαι, f. ίσομαι, (ut διαχειρίζω, handhaben, in der Hand haben, administro, ich lege Hand an etwas Xen. Anab. I, 9. 17.) *interficio, ich lege Hand an Jemanden.* Bis in N. T. Act. V, 30. XXVI, 27. (Diodor. Sic. XVIII, 46. Polyb. VIII, 23. 8. Herodian. III, 12. 2.)

Διαχλευάζω, f. άσω, (ex διά et χλευάζω derideo) *irrideo, derideo.* Semel extat in N. T. Act. II, 13. (Polyb. XVII, 4. 4. Dem. 1221. 16.)

Διαχωρίζομαι, f. ίσομαι (a διαχωρίζω seorsim colloco, separo Xen. Oec. VIII, 11.) med. *me separo*, de discedente: *discedo*, sq. ἀπό τινος, semel ita in N. T. Luc. IX, 33. LXX pro הִפְרִיד Gen. XIII, 9. (Diod. Sic. IV, 53.)

Διδακτικός, ή, όν, *artis docendi peritus, aptus ad docendum.* Bis in N. T. 1 Tim. III, 2. 2 Tim. II, 24.

Διδακτός, ή, όν, (qui, quae, quod doceri potest Xen. Mem. III. 9. 1.) *doctus aliquid ab aliquo* Joh. XI, 45. διδακτοὶ τοῦ θεοῦ. Ita LXX pro לִמּוּדֵי יְהוָה Jes. LIV, 13. — 1 Cor. II, 13. λόγοι διδακτοὶ ἀνθρωπίνης σοφίας sermones, quos docuit vel suppeditavit humana sapientia cf. *Winer* p. 78. *Buttm.* §. 119, 5. *Matthiae* §. 345. p. 653. (Soph. Electr. 336. Pindar. Olymp. IX, 153.)

Διδασκαλία, ας, ἡ, 1) *institutio, disciplina, Unterweisung* Rom. XII, 7. XV, 4. 1 Tim. IV, 13. 16. Tit. II, 7. (Diod. Sic. I, 1. Plut. de puer. ed. c. 4. Mor. I. p. 5. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. VIII, 7. 24.) — 2) *doctrina, qua instituitur aliquis* Matth. XV, 9. Marc. VII, 7. Eph. IV, 14. Col. II, 22. 1 Tim. I,

10. IV, 1. 6. V, 17. VI, 1. 8. 2 Tim. III, 10. IV, 3. Tit. I, 9. II, 1. 10. Saepius non extat in N. T.

Διδάσκαλος, ου, ὁ, magister, doctor, praeceptor Matth. VIII, 19. XII, 38. cet. Dicitur nunc universe, nunc de Johanne, Jesu et Apostolis. (Diod. Sic. I, 8. Xen. Mem. IV, 2. 2.)

Διδάσκω, f. *ξω, doceo, instituo, ich lehre, unterweise* a) proprie aa) absol. Matth. V, 19. XXI, 23. Marc. I, 21. VI, 6. XI, 17. XIV, 49. Luc. V, 17. VI, 6. Joh. VII, 14. Act. I, 1. V, 21. XV, 35. Rom. XII, 7. 1 Tim. II, 12. — addito ἐν c. dat. loci Matth. IV, 23. XXVI, 55. Marc. VI, 2. XII, 35. Luc. IV, 15. XIII, 26. Joh. VI, 59. 1 Cor. IV, 17. — sq. *κατά* c. genit. loci Luc. XXIII, 5. — sq. *παρά* c. acc. loci Marc. IV, 1. — sq. duplici ἐν. altero ad locum, altero ad tempus pertinente Luc. XIII, 10. — sq. *κατὰ πόλεις καὶ κατὰ κώμας* Luc. XIII, 22. — c. adv. temp. et ἐν de loco Luc. XIX, 47. Joh. XVIII, 20. — addito acc. temp. et ἐν de loco Luc. XXI, 37. Act. V, 42. — add. adverb. Col. II, 7. — sq. ἐν vel ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ ἰησοῦ Act. IV, 18. V, 28. — bb) sq. *duplici acc.* et pers. et rei Joh. IV, 26. Hebr. V, 12. (Plut. de puer. ed. c. 9. Mor. I. p. 12. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. I, 2. 10. Cyr. I, 6. 28 et 31.) cf. *Matthiae* §. 418, f. p. 766. *Buttm.* §. 118, 5. *Winer* p. 88. — — cc) sq. *acc. person.* Matth. V, 2. Marc. I, 22. II, 13. IX, 31. X, 1. Joh. VII, 35. VIII, 2. Act. IV, 2. V, 25. XI, 26. XV, 1. XXI. 21. 28. Col. III, 16. 1 Joh. II, 27. (Diod. Sic. I, 8. Xen. Hier. VIII, 1.) — add. adv. Matth. V, 19. Luc. XI, 1. Joh. II, 28. Act. XX, 20. 1 Joh. II, 27. — sq. ἐν de loco Matth. XIII, 54. Luc. XX, 1. — sq. ἐν c. dat. adminiculi Marc. IV, 2. — ἐν c. dat. temp. Luc. IV, 31. XII, 12. — ἐκ de loco Luc. V, 3. — sq. ὅτι Marc. VIII, 31. (Aelian. V. H. III, 16. Plut. apophth. Mor. II. p 8. ed. *Tauchn.* Xen. Hier. I, 10.) — sq. περί c. gen. rei 1 Joh. II, 27. — addito infinit. Luc. XI, 1. Matth. XXVIII, 20. (Hom. Od. I, 384. Lucian. D. D. XXVI, 3. Xen. Cyr. I, 6. 32. VIII. 1. 15.) — — dd) sq. *acc. rei* Matth. XV, 9. Marc. VI, 30. VII, 7. 1 Tim. IV, 11. VI, 2. 2 Tim. II, 2. Tit. I, 11. (Xen. Hier. IX, 4. Cyr. I, 6. 20.) — addito ἐν, it. ἐπί et μετά c. genit. de modo docendi, it. adverb. Matth. XXII, 16. Marc. XII, 14. Luc. XX, 21. Act. XXVIII, 31. XVIII, 25. — addito ἐν τισι in aliquorum medio i. e. inter aliquos Act. XVIII, 11. (Xen. Cyr. I, 6. 20.) — passivum sq. acc. rei 2 Thess. II, 15. (Appian. B. C. III. p. 442. Xen. Symp. IX, 6.) cf. *Winer* p. 89. *Buttm.* §. 121, 6. *Matthiae* §. 424, 1. p. 780. — — ee) sq. *ἐν c. dat. rei* Eph. IV, 21. ἐν αὐτῷ [= ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ] ἐδιδάχθητε. — b) universe: *anweisen, anleiten* aa) passivum c. adv. Matth. XXVIII, 15. — bb) sq. acc. pers. Joh. IX, 34. Rom. II, 21. bis. 1 Cor. XI, 14. Hebr. VIII, 11. Apoc. II, 20. (de subornantibus Xen. Apol. Socr. §. 24.) — cc) sq. *dativo pers.* [si sana lectio v. *Griesbach* et *Vater* ad l. l.] et infinit. Apoc. II, 14. — Saepius non extat in N. T.

Διδαχή, ῆς, ἡ, 1) *doctrina, quae traditur* a) pr. Matth.

VII, 28. XVI, 12. XXII, 33. Marc. I, 22. — v. 27. [VI, 2.] XI, 18. Luc. IV, 32. Joh. VII, 16. 17. XVIII, 19. Act. II, 42. V, 28. XIII, 12. XVII, 19. — Rom. VI, 17. de h. l. attract. v. *Winer* p. 112 et *Fritzsche* diss. II. p. 133. — Rom. XVI, 17. Hebr. XIII, 9. 2 Joh. v. 9. bis. v. 10. Apoc. II, 14. 15. 24. (Anth. gr. IV. p. 282. ed. *Jac.*) — 2) *institutio, Unterweisung* Marc. IV, 2 et XII, 38. Λέγειν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 1 Cor. XIV, 6. 26. 2 Tim. IV, 2. Tit. I, 9. — Saepius non habetur in N. T.

Δίδραχμον, ου, τό, *didrachmum*, nummus argenteus aequans drachmas duas atticas vel unam alexandrinam vel siclum dimidium vel quartam partem imperialis, hebr. בֶּקַע Exod. XXVIII, 26. Erat autem didrachmum vel siclus dimidius Judaeo cuivis ab aetatis anno vicesimo solvendus ad templum tuendum et ad conservandum sacrorum apparatum Matth. XVII, 24.

Δίδυμος, ου, ὁ, ἡ, *geminus*, [zwiefach, doppelt Hom. Od. XIX, 227.] i. e. *gemellus, Zwilling*, hebr. תְּאוֹם; cognominatur ita Thomas Apostolus Joh. XI, 16. XX, 24. XXI, 2. (Philodem. in Anthol. gr. T. II. p. 72. no. 8. ed. *Jacobs* Hom. Iliad. XXIII, 641. Lucian. Dial. Mort. XVI, 5.)

Δίδωμι, [3 plur. διδόασι, form. attic. Apoc. XVII, 13. cf. *Winer* p. 40. *Buttm.* §. 95. b. not. I, 1. — gram. max. Vol. I. §. 107, not. 7. p. 523. *Matthiae* §. 210, 2. p. 395. ed. II. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 450.] fut. δώσω a. 1. ἔδωκα [de cuius personis cf. *Buttm.* §. 95. b. not. I, 8. gram. max. Vol. I, §. 107, not. 15. p. 529. *Matthiae* §. 210, 4. p. 395. *Bornem.* ind. ad Xen. Anab. sub διδόναι] et forma Graecis incognita ἔδωσα [cuius coniunct. ἵνα δώσῃ Joh. XVII, 2. Apoc. VIII, 3. et in codd. XIII, 16. cf. *Winer* p. 41. *Lobeck* ad Phryn. p. 721 sq. *Matthiae* §. 208. p. 388. ed. II. *Ast* ad Theophr. Char. p. 130. *Fischer* l. l. II. p. 253.] perf. δέδωκα, plusqpf. ἐδεδώκειν et absque augm. δεδώκειν [Marc. XIV, 44. Joh. XI, 57. cf. *Winer* p. 37. 40. 41. *Matthiae* §. 165. p. 301 ed. II. *Buttm.* §. 76, not. 6. gram. max. §. 53, not. 9. Vol. I. p. 314. *Fischer* l. l. II. p. 317 et de 3 p. pl. δεδώκεισαν Atticis minus, quam δεδώκεσαν probata *Matth.* §. 198. p. 360. *Buttm.* gr. max. Vol. I. p. 434. *Lobeck* ad Phryn. p. 149. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 105.] aor. 2. ἔδων [cuius optativi forma recentioris aevi δώῃν pro δοίην habetur Rom. XV, 5. Eph. I, 17. III, 16. 2 Thess. III, 16. 2 Tim. I, 16. 18. II, 7. cf. *Buttm.* §. 95. b. not. I, 3. gram. max. Vol. I. §. 107, not. 9. p. 526. *Matthiae* §. 210, not. 1. p. 397 ed. II. *Lobeck* ad Phryn. p. 346. *Winer* p. 41.]

1) *do* [i. e. sponte do, neque officii ratione, neque necessitate coactus. Quid discriminis intercedat inter δίδωμι et ἀποδίδωμι bene docent etiam libri N. T. sacri Matth. XXII, 17 et locc. parall. Vid. infra no. 4. c.] *largior, dono, ich gebe, schenke* a) universe aa) sq. τινί τι Matth. IV, 9. VII, 11. X, 8. XIV, 7. XIX, 21. XXVI, 9. Marc. VI 2. 22. 23. X, 21. XIV, 5. Luc. IV, 6. VI, 30. 38. X, 35. XI, 13. 41. XII, 33. XV, 16. 29. XIX, 8.

XXII, 16. — Joh. IV, 5. ad q. l. cf. Gen. XLVIII, 22. et Lücke Comment. in Joh. Vol. I. p. 635. Joh. XII, 5. XIII, 29. Act. III, 6. XX, 35. XXIV, 26. 2 Cor. IX, 9. (Palaeph. f. 7. Plut. apophth. Mor. II. p. 16. ed. Tauchn. Xen. Hier. VII, 8.) —

bb) *τινὶ ἔκ τινος*, *partem do alicui*, *Jemandem von etwas geben* α) plene Matth. XXV, 8. — (LXX ἀπό τινος Gen. III, 12.) — β) minus plene Marc. II, 26 et Luc. VI, 4. sc. ἐκ τῶν ἄρτων. Cf. *Matthiae* §. 823, b. p. 630 sq. coll. *Winer* p. 81. —

b) de personis deo offerentibus aliquid: *offero*, *darbringen*, seq. acc. rei Luc. II, 24. — et addito dat. pers. δόξαν i. e. *ihm Lobopfer*, *Lobgesänge darbringen* Apoc. IV, 9. (Hom. Iliad. XII, 6.) —

c) de personis, quae, ut contingat alicui aliquid vel ut habeat aliquis aliquid, auctores sunt aa) universe α) sq. acc. rei: *do aliquid*, *auctor sum alicuius rei*, *ἐδόθη μοι datum est mihi*, *contigit mihi*, *accepi*, ut γνώμην 1 Cor. VII, 25. 2 Cor. VIII, 10. (Dio LV. p. 380. σοὶ γνώμην δοῦναι ἔχω. Dem. 704, 5.) — 2 Cor. VIII, 1. τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς μακεδονίας i. e. gratiam div. quae contigit in coetibus Macedoniae sacris. — β) sq. *τινί τι* αα) universe Matth. XIII, 23. Marc. XI, 28 et Luc. XX, 2. — Act. VIII, 19. — ὃς ἔδωκεν ἡμῖν [i. e. cui debemus] τὸ φρέαρ Joh. IV, 12. (Sophocl. Antig. v. 714. θυμῷ καὶ μετάστασιν διδούς i. e. fac etiam, ut cesset ira.) — 2 Thess. III, 9. ἑαυτὸν τύπον δοῦναί τινι. — ἀφορμὴν δ. *τινί occasionem dare alicui* 2 Cor. V, 12. 1 Tim. V, 14. (Diod. Sic. I, 83. Appian. Parth. p. 277.) — τόπον διδ. τινί, *locum dare alicui*, *cedere alicui*, pp. Luc. XIV, 9. (Plut. vit. Cai. Gracch. c. 13. Arrian. Epict. III, 26.) — metaph. Rom. XII, 19. Eph. IV, 27. — ββ) formulae, in quibus διδόναι [ut τιθέναι cf. *Passow* II. 863 sq. *Viger*. p. 297 fin. et nos infra no. 6.] iunct. c. subst. circumscribit verb. subst. cognatum, ut αἶνον διδόναι τῷ θεῷ = αἰνεῖν τὸν θεόν Luc. XVIII, 43. (τιμὴν δ. τινί Palaeph. f. 43.) ἀπόκρισιν Joh. I, 22. XIX, 9. (LXX Job. XV, 2. XXXIII, 5.) — δόξαν διδόναι τῷ θεῷ i. e. *honorem Dei exhibeo* vel laudibus eum extollendo, vel maiestatem eius agnoscendo vel vera profitendo reverentia erga eum ductus Luc. XVII. 18. Joh. IX, 24. Act. XII, 23. Rom. IV, 20. Apoc. XI, 13. XIV, 7. XVI, 9. XIX, 7. — LXX et נָתַן כָּבוֹד Jer. XIII, 16. Jos. VII, 19. ubi שׂוּם כָּבוֹד (3 Esr. IX, 8.) — ἐγκοπήν 1 Cor. IX, 12. — ἐντολήν Joh. XI, 57. XII, 49. XIII, 34. 1 Joh. III, 23. (Dem. 250, 13.) — παραγγελίαν 1 Thess. IV, 2. προςκοπήν 2 Cor. VI, 3. — ῥάπισμα διδ. τινί = ῥαπίζειν [ita Dem. 787, 23.] Joh. XVIII, 22. XIX, 3. σημεῖον Matth. XXVI, 48. ὑπόδειγμα Joh. XIII, 15. φίλημα διδόναι τινί = φιλεῖν τινα *osculari* Luc. VII, 45. χάραγμα διδόναι τινὶ ἐπί τινος = χαράσσειν τινὰ ἐπί τινος signum *insculpere alicui in aliqua re* Apoc. XIII, 16. ποιεῖ πάντας — ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν. De verbis ποιεῖ — ἵνα cf. *Herm.* ad Vig. p. 761. et de attractione ποιεῖ πάντας — ἵνα δῶσι

αὐτοῖς *Winer* p. 186. b. (χαράσσειν τινὰ Diod. Sic. T. X. p. 117 ed. Bip. et χαράσσειν τι εἴς τι Diod. Sic. XII, 26.) — His adde εὔσημον λόγον δίδωμι = εὐσήμως λέγω i. e. *perspicue loquor, auctor sum orationis perspicuae, verbis perspicuis utor* 1 Cor. XIV, 9. —

bb) de Deo et Jesu, auctoribus, ut contingat alicui aliquid, ubi Latini *largior, tribuo, potestatem facio, concedo,* nos: *geben, verleihen. zu Theil werden lassen,* et cum de malis, doloribus, calamitatibus agitur: *afficio, immitto,* nos: *verhängen* α) sq. τινί τινος Apoc. II, 17. de quo genit. partis cf. *Winer* p. 80 sq. et 211. *Matthiae* §. 826, 3. p. 634. — β) sq. τινὶ ἔκ τινος 1 Joh. IV, 23. cf. supra sub 1. a. bb. — γ) sq. τὶ εἰς τὴν διάνοιαν et ἐπὶ καρδίας i. e. *in mentem iniicio, menti infigo* Hebr. VIII, 10. X, 16. (διδόναι τινί τι εἰς τὴν ψυχὴν Xen. Cyr. VIII, 2. 20.) — δ) sq. τὶ εἴς τινα 1 Thess. IV, 8. — ε) sq. εἰς τὰς καρδίας, c. infinit. rei Apoc. XVII, 17. — ζ) sq. τὶ ἔν τινι Act. IV, 12. οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον — τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις. ex attract. vel e confusione duarum locutionum: τὸ δεδομένον ἀνθρώποις καὶ ὂν vel ἀναστὰν vel φαινόμενον ἐν ἀνθρώποις i. e. *den Menschen gegeben u. unter den Menschen aufgetreten* cf. *Winer* p. 86. *Herm.* ad Vig. p. 892 sq. et *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 123 — 126. Eadem ratio est locorum sequentium: 2 Cor. I, 22. δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν et VIII, 16. τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν — ἐν τῇ καρδίᾳ τίτου = διδόναι εἰς τὴν καρδίαν καὶ φυλάσσειν ἐν τῇ καρδίᾳ. Potest etiam conferri Graecorum βάλλειν τινί τι ἐν θυμῷ Hom. Od. I. p. 201. et θεῖναί τινί τι ἐν στήθεσσι, ἐν φρενί *Passow* II. p. 862. — η) sq. τινά τινι, *largior alicui aliquem* Luc. VII, 15. Act. XIII, 21. (Xen. Cyr. II, 3. 4.) — abest dat. cogitatione addendus Joh. III, 16. Act. XIII, 20. — θ) διδόναι τινί, ἵνα Marc. X, 37. δὸς ἡμῖν, ἵνα — καθίσωμεν = δὸς ἡμῖν, εἰπεῖν, ἵνα — καθίσωμεν, *gewähre uns die Bitte, anzubefehlen, dass wir sitzen* vel: *befiehl, das ists, was du uns geben sollst u. was wir bitten, befiehl, dass wir sitzen, iubeas, quaesumus, ut sedeamus.* Cf. Matth. XX, 21. ubi εἰπέ, ἵνα καθίσωμεν. — Apoc. III, 9. δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ. Quo loco ut δίδωμι de re certe futura positum ad significationem futuri δώσω accedit [v. *Winer* p. 115. *Matthiae* p. 957. *Viger.* p. 212. *Poppo* ad Thuc. I. p. 153.], ita auctor, immemor praecedentis δίδωμι, continuat orationem verbis: ἰδοὺ ποιήσω αὐτούς, ἵνα ἥξωσι i. e. *auctor ero, ut e coetu Satanae illorum, qui Judaeos se venditant, sed mentiuntur, non enim sunt Judaei, auctor, inquam, ero, vel iubebo, ut veniant vel prodeant.* — De ἵνα post verba iubendi cf. *Herm.* ad Vig. p. 852. *Schäfer* ad Dem. pr. coron. p. 278, 8. *Winer* p. 131. *Gieseler* in *Rosenm.* Repert. II. p. 145. et *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 840. — ι) sq. *participio* vel potius *infinitivo* Apoc. III, 8. δέδωκα ἐνώπιόν σου θύ-

ῥαν ἀνεῳγμένην σοὶ εἶναι i. e. auctor fui, ut pateat coram te ianua. (ita *δός μοι* sq. infinit. in verbis: *δὸς δ' ἐμοὶ ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν* Theognid. v. 332.) — *κ*) sq. *τινί τι* *αα*) universe Matth. VI, 11 et Luc. XI, 3. — Matth. XVII, 7 et Luc. XI, 9. — Joh. XI, 22. XV, 16. XVI, 23. Jac. I, 5. — *σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ* i. e. *miraculi auctor ut existam ejus a me non impetrabit* Matth. XII, 38. XVI, 4. Marc. XIII, 12. Luc. XI, 29. — Matth. VII, 11 et Luc. XI, 13. — Matth. X, 19 et Marc. XIII, 11. — Matth. XX, 23 et Marc. X, 40. — Matth. XXI, 43. Marc. IV, 25 et Luc. VIII, 27. — Luc. I, 32. 77. XII, 32. 51. Joh. III, 27. 34. VI, 33. 65. X, 28. XIV, 16. — v. 27 ad q. l. v. *Lücke* II. p. 397 sq. — XVII, 2. — v. 22 et 24. q. l. *δέδωκα* = *dare decrevi* cf. *Winer* p. 103. *Lücke* II. p. 451. — Act. V, 31. — v. 32. VIII, 18. XV, 8. Rom. V, 5. 1 Joh. III, 24. — Act. VII, 5. 8. 10. 25. XI, 17. 18. XIII, 34. XIV, 14. XVII, 25. XX, 32. — *ἡ χάρις ἡ δοθεῖσά μοι* Rom. XII, 3. 6. XV, 15. 1 Cor. I, 4. III, 10. Gal. II, 9. Col. I, 25. 2 Tim. I, 9. — Rom. XI, 8. 1 Cor. III, 5. XII, 7. 8. 24. XV, 38. 57. 2 Cor. V, 5. — XII, 7. *ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί* i. e. *et quidem τῇ σαρκί* cf. *Fritzche* diss. II. p. 117 sqq. *Matthiae* §. 389, h. p. 715. — Gal. III, 22. Eph. I, 17. III, 8. IV, 7. — VI, 19. *ἵνα μοι δόθῃ λόγος* i. e. *ut mihi detur* vel *contingat dicendi copia* vel *audientia.* (Dem. 26, 18. 371, 14.) cf. Lamb. Bos. p. 150 ed. *Schäfer.* — 2 Thess. II, 16. III, 16. 1 Tim. IV, 14. 2 Tim. I, 7. 16. 18. II, 7. — Jac. IV, 6. *δίδωσι χάριν* i. e. *confert, largitur beneficia.* (Aeschyl. Prom. v. 847 ed. *Blomfield.* cf. *Passow* sub *χάρις* et *Lobeck* ad Phryn. p. 18.) similiter 1 Joh. III, 1. cf. LXX *διδόναι ἔλεός τινι* et hebr. שׂוּם רַחֲמִים Jes. XLVII, 6. — 1 Petr. I, 21. 2 Petr. III, 15. 1 Joh. V, 16. Apoc. II, 10. — v. 21. *ἔδωκα χρόνον αὐτῇ* i. e. *ich habe ihr Frist gegeben* od. *verwilliget.* (Herodian. II, 11. 1. Plut. apophth. Mor. II. p. 35 ed. *Tauchn.* Dem. 399, 19.) — Apoc. II, 28. XI, 2. XIII, 15. (Xen. Mem. II, 1. 28. Anab. III, 1. 23.) — *ἐκδίκησιν διδόναι τινί* i. e. *poena afficere aliquem* 2 Thess. I, 8. *διδόναι βασανισμὸν καὶ πένθος τινί* Apoc. XVIII, 7. (Hom. Iliad. XIX, 270. Xen. Mem. II, 2. 7. Herodot. IV, 80. Eurip. Hecub. v. 1069. ed. *Pors.*) — — *ββ*) *ἐξουσίαν διδόναι τινί* i. e. *potestatem facio alicui, facultatem, ius, imperium concedo alicui, Jemandem das Können, Vermögen, die Kraft, Macht, Vollmacht, Erlaubniss, das Recht verleihen* א) addito *οὗτος, τοιοῦτος, ὡς* Matth. IX, 8. XXVIII, 18. 2 Cor. XIII, 10. Apoc. IX, 3. — ב) sq. *genitivo* vel *ἐπί τινος* vel *ἐπί τινα* i. e. *über Jemanden* Matth. X, 1. Marc. VI, 7. Joh. XVII, 2. — Luc. X, 19. *διδ. τινὶ ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν* i. e. *potestatem conculcandi.* — Apoc. II, 26. — VI, 8. XIII, 7. — ג) alternante *ἐπί τινα* cum infinit. Luc. IX, 1. — ד) sq. infinit. אא) plene Joh. I, 12. V, 27. (Xen. Mem. II, 6. 35.) — בב) minus plene i. e. ita, ut simplex *διδόναι* vel *δοῦναί τινι* sit: *potestatem facere*

alicui, facultatem vel ius faciendi aliquid concedere alicui, praeter. δέδοταί τινι, tributum vel concessum est alicui, es ist Jemandem gegeben, verliehen, beschieden, ut ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν Matth. XIII, 11. Marc. IV, 11. Luc. VIII, 10. — Luc. I, 73. Joh. V, 26. Act. II, 24. IV, 29. XIV, 3. Rom. XV, 5. Eph. III, 15. 2 Tim. I, 18. Apoc. III, 21. VI, 4. VII, 2. XIII, 7. 14. 15. XVI, 8. (Theognid. 424. 425. Plut. vit. Gai. Gracch. c. 6. Xen. Anab. VI. 6. 36. Cyr. V, 1. 29.) cf. *Winer* p. 132. Lamb. Bos. p. 150. ed. *Schäfer. Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 147. — his adde Matth. XIX, 11. οἷς δέδοται sc. χωρεῖν. Joh. XIX, 11. εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν sc. ἐξουσίαν ἔχειν κατ' ἐμοῦ. — Apoc. XI, 3. δώσω τοῖς μάρτυσί μου καὶ προφητεύσουσι = δώσω τοῖς μάρτυσί μου προφητεύειν καὶ προφητεύσουσι. — ה) sq. ἵνα c. coniunct. minus plene i. e. ut absit voc. ἐξουσία: διδόναι τινί, ἵνα *imperare alicui, ut, Jemandem anbefehlen dass*, vel: *anbefehlen, es solle etwas geschehen* [Marc. X, 37.] Apoc. IX, 5. XIX, 8. — — λ) sq. *acc. c. inf.* Act. II, 27 et XIII, 35. οὐδὲ δώσεις [*neque auctor eris* vel *neque concedes* vel *permittes*] τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. X, 40. XIV, 3. (Lucian. Dial. Mort. IX, 4. Palaeph. f. 30.) —

d) metaphor. de rebus, quae, ut contingat alicui aliquid vel ut fiat aliquid, efficiunt, ubi Latini aa) *do, affero, geben, gewähren*, τινί τι Act. III, 16. ἡ πίστις — ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην. (Eurip. Suppl. v. 429. ὁ γὰρ χρόνος μάθησιν ἀντὶ τοῦ τάχους κρείσσω δίδωσι. Iphig. Taur. v. 721. ἡ λίαν δυςπραξία λίαν διδοῦσα μεταβολάς.) — bb) circumscribit verbum substantivo, quod casu quarto sequitur, cognatum, ut φωνὴν διδόναι = φωνεῖν, *sonare* 1 Cor. XIV, 7. ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα i. e. tamen instrumenta vitae expertia, *etiamsi sonent* cf. *Fritzsche* Coniect. p. 52. — v. 8. ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ δῷ = ἐὰν ἀδήλως σάλπιγξ φωνῇ. — v. 7. διαστολὴν τοῖς φθόγγοις διδόναι = διαστέλλειν τοὺς φθόγγους *distinguere sonos*. Vide διαστέλλω. (LXX Exod. VIII, 23. text. hebr. v. 19. cf. de h. l. *Vater* Comment. in Pentat. Vol. II. p. 24.) — Alii, conferentes hebr. נָתַן קוֹל, enarrant: *edo, von sich geben*, Ps. CIV, 12. Job. I, 12 et ibi LXX. — φέγγος διδόναι = φέγγειν *splendere* Matth. XXIV, 29 et Marc. XIII, 24. — LXX Jes. XIII, 10. φῶς διδόναι = φωτίζειν. (Virgil. Aen. XII, 69. tales virgo dabat ore colores.) — ὑετὸν διδόναι = ὕειν, *pluviam demittere* Jac. V, 18. (Eurip. Hecub. 1093 ed. *Pors.* ἠχὼ διδοῦσα θορυβῶν.) —

2) *trado, übergeben* i. e. a) *porrigendo trado, porrigo, darreichen, reichen* aa) universe α) proprie αα) sq. τινί τι, ut δότω αὐτῇ ἀποστάσιον Matth. V, 31. — XIV, 8. 11. et Marc. VI, 25. 28 bis. — Matth XIV, 19. XV, 36. Marc. VI, 41. VIII, 6. Luc. XIII, 16. Joh. XVIII, 11. XXI, 13. — IV, 10. 14. 15. VI, 27. 32 bis. 34. XIII, 26. Act. IX, 41. Gal. II, 9. Apoc. II, 17. VI,

2. 4. 11. VIII, 2. 3. X, 9. XII, 14. XIII, 6. XV, 7. XVI, 19. (Xen. Cyr. IV, 6. 10.) — abest dativus: facile e contextu cognoscendus Matth. XIX, 7. Luc. VII, 44. Joh. VI, 51. (Xen. Cyr. II, 4. 10. δέχομαι — ὅσα σὺ δίδως.) — abest accus, rei facile supplendus Matth. XXVI, 26. 27. Marc. XIV, 22. 23. Luc. XI, 7. 8 bis. (Lucian. D. D. V, 2. Xen. Cyr. I, 4. 11.) abest et dat. et acc. Matth. XIV, 9. — ββ) sq. τί et εἰς, consilium indicante א) plene Luc. XV, 22. δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ i. e. *manui affigendum*. (Xen. Anab. I, 2. 27.) — ב) minus plene Act. I, 26. ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν i. e. *porrigebant sortes eorum* scil. *in urnam coniiciendas*. Cum codd. si legitur αὐτοῖς, est: porrigebant iis sortes, coniiciendas scil. in urnam. Sensus utrobique: *sortes iaciebant*. Cf. ad h. l. *Künoel*, *Heinrichs*; *Grotius* et *Rosenmüller* alt. u. neues Morgenl. VI. p. 1. — hebr. נָתַן גּוֹרָל Levit. XVI, 8. — γγ) sq. τινί et *infinit. ad consilium*, quo datur aliquid, *pertinente* [cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 22. *Buttm.* §. 127, 2. *Matthiae* §. 532. p. 1039. *Winer* p. 134.] δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν Matth. XIV, 16. XXV, 35. 42. Marc. V, 43. VI, 37. Luc. VIII, 55. IX. 13. Joh. VI, 31. 52. Apoc. II. 7. — διδόναι τινὶ πιεῖν Matth. XXVII, 34. Marc. XV, 23. Joh. IV, 7. 10. Apoc. XVI, 6. — (Herodot. IV, 172. Aristoph. Pac. v. 49. Lucian. D. D. VII, 5. Aelian. V. H. IX, 15. Eurip. Phoen. v. 25. Med. v. 1064 ed. *Pors.* vel 1037 ed. *Elmsl.* Lips. — *date bibere* Terent. Andr. III, 2. 4. *porrigit bibam* Apulei. Metam. II. p. 121, 34.) — β) *proiiciendi* sens. τί τινι Matth. VII, 6. (Hom. Iliad. XXIII, 21.) — bb) *concredendi, committendi* notione inclusa: διδόναι τινί τι α) εἰς τὴν χεῖρα Joh. XIII, 3. — β) per attract. ἐν τῇ χειρί τινος Joh. III, 35. cf. *Herm.* ad Vig. p. 893. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 125. —

b) *trado curae alicuius*, *concredo*, *committo*, *übergeben* aa) sq. τινί τι α) de rebus, quae administrandae traduntur alicui, *anvertrauen*, ut τινὶ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν Matth. XVI, 19. (LXX Jes. XXII, 22 et ad h. l. *Gesen.*) τινὶ πέντε τάλαντα XXV, 15. — v. 28. 29 et Marc. XIII, 34. — Luc. XII, 48. XIX, 26. — XX, 16. q. l. δίδωμι = ἐκδίδωμι *eloco*. Luc. XV, 12. — XVI, 12. τὸ ὑμέτερον [*vestra* i. e. *res quae ut ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ad vos pertinent*, „*die Angelegenheit des Gottesreiches, welche den Bekennern Christi als wahrhaft und wesentlich das Ihrige, als ein inneres, gewisses, ihnen zugleich eignendes Eigenthum verliehen war*," ita *Schulz* Parab. v. Verwalt. p. 114 sq.] τίς ὑμῖν δώσει; i. e. *wer soll es euch geben?* de qua vi futuri in interrogat. v. *Matthiae* §. 516. p. 985. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Winer* p. 121. *Schulz* v. heil. Abendm. p. 173 sq. — Luc. XIX, 13. 15. 23. 24. — τὴν κρίσιν, κρίμα διδόναι τινί i. e. *die Haltung des Gerichts übertragen* Joh. V, 22 et Apoc. XX, 4. — Apoc. XII, 2. 4. XVII, 13. — (Xen. Anab. I, 1. 6 et 8. Cyr. VIII, 1. 11.

ταῦτα δέ σοι δίδους, Sophocl. Philoct. v. 763 ed. *Herm.*) — β) de rebus, quae efficiendae traduntur alicui Joh. V, 36. XVII, 4. In quibus locis explicationis ergo additur: ἵνα τελειώσω vel ἵνα ποιήσω. (Xen. Oecon. VII, 6.) — γ) de rebus, quae discendae, docendae traduntur alicui Joh. XVII, 8. 14. Act. VII, 38. — δ) de nomine, quod profitendum traditur alicui Joh. XVII, 11. — — bb) sq. τινά τινι i. e. α) *curae alicuius aliquem trado aa*) universe Joh. X, 29. et, neutro πᾶν posito pro mascul. πάντες [cf. *Winer* p. 73. *Lücke* Vol. II. p. 83.] Joh. VI, 37. 39. XVII, 2. (Xen. Cyr. V, 1. 28. Eur. Hec. v. 1115 ed. *Pors.* Lips. — de eo, qui examinandum se tradit alicui Dionys. Hal. de compos. verb. p. 404 ed. *Schäfer.*) — ββ) de hominibus, qui docendi, beandi traduntur alicui Joh. XVII, 6. 9. 12. 24. XVIII, 9. Hebr. II, 13. — β) *arbitrio alicuius aliquem trado aa*) universe i. e. ita trado aliquem, ut cum omnibus, quae habet, bonis ab alterius arbitrio pendeat 2 Cor. VIII, 5. ἑαυτοὺς ἔδωκαν — τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν = *consecrarunt se domino et nobis.* (Herodot. III, 19. V, 13. Dem. 301, 20.) — ββ) ἑαυτόν, *semetipsum*, vel τὴν σάρκα αὐτοῦ, *carnem suam sanguine animatam* = *corpus suum*, vel τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, *vitam suam* διδόναι *tradere* i. e. *morti tradere* א) sq. λύτρον ἀντὶ πολλῶν i. e. *tanquam redemtionis pretium pro multis* Matth. XX. 28. Marc. X, 48. (cf. Joseph. de Maccab. §. 6. καθάρσιον αὐτῶν [i. e. τοῦ ἔθνους μου] ποιῆσαι τὸ ἐμὸν αἷμα καὶ ἀντὶ ψυχῶν αὐτῶν λάβε τὴν ἐμὴν ψυχήν. Eurip. Heracl. v. 551. τὴν ἐμὴν ψυχὴν ἐγὼ δίδωμι ἔχουσα τοῖσδ'. Phoeniss. v. 1012 ed. *Pors.* et ἑαυτὸν διδόναι 1 Macc. VI, 44.) — ב) sq. περί τινος Gal. I, 4. — ג) sq. ὑπέρ τινος Joh. VI, 51. Tit. II, 14. (Xiphilin. Othon. p. 193.) — ד) sq. ἀντίλυτρον ὑπέρ τινος 1 Tim. II, 6.

3) sq. ἐμαυτόν *et* εἰς *c. acc. loci: me do* vel *confero me in locum aliquem* Act. XIX, 31. (Joseph. Ant. XV, 7. 7. Diod. Sic. V, 59. XIV, 81. Polyb. V, 14. 9. — metaphor. Dionys. Hal. de compos. verbor. p. 402 ed. *Schäfer.*

4) *reddo* = ἀποδίδωμι [v. ἀποδίδωμι n. 2.] i. e. a) *zurück-wieder-geben, wiederhergeben* aa) sq. τινά Apoc. XX, 13. καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς. — (Sophocl. Philoct. 664.) — bb) sq. τί Luc. VI, 18. μέτρον καλὸν — δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν, sensus: *abunde rependent vobis.* — b) de agro, qui fruges ferens semina reddit, ubi Lat.: *fero*, *edo*, nos: *tragen*, *liefern* Matth. XIII, 8. Marc. IV, 7. 8. (ita ἀποδιδόναι Pausan. Eliac. II, 11. Xen. Cyr. VIII, 3. 38. Herodot. I, 193.) — c) de ratione: λόγον δίδωμι περί τινος, *rationem reddo de aliqua re* Rom. XIV, 12. (Plut. de puer. ed. c. 15. Mor. I. p. 23 sq. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. I, 4. 3.) — d) de mercede, debita illi, qui operam suam dicavit mihi, vel rerum suarum usum mihi concessit aa) propr. ubi Lat.: *solvo*, nos: *ge-*

ben, bezahlen aa) sq. τινί τι Matth. XX, 4. XXVI, 12. XXVIII, 12. Marc. XIV, 11. Luc. XXII, 5. Apoc. XI, 18. (Xen. Symp. I, 5. Eurip. Hec. v. 806. ed. *Pors.* Lips.) — β) sq. τινί Matth. XX, 14. — γ) sq. τινὶ ἀπό τινος Luc. XX, 10. — bb) metaph. pro: *rependo*, *vergelten*, τινὶ κατά τι Apoc. II, 23. — e) de vectigalibus, tributis, decimis, emtionis et redemtionis pretio, ubi Lat.: *solvo*, nos: *bezahlen*, *entrichten* aa) sq. τί Matth. XVI, 26. XXVII, 10. Marc. VIII, 37. — bb) sq. τινί τι, ut δοῦναι κῆνσον vel φόρον τῷ καίσαρι Matth. XXII, 17. Marc. XII, 14 et Luc. XX, 22. Nota in his locis verborum διδόναι et ἀποδιδόναι discrimen, illo Judaeorum proceres, Romanorum imperium detrectantes, utuntur, ac si ab arbitrio suo τοῦ κήνσου solutio penderet, διδόναι dicentes; ἀποδιδόναι contra verbo Jesus, officii in Caesarem et Deum memor, respondet illis. — Luc. XXIII, 2. Hebr. VII, 4. —

5) *distribuo*, *divido* [= διαδίδωμι q. v.] sq. τινί τι Matth. XXIV, 45. Luc. XII, 42. Eph. IV, 8. (Xen. H. G. III, 5. 1.) —

6) permutatur cum τίθημι [ut apud Hebr. נָתַן cum שׂוּם] i. e. a) *pono*, *ich lege* aa) propr. sq. τί τινι ἐπί τι, *ich lege etwas mit einer Sache auf etwas* Apoc. VIII, 3. ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς [= σὺν ταῖς προσευχαῖς cf. *Matthiae* §. 405 not. 3. p. 741. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 8. 12. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 746. *Viger.* p. 642.] ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Ita LXX διδόναι τι ἐπί τινι et hebr. נָתַן Ezech. VII, 3. 4. XXVI, 3. Dan. VIII, 12. — Uti Apoc. l. l. preces altari imponi dicuntur, ut cum suffimentis ascendant ad Deum, ita δεήσεις, προσευχαί apud Hebraeos ἀφικνεῖσθαι, ἔρχεσθαι πρὸς κύριον vel εἰς τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ, item ἐγγίζειν vel εἰσέρχεσθαι ἐνώπιον κυρίου, διελθεῖν νεφέλας, κατευθυνθῆναι ὡς θυμίαμα dicuntur 2 Chron. XXX, 27. Job. XVI, 20. Ps. LXXXVIII, 2. CXIX, 168. CXLI, 2. Jer. XLII, 19. ed. *Spohn.* Sirac. XXXII vel XXXV, 17. imo Baruchus c. IV, 20. ἐνδύσασθαι σάκκον τῆς δεήσεως i. e. vestem indui dicitur, qua utuntur supplices = Trauerkleid. — bb) metaph. *anlegen*, i. e. *anwenden*, *impendo*, ut ἐργασίαν sq. infinit. Luc. XII, 58. (sq. εἴς τι Hermogen. de invent. III, 5. et sq. τινί id. ibid. III, 7. Ita σπουδὴν τιθέναι Pind. Pyth. IV, 492. cf. *Passow* II. p. 863 fin. — *ponere operam in re* Cicer. pro Muraen. c. 22. pro Cluent. c. 57.) —

b) *patro*, *ich verrichte*, *thue etwas*, ut σημεῖα καὶ τέρατα Matth. XXIV, 24. Marc. XIII, 22. Act. II, 19. — Ita LXX διδόναι et נָתַן Deut. XIII. 2. 1 Regg. XIII. 3. 5. Neh. IX, 10. Joel. III, 3. it. τιθέναι et שׂוּם Deut. VI, 22. Ps. LXXVIII, 43. —

c) sq. duplici accus. δίδωμί τινά τι, *constituo aliquem aliquid*, *ich mache* od. *bestelle Jemanden zu etwas.* Eph. IV, 11. ἔδωκε τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ — διδασκάλους. — Ita

U

LXX et נָתַן Exod. VII, 1. Ezech. XXVI, 19. Item διδόναι τινὰ εἴς τι, ubi עָשָׂה Ezech. XXXVII, 22. — Additur *τινὶ für Jemanden* Eph. I, 22. — LXX ita et hebr. שׂוּם Ps. XXXIX, 9. et τιθέναι τινά τι pro שׂוּם sq. dupl. acc. Jos. VIII, 28. cf. *Gesen.* p. 818. *Ewald* krit. Gramm. d. hebr. Sprache p. 587. coll. *Matthiae* §. 420. p. 768. (Eodem modo τιθέναι τινά τι Hom. Iliad. VI, 300. Odyss. XV, 253.) cf. de τιθέναι et διδόναι confusis a librariis *Porson.* ad Eurip. Hecub. v. 1070 ed. Lips. *Elmsley* ad Eurip. Bacch. v. 719 ed. Lips. — Quod si denique δίδωμι quatenus est: *patro, constituo aliquem aliquid,* convenit c. τίθημι, hoc vero in talibus eandem vim habet, quam habet ποιέω, Athenaeus libr. XI. p. 501. C. τὸ ποιῆσαι, inquit, θεῖναι πρὸς τῶν ἀρχαίων ἐλέγετο. *Hesychius* τιθέντες· ποιοῦντες. Schol. Apoll. Rhod. I, 421.: θεῖναι γὰρ τὸ ποιῆσαι, et apud poetas inprimis ita dici, observavit *Sturz* Lexic. Xenoph. Vol. IV. p. 289.

d) *constituo, sancio, festsetzen* sq. acc. νόμον Joh. I, 17. Gal. III, 21. — addito dat. pers. Joh. VII, 19. περιτομήν i. e. lege sancivit circumcisionem Joh. VII, 22. cf. *Lücke* II. p. 142. διαθήκην περιτομῆς i. e. *legem de circumcisione* Act. VII, 8. alii: foedus, pendens a circumcisione. (Graeci νόμον τιθέναι et τίθεσθαι, quae formulae quatenus differant, docent *Buttm.* §. 122, 5. not. 3. *Passow* II. p. 862.) — Saepius non extat in N. T.

Διεγείρω, f. γερῶ (ex διά et ἐγείρω) i. q. ἐγείρω, sed fortius: *excito* a) ἀπὸ τοῦ ὕπνου i. e. *expergefacio* aa) plene Matth. I, 24. — bb) absol. Marc. IV, 38. 39. Luc. VIII, 24. (Herodian. II, 1. med. Anth. gr. II. p. 94. ed. *Jac.*) — b) de mari commoto: διεγείρομαι, *excitor* i. e. *exsurgo, fluctuo* Joh. VI, 18. — c) τὴν διάνοιάν τινος et τινά *animum alicuius excito* 2 Petr. III, 1. I, 13. (2 Macc. XV, 10.)

Διενθυμέομαι, οῦμαι (ex διά et ἐνθυμέομαι cogito) i. q. ἐνθυμέομαι, sed fortius, *accurate et diligenter aliquid perpendo, mente volvo.* Semel in N. T. Act. X, 19.

Διεξέρχομαι, a. 2. διεξῆλθον (ex διά per et ἐξέρχομαι exeo; transeo per Xen. Anab. VI, 6. 38 et ad h. l. *Bornem.*) *pertranseo, durch etwas herausgehen.* Ita semel de vipera διὰ φρυγάνων ἐξελθοῦσα, in codd. Act. XXVIII, 3.

Διέξοδος, ου, ἡ, (ex διά et ἔξοδος exitus; Durchgang, Durchweg Herodian. VIII, 1. 11. Dionys. Hal. Ant. V, 47.) *via rustica.* Semel Matth. XXII, 9. cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 655 et *Fischer* proluss. de vit. Lex. N. T. p. 636 sq. — Alii: *compitum, exitus et nexus platearum.*

Διερμηνευτής, οῦ, ὁ, *interpres.* Extat tantum 1 Cor. XIV, 28.

Διερμηνεύω, f. εύσω, (a διά et ἑρμηνεύω) *interpretor* Luc. XXIV, 27. Act. IX, 36. 1 Cor. XIV, 5. 13. 27. — pro: *possum interpretari* 1 Cor. XII, 30. (Polyb. III, 22. 3.)

Διέρχομαι, f. ἐλεύσομαι, [de hac futuri forma, quae legitur Luc. II, 35., v. sub ἀπέρχομαι adnotata] 1) *permeo, peragro, pervado, pertranseo, durchgehen, hindurchgehen* a) de personis aa) sq. διά c. gen. loci Matth. XII, 43. Luc. IV, 30. XI, 14. XVII, 11. — XIX, 4. δι' ἐκείνης [sc. ὁδοῦ cf. Lamb. Bos. p. 333. ed. *Schaefer.*] ἤμελλε διέρχεσθαι. Joh. IV, 4. [VIII, 59.] Act. IX, 32. 1 Cor. X, 1. — 2 Cor. I, 16. διέρχ. δι' ὑμῶν i. e. διὰ τῆς χώρας ὑμῶν. (τούτους γὰρ = τούτων τὴν γῆν, διελθόντας Xen. Anab. III, 5. 17.) — bb) sq. acc. loci Luc. XIX, 1. Act. XII, 10. XIII, 6. XIV, 24. XV, 3. 41. XVI, 6. XVIII, 23. XIX, 1. 21. XX, 2. 1 Cor. XVI, 5. Hebr. IV, 14. (Herodian. VIII, 1. 7. Xen. Cyr. I, 1. 5. Hom. Iliad. VI, 392.) — cc) absque casu loci, facile e contextis eruendi α) universe Act. VIII, 4. sc. τὴν σαμάρειαν coll. v. 4. 9. — v. 40. sc. τὴν τῆς ἀζώτου χώραν. X, 38. sc. τὴν τῶν ἰουδαίων γῆν. XIII, 14. sc. τὴν χώραν. XVII, 23. sc. τὴν πόλιν. — XX, 25. ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων = ἐν οἷς ἐκήρυσσον διελθὼν τὴν χώραν. — β) addito κατὰ κώμας i. e. *vicatim regionem peragrare* Luc. IX, 6. — γ) addito ἕως i. e. regionem aliquam *peragrare usque ad* Act. XI, 19. 22. — b) de rebus, ut acu [Matth. XIX, 24.] Marc. X, 25. (de cibo Palaeph. Fab. 1.) — de ῥομφαίᾳ Luc. II, 35. (de telo, sq. genit. Hom. Iliad. XX, 100.) — de fama per multas regiones lata: *divulgor* Luc. V, 15. (Plut. vit. Galb. c. 7. Xen. Anab. I, 4. 7. Thuc. VI, 46.) —

2) *transeo, hinübergehen*, a) de personis in regionem adversam vel trans montes sitam transeuntibus aa) universe α) sq. ἕως = εἰς [v. ἕως] c. genit. loci Luc. II, 15. Act. IX, 38. — β) sq. εἰς c. acc. loci Act. XVIII, 27. (Xen. Anab. VI, 3. 16. ed. *Bornem.* = VI, 1. 16. ed. *Schneider.*) — bb) de traiicientibus sq. acc. loci ulterioris Marc. IV, 35. Luc. VIII, 22. — b) de rebus transeuntibus in vel ad aliquem = *propagari ad aliquem* sq. εἴς τινα Rom. V, 12. — LXX pro שׁוּט et סָבַב 2 Chron. XVII, 9. 2 Sam. XXIV, 2. Saepius non legitur in N. T.

Διερωτάω, ῶ, f. άσω (ex διά et ἐρωτάω) *sedulo interrogo, percontor.* Legitur tantum Act. X, 17. (Polyb. V, 50. 12. Xen. Cyr. I, 3. 15.)

Διετής, οῦς, ὁ, ἡ, (a δίς bis et ἔτος annus) *bimulus.* Semel in N. T. Matth. II. 16. ἀπὸ διετοῦς sc. παιδίον. Ita ἀπὸ τριετοῦς 2 Chron. XXXI, 16. et ἀπὸ εἰκοσαετοῦς 1 Chron. XXVII, 23.

Διετία, ας, ἡ, (ex δίς et ἔτος annus) *biennium.* Bis in N. T. Act. XXIV, 27. XXVIII, 30. ἔμεινε δὲ διετίαν ὅλην. De acc. ubi quaeritur, *quamdiu?* v. *Matthiae* §. 425. p. 785.

Διηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι (a διά et ἡγέομαι) *narro, expono* Marc. V, 16. IX, 9. Luc. VIII, 39. IX, 10. Act. IX, 27. XII, 17. Hebr. XI, 32. — *eloquendi* sens. Act. VIII, 33. LXX pro סִפֵּר Ps. XLVII, 3. (Herodian. II, 15. 3. Xen. Mem. II, 1. 29.) Saepius non legitur in N. T.

Διήγησις, εως, ἡ, *enarratio*. Extat tantum Luc. I, 1. (Polyb. III, 36. 4.)

Διηνεκής, οῦς, ὁ, ἡ (a διήνεγκα pf. verbi διαφέρω, ut ἠνεκής ab ἤνεγκα, porrectus, extensus) *continuus* [de fossa Diod. Sic. V, 12.] de tempore: *perpetuus* Hebr. VII, 3. X, 1. 12. 14. (Appian. B. C. I. p. 682. Heliod. I. p. 25.)

Διθάλασσος, ου, ὁ, ἡ, (ex δίς et θάλασσα) *bimaris*: de locis, quae utrinque mari adluuntur (Strabo I. p. 11. A.) Semel in N. T. Act. XXVII, 41. ubi τόπος διθ. i. e. locus in mari eminens, vadosus, *brevia*, *Riff*. (Dio Chrys. V. p. 83. D.)

Διϊκνέομαι, οῦμαι, f. ἵξομαι (ex διά et ἱκνέομαι, venio; persequor, ut narrando Hom. Iliad. IX, 61.) *pertingo*, *penetro*. Legitur tantum Hebr. IV, 12. LXX pro הַבְּרִחַ Exod. XXVI, 28.

Διΐστημι, (ex διά et ἵστημι) *seorsim colloco*, *seiungo* [Sir. XXVIII, 14.] a. 2. διέστην signif. intr. *me seiunxi* a) sq. ἀπό c. genit. pers. = *discedo* Luc. XXIV, 51. — b) absol. βραχὺ δὲ διαστήσαντες. q. l. διαστήσαντες = διαστήσαντες ἑαυτούς. [Cod. Mt. K. διαστάντες. v. *Griesb.* ad h. l.] Cf. de verbis transitivis significationem intransitivorum induentibus *Porson* ad Eurip. Orest. v. 288. ed. Lips. *Bornem.* ad Xen. Anab. III, 4. 8. *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 1095. 1134. *Erf.* ad Soph. Oed. R. v. 153. *Matthiae* §. 496, 5. p. 934. *Lobeck* ad Phryn. p. 140. 363. 468. *Poppo* ad Thuc. p. 186. *Winer* p. 107. (Polyb. X, 3. 6.) — c) de tempore: *praetereo*, *ablaufen* Luc. XXII, 59. Saepius non legitur in N. T.

Διϊσχυρίζομαι, f. ίσομαι (ex διά augente et ἰσχυρίζομαι, me corroboro, annitor, affirmo) *severe affirmo*. Bis in N. T. Luc. XXII, 59. Act. XII, 15. (Jos. Ant. II, 6. 4. Aelian. H. An. VII, 18. Plat. Phaedon. §. 36 et 63. ed. *Fischer*.)

Δικαιοκρισία, ας, ἡ, (ex δίκαιος et κρίσις) *iustum iudicium* Rom. II, 5. (Incert. Interpr. Hos. VI, 5. pro מִשְׁפָּט.)

Δίκαιος, αία, ον (pp. in quo nec abundat aliquid, neque deficit, omnibus numeris absolutus; aequabilis Xen. Cyr. II, 2. 26. 1) *iustus* i. e. *qui* τὴν δίκην *servat* a) de personis, ut ὁ δίκαιος κριτής 2 Tim. IV, 8. — Joh. XVII, 25. Tit. I, 8. Apoc. XVI, 5. (Plut. vit. Aristid. c. 7. Xen. Symp. IV, 1 et 42.) — b) de rebus τῇ δίκῃ consentaneis: ὃ ἐὰν [ᾖ] ἦ δίκαιον, δώσω ὑμῖν Matth. XX, 4. 7. (Plut. vit. Dion. c. 40. Xen. Anab. VII, 7. 14 et 17.) — Joh. VII, 24. κρίνειν τὴν δικαίαν [i. e. τὴν κατὰ τὴν δίκην] κρίσιν. cf. *Winer* p. 58. — κρίσις δικαία Joh. V, 30. 2 Thess. I, 5. Apoc. XVI. 7. XIX. 2. — Phil. I, 7. IV, 8. Col. IV, 1. 2 Thess. I, 6. Apoc. XV, 3. —

2) *qui talis est*, *qualis esse debet* [universe, ut γήδιον Xen. Cyr. VIII, 3. 38. ἵππον δίκαιον ποιεῖσθαί τινι Xen. Mem. IV, 4. 5. cf. *Passow* I. p. 356. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 543. Priscian. II. 90. 202. ed. *Krehl.* — iustissima tellus Virg. Georg. II, 460. — in N. T.] ad normam hebr. צַדִּיק, *pius*, *probus*, *fromm* a) de

rebus, ut ἔργα δίκαια 1 Joh. III, 12. ἐντολή Rom. VII, 12. — neutr. τὸ δίκαιον, δίκαιον, *legibus div. conveniens* Luc. XII, 57. Act. IV, 19. Eph. VI, 1. 2 Petr. I, 13. (Xen. Mem. IV, 6. 6.) — b) de personis aa) universe α) ex usu loq. vitae communis Matth. V, 45. IX, 13. X, 41 ter. XIII, 7. 43. 49. XXIII, 28. 29. 35. XXV, 37. 46. Marc. II, 17. VI, 20. Luc. I, 6. 17. II, 25. V, 32. XV, 7. XVIII, 9. XX, 20. XXIII, 50. Act. X, 22. XXIV, 15. 1 Tim. I, 9. Hebr. XI, 4. XII, 23. Jac. V, 6. 16. 1 Petr. III, 12. IV, 18. 2 Petr. II, 7. 8 bis. Apoc. XXII, 11. — πᾶν αἷμα δίκαιον = πᾶν αἷμα δικαίων Matth XXIII, 35. — Ita LXX et צַדִּיק Gen. VI, 9. VII, 1. Ps. I, 6. XXXIV, 14. — β) *innocentis* notione inclusa Matth. XXVII, 19. 24. Luc. XXIII, 47. — γ) sensu strictissimo: *qui est virtutis perfectae et omnibus numeris absolutae, peccati expers*, ita αα) de Deo Rom. III, 26. 1 Joh. II, 29. — ββ) de Jesu 1 Joh. II, 1. III, 7. — Act. III, 14. VII, 52. XXII, 14. 1 Petr. III, 18. — γγ) universe δίκαιος ἐκ πίστεως = δικαιωθεὶς ἐκ πίστεως i. e. *is, qui propter fidem probatur Deo = is, quem propter fidem tractat Deus ut hominem virtutis exactae* Rom. I, 17. Gal. III, 11. Hebr. X, 38. — Rom. II, 13. III, 10. V, 7. 19. 1 Joh. III, 7. — bb) ratione habita hominum, misericordiam moventium: *pius in miseros = benignus* Matth. I, 19. 1 Joh. I, 9. cf. infra sub δικαιοσύνη no. 3. a. bb. adnotata. — Saepius non extat in N. T.

Δικαιοσύνη, ης, ἡ, 1) *indoles eius, qui est omnibus numeris absolutus, perfectio* Hebr. V, 13. λόγος δικαιοσύνης = λόγος δίκαιος i. e. *institutio perfecta*. Cf. de genit. substant. adiectivi loco positi supra sub ἁγιωσύνη observata, quibus adde *Ewald* hebr. Gramm. p. 572.

2) *iustitia, Gerechtigkeit* i. e. indoles eius, qui servat τὴν δίκην a) propr. ἐν δικαιοσύνῃ i. e. δικαίως Act. XVII, 31. — XXIV, 25. Rom. IX, 28. XIV, 17. 1 Tim. VI, 11. 2 Tim. II, 22. Apoc. XIX, 11. et βασιλεὺς δικαιοσύνης = β. δίκαιος Hebr. VII, 2. (Xen. Mem. I, 2. 24.) — b) pro: τὸ δίκαιον, *id quod fas vel par est, id quod officii ratio postulat* Matth. III, 15.

3) *indoles eius, qui talis est, qualis esse debet*, [v. δίκαιος no. 2.] in N. T. ut hebr. צְדָקָה, צֶדֶק ratione habita eorum, quae officii ratio vel lex div. postulat: *pietas, probitas, vitae sanctitas, Frömmigkeit, Unsträflichkeit* a) ex usu loq. vitae communis aa) universe Matth. V, 6. 10. 20. VI, 1. 33. — XXI, 32. ἦλθε — ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης i. e. *virtutis tramite incedens*. Luc. I, 75. Act. XIII, 10. — ἐργάζεσθαι vel ποιεῖν τὴν δικ. *virtuti operam dare* Act. X, 35. 1 Joh. II, 29. III, 7. 10. Apoc. XXII, 11. — ἡ δικ. ἡ ἐκ τοῦ νόμου vel ἡ ἐκ νόμου, i. e. *quae prodit e legis mos. observatione* Rom. X, 5. Phil. III, 9. — ἡ δικ. ἡ ἐκ πίστεως vel ἡ διὰ πίστεως Ἰησοῦ i. e. quae prodit e *fiducia in Deo vel Jesu collocata = quae hactenus paratur, quatenus* εἰς δικαιοσύνην *imputatur fidu-*

ola Rom. X, 6. Phil. III, 9. — ἡ ἐκ θεοῦ δικ. ἐπὶ τῇ πίστει i. e. probitas, quae a Deo datur propter fidem i. e. *in quam imputatur a Deo* πίστις *in Jesu collocata* Phil. III, 9. — δικ. ἡ ἐν νόμῳ i. e. *quae in lege mos. postulatur* vel *ea observanda paratur* Phil. III, 6. — μὴ ἔχων ἐμὴν δικ. i. e. *non urgens pietatem, quae mihi quidem probatur* Phil. III, 6. — τὴν ἰδίαν δικ. ζητοῦντες στῆσαι, *pietatem sibi probatam* stabilire student Rom. X, 3. — ὑπακοὴ εἰς δικ. obedientia *tendens ad vitae sanctitatem* Rom. VI, 16. — παιδεία ἡ ἐν δικαιοσύνῃ, *versans in virtutis studio promovendo* 2 Tim. III, 16. — ὁδὸς τῆς δικ. *via ad virtutem ducens* 2 Petr. II, 21. — Rom. VI, 13. 18. 19. 20. VIII, 10. 2 Cor. VI, 7. 14. XI, 15. Eph. IV, 24. V, 9. VI, 14. Phil. I, 11. 2 Tim. IV, 8. — Tit. III, 5. ἔργα τὰ ἐν δικ. = ἔργα δίκαια. cf. *Winer* p. 167. — Hebr. I, 9. XI, 33. XII, 11. Jac. III, 18. 1 Petr. II, 24. III, 14. 2 Petr. II, 5. III, 13. (Joseph. Ant. I, 2. 1. Plut. vit. Timol. c. 29. fin.) — bb) quatenus in beneficiis largiendis cernitur, est: *pietas in egenis vel miseris adiuvandis conspicua* 2 Cor. IX, 9. 10. — LXX et hebr. צְדָקָה Ps. CXII, 9. cf. *Lücke* III. p. 103. II. p. 452. *Bertholdt* ad Dan. X, 24. —

b) sensu strictissimo: *indoles eius, qui expers est peccati, pietas exacta et omnibus numeris absoluta.* Ita aa) de Jesu Joh. XVI, 8. ἐλέγξει τὸν κόσμον — περὶ δικαιοσύνης, sc. μου v. 10. cf. *Lücke* Vol. II. p. 417 — 419. — bb) de Deo: δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ vel θεοῦ α) subiective: *pietas, quae est in Deo, sanctitas* vel *moralis Dei perfectio*, nunc universe Rom. III, 5. — nunc quatenus benignitate sese exserit 2 Petr. I, 1. — β) obiective: *virtus Deo probata* = *pietas omnibus numeris absoluta et favore beneficiisque div. digna, reine, vollgültige, gottwohlgefällige, belohnungswürdige Tugend*, vel *Verdienst bei Gott*, *Gottwohlgefälligkeit*, *ein Verhalten, das als verdienstlich von Gott angesehen wird.* Cf. *Winer* Gramm. d. N. T. p. 76. et *Winer* Commentat. exhibens: Beitrag zur Verbesser. der N. T. Lexicographie Lips. 1823, 8. p. 13. — αα) plene א) propr. Rom. I, 17. III, 21. 22. 25. 26. X, 3. — ב) meton. pro: δίκαιος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ vel παρὰ τῷ θεῷ 2 Cor. V, 21. — ββ) minus plene i. e. ita, ut δικαιοσύνη sit i. q. δικαιοσύνη τοῦ θεοῦ א) proprie: ἡ πίστις, vel ἐπίστευσε τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικ. i. e. *fiducia in Deo posita imputata ei est in virtutem exactam et Deo probatam* Rom. IV, 3. 5. 9. 22. Gal. III, 6. Jac. II, 23. — Ita LXX et צְדָקָה Gen. XV, 6. Ps. CVI, 31. (1 Macc. II, 52.) — Rom. IV, 6. ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην i. e. *cui imputat Deus* [aliquid, e. g. fidem] *in virtutem exactam* = *quem ut insontem et peccati expertem tractans favore et beneficiis ornat Deus.* — v. 11. ἔλαβε — σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης = τῆς δικαιοσύνης τῆς διὰ πίστεως i. e. *als Unterpfand der durch sein Vertrauen erlangten Gottwohlgefällig-*

keit. Ibid. εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην = τὴν πίστιν εἰς δικαιοσύνην. v. 13. διὰ δικαιοσύνης πίστεως i. e. εἰς ἣν ἐλογίσθη αὐτῷ ἡ πίστις. De qua genit. vi vid. *Winer* p. 76 sq. *Matthiae* §. 367. p. 681. — X, 10. καρδίᾳ — πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην = καὶ τοῦτο τὸ πιστεύειν λογίζεται εἰς δικαιοσύνην. Hebr. XI, 7. τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος i. e. *er galt wegen seines Gottvertrauens als ein Frommer, Gerechter.* Cf. *Schulz* d. Briefe an d. Hebr. ad h. l. — ב) metonym. pro: *auctor* τῆς δικαιοσύνης, *Führer zu der gottwohlgefälligen Tugend* 1 Cor. I, 30.

4) *iustificatio* i. e. *beneficium illud, quod est* ἐν τῷ λογισθῆναί τινί τι εἰς δικαιοσύνην = δικαίωσις a) universe vel quatenus comprehenditur hoc beneficio *favor divinus coniunctus c. venia peccatorum et spe felicitatis futurae* aa) proprie Rom. IX, 31. νόμος δικαιοσύνης i. e. *norma iustificationis = ratio, quam sequi constituit Deus in beneficio* δικαιώσεως *largiendo* vel *ratio favoris div. consequendi.* X, 4. εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύοντι i. e. ut contingat favor div. cuivis fidem habenti. Gal. II, 21. III, 21. V, 5. — bb) pro: νόμος δικαιοσύνης Rom. X, 3. IX, 31. — b) praedominatur notio *condonationis* vel *veniae peccatorum* aa) proprie Rom. V, 17. 21. — bb) metonym. pro: ὁ λόγος τῆς δικ. i. e. *doctrina veniam peccatorum annuntians* vel *promittens* 2 Cor. III, 9. Saepius non extat in N. T.

Δικαιόω, ῶ, f. ώσω [iustum facio, gerecht machen] 1) *absolvo, insontem* vel *vacuum a culpa declaro et ut talem tracto,* passivum: *absolvor,* perf. δεδικαίωμαι *absolutus sum, culpa vaco* a) propr. Matth. XII, 37. 1 Cor. IV, 4. — LXX pro הִצְדִּיק Exod. XXIII, 7. Jes. V, 23. — δικαιοῦν ἑαυτόν pro: *sese defendere* vel *excusare.* Ita LXX et הִצְטַדֵּק Gen. XLIV, 16. pro צָדַק Jes. XLIII, 9. et ἀποφαίνειν τινὰ δίκαιον pro צָדַק Job. XXXII, 2. (Sirac. X, 29. ubi δικαιοῦν alternat cum δοξάζω.) — b) sq. ἀπό τινος = δικαιοῦν καὶ ἐλευθεροῦν ἀπό τινος Act. XIII, 39. bis. Rom. VI, 7. coll. v. 18. (Sirac. XXVI, 29.) cf. *Winer* p. 104. et נִצְדַּק *servatus est, gerettet, geborgen worden sein* Dan. VIII, 14 et ad h. l. *Bertholdt. Gesen.* hebr. Wörterb. p. 962.

2) *talem aliquem agnosco, declaro et tracto, qualis esse debet* a) universe Luc. VII, 29. ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, *Deum* i. e. *consilia et instituta div. talia agnoverunt, qualia sunt = reveriti sunt ea et iis sese subiecerunt.* Matth. XI, 19 et Luc. VII, 35. ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς i. e. *sapientia* [= vir sapiens, ut Johannes, Jesus] *ut talis agnoscatur et declaretur, qualis est, occasionem praebent* [v. ἀπό p. 114. 115.] *alumni eius.* Cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 408 sq. — 1 Tim. III, 16. ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι i. e. per πνεῦμα, quod in Jesu fuit, declaratus est talis, qualis erat et ex patris voluntate esse debebat sc. υἱὸς τοῦ θεοῦ. — Rom. III, 4. ὅπως ἂν δικαιωθῇς

ἐν τοῖς λόγοις σου i. e. *quo vel ut in promissis tuis declareris vel sis talis, qualis es vel qualem te esse oportet* sc. *verax, fidelis.* Sunt haec verba Ps. LI, 6. ubi ita enarranda sunt: quo iustus sis et reperiaris in sententia ferenda. — b) *δίκαιον* i. e. *probum, pium aliquem declaro et ut talem tracto, probo aliquem, ich lasse Jemanden als einen Frommen, Gerechten gelten und behandle ihn als solchen* aa) universe: *ἑαυτὸν δικαιοῦν* Luc. XVI, 15. — bb) de Deo, quatenus aliquem tanquam hominem virtutis exactae [v. *δίκαιος* no. 2. b. aa. *γ*.] tractat *α*) universe = *favore et beneficiis orno, peccata condono et spem felicitatis futurae largior* Rom. III, 26. 30. Gal. III, 8. — passiv. *δικαιοῦμαι παρὰ τῷ θεῷ* vel *ἐνώπιον τοῦ θεοῦ*, *probor Deo, favore div. ornor* *αα*) plene Rom. III, 20. Gal. III, 11. — *ββ*) minus plene Luc. XVIII, 14. *οὗτος — ἢ γὰρ ἐκεῖνος* i. e. *probatus* [Deo] *hic domum rediit, an forte ille? nescio enim, quid statuatis,* i. e. *magis probatus hic, quam ille domum rediit.* cf. *Winer* p. 95. *Herm.* ad Viger. p. 884. 719. *Matthiae* §. 457, not. 1. p. 855. — Rom. II, 13. IV, 2. V, 1. 9. 1 Cor. VI, 11. Gal. II, 16 ter. v. 17. III, 8. 24. — V, 4. *δικαιοῦσθε* i. e. *probari Deo cupitis* cf. *Winer* p. 102. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 740 [750.] p. 146 ed. Lips. — Tit. III, 7. Jac. II, 21. 24. 25. — *β*) praevalente *ignoscendi, condonandi* notione: *δικαιοῦμαι = veniam peccatorum nanciscor* Rom. III, 24. [26. 28.] 30. IV, 5. VIII, 30. 33.

[3) *probum vel pium facio aliquem*, a. 1. p. signif. media [cf. *Winer* p. 112. *Buttm.* §. 123, 2. *Matthiae* §. 493 d. p. 926. coll. §. 495, b. p. 929. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 62.] *probum me feci, virtuti operam dedi.* Ita e lect. vulg. Apoc. XXII, 11. et LXX Ps. LXXIII, 13. Sirac. XXXI vel XXXIV, 5. et הַצְדִּיק Dan. XII, 3. ad q. l. v. *Bertholdt.* Habent tamen Apoc. l. l. codd. optimae notae pro *δικαιωθήτω: δικαιοσύνην ποιησάτω.*] Saepius non legitur in N. T.

Δικαίωμα, τος, τό (quod factum est ita, ut neque abundet, neque deficiat aliquid; id, quod iustum vel rectum factum est) 1) *sententia decretoria iudicis, iudicium* a) universe Apoc. XV, 4. — b) quatenus ad absolvendum aliquem pertinet: *absolutio = liberatio a poenis peccatorum* Rom. V, 16. — 2) *lex, statutum, Gesetz, Verordnung* Luc. I, 6. Rom. I, 32. — *δικ. τοῦ νόμου* i. e. *legis mos. praeceptum* Rom. II, 26. VIII, 4. — *δικ. λατρείας* vel *σαρκός* i. e. *ad cultum* vel *ad τὴν σάρκα pertinens* Hebr. IX, 1. 10. — Ita LXX pro חֹק Exod. XV, 25. 26. חֻקָּה Levit. XXV, 18. מִצְוָה Deut. XXX, 16. פִּקּוּדִים Ps. XIX, 9. מִשְׁפָּט Exod. XXI, 31. (Thuc. I, 41.) — 3) pro: *δικαιοσύνη, probitas, pietas, Frömmigkeit, Unsträflichkeit* Apoc. XIX, 8. (Baruch. II, 19.) — sens. strictiori: *indoles eius, qui expers est peccati* Rom. V, 18. (Baruch. II, 17.) — Saepius non habetur in N. T.

Δικαίως, adv. 1) *iuste* ut κρίνειν δ. 1 Petr. II, 23. (Xen. Mem. III, 5. 20.) — Luc. XXIII, 41. καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως sc. ἐν τῷ κρίματι ἐσμέν i. e. *nos merito supplicium patimur*. (Polyb. IV, 19. 3. Xen. Symp. IV, 60.) — 2) *rite*, *ut par est* 1 Cor. XV, 34. — 3) *pie*, *sancte* 1 Thess. II, 10. Tit. II, 12.

Δικαίωσις, εως, ἡ, (τὸ efficere aliquem δίκαιον) *absolutio*. Bis in N. T. ita, ut sit: *remissio peccatorum coniuncta cum spe felicitatis futurae* Rom. IV, 25. V, 18.

Δικαστής, οῦ, ὁ, (a δικάζω ius dico) *iudex* Luc. XII, 14. Act. VII, 27. 35. — LXX pro שֹׁפֵט Exod. II, 14. (Aelian. V. H. I, 34. Herodian. VII, 7. 6. Xen. Cyr. I, 3. 17.) Δικαστής et κριτής quatenus differant, docet *Passow* I. p. 827. *Wyttenb.* epist. crit. p. 219.

Δίκη, ης, ἡ, (mos, Sitte, Herkommen Hom. Od. IV, 691. Ius, iustitia) 1) *Dea iustitiae*, *iustitia vindex*, *nemesis* Act. XXVIII, 4. (Arrian Exp. Alex. M. IV, 9. 9. Dem. 422, 11.) — 2) *sententia iudicis*, *iudicium*, *richterliches Erkenntniss*, κατά τινος in aliquem = *condemnatio*, *punitio* Act. XXV, 15. (Xen. Anab. V, 8. 1 et 17.) — 3) *poena* 2 Thess. I, 9. Jud. v. 7. (Polyb. II, 58, 9. Xen. Cyr. I, 6. 45.)

Δίκτυον, ου, τό, *rete* Matth. IV, 20. 21. Marc. I, 18. 19. Luc. V, 2. 4. 5. 6. Joh. XXI, 6. 8. 11 bis. (Herodian. IV, 9. 12. Xen. Mem. III, 11. 8.) Saepius non extat in N. T.

Δίλογος, ου, ὁ, ἡ, (a δίς et λέγω, qui bis eadem dicit; ita διλογεῖν Diod. Sic. XX, 37. Xen. Equest. VIII, 2.) *bilinguis*, metaph. *qui aliud ore gerit, aliud pectore claudit*. Semel in N. T. 1 Tim. III, 8.

Διό, coniunct. i. q. δι' ὅ *quare*, *propterea* Matth. XXVII, 8. Luc. I, 35. VII, 7. Act. X, 29. Rom. I, 24. II, 1. 1 Cor. XII, 3. 2 Cor. VI, 17. Hebr. III, 7. XIII, 12. Jac. I, 21. IV, 6. [1 Petr. II, 6. e lect. vulg.] (Herodian. II, 8. 5.)

Διοδεύω, f. σω (ex διά et ὁδεύω iter facio) *peragro*, *iter facio per locum*. Bis in N. T. a) sq. acc. loci Act. XVII, 1. Ita LXX et hebr. עָבַר Ps. LXXXIX, 41. הִתְהַלֵּךְ Gen. XIII, 17. דָּרַךְ Jes. LIX, 8. (Sap. V, 7. XI, 2. XIV, 1.) Vid. διέρχομαι no. 1. a. bb. — b) absq. casu loci et additis κατὰ πόλιν καὶ κώμην i. e. *oppidatim et vicatim* διώδευε sc. τὴν χώραν Luc. VIII, 1. cf. διέρχομαι 1. a. cc. β.

Διονύσιος, ου, ὁ, *Dionysius*, nom. pp. Areopagitae atheniensis, Pauli opera ad Christianorum sacra adducti Act. XVII, 34.

Διόπερ, coniunct. (ex διό quare, ideo et πέρ circiter, ferme, immer, immerhin *Hermann* ad Vig. p. 793.) *ob eandem ipsam causam* 1 Cor. VIII, 13. διόπερ — οὐ μὴ φάγω κρέατα so wollte ich also doch nimmermehr Fleisch essen X, 14. διόπερ φεύγετε ἀπὸ εἰδωλολατρείας so meidet also doch etc. XIV, 13.

διόπερ προσευχέσθω es bete doch also derjenige, welcher etc. (Diod. Sic. I, 65. Xen. Mem. IV, 8. 7.)

Διοπετής, οῦς, ὁ, ἡ (a διός Jovis et πέτω cado) *de coelo delapsus* Act. XIX, 35. ubi suppl. ἄγαλμα cf. Herodian. I, 11. 2. Ut simulacra antiquissima, quorum auctores incogniti erant, ita Dianae imaginem, quo vulgi superstitionem augerent, sacerdotes de coelo delapsam esse mentiebantur. Ceterum Plinius H. N. XVI, 40. e ligno vitigineo fabricatam fuisse hanc imaginem narrat.

Διόρθωμα, τος, τό, (a διορθόω rectum facio) *correctio, emendatio*, dicitur Act. XXIV, 3. de iis, quae in rebus ad Judaeos pertinentibus in melius sunt restituta. (Polyb. III, 118. 3.)

Διόρθωσις, εως, ἡ, (i. q. τὸ διορθοῦν) *emendatio*. Semel in N. T. Hebr. IX, 10. καιρὸς διορθώσεως, appellantur ita tempora messiana, melioris quippe rerum ordinis initia. (Polyb. V, 88. 2. Diod. Sic. I, 75. Jos. de bell. iud. I, 20. 1.)

Διορύσσω, ττω, f. ξω, (ex διά et ὀρύσσω) *perfodio, perfringo*. Quater in N. T. a) sq. acc. τὴν οἰκίαν, τὸν οἶκον Matth. XXIV, 43. Luc. XII, 39. — De aedium hebraicarum conditione et constructione cf. *Winer* bibl. Realw. p. 273. (Xen. Symp. IV, 30. — τοὺς τοίχους Thuc. II, 3.) LXX pro חָתַר בָּתִּים Job. XXIV, 16. — b) absol. ut nos: *einbrechen* Matth. VI, 19. 20.

Διόσκουροι, ων, οἱ, vel διόσκοροι, *Dioscuri* i. e. *Castor et Pollux*, Helenae fratres et Jovis ex Leda, Tyndaride, filii, nautarum numina Act. XXVIII, 11. (Xen. Symp. VIII, 29.) De scriptura διόσκουροι et διόσκοροι cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 235.

Διότι, coniunct. i. q. διὰ τοῦτο ὅτι, *propterea quod, deshalb weil, quia* Luc. I, 13. II, 7. XXI, 28. Act. X, 28. XVII, 31. XVIII, 10 bis. XXII, 18. Rom. I, 19. 21. III, 20. VIII, 7. 1 Cor. XV, 9. Gal. II, 16. Phil. II, 26. 1 Thess. II, 8. IV, 6. Hebr. XI, 5. 23. Jac. IV, 3. 1 Petr. I, 6. 24. II, 6. — LXX et hebr. כִּי Obad. v. 15. Jes. XII, 2. Zeph. II, 10. (Lucian. Dial. Mort. XII, 7. Plut. apophth. Mor. II. p. 170. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. I, 2. 54. II, 1. 15.) — De διότι posito apud Graecos recentiores pro ὅτι *quod* i. e. *dass*. cf. *Buttm.* §. 136. *Poppo* Chrestom. gr. Vol. I. p. 32. — Saepius non extat in N. T.

Διοτρεφής, οῦς, ὁ, *Diotrephes*, nom. pr. viri 3 Joh. v. 9.

Διπλόος, οῦς, όη, ῆ, όον, οῦν, *duplex* 1 Tim. V, 17. Apoc. XVIII, 6. bis. — (Herodian. VI, 7. 7. Xen. Cyr. II, 3. 23 et 24.) υἱὸς γεέννης διπλότερος [comparat. formae poet. διπλός, v. *Passow* I. p. 363.] ὑμῶν supplicio dignus duplo magis, quam vos Matth. XXIII, 15. (Appian. Praef. H. R. IX, 13.) cf. de hac voce *Lobeck* ad Phryn. p. 234.

Διπλόω, ῶ, f. ώσω, *duplico, duplum do*. Extat tantum Apoc. XVIII, 6. διπλοῦν διπλᾶ i. e. *zwiefach vergelten* cf. *Winer* p. 168. *Buttm.* §. 118, 3. *Matthiae* §. 408, 1. p. 723 sq.

Δίς, adv. *bis* Marc. XIV, 30. 72. Luc. XVIII, 12. — *ἅπαξ καὶ δίς semel iterumque*, a) propr. Phil. IV, 16. — b) pro: *saepius* 1 Thess. II, 18. — *δίς ἀποθανόντα* i. e. prorsus emortua Jud. v. 12.

Διστάζω, f. *άσω*, *dubito*, *incertus sum*. Bis et absolute in N. T. Matth. XIV, 31. XXVIII, 17. (Diod. Sic. IV, 62.)

Δίστομος, *ον*, *ὁ*, *ἡ*, (ex *δίς* et *στόμα* os; geminum os habens, de fluvio Polyb. XXXIV, 10. 5.) *duplicem aciem habens*, *μάχαιρα δίστομος* Hebr. IV, 12. Apoc. I, 16. ad q. l. cf. *Gesen.* ad Jes. XLIX, 2. — Apoc. II, 12. XIX, 15. LXX pro חֶרֶב שְׁנֵי פִיּוֹת Prov. V, 4. חֶרֶב פִּיפִיּוֹת Ps. CXLIX, 6. (Siracid. XXI, 3. Eurip. Orest. v. 1295.)

Δισχίλιοι, *αι*, *α*, *bis mille*, *duo millia*. Extat tantum Marc. V, 13. LXX pro אַלְפַּיִם Num. IV, 36. 40.

Διϋλίζω, f. *ίσω*, (ex *διά* et *ὑλίζω* colo) *percolo*, *per colum transfundo*, legitur tantum et quidem sq. accus. Matth. XXIII, 24. (Artemid. IV, 48. Galen. de compos. med. per gen. II. *εἶτα ἄρας ἀπὸ τοῦ πυρὸς καὶ διϋλίσας εἰς ἕτερον ἀγγεῖον ἔα ψυχῆναι.*)

Διχάζω, f. *άσω*, *in duas partes divido* (pp. Artemid. II, 24.) metaph. *τινὰ κατά τινος* = *exacerbo aliquem contra aliquem*, nos: *aufhetzen*, *mit Jemandem entzweien*, de persona discordiae semina iaciente vel dissidere faciente alios; semel in N. T. Matth. X, 35.

Διχοστασία, *ας*, *ἡ*, (a *δίχα* separatim, seorsim et *στάσις* statio) *dissensio*, *dissidium*. Ter in N. T. Rom. XVI, 17. 1 Cor. III, 3. Gal. IV, 20. (1 Macc. III, 29. Plut. de frat. amor. Mor. III. p. 293 ed. *Tauchn.* Dionys. Hal. Antiq. VIII, 72.)

Διχοτομέω, *ῶ*, f. *ήσω* (a *δίχα* et *τέμνω* seco) *in duas partes seco* [Polyb. VI, 28. 2.] significatur hoc vocabulo supplicii genus crudelissimum, Chaldaeis Dan. II, 5. III, 29. Hebraeis 2 Sam. XII, 31. Aegyptiis Herodot. III, 16. Graecis Diod. Sic. XVII, 83. Xen. Anab. I, 9. 13. et Romanis Sueton. Calig. c. 27. cognitum, quo membra singula abscinderentur. Bis in N. T. Matth. XXIV, 51. Luc. XII, 46. *διχοτομήσει αὐτόν*, *medium distruncabit*, vel *securi dividet medium*, sensus: *gravissimo supplicio eum afficiet*. Cf. *Winer* Realw. p. 405.

Διψάω, *ῶ*, [de 3 p. *διψᾷ* Joh. VII, 37. Rom. XII, 20. ut Athen. III, 474. Aeschin. dial. Socr. III, 5 et 38. quae est forma serioris graecitatis pro *διψῇ* cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 61. coll. *Buttm.* §. 94. not. 5. gramm. max. Vol. I. §. 105. not. 14. p. 503. *Matthiae* §. 48. not. 2. p. 116. *Voigtländer* Lucian. Dial. Mort. p. 179. *Winer* p. 40.] fut. *διψήσω*, *sitio*, *ich dürste* a) propr. et absol. Matth. XXV, 35. 37. 42. 44. Joh. IV, 13. 15. XIX, 28. Rom. XII, 20. 1 Cor. IV, 11. (Herodian. I, 17. 19. Xen. Cyr. I, 3. 11.) — *οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα* vel *πώποτε*, per imaginem Hebraeis usitatam [cf. Jes. XLI, 17 sq.], pro: *nun-*

quam habebit, quod desideret Joh. IV, 14. VI, 35. — VII, 37. — In imaginibus propheticis pertinentibus ad describendum statum alicuius felicissimum legitur Apoc. VII, 16. XXI, 6. XXII, 17. coll. Jes. l. l. —

b) metaph. pro: *vehementer desidero et appeto aliquid* [τὸ μὲν γὰρ διψᾶν; habet Artemid. I, 66., οὐδὲν ἄλλο ἐστιν ἢ ἐπιθυμεῖν; Anth. gr. I. p. 5. II. p. 169 ed. *Jac.* Philostr. Imagg. I, 23. p. 798. Lycophr. Cassandr. v. 1171. Athen. X, p. 433. F. Xen. Cyr. V, 1. 1. — sq. genit. rei Plut. de ira coh. c. 11. Mor. III. p. 249 ed. *Tauchn.* Lucian. amorr. §. 1. Aristaenet. II, 10. Philo. de profug. T. II. p. 338, 21. Aristot. de coel. II, 12.] uti Graecorum ποθεῖν iungitur in N. T. c. acc. rei Matth. V, 6. διψῶντες τὴν δικαιοσύνην. Ita LXX Ps. LXIII, 2. (Sapient. XI, 15. Jos. de bell. iud. I, 32. 2. [non, ut habent *Bretschneider* et *Kuinoel* l. 20. neque, quem ille sub πεινάω affert locum Xen. Cyr. V, 2. 28 vel 18, hue, sed ad ἐπαινέω pertinet] —. iunct. c. ποθεῖν ap. Philon. Allegor. lib. II. p. 62. Aeschin. Dial. Socr. III, 5. — *sitire sanguinem* Justin. I, 8. Cicer. Philipp. V, 7. *sitire honores* Cicer. ad Quint. fratr. III, 5.) Saepius non habetur in N. T.

Δίψος, ους, τό, [forma serioris aevi pro: δίψα v. *Passow* I. p. 366.] *sitis*. Semel in N. T. 2 Cor. XI, 27. (Xen. Mem. I, 4. 13.)

Δίψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό (ex δίς bis et ψυχή; qui duplex est animo) *anceps*, dicitur de hominibus nunc Deum, nunc cupiditates et res mundanas sequentibus. Bis in N. T. Jac. I, 8. IV, 8. (Clem. Rom. I, 23. Constitutt. apost. VII, 11.)

Διωγμός, οῦ, ὁ, *persecutio* [propr. i. e. de hostium persecutione Xen. Cyr. I, 4. 21. Diod. Sic. II, 19. in N. T.] *vexationis* sensu Matth. XIII, 21. Marc. IV, 17. X, 30. Act. VIII, 1. XIII, 50. Rom. VIII, 35. 2 Cor. XII, 10. 2 Thess. I, 4. 2 Tim. III, 11 bis. (Polyb. I, 87. 7.) Saepius non extat in N. T.

Διώκτης, ου, ὁ, *persecutor*, i. e. *vexator*. Extat tantum 1 Tim. I, 13. (Symmach. Hos. VI, 8.)

Διώκω, f. διώξω [ita Xen. Anab. I, 4. 8. alias διώξομαι v. *Buttm.* gram. max. Vol. II. §. 114. p. 111. *Matthiae* §. 184. p. 327. *Poppo* ad Xen. Cyr. VI, 3. 13. *Reisig.* ad Soph. Oed. Col. p. 252. a δίω fugio] 1) *celeriter curro*, *cursu contendo* a) sq. κατὰ σκοπὸν i. e. ad metam Phil. III, 14. — b) absol. Phil. III, 12. — (Lucian. Hermot. §. 77. Xen. Anab. VII, 2. 20. δρόμῳ διώκειν Xen. Anab. VI, 5. 25.) cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. I. p. 219. — 2) transit. [currere facio, moveo, in schnelle Bewegung setzen, ut τὸν πόδα Eurip. Orest. v. 1337. exagito, ut feras Lucian. D. D. XIX, 4. Xen. Cyr. I, 4. 5.] *persequor*, *verfolgen* a) de hominibus, qui, ut malis afficiant, persequuntur aliquem, ita ut cogitatione addas αὐτούς Matth. XXIII, 34. διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Act. XXVI, 11. ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. (1 Macc. V, 21. Hom. Iliad. XXII, 199.

Herodian. VII, 11, 10. Lucian. Dial. Mort. XII, 3. Thuc. I, 137.) — b) universe: *vexo* i. e. *hostiliter tracto aliquem*, sq. acc. pers. Matth. V, 10. 11. 12. 44. X, 23. Luc. XXI, 12. Joh. V, 16. XV, 20. Act. VII, 52. IX, 4. 5. Rom. XII, 14. Gal. I, 13. Apoc. XII, 13. (sensu forensi i. e. actione forensi persequi aliquem Dem. 1270, 3. sq. duplici acc. δίκην διώκειν τινά Dem. 1368, 8. sq. genit. rei et acc. pers. Herodot. VI, 104.) LXX pro רָדַף Ps. VII, 1. — διώκεσθαί τινι i. e. *vexari propter aliquid* Gal. VI, 12. De qua dat. vi cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 408. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 304. p. 89. ed. Lips. *Brunck* ad Soph. Antig. 1204. ed. *Erf. Herm. Matthiae* §. 398, b. p. 728. — c) *persequor, ut assequar aliquem, Jemandem nachlaufen, um ihn zu finden*, absol. Luc. XVII, 23. LXX addito ὀπίσω τινός et hebr. רָדַף אַחֲרֵי Gen. XXXI, 23. 2 Regg. V, 21. — sq. acc. Sirac. XXVII, 20. — d) metaph. pro: *operam do alicui rei, studeo rei alicui*, sq. accus. ut δικαιοσύνην, νόμον δικαιοσύνης Rom. IX, 30. 31. XII. 13. XIV, 19. 1 Cor. XIV, 1. 1 Thess. V, 15. 1 Tim. VI, 11. 2 Tim. II, 22. Hebr. XII, 14. 1 Petr. III, 11. Ita LXX et רָדַף Deut. XVI 20. Prov. XV, 9. (Diod. Sic. II, 59. III, 9. Xen. Cyr. VIII, 1. 39. Thuc. II. 63.)

Δόγμα, τος, τό, (a δοκέω) *decretum, praeceptum* Luc. II. 1. Act. XVI, 4. XVII, 7. Eph. II, 15. Col. II, 14. LXX pro chald. אֱסָרָא Dan. VI, 9. (Herodian. I, 2. 6. Polyb. XX, 4. 6. Xen. Anab. III, 3. 5.) Saepius non legitur in N. T.

Δογματίζομαι, f. ίσομαι (medium verbi δογματίζω legem fero, decretum facio Diog. Laert. III, 51.) *legem mihi imponi patior*. Semel in N. T. Col. II, 20.

Δοκέω, ῶ, f. δόξω (a δόκω v. *Buttm.* §. 101. gr. max. Vol. II. §. 114. p. 111. *Matthiae* §. 230. p. 447.) aor. 1. ἔδοξα 1) active: *puto, glauben, meinen, wähnen* a) *sq. infinit.* cf. *Winer* p. 133. *Buttm.* §. 127, 1. *Matthiae* §. 534. p. 1044. — aa) praesentis Matth. III, 9. μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς. Marc. VI, 49. Luc. VIII, 18. XXIV, 37. Joh. V, 39. XVI, 2. Act. XII. 9. 1 Cor. VII, 40. X, 12. (Aeschyl. Pers. v. 193. Plut. vit. Arat. c. 2. Xen. Anab. II, 2. 14.) Cf. de infinit. praesentis post verba *putandi, sperandi, dicendi Winer* p. 139. et quatenus differat in talibus ab infinit. aor. *Winer* p. 138. *Buttm.* §. 124, 5. *Herm.* ad Vig. p. 748. 773. ad Sophocl. Aiac. 1071. ad Oed. Col. v. 91. *Poppo* observ. ad Thuc. p. 14. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 158. *Lobeck* ad Phryn. p. 751 sq. *Matthiae* §. 501. p. 948. sq. — bb) perfecti Act. XXVII, 13. (Xen. Cyr. I. 1. 6.) — b) sq. ὅτι loco infinit. Matth. VI, 7. δοκοῦσι γὰρ, ὅτι — εἰσακουσθήσονται. cf. *Viger.* p. 259. *Matthiae* §. 501. not. 2. p. 1046. — c) *sq. accus. c. infinit.* 2 Cor. XI. 16. μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι. 1 Cor. XII, 23. (Palaeph. f. 14 et 23. Lucian. Dial. Mort. XII, 16. Xen. Anab. I, 7. 1. Cyr. I, 6. 10. III, 1. 25.) cf. *Winer* p. 133. *Buttm.* §. 128, 2. *Matthiae* §. 537. p. 1055 sq. — d) *sq.* ὅτι

loco acc. c. infinit. Matth. XXVI, 53. ἢ δοκεῖς, ὅτι οὐ δύναμαι — παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου. Luc. XII, 51. XIII, 2. 4. XIX, 11. Joh. V, 45. XI, 13. XIII, 29. XX, 15. 1 Cor. IV, 9. 2 Cor. XII, 19. Jac. IV, 5. Cf. Winer p. 133. Matthiae §. 534. p. 1044. Buttm. §. 136. — e) absolute Matth. XXIV, 44. Luc. XII, 40. XVII, 9. — f) iunct. c. πόσος orationis animandae causa interponitur Hebr. X, 29. πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας. (Anacr. od. 40, 15. πόσον, δοκεῖς, πονοῦσιν, ἔρως, ὅσους σὺ βάλλεις. Eurip. Hippolyt. v. 446. ed. Valken. p. 205. ed. Lips. Blomfield ad Eurip. Hippol. p. 58. ed. Lips. Markland ad Eurip. Iphig. Aul. v. 1590. p. 97. ed. Lips. Hemsterhus. ad Lucian. T. I. p. 475, 25.

2) intrans. videor, ich scheine a) propr. aa) sq. infinit c. nominat. α) universe Act. XVII, 18. ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι. 1 Cor. XII, 22. (Lucian. D. D. I, 3.) cf. Winer p. 133. Buttm. §. 129, 1. Matthiae §. 536. p. 1052 sq. — β) ita, ut abundare videatur Luc. XXII, 24. ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων; De τίς c. indicat. v. Winer p. 121. Matthiae §. 507. p. 963. Lipsius de modorum usu in N. T. P. I. p. 71. — 1 Cor. XI, 16. — οἱ δοκοῦντες ἄρχειν Marc. X, 42. οἱ δοκοῦντες εἶναί τι Gal. II, 6. — v. 9. (Histor. Susan. v. 6. Joseph. c. Apion. I, 12. Plut. apophth. Mor. II. p. 29. vit. Arat. c. 19. et 43. ed. Tauchn. Herodian. II, 6. 10. VI, 1. 2. Xen. Anab. I, 9. 1.) — In quibus si δοκεῖν pariter ac lat. videri sine magna vi usurpatur, repetendum est ab urbanitate Atticorum, certissima quaeque cum quadam dubitatione proferentium, vid. Frotscher ad Xen. Hier. p. 92. Fritzsche IV Evv. Vol. I. p. 129. Fischer ad Well. Vol. III. P. I. p. 39. — Gal. II, 6. οἱ δοκοῦντες = οἱ δοκοῦντες εἶναί τι vel στῦλοι εἶναι v. 6. 9. = principes. (ita οἱ δοκοῦντες = οἱ ἔνδοξοι, οἱ δόξαν ἔχοντες Eur. Hecub. v. 295. ed. Porson. ad q. l. Schäfer participia, inquit, quando vice funguntur adiectivorum, a significatione vulgari verborum suorum nonnihil deflectunt.) — bb) sq. infinit praes. 2 Cor. X, 9. Hebr. XII, 11. — cc) addito dat. pers. et seq. infinit. α) perfect. Luc. X, 36. τίς — δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι. — β) praesentis [plene Plut. apophth. Mor. II. p. 16. Xen. Hier. II, 5.] minus plene, i. e. abest εἶναι Act. XXV, 27. — — b) puto, censeo, arbitror, ita aa) δοκῶ μοι, sq. infinit. praes. Act. XXVI, 9. ἔδοξα ἐμαυτῷ — δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι. (Xen. Hiero I, 6 et 33. VIII, 1.) — bb) sq. infinit. absque dat. pers. 1 Cor. III, 18. εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι i. e. qui sibi sapere videtur = qui putat se sapere VIII, 2. XIV, 37. Gal. VI, 3. Phil. III, 4. Jac. I, 26. (Xen. Hier. I, 17. Plat. Apol. Socr. §. 33. coll. §. 23. ed. Fischer.)

3) imperson. δοκεῖ μοι, videtur mihi i. e. a) puto, censeo, meinen aa) in interrogat. τί δοκεῖ σοι vel ὑμῖν α) absolute Matth. XVII, 25. XVIII, 12. XXI, 28. XXII, 17. XXVI, 66. —

Joh. XI, 56. τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; i. e. was meinet ihr? [adde cogitando: meinet ihr nicht, vel nicht wahr?] er wird nicht zum Feste kommen? cf. Lücke II. p. 325 sq.— β) addito περί τινος Matth. XXII, 42. (Lucian. D. D. VI, 4.) — bb) τὸ δοκοῦν μοι, id, quod videtur mihi, mein Dafürhalten, arbitrium meum Hebr. XII, 10. κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς. (ita Simplic. ad Epict. p. 115. coll. Lucian. Tim. §. 25. et παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν Thuc. I, 84.) — b) placet, ἔδοξέ μοι = decrevi aa) sq. infinit. praesentis, ubi de re durante agitur Act. XV, 28. (Lucian. Dial. Mort. XV, 4. Xen. Anab. I, 10. 17.) cf. Winer p. 139. §. 38. a. Buttm. §. 124, 5. Matthiae §. 501. p. 948 et §. 531. p. 1035. Herm. ad Vig. p. 748. 773. ad Soph. Aiac. v. 1061. ad Oedip. Col. v. 91. — bb) sq. infinit. aor. Luc. I, 3. Act. XV, 22. 25. 34. cf. Winer. p. 188, §. 38. e. Buttm. l. l. Matthiae l. l. Herm. l. l. — Saepius non legitur in N. T.

Δοκιμάζω, f. άσω, (a δόκιμος q. v.) 1) *probo* i. e. *exploro, examino*, ut χρυσίον διὰ πυρός 1 Petr. I, 7. (Sirac. II, 5. Isocrat. ad Demonic. τὸ μὲν γὰρ χρυσίον ἐν τῷ πυρὶ δοκιμάζομεν, τοὺς δὲ φίλους ἐν ταῖς ἀτυχίαις διαγιγνώσκομεν.) ζεύγη βόων Luc. XIV, 19. — Rom. XII, 2. 1 Cor. III, 13. XI, 28. 2 Cor. VIII, 8. XIII, 5. Gal. VI, 4. Eph. V, 10. 1 Thess. II, 4. V, 21. 1 Tim. III, 10. 1 Joh. IV, 1. — Ita LXX et בָּחַן Ps. XVII, 3. XXVI, 2. (Jos. Ant. I, 13. 4. Simplic. in Epict. p. 90. Xen. Mem. II, 6. 1. Ages. VI, 2. Thuc. VI, 53.) — pro: *tento, auf die Probe stellen, versuchen* Hebr. III, 9. q. l. Codd. habent οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν δοκιμασίᾳ. Ita בָּחַן Mal. III, 5. —

2) *exploratum habeo, dignum iudico, für gut, tauglich, nützlich achten* a) sq. acc. pers. 1 Cor. XVI, 3. 2 Cor. VIII, 2. 1 Thess. II, 4. δεδοκιμάσμεσθα. (Jos. Ant. III, 4. 1. XIII, 2. 3. Diod. Sic. IV, 7. Herodian. VII, 10. 6.) — b) sq. acc. rei: *approbo, annehmen, für gut achten* Rom. XIV, 22. ἐν ᾧ [per attr. pro ἐν τούτῳ ὃ] δοκιμάζει. cf. *Buttm.* §. 130, 5. *Matthiae* §. 473, b. p. 884. (Plut. vit. Lycurg. c. 12.) — c) sq. infinit. Rom. I, 28. οὐκ ἐδοκίμασαν [fere i. q. operae pretium non duxerunt] τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει. (Joseph. Ant. I, 7. 1. I, 10. 1. Plut. vit. Thes. c. 12. Dion. c. 30) —

3) *discerno, diiudico* = διακρίνω, διαγινώσκω. Luc. XII, 56. Rom. II, 18. Phil. I, 10. (uti Isocr. l. l. cum διαγιγνώσκειν, ita cum διακρίνειν alternat Arrian. diss. epict. I, 20.) — Saepius non extat in N. T.

Δοκιμασία, ας, ἡ, (a δοκιμάζω q. v.) *probatio, exploratio, Prüfung* [propr. Xen. Mem. II, 2. 14.] i. e. *tentatio, Versuchung* [= πειρασμός]. Ita Codd. Hebr. III, 9.

Δοκιμή, ῆς, ἡ, 1) *exploratio* 2 Cor. VIII, 2. δοκιμὴ τῆς θλίψεως exploratio, quae fit per calamitates — 2) *indoles spectata et probata* Rom. V, 4. 2 Cor. II, 9. IX, 13. δοκιμὴ τῆς διακονίας i. e. διακονία δοκιμασθεῖσα cf. *Gesen.* 644, 2. *Fischer*

ad Well. T. III. P. I. p. 293. *Winer* p. 91. — Phil. II, 22. — 3) *experimentum, argumentum, quo cognoscitur aliquid* 2 Cor. XIII, 3.

Δοκίμιον, ίου, τό, (a δόκιμος) 1) *id, quo exploratur vel probatur aliquid, Prüfungsmittel* [Herodian. II, 10. 12. Plut. apophth. Mor. II. p. 155. ed. *Tauchn.* et LXX pro מַצְרֵף catillus Prov. XXVII, 21.] Jac. I, 3. *γινώσκετε, ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως* [= ὅτι ὁ πειρασμὸς, ὅς ἐστι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως] *κατεργάζεται ὑπομονήν.* — Alii: *probatio* i. q. *δοκιμή* vel *δοκιμασία.* — 2) *exploratio, probatio* i. q. *δοκιμασία* vel *δοκιμή* 1 Petr. I, 7. q. l. *τὸ δοκ. ὑ. τ. π.* pro *ἡ πίστις ὑμῶν ἡ δοκιμασθεῖσα.* Vide de hoc genit. usu sub *δοκιμή* no. 2. adnotata.

Δόκιμος, ον, ὁ, ἡ, (a *δέχομαι*, accipio; annehmlich. Ita de nummis LXX Gen. XXIII, 16. et pro טָהוֹר 2 Chron. IX, 17.) *probatus, spectatus,* de iis, qui sunt spectatae fidei et probitatis, *δόκιμος ἐν Χριστῷ* i. e. *bewährt in seinem Verhältnisse zu Christus = bewährter Anhänger Christi.* Rom. XVI, 10. 1 Cor. XI, 19. 2 Cor. X, 18. XIII, 7. 2 Tim. II, 15. Jac. I, 12. (de milite Xen. Ages. I, 23.) — 2) *gratus, acceptus* sq. *τινί* Rom. XIV, 18. (*δόκιμος ῥήτωρ* Lucian. in Anthol. gr. T. III. p. 25. no. 22. ed. *Jacobs.* et sq. *παρά τινι* Herodot. I, 117.) Saepius non extat in N. T.

Δοκός, οῦ, ἡ, trabs, tignum ligneum Matth. VII, 3—5. Luc. VI, 41. 42. (Polyb. VIII, 9. 3. Diod. Sic. II. 10.)

Δόλιος, ία, ιον, (a *δόλος* fraus) *fraudulentus.* Legitur tantum 2 Cor. XI, 13. (Polyb. XXII, 7. 1. Xen. Anab. I, 4. 7.)

Δολιόω, ῶ, f. *ώσω,* (a *δόλος*) *fraudem facio, fraude utor.* Semel in N. T. *ταῖς γλώσσαις ἐδολιοῦσαν* Rom. III, 13. Verba Ps. V, 10. ubi יַחֲלִיקוּן. De 3 pers. plur. imperf. *ἐδολιοῦσαν* pro *ἐδολίουν* cf. *Buttm.* §. 93. V. gram. max. Vol. I. §. 87. not. 6. p. 353. *Matthiae* §. 201. p. 364. edit. II. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 336 sq. *Lobeck* ad Phryn. p. 349.. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 60. *Winer* p. 39. — Num. XXV, 18. pro נִכֵּל.

Δόλος, ου, ὁ, (a *δέλω, δελεάζω,* inesco; esca, Köder Hom. Od. XII, 252.) *fraus* Matth. XXVI, 1. Marc. VII, 22. XIV, 1. Joh. I, 48. Act. XIII, 10. Rom. I, 29. 2 Cor. XII, 16. 1 Thess. II, 3. 1 Petr. II, 1. 22. III. 10. [Apoc. XIV, 5.] LXX pro רְמִיָּה Job. XIII, 7. מִרְמָה Gen. XXVII. 35.

Δολόω, ῶ, f. *ώσω,* (fallo Xen. Cyr. I, 6. 23.) *adultero, corrumpo, verfälschen.* Ita semel 2 Cor. IV, 2. *δολ. τὸν λόγον τοῦ θεοῦ.* (Aelian. H. An. XVI, 1. Lucian. Hermot. §. 59.)

Δόμα, τος, τό, (a *δίδομαι* datus sum) *donum, munus* Matth. VII. 11. Luc. XI. 13. Eph. IV, 8. Phil. IV, 17. LXX pro מַתָּן Prov. XVIII, 6. מַתָּנָה Gen. XXV, 6. (Plut. apophth. Mor. II. p. 29. ed. *Tauchn.*)

Δόξα, ης, ἡ, (opinio Xen. Mem. III, 12. 2. sententia Diod. Sic. II, 29. à δοκέω, tum: opinio, quam de me habent alii; hinc)

1) *laus, gloria, honor* a) propr. aa) universe, τότε ἔσται σοι δόξα Luc. XIV, 10. 1 Cor. XI, 15. — Joh. VIII, 54. 2 Cor. VI, 8. Phil. III, 19. — δόξα τινός i. e. *quae contingit mihi ab aliquo* Joh. XII, 43 bis. cf. *Winer* p. 76 sq. *Matthiae* §. 367. p. 681. — λαμβάνειν δόξαν παρά τινος, vel ζητεῖν δόξαν ἔκ τινος, *laudem alicuius* [i. e. ab aliquo exeuntem] *captare* Joh. V, 41. 44. 1 Thess. II, 6. — ζητεῖν τὴν δόξαν τινός, *operam dare, ut laudetur, honoretur aliquis* Joh. VII, 18 bis. VIII, 50 bis. — ὁ πατὴρ τῆς δόξης, it. τὸ τῆς δόξης πνεῦμα i. e. *cui debetur laus, honos = venerandus* Eph. I, 17. 1 Petr. IV, 14. — ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, it. εἰς δόξαν θεοῦ vel πρὸς δόξαν τοῦ θεοῦ, *in* vel *propter gloriam Dei, ut Deus celebretur* Joh. XI, 4. Rom. XV, 7. 1 Cor. X, 31. 2 Cor. I, 20. VIII, 19. Phil. I, 11. II, 11. — περισσεύειν εἰς δόξαν θεοῦ, *abunde cedere in gloriam Dei* Rom. III, 7. 2 Cor. IV, 15. — δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ Luc. XVII, 18. Joh. IX, 24. Act. XII, 23. Rom. IV, 20. Apoc. IV, 9. XI, 13. XIV, 7. XIX, 7. de cuius formulae vi cf. supra sub δίδωμι no. 1. b. et no. 1. c. aa. β. ββ. observata. — λαμβάνειν δόξαν, *laudibus extolli* = δοξάζεσθαι Apoc. IV, 11. V, 12. — LXX pro כָּבוֹד 1 Chron. XVI, 28. 29. (Sap. X. 14. Diod. Sic. I, 23 et 62. Aelian. V. H. II, 42. Pausan. Attic. 25. Xen. Mem. III, 5. 4. Thuc. IV, 17.) — bb) in doxologiis Luc. II, 14. XIX, 38. Rom. XI, 36. XIV vel XVI 26. Gal. I. 5. Eph. III, 21. Phil. IV, 20. 1 Tim. I, 17. 2 Tim. IV, 18. 1 Petr. IV, 11. V, 11. Jud. v. 25. Apoc. I. 6. V, 13. VII, 12. XIX, 1. — b) metonym. aa) *causa* vel *materia gloriandi*, sq. τινός i. e. ἐνώπιόν τινος vel παρά τινι Rom. III, 23. cf. *Winer* p. 76 sq. *Matthiae* §. 367. p. 681. — LXX et כָּבוֹד 1 Sam. IV, 22. — bb) de personis gloriam alicui conciliantibus: *auctor et adiutor gloriae* Luc. II, 32. 2 Cor. VIII, 23. 1 Thess. II, 20. Vid. etiam infr. no. 3.

2) *maiestas, Grösse, Herrlichkeit* i. e. a) *quicquid est in aliquo laude et celebratione dignum, virtutes alicuius laudibus celebrandae.* Ita aa) de Deo α) universe [Matth. VI, 13.] Act. VII, 2. Rom. I, 23. 2 Cor. IV, 6. Eph. I, 12. Hebr. I, 3. 2 Petr. I, 3. — Ita LXX et כָּבוֹד Ps. XIX, 2. XCVI, 4. — β) ratione habita *summae*, quae est in Deo, *potentiae* Joh. XI, 40. Rom. VI, 4. — γ) quatenus *summa* est Dei *benignitas* Rom. IX, 23. Eph. III, 16. — bb) de Jesu τῷ ἀπαυγάσματι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ Joh. I, 14. II, 11.

b) *dignitas alicuius, status illustris et beatus*, quo conspicuus est aliquis, *Grösse, Würde, Herrlichkeit* a) proprie aa) universe 1 Cor. XI, 7. ἀνὴρ — εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων i. e. *vir — imaginem et dignitatem div. referens.* ibid. γυνὴ

δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. — bb) de conditione illustri et beata, qua fruitur Jesus Messias Marc. X, 37. Luc. XXIV, 26. — Joh. XVII, 22. 24. — 1 Cor. II, 8 et Jac. II, 1. κύριος τῆς δόξης i. e. *dominus ad summam dignitatem evectus.* — 2 Thess. I, 9. II, 14. — 1 Tim. III, 16. ἀνελήφθη ἐν δόξῃ, per attract. pro: ἀνελήφθη εἰς δόξαν καὶ ἐστὶν ἐν δόξῃ. Tit. II, 13. Hebr. II, 7. 9. III, 3. 1 Petr. I, 11. 21. IV, 13. — 2 Petr. I, 17. — δοξάζειν τῇ δόξῃ i. e. *concedere dignitatem* Joh. XVII, 5. — De dat. h. l. v. quae sub ἀπειλέω p. 100. adnotata sunt. — cc) de statu illustri et beato, quo erunt olim pii Dei et Jesu cultores, συγκληρονόμοι quippe καὶ συμβασιλεύοντες τῷ χριστῷ Rom. II, 7. 10. — V, 2. ἡ δόξα τοῦ θεοῦ i. e. *a Deo largienda* cf. *Winer* p. 76 sq. *Matthiae* §. 367. p. 681. — Rom. VIII, 18. IX, 23. ἃ — εἰς δόξαν. — 1 Cor. II, 7. εἰς δόξαν ὑμῶν i e. *dignitatem et felicitatem vobis paraturus.* 2 Cor. III, 18. IV, 17. Col. III, 4. 1 Thess. II, 12. 2 Tim. II, 10. Hebr. II, 10 1 Petr. V, 1. 10. — b) metonym. pro: ἔνδοξος, ἐν δόξῃ ὤν 2 Petr. II, 10. Jud. v. 8. ubi alii: *magistratus*, alii: *genii coelestes*. LXX et hebr. כָּבוֹד Jes. VIII, 7. XVII, 3. 4.

3) *splendor, fulgor, Glanz, Schein* a) propr. aa) universe, οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου Act. XXII, 11. — Luc. IX, 31. 32. 1 Cor. XV, 40. 41 qualer. 2 Cor. III, 7. coll. Exod. XXXIV, 29. 30. 35. ubi LXX δοξάζεσθαι pro קָרַן. — 2 Cor. III, 18. ratione habita v. 7. — genit. pro adiectiv. *splendidus* Hebr. IX, 5. — 2 Petr. I, 17. ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης i. e. *unter, bei der* [euch bekannten] *Lichterscheinung* od. *Verklärung* [coll. Matth. XVII, 5. Marc. IX, 7. Luc. IX, 31 sqq.] i. e. *in Begleitung jener lichtvollen Wolke.* Ita ὑπό Herodot. II, 45. cf. *Passow* II. p. 947. — Apoc. XVIII, 1. — bb) δόξα κυρίου vel τοῦ θεοῦ [ap. Judaeos seriores שְׁכִינָה] *splendor lucis*, *quo Deus apparens hominibus circumdatus describitur* Luc. II, 9. Joh. XII, 41. coll. Jes. VI, 1. — Act. VII, 55. Apoc. XV, 8. coll. Jes. VI, 4 et ad h. l. *Gesenius.* — Apoc. XXI, 11. 23. — Rom. IX, 4? Ita LXX pro כָּבוֹד Exod. XXIV, 16. XL, 34. 1 Regg. VIII, 11. 2 Chron. VII, 1 sqq. Jes. VI, 1 — 4. Ezech. I, 28. cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. Vol. I. p. 428. *Lücke* Vol. I. p. 417. — b) trop. de ornamentis cuiuscunque generis externis: *Pracht, Herrlichkeit, alles, was glänzend und herrlich in die Augen fällt* aa) universe Matth. IV, 8. Luc. IV, 6. Apoc. XXI, 24. 26. — bb) de externo, quo circumdatur aliquis splendore Matth. VI, 29. Luc. XII. 27. 1 Petr. I, 24. — LXX Esth. V, 1. iidem pro יֳפִי Jes. XXXIII. 17. pro פְּאֵר Jes. LX, 13. — quo circumdatus Jesus redibit ad regnum messianum inaugurandum Matth. XVI, 27 et Marc. VIII, 38. ἐν δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, indutus splendore a patre ipsi dato. — Matth. XXIV, 30. XXV, 31. Marc. XIII, 26. Luc. IX, 26. XXI, 27. — de throni messiani splendore Matth. XIX, 28. XXV, 31. — cc) de personis, gloriam

alicui conciliantibus: *decus*, *splendor*, *ornamentum* Luc. II, 32. 2 Cor. VIII, 23. 1 Thess. II, 20. (ita *splendor* Cicer. Caecin. c. 10.) — — c) metaph. *praestantia*, *Vortrefflichkeit*, aa) propr. 1 Cor. XV, 43. ἐγείρεται [sc. σῶμα] ἐν δόξῃ i. e. ἐν δόξῃ ὄν vel ἔνδοξον. 2 Cor. III, 9. Eph. I, 18. Col. I, 27. — Phil. IV, 9. πληρώσει — ἐν δόξῃ adverbialiter: *trefflich*, *herrlich*. Alii copulantes κατὰ τὸν πλοῦτον ἐν δόξῃ explicant: κατὰ τὸν πλοῦτον τὸν ἔνδοξον. — ἐν δόξῃ et διὰ δόξης εἶναι = *praestare*, *excellere*, *herrlich*, *trefflich*, *ausgezeichnet sein* 2 Cor. III, 8. 9 bis. — bb) pro: ἔνδοξος 2 Cor. III, 6. Eph. I, 6. — Saepius non legitur in N. T.

Δοξάζω, f. άσω, (opinor Xen. Mem. I, 1. 3. statuo, existimo Diod. Sic. II, 29. Xen. Cyr. V, 5. 46.) 1) *laudo*, *praedico*, *preissen* a) propr. aa) sq. acc. pers. vel rei α) universe Matth. VI, 2. Luc. IV, 15. Joh. VIII, 54. Act. XIII, 48. Apoc. XV, 4. — LXX pro כבד Judd. IX, 9. (Diod. Sic. I, 82. Polyb. VI, 53. 10.) — δοξάζειν *laudare*, *praedicare*, non frequentasse aetatem Xenophonteam Atticorum, docuit *Schneider* ad Xen. Anab. V, 9. 32. et confirmavit *Bornem.* ad Xen. Anab. VI, 2. 32. — bb) ἑαυτὸν δοξάζειν, *semetipsum laudare*, *sese commendare* Joh. VIII. 54. Apoc. XVIII, 7. — addito infinit. Hebr. V, 5. οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε γενηθῆναι ἀρχιερέα = οὐχ ἑαυτῷ ἔλαβε τὴν τιμὴν, γενηθῆναι ἀρχιερέα. cf. de infinit. sequente substantiva vel adiect. dignitatis, facultatis *Winer* p. 134. *Matthiae* §. 533. p. 1042. *Buttm.* §. 127, 3. — cc) τὸν θεόν, *laudibus Deum celebrare* α) universe Matth. V, 16. IX, 8. XV, 31. Marc. II, 12. Luc. V, 25. 26. VII, 16. XIII, 13. XVII, 15. XVIII, 43. Act. XI, 18. XXI, 20. Rom. XV, 6. 9. 1 Petr. II, 12. IV, 14. — Ita LXX et כבד Ps. L, 15. רומם Jes. XXV, 1. — addito ἐπί τινι *propter aliquid* Luc. II, 20. Act. IV, 21. 2 Cor. IX, 13. (ita δόξαν ἔχειν ἐπί τινι Diod. Sic. I, 23 et 62.) — b) *colendi*, *venerandi* sensu: τὸν θεὸν Rom. I, 21. — Ita LXX et כבד Jes. XLIII, 23. Dan. XI, 38. coll. Jes. XXIX, 13. ubi LXX pro כבד σέβεσθαι. — Luc. XXIII, 47. et Joh. XXI, 19. δοξάζ. τὸν θεὸν = *reverentiam suam erga Deum testari.*

2) *splendidum facio* [propr. Exod. XXXIV, 29. 30. 35.] i. e. *illustro aliquem* vel *aliquid*, *verherrlichen*, *gross und herrlich machen* a) de personis, quae ut vera alicuius indoles, dignitas, praestantia ab aliis agnoscatur, efficiunt aa) sq. acc. pers. vel rei Joh. VII, 39. XI, 4. XII, 16. 23. 28. XIII, 31. 32. XVI, 14. XVII, 1 bis. v. 4. — v. 5. δοξάζειν τῇ δόξῃ i. e. *concedere dignitatem.* Act. III, 13. — bb) sq. acc. pers. et ἐν c. dat. pers. vel rei, per quam illustratur aliquis Joh. XIII, 31. 32 bis. XIV, 13. XV, 8. XVII, 10. 1 Cor. VI, 20. (Sirac. XLVIII, 4. 1 Macc. II, 64. Diod. Sic. XII, 36.) — cc) sq. ἔν τινι *in Bezug auf etwas*, ubi Lat. nunc *in*, nunc *propter* cf. *Winer* p. 85. Gal. I, 24. 1 Petr. IV, 11. 16. — Uti autem Deus, efficiens, ut, quae sit ipsius

indoles et maiestas summa, ab hominibus agnoscatur, δοξάζει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ita idem Jesum miracula patrantem adiuvans eundemque ἐγείρας ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ καθίσας ἐκ τῶν δεξιῶν αὐτοῦ dicitur δοξάζων vel δοξάσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ, hic autem δοξάζει τὸν πατέρα, docendo, virtutis exemplum exactissimum praeeundo, mortem denique subeundo et suis prospiciendo efficiens, ut ab omnibus omnium temporum et locorum hominibus agnosceretur talis, qualis est, potentissimus, benignissimus, sapientissimus, sanctissimus, hominum pater eorumque saluti prospiciens et in aeternum prospecturus cf. *Lücke* II. p. 162 348. — b) de Deo ad eximiam dignitatem et felicitatem evehente pios Jesu cultores Rom. VIII, 30. ἐδόξασε ad dignitatem *evexit* = *evehere decrevit* cf. de hac aor. vi *Matthiae* §. 506, V. 2. p. 960. *Winer* p. 119. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Lipsius* de modis in N. T. p. 76. — Ita כִּבֵּד Prov. IV, 8. הִכְבִּיד Jes. IX, 1. [VIII, 23.] LXX pro גִּדֵּל Esth. III, 1. pro יְקָר עָשָׂה Esth. VI, 6. 7. —— c) *gloriam concilio alicui*, passivum: δοξάζομαι, *gloria mihi conciliatur*, perf. pass. δεδόξασμαι *eximius sum, excello*, partic δεδοξασμένος, *praestans*, *excellens* aa) propr. Rom. XI, 13. — 2 Cor. III, 10. καὶ γὰρ — δόξης i. e. *quod enim olim praestabat* [scil. munus legis mortem minantis tradendae] *praestare* vel *eximium dici nequit*, *comparatum cum summa praestantia illa* sc. muneris, cuius est annuntiare veniam peccatorum. — 2 Thess. III, 1. 1 Petr. I, 8. IV, 14. — LXX pro יִגְדַּל Mal. I, 11. Sap. XIX, 22. — bb) pro: *laute habeo, bene tracto* 1 Cor. XII, 16.

Δορκάς, άδος, ἡ, *Dorcas*, nom. pp. mulieris Act. IX, 36. 39. Ut hebr. צְבִי et syr. טַבִּיתָא, — ita δορκάς significat: caprea.

Δόσις, εως, ἡ, (donatio) *donum*, *datum* i. e. a) *Gabe*, *Geschenk* Jacob. I, 7. LXX pro מַתָּן Prov. XXI, 14. מַתַּת Prov. XXV, 41. (Artemidor. I, 42.) — b) *expensa*, *Ausgabe*, λόγος δόσεως καὶ λήψεως rationes dati et accepti. Phil. IV, 15. (Sirac. XLI, 19. XLII, 7.) Saepius non extat in N. T.

Δότης, ου, ὁ, i. q. δοτήρ (Xen. Cyr. VIII, 1. 9.) *dator*. Legitur tantum 2 Cor. IX, 7. ἱλαρὸς δότης. LXX pro טוֹב עַיִן Prov. XXII, 8.

Δουλαγωγέω, ῶ, f. ήσω, (a δοῦλος et ἄγω pp. in servitutem abduco) *tracto ut servum* i. e. *duriter tracto*, *subigo* 1 Cor. IX, 27. (de eo, qui vindicat sibi servum Diod. Sic. XII, 24.)

Δουλεία, ας, ἡ, *servitus*, *conditio servilis* (pp. Xen. Mem. II, 1. 11 et 12.) metaphor. a) Gal. IV, 24. γεννῶσα εἰς δουλείαν partum edens hac lege, ut serviret i. e. obstrictus sit legi mosaicae; — b) Gal. V, 1. de iis, qui superstitione tenentur; — c) Rom. VIII, 21. δουλεία τῆς φθορᾶς necessitas moriendi; — d) Rom. VIII, 15. πνεῦμα δουλείας Spiritus, qui servilibus sensibus replet; — e) Hebr. II, 15. ἔνοχος εἶναι τῆς δουλείας servitute teneri i. e. servili modo reformidare.

Δουλεύω, f. *σω*, *servus sum, servitium praesto, servio* a) propr. i. e. *als Knecht dienen* aa) de singulis personis α) absolute 1 Tim. VI, 2. (Plut. de superst. c. 4. Mor. I. p. 888. ed. *Tauchn.*) — β) sq. dat. pers. Matth. VI, 23 et Luc. XVI, 13. *δυσὶ κυρίοις δ.* — Eph. VI, 7. (Lucian. Dial. Deor. XIII, 3. Xen. Anab. IV, 8. 4.) Col. III, 24. *τῷ γὰρ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε* i. e. *Christo enim domino servitium praestatis τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις δουλεύοντες.* — In orat. allegorica *legi mos. obstricti* dicuntur *δουλεύειν* Gal. IV, 25. — bb) de populo regis alieni imperio subiecto Act. VII, 7. Joh. VIII, 33. ad q. l. cf. *Lücke* II. p. 225. — Rom. IX, 12. coll. Gen. XXV, 23., ubi ut Gen. XIV, 4. Dan. VII, 14. LXX *δουλεύω* pro עָבַד. (1 Macc. VI, 18. Jos. Ant. VII, 8. 6. Dem. 104, 18. Xen. Mem. II, 1. 13.) — b) metaph. *ita deditus sum alicui vel personae vel rei, ut totus a nutu, arbitrio et imperio eius pendeam* aa) *sq. dat. pers.* ubi Lat.: *obsequor, colo, servio*, ut *τῷ πατρὶ* Luc. XV, 29. Phil. II, 22. *ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσε εἰς τὸ εὐαγγέλιον* = *ὡς πατρὶ τέκνον δουλεῦον συνήργει μοι εἰς τ. εὐαγγ.* cf. Col. IV, 11. — *ἀλλήλοις* Gal. V, 13. — LXX et עָבַד Gen. XXIX, 30. 2 Sam. XVI, 19. — *τῷ θεῷ* Matth. VI, 24 et Luc. XVI, 13. Gal. IV, 8. 1 Thess. I, 9. — LXX et עָבַד 2 Regg. X, 18. Mal III, 18. (Sirac. III, 1.) — *τῷ κυρίῳ* vel *τῷ χριστῷ* Act. XX, 19. Rom. XIV, 18. *ὁ γὰρ ἐν τούτοις* [= *ἐν τούτοις ὢν καὶ*] *δουλεύων τῷ χριστῷ* i. e. *is, qui his virtutibus operam dans Christum colit.* XVI, 18. — bb) *sq. dat. rei*, ubi Lat.: *indulgeo, servio, obsequor*, ut *τῷ μαμωνᾷ* Matth. VI, 24. et Luc. XVI, 13. — Rom. VI, 6. VII, 25. — *τῷ καιρῷ* i. e. vel *bene tempore uti*, vel *ferre, quae, temporis ratione, ferenda sunt* XII, 11. ubi lect. vulg. *τῷ κυρίῳ.* — XVI, 18. Gal. IV, 9. Tit. III, 3. (Jos. Ant. XV, 4. 1. Charond. ap. Stob. 291, 6. Lucian. Hermot. §. 8. Xen. Mem. I, 6. 5. IV, 5. 5. Apol. Socr. §. 16.) — cc) sq. *ἔν τινι* Rom. VII, 6. *ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος* per attract. pro: *ὥστε εἶναι ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καὶ δουλεύοντες αὐτῇ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος.* Saepius non legitur in N. T.

Δούλη, *ης*, *ἡ*, *serva, ancilla* Luc. I, 38. 48. Act. II, 18. Ad locum primum observandum est, usitatum fuisse apud Hebraeos, ut homines humilioris conditionis colloquentes cum iis, qui melioris et nobilioris conditionis essent, loco pronominis: ego, verbis: servus tuus, loco contra pronominis secundae personae verbis uterentur: dominus meus cf. Gen. XLIV, 32. XXX, 31. XXXII, 2. Dan. II, 17. (Xen. Cyr. V, 1. 4.)

Δοῦλος, *η*, *ον*, *servus, a, um*, Rom. VI, 19. ubi *τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα* pro: *ἑαυτοὺς δούλους.* (Eurip. Hecub. v. 137.)

Δοῦλος, *ου*, *ὁ*, (a *δέλω*, inesco, capio) 1) *servus, homo servilis conditionis* a) propr. aa) ubi opp. *ἐλεύθερος* 1 Cor.

VII, 21. 22. XII, 13. Gal. III, 28. IV, 1. Eph. VI, 8. Col. III, 11. Apoc. VI, 15. XIII, 16. XIX, 18. — Act. II, 18. οἱ δοῦλοί μου i. e. *gentis meae servi*. (Dem. 610, 5. Xen. Oecon. V, 16. Cyr. VII, 5. 78.) — bb) ubi opp. δεσπότης, κύριος, οἰκοδεσπότης α) propr. Matth. VIII, 9. X, 24. 25. XIII. 27. 28. XXI, 34. 35. 36. XXIV, 45. 46. 48. 50. XXV. 14. 19. 21. 23. 26. 30. XXVI. 51. Marc. XII, 2. 4. XIII, 34. XIV, 47. Luc. VII, 2. 3. 8. 10. XII. 37. 38. 43. 45. 46. 47. XV, 22. XVII, 7. 9. — v. 10. de q. l. vid. ἀχρεῖος. XIX, 13. 15. 17. XX, 10. 11. XXII, 50. Joh. IV, 51. VIII, 35. XV, 15. ὁ δοῦλος — κύριος. v. 20. XVIII, 10 bis. 18. 26. Eph. VI, 5. Col. III, 22. IV, 1. 1 Tim. VI, 1. Tit. II, 9. Philem. v. 16. bis. (Herodian. V, 2. 4.) — Phil. II, 7. μορφὴν δούλου λαμβάνειν trop. pro: *humilem se gerere*. — β) i. q. διάκονος, sed fortius 2 Cor. IV, 5. ubi Paulus tantum abesse affirmans, ut dominum se praedicet, ut non nisi Corinthiorum ministrum se habeat, semetipsum deprimit, δούλον potius, quam διακόνου nomine sese compellans. —

b) metaph. *is, qui* [servi instar] *totus pendet a nutu et arbitrio alicuius* vel *personae* vel *rei, der sich einer Person oder Sache so sehr hingegeben hat u. von ihr beherrscht wird, dass er gleichsam aufgehört hat, einen eignen Willen zu haben*. aa) universe Joh. XV, 15. 1 Cor. VII, 23. — Gal. IV, 7. οὐκέτι εἶ δοῦλος = *non amplius ab alieno*, ut legis mos., *arbitrio pendes*. — Rom. VI, 16. παριστάναι ἑαυτόν τινι δοῦλον *servum se sistere* vel *addicere alicui, sich von dem Willen Jem. abhängig machen*. ibid. δοῦλος εἶναί τινι, *a nutu alicuius pendere*. — — In modestiae commendatione Matth. XX, 27 et Marc. X, 44. — bb) δοῦλος χριστοῦ α) universe [1 Cor. VII, 22.] Eph. VI, 6. — β) utuntur hoc nomine Apostoli in sua et collegarum ad Jesum dominum ratione describenda Rom. I, 1. Gal. I, 10. Phil. I, 1. Col. IV, 12. 2 Tim. II, 24. Tit. I, 1. Jac. I, 1. 2 Petr. I, 1. Jud. v. 1. Apoc. XXII, 3. — cc) δοῦλος θεοῦ vel τοῦ θεοῦ α) de personis, quarum opera et ministerio uti Deus decrevit in consiliis suis exsequendis. Ita de Apostolis Act. IV, 29. XVI, 17. — de Mose Apoc. XV, 3. — LXX et עֶבֶד Ps. CV, 26. — de prophetis Apoc. X, 7. XI, 18. — LXX pro עֶבֶד Jer. VII, 25. — Apoc. I, 1. bis. XII, 3? 6? — LXX pro עֶבֶד Jos. XXIV, 29. Jer. XXV, 9. — β) de hominibus, qui in vitae agendique ratione instituenda a Dei voluntate pendent: *cultor Dei* Luc. II, 29. 1 Petr. II, 16. Apoc. II, 20. VII. 3. XIX, 2. 5. XXII, 3. 6. — LXX pro עֶבֶד Ps. XXXIV, 22. LXIX, 26. LXXXIX, 4. 21. Dan. II, 26. — dd) de hominibus ita alicui rei deditis, ut fere toti ab eius vi et imperio pendeant, ut τῆς ἁμαρτίας Joh. VIII, 34. Rom. VI, 17. 20. τῆς φθορᾶς 2 Petr. II. 19. (τῶν ἡδονῶν Athen. XII. p. 531. C. τοῦ πίνειν Aelian. V. H. II, 41. τῶν χρημάτων Plut. Pelop. c. 3. Eurip. Hec. v. 852. ed. *Pors.*)

2) ex imperii apud Orientis populos forma: *alicuius impe-*

rio parens, minister Matth. XVIII, 23. 26. 27. 28. XXII, 3. 4. 6. 8. 10. (Xen. Anab. II, 5. 38. coll. I, 9. 29.) Omnino enim in Oriente δοῦλοι vocantur, quicunque domino alicui parent. — Saepius non habetur in N. T.

Δουλόω, ῶ, f. ώσω, (a δοῦλος) servum facio, in servitutem redigo a) propr. aa) sq. acc. Act. VII, 6. — bb) pass. δουλοῦσθαί τινι = ὑπό τινος [cf. *Winer* p. 85. *Buttm.* §. 121, 4. *Matthiae* §. 398. p. 727.] perf. pass. servus sum alicuius 2 Petr. II, 19. (Xen. Cyr. III, 1. 11. Med. mihi aliquem servum facio Eurip. Suppl. 503. 504. et perf. pass. significat. media Diod. Sic. IV, 10 et 28.) — b) metaph. subiicio [propr. Med. mihi subiicio aliquem, beherrschen Herodian. I, 13. 15.] ἐμαυτόν τινι aa) accommodandi sens. 1 Cor. IX, 19. — bb) perf. pass. δεδούλωμαι et a. 1. p. ἐδουλώθην, teneor, gebunden sein, ab alieno arbitrio pendeo α) absol. 1 Cor. VII, 15. — β) iunct. c. ὑπό τι Gal. IV, 3. ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι = ὄντες ὑπὸ τὰ στοιχ. τ. κ. ἤμεν δεδουλωμένοι i. e. subiecti τοῖς στοιχ. τ. κ. ab alieno arbitrio pendebamus. — γ) sq. dat. pers. vel rei, cui ita deditus est aliquis, ut servi instar ab eius nutu, vi et arbitrio pendeat, addictus, deditus, obstrictus sum alicui = δοῦλός εἰμί τινος vel δουλεύω τινί Rom. VI, 18. 22. — Tit. II, 3. (δουλεύειν οἴνῳ Liban. epist. 319.)

Δοχή, ῆς, ἡ, (exceptio a δέχομαι q. v.) convivium, epulum. Bis in N. T. Luc. V, 29. XIV, 13. Ita LXX pro מִשְׁתֶּה Gen. XXVI, 30. Esth. I, 3. (Athen. VIII. p. 348. F.)

Δράκων, οντος, ὁ, draco, serpens ingens [propr. Aelian. V. H. XIII, 46.] Apoc. XII, 3 — 17. XIII, 2. 4. 11. XVI, 3. XX, 2. cf. Act. Thom. §. 31. 32. p. 49 sqq. ed. *Thilo*.

Δράσσομαι, ττομαι (a δράξ, pugnus) prehendo, capio. Semel in N. T. sq. accus. 1 Cor. III, 19. ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. coll. LXX Job. V, 13. ὁ καταλαμβάνων τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ φρονήσει. (sq. accus. Herodot. III, 13. et ap. Graecos recentiores Jos. Bell. iud. III, 8. 6. Dionys. Hal. Ant. IX, 21. — τὶ ἀπό τινος LXX Levit. II, 2. 5. Num. V, 26. vid. *Passow* I. p. 375. — sq. genit. Hom. Iliad. XIII, 393. Diod. Sic. XII, 67. XVIII, 31. cf. *Matthiae* §. 365. p. 490. — sq. ἔκ τινος 2 Macc. IV, 41.)

Δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, nummus argenteus, eiusdem cum denario ponderis, valens sex obolos, e nostra moneta tres grossos Luc. XV, 8. 9.

Δρέμω, curro v. τρέχω.

Δρέπανον, ου, τό, [i. q. δρεπάνη, a δρέπω, carpo, decerpo] falx, culter falcatus Marc. IV, 29. Apoc. XIV, 14 — 19. LXX pro מַגָּל Joel. III, 13. (Polyb. XXII, 10. 5. Artemid. II, 24.)

Δρόμος, ου, ὁ, cursus (pp. Xen. Cyr. II, 3. 22. in N. T.) metaph. vitae vel muneris cursus. Ter in N. T. Act. XIII, 25. XX, 24. 2 Tim. IV, 7.

Δρουσίλλα, ης, ἡ, *Drusilla*, nom. pp. filiae Agrippae minoris; primum desponsata fuit Antiocho Epiphani, principi Comageno; qui cum ad sacra Judaeorum transire dubitaret, ab Agrippa minori in matrimonium data est Azizo, Emesenorum regi, relicto denique Azizo nupsit Felici, praesidi Judaeae, abiecta religione patria Act. XXIV, 24.

Δῦμι, v. *δύνω*.

Δύναμαι, verb. depon. praes. et impf. ut *ἵσταμαι*, 2 pers. praes. indic. *δύνασαι* et *δύνῃ* [ita semel Apoc. II, 2. ita Anacreon. VII, 11. et ap. Graecos seriores Aelian. V. H. XIII, 32. Polyb. VII, 11. 5. De locis minus recte huc relatis Eurip. Hecub. 257. Androm. 208. Sophocl. Philoct. v. 798. et ad h. l. *Herm*, cf. *Lobeck*. ad Phryn. p. 359. *Schäfer* ad Eur. Hecub. v. 257. ed. *Pors*. coll. *Matthiae* §. 230. p. 448. *Buttm*. §. 101. et gr. max. §. 114. Vol. II. p. 112. *Winer* p. 38.] fut. *δυνήσομαι*, imperf. *ἐδυνάμην*, [ita bis Act. XXVI, 32. *ἐδύνατο* et 1 Cor. III, 2. ubi pro vulg. *ἠδύνασθε*, Codd. auctoritate *ἐδύνασθε*. *Griesb*.] et *ἠδυνάμην*, a. 1. *ἠδυνήθην* [de quo augm. temp. vel attic. v. *Matthiae* §. 162, not. 3. p. 298. *Buttm*. §. 76, not. 5. gram. max. §. 83, not. 8. Vol. I. p. 323 sq. *Winer* p. 36. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 299 sq. Vol. III. P. I. p. 74. coll. *Bornem*. ad Xen. Anab. IV, 5. 11.]

possum, ich kann, sive per animi indolem, vires et dexteritatem, quibus gaudeo, sive per rei, quae tractatur, naturam et conditionem, sive per rerum externarum rationem. Legitur in N. T. a) *sq. infinit.* aa) *praesentis* α) ubi res significatur diutius durans [cf. *Winer* p. 139, a. *Matthiae* §. 501. p. 948 sqq. *Buttm*. §. 124, 5. *Herm*. ad Vig. p. 748. 773. ad Soph. Aiac. v. 1061. Oed. Col. v. 91.] Matth. VI, 24 et Luc. XVI, 13. *οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν*. ibid. *οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ*. VII, 18. IX, 15. XIX, 12. Marc. II, 7. 19. bis. IV, 33. *καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν* i. e. *intelligere*. — Luc. VI, 39. XIV, 27. 33. XVI, 2. Joh. III, 27. — VI, 60 et VIII, 43. *οὐ δύνασθε ἀκούειν* [*admittere*] *τὸν λόγον τὸν ἐμόν*. — VII, 7. X. 21. 29. XII, 39. XIV, 5. XV, 4. XVI, 12. Act. XXVII. 15. 43. Rom. XV, 14. 1 Thess. II, 7. Hebr. V, 2. 1 Joh. IV, 20. Apoc. IX, 20. (Xen. Anab. III, 1. 11. VI, 3. 18.) — *οὐ δύναμαι — μὴ λαλεῖν*, *non possum non verba facere* Act. IV, 20. cf. de *οὐ δύν. μὴ Herm*. ad Vig. p. 798 sq. — β) ubi non tam quod est in talibus praes. et aoristi discrimen, quam res, quae verbo significatur, sola spectatur Matth. XII, 34. *πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες*. Marc. III, 23. *πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν*. IV, 32. Luc. VI, 42. Joh. III, 2. V, 19. 30. IX, 33. XV, 5. 1 Cor. X, 21 bis. XIV, 31. 2 Cor. I, 4. 1 Joh. III, 9. Hebr. V, 7. cf. *Buttm*. l. l. *Matthiae* l. l. *Winer* p. 139, b. — bb) *aoristi* α) in narrationibus, praecedente praeterito Marc. I, 45. *ἤρξατο κηρύσσειν — ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι — εἰς-*

ελθεῖν. II, 4. V, 8. Luc. VIII, 19. XIII, 11. XIV, 20. Act. XXVII, 12. cf. *Winer* p. 138, a. — β) ubi res, cito transiens, significatur [cf. *Winer* p. 138, b. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Herm.* l. l.] Matth. III, 9 et Luc. III, 8. δύναται ὁ θεὸς — ἐγεῖραι τέκνα τῷ ἀβραάμ. Matth. V, 36. VIII, 2. X, 28 bis. XII, 29. XVII, 16. 19. XX, 22. XXVI. 42. 53. XXVII, 42. Marc. I, 40. III, 27. VI, 5. VII, 15. IX, 18. 29. 39. X, 38. XIV, 7. XV, 31. Luc. V, 34. XI, 7. XII. 25. XX, 36. XXI, 15. Joh. III, 4 bis. VI. 52. VII, 34. 36. VIII. 21. 22. X, 35. XI, 37. XIII, 36. 37. Act. IV, 16. V, 39. X, 47. XVII, 19. XIX, 40. XXI, 34. XXV, 11. XXVII, 31. 1 Cor. II, 14. III, 1. VI, 5. VII, 21. X, 13. XII, 21. 2 Cor. III, 7. Gal. III, 21. Eph. III, 4. 20. VI, 16. 1 Thess. III, 9. 1 Tim VI, 7. Hebr. II, 18. III, 19. IV, 15. V, 2. Apoc. III, 8. V, 3. XIII, 17. XV, 8. (Palaeph. f. 3 et 7. Diod. Sic. II, 26. Xen. Anab. I, 9. 27. IV, 5. 11.) — γ) ubi, quae tractatur, res sola, magis certe, quam, qui est in talibus, aoristi usus, spectatur [cf. *Winer* p. 138, c. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l.] Matth. V, 14. XIX, 25. Marc. VII, 24. — IX, 23 et Joh. V, 44. πιστεῦσαι i. e. *Glauben, Zutrauen fassen* — Luc. I, 20. 22. Joh. III, 3. 5. XIV, 17. Act. XIII, 39. XV, 1. XX, 32. Rom. VIII, 7. 39. XIV vel XVI, 25. 1 Cor. XV, 50. 1 Tim. VI, 16. 2 Tim. II, 13. III, 7. 15. Hebr. IX, 9. X, 1. 11. Apoc. II, 2. VI, 17. XIII, 4. XIV, 3. XV, 8. — cc) *perfecti*, ubi tenetur simul notio consequens [cf. *Winer* p. 116. *Matthiae* §. 505. III. p. 959. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 258 sqq. *Fritzsche* diss. II. p. 106.] Act. XXVI, 32. ἀπολελύσθαι ἐδύνατο i. e. poterat absolutus i. e. liber esse *et etiam absolvi posset.*

b) absolute, ita tamen, ut facile e contextu suppleri possit infinitivus aa) universe Matth. XVI, 3. τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε, sc. διακρῖναι XX, 22 et Marc. X. 39. — Marc. VI, 19. Luc. IX, 40. XVI, 26. XIX, 3. Act. XXVII, 39. Rom. VIII, 7. — 1 Cor. III, 2. οὔπω γὰρ ἐδύνασθε sc. χρῆσθαι τῷ βρώματι. ibid. οὐδὲ ἔτι νῦν δύνασθε. — X, 13. ὑπὲρ ὃ δύνασθε sc. ἐνεγκεῖν. — bb) addito accusativo rei: *possum aliquid, ich vermag etwas* [sc. ποιεῖν] 2 Cor. XIII, 8. Luc. XII, 26. (Lucian. Dial. Mort. IX, 2. Xen. Cyr. VII, 7. 22. Symp. IV, 46 et 48.) — εἴ τι δύνασαι Marc. IX, 22. (Heliodor. I, 19. Xen. H. G. VII, 5. 15. Thuc. VI, 25. Soph. Aiac. v. 329 ed. *Herm.*)

Δύναμις, εως, ἡ, *vis*, *vires*, i. e. 1) *potentia*, *Kraft*, *Vermögen*, *vis*, *quae inest alicui*, *quam habet aliquis vel aliquid* a) proprie aa) universe Matth. [VI, 13.] XXV, 15. ἔδωκε — ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν. Marc. V, 30. Luc. I. 17. VI, 19. VIII, 46. X, 19. XXIV, 49. Act. III, 12. VI, 5. X. 38. 1 Cor. II, 4. VI, 14. — XV, 43. ἐγείρεται, sc. σῶμα, ἐν δυνάμει i. e. ἐν δυνάμει ὂν = δυνατόν, *validum*, *kräftig* [cf. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Herm.* ad Vig. p. 858. *Schäfer* ad Longin. p. 404 sq.] 2 Cor. IV, 7. — 2 Tim. I, 7. πνεῦμα δυνάμεως i. e. *Spiritus*,

qui vires i. e. *fortitudinem, fiduciam suppeditat* opp. πνεῦμα δειλίας. — Hebr. I, 3. τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως = τοῦ δυνατοῦ. Cf. de genit. subst. loco adiect. positi supra ad ἁγιωσύνη adnotata, quibus add. *Ewald* p. 572. Hebr. II, 4. — VII, 16. κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου i. e. *per vim, quae in ipso est, perpetuo vivendi.* XI, 11. 2 Petr. I, 3. 16. II, 11. — Apoc. I, 16. ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ i. e. *wenn sie ihre volle ganze Kraft entwickelt* od. *zeigt.* III, 8. (Diod. Sic. IV, 45 et 46. Lucian. D. D. VII, 5. Xen. Oec. VII, 14. Mem. III, 5. 16.) — κατὰ δύναμιν, *pro viribus* 2 Cor. VIII, 3. (Aelian. V. H. I, 31. Diod. Sic. XIV, 81. Xen. Mem. I, 7. 4.) — ὑπὲρ δύναμιν, *ultra vires* 2 Cor. I, 8. VIII, 3. (Dem. 292, 25.) — ἐν δυνάμει, adverb. *potenter, kräftig, mächtig* Rom. I, 4. Col. I, 29. 2 Thess. I, 11. — iunct. c. ἐξουσία Luc. IV, 36. De ἐν adverbiasc. cf. *Viger.* p. 603 sq. *Fischer* ad Well. Vol III. P. II. p. 142. *Winer* p. 166 sq. *Matthiae* l. l. — dativus: δυνάμει et ἐν πάσῃ δυνάμει ita adduntur vocabulis eiusdem signif. ut intendant Eph. III. 16. Col. I. 11. cf. *Gesen.* p. 778. *Ewald* p. 590. *Fischer* l. l. Vol. III. P. I. p. 427. *Matthiae* §. 408. p. 743 — 745. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. II. p. 303 sq. — dat. δυνάμει adverb. *kräftig, nachdrücklich, cum vi* Act. IV, 33. — cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 221 sq. *Matthiae* §. 400. p. 731. — ἡ δύναμις τοῦ πνεύματος ἁγίου, *vires a Spir. div. suppeditatae* Luc. IV, 14. Act. I, 8. Rom. XV, 13. 19. cf. *Winer* p. 76 sq. *Matthiae* §. 367. p. 681. — iunct. c. δόξα, ἄγγελοι circumscribit pompam et maiestatem, qua circumdatus Jesus Messias ad regnum suum inaugurandum olim redibit Matth. XXIV, 30. Marc. XIII, 26. Luc. XXI, 27. — 2 Thess. I, 7. μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ i. e. *stipatus angelis, potentiae suae ministris.* — adde Marc. IX, 1. — in doxologiis iungitur c. δόξα, τιμή, ἰσχύς, σοφία, πλοῦτος Apoc. IV, 11. V, 12. VII, 12. quorum locorum sensus est: ut summa est in te benignitas, sapientia, *potentia,* ita, qui summis laudibus celebreris, dignus es. — Alii conferentes hebr. עֹז explicant: *laus, gloria.* Vid. *Gesen.* sub עֹז. —

bb) opp. τῷ λόγῳ [i. e. expositioni, professioni religionis christ. quae ore tantum fit et verbis constat] ita, ut sit: *expositio, professio rel. chr. factis sese exserens, kräftiges Handeln* 1 Cor. IV, 19. 20. 1 Thess. I. 5. —

cc) intendit vim substantivi casu secundo sequentis Hebr. XI, 34. ἔσβεσαν δύναμιν πυρός. (Diod. Sic. XVII, 103. ὁ — σίδηρος κεχρισμένος ἦν φαρμάκου θανασίμου δυνάμει. ibid. κατεσκεύαστο δὲ ἡ τοῦ φαρμάκου δύναμις.) —

dd) i. q. *vis et natura rei,* de qua agitur α) universe, ut γνῶναι τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, *intelligere vim et naturam resurrectionis Christi* = *intelligere, quid et quantum reditus Jesu in vitam valeat ad hominum animos erigendos et in virtutis studio adiuvandos.* (ita ἡ τῆς ἡδονῆς δύνα-

μις Plato Phileb. §. 96. et ad h. l. *Stallbaum*; Xen. Oecon. IX, 1. τῆς οἰκίας ἡ δύναμις.) — ββ) ubi opp. τῇ μορφώσει i. e. speciei, formae, Schein, ut ἡ δύναμις τῆς εὐσεβείας i. e. *pietas ipsa*, = *pietas vera et factis expressa*, *die wahre, rechte, durch Gesinnung u. That sich kundgebende Frömmigkeit.* —

cc) ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ vel δύναμις θεοῦ; *potentia Dei* i. e. α) *summa, quae est in Deo potentia* αα) propr. Matth. XXII, 29. Marc. XII, 24. Luc. I, 35. — V, 17. δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς, [cf. *Gesen.* p. 786. fin. *Ewald* p. 621.] *vis div. in eo erat* [i. e. wollte, war im Begriff, vel: war darauf gerichtet], *ut sanaret eos*, vel e confusione duarum locutionum: δύναμις κυρίου, ἡ εἰς τὸ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενεῖς δοθεῖσα, ἦν ἐν τῷ ἰᾶσθαι αὐτούς. — Rom. I. 20. IX, 17. 1 Cor. VI, 14. 2 Cor. XIII, 4. Eph. I, 19. III, 7. 20. 2 Tim. I, 8. 1 Petr. I, 5. Apoc. XI, 17. — iunct. c. δόξα pertinet ad describendam maiestatem div. *Grösse, Herrlichkeit Gottes* Apoc. XV, 8. — ββ) abstracto posito pro concr. καθῆσθαι ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως i. e. τοῦ δυνατοῦ i. e. τοῦ κατ' ἐξοχὴν δυνατοῦ = potentissimi = τοῦ θεοῦ Matth. XXVI, 64. Marc. XIV, 62. (ita ἐξουσία pro: ἐν ἐξουσίᾳ ὤν Dionys. Hal. Ant. VIII, 44. 1609.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 469. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 790. — additur τοῦ θεοῦ Luc. XXII, 69. — γγ) metonym. *res vel persona, in qua conspicitur potentia divina* Act. VIII, 10. Rom. I, 16. 1 Cor. I, 18. v. 24. q. l. χριστός pro: χριστὸς ὁ ἐσταυρωμένος = ὁ λόγος περὶ τοῦ χριστοῦ τοῦ ἐσταυρωμένου. — β) *vis* vel *vires a Deo suppeditatae* 1 Cor. II, 5. 2 Cor. VI, 7. XII, 9. —

ff) δύναμις σημείων καὶ τεράτων, *vires ad miracula patranda necessariae* α) plene Rom. XV, 19. — β) absolute αα) propr. Matth. XIV, 2. Marc. VI, 14. — ββ) metonym. pro: ὁ ἔχων δύναμιν, *miraculorum patrandorum vi instructus, Wunderthäter* 1 Cor. XII. 28. 29. (simili metonymia res viribus certis instructa nativis, ut famis pellendae [ἡ ἄλιμος δύναμις Plut. VII sapient. conviv. XIV. Moral. I. p. 366. ed. *Tauchn.*] δύναμις appellatur, et, ut φάρμακον, ita δύναμις de medicamentis i. e. de rebus ungendi, tingendi, medendi, necandi vim habentibus dicitur Diod. Sic. I 97. IV, 51. XVII. 103. XIX, 33. Plut. de sanit. tuend. c. 20. Mor. I. p. 312. ed. *Tauchn.* Hippocrat. p. 24. cf. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 640. 907.) —

b) metonym. *potenter factum, Krafthat, factum, ad quod patrandum opus erat τῇ δυνάμει* aa) absolute Matth. XIII, 54. Luc. XIX, 37. 1 Cor. XII, 10. — Ita גְּבוּרָה Deut. III, 24. Ps. CVI, 2. — c. verbis ποιεῖν, γίνεσθαι, ἐνεργεῖν Matth. XIII, 58. VII, 22. Marc. VI, 5. IX, 39. Act. II, 22. XIX. 11. — Matth. XI, 20. 21. 23. Marc. VI, 2. Luc. X, 13. Act. VIII, 13. — Gal. III, 5. — bb) iungitur c. voce σημεῖον, τέρας 2 Cor. XII, 12. 2 Thess. II, 9.

2) *auctoritas, potestas*, qua pollet aliquis a) propr. Apoc.

XII, 10. ἄρτι ἐγένετο — ἡ δύναμις — τοῦ θεοῦ ἡμῶν, *nunc contigit potestas Deo nostro = nunc publice declaratum est, summam habere Deum nostrum potestatem.* XIII, 2. XVII, 13. XIX, 1. — iunct. c. ἐξουσία Luc. IX, 1. (Xen. Mem. I, 2. 24. Hier. I, 27. de rep. Laced. VIII, 3. XV, 8.) — iunct. c. ὄνομα, i. e. *ius, Vollmacht* Act. IV, 7. 1 Cor. V, 4. — b) metonym. α) pro ὁ ἐν δυνάμει ὤν, *potens.* Ita iunct. c. ἀρχαί, ἐξουσίαι Rom. VIII, 38. 1 Cor. XV, 24. Eph. I, 20. 1 Petr. III, 22. (ita ἐξουσία Dionys. Hal. Ant. VIII, 44. 1609.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 469. — β) pro: *causa potestatis,* quam exercet aliquid in aliquem 1 Cor. XV. 56. ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. — c) metaph. *valor, Geltung* [ut νομίσματος Plut. vit. Lycurg. c. 9.] τῆς φωνῆς i. e. *significatus, Bedeutung, Sinn* 1 Cor. XIV, 11. (Dionys. Hal. Ant. I, 68. Dio Cass. LV, 3.) —

3) *opes, divitiae* [Xen. Oec. IX, 15. Cyr. VIII, 4. 34.] a) proprie Apoc. XVIII, 3. οἱ ἔμποροι — ἐπλούτησαν vel: *ex opibus, luxuriei suae inservientibus,* vel *luxuriose ab illa consumtis, divites facti sunt mercatores terrae.* — b) metaph. pro: *bona, gaudia, felicitas* Hebr. VI, 5. — — Ad rem h. l. verbis significantam cf. supra sub ἀπαρχή et ἀῤῥαβών adnotata.

4) *copiae, exercitus, Heeresmacht* [propr. Palaeph. f. 38. Diod. Sic. I, 73. IV, 68. Aelian. V. H. VI, 12. Plut. apopth. Mor. II. p. 26. ed. *Tauchn.* Dem. 130, 3. Xen. Ages. I, 16.] τοῦ οὐρανοῦ, *copiae coelestes,* ex hebr. *sidera* Matth. XXIV, 29. Marc. XIII. 25 Luc. XXI, 26. Ita LXX et צְבָא הַשָּׁמַיִם 2 Regg. XVII, 6. Jes. XXXIV, 4 et ad h. l. *Gesen.* Jer. VIII, 2. Dan. VIII, 10. — De causa et origine huius significationis cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub צָבָא.

Δυναμόω, ῶ, f. ώσω, *corroboro, viribus augeo.* Semel in N. T. Col I, 11. LXX pro עָזַז et גָּבַר Ps. LXIX, 29. Cohel. X, 20. Dan. IX, 27. (Synes. de provid. p. 100. B.)

Δυνάστης, ου, ὁ, 1) *princeps* Luc. I, 52. 1 Tim. VI, 15. LXX pro רֹזֵן Prov. XXXI, 4. (Xen. Cyr. IV, 5. 40.) — 2) *potentia insignis, dynasta* Act. VIII, 27. LXX pro גָּדוֹל Levit. XIX, 15. Siracid. XVI, 11. (Xen. Anab. I, 2. 20.)

Δυνατέω, ῶ, 1) *potens sum, potentem me praesto* 2 Cor. XIII, 3. — 2) *possum,* sq. inf. aor. in Codd. Rom. XIV, 4. Saepius in N. T. non legitur.

Δυνατός, ή, όν, 1) *valens* a) de rebus, ut armis: *validus, stark* 2 Cor. X, 4. ὅπλα — δυνατὰ τῷ θεῷ i. e. *Deo iudice.* De qua dat. vi cf. *Matthiae* §. 388, a. p. 710 *Erf.* ad Soph. Antig. v. 895. Oed. R. v. 615. *Gesen.* Lehrg. p. 820. (σῶμα δυνατὸν πρός τι Xen. Oec. VII, 23.) — b) de personis aa) *potens, vi praeditus, mächtig* α) universe αα) propr. [Polyb. I, 54. 8. Xen. Hier. VIII, 4. Cyr. II, 3. 6.] ὁ δυνατός, *potens ille, er, der Mächtige,* [*Matthiae* §. 264, not. p. 546. *Ewald* p. 625.] ita de Deo Luc. I, 49. — Ita גִּבּוֹר Ps. XXIV, 4. Jer. XXXII,

18. 19. — ββ) *qui firma excellit persuasione* Rom. XV, 1. — β) δυνατός εἰμι *aa) validus sum, ich bin stark* 2 Cor. XII, 10. trop. XIII. 9. — ββ) *possum, valeo* א) sq. inf. praes. T 1. I, 9. Hebr. XI, 19. (Xen. Anab. VII, 4. 24.) — ב) sq. infinit. aoristi Luc. XIV, 31. Act. XI, 17. ad q. l. vid. *Winer* Gram. p. 191. — Rom. IV, 21. XI, 23. XIV, 4. 2 Cor. IX, 8. 2 Tim. I. 12. Jacob. III, 2. — De δυνατός sq. inf. cf. *Matthiae* §. 533. p. 1042. *Buttm.* §. 127, 3. *Winer* p. 134. — bb) *auctoritate pollens* Act. XXV, 5. q. l. alii: *de causa et ad agendum instructus*, 1 Cor. I. 26. et e lect. vulg. Apoc. VI, 15. (Jos. de b. iud. I, 1. 1. II, 16. 2. Diod. Sic. XIV, 113. Polyb. IX, 23. 4. Xen. Cyr. V, 4. 1. Thuc. I, 89.) — cc) *peritus rei, excellens aliqua re*, sq. ἐν τινι, *stark, ausgezeichnet in einer Sache* i. e. wenn man mit *einer Sache beschäftigt ist* Luc. XXIV, 19. Act. VII. 22. XVIII, 24. (Sirac. XLVII, 5. LXX Ps. XXIV, 8. ἡ ἐν λόγοις δύναμις Dioscorid. — δυνατὸς λόγῳ Diod. Sic. XIII, 101.) —

2) neutr. δυνατόν et δυνατά, *quod fieri potest, möglich* a) εἰ δυνατόν, εἰ δυνατόν ἐστι Matth. XXIV, 24. Marc. XIII, 22. Rom. XII, 18. Gal. IV, 15. — Matth. XXVI, 39. Marc. XIV, 35. (Polyb. I, 49. 12. Xen. Vectig. IV. 18. Xen. Mem. III, 7. 9.) — b) addito dat. personae Act. XX, 16. (Lucian. D. D. XXIV, 4. Xen. Mem. I, 1. 12.) — c) sq. παρά τινι *apud aliquem* i. e. *iudice aliquo* cf. *Matthiae* §. 388, a. p. 710. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 266. *Herm.* ad Vig. p. 643. *Reisig.* ad Soph. Oed. Col. Enarrat. ad v. 148. *Brodaeus* ad Eurip. Bacch. 399 ed. *Elmsl.* *Seidler* ad Eurip. Electr. v. 1010. *Voigtländer* ad Lucian. D. Mort. p. 221.] Matth. XIX, 26. — d) τὸ δυνατόν, substant. pro: ἡ δύναμις Rom. IX, 22. cf. *Matthiae* §. 269 p. 555. *Buttm.* §. 115, 2. *Winer* p. 91. — Saepius non legitur in N. T.

Δύνω, δῦμι, δύω, (ineo Hom. Iliad. XXII 99.) *subeo, occido*, de sole occidente. Bis in N. T. Marc. I, 32. Luc. IV, 40. LXX ita pro בוא Gen. XXVIII, 11. (Aelian. V. H. IV, 1. Xen. Anab. II, 2. 3.)

Δύο, *duo, duae, duo*, et οἱ, αἱ, τὰ δύο, *die zwei, die zween*. Quemadmodum in N. T. nonnisi forma attica δύο legitur [cf. *Matthiae* §. 138. p. 262 ed. II. *Buttm.* §. 64, 2. gram. max. §. 70, 2. not. 8. Vol. I. p. 282. *Dawes* miscell. crit. p. 347. *Valcken.* ad Eur. Phoen. p. 263. ed. Lips. *Markland* ad Eurip. Iphig. Aul. v. 1247. p. 79 sq. ed. Lips. *Porson*, ad Eurip. Orest. v. 1550. ed. *Schäfer*. *Erfurdt* ad Soph. Antig. v. 55. ed. *Herm.* coll. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 3. 10.] eaque semper iungitur c. plurali; ita legitur

a) *nominativus* aa) copulatus c. nomine pluralis substantivi, vel adiect. vel partic. α) absque articulo positi, ut δύο δαιμονιζόμενοι Matth. VIII, 28. δύο τυφλοί IX, 27. XX, 30. — XXVI, 60. XXVII, 38. Luc. VII, 41. IX, 13. 30. XVIII, 10. XXII, 38. XXIII, 32. XXIV, 4. Act. I, 10. Gal. IV, 24. Apoc. IX, 12. XII,

14. — β) articulum habentis praefixum, οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου Act. XX, 21. — Joh. I, 37. Apoc. XI, 4 bis. v. 10. — bb) cum genit. partitivo vel ἐκ, partitive posito, Matth. XVIII, 19. Luc. XXIV, 13. Joh. I, 35. XXI, 2. — cc) absolute vel absque nomine Matth. XIX, 6. XXIV, 40. 41. Marc. X, 8. — δύο ἢ τρεῖς, *duo vel tres* = *aliquot* Matth. XVIII, 20 et 1 Cor. XIV, 29. (Xen. Anab. IV, 7. 5) — dd) praefixum habens articulum, ita ut nomen e contextu eruendum sit: ἔσονται οἱ δύο [sc. ἄνθρωπος καὶ γυνή] εἰς σάρκα μίαν Matth. XIX, 5. Marc. X, 8. 1 Cor. VI, 16. Eph. V, 31. — Joh. XX, 4. Apoc. XIX, 20. (Xen. Anab. V, 4. 11.) —

b) *genitivus* δύο [ita Lucian. D. Mort. IV, 1. Xen. Mem. II, 5. 2. Anab. VII, 6. 1. Damoxen. ap. Athen. III. p. 102. A. cf. de δύο indeclinabili interdum *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Voigtländer* ad Lucian. D. Mort. p. 180.] aa) copulatus c. genit. nominis α) absque articulo positi, ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων Matth. XVIII, 16 et 2 Cor. XIII. 6. — Luc. XII, 6. Joh. VIII, 17. Act. XII, 6. 1 Tim. V, 19. — β) praefixum habentis artic. Matth. XX, 24. περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Joh. I, 41. —

c) *dativus* δυσί aa) iunctus c. dat. nominis subst. vel participii α) absque artic. positi Matth. VI, 24. Marc. XVI, 12. Luc. XVI, 13. Act. XXI, 33. Hebr. X, 28. — β) praefixum habentis artic. Matth. XXII, 40. Apoc. XI, 3. — bb) absolute Luc. XII, 52. (Eadem dativi forma, a Graecis melioris aevi aliena, legitur apud Plut. vit. Marcell. c. 29. Marci Crass. c. 19. Demetr. c. 40. Polyb. IV, 32 5. Jos. bell. iud. II, 8. 7. et quos habet *Lobeck* ad Phryn. p. 210 sq. cf. *Lobeck* l. l. *Fischer* ad Weller. Vol. II. p. 160 sq. *Winer* p. 34. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l.

d) *accusativus* δύο aa) iunctus c. accus. nominis vel subst. vel adiect. vel participii α) absque artic. positi, εἶδε δύο ἀδελφούς Matth. VI. 18. 21. — X, 10. 29. XIV, 17. XVIII, 8 bis. v. 9. XXI, 1. 28. XXV, 1. 5. 22 bis. XXVI, 2. Marc. VI, 9. 38. IX, 47. XII, 42. XIV, 1. XV, 27. Luc. II, 24. III, 11. V, 2. X, 35. XV, 11. XXI, 2. Joh. IV, 40. VI, 9. XI, 6. XIX, 18. XX, 12. Act. VII, 29. XIX, 10. 34. Gal. IV, 22. Apoc. XI, 2. XIII, 5. 11. — β) articulum habentis, ut τοὺς δύο ἰχθύας i. e. *pisces duos ante memoratos* Matth. XIV, 19. Marc. VI, 41. Luc. IX, 16. — Matth. XXV, 22. XXVI, 37. Marc. IX, 48. 45. Luc. IX, 82. Joh. IV, 43. — bb) copulatus c. genitivo nominis partitivo α) universe Matth. XI, 2. XVIII, 19. Marc. XI, 1. XIV, 13. Luc. XIX, 29. Act. X, 7. XIX, 22. (Xen. Mem. II, 1. 1.) — β) addito τίς: δύο τινές i. e. *circiter duo* Luc. VII, 19. Act. XXIII, 23 — cf. *Winer* p. 70. *Matthiae* §. 487. p. 911. Greg. Corinth. p. 7. 8. 854. ed. *Schäfer*. *Passow* II. p. 868. — cc) absolute i. e. absque nomine, eruendo e contextu Matth. V, 41. ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο sc. μίλια. De accus., ubi quaeritur *quo usque?* cf. *Matthiae* §. 425. p. 785. — XVIII, 16. δύο sc. μάρτυρας, Act. I, 23. σχίζεσθαι

εἰς δύο, *diffindi in duas partes* Matth. XXVII, 51. et Marc. XV, 38. — Vide infra sub εἰς no. I. 2. B. c. bb. et Lamb. Bos. de ellips. p. 287. 683. — dd) praefixum habet artic. et abest nomen e contextu cognoscendum Matth. XXV, 17. ὁ τὰ δύο [sc. τάλαντα] λαβών. Eph. II, 15. ἵνα τοὺς δύο [sc. τοὺς πότε ὄντας μακρὰν καὶ τοὺς ἐγγὺς ὄντας = *paganos et Judaeos*] κτίσῃ — εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. Alii τοὺς δύο explicant: *dissidentes* [ita δύο ποιεῖν τὴν πόλιν, *den Staat entzweien* Aristot. v. *Passow* I. p. 379.] — ee) praecedunt accusativum ἀνά vel κατά distribuentes: ἀνὰ δύο, κατὰ δύο, *bini* Luc. IX, 3. X, 1. Joh. II, 6. — 1 Cor. XIV, 27. Vide ἀνά et κατά. — ff) ex hebr. duplicatur sic, ut distribuat, δύο δύο *bini*, acc. *binos* Marc. VI, 7. Ita LXX et שְׁנַיִם שְׁנַיִם Gen. VI, 19. 20. cf. *Gesen*. p. 703. 3. *Ewald* p. 638. *Winer* p. 100 sq. — Saepius non extat in N. T.

Δυς, syllaba inseparabilis, in compositione *difficultatem*, *contrarium*, *perniciosum* indicans, cuius loco nos: *un*, *miss*, opponitur τῷ εὖ.

Δυςβάστακτος, ου, ὁ, ἡ, (ex δύς aegre et βαστάζω fero) *vix ferendus*. Bis in N. T. Matth. XXIII, 4. Luc. XI, 46. LXX pro כָּבֵד Prov. XXVII, 3.

Δυςεντερία, ας, ἡ, (a δύς et ἔντερον intestinum) *dysenteria*, *tormina intestinorum*. Extat tantum Act. XXVIII, 8. (Polyb. XXXII, 15. 14.)

Δυςερμήνευτος, ου, ὁ, ἡ, (ex δύς et ἑρμηνεύω interpretor) *difficilis explicatu et intellectu*. Semel in N. T. Hebr. V, 11. (Diod. Sic. II, 52. Artemid. III, 66.)

Δύςκολος, ου, ὁ, ἡ, (a δύς et κόλον cibus, pp. morosus circa cibum) *difficilis*. Legitur tantum Marc. X, 24. πῶς δύςκολόν ἐστι. (Diod. Sic. I, 84. Xen. Oec. XV, 10.)

Δυςκόλως, adv. *difficulter* (v. δύςκολος). Ter in N. T. Matth. XIX, 23. Marc. X, 23. Luc. XVIII, 24.

Δυσμή, ῆς, ἡ, plur. δυσμαί, αἱ, (a δῦμι vel δύω q. v.) *occasus*, de occasu solis Matth. VIII, 11. XXIV, 27. Luc. XII, 54. XIII, 29. Apoc. XXI, 13. LXX pro מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ Jos. I, 4. (Polyb. II, 14. 4. Xen. Anab. VII, 3. 34.) Saepius non legitur in N. T.

Δυςνόητος, ου, ὁ, ἡ, (a δύς aegre et νοητός) *difficilis intellectu*. Legitur tantum 2 Petr. III, 16. (Diog. Laert. IX, 13.)

Δυςφημέω, ῶ, f. ήσω, (verbis male ominatis utor) *convicior*. Ita Codd. in uno N. T. loco 1 Cor. IV, 13. (1 Macc. VII, 41. Sophocl. Electr. v. 1182.)

Δυςφημία, ας, ἡ, (verba mali ominis Plut. T. II. p. 341. *Reisk*.) *convicium*, *probrum*. Extat tantum 2 Cor. VI, 8. (Dionys. Halic. Ant. VI, 48.)

Δύω, v. δύνω.

Δώδεκα, οἱ, αἱ, τά, *duodecim* Matth. IX, 20. X, 1. Apoc. XXI, 21. οἱ δώδεκα appellantur in N. T. κατ᾽ ἐξοχήν *duodecim Jesu Apostoli* Matth. XXVI, 14. 20. al.

Δωδέκατος, η, ον, *duodecimus*. Semel in N. T. Apoc. XXI, 20.

Δωδεκάφυλον, ου, τό, (ex δώδεκα et φυλή tribus) *duodecim tribus*, de populo israelitico constante XII tribubus. Semel in N. T. Act. XXVI, 7.

Δῶμα, τος, τό, (a δέμω, exstruo; aedes Hom. Od. IV, 2.) *tectum*, *Dach* Matth. X, 27 et Luc. XII, 3. ἐπὶ δωμάτων κηρύσσειν, *in tectis* vel *solariis praedicare*, trop. pro: *publice praedicare*. Matth. XXIV, 17. Marc. XIII, 15. Luc. V, 19. XVII, 31. Erant autem tecta apud Palaestinenses plana, in quae adscendebant aërem non modo serenum naribus capturi, sed meditaturi etiam et preces facturi Act. X, 9. LXX pro גג Deut. XXII, 8. Jes. XV, 3. (deminut. δωμάτιον Jos. B. Jud. II, 21. 5.)

Δωρεά, ᾶς, ἡ, 1) *donum*, *beneficium* Joh. IV, 10. Act. VIII, 20. XI, 17. Rom. V, 15. 17. 2 Cor. IX, 15. Eph. III, 7. Hebr. VI, 4. — ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος ἁγίου i. e. *beneficium, quod est in donatione Spiritus div.* Act. II, 38. X, 45. (Polyb. XXIII, 3. 4. Xen. Hier. XI, 12. δωρεά et χάρις iunguntur Jos. Ant. V, 1. 16. Diod. Sic. III, 72.) — 2) ex adiunct. *benignitas* Eph. IV, 7.

Δωρεάν, accusat. subst. δωρεά, adverbiascens 1) *gratis*, *gratuito* Matth. X, 8. Rom. III, 24. 2 Cor. XI 7. 2 Thess. III, 8. Apoc. XXI, 6. XXII, 17. Ita חִנָּם Job. XXII. 6 (Polyb. XVIII, 17. 7.) — 2) ex hebr. *immerito* Joh. XV, 25. Ita LXX pro חִנָּם Ps. XXXIV, 19. — 3) ex hebr. *frustra*, *sine fructu*, *temere* Gal. II, 21. Ita חִנָּם et LXX μάτην Ez. XIV, 23.

Δωρέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, verb. depon. perf. pass. δεδώρημαι *donavi* [cf. *Winer* p. 112. *Buttm.* §. 123, 4. *Matthiae* §. 495. p. 929. coll. p. 931.] *dono*, *largior*, sq. accus. Marc. XV, 45. 2 Petr. I, 3. 4. Saepius non legitur in N. T. (Herodian. I, 6. 2. Dionys. Hal. Ant. III, 61. Xen. Cyr. II, 1. 17.) LXX pro זָבַד Gen. XXX, 20. נָתַן Esth. VIII, 1.

Δώρημα, τος, τό, *donum*, *beneficium*. Bis in N. T. Rom. V, 16. Jac. I, 17. (Xen. de re equestr. VIII, 4.)

Δῶρον, ου, τό, *donum*, *munus*, *Gabe*, *Geschenk*, dicitur nunc de dono quocunque Matth. II, 1. Eph. II, 8. Apoc. XI, 10. (Plut. apophth. Mor. II. p. 25. ed. *Tauchn.* Xen. Hier. VII, 8.) — Luc. XXI, 4. ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ, *sie haben eingelegt zu den Gaben Gottes* per synecdoch. *in aerarium divinum*, nunc de iis, quae Deo offerebantur Matth. V, 23. 24. VIII, 4. XV, 5. et Marc. VII, 11. δῶρον sc. ἐστί i. e. Deo sacratum est; XXIII, 18. 19. Hebr. V, 1. VIII, 3. 4. IX, 9. XI, 4.

E.

"Εα, particula exclamationis: *vah, heu, ah!* Marc. I, 24. Luc. IV, 34. respondens hebr. הָהּ Judd. VI, 22. הֶאָח. (Arrian. diss. epict. II, 24. III, 20. Aristoph. Plut. v. 825.)

Ἐάν, coniunct. *si, wenn* [contract. ἄν et ἤν]. A) nude posita legitur, AA) proprie

I) permutatur in N. T. cum εἰ, ita, ut indicet, sumere me, fieri aliquid, sed, utrum fieri possit vel futurum sit, nec ne, nihil curare et construitur *c. indicativo.* Ita semel 1 Joh. V, 15. ἐὰν οἴδαμεν, ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν, ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα. (Aelian. V. H. IV, 24. ἐὰν ταῖς ἀλλήλων ὀργαῖς ἐξίστασθε. Herodot. I, 206. II, 13.) Ita non nisi apud Graecos recentissimos legi, docent *Herm.* ad Vig. p. 822. *Passow* I. p. 394 coll. *Winer* p. 126. *Matthiae* §. 525, d. p. 1021 sq.

II) Ut apud Graecos, ita etiam in N. T. ea ratione adhibetur, ut indicet, sumere me, fieri et posse fieri aliquid, sed, utrum vere futurum sit, nescire me et experientia cognoscendum esse; refertur igitur ad rem futuram i. e. quae qualis sit, experientia docere debet. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 822. 834 sq. *Buttm.* §. 126, 9. 2. *Matthiae* §. 528, 1. p. 1013. *Passow* I. p. 394. *Winer* p. 126. Construitur in talibus, ut apud Graecos *cum coniunctivo.*

1) *c. coniunct. praesentis* a) *apodosi habente indicat. futuri* aa) universe α) plene Matth. VI, 22. ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται. v. 23. XVII, 20. Marc. XIV, 31. ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. Cf. de οὐ μή in asseveratione et negatione fortiori *Buttm.* §. 126, 4. §. 135, not. 6. *Matthiae* §. 609. p. 1231. §. 517. p. 987 sq. *Winer* p. 179. — Luc. X, 6. Act. V, 38. Joh. VII, 17. XII, 26. XIII, 35. XIV, 23. 1 Joh. III, 20. Vide de h. l. *Lücke* Vol. III. p. 178 sqq. — Rom. II, 26. IX, 27. 1 Cor. XVI, 4. Gal. V, 2. Hebr. XIII, 23. (Aelian. V. H. IV, 16. Theophr. Char. VI vel VII, 1. Lucian. D. D. V, 7. Plut. apophth. Mor. II. p. 14. ed. *Tauchn.* Xen. Anab. V, 8. 24. Plato Apol. Socr. §. 18. ed. *Fischer.*) — β) minus plene i. e. abest verbum apodoseos e protasi supplendum Joh. VI, 62. ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ πρότερον, sc. πόσῳ μᾶλλον τοῦτο σκανδαλίσει ὑμᾶς. Act. XXVI, 5. ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν, sc. μαρτυρήσουσι. 1 Cor. IV, 15. ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀ λ λ' ο ὐ π ο λ λ ο ὺ ς π α τ έ ρ α ς = παιδαγωγοὺς μὲν ἔξετε [vel ἔχοιτ' ἄν], ἀλλ' οὐ πατέρας. Cf. *Matthiae* §. 524, 4. p. 1018. — 1 Cor. VII, 36. εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος = εἰ δέ τις νομίζει, ὅτι, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, ἀσχημονήσει ἐπὶ τ. π. αὐτοῦ. — — bb) *loco futuri ponitur c. coniunct. aoristi praeced.* ο ὐ μ ή *in negatione fortiori* Act. XIII, 41. ἔργον, ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. Cf. *Matthiae* §. 517, p. 987. *Buttm.*

I, 1. — — cc) *mitigat futurum vim imperativi* Luc. XIX, 31. καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ — οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ. De quo futuri usu cf. *Winer* p. 130. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 252. *Matthiae* §. 498. p. 992. *Viger*. p. 198 sqq. et 740. —

b) *apodosi habente imperativum* cf. *Matthiae* §. 523, 1. p. 1013. aa) *praesentis* Joh. VII, 37. ἐάν τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με καὶ πινέτω. XII, 26. Rom. XII, 20. XIII, 4. Gal. I, 8. Col. III, 13. (Epictet. Enchirid. c. 43.) — bb) aoristi Matth. X, 13. Marc. IX, 43. 45. 47. Joh. XIV, 15. (Epictet. Enchirid. c. 33.) — Cf. quae habent de discrimine imperat. praesentis et aoristi *Herm.* ad Vig. p. 748. 773. *Matthiae* §. 501. p. 948. *Buttm.* §. 124. 5. —

c) *apodosi habente indicat. praesentis* aa) expressa legitur apodosis per interrogationem, in quibus cogitando adde: εἰπέ μοι, εἴπετέ μοι, ut Luc. VI, 33. καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστιν; v. 34. Joh. XXI, 22. 1 Cor. VI, 4. Jac. V, 14. 15. 16. (Plut. apophth. Mor. II. p. 21. ed. *Tauchn.*) — bb) universe α) plene Joh. VIII, 16. καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν. v. 54. IX, 31. XI, 9. 10. XIII, 17. XV, 14. XXI, 25. 1 Joh. I, 7. 9. 10. II, 3. 15. 29. III, 21. IV, 12. V, 14. Rom. II, 25. 1 Cor. IX, 16. XII, 15. 16. XIII, 1. 2. XIV, 14. XVI, 7. 1 Thess. III, 8. 1 Tim. I, 8. 2 Tim. II, 5. (Lucian. Dial. Mort. VI, 6. Plato Apol. Socr. c. 21. ed. *Fischer.*) — De verbis Matth. VIII, 2. Marc. I, 40 et Luc. V, 12. ἐὰν δὲ θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι vid. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 305 sq. — β) minus plene i. e. verbum apodoseos e praecedd. supplendum est 1 Tim. III, 15. ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς = ἐὰν δὲ βραδύνω, ταῦτά σοι γράφω, ἵνα εἰδῇς. (Theophr. Char. VIII vel X, 2. καὶ ἂν τι πωλῇ, τοσούτου ἀποδόσθαι, ὥςτε = τοιοῦτός ἐστιν, οἷος τοσούτου ἀποδόσθαι, ὥςτε.) — — d) *apodosi habente indicat. aoristi*, ad rem cito transeuntem vel brevi absolutam pertinentis, 1 Cor. VI, 11. νυνὶ δὲ — ἢ ἅρπαξ. —

e) *apodosi habente indicat. perfecti*, significationem praesentis simul includentis Joh. XX, 21. ἄν τινι κρατῆτε [sc. τὰς ἁμαρτίας], κεκράτηνται i. e. *dem sind und bleiben sie behalten.* Cf. de perfecti significatione quatenus accedat ad praesentis significationem *Winer* p. 116. *Buttm.* §. 100, 2. gram. max. Vol. II. §. 113. p 56. *Matthiae* §. 500. p. 946. §. 497. p. 936. *Viger*. p. 212. 748.

2) *c. coniunct. praesentis et aoristi* a) *apodosi habente indicat. futuri* 1 Cor. XIV, 23. Matth. XXI, 21. — b) *apod. habente imperativum aor. et praes.* Matth. V, 23. (Xen. Anab. VII, 1. 25.) — c) *apod. hab. indic. praesentis* aa) plene 1 Cor. XIV, 24. 1 Joh. I, 6. — bb) abest in apodosi ἐστί Jac. II, 15.

3) *c. coniunct. aoristi* [cui, si, quae habet conditio, sunt

temporis praeteriti, respondet Lat. futurum exactum cf. *Buttm.* §. 126, 12. *Matthiae* §. 501. p. 953. §. 521. p. 1006.] *apodosi habente* a) *indic. futuri* aa) universe α) plene Matth. IV, 9. ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προςκυνήσῃς μοι. VI, 14. VII, 9. cf. de h. l. anacolutho *Fritzsche* Coniectan. p. 34 sqq. — v. 10. IX, 21. XVIII, 19. XXI, 24. 25. coll. Marc. XI, 31 et Luc. XX, 5. Matth. XXIV, 48 coll. Luc. XII, 45. — Matth. XXVIII, 14. Marc. VIII, 3. Luc. IV, 7. XI, 12. XVI, 30. 31. XIX, 40. XX, 6. Joh. V, 43. VIII, 36. 55. X, 9. XI, 40. 48. XIV, 14. XV, 7. 10. XVI, 7. 1 Joh. II, 24. 3 Joh. v. 10. Apoc. III, 20. XXII, 18. 19. Rom. VII, 2. X, 9. 1 Cor. IV, 19. 2 Cor. XII, 6. XIII, 2. 1 Tim. II, 15. 2 Tim. II, 21. (Aelian. V. H. II, 36. Epictet. Ench. c. 1 et 12. Theophr. Char. XIX vel XVII, 2. Plut. apophth. Mor. II. p. 4. ed. *Tauchn.* Lucian. D. D. V, 3. Xen. Anab. III, 4. 4.) — β) minus plene i. e. abest apodosis Marc. XI, 32. ἐὰν εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων sc. quid futurum sit, ipsi intelligetis. Esse haec cogitatione addenda, ipse Marcus auctor est, explicationis ergo addens: ἐφοβοῦντο τὸν λαόν. Cf. tamen Lamb. Bos. de ellips. p. 806 ed. *Schaefer* et *Kuinoel* ad h. l. — Rom. XI, 22. ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι = γενήσεται δέ σοι ἡ τοῦ θεοῦ χρηστότης, ἐὰν ἐπιμείνῃς αὐτῇ. XV, 24. (Aelian. V. H. I, 34. Lucian. Dial. Mort. III, 2.) — bb) *enunciatur apodosis per interrogationem* Matth. V, 13 et Luc. XIV, 34. — Marc. VIII, 36. IX, 50. Joh. III, 12. 1 Cor. VIII, 10. XIV, 6. 8. 16. 1 Petr. III, 13. (Aelian. V. H. III, 32.) — — cc) ita, *ut mitiget futurum vim imperativi* Matth. XXI, 3. XXII, 24. Luc. XVII, 4. 1 Joh. V, 16. — — — b) *habet apodosis imperativ.* aa) praesentis α) plene Matth. XVIII, 17. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥςπερ ὁ ἐθνικός. Marc. XIII, 21. 1 Cor. X, 28. XIV, 30. XVI, 10. Gal. VI, 1. Jac. V, 19. (Epictet. Enchirid. c. 7.) — β) minus plene i. e. abest apodosis, ut βλέπετε vel ὁρᾶτε 2 Cor. IX, 4. — bb) aoristi α) universe Matth. XVIII, 15. ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, ἔλεγξον αὐτόν. v. 17. Marc. XI, 3. Luc. XVII, 3. Col. IV, 10. — β) in prohibitione enuntiatur per μή c. coniunct. aor. Matth. XXIV, 23. Hebr. III, 7. 15 et IV, 7. (Epictet. Enchir. c. 7.) — — cc) aor. et praes. 1 Cor. VII, 11. — — c) habet apodosis οὐ μή c. coniunct. aor. in negatione fortiori Joh. VIII, 51. 52. (Xen. Hier. XI, 15.) cf. *Matthiae* §. 517. p. 987. §. 609. p. 1231. *Buttm.* §. 126, 4. §. 135. not. 6. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. p. 186 sq. Philoct. p. 69 sq. ad *Elmsley* Eurip. Med. p. 390 ed. Lips. *Winer* p. 179. — — — d) *habet apodosis indic. praesentis*, pertinentis ad actionem aut rem vel per se vel per ea, quae sequuntur eam, durantem vel saepius repetitam [cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Matthiae* §. 501. p. 948. *Buttm.* §. 124.] aa) universe α) plene Matth. XVIII, 13. ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτὸ — χαίρει ἐπ' αὐτῷ. XXI, 26. Marc. III, 24. 25. X, 12. Luc. XII, 38. Joh. VIII, 31.

XII, 24. 47. XIII, 20. XIX, 12. XX, 23. ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ubi Codd. nonnulli ἀφέωνται. Vid. *Griesb.* ad h. l. 1 Joh. I, 8. II, 1. IV, 20. Rom. VII, 3. 1 Cor. VII, 8. 39. 40. VIII, 8. XIII, 3. 2 Cor. V, 1. (Aelian. V. H. I, 8. II, 40. Ceb. Tab. c. 3. Lucian. Dial. Mort. X, 1. Xen. Hier. I, 8. 28.) — β) minus plene i. e. abest apodosis, facile e contextu eruenda Marc. VII, 11. ἐὰν εἴπῃ — ὠφεληθῇς scil. *non est, quod attendas praeceptum div.* vel *non est, quod metuas poenam illam.* Cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 510. — bb) enuntiatur per interrogationem Matth. V, 46. 47. XVI, 26. XVIII, 12. Luc. XV, 8. — — e) *habet apod. indic. aoristi* Matth. XVIII, 15. 1 Cor. VII, 28. Jac. II, 2 — 4. — — f) *habet apod. indicat. perfecti* aa) sic, ut ad praesentis significationem accedat cf. *Viger.* p. 211. 748. *Buttm.* §. 100. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 65 sq. *Matthiae* §. 500. p. 945 sq. §. 497. p. 936. *Winer* p. 116. — Rom. VII, 2. ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, κατήργηται [= ἐλευθέρα ἐστὶ] ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός i. e. *a lege, qua obligata est viro.* De qua genit. vi cf. *Winer* p. 76 sq. *Matthiae* §. 367. p. 681 sq. — et Codd. Joh. XXI, 23. ἐάν — ἀφέωνται αὐτοῖς i. e. *sie sind und bleiben ihnen vergeben.* — bb) ita, ut, praeterquam quod perfectum passiv. significationem habeat mediam [cf. *Winer* p. 112. *Viger.* p. 216. 748. *Buttm.* §. 123, 4. *Matthiae* §. 493. p. 926. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 62.] perfectum referatur ad rem futuram [cf. *Winer* p. 117. *Viger.* p. 214. *Matthiae* §. 506. p. 960 sq. *Poppo* ad Thuc. p. 156. coll. *Ewald* §. 277, 3. p. 525. §. 359. p. 662. *Gesen.* p. 764.] Rom. XIV, 23. ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, διακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως sc. ἔφαγε i. e. *semetipsum condemnavit* = *sollte Jemand, obschon zweifelhaft, dennoch essen, der würde sich* [in dem Momente, wo er isset] *schon selbst sein Urtheil gesprochen haben* i. e. *der würde und müsste sich selbst verurtheilen.* — — — g) *habet apodosis* ἵνα, ὅπως c. coniunctivo, ubi vel, quid agendum sit alicui vel quomodo tractandus sit aliquis, praecipitur, ita ut vel ante ἵνα cogitatione addatur verbum imperandi, vel imperandi notio quaerenda sit in verbo praecedente, ut in γράφω = scribendo impero, legem scribo; utuntur nostrates in talibus: *sollen.* Cf. de ἵνα post verba imperandi Graecis serioribus usitato *Herm.* ad Vig. p. 852. *Schäfer* ad Dem. pro coron. p. 278, 8. coll. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 840. *Winer* p. 431. *Gieseler* in *Rosenm.* Rep. II. p. 145. — Marc. XII, 29. μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. De h. l. ὅτι ἐάν vid. infra sub ὅτι ἐάν. Luc. XX, 28. μωϋσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, ἔχων γυναῖκα καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ

αὐτοῦ. Pro ἵνα λάβῃ, quae habent Marcus et Lucas, futuro ἐπιγαμβρεύσει utitur Matth. XXII, 24. — Joh. IX, 22. συνετέθειντο [signif. media v. *Winer* p. 112. *Buttm.* §. 123, 4. *Matthiae* §. 493. p. 926.] οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα, ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται i. e. *die Juden hatten sich* [zu dem Edicte] *vereinigt: wenn Jemand ihn Messias nennet, so befehlen wir, dass ein Solcher in den Bann gethan werde.* XI, 57. δεδώκεισαν — ἐντολὴν, ἵνα, ἐάν τις γνῷ, ποῦ ἐστι, μηνύσῃ i. e. *legem dederant: si quis resciverit, ubinam versetur, ut indicet, imperamus.* Act. IX, 2. ᾐτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς — ὅπως, ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας — δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλὴμ i. e. *dari sibi petiit litteras huius argumenti: si quos hac via incedentes* [i. e. hanc de rebus div. statuendi rationem sequentes] *deprehenderit, vinctos — Hierosolymam deducat imperamus.* (Ita verbo imperandi latente in proxime praecedd. Arrian. diss. epict. IV, 11. ἄπελθε καὶ χοίρῳ διαλέγου, ἵν' ἐν βορβόρῳ μὴ κυλίηται. Leon Philos. Anth. gr. I. 1. p. 3. εἰπὲ κασιγνήτῃ κρατεροὺς ἵνα θῆρας ἐγείρῃ.) — — Habet denique h) apodosis *coniunct. aoristi*, adhortationi inservientem Jac. IV, 15. ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Vid. de h. l. *Bornem.* in *Seebode* biblioth. crit. 1825. no. 3. p. 384 sqq. et quae habet *Fritzsche*, cum codd. quibusdam legens si non καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν, certe καὶ ζήσωμεν καὶ ποιήσομεν in *Winer* et *Engelhardt* neu. krit. Journ. für theol. Litterat. Vol. V. P. I. p. 5 sqq. — De persona prima coniunct. in adhortationibus vid. *Matthiae* §. 516. p. 983. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Viger. p. 906. —

BB) ponitur pro ὅταν, *quando, cum, ubi*, in quibus construitur c. coniunct. aor. apodosi habente futurum Joh. XII, 32. κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. XIV, 3. καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι [cf. de significatione praesentis quatenus accedat ad significat. futuri *Matthiae* §. 504, 3. p. 957. *Winer* p. 115. *Viger* p. 211. *Poppo* ad Thuc. I. p. 153.] καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν. 1 Joh. III, 2. — Ita LXX et hebr. אם Jes. XXIV, 13. Prov. III, 24. et Latinorum *si* Virgil. Aen. V, 65 coll. IV, 119. Horat. Epist. I, 7. 10. cf. *Glassii* Philol. sacr. p. 521. et *Heyne* ad Virgil. Aen. V, 65.

CC) ex librariorum errore post pronom. et adverbia relativa et temporis ἐάν legitur, ubi ponenda erat particula potentialis ἄν. Quos locos omnes consignatos vid. supra sub ἄν p. 57. 58. Cf. *Herm.* ad Viger. p. 835.

B) iuncta legitur haec coniunctio c. aliis particulis, e quibus praeter καὶ ἐάν *et si, und wenn*, καὶ ἐὰν μὲν — ἐὰν δὲ μή *et si — si vero non*, ἐὰν δέ *si vero*, ἐάν — ἐὰν δέ *si — si vero*, ἐὰν γάρ *si enim, nam si*, ἐὰν οὖν *si igitur*, nihil difficultatis habentes, notandae sunt formulae:

ὅτι ἐάν 1) *quod si* i. e. a) *dass wenn*, in quibus ὅτι pendet a verbo praecedente, ἐάν contra ad conditionem pertinet, sq. coniunct. Gal. V, 2. 1 Joh. V, 14. — b) *weil wenn*, 2 Thess. II, 3. — 2) ὅτι recitationi inservit verborum alius in oratione recta Marc. XII, 19. Act. XV, 1.
ὡς ἐάν, in comparatione: *ut si, wie wenn*, sq. coniunctivo praesentis in re diutius durante vel saepius repetita, aoristi in re breviter absoluta [cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Matthiae* §. 501. p. 948. *Buttm.* §. 129, 5. *Winer* p. 131.] Marc. IV, 26. οὕτως — ὡς ἐὰν ἄνθρωπος *βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται* [res saepius repetitae] — καὶ ὁ σπόρος *βλαστάνῃ καὶ μικύνηται* [res diutius durans], ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. (Isocrat. Panathen. ἡγησάμην οὐχ οὕτως ἔσεσθαι δεινὸν — ὡς ἐὰν — παραλείπω τι — εἰπεῖν.) Ita ὡς ὅταν Luc. XI, 36. et LXX ὃν τρόπον ἐάν pro כאשׁ Jes. XXIV, 13. Vide de ὡς ὅταν *Passow* II. p. 303.
ἐὰν δὲ καί, *si vero etiam*, sq. coniunct. Matth. XVIII, 17. 1 Cor. VII, 11. 28. 2 Tim. II, 5.
ἐὰν καί, *si etiam*, c. coniunct. Gal. VI, 1. (Xen. Hier. I, 9.)
ἐὰν μή, *nisi* i. e. a) *wenn nicht, si non, c. coniunct.* aa) *praes.* ubi apodosis habet α) *futurum* Luc. XIII, 3. 5. — β) *imperat.* Matth. X, 13. 1 Cor. XIV, 28. — γ) *indicat. praes.* αα) plene Act. XV, 1. 1 Cor. IX, 6. Jac. II, 17. Joh. III, 2. — ββ) minus plene Gal. II, 16. οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος, ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ = ἐὰν μὴ διὰ πίστεως ἰησοῦ χριστοῦ δικαιῶται ἄνθρωπος, οὐ δικαιοῦται, οὐδὲ ἐξ ἔργων νόμου. — — bb) c. coniunct. *aoristi*, apodosi habente α) *indicat futuri* αα) universe א) plene Matth. VI, 15. XVIII, 35. Joh. VIII, 24. Apoc. III, 3. Rom. XI, 31. 1 Cor. XIV, 11. — ב) minus plene i. e. abest apodosis 2 Thess. II, 3. ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ — θεός, ubi ex v. 2. repete: οὐκ ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου = λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν μὴ ἔλθῃ — οὐκ ἐνέστηκεν ἡ ἡ. τ. κ. Apoc. II, 5. q. l. quae iam enuntiata erant verbis εἰ δὲ μή, denuo repetuntur verbis ἐὰν μὴ μετανοήσῃς, hac mente: *si postea mentem non mutaveris*. cf. *Fritzsche* Coniect. p. 25. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 143. — ββ) enuntiatur apodosis per interrogationem Rom. X, 15. 1 Cor. XIV, 6. 7. 9. — β) *imperativum* Matth. XVIII, 10. — γ) *indicat. praesentis* αα) universe Marc. III, 27. VII, 3. 4. Joh. III, 3. 5. VI, 44. 53. XII, 44. XIII, 8. XV, 4. Apoc. II, 21. 22. Act. XXVII, 31. 1 Cor. VIII, 8. — ββ) exponitur apodosi per interrogat. Joh. VII, 51. Act. VIII, 31. — δ) *indicat. aoristi* Joh. XV, 6. ἐὰν μή τις μείνῃ ἐν ἐμοὶ

ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα i. e. pro eiecto est. Cf. de hac aor. vi *Winer* p. 119. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Matthiae* §. 506, 2. p. 960. — ε) habet apod. οὐ μὴ c. coni. *aoristi* in negatione fortiori Matth. V, 20. XVIII, 3. Joh. IV, 48. XX, 25. — — b) ubi Lat. *ut non, quin* Matth. XXVI, 42. Marc. X, 30.

ἐάνπερ, *si modo, si quidem, wenn anders*, sq. coniunct. aoristi, apodosi habente a) praesens Hebr. III, 6. 14. — b) futurum Hebr. VI, 3. (Plut. vit. Lycurg. c. 3. Xen. Cyr. IV, 6. 8. Plat. Apol. Socr. c. 12.)

ἐάν τε a) sq. ἐάν τε *sive — sive*, c. coniunct. praes. apodosi habente praesens. Ita quater Rom. XIV, 8. (Xen. Mem. II, 4. 6. Cyr. III, 3. 17.) — b) sequente καί *sive — sive* 2 Cor. X, 8. ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι — οὐ αἰσχυνθήσομαι = ἐάν τε τοῦτο [scil. ὅτι καὶ ἡμεῖς χριστοῦ v. 7.] καυχήσωμαι — ἐάν τε γὰρ περισσότερόν τι καυχήσωμαι — οὐκ αἰσχυνθήσομαι, i. e. *sive hoc, quod et nos Christi simus legati, gloriatus fuero, sive plura* [*nescio enim vel fieri enim potuit*] *gloriatus fuero — pudore non suffundar.* Cf. de ἐάν τε — καί posito pro: ἐάν τε — ἐάν τε *Matthiae* §. 617. 5. p. 1254. *Passow* I. p. 394. (Sophocl. Ant. v. 327. ἐὰν δέ τοι ληφθῇ καὶ μή.) et de καυχᾶσθαί τι *Matthiae* §. 424, p. 782. — Saepius ἐάν non legitur in N. T.

Ἑαυτοῦ, ῆς, οῦ, contr. αὑτοῦ, ῆς, οῦ et plur. ἑαυτῶν, τοῖς, ταῖς, τοῖς, τούς, τάς, τά pronom. reflexivum tertiae personae: *sui ipsius.* Legitur in N. T. 1) proprie i. e. de tertia persona tum singularis, tum pluralis Matth. VIII, 22. XII, 6. XVI, 7. XXIII, 12. XXVII, 42. Luc. IX, 25. Joh. V, 18. al. (Polyb. I, 79. 2. Xen. Mem. I, 2. 61.) cf. *Buttmann* §. 69, 2. p. 145. *Matthiae* §. 148. p. 276. — 2) refertur, ut apud Graecos, ad alias etiam personas a) *ad primam plur.* pro: ἡμῶν αὐτῶν Rom. VIII, 23. 1 Cor. XI, 31. 2 Cor. I, 9. X, 12. 14. 1 Joh. I, 8. al. (Polyb. II, 37. 2. Aelian. V. H. I, 32. Plato Phaed. c. 25. ed. *Fisch.* Thuc. I, 82.) cf. *Buttmann* §. 114. not. 5. *Matthiae* §. 489. II. p. 920. *Fischer* ad Weller. T. II. p. 239. sq. — b) *ad secundam* tum *singularis* pro: σεαυτοῦ, σεαυτῆς Matth. XXIII, 37. Luc. XIII, 34. Joh. XVIII, 34. Rom. XIII, 9. al. (Aelian. V. H. I, 21. Aeschyl. Agamemn. v. 1308.) tum *pluralis* pro ὑμῶν αὐτῶν Matth. III, 9. XXIII, 31. XXV, 19. XXVI, 11. Marc. IX, 35. 50. Act. XIII, 46. 1 Cor. IX, 19. al. (Polyb. XVIII, 6. 4.) cf. *Buttmann*, *Matthiae*, *Fischer* l. l. — 3) permutatur cum ἀλλήλων, ita ut πρὸς ἑαυτούς sit i. q. ἕτερος πρὸς ἕτερον Marc. X, 26. XI, 31. Joh. XII, 19. Rom. I, 24. 27. Eph. IV, 32. Col. III, 13. 16. 1 Thess. V, 13. Jud. v. 20. (Xen. Mem. III, 5. 2 et 16. Thuc. III, 81.) cf. *Matthiae*

§. 489. III. p. 920. *Fischer* ad Weller. T. II. p. 241. — 4) Formulae cum pron. reflex. ἑαυτοῦ compositae: a) ἀφ' ἑαυτοῦ ·. ἀπό I. 4. b. — b) δι' ἑαυτοῦ *per se* i. e. natura sua Rom. XIV, 14. — c) ἐν ἑαυτῷ α) λέγειν vel εἰπεῖν ut λέγειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ex hebr. *secum cogitare* Matth. III, 9. IX 3. 21. — β) ἔχειν ἐν ἑαυτῷ αα) *in se habere, in sich haben in sich selbst den Grund zu etwas haben* Joh. V, 26. VI, 53. — ββ) i. q. ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἔχειν *in animo habere* Marc. IX, 50. Joh. V, 42. 1 Joh. V, 10. — γ) ἔχειν συζήτησιν ἐν αὐτοῖς, *disputare inter se* Act. XXVIII, 29. — δ) ἐπιγινώσκειν ἐν ἑαυτῷ *an sich merken, sentire* Marc. V, 30. — ε) εἰδέναι ἐν ἑαυτῷ i. q. ἐν φρενί *mente intelligere* Joh. VI 61. — ζ) ἐμβριμᾶσθαι ἐν ἑαυτῷ i. e. ἐν θύμῳ vel κατὰ θύμον *animo indignari* Joh. XI, 38. — η) διαπορεῖν ἐν ἑαυτῷ i. q. ἐν φρενί *secum* vel *animo dubitare* Act. X, 3. — θ) δοξάζειν ἐν ἑαυτῷ *per se, sua opera illustrem reddere aliquem* Joh. XIII, 32. v. δοξάζειν — ι) κτίζειν δύο εἰς ἕνα ἐν ἑαυτῷ *semetipso interveniente facere, ut duo in unum coalescant* Eph. II, 15. — κ) γίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ *ad se redire* Act. XII, 11. (Polyb. I, 49. 8. Xen. Anab. I, 5. 17.) — λ) ἔρχεσθαι ἐν ἑαυτῷ *ad meliorem mentem redire* Luc. XV, 17. (Diod. Sic. XIII, 95. Arrian. diss. epict. III, 1.) — d) ἐξ ἑαυτοῦ i. q. ἀφ' ἑαυτοῦ *per nosmet ipsos, nostris viribus* 2 Cor. III, 5. — e) καθ' ἑαυτόν *seorsim, solus* Act. XXVIII, 16. Jac. II, 17. (Polyb. I, 24. 1. Xen. Mem. III, 5. 4.) — f) παρ' ἑαυτῷ *apud se*, i. e. *in domo sua* 1 Cor. XVI, 2. (Xen. Mem. II, 13. 3.) — g) πρὸς ἑαυτόν α) *ad se* i. e. *in domum suam* Luc. XXIV, 12. Joh. XX, 10. (Polyb. V, 93. 1.) LXX ita pro לְנַרְכּוֹ Num. XXIV. 25. — β) *secum* Marc. X, 26. XI, 31. XII, 7. XVI, 3. Luc. XVIII, 11. XX, 5. 14. (Aristaenet. Ep. I, 6.)

Ἐάω, ῶ, f. ἐάσω, a. 1. εἴασα, impf. εἴων [cf. *Buttm.* §. 77, 2. gr. max. Vol. I. §. 84. p. 327. *Matthiae* §. 167. p. 303 ed. II.] 1) *sino, lassen*, i. e. *permitto, patior fieri* a) propr. aa) sq. inf. Matth. XXIV, 43. οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι. (Plut. apophth. Mor. II. p. 85 ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. I, 4. 26.) — bb) sq. infinit. c. accus. personae vel rei α) plene Luc. IV, 41. οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν. Act. XIV, 16. XXVII, 32. XXVIII, 4. 1 Cor. X, 13 et e lect. vulg. Apoc. II, 20. (Lucian. Dial. Mort. X, 6. XVIII, 7. Xen. Cyr. I, 4. 9.) — β) minus plene i. e. αα) abest infinit. e contextu supplendus Act. XVI, 7. οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα ἰησοῦ sc. πορεύεσθαι. XIX, 30. — ββ) absolute Act. XXVII, 40. εἴων εἰς τὴν θάλασσαν scil. vel πεσεῖν τὰς ἀγκύρας, vel ἰέναι τὸ πλοῖον. (cf. Diod. Sic. V, 33. ἐλάσματα γὰρ σιδήρου καταχρύπτουσιν εἰς τὴν γῆν καὶ ταῦτα ἐῶσι sc. μένειν vel κεῖσθαι.) — Luc. XXII, 51. ἐᾶτε ἕως τούτου i. e. *sinite vos facere usque hoc* (Lucian. Dial. Mort. IX, 1. ἐᾶ *lass das! lass gut seyn!*)

vel: *desistite* sc. ab iniuria ulciscenda. — bb) pro: *curo ut*, sq. acc. c. infinit. Act. XXIII, 32.

2) *intactum sino, missum facio, Jemanden gut seyn lassen, Jemanden laufen lassen*, sq. acc. pers. Act. V, 38. (Hom. Iliad. XXIV, 684. sensu forensi: nulla actione vexare aliquem Dem. 983, 7. τὶ Aelian. V. H. II, 38. Xen. Symp. VI, 8.) Saepius non extat in N. T.

Ἑβδομήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *septuaginta* Act. VII, 14. XXIII, 23. οἱ ἑβδομήκοντα illi discipuli Jesu septuaginta, quos praeter Apostolos sibi delegerat Jesus ad opus suum peragendum Luc. X, 1. 17.

Ἑβδομήκοντα ἕξ, *septuaginta sex* Act. XXVII, 37.

Ἑβδομηκοντάκις, *septuagies* Matth. XVIII, 22.

Ἕβδομος, η, ον, *septimus* Joh. IV, 52. Hebr. IV, 4. Jud. v. 14. Apoc. VIII, 1. X, 7. XI, 15. XVI, 17. XXI, 20.

Ἑβέρ, ὁ, *Heber, Eber*, hebr. עֵבֶר nom. pr. viri hebr. Luc. III, 35.

Ἑβραϊκός, ή, όν, *hebraicus* Luc. XXIII, 38.

Ἑβραῖος, αία, αῖον vel ἑβραῖος, ου, ὁ, *Hebraeus* i. e. *ex familia* τοῦ עִבְרִי i. e. viri *oriundus* e regione trans Euphratem sita in Palaestinam transgressi; cognomen Abrahami Gen. XIV, 13. et nomen ethnographicum populi israelitici, quo ad exilii usque tempora ab aliis populis distingueretur. In N. T. dicuntur ἑβραῖοι 1) *Judaei, qui in Palaestina degentes lingua patria* i. e. *aramaea vel syrochaldaica uterentur*, opponuntur illis ἑλληνισταῖ i. e. Judaei graece loquentes et inter gentiles viventes Act. VI, 1. — 2) *Judaei* vel *Israelitae universi, tum natione tum religione* 2 Cor. XI, 22. Phil. III, 5. Saepius non extat in N. T.

Ἑβραΐς, ΐδος, ἡ, *hebraea*, διάλεκτος i. e. dialectus hebraica, dicitur ita dialectus syrochaldaica vel aramaea, Christi aetate Judaeis usitata. Ter in N. T. Act. XXI, 40. XXII, 2. XXVI, 14.

Ἑβραϊστί, adv. *hebraice*, i. e. si Jesu aetatem spectaveris, *syrochaldaice* Joh. V, 2. XIX, 13. 17. 20. Apoc. IX, 11. XVI, 16. Saepius non legitur in N. T. — De adverbiis exeuntibus in ιστί cf. *Buttm.* §. 104, c. *Matthiae* §. 257. p. 500 ed. II.

Ἐγγίζω, f. ίσω et fut. attic. ἐγγιῶ [Jac. IV, 8.], de quo vid. supra sub ἀφορίζω (ab ἐγγύς, prope; active: admoveo aliquid ad aliquid Polyb. VIII, 6. 7.) *appropinquo, propius accedo*, perf. ἤγγικα *appropinquavi* = *adsum* cf. *Winer* p. 116. *Buttm.* §. 100, 2. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 56. *Matthiae* §. 505. p. 959. *Viger.* p. 212. 748. — a) de personis aa) proprie α) absolute Luc. XII, 33. XVIII, 40. XXIV, 15. Act. XXI, 33. XXIII, 15. — Matth. XXVI, 46. Marc. XIV, 42. — β) sq. dativo hominis vel loci, ad quem accedit aliquis Luc. XV, 1. XXII, 47. (LXX Genes. XXVII, 26 et πρός τινα Cebet. Tab. c. 35.) —

Luc. VII, 12. XV, 25. Act. IX, 3. X, 9. XXII, 6. (LXX Exod. XXXII, 19. Ita πελάζεσθαί τινι Hom. Iliad. XII, 112. Xen. Anab. IV, 2. 3. προςπελάζεσθαί τινι Hom. Od. XI, 383. Diod. Sic. XV, 42.) cf. *Matthiae* §. 339. p. 648. §. 386, 6. p. 708. — γ) sq. εἰς c. acc. loci Matth. XXI, 1. ἤγγισεν εἰς ἱεροσόλυμα. Marc. XI, 1. Luc. XVIII, 35. XIX, 29. XXIV, 28. — δ) sq. μέχρι τινός, ut Phil. II, 30. μέχρι θανάτου [= ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου LXX Ps. CVII, 18.] ἤγγισε i. e. *morti proximus fuit.* LXX ἐγγίζειν εἰς θάνατον pro: קָרַב לָמוּת Job. XXXIII, 22. — — bb) trop. a) ἐγγύζω τῷ θεῷ *ad Deum accedo*, nunc = *pia mente Deum veneror* [Matth. XV, 8. e lect. vulg.] Jac. IV, 8. nunc = *fiducia in Deum plenus* λαβεῖν ἔλεον καὶ χάριν εὑρεῖν *nullus dubito* Hebr. VII, 19. coll. V, 16. Ita LXX et קָרַב Jes. XXIX, 13. — β) θεὸς ἐγγίζει τινί pro: *Deus auxilio adest alicui, beneficiis ornat vel adiuvat aliquem* Jac. IV, 8. Ita LXX et קָרַב Deut. IV, 7. —

b) de rebus: *insto, immineo* aa) absolute Luc. XXI, 28. XXII, 1. Act. VII, 17. Hebr. X, 25. — Matth. III, 2. IV, 17. X, 7. Marc. I, 15. Luc. X, 11. — Matth. XXI, 34. XXVI, 45. Luc. XXI, 20. Rom. XIII, 12. 1 Petr. IV, 7. Jac. V, 8. — Luc. XXI, 8. ὁ καιρὸς sc. τῆς παρουσίας τοῦ χριστοῦ, ἤγγικε. — bb) sq. ἐπί τινα i. e. *pervenio ad aliquem* Luc. X, 9. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐγγράφω, f. ψω, *inscribo* (pp. 1 Macc. XIII, 40. Xen. Cyr. VIII, 2. 17. si lect. san.) trop. *alte infigo* 2 Cor. III, 2. 3.

Ἔγγυος, ου, ὁ, ἡ, *sponsor*, κρείττονος διαθήκης *melioris foederis*, de religionis praestantioris auctore Hebr. VII, 22. v. διαθήκη (propr. Polyb. V, 27. 1. Xen. Vectig. IV, 20. Siracid. XXIX, 15. 16.)

Ἐγγύς, adv. *prope*, dicitur a) de loco, aa) proprie α) absolute Joh. XIX, 42. — β) sq. genit. cf. *Buttm.* §. 133, 2. *Matthiae* §. 339. p. 648. Luc. XIX, 11. Joh. III, 23. VI, 19. 23. XI, 18. 54. XIX, 20. Act. I, 12. Hebr. VI, 8. (Xen. Mem. IV, 2. 1.) — γ) sq. dativ. Act. IX, 38. XXVII, 8. Ita apud LXX Ps. XXXIV, 18. (Hom. Iliad. XI, 340. Diod. Sic. I, 41.) cf. *Matthiae* §. 386, 6. p. 708. — bb) οἱ ἐγγύς [qui prope sunt, *vicini* Xen. Cyr. I, 5. 2. Anab. II, 2. 16.] metaph. pro: *qui propius absunt a vero Deo, qui adducti sunt ad veri Dei cultum* Eph. II, 17. coll. v. 13. — bb) de rebus, quae *in promtu* sunt, sq. genit. Rom. X, 8. Ita קָרוֹב Deut. XXX, 4. nunc *de auxilio, quod adest* Phil. IV, 5. Ita קָרוֹב Ps. CXLV, 18. — b) de tempore aa) absolute Matth. XXIV, 32. XXVI, 18. Marc. XIII, 28. Luc. XXI, 30. 31.: ἐγγύς ἐστι ἡ βασιλ. τ. θ. i. e. *prope adest tempus, quo inaugurabitur regnum div.* — Joh. II, 13. VI, 4. VII, 2. — Phil. IV, 5. Apoc. I, 3. XXII, 10. (Hom. Iliad. XXII, 453. sq. dat. Xen. Cyr. II, 3. 2.) — bb) addito: ἐπὶ θύραις, *iuxta fores* Matth. XXIV, 33. Marc. XIII, 29. — cc) sq. genit. Hebr. VIII, 13.

(Hom. Od. X, 86.) — Apud Graecos seriores maxime dici de tempore, observavit *Passow* I. p. 397.

Ἐγγύτερον, adv. (pp. neutr. comparat. ἐγγύτερος) *propius* Rom. XIII, 11. (Xen. Mem. II, 3. 19.)

Ἐγείρω, f. γερῶ, a. 1. ἤγειρα, a. 1. m. ἠγειράμην, perf. pass. ἐγήγερμαι, a. 1. p. ἠγέρθην, f. 1. p. ἐγερθήσομαι 1) *excito, ich wecke, ich wecke auf* a) proprie i. e. aa) de dormientibus: *expergefacio*, med. ἐγείρομαι, a. 1. p. signif. med. *expergefio, assurgo, ich stehe vom Schlafe auf* aa) universe et absolute Matth II, 13. 14. 20. 21. VIII, 26. IX, 25. XXV, 7. — ἐγείρεσθε Matth. XXVI, 46. Marc. XIV, 42. Joh. XIV, 31. — Marc. IV, 27. Luc. VIII, 24. 54. XI, 8. XIII, 25. Act. XII, 7. — LXX pro יָקַץ Gen. XLI, 5. (Xen. Oecon. V, 4. Plut. vit. Pomp. c. 36.) — tropice: *e sopore tarditatis et secordiae excito* [ita de civitate Dem. 439, 1.] relate ad sentiendi, iudicandi, agendi rationem, quam sequi debes: *ad novam* [= *meliorem*] *mentem revoco*, med. *ad novam* vel *meliorem mentem redeo, aus der sittlichen Unthätigkeit zu neuer, geistiger, sittlicher Thätigkeit erwecken* Rom. XIII, 11. ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. Eph. V, 14. — bb) *e mortis somno excito, vom Todesschlafe erwecken* Matth. XXVII, 52. πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Uti enim apud omnes antiquitatis populos mors somno comparabatur [Hom. Iliad. XIV, 231. ὕπνος κασίγνητος θανάτοιο. Aelian. V. H. II, 35. Xen. Cyr. VIII, 7. 21. — Virg. Aen. VI, 278. consanguineus leti sopor] ita etiam apud Hebraeos, qui mortui essent, dormire dicebantur cf. Job. III, 13. XIV, 12. Ps. XIII, 4. Dan. XII, 2. — hinc **ἐγείρω**, *in vitam revoco*, med. *in vitam redeo*, ita in formulis α) **νεκροὺς ἐγείρειν** αα) plene Matth. X, 8. XI, 5. Luc. VII, 22. XX, 37. Joh. V, 21. Act. XXVI, 8. 1 Cor. XV, 15. 16. 29. 32. 35. 52. 2 Cor. I, 9. — LXX et hebr. הֵקִיץ Jes. XXVI, 19. — ββ) absolute Matth. XII, 42. Luc. XI, 31. 1 Cor. XV, 43 bis. 44. — LXX et hebr. הֵקִיץ 1 Regg. IV, 31. — β) **ἐγείρειν ἀπὸ νεκρῶν**, *ex orco* vel *in vitam revoco* αα) universe Matth. XIV, 2. — ββ) de Jesu in vitam revocato vel revocando Matth. XXVII, 64. XXVIII, 7. — γ) **ἐγείρειν ἐκ νεκρῶν** αα) universe Matth. VI, 16. Joh. XII, 1. 9. 2 Cor. IV, 14. Hebr. XI, 19. (Sirac. XLVIII, 5. ὁ ἐγείρας νεκρὸν ἐκ θανάτου.) — ββ) de Jesu in vitam redituro vel revocato αα) plene Joh. II, 22. XXI, 14. Act. III, 15. IV, 10. XIII. 30. Rom. IV, 24. VI, 4. 9. VII, 4. VIII, 11 bis. X, 9. 1 Cor. XV, 12. 20. Gal. I, 1. Eph. I, 20. Col. II, 12. 1 Thess. I, 10. — ββ) absolute Matth. XVI, 21. XVII, 23. XXVI, 32. — XXVII, 63. ἐγείρομαι *in vitam redeo*, de reditu in vitam certissime futuro cf. *Winer* p. 115. *Viger.* p. 211. *Poppo* ad Thuc. I. p. 153. *Matthiae* §. 504. 3. p. 957. — Matth. XXVIII, 6. Marc. XVI, 6. 14. Luc. IX, 22. XXIV, 34. Act. V 30. X, 40. XIII, 37. Rom. IV, 25. VIII, 34. 1 Cor. VI, 14. XV, 4. 13. 15 bis. 16. 17. 2 Cor. VI, 14. — — b) metaph. *excito* i. e.

irrito, *aufregen* [Hom. Iliad. V, 208.] med. ἐγείρομαι ἐπί τινα i. e. *insurgo contra aliquem* Matth. XXIV, 7. Marc. XIII, 8. Luc. XXI, 10. — Ita LXX et hebr. הָעִיר Jer. L, 9.

2) *excito* i. e. *erigo*, *ich richte auf* [ut ἀνίστημι q. v.] med. et a. 1. p. signif. med. *me erigo*, *surgo*, *ich richte mich auf*, *stehe auf* a) de personis aa) morbo decumbentibus α) universe αα) absolute Matth. VIII, 15. IX, 5. 6. 7. Marc. I, 31. II, 12. IX, 27. Joh. V, 8. Act. III, 7. — ἔγειρε pro med. ἔγειραι [praeter Act. III, 6. Eph. V, 14. Apoc. XI, 1.] Marc. II, 9. 11. III, 3. V, 41. Luc. V, 23. 24. VI, 8. ad quos ll. v. *Griesbach* et quae habet *Schulz* ad Marc. II, 9. ed. *Griesb.* Vol. I. p. 172. (ita ἔγειρε pro: ἐγείρου Eur. Iph. Aul. v. 624. Aristoph. Ran. v. 340.) cf. *Winer* p. 107. 111. *Viger.* p. 182. *Matthiae* §. 496, 5. p. 934. *Porson* ad Eur. Orest. v. 288. ed. *Schäfer*. *Markland* ad Eurip. Iph. Aul. v. 624. ed. Lips. *Passow* I. p. 397. — β) *reconvalescendi* notione inclusa: *reconvalescere iubeo*, *zum Aufstehen kommen lassen*, *aufkommen lassen* i. e. *genesen lassen* Jac. V, 15. (αὐτός τε ἐκ τῆς νούσου ἀνέστη Herodot. I, 22. ἀνέστη — ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας Dem. 1364, 25. ἀνέστη Hom. Iliad. XV, 287. Aesop. fab. 10.) — bb) de iacentibus α) universe αα) sq. acc. pers. Matth. XVII, 7. Act. X, 26. — ββ) sq. ἀπὸ τῆς γῆς Act. IX, 8. — ἔγειρε pro: ἐγείρου Act. III, 6. Apoc. XI, 1. — Ita LXX et הָקִים Ps. CXIII, 6. — Luc. VII, 14. ἐγέρθητι *surge* = *denuo vita donatus surge.* — β) de accumbente Joh. XIII, 4. ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου i. e. *coena finita.* — cc) de sedentibus Marc. X, 49. coll. v. 46. Joh. XI, 29. coll. v. 20. — dd) sq. verbo eundi et imperativo: ἐγείρεσθαι, ἐγερθῆναι, *sich aufmachen* Matth. IX, 19. Joh. XI, 29. — [Matth. II, 13. 14. 20. 21. Apoc. XI, 1.] Ita LXX et קוּם 1 Chron. XXII, 19. Ita ἀναστάς v. ἀνίστημι. — — b) de rebus aa) de aedificiis: *excito*, *erigo* i. e. *exstruo*, *aufführen*, *aufrichten*, ut ναόν Joh. II, 19. 20. — LXX ἀνίστημι et הָקִים Deut. XVI, 22. 1 Regg. XVI, 32. (ita ἐγείρειν Aelian. H. A. XI, 18. Herodian. III, 15. 6. VIII, 2. 12. Lucian. Pseudomant. §. 19. Anth. gr. IV. p. 193. ed. *Jac.* *excito turrem* Caes. B. G. V, 39. *sepulcrum* Cic. de legg. II, 27. *erigo turrem* Caes. B. C. I, 26.) Esse hunc verbi ἐγείρειν usum serioris aevi, docet *Passow* I. p. 397. — bb) de animalibus in puteum delapsis: *aus der Tiefe heraufbringen*, *educo*, *extraho* Matth. XII, 11. —

3) *excito* metaph. pro: *prodire facio*, *auftreten lassen*, ἐγήγερμαι, *iussus sum prodire* vel *prodii*, f. 1. p. ἐγερθήσομαι, *prodibo* [ita ἀναστῆναι de personis ad dicendum vel testandum prodeuntibus Dem. 40, 8. Xen. Anab. III, 2. 34. Vid. supr. sub ἀνίστημι] a) proprie aa) universe Matth. XI, 11. XXIV, 11. 24. Marc. XIII, 22. Luc. VII, 16. Joh. VII, 52. — bb) de Deo, quatenus, ut habeat aliquis sospitatorem, doctorem, monitorem, curat α) sq. acc. pers. et dat. commodi Luc. I, 69.

ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν = ἤγειρεν ἡμῖν [i. e. für uns, uns zum Besten] σωτῆρα ἰσχυρὸν καὶ δυνατόν. Ita LXX et הֵקִים Judd. II, 18. III, 9. 15. — β) sequente duplici accus. et addito dat. commodi Act. XIII, 23. ἤγειρε [*Griesb.* ἤγαγε] τῷ ἰσραὴλ σωτῆρα ἰησοῦν. (LXX Jer. XXX, 9.) — γ) sequitur. acc. obiecti, item εἰς c. accus. praedicati, loco accus. simplicis, et dativ. commodi Act. XIII, 22. ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν δαβὶδ εἰς βασιλέα = ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν δαβὶδ καὶ ἐποίησεν αὐτὸν εἰς βασιλέα. — De verbis הֵקִים, נָתַן, שׂוּם, שִׁית, ubi respondent Graecorum ποιεῖν vel τιθέναι τινά τι, *Jemanden zu etwas machen,* secum habentibus nunc duplicem accus. nunc accus. obiecti et ל pertinens ad praedicatum cf. *Ewald* p. 587. 603. *Gesen.* p. 813. 816. Vid. infra sub εἰς. — b) ex hebr. *nasci iubeo*, ἐγείρειν τέκνα τινί Matth. III, 9. Luc. III, 8. Vid. ἀνίστημι.

Ἔγερσις, εως, ἡ, (ab ἐγείρειν, τὸ surgere, surrectio LXX Ps. CXXXIX, 1. evigilatio Polyb. IX, 14. 4. in N. T.) *resurrectio e mortuis.* Semel legitur Matth. XXVII, 53. μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ i. e. Jesu in vitam restituto.

Ἐγκάθετος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐν et κάθημαι sedeo, pp. qui subsidit in loco aliquo aliis insidiaturus, ita LXX pro אֹרֵב Job. XXXI, 9. in N. T.) *subornatus ab aliis, ut decipiat vel exploret aliquem.* Semel in N. T. Luc. XX, 20. (Joseph. B. Jud. VI, 5. 2. Polyb. XIII, 5. 1. Dem. 1483, 1.)

Ἐγκαίνια, ίων, τά, (ab ἐν et καινός novus; apud LXX Esr. VI, 17. Neh. XII, 27. pro חֲנֻכָּה initiatio; in N. T.) *encaenium,* festum annuum octo dierum, mense Cislev, nostro Decembre, celebratum et institutum a Juda Maccabaeo in memoriam templi Hierosolymitani repurgati a sordibus Antiochi Epiphanis. Idem festum non, ut Paschatos, Pentecostes et tabernaculorum festa, solis Hierosolymis, sed ubique per totam regionem celebrari solitum a lucernis, per octo noctes accensis in domibus, φῶτα appellabatur cf. Joseph. Arch. XII, 7. 7. — Commemoratur in N. T. Joh. X, 22. coll. 1 Macc. IV, 52. 58. 59. 2 Macc. X, 6 — 8.

Ἐγκαινίζω, f. ίσω, (pp. renovo, ab ἐν et καινός; apud LXX pro חָנַךְ inauguravit, initiavit Deut. XXVI, 5. 1 Regg. VIII, 63. חִדֵּשׁ 1 Sam. XI, 14.) *instituo, sancio* Hebr. IX, 18. οὐδ' ἡ πρώτη sc. διαθήκη, χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. X, 20. ὁδὸν ἐγκαινίζω *viam modo aperio* vel: *primus viam aperio.*

Ἐγκαλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et καλέω, voco; appello aliquem de aliqua re, maxime de debito solvendo, mahnen cf. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 7. 33. Dem. 900, ult.) *accuso, anklagen* a) sq. dat. pers. Act. XIX, 38. (Isocr. Panathen. ὥςτε δικαίως ἐκείνοις μὲν ἅπαντες ἐγκαλέσαιμεν. Xen. Hier. V, 8. Anab. VII, 7. 44.) cf. *Matthiae* §. 370, not. 8. p. 684. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 382. — b) sq. dat. pers. et διά c. acc. rei Act. XXIII, 28. cf. *Matthiae* l. l. — c) sq. acc. pers. et genit. rei Act. XIX, 40. XXVI, 2. (Diod. Sic. XI, 83.) cf. *Matthiae* §.

369. p. 683. *Fischer* l. l. — d) sq. acc. pers. et περί c. gen. rei Act. XXIII, 29. XXVI, 7. (sq. ἐπί c. dat. rei Diod. Sic. IV, 55.) cf. *Matthiae* §. 370, not. 1. p. 684. — e) sq. κατά τινος, *ich trete als Kläger gegen Jemanden auf* Rom. VIII, 33.

Ἐγκαταλείπω, f. ψω, (ex ἐν et καταλείπω) 1) *relinquo aliquem in aliquo loco* Act. II, 27. οὐκ ἐγκαταλείψεις — εἰς ᾅδου per attract. οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου ἐν ᾅδου ἀπελθοῦσαν εἰς ᾅδου [sc. δῶμα]. LXX et עָזַב Ps. XVI, 10. (Dem. 1316, 25.) — 2) *derelinquo, desero aliquem in statu, quo est* [misero], *verlassen* sq. acc. pers. Matth. XXVII, 46. Marc. XV, 34. 2 Cor. IV, 9. 2 Tim. IV, 10. 16. Hebr. XIII, 5. (Sap. X, 13. Polyb. III, 40. 7. Plut. vit. Galb. c. 14. Xen. Cyr. VIII, 8. 4.) — sq. acc. rei: *negligo, sich zurückziehen von etwas* Hebr. X, 25. — 3) *relinquo, zurücklassen*, sq. acc. rei et dat. pers. [universe Herodian. I, 4. 18.] i. e. *superstitem relinquo aliquam rem alicui* Rom. IX, 29. Ita LXX et יָתַר Jes. I, 9. (Hesiod. ἔργ. v. 347.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐγκατοικέω, ῶ, f. ήσω, (ex ἐν et κατοικέω) *habito in loco*. Semel in N. T. 2 Petr. II, 8. ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς = ἐν μέσῳ αὐτῶν. (Eurip. Antiop. ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις, ap. Dion. Chrysost. orat. LXXIII. p. 635. B. C. cf. *Valcken.* diatribe p. 72. ed. Lips. et ad Eur. Hippol. v. 31. p. 127. ed. Lips.)

Ἐγκεντρίζω, f. ίσω (ab ἐγκεντρίς vel κέντρον stimulus; stimulo, calcaria do; in N. T.) *surculi inserendi ergo incido, insero surculum resectum pungendo in stirpem alius arboris* (Theophr. H. P. II, 3. Marc. Antonin. XI, 8.) metaph. Rom. XI, 17. 19. 23. 24. ubi Paulus paganos in Christianorum numerum (in societatem populi Deo dilecti) receptos comparat surculis feris insitis arbori miti.

Ἔγκλημα, τος, τό, *crimen* (ab ἐγκαλέω). Bis in N. T. Act. XXIII, 29. XXV, 16. (Diod. Sic. I, 90. IV, 55. Xen. Cyr. I, 2. 6 et 7.

Ἐγκομβόομαι, οῦμαι, f. βώσομαι (a κόμβος nodus, quo duae res constringuntur, Schleife; hinc ἐγκόμβωμα vestis, quae nodis et vinculis nodosis adstringitur et ἐγκομβόομαι, induo vestem, quae nodis et vinculis constringitur, in N. T.) *induo*, metaph. ταπεινοφροσύνην *modestiam induo* i. e. *operam do modestiae*. Ita in uno loco N. T. 1 Petr. V, 5.

Ἐγκοπή, ῆς, ἡ, (pp. incisio, qualis v. c. fit in via, ut hostis in prosequendo impediatur v. ἐγκόπτω) *impedimentum* 1 Cor. IX, 12. (Diod. Sic. I, 32.)

Ἐγκόπτω, f. ψω (ex ἐν et κόπτω, tundo, caedo; incido, fossa incisa a persequendo et procurrendo hostem impedio; in N. T.) *impedio* a) sq. accus. obiecti Gal. V, 7. 1 Thess. II, 18. 1 Petr. III, 7. (sq. dat. Polyb. XXIV, 1. 12.) — b) sq. infinit. praefixum habente genitivum artic. Rom. XV, 22. — Sequi verba

impediendi genit. rei, docent *Matthiae* §. 353. p. 665. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 7. 20. *Winer* p. 135. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 845. *morandi* sens. sq. acc. pers. Act. XXIV, 4.

Ἐγκράτεια, ας, ἡ, (ab ἐν et κρατέω) *continentia* i. e. dominatio rationis in libidines et alios animi impetus honestati repugnantes. Ter in N. T. Act. XXIV, 25. Gal. V, 23. 2 Petr. I, 6. (Siracid. XVIII, 30. Xen. Mem. I, c. 5.)

Ἐγκρατεύομαι, f. εύσομαι, *sum* ἐγκρατής i. e. *tempero mihi ab aliqua re, abstinens sum* 1 Cor. VII, 9. IX, 25. LXX pro הִתְאַפֵּק Gen. XLIII, 31. Extra sacros V. et N. T. libros non occurrisse sibi hoc verbum, profitetur *Lobeck* ad Phryn. p. 442.

Ἐγκρατής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (pp. ὁ ἐν κράτει ὤν, validus, robustus Xen. Ven. VII, 8.) *continens* Tit. I, 8. (Dionys. Halic. Ant. II, 10. Xen. Mem. I, 2. 1.)

Ἐγκρίνω, f. νῶ, (ab ἐν et κρίνω) *accenseo, catalogo insero.* Semel in N. T. sq. dativo 2 Cor. X, 12. (vocabulum traductum a senatorum et athletarum probatione cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 385. 386. Apollon. Rhod. I, 49. sq. εἰς c. acc. Joseph. B. J. II, 8. 7. Plut. vit. Lycurg. c. 25. Dem. 489, 19. — Xen. H. G. IV, 1. 40.)

Ἐγκρύπτω, f. ψω, (ab ἐν et κρύπτω, abscondo) *abscondo aliquid in aliqua re* (sq. εἰς τι pp. Diod. Sic. III, 62. et τί τινι Hom. Od. V, 488.) *immiscendi* sens. Bis in N. T. ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία Matth. XIII, 33. Luc. XIII, 21. LXX pro עוּג Ezech IV, 12.

Ἔγκυος, ου, ἡ, (a κύω, gravidam facio, it. concipio) *gravida, praegnans.* Semel in N. T. Luc. II, 5. (Diod. Sic. IV, 2.)

Ἐγχρίω, f. ίσω, (ab ἐν et χρίω) *inungo, illino.* Semel in N. T. Apoc. III, 18. LXX pro קָרַע laceravit Jerem. IV, 30. „die Augen mit Stibium aufreissen. „Mit diesem feinen mineralischen Pulver, meist eine Mischung aus Spiesglaserz und Zink [פּוּךְ], welche mit einer Feuchtigkeit, gewöhnlich mit Oel angemacht wurde, bestrichen die hebraeischen Weiber die innere Seite der Augenlieder, so dass ein kleiner schwarzer Rand hervorstand.“ Ita *Gesenius* in Lex. hebr. sub כָּחַל et *Winer* bibl. Realw. p. 618.

Ἐγώ, gen. ἐμοῦ, μοῦ, *ego,* pron. person. primae. 1) *nominat. singularis et plur.* sexcenties in N. T. libris legitur tum proprie, tum κοινωνικῶς. Matth. III, 11. 14. V, 22. 28. Act. VII, 32. 2 Cor. X, 1. al. — 2) *genitivus monosyllabus* μοῦ, qui, nisi praecedit praepositio, aeque atque dativus μοί et acc. μέ inclinatur cf. *Buttmann* §. 67. p. 140. coll. §. 13, 7. not. et *Matthiae* §. 31, not. 3. p. 88. saepenumero *ponitur loco pronominis possessivi* ἐμός et gen. plur. ἡμῶν pro: ἡμέτερος cf. *Buttmann* §. 114, 7. p. 470. et *Matthiae* §. 466. p. 864. coll. *Gesen.* p. 210 sqq. Matth. II, 6. XXI, 13. Marc. VI, 16. al. — 3) τί ἐμοὶ καὶ σοί; sc. ἐστὶ κοινόν vel πρᾶγμα *quid mihi tecum rei est?* Matth. VIII, 29. Marc. V, 7. Joh. II, 4. Ita LXX pro מַה־לִּי וָלָךְ

Judd. XI, 12. 2 Sam. XVI, 10. cf. *Matthiae* §. 389. p. 716. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 419. 20. — 4) ἰδοὺ ἐγώ, ut הִנֵּנִי, vox respondentis vocanti, ubi Lat. *praesto sum, paratus sum* Act. IX, 10. coll. 1 Sam. III, 8. et ibi LXX.

Ἐδαφίζω, f. ιῶ (ab ἔδαφος solum) *ad terram prosterno.* Extat tantum Luc. XIX, 44. ubi et de hominibus ad terram prosternendis et de urbe solo aequanda (Polyb. VI, 33. 6.) dicitur. LXX Ps. CXXXVII, 9. Jes. III, 25. Ez. XXXI, 12. Hos. XIV, 1. Amos. IX, 24. De fut. attic. v. ἀφορίζω, ἐγγίζω.

Ἔδαφος, εος, ους, τό, (fundus, basis) *solum.* Legitur tantum Act. XXII, 7. LXX pro קַרְקַע Num. V, 17. 1 Regg. VI, 15. (Polyb. IV, 65. 4. V, 9. 3. Thuc. III, 68.)

Ἑδραῖος, αία, αῖον (ab ἕδρα, sedes; sedentarius Xen. de rep. Lac. I, 3.) metaph. *constans, firmus.* Ter in N. T. 1 Cor. VII, 37. XV, 58. Col. I, 23. (ἑδραίως firmiter Herodian. III, 14. 10.)

Ἑδραίωμα, τος, τό, *basis, fulcrum.* Semel in N. T. 1 Tim. III, 16.

Ἐζεκίας, ου, ὁ, *Ezechias, Hiskias,* hebr. יְחִזְקִיָּהוּ vel חִזְקִיָּהוּ, nom. pr. regis iudaici Matth. I, 9. 10.

Ἐθελοθρησκεία, ας, ἡ, (ab ἐθέλω et θρησκεία cultus) *cultus Dei voluntarius, willkührlicher Gottesdienst* Col. II, 23. (similis compositionis sunt ἐθελοδουλεία Lucian. Nigrin. §. 23. ἐθελόπονος, *willig zur Arbeit* = impiger Xen. Cyr. II, 1. 22. ἐθελουργός Xen. de re eq. X, 17.) — Alii: *affectatum religionis studium.* (ita ἐθελοκωφός i. e. qui surditatem affectat vel simulat, cf. Strab. I. p. 62. B. ἀλλὰ καὶ λέγει, οὐ δοκεῖ δὲ τοῖς ἐθελοκωφοῦσι — et ἐθελοφιλόσοφος, qui affectat philosophiae studium, der sein wollende Philosoph. cf. *Passow* I. p. 407.)

Ἐθέλω v. θέλω.

Ἐθίζω, f. ίσω, *adsuefacio,* ἐθίζομαι, *adsuefio.* Semel in N. T. Luc. II, 27. τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου i. e. *ritus lege praescriptus.* LXX pro מִשְׁפָּט 1 Regg. XVIII, 28. De participio c. artic. substantivi vim habente cf. *Buttm.* §. 115. 2. *Matthiae* §. 269. p. 555 et §. 570. p. 1126. *Winer.* p. 91. (Polyb. IV, 34. 1. Xen. Mem. II, 1. 2 et 28.)

Ἐθνάρχης, ου, ὁ, (ex ἔθνος et ἄρχων) *ethnarcha, praefectus genti alicui,* sed regis nomine et auctoritate destitutus. Extat tantum 2 Cor. XI, 32. (Joseph. Arch. XIV, 7. 2. καθίσταται δὲ καὶ ἐθνάρχης αὐτῶν, ὃς διοικεῖ τε τὸ ἔθνος καὶ διαιτᾷ κρίσεις καὶ συμβολαίων ἐπιμελεῖται καὶ προσταγμάτων, ὡς ἂν πολιτείας ἄρχων αὐτοτελοῦς. Joseph. B. Jud. II, 6. 3. Lucian. Macrob. §. 17. 1 Macc. XIV, 47. XV, 1. 2.)

Ἐθνικός, ή, όν, (genti alicui proprius, gentilis Polyb. XXX, 10. 6. in N. T.) sensu iudaico: *non israeliticus, a gente et religione iudaica alienus.* Bis in N. T. Matth. VI, 7. XVIII, 7.

Ἐθνικῶς, adv. (modo genti alicui proprio) sensu iudaico: *more gentilium* i. e. *more gentium a gente et religione iudaica alienarum*. Semel in N. T. Gal. II, 14.

Ἔθνος, ους, τό, 1) *multitudo* [uno eodemque loco habitans Homer. Iliad. II, 87 et 469.] Act. XVII, 26. πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων. 1 Petr. II, 9. ἔθνος ἅγιον. — 2) *gens*, *natio* Matth. XX. 25. XXI, 43. XXIV, 7. 9. 14 XXV, 32. XXVIII, 19. Marc. X, 42. XI, 17. XIII, 8 10. Luc. VII, 5. XXI, 10. XXII, 25. XXIII, 2. XXIV, 47. Joh. XI, 48. 50 — 52. XVIII, 35. Act. II, 5. IV, 25. VII, 7. 45. VIII, 9. X, 22. 35. XIII, 19. XIV, 16. XV, 17. XXIV, 3. 10. 17. XXVI, 4. XXVIII, 19. Rom. I, 5. 13. IV, 17. 18. XV, 9 — 12. XIV vel XVI, 26. Apoc. XII, 5. XIV, 8. XV, 4. XVI, 19. XVIII, 3. 23. XIX, 15. XX, 3. 8. XXI, 24. XXII, 2. (Herodian. II, 7. 13. Aelian. V. H. III, 13. Xen. Cyr. IV, 2. 1.) — vocabulis ἔθνος, λαός, φυλή, γλῶσσα circumscribi Apoc. V, 9. VII, 9. X, 11. XIII, 7. XIV, 6. XVII, 15. *gentes longe diversissimas*, notatum vide sub γλῶσσα. — οὐκ ἔθνος *non-populus*, *ein Nichtvolk* i. e. *ein Volk*, *welches nichts weniger als Gottes Lieblingsvolk ist* Rom. IX, 19. Ita LXX et עַם - לֹא = גּוֹי נָבָל i. e. *heidnisches Volk* cf. *Gesen.* Lehrg. p. 830. *Ewald* p. 655. et de οὐ c. subst. iuncto *Winer* p. 174. *Buttm.* §. 135, not. 3. *Matthiae* §. 608, 1. p. 1217 sq. *Schäfer* ad Greg. Cor. p. 98. *Viger.* p. 460. *Valcken.* ad Eurip. Phoen. Schol. p. 599. vel ad Eurip. Phoeniss. Vol. II. p. 13. ed. Lips. — — 3) *gens barbara*, ex hebraica dicendi ratione et ad normam גּוֹי Neh. V, 8. 9. *gens non israelitica*, *natio a gente et religione iudaica aliena*, *pagani*, *homines e paganis*, *Heiden* a) ubi sibi opponuntur λαός et ἔθνη, vel ἰουδαῖοι, ἰσραήλ, γένος, περιτομή et ἔθνη Luc. II, 32. Act. XXVI, 17. 20. 23. Rom. III, 29. IX, 24. 30. XI, 11. 12. 25. 1 Cor. I, 23. V, 1. 2 Cor. XI, 26. Gal. II, 9. 12. 14. 15. — b) universe Matth. IV, 15. VI, 32. X, 5. 18. XII, 18. 21. XX, 19. Marc. X, 33. Luc. XII, 30. XVIII, 32. XXI, 24. Act. IV, 27. IX, 15. X, 45. XI, 1. 18. 23. XIII, 46 — 48. XIV, 2. 5. 27. XV, 3. 7. 12. 14. 19. 23. XVIII, 6. XXI, 11. 19. 21. 25. XXII, 21. XXVIII, 28. Rom. II, 14. 24. XV, 16. 18. 27. XVI, 4. 1 Cor. X. 20. XII, 2. Gal. I, 16. II, 2. 8. III, 8. 14. Eph. III, 1. 6. 8. IV, 17. Col. I. 27. 1 Thess. II, 16. IV, 5. 1 Tim. II, 7. III, 16. 2 Tim. I, 11. IV, 17. 1 Petr. II, 12. 3 Joh. v. 7. Apoc. II, 26. XI, 2. 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἔθος, ους, τό, 1) *mos*, *consuetudo* Luc. II, 42. XXII, 39. Joh. XIX, 40. Act. XXV, 16. Hebr. X, 25. (2 Macc. XIII, 4. Xen. Cyr. I, 6. 10.) — 2) *institutum*, *ritus* Luc. I, 9. II, 41. Act. VI, 14. XV, 1. τῷ ἔθει μωυσέως i. e. *ex instituto Mosis*, *ritu mosaico* et XXI, 21. τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν vitam instituere, ad normam rituum sc. mosaicorum. De qua dat. vi cf. *Matthiae*

§. 899, not. 2. p. 730. — Act. XVI, 21. XXVI, 3. XXVIII, 17. (Polyb. IV, 67. 4. Xen. Mem. III, 9. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ἔθω, pf. med. εἴωθα [cf. *Buttm.* §. 88, a. not. 2. gr. max. Vol. II. §. 114. p. 116. Lexilog. I. p. 294 sqq. *Matthiae* §. 194, not. 3. p. 345. ed. II.] *soleo*, εἴωθα *ich habe mich gewöhnt, pflege*, a) universe Matth. XXVII, 15. Marc. X, 1. (Herodian. I, 15. 19. Xen. Mem. I, 2. 36.) — b) τὸ εἰωθός [= τὸ εἰθισμένον cf. *Buttm.* gr. max. l. l.] *usu receptum, id quod fieri solet* (Xen. Mem. IV, 4. 4.) sq. dat. τινί *ab aliquo* [*Matthiae* §. 389, 3. p. 714. *Buttm.* §. 121, 4. *Winer* p. 85. coll. *Fritzsche* diss. II. p. 128 sqq. *Buttm.* §. 120, not. 3.] ita bis Luc. IV, 16. κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ *wie es ihm zur Gewohnheit worden war* = *nach seiner Gewohnheit.* Act. XVII, 2.

Εἰ 1) partic. conditionalis: *si, wenn,* legitur 1) ea ratione, qua quid ita esse vel fieri sumimus, id ut simul fieri negemus. Cf. *Winer* p. 124. *Herm.* ad Viger. p. 834. 902. *Buttm.* §. 126, 9, 4 et 5. *Passow* I. p. 409. *Matthiae* §. 508. p. 964 sqq. *Poppo* ind. ad Lucian. D. D. sub εἰ et *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 154. Quo pertinent

a) loci, in quibus, quod, quae habet et conditio et quae pendent a conditione, [*Bedingung und Folge der Bedingung*] temporis sunt indefiniti i. e. praeteriti simul et praesentis [wenn die Handlung in die Vergangenheit gehört und aus dieser in die Gegenwart herübergeht cf. *Matthiae* l. l. p. 966. coll. §. 502, 1. p. 953.] pro Latinorum *si* c. imperf. coniunctivi, sequente imperfecto coni. legitur εἰ c. *indicat. imperfecti, apodosi habente indic. imperf.* aa) cum ἄν Luc. VII, 39. εἰ οὗτος ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἄν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή· XVII, 6. Joh. V, 46. VIII, 42. IX, 41. XVIII, 36. — VIII, 19. et XIV, 7. de quorum II. ᾔδειν et ἐγνώκειν i. e. *intellexeram* = *sciebam* cf. *Buttm.* §. 100, 2. et not. 1. gram. max. Vol. II. §. 103, 7 et not. 12. p. 55. *Matthiae* §. 505. III. p. 959. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Winer* p. 116. — Joh. XV, 19. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον [i. e. *vos ut suos* cf. *Lücke* Comm. in Joh. Vol. II. p. 210.] ἐφίλει 1 Cor. XI, 31. Gal. I, 10. [III, 21. cf. *Winer* ep. Pauli ad Galat. p. 24. et 58.] Hebr. VIII, 4. (Plutarch. apophth. Mor. II. p. 90. ed. *Tauchn.* Isocrat. ad Philipp. c. 19. Lucian. D. D. XVIII, 1. Xen. Mem. IV, 2. 24. Platon. Phaedon. c. 55. ed. *Fischer.* εἰ τὸ ἄψυχτον ἀνώλεθρον ἦν, ὁπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπῄει, οὔποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο.) cf. *Buttm.* §. 126, 9, 4. *Matthiae* l. l. p. 965 sq. *Schäfer.* melet. crit. p. 55. 129. *Herm.* ad Vig. p. 820 sq. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 6. 9. *Winer* p. 127 sq. — bb) *absque* ἄν Joh. VIII, 39. si sana est lectio: εἰ τέκνα τοῦ ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ ἐποιεῖτε. Fluctuatur enim inter ἦτε et ἐστέ, item inter ἐποιεῖτε et ἐποιεῖτε ἄν. Vid. *Griesb.* et *Vater* ad h. l. it. *Lücke* II. p. 230. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. II. p. 280. — Post εἰ μή abest in apodosi ἄν

Joh. IX, 33. *εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.* Neque apud Graecos insolitam esse particulae ἂν omissionem post imperfectum et omitti, ubi negatur vel affirmatur aliquid modo minus dubio, docent *Matthiae* §. 508, not. 2. p. 967. coll. *Poppo* obs. crit. in Thuc. p. 142. *Reisig* de vi et nat. part. ἂν p. 139. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 13. 110. 154. Eodem modo pro imperf. coniunct. apud Latinos legitur imperf. indicat. Horat. Od. II, 17. 28. me truncus illapsus cerebro *sustulerat*, nisi Faunus ictum dextra *levasset*. Ovid. Amorr. I, 6. 34. solus *eram*, si non saevus *adesset* amor. — Ab apodosi absque ἂν posita abest etiam verbum, ut ἦν 1 Cor. XII, 19. *εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;* Cf. de verbi εἶναι omissione *Herm.* ad Vig. p. 871. Lamb. Bos. de ellips. p. 603. ed. *Schäfer*. *Winer* p. 198. Praeter ἦν et ἂν apodoseos bis abest ἦν in protasi 1 Cor. XII, 17. cf. de verbi εἶναι post εἰ omissione *Voigtländer* l. l. p. 181.

b) loci, in quibus, *quod*, quae habet et protasis et apodosis, *sistuntur ut res durantes et continuatae*, pro Lat. plusquamperf. coniunctivi, sequente eodem in apodosi, positum legitur *εἰ c. indic. imperf.*, *apodosi habente indicat. imperf.* Matth. XXIII, 30. *εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.* Hebr. XI, 15. (Euripid. Troad. v. 401. *εἰ δὲ ἦσαν οἴκοι* [ἀχαιοί], *χρηστὸς ὢν ἐλάνθαν' ἄν.* Thuc. I, 9. *οὐκ ἂν οὖν νήσων — ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν.* Xen. Mem. I, 1. 5. cf. *Matthiae* l. l. p. 964. *Herm.* ad Vig. p. 745. et ad Eurip. Med. v. 1185. p. 393. ed. Lips.

c) loci, in quibus, quod, quae habet et conditio et quae pendent ab ea, temporis sunt praeteriti, pro Lat. *si* c. plusquamperf. coni. tum in protasi tum in apodosi ponendo, legitur aa) *εἰ c. indicat. aoristi, apodosi habente indic. aor.* pertinentis ad rem brevi absolutam aut semel factam [cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. ad Eurip. Med. p. 393. *Matthiae* §. 501. p. 948. *Buttm.* §. 124.] α) *cum ἄν* αα) universe Matth. XI, 21. et Luc. XI, 13. *εἰ ἐν τύρῳ καὶ σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις — πάλαι ἂν — μετενόησαν.* Matth. XI, 23. Rom. IX, 29. 1 Cor. II, 8. Gal. IV, 15. *εἰ δυνατὸν* [sc. ἐγένετο] *— ἂν ἐδώκατέ μοι.* (Plut. apophth. Mor. II. p. 65. ed. *Tauchn.* Xen. Apol. Socr. §. 8.) cf. *Matthiae* §. 508, b. p. 964. *Buttm.* §. 126, 10. *Winer* p. 127. — ββ) ita, ut aoristus vim futuri habere videatur Matth. XXIV, 22. *εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ* i. e. *wäre es nicht beschlossen gewesen* [adde cogitando: werden die Geretteten dann sagen], *diese Tage des Elendes abzukürzen, so würde alles Lebendige untergegangen sein* = *so würde kein Mensch davon gekommen sein.* Marc. XIII, 20. *εἰ μὴ κύριος ἐκολόβωσε* [*nisi decrevisset dominus, contrahere*] *τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ.* Cf. de hoc aoristi usu *Herm.* ad Vig. p. 747. coll. *Matthiae* §. 506. V, 2. p. 960. *Winer* p. 119. — —

β) absque ἄν Rom. VII, 7. τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου i. e. wenn das Gesetz nicht gewesen wäre [prop. εἰ μὴ διὰ νόμου ἔγνων]. Cf. de εἰ μὴ διά Buttm. §. 137. coll. §. 126, not. 4. Matthiae §. 580, 2. b. p. 1151. — bb) εἰ c. indic. plusqpf., apodosi habente indic. aoristi, pertinentis ad rem brevi absolutam vel semel peractam, cum ἄν Matth. XII, 7. εἰ ἐγνώκειτε — οὐκ ἂν κατεδικάσατε. XXIV, 43. Luc. XII, 39. Cf. Fritzsche IV Evv. Vol. I. p. 725. Matthiae §. 508, b. p. 964. Buttm. §. 126, 10. — cc) εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indic. aor. c. ἄν Joh. XI, 32. De cuius l. lectione vid. Griesb. et Lücke II. p. 301. — dd) εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indic. plusqpf. c. ἄν Joh. XI, 21. 1 Joh. II, 19. (Plut. apophth. Mor. II. p. 34. ed. Tauchn.) cf. Buttm. §. 126, 10. Matthiae l. l. p. 964.

d) loci, in quibus, quod, quae habet conditio, temporis sunt indefiniti i. e. praeteriti et praesentis simul, contra, quae pendent a conditione, temporis sunt praesentis, pro Lat. si c. imperf. coni., sequente eodem in apodosi, ponitur εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indic. aoristi, pertinentis ad rem cito transeuntem, cum ἄν aa) plene Joh. IV, 10. εἰ ᾔδεις — τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι — σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν. Act. XVIII, 14. εἰ μὲν [οὖν] ἦν ἀδίκημά τι [si de scelere commisso ageretur] — κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν [merito vos admitterem.] — bb) minus plene Joh. XIV, 2. εἰ δὲ μή [sc. ἦν οὕτως], εἶπον ἂν ὑμῖν. 2 Cor. VII, 8. εἰ καὶ μετεμελόμην sc. οὐκ ἂν μετεμελήθην i. e. si vel olim poenituisset, nunc non poeniteret. (Plut. apophth. Mor. II. p. 23. p. 80. Plato Phaedon. c. 55. ed. Fischer: οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὁπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξῄει ἂν ἡ χιὼν οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε οὐδ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἂν τὴν θερμότητα. Sophocl. Antig. v. 751.) cf. Matthiae §. 508, c. p. 966. in fin.

e) loci, in quibus, quod, quae habet protasis, ad tempus praeteritum et praesens simul pertinent, contra, quae habet apodosis, temporis sunt praeteriti aa) pro Lat. si c. imperf. coniunctivi, sequente plusqpf. coni. legitur εἰ c. indic. impf. apodosi habente indic. aoristi, ad rem brevi absolutam et semel factam pertinentis α) cum ἄν Joh. XVIII, 30. εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. [Joh. IV, 10. cf. Winer p. 128. — Joh. XIV, 2. Act. XVIII, 14. Vide de hh. ll. paulo ante sub d.] (Xen. Anab. VII, 6. 23.) — β) absque ἄν Rom. VII, 7. τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν· οὐκ ἐπιθυμήσεις. — — bb) pro Latin. si c. plusqpf. coniunct. sequente imperf. indicat. ponitur εἰ c. indic. imperf., apodosi habente indic. imperf. absque ἄν Hebr. VII, 11. εἰ μὲν οὖν τελείωσις — ἦν — τίς χρεία — ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα i. e. τίς χρεία ἦν = τί χρῆν quid opus erat, ἕτερον ἀ. l. Cf. de imperfectis ἔδει,

χρῆν, προςήκει absque ἄν in apodosi positis *Matthiae* §. 508, not. 2. p. 967. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 110. 154. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. II. p. 280, et ad Xen. Anab. VII, 6. 9. III, 4. 15. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 477. p. 162. 364. ed. Lips.

f) loci, in quibus, quod, quae habet conditio, temporis sunt praeteriti, ea contra, quae pendent a conditione, temporis sunt praeteriti et praesentis simul, pro Lat. *si* c. plusquamperf. coni., sequente imperf. coni., ponitur aa) *εἰ c. indic. imperfecti, etiam plusqpf., apodosi habente indic. imperfecti*, ad rem durantem et continuatam pertinentis α) *cum ἄν* Hebr. VIII, 7. *εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη*, sc. *διαθήκη, ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος*, sc. in loco V. T. v. 8. allato. Cf. *Fritzsche* coniectan. p. 35. et *Matthiae* l. l. p. 964 sq. — β) *absque ἄν* Joh. XIX, 11. *οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν* [sc. *ἐξουσίαν ἔχειν κατ' ἐμοῦ*]. Act. XXVI, 32. *ἀπολελύσθαι ἐδύνατο* [i. e. *poterat absolutus* i. e. *liber esse* sc. iam dudum] — *εἰ μὴ ἐπεκέκλητο καίσαρα*. De omissione partic. *ἄν* v. supra sub l. a. bb. adnotata. — — bb) *εἰ c. indic. aoristi ad rem semel factam pertinentis, apodosi habente indic. imperf.* α) *cum ἄν* Gal. III, 21. *εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος* (i. e. *si enim data esset lex, quae posset*) *ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη*. Hebr. IV, 8. *εἰ γὰρ αὐτοὺς ἰησοῦς* [Josua] *κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει* sc. in loco V. T. citato. Cf. de h. l. *Winer* p. 128. (Thuc. I, 74. *εἰ δὲ προςεχωρήσαμεν πρότερον τῷ μήδῳ — ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὕστερον ἐςβῆναι ἐς τὰς ναῦς — οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἱκανὰς ναυμαχεῖν*. Xen. Mem. I, 1. 5. *δῆλον οὖν, ὅτι οὐκ ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευσεν ἀληθεύσειν*.) cf. *Matthiae* l. l. p. 964 sq. *Buttm.* §. 126, 10. — β) *absque ἄν* αα) universe Joh. XV, 22. *εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν*. v. 24. Cf. ad hh. ll. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. II. p. 280. et *Winer* p. 125. — ββ) per aposiopesin abest apodosis Luc. XIX, 42. *εἰ ἔγνως καὶ σὺ — τὰ πρὸς εἰρήνην σου* scil. *καλῶς ἂν εἶχες*. Cf. de h. l. *Winer* p. 125. 214. *Winer* et *Engelhardt* neues krit. Journal Vol. V. P. I. p. 49 sq. coll. *Fritzsche* Coniect. p. 26. et de ellipsi *καλῶς ἔχει* Lamb. Bos. de ellips. p. 803. ed. *Schäfer*. *Matthiae* §. 617, 4. p. 1248. et 1252. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 7. 15. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 207. *Reisig* comm. crit. ad Sophocl. Oedip. Col. p. 284.

2) ea ratione, qua sumimus fieri aliquid, sed utrum possit fieri vel futurum sit nec ne, nihil curantes. Construitur in talibus *cum indicativo omnium temporum*. Cf. *Herm.* ad Viger. p. 834. 902. *Buttm.* §. 126, 9. *Winer* p. 124. A) universe. Quo pertinent AA) loci, in quibus legitur *εἰ c. indic. praesentis* a) apodosi habente praesens aa) plene Matth. XI, 14. *καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἠλίας* = *εἰ θέλετε δέξασθαι,*

ἀκούετε, ὅτι αὐτός ἐστιν ἠλίας. Cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 404. — Matth. XIX, 10. εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου — οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Act. V, 39. XIX, 38. XXV, 11. Rom. II, 17. εἰ δὲ σὺ ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ — σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; De huius l. anacolutho cf. *Fritzsche* Coniectan. p. 44. — Rom. VII, 16. v. 20. VIII, 13. 25. XI, 18. εἰ δὲ καυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις i. e. λογίζου, ὅτι οὐ σὺ τὴν ῥ. β. — Rom. XIV, 15. 1 Cor. IX, 2. 17. XI, 16. 2 Cor. IV, 3. XI, 20. Gal. II, 18. V, 18. VI, 3. 2 Tim. II, 13. Hebr. XII, 7. 8. Jac. II, 18. bis. IV, 11. 2 Petr. II, 20. — 1 Joh. V, 9. εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστί = λογίζεσθε, ὅτι ἡ μ. τ. θ. μ. ἐ. Cf. *Fritzsche* Coniectan. p. 51. — Apoc. XI, 5. καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν et ibid. εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. In quibus locis, uti, quae futura sunt, sistuntur ut praesentia [cf. *Winer* p. 115. *Viger.* p. 211. *Poppo* ad Thuc. I. p. 153. *Matthiae* §. 504, 3. p. 957.] ita text. receptus pro θέλει habet θέλῃ. Vide infra sub I, 4. (Xen. Hiero IV, 1.) — bb) minus plene i. e. abest verbum, maxime εἶναι, γίνεσθαι α) tum in protasi, tum in apodosi Rom. VIII, 10. v. 17. εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι sc. ἐσμέν. — XI, 12. εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν· πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν = κατανοήσατε, πόσῳ μᾶλλον τ. π. α. v. 16. bis. Gal. III, 18. IV, 7. — β) in protasi Rom. XIII, 9. Gal. III, 29. Phil. I, 22. — γ) in apodosi 2 Cor. VIII, 12. 1 Petr. IV, 14. 19. — cc) enuntiatur apodosis per interrogationem, in quibus cogitando adde: εἰπέ μοι, εἴπετέ μοι, κατανοήσατε, α) plene Matth. XII, 27. et Luc. XI, 19. καὶ εἰ [Luc. εἰ δὲ] ἐγὼ ἐν βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι; Matth. XXII, 45. Luc. VI, 32. XII, 26. Joh. I, 25. VIII, 46. 1 Cor. X, 30. XV, 12. 29. qui locus ab aliis aliter interpungitur, cf. *Griesb.* ad h. l. — 2 Cor. II, 2. Gal. II, 14. V, 11. — β) minus plene i. e. abest verb. et in protasi et in apodosi Rom. XI, 15. 2 Cor. XI, 6. — — b) habet apodosis *imperativum*, non sine observatione discriminis, quod est inter praesentis et aoristi imperativum, explicati ab *Herm.* ad Vig. p. 748. 773. *Matthiae* §. 501. p. 948. *Buttm.* §. 124, 5. coll. *Winer* p. 139 sqq. — aa) praesentis α) plene Joh. X, 30. εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι. De εἰ οὐ v. infra sub V, B. 18. — XV, 18. Act. XIII, 15. XXV, 5. 1 Cor. VII, 12. 15. X, 27. XI, 6. 34. XIV, 35. Gal. V, 15. 1 Tim. V, 4. 16. Iac. III, 14. (Xen. Anab. III, 4. 41. Mem. III, 7. 9.) — β) minus plene i. e. abest verb. protaseos et quidem ἐστί 1 Cor. XI, 6. εἰ δὲ αἰσχρὸν — κατακαλυπτέσθω. Phil. IV, 8. εἴ τις ἀρετὴ [= *si vel ulla virtus* cf. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 179.] — ταῦτα λογίζεσθε. — bb) aoristi α) plene Matth. IV, 3. 9. et Luc. IV, 3. 9. Matth.

V, 29. 30. VII, 31. XVIII, 8. 9. XIX, 17. 21. XXVI, 39. 42. XXVII, 40. 42. 43. Marc. IX, 22. Luc. XXII, 67. et Joh. X, 24. — Luc. XXIII, 35. 37. 39. Joh. VII, 4. X, 38. XVIII, 8. 1 Cor. VII, 9. Philem. v. 17. (Xen. Hiero IX, 11.) — β) minus plene i. e. desideratur verb. apodoseos Phil. II, 1. εἴ τις οὖν παράκλησις [sc. ἐστί], πληρώσατέ μου τὴν χαράν. — — c) habet apodosis *futurum* aa) universe α) plene Marc. XI, 26. Luc. XVI, 31. — Act. XVIII, 15. εἰ δὲ ζήτημά ἐστι περὶ λόγου — τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί. De h. l. futuro vim imperativi mitigante v. *Winer.* p. 130. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 252 sq. *Matthiae* §. 498. p. 942. coll. *Ewald* Krit. Gramm. d. hebr. Sprache p. 557. — Act. XIX, 39. Rom. VIII, 11. 13. 2 Cor. XI, 30. Phil. III, 15. 1 Thess. IV, 14. 2 Tim. II, 11. 12. Hebr. IX, 13. (Xen. Hiero III, 8. Anab. VII, 2. 14.) — β) minus plene i. e. abest apodosis vel e contextu eruenda Marc. IX, 23. εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, sc. βοηθήσω ὑμῖν. Cf. *Fritzsche* Coniect. p. 26. — Tit. I, 6. εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος sc. τοῦτον καταστήσεις πρεσβύτερον. (Xen. Anab. VII, 7. 15. et ad h. l. *Bornem.*) vel aliunde supplenda Luc. XXII, 42. εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ sc. εὖ ποιήσεις. Cf. *Winer* p. 125. 214. paulo aliter *Fritzsche* Coniectan. p. 27. et supra sub I. 1. f. — — bb) enuntiatur apodosis per interrogationem α) plene Joh. III, 12. εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε· πῶς πιστεύσετε; = εἰπετέ μοι, πῶς π. V, 47. Rom. III, 5. 1 Cor. XV, 29. 1 Petr. IV, 18. — β) minus plene i. e. abest verb. αα) in apodosi, ut ἔσται Matth. VI, 23. 1 Cor. IX, 12. εἰ ἄλλοι μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; sc. μεθέξομεν. — ββ) in protasi et apodosi Rom. VIII, 31. εἰ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν [sc. ἐστί], τίς καθ' ἡμῶν; sc. ἔσται. 1 Petr. IV, 17. εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν [sc. ἄρχεται], τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων; sc. ἔσται. — — d) habet apodosis *οὐ μή c. coniunct.* a. 2. in asseveratione vel negatione fortiori 1 Cor. VIII, 13. διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα. Cf. de *οὐ μή* fortius negante et fere semper ad futura pertinente *Buttm.* §. 126, 4. §. 136, not. 6. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 1028. ad Eurip. Med. v. 1120. p. 390. ed. *Elmsl.* Lips. *Matthiae* §. 517. p. 987. sq. coll. *Bornem.* ad Xen. Anab. II, 2. 12. — — e) habet apodosis *coniunctiv.* in adhortatione 1 Cor. XV, 32. εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν. Gal. V, 25. Cf. de coniunct. in adhortatt. *Matthiae* §. 516. p. 983 sq. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Vig. p. 906. — f) habet apodosis, si sana lectio, *imperfectum* 2 Cor. XI, 4. εἰ μὲν γὰρ ἐρχόμενος ἄλλον ἰησοῦν κηρύσσει — καλῶς ἀνείχεσθε. Praeferendam esse h. l., quam habet e codd. certe unus, lectionem ἀνέχεσθε, multis demonstravit *Fritzsche* diss. II. de nonnullis epist. Pauli ad Corinth. II. locis p. 64. — — g) habet apodosis *aoristum* aa) universe α) plene Matth. XII, 26. καὶ εἰ ὁ σατανᾶς [= καὶ ὁ σατανᾶς, εἰ cf. *Fritzsche* IV

Evv. Vol. I. p. 433.] τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη = ἐφ' ἑαυτὸν ἀναστὰς ἐμερίσθη. v. 28. Luc. XI, 20. — β) minus plene i. e. abest verb. in protasi Gal. II, 21. εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη [sc. γίνεται i. e. *contingit*, *acquiritur*], ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν. — bb) enuntiatur apodosis per interrogationem Luc. XXIII, 31. εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται = εἴπετέ μοι, τί γένηται ἐν τῷ ξηρῷ; Cf. *Matthiae* §. 516, 2 et 3. p. 984 sq. *Buttm.* §. 126. not. 7. *Winer* p. 121. *Herm.* ad Vig. p. 741. — — b) habet apodosis *perfectum* aa) plene 1 Cor. XV, 13. εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται. v. 16. — bb) minus plene i. e. abest verb. protaseos Rom. IV, 14. εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι [sc. εἰσί], κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. De perfectis hh. ll. cf. *Matthiae* §. 500. p. 945. coll. §. 497. p. 936. *Winer*. p. 116 fin. — 1 Cor. IX, 17. εἰ δὲ ἄκων [sc. πράσσω cf. *Matthiae* §. 617. p. 1248.], οἰκονομίαν πεπίστευμαι. De quo acc. cf. *Winer* p. 89. *Buttm.* §. 121, 7. *Matthiae* §. 424, 2. p. 781 sq., *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 437.

BB) loci, in quibus εἰ legitur *c. indic. praesentis* et *perfecti simul*, apodosi habente *praesens* Act. XXV, 11. εἰ μὲν γὰρ ἀδικῶ [i. e. *si enim iniuste ago* vel *iniustus, impius sum*. Cf. de ἀδικῶ non ad actionem semel factam, sed ad statum durantem pertinente *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. II. p. 284. *Matthiae* §. 504, 2 not. *t.* p. 957.] καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν. Cf. de infinit. c. artic. substantivi vim habente *Matthiae* §. 540. p. 1059 sq. *Buttm.* §. 112, 5. 1. §. 127, 5. *Winer* p. 215.

CC) loci, in quibus εἰ *c. indic. futuri* legitur, a) seq. praesenti aa) plene Jac. II, 11. εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις [de εἰ οὐ v. infra sub V. B. 18.], φονεύσεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. — bb) minus plene i. e. abest verb. apodoseos, ut εἶναι 1 Petr. II, 20 bis. — b) seq. imperativo 1 Cor. VII, 17. εἰ μή, ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω = εἰ μὴ σώσεις [vid. v. 16.], περιπατείτω ἕκαστος, ὡς ἐμέρισεν ὁ κύριος, ὡς κέκληκεν ἕκαστον ὁ θεός. Cf. *Vater* ad h. l. Alii εἰ μή explicant h. l. *an non, nec ne*, respicientes εἰ, *an* v. 16.

DD) loci, qui habent εἰ *c. ind. perfecti*, apodosi habente a) imperativum aoristi Act. XVI, 15. εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι — μείνατε. De perfect. praesentis notionem includente cf. *Matthiae* §. 500. p. 946. §. 497. p. 936. *Buttm.* §. 100, 2. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 56. *Viger* p. 212. 748. *Winer* p. 116. — b) praesens aa) plene 1 Cor. XV, 19. 2 Cor. V, 16. — bb) minus plene i. e. abest verbum α) in protasi, ut ἐστί 1 Cor. XV, 14. 17. — β) in protasi ex antecedd. supplendum Rom. XI, 6. εἰ δὲ ἐξ ἔργων [sc. λεῖμμα γέγονεν],

οὐκέτι ἐστὶ χάρις. — γ) in protasi et in apodosi Rom. XI, 6. εἰ δὲ χάριτι [sc. λεῖμμα γέγονεν vid. v. 5.] οὐκέτι ἐξ ἔργων [sc. γέγονεν]. — c) futurum Joh. XI, 12. εἰ κεκοίμηται [cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* l. l. *Viger.* l. l.], σωθήσεται. — Rom. VI, 5. — d) perfectum 2 Cor. II, 5. εἰ δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκε. v. 10.

EE) loci, in quibus est *εἰ c. indic. aoristi*, apodosi habente a) praesens aa) universe α) plene Luc. XIX, 8. εἴ τινος ἐσυκοφάντησα, *ἀποδίδωμι* τετραπλοῦν, i. e. *paratus sum ad reddendum*. De qua praesentis vi vid. *Matthiae* §. 504. 3. p. 957. coll. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 740. *Winer* p. 102. — Marc. III, 26. Rom. IV, 2. — 2 Petr. II, 4. de h. l. protasi incipiente a v. 4. et ad v. 9. pergente cf. *Pott* et *Vater* ad h. l. — β) minus plene i. e. abest verb. in protasi, ut ἐγενήθη 2 Cor. III, 9. coll. v. 7. — bb) apodosis per interrogat. exponitur α) plene Rom. III, 7. 1 Cor. IV, 7. — β) minus plene i. e. abest verb. αα) in apodosi, ut ἐστί 1 Cor. IX, 11. — ββ) in protasi, repetendum ex antecedd. ut ἐλάλησα Joh. XVIII, 23. — b) imperativum aa) praesentis Rom. XI, 17. εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ — ἐνεκεντρίσθης — μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. 1 Tim. V, 9, 10. Philem. v. 18. — bb) aoristi Joh. XVIII, 23. XX, 15. — c) futurum aa) universe et plene Joh. XV, 20. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Sensus: *prouti me tractarunt, bene nunc, nunc male, eodem modo etiam vos, bene, male, tractabunt*, vel: *quae fuit mea, eadem vestra sors est futura*. Cf. *Fritzsche* diss. II. p. 68. — Rom. V, 10. 17. — XI, 21. εἰ γὰρ ὁ θεὸς — οὐκ ἐφείσατο, μήπως [= ὅρα, μήπως] οὐδὲ σοῦ φείσεται i. e. *cave, ne non tibi parciturus sit*. Cf. de futuro ibi locum habente, ubi quid infinito tempore i. e. aliquando eventurum metuimus, *Herm.* ad Soph. Elect. v. 992. ad Eurip. Med. p. 357. ed. *Elmsl.* Lips. *Matthiae* §. 519, 7. p. 998. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 13. *Winer* p. 181. aliter *Fritzsche* Coniectan. p. 49. De loci Rom. XI, 21. lectione φείσεται et φείσηται vid. *Griesb.* et *Vater*. — Rom. XI, 24. 2 Tim. II, 10. — — bb) enuntiatur apodosis per interrogat. α) plene Luc. XI, 18. XVI, 11. 12. Rom. III, 3. V, 10. 2 Cor. III, 7. 8. Hebr. II, 2. 3. — β) minus plene i. e. abest verb. αα) in apodosi, ex antecedd. repetendum, ut ἐπικαλέσουσιν οὕτως Matth. X, 25. item εὑρεθήσεται Gal. II, 17. vel *οὐκ ἐκφευξόμεθα* = καταληψόμεθα Hebr. XII, 25. — 1 Cor. XV, 32. εἰ — τί μοι ὄφελος sc. ἔσται. — 1 Cor. XV, 2. ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε, plene: κατέχετε δὲ, ἐκτὸς εἰ μὴ κ. τ. λ. — ββ) in protasi, ut ἐγενήθη et in apodosi, ut ἔσται 2 Cor. III, 11. coll. v. 8. — d) aorist. Rom. V, 15.

B) legitur *εἰ*, *si*, *wenn* et *εἰ δέ*, *si vero*, *in aposiopesi* [de cuius causis et rationibus cf. *Herm.* ad Vig. p. 870.]

a) qua quid prae aliquo animi motu reticetur, ut Luc. XIX, 42. de quo loco vid. supra sub I. 1. f. — Luc. XXII, 49. κύριε, εἰ πατάξομεν, *si gladio percutiemus?* sc. iam dubitabunt vel dubitent, vim tibi inferre = *quid? si gladio percutiemus?* Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 593. Eiusd. Coniectan. p. 30. (Hom. Iliad. VIII, 423. X, 111.) — b) qua omittimus, quae alterum scimus ipsum additurum Act. XXIII, 9. οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος i. e. *nihil criminis in hoc homine reperimus. Si vero* [= quid vero? si] *spiritus vel angelus cum eo collocutus sit?* Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 267 sq. *Fritzsche* Coniectan. p. 28. 30. — Rom. IX, 22. εἰ δὲ ὁ θεός *si vero Deus* = quid vero? si Deus. Cf. ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 28 sqq. et de δέ et εἰ δέ *Viger.* p. 509. 833. it. p. 543. 845. *Matthiae* §. 616. p. 1247 sq. §. 617. p. 1248. Greg. Corinth. p. 47 sq. ed. *Schäfer.* Lamb. Bos. de ellips. p. 794. ed. *Schäfer.* (Plato Apol. Socr. c. 23. ed. *Fischer* εἰ δή τις ὑμῶν οὕτως ἔχει· οὐκ ἀξιῶ μὲν ἔγωγε· εἰ δ᾽ οὖν, ἐπιεικῆ ἄν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγω, ὅτι Ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἰσὶ μέν που τινὲς καὶ οἰκεῖοι.) — c) qua imprecationis formula supprimitur. Ita in asseverationibus cum imprecatione coniunctis, in quibus locis, si sensum spectaveris, εἰ Latinorum quidem *non, nunquam,* nostris: *nicht, nimmermehr,* respondet, manet tamen significatio *si, wenn,* Marc. VIII, 12. εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον, plene sic enuntiaris: *si dabitur huic genti prodigium, non dicar ego Messias* vel: *non propitius mihi sit Deus* = *non dabitur his hominibus prodigium.* Hebr. III, 11. et IV, 3. 5. εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσιν, scil. non dicar ego Jova [sunt enim haec Jovae verba Ps. XCV, 11.] = *nunquam ad requiem meam pervenient.* — Plene legitur eiusmodi asseveratio cum imprecatione coniuncta LXX 2 Regg. VI, 31. τάδε ποιήσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προςθείη, εἰ [אִם] στήσεται ἡ κεφαλὴ — ἐπ᾽ αὐτῷ σήμερον. 1 Sam. III, 17. Et per aposiopesin Gen. XIV, 23. Num. XIV, 30. 1 Sam. III, 14. Ps. LXXXIX, 35. Cf. *Winer* p. 174. *Gesen.* p. 844. 3. *Ewald* krit. Gram. der hebr. Sprache Lips. 1827. p. 661 sq. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 269. *Fritzsche* Coniectan. p. 32.

C) refertur εἰ [ex urbanitate Graecorum, Atticorum maxime, a conditionis vinculo aptantium, quae a conditione non pendent cf. *Buttm.* §. 136. *Matthiae* §. 617. p. 1252. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 94. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 181.] *ad res certas,* ita, ut

a) εἰ ponatur, ubi ἐπεί poni poterat, Latini: *quodsi, cum, quandoquidem,* nos: *da, wenn* cf. *Voigtländer* l. l. *Reisig* Coniect. in Aristoph. p. 113. *Bornemann* ad Xen. Anab. I, 2. 25. — Construitur etiam in his c. indic. omnium temporum, aa) *c. indic. praesentis,* apodosi habente *α*) praesens *αα*) universe Joh. XIII, 17. εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

Hebr. VII, 15. — ββ) exponitur apodosis per interrogat. Joh. VII, 23. *εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἐν σαββάτῳ — ἐμοὶ χολᾶτε, ὅτι — ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;* X, 35. — β) futurum αα) plene Matth. VII, 11 et Luc. XI, 13. *εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες* [Luc. *ὑπάρχοντες*] *οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι — πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ — δώσει ἀγαθὰ* [Luc. *πνεῦμα ἅγιον*] *τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.* — ββ) abest verb. in apodosi e protasi repetendum, ut *ἀμφιεῖ* Matth. VI, 30. et Luc. XII, 28. — γ) imperativum αα) praesentis Act. IV, 9. *εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα — γνωστὸν ἔστω.* (Xen. Cyr. V, 5. 21.) — ββ) aoristi 1 Petr. I, 17. — — bb) *c. indic. aoristi*, apodosi habente α) praesens αα) universe Joh. XIII, 14. Rom. VI, 8. XV, 27. 1 Joh. IV, 11. — ββ) enuntiatur apodosis per interrogationem Col. II, 20. (Lucian. Dial. Mort. XXVIII, 1.) — β) futurum Joh. XIII, 32. *εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ.* (Xen. Anab. VII, 1. 29.) — γ) aoristum 2 Cor. V, 14. *εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον* i. e. *pro mortuis sunt* i. e. *pro mortuis habendi sunt*, trop. pro: *tales habendi sunt, qui peccatis renuntiarunt.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Winer* p. 119. *Matthiae* §. 506, 2. p. 960. — δ) imperfectum Act. XI, 17. *εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς — ἐγὼ δὲ* [de *δὲ* in apodosi, vid. *Herm.* l. l. p. 785. *Matthiae* §. 616, 3. p. 1245 sqq. *Passow* I. p. 309.] *τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; = ἐγὼ τίς ἤμην; μὴ δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν;* Cf. de duabus interrogationibus una comprehensis *Herm.* ad Soph. Antig. v. 2. Aiac. v. 1164. Philoct. v. 1080. *Reisig* ad Soph. Oed. Col. 809. 810. *Schäfer* ad Hom. Odyss. p. 168. *Matthiae* §. 488, 12. fin. et not. 2. p. 918 sq. *Winer* p. 191. *Fritzsche* Coniectan. p. 53.

b) ponitur *εἰ*, ubi poni poterat *ὅτι*, *quod, dass* vel acc. c. inf. cf. *Viger* p. 504. *Passow* I. p. 411. *Buttm.* §. 136. *Matthiae* §. 617. p. 1251. *Frotscher* ad Xen. Hier. I, 6. et p. 94. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 52. Ita aa) post *ἄπιστον κρίνω* Act. XXVI, 8. (ita post *παράδοξον* Lucian. Dial. Mort. XIII, 1. Post *μακαρίζειν* Plut. apophth. Mor. II. p. 15. ed. *Tauchn.*) — bb) post *θαυμάζω* Marc. XV, 44. 1 Joh. III, 13. (Plut. l. l. p. 20. — Xen. Symp. VIII, 24. Mem. I, 1. 13. Herodot. I, 155.) — cc) post *θέλω* Luc. XII, 49. *τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη.* (Herodot. I, 23.) — dd) post *καλόν ἐστί τινι* et *λυσιτελεῖ = συμφέρει τινί* Marc. IX, 42. et Luc. XVII, 2. — Matth. XXVI, 24. et Marc. XIV, 21. *καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος* i. e. *conducebat isti homini, non natum esse*, quibus verbis utitur Jesus, ut, quantam sibi ipsi Judas Iscariota, dominum suum et praeceptorem prodendo, paraverit miseriam, describeret. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 766. (ita post *αἰσχύνομαι* Aeschin. in Ctesiph. p. 545.) — ee) post *μαρτυροῦμαι* Act. XXVI, 22. 23. [1 Tim. V, 10.] (Ita post *ὄμνυμι* LXX 1 Regg. I, 51. post *κρί-*

νειν, διώκειν = accusare Dem. 435, 7. cf. *Viger.* p. 504.) — Γ) post μέγα i. e. μέγα ἐστί, *magni aliquid est* 1 Cor. XI, 15. 2 Cor. XI, 15. (Aeschin. in Ctesiph. p. 485. οὔπω τοίνυν τοῦτό ἐστι δεινόν, εἰ οἱ καιροὶ πέπρανται.)

c) εἴ τις ponitur [*si quis*, ita in locis supra laudatis cf. *Herm.* ad Sophocl. Phil. v. 49. coll. Aiac. v. 179] ubi poni poterat ὅςτις, *quisquis, jeder welcher*, ὅ,τι, *quicquid, alles was.* Cf. de εἴ τις = ὅςτις, sed fortiori, *Buttm.* §. 136. *Matthiae* §. 614. p. 1251. *Stallbaum* ad Plat. Eutyphr. p. 17. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 94. — Legitur etiam in his c. indic. omnium tempp. ut aa) *c. indic. praesentis*, apodosi habente α) praesens αα) plene Luc. XIV, 26. Rom. VIII, 9. 1 Tim. III, 1. Jac. I, 23. Apoc. XIII, 10. XIV, 11. — ββ) minus plene i. e. abest verb. א) in apodosi, ut ἐστί Jac. I, 26. III, 2. 1 Tim. I, 10. — ב) in protasi et apodosi, ut ἐστί 2 Cor. V, 17. — — β) imperativum et quidem praesentis αα) plene Marc. VI, 25. 1 Cor. VII, 36. XIV, 36. 37. 38. — XVI, 22. εἴ τις οὐ φιλεῖ [= *amorem denegat*. Vide infra V. B. 18.] τὸν κύριον — ἤτω ἀνάθεμα. De qua imperativi forma rariori v. *Buttm.* §. 96. IV, 1. gram max. Vol. I. §. 108. p. 550. *Matthiae* §. 216, not. 2. p. 412. *Winer* p. 41. — Gal. I, 9. 2 Thess. III, 10. 14. 1 Tim. VI, 3—5. Jac. I, 5. 2 Joh. v. 10. — ββ) minus plene i. e. abest verb. א) in apodosi e protasi repetendum 1 Petr. IV, 11 bis. — ב) in protasi, ut ἐστί Eph. IV, 29. εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν sc. οὗτος ὁ λόγος ἐκπορευέσθω ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν. — γ) futurum αα) universe 1 Cor. III, 12. 17. — ββ) enuntiatur apodosis per interrogat. 1 Tim. III, 5. — γγ) mitigat futurum vim imperativi Marc. IX, 35. εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. Cf. *Winer* p. 130. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 252 sq. *Matthiae* §. 498. p. 942. *Viger.* p. 198 sqq. 740. *Ramshorn* lat. Gramm. p. 405. *Gesen.* p. 767. 771. *Ewald* p. 557. — — δ) perfectum 1 Cor. VIII, 2. εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε, καθὼς δεῖ γνῶναι. v. 3. — ε) perfect. et praes. 1 Tim. V, 8. — — bb) *c. indic. futuri*, apodosi habente α) futurum 1 Cor. III, 14. 15. (Xen. Anab. VII, 2. 13.) — β) praesens Apoc. XIII, 10. εἴ τις ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι. — cc) *c. indic. perfecti*, apodosi habente α) imperativum praesentis 2 Cor. X, 7. — β) aoristum 2 Cor. VII, 14. — dd) *c. indic. aoristi*, apodosi habente aoristum Apoc. XX, 15. εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος [i. e. *cuius nomen abest a libro vitae.* Vid. infr. V. B. 18.] ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός i. e. *is est pro homine in lacum igneum eiecto.* Cf. de hac aor. vi *Winer* p. 119. *Herm.* ad Viger. p. 747.

D) *ubi, quae habet conditio, ex aliena cogitatione adducuntur,* legitur εἰ *c. indicat.*, cum proprie ponendus esset optativus cf. *Herm.* ad Vig. p. 904. *Passow* I. p. 409. *Voigtländer* ind.

ad Lucian. Dial. Mort. p. 180. coll. *Matthiae* §. 507, 3. p. 963. coll. §. 529. 5. p. 1029. — Marc. XIV, 35. προςηύχετο, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Act. XX, 16: ἔσπευδε γάρ, εἰ δυνατὸν ἦν [codd. nonnulli: εἴη. Vid. *Griesb.* ad h. l.] αὐτῷ τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. De quo acc. temporis vid. *Matthiae* §. 424, 2. p. 785. — Matth. XXIV, 24. Marc. XIII, 22. (Hom. Iliad. XII, 59.)

3) dicitur εἰ de re, quae in sola cogitatione posita est, quam sumimus fieri et quae futura cogitari potest. *Construitur in talibus c. optativo.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 813. 830. 834. 902. *Buttm.* §. 126, 9. 3. *Matthiae* §. 523, 3. p. 1017. coll. §. 529, 4. p. 1029. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 94. *Voigtländer* l. l. *Winer* p. 125. — Act. XXIV, 19. οὓς ἔδει — παρεῖναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρός με. XXVII, 39. 1 Cor. XIV, 10. τοσαῦτα, εἰ τύχοι [= εἰ τύχοι ἀριθμούμενα vel κατανοούμενα i. e. si forte numerentur vel considerentur] γένη φωνῶν ἐστιν ἐν κόσμῳ. XV, 37. ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι [i. e. si ceciderit sc. ut seminetur; brevius plerumque ita exponitur, ut sit fere i. q. ut, exempli gratia. Cf. *Viger.* p. 301. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 47. *Seidler* ad Eurip. Iphig. v. 704. *Passow* sub τυγχάνω] σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν. 1 Petr. III, 17. εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. De lect. vulg. θέλει vid. *Griesb. Vater* ad h. l. [Act. XX, 16. ubi codd. εἴη.] — De opt. post εἰ καί et εἴπως vid. infra sub hh. vv.

4) indicat εἰ, sumere me, fieri, quod an eventurum sit, nec ne, nescimus. *Construitur in talibus*, positum, ut videtur, pro ἐάν, *c. coniunctivo.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 902. — 1 Cor. XIV, 5. μείζων γὰρ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ. Apoc. XI, 5. εἴ τις θέλῃ ἀδικῆσαι αὐτούς, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν. Ibid. καὶ εἴ τις αὐτοὺς ἀδικῆσαι θέλῃ, οὕτως [q. l. οὕτως apodosin inchoans = nostro: *so*, cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 246.] δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. — De coniunct. post εἰ καί, εἰ μήτι, εἴτε — εἴτε v. infra sub hh. vv. — De εἰ c. coniunct. ap. Homerum et ap. scriptores ion. doric. lyric. cf. *Herm.* ad Vig. p. 831. *Matthiae* §. 525, not. 7. b. p. 1020 sq. ap. Atticos autem rarissimo *Bornem.* ad Xen. Anab. III, 2. 22. III, 1. 36. *Voigtländer* l. l. p. 16. *Poppo* ad Xen. Cyr. III, 3. 50. *Bremi* ad Aeschin. orat. I. p. 171. *Herm.* l. l. et ad Soph. Aiac. v. 491. Antig. v. 706. Oed. Col. 1445. coll. dissert. de praeceptis quibusdam Atticistarum p. 8—13. *Fritzsche* Coniectan. p. 25. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 52.

II) ponitur εἰ pro: εἰ καί 1) *etsi, quamquam*, praecedente καὶ γάρ: *etenim quamquam* 2 Cor. XIII, 4. (Ita εἰ Sophocl. Trachin. v. 589. Plato Alcib. I. p. 16.) cf. *Matthiae* §. 524, not. 2, 1. p. 1015. §. 617. p. 1252. — 2) *si etiam*, ubi *etiam* iungendum est c. aliquo eorum vocc. quae sequuntur Matth. XXVI, 33.

εἰ πάντες [= si vel omnes] σκανδαλισθήσονται ἐν σοὶ, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. — Cf. *Matthiae* §. 623, 1. not. p. 1014.

III) pro: εἴπερ, *si quidem*, *wenn anders*, de re, quae esse sumitur, sed in incerto relinquitur, utrum iure, an iniuria sumatur. Vide infra εἴπερ. 1 Cor. XV, 2. εἰ κατέχετε.

IV) partic. interrogativa: *an*, nos: *ob*. Ut ap. Graecos, ita etiam in N. T. legitur in interrogatione indirecta de re, quam nescimus, utrum sic an aliter se habeat. Cf. *Viger.* p. 505. 835. *Buttm.* §. 136. *Matthiae* §. 507, 2. p. 963 §. 526. p. 1022. §. 617. p. 1253. *Winer* p. 121. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 425. Construitur

1) *c. indic.* ubi agitur de re vere existente vel facta a) unde ponitur aa) universe α) *c. indic. praes.* post ἐπερωτᾶν Marc. III, 23. X, 3. Luc. XXIII, 6. — post εἰπεῖν Matth. XXVI, 63. — post ἴδωμεν Matth. XXVII, 49. Marc. XV, 36. — post ψηφίζειν et βουλεύεσθαι Luc. XIV, 28. 31. — post οὐκ οἶδα [de οὐκ οἶδα, εἰ, *ich weiss nicht, ob*, negante aut rem in medio relinquente, ut Lat. vereor ut, cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. VIII, 9. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 911. p. 239 ed. Lips.] Joh. IX, 25. — post κρίνειν Act. IV, 19. — post πυνθάνεσθαι Act. X, 18. — post ἀκούειν Act. XIX, 2. — post γινώσκειν 2 Cor. II, 9. — post πειράζειν 2 Cor. XIII, 5. (Lucian. Dial. Mort. XX, 4. Xen. Hiero I, 7. VIII, 1.) — β) *c. indic. futuri*, post παρατηρεῖν Marc. III, 2. coll. Luc. VI, 7. — post οὐκ οἶδα 1 Cor. VII, 16. (Xen. Anab. I, 3. 5.) — γ) *c. indic. aoristi*, post ἐπερωτᾶν Marc. XV, 44. — post εἰπεῖν Act. V, 8. — post οὐκ οἶδα 1 Cor. I, 16. — bb) ita, ut ante εἰ cogitatione addatur: *dic mihi, dic nobis, dicite mihi*, α) *c. indic. praesentis* Matth. XII, 10. ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· εἰ ἔξεστι. XIX, 3. Luc. XIV, 3. cf. *Fritzsche* l. l. p. 425. et de lectione ἔξεστι *num licet* et εἰ ἔξεστι Luc. XIV, 3. *Griesb.* ad h. l. et *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 236. — Luc. XIII, 23. Act. I, 6. XXI, 37. XXII, 25. — β) *c. indic. aoristi*, Act. XIX, 2. εἶπε πρὸς αὐτούς· εἰ πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε. Explicandos esse eiusmodi locos e commixtione duarum locutionum vel ex confusione verborum *alius, de quo* refertur et *eius*, *qui* refert, docent *Bornem.* l. l. p. 235 sq. et *Fritzsche* l. l. p. 593. — dissentit *Winer* p. 182.

b) iungitur cum εἰ partic. ἄρα: *εἰ ἄρα, num forte* aa) *c. indic. praes.* Act. VII, 1. εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς· εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει. De h. l. lectione vid. *Griesb.* et *Bornem.* l. l. (Xen. Mem. II, 2. 2. Anab. III, 2. 22.) — bb) *c. indic. futuri* Act. VIII, 22. δεήθητε τοῦ θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι.

2) *c. optativo*, ubi indicatur, fieri posse vel futurum esse, de quo est dubitatio cf. *Herm.* ad Vig. p. 505. 830. *Buttm.* §. 126, 3 et 6. *Matthiae* §. 526. p. 1023. *Winer.* p. 122. — a) unde ponitur Act. XVII, 11. XXV, 20. (Plut. vit. Caes. c. 14.

Xen. Anab. I, 8. 15. II, 1. 16.) — b) iunct. c. ἄραγε: εἰ ἄραγε, *num forte* Act. XVII, 27.

V) *iungitur particula εἰ c. aliis particulis*

A) *praecedentibus* eam, quo pertinent

1) διόπερ εἰ, *quare si*, ubi διόπερ concludit, εἰ ad conditionem spectat 1 Cor. VIII, 13.

2) καὶ εἰ, 1) *et si*, in quibus καί copulat, εἰ ad conditionem pertinet a) propr. i. e. *und wenn* aa) universe Matth. V, 30. XI, 14. XII, 27. XVIII, 9. Luc. VI, 32. XVI, 12. XIX, 8. qui loci omnes sunt ex iis, in quibus εἰ construitur c. indic. omnium tempp. — bb) καὶ εἴ τις α) *et si quis* Rom. XIII, 9. Phil. III, 15. IV, 8. Apoc. I, 5. — β) *et quisquis* 1 Tim. I, 10. Apoc. XIV, 11. vid. I. 2. C. c. — b) *auch wenn* Matth. XII, 26. — 2) *etiam si, etiam tum si*, ita, ut καί referatur ad conditionem eamque indicet, non certam esse cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* I. p. 409. Legitur c. indic. *futuri* Marc. XIV, 29. — *praesentis* 1 Petr. III, 1. ὁμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτασσόμεναι [sc. ἐστέ. De particip., si verbo finito destituitur, supplendo per εἰμί cf. *Herm.* ad Vig. p. 770. *Fritzsche* diss. II. p. 43.] τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ — κερδηθήσονται.

3) καὶ γὰρ εἰ, *etenim quamquam*. 2 Cor. VIII, 4. Vide de h. l. supra sub II.

4) ὅτι εἰ, 1) *quod si* i. e. a) *weil wenn, nam si, denn wenn*, in quibus ὅτι a praecedd. pendet, εἰ conditionis est Matth. XI, 21. 23. Luc. X, 13. Vide de hh. ll. supra sub I. 1. — 2 Cor. VII, 14. vid. supra I. 2. C. c. — Jac. I, 23. — b) post vv. γινώσκειν, εἰδέναι, κρίνειν: *dass wenn* Matth. XXIV, 43. Luc. XII, 39. 2 Cor. V, 14. (Xen. Anab. VII, 2. 14.) — — 2) uti εἰ conditionis est, ita ὅτι inservit recitationi verborum alicuius in oratione recta Luc. XXIII, 31.

5) ὥστε εἴ τις, *quicunque igitur* 2 Cor. V, 17.

B) *sequentibus* particulam εἰ. Quo pertinent

1) εἰ γάρ, *si enim*, in quibus εἰ conditionis est, γάρ rationem reddit eorum, quae praecedunt a) universe aa) ubi sequitur indic. praeteritorum 1 Cor. II, 8. XI, 31. Gal. I, 10. III, 21. Hebr. IV, 8. VIII, 7. 1 Joh. II, 19. Vide supra I, 1. — bb) ubi εἰ sequitur indic. omnium tempp. Rom. III, 7. IV, 2. 14. V, 10. 15. 17. VI, 5. XI, 15. 21. 24. XV, 27. 2 Cor. II, 2. III, 9. 11. VIII, 12. Gal. II, 18. 21. III, 18. 1 Thess. IV, 14. Hebr. II, 2. IX, 13. XII, 25. 2 Petr. II, 4. 20. — b) εἰ γάρ τις, *quicunque enim* Gal. VI, 3.

2) εἰ γὰρ — εἰ δέ, *si enim — si vero*, a) sq. indic. praeteritorum Joh. V, 46. — b) seq. indic. omnium tempp. Rom. VIII, 13. 1 Cor. IX, 17. XI, 6. XV, 16. 17.

3) εἰ γὰρ καί, *quamquam enim*, sq. indic. praes. Col. II, 5.

4) εἴγε, vid. sub γέ.

5) εἰ δέ, si vero, wenn aber a) universe aa) c. indic. praeteritorum [v. supra I. 1.] Matth. XII, 7. 1 Cor. XII, 19. — bb) c. indic. omnium tempp. Matth. XII, 28. XVIII, 8. Marc. XI, 26. Luc. XI, 19. 20. Joh. VIII, 46. X, 38. XVIII, 23. Act. V, 39. XIX, 39. Rom. II, 17. III, 5. VII, 16. VIII, 10. 11. 17. 25. XI, 6. 12. 16. 17. 18. XIV, 15. 1 Cor. III, 12. VII, 9. 10. 16. X, 27. XI, 16. 34. XIV, 35. XV, 12. 13. 14. 19. 2 Cor. II, 5. III, 7. Gal. II, 17. III, 29. IV, 7. V, 15 18. Phil. I, 22. 1 Tim. V, 4. Philem. v. 18. Hebr. XII, 7. Jac. II, 9. III, 14. IV, 11. 1 Petr. IV, 16. 17. — b) in aposiopesi Act. XXIII, 9. Rom. IX, 22. Vide supra I. 2. B. — c) ubi poni poterat: ἐπεὶ δέ, cum vero Matth. VI, 30. Luc. XI, 28. Rom. VI, 8. Vide supra I. 2. C. a. — d) εἰ δέ τις, quisquis vero Rom. VIII, 8. 1 Cor. VIII, 2. 3. XIV, 37. 38. 1 Tim. III, 5. V, 8. Jac. I, 5. Vide supra I. 2. C. c.

6) εἰ δὲ καί, si vero etiam, wenn aber auch, in quibus, ut in εἰ καί [vid. infra V. B. 9.] particula καί non cum εἰ, sed cum aliquo eorum vocc., quae sequuntur, iungi debet. Legitur in his εἰ c. indic. omnium tempp. Luc. XI, 18. εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς [= ὁ δὲ καὶ σατανᾶς εἰ] ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη, πῶς etc. 1 Cor. IV, 7. εἰ δὲ καὶ ἔλαβες [= εἰ δὲ καὶ σὺ ἔλαβες], τί καυχᾶσαι, ὡς μὴ λαβών; Cf. quae de hac partic. καί sub εἴγε adnotavimus. — 2 Cor. IV, 3. XI, 6. — V, 6. εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν [= εἰ δὲ καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν] κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν.

7) εἰ δὲ μή, sed nisi, sin minus, wenn aber nicht. Legitur elliptice i. e. sic, ut omissum sit verbum e contextu facile supplendum et opponitur a) sententiae affirmativae aa) habet apodosis indic. aor. c. ἄν Joh. XIV, 2. εἰ δὲ μή [sc. οὕτως ἦν], εἶπον ἂν ὑμῖν. Vide supra I. 1. d. bb. — bb) habet apodosis imperativum Joh. XIV, 11. εἰ δὲ μή [sc. πιστεύετέ μοι λέγοντι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί, wenn ihr meiner mündlichen Versicherung, dass — nicht glaubet] διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ μοι. — cc) apodosis habet futurum et praesens simul Apoc. II, 5. εἰ δὲ μή [sc. μετανοεῖς vel μετανοήσεις] ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. Quo loco primum ἔρχομαι, praesens, ita positum est, ut rem certissime futuram indicet cf. *Winer* p. 115. *Viger.* p. 211. *Poppo* ad Thuc. I. p. 153. *Matthiae* §. 504. p. 957. a verbis: mit diesem Sprachgebrauche etc. tum σοί dativus incommodi est: *in perniciem tuam* cf. *Matthiae* §. 394. p. 721 sq. *Buttm.* §. 120, 3. et not. 2. fin. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 253. *Fritzsche* Coniectan. p. 42. Denique verba ultima ἐὰν μὴ μετανοήσῃς vertas: *cum* [postea] *mentem non mutaveris.* Cf. *Fritzsche* l. l. p. 25. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 143. — Apoc. II, 16. — (ita εἰ δὲ μή seq. optativo Xen. Cyr. I, 6. 26.) — cf. *Herm.* ad Vig. p. 833. *Passow* I. p. 415. *Matthiae* §. 617. p. 1248 sqq. — — b) *sententiae negativae* opponitur, in quibus cum auctor

sententiam, quae praecessit verbis negantibus expressa, concepisset sic, ut affirmatio inesset, multo usu factum est, ut sensim sensimque in formulis εἰ δὴ μή et εἰ δὴ μήγε nihil spectaretur, nisi cogitatio: *ceteroquin, widrigenfalls, sonst* et eodem pertinerent, quo εἰ δέ. [Ita εἰ δὲ μή Arrian. exped. Alex. M. IV, 14. 17. ἐπὶ τῶδε ἡ δίωξις οὐκ ἐπὶ πάντων Σκυθῶν ἐγένετο· εἰ δὲ μή, δοκοῦσιν ἄν μοι καὶ πάντες διαφθαρῆναι ἐν τῇ φυγῇ. Ita *Schneiderus* ad Xen. Anab. IV, 3. 6. ed. *Bornem.* Xen. Anab. VII, 1. 8. Thuc. II, 5. Herodot. II, 56.] cf. *Matthiae* §. 617, b. p. 1149. *Buttm.* §. 135, not. 10. et ad Plat. Crit. c. 5. p. 106. *Heindorf* ad Plat. Parmen. §. 14. p. 208. *Passow* I. p. 415. — aa) habet apodosis praesens et idem tempus supplendum est in protasi Marc. II, 21. οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ [i. e. *von dem alten ab.* Cf. de αἴρειν τι τινος *Matthiae* §. 354. p. 666 sq. coll. §. 353. p. 664. *Winer* p. 80.] καὶ χεῖρον τὸ σχίσμα γίνεται = φυλάττονται vel προςέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτειν ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ φυλάττονται vel προςέχουσιν, αἴρει κ. τ. λ. — bb) habet apodosis praesens et futurum et alterutrum suppleas in protasi Marc. II, 22. οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς — καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται = φυλάττονται vel προςέχουσιν οἱ ἄνθρωποι, βάλλειν οἶνον — παλαιούς· εἰ δὲ μὴ φυλάττονται vel προςέχουσι, ῥήσσει κ. τ. λ. (Eadem ratio est locorum Xen. Anab. VII. 1. 8. Thuc. II, 5.) cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 255. *Vater* N. T. p. 26.

8) εἰ δὲ μή γε i. q. εἰ δὲ μή sed fortius eandem rem exprimit: *sed nisi forte, sin minus forte*, vid. sub γέ.

9) εἰ καί 1) *etsi* i. e. *quamquam*, ubi significat, rem ita esse, uti dicitur cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* I. p. 412. *Buttm.* §. 136. *Matthiae* §. 617, 3. p. 1252. Legitur *c. indicat.* a) *praesentis* aa) apod. habente praesens 2 Cor. IV, 16. εἰ καὶ ὁ ἔξω ἄνθρωπος ἡμῶν διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται. Phil. II, 17. εἰ καὶ σπένδομαι — χαίρω. Col. II, 5. —— bb) futurum Luc. XVIII, 4. εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι — ἐκδικήσω αὐτήν. — cc) perfect. Hebr. VI, 9. πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν — τὰ κρείττονα — εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν. — dd) imperativum 1 Cor. VII. 21. —— b) *aoristi*, apodosi habente aa) aoristum 2 Cor. VII, 17. ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα [sc. ὡς ἔγραψα], οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος [sc. ἔγραψα οὕτως]. (Lucian. Dial. Mort. IX, 3. Xen. Anab. VI, 6. 27.) — bb) praesens 2 Cor. VII, 8. εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς — οὐ μεταμέλομαι. — 2) *si etiam, etiam si*, ita, ut καί non ad εἰ, sed ad unum eorum vocc., quae sequuntur, trahendum sit cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 42. — A) universe. Construitur a) *c. indic.* aa) *praesentis*, apodosis dum habet α) imperativum 1 Cor. VII, 21. εἰ

καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. Alii ad no. 1. h. l. referunt. — β) futurum 2 Cor. XII, 15. ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω — εἰ καὶ περισσοτέρως [sc. quam alii] ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧττον ἀγαπῶμαι. — γ) aoristum 2 Cor. XII, 11. — bb) *futuri*, apodosi habente futurum Matth. XXVI, 33. e lect. vulg. Vide de h. l. supra sub II. — Luc. XI, 8. — cc) *aoristi* 2 Cor. VII, 8. εἰ καὶ πρὸς ὥραν sc. ἐλύπησεν ὑμᾶς. — dd) *imperfecti* 2 Cor. VII, 8. εἰ καὶ μετεμελόμην sc. νῦν οὐκ ἂν μετεμελήθην vel μετεμελόμην i. e. *si etiam* [*ante* vel *olim*] *poenituisset, nunc non poeniteret.* — — b) c. *optativo*, ubi de re agitur, quae in sola cogitatione posita est et quam nescimus, utrum sic, an aliter se habeat cf. *Herm.* ad Vig. p. 830. 835. *Winer* p. 125. 1 Petr. III, 14. εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι sc. ἐστέ. (Lucian. Dial. Mort. IV, 3. Toxar. §. 1. Xen. Hier. IX, 10.) — B) ubi ὅτι καί poni poterat 2 Cor. XI, 15. — — 3) *an etiam*, construitur c. *coniunct.* Phil. III, 12. διώκω δέ, εἰ καὶ καταλάβω. cf. de εἰ c. *coniunct.* supra sub I. 4. adnotata et quae habet de *ei*, *an*, quatenus apud Graecos sequatur coniunct., *Matthiae* §. 526. p. 1022. §. 516, 3. p. 985. *Passow* I. p. 409. (seq. indic. futuri Lucian. Dial. Mort. XXIX, 2. ὅρα, εἰ καὶ δικαίως κολασθήσομαι ed. *Voigtländer.*)

10) εἰ μὲν γάρ, *si enim* 2 Cor. XI, 4. in quibus cuique partic. manet vis ipsi propria.

11) εἰ μὲν γὰρ — δέ, *si enim* — *vero* Hebr. VIII, 4. coll. v. 6. — XI, 15. coll. v. 16.

12) εἰ μὲν γὰρ — εἰ δέ, *si enim* — *si vero* Act. XXV, 11.

13) εἰ μὲν οὖν, *si igitur* Hebr. VII, 11.

14) εἰ μὲν οὖν — εἰ δέ, *si igitur* — *si vero* Act. XIX, 38. 39. (Xen. Cyr. VIII, 7. 22.) — Act. XVIII, 14. 15. nisi h. l. εἰ μέν legendum. Cf. *Griesb.* et *Vater* ad h. l.

15) εἰ μέντοι, *si igitur* Jac. II, 8. cf. *Passow* II. p. 99.

16) εἰ μή, *nisi, wo nicht, wenn nicht.* Legitur in N. T. A) sequente verbo finito a) nude positum aa) in construct. c. indic. praeteritorum. Vide supra sub I. 1. a — f. — bb) in construct. c. indic. omnium tempp. Vid. supra I. 2. — cc) in construct. c. coniunct. vid. supra I. 4. — — b) iunct. c. aliis particulis εἰ μή sequentibus, ut aa) ἵνα: εἰ μὴ ἵνα *nisi hoc consilio ut, nisi ut, ausser dass* Joh. X, 10. ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται, εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ. — bb) ὅτι: εἰ μὴ ὅτι, *nisi quod, ausser dass* α) plene 2 Cor. XII, 13. Eph. IV, 9. — ββ) minus plene Marc. VI, 5. Gal. I, 7. ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσι οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς i. e. *die ganze Sache ist aber nichts weiter als: es gibt Leute, die euch beunruhigen.* Ita *Grotius* explicans: *quae res nihil aliud in se habet, nisi quod sunt.* Cf. *Matthiae* §. 617, d. p. 1249. coll. *Elmsley* et *Herm.* ad Eurip. Med. v. 80. p. 90. 338. ed. Lips.

B) absque verbo finito ponitur: *nisi*, i. e. *praeter*, *ausser*, *als* a) nude positum aa) universe Matth. XI, 27. coll. Luc. X, 22. *οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός.* Matth. XII, 4. *οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν — φαγεῖν — εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις·* — De *μόνον*, *μόνος* per abundantiam additis particulae *εἰ μή*, ut h. l. ita XVII, 8. XXI, 19. XXIV, 36. Marc. VI, 8. Luc. V, 21. VI, 4. Act. XI, 19. Phil. IV, 15. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 633. coll. *Frotscher* ad Xen. Hier. I, 18. et *Lobeck* ad Phryn. p. 469. — Matth. XII, 24. — v. 39. et XVI, 4. it. Luc. XI, 29. — Matth. XIII, 57. et Marc. VI, 4. — Matth. XV, 22. XVII, 8. — v. 21. et Marc. IX, 29. — Matth. XIX, 17. Marc. X, 18. et Luc. XVIII, 19. — Matth. XXI, 19. XXIV, 36. et Marc. XIII, 32. — Marc. II, 7. et Luc. V, 21. — Marc. II, 26. — V, 37. et Luc. VIII, 51. — Marc. VI, 8. VIII, 14. — IX, 9. *ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται, ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν* [i. e. *nisi tum, cum = non ante quam*] — *ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.* XI, 13. Luc. IV, 26. 27. — VI, 4. *οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν, εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς* i. e. *quos comedere non licet, nisi sacerdotes.* Cf. de acc. c. infin. post *ἔξεστι Matthiae* §. 537. p. 1057. *Buttm.* §. 128, 2. *Winer* p. 133. — Luc. XVII, 18. Joh. III, 13. VI, 2. 46. XIV, 6. XVII, 12. XIX, 15. Act. XI, 19. Rom. XI, 15. XIII, 1. 8. XIV, 14. 1 Cor. I, 14. II, 2. 11. VIII, 4. X, 13. XII, 3. 2 Cor. II, 2. XII, 5. Gal. I, 19. VI, 14. Phil. IV, 15. Hebr. II, 18. 1 Joh. II, 22. V, 5. Apoc. XIII, 17. XIV, 13. XIX, 12. — IX, 4. *καὶ ἐῤῥέθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους,* quae verba ita haud dubie Johannes animo conceperat: *ἵνα μὴ ἀδικήσωσι, εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους, οὐ τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον.* XXI, 27. *οὐ μὴ εἰςέλθῃ — τοῦ ἀρνίου*, pro: *οὐ μὴ εἰςέλθωσιν εἰς αὐτὴν, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου, πᾶν δὲ κοινὸν καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος οὐ μὴ εἰςέλθῃ.* (Xen. Anab. II, 1. 12) — — bb) sequente infinit. Matth. V, 13. *εἰς οὐδὲν ἰσχύει, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω.* Act. XXI, 25. (Xen. H. G. II, 2. 6.) — — b) praeponitur per abundantiam *ἐκτός*: *ἐκτὸς εἰ μή*, *nisi*, *ausser*, *ausser wenn* 1 Tim. V, 19. *κατηγορίαν μὴ παραδέχου ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων.* (Lucian. Dial. Mort. XVI, 6. Plut. vit. Demosth. c. 19. fin. *ἐκτὸς εἰ μὴ — ὁ ἀντιφόνες καὶ τουτὶ πέπαιχεν.*) cf. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 225. et *Lobeck* ad Phryn. p. 459.

17) *εἰ μή τι* *nisi forte*, *wenn nicht etwa*. Legitur a) sequente verbo finito aa) in construct. *c. indicat. omnium tempp.*, ut praesentis 2 Cor. XIII, 5. *εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε*, abest apodosis: *γνώσεσθε δέ = intelligetis autem* [vos Christianos esse, quibus sancte vivendum], *nisi forte minus probati estis.* Cf. *Fritzsche* diss. II. p. 142. — bb) in constructione c. *coniunct.* vid. supra sub I. 4. Luc. IX, 13. *εἰ μή τι πορευθέντες ἀγοράσω-*

μεν [codd. etiam ἀγοράσομεν. Vid. *Griesb.* ad h. l. coll. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Matthiae* §. 516, not. 2. §. 516, 3. p. 986 sq. *Winer* p. 121.] εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα, quae verba per confusionem duarum locutionum ita Lucas conceperat: εἰ μή τι θέλεις πορευθέντας ἡμᾶς ἀγοράσαι vel εἰ μή τι θέλεις πορευθέντες ἀγοράσωμεν *nisi forte vis, ut coemamus.* Quemadmodum similis coniunctio duarum locutt. est in verbis τί σοι θέλεις ποιήσω cf. *Herm.* ad Vig. p. 884., ita in interrogatione dubitantis [de qua vid. *Herm.* l. l. *Matthiae* §. 516. p. 984 — 987. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Valckenar.* ad Eurip. Phoen. v. 735. *Porson.* ad Eurip. Phoen. v. 740. ed. *Schäfer*] perinde esse, θέλεις, βούλει, an addantur, an omittantur, observavit *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 787. p. 255 sq. ed. Lips. — De ellipsi Luc. l. l. *facere* vel *satiare non possumus* cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 803. ed. *Schäfer* et *Vater* ad Luc. l. l. — Alii, vid. *Künöl* ad h. l., εἰ μή τι ἀγοράσωμεν explicant: *numquid coemamus?* Minus placet, usurpatur enim εἰ, *an* N. T. scriptoribus pariter ac Graecis nonnisi in interrogatione indirecta. Vid. supra sub IV. adnotata coll. Lucian. Dial. Mort. XXIX vel XXX, 2. ἄκουσον — εἴ σοι δίκαια δόξω λέγειν. — b) absque verbo finito et addito ἄν, magis dubiam reddente sententiam, ut 1 Cor. VII, 5. μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλων, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν. Cf. de ἄν copulato cum εἰ sequente optativo, etiam coniunctivo [uti Plut. vit. Gracch. c. 15. Isocrat. Lochit. 12. p. 698. ed. *Lange*] *Bornem.* ad Xen. Symp. IV, 3. Id. comment. I de gemina Cyropaed. et Max. Tyrii recensione p. 20. *Matthiae* §. 525, not. 7, a. p. 1019. ad Eurip. Hippolyt. v. 695. *Herm.* ad Vig. p. 830. 938.

18) εἰ οὐ, *si non*, item εἰ γὰρ οὐ, *si enim non*, εἰ δὲ οὐ, *si vero non*, εἰ οὖν οὐ, *si igitur non*, εἰ οὖν οὔτε, *si igitur neque* i. e. *si igitur ne quidem*, in quibus formulis οὐ arctissime coniungi debet c. verbo aliquo sequente, sic, ut c. hoc verbo coniunctum unam notionem constituat cf. *Herm.* ad Vig. p. 833. 889. *Passow* I. p. 415. II. p. 306. *Matthiae* §. 608 p. 1217 sq. *Buttm.* §. 135, not. 2. *Winer* p. 172. Ita in construct. c. indic. omnium tempp. Matth. XXVI, 42. εἰ οὐ δύναται [i. e. *si nequit*] — παρελθεῖν. Marc. XI, 26. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε i. e. *si vero veniam denegatis.* Luc. XIV, 26. εἴ τις οὐ μισεῖ i. e. *diligit*, *magni habet*, *curae habet.* XVI, 11. εἰ οὖν — πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε i. e. *fidem fefellistis.* v. 12. — v. 26. εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε i. e. *si igitur ne minimum quidem efficere valetis.* Joh. V, 47. εἰ δὲ — οὐ πιστεύετε i. e. *fidem denegatis.* X, 37. εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου i. e. *perperam affirmo, me perficere.* 1 Cor. VII, 9. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται i. e. *temperare sibi nesciunt.* XI, 6. εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται i. e. *capite velato incedere recusat.* XV, 13. 16. 32. εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ

ι vel εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται i. e. *si negamus tuos in vitam redire* v. 14. et 17. εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται i. e. *si perperam affirmamus, Jesum in vitam rediisse.* or. XVI, 22. 2 Thess. III, 10. 14. Jac. II, 11. Hebr. XII, 25. c. XX, 15.

19) εἰ οὖν, *si igitur, wenn also,* manet utrique particuvis ipsi propria. Legitur εἰ οὖν in construct. c. indic. omnium pp. a) universe Matth. VI, 23. Luc. XI, 36. Joh. XVIII, 8. III, 1. Philem. v. 17. — b) ubi poni poterat ἐπεὶ οὖν, *igitur, da also* Matth. VII, 11. Luc. XI, 13. Joh. XIII, 14. XI, 17.

20) εἴπερ, *si quidem, wenn anders,* dicitur de re, quae sumitur, sed in incerto relinquitur, utrum iure, an iniuria atur cf. *Herm.* ad Vig. p. 832. *Passow* I. p. 418. Legitur c. ic. omnium tempp. a) proprie aa) seq. indic. praesentis Rom. I, 9. εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. v. 17. εἴπερ συμπάμεν. 1 Cor. XV, 5. (Xen. Cyr. II, 2. 23. Anab. I, 7. 9.) — bb) indic. aor. 1 Petr. II, 3. εἴπερ ἐγεύσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ κύ;. — b) permutatur c. εἴγε [de quo vid. supra V. 3. 4.], *quanuidem, nam* 2 Thess. I, 6. εἴπερ δίκαιον παρὰ θεῷ. — c) mutatur c. καὶ εἰ, *etiam si, etiam tum si, auch wenn, selbst n* 1 Cor. VIII, 5. καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοί = si vel ime sint, qui Dii dicantur [sc. aliis] ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεός. cf. h. l. *Pottius.* (Ita Hom. Odyss. I, 167. εἴπερ τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων φησὶν ἐλεύσεσθαι.) Cf. de καὶ εἰ in re, quam sumi tum a nobis ut veram indicamus, *Herm.* ad Vig. p. 832. coll. *ssow* I. p. 418. sub εἴπερ. *Viger.* p. 513.

21) εἴπως, *si forte, wenn etwa, ob etwa.* Construitur a) ptativo Act. XXVII, 12. οἱ πλείους ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆκἀκεῖθεν, εἴπως δύναιντο — παραχειμάσαι. (Herodot. IV, . Xen. Anab. II, 5. 2. IV, 1. 21.) Cf. *Matthiae* §. 526. p. 2 sq. *Winer* p. 125. — b) c. *indicat. futuri* Rom. I, 10. εἴ; ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι. XI, 14. Phil. III, 11. [Possis ta- dicere Rom. XI, 14. Phil. III, 11. παραζηλώσω, σώσω, κατήσω esse coniunct. aoristi.] cf. *Matthiae* §. 526. p. 1022 sq. bus addi possunt §. 515. p. 979. §. 524, not. 6. p. 1019. §. , not. 4. p. 1218. §. 507, 3. p. 963.

22) εἴ τε — εἴ τε, 1) *sive — sive,* a) absque verbo sente aa) universe Rom. XII, 6. 8. 1 Cor. III, 22. VIII, 5. 2 . V, 9. 10. Phil. I, 18. 2 Thess. II, 15. Col. I, 16. 20. 1 Petr. 14. — bb) εἴτε δὲ — εἴτε — εἴτε 1 Cor. XIII, 8. — cc) ε οὖν — εἴτε 1 Cor. XV, 11. (Aeschyl. Agam. v. 474.) cf. *tthiae* §. 617. p. 1254. — b) verbo sequente aa) *c. indic. es.* 1 Cor. XII, 26. εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. or. I, 5. (Xen. Mem. II, 1. 28.) — bb) *c. coniunctivo esentis* 1 Thess. V, 10. ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδω-

μεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. De codd. exhibentibus h. l. indicativos γρηγοροῦμεν, καθεύδομεν vid. *Griesb.* ad h. l. et de εἰ c. coniunct. supra sub I. 4. adnotata. — — 2) *utrum* — *an* 2 Cor. XII, 2. 3. εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος [sc. ἦν], οὐκ οἶδα. (Xen. Cyrop. III, 2. 13. Thuc. VII, 1.) — cf. *Matthiae* §. 617. p. 1254. 1253. coll. §. 526. p. 1022. *Viger.* p. 518. 834.

23) εἴ τις, v. supra I. 2. C. c.

24) εἰ τύχοι, v. supra I. 3. — Saepius εἰ non legitur in N. T.

Εἶδος, ους, τό, 1) *species externa, forma* Luc. III, 22. σωματικῷ εἴδει. IX, 29. τὸ εἶδος τοῦ προςώπου Joh. V, 37. (Aelian. V. H. XII, 1. Herodian. V, 5. 4. Xen. Cyr. I, 2. 1.) — 2) *species generis, die* besondere *Art* einer Gattung, *genus* 1 Thess. V, 22. ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχετε (Joseph. Arch. X, 3. 1. Dionys. Hal. II, 64. Polyb. VI, 8. 1. Xen. Cyr. VIII, 2. 6.) — 3) *adspectus* 2 Cor. V, 7. οὐ διὰ εἴδους sc. περιπατοῦμεν i. e. vivimus ita, vel ea est nunc conditio nostra, ut speremus quidem, felicitatis olim futurae participes nos fore, ipsam vero oculis non cernamus. cf. de περιπατεῖν δι' εἴδους = ἰδεῖν supra sub διά I. 5. adnotata.

Εἴδω, I) aor. 2. act. εἶδον, imperat. aor. 2. act. ἰδέ, [forma attica, obvia Rom. XI, 22. Gal. V, 2.] forma serior ἴδε [Matth. XX, 25. XXV, 20. 22. Marc. III, 34. XV, 4. Joh. I, 29. 36. 45. VII, 26. 52. XIX, 14. cf. *Buttm.* gr. max. Vol. I. §. 103, 5. p. 463. Vol. II. §. 114. p. 201. *Matthiae* §. 231. p. 449. ed. II.] opt. ἴδοιμι, coni. ἴδω, inf. ἰδεῖν, part. ἰδών 1) *vidi, ich habe gesehen* a) simpliciter aa) *sq. acc. rei* α) simplici Matth. II, 2. 9. IV, 16. V, 16. XI, 8. 9. XII, 38. XIII, 17. XVIII, 31. XXI, 15. 19. XXIV, 33. XXVII, 54. XXVIII, 6. Marc. IX, 9. XI, 13. Luc. II, 15. 20. V, 26. VII, 22. 25. 26. VIII, 34. 35. — ἰδεῖν τὴν βασ. τ. θ. sc. ἐληλυθυῖαν Luc. IX, 27. coll. Marc. IX, 1. — Luc. IX, 32. X, 24. XIX, 37. q. l. attract. — v. 41. XXII, 49. XXIV, 39 bis. Joh. IV, 48. VI, 14. 26. XII, 41. XX, 25. 27. Act. IV, 20. VI, 15. VII, 31. 55. X, 17. XI, 6. XIII, 12. XIV, 11. XVI, 10. 1 Cor. II, 9. Phil. I, 30. IV, 9. Hebr. III, 9. Jac. V, 11. Apoc. I, 2. 12. 19. 20. IX, 17. XIII. 2. XV, 1. 2. XVII, 8. 12. 15. 16. XX, 4. 11. XXI, 1. 22. (Herodian. I, 15. 7. Xen. Cyr. I, 1. 3.) — Hebr. XI, 13. πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες sc. τὰς ἐπαγγελίας. — β) addito particip. Matth. XXIV, 15. Marc. I, 10. IX, 1. XI, 20. XIII, 14. 29. Luc. V, 2. XII, 54. XXI, 30. 31. XXIII, 8. Act. XI, 5. XXVI, 13. XXVIII, 4. Apoc. V, 1. XIII, 11. XIX, 11. XXI, 2. Cf. *Matthiae* §. 548, 1. p. 1074. coll. §. 530. p. 1034. *Winer* p. 140. — γ) verbo finit. εἶδον additur part. ἰδών Act. VII, 34. coll. LXX Exod. III, 7. pro hebr. רָאֹה רָאִיתִי. Cf. de Hebraeorum infinit. absoluto intendendi vim habente *Gesen.* p. 778. *Ewald* p. 560 sq. (ita ἰδὼν εἶδον Lucian. Dial. Deorr. marin. IV, 3. fin.) et de partic., si iungitur c. verbo

finito, eandem vim habente, *Winer* p. 141. coll. *Lobeck.* ad Soph. Aiac. p. 370. *Wernick* ad Thryphiodor. p. 259. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. II. p. 304. — δ) τὶ ἔκ τινος sc. ἐκπορευόμενον Apoc. XVI, 13. — — bb) *sq. accus. person.* α) simplici Matth. II, 10. V, 1. VIII, 18. 34. IX, 22. 36. XIV, 14. XXII, 11. XXIII, 39. XXVI, 71. XXVIII, 17. Marc. V, 6. 22. VI, 34. 50. IX, 8. 14. 15. 20. XIV, 69.* Luc. II, 26. 30. 48. VII, 13. VIII, 28. IX, 9. XI, 31. 33. XIII, 12. 35. XV, 20. XIX, 4. XX, 13. 14. XXI, 1. XXII, 56. 58. XXIII, 8 bis. Joh. I, 49. 51. IV, 29. XI, 32. XII, 9. XVIII, 26. XIX, 6. XX, 20. XXI, 21. Act. III, 3. VIII, 39. IX, 12. 27. 35. 40. XII, 16. XIII, 45. XXI, 32. XXII, 14. XXVIII, 15. Phil. II, 28. 1 Tim. VI, 16 bis. Apoc. I, 17. V, 2. VI, 9. VII, 1. 2. VIII, 2. X, 1. XVII, 6. 18. XVIII, 1. XX, 1. 22. — β) addito particip. Matth. III, 7. 16. IV, 18. 21. VIII, 14. IX, 9. 23. XIV, 26. XVI, 28. XX, 3. XXV, 37. 44. Marc. I, 10. 16. 19. II, 14. 16. VI, 33. 48. 49. VII, 2. IX, 38. XIV, 67. XVI, 5. Luc. IX, 49. XVIII, 24. XXI, 2. XXII, 56. Joh. I, 33. 48. 49. V, 6. XI, 33. XIX, 26. 33. Act. III, 9. VII, 24. X, 3. XI, 13. XVI, 27. XXII, 18. 1 Cor. VIII, 10. 1 Joh. V, 16. Apoc. IX, 1. X, 5. XIII, 1. XIV, 6. XVII, 3. 6. XIX, 17. 19. XX, 1. (Xen. Cyr. I, 4. 18.) — γ) addito adiectiv. Matth. XXV, 37. 38. 39. 44. Joh. IX, 1. Hebr. XI, 23. — — cc) sq. ὅτι Marc. IX, 25. XV, 39. Joh. VI, 22. 24. Apoc. XII, 13. — dd) sq. ὅτε, *dass*, ubi alias ὅτι Apoc. VI, 1. 12. cf. *Matthiae* §. 548, p. 1075. §. 624. p. 1267. *Porson* ad Eur. Hec. v. 109. p. 13. ed. *Schäfer. Passow.* II. p. 303. — ee) sq. οὕτως ellipt. pro: οὕτως γενόμενα Marc. II, 12. — ff) sq. interrogat. indir. c. indic., ut sq. εἰ Matth. XXVII, 49. Marc. XV, 36. — sq. τί Marc. V, 4. — sq. πηλίκος Gal. VI, 11. — sq. ποταπός 1 Joh. III, 1. (Xenoph. Sympos. II, 15.) De hh. II. indic. in interrog. indir. cf. *Winer* p. 121. *Jacob.* ad Lucian. Toxar. p. 116. *Stallbaum* ad Plat. Eutyphr. c. 8. *Heindorf* ad Plat. Hipp. mai. p. 162. *Matthiae* §. 507, 4. p. 963. — gg) absolute α) universe Matth. IX, 8. 11. XII, 2. XIII, 17. XXI, 20. 32. XXVI, 8. Marc. VI, 38. XV, 32. Luc. I, 12. II, 17. V, 8. VII, 39. IX, 54. X, 32. XI, 38. XVII, 14. XVIII, 15. 43. XIX, 7. Joh. I, 40. 47. XI, 34. XX, 8. 29. Act. III, 12. XIII, 41. Apoc. V, 11. VI, 5. — VIII, 13. καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου pro: καὶ εἶδον ἕνα ἀετὸν πετόμενον καὶ ἤκουσα τοῦ ἀετοῦ. Cf. *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 393. *Matthiae* §. 548, 1. p. 1074. — hinc οἱ ἰδόντες, *spectatores* Marc. V, 16. Luc. VIII, 36. — β) sq. oratione directa, ut post εἶδον καὶ ἰδού Apoc. IV, 1. VI, 2. 5. 8. VII, 9. XIV, 1. 14. — in verbis εἶδον καὶ [ἰδού cf. *Griesb.* et *Vater* ad h. l.] ἠνοίγη ὁ ναός Apoc. XV, 5.

b) *cognoscendi* notione inclusa aa) sq. accus. personae: *sehen und kennen lernen* Joh. XII, 21. Gal. I, 19. — addito τίς ἐστι Luc. XIX, 3. — cf. de hoc attract. genere *Matthiae* §.

296. p. 592. §. 630, b. p. 1294. *Viger.* p. 188. *Buttm.* §. 138. I. 6. *Winer* p. 186. — bb) sq. acc. rei: *besehen*, ut ἀγρόν Luc. XIV, 18. — cc) sq. περί τινος, *videre de aliqua re*, i. e. *videre* vel *cognoscere, quid sit statuendum de aliqua re* Act. XV, 6. (Cicer. Verrin. II, 61. *alio loco de aratorum animo videro* IV, 16. *de reliquo videro*.)

c) *conveniendi, visendi, adeundi* notione inclusa aa) sq. accus. pers. i. e. *sehen und sprechen* Luc. VIII, 19. Act. XVI, 40. XXVIII, 20. Rom. I, 11. 1 Cor. XVI, 7. Phil. I, 27. 1 Thess. III, 6. 2 Tim. I, 4. 3 Joh. v. 14. (Xen. Anab. II, 4. 15. Lucian. D. D. IX, 1.) — bb) τὸ πρόςωπόν τινος 1 Thess. II, 17. III, 10. — cc) sq. accus. loci, ut ῥώμην = *Romam adire* vel *visere* Act. XIX, 21.

d) *observandi* sens. sq. acc. rei, ut τὸ τέλος Matth. XXVI, 58. (Xen. Anab. I, 2. 18.)

e) *intuendi, adspiciendi* sens. sq. acc. pers. vel rei Marc. VIII, 33. Luc. XXI, 29.

f) ἡμέραν τινὸς ἰδεῖν = *vivendo attingere tempora alicuius*, nos: *erleben* Luc. XVII, 22. Joh. VIII, 56 bis. Cf. ad h. l. *Lücke* Vol. II. p. 246 sq. (Polyb. X, 4. 7. XXXII, 10. 9.)

2) transfertur ad mentis oculos: *intelligo, cognosco, einsehen, erkennen, bemerken* a) de personis, quae facta alicuius et vitae rationem videntes vel verba eius audientes, quid sentiat et pectore claudat vel quid futurum sit, intelligunt, ita ut ἰδών τι sit i. q. ἰδὼν τὸ γενόμενον καὶ εἰδώς τι, aus etwas in die Sinne Fallendem etwas nicht in die Sinne Fallendes, z. B. den Sinn, die Gedanken Jemandes, den Erfolg einer Sache erkennen aa) sq. acc. rei, ut τὴν πίστιν τινός Matth. IX, 2. Marc. II, 5. Luc. V, 20. — τὰς ἐνθυμήσεις τινός Matth. IX, 4. τὸν διαλογισμόν τινος Luc. IX, 23. — bb) sq. ὅτι Matth. XXVII, 24. — b) universe = οἶδα, *intelligo*, aa) sq. acc. rei Rom. XI, 22. — bb) sq. ὅτι Matth. II, 16. Luc. VIII, 47. XVII, 15. Act. XII, 3. XIV, 9. XVI, 19. Gal. II. 7. 14. — Joh. VII, 52. ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται i. e. investiga *et cognosces, vatem* etc. De qua imperat. vi ab hebraica dicendi ratione repetenda cf. *Winer* p. 130. *Gesen.* p. 776. — — Marc. XII, 34. ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη. Vide de h. l. attract. *Viger.* l. l. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l., item de eiusdem loci lectione *Griesb.* N. T. ed. *Schulz.* et de notionum *videndi* et *sciendi* commixtione infra sub II. 2. a. adnotata.)

3) ex hebr. de rebus prosperis et adversis: *experior*, ut θάνατον Luc. II, 26. Hebr. XI, 5. Ita LXX ὄπτεσθαι θάνατον et רָאָה מָוֶת Ps. LXXXIX, 49. ἰδ. διαφθοράν Act. II, 27. 31. XIII, 35 — 37. Ita LXX et רָאָה שַׁחַת Ps. XVI, 10. — πένθος Apoc. XVIII, 7. — ἰδ. ἡμέρας ἀγαθάς 1 Petr. III, 10. Ita LXX et hebr.

טוֹב רְאוֹת יָמִים Ps. XXXIV, 12. — *ἰδ. βασιλείαν τ. θ.* i. e. *participem fieri regni div.* Joh. III, 3. cf. *Lücke* Vol. I. p. 575.

II) perf. 2. **οἶδα** [de *οἴδαμεν*, *οἴδατε*, *οἴδασι*, rarioribus ap. Graecos melioris indolis, cf. *Matthiae* §. 231. p. 450. ed. II. *Winer* p. 44.] coni. *εἰδῶ*, infin. *εἰδέναι*, part. *εἰδώς*, plusq. *ᾔδειν*, fut. 1. *εἰδήσω* 1) *novi, scio, ich weiss, kenne* a) universe aa) sq. accus. rei α) simplici Matth. XXV, 13. Marc. V, 33. X, 19. Luc. XVIII, 20. Joh. IV, 22. 32. III, 11. VII, 15. IX, 49. X, 4. 5. XIII, 17. XIV, 4. 5. XVIII, 2. 4. 21. XXI, 17. Act. V, 7. X, 37. XX, 22. XXIV, 22. Rom. VII, 7. 1 Cor. II, 2. 11 bis. 12. VII, 2. XIII, 2. XIV, 16. 2 Cor. V, 11. IX, 2. 2 Thess. II, 6. 2 Tim. III, 15. 1 Joh II, 20. 21 bis. Jud. v. 10. Apoc. II, 2. 9. 13. 19. III, 1. 8. 15. XIX, 12. (Herodian. III, 2. 9. Xen. Oecon. XX, 4. *γῆν πάντες οἴδασι.*) — Latet acc. in pron. relat. sequente Matth. VI 8. Jud. v. 5. *ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο*, i. e. *cum iam teneatis*, vel *quamquam iam cognoveritis*. De quo part. usu cf. *Matthiae* §. 565, 2. §. 566. 3. p. 1144 sq. — β) addito *ὅτι* αα) ita ut, quae sequuntur, appositionem constituant, Rom. XIII, 11. *εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι.* 1 Thess. I 4. De quo appositionis genere cf. *Matthiae* §. 432. p. 806. — ββ) ita, ut per attract. iungatur acc. c. *εἰδέναι* 1 Cor. XVI, 15. 1 Thess. II, 1. (Xen. Cyr. V, 1. 20.) cf. *Winer* p. 186. *Viger.* p. 188. *Matthiae* §. 296. p. 592. §. 630, h. p. 1294. *Buttm.* §. 138. I. 6. — — bb) sq. accus. personae α) simplici Matth. XXV, 22. XXVI, 72. 74. Marc. I, 34. XIV, 71. Luc. XXII, 34. 57. Joh. I, 26. 31. 33. VI, 42. VII, 28 bis. 29. VIII, 19. 55. XIII, 11. 18. XV, 21. Act. III, 16. VII, 18. 2 Cor. V, 16. XII, 2. Gal. IV, 8. 2 Thess. I, 8. Tit. I, 6. Hebr. X, 30. (Xen. Mem. IV, 2. 26.) — β) addito adiectivo Marc. VI, 20. *εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον, ihn kennend als einen frommen Mann.* (Xen. Anab. I, 10. 16.) — γ) per attractionem additur accus. [cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Viger.* l. l. *Winer* l. l.] αα) sq. *τίς εἶ* Marc. I, 24. Luc. IV, 34. (Xen. Mem. IV, 2. 36. IV, 7. 2.) — ββ) sq. *πόθεν* Luc. XIII, 25. 27. Joh. VII, 27. IX, 29. — cc) sq. interrogat. indir. α) c. *indicat.* cf. *Winer* p. 121. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 116. *Stallbaum* ad Plat. Eutyphr. §. 8. *Heindorf* ad Plat. Hipp. mai. p. 162. *Matthiae* §. 507, 4. p. 963. αα) sq. *εἰ*, *an*, item *εἴτε — εἴτε*, *utrum — an* Joh. IX, 25. 1 Cor. I, 16. VII, 16 bis. 2 Cor. XII, 2. 3. — ββ) sq. *ποῖος* Matth. XXIV, 43. Luc. XII, 39. — γγ) sq. *τίς* Matth. XXVI, 70. Marc. XIV, 68. Joh. VI, 6. 64. XVI, 18. Rom. XI, 2. 1 Thess. IV, 2. 2 Tim. III, 14. — abest verb. ut *ἐστί* Rom. VIII, 27. — δδ) sq. *ἡλίκος* Col. II, 1. — εε) sq. *οἷος* 1 Thess. I, 5. — ζζ) sq. *ὅς* Luc. IX, 7. 2 Tim. I, 12. — ηη) sq. *ὅπου* Joh. XIV, 4. — θθ) sq. *πόθεν* Joh. II, 9. VII, 28. VIII, 14. IX, 30. abest verb. ut *ἐστί* Luc. XX, 7. — ιι) sq. *πότε* Marc. XIII, 35. — κκ) sq. *ποῦ* Joh. VIII, 14. XIV, 5. XX, 2. — λλ) sq.

296. p. 592. §. 630, b. p. 1294. *Viger.* p. 188. *Buttm.* §. 138. I. 6. *Winer* p. 186. — bb) sq. acc. rei: *besehen*, ut ἀγρόν Luc. XIV, 18. — cc) sq. περί τινος, *videre de aliqua re*, i. e. *videre* vel *cognoscere, quid sit statuendum de aliqua re* Act. XV, 6. (Cicer. Verrin. II, 61. *alio loco de aratorum animo videro* IV, 16. *de reliquo videro.*)

c) *conveniendi, visendi, adeundi* notione inclusa aa) sq. accus. pers. i. e. *sehen und sprechen* Luc. VIII, 19. Act. XVI, 40. XXVIII, 20. Rom. I, 11. 1 Cor. XVI, 7. Phil. I, 27. 1 Thess. III, 6. 2 Tim. I, 4. 3 Joh. v. 14. (Xen. Anab. II, 4. 15. Lucian. D. D. IX, 1.) — bb) τὸ πρόςωπόν τινος 1 Thess. II, 17. III, 10. — cc) sq. accus. loci, ut ῥώμην = *Romam adire* vel *visere* Act. XIX, 21.

d) *observandi* sens. sq. acc. rei, ut τὸ τέλος Matth. XXVI, 58. (Xen. Anab. I, 2. 18.)

e) *intuendi, adspiciendi* sens. sq. acc. pers. vel rei Marc. VIII, 33. Luc. XXI, 29.

f) ἡμέραν τινὸς ἰδεῖν = *vivendo attingere tempora alicuius*, nos: *erleben* Luc. XVII, 22. Joh. VIII, 56 bis. Cf. ad h. l. *Lücke* Vol. II. p. 246 sq. (Polyb. X, 4. 7. XXXII, 10. 9.)

2) transfertur ad mentis oculos: *intelligo, cognosco, einsehen, erkennen, bemerken* a) de personis, quae facta alicuius et vitae rationem videntes vel verba eius audientes, quid sentiat et pectore claudat vel quid futurum sit, intelligunt, ita ut ἰδών τι sit i. q. ἰδὼν τὸ γενόμενον καὶ εἰδώς τι, aus etwas in die Sinne Fallendem etwas nicht in die Sinne Fallendes, z. B. den Sinn, die Gedanken Jemandes, den Erfolg einer Sache erkennen aa) sq. acc. rei, ut τὴν πίστιν τινός Matth. IX, 2. Marc. II, 5. Luc. V, 20. — τὰς ἐνθυμήσεις τινός Matth. IX, 4. τὸν διαλογισμόν τινος Luc. IX, 23. — bb) sq. ὅτι Matth. XXVII, 24. — b) universe = οἶδα, *intelligo*, aa) sq. acc. rei Rom. XI, 22. — bb) sq. ὅτι Matth. II, 16. Luc. VIII, 47. XVII, 15. Act. XII, 3. XIV, 9. XVI, 19. Gal. II. 7. 14. — Joh. VII, 52. ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς γαλιλαίας οὐκ ἐγήγερται i. e. investiga *et cognosces, vatem* etc. De qua imperat. vi ab hebraica dicendi ratione repetenda cf. *Winer* p. 130. *Gesen.* p. 776. — — Marc. XII, 34. ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη. Vide de h. l. attract. *Viger.* l. l. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l., item de eiusdem loci lectione *Griesb.* N. T. ed. *Schulz.* et de notionum *videndi* et *sciendi* commixtione infra sub II. 2. a. adnotata.

3) ex hebr. de rebus prosperis et adversis: *experior*, ut θάνατον Luc. II, 26. Hebr. XI, 5. Ita LXX ὀπτεσθαι θάνατον et רָאָה מָוֶת Ps. LXXXIX, 49. ἰδ. διαφθοράν Act. II, 27. 31. XIII, 35 — 37. Ita LXX et רָאָה שַׁחַת Ps. XVI, 10. — πένθος Apoc. XVIII, 7. — ἰδ. ἡμέρας ἀγαθάς 1 Petr. III, 10. Ita LXX et hebr.

רְאֵה יָמִים טוֹב Ps. XXXIV, 12. — ἰδ. βασιλείαν τ. ϑ. i. e. *participem fieri regni div.* Joh. III, 3. cf. *Lücke* Vol. I. p. 575.

II) perf. 2. οἶδα [de οἴδαμεν, οἴδατε, οἴδασι, rarioribus ap. Graecos melioris indolis, cf. *Matthiae* §. 231. p. 450. ed. II. *Winer* p. 44.] coni. εἰδῶ, infin. εἰδέναι, part. εἰδώς, plusq. ᾔδειν, fut. 1. εἰδήσω 1) *novi, scio, ich weiss, kenne* a) universe aa) sq. accus. rei α) simplici Matth. XXV, 13. Marc. V, 33. X, 19. Luc. XVIII, 20. Joh. IV, 22. 32. III, 11. VII, 15. IX, 49. X, 4. 5. XIII, 17. XIV, 4. 5. XVIII, 2. 4. 21. XXI, 17. Act. V, 7. X, 37. XX, 22. XXIV, 22. Rom. VII, 7. 1 Cor. II, 2. 11 bis. 12. VII, 2. XIII, 2. XIV, 16. 2 Cor. V, 11. IX, 2. 2 Thess. II, 6. 2 Tim. III, 15. 1 Joh II, 20. 21 bis. Jud. v. 10. Apoc. II, 2. 9. 13. 19. III, 1. 8. 15. XIX, 12. (Herodian. III, 2. 9. Xen. Oecon. XX, 4. γῆν πάντες οἴδασι.) — Latet acc. in pron. relat. sequente Matth. VI 8. Jud. v. 5. ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, i. e. *cum iam teneatis*, vel *quamquam iam cognoveritis.* De quo part. usu cf. *Matthiae* §. 565. 2. §. 566. 3. p. 1144 sq. — β) addito ὅτι aa) ita ut, quae sequuntur, appositionem constituant, Rom. XIII, 11. εἰδότες τὸν καιρὸν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι. 1 Thess. I. 4. De quo appositionis genere cf. *Matthiae* §. 432. p. 806. — ββ) ita, ut per attract. iungatur acc. c. εἰδέναι 1 Cor. XVI, 15. 1 Thess. II, 1. (Xen. Cyr. V, 1. 20.) cf. *Winer* p. 186. *Viger.* p. 188. *Matthiae* §. 296. p. 592. §. 630, b. p. 1294. *Buttm.* §. 138. I. 6. — — bb) sq. accus. personae α) simplici Matth. XXV, 22. XXVI, 72. 74. Marc. I, 34. XIV, 71. Luc. XXII, 34. 57. Joh. I, 26. 31. 33. VI, 42. VII, 28 bis. 29. VIII, 19. 55. XIII, 11. 18. XV, 21. Act. III, 16. VII, 18. 2 Cor. V, 16. XII, 2. Gal. IV, 8. 2. Thess. I, 8. Tit. I, 6. Hebr. X, 30. (Xen. Mem. IV, 2. 26.) — β) addito adiectivo Marc. VI, 20. εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον, *ihn kennend als einen frommen Mann.* (Xen. Anab. I, 10. 16.) — γ) per attractionem additur accus. [cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Viger.* l. l. *Winer* l. l.] αα) sq. τίς εἰ Marc. I, 24. Luc. IV, 34. (Xen. Mem. IV, 2. 36. IV, 7. 2.) — ββ) sq. πόϑεν Luc. XIII, 25. 27. Joh. VII, 27. IX, 29. — cc) sq. interrogat. indir. α) c. *indicat.* cf. *Winer* p. 121. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 116. *Stallbaum* ad Plat. Eutyphr. §. 8. *Heindorf* ad Plat. Hipp. mai. p. 162. *Matthiae* §. 507, 4. p. 963. αα) sq. εἰ, *an*, item εἴτε — εἴτε, *utrum — an* Joh. IX, 25. 1 Cor. I, 16. VII, 16 bis. 2 Cor. XII, 2. 3. — ββ) sq. ποῖος Matth. XXIV, 43. Luc. XII, 39. — γγ) sq. τίς Matth. XXVI, 70. Marc. XIV, 68. Joh. VI, 6. 64. XVI, 18. Rom. XI, 2. 1 Thess. IV, 2. 2 Tim. III, 14. — abest verb. ut ἐστί Rom. VIII, 27. — δδ) sq. ἡλίκος Col. II, 1. — εε) sq. οἷος 1 Thess. I, 5. — ζζ) sq. ὅς Luc. IX, 7. 2 Tim. I, 12. — ηη) sq. ὅπου Joh. XIV, 4. — ϑϑ) sq. πόϑεν Joh. II, 9. VII, 28. VIII, 14. IX, 30. abest verb. ut ἐστί Luc. XX, 7. — ιι) sq. πότε Marc. XIII, 35. — κκ) sq. ποῦ Joh. VIII, 14. XIV, 5. XX, 2. — λλ) sq.

I, 52. 2. XI, 24. 1. Xen. Ages. II, 7.) — 2) *frustra* Rom. XIII, 4. 1 Cor. XV, 2. Gal. III, 4. IV, 11. (Xen. Cyr. V, 1. 22.)

Εἴκοσι, οἱ, αἱ, τά, *viginti* Luc. XIV, 31. al.

Εἴκω, f. ξω, *cedo*, *weichen*, *nachgeben*. Semel in N. T. sq. dat. pers. Gal. II, 5. (Herodian. III, 7. 13. Xen. Cyr. III, 3. 8.)

Εἴκω, ut apud Graecos, ita in N. T. nonnisi perf. 2. ἔοικα [cf. *Buttm.* § 101. §. 97, not. 6. gram. max. Vol. I. §. 109. not. 18. p. 571. Vol. II. §. 114. p. 117 sq. *Matthiae* §. 232. p. 452.] legitur: *similis sum*, sq. dat. Bis in N. T. Jac. I, 6. 23. (Herodian. II, 2. 5. Xen. Mem. I, 6. 10.)

Εἰκών, όνος, ἡ, (ab ἔοικα. Vid. εἴκω.) 1) *imago, effigies* a) pp. Matth. XXII, 20. τινὸς ἡ εἰκὼν αὕτη; Marc. XII, 16. Luc. XX, 24. Rom. I, 23. Apoc. XIII, 14. 15 ter. XIV, 9. 11. XV, 2. XVI, 2. XIX, 20. XX, 4. (Polyb. VI, 53. 4. Xen. Ages. XI, 7.) — *effigies, expressa et solida* opp. τῇ σκιᾷ Hebr. X, 1. — b) i. q. *exemplar* Rom. VIII, 29. — 2) metonym. *similis alicui, referens imaginem alicuius* 1 Cor. XI, 7. XV, 49. 2 Cor. III, 18. τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα. [De quo acc. post vv. motum, mutationem, divisionem indicantia cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 679 — 685. ed. *Schäfer*. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 159. *Matthiae* §. 419. p. 767. — *Fritzsche* diss. I. p. 44. coll. *Winer* p. 90.] IV, 4. Col. I. 15. III, 10. Hebr. I, 3. LXX pro תְּמוּנָה Gen. V, 1. (Diog. Laert. VI, 51. Lucian. Imag. 28.)

Εἰλικρίνεια, ας, ἡ (ab εἰλικρινής q. v.) *candor*, metaph. *integritas* 1 Cor. V, 8. 2 Cor. I, 12. 17.

Εἰλικρινής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab εἵλη vel ἕλη solis splendor et κρίνω pp. qui ad solis lucem explicatus et examinatus purus deprehenditur) *candidus*, metaphor. *sincerus, integer* Phil. I, 10. 2 Petr. III, 1. (Polyb. IV, 84. 7. VIII, 33. 1.)

Εἰλίσσω, ττω, *volvo*. Semel in N. T. Apoc. VI, 14. (Hom. Iliad. XIII, 204. XXII, 95. Anthol. gr. Vol. III. p. 79 ed. *Jac*.)

Εἰμί, f. ἔσομαι, impf. a) formae antiquioris et melioris: ἦν, ἦς, et forma praestantiori: [cf. *Matthiae* §. 126, 4. p. 413. ed. II. *Buttm.* §. 93, not. 12. §. 116, not. 2. gram. max. Vol. I. §. 87, not. 13. p. 350. §. 108, not. 14. p. 548. *Lobeck* ad Phryn. p. 149. *Winer* p. 14.] ἦσθα [ita Matth. XXVI, 69. Marc. XIV, 67.] 3 p. sing. ἦν [ad verba Lucae II, 33. ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ vel: ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες vid. *Herm.* ad Sophocl. Trachin. v. 517. *Buttm.* §. 96. IV, 4. gram. max. Vol. I. §. 108, not. 16. p. 552. *Matthiae* §. 216. 4. p. 413.] — b) formae serioris aevi: ἤμην [Matth. XXIII, 30 bis. XXV, 35. 43. Marc. XIV, 49. Joh. XIV, 45. XVI, 4. XVII, 12. Act. X, 30. XI, 5. 11. 17. XXII, 19. 20. 1 Cor. XIII, 11. Gal. I, 10. 22. Ita Lucian. D. D. marin. II, 2. Xen. Cyr. VI, 1. 9. et iunct. c. ἄν Plut. vit. Alex. M. c. 14. vit. Pomp. c. 74. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 152. *Buttm.* §. 96. IV, 2. gram. max. Vol. I. §. 108, not. 13. p. 548. *Matthiae* §. 216. p.

411. *Schäfer* ad Longin. p. 423. *Sturz* de dial. maced. et alex. p. 170. *Fischer* ad Weller. II. p. 602. *Winer* p. 42.] imperat. ἴσθι, ἔστω, et forma inusitatiori ἤτω [1 Cor. XVI, 22. Jac. V, 12. — Plat. de rep. II. p. 361. C. cf. *Buttm.* §. 96. IV, 1. gram. max. Vol. I. §. 108. p. 550. *Matthiae* I. l. p. 412. *Winer* p. 41]

A) *Conspectus rei.*

I) *sum, ich bin,*

A) copulat subiectum c. praedicato

a) universe

aa) *interveniente adiectivo* α) universe et αα) solo posito — ββ) addito dat. personae = vel *für Jemanden* — vel *in Rücksicht auf Jem.* — vel pertinente ad amicam, quae est alicui c. aliquo, necessitudinem — β) adiectivo negativo οὐδέν, μηδέν, dicto αα) de rebus — nunc universe — nunc de criminibus — ββ) de personis.

bb) ope *participii.*

cc) *interveniente substantivo* α) c. adiect. coniuncto — universe — in similitudine — β) addito numerali — universe — et dativ. personae — γ) solo posito

αα) proprie usurpato א) plene — universe — additur dat. personae i. e. dativ. commodi — vel pertinens ad amicam alicuius c. aliquo necessitudinem — vel *für Jemanden* — additur c. emphasi οὗτος. — ב) minus plene i. e. abest vel praedicatum, quod statim e contextu cognoscitur — vel subiectum, quod tamen facile e contextis erui potest.

ββ) metonymice dicto.

γγ) metaphorice dicto.

δδ) per imaginem ita posito, ut quis vel quid esse dicatur aliquid, qualenus idem est, idem praestat alicui, quod est vel praestat res aut persona substantivo praedicati significata, in quibus sum = *eodem loco habendus sum, quo* — *aequiparandus sum* rei vel personae praedicato significatae *eamque repraesento.*

dd) per *pronomen* α) *demonstrat.* αα) οὗτος א) universe — plene — minus plene i. e. latet in pronom. sequenti. — ב) ut ὅδε ad ea spectat, quae in seqq. memorantur: *folgender, folgendes.* — ββ) τοσοῦτος. — β) *adiectivo* αὐτός et ὁ αὐτός. — γ) *infinito: τὶς aliquis* αα) propr. — ββ) metaphor. in εἰμί τις, εἰμί τι. — δ) *interrogativo* αα) τίς, *quis?* א) propr. — addito dativo personae: *für Jemanden.* — formula: τί οὖν ἐστι; — ב) = ποῖος. —

ββ) πόσος — γγ) ποταπός — ε) relativo, οἷος, ὁποῖος, ὅςτις. — ζ) possessivo.

ee) per *nom. numerale* α) universe — β) εἷς, μία, ἕν αα) propr. — ββ) metaph. ἓν εἶναι i. e. א) *consentire.* — ב) *eadem c. aliquo potentia gaudere* — ג) *eodem loco esse vel haberi c. aliquo.*

ff) *interveniente adverbio* α) qualitatis αα) οὕτως א) in comparatione אא) de rebus — בב) de personis — ב) universe אא) de rebus — בב) de personis. — addito dat. personae: *für Jemanden* — ββ) ὥςπερ — addito dat. pers. = *für Jem.* — γγ) ὡς א) *similis sum* — ב) *qualis sum* — δδ) καθώς, *qualis sum* — εε) περισσοτέρως = *maior sum* — ζζ) ἀνεκτότερον — addito dat. pers: *für Jem.* — β) *loci,* ut ἐγγύς — μακράν — πόῤῥω — ἐπάνω — χωρίς.

gg) *oratione directa.*

hh) *per praepositiones*

α) universe — αα) κατά א) τινός = *adversor alicui* — ב) τί אא) *secundum aliquid,* in quibus circumscribit vel adiectivum vel adverbium substant. cognatum vel verbum — בב) *conveniens sum rei* ββ) παρά τινος [sum e vicinia alicuius =] *missus sum ab aliquo* — vel: *acceptum referor ab aliquo* — γγ) πρό τινος = *prior* vel *superior sum aliquo* — δδ) πρός τι = *prope sum, appropinquo* — εε) ὑπέρ τινος i. e. א) *superior sum aliquo* — ב) *pro aliquo* = *adiutor sum alicui, facio c. aliquo* — ζζ) εἴς τι = *intentus sum in aliquid* et εἶναι εἰς τὸ ἕν metaph. pro: *consentire.*

β) per ἐκ, seq. genit. totius, cuius pars est aliquis vel aliquid = *pertineo ad aliquid* vel *ad aliquem* αα) propr. א) de rebus: *sum pars rei alicuius* — ב) de personis: *sum e numero* — ββ) metaph. *commercium habeo* c. aliquo, addito οὐ: *alienus sum ab aliqua re.*

ii) per *genitivum* simplicem α) totius, cuius pars est aliquis — β) qualitatis — γ) facultatis et officii — δ) aetatis.

b) particip. ὤν, ὄντες iunct. c. substant. vel adiectiv. vel pronom. statum et conditionem indicat atque ita interseritur, ut verti possit haud raro vel: *cum sit aliquis* vel nostratium: *als.*

c) c. alius verbi particip. iunctum facit periphrasin verbi finiti aa) simplicem — bb) ita, ut, cum participium

ante se habeat articulum, maiorem vim et alacritatem lucretur oratio = οὗτός ἐστιν, ὅς.

d) iunct. c. nomine adiectivo, substant. circumscribit verbum nomini cognatum.

B) refertur ad *explicandam* rem, ubi sum = *significo, innuo, ich bedeute, deute an*, ita a) in formulis: τί ἐστι — τοῦτ' ἐστι — ὅ ἐστι — b) in parabolarum explicatione — c) universe.

C) pertinet ad *commorationem*; *sum* i. e. *versor, ich befinde mich irgendwo*, in quibus iungitur

a) c. *adverbiis* loci aa) universe — bb) de terris: *situs sum*.

b) c. *praepositionibus*

aa) mansionem in loco indicantibus, ut α) εἰς, per confusionem duarr. locutt., ubi ἐν poni poterat — β) ἐν αα) propr. i. e. de *loco* — ββ) de *statu* et *conditione* — γγ) de studiis et negotiis. — δδ) de *societate* א) propr. — ב) metaph. εἰμὶ ἔν τινι = *coniunctissimus alicui sum* — εε) de *viribus, virtutibus, vitiis*, quae sunt in aliquo — γ) ἐπί αα) τινός *oben auf* א) propr. — ב) metaph. = *praefectus sum rei* — ββ) τινί — γγ) τινά *auf Jemanden, auf etwas* — δ) παρά c. acc. loci: *ad, iuxta, bei, in der Nähe* — ε) πρό, *ante* — ζ) πρός c. accus. αα) loci: *ad, iuxta* — ββ) personae: *apud* — η) ὑπό sq. acc. αα) loci: *sub* — ββ) personae vel rei: *subsum, subiectus sum alicui* —

bb) ad *comitatum* et *societatem* pertinentibus, ut α) μετά τινος αα) universe — א) de personis — ב) de rebus — ββ) = *facio c. aliquo* א) universe — ב) ex adiuncto: *adiuvo aliquem* — β) σύν αα) universe — ββ) de comitibus — γγ) de personis facientibus c. aliquo.

D) pertinet ad *origines* alicuius: *oriundus sum, originis sum*

a) iunct. c. *adverbiis*, ut πόθεν, ἐντεῦθεν.

b) seq. genit. personae, a qua ortum habet aliquis vel aliquid.

c) seq. genit. rei, e qua oritur aliquis —. tropice = *deditus sum rei, studeo, operam do rei, sequor rem.*

d) iunct. c. praepositt. ut aa) ἀπό, sq. genit. loci — bb) ἐκ, seq. genit. α) *loci, familiae, civitatis, nationis* αα) universe — ββ) ἐκ τῆς γῆς — ἐκ τῶν κάτω — ἐκ τῶν ἄνω — — β) *auctoris* αα) universe — ββ) metaphor. — γ) *rei*, e qua oritur aliquis vel aliquid αα) propr. — ββ) εἶναι ἔκ τινος = *studeo rei* — δ) *materiei.*

E) refertur ad *possessionem*, item ad rationem, quae est alicuius [ut inferioris] ad aliquem [ut ad superiorem] = *pertineo ad aliquem, sum alicuius*

a) c. *genit.* pers. quae possidet vel a cuius nutu pendet aliquis vel aliquid — aa) universe — additur insuper ἴδιος — bb) de ministris, legatis, discipulis pendentibus ab aliquo, utpote domino, doctore.

b) cum ἐκ sq. genit.

c) c. *dat.* pers., ad quam pertinet res vel persona nominativo significata = aa) *pertineo ad aliquem* — bb) *habeo aliquid.*

F) de *tempore* dicitur, ubi Latini: *sum, agor* a) universe — b) de diebus festis.

G) ἔστι sq. infinit. *licet.*

II) sensu praegnanti *sum* i. e. *existo, ich bin wirklich, ich bin vorhanden, ich habe Dasein*

1) de personis, vita fruentibus, ubi Lat.: a) *sum, existo, vivo* — b) *reperior, gefunden, angetroffen werden* aa) univ. — bb) in formulis: ἐστὶν ὅς, ἐστὶν ὅςτις, εἰσὶν οἳ *est qui, sunt qui* = *aliquis, quidam* — οὐδεὶς ἐστιν ὅς = οὐδεὶς — τίς ἐστιν ὅς = τίς;

2) de rebus

a) univ. ubi Latini: aa) *existo, existiren.* — bb) *exto, reperior, sum, vorhanden sein* α) univ. — β) ἐστί, εἰσί i. e. *es gibt* — cc) *locum habeo, stattfinden.*

III) = γίνομαι, *fio, ich erfolge, werde*

a) de terribilibus naturae phaenomenis, item de sorte alicui parata vel imminente, nunc prospera, nunc adversa, ubi Lat.: *exorior.*

b) in formula ad hebraicam dicendi rationem propius accedente: εἰμὶ εἴς τι, *ich werde zu etwas.*

c) *evenio, erfolgen, geschehen* aa) univ. — bb) addito dat. pers. ubi Lat.: *contingit*, vel *accidit mihi aliquid.*

d) *efficior* — e) ut hebr. וְהָיָה seq. futuro, ita in N. T. legitur ἔσται, sequente futuro alius verbi.

IV) = νομίζομαι, ἀξιοῦμαι, λογίζομαι, *aestimor, ich gelte für.*

V) = πάρειμι, *adsum.*

VI) Saepenumero abest verbum εἰμί.

B) *Uberior rei expositio.*

I) *sum, ich bin*, A) copulat subiectum c. praedicato, ubi definitur, quis vel quid sit aliquis vel aliquid natura sua, persona, conditione, dignitate, munere, officio, moribus, animi indole, a) universe, aa) *interveniente adiectivo* α) universe et αα) solo posito Matth. II, 6. οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ. III, 11. ὁ δὲ

ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν. V, 11. VI, 22. 23. bis. VII, 11. VIII, 8. 26. X, 11. XI, 29. XII, 5. 6. 34. XIII, 31. 32 bis. 33. 44. 45. 47. 57. XIV, 15. 28. — v. 24. ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. XV, 16. 26. XVI, 17. XVII, 26. XVIII, 1. 4. 8. 9. XIX, 24. 26. 30. XX, 1. 15 bis 16. 27. XXI, 42. XXII, 8 bis. 14. 16. XXIII, 17. 28. 30. XXV, 2. 21. 23. 35. 43. XXVI, 38. 39. 66. XXVII, 24. 64. Marc. I, 7. II, 9. 15. IV, 17. 22. 31. 40. V, 9. 34. VI, 4. 35. 48. VII, 18. IX, 5. 6. 21. 35 bis. 42. 43. 45. X, 24. 25. 31. XII, 11. 14. 31. 33. XIV, 34. 35. 36. 64. 70. XVI, 4. Luc. I, 6. 7. 15. 18. III, 16. IV, 24. V, 23. 39. VI, 6. 35. 36. 47—49. VII, 4. 6. 23. 31. 32. VIII, 17 bis, q. l. ante adiect. supplet *τι aliquid.* — IX, 38. 46. 48. 62. X, 7. XI, 14. 29. 36. 41. XII, 23. XIII, 18. 19. 21. 30 quater. XIV, 17. 35. XV, 19. 21. 24. 32. XVI, 8. 10 bis. XVII, 1. XVIII, 9. 23. 25. 27. XIX, 2. 3. XX, 20. 36. XXII, 24. 33. 38. 59. XXIII, 6. 47. XXIV, 17. Joh. I, 27. 30. III, 14. 33. IV, 9. 11. 12. 34. 37. V, 31. 32. VI, 45. 60. VII, 6. 7. 28. VIII, 13. 14. 16 bis. 17. 36. 53. 55. IX, 9. 18. 31. X, 12. 29. 41. XI, 39. XIII, 11. 16. 17. XIV, 2. 28. XV, 3. 20. XVI, 32. XVIII, 15. 16. XIX, 23. 31. 35. XXI, 18. 24. Act. II, 14. 24. IV, 10. 13. 19. 32. VI, 2. VII, 6. 20. 22. VIII, 21. 26. X, 28. 35. XIII, 11. 25. 38. XV, 18. XVI, 12. XVII, 11. 29. XVIII, 3. XIX, 36. XX, 8. 16. 35. XXIII, 15. 21. XXVII, 9. XXVIII, 17. 22. 25. 28. Rom. I, 20. 22. 25. 32. II, 1. III, 8. 10. 26. V, 6. 10. VI, 5. 20. VII, 3. 14. VIII, 28. 29. XI, 25. XIV, 4. XV, 14. XVI, 19. 1 Cor. I, 25. III, 3. 4. 13. 17 bis. 18. 20. VI, 2. VII, 9. 14. 25. 34. 39. IX, 1. 19. 21. X, 18. 22. XI, 16. 27. XII, 12. 22. 23. XIII, 11. XIV, 14. XV, 9 bis. 28. 58. XVI, 4. 2 Cor. I, 7. II, 9. III, 5. V, 9. VII, 11. VIII, 22. IX, 5. X, 18. XI, 31. XII, 10. XIII, 5. 6. 7. 9. Gal. III, 3. IV, 1. V, 3. 19. Eph. I, 4. II, 19. III, 6. IV, 14. V, 10. 27. Phil. I, 10. II, 6. IV, 11. 1 Tim. III, 2. V, 24. VI, 18. 2 Tim. II, 2. 24. Tit. I, 7. 16. II, 2. 4. 9. III, 1. 2. 3. 9. 14. Hebr. II, 15. VII, 4. XI, 4. 13. Jac. I, 4. 19. 25. II, 17. 18. 20. 26 bis. III, 5. 17. IV, 16. V, 11. 1 Petr. I, 16. III, 5. V, 12. 2 Petr. II, 11. III, 16. 1 Joh. I, 9. II, 8. 14. 18 bis. 26. 28. III, 2. 3. 7 bis. 12. 20. IV, 4. V, 3. 9. 3 Joh. v. 12. Apoc. I, 17. II, 9. III, 1. 4. 15 bis. 16. 17 bis. IV, 3. 11. V, 2. 9. X, 9. 10. XIII, 2. XIV, 5. XVI, 6. 21. XIX, 9. XX, 14. XXI, 5. 8. 16. (Herodian. III, 7. 7. Xen. Mem. III, 5. 1. Cyr. II, 4. 19.) — — ββ) additur *dat.* pers. i. e. א) *für Jemanden,* ut καλόν ἐστί τινι Matth. XVIII, 8. 9. XXVIII, 24. Marc. IX, 42. 43. 45. 47. XIV, 21. — Rom. IV, 16. εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι. — XIV, 14. 1 Cor. XIV, 35. Phil. I, 7. 2 Petr. II, 21. cf. *Matthiae* §. 387. p. 708. — ב) *in Rücksicht auf* Rom. VI, 11. νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ ἁμαρτίᾳ. v. 20. cf. *Matthiae* l. l. *Winer* p. 84. sq. — ג) pertinet ad amicam, quae est alicui c. aliquo necessitudinem Luc. V, 10. οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ σίμωνι i. e. *qui socii erant*

Simoni. VII, 2. ὅς ἦν αὐτῷ ἔντιμος· cf. *Winer* p. 86. *Herm.* ad Sophocl. Philoct. v. 482. *Buttm.* §. 120. not. 2. coll. *Ewald* p. 624. — Rom. IX, 2. λύπη μοί ἐστι μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. Q. l. si dativi μοί et τῇ καρδίᾳ μου pro genitivis positi videntur, cf. quae habent *Matthiae* §. 389. f. p. 713. *Buttm.* l. l. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 49. *Hemsterhus.* ad Lucian. D. D. XX, 4. *Herm.* ad Pindar. Ol. I, 91. *Heindorf* ad Plat. Soph. p. 272. ad Theaetet. p. 287. — *Wunderlich* ad Tibull. IV, 1. 115. — — β) per *adiect. negativum:* οὐδέν et [Gal. VI, 3.] μηδέν *nihil sum* metaphor: *nullius momenti sum* αα) de rebus א) univ. Matth. XXIII, 16. 18. Joh. VIII, 54. 1 Cor. VII, 19. (Plut. de exil. c. 6. Mor. IV. p. 123. ed. *Tauchn.*) — ב) de criminibus, ubi nos: *nichts daran sein* = *vanus* vel *falsus sum* Act. XXI, 24. XXV, 11. — ββ) de personis 1 Cor. XIII, 2. 2 Cor. XII, 11. Gal. VI, 3. (Xen. Cyr. VI, 2. 8. Anab. VI, 2, 10. — μηδὲν ὤν Sophocl. Aiac. v. 1078. Plat. Apol. Socr. c. 33. fin.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 268. ed. *Schäfer*, coll. *Herm.* ad Vig. p. 781. 755. *Matthiae* §. 437, 1. p. 816. sq. — — bb) *ope participii* Matth. IX, 36. ἦσαν [sc. οἱ ὄχλοι] ἐσκυλμένοι καὶ ἐῤῥιμμένοι, ὡςεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Marc. VI, 52. 1 Cor. VII, 29. 1 Joh. I, 4. 2 Joh. v. 12. — — Ita LXX. εὐλογημένος et בָּרוּךְ Ruth. II, 19. Cf. *Ewald* p. 587. *Gesen.* p. 792. — cc) per *substantivum* α) secum habens adiectiv. αα) univ., ut οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου [= *vicarius meus, Messias*], ὁ ἀγαπητός Matth. III, 17. XVII, 5. Marc. I, 11. IX, 7. Luc. III. 22. IX, 35. 2 Petr. I, 17. — Matth. XXII, 38. XXIV, 45. XXV. 24. Marc. XII, 28. Luc. V, 8. VII, 28. XII, 42. XVII, 10. XIX, 21. Act. VII, 33. XI, 24. XIV, 15. XXI, 20. 39. XXII, 3. 1 Tim. IV, 6. Tit. I, 10. Hebr. I, 14. (Xen. Anab. I, 7. 3.) — ββ) in similitudine Matth. XV, 14. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. Cf. de vi, quae est in verbis cognatis proxime compositis. *Fritzsche* diss. II. p. 147 sq. *Lobeck* ad Soph. Aiac. v. 522. — — β) addito *nomine numerali* αα) univ. — 1 Cor. XII, 12. 14. 19. — ββ) et *dat.* personae Act. XXIV, 11. οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι δεκαδύο. (Hom. Iliad. XXI, 155. XXIV, 765.) cf. de dat. μοί *Matthiae* §. 388. cap. 711. et de ἤ post πλείους omisso *Matthiae* §. 388, c. p. 851. *Lobeck* ad Phryn. p. 410. sq. — — γ) solo posito et αα) proprie usurpato א) plene אא) universe Matth. III, 4. ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. IV, 3. 6. VI, 22. 23. VII, 12. οὗτος γάρ ἐστιν [= *in his enim continetur*] ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. XII, 27. 48. XIII, 65. XIV, 21. 26. 33. XV, 38. XVI, 16. 20. XX, 26. 27. XXI, 11. 38. XXII, 32 bis. XXIII, 8. 9. 10. — v. 11. ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται [de quo futuro mitigante vim imperativi cf. *Winer* p. 130. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 252 sq. *Matthiae* §. 498. p. 942. *Viger.* p. 198 sqq. 740. *Gesen.* p. 771. *Ewald* p. 556 sq.] ὑμῶν διάκονος coll. Marc. IX, 35. — Matth. XXIV, 6. — XXVI, 26. 28. Marc. XIV, 22. 24. Luc. XXII, 19. et 1 Cor.

XI, 25. 26. — Matth. XXVI, 63. XXVII, 6. 11. 37. 40. 42. 43. 54. Marc. II, 28. III, 11. 33. VI. 3. 15 bis. 49. — X, 47. καὶ ἀκούσας — ἐστι = καὶ ἀκούσας, ὅτι ὁ παραπορευόμενος Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Ναζωραῖος coll. Luc. XVIII, 36. — Marc. XI, 32. XII, 7. 27. 35. XIV, 61. XV, 2. 39. Luc. I, 19. 34. 35. XI, 8. XIV, 26. 27. 33. XVII, 16. XIX, 9. 46. XX, 6. 14. 36 bis. — v. 38. θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν sc. θεός. v. 41. XXI, 22. — XXII, 53. αὕτη [sc. ὥρα] ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα. v. 70. XXIII, 2. 3. 35. 37 — 39. XXIV, 48. Joh. I, 1. 20. 21 bis. 25. 34. 43. 50 bis. III, 6. 10. 28. 29. 42. V, 12. 27. VI, 14. 69. — v. 70. ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. VII, 26. 40. 41. VIII, 31. 34. 42. 44. 48. IX, 8. 17. 19. 20. 24. 25. 28 bis. X, 1. 2. 8. 12. 13. — v. 21. ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου sc. ῥήματα. — v. 22. χειμὼν ἦν. (Xen. Venat. VI, 13.) — v. 24. 33. 36. XI, 4. ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι [sc. ἀσθένεια] πρὸς θάνατον. v. 27. 38. 49. 51. XII, 6. XV, 14. XVII, 17. XVIII, 13 bis. 18. 26. 30. 33. 35. 37 bis. 40. XIX, 12. 21. 31. 38. 40. Act. II, 32. III, 15. — v. 25. ὑμεῖς ἐστε υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης i. e. *vos estis, ad quos pertinent vates et foedus.* V, 32. VII, 26. VIII, 37. IX, 5. 20. 22. 26. X, 26. 34. 36. 39. XIII, 31. 33. XVI, 17. 38. XVII, 3. 7. 18. XVIII, 14. XXI, 38. XXII, 8. 27. 29. XXIII, 5. 6. 27. XXIV, 10. 24. XXV, 16. XXVI, 3. 15. XXVIII, 4. 6. Rom. II, 28. IV, 11. 13. V, 8. VI, 16. 17. 20. VII, 3. VIII, 24. IX, 4. 7. XI, 6 bis. v. 18. XIII, 4 bis. 6. XIV, 17. οὐ γάρ ἐστιν — πόσις i. e. *ratio felicitatis regni messiani adipiscendae non haec est, ut* [sc. nulla fratris imbecillioris et haesitantis ratione habita] *edas et bibas.* v. 23. XV, 12. 16. 27. 1 Cor. III, 9 bis. 11. 19. VII, 22. IX, 1. 2. X, 4. ἡ δὲ πέτρα [sc. ἡ πνευματικὴ ἀκολουθοῦσα] ἦν ὁ χριστός i. e. *rupes spiritualis, potum spiritualem praebendo ipsos secuta, erat Christus,* i. e. *Christus erat, qui, ne deesset animi pabulum, curaret.* v. 28. XII, 15. 16. 33. 37. XVI, 12. 22. 2 Cor. I, 24. IV, 4. XI, 23. Gal. I, 8. q. l. κατὰ ἄνθρωπον = ἀνθρώπινον. II, 3. III, 16. IV, 8. V, 22. Eph. II, 10. 2 Thess. II, 4. 1 Tim. I, 7. VI, 1. 5. 2 Tim. II, 21. Hebr. I, 10. VIII, 4. εἰ — ἦν ἱερεύς. XI, 1. XII, 8. Jac. I, 18. IV, 4. ἡ φιλία τοῦ κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ [i. e. *contra Deum* cf. *Matthiae* §. 367. p. 681. *Ewald* p. 572. *Gesen.* p. 676.] ἐστιν. ibid. 1 Joh. II, 5. 22 ter. 26. III, 4. 15. IV, 20. V, 1. 17. 2 Joh. v. 7. Jud. v. 16. Apoc. II, 2 bis. v. 10. III, 9. V, 11. XVI, 14. XVII, 14. XVIII, 7. XIX, 10 bis. XX, 6. — v. 12. ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς sc. βιβλίον. XXI, 8. 12. 18. XXII, 9. — Jac. V, 12. ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὔ, οὔ *esto autem affirmatio vestra affirmans et negatio negans = quae affirmatis, vere affirmetis, quae negatis, vere negetis.* Cf. de τὸ ναί, τὸ οὔ *Matthiae* §. 280. p. 568 sqq. *Winer* p. 54. — (Herodian. III, 10. 10. Xen. Cyr. I, 4. 27.) — ββ) additur *dativ.* pers. i. e. vel dat. commodi Act. I, 8. ἔσεσθέ μοι μάρτυρες. XXII, 15. cf. *Winer* p. 84. *Buttm.*

§. 120, 2. 3. *Matthiae* §. 394. p. 791. — vel pertinens ad amicam alicuius c. aliquo necessitudinem [Joh. XIII, 35.] Act. XIX, 31. *ὄντες αὐτῷ φίλοι.* Vide supra I. A. a. aa. *α. ββ.* adnotata. — vel respondens nostro: *für* Act. IX, 15. *σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐστιν οὗτος.* Rom. II, 14. 1 Cor. I, 18. II, 14. IX, 16. *οὐαὶ* [= *ein Unglück*, ita *οὐαί* substantive pro: calamitas, miseria apud LXX pro הֹלִי Ezech. VII, 26. coll. Hos. IX, 12.] *γάρ μοί ἐστιν.* Ibid. *οὐκ ἔστι μοι καύχημα* = *non habeo, quod glorier.* XI, 14. 15. 2 Cor. II, 15. VI, 16. Phil. I, 28. Apoc. XXI, 7. (Xen. Oecon. XIV, 7.) — בב) additur cum emphasi *οὗτος* [ita *post* nomen vel participium poni apud Graecos *οὗτος*, docent *Schäfer* ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 106. Meletem. crit. p. 84. *Matthiae* §. 472, b. p. 877. *Bornem.* ind. ad Xen. Anab. sub *οὗτος*] 1 Joh. II, 25. *καὶ αὕτη — αἰώνιον* = *καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος, αὕτη ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, ἣν κ. τ. λ.* De h. l. attract. vid. *Winer* p. 67. *Buttm.* §. 130, 2. *Lücke* III. p. 150. — 1 Joh. V, 4. *καὶ αὕτη — ἡμῶν* = *καὶ ἡ πίστις ἡμῶν, αὕτη ἐστιν ἡ νίκη, ἡ νικήσασα τὸν κόσμον.* — — ב) minus plene i. e. eruendum est praedicatum e contextu, ut *ἐγώ εἰμι* i. e. ego, quem nostis, sum *ὁ περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης* Matth. XIV, 27. 28. Marc. VI, 50. Joh. VI, 20. — *μήτι ἐγώ εἰμι* sc. *ἐφ' ὃν ταῦτα λέγεις;* Matth. XXVI, 22. 25. — *οὐκ εἰμί* sc. *ἐξ αὐτῶν* Luc. XXII, 58. Joh. XVIII, 17. 25. — Marc. XIII, 6. 62. Luc. XXI, 8. XXII, 70. Joh. I, 21. IV, 26. VIII, 24. 28. XIII, 13. 19. cf. *Lücke* II. p. 215. — Joh. IX, 9. XVIII, 5. 6. 8. XX, 14. 15. XXI, 4. 7 bis. 12. Act. X, 4. — בב) abest subiectum, quod tamen facile e contextu cognoscitur Act. XII, 3. *ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς ἰουδαίοις* sc. *τὸ κακῶσαι τοὺς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης.* — — *ββ*) substantivum praedicati metonymice dicitur, ut Joh. I, 4. *καὶ ἡ ζωὴ* [= *καὶ ὁ ἔχων ἐν ἑαυτῷ τὴν ζωὴν, λόγος*] *ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων* i. e. *fons lucis hominum erat* = *is, qui meliora docendo, errores dissipando, animos emendando felicitatis auctor hominibus existeret.* — *τὸ φῶς fons lucis* v. 8. — *πνεῦμα καὶ ζωή* i. e. *πνευματικὰ καὶ ζωοποιοῦντα* VI, 63. cf. *Lücke* II. p. 115. — *σπέρμα* i. e. *posteri* Joh. VIII, 33. 2 Cor. XI, 22. — *ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή* i. e. *auctor τῆς ἀ. κ. τ. ζωῆς* Joh. XI, 25. — *ζωή fons et causa vitae* XII, 50. — *ὁδός* = *ὁδηγός* XIV, 6. cf. *Lücke* II. p. 382. — *ἡ δύναμις* = *in quo conspicitur potentia* Act. VIII, 10. — *ἡ κοινωνία* = *τὸ κοινωνοῦν* vel *κοινωνοποιοῦν* 1 Cor. X, 16. — *καύχημα, ἡ δόξα, ἡ χαρά* pro: *gloriam, laetitiam afferens, gloriandi materia* 2 Cor. I, 14. Eph. III, 13. 1 Thess. II, 20. — addito dat. pers. = *für* Luc. I, 14. 1 Cor. IX, 16. — *τὸ πνεῦμα* = *spiritus div. dator* 2 Cor. III, 17. — *ἡ εἰρήνη* = *pacis auctor* Eph. II, 14. — *ἡ περιτομή* = *οἱ περιτμηθέντες* Phil. III, 8. — *ἀδελφοί* = *fidei socii* 1 Tim. VI, 2. — *ἱλασμός* = *auctor τοῦ ἱλασμοῦ* 1 Joh. II, 2. — *ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστί* = *ita in Deo erga nos amor est,*

ut amor ipse dici possit i. e. *summo in nos fertur amore* 1 Joh. IV, 8. 16. — ἡ ἀλήθεια = ἀληθής 1 Joh. V, 6. — ὁ ἀληθινὸς θεὸς καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος pro: *veri Dei interpres et felicitatis aeternae auctor* 1 Joh. V, 20. — Neque apud Graecos insolitum esse hoc dicendi genus, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 469. — — γγ) ponitur substantivum praedicati metaphorice, ut τυφλός Joh. IX, 40. 41. — σαμαρείτης εἶ σύ = *homo nequam es* VIII, 48. — ἀπαρχή Rom. XVI, 15. 1 Cor. XVI, 5. ἓν σῶμα = *Ein Ganzes* Rom. XII, 5. 1 Cor. X, 17. — κεφαλή 1 Cor. XI, 3 bis. Eph. V, 23. Col. II, 10. — σκότος, φῶς, ἡμέρα, Eph. V, 8. 1 Thess. V, 5. — — δδ) per imaginem ita usurpatur substantivum praedicati, ut aliquis esse dicatur aliquis vel aliquid, quatenus idem est vel idem praestat alicui, quod est vel praestat res aut persona substantivo praedicati significata, in quibus *sum* = *eodem loco habendus sum, quo*, vel *aequiparandus sum* rei vel personae praedicato significatae, etiam: *repraesento* Matth. V, 13. ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς i. e. *vos estis, qui eadem praestatis officia, quae praestat terrae sal.* v. 14. — XII, 50. coll. Marc. III, 35. et Luc. VIII, 21. αὐτός μου — ἐστιν i. e. *is eodem loco mihi est* vel *habetur, quo mihi sunt frater, soror et mater.* Matth. XVI, 18. 23. XXIII, 8. — v. 31. υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας, verba ambigue dicta, vel: *posteri estis*, vel *similes estis illis, qui trucidarunt prophetas.* Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 686. et *Kuinoel* ad h. l. Matth. XIX, 6. et Marc. X, 8. οὐκέτι εἰσὶ δύο = *matrimonio iuncti non amplius habendi sunt duo.* — Luc. XV, 31. Joh. IV, 34. V, 33. VI, 33. 35. 41. 48. 50. 51 bis. v. 55. ἡ γὰρ σάρξ — πόσις = ἀληθῶς ἐγώ, μετέχων σαρκὸς καὶ αἵματος, βρῶσίς εἰμι καὶ πόσις. VIII, 39. X, 7. 9. 11. 14. 34. XV, 1. 5. Act. IV, 11. οὗτός ἐστιν — κεφαλήν, q. l. Apostolus et quae acciderant Jesu et quae de fatis eius vaticinatus erat Psalmista una sententia comprehendit = οὗτός ἐστιν, ἐφ' ὃν λέγεται· λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· ἐξουθενηθεὶς γὰρ ὑφ' ὑμῶν ἐγενήθην εἰς κεφαλήν. — τέκνον vel υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμι i. e. *filii loco habeor et tractor a Deo* i. e. *summo me amore Deus complectitur* Rom. VIII, 14. 16. Gal. III, 26. IV, 6. 1 Joh. III, 2. — 1 Cor. III, 9. 16. 17. coll. 2 Cor. VI, 16. — 1 Cor. IV, 17. ὅς ἐστι τέκνον μου i. e. *quem, Christianum a me factum, ut filium habeo et amo.* V, 7. VI, 15. — v. 16. ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν i. e. *ita cum ea coniungitur, ut amborum corpora in unum quasi coalescant.* v. 17. ὁ δὲ — ἓν πνεῦμά ἐστι i. e. *ita cum eo iungitur, ut ambobus sit unum idemque* πνεῦμα. v. 19. IX, 1. 2. 3. XII, 27. 2 Cor. II, 15. III, 1. 2. 3. Gal. III. 7. 28. 29. IV, 28. 31. Eph. I. 14. 23. IV, 25. V, 30. Col. I, 18. 24. II. 17. 1 Tim. III, 15. Hebr. III, 6. Jac. IV, 14. 2 Petr. II, 17. Jud. v. 12. Apoc. I, 8. 11. XXI, 6. coll. XXII, 13. — XXI, 22. XXII, 16. — — — dd) per pronomen α) *demonstrat.*, ut αα) οὗτος

א) universe Marc. VI, 16. ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα ἰωάννην, οὗτός ἐστιν. Luc. VII, 27. Joh. VII, 25. IX, 9. XV, 12. — XVII, 2. 3. ἔδωκας — χριστόν, explica: ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα — δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, τοῦτο δέ ἐστι, ἵνα γινώσκωσί σε — χριστόν· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ζωὴ ἡ αἰώνιος. Act. VIII, 32. 1 Cor. IX, 3. 1 Joh. IV, 3. V, 9. — בב) minus plene i. e. abest οὗτος, latens in pronom., quod sequitur, relativo Act. X, 21. 1 Cor. XV, 10. Cf. *Winer* p. 66. fin. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 241. — — ב) ut ὅδε [cf. *Herm.* ad Soph. Oed. R. v. 101. *Passow* II. p. 217.] ad ea spectat, quae in sqq. memorantur et respondet nostro: *folgender, folgendes* Matth. X, 2. Joh. I, 19. — sqq. ὅτι III, 19. 1 Joh. I, 5. V, 11. 14. — sq. ἵνα c. coniunct. Joh. VI, 29. τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύητε i. e. *ihr sollet glauben.* v. 39. 40. XV, 12. 1 Joh. III, 11. 23. V, 3. Cf. *Winer* p. 131. *Gieseler* in *Rosenm.* Rep. II. p. 145. et de οὗτος ad sequentia spectante *Passow* II. p. 318. coll. *Matthiae* §. 472, c. d. e. p. 879 sqq. (Hom. Iliad. XIII, 377. Odyss. II, 306. Palaeph. fab. 17.) — ββ) τοσοῦτος Joh. XXI, 1. — β) pron. adiect. αὐτός, item ὁ αὐτός Matth. XXVI, 48. et Marc. XIII, 44. — Luc. XXIV, 39. — σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ Hebr. I, 12. — γ) infinit. τίς, *aliquis* αα) propr. 1 Cor. X, 19. — ββ) metaph. *magni momenti sum, praesto.* Ita א) εἰμί τις Act. V, 36. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 268. ed. *Schäfer*. *Matthiae* §. 487, 5. p. 912. (Epictet. Enchirid. c. 13 et 24.) — ב) εἰμί τι, nunc de personis auctoritate pollentibus vel excellentibus 1 Cor. III, 7. Gal. II, 6. VI, 3. — nunc de rebus pretium habentibus Gal. VI, 15. cf. Lamb. Bos. l. l. p. 269. *Matthiae* l. l. (Plat. Phaedon. c. 8. ed. *Fischer.*) — — δ) *interrogat.* αα) τίς, *quis?* א) propr. Matth. XVI, 2. τίνα με λέγουσιν — εἶναι; v. 15. XXI, 10. Marc. I, 24. IV, 41. VIII, 27. 29. Luc. IV. 34. V, 21. VII, 49. VIII, 25. IX, 9. 18. 20. X, 22. Joh. I, 19. V, 13. VI, 9. VIII, 25. XII, 34. XXI, 12. 20. Act. IX, 5. XIII, 25. XIX, 15. 35. XXI, 33. XXII, 8. XXIII, 19. XXVI, 15. Rom. IX, 20. XIV, 4. 1 Cor. III, 5. XIV, 15. 2 Cor. XII, 13. Eph. I, 18. Hebr. XII, 7. Jac. IV, 12. 1 Joh. III, 2. Apoc. VII, 13. — addito dat. pers. = *für Jemanden* 1 Cor. IX, 18. — Addatur formula obiicientis elliptica: τί οὖν ἐστι; *quid igitur est?* sc. quod faciendum est 1 Cor. XIV, 15. 26. — ב) i. q. ποῖος, *qualis* Luc. I, 66. τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Cf. *Herm.* ad Vig. p. 731. ad Soph. Trachin. v. 306. ad Oed. R. v. 492. *Schäfer* Melet. p. 93. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 87. *Voigtländer* ad Lucian. D. M. XXVI, 1. p. 131. *Matthiae* §. 488, 5. p. 915. §. 439. p. 821. — ββ) πόσος, *quantus* Marc. IX, 21. — γγ) ποταπός, *qualis* Luc. I, 29. de cuius l. εἴη v. *Winer* p. 122. — — ε) *relativ.* ut οἷος 2 Cor. X, 11. — ὁποῖος Act. XXVI, 29. 1 Cor. III, 13. Gal. II, 6. — ὅστις Gal. V, 10. 19. — ζ) *possess.* Luc. VI, 20. Joh.

VII, 16. XIII, 35. XIV, 24. XVII, 6. 9. — Matth. XX, 23. et Marc. X, 40. τὸ δὲ καθίσαι — οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι. Cf. Lamb. Bos. p. 155. ed. *Schäfer.* — — — ee) per *nom. numerale* α) universe Marc. V, 13. Act. XIX, 7. — β) εἷς, μία, ἕν αα) propr. Joh. XII, 2. Gal. III, 20. Jac. II, 19. — Act. IV, 32. τοῦ δὲ πλήθους — ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία pro: *summa concordia, summus animorum consensus.* — ββ) metaph. ἓν εἶναι dicuntur א) *qui ita consentiunt, ut unum animum, unam mentem sequantur* Joh. XVII, 11. 21. 22. 23. [X, 30.] — ב) *qui eadem potentia gaudent* Joh. X, 30. cf. *Lücke* II. p. 290. — ג) *qui eodem loco sunt* vel *habentur* 1 Cor. III, 8. Gal. III, 28.: πάντες — ἐστε = *eadem apud Deum gratia, pari iure utimini, eorundem beneficiorum participes estis.* — — — ff) *interveniente adverbio* [cf. *Viger.* p. 376. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 3. 8. *Herm.* ad Soph. Antig. v. 633. 634. *Schäfer* ad Dionys. Halic. de compos. verb. p. 76. ad Eurip. Orest. p. 21 ed. Lips. *Fischer* ad Plat. Euthyphr. c. 1. p. 10.] α) *qualitatis*, ut αα) οὕτως εἰμί, *ita me habeo, talis sum.* Ita א) in comparatione אא) de rebus, praeced. ὥςπερ, καθώς, vel sq. ὡς Matth. XIII, 40. XXIV, 27. 37. 39. Marc. IV, 26. Luc. XVII. 26. — בב) de personis Luc. XVII, 24. — ב) universe אא) de rebus Matth. I, 18. XIII, 49. XIX, 10. XX, 26. 1 Cor. VII, 26. — in formula concedentis 2 Cor. XII, 6. ἔστω δέ = ἔστω δὲ οὕτως (plene Xen. H. G. V, 4. 31.) — בב) de personis Joh. III, 8. Rom. IV, 18. ad q. l. cf. LXX Gen. XV, 5. — addito dat. pers. i. e. *für Jemanden* Luc. XI, 30. — ββ) ὥςπερ: εἰμὶ ὥςπερ τις i. e. *similis sum alicui* Matth. VI, 5. Luc. XVIII, 11. — addito dat. pers. = *für Jem.* i. e. *nach dem Urtheile Jemandes* Matth. XVIII, 17. ἔστω σοι ὥςπερ — τελώνης *sit tibi pro pagano et portitore* = *parem habebis eum pagano et portitori.* Cf. *Matthiae* §. 388. p. 710 sq. — γγ) ὡς, *sicut*, εἰμὶ ὥς τις א) *similis sum alicui*, ut forma Matth. XXVIII, 3. — vel moribus Luc. VI, 40. XI, 44. XXII, 27. — vel sorte, conditione Matth. XXII, 30. Marc. VI, 34. XII, 25. Rom. IX, 27. 1 Cor. VII, 7. 29. 1 Petr. II, 25. — ב) *qualis sum* Apoc. XXII, 12. — δδ) καθώς, καθώς εἰμι, *qualis sum* Act. XXII, 3. 1 Joh. III, 2. IV, 17. — εε) περισσοτέρως 2 Cor. VII, 15. τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως [=περισσότερα] εἰς ὑμᾶς ἐστιν i. e. *maior* sc. quam ante, *eius erga vos amor est.* — ζζ) ἀνεκτότερον, addito dativo pers. Marc. VI, 11. ἀ. ἔσται σοδόμοις i. e. *tolerabilior erit sors Sodomitarum.* Luc. X, 12. 14. (Hom. Iliad. IX, 551.) — β) *loci*, ut αα) ἐγγύς sq. genit. Rom. X, 8. — absolute Matth. XXVI, 18. Apoc. XXII, 10. — Matth. XXIV, 32, 33. Marc. XIII, 28. 29. — Luc. XXI, 30. 32. XIX, 11. Joh. II, 13. VI, 4. VII, 2. XI, 55. — ββ) μακράν Marc. XII, 34. Eph. II, 13. — γγ) πόῤῥω Luc. XIV, 32. — δδ) ἐπάνω τινός, *superior aliquo sum* Joh. III, 31. —

ff) χωρίς [seorsim] sq. gen. *absque aliqua re sum* Hebr. XII, 8. — — — gg) *oratione directa* Matth. V, 37. ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν· ναὶ ναί, οὒ οὔ. Cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz. Fritzsche* IV Evv. I. p. 241 sq. — — — hh) per *praepositiones* α) universe. αά) κατά א) sq. genit. sum *contra aliquem, adversor alicui* Matth. XII, 30. Luc. IX, 50. XI, 23. Gal. V, 23. — ב) sq. acc. *secundum aliquid* אא) circumscribit adiectiv. vel adverbium substant. cognatum Rom. II, 2. VIII, 5 bis. — κατὰ ταὐτά = οὕτως Luc. XVII, 30. — בב) *conveniens sum rei alicui* 2 Cor. XI, 15. — ββ) παρά τινος [sum e vicinia alicuius =] *missus sum ab aliquo* Joh. VI, 46. VII, 29. IX, 16. 33. (Xen. Anab. II, 4. 15.) — de rebus: *acceptum referor ab aliquo* vel *alicui* Joh. XVII, 7. — γγ) πρό τινος *prior* vel *superior aliquo* sum Col. I, 17. — δδ) πρός τι, sum *prope ad, appropinquo*, ita de die vergente πρὸς ἑσπέραν Luc. XXIV, 29. (Achill. Tat. V, 343. ἦν δὲ πρὸς ἑσπέραν coll. Thuc. VII, 79.)— εε) ὑπέρ τινος i. e. א) *super aliquo* sum = *supero, superior sum* Luc. VI, 40. — ב) *pro aliquo* sum i. e. *adiutor sum alicui, facio c. aliquo* Marc. IX, 40. Luc. IX, 50. coll. Rom. VIII, 31.— ζζ) εἴς τι *in aliquam rem* = א) *intentus sum in aliquid, ich bin auf etwas gerichtet, ich gehe auf etwas aus* Luc. V, 17. — εἴς τινα *hingeneigt sein zu Jemandem* = niti aliquo 1 Petr. I, 21. Cf. de h. l. infra sub εἰς observata. — ב) εἰς τὸ ἓν εἶναι = *convenisse in unum et esse in uno*, metaph. pro: *consentire* Joh. XVII, 23. 1 Joh. V, 8. — β) per ἐκ sq. genit. totius, cuius pars est aliquis vel aliquid = *pertineo ad aliquem* vel *ad aliquid* αα) propr. א) de rebus: *sum pars alicuius rei* 1 Cor. XII, 15. 16 bis. (ita genit. simplex Plat. de rep. V. p. 30.) Usitatiorem esse in talibus apud Graecos gen. simpl. discitur ex *Viger.* p. 628. *Matthiae* §. 322. p. 629. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. 1. p. 355 sq. collatis quae de praepositt. ἀπό et ἐκ, perspicuitatis caussa additis, habet *Buttm.* §. 119, 3. it. nos paullo post sub ii. α.— Referunt huc nonnulli etiam Luc. XII, 15. dum alii explicant: *non exit*, etiam: *non pendet a.* Vide infra sub D. et E. — ב) de personis: *sum e numero* vel *classe alicuius* = ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τινος, ita plene Luc. XXII, 3. — et ἔκ τινος Matth. XXVI, 73. Marc. XIV, 69. 70. Luc. XXII, 58. Joh. I, 24. VI, 64. 71. VII, 50. X, 26. XVIII, 17. 25. Act. XXI, 8. 2 Tim. III, 6. 1 Joh. II, 19 bis. Apoc. XVII, 11. (εἷς ἐκ Herodot. II, 46. Plut. vit. Galb. c. 27.) — Etiam in his apud Graecos usitatior genit. simplex cf. *Matthiae* l. l. *Fischer* l. l. *Viger.* l. l. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 292. p. 88. ed. Lips. — Eodem modo legitur apud Hebr. מִן cf. *Gesen.* p. 756. *Ewald* p. 600. — — ββ) metaph. *commercium habeo c. aliquo*, addito οὐ: *alienus sum ab aliqua re* Gal. III, 12. — 1 Joh. II, 21. Vide tamen de h. l. etiam infra sub D. adnotata. — — — ii) per *genitivum simplicem* α) *totius*, cuius pars est aliquis, εἰμί τινος, *sum e*

numero alicuius 1 Tim. I, 20. 2 Tim. I, 15. (Xen. Anab. I, 2. 8. Thuc. I, 75. III, 70.) cf. *Matthiae* §. 322. p. 629. *Markland* l. l. *Fischer* l. l. *Viger.* p. 628. — *β*) *qualitatis* Luc. IX, 55. οὐκ οἴδατε, οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Act. IX, 2. Hebr. X, 39. XII, 11. (Xen. H. G. II, 4. 36. Thuc. I, 113.) cf. *Matthiae* §. 316, e. p. 623. *Buttm.* §. 119, 4. *Lobeck* ad Phryn. p. 215. — *γ*) *facultatis* et *officii*: ἐστί τινος = *competit alicui*, *est alicuius* Act. I, 7. (Xen. Anab. II, 1. 4.) cf. *Matthiae* §. 316, e. p. 622 sq. Lamb. Bos. p. 155 ed. *Schäfer.* — *δ*) *aetatis*, Marc. V, 42. Act. IV, 22. cf. *Matthiae* l. l.

b) *particip.* ὤν, ὄντες iunct. c. substantivo vel adiect. vel pronom., statum et conditionem indicat atque ita interseritur, ut verti possit haud raro: *cum sit aliquis* vel nostratium: *als.* Matth. VII, 11. εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε. XII, 34. Joh. III, 4. IV, 9. Act. XVI, 21. Rom. V, 10. 1 Cor. VIII, 7. 10. XII, 12. Gal. II, 3. Eph. II, 4. 1 Tim. III, 10. Tit. III, 10. Philem. v. 9. Jac. III, 4. Cf. *Matthiae* §. 269. p. 555. §. 557. p. 1097. §. 565. p. 1114. *Buttm.* §. 131, not. 4. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 95. *Voigtländer* ind. Lucian. D. Mort. p. 188. *Passow* I. p. 416.

c) cum alius verbi particip. iunctum *facit periphrasin verbi finiti aa*) simplicem, ut ἔσεσθε μισούμενοι Matth. XXIV, 9. et Marc. XIII, 13. — Matth. XXIV. 38. Marc. I, 22. 39. II, 6. 18. V, 11. IX, 4. X, 32. XIII, 25. XIV, 4. 54. XV, 7. ἦν — δεδεμένος. — v. 43. Luc. I, 10. 20 — 22. II, 8. 33. III, 23. IV, 31. 43. V, 1. 17 ter. v. 29. VI, 12. VIII, 40. XI, 1. 14. XII, 35. XIII, 10. 11. XV, 1. XIX, 17. 47. XXI, 17. 24. 37. XXII, 69. XXIII, 8. 53. XXIV, 32. Joh. I, 28. II, 16. III, 23. X, 40. XI, 1. 41. Act. I, 10. 13. 14. II, 2. 5. 7. 42. VIII, 1. 13. 28. IX, 9. X, 24. 30. XI, 5. XII, 5. 20. XIV, 6. 26. XVI, 12. XVIII, 7. XXI, 29. 33. XXII, 19. 20. 1 Cor. XIV, 9. XV, 19. Gal. I, 22. 23. Hebr. V, 12. VII, 21. 23. Jac. I, 17. (Diod. Sic. II, 5. Arrian. exp. Alex. M. IV, 30. 14. Xen. Anab. II, 2. 13.) cf. *Reitz* et *Herm.* ad Vig. p. 343. *Porson* ad Eur. Hec. p. 103 ed. Lips. *Matthiae* §. 559. p. 1104. — Adde Joh. I, 9. ἦν ἐρχόμενον i. e. *in eo erat*, *ut veniret*, *war im Ankommen begriffen.* Cf. *Lücke* I. p. 385. et de praes. et imperf. ad initium actus pertinente *Schäfer* ad Eur. Phoen. v. 79. 1231 ed. Lips. *Valcken.* ad Eur. Phoen. v. 1407. *Herm.* ad Vig. p. 748. ad Soph. Oed. R. v. 1444. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 264. *Matthiae* §. 497, c. p. 938. coll. *Gesen.* p. 792. *Ewald* p. 534 sq. *Winer* p. 115. — — bb) ita, ut, cum participium ante se habeat articulum, maior vis et alacritas orationi concilietur = ὅς c. verbo finito, ut est in verbis Apoc. XIV, 4. οὗτοί εἰσιν, οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν. Cf. *Frotscher* l. l. p. 95. *Matthiae* §. 270. p. 555. *Buttm.* §. 111, 3. *Viger.* p. 342 sq. — Matth. III, 3. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθείς. X, 20. XI, 8. 14. XV, 20. XXVI, 68. Marc. V,

14. VI, 31. 44. VII, 15. XIII, 11. Luc. VII, 20. VIII, 21. XVI, 15. XX, 2. XXII, 23. 28. 64. XXIV, 21. Joh. I, 33. IV, 10. 26. 37. V, 12. 15. 32. 39. 45. VI, 63. 64 bis. VIII, 18. 54. IX, 8. 37. XI, 2. XIV, 21. XVIII, 14. Act. IV, 12. VII, 37. 38. IX, 21. X, 42. XII, 9. XIV, 12. XIX, 14. 26. XXI, 28. XXIII, 13. Rom. III, 11. XIV, 4. 1 Cor. IV, 4. 2 Cor. II, 2. Gal. I, 7. Jac. III, 15. 1 Joh. V, 5. 6 bis. 7. [8.] Jud. v. 19. Apoc. II, 23. VII, 14. XIV, 4.

d) iunct. c. nom. vel substantivo vel adiect. *circumscribit verbum nomini cognatum*, ut δεόν ἐστι = δεῖ Act. XIX, 36. δυνατός εἰμι = δύναμαι Luc. XIV, 31. Act. XI, 17. Rom. IV, 21. XI, 23. XIV, 4. Tit. I, 9. — ἔκδηλός εἰμι 2 Tim. III, 9. ἐπιθυμητής εἰ. 1 Cor. X, 6. — ζηλωτής εἰ. 1 Cor. XIV, 12. — ζήτημά ἐστι = ζητεῖται Act. XVIII, 15. — κρίσις ἐστί = κρίνεται Joh. XII, 31. κριτής εἰ. Jac. IV, 11. ὀφειλέτης εἰ. Rom. I, 14. VIII, 12. παραβάτης εἰ. Rom. II, 25. ποιητής εἰ. = ποιέω Jac. IV, 11. πρέπον ἐστί = πρέπει 1 Cor. XI, 13. χαρὰ ἔσται = χαρήσονται Luc. XV, 7. χρεία ἐστί X, 42. (Herodian. VIII, 1. 2. κρύφιός εἰμι = κρύπτομαι. VIII, 6. 16. περίοπτός εἰμι.)

B) refertur *ad explicandam rem, sum* i. e. *significo, innuo, ich bedeute, deute an.* Ita α) in formulis τί ἐστι Matth. IX, 13. XII, 7. Marc. I, 27. IX, 10. Luc. XX, 17. Joh. XVI, 17. 18. X, 6. Eph. IV, 9. — post γνῶναι, διαπορεῖν, ἐπερωτᾶν, πυνθάνεσθαι: τί εἴη ταῦτα [cf. *Passow* II. p. 869. *Matthiae* §. 488, 7. p. 916.] τί εἴη τοῦτο, τί ἂν εἴη, τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι; [cf. *Viger.* p. 264.] Luc. XV, 26. XVIII, 36. — Act. II, 17. XVII, 20. — X, 17. — Luc. VIII, 9. — τοῦτ' ἔστι i. e. *hoc significat, hoc mihi volo, das heisst, nämlich* Matth. XXVII, 46. Marc. VII, 2. Act. XIX, 4. Rom. VII, 18. IX, 8. X, 6. 8. Philem. v. 12. Hebr. VII, 5. IX, 11. X, 20. XIII, 15. 1 Petr. III, 20. — τοῦτο δέ ἐστι Rom. I, 12. 1 Petr. I, 25. — ὅ ἐστι Marc. III, 17. VII, 11. 34. XII, 42. XV, 34. 42. Act. IV, 36. Hebr. VII, 2. Apoc. XXII, 17. — b) in parabolarum explicatione Matth. XIII, 19. 20. 22. 23. 37 — 39. Marc. IV, 15. 16. 18. 20. Luc. VIII, 11 — 15. — c) universe Luc. VIII, 11. XII, 1. Act. II, 16. Gal. IV, 24 bis. 25. 26. Col. I, 16. 1 Tim. III, 15. Apoc. I, 20 bis. IV, 5. V, 6. 8. XI, 4. (Xen. H. G. I, 4. 1.)

C) pertinet *ad commorationem, sum* i. e. *versor, ich bin* i. e. *befinde mich, halte mich auf irgendwo.* Ita legitur a) iunct. c. *adverbiis* aa) universe i. e. de personis et rebus — ut ἐκεῖ Matth. II, 14. XVIII, 20. XXVII, 55. Marc. III, 1. VI, 55. Luc. II, 6. VI, 6. VIII, 32. X, 6. Joh. II, 1. V, 5. VI, 24. XI, 15. XII, 9. 26. Act. XVI, 1. (Xen. H. G. IV, 8. 14.) — ἐνθάδε Act. XVI, 28. — ἔσω Joh. XX, 28. — οὗ Matth. II, 9. — ὅπου Marc. II, 4. V, 40. Joh. VI, 62. VII, 34. 36. 42. XI, 32. XII, 1. XIV, 3. XVII, 24. (Xen. Cyr. II, 4. 31.) — ποῦ Matth.

II, 2. Joh. VII, 11. VIII, 10. IX, 12. (Lucian. D. Mort. XVIII, 1.) — ὧδε Matth. XVII, 4. Marc. IX, 5. Luc. IX, 33. — Matth. XXVIII, 6. Marc. XVI, 6. Luc. XXIV, 6. — Marc. VI, 3. Joh. VI, 9. — ἀπέναντί τινος, *versari ante aliquem* = *obversari alicui* Rom. III, 18. coll. LXX Ps. XXXVI, 2. ἐκτός τινος metaph. pro: *non pertinere ad aliquid* 1 Cor. VI, 18. — ἔμπροσθέν τινος Luc. XIV, 2. ἐντός τινος XVII, 21. ἐνώπιόν τινος, *coram aliquo* Apoc. I, 5. VII, 15. μακρὰν ἀπό τινος Joh. XXI, 8. — His adde Matth. XXIV, 28. Marc. XIV, 24. et Luc. XXII, 11. Act. XVI, 13. XVII, 1. — Luc. VIII, 25. 2 Petr. III, 4. — Apoc. XIII, 9. 18. XIV, 12. — bb) de regionibus, terris, locis: *situs sum*, ut ἀντιπέραν τινός Luc. VIII, 26. — ἐγγύς, nunc absolute Joh. XIX, 42. nunc sq. gen. XI, 18. XIX, 20. Act. I, 12. nunc sq. dat. Act. IX, 38. XXVII, 8. — ὅπου Joh. XVIII, 1. (ita εἶναι Pausan. III, 1. 1. II, 36. 7.)

b) c. *praepositionibus* aa) mansionem in loco indicantibus, ut α) per confusionem duarum locutionum εἰς, ubi poni poterat ἐν Marc. II, 1. ἠκούσθη [i. e. *man hatte gehört*], ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. XIII, 16. Luc. XI, 7. Joh. I, 18. ad q. l. v. *Lücke* I. p. 433. — Act. VIII, 20. de q. l. vid. supra sub ἀπώλεια. Cf. *Herm.* p. 790. 893. ad Soph. Aiac. v. 80. *Matthiae* §. 578. p. 1142. *Winer* p. 161. *Passow* I. p. 420. — β) ἐν, in, nos: *in, auf, an, aa*) propr. i. e. de loco (Xen. Anab. V, 6. 13 et 15.) εἶναι ἐν τῇ ὁδῷ Matth. XVIII, 20. XXIV, 26. 40. Luc. XV, 25. XVII, 36. — Matth. XXV, 36. coll. v. 43. Marc. I, 23. et Luc. IV, 33. — Marc. IV, 36. V, 5. VI, 47. XIV, 3. 66. XV, 41. Luc. I, 8. II, 49. VII, 25. IX, 12. XVIII, 3. XXII, 53. XXIII, 7. 43. XXIV, 6. 53. Joh. I, 10. II, 23. III, 13. V, 13. IX, 5. XI, 6. 30. 31. XVII, 11. 12. Act. V, 12. 25. VII, 2. 44. IX, 10 coll. 36. X, 1. XIII, 1. XVI, 3. XIX, 1. 16. — XXV, 5. εἴ τι ἐστὶν ἐν τῷ ἀνδρὶ τούτῳ i. e. *wenn sich an diesem Manne* i. e. *in dem Leben dieses Mannes etwas findet.* Vide infra sub εε. — XXVII, 37. Rom. I, 7. VIII, 34. 1 Cor. I, 2. — II, 5. ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ [*nicht ruhe auf* = ne nitatur *sapientia*] ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει θεοῦ. XIV, 25. — 2 Cor. I, 1. V, 4. VII, 3. Eph. I, 1. — VI, 9. καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ κύριος = καὶ ὁ ὑμῶν αὐτῶν κυριεύων, ἐστὶν ἐν οὐρανοῖς i. e. *dass ein auch über euch selbst Gebietender im Himmel ist.* Cf. de hac genit. vi *Matthiae* §. 359. p. 673. §. 363. p. 677. — Phil. I, 1. 2 Tim. II, 20. 1 Petr. III, 22. 2 Petr. I, 13. — ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστι i. e. *darinn liegt etwas Sonderbares* Joh. IX, 30. — ἐν τούτῳ ἐστὶν [*in eo cernitur*] ἡ ἀγάπη 1 Joh. IV, 10. εἰ τούτῳ γινώσκομεν *daran erkennen wir* II, 3. — κέντρα ἦν ἐν [i. e. *waren an, befanden sich an* = *affixi erant*] ταῖς οὐραῖς αὐτῶν Apoc. IX, 10. — XXII, 3. — Denique θεός, ἰησοῦς χριστός, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, vim suam in aliquo exserentes, veritatis virtutisque amorem et studium adiuvantes dicuntur εἶναι ἔν τινι

Joh. XIV, 17. 1 Cor. XIV, 25. 2 Cor. XIII, 5. — ββ) de statu et conditione, in quibus versatur aliquis, ut γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος Marc. V, 25. et Luc. VIII, 43. — Luc. XI, 21. XXIII, 12. 40. Joh. VII, 4. — ἐν τῇ σαρκὶ vel ἐν σαρκὶ εἶναι i. e. *sich in der Gewalt der Sinnlichkeit befinden = der Sinnlichkeit gemäss denken und handeln* Rom. VII, 5. VIII, 7. 8. — 1 Cor. XV, 17. 2 Cor. III, 8. XIII, 5. Phil. IV, 11. 1 Thess. II, 6. IV, 4. 1 Tim. II, 11. Hebr. VII, 10. 1 Joh. II, 9. 11. (Herodian. II, 6. 5. Aelian. V. H. II, 10. Xen. Cyr. V, 2. 5. Plat. Phaedon. c. 34. Soph. Aiac. v. 271 vel 264.) cf. *Viger.* p. 608. *Passow* I. p. 416. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 41. — γγ) de *studiis*, *negotiis*, in quibus versatur aliquis Act. XVIII, 24. δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 1 Tim. IV, 15. ἐν τούτοις ἴσθι. (Jos. Ant. II, 16. 4. Aelian. V. H. I, 31. IX, 4. Xen. H. G. IV, 2. 1. IV, 8. 7. Soph. Oed. R. v. 561.) cf. *Viger.* p. 607. *Matthiae* l. l. p. 1140. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 187. *Lamb. Bos.* p. 412 ed. *Schäfer. Heindorf* ad Plat. Phaedon. §. 5. p. 10. — δδ) de *societate*, in qua est vel versatur aliquis א) propr. ubi Latini: *sum in*, *sum* vel *versor inter*, ut ἐν αἷς ἦν μαρία Matth. XXVII, 56. et Marc. XV, 40. — Luc. I, 6. II, 44. Rom. I, 6. — Joh. XI, 10. τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ i. e. *bei ihm*, *in seiner Umgebung.* (Herodian. VI, 7. 20. Soph. Aiac. v. 554 vel 556. Plat. de Legg. IX. p. 879. B.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1139. *Passow* sub ἐν. — ב) εἶναι ἔν τινι, metaph. [dicuntur, quorum spes reposita est in aliquo Soph. Oed. R. v. 815.] pro: *coniunctissimum esse alicui* Joh. XIV, 10. 17. 1 Joh. II, 5. V, 20. — εε) de *viribus*, *virtutibus*, *vitiis*, quae sunt in aliquo, *sich in*, *an Jemandem befinden* Joh. I, 4. ἐν αὐτῷ ζωὴ [i. e. *fons vitae*] ἦν. v. 48. ἐν αὐτῷ δόλος οὐκ ἔστι II, 25. VII, 18. VIII, 44. XVII, 26. Act. IV, 12. οὐκ ἔστιν — ἡ σωτηρία [i. e. *fons felicitatis*] XIII, 15. εἰ ἐστὶ λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως, *si est in vobis vis*, *facultas*, *peritia admonendi*, *consolandi verbis* XX, 10. XXV, 5. 1 Joh. I, 5. 10. II, 10. 15. IV, 12. 18. V, 11. Apoc. IX, 19. — — γ) ἐπί *oben auf* αα) τινός א) propr. i. e. de loco Luc. XVII, 31. Joh. XX, 7. — ב) metaph. de personis rei alicui praefectis Act. VIII, 27. Rom. IX, 5. Cf. *Matthiae* §. 584. p. 1164. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. 244 sq. — ββ) τινί, de loco, *bei*, *auf*, *ad*, *in* Matth. XXIV, 33. et Marc. XIII, 29. — Marc. IV, 38. cf. *Matthiae* §. 586. p. 1166. 1168. *Passow* sub ἐπί. — — γγ) seq. accus. א) loci: εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτό i. e. [convenisse in unum eundemque locum et] *versari in uno eodemque loco* Act. I, 15. II, 1. 44. 1 Cor. VII, 5. — ב) personae χάρις τοῦ θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό i. e. *requiescebat in eo*, trop. pro: *contigit ei.* Act. IV, 33. — — δ) παρά c. acc. loci: *versor ad*, *iuxta*, *bei*, *in der Nähe* Marc. V, 21. — ε) πρό, *ante* sq. genit. loci, de templo, ubi Latini: *situs sum* Act. XIV, 13. — ζ) πρός, sq. acc. א) loci: *versor ad* vel *iuxta locum*

Marc. IV, 1. — ב) sq. acc. pers. *ad latus alicuius* i. e. *apud aliquem* Matth. XIII, 56 coll. Marc. VI, 3. — Marc. IX, 19. et Luc. IX, 41. ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι i. e. *wie lange soll ich bei euch sein?* De qua futuri vi cf. *Matthiae* §. 498, b. p. 941. §. 516, 3. not. 2. p. 986. *Winer* p. 121. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Vig. p. 747. — η) ὑπό sq. acc. αα) loci: *versor sub* Joh. I, 49. 1 Cor. X, 1. — ββ) personae vel rei = *subsum* vel *subiectus sum alicui* Matth. VIII, 9. ad q. l. v. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 313. — Rom. III, 9. VI, 14. 15. 1 Cor. IX, 20. Gal. III, 10. 25. IV, 21. V, 18. 1 Tim. VI, 1. (Xen. H. G. V, 5. 12) — — bb) comitatum et societatem indicantibus, ut α) μετά sq. gen. *versor c. aliquo* αα) universe א) de personis et rebus Matth. XVII, 17. Marc. II, 19. III, 14. V, 18. Luc. V, 34. VI, 3. XV, 31. XXII, 53. Joh. III, 26. VII, 33. IX, 40. XII, 17. 35. XIII, 33. XIV, 9. XV, 27. XVI, 4. 32. XVII, 24. XX, 24. Act. IX, 39. XX, 34. Apoc. XXI, 3. — ב) de rebus Marc. IV, 36. ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. 2 Joh. v. 2. — pro: *contingo alicui* 2 Joh. v. 3. Cf. *Matthiae* §. 587. p. 1170. — ββ) de personis, quae stant a partibus alicuius: *facio c. aliquo* א) propr. Matth. XXVI, 69. 71. Marc. XIV, 67. Luc. XXII, 59. — Matth. XII, 30 et Luc. XI, 23. (Xen. Anab. I, 3. 15. Cyr. II, 4. 7.) cf. *Matthiae* l. l. — ב) universe et ex adiuncto pro: *adsum alicui* i. e. *adiuvo aliquem*. Ita de Deo Joh. III, 2. ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. VIII, 28. XVI, 32. Act. VII, 9. X, 38. XVIII, 10. 2 Cor. XIII, 11. Phil. IV, 9. — ἡ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ Luc. I, 66. Act. XI, 21. — de Jesu Messia Matth. XXVIII, 20. — Ita LXX et הָיָה sq. אֶת Gen. XXI, 20. et εἶναι σύν τινι Xen. Cyr. V, 4. 37. VII, 5. 77. — — β) σύν αα) universe Luc. XXIV. 44. Act. XIII. 6. Phil. I. 23. Col. II, 5. 1 Thess. IV, 17. — ββ) de comitibus Luc. VII, 12. ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς ἦν σὺν αὐτῇ. VIII, 38. Act. IV, 13. XXII, 9. 2 Petr. I, 18. — γγ) pro: *facio c. aliquo, sto a partibus alicuius* Luc. XXII, 56. Act. V, 17. XIV, 4. (Jos. Ant. XI, 6. 10. Xen. Cyr. V, 2. 36.)

c) sq. dativo simplici ad societatem pertinente: *versor cum aliquo* Act. XXI, 23. εἰσὶν ἡμῖν [= σὺν ἡμῖν, *nobiscum, in urbe nostra, inter nos*] ἄνδρες τέσσαρες. Cf. de hoc dat. usu *Matthiae* §. 405, not. 3. p. 741. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 3. 12. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 745 sq. *Viger.* p. 642.

D) pertinet *ad origines* alicuius: *oriundus sum, originis sum.* Ita legitur α) iunct. c. *adverbiis*, ut αα) πόθεν, *unde* Matth. XXI, 25. τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; i. e. *cuiusnam originis erat?* Luc. XIII, 25. 27. Joh. VII, 27 bis. IX, 29. 30. — Joh. II, 9. οὐκ ᾔδει, πόθεν ἐστὶν sc. ὁ οἶνος i. e. *quis dator esset vini?* — bb) ἐντεῦθεν Joh. XVIII, 36. ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ — ἐντεῦθεν = ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. (ita εἶναι ἐκεῖθεν Xen. Anab. V, 6. 24. et ὅθεν VI, 6. [vel 4.] 14.) — b) seq. *genit. person.* a vel e qua ortum habet vel proficiscitur

aliquid 2 Cor. IV, 7. ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ = *ut Deum auctorem habeat* i. e. ut a Deo *profecta esse intelligatur*, q. l. genit. simplex alternat cum ἐκ sq. genit. — c) sq. genit. *rei*, ubi Lat. *ortum habeo ab aliqua re*, tropice pro: *studeo* vel *operam do rei alicui*, *sequor aliquid*. [Ita Dem. 982, 9. cf. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 467. *Matthiae* §. 315. p. 620.] 1 Thess. V, 5. οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους, *neque nocti neque tenebris ortum debemus*, vel *neque noctis neque tenebrarum filii sumus*, trop. pro: *non pertinet ad nos inscitia* [vel: *non subsumus inscitiae et vitiorum tyrannidi*. Vid. infra sub E. a.] — 1 Thess. V, 8. ἡμέρας ὄντες *oriundi a die*, *filii diei cum simus*, tropice: *religionis melioris luce collustrati cum simus* [vel: *pendentes a melioris religionis luce*. Vide infra sub E. a.] Alternat haec formula 1 Thess. V, 5. cum verbis υἱοὶ φωτός ἐστε. — Graecis quemadmodum εἶναί τινος interdum dicitur pro: *oriendum esse ab aliquo* cf. *Matthiae* §. 374. p. 687 sqq. *Viger*. p. 240. (Hom. Iliad. XXI, 209. Odyss. IV, 611. Xen. Anab. III, 2. 3., Cyr. I, 2. 1. Symp. VIII, 7.) ita Hebraei per imaginem, ductam ab originibus alicuius, i. e. interveniente בן circumscribunt adiectiva cf. *Ewald* p. 573. *Gesen*. p. 647. 649. — — d) iunct. c. *praeposit*. ut aa) ἀπό sq. genit. *loci* Joh. I, 45. ἦν δὲ ὁ φίλιππος ἀπὸ βηθσαϊδά, (αὗται, sc. διώρυγες δύο, δ' ἦσαν ἀπὸ τοῦ τίγρητος ποταμοῦ Xen. Anab. II. 4. 13.) — bb) ἐκ sq. genit. α) loci, familiae, civitatis, nationis αα) universe Luc. II, 4. XXIII, 7. Joh. I, 47. IV, 22. VII, 52. X, 16. XVIII, 36. Act. IV, 6. XXIII, 34. — Col. IV, 9. ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν i. e. *popularis vester*. Marc. XI, 30. et Luc. XX, 4. τὸ βάπτισμα ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, q. l. sedes Dei et quasi domicilium nominatur ut divinae originis esse aliquid significetur cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 110. — — ββ) ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῶν κάτω, ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ἐκ τῶν ἄνω Joh. III, 31. VIII, 23 ter. XVII, 14 bis. 16 bis. 1 Joh. II, 16. IV, 5. Vide ad hh. ll. *Lücke* II. p. 214 sq. et quae infra sub ἐκ no. I. D. d. bb. α. ββ. observata leguntur. — β) auctoris αα) universe Matth. I, 20. τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεγεννημένον ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Marc. XI, 30 et Luc. XX. 4. — Matth. V, 37. Joh. VII, 17. 22. Act. V, 38. 39. 2 Cor. IV, 7. 1 Joh. II, 16. IV, 7. V, 19. Apoc. XVII, 11. (ita de natalibus alicuius Eurip. Iphig. Aul. v. 406.) cf. *Matthiae* §. 375. p. 689. — ββ) metaph. εἶναι ἔκ τινος dicuntur, qui sequuntur sentiendi, iudicandi, agendi rationem alicuius, ut ἐκ τοῦ διαβόλου Joh. VIII, 44. 1 Joh. III, 8. 12. ἐκ τοῦ θεοῦ Joh. VIII, 47. 1 Joh. III, 10. IV, 1. 2. 3. 4. 6. V, 19. 3 Joh. v. 11. — γ) rei, e qua oritur vel a qua exire aliquid dicitur αα) propr. Act. XIX, 25. ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστι. Luc. XII, 15. Gal. III, 21. 1 Joh. II, 21. (Xen. Hier. I, 38.) — ββ) trop. pro: *studeo alicui rei*, *operam do rei*, ut ἐκ τῆς ἀληθείας Joh. XVIII, 37. 1 Joh. III, 19. ἐξ ἔργων νόμου Gal. III, 10. — δ) materiei, e qua conficitur ali-

quid Apoc. XXI, 21. — 1 Cor. XI, 8. οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός = e costa vel ex ossibus feminae coll. LXX Gen. II, 21. 22. (Theocrit. XVII, 21. Herodian. VIII, 4. 27. Aelian. V. H. II, 41. Diod. Sic. I, 20 et 43. Lucian. D. Mort. XI, 5. Herodot. II, 96. Xen. Symp. VIII, 6.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 874. *Matthiae* §. 374, b. not. p. 688.

E) refertur *ad possessionem*, item *ad rationem*, quae est *alicuius* [ut inferioris] *ad aliquem* [ut ad superiorem, *Abhängigkeit*, *Unterwürfigkeit*] = *sum alicuius*, *pertineo ad aliquem*. Jungitur in talibus a) cum *genit. personae*, quae possidet vel a cuius nutu pendet aliquis cf. *Viger.* p. 240. *Matthiae* §. 316. p. 619. *Passow* I. p. 416. — αα) universe, ut αὐτῶν γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν Matth. V, 3. 10. — XIX, 14. Marc. X, 14. Luc. IV, 7. XVIII, 16. — Matth. XX, 23. Marc. XII, 7. 23. Joh. XIX, 24. Act. XXI, 11. 1 Cor. VI, 20. de cuius loci lectione vid. *Griesb.* et *Vater.* Apoc. XXII, 14. ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν i. e. *ut*, *quam dare ipsis decrevit Deus*, *potestatem habeant.* 1 Cor. III, 21. 22. πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστι, *omnia ad vos pertinent vel usibus vestris inserviunt.* (Xen. Cyr. VII, 5. 73.) — Additur insuper ἴδιος Joh. X, 12. cf. *Winer* p. 202. et supra sub δεύτερος adnotata. — bb) de personis i. e. de ministris, legatis, discipulis pendentibus ab aliquo, utpote domino, doctore: Act. XXVII, 23. Rom. XIV, 8. 1 Cor. I, 12. III, 4. 23. — VI, 19. οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν i. e. *non a vobis ipsis pendetis*, *non estis arbitrii vestri.* 2 Cor. X, 7. — Refertur huc etiam ab aliis 1 Thess. V, 5. 8. (Xen. Anab. II, 1. 11. Cyr. IV, 5. 38.) cf. *Matthiae* l. l. p. 620. — de cultoribus Dei et Jesu Rom. VIII, 9. 2 Tim. III, 19. coll. LXX Num. XVI, 5. — b) c. ἐκ sq. genit. Luc. XII, 15. εἶναι ἔκ τινος *pendere ab aliqua re.* Rectius, ut videtur, ab aliis ad origines haec vv. referuntur. Vide supra sub D. d. bb. γ. αα. — c) cum *dat.* pers., ad quam pertinet vel quae habet aliquid et nominativo personae vel rei pertinentis ad aliquem, ubi Latini aa) *pertineo ad aliquem* Act. II, 39. ὑμῖν — καὶ τοῖς εἰς μακρὰν [propr. *ad eos*, *qui in regionem remotam translati sunt* = *ad homines longe remotos* i. e.] *ad quos pertinere nemo vestrum unquam credidit.* 1 Petr. IV, 11. cf. *Matthiae* §. 389. i. α. p. 716. (Xen. Cyr. IV, 8. 10.) — bb) *habeo* Matth. XIX, 27. τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Luc. I, 7. Act. VII, 5. et Rom. IX, 9. — Luc. II, 7. VI, 32. 33. 34. VII, 41. VIII, 42. IX, 13. X, 39. XII, 20. 24. XVIII, 10. 39. Act. IV, 32. VIII, 21. X, 6. XVIII, 10. XXI, 9. (Herodian. I, 13. 11. III, 10. 10. IV, 2. 1. Xen. Cyr. I, 2. 8.) cf. *Matthiae* l. l. — Eph. VI, 12. οὐκ ἔστι ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα = *pugnandum nobis est.*

F) de *tempore* dicitur, ubi Latini *sum*, *agor* a) universe (Xen. H. G. IV, 5. 1. VII, 2. 12.) ut ἦν δὲ — ὥρα ἕκτη. Luc. XXIII, 44. Joh. IV, 6. XIX, 14. — Marc. XV, 25. Joh. I, 40. Act. II, 15. ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη Act. IV, 3. — Marc. XI, 11. coll.

Joh. XX, 19. — Joh. XIII, 30. XVIII, 28. XX, 1. (Xen. H. G. IV, 1. 10.) — Joh. IV, 23. 34. V, 25. 2 Tim. IV, 3. 1 Joh. II, 18. (Xen. Cyr. V, 4. 18. VIII, 7. 4. Jos. Ant. XI, 6. 10.) — Luc. I, 36: οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ i. e. *sextus iam hic agitur illi mensis.* De quo dat. cf. *Buttm.* §. 120, not. 2. *Matthiae* §. 389, f. p. 713. — b) de diebus festis Marc. XV, 42. Joh. V, 1. 10. IX, 14. Act. XII, 3. (Xen. Symp. I, 2.)

G) ἐστί sq. infinit. *licet, commodum est, es ist erlaubt, es ist statthaft,* Hebr. IX, 5. — 1 Cor. XI, 20. οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν i. e. *non decet, es ist unschicklich das Mahl des Herrn zu halten.* (Sirac. XXXIX, 21. Aelian. V. H. XIII, 34. Xen. Cyr. I, 6. 11.) cf. *Matthiae* §. 531. p. 1035. *Passow* I. p. 416.

II) sensu praegnanti: *sum* i. e. *existo, ich bin wirklich, ich bin vorhanden, ich habe Dasein* a) de personis vita fruentibus, ubi Lat.: *sum, existo, vivo* Matth. II, 18. οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. Cf. ad h. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 97. et de indicat. εἰσί *Herm.* ad Vig. p. 900. sq. *Winer* p. 121. — Matth. XXIII, 30. Marc. XII, 32. Joh. I, 1. VIII, 50. 58. Act. XVII, 28. XIX, 21. — τὰ μὴ ὄντα [i. e. *die als nicht existirend anzusehen sind* cf. *Winer* p. 173.] ὡς τὰ ὄντα Rom. IV, 17. — inclusa *ignobilitatis* notione 1 Cor. I, 28. — Hebr. XI, 6. Jud. v. 18. Apoc. I, 4. V, 13. XI, 17. XVI, 5. XVII, 8 ter. v. 10 bis. v. 11 ter. (Xen. Mem. I, 1. 5. II, 2. 3.) — bb) *reperior, gefunden, angetroffen werden* α) universe Luc. IV, 25. 27. XVIII, 2. 3. Act. IV, 12. Rom. III, 10. 11. 12. XIII, 1. 1 Cor. VIII, 5 bis. Joh. III, 1. Hebr. VIII, 4. (Lucian. Dial. Mort. XXII, 1.) — β) in formulis ἐστὶν ὅς, ἐστὶν ὅςτις *est qui* = *aliquis*, εἰσὶν οἱ, *sunt qui* = *quidam* Matth. XIX, 12. XXI, 33. Marc. IX, 1. Luc. IX, 27. XVIII, 29. XVI, 1. 19. Joh. VI, 64. Act. XI, 20. εἰσί τινες = οἵτινες Matth. XVI, 28. — οὐδείς ἐστιν — ὅς = οὐδείς Marc. IX, 39. X, 29. Luc. I, 61. — τίς ἐστιν, ὅς = τίς Matth. VII, 4. XII, 11. (Herodian. IV, 2. 17. Xen. Symp. IV, 58. Cyr. VII, 2. 28.) cf. *Matthiae* §. 482. p. 902. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 775. ed. Lips. p. 212. Heraclid. v. 977. p. 148. ed. Lips. *Fischer* ad Well. Vol. I. p. 343 sq. *Passow* I. p. 416. — Adde Matth. XXII, 25. Marc. XII, 20. Luc. XX, 29. — — b) de rebus, a) universe, ubi Latini aa) *existo*, nos: *existiren* Joh. XVII, 5. πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι. 2 Petr. III, 5. Apoc. IV, 11. XXI, 1. 4. XXII, 3. — τὸν χόρτον — σήμερον ὄντα = *hodie florens* Matth. VI, 30. Luc. XII, 28. — bb) *exto, sum, reperior*, nos: *vorhanden sein*, α) universe Marc. VII, 15. οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου — ὃ δύναται etc. Luc. VI, 43. XIII, 14. XIV, 22. Joh. III, 23. IV, 6. V, 2. VI, 10. XIX, 21. Act. II, 29. VII, 12. Rom. V, 13 bis. — β) ἐστί, εἰσί, *es giebt*, 1 Cor. XII, 4. 5. 6. XIV, 10. XV, 44. 1 Joh. V, 16. 17. (Stob. 291, 44.) — γ) *locum habeo, stattfinden*, ut

ἀνάστασις Matth. XXII, 23. Marc. XII, 18. Luc. XX, 27. Act. XXIII, 8. XXIV, 15. ἀποβολὴ ψυχῆς Act. XXVII, 22. γογγυσμός Joh. VII, 12. διαστολή Rom. III, 23. X, 12. ἔριδες, σχίσματα 1 Cor. I, 10. 11. XI, 19. — it. Joh. IX, 16. 1 Cor. XII, 25. — νύξ Apoc. XXI, 25. XXII, 5. — πένθος, πόνος, κραυγή Apoc. XXI, 4. — πνεῦμα ἅγιον pro: ἡ ἐπιχορηγία τοῦ πνεύματος ἁγίου Joh. VII, 39. cf. *Lücke* II. p. 161 sq. — προσωποληψία Eph. VI, 9. χρόνος Apoc. X, 6. (Menand. ap. Stob. 599, 29. ἀθανασία οὐκ ἔστιν, οὐδ᾽ ἂν συναγάγῃς τὰ Ταντάλου τάλαντα ἱκανὰ λεγόμενα.)

III) = γίνομαι, *fio*, *ich erfolge*, *ich werde* a) de terribilibus naturae phaenomenis, item de sorte alicui parata vel imminente, nunc prospera, nunc adversa, ubi Latini: *exorior* Matth. XXIV, 7. 21. Marc. XIII, 8. XIV, 2. Luc. XII, 55. XXI, 11 bis. 23. 25. XXII, 49. Act. XI, 28. — b) in formula ad hebraicam dicendi rationem propius accedente: εἰμὶ εἴς τι, *ich werde zu etwas* [neuem d. i. zu etwas, was man vorher, bis jetzt nicht war. Ita הָיָה sq. לְ cf. *Ewald* §. 325. p. 603. *Gesen.* p. 816. *Winer* p. 75.] Matth. XIX, 5. Marc. X, 8. 1 Cor. VI, 16. Eph. V, 31. Cf. LXX Gen. II, 24. — Luc. III, 5 coll. LXX Jes. XL, 4. — Act. XIII, 47 coll. LXX Jes. XLIX, 6. Eph. I, 12. Col. II, 22. — In quibus si additur dat. personae, vel est: *für Jemanden*, ut 1 Cor. XIV, 22. Col. II, 22. — vel: *contra*, *in detrimentum* Jac. V, 3. — vel ad amicam alicuius cum aliquo necessitudinem pertinet; ut 2 Cor. VI, 18. Hebr. I, 5. VIII, 10. Cf. *Matthiae* §. 387. p. 708. §. 394. p. 791. *Buttm.* §. 120, 2. 3. et not. 2. *Winer* p. 86. *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 432. coll. *Ewald* p. 624. — c) *evenio*, *erfolgen*, *geschehen*, aa) universe, πότε ταῦτα ἔσται Matth. XXIV, 3. Marc. XIII, 14. Luc. XXI, 7. — Act. XXVII, 25. Apoc. I, 19. (Xen. Anab. IV, 3. 8. Mem. III, 2. 1.) — Act. XXI, 22. τί οὖν ἐστί; i. e. *quid igitur fit* vel *evenit?* in oratione concitatiori, qua, quae certo eventura sunt, sistuntur ut praesentia, pro: *quid igitur eveniet?* Cf. *Winer* p. 115. *Viger.* p. 211. *Matthiae* §. 504, 3. p. 957. — bb) addito dat. ἔστι μοί τι, *evenit mihi aliquid* = *contingit mihi aliquid*, vel *accidit mihi aliquid* Matth. XVI, 22. Marc. XI, 24. Luc. I, 45. II, 10. XIV, 10. (Jos. Ant. XI, 6. 10. ταῦτα δὲ αὐτῷ παρ᾽ ἡμῶν ἔσται σώσοντί μου τὴν ψυχήν. Xen. Anab. I, 7. 8. II, 1. 10.) — d) *efficior* Luc. I, 34. πῶς ἔσται τοῦτο, *qui tandem hoc fieri poterit?* De qua fut. vi cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Winer* p. 119. — De anacolutho loci Act. XXIII, 30. cf. *Fritzsche* Coniectan. p. 39. (Xen. Anab. V, 1. 17. V, 7. 17.) — e) ad normam hebr. וְהָיָה seq. futuro verbi ad caput rei tractatae pertinentis, legitur ἔσται sequente futuro alius verbi aa) inserta temporis notatione, ut ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις — ἐκχεῶ i. e. *und es wird geschehen in den letzten Tagen, da werde ich ausgiessen* Act. II, 17. coll. LXX Joel. III, 1. et

Cc

hebr. וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁפּוֹךְ. — bb) absque temporis notatione Act. II, 21. coll. LXX Joel. III, 5. et hebr. וְהָיָה — יִמָּלֵט. Act. III, 23. coll. וְהָיָה — אֶדְרֹשׁ Deut. XVIII, 19. — Rom. IX, 26. coll. LXX Hos. I, 10 et hebr. וְהָיָה — יֵאָמֵר Hos. II, 1. cf. *Ewald* §. 288 — §. 290. p. 545 — 553.

IV) = *νομίζομαι, ἀξιοῦμαι, λογίζομαι, aestimor, ich gelte für* [propr. Lucian. D. Mort. X, 4.] 1 Cor. IV, 3. *ἐμοὶ δὲ* [i. e. *me quod attinet* cf. *Matthiae* §. 387. p. 708.] *εἰς ἐλάχιστόν ἐστι*.

V) = *πάρειμι, adsum* Marc. VIII, 1. *παμπόλλου ὄχλου ὄντος*. XI, 13. — Matth. XII, 10. XXIV, 6. (Lucian. D. Mort. IV, 4. Xen. Oecon. VIII, 2. Soph. Antig. v. 1096. Eurip. Hec. v. 81.)

VI) Ut apud Graecos, cf. *Viger.* p. 236. 750. *Buttm.* §. 116, 13. *Matthiae* §. 306. p. 606 — 608. *Schäfer* ad Dion. Hal. de comp. verb. p. 200. ad Lamb. Bos. p. 605. Meletem. p. 43 sq. *Lobeck* ad Phryn. p. 277. *Passow* I. p. 417. ita in N. T. cf. *Winer* p. 198. saepenumero abest verbum *εἰμί*, ut Matth. IX, 37. XIII, 54. 56. XV, 28. XVI, 2. XXII, 20. 36. XXIV, 3. 26. 32. XXVI, 41. Marc. IX, 23. X, 27. XIV, 38. Luc. I, 26. II, 25. XXI, 21. Act. V, 9. Rom. II, 13. VI, 23. VII, 16. VIII, 31. XII, 2. XIV, 14. 1 Cor. XI, 12. 2 Cor. XII, 2. 3. Alia exempla vid. sub *ἐάν* et *εἰ* notata.

Εἶμι, eo, vado. Ita codd. nonnulli pro *εἰμί* Joh. VII, 34. 36. (Xen. Cyr. V, 5. 16.)

Εἵνεκα v. *ἕνεκα.*

Εἶπον, aor. 2. act. imper. *εἰπέ*, opt. *εἴποιμι*, coni. *εἴπω*, inf. *εἰπεῖν*, part. *εἰπών*, aor. 1. *εἶπα* cf. *Buttm.* §. 87, not. 1. gram. max. Vol. I. §. 96. not. 1 et 9. p. 410. 416. Vol. II. §. 114. p. 120. *Matthiae* §. 232. p. 453. coll. §. 193, not. 7. p. 342. *Schäfer* ad Dion. Halic. de comp. verb. p. 436. Greg. Corinth. p. 487 sq. ed. *Schäfer*. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 87. 148. *Winer* p. 44 sq. — Cum his aoristis, ductis a radice *εἴπω*, vel, quod praeferunt alii, *ἔπω* [cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. l. l. *Matthiae* l. l.] usus coniunxit fut. *ἐρῶ*, perf. act. *εἴρηκα*, plusqpf. *εἰρήκειν*, perf. p. *εἴρημαι*, a. 1. p. *ἐῤῥήθην* et forma ionica, apud Atticos vel rarissima vel insolita [cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. et p. 529. *Lobeck* ad Phryn. p. 447.] *ἐῤῥέθην* [ita legitur Matth. V, 21. 27. 31. 33. 38. 43. XXII, 31. coll. Aeschin. fals. leg. 216. 289. et de locis Plat. Gorg. 36. Theaet. 65. *Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 46. it. *Lobeck* l. l.] fut. 1. p. *ῥηθήσομαι* [Isocr. Philipp. ab init. *μὴ θαυμάσεις, — διότι τοῦ λόγου ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν, οὐ πρός σε ῥηθησομένου.* Xen. H. G. VI, 3. 5. *οὐ πρὸς χάριν ὑμῖν ῥηθήσεται.* Celerum minus usitatum est ap. Atticos cf. *Buttm.* et *Matthiae* l. l.] fut. 3. p. *εἰρήσομαι.* Quae tempora omnia alii quemadmodum ducunt

ab εἴρω [cuius praes. legitur Hom. Odyss. II, 162. XI, 137. XIII, 7. Aeschyl. Eum. v. 639. Plato Cratyl. p. 398. D.] cf. *Matthiae* l. l. coll. *Passow* I. p. 419. 603. ita *Buttm.* l. l. ἐρῶ ab εἴρω, cetera tempora a ῥέω derivanda esse affirmat, coll. *Passow* II. p. 638.

1) *dixi, ich sagte, ich sprach* a) universe aa) proprie α) sq. *acc. rei*, αα) solo, ut τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών Matth. XXVI, 44. Marc. XIV, 39. — Luc. XII, 3. 11. 12. XIX, 11. 28. XXIV, 40. Joh. II, 22. VI, 59. VII, 36. IX, 22. XI, 11. 28. 43. 51. XII, 6. 27. XIII, 21. XVIII, 1. 9. 21. 22. 32. 38. XX, 14. 20. 22. XXI, 19. Act. I, 9. III, 22. IV, 8. V, 35. VII, 60. XIX, 40. XX, 36. XXVII, 35. (Xen. Apol. Socr. §. 15. μεῖζω — εἶπεν ὁ θεός. Dem. 288, 7.) — Joh. IV, 18. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας = ἀληθῶς. Cf. *Matthiae* §. 446, 7. p. 833. — ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ 2 Cor. XII, 6. — τί ἐροῦμεν vel τί οὖν ἐροῦμεν; *quid dicamus? quid igitur dicamus?* Rom. III, 5. VI, 1. VII, 7. IX, 14. 31. De qua vi futuri in interrogatione dubitantis cf. *Winer* p. 121. *Matthiae* §. 516, not. 2. p. 986. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Vig. p. 742 fin. — 1 Cor. XIV, 16. πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμήν i. e. *qui dicat, wie soll er sagen* vel [cf. *Herm.* l. l. p. 747. *Winer* p. 119.] *qui dicere potest?* — ὡς ἔπος εἰπεῖν, *ut ita dicam* Hebr. VII, 9. (Eurip. Hippolyt. v. 1162. ed. *Valcken.* Heraclid. v. 168. ed. *Elmsl.* Plut. vit. Thes. c. 20. vit. Rom. c. 9. Lucian. Hermot. §. 71. Dem. 226, 24. Plat. Apol. Socr. c. 1 et 7. Phaedon. c. 10. ed. *Fischer.*) cf. *Matthiae* §. 544. p. 1069. *Buttm.* §. 137. p. 443. ed. 10ma *Heindorf* ad Plat. Hipp. p. 132. — ββ) addito εἴς τινα *in* i. e. *contra aliquem* = *maledico alicui, probris afficio aliquem* Luc. XII, 10. — γγ) addito κατά τινος i. e. *contra aliquem* = *probris afficio aliquem* Matth. V, 11. XII, 32. — δδ) addito dat. pers. [cf. *Matthiae* §. 401. p. 732. §. 403, b. p. 739.] *dico alicui aliquid* Matth. XVI, 8. — Luc. VII, 40. ἔχω σοί τι εἰπεῖν i. e. *possum* [de qua verbi ἔχω vi vid. *Matthiae* §. 531. p. 1035.] *tibi dicere aliquid* = *habeo, quod tibi dicam.* (Aristaenet. II, 1. Lucian. Tim. §. 20.) — XXI, 29. Joh. III, 12 bis. VII, 9. X, 6. XIV, 26. XX, 18. — 1 Cor. XI, 22. τί ὑμῖν εἴπω; *quid vobis dicam?* cf. *Winer* p. 121. *Matthiae* §. 516, not. 2. p. 986. coll. p. 983. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Vig. p. 742 fin. — per attract. οὗ pro ὅ Marc. XIV, 72. pro ὅν Joh. XV, 20. ᾧ pro ὅν Act. XX, 38. Joh. IV, 50. ὧν pro ἅ Act. VIII, 24. — — *obiiciendi* sensu Matth. XXI, 3. ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 629. — πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολήν Luc. IV, 23. — *explicandi* sensu Apoc. XVII, 7. — εε) addito πρός c. acc. א) *personae* i. e. אא) *dixi aliquid ad aliquem, dixi alicui aliquid,* ut παραβολήν Luc. XII, 16. — בב) *dixi aliquid in aliquem* vel *de aliquo, mit Bezug auf* Marc. XII, 12. Luc. XX, 19. — ב) *rei, dixi aliquid ad aliquid* Rom. VIII, 31. — ζζ) addito περί τι-

νος, *de aliquo* Joh. VII, 39. τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ πνεύματος. X, 41.

β) εἰπεῖν dicere, verba facere sq. περί c. gen. rei Joh. XI, 13. εἰρήκει δὲ ὁ ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ.

γ) sq. ὅτι αα) universe, ut ἐῤῥέθη δέ, ὅτι Matth. V, 31.— XXVIII, 31. Joh. VII, 42. ἡ γραφὴ [libri sacri, metonym. pro: viri divini, quorum scripta manu volvitis] εἶπεν, ὅτι. — VIII, 55. XVI, 15. 1 Joh. I, 6. 8. 10. 1 Cor. I, 15. XIV, 23. XV, 27. (Xen. Cyr. I, 4. 25.) — ββ) addito dat. pers. Joh. VI, 65. διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με. XI, 40. XVIII, 8. Marc. XVI, 7.

δ) iungitur *c. adverbio* αα) universe ut ὁμοίως Matth. XXVI, 35. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. — ὡςαύτως XXI. 30. καθώς XXVIII, 6. Luc. XXIV, 24. Joh. I, 23. VII, 38. 2 Cor. VII, 16. καλῶς εἶπας Luc. XX, 39. — ββ) addito dat. pers. Marc. XI, 6. οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς ἐνετείλατο. XIV, 16. XVI, 7. Luc. XIX, 32. Joh. X, 27. XIII, 33. — Luc. XXII, 13. ἀπελθόντες δὲ εὗρον, καθὼς εἴρηκεν [codd. εἰρήκει, etiam εἶπεν Vid. *Griesb.* ed. *Schulz* ad h. l.] αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα, verba ex aliena, non ex auctoris sententia, posita = ἀπελθόντες ἡτοίμασαν τὸ πάσχα, λέγοντες· εὕρομεν, καθὼς εἴρηκεν. — Joh. XII, 50. — γγ) addito *accus.* pers. ut καλῶς εἰπεῖν τινα [cf. *Matthiae* §. 416, b. p. 762.] i. e. *laudare aliquem, bene dicere de aliquo* Luc. VI, 26. — κακῶς εἰπεῖν τινα = *maledicere alicui* Act. XXIII, 5. q. l. οὐ c. 2. pers. fut. legitur in prohibitione ad normam hebr. לא sq. futuro, cf. *Winer* p. 180. *Ewald* §. 279. p. 530 sq. *Gesen.* p. 771.

ε) sq. *dat. pers.* αα) solo Matth. XXI, 24. κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ Marc. XI, 29. Joh. XIV, 29. — Gal. III, 16. τῷ δὲ ἀβραὰμ ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι = *Abrahamo datae sunt promissiones.* — ββ) addito περί τινος *de aliqua re* Matth. XVI, 11. XVII, 13. Joh. XVIII, 34. (Xen. Vect. IV, 13.)

ζ) absolute i. e. *ich habe es gesagt, ich habe gesprochen* αα) absque casu pers. א) universe Matth. XXVI, 25. 64. σὺ εἶπας = *recte.* Marc. I, 42. Luc. VII, 40. — De effatis virorum divinorum in libris V. T. consignatis, ut in formulis: τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου Luc. II, 24. Act. XIII, 40. — Rom. IV, 18. — τὸ ῥηθὲν ὑπό τινος Matth. I, 22. II, 15. 17. XXVII, 35. vel διά τινος Matth. II, 23. IV, 14. VIII, 17. XII, 17. XIII, 35. XXI, 4. XXVII, 9. Act. II, 16. (Plut. apophth. Mor. II. p. 21. ed. *Tauchn.* Xen. Symp. VIII, 42. Cyr. III, 3. 51.) — ב) mediae orationi interseritur, uti alias ἔφη Luc. VII, 42. τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Cf. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 93. — ג) sq. ἔν τινι vel διά τινος ad *modum dicendi pertinentibus* Matth. XXII, 1. εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς. Luc. VIII, 4. εἶπε διὰ παραβολῆς. — ד) sq. κατά τι-

νος = maledico alicui Matth. XII, 32. — ββ) addito dat. pers. Luc. XXII, 67. ἐὰν ὑμῖν εἴπω. Joh. IX, 27. XVI, 4.

η) sq. infinit. ubi, ut post ἡγεῖσθαι, νομίζειν, δοκεῖν, omissum putatur δεῖν cf. Bornem. ad Xen. Symp. p. 138 sq. Lobeck ad Phryn. p. 753. Schäfer ad Dionys. Hal. de comp. verb. p. 75. — Matth. XVI, 11. οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προςέχειν. v. 12. οὐκ εἶπε προςέχειν.

ϑ) sq. acc. c. inf. Rom. IV, 1. τί οὖν ἐροῦμεν ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα; (Xen. H. G. I, 6. 6.)

ι) sq. orat. directa αα) absq. casu pers. ad quam dicitur aliquid Matth. II, 8. IV, 3. IX, 4. 22. XII, 24. 49. XIV, 29. XV, 16. 32. XVII, 17. XVIII, 3. XIX, 5. 14. XX, 25. — XXI, 25. 26. ἐὰν εἴπωμεν i. e. si dixerimus. — v. 28. 30. XXII, 18. — v. 24. μωϋσῆς εἶπεν sc. ἐν τῷ νόμῳ. XXIII, 39. XXV, 22. 24. XXVI, 26. 49. 61. XXVII, 6. 43. 63. Marc. II, 9. V, 6. VI, 16. VII, 10. X, 3. 4. XI, 31. 32. XII, 36. XIV, 6. 22. XV, 39. Luc. I, 28. 42. 46. II, 8. V, 13. 23 bis. VII, 20. VIII, 28. 45. 52. IX, 9. 22. 54. 55. 60. 61. X, 10. 21. 23. 40. XI, 15. 49. XII, 18. XIII, 20. 35. XIV, 19. 20. 22. XV, 11. 17. XVI, 24. 25. 27. XVIII, 6. 16. 24. 28. XIX, 12. 30. 34. XX, 5. 6. 13. 16. 17. XXI, 3. 5. 7. 8. XXII, 8. 17. 31. 38. 56. 70. 71. XXIII, 28. 46. Joh. II, 20. III, 28. IV, 27. VI, 10. 41. 60. VII, 33. IX, 23. 28. 39. X, 34. 36. XI, 4. 12. 28. 37. 41. 42. XII, 7. — ἔκραξε καὶ εἶπε i. e. alta voce dixit. XII, 44. cf. Winer p. 169. Ewald p. 631. Gesen. p. 823. — XIII, 11. 21. XVI, 19. XVII, 2. XVIII, 22. 25. XIX, 30. XX, 26. XXI, 20. 1 Joh. IV, 20. Apoc. XXI, 5. — Act. I, 11. 15. 24. III, 4. 6. IV, 24. 25. V, 3. 19. VI, 2. VII, 1. 26. 27. 35. 55. VIII, 37. IX, 5. 6. 17. 40. X, 4. 14. 21. 34. XII, 11. 17. XIII, 2. 10. 46. XIV, 10. XVI, 20. XVII, 32. XVIII, 21. XIX, 4. 21. XX, 10. 35. XXI, 14. 39. XXII, 10. 14. 19. XXIII, 1. 4. 11. 14. 20. 23. XXIV, 20. 22. XXV, 10. XXVI, 29. XXVII, 21. XXVIII, 28. 1 Cor. XI, 24. XII, 15. 16. Hebr. III, 10. X, 7. 30. XII, 21. Jac. II, 11 bis. Jud. v. 9. — fut. ἐρῶ Matth. VII, 22. Marc. XI, 31. Luc. XIII, 27. XVII, 21. XX, 5. XXIII, 29. Rom. XI, 19. 1 Cor. XV, 35. Phil. IV, 4. πάλιν ἐρῶ iterum dicam, noch einmal will ich sagen. Jac. II, 18. — εἴρηκα Act. XIII, 34. — XVII, 28. ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι = oecinerunt. Ita enim Latini in poetarum mentione facta. — Hebr. IV, 2. X, 9. XIII, 5. Apoc. XIX, 3. εἴρημαι Luc. IV, 12. Hebr. IV, 7. ἐῤῥέθην Matth. V, 27. 38. 43. (Xen. Cyr. I, 6. 12.) — ββ) additur dat. pers. cui quis dicit aliquid Matth. III, 17. εἶπεν αὐτοῖς γεννήματα ἐχιδνῶν. V, 22 bis. VIII, 10. 13. 19. 21. IX, 2. 11. 12. — XI, 3. εἶπεν αὐτῷ = per eos ad eum dixit i. e. ex eo quaeri iussit. — XII, 2. 25. 47. 48. XIII, 52. 57. XIV, 2. XV, 10. XVI, 6. 8. XVII, 22. XIX, 11. 23. 26. XX, 4. 17. XXII, 17. 44. XXIV, 3. XXV, 8. XXVI, 1. 10. 18. 55. 62. 63. 73. XXVII, 64. Marc. I, 17. II, 8. 9. 19.

III, 32. IV, 39. 40. VI, 22. 31. IX, 23. 36. X, 14. 21. XI, 3. XII, 15. 26. 34. XIII, 4. 21. XIV, 24. XVI, 15. Luc. I, 30. II, 10. IV, 3. 6. 9. V, 20. 27. VI, 2. 8. 10. VII, 13. 48. VIII, 25. 48. IX, 12. 48. X, 18. 35. 37. — XI, 5. *τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν — καὶ εἴπῃ αὐτῷ — κακεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ* = *τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν, ὃς ἔχῃ — πορεύηται — εἴπῃ*. Cf. de futuro et coniunct. in interrogat. dubitantis poni solitis *Matthiae* §. 516. p. 985. coll. §. 527, not. 3. p. 1026. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Herm.* ad Vig. p. 741. 742. 927. *Schäfer* Melet. p. 97 sq. *Winer* p. 121. — Luc. XI, 17. 27. XII, 13. 20. XIII, 12. 13. 32. XIV, 10. 15. 16. 18. 21. XV, 12. 21. XVI, 2. 15. 31. XVII, 5. 14. 19. 37. XVIII, 22. 42. XIX, 17. 19. 24. 25. XX, 2. 3. 8. 42. 45. XXII, 25. 35. 38. 46. 48. 49. 61. 67. VIII, 13. 21. 23. 24. 28. 41. 52. IX, 6. 24. 27. 35. 37. X, 7. 25. XI, 14. 16. 49. XIII, 12. — v. 28. *πρός τι εἶπεν αὐτῷ* i. e. *quo consilio.* XIV, 2. 28. XVIII, 4. 6. 11. 16. 25. 31. XX, 15. 17. 21. 25. XXI, 17. Apoc. VII, 14. XVII, 7. XXI, 6. XXII, 6. Act. II, 34. V, 8. VII, 33. 37. 40. VIII, 29. IX, 34. X, 3. 19. XI, 12. 13. XVI, 18. XVIII, 9. XX, 18. XXI, 20. XXII, 13. 27. XXVII, 31. 1 Cor. X, 28. XII, 21. Gal. II, 14. Col. IV, 17. Hebr. I, 5. Jac. II, 3. 16. Tit. I, 12. *εἶπέ τις — προφήτης* = *cecinit.* — fut. *ἐρῶ* Matth. XIII, 30. XVII, 20. XXI, 25. XXV, 34. 41. Luc. XII, 19. XV, 8. XVII, 7. 8. 23. Rom. IX, 19. — *πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου* = *qui dices* i. e. *qui dicere potes* Matth. VII, 4. *μὴ ἐρεῖ* [*num dicere potest*] *τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι* Rom. IX, 20. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Winer* p. 419. — Luc. XXII, 11. *καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ.* Cf. de futuro vim imperat. mitigante *Winer* p. 130. coll. 180. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 252. *Matthiae* §. 498. p. 942. *Ewald* p. 557. *Gesen.* p. 771. — pf. *εἴρηκα* Matth. XXVI, 75. 2 Cor. XII, 9. — aor. p. *ἐῤῥήθην* Rom. IX, 12. *ἐῤῥέθην* Matth. V, 21. 33. XXII, 31. (Lucian. D. D. IV, 3. Xen. Cyr. I, 4. 13.) — — *γγ*) additur *πρός c. acc. pers.* Marc. XII, 7. *ἐκεῖνοι δὲ — εἶπον πρὸς ἑαυτούς.* Luc. I, 13. 18. 34. 61. II, 15. 34. 48. IV, 23. 43. V, 4. 10. VI, 9. VII, 50. VIII, 22. IX, 3. 13. 33. 43. 50. 57. X, 29. XI, 1. 5. XII, 15. 22. XIII, 7. 23. XIV, 23. 25. XV, 22. XVII, 1. 22. XVIII, 31. XIX, 5. 8. 9. 13. 33. 39. XX, 2. 23. 41. XXII, 15. 52. XXIII, 4. 14. 22. XXIV, 5. 17. 25. 32. Joh. IV, 48. VI, 28. 34. VII, 3. 35. VIII, 7. 57. XI, 21. XII, 19. XVI, 17. XIX, 24. Act. I, 7. II, 37. IV, 23. VII, 3. VIII, 20. IX, 10. 15. XII, 14. XV, 7. 36. XVIII, 6. 14. XXII, 8. 10. 21. 25. XXIII, 3. XXVIII, 21. *εἴρηκα* Hebr. I, 13. (Lucian. Dial. Mort. I, 1.) — — *δδ*) additur *acc. pers. dixi de aliquo* Joh. I, 15. *οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν.* Matth. III, 3. *οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς* [*ille est, de quo dictum est*] *ὑπὸ Ἠσαΐου.* [Marc. XIII, 14. cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz.*] Matth. XXIV, 15. (Plat. Phaedr. p. 75. A. *ταὐτὸν δὲ πάντα*

ταῦτα λέγω. Soph. Electr. v. 510 vel 520. πολλὰ πρὸς πολλούς με δὴ ἐξεῖπας) cf. *Matthiae* §. 410, b. p. 763. Greg. Cor. p. 128 ed. *Schäfer*. — *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 199 fin. ad Theocrit. p. 225. — — εε) sq. περί τινος, *de aliquo* Joh. I, 30. Hebr. V, 4. — ζζ) sq. ἐν ἑαυτοῖς, *inter se* Matth. XXI, 38.

bb) formulae ex hebr. dicendi ratione explicandae: εἰπεῖν ἐν ἑαυτῷ vel ἐν ἑαυτοῖς vel ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, *in animo suo* vel *secum*, vel *apud se cogitare*, sq. orat. directa Matth. IX, 3. Luc. VII, 39. XVI, 3. XVIII, 4. — Matth. XXV, 48. Luc. XII, 45. Rom. X, 6. — Ita LXX pro hebr. אָמַר בְּלִבּוֹ Deut. VIII, 17. Esth. VI, 6.

b) de *respondentibus*, sq. orat. directa aa) praecedente interrogatione α) nude positum legitur αα) absq. casu pers. Matth. XV, 34. XVI, 14. XIX, 18. XXVI, 18. Marc. VIII, 5. IX, 21. XII, 32. XIV, 62. Luc. VIII, 10. 30. X, 37. XVI, 6. 7. XVIII, 41. XXII, 34. 35. 58. 60. Joh. VIII, 11. IX, 17. XVIII, 25. Act. V, 8. VIII, 31. X, 22. XVI, 31. XXVI, 15. — fut. ἐρῶ Matth. XXI, 3. (Xen. Cyr. I, 4. 12.) — ββ) addito *dat. pers.* Matth. II, 5. IX, 15. XII, 11. XVII, 20. XIX, 28. XXII, 37. Marc. VI, 24. IX, 29. X, 37. 39. XII, 16. Luc. XVI, 6. XVIII, 19. XXII, 10. 67. XXIV, 19. Joh. I, 39. VIII, 25. IX, 15. 41. — fut. ἐρῶ Luc. XIX, 31. — γγ) sq. πρός c. *acc. pers.* Luc. III, 13. 14. Act. XIX, 2. — — β) praecedentibus vel ἀποκριθείς vel ἀπεκρίθη καί αα) plene i. e. ita, ut quaestio, responsum exigens, praecedat א) absque casu personae Matth. XV, 13. XXVI, 23. 66. Marc. IX, 17. Luc. I, 60. VII, 43. IX, 19. 20. X, 27. Luc. XX, 24. 39. Act. V, 29. XIX, 15. Joh. VII, 20. IX, 11. 36. — ב) additur *dat. pers.* Matth. XI, 4. XIII, 11. XVII, 11. XIX, 4. XXI, 21. 24. 27. XXII, 29. XXIV, 4. Marc. VII, 6. IX, 12. XI, 29. XIV, 20. XV, 2. Luc. I, 19. 35. VII, 22 coll. v. 20. XX, 34. XVII, 20. Joh. I, 49. II, 19. III, 10. IV, 10. 13. VI, 26. 29. VII, 16. 52. IX, 20. XIII, 7. XIV, 23. XVIII, 30. — fut. ἐρῶ Matth. XXV, 40. Luc. XIII, 25. — ג) additur πρός c. *accus. pers.* Matth. III, 15. Luc. V, 22. 31. VI, 3. XX, 3. XXIV, 28. — — ββ) *elliptice* i. e. vel exciderunt, ad quae pertineret responsio, vel animo quidem suo scriptor finxit quaestionem, sed brevitatis causa eam omisit cf. *Lücke* I. p. 538. *Fritzsche* IV Evv. I p. 412. et quae habet de ו convers. *Ewald* hebr. Gram. p. 540 sq. „Jedem ו conv., inquiens, muss nach seinem Ursprung und *Sinn* ein Satz oder Wort vorhergehen, von dem diese relative, sich an das Frühere anschliessende, Form abhängt." — Alii ἀπεκρίθην et עָנָה in talibus explicant: *verba facere coepi, ich hob an, nahm das Wort* cf. *Gesen.* Lex. hebr. sub עָנָה. — א) absque casu pers. Matth. XI, 25. Luc. IX, 49. — ב) addito *dat. pers.* Matth. XVII, 4. XIX, 27. XXII, 1. XXVI, 63. XXVII, 21. XXVIII, 5. Marc. XI, 14. XIV, 48. XV, 12. Luc. XXII, 51. Joh. II, 18. III, 3. V, 19. XII, 30. — ג) addito

πρός c. acc. pers, Luc. XIV, 3. 5. VII, 40. — bb) absq. interrogatione praeced. ubi Lat. *dixi ad aliquid*, *auf etwas erwiedern*, i. e. *im Fortgange der Rede oder Unterredung sprechen* α) nude ponitur αα) absq. casu pers. Matth. XIV, 18. XV, 27. Marc. IX, 39. Luc. I, 38. VIII, 46. IX, 13. 59. X, 37. XI, 2. 28. 46. XII, 42. XVI, 30. XVII, 6. XVIII, 21. Act. XI, 8. — ββ) additur *dat. pers.* Matth. VIII. 22. 32. XII, 3. XIV, 16. XVI, 23. XXVI, 50. Marc. V, 34. X, 38. 39. 52. XII, 52. Luc. IX, 58. X, 28. XII, 14. XIII, 32. XV, 31. XVI, 6. XVIII, 29. XX, 25. XXII, 33. Joh. IV, 32. VI, 32. VIII, 11. 42. 58. XI, 25. XII, 35. XVIII, 31. — γγ) additur πρός c. acc. pers. Luc. II, 49. IX, 59. 62. XI, 39. Act. V, 9. — β) praecedente ἀποκριθείς αα) absq. casu pers. Matth. IV, 4. XV, 26. XVII, 17. XX, 22. XXI, 29. 30. XXVI, 25. XXVII, 25. Luc. XI, 7. XVII, 17. Joh. III, 27. IX, 25. Act. VIII, 24. — ββ) additur *dat. pers.* Matth. XII, 39. 48. XIII, 37. XIV, 28. XV, 3. 15. 28. XVI, 17. XX, 13. XXV, 26. XXVI, 33. Marc. VI, 37. X, 3. 5. 20. XII, 17. XIII, 2. Luc. IV, 8. 12. V, 5. VIII, 21. IX, 41. X, 41. XV, 29. XIII, 2. 15. XIX, 40. Joh. I, 51. III, 9. VIII, 14. 39. 48. IX, 30. 34. XX, 28. Act. VIII, 34. XXV, 9. — γγ) sq. πρός c. acc. pers. Act. IV, 19.

c) de *interrogantibus* sq. orat. directa aa) absq. casu pers. Matth. IX, 4. XVII, 19. 24. XVIII, 21. XX, 32. XXVI, 15. Luc. VIII, 45. XVIII, 26. Joh. XI, 34. XVIII, 7. 29. Act. XXVI, 25. (Xen. Cyr. I, 3. 16.) — bb) addito *dat. pers.* Matth. XIII, 10. 27. 28. XV, 12. XIX, 16. XX, 21. XXIV, 2. Marc. VI, 24. X, 36. Luc. VI, 2. IX, 20. XII, 41. XVI, 7. XXII, 9. XXIV, 19. Joh. VII, 45. VIII, 10. IX, 12. 26. 40. XVIII, 33. 37. Act. VIII, 30. — cc) additur πρός c. acc. pers. Luc. III, 12. V, 33. X, 26. Act. XIX, 2 3.

d) de *mandantibus*, addito *dat. pers.* Matth. II, 13.

e) de *enarrantibus* vel *notum facientibus* alicui aliquid aa) absolute et addito dat. pers.: *erzählen, anzeigen* Matth. VIII, 4. μηδενὶ εἴπῃς. XVIII, 17. XXVIII, 7. Marc. VII, 36. VIII, 26. Luc. V, 14. — bb) addito *accus. rei* et *dat. pers.* Matth. XVII, 9. Marc. I, 47. V, 33. Luc. VIII, 56. Joh. IV, 29. 39. XI, 46. — cc) sq. *dat.* et ὅτι Matth. XVI, 20. — dd) sq. orat. direct. et dat. pers. Matth. XXI, 5. XXII, 4. XXVI, 18. XXVIII, 7. Luc. XIV, 17. XV, 27. — ee) sq. dat. et ἵνα ad consilium pertinente Marc. IX, 18. εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι.

f) de *iubentibus* aa) sq. *inf.* cf. *Winer* p. 132. *Matthiae* §. 531. p. 1035. — α) plene Marc. V, 43. εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν. VIII, 7. — β) minus plene i. e. abest infinit. ut ἰαθήσεσθαι Matth. VIII, 8 et Luc. VII, 5. — bb) sq. *dat.* et *infinit.* Luc. XII, 3. εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. — De lectione loci Matth. XXIII, 3. v. *Fritzsche* l. p. 683. (Xen. Cyr. I, 4. 18.) — cc) sq. *acc. c. inf.* *Winer*

p. 132. *Matthiae* §. 537. p. 1055. — Marc. X, 49. εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. Luc. XIX, 15. εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους i. e. *ad se*. Cf. de hac dat. vi *Fritzsche* Coniectan. p. 42. *Winer* p. 85. *Matthiae* §. 401. III. p. 732. — Act. XXII, 24. 2 Cor. IV, 6. — LXX Exod. XXXV, 1. ubi hebr. צוה. — dd) sq. ἵνα c. coniunct. Matth. IV, 3. Luc. IV, 3. — Matth. XX, 21. et addito dat. pers. Marc. III, 9. Luc. X, 40. ἐῤῥέθην Apoc. VI, 11. IX, 4. De ἵνα apud seriores Graecos post vv. iubendi cf. *Herm.* ad Vig. p. 852. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 839 sq.

2) *appellavi*, *nominavi*, sq. dupl. accus. Joh. X, 35. εἰ ἐκείνους εἶπε θεούς. XV, 15. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους. (Lucian. Tim. §. 20. Herodian. VI, 1. 15. Xen. Apol. Socr. §. 15.)

Εἴπερ v. εἰ.

Εἴπως v. εἰ.

Εἰρηνεύω, f. σω, *pacem colo* [propr. Diog. Laert. II, 5. χώρα εἰρηνευομένη regio, quae pace fruitur Polyb. V, 8. 7.] metaph. *concordiae studeo.* Quater in N. T. a) absolute 2 Cor. XIII, 11. — b) sq. ἐν ad societatem, consuetudinem pertinente, ἐν ἀλλήλοις vel ἐν ἑαυτοῖς, *im Umgange mit einander* = *unter einander* Marc. IX, 50. 1 Thess. V, 13. — c) sq. μετά c. genit. Rom. XII, 18. (c. dat. simpl. Siracid. VI, 6.)

Εἰρήνη, ης, ἡ, 1) *pax*, *der Friede*, i. e. a) status reipublicae tranquillus, in absentia belli conspicuus Luc. XIV, 32. Act. XII, 20. XXIV, 2. Hebr. VII, 2. [alii ad num. 2. h. l. referunt.] Apoc. VI, 4. (Aelian. V. H. XIV, 11. Xen. Ages. I, 7.) — βάλλω vel δίδωμι εἰρήνην = *pacis auctor sum*, trop. pro: *felicitatis et concordiae auctor sum* Matth. X, 34. Luc. XII, 51. — b) conditio hominis, quae est vel in absentia violentiae alienae = *securitas* Luc. XI, 21. Act. IX, 31. 1 Thess. V, 3. — vel: in absentia rixarum et dissidiorum = *concordia* aa) propr. Act. VII, 26. X, 36. Rom. XIV, 17. 19. — 1 Cor. VII, 15. ἐν δὲ εἰρήνῃ [sc. ut degamus vel cuncta peragamus] κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. XIV, 33. Gal. V, 22. Eph. II, 15. 17. IV, 3. — ἡ εἰρήνη τοῦ χριστοῦ vel τοῦ θεοῦ i. e. *concordia, quam iuvat, commendat Christus* vel *Deus* Col. III, 15. — 2 Tim. II, 22. Hebr. XII, 14. Jac. III, 18. καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται, alii: *per concordiam* i. e. *per homines concordiae studiosos*, alii: *cum salute coniunctus* = saluber Jac. III, 18. Vid. *Pott* ad h. l. — ποιεῖν εἰρήνην, *concordiae operam dare* Jac. III, 18. 1 Petr. III, 11. — 2 Petr. III, 11. σπουδάσατε — εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ sc. ὄντες cf. *Pott* ad h. l. — — c) status hominis, qui est animo tranquillo et forti aa) universe Joh. XVI, 33. Luc. II, 29. — bb) εἰρήνη πρὸς τὸν θεόν vel εἰρήνη θεοῦ, *laeta hominis conditio, qui Dei propitii et bene sibi volentis sibi conscius nonnisi optima quaeque ab eo sperat*, *das gute Vernehmen zwischen Gott und mir*

c) post vv. *iaciendi, pungendi, tundendi, spuendi, cadendi, ruendi* aa) proprie i. e. de loco *α*) sq. accus. *loci* vel *rei* — nunc plene, nunc minus plene — *β*) sq. accus. *personae.* — bb) metaph. *de statu et conditione.*

d) post vv. *ducendi, ferendi, abscondendi, arcessendi, ponendi, collocandi, convertendi, pellendi, sistendi, recipiendi, tradendi, vendendi.* aa) propr. i. e. de loco *α*) seq. accus. *loci* vel *rei* — *β*) sq. accus. *personae* i. e. *αα*) *in regionem alicuius.* — *ββ*) *in medium alicuius = ad, inter.* — *γγ*) [in manus alicuius =] *alicui.* — bb) metaph. *de statu et conditione α*) universe *αα*) plene — *ββ*) minus plene — *β*) *τὶ εἴς τινα* i. e. *in rem et causam alicuius.* — *γ*) *μετασχηματίζομαι εἴς τινα* i. e. *in formam et personam alicuius.*

BB) *in* i. e. *auf, hin — auf, gen, zu.*

a) post vv. *ascendendi, ducendi,* ut *εἰς τὸ ὄρος* et similia. — b) post vv. *cadendi, deveniendi,* ut *εἰς τὴν γῆν.* — c) post vv. *iaciendi, fundendi.* — d) post vv. *excrescendi.*

B) de motu *ad* locum, ubi Latini: *ad,* nos: *zu.*

a) post vv. *eundi* aa) proprie — bb) metaphor. — b) post vv. *ducendi.* — c) post vv. *videndi.* — d) post vv. *pellendi, prosternendi.*

C) *de directione in* vel *ad aliquid,* ubi Latini: *in, ad, versus, contra, erga,* nos: *hin — auf, hin — zu, gen, auf, gegen.*

AA) proprie i. e. seq. acc. *loci, rei, personae* a) post vv. *videndi, advertendi* aa) plene — bb) minus plene. — b) post vv. *cubandi, recumbendi.* — c) post vv.

[redacted]

β) post *substantiva* — αα) universe — ββ) post πιστις et similia.
γ) post *adiectiva*.
D) de *termino* loci, ubi Latini: *usque in*, *usque ad*, *bis zu*, *bis in*. Vide infra I. 2. B. b.
2) *de tempore*
A) de *spatio* temporis futuri, ubi Lat.: *in*, nos: *in*, *hinaus in*, *auf*, *für*.
B) de *termino* temporis, ad quem usque, ubi Lat.: *usque ad*, *ad*, nos: *bis zu*, *bis*.
a) proprie i. e. de tempore aa) seq. substant. temporis α) universe — β) ita, *ut periphrasin faciat adverbii temporis*. — bb) seq. accus. *personae* vel *rei* = *usque ad tempus*, *quo prodit persona* vel *evenit res aliqua* — cc) sq. infinit. ante se habente articul., ubi Lat.: *usque dum*.
b) de *termino temporis et loci simul*.
c) metaphorice
aa) *de modo* vel *gradu* [*Maass*, *Grad*], ad quem usque procedit vel fit aliquid, Latini: *usque ad*, nos: *bis zu*, *bis auf* α) seq. nomine substant. αα) universe — ββ) ita, ut εἰς sq. nomine sit = εἰς τοσοῦτον ὥςτε sq. inf. verbi nomini cognati — γγ) ita *ut periphrasin faciat adverbii*, ad modum, quo usque pertineat aliquid, spectantis. — β) seq. infinit. praefixum habente articul., ubi Lat.: *usque eo ut*, *adeo ut*.
bb) de *effectu*, vel *eventu*, ubi Lat.: *ita ut*, nos: *so dass*.
α) seq. substantivo αα) universe — ββ) post verb. λογισθῆναι. — γγ) post vv. *formandi*, *colligandi*, *diffindendi*. — δδ) ubi appositionis loco vel explicandae rei causa additur aliquid interveniente εἰς c. accus.
β) seq. infinit. ante se habente articulum.
cc) de *modo*, quo fit aliquid, in quibus *circumscribit adverbium*, cognatum nomini post εἰς sequenti.
3) *de fine* i. e. de *consilio* [*Zweck*, *Absicht*], quo tendit aliquid, ubi Lat.: *in*, *ad*, *ad* c. accus. gerundii, *ut* c. coniunct., nos: *zu*, *für*.
a) universe aa) seq. nomine — bb) seq. infinit. praefixum habente articulum: *eo consilio ut*, *ut*, *dass*, *auf dass*, *damit*, et addito μή: *ne*, *dass nicht*, *damit nicht*.
b) seq. accusat. *personae* vel *rei*, ad cuius commodum vel incommodum tendit et facit aliquid, in quibus Latini: *in usum*, *in honorem*, *pro*, *in detrimentum*, nostrates: *für*, *zu*. — aa) universe. — bb) εἰς αὐτόν refertur ad necessitudinem amicam, quae est alicui ad aliquem, uti alias αὐτῷ.

c) ad normam Hebraeorum post vv. *excitandi* [i. e. faciendi, ut prodeat aliquis], *educandi*, *constituendi*, loco accus. simplicis εἰς c. accus. praedicati et, si passive leguntur haec vv., loco nominativi εἰς c. accus. ponitur.

4) de *ratione* personae vel rei alicuius *ad aliquem* vel *ad aliquid*, [*Beziehung*, *Hinsicht*, *Rücksicht*], ubi Latini: *ratione habita*, *intuitu*, *quod attinet ad*, *ad*, *de*, *propter*, nostrates: *betreffend*, *in Bezug auf*, *in Hinsicht*, *wegen*.

II) per confusionem duarum locutionum, qua, qui versatur *in loco*, cogitatur vel sistitur simul ut veniens *in locum*, ponitur εἰς c. accus. ad motum pertinens, ubi *ἐν c. dativo*, mansionem in loco indicans, poni potuisse videtur.

III) c. *genitivo* legitur, pendente a nomine omisso, ut οἶκος, δόμος.

IV) in compositione: a) *in*, i. e. *hinein in*, ut εἰςδέχομαι, εἴςειμι, εἰςέρχομαι, εἰςπορεύομαι, εἰςτρέχω, εἰςφέρω. — b) *in*, *ad*, *hin auf etwas*, ut εἰςακούω.

B) *Uberior rei expositio.*

I) *sequente accusativo* 1) de *loco* A) de motu *in* locum [cf. *Matthiae* §. 578. p. 1142 sq. *Passow* I. p. 419. *Winer* p. 161.] i. e. AA) *in etwas hinein*, Latini: *in*, nos: *in*, *an*, *auf*, *nach*, *zu* cf. *Herm.* ad Soph. Trachin. v. 365. *Passow* l. l. — a) post vv. *eundi*, *veniendi*, *navigandi*, *descendendi*, *saliendi*, *fugiendi*, *sequendi*, *prosequendi* aa) proprie i. e. de loco α) universe αα) sq. accus. *loci*. Ita post ἄγωμεν Marc. I, 38. Joh. IX, 7. ἀκολουθέω Marc. XIV, 54. Luc. XXII, 10. ἀνάγομαι Act. XX, 3. 13. ἀναχωρέω Matth. II. 12. 14. 22. IV, 12. XIV, 3. XV, 21. ἀνέρχομαι Gal. I, 17. 18. ἄπειμι Act. XVII. 10. ἀπέρχομαι Matth. VIII, 18. 33. IX, 7. X, 5. XIV, 15. XVI. 21. XXII, 5. XXVIII, 10. Marc. I, 35. VI, 36. VII, 24. 30. VIII, 13. IX, 43 bis. v. 45 bis. v. 47 bis. Luc. I, 23. II, 15. IV, 25. VIII, 31. Joh. IV, 3. 8. 28. 43. X, 40. XI, 54 bis. Rom. XV, 28. Gal. I, 17. de fama Matth. IV, 24. ἀποδημέω Luc. XV, 13. ἀποπλέω Act. XIII, 4. XIV, 26. XXVII, 1. γεννᾶσθαι *εἰς τὸν κόσμον* i. e. *nascendo in mundum venire* = *in lucem edi* Joh. XVI, 21. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 585. ed. *Schäfer*. *Winer* p. 104 sq. coll. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 1205. ed. Lips. — γίνομαι Act. XX, 16. XXI, 17. XXV, 15. δεῦρο Act. VII. 3. δεῦτε Marc. VI, 31. διαβαίνω Act. XVI, 9. XVIII. 27. διαπεράω Marc. V, 21. Act. XXI, 3. διασώζομαι i. e. *salvus pervenio* 1 Petr. III, 20. cf. *Lamb. Bos.* l. l. *Winer* l. l. διέρχομαι Marc. IV, 35. Luc. VIII, 22. 2 Cor. I, 16. διώκω Matth. XXIII, 34. Act. XXVI, 11. δοῦναι ἑαυτὸν *εἰς τόπον τινά* Act. XIX, 31. εἰςδύνομαι 2 Tim. III, 6. εἴςειμι Act. III, 2. XXI. 26. Hebr. IX, 6. 7. εἰςέρχομαι Matth. VI. 6. VIII, 5. X, 5. 12. XII, 4. 29. XVII, 25. XXI 10. 12 XXIV, 38. XXVII, 53. εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐ-

β) post *substantiva* — αα) universe — ββ) post πίστις et similia.
γ) post *adiectiva*.
D) de *termino* loci, ubi Latini: *usque in*, *usque ad*, *bis an*, *bis in*. Vide infra I. 2. B. b.
2) *de tempore*
A) de *spatio* temporis futuri, ubi Lat.: *in*, nos: *in*, *hinaus in*, *auf*, *für*.
B) de *termino* temporis, ad quem usque, ubi Lat.: *usque ad*, *ad*, nos: *bis zu*, *bis*.
a) proprie i. e. de tempore aa) seq. substant. temporis α) universe — β) ita, *ut periphrasin faciat adverbii temporis*. — bb) seq. accus. *personae* vel *rei* = *usque ad tempus*, *quo prodit persona* vel *evenit res aliqua* — cc) sq. infinit. ante se habente articul., ubi Lat.: *usque dum*.
b) de *termino temporis et loci simul*.
c) metaphorice
aa) *de modo* vel *gradu* [*Maass*, *Grad*], ad quem usque procedit vel fit aliquid, Latini: *usque ad*, nos: *bis zu*, *bis auf* α) seq. nomine substant. αα) universe — ββ) ita, ut εἰς sq. nomine sit = εἰς τοσοῦτον ὥςτε sq. inf. verbi nomini cognati — γγ) ita *ut periphrasin faciat adverbii*, ad modum, quo usque pertineat aliquid, spectantis. — β) seq. infinit. praefixum habente articul., ubi Lat.: *usque eo ut*, *adeo ut*.
bb) de *effectu*, vel *eventu*, ubi Lat.: *ita ut*, nos: *so dass*. α) seq. substantivo αα) universe — ββ) post verb. λογισθῆναι. — γγ) post vv. *formandi*, *colligandi*, *diffindendi*. — δδ) ubi appositionis loco vel explicandae rei causa additur aliquid interveniente εἰς c. accus.
β) seq. infinit. ante se habente articulum.
cc) de *modo*, quo fit aliquid, in quibus *circumscribit adverbium*, cognatum nomini post εἰς sequenti.
3) *de fine* i. e. de *consilio* [*Zweck*, *Absicht*], quo tendit aliquid, ubi Lat.: *in*, *ad*, *ad* c. accus. gerundii, *ut* c. coniunct., nos: *zu*, *für*.
a) universe aa) seq. nomine — bb) seq. infinit. praefixum habente articulum: *eo consilio ut*, *ut*, *dass*, *auf dass*, *damit*, et addito μή: *ne*, *dass nicht*, *damit nicht*.
b) seq. accusat. *personae* vel *rei*, ad cuius commodum vel incommodum tendit et facit aliquid, in quibus Latini: *in usum*, *in honorem*, *pro*, *in detrimentum*, nostrates: *für*, *zu*. — aa) universe. — bb) εἰς αὐτόν refertur ad necessitudinem amicam, quae est alicui ad aliquem, uti alias αὐτῷ.

5. XI, 27. XII, 19. XIII, 4. XVIII, 22. XXVII, 5: *μεταβαίνω* Luc. X, 7. *παραβάλλω* Act. XX, 15. *παραγίνομαι* Matth. II, 1. 1 Joh. VIII, 2. Act. IX, 26. XIII, 14. XV, 4. *πέτομαι* Apoc. XII, 4. *πλέω* Act. XXI, 3. XXVII, 6. *πορείαν ποιοῦμαι* Luc. XIII, 22. *πορεύομαι* Matth. II, 20. XXI, 2. XXV, 41. XXVIII, 16. *εἰς ἀγρὸν* = *rus abeo* Marc. XVI, 12. — v. 15. Luc. I, 39. II, 3. 41. IV, 41. V, 24. VII, 11. IX, 12. 51. 53. 56. XVII, 11. XIX, 12. XXIV, 13. Act. I, 11. 25. XII, 17. XVI, 7. — *εἰς προςευχὴν* i. e. *ins Bethaus* XVI, 16. — XIX, 21. XX, 1. 22. XXII, 5. 10. XXV, 20. XXVI, 12. Joh. VII, 53. Rom. XV, 14 25. 1 Tim. I, 3. 2 Tim. IV, 10. Jac. IV, 13. 1 Petr. III, 22. *προάγω* Matth. XXI, 31. XXVI, 32. XXVIII, 7. Marc. VI, 45. XIV, 28. XVI, 8. *συνάγομαι* Matth. XXVI, 3. Act. IV, 5. *συνέρχομαι* Joh. VI, 22. XVIII, 15. Act. V, 16. *συντρέχω* 1 Petr. IV, 4. *τρέχω* Apoc. IX, 9. *ὑπάγω* Matth. IX, 6. XX, 4. 7. XXVI, 18. Marc. II, 11. V, 19. XI, 2. XIV, 13. Luc. XIX, 30. Joh. VI, 21. VII, 3. IX, 11. *ὑποστρέφω* Luc. I. 55. II, 39. 45. IV, 14. VII, 10. VIII, 39. XI, 24. XXIV, 33. 52. Act. I, 12. VIII, 25. XIII, 13. XIV, 21. XXII, 17. XXIII, 32. Gal. I, 17. *ὑποχωρέω* Luc. IX, 10. *φεύγω* Matth. II, 13. X, 23. Apoc. XII, 6. — *εἰς τὰ ὄρη* i. e. vel *in speluncas montium* [cf. *Winer* bibl. Realw. p. 298 sq.] vel *in silvas montium* [*Winer* l. l. p. 736.] vel i. q. *ἐπὶ τὰ ὄρη* i. e. *in rupes montium* Marc. XIII, 14. Luc. XXI, 21. coll. Matth. XXIV, 16. *χωρέω* Matth. XV, 17. (Herodian. VIII, 8. 18. Plut. vit. Demetr. c. 49. Xen. Anab. III, 1. 5. V, 5. [3]. 6. Cyr. VII, 5. 7.)

ββ) seq. acc. *personae* i. q. א) *in regionem, in domum alicuius.* Ita *ἀφικνοῦμαι*, de nuntio Rom. XVI, 19. *ἀφικνοῦμαι*, inclusa *efficaciae* notione 2 Cor. X, 14. *καταντάω* 1 Cor. XIV, 36. *πορεύομαι* Act. XVIII, 6. *προέρχομαι* 2 Cor. IX, 5.— *εἰςέρχομαι* Act. XVI, 40. ubi *εἰς* [codd. *πρὸς* v. *Griesb.* ad h. l.] *τὴν Λυδίαν* i. e. *in domum Lydiae* — *γίνομαι* 1 Thess. I, 5. *τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον non pervenit ad vos* = *non fuit apud vos.* — Minus plene i. e. ut absit verbum veniendi, ut *γενόμενος*, *γενόμενοι*, *ἐλθών*, *ἐλθόντες*, cogitatione addendum ad *εἰς ὑμᾶς* 2 Cor. VIII, 6. *ἵνα, καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς* [sc. *γενόμενος* i. e. *ubi ad vos pervenerit* = *inter vos*] *καὶ τὴν χάριν ταύτην.* XI, 6. *φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς* [i. e. *cum ad vos pervenissemus* = *cum versaremur inter vos*] XIII, 3. 4. (Homer. Iliad. XV, 402. *σπεύσομαι εἰς Ἀχιλῆα.* Xen. Cyr. I, 5. 1. *ἀπελθὼν εἰς πέρσας.*) cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 150. *Buttm.* §. 134, not. 7. *Matthiae* §. 578. p. 1146. *Passow* l. l. — ב) *in tempora alicuius.* 1 Cor. X, 11. *πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν.* cf. *Viger.* p. 592. — ג) *in corpus alicuius*, quo sensu legitur אא) de daemonibus vel geniis malis, ex opinione Judaeorum ita obsidenti

bus hominem, ut corpus eius ingressi tum morborum graviorum, tum omnium, quae prave et perverse vel sentiret homo vel ageret, auctores existerent Marc. IX, 25. Luc. VIII, 30. XXII, 3. Joh. XII, 27. Ab eadem de eorundem geniorum malorum corpora aliena invadendi potestate et perdendi vi ac lubidine repetenda etiam sunt, quae habent Matth. VIII, 31. 32. Marc. V, 12. 13. Luc. VIII, 32. — ּבּ) de ulceribus exortis in corpore hominis Apoc. XVI, 2. *ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους* i. e. *es kam ein böses Geschwür an die Menschen* = *es entstand an den Leibern der Menschen.* — — ד) *in medium alicuius* i. e. אא) *in concionem*, ut *εἰςέρχεσθαι εἰς τὸν δῆμον* Act. XIX, 30. *ἐκπηδᾶν εἰς τὸν ὄχλον* Act. XIV, 14. (Herodian. VII, 11. 5. Aelian. V. H. II, 1. Xen. Mem. I, 1. 14.) cf. *Viger.* p. 594. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 46. — בב) i. q. *ad, inter* אאא) proprie, Act. XX, 19. *εἰςελεύσονται — λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς.* De rumore Joh. XXI, 23. *ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφούς.* (Hom. Iliad. XVI, 574. Plut. de sera num. vindict. c. 22. Moral. IV. p. 41. ed. *Tauchn.*) cf. *Viger.* l. l. — בבב) metaph. *γίνεσθαι εἴς τινα* pro: *contingere alicui.* Gal. III, 14. (Similiter *ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῆναι ἡ τυραννίς* dicitur Herodot. I, 109.) — minus plene i. e. abest *γίνεται* Rom. III, 22. — — ה) *in statum et conditionem alicuius.* Ita de malis, beneficiis, quae transeuntia in aliquem mutant statum et conditionem eius, ut *εἰς πάντας ἀνθρώπους διῆλθεν ὁ θάνατος* Rom. V, 12. — v. 18. *εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα* pro: *εἰς πάντας ἀνθρώπους διῆλθε τὸ παράπτωμα εἰς κατάκριμα.* Ibid. *εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς* pro: *εἰς πάντας ἀνθρώπους διῆλθε τὸ χάρισμα εἰς δικαίωσιν ζωῆς.*

γγ) sq. acc. *rei* א) plene, ut *ἀπελθεῖν, ἐπιστρέφειν εἰς τὰ ὀπίσω* [pp. in loca pone me sita] i. e. vel: *retro cedo* Joh. XVIII, 6. vel: *domum redeo* Marc. XIII, 16. Luc. XVII, 31. *πορεύεσθαι εἰς τὴν διασπορὰν τῶν ἑλλήνων* = *εἰς τοὺς ἕλληνας τοὺς διασπαρέντας* i. e. *in regionem τῶν ἑλ. τ. δ.* Joh. VII, 35. *γίνεσθαι*, item *εἰςέρχεσθαι εἰς τὰ ὦτά τινος* = *audiri ab aliquo* Luc. I, 44. Jac. V, 4. *ἔρχεσθαι εἰς φανερὸν in lucem prodeo* i. e. *innotesco* Marc. IV, 21. Luc. VIII, 17. De h. l. coniunctivo, alternante c. futuro cf. *Winer* p. 121. *Herm.* ad Vig. p. 742. *Matthiae* §. 527, 1. p. 1023. coll. not. 3. p. 1026. — *εἰς τὰ ἴδια* i. e. vel: *in terram suam et ad populum suum*, ita Joh. I, 11. cf. *Lücke* I. p. 391 sq. vel: *domum suam*, ita post *ὑποστρέφειν* Act. XXI, 6. post *σκορπισθῆναι* [= *σκορπισθῆναι καὶ ἐλθεῖν*] Joh. XVI, 32. — *γίνεσθαι εἰς τὸ ὑστέρημά τινός τι* dicitur, metonym. pro: *εἰς τὸν ὑστεροῦντά τινα*, ita de beneficiis vel divitiis transeuntibus in pauperem aliquem et paupertatem eius hactenus sublevantibus 2 Cor. VIII, 14 bis. — *περισσεύω εἴς τι* = *περισσῶς ἀπο-*

βαίνω εἴς τι, abunde cedo in aliquid = *augeo aliquid* Rom. III, 7. 2 Cor. VIII, 2. — ב) minus plene, i. e. abest verb. veniendi, ut γενόμενοι 2 Cor. VIII, 24. εἰς πρόςωπον τῶν ἐκκλησιῶν i. e. *cum in conspectum coetuum sacrorum veneritis* = *coram coetibus sacris.*

β) post vv. ἀναβαίνω, ἐμβαίνω, ubi agitur de personis in locum altiorem se conferentibus ita, ut ascensione facta in illum intrent, Latini, *in*, nos: *hinauf in*, *hinauf nach*, ut εἰς Ἱεροσόλυμα Matth. XX, 17. 18. Marc. X, 32. 33. Luc. II, 4. 42. XVIII, 10. 31. Act. II. 34. III, 1. XI, 2. XV, 2. XXI, 4. 12. 15. XXV, 1. 9. Joh. II, 13. III, 13. V, 1. XI, 55. Gal. II. 1. συναναβαίνω Marc. XV, 42. Act. XIII, 31. — ἀναβ. εἰς τὸν οὐρανόν Rom. X, 6. Eph. IV, 8. Apoc. XI, 12. εἰς τὸ ἱερόν Joh. VII, 14. — ἀναβαίνω, item ἐμβαίνω εἰς τὸ πλοῖον *in navem ascendo* Matth. XV, 39. Marc. VI, 51. — Matth. VIII, 23. IX, 1. XIII, 2. XIV, 22. 32. Marc. IV, 1. V, 18. VIII, 10. Luc. V, 3. VIII, 22. 37. XIX, 28. Joh. VI, 17. XXI, 3. Act. XXI, 6. (Dem. 799, ult. Diod. Sic. XVIII, 20. Xen. Anab. I, 3. 17. Xen. H. G. II, 4. 28.)

bb) metaph. *de statu et conditione*, in quam abit vel transit aliquis vel aliquid *α*) universe *αα*) plene, ut ἀπελθεῖν εἰς κόλασιν αἰώνιον = εἰς γεένναν, item ζωὴν αἰώνιον = εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ Matth. XXV, 46. ἀποβαίνειν εἴς τι abire i. e. *cedere in aliquid* Phil. I, 19. — γίνεσθαι εἴς τι abire vel transire in aliquid = *mutari in aliquid* Joh. XVI, 20. Apoc. VIII, 11. εἰςέρχεσθαι εἰς τὴν ζωήν = *in sedes beatorum, vita et felicitate aeterna fruentium* Matth. XVIII, 8. 9. XIX, 17. Marc. IX, 43. 45. εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ = *ad patrem in coelis habitantem et perfrui ibi felicitate sibi parata* Luc. XXIV, 26. εἰς τὸν κόπον τινός, *in die Arbeit Jemandes eintreten* = *in opere peragendo succedere alicui* Joh. IV, 38. ἔρχεσθαι εἰς τὸ χεῖρον, *incidere in conditionem deteriorem* Marc. V, 26. εἰς ἀπελεγμόν Act. XIX, 27. εἰς κρίσιν ἔρχεσθαι = κρίνεσθαι Joh. V, 24. εἰς τὴν ὥραν ταύτην XII, 27. εἰς ἑαυτόν *in semet ipsum descendere* = *ad se* i. e. *ad mentem meliorem redire* Luc. XV, 17. εἰς προκοπήν Phil. I, 12. εἰς ἐπίγνωσιν = ἐπιγινώσκειν 1 Tim. II, 4. 2 Tim. III, 7. καταντᾶν, φθάνειν εἴς τι *in possessionem rei pervenire* = *nancisci, consequi aliquid* Act. XXVI, 7. Rom. IX, 31. Eph. IV, 13. Phil. III, 11. 16. μεταβαίνειν εἰς τὴν ζωήν Joh. V, 24. 1 Joh. III, 14. πορεύεσθαι εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον Luc. XXII, 33. ὑπάγειν εἰς αἰχμαλωσίαν Apoc. XIII, 10. εἰς ἀπώλειαν XVII, 8. 11. ὑποστρέφειν εἰς διαφθοράν Act. XIII, 14 χωρεῖν εἰς μετάνοιαν 2 Petr. III, 9. (Pausan. Achaic. VII, 11. 1. πενίας γὰρ ἐς τὸ ἔσχατον — ἥκον. Plut. de fluviis IX, 2. Mor. VI. p. 451. ed. *Tauchn.* εἰς μετάνοιαν ἐπὶ τοῖς πραχθεῖσι χωρήσας. Xen. de rep. Athen. I,

9. Xen. Mem. I, 2. 22. Diod. Sic. XV, 3.) — ββ) minus plene Col. II, 2. συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα πλοῦτον — εἰς ἐπίγνωσιν sc. καταντῶντες vel ἐλθόντες.

β) in formulis ad hebraicam dicendi rationem propius accedentibus: *γίνεσθαι εἴς τι, εἶναι εἴς τι*, i. e. zu etwas [neuem d. h. zu etwas werden, oder etwas werden, was man vorher, bis jetzt oder dermalen nicht war] *werden, transire in aliquid.* Quae formulae uti respondent Hebraeorum הָיָה sq: לְ cf. *Ewald* krit. Gram. d. hebr. Spr. §. 325. p. 608. *Gesen.* p. 816. *Winer* p. 75. ita interdum secum habent dativum vel commodi aut incommodi, vel ad amicam, quae est alicui ad aliquem, necessitudinem pertinentem. Ita ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν = ea erit eorum necessitudo, ut eodem loco sint habendi cum personis, quae, cum duae essent, in unum corpus coaluerunt Matth. XIX, 5. Marc. X, 8. 1 Cor. VI, 16. Eph. V, 31. Ita LXX Genes. II, 24. οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας Matth. XXI, 42. Marc. XII, 10. Luc. XX, 17. Act. IV, 1. 1 Petr. II, 7. Sunt haec verba LXX Ps. CXVIII, 22. — Luc. III, 5 bis. coll. LXX Jes. XL, 4. — Act. XIII, 47. coll. LXX Jes. XLIX, 6. — Luc. XIII, 19. Act. V, 36. VIII, 23. — Rom. XI, 9 quater. Ita LXX Ps. LXIX, 23. — 1 Cor. XIV, 22. — 2 Cor. VI, 18. Hebr. I, 5. VIII, 10. cf. LXX 2 Sam. VII, 14. — Eph. I, 12. Col. II, 22. Jac. V, 3.

b) post vv. *mittendi, demittendi, dimittendi, immittendi, includendi, infundendi, inserendi, inspiciendi* aa) proprie i. e. de loco α) seq. acc. *loci* vel *rei*, cui vel in quam immittitur aliquid αα) universe ℵ) plene. Ita post ἀπολύω Marc. VIII, 3. ἀποστέλλω Matth. XIV, 35. XX, 2. Marc. VIII, 26. Luc. I, 26. X, 1. Act. V, 21. VII, 35. X, 8. XI, 13. XIX, 22. Joh. III, 17. X, 36. XVII, 18. 1 Joh. IV, 9. Apoc. V, 6. 2 Tim. IV, 12. ἀτενίζω 2 Cor. III, 7. βάλλω Matth. IX, 17. XXVII, 6. Marc. II, 22. VII, 33. XII, 41. 43. Luc. V, 37. 38. XXI, 1. 4. Joh. XIII, 2. 5. XVIII, 11. XX, 25 bis. v. 27. Jac. III, 3. βαπτίζω Marc. I, 9. δίδωμι = *ingero, indo* Hebr. VIII, 10. Apoc. XVII, 17. *infundendi* sens. Luc. VI, 38. ἐγκεντρίζω Rom. XI, 24. ἐκβάλλω Matth. IX, 38. et Luc. X, 2. ἐκπέμπω Act. XVII, 10. ἐμβάπτω Marc. XIV, 20. ἐξαποστέλλω Act. IX, 30. Gal. IV, 6. καθίημι Luc. V, 19. κατεργάζομαι 2 Cor. V, 5. ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο sc. σκῆνος i. e. ὁ δὲ κατεργασάμενος καὶ ἐνεργησάμενος vel ἐνοικίσας ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο. — λάμπω [luceo, fulgorem mitto] Luc. XVII, 24. μεταπέμπομαι Act. XXV, 3. παρακύπτω Joh. XX, 12. Jac. I, 25. 1 Petr. I, 12. πέμπω Matth. II, 8. Luc. IV, 26. XV, 15. XVI. 28. Act. X, 5. 32. XV, 22. XX, 17. Apoc. I, 12. χαλάω Act. XXVII, 30. (Diod. Sic. XVI, 75. Plut. vit. Pericl. c. 25. Herodian. I, 17. 18. III, 15. 16. Xen. H. G. VII, 4. 39.) — — ב) minus plene i. e. abest immittendi verbum, ut χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας [sc. βλητέον] Matth. X,

9. Marc. VI, 8. de Matth. V, 22. vid. infra sub I. 2. B. b. aa.
— — ββ) sq. *εἰς τοὺς χοίρους* i. e. *in corpora porcorum* Marc. V, 12. ex opinione Judaeorum supra sub I. 1. A. AA. a. memorata.

β) seq. acc. *personae* i. e. *αα) in regionem alicuius* = *ad aliquem, zu*, ita *ἀποστέλλω* Luc. XI, 49. Act. XXVI, 17. *ἐξαποστέλλω* Act. XXII, 21. (Hom. Iliad. I, 100. Xen. Cyr. IV, 5. 17. ibid. IV, 5. 31.) — ββ) = *εἰς τὴν καρδίαν τινός* 1 Thess. IV, 8. q. l. alii *εἰς ὑμᾶς* explicant: *vobis*. Vide infra sub I. 1. A. AA. d. aa. β.

bb) metaphorice, *de statu et conditione συγκλεῖσαί τινα εἰς ἀπείθειαν* = *in die Gewalt des Ungehorsams geben* Rom. XI, 32. *βυθίζω* 1 Tim. VI, 9. (Chariton. VIII, 1. *ἐμβαλεῖν τινα εἰς ἔρωτα*.)

c) post vv. *iaciendi, pungendi, spuendi, tundendi, cadendi, ruendi* aa) proprie i. e. de loco α) sq. acc. *loci* vel *rei* αα) plene, ut *ἀποτινάσσω εἴς τι* i. e. *ab und in etwas hinein schütteln oder schleudern* Act. XXVII, 5. *βάλλω* Matth. III, 10. IV, 18. V, 25. 29. 30. VI, 30. VII, 19. XIII, 42. 47. 50. XVII, 27. XVIII, 8. 9. 30. XXI, 19. Marc. IX, 22. 42. XI, 23. Luc. III, 9. IV, 35. — Luc. XII, 49. *πῦρ βάλλειν εἰς τὴν γῆν* = *εἰς τοὺς ἀνθρώπους* ignem coniicere medios in homines metaph. pro: *discordiae semina iacere inter homines*. XII, 58. XXIII, 19. 25. Act. XVI, 23. 24. 37. XXII, 23. Joh. III, 24. V, 7. XV, 6. XXI, 7. Apoc. II, 10. VIII, 8. XIV, 19. XVII, 21. XIX, 21. XX, 3. 10. 15. *δέρω* 2 Cor. XI, 20. *ἐκβάλλω* Matth. VIII, 12. XV, 17. XXII, 13. XXV, 30. *ἐκπίπτω* Act. XXVII, 17. 26. 29. *ἐμβάλλω* Luc. XII, 5. Act. XXVII, 38. *ἐμπίπτω* Matth. XII, 11. Luc. XIV, 5. — Hebr. X, 31. *ἐμβάλλειν εἰς χεῖρας θεοῦ, in die Hände d. i. in die Gewalt Gottes fallen*, = *dem Gerichte Gottes anheim fallen*, sens. *poenas divinas incurrere*, formula Hebraeorum solemnis cf. LXX 2 Sam. XXIV, 14. 1 Chron. XXI, 13. Siracid. II, 18. — *ἐμπτύω* Matth. XXVI, 67. *ἐπιβάλλω* Marc. IV, 37. *ὁρμάω* Matth. VIII, 32. Marc. V, 13. Luc. VIII, 33. Act. XIX, 29. *περιπίπτω* Act. XXVII, 41. *πίπτω* Matth. XV, 14. XVII, 15. Marc. IV, 7 bis. Luc. VI, 39. VIII, 8. 14. Joh. XII, 24. *πτύω* Marc. VIII, 23. *ῥίπτω* Luc. XVII, 2. *σπείρω, sero, semina iacio* Matth. XIII, 22. Marc. IV, 18. *τύπτω* Matth. XXVII, 30. Luc. XVIII, 13. (Plut. apophth. Mor. II. p. 46. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. V, 4. 5. H. G. I, 7. 21. IV, 5. 17. coll. Anab. V, 7. 25.) — ββ) minus plene Act. XXVII, 40. *εἴων εἰς τὴν θάλασσαν* sc. *πεσεῖν*. — — β) sq. acc. *personae*, ut *ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν* = *εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ* Matth. XXVII, 30. coll. XXVI, 67. — *ἐμπίπτειν εἰς τοὺς λῃστάς* Luc. X, 36.

bb) metaph. *de statu et conditione*, ut *βάλλειν εἰς θλῖψιν* Apoc. II. 22. *ἐκπίπτειν εἰς κρίμα, εἰς ὀνειδισμὸν καὶ παγίδα* 1 Tim. III, 6. 7. VI, 9. (Diod. Sic. XV, 71. Plut. de fluv. XI, 1. Mor. VI. p. 453. ed. *Tauchn.* Xen. H. G. VII, 5. 6. Anab.

II, 3. 18. Thuc. I, 49.) minus plene, i. e. abest verb. cadendi vel incidendi Rom. XIV, 1. μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν sc. ἐμπέσωσι. Alii: *non eo usque progredientes ut.* Vide infra sub I. 2. B. b. a. aa. α.

d) post vv. *ducendi, ferendi, abscondendi, arcessendi, ponendi, collocandi, convertendi, pellendi, sistendi, recipiendi, tradendi, vendendi* aa) proprie i. e. de loco α) sq. accus. *loci* vel *rei.* Ita post ἄγω Luc. IV, 1. 9. X, 34. Act. VI, 12. IX, 2. XI, 25. XXI, 34. XXII, 5. XXIII, 10. 31. Joh. XVIII, 28. ἀκούω τι εἰς τὸ οὖς = λαλεῖταί τι εἰς τὸ οὖς Matth. X, 27. ἀκούομαι εἰς τὰ ὦτά τινος = *penetro in aures alicuius* i. e. *audior,* nos: *zu Ohren kommen* Act. XI, 22. Ita LXX Jes. V, 9. coll. XXII, 14. — ἀνάγω Matth. IV, 1. Luc. II, 22. XXII, 66. Act. XVI, 34. ἀναλαμβάνω Marc. XVI, 19. Act. I, 11. X, 16. ἀνασπάω Act. XI, 10. ἀναφέρω Luc. XXIV, 51. ἀπαγγέλλω i. e. *nuntium perfero* Marc. V, 14. Luc. VIII, 34. ἀπάγω Matth. VII, 14. ἀποδίδομαι Act. VII, 9. cf. *Lamb. Bos.* de ellips. p. 585. *Matthiae* l. l. p. 1142. (Herodot. II, 56. VIII, 105. Pausan. III, 18. 3.) ἀποστρέφω Matth. XXVI, 52. ἀποφέρω Luc. XVI, 23. Apoc. XVII, 3. 1 Cor. XVI, 3. ἁρπάζω 2 Cor. XII, 4. 1 Thess. IV, 17. γράφω Joh. VIII, 6. 8. Apoc. I, 11. δέχομαι Luc. II, 28. XVI, 4. 9. δίδωμί τι εἰς τὰς χεῖράς τινος = *potestati alicuius aliquid trado* Joh. XIII, 3. ἐγκρύπτω Matth. XIII, 33. Luc. XIII, 21. εἰςάγω Luc. XXII, 54. Act. IX, 8. XXI, 28. 29. 36. 38. XXII, 24. Hebr. I, 6. εἰςέρχομαι Matth. XV, 11. εἰς πειρασμόν = πειράζομαι Matth. XXVI, 41. Marc. XIV, 38. Luc. XXII, 40. 46. εἰςπορεύομαι Matth. XV, 17. εἰςφέρω, ut εἰς πειρασμόν = πειράζω Matth. VI, 13. Luc. XI, 4. — Act. XVII, 20. 1 Tim. VI, 7. Hebr. XIII, 11. ἐκβάλλω Matth. XII, 20. Marc. I, 12. ἐλαύνω Luc. VIII, 29. ἑλκύω Act. XVI, 19. ἕλκω, ut εἰς κριτήρια Jac. II, 6. cf. *Viger.* p. 594. — ἐμβιβάζω Act. XXVII, 6. ἐξάγω Luc. XXIV, 50. ἐξωθέω Act. XXVII, 39. ἐπιστολὴ εἰς τόπον τινά i. e. *epistola in locum aliquem perferenda* Act. IX, 2. εὐαγγελίζομαι i. e. *docendo perfero doctrinam Jesu in locum aliquem* 2 Cor. X, 16. κατάγω Act. IX, 30. XXIII, 20. 28. κηρύσσω εἰς = *nuntiando, docendo perfero aliquid in locum aliquem* Marc. XIV, 9. λαλέω εἰς ἀέρα [fere ut nostrates: *ins Blaue hinein reden*] 1 Cor. XIV, 9. λαμβάνω Joh. VI, 21. XIX, 27. 2 Joh. v. 10. μεθίστημι Col. I, 3. μεταπέμπομαι Act. X, 22. μετατίθημι Act. VII, 16. μετοικίζω Act. VII, 4. παραδίδωμί τινα εἰς χεῖράς τινος = *potestati alicuius aliquem trado* Matth. XVII, 22. XXVI, 45. Marc. IX, 31. XIV, 41. Luc. IX, 44. XXIV, 7. Act. XXI, 11. XXVIII, 17. Ita LXX et hebr. נָתַן עַל־יַד Gen. XLII, 31. — εἴς τι = *potestati alicuius rei aliquem trado* i. e. *subiicio aliquem alicui rei* Rom. I, 24. 26. 28. VI, 17. de q. l. vid. *Fritzsche* diss. II. p. 133. et in Coniectan. p. 34. coll. *Winer* p. 133. — παραλαμβάνω Matth. IV, 5. XXVII, 27. παρατίθημί τι εἰς χεῖράς τινος

= *reddo alicui aliquid* Luc. XXIII, 46. προπέμπομαι 2 Cor. I, 16. συνάγω Matth. III, 12. VI, 26. XIII, 30. Luc. III, 17. Apoc. XVI. 16. — Joh. IV, 36. cf. ad h. l. *Lücke* I. p. 660. εἰς ἕν = εἰς ἓν σύστημα i. e. *in unum coetum* Joh. XI, 52. συλλέγω Matth. XIII, 48. Pertinent ad hh. vv. συνάγω, συλλέγω, quae de ἀποδίδοσθαι, σώζειν τινὰ εἰς τόπον habet *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 584 sq. — συνελαύνω Act. VII, 26. σώζω, *salvum aliquem perduco* εἰς τόπον *in locum* 2 Tim. IV, 18. (Pausan. VII, 16. 3. Xen. Anab. VI, 4 [2]. 8.) — τίθημι Luc. XI, 33. Act. XIII, 29. Apoc. XI, 9. εἰς τὰ ὦτα vel εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν τιθ. trop. pro: *attendo ad aliquid* Luc. IX, 44. (cf. nostrum: *sich etwas hinter das Ohr schreiben.*) XXI, 14. τιθ. εἰς φυλακήν, εἰς τήρησιν Act. IV, 3. XII, 4. in quibus si Graeci potius habent ἐν φυλακῇ, magis mansionis, quam coniiciendi notionem tenuerunt. Neutrum igitur alienum a linguae graecae indole. ὑποδέχομαι Luc. X, 38. φέρω Act. XII, 10. Apoc. XXI, 24. 26. στρέφω et μεταστρέφω = *muto in aliquid* Apoc. XI, 6. Jac. IV, 9. Act. II, 20. (Herodian. II, 6. 19. IV, 4. 9. Xen. Anab. II. 3. 26. Symp. VIII, 30. Aelian. V. H. II, 18. Diod. Sic. III, 55. Xen. Ages. I, 25. H. G. II, 1. 5. Diod. Sic. III, 63. Xen. Cyr. III, 3. 3. Lucian. Dial. Mort. XVI, 6.) — minus plene i. e. abest verb. *ferendi* Rom. XV, 31. ἡ διακονία [eleemosynae] ἡ εἰς Ἱερουσαλήμ. Alii explicant: *in usum Hierosolymae collectae.* Vid. infra l. 3. b.

β) seq. accus. *personae* i. e. αα) *in terram* vel *regionem alicuius*, ita αἰχμαλωτίζω Luc. XXI, 24. γνωρίζω, κηρύσσω, εὐαγγελίζομαι i. e. *notitiam alicuius rei nuntiando, docendo in terram alicuius perfero* Rom. XIV, 25. Marc. XIII, 10. Luc. XXIV, 47. 1 Thess. II, 9. — 1 Petr. I, 25. — minus plene Gal. II, 9. ἵνα ἡμεῖς — εἰς τὰ ἔθνη — αὐτοὶ δὲ εἰς περιτομὴν sc. εὐαγγελίζωνται (Xen. Anab. I, 3. 5.) — ββ) *in medium alicuius* = *inter, ad*, ita ἄγω Act. XVII, 5. διανέμω IV, 17. ἵστημι XXII, 30. (Diod. Sic. I, 12.) — γγ) *in manus alicuius* = *alicui*, ita post vv. *dandi*, ut περισσεύω Eph. I, 8. q. l. ἧς per attract. pro ἥν. δίδωμι 1 Thess. IV, 8. Cf. quae habent de substant. ἡ δόσις εἴς τινα *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 30. *Matthiae* §. 390. p. 717.

bb) metaph. *de statu et conditione* α) universe αα) plene, ut ἄγω εἰς μετάνοιαν Rom. II, 4. εἰς δόξαν Hebr. II, 10. αἰχμαλωτίζω εἰς ὑπακοήν i. e. *devictum aliquem perduco in statum eius, qui obedientiam praestat* 2 Cor. X, 5. ἐλευθεροῦν ἀπὸ τῆς δουλείας — εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης i. e. *liberatum a servitute — in statum libertatis* vel *praestantissimae* vel *ad felicitatem evehentis perduco* Rom. VIII, 21. κατευθύνω — εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ 2 Thess. III, 5. μεταλλάσσω Rom. I, 26. μεταμορφοῦμαι ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν 2 Cor. III, 18. ὁδηγέω εἰς ἀλήθειαν i. e. *in statum eius perduco, qui verum cognoscit* = *ad veri cognitio-*

nem perduco Joh. XVI, 13. cf. ad h. l. *Lücke* II. p. 421 sq. — περιτρέπω εἰς μανίαν Act. XXVI, 24. προςλαμβάνω εἰς δόξαν Rom. XV, 7. (Herodian. III, 13. 8. Diod. Sic. XIX, 33. Plut. quaest. natur. Mor. V. p. 316. ed. *Tauchn.* Polyb. XXXVI, 2. 9.) — ββ) minus plene, i. e. abest verb. *ducendi* Rom. VII, 10. εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν [sc. ἄγουσα = ἡ ζωοποιοῦσα] αὕτη εἰς θάνατον sc. ἄγουσα. VIII, 15. πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον sc. φέρον vel ἁρπάζον. — Possunt huc referri etiam loci Rom. VI, 16 bis. 2 Cor. II, 16 bis. VII, 10. 2 Tim. II, 25. Vide tamen de iisdem infra sub I. 2. B. p. 430 ab init. — β) τὶ εἴς τινα *aliquid in aliquem* i. e. *in rem vel causam alicuius* 1 Cor. IV, 6. — γ) μετασχηματίζομαι εἴς τινα *transformo me in aliquem* = *in formam et personam alicuius* 2 Cor. XI, 13. 14.

BB) *in* i. e. *auf*, *hin auf*, *gen*, *zu* a) post vv. *ascendendi*, *ducendi* in locum editiorem, ita, ut, ascensione facta, sistatur in superficie eius, seq. accus. loci, ut ἀναβαίνω εἰς τὸ ὄρος Matth. V, 1. XIV, 23. Marc. III, 13. Luc. IX, 28. ἀναχωρέω Joh. VI, 15. ἀνέρχομαι VI, 3. ἐξέρχομαι Matth. XXVI, 30 Marc. XIV, 26. πορεύομαι Matth. XXVIII, 16. Luc. XXII, 39. Joh. VIII, 1. φεύγω Marc. XIII, 14. Luc. XXI, 21. — Joh. XXI, 9. Eph. IV, 9. Act. I, 18. — εἰς τὴν γῆν ἐξέρχομαι i. e. *ich komme aus dem Innern der Erde auf die Oberfläche derselben* Apoc. IX, 3. — ἀνάγω Act. IX, 39. Luc. IV, 5. ἀναφέρω Matth. XVII, 1. Marc. IX, 2. παραλαμβάνω Matth. IV, 8. ἐπανάγω Luc. V, 4. (Herodian. I, 12. 16. Lysias 27, 2.)

b) post vv. *cadendi*, *deveniendi*, sq. accus. *loci* vel *rei*, ut καταβαίνω Luc. VIII, 23. Apoc. XIII, 13. καταπίπτω Act. XXVI, 14. πίπτω Act. XII, 7. Apoc. VI, 13. IX, 1. (Xen. H. G. IV, 7. 7.) — — c) post vv. *iaciendi*, *fundendi*, sq. acc. *loci* vel *rei*, ut βάλλω εἰς τὴν γῆν Apoc. VIII, 5. 7. XII, 4. 9. 13. XIV, 19. — εἰς κλίνην metaph. pro: *morbum infligo* Apoc. II, 22. ἐκχέω XVI, 2. 3. (Pausan. VII, 8. 3.) — d) post vv. *excrescendi*, ut ἡ οἰκοδομὴ — αὔξει εἰς ναόν Eph. II, 21. συνοικοδομεῖσθε [adde cogitando: αὐξάνοντες] εἰς κατοικητήριον v. 22. (Pausan. VII, 26. 7. ἐπὶ λόχου — ἐς ὀξὺ ἀνεστηκότος. Xen. de repub. Laced. II, 6. εἰς μῆκος αὐξάνεσθαι. de re equest. I, 17. αἱ κνῆμαι εἰς μέγεθος οὐ μάλα αὔξονται.)

B) de *motu ad locum*, ubi Latini: *ad*, nos: *zu*. Cf. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 152. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 2. 2. *Winer* p. 161. — a) post vv. *eundi* aa) proprie, ut ἀναχωρέω Marc. III, 7. ἐγγίζω Matth. XXI, 1. Marc. XI, 1 ter. Luc. XVIII, 35. XIX, 29. XXIV, 28. ἔρχομαι Marc. VII, 31. Joh. IV, 5. XI, 38. XX, 1. 3. 4. 8. πορεύομαι Matth. XVII, 27. Vide tamen ad h. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 564. — προςαγωγή [aditus ad aliquid] trop. pro: *nanciscendae rei opportunitas* Rom. V, 2. προάγω 1 Tim. V, 24. ὑπάγω Joh. XI, 31. (Herodot. IX, 30. Xen. Anab. I, 2. 2. §. 3.) — bb) metaphorice de persona, ab

unius rei expositione ad alius tractationem transeunte, ita ἔρχομαι 2 Cor. XII, 1. — b) post vv. *ducendi*, ut προπέμπω Act. XX, 38. ἀποκαταλλάσσω τινὰ εἴς τινα = *reconciliando reduco aliquem ad aliquem* Col. I, 20. (Herodot. II, 158.) — c) post vv. *vertendi*, ut ἐπιστρέφω Act. XXVI, 18. 2 Petr. II, 22. μετατίθημι Gal. I, 6. στρέφω Act. XIII, 46. Joh. XX, 14. ἐκτρέπομαι 1 Tim. I, 6. (Appian. Parthic. p. 252. ὁ ἀνδρόμαχος — ἐξέτρεψεν εἰς ἕλη βαθέα. Galen. ad Hippoc. de temporibus totius morbi. ἔνιοι δὲ — εἰς μακρολογίαν ἐξετράποντο. De facult. medic. simpl. VI. πάμφιλος — εἴς τε μύθους γραώδεις τινὰς ἐξετράπετο καί τινας γοητείας.) — d) post vv. *pellendi, prosternendi*, ut κατέχω Act. XXVII, 40. πίπτω Joh. XI, 32. ἔπεσεν εἰς πόδας αὐτοῦ. (Diog. Laert. II, 79. εἰς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε.)

C) de *directione in* vel *ad aliquid* — ubi Latini: *in, ad, versus, contra, erga*, nos: *hin auf, hin zu, gen, auf, gegen* cf. *Matthiae* §. 578. p. 1143. *Passow* l. l. AA) proprie i. e. seq. acc. *loci* vel *rei* vel *personae* a) post vv. *videndi, advertendi, tollendi* aa) plene, ut αἴρω Apoc. X, 5. ἀναβλέπω Matth. XIV, 19. Marc. VI, 41. VII, 34. Luc. IX, 16. Act. XXII, 13. ἀποβλέπω Hebr. XI, 26. ἀτενίζω Act. I, 10. III, 4. VI, 15. VII, 55. XI, 6. XIII, 9. 2 Cor. III, 13. ἀφοράω Hebr. XII, 2. βλέπω Luc. IX, 62. Act. III, 4. XXII, 13. Joh. XIII, 22. ἐμβλέπω Matth. VI, 26. Act. I, 11. ἐπαίρω τοὺς ὀφθαλμοὺς Luc. VI, 20. XVIII, 13. Joh. XVII, 1. — βλέπω εἰς τὸ πρόςωπόν τινος, metaph. pro: *respicio externam alicuius conditionem* Matth. XXII, 16. Marc. XII, 14. — minus plene: τὰ ὦτά — εἰς δέησιν sc. conversa sunt 1 Petr. III, 12. εἰς ἱεροσόλυμα scil. βλέπων = *animum advertens* Matth. V, 35. — ὄπτομαι Joh. XIX, 37. per attract. pro: ὄψονται εἰς ἐκεῖνον, ὃν ἐξεκέντησαν. (Herodian. II, 13. 8. Xen. Cyr. VI, 4, 9.) — b) post vv. *cubandi, recumbendi*, ut ἀναπίπτω Luc. XIV, 10. κατακλίνω v. 7. — c) post vv. *clinandi, vergendi*, ut κλίνω Luc. XXIV, 5. ἐπιφώσκω Matth. XXVIII, 1. ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, *vespere Sabbati, illucescente in primum diem hebdomadis*, vel *nocte, cui illuxit dies primus hebdomadis* i. e. *primo diluculo, quod in hebdomadis initium vergeret* ≐ *primi septimanae diei diluculo* cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 828. *Gesen.* in *Rosenm.* Repert. Vol. I. p. 132 sqq. qui dici apud Syros ἐπιφώσκειν docet de extrema parte diei praecedentis, ita ut, quae sint diei illucescentis, de vespera et nocte praecedente enuntientur, coll. *Vater* N. T. p. 264. Sueton. Caes. c. 81. ea nocte, cui illuxit dies caedis. (Apollon. IV, 1315. εἰς ἑτέρωσε παλιμπετὲς ὄμματ' ἔνειχε.) — d) post vv. *iaciendi, sternendi, dirigendi*, ut στρώννυμι Marc. XI, 8 bis. κατευθύνω Luc. I, 79. στρέφομαι Act. VII, 39. βάλλω Joh. XXI, 6. — e) post vv. *dicendi, ostendendi*, seq. accus. *personae* vel *rei*, in quibus Latini etiam; *coram*, nos: *vor, bei, hingewendet zu* cf. *Matthiae* §. 578. p. 1143. *Blomfield* ad Aeschyl. Pers. v. 166. — ut τὴν

οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν = *coram*, *vor* 2 Cor. VIII, 24. φανερωθέντες — εἰς ὑμᾶς = *vor euch*, *bei euch* XI, 6. — λέγω εἰς τὸν κόσμον Joh. VIII, 26. — Luc. VII, 1. ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ = *absolverat sermones coram populo habitos*, q. l. more Hebraeorum, tribuendi corporis membris iis, quorum est praecipua pars in re, quae tractatur, et praedicandi de illis, quae ad hominem ipsum pertinent, αἱ ἀκοαὶ τοῦ λαοῦ commemorantur, cum poni potuisset εἰς τὸν λαόν. Ita LXX εἰς τὰ ὦτά τινος pro hebr. בְּאָזְנֵי פ׳ Gen. XX, 8. L, 4. Exod. XX, 2. XXIV, 7. et pro נֶגֶד Jos. VIII, 35. (Diod. Sic. I, 27. ἐκφέρειν εἰς τοὺς πολλούς. Xen. Anab. V, 6, 28. λέγειν εἰς ὑμᾶς. §. 37. εἰπεῖν εἰς τὴν στρατιάν.)

BB) metaph. a) *de re*, *in quam tendit* vel *ad quam spectat aliquid*, ubi Latini: *spectans ad*, *pertinens ad*, *tendens ad* vel *in*. Rom. X, 1. ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας — εἰς σωτηρίαν sc. ἐστί. VI, 22. ἔχετε τὸν καρπὸν εἰς ἁγιασμόν. Gal. III, 17. διαθήκην — εἰς χριστόν. Hebr. IX, 9. 1 Petr. I, 2. Jud. v. 21. ἔλεος — εἰς ζωὴν αἰώνιον. — b) *de animi sensis*, *de dictis* vel *factis*, ubi Lat.: *in*, nos: *gegen*, *an* cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 154. *Viger*. p. 591. *Valckenar*. ad Eurip. Phoen. v. 79. — aa) universe εἰς ἀλλήλους — ἐξεκαύθησαν Rom. I, 27. ἡ οἰκοδομὴ ἡ εἰς ἀλλήλους i. e. *mutua* XIV, 19. ἐπιθυμίαν ἔχω εἰς τὸ ἀναλῦσαι i. e. *ein Verlangen haben nach* Phil. I, 23. Ita לְ in verbis אָהַב לְעוֹלָה Deut. I, 26. Cf. *Ewald* 1. l. p. 621. (Xen. Cyr. II, 2. 2. ὁποῖοι μέν τινες ἔσονται εἰς τοὺς πολεμίους. Thuc. I, 38. οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοίδε εἰσίν.) — bb) sensu hostili, *adversus*, *contra*, *in* α) post vv. *dicendi*, *agendi*, ut ἁμαρτάνω Matth. XVIII, 15. 21. Luc. XV, 18. 21. XVII, 3. 4. Act. XXV, 8. 1 Cor. VI, 18. VIII, 12 bis. βλασφημέω Marc. III, 29. Luc. XII, 10. βλασφημῶν λέγω Luc. XXII, 65. εἶπον λόγον Luc. XII, 10. θαῤῥῶ εἴς τινα = *trotzig gegen Jemanden thun* 2 Cor. X, 1. ψεύδομαι Col. III, 9. (Artemidor. II, 33. Herodian. VII, 9. 24. Xen. H. G. II, 4. 20. Thuc. I, 38. Aelian. V. H. XI, 10. Thuc. I, 130. ὀργῇ — χαλεπῇ ἐχρῆτο ἐς πάντας. II, 38. τὴν — ἔχθραν ἐς τοὺς ἀργείους — ἐποιήσαντο. III, 85. ὀργαῖς ταῖς πρώταις ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο.) — β) post *substantiva*, ut ἀντιλογία Hebr. XII, 3. ἀπειλή Act. IX, 1. ἐπιβουλή XXIII, 30. ἔχθρα Rom. VIII, 7. ῥήματα βλάςφημα VI, 11. (Pausan. VII, 8. 4. ἐγκλήματα — ἐς φίλιππον. VII, 9. 3. μέμψιν τινὰ ὑπέτεινεν ἐς τοὺς ῥωμαίους. ibid. μηδὲν ἀδίκημα — ἐς ἀχαίους εἶναι. Xen. H. G. VII, 4. 34.) — cc) sensu bono; *in*, *erga*, nos; *gegen*, *an* α) post vv. *cogitandi*, *sentiendi*, *agendi* αα) universe, ut ἐργάζομαι καλὸν ἔργον εἴς τινα Matth. XXVI, 10. ποιέω 1 Thess. IV, 10. διώκω τὸ ἀγαθὸν 1 Thess. V, 15. τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες = *mutuae concordiae studiosi* Rom. XII, 16. —

ββ) post ἐλπίζω, ἐλπίδα ἔχω, maxime post πιστεύω. Quae vv. si in libris sacris N. T. construuntur cum εἰς seq. accus., cum apud Graecos sequatur ea vel dativus simplex vel ἐπί vel ἐν c. dat. [Latini *in* c. ablat.], tenendum est, N. T. scriptoribus *applicandi*, *propensionis* [Hinneigung der Seele zu etwas = πιστεύσας ἐπιστρέφω εἴς τινα cf. Act. XI, 21. ubi πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον] notionem magis, quam *adhaerendi*, *tenendi* cogitationem obversatam esse, Graecos contra et Latinos, item N. T. scriptores, ubi habent πιστεύειν ἐπί τινι vel ἔν τινι, *tenendi*, *adhaerendi* [*festhalten an etwas oder an Jemanden*] magis tenuisse. Attende, quoties ὁ μαθητής, ὃν ἠγάπα ὁ ἰησοῦς, habeat πιστεύειν εἰς τὸν ἰησοῦν! Cf. quae habet de Hebraeorum הֶאֱמִין et בָּטַח sq. בְּ *Ewald* l. l. p. 605. Est autem πιστεύω εἴς τινα *fiducia plenus applico me alicui*, *ich schliesse mich vertrauensvoll an Jemanden an*, *ich gebe mich vertrauensvoll an Jemanden hin*, apprime *Lutherus: ich glaube an Jemanden* Matth. XVIII, 6. Marc. IX, 42. Act. X, 43. XIV, 23. XIX, 4. Joh. II, 11. III, 15. 16. 18. 36. IV, 39. VI, 29. 35. 40. 47. 57. 68. VII, 5. 31. 38. 39. 48. VIII, 30. IX, 35. 36. X, 42. XI, 25. 26. 45. 48. XII, 11. 36. 37. 42. 44. 46. XIV, 1. 12. XVI, 9. XVII, 20. 1 Joh. V, 10 bis. Rom. X, 14. Gal. II, 16. Phil. I, 29. 1 Petr. I, 8. 21. — πιστεύω εἰς τὸ ὄνομά τινος Joh. I. 11. II, 23. III, 18. 1 Joh. V, 13. — ἐλπίζω Joh. V, 45. 2 Cor. I, 10. (Herodian. VII, 10. 1. Plut. vit. Galb. c. 19.) ἐλπίδα ἔχω Act. XXIV, 15.— β) post *substantiva* αα) universe, ut ἀγάπη Rom. V. 8. 2 Cor. II, 4. 8. Eph. I, 15. Col. I, 4. 1 Thess. III, 12. 2 Thess. I, 3. Philem. v. 5. 1 Petr. IV, 8. Hebr. VI, 10. ἁπλότης 2 Cor. IX, 13. XI, 3. — ὑποταγή — εἰς τὸ εὐαγγέλιον = ὑποταγή ἡ οὖσα ἐν τῇ πίστει εἰς τὸ εὐαγγέλιον 2 Cor. I, 11. (Pausan. VII, 10. 2. οὔτε εὐνοίας μοι μέτεστιν ἐς περσία. Xen. Cyr. I, 3. 5. πιστεύω τοι — τῇ ὑμῶν εἰς ἐμὲ εὐνοίᾳ.) — ββ) post πίστις et similia: ἡ πίστις ἡ εἰς τὸν ἰησοῦν χριστόν, *fiducia in Jesu Christo collocata*, *die vertrauensvolle Hingebung an Jesum Chr.* Act. XX, 21. XXIV, 24. XXVI, 18. Col. II, 5. — ἐλπίς 1 Petr. I, 21. πεποίθησις 2 Cor. VIII, 22.— γ) post *adiectiva*, ut φιλόξενος 1 Petr. IV, 9. χρηστός Eph. IV, 32.

D) de *termino* loci, ubi Latini: *usque ad*, *usque in*, nos: *bis in*, *bis zu*. Vide infra sub I. 2. B. b.

2) de tempore i. e. A) de spatio temporis futuri, ubi Latini: *in*, nos: *in*, *hinaus in*, *auf*, *für*, ut εἰς τὸν αἰῶνα vel εἰς τοὺς αἰῶνας, *in die entferntesten Zeiten hinaus* = *für immer* Matth. [VI, 15.] XXI, 19. οὐκ ἄφεσιν ἔχειν [i. e. *venia carere*. Cf. de οὐ arctissime iungendo c. verbo aliquo sequente, ita, ut cum hoc coniunctum unam notionem constituat *Herm.* ad Vig. p. 833. 889. *Passow* II. p. 306. *Matthiae* §. 608. p. 1217 sq. *Buttm.* §. 135. not. 2. *Winer* p. 172.] εἰς τὸν αἰῶνα. Marc. III, 29. XI, 14. Luc. I, 33. Joh. VIII, 35. 51. 52. X, 28. 1 Cor. VIII, 13.

2 Cor. IX, 9. XI, 31. Gal. I, 4. Eph. III, 21. Phil. IV, 20. 1 Tim. I, 17. 2 Tim. IV, 18. Hebr. I, 8. V, 6. VI, 20. VII, 17. 21. 24. 28. XIII, 8. 21. 1 Petr. I, 25. IV, 11. V, 11. 2 Petr. II, 17. Jud. v. 13. εἰς ἡμέραν αἰῶνος [= εἰς αἰώνιον ἡμέραν cf. *Winer* p. 91. *Herm.* ad Vig. p. 887. 890. *Matthiae* §. 430. p. 796. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. I. p. 293. *Gesen.* p. 643 sq. *Ewald* l. l. §. 300, 3. p. 572.] cf. *Matthiae* §. 430. p. 797. *Brunk* ad Sophocl. Oed. R. v. 466. ed. *Erf. Herm. Gesen.* p. 671. 693. *Ewald* l. l. §. 302, 1. b. p. 576. *Winer* p. 99.] Apoc. I, 6. 18. IV, 9. 10. V, 13. VII, 12. X, 6. XI, 15. XIV, 11. XV, 7. XIX, 3. XX, 10. XXII, 6. item εἰς γενεὰς γενεῶν Luc. I, 50. — μεριμνᾶν εἰς τὴν αὔριον i. e. *in diem sequentem* Matth. VI, 34. εἰς τὸ μέλλον 1 Tim. VI, 19. εἰς τὸ διηνεκές *in perpetuum* Hebr. VII, 3. X, 1. 12. 14. — εἰς ἔτη πολλά Luc. XII, 19. — Act. XIII, 42. παρεκάλουν εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα = λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ἀφιγμένοις εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον. Phil. II, 16. καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ. — Ita LXX εἰς αὔριον et εἰς τὴν αὔριον pro לְמָחָר Exod. VIII, 10. Esth. V, 12. (εἰς τὸν αἰῶνα Diod. Sic. T. IX. p. 279. ed. Bip. εἰς τρίτην Xen. Cyr. V, 3. 27. Eurip. Alcest. v. 323. εἰς τὸ διηνεκές Appian. B. C. p. 682. Heliod. I, 25.) cf. *Passow* l. l. *Matthiae* §. 578. p. 1146. *Winer* p. 161. *Ewald* l. l. p. 602.

B) de *termino* temporis, ad quem usque, ubi Latini: *usque ad, ad*, nos: *bis zu, zu* cf. *Passow* l. l. *Matthiae* l. l. p. 1146. *Viger.* p. 592. a) proprie i. e. de tempore aa) sq. substant. *temporis* α) universe Luc. I, 20. οἵτινες [sc. λόγοι] πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν = ἀφιγμένοι εἰς τὸν κ. αὐτῶν i. e. *ubi attigerint tempus sibi constitutum = tempore ipsis constituto.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 857. ab init. — εἰς τέλος *ad finem usque* Matth. X, 22. XXIV, 13. Marc. XIII, 13. Joh. XIII, 1. εἰς τὴν αὔριον Act. IV, 3. εἰς ἡμέραν χριστοῦ Phil. I, 10. [II, 16.] 2 Tim. I, 12. Eph. IV, 30. 2 Petr. II, 9. III, 7. (Xen. Symp. VIII, 18. εἰς γῆρας διατελοῦσι.) — β) ita, *ut periphrasin faciat adverbii temporis*, ut εἰς τὸ μέλλον, *posthac* Luc. XIII, 9. εἰς τέλος, *postremo, denique* 1 Thess. II, 16. — Luc. XVIII, 5. ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με [proprie: damit sie nicht am Ende kommt und schlägt mich braun und blau, pro:] *ne postremo veniens obtundat* vel *excruciet me.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 729. (ita ἐς τέλος Xen. Oecon. XVII, 10.) Alii: *perpetuo*, ita LXX Ps. CIII, 9. ubi εἰς τέλος et εἰς τὸν αἰῶνα, לָנֶצַח et לְעוֹלָם alternant; alii: *ad perfectionem usque* i. e. *perfecte, penitus, ganz und gar*, ita LXX pro נֶצַח et לָנֶצַח Ps. IX, 18. XIII, 1. — — bb) seq. accus. *personae* vel *rei* = *usque ad tempus, quo vivit, prodibit aliquis*, vel *quo eveniet aliquid* vel *locum habebit aliquid* Act. XXV, 21. τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ σεβαστοῦ διάγνωσιν. Eph. I, 14. εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς πε-

ριποιήσεως = εἰς ἀπολύτρωσιν τὴν περιποιηθεῖσαν. 1 Thess. IV, 15. οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου. Gal. III, 17. 24. εἰς χριστόν. Hebr. II, 3. εἰς ὑμᾶς. Gal. III, 23. εἰς πίστιν i. e. *ad tempus, quo fides postulatur.* 2 Petr. II, 4. et Jud. v. 6. εἰς κρίσιν. (Alciphr. I, 39. πότος εἰς ἀλεκτρυόνων ᾠδάς. Herodian. II, 9. 8. μένει δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς ἐν ἐκείνῳ τῷ χωρίῳ ἡ τοῦ ὀνείρατος εἰκὼν μεγάλη. Herodot. III, 97.) cf. *Fischer* l. l. p. 151. *Matthiae* l. l. *Viger.* p. 592. *Ewald* l. l. — — cc) sq. infinit. ante se habente articulum: *usque dum* 2 Thess. II, 6. Ita ל in לְדַעְתּוֹ Jes. VII, 15. ubi LXX πρινὴ γνῶναι αὐτόν.

b) de *termino temporis et loci simul*, ubi Lat.: *usque in, usque ad*, nos: *bis in, bis zu* Joh. IV, 14. πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον, *fons aquae salientis usque in vitam aeternam* VI, 27. (Herodot. II, 158. ἐσέχει δὲ ἐς τὴν ἐρυθρὴν θάλασσαν. Xen. Anab. VI, 4 [2]. 3. χωρίον, τὸ μὲν εἰς τὴν θάλατταν καθῆκον.)

c) metaphorice aa) de *modo* i. e. *de gradu* [*Maass, Grad*], ad quem usque procedit vel fit aliquid, ubi Latini: *usque ad*, nos: *bis zu, bis auf* [ἐς τοσοῦτον ἐπράχθη Paus. VII, 9. 5. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην ἐς τοσοῦτο ἐγίνετο. Herodot. VIII, 107. et simplex accus. τοσοῦτον διαφέρομαι Xen. Cyr. VI, 1. 9. τοσοῦτον ἐγίγνωσκον Anab. V, 8. 8.] cf. *Matthiae* §. 578. p. 1145. *Viger.* p. 592. *Fischer* l. l. p. 151. — α) sq. nomine substant. αα) universe Matth. V, 22. ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γεένναν *usque ad gehennam* = *adeo obnoxius, ut, qui in gehennam coniiciatur, dignus sit.* Cf. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 225. — Rom. V, 21. ἵνα — ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον i. e. *usque ad vitae et felicitatis aeternae largitionem.* VI, 19. τὰ μέλη — δοῦλα τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν *ad maiorem usque improbitatem progredientia.* Ibid. δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. XIV, 1. μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν sc. ἐλθόντες i. e. *non eo usque progredientes, ut in sententias inquiratis.* Apoc. XIII, 3. εἶδον — μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην [= ὡς πληγεῖσαν] εἰς θάνατον. (Sophocl. Oed. Col. v. 554. ἄϊδρις εἰς τόδ' ἦλθον. ed. *Herm.* Eurip. Troad. v. 1219. εἰς πλησμονὰς θηρᾶσθαι.)— ββ) ita, ut εἰς sq. nomine sit i. q. εἰς τοσοῦτον ὥστε seq. infinitivo verbi cognati cum nomine [Aelian. V. H. I, 6. εἰσὶ δὲ εἰς τοσοῦτον λογιστικαί, ὥστε — ἐκλογίζεσθαι. Thuc. I, 49. ξυνέπεσεν ἐς τοσοῦτο ἀνάγκης, ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς κορινθίους καὶ ἀθηναίους. Cf. *Matthiae* §. 341, 4. p. 649. *Viger.* p. 592.] Rom. VI, 16 et 18. εἰς κατάκριμα = εἰς τὸ κατακρίνεσθαι. Ibid. εἰς δικαίωμα. 1 Cor. XV, 54. κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος = εἰς τοσοῦτον, ὥστε νικᾶσθαι. Rom. XIII, 14. 2 Cor. VII, 9. Gal. V, 13. Eph. IV, 19. Col. I, 10. 11. — γγ) ita, ut *periphrasin faciat adverbii* ad modum, quo us-

que pertineat aliquid, pertinentis Apoc. IX, 15. *οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, qui ad horam, diem, mensem et annum usque parati erant* scil. ut opus suum aggrederentur i. e. *qui adeo ad opus aggrediendum parati erant, ut in ipso et quovis temporis, quo opus aggredi iubentur, puncto* [neque serius, neque citius cf. *Herm.* ad Vig. p. 857.] *adire illud possent = stets, jeden Augenblick waren sie gefasst und gerüstet.* — *εἰς τὰ ἄμετρα* i. e. *immoderate* 2 Cor. X, 13. 15. *εἰς κενόν* [usque ad nihilum i. e.] *frustra* 2 Cor. VI, 1. Gal. II, 2. Phil. II, 16 bis. 1 Thess. III, 5. (Diod. Sic. XIX, 9.) — *εἰς τὸ πάλιν* [retro] *iterum* 2 Cor. XIII, 2. *εἰς τὸ παντελές* [propr. ad perfectionem usque = perfecte i. e.] *prorsus, plane*, ita legitur nunc universe Luc. XIII, 11. *μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές* i. e. *völlig unvermögend* (Aelian. H. A. XVII, 27. *εἰς τὸ παντελὲς ἀπώλοντο.*) cf. *Viger.* p. 596. 857. — nunc *perpetuitatis* notione inclusa Hebr. VII, 25. Cf. *Böhme* ad h. l. p. 329. (Aelian. V. H. VII, 2. *οὐ μὴ εἰς τὸ παντελὲς ἐν τούτοις διεγένοντο· ἀμφότεροι γὰρ βιαίου θανάτου ἔργον ἐγένοντο.* XII, 20. *λέγει — τὴν δὲ χελιδόνα οὐκ εἰς τὸ παντελὲς ἀγρυπνεῖν.*) — *εἰς περισσείαν* 2 Cor. X, 15. *εἰς ὑπερβολήν = immense* 2 Cor. IV, 17. (Paus. VII, 9. 5. Lucian. Dial. Mort. XXVII, 14.) Cf. *Matthiae* l. l. p. 1145. *Viger.* p. 596. 857. *Voigtländer* ind. ad Lucian. l. l. p. 191. *Winer* p. 136. — — *β*) seq. infinit. praefixum habente articulum, ubi Latini: *usque eo ut, adeo ut* Rom. VI, 12. *εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.* 1 Cor. VIII, 10. *οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ, ἀσθενοῦς ὄντος, οἰκοδομηθήσεται* [*scilicet!*] *εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;* 2 Cor. VII, 3. 1 Thess. IV, 9. Ita infinit. c. לְ Esth. VII, 8. לִכְבּוֹשׁ i. e. *adeone, ut opprimat?* ubi LXX *ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα βιάζῃ.* Cf. *Ewald* l. l. p. 604.

bb) de *effectu* vel *eventu*, ubi Latini: *ita ut, so dass.* Cf. *Matthiae* l. l. p. 1145. *Ewald* l. l. p. 603. Ita *α*) seq. substantivo vel adiectivo *αα*) universe Act. X, 4. *αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* i. e. *ita ut sint monumentum coram Deo, sie stehen als ein Denkmal vor Gott = faciunt, ut tui recordetur* [bene tibi cupiat, propitius tibi sit] *Deus.* Rom. X, 10. *πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην* i. e. *ita, ut proberis Deo*, vel, *ut probus habearis a Deo.* Ibid. *ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν* XV, 2. *ἀρέσκειν εἰς τὸ ἀγαθόν* i. e. *ita, ut commodum* [scil. aliorum] *iuvetur.* (ita *εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν* Hom. Iliad. IX, 102.) 1 Cor. XI, 17. *συνέρχεσθαι εἰς τὸ κρεῖττον,* i. e. *ita ut lucrum maius inde oriatur.* Ibid. *εἰς τὸ ἧττον* i. e. *ita, ut damnum maius inde gignatur.* v. 34. *εἰς κρίμα* i. e. *ita, ut poena sequatur.* Hebr. VI, 8. *ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν* i. e. *cuius finis est, ut comburatur.* v. 6. 1 Petr. I, 22. Jud. v. 4. (Eurip. Bacch. v. 1161. *τὸν καλλίνικον κλεινὸν ἐξεπράξατε εἰς γόον, εἰς δά-*

κρ.να.) cf. *Matthiae* §. 578. p. 1145. — Ita Hebraeorum ל Exod. XXI, 2. לַחָפְשִׁי i. e. *ita, ut liber sit* = *liber, als ein Freier*, LXX ἐλεύθερος. Vid. *Ewald* l. l. p. 603. — [Denique huc referri etiam possunt loci Rom. VI, 16 bis. v. 22. 2 Cor. VII, 10. 2 Tim. II, 25. Hebr. X, 39 bis; nisi in his locis aeque ac Hebr. VI, 8. dici malueris εἰς sic, ut *finem* indicet, *in quem exit* vel *desinit aliquid*. cf. Graecorum λήγειν εἴς τι, *desinere in aliquid*, ut Athen. II, 73. οὐδέτερον ὄνομα οὐδέν ἐστι παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εἰς ϛ λῆγον, εἰ μὴ μόνον τὸ μέλι. Gregor. Corinth. p. 695. ed. *Schäfer*. Theocrit. Idyll. 17. ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα καὶ εἰς Δία λήγετε μοῖραι.] — ββ) post vv. λογισθῆναι: ἐλογίσθη μοί τι εἴς τι, *numeratum est mihi* [i. e. *in commodum meum, zu meinem Gunsten*] *aliquid ita, ut esset* vel *haberetur aliquid* i. e. *imputatum est mihi aliquid ita, ut esset* vel *haberetur pro aliqua re*. Rom. II, 26. εἰς περιτομήν i. e. *ita ut habeatur pro περιτομῇ*. — ἡ πίστις ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, *fiducia* [sc. in Deo collocata] *imputata est ei ita, ut haberetur pro pietate perfecta et omnibus numeris absoluta* i. e. *fiducia eius adeo Deo probata est, ut tractaret eum tanquam hominem δίκαιον* i. e. *tanquam hominem, qui virtutem perfectam et omnibus numeris absolutam praestitisset* Rom. IV, 3. 5. 9. 22. Gal. III, 6. Jac. II, 23. — Ita LXX et חָשַׁב sq. ל Gen. XV, 6. Ps. CVI, 31. (1 Macc. II, 52. cf. Latinorum: Hoc non imputabo tibi in solutum i. e. *ich werde dir dieses nicht als bezahlt anrechnen*. Senec. epist. 8. extr.) — Rom. IX, 8. τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεται εἰς σπέρμα. Act. XIX, 27. εἰς οὐδὲν λογισθῆναι, *numerari* i. e. *aestimari ita, ut pro nihilo sit* = *contemni*. Ita LXX et חָשַׁב sq. ל 1 Sam. I, 13. Job. XLI, 24. Jes. XXIX, 17. (Sap. IX, 6. contra λογισθῆναι sq. duplici accus. Sap. V, 4. XV, 15. et addito infinit. Sap. XV, 12. Xen. H. G. VI, 4. 6. ἐλογίζοντο κρεῖττον εἶναι.) — Adde 1 Cor. IV, 3. ἐμοὶ δὲ [i. e. *me quod attinet* cf. *Matthiae* §. 387. p. 703.] εἰς ἐλάχιστόν ἐστι = εἰς ἐλάχιστον ἀξιοῦται. — — γ.) post vv. *formandi, diffindendi, colligandi* Matth. XIII, 30. δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας i. e. *ita ut fasciculi fiant*. XXVII, 51. et Marc. XV, 38. τὸ καταπέτασμα — ἐσχίσθη εἰς δύο i. e. *ita ut fierent partes duae*. Apoc. XVI, 19. ἐγένετο ἡ πόλις — εἰς τρία μέρη. Eph. II, 15. ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ — εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. — LXX Judd. IX, 43. Ezech. XXXVII, 22. (Polyb. II, 16. 11. σχίζεται εἰς δύο μέρη. Lucian. Asin. §. 54. Lucian. Dial. Deorr. VIII, 1. Herodian. I, 1. 13. III, 8. 4. Diod. Sic. I, 2. II, 40. XVIII, 29. Xen. Cyr. I, 2. 4. Herodot. IV, 148) Cf. de vv. *findendi, dividendi* antiquitus cum duplici accus. absque praepositionis interventu strui solitis *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 444. *Matthiae* §. 419. p. 717. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 683. *Stallbaum* ad Platon. Phileb. p. 60. et de accus. simplici, pertinente ad rei effectae

vel eventus significationem *Herm.* ad Sophocl. Oed. Col. v. 552. Philoctet. v. 1116. Trachin. v. 246. *Matthiae* §. 432, 4. p. 803. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 467. coll. *Ewald* §. 342 fin. p. 627. — — δδ) ubi *appositionis loco* vel *explicandae rei causa additur aliquid* interveniente praepositione εἰς c. accus. 1 Cor. XV, 45. ἐγένετο ὁ πρῶτος ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, *ita factus est primus homo Adamus, creatura respirando vivens.* Ibid. ὁ ἔσχατος ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. Ita LXX et hebr. וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה Gen. II, 7. — Eph. V, 2. παρέδωκεν ἑαυτὸν — θυσίαν, τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Ita LXX et לְרֵיחַ נִיחֹחַ Num. XXVIII, 6. XXIX, 6. — Hebr. IV, 16. ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὕρωμεν, εἰς εὔκαιρον βοήθειαν. Rom. VI, 22. ἔχετε τὸν καρπὸν εἰς ἁγιασμόν i. e. ὅς ἐστιν ὁ ἁγιασμός. (Ita Eurip. Iphig. Aul. v. 955 vel 950. οὐχ ἅψεται σῆς θυγατρὸς ἀγαμέμνων ἄναξ, οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ' ὥςτε προςβαλεῖν πέπλοις, ad q. l. vid. *Porson.* p. 61. ed. *Markland.* Lips.) *Matthiae* §. 578. p. 1145. — Addi ita apud Graecos accusativum simplicem appositionis loco, docent *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 602. ed. *Herm.* et *Matthiae* §. 432, 4. p. 803 sq.

β) seq. infinitivo ante se habente articulum: *ita ut* Rom. XII, 3. φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν = εἰς τὴν σωφροσύνην i. e. *modeste.* Rom. VII, 4. 5. 1 Cor. IX, 18. 2 Cor. VIII, 6. Gal. III, 17. 2 Thess. II, 11. Hebr. XI, 3. 1 Petr. IV, 2. — His accenseri etiam possunt loci Rom. I, 20. — III, 20. εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον = *ita, ut intelligamus, iustum eum esse.* IV, 18. 2 Cor. I, 4. IV, 4. Phil. I, 10. Alii εἰς in hh. ll. ad finem vel consilium referunt. Vide infra sub I. 3. a. bb. — Cf. *Winer* p. 136. (Xen. Anab. VII, 8. 20. εἰς τὸ μὴ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι φοβεῖσθαι, ἀλλ' ἀφυλακτεῖν.)

cc) de *modo, quo fit aliquid,* in quibus *περιφράζει adverbium,* cognatum nomini post εἰς sequenti, ut ὑπάγειν vel πορεύεσθαι εἰς εἰρήνην i. e. *getrost, ruhig* Marc. V, 34. Luc. VII, 50. VIII, 48. — Ita LXX et לְשָׁלוֹם 1 Sam. I, 17. 2 Sam. XV, 19. (εἰς κάλλος Xen. Cyr. VIII, 1. 11.) cf. *Fischer* l. l. p. 157. *Viger.* p. 592. *Matthiae* l. l. p. 1146.

δ) de *fine* i. e. de *consilio* [*Zweck, Absicht*], quo tendit aliquid, ubi Latini: *in, ad,* vel *ad* c. accus. gerundii, vel *ut* c. coniunct., nos: *zu, für* a) universe aa) seq. nomine, ut βαπτίζω εἰς μετάνοιαν, *ut mentem mutetis* Matth. III, 11. εἰς μαρτύριον αὐτοῖς *ad testimonium iis,* et si legitur ἐπ' αὐτοῖς *contra eos, exhibendum* Matth. VIII, 4. X, 18. XXIV, 14. Marc. I, 44. VI, 11. XIII, 3. Luc. V, 14. IX, 5. — εἰς μνημόσυνον αὐτῆς Matth. XXVI, 13. παραδιδόναι τινὰ εἰς συνέδρια, εἰς συναγωγάς i. e. *ut sistatur coram synedriorum, synagogarum assessoribus* Matth. X, 17. Marc. XIII, 9. εἰς θάνατον i. e. *ut trucidetur* Matth. X, 21. Marc. XIII, 12. 2 Cor. IV, 11. εἰς κρίμα θανάτου *mortis sup-*

plicio afficiendum Luc. XXIV, 20. εἰς φυλακὴν Act. VIII, 3. XXII, 4. εἰς ὄλεθρον 1 Cor. V, 5. εἰς θλῖψιν Matth. XXIV, 9. τὸ αἷμα τὸ ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν XXVI, 28. ἠγόρασαν — τὸν ἀγρὸν — εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις XXVII, 7. de quo dat. comm. cf. *Fritzsche* l. l. p. 800. *Schäfer* ad Demosth. I. p. 875 sq. (Thucyd. IV, 23. οἱ δὲ ἀθηναῖοι ἐγκλήματα ἔχοντες ἐπιδρομήν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον — εἶναι οὐκ ἀπεδίδοσαν.) — ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν *agro emendo* impenderunt ea Matth. XXVII, 10. εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου, *ut potiare felicitate a domino tuo parata tibi* Matth. XXV, 21. 23. de qua genit. vi cf. *Matthiae* §. 313. p. 681. *Winer* p. 76 sq. — καλεῖν εἰς τοὺς γάμους, εἰς τὸν γάμον *ad nuptias celebrandas*, εἰς μετάνοιαν, εἰς τὴν κοινωνίαν τινός, εἰς εἰρήνην Matth. XXII, 3. 4. 9. XXV, 10. Joh. II, 2. Apoc. XIX, 9. 17. Luc. V, 32. XIV, 7. 1 Cor. I, 9. Col. III, 15. — 1 Thess. II, 12. 2 Thess. II, 14 bis. 1 Tim. VI, 12. 1 Petr. II, 9. 21. III, 9. V, 10. 2 Petr. II, 12. ἐξέρχεσθαι εἰς τὴν ἀπάντησιν vel εἰς τὴν ὑπάντησίν τινος, *ut obviam eas alicui* Matth. VIII, 34. XXV, 1. Act. XXVIII, 15. Joh. XII, 13. 1 Thess. IV, 17. Ita LXX pro לִקְרַאת 1 Sam. IX, 14. Jer. XLI, 16. βαπτίζω εἰς τὸ ὄνομά τινος vel εἴς τινα [propr. mit Hinweisung auf i. e.] *ut nomen alicuius profitearis eumque audias, sequaris, venereris* Matth. XXVIII, 19. Act. VIII, 16. XIX, 3 bis. v. 4. 5. Rom. VI, 3. 1 Cor. I, 13. 15. X, 2. Gal. III, 27. εἰς τὸν θάνατόν τινος, *ut moriaris ad exemplum alicuius* Rom. VI, 3. βάπτισμα εἰς τὸν θάνατον, *quo, ut moriamur* [sc. τῇ ἁμαρτίᾳ i. e. ut huic renuntiemus], *obstringimur* v. 4. εἰς ἓν σῶμα, *ut efficeremus unum corpus* 1 Cor. XII, 13. ποτισθῆναι εἰς ἓν πνεῦμα, *hoc consilio, ut unum eundemque Spiritum div. sequeremur* 1 Cor. XII, 13. — εἰς τί, *quem in finem? quorsum? cur?* Matth. XIV, 31. XXVI, 38. Marc. XIV, 1. XV, 34. cf. *Fritzsche* l. l. p. 504. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 528. *Matthiae* l. l. p. 1145. εἰς ὅ, *quare, quem in finem, quod ut faciam* 2 Thess. I, 11. Col. I, 29. 1 Petr. II, 8. (Herodot. II, 103.) cf. *Matthiae* l. l. — εἰς τοῦτο *hoc consilio, ad hoc peragendum* Marc. I, 38. Luc. IV, 43. Act. IX, 21. XXVI, 16. Joh. XVIII, 37. 1 Joh. III, 8. Rom. IX, 17. XIV, 9. 2 Cor. II, 9. ἀναβαίνειν vel ἔρχεσθαι εἰς τὴν ἑορτὴν *ad festum celebrandum* Joh. VII, 8. 10. IV, 45. XI, 56. XII, 12. — Luc. V, 17. δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτοὺς i. e. *intendebat mederi iis.* Cf. *Ewald* l. l. p. 621 et 602. ad verba Jos. II, 5. וַיְהִי הַשַּׁעַר לִסְגּוֹר coll. *Gesen.* Lehrg. p. 787. — Marc. I, 4. XIV, 9. Luc. II, 32. III, 3. V, 4. Act. II, 38. — Luc. XIV, 31. XV, 22 bis. XXII, 19. Act. IV, 30. VI, 5. XI, 18. 29. XIII, 48. XXV, 16. Joh. I, 6. V, 29. IX, 39. XII, 25.

Apoc. IX, 7. XIII, 6. XVI, 14. XXII, 2. Rom. I, 1. 5. XIV, 25. — Rom. I, 16. III, 25. VI, 16. εἰς ὑπακοήν. — IX, 21. 2 Tim. II, 20. 21. — Rom. IX, 22. 23. X, 4. — σοὶ εἰς τὸ ἀγαθόν *tibi in commodum, ad commodum tuum iuvandum* Rom. XIII, 4. εἰς ὀργήν τινι, *ad poenas alicui infligendas* ibid. Rom. XV, 4. 1 Cor. XI, 22. 24. 25. 33. XIV, 8. XVI, 15. 2 Cor. IX, 10. 11. X, 8. XIII, 10. — Gal. II, 8. ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς sc. ἀφωρισμένῳ. Ibid.: ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη = ἀφωρισμένῳ εἰς ἀποστολὴν τῶν ἐθνῶν. Gal. IV, 24. Eph. IV, 12. I, 6. 6 14. VI, 18. 22. Col. IV, 8. — Col. III, 10. Phil. I, 16. 25. — II, 16. εἰς καύχημά μοι. — IV, 16. 1 Thess. III, 3. V, 9. 2 Thess. II, 13. 1 Tim. I, 12. 16. IV, 3. VI, 17. — εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα = εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα ἐκείνου 2 Tim. II, 26. III, 15. — Rom. XV, 18. εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν = εἰς τὸ ὑπακούειν τὰ ἔθνη. Hebr. I, 14. III, 5. V, 16. IX, 15. 26. 28. X, 24. XI, 7. 8. 11. 1 Petr. I, 3. ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν i. e. *ut potiamur spe vitae futurae.* v. 4. εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον, *ut bonis perennibus potiamur* v. 5. II, 2. 7. 14. IV, 6. 7. Jud. v. 4. Apoc. XX, 8. — εἰς δόξαν τινός vel: *ad felicitatem alicuius augendam et adiuvandam* 1 Cor. II, 7. vel: *ad gloriam alicuius augendam et adiuvandam* 1 Cor. X, 31. 2 Cor. IV, 15. Phil. I, 11. II, 11. Philem. v. 6. 1 Petr. I, 7. — LXX εἰς διαβολήν σου i. e. *ut adverser tibi*, pro hebr. לְשָׂטָן Num. XXII, 32. εἰς προνομήν pro לְבַצֵּר Jes. VI, 18. (Lucian. Dial. Deorr. XX, 8. Herodian. I, 6. 20. Xen. Anab. VI, 5. 14. Vide ad h. l. *Bornem.* Xen. Cyr. VII, 1. 6. Herodot. V, 74. Theophr. Char. 10 [12], 1. Isaeus 36, 6.) cf. *Fischer* ad Well. l. l. p. 155. *Matthiae* §. 578. p. 1145. ad Eurip. Iphig. Aul. v. 940. *Schäfer* ad Theocr. 14, 28. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 134. *Winer* p. 161 sq. *Ewald* l. l. p. 603.

bb) seq. infinit. praefixum habente artic.: *eo consilio ut, ut, dass, auf dass, damit*, et addito μή: *ne, dass nicht, damit nicht*, ut εἰς τὸ ἐμπαῖξαι κ. τ. λ. Matth. XX, 19. — XXVI, 2. XXVII, 31. Marc. XIV, 55. Luc. XX, 20. Act. III, 19. VII, 19. Rom. I, 11. IV, 11 bis. v. 16. VIII, 29. XI, 11. XII, 2. XV, 8. 13. 16. 1 Cor. X, 6. Eph. I, 12. 18. 1 Thess. II, 12. 16. III, 2. 5. 10. 13. 2 Thess. I, 5. II, 2. 10. III, 9. Hebr. II, 17. VII, 25. VIII, 8. IX, 14. 28. XII, 10. XIII, 21. Jac. I, 18. 1 Petr. III, 7. — His ab aliis accensentur etiam Rom. I, 20. III, 26. IV, 18. 2 Cor. I, 4. IV, 4. Phil. I, 10. (Xen. Agesil. IX, 3. εἰς τὸ ἀσμένως κοιμηθῆναι πᾶς τόπος ἱκανὸς ἦν αὐτῷ. Mem. III, 6. 2.)

b) seq. acc. *personae* vel *rei*, ad cuius commodum vel incommodum tendit vel facit aliquid; in quibus Lat.: *in usum, in honorem, pro, in detrimentum*, nostrates: *für, zu* aa) universe, ut μὴ κτήσησθε χρυσὸν — μὴ πήραν εἰς ὁδόν Matth. X, 10. Marc. VI, 8. Luc. IX, 3. ἀπεστάλην — εἰς τὰ πρόβατα —

τοῦ ἰσραήλ Matth. XV, 24. — XX, 1. Marc. VIII, 19. 20. XIV, 8. Luc. IX, 13. XIV, 28. Act. II, 22. XXIV, 17. Joh. VI, 9. XII, 7. XIII, 29. 3 Joh. v. 5. — Rom. I, 17. *εἰς πίστιν* pro: εἰς τοὺς πιστεύοντας. V, 15. VIII, 18. X, 12. XIII, 6. XV, 16. — *εἰς αὐτὸν* [sc. τὸν θεόν] τὰ πάντα i. e. vel: *für ihn, zu seiner Ehre* Rom. XI, 36. vel: *ut gloriam, et honorem eius augeamus et adiuvemus* 1 Cor. VIII, 6. Col. I, 16. — κοινωνίαν ποιεῖσθαι *εἴς τινα für Jemanden* Rom. XV, 26. 2 Cor. VIII, 4. IX, 13. — 1 Cor. XVI, 1. 2 Cor. IX, 1. Rom. XVI, 6. Gal. IV, 11. VI, 8 bis. Eph. I, 19. III, 2. Col. I, 25. Phil. II, 22. IV, 17. 1 Tim. II, 7. 2 Tim. I, 11. Tit. III, 14. 1 Petr. I, 4. IV, 10. 2 Petr. III, 9. — 2 Cor. XI, 10. ἡ καύχησις αὕτη *οὐ φραγήσεται non ad silentium redigetur* i. e. *stabit, manebit, εἰς ἐμέ, zu meiner Freude.* Cf. de οὐ arctissime iungendo c. verbo aliquo sequenti, sic, ut cum hoc verbo coniunctum unam notionem constituat *Herm.* ad Vig. p. 833. 889. *Passow* II. p. 306. *Matthiae* l. l. 1127 sq. *Buttm.* §. 135, not. 2. *Winer* p. 172. — Luc. VII, 30. τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν *εἰς ἑαυτούς, sibi in detrimentum* cf. *Winer* p. 85. (Diod. Sic. I, 98. Pausan. VII, 27. 4. Aelian. V. H. XIII, 21. Xen. Anab. I, 2. 7. III, 3. 19.) — bb) quemadmodum dativus [cf. *Buttm.* §. 120, not. 2. *Matthiae* §. 389. p. 713. *Winer* p. 86.] ita *εἰς αὐτόν* pertinet ad amicam cum aliquo necessitudinem significandam Eph. I, 5. προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν — *εἰς αὐτόν* = προορίσας, υἱοὺς τίθεσθαι ἡμᾶς αὐτῷ [2 Cor. XI, 10. vid. de h. l. paulo ante observata.]

c) ad normam Hebraeorum post vv. *excitandi* [i. e. faciendi ut prodeat aliquis], *educandi, constituendi* loco accusativi simplicis εἰς c. acc. praedicati, et si passive leguntur haec vv., loco nominat. εἰς c. accus. ponitur, ut Luc. II, 34. οὗτος *κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν — καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον* i. e. *hic constitutus est, ut sit auctor τῆς πτώσεως — τῆς ἀναστάσεως et ut repugnetur ei = huius sors est, ut peccandi* [alii, *pereundi*] *et corrigendi culpam* [alii: *salutem consequendi*] *occasionem praebeat, ipse vero contemnatur.* Act. VII, 21. *ἑαυτῇ εἰς υἱόν, sibi ut esset filius.* XIII, 22. 47. Usitatum esse in talibus apud Graecos et Latinos accus. duplicem, docet *Matthiae* l. l. p. 768., poni vero apud Hebraeos in iisdem nunc accus. duplicem, nunc acc. subiect. et ל praefixum substantivo praedicati, docent *Gesen.* Lehrg. §. 219, c. p. 813. coll. §. 220, 1. p. 816. *Ewald* l. l. §. 325, c. p. 603. coll. §. 312, 2. p. 587. — LXX Gen. XVII, 2. 1 Sam. XV, 11. 2 Sam. V, 3. Jes. XLII, 6. XLIX, 6. Jer. I, 5.

4) de *ratione personae vel rei alicuius ad aliquem vel ad aliquid* [*Beziehung, Hinsicht*], ubi Latini: *ratione habita, intuitu, quod attinet ad, ad, de, propter*, nostrates: *betreffend, in Hinsicht, in Bezug auf, wegen*, ut δέχεσθαι, ποιῆσαι τινὰ

εἰς ὄνομα προφήτου vel δικαίου i. e. *id intuens, quod prophetae vel probi nomen gerit* i. e. *quod propheta vel probus est* Matth. X, 41. 42. cf. *Fritzsche* l. l. p. 398. συναχθῆναι εἰς τὸ ὄνομά τινος *intuendo nomen alicuius, propter aliquem* Matth. XVIII, 20. μετενόησαν εἰς [i. e. *intuentes*] τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ Matth. XII, 41. Luc. XI, 32. cf. *Winer* p. 161. Ita לְ in לְקוֹלָם *ad vocem eorum* Num. XVI, 34. ubi LXX minus accurate ἀπό cf. *Ewald* l. l. p. 604. — Alii εἰς τὸ κήρυγμα *ad normam admonitionis*. Dici ita εἰς, ut sit fere i. q. κατά, auctor est *Herm.* ad Vig. p. 857. Ita אֶל cf. *Ewald* l. l. p. 602. — εὐδοκέω εἴς τινα i. e. voluptatem sentio *intuens in aliquem* = *voluptatem percipio ex aliquo* Matth. XII, 18. 2 Petr. I, 17. — λέγειν εἴς τινα *de aliquo* Act. II, 25. Eph. V, 32. Hebr. VII, 14. — ὀμόσαι — εἴς τι i. e. *intuens aliquid* Matth. V, 23. μαθητευθεὶς εἴς τι Matth. XIII, 52. ubi codd. dativ. exhibent. — ἰσχύειν εἴς τι Matth. V, 13. εὔθετος εἴς τι Luc. IX, 62. XIV, 35. — Luc. XII, 21. XVI, 8. 16. Act. XIII, 2. XIV, 26. XV, 38. XVI, 21. XX, 21. XXIV, 15. XXV, 20. XXVIII, 6. Cf. de hoc praepos. εἰς ap. Lucam usu *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 72 sq. — post συνεργεῖν, ἱκανοῦν, ἑτοιμάζειν Rom. VIII, 28. Col. I, 12. 2 Tim. II, 21. post χρήσιμος, εὔχρηστος 2 Tim. II, 14. IV, 11. post αὔξησις et αὐξάνω Eph. IV, 15. 16. — εἰς τὴν ἐπαγγελίαν i. e. *promissionem quod attinet illam* Rom. IV, 20. (Plat. Legg. IV. p. 774. B. εἰς μὲν οὖν χρήματα, ὁ μὴ θέλων γαμεῖν ταῦτα ζημιούσθω. Eurip. Ion. 581. εἰς μὲν σὴν ἀνεύρεσιν θεὸς ὀρθῶς ἔκρανε.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1144. Ita לְ ab initio positum 1 Chron. VII, 1. XXIV, 20. 21. Ps. XVI, 3. cf. *Ewald* l. l. p. 603. — λογίζεσθαι εἴς τινα, *statuere de aliquo* 1 Cor. XII, 6. καυχᾶσθαι εἰς τὰ ἕτοιμα *gloriari de rebus iam expeditis* 2 Cor. IX, 16. — Gal. VI, 4. (ita ἐπαινεῖν εἴς τι Plat. Alcib. I. p. 111. A. Dem. 308, 18.) cf. *Viger.* p. 592. *Matthiae* l. l. — Rom. XVI, 5. 19. 2 Cor. I, 21. — ὑπήκοος εἰς πάντα *in jeder Beziehung, in omnibus* 2 Cor. II, 9. (ita ἄξιος εἰς τὰ τοιαῦτα Xen. Anab. IV, 1. 28.) — 2 Cor. II, 12. VIII, 23. — IX, 8. εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν Gal. V, 10. Eph. I, 10. III, 16. 19. Col. IV, 11. Phil. IV, 16. 1 Thess. V, 18. 1 Tim. IV, 10. Hebr. X, 19. Jac. I, 19 ter. 1 Petr. I, 11. III, 21. 2 Petr. I, 9. (Diod. Sic. II, 57. IX, 50. Paus. VII, 8. 2. Lucian. Imagg. §. 23. Xen. Anab. II, 6. 30. cf. *Passow* l. l. *Matthiae* §. 578. p. 1147. *Fischer.* l. l. p. 154. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 188. *Reisig* ad Soph. Oed. Col. enarr. 796. 797. *Herm.* ad Soph. Oed. R. v. 1191. Et de eadem vi τοῦ לְ 1 Regg. X, 23. *Ewald* l. l. p. 603.

II) per confusionem duarum locutionum, qua, qui versatur *in loco*, cogitatur vel sistitur simul ut veniens *in locum*, ponitur εἰς c. accus. ad motum pertinens, ubi ἐν c. dat. mansionem

in loco indicans poni potuisse videtur. Matth. II, 23. *ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν* = *ἐλθὼν εἰς πόλιν κατῴκησεν ἐν αὐτῇ*. IV, 13. — Marc. I, 39. *ἦν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγάς* = *ἐλθὼν εἰς τὰς συναγωγὰς ἦν κηρύσσων ἐκεῖ*. II, 1. — XIII, 9. *εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε* = *εἰς σ. ἀπαγόμενοι δαρήσεσθε*. v. 16. — *ἐγείρειν* [signif. media ubi ponitur], *ἀναστῆναι, στῆναι εἰς τὸ μέσον*, = *aufstehen und in die Mitte treten* Marc. III, 4. XIV, 60. Luc. VI, 8. Joh. XX, 19. 26. — XXI, 4. — *κείμενον — εἰς ἕνα τόπον, hingelegt an einen* [besondern] *Ort*, Joh. XX, 7. *καθῆσθαι εἰς τὸ ὄρος* = *sich niederlassen auf den Berg und auf dem Berge sitzen* Marc. XIII, 3. — 2 Thess. II, 4. — Joh. IX, 7. *νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν* = *εἰς τὴν κ. καταβάς*. Act. XVI, 24. *ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον* = *ἔβαλεν εἰς το ξύλον καὶ ἠσφαλίσατο*. VII, 4. *εἰς ἣν ὑμεῖς κατοικεῖτε* = *ἐλθόντες κατοικεῖτε*. Luc. IV, 23. *ὅσα — γενόμενα εἰς καπερναούμ* = vel *γενόμενα ὑπὸ σοῦ εἰς κ. ἐλθόντος*, vel: *γενόμενα εἰς κ. in commodum Capernaumitarum*. — Luc. XI, 7. IX, 61. XXI, 37. — Act. II, 39. *πᾶσι τοῖς εἰς μακράν* = *πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν κατοικισθεῖσι καὶ οὖσιν ἐν τῇ μακρᾷ*. VII, 53. *εἰς διαταγὰς ἀγγέλων* = *angelis in ordines dispositis*. VIII, 20. *τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν* = *ἀπέλθοι εἰς ἀπώλειαν καὶ εἴη σὺν σοὶ ἐν ἀπωλείᾳ*. — v. 40. *εὑρέθη εἰς ἄζωτον* — *ἐλθὼν εἰς ἄζωτον*. XVIII, 21. XIX, 22. XX, 14. XXI, 13. XXIII, 11 bis. XXVI, 20. — Joh. I, 18. *ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον* = *ὁ ἀναπέσας εἰς τ. κ. καὶ ὢν ἐν τῷ κόλπῳ*. — Apoc. VI, 15. — *ἡ κοινωνία εἰς τὸ εὐαγγέλιον*, enarra c. *Vatero: accessio ad*, Phil. I, 5. — Col. I, 6. 1 Thess. I, 5. Hebr. XI, 9. 1 Petr. V, 12. 1 Joh. V, 7. *εἰς τὸ ἕν εἰσι* = *εἰς τὸ ἓν ἦλθον καὶ ἐν τῷ ἑνί εἰσι in unum convenerunt et in uno sunt*, metaph. pro: *consentiunt* sc. in eo, Jesum esse *τὸν χριστόν*. Cf. *Lücke* III. p. 224. — Joh. XVII, 23. *ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἕν* = *ut ad perfectam unitatem perveniant* i. e. *ut prorsus, plene, perfecte consentiant*, q. l. ut *σώζεσθαι εἰς τόπον τινά*, ita *τελειοῦσθαι εἴς τι perfectas duci aliquo* = perfici in aliqua re dicitur. cf. Lamb. Bos. p. 584 sq. ed. *Schäfer* et de *ἔρχεσθαι εἰς ἕν* et similibus *Valcken.* ad Eurip. Hippolyt. v. 273. *Blomfield* Aeschyl. Choeph. p. 137. ed. Lips. *Wolf* ad Demosth. Leptin. p. 228. *Matthiae* §. 578. p. 1145. (Ex innumeris exemplis graecis haec sufficiant Aelian. V. H. VIII, 8. *ἠφαιστίων εἰς ἐκβάτανα ἀπέθανε*. Diod. Sic. III, 43. *ὁρᾶται χερσονήσος καὶ λιμὴν εἰς αὐτὴν κάλλιστος*. V, 84. *διατρίβων εἰς τὰς νήσους*. Xen. Cyr. II, 1. 5. *γαβαῖον ἔχοντα εἰς καΰστρον πεδίον ἑξακισχιλίους μὲν ἱππεῖς*. IV, 1. 1. *στὰς εἰς τὸ μέσον*. Anab. I, 2. 24. *ἐνοικοῦντες εἰς χωρίον ὀχυρόν*. Herodot. III, 80. *στάντα ἐς ἀρχήν*. c. 140. *ἵζετο ἐς τὰ πρόθυρα*.) [illegible] I. p. 420. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 80. *Matthiae* [illegible] 1142 sq. *Winer* p. 161. — Quae sit constructionis

verborum ἐλπίζω, πιστεύω, it. πίστις, ἐλπίς, πεποίθησις c. εἰς ratio, vid. supra sub I. 1. C. BB.

III) εἰς c genitivo, pendente a nomine omisso, ut οἶκος, δόμος, iunctum legitur Act. II, 27. οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς ᾅδου. v. 31. κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου. Etiam in his locis per confusionem duarum locutionum, sub no. II. memoratam, εἰς ᾅδου i. e. εἰς ᾅδου δόμον ἐλθοῦσαν ἐν ᾅδου sc. δόμῳ positum est, ubi ἐν c. dat. poni potuerat. Cf. Koen. ad Greg. Corinth. p. 446. ed. *Schäfer. Viger.* p. 590. *Fischer* l. l. p. 158. *Buttm.* §. 119, not. 9. *Passow* l. l. *Matthiae* l. l. p. 1147. §. 380. p. 701. — Saepius non extat in N. T.

Εἷς, μία, ἕν, gen. ἑνός, μιᾶς, ἑνός 1) *unus, a, um,* nom. cardinale. Legitur in N. T. a) universe aa) absolute i. e. absque substantivo Matth. XXV, 15. ᾧ δὲ ἕν sc. τάλαντον. Marc. XV, 36. δραμὼν δὲ εἷς — ἐπότιζεν αὐτόν. 1 Cor. IX, 24. XIV, 27. 2 Cor. V, 14. XI, 24. — Gal. III, 20. ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστι. Eph. III, 16. 20. — bb) iungitur c. subst. α) universe Matth. VI, 27. προςθεῖναι — πῆχυν ἕνα. XIX, 5. 6. XX, 12. XXVI, 40. XXVII, 15. Marc. X, 8. Luc. XII, 25. Joh. XI, 50. XVIII, 14. Act. XVII, 26. XXVIII, 13. Rom. V, 12. 15 — 19. XII, 4. 5. 1 Cor. VI, 16 bis. v. 17. X, 8. XII, 12. 14. 19. 20. Gal. V, 14. Eph. II, 15. 16. V, 31. — 1 Tim. III, 12 et Tit. I, 6. in quibus locis alii polygamiam simultaneam, alii successivam improbari existimant cf. *Grotius* ad hh. ll. — Tit. III, 10. Hebr. X, 14. Jac. IV, 13. 2 Petr. III, 8 bis. Apoc. XIX, 17. (Xen. Anab. VI, 6. vel 4, 14.) — β) sq. *negatione*, cohaerente arctissime c. verbo, copulandum est εἷς in talibus e. substantivo suo. Hebraei enim, cum *nullius* notionem peculiari vocabulo enuntiare non didicerint, eam operosius sic expresserunt, ut, quod nos cum aliis linguis de *nullo* dicamus, id ipsi *de uno*, *cui tacite opponerent, non plures, sed pauciores uno, se affirmare negarent* cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 216. *Winer* p. 70. *Gesen.* p. 657. *Ewald* p. 655 — 657. — Matth. V, 18. ἰῶτα ἓν — οὐ μὴ — παρέλθῃ = ἰῶτα ἓν — οὐ δεινὸν, μὴ παρέλθῃ *iota unum — non metuendum, ne periret* i. e. *nullum iota periret.* De quo οὐ μή usu cf. *Herm.* ad Sophocl. Philoct. v. 416. — Rom. III, 12. οὐκ ἔστιν ὁ ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός i. e. *desideratur, qui probe agat, usque ad unum* i. e. *adeo, ut vel unus desideretur*, vel *ut eorum, qui recte agant, pauciores sint uno, nicht bis auf Einen kommt man bei Ueberzählung der Frommen.* Sunt haec verba Ps. XIV, 3. LII, 4. ubi LXX ἕως ἑνός pro hebr. אֵין גַּם־אֶחָד et עַד־אֶחָד *Gesen.* l. l. p. 840. *Ewald* p. 604. — cc) sq. genit. partit. α) simpl. Matth. V, 19. ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν v. 29. 30. VI, 29. XVI, 14. XVIII, 6. 28. XX, 13. XXV, 40. 45. XXVI, 14. 47. 51. Marc. V, 22. VI, 15. VIII, 28. IX, 42. XII, 28. XIII,

1, XIV, 10. 48. 66. Luc. V, 3. 12. IX, 8. XII, 27. XV, 19. 26. XVII, 2. XXII, 47. XXIII, 39. Joh. XII, 2. XVIII, 22. XIX, 34. Cf. *Matthiae* §. 318. p. 625. — β) ante se habente ἐκ vel ἐξ aa) universe Matth. XVIII, 12. XXII, 35. XXVI, 21. XXVII, 48. Marc. IX, 17. XIV, 18. 20. Luc. XV, 4. XVII, 15. Joh. I, 41. VI, 8. 70. 71. VII, 50. XII, 4. XIII, 21. 23. XVIII, 26. XX, 24. Act. XI, 28. Apoc. V, 5. VI, 1. VII, 13. XIII, 3. XVII, 1. XXI, 9. — — ββ) sq. negatione, copulanda c. verbo Matth. X, 29. καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται i. e. vel *unus eorum.* — dd) praecedente οὐδέ: οὐδὲ εἷς *ne unus quidem, nemo quisquam,* οὐδὲ ἕν, *nihil quidquam, ne unum quidem* Matth. XXVII, 14. Joh. I, 3. Act. IV, 32. Rom. III, 10. 1 Cor. VI, 5. (Xen. Mem. I, 6. 2. Cyr. I, 3. 10.) cf. de οὐδὲ εἷς fortius negante *Erf.* ad Soph. Antig. v. 594. *Schäfer* ad Dion. Hal. de comp. verb. p. 247. ad Greg. Corinth. p. 55 sq. *Herm.* ad Vig. p. 467. *Matthiae* §. 137. p. 261. *Buttm.* §. 64, 1. gram. max. I. §. 70. p. 280. — — ee) ὁ εἷς *der Eine* Matth. XXIV, 18. 24. Luc. XXIV, 18. 1 Cor. X, 17. (Hom. Iliad. XX, 272. Xen. Anab. V, 4. 11.) cf. *Passow* I. p. 420.

b) in distributione, ut aa) εἷς — εἷς, *unus* — *alter,* vel εἷς — εἷς — εἷς, *unus* — *alter* — *alter* Matth. XVII, 4. XX, 21. XXIV, 41. XXVII, 38. Marc. IV, 8. 20. IX, 5. X, 37. XV, 27. Luc. IX, 33. Joh. XX, 12. Gal. IV, 22. (ita εἷς μὲν — εἷς δέ Aristot. Eth. IV, 1. Xen. Cyr. I, 2. 4.) cf. *Viger.* p. 5. *Passow* l. l. — bb) ὁ εἷς — ὁ εἷς, *der Eine* — *der Andere* Matth. XXIV, 40. — 1 Thess. V, 11. οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα i. e. *Einer den Andern.* 1 Cor. IV, 6. — Gal. IV, 24. μία μὲν — ἡ δὲ ἄνω [pro: μία μὲν — ἡ δὲ ἑτέρα, τουτέστι ἡ ἄνω] *una* — *altera vero, superior puta.* — — cc) εἷς — ὁ ἕτερος, *unus* — *alter* Matth. VI, 24. Luc. XVI, 31. XVII, 34 — 36 — dd) ὁ εἷς — ὁ ἕτερος Matth. VI. 24. Luc. VII, 41. XVI, 13. XVIII, 10. Act. XXIII, 6. — ee) ὁ εἷς — ὁ ἄλλος Apoc. XVII, 10. — ff) εἷς ἕκαστος, *unusquisque* α) universe Act. II, 6. XX, 31. Eph. IV, 16. Col. IV, 6. (Xen. Anab. VI, 6. 12.) — β) sq. genit. partit. Luc. IV, 40. XVI, 5. Act. II, 8. XVII, 27. XXI, 26. 1 Cor. XII, 18. Eph. IV, 7. 1 Thess. II, 11. — γ) additur per abundantiam ἀνά Apoc. XXI, 21. — gg) καθ' ἕνα, καθ' ἕν, *singuli, singula, singulatim, singula deinceps, unus post alium* α) universe Joh. XXI, 25. 1 Cor. XIV, 31. (Xen. Venat. VI, 14.) cf. *Passow* l. l. — β) addito ἕκαστος: καθ' ἓν ἕκαστον Act. XXI, 19. (Xen. Cyr. I, 6. 22. Ages. VII, 1.) cf. *Winer* p. 101. *Herm.* ad Vig. p. 860. — γ) οἱ καθ' ἕνα, *singuli* Eph. V, 33. — hh) formulae Graecis incognitae α) εἷς καθ' εἷς pro: καθ' ἕνα ἕκαστον, *unusquisque, singuli, deinceps* Marc. XIV, 19. Joh. VIII, 9. Apoc. IV, 8. — β) ὁ δὲ καθ' εἷς pro: εἷς ἕκαστος Rom. XII, 5. Cf. Lucian. Soloecist. §. 9.

c) cum emphasi, *unus* i. e. aa) *unicus*, *ein Einziger*, *Einer*, ut accentu notetur vocab. *Einer* vel *unus* α) propr. αα) universe Matth. V, 36. οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Matth. XIX, 17. Marc. II, 7. X, 18. Luc. XVIII, 10. — 1 Cor. VIII, 4. 6. Jac. II, 19. — Matth. XXI, 24. XXIII, 8. 9. 10. 15. Marc. VIII, 14. XII, 6. 29. 32. — ἕν σοι ὑστερεῖ Marc. X, 21. Luc. X, 42. XII, 52. XVII, 34. Joh. VI, 22. — VII, 21. ἓν ἔργον ἐποίησα coll. V, 1 sqq. Vid. *Lücke* II. p. 140. — Joh. IX, 25. X, 16. cf. *Lücke* I. l. p. 280 sq. 1 Cor. X, 17. XII, 12. 13 ter. Eph. II, 18. IV, 4. 5. 6. 1 Tim. II, 5. Jac. IV, 12. Apoc. XXI, 21. ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. — Phil. III, 14. Jac. II, 10. 2 Petr. III, 8. (Xen. Anab. IV, 7. 9.) — συνάγειν εἰς ἕν = *in unum coetum cogere* Joh. XI, 52. — Eph. II, 14. — ββ) *solius* notione inclusa Joh. XX, 7. εἰς ἕνα τόπον sc. κείμενον *an einen besondern Ort = besonders, allein hingelegt* (εἷς unus = solus Xen. Cyr. IV, 1. 17. V, 3. 33. et de εἷς μόνος *Schäfer* meletem. p. 19. 20.) — β) metaph. μία καρδία, μία ψυχή, ἕν, item εἰς τὸ ἕν dicuntur εἶναι, *qui consentiunt* Joh. IV, 30. XVII, 11. 21. 22. 23. 1 Joh. V, 7. cf. *Lücke* II. p. 446. 229 sq. Act. IV, 32. — De εἶναι εἰς τὸ ἕν v. sub εἰς no. II. adnotata. — ἐν ἑνὶ στόματι, *uno ore = einstimmig* Rom. XV, 6. — De ἀπὸ μιᾶς Luc. XIV, 18. vid. supra sub ἀπό p. 116. observata. — Phil. I, 27. — — bb) *unus idemque* α) absolute ἐπείπερ εἷς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως Rom. III, 30. τὸ ἓν φρονεῖν Phil. II, 2. — Hebr. II, 11. XI, 12. Apoc. XVII, 13. 17. XVIII, 8. 10. 16. 1 Cor. III, 8. ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν = *eodem loco habendi sunt*. Gal. III, 28. πάντες — ἐστε eodem loco estis i. e. *pari Dei gratia fruimini, iisdem beneficiis participes*. (ita εἷς pro εἷς καὶ ὁ αὐτός Plut. vit. Alex. c. 22. Eurip. Phoen. v. 11 et 156.) cf. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 216 sq. *Matthiae* §. 386. p. 706. — — β) addito καὶ ὁ αὐτός αα) universe 1 Cor. XII, 11. (Diod. Sic. XI, 47.) cf. *Schäfer* melet. p. 54. — ββ) refertur ad similitudinem et secum habet dativ. 1 Cor. XI, 5. cf. *Matthiae* §. 386. p. 706. *Buttm* §. 120, 2. not. 1.

2) i. q. τίς, *quidam*, cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 318. *Winer* p. 60. *Gesen*. p. 655. *Ewald* p. 570. *Jacob* ad Lucian. Toxar. §. 32. p. 108. *Schäfer* ad Longin. p. 399. *Jacobs* ad Achill. Tat. p. 399. — aa) iungitur c. subst. Matth. VIII, 19. εἷς γραμματεύς. XVIII, 5. 24. XXI, 19. XXVI, 69. Marc. XII, 42. Joh. VI, 9. Apoc. VIII, 13. IX, 13. LXX κριὸς εἷς pro hebr. אַיִל אֶחָד Dan. VIII, 3. Gen. XXII, 13. προφήτης εἷς et hebr. נָבִיא אֶחָד 1 Regg. XX, 13. (Lucian. Demonact. §. 48.) — bb) nude legitur Matth. XIX, 16. — cc) sq. genit. partit. Luc. V, 17. VIII, 22. XX, 1. — dd) additur τίς: εἷς τις *unus aliquis* α) sq. nom. substant. Marc. XIV, 51. — β) sq. genit.

partit. *αα*) simplici Marc. XIV, 47. (Diod. Sic. XI, 47.) — *ββ*) praefixo *ἐκ* vel *ἐξ* Luc. XXII, 50. Joh. XI, 49. Cf. de *εἷς τις* [unus circiter, ut Xen. Anab. VI, 6 vel 4, 70.] *Matthiae* §. 487. p. 911. *Winer* p. 70. *Passow* II. p. 868.

3) ex hebr. pro ordinali *πρῶτος*, *primus*. Ita a) in enumerandis singulis septimanae diebus Matth. XXVIII, 1. Marc. XVI, 2. Luc. XXIV, 1. Joh. XX, 1. 19. Act. XX, 7. 1 Cor. XVI, 2. Ita LXX et אֶחָד Gen. VIII, 13. Esr. X, 16. 17. Cf. *Winer* p. 100. *Gesen.* p. 701 sq. *Ewald* p. 496. — b) sq. *ὁ δεύτερος*, *ὁ τρίτος* Apoc. IX, 12 coll. XI, 14. (Herodot. IV, 161.)

Εἰςάγω, f. *ξω* (ex *εἰς* et *ἄγω* duco) *introduco*, *hineinführen*. a) de personis aa) universe *α*) sq. *εἰς* c. acc. loci Luc. XXII, 54. Act. IX, 8. XXI, 28. 29. 37. (Palaeph. f. 19. Xen. Anab. I, 6. 11. Cyr. V, 2. 2.) — minus plene Luc. II, 27. *ἐν τῷ εἰςαγαγεῖν — τὸ παιδίον Ἰησοῦν* sc. *εἰς τὸ ἱερόν*. Joh. XVIII, 16. sc. *εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως* — *β*) sq. adverb. *ὧδε* Luc. XIV, 21. — bb) de Deo Messiam in mundum introducente Hebr. I, 6. *ὅταν δὲ πάλιν εἰςαγάγῃ — εἰς τὴν οἰκουμένην* i. e. *für die Zeit aber*, *wo er ihn einführen würde* oder *einzuführen beschlossen hatte*. Cf. *Böhme* ad h. l. — b) de rebus: *infero*, *hineinbringen* Act. VII, 45. (Xen. de rep. Athen. II, 3.) Saepius non extat in N. T.

Εἰςακούω, f. *ούσομαι* (ex *εἰς* et *ἀκούω* audio; audio ad aliquid Thuc. V, 45.) *audio* a) sq. gen. pers. *ita audio aliquem*, *ut obtemperem ei* = *obtempero*, *obedio* 1 Cor. XIV, 21. Ita LXX et שָׁמַע Deut. I, 43. IX, 23. (Sirac. III, 6. absolute Xen. H. G. V, 2. 12. Thuc. I, 126. III, 4.) — b) *ita audio*, *ut precibus eius adnuam* = *exaudio* aa) sq. accus. pers. Matth. VI, 7. Hebr. V, 7. *ἀπὸ τῆς εὐλαβείας* i. e. propter pietatem. — bb) sq. accus. rei: *audio ad aliquid* = *exaudio* Luc. I, 13. Act. X, 31. Ita LXX sq. gen. Ps. IV, 1. 2. ubi hebr. שָׁמַע.

Εἰςδέχομαι, f. *δέξομαι* (ex *εἰς* et *δέχομαι*) *recipio*, *aufnehmen*, [*τινὰ τειχέων* = *ἔσω τειχέων* Eurip. Phoen. 454 vel 461.] in N. T. semel de Deo benigne tractante et beneficiis ornante 2 Cor. VI, 17. — Apud LXX uti respondet קָבַץ congrego et dicitur de Deo Israelitas captivos et dispersos in patriam congregante atque hactenus iisdem benefaciente, ita 2 Macc. IV, 22. est: *benigne aliquem excipio*.

Εἴςειμι, impf. *εἰςῄειν*, (ab *εἰς* et *εἶμι* eo) *ingredior*, *intro*. Quater in N. T. a) sq. *εἰς* c. acc. loci Act. III, 3. XXI, 26. Hebr. IX, 6. — b) sq. *πρός τινα* i. e. *domum alicuius ingrediens eo ad aliquem* Act. XXI, 18. (absolute Herodian. III, 11. 12. Xen. Cyr. III, 2. 2)

Εἰςέρχομαι, (ab *εἰς* et *ἔρχομαι*) fut. *ἐλεύσομαι* [de qua futuri forma, obvia Matth. VII, 21. XIX, 23. Marc. X, 23. Luc. XVIII, 24. Joh. X, 9. Act. XX, 29. Apoc. II, 20. vide sub *ἀπέρχομαι* adnotata] a. 2. *εἰςῆλθον* 1) *ingredior*, *intro*, *hin-*

eingehen, eingehen, hineinkommen a) proprie. Ita legitur de personis et animalibus α) sq. εἰς αα) c. *acc. loci*, atque si interdum minus plene i. e. εἰςέρχεσθαι ponitur absque loci notatione, facile ille e contextis cognoscitur, — εἰς καπερναοὺμ Matth. VIII, 5. Marc. II, 1. Luc. VII, 1. ε. τὴν καισαρείαν Act. XXIII, 33. εἰς ἱεροσόλυμα Matth. XXI, 10. Marc. XI, 11. minus plene Act. I, 13. coll. v. 12. εἰς πόλιν Matth. X, 11. XXVII, 53. Marc. I, 45. Luc. X, 8. 10. XXII, 10. Act. IX, 6. XIV, 20. Apoc. XXI, 27. XXII, 14. — XXI, 21. εἰς αὐτὴν sc. τὴν πόλιν. — ε. τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ Matth. XII, 4. Marc. II, 26. Luc. VI, 4. ε. τὸ ἱερὸν Matth. XXI, 12. Marc. XI, 11. 15. Luc. XIX, 45. ε. τὸν ναὸν Luc. I, 9. Apoc. XV, 8. ε. τὰ ἅγια Hebr. IX, 12. 24. 25. ε. τὴν συναγωγὴν Marc. I, 21. III, 1. Luc. IV, 16. VI, 6. Act. XIII, 14. XVIII, 19. Jac. II, 2. minus plene ibid. et praecedente ἐκκλησία 1 Cor. XIV, 23. 24. (Dem. 285, 3.) — ε. οἶκον vel ε. τὸν οἶκον Marc. VII, 17. Luc. I, 40. VIII, 41. Act. XI, 12. XVI, 15. XXI, 8. minus plene Luc. XIV, 23. vid. proxime seqq. — ε. τὴν οἰκίαν Matth. X, 12. XII, 29. Marc. III, 27. VI, 10. VII, 24. Luc. IV, 38. VII, 36. 44. X, 5. minus plene Marc. XIII, 15. Luc. VII, 45. — XI, 37. εἰςελθὼν δὲ sc. εἰς αὐτὸν vel εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. — XV, 28. Act. V, 7. 10. X, 12. 25. — additur εἰς ad consilium pertinens, ut εἰς τοὺς γάμους, *ad nuptias celebrandas* domum intrare Matth. XXV, 10. — ε. τὸ ταμεῖον Matth. VI, 6. — absque conclavis interioris, quod ingreditur aliquis, mentione facta Matth. IX, 25. cf. *Fritzsche* IV Evv. I, p. 351. — Matth. XXII, 11. Marc. V, 39. coll. v. 40. VI, 22. 25. (Xen. Cyr I, 4, 13.) — ε. τὴν κώμην Marc. VIII, 26. Luc. IX, 52. XVII, 12. minus plene Luc. XXIV, 29 coll. v. 28. ε. κῆπον Joh. XVIII, 1. ε. τὴν νεφέλην Luc. IX, 34. ε. τὸν οὐρανὸν Hebr. IX, 24. ε. τὸν κόσμον Hebr. X, 5. 2 Joh. v. 7. ε. τὴν παρεμβολὴν Act. XXIII, 16. ε. τὸ μνημεῖον Marc. XVI, 5. Joh. XX, 6. minus plene Luc. XXIV, 3. Joh. XX, 5. 8. ε. τὴν κιβωτὸν Matth. XXIV, 38. Luc. XVII, 27. ε. τὸ ἀκροατήριον Act. XXV, 23. ε. τὸ πραιτώριον Joh. XVIII, 28. XIX, 9. ε. τὴν αὐλὴν διὰ τῆς θύρας Joh. X, 1. minus plene Joh. X, 9. εἰςελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται καὶ νομὴν εὑρήσει i. e. εἰςελεύσεται εἰς τὴν αὐλὴν καὶ ἐξελεύσεται ἐξ αὐτῆς, quibus verbis, concise i. e. ita, ut includant εἰρήνης i. e. *securitatis* notionem, dictis et coniunctis cum καὶ νομὴν εὑρήσει describitur laetissima boni pastoris sors et conditio. Cf. *Lücke* II. p. 278. (Palaeph. f. 14. Plut. apophth. Mor. II. p. 34. ed. *Tauchn*. Dem. 1157, 17. Xen. Cyr. VII, 5. 57.) De praeposit. εἰς post vv. c. εἰς composita cf. *Bornem*. ad Xen. Sympos. p. 219. *Matthiae* §. 426. p. 786 sq. *Winer* p. 149.

bb) εἰς c. *acc. personae* i. e. α) *in domum alicuius* Act. XVI, 40. εἰς τὴν λυδίαν, q. l. *Griesb*. e codd. πρός. (Xen. Mem. I, 1. 14.) — minus plene et addito εἰς ad consilium per-

tinente Matth. XXV, 21. 23. εἴςελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου = εἴςελθε εἰς τὸν κυρίου σου μετασχὼν τῆς χαρᾶς αὐτοῦ intra domum heri tui, ut potiaris felicitate ab illo parata tibi. Cf. *Buttm.* §. 134, not. 7. *Matthiae* §. 578. p. 1146. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 150. *Passow* I. p. 419. *Bast* ad Greg. Corinth. p. 46 sq. ed. *Schäfer.* — β) *in medium alicuius* i. e. *αα*) *in concionem alicuius*, ut εἰς τὸν δῆμον Act. XIX, 30. (Polyb. III, 44. 10.) cf. *Viger.* p. 594. — *ββ*) *in coetum alicuius* = *inter* Act. XX, 29. — *cc*) *in corpus alicuius* [ex opinione Judaeorum, de qua vide supra sub εἰς p. 416. observata] α) plene Marc. IX, 25. Luc. VIII, 30. XXII, 3. Joh. XIII, 27. — β) minus plene i. e. ita, ut cogitatione addas: εἰς τὸν ἄνθρωπον Matth XII, 45. Luc. XI, 26. — Huc pertinent etiam, quae leguntur Marc. V, 13. 15. Luc. VIII, 32. 33.

b) sq. διά c. genit. Matth. XIX, 24 et Luc. XVIII, 25. εὐκοπώτερόν ἐστι [Luc. γάρ ἐστι] κάμηλον διὰ τρυπήματος [Luc. διὰ τρυμαλιᾶς] ῥαφίδος εἰςελθεῖν i. e. κάμηλον εἰςελθεῖν εἰς τρύπημα ῥαφίδος καὶ διελθεῖν δι' αὐτοῦ. Joh. X, 2. ὁ δὲ εἰςερχόμενος διὰ τῆς θύρας = ὁ δὲ εἰςερχ. εἰς τὴν αὐλὴν διελθὼν διὰ τῆς θύρας. v. 9. δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰςέλθῃ = δι' ἐμοῦ, ὅς εἰμι ἡ θύρα, ἐάν τις εἰςέλθῃ εἰς τὴν αὐλήν. Cf. *Lücke* II. p. 277. — — c) sq. ἐκ c. genit. Luc. XVII, 7. ὅς εἰςελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ, *ex agro* i. e. *post opus in agro peractum* εἰςελθόντι εἰς τὴν οἰκίαν. Vide infra sub ἐκ no. II. 1. b. — d) sq. ἐν c. dat. personae Apoc. XI, 11. πνεῦμα ζωῆς ἐκ θεοῦ εἰςῆλθεν ἐν αὐτοῖς, e confusione duarum locutionum [cf. *Herm.* ad Vig. p. 893. ad Sophocl. Electr. v. 136. ad Aiac. v. 80. *Matthiae* §. 596. p. 1192. §. 577. p. 1141. *Winer* p. 217.] pro: εἰςῆλθεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐνήργησεν ἐν αὐτοῖς. — — e) sq. ἐπί c. accus. pers. Act. I, 21. ἐν ᾧ [sc. χρόνῳ, *in* vel *während welcher*] εἰςῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος ἰησοῦς = vel εἰςῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς [i. e. *in domum nostram* = *ad nos*, uti alias εἰς ἡμᾶς] καὶ ἐξῆλθεν ἐξ ἡμῶν [i. e. *e domo nostra* = a nobis] i. e. *versatus est nobiscum familiariter, er ist mit uns umgegangen* (ita ἐξιών τε κ' εἰςιὼν δόμους Eurip. Hel. v. 1183. εἰςιόντα καὶ ἐξιόντα ἀπ' αὐτῆς Antisthen. ap. Athen. XIII. p. 589. E. cf. *Valckenar.* ad Eurip. Phoen. v. 537. p. 244. edit. Lips.) vel: εἰςῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς pro: ἐφ' ἡμῶν [de ἐπί τινι et ἐπί τινα inter se commutatis cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 474 sq.] i. e. *intravit domum et domo exiit socios nos habens* = *nobiscum* [cf. de ἐπί τινι pertinente ad personas et res una vel iuxta se versantes *Matthiae* §. 586. p. 1166. *Herm.* ad Vig. p. 860.] i. e. *versatus est*, *degit apud nos*, vel *inter nos* vel *nobiscum*. Ita Hebr. בוא, LXX εἴςοδος, et יָצָא LXX ἔξοδος utuntur consuetudinem alicuius c. aliquo circumscribentes, ut 1 Sam. XXIX, 6. — f) sq. πρός c. acc. pers. i. e. *ad aliquem* = *αα*) *domum alicuius in-*

grediens accedo ad aliquem vel *adeo aliquem* Marc. XV, 43. Luc. I, 28. Act. X, 3. XI, 3. XVI, 40. ubi text. vulg. εἰς. — XXVIII, 18. Apoc. III, 20. (Cebet. Tab. c. 29. Xen. Mem. III, 10. 1.) — bb) εἰς τὴν συναγωγὴν πρὸς αὐτοὺς Act. XVII, 2. coll. v. 1. — — g) sq. ὑπό *c. acc. rei* Matth. VIII, 8 et Luc. VII, 6. ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰςέλθῃς = ἵνα εἰς τὴν οἰκίαν μου εἰςέλθῃς, tectum enim alicuius qui subit, domum eius ingrediatur necesse est. — — h) sq. ἔσω Matth. XXVI, 58. — i) sq. ὅπου [ex attract. pro ὅποι. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 790. *Lobeck* ad Phryn. p. 43 sq. et 128. *Bornem.* ad Xen. Anab. II, 4. 19. VI, 3. 23. *Stallbaum* ad Plat. Eutyphr. p. 96. *Winer* p. 70.] Marc. XIV, 14. ὅπου ἐὰν εἰςέλθῃ i. e. εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰςέλθῃ. Hebr. VI, 20. ὅπου i. e. εἰς ὅ. — — k) sq. ὧδε Matth. XXII, 12. — — l) εἰςέρχομαι καὶ διέρχομαι τόπον τινά i. e. εἰςελθὼν εἰς τόπον τινὰ διέρχομαι αὐτόν Luc. XIX, 1.

c) metaphorice, de personis, sq. εἰς c. acc. rei vel conditionis *ingredior in aliquam rem* aa) pro: *potior aliqua re, particeps fio alicuius rei*, ut α) εἰς τὴν ζωήν, i. e. *vitae et felicitatis futurae particeps fio* Matth. XVIII, 8. 9. XIX, 17. Marc. IX, 43. 45. — minus plene i. e. ita ut addas cogitatione εἰς τὴν ζωήν Luc. XIII, 34. — iunct. c. διὰ τῆς στενῆς θύρας vel πύλης Luc. XIII, 24. Matth. VII, 13. — β) εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ vel τῶν οὐρανῶν Matth. XIX, 24. Marc. IX, 47. X, 15. 23. 24. 25. Luc. XVIII, 17. 24. 25. Joh. III, 5. Act. XIV, 22. — Matth. V, 20. VII, 21. XVIII, 3. XIX, 23. — minus plene Matth. XXIII, 14. Luc. XI, 52. — οὐδὲ τοὺς εἰςερχομένους i. e. *eos, qui intrare conantur* Matth. XXIII, 14. Luc. XI, 52. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 679. *Winer* p. 102. *Schäfer* ad Eurip. Phoen. v. 79. p. 16. et v. 1231. p. 87. *Matthiae* §. 497. p. 937. ab init. — Rom. XI, 25. — γ) εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ Luc. XX, 26. Cf. εἰς p. 418. — δ) εἰς τὴν κατάπαυσιν Hebr. III, 11. 18. IV, 1. 3. 5. 6. 10. 11. — — bb) pro: *incido in aliquid*, ut εἰς πειρασμόν Matth. XXVI, 41. Marc. XIV, 38. Luc. XXII, 40. 46. — Matth. VII, 13. πολλοί εἰσι οἱ εἰςερχόμενοι δι' αὐτῆς = οἱ εἰςέρχονται εἰς ἀπώλειαν διελθόντες δι' αὐτῆς. — — cc) pro: *succedo in aliquid, ich trete ein in etwas*, ut εἰς τὸν κόπον τινός Joh. IV, 38. (Cicer. de offic. III, 19. *succedo in locum alicuius*. Liv. VI, 4. *succedo in paternas opes.*)

2) pro: εἰςφέρομαι, *ingeror, inferor, hineingebracht werden* a) propr. ut de cibis, sq. εἰς Matth. XV, 11. Act. XI, 8. (ita τὰ εἰςιόντα Xen. Cyr. I, 6. 17.) — de peccato et morte in mundum illatis Rom. V, 12. — b) metaph. aa) *subeo, invado* sq. ἔν τινι Luc. IX, 46. εἰςῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, e confusione duarum locutionum pro: εἰς αὐτούς, *der Gedanke kam in ihre Seele und regte sich in ihnen* = *der Ge-*

danke stieg in ihrer Seele auf. (ita εἰςέρχεσθαί τινά τι legitur Eurip. Iphig. Aul. v. 1374. Charit. III. p. 68. ed. Lips. item εἰςιέναι τινά τι Joseph. Ant. XIV, 14. 4. Plut. vit. Cic. c. 47. Aelian. V. H. XII, 1. Plat. Phaedon. c. 2. denique εἰςιέναι τινά sc. ἔννοια vel ἐπιθυμία Xen. Anab. VI, 1. [V, 9.] 17.) Cf. *Valcken.* ad Herodot. p. 531. ad Eurip. Phoen. v. 1378. p. 411. ed. Lips. *Fischer* ad Plat. l. l. *Bast* ad Greg. Corinth. p. 875. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 148. *Herm.* ad Vig. p. 758 sq. *Ast* ad Plat. de rep. I. p. 5. — bb) εἰς τὰ ὦτά τινος, *ad aures alicuius pervenire, audiri ab aliquo* Jac. V, 4.

3) i. q. ἥκω, *pertingo, ich gehe,* i. e. *ich reiche hinein in* Hebr. VI, 19. trop. de spe favoris divini adipiscendi ad hanc non solum, sed ad vitam etiam futuram pertinente. Ita LXX ἥκω et hebr. בוא Jerem. XXXII, 24.

Εἰςκαλέομαι, οῦμαι, f. έσομαι Med. [verbi εἰςκαλέω, ab εἰς et καλέω voco; invoco Xen. Oec. IV, 15.) *ad me* vel *domum meam ut intret voco aliquem, introvoco in domum meam.* Semel in N. T. Act. X, 23. — De quo medii usu cf. *Buttm.* §. 122, 7. *Matthiae* §. 492, b. p. 924. *Winer* p. 109.

Εἴςοδος, ου, ἡ, (ab εἰς et ὁδός, via) *introitus, Eingang* [i. e. via, quae fert in locum Xen. Cyr. I, 3. 11.] i. e. τὸ *intrare, das Hineingehen, Eingang* a) propr. aa) sq. genit. loci, in quem intrat aliquis Hebr. X, 9. cf. de genit. obiecti *Matthiae* §. 367. p. 681. *Winer* p. 76. coll. *Gesen.* p. 676. *Ewald* p. 571 sq. — bb) sq. εἰς c. acc. loci 2 Petr. I, 11. — b) = *Auftritt* aa) sq. πρός c. acc. pers. 1 Thess. I, 9. ὁποίαν εἴςοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς i. e. *qualem aditum habuerimus ad vos accedentes* = *inter vos* vel *apud vos.* De indic. h. l. cf. *Matthiae* §. 507. p. 968. *Winer* p. 121. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 116. *Stallbaum* ad Plat. Euthyphr. §. 8. *Heindorf* ad Plat. Hipp. mai. p. 162. — 1 Thess. II, 1. — b) absolute Act. XIII, 24. ubi εἴςοδος = Latinorum *muneris auspicia.* Saepius non habetur in N. T.

Εἰςπηδάω, ῶ, f. ήσω (ab εἰς et πηδάω salio) *insilio, irruo.* Bis in N. T. a) sq. εἰς Act. XIV, 14. (Xen. Anab. I, 5. 8) — b) absolute Act. XVI, 19. (Herodian. VII, 5. 6.)

Εἰςπορεύομαι, f. εύσομαι (ab εἰς et πορεύομαι) 1) *intro, ingredior* a) universe aa) sq. εἰς c. acc. loci Marc. I, 21. Act. III, 2. — (Cebet. tab. c. 4.) — Marc. VI, 56. ὅπου ἂν εἰςπορεύετο εἰς κώμας ἢ πόλεις ἢ ἀγρούς i. e. *quemcunque locum intraret, sive vicum, sive urbem, sive praedia.* De h. l. indicat. cf. *Matthiae* §. 509. p. 969. — Luc. XIX, 30. ἐν ᾗ εἰςπορευόμενοι εὑρήσετε = ἐν ᾗ, εἰςπορευόμενοι αὐτὴν vel εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε. — Latet nullo loci, quem intrat aliquis, in verbo sequenti, ut ὅπου Marc. V, 40. (Xen. Cyr. II, 3. 21.) — bb) praecedente εἰς τὴν οἰκίαν οὗ = εἰς ἣν Luc. XXII, 10.—

cc) sq. *κατά* c. acc. loci Act. VIII, 3. *κατὰ τοὺς οἴκους εἰςεπορεύετο* pro: *κατὰ τὰς ὁδοὺς εἰςεπορεύετο εἰς τοὺς οἴκους* *die Strassen entlang ging er in die Häuser* = *er ging in die Häuser Haus für Haus.* — dd) sq. *πρός* c. acc. pers. i. e. *in domum alicuius ad aliquem* Act. XXVIII, 30. (LXX Esth. II, 14. Ceb. tab. c. 29.) — ee) ita, ut cogitatione addas *τὴν οἰκίαν* vel *εἰς τὴν οἰκίαν* Luc. VIII, 16. XI, 33. — b) iunct. c. *ἐκπορεύεσθαι μετά τινος* = *versari cum aliquo* Act. IX, 28. q. l. *ἐν ἱερουσαλήμ* est: *cum esset Hierosolymis.* Ita בּוֹא et יָצָא 1 Sam. XXIX, 6. — — 2) pro: *εἰςφέρομαι*, *inferor, ingeror, hineingebracht werden* a) propr. aa) sq. *εἰς* c. accus. pers. = *in corpus alicuius* Marc. VII, 15. 18. — bb) sq. *εἰς* c. acc. rei vel loci Matth. XV, 17. Marc. VII, 19 bis. — b) metaph. *subeo, suborior* Marc. IV, 19. *αἱ — ἐπιθυμίαι εἰςπορευόμεναι.* Cf. quae sub *εἰςέρχομαι* num. 2. b. adnotavimus. Saepius non legitur in N. T.

Εἰςτρέχω, a. 2. *εἰςέδραμον* (ab *εἰς* et *τρέχω* curro) *introcurro.* Legitur tantum et quidem absolute Act. XII, 14. (2 Macc. V, 46. Herodian. I, 9. 7. Xen. Anab. V, 2. 16.)

Εἰςφέρω, a. 2. *εἰςήνεγκον*, a. 1. *εἰςήνεγκα* (ab *εἰς* et *φέρω*) *infero, hineinbringen*, a) sq. *εἰς* c. acc. *loci* aa) plene 1 Tim. VI, 7. Hebr. XIII, 11. (Xen. Cyr. VIII, 8. 10.) — bb) minus plene i. e. absque conclavis, quod intrat aliquis, mentione Luc. V, 18. — v. 19. *μὴ εὑρόντες, ποίας* [i. e. *qua via, wo* cf. *Matthiae* §. 377, 1. p. 691. §. 486. p. 908. coll. Lamb. Bos. p. 333. ed. *Schäfer. Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 259 sq.] *ἐνέγκωσιν αὐτόν* i. e. *qua via inferrent* vel *inferre possent; wie sie ihn hineinbringen sollten* cf. *Herm.* ad Vig. p. 741. *Winer* p. 121. *Matthiae* §. 516, 3. p. 985. *Buttm.* §. 126, 2. — (Plut. apophth. Mor. II. p. 24. ed. *Tauchn.*) — b) sq. *εἰς* c. acc. rei, ut *εἰςφέρειν τι εἰς τὰς ἀκοάς τινος* = *nuntiare alicui aliquid* Act. XVII, 20. (ita *ἄγειν τινα εἰς τὰς ἀκοάς τινος* Constant. de Themist. p. 19. *φέρειν τι εἰς τὰ ὦτά τινος* Sophocl. Aiac. v. 149. Eurip. Dan. v. 55.) — c) sq. *εἰς* c. accus. status vel conditionis, in quam ut incidat aliquis efficio, ut *εἰς πειρασμόν* Matth. VI, 13. Luc. XI, 4. Saepius non extat in N. T.

Εἶτα, adv. *tum, deinde, postea, quo facto* a) de tempore aa) legitur ab initio Luc. VIII, 12. Joh. XIII, 5. XIX, 27. XX, 27. (Plut. apophth. Mor. II. p. 19. ed. *Tauchn.* Xen. Mem. IV, 2. 13. IV, 5. 3.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 772. *Buttm.* §. 136. p. 436 ed. X^ma *Matthiae* §. 603. p. 1211. — bb) per abundantiam praeponitur [postponitur plerumque apud Graecos] particip. Marc. IV, 17. *εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον* i. e. *aber wenn um der Lehre willen Trübsal und Verfolgung eintritt* — *dann.* Cf. *Passow* I. p. 425. *Herm.* l. l. et ad Aristoph. Nub. v. 857. *Schäfer* melet. p. 124 et ad Greg. Corinth. p. 145. *Buttm.* §. 131, not. 6. — b) de ordine; vel in

enumerationibus, ut πρῶτον — εἶτα, *primum* — *deinde* 1 Tim. II, 3. III, 10. (Aesop. fab. 10. Xen. Anab. I, 3. 2. Mem. I, 2. 1.) — εἶτα — εἶτα, *deinde* — *denique* Marc. IV, 28. — ἔπειτα — εἶτα, *tum* — *postea* 1 Cor. XV, 7. et ordine inverso 1 Cor. XV, 5. — c) in disputatione continuanda: *tum*, *dann*, *sodann* Hebr. XII, 9. (Plut. de usu animal. Orat. II. c. 2. p. 516 ed. *Tauchn.*) cf. *Buttm.* §. 136. *Matthiae* l. l. — Saepius non legitur in N. T.

'Εκ, et sequenti vocali ἐξ, praepos. regens genit. et significans: *e*, *ex*, *aus*; quae eius vis neque ab illis locis abest, in quibus Latini, explicatius ut loquantur, aliis etiam praepositionibus, ut *a*, *ab*, *inde a*, *per*, *post*, *prae*, *propter*, *pro*, *secundum*, nostrates: *von*, *vor*, *vermöge*, *wegen*, *an*, *nach*, utuntur.

A) *Conspectus rei.*

Legitur ἐκ in N. T.

I) *de loco*, i. e. *de motu e loco* i. e.

1) *aus etwas heraus*,

a) post vv. *eundi*, *prodeundi*, *veniendi* aa) de personis α) proprie i. e. de loco αα) sq. gen. *loci* — ββ) sq. gen. *personae* i. e. א) *e medio alicuius* — ב) *e corpore alicuius* — ג) *e domicilio alicuius* — β) metaphorice, seq. gen. *status* vel *conditionis* — — bb) de rebus prodeuntibus, missis, demissis, emissis e loco vel ex aliqua re α) sq. gen. *loci* vel *rei* αα) universe — ββ) νικᾶν ἔκ τινος — β) sq. gen. *personae* i. e. αα) *e corpore alicuius* — ββ) *ex ore alicuius* — γγ) *ex animo alicuius*.

b) post vv. *ducendi*, *educendi*, *excitandi* [= faciendi, ut prodeat aliquis], *demittendi*, *demonstrandi*, *pellendi*, *persequendi*, *colligendi*, *vocandi* aa) de personis α) propr. i. e. de loco αα) sq. gen. *loci* — ββ) sq. gen. *personae* i. e. *e medio alicuius* — β) metaph. i. e. sq. gen. *status* vel *conditionis* — bb) de rebus α) sq. gen. *loci* — β) sq. gen. *rei*.

c) post vv. *depromendi*, *eximendi*, *absportandi*, *largiendi*, *sumendi* aa) de personis, sq. gen. *loci* — bb) de rebus, sq. gen. *loci* vel *rei*.

d) post vv. *eiiciendi*, *eripiendi*, *liberandi*, item post substant. eiusdem potestatis aa) de personis α) sq. gen. *loci* — β) sq. ἐκ χειρός τινος — γ) sq. gen. personae i. e. αα) *e corpore alicuius* — ββ) *e potestate alicuius* — δ) sq. genit. *status* vel *conditionis* — bb) de rebus, sq. gen. *loci* vel *rei*.

e) post vv. *separandi*, *eligendi*, *caedendi*, *excidendi*, *resecandi*, *movendi*, *dimovendi*, *auferendi*, *delendi* aa) de

personis *α*) sq. gen. *loci* — *β*) sq. gen. *personae* = *e medio alicuius* i. e. *αα*) *e numero* — *ββ*) *e coetu alicuius* — *γ*) sq. gen. *rei*. — bb) de rebus *α*) sq. gen. *loci* — *β*) sq. gen. *rei*.

f) post vv. *cadendi* aa) de personis, sq. gen. *loci* — bb) de rebus, sq. gen. *loci* vel *rei*.

g) post vv. *mittendi*, *scribendi*, de personis aa) sq. gen. *loci* — plene — minus plene — bb) sq. gen. *status* vel *conditionis*.

h) in sententia *reposcendi* notionem includente.

i) post vv. *bibendi*, *hauriendi*, sq. gen. *vasis* vel *fontis*.

2) de *loco unde* vel *e quo inde* fit, faciendum, conspiciendum est aliquid, ubi Lat.: *inde e*, *inde a*, *de*, nos: *von* — *aus*, *aus*.

a) universe

b) ita, *ut periphrasin faciat adverbii*.

c) de *directione* i. e. de loco, in quem incidimus profecti ab hac vel illa rei vel personae alicuius parte, ubi Lat.: *a*, *e*, nos: *an*, *zu*, ita in formulis ἐκ δεξιᾶς, ἐκ δεξιῶν, ἐξ ἀριστερᾶς et similibus.

II) de *tempore*

1) de *certo temporis puncto* vel *termino*, ubi Latini:

a) *inde a*, *a*, *e*, *ex*, nos: *von*, *seit*, *von* — *an* aa) sq. nomine *temporis* *α*) universe — *β*) in formula ἡμέραν ἐξ ἡμέρας — bb) sq. nomine *rei gestae*, a qua inde factum est aliquid.

b) *statim post*, *a*, *ex*, ubi una actio ita alteram sequi dicitur, ut illa ex hac exire videatur.

2) universe et sic, ut, seq. genit. adiectivi vel pronom., *periphrasin faciat adverbii temporis*.

III) metaphorice: *de origine*, *Ableitung*, *Abkunft*, *Ursprung*, ubi Lat.: *e*, *ex*, *a*, *auctore*, nos: *von*, *durch*.

1) universe i. e. de personarum et rerum origine

a) sq. genit. *pers.*, e qua ortum ducit aliquis vel aliquid aa) proprie *α*) universe — *β*) = *e medio alicuius* — bb) ita, *ut circumscribat adiectiv.* — cc) sq. pron. personali *circumscribit pron. possessivum* — dd) post vv. passiva et neutra = ὑπό c. genit.

b) sq. gen. *loci*, unde ortum habet aliquis vel aliquid aa) universe — bb) ita, *ut circumscribat adiectiv.*

c) sq. gen. *rei* aa) plene — bb) minus plene.

2) de origine status et conditionis, qua est aliquis, sq. gen. personae.

3) de personarum originibus i. e. *de natalibus alicuius*

A) proprie

a) sq. genit. staminum vel seminis, e quo ortus est ali-

quis aa) proprie — bb) metonym. i. e. staminibus positis pro *genere*, *familia*.

b) sq. gen. *matris*, e qua natus est aliquis.

c) sq. gen. *generis*, *familiae*, *tribus*, *gentis*, *populi*, e quibus oriundus est aliquis aa) universe — bb) ita, *ut circumscribat adiectivum*.

d) sq. gen. *loci*, *urbis*, *ditionis*, e qua oriundus est aliquis aa) universe — bb) ponitur gen. personae pro genit. civitatis.

e) sq. gen. *conditionis*, in qua natus est et ex qua prodiit quasi aliquis aa) universe — bb) praefixo artic. *circumscribit adiectiv*.

B) tropice: *εἶναι* vel *γεννηθῆναι ἔκ τινος*

a) de personis: filius sum alicuius, natus sum ex aliquo pro: *eandem c. aliquo sequor sentiendi*, *iudicandi*, *agendi rationem* — [et hactenus *carus et acceptus ei sum*.]

aa) sq. genit. pers. ut ἐκ τοῦ θεοῦ — ἐκ τοῦ διαβόλου vel ἐκ τοῦ πονηροῦ — ἐκ τῆς σαρκός.

bb) sq. genit. loci, ut ἐκ τῆς γῆς vel ἐκ τῶν κάτω — ἐκ τῶν ἄνω.

cc) sq. genit. rei, pro: *operam do* vel *studeo alicui rei*, *amo et sequor aliquam rem*, *pendeo ab aliqua re*. — α) universe — β) praeced. articulo circumscribit adiect. vel particip. subst. cognatum.

b) de rebus, pro: *coniunctum est aliquid c. aliqua re* i. e. *commercium habet aliquid c. aliqua re*.

4) *de ratione totius ad partem*

a) in formula: *εἰμὶ ἔκ τινος*, *sum pars alicuius rei*.

aa) de rebus

bb) de personis: *sum e numero vel classe alicuius*, ut α) εἶναι ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τινος. — β) sq. gen. person. *εἶναι ἔκ τινος* αα) universe — ββ) praecedente nomine א) cardinali — ב) ordinali — ג) pronomine (אא) infinito — בב) interrogativo — גג) adiectivo — דד) demonstrativo — ד) substantivo — γγ) ita, *ut circumscribat adiectiv*. א) universe — ב) praeced. articulo.

b) post vv. *γενεαλογοῦμαι*.

c) post vv. quae, ubi de re tota agitur, secum habent accusativum, ubi vero, quae dicuntur, ad partem tantum pertinent, c. genit. iunguntur, sequitur ἐκ c. genit. = *τὶς ἔκ τινος*, *τὶ ἔκ τινος*, *etwas von*, *einige von* aa) universe — bb) post vv. *edendi*, *bibendi*, *fruendi*.

d) post *διδόναι τι*.

5) de *fonte*, e quo prodit vel proficiscitur aliquid, ubi Lat.: *e*, nos: *aus*, ita a) de fonte notitiae — b) sensuum certo-

rum — c) agendi rationis — d) effectus alicuius — e) universe.

6) de *causa* et *auctore*, *Ursache*, *Urheber*, *Veranlassung*
a) de personis, ubi Lat.: *auctore*, *per*.
b) de rebus = *per*, *propter*, *prae*, *a* — aa) universe — bb) post vb. *τηρεῖν ἑαυτόν*. — cc) *facit periphrasin adverbii*.

7) de *adminiculo*, e cuius usu prodit vel proficiscitur aliquid: *e*, *ex*, *a*, *per*, nos: *von*, *mittelst*, *durch*
a) universe
b) de *norma* et *lege*, ubi Lat.: *e*, *secundum*, *pro*, nos: *aus*, *an* aa) universe — bb) ita, *ut faciat periphrasin adverbii*.
c) de *pretio*, ubi Latini *ablativo*, nostrates: *um*, *für* utuntur.
d) de *materia*, e qua efficitur aliquid, ubi Lat.: *e*, *ex*, nos: *von*, *aus* aa) sq. genit. *materiei* — bb) sq. gen. *personae* = *ex ossibus alicuius*.

IV) pro *ἐν* positum videtur
1) post vb. *κρέμαμαι*, ubi Latini: *e*, *de*, nos: *an*.
2) ubi praepositio refertur magis ad verbi significationem, quam ad id, quod cogitatur.

V) in compositione pertinet 1) ad *remotionem e loco* vel *a loco*, ubi Latini *e*, *ex*, nos: *aus*, *heraus*, *hinaus*, *von*, *weg*, *ab*, ut *ἐκβαίνω*, *ἐκβάλλω*, *ἔκβασις*, *ἐκβολή*, *ἐκγαμίζω*, *ἐκγαμίσκω*, *ἐκδέχομαι*, *ἐκδημέω*, *ἐκδίδωμι*, *ἐκδιώκω*, *ἔκδοτος*, *ἐκδοχή*, *ἐκδύω*, *ἐκζητέω*, *ἔκθετος*, *ἐκκακέω*, *ἐκκεντέω*, *ἐκκλησία*, *ἐκκλίνω*, alia plura — 2) ad *continuationem*, ut *ἐκτρέφω*, *ἐκτείνω*, *ἐκτένεια*, *ἐκτενής*. Cf. *Viger*. p. 602. — 3) ad *vim* verbi simplicis *augendam*, ut *ἐκδαπανάω*, *ἔκδηλος*, *ἐκδιηγοῦμαι*, *ἐκδικέω*, *ἐκδίκησις*, *ἔκδικος*, *ἐκθαμβοῦμαι*, *ἐκκαθαίρω*, *ἐκκαίω*, *ἐκκεντέω*, *ἐκκλάω*, *ἐκλάμπω*, *ἐκλανθάνομαι*, *ἐκμυκτηρίζω*, *ἐκπειράζω*, *ἐκταράττω*, *ἐκτελέω*, *ἐκφοβέω*, *ἔκφοβος*, *ἐξαπατάω*, *ἐξαποροῦμαι*, *ἐξαρτίζω*, *ἐξελέγχω*, *ἐξετάζω*, *ἐξηγοῦμαι*, *ἐξισχύω*, *ἐξολοθρεύω*, *ἐξομολογέω*, *ἐξουθενέω*. Cf. *Viger*. p. 602. *Passow*. I. p. 426. *Valcken*. diatrib. p. 204. ed. Lips.

B) *Uberior rei expositio.*

I) de *loco* et quidem de *motu e loco* i. e. 1) *aus etwas heraus* cf. *Matthiae* §. 574. p. 1132. *Passow* I. p. 425. *Schulz* Parab. v. Verw. p. 79. *Winer* p. 153. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 121 sq. — Ita legitur a) post vv. *eundi*, *prodeundi*, *veniendi*, ubi agitur aa) de personis α) proprie i. e. de loco αα) sq. gen. *loci*, ut *ἀναβαίνω ἐκ τοῦ ὕδατος* Act. III, 39. — Luc. II, 4. quem locum alii referunt ad origines. Vid. infra p. 456. — Act. VIII, 39. *ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν prodire ex orco* = *in*

vitam redire Matth. XVII, 9. Marc. IX, 10. XII, 25. Luc. XVI, 32. XXIV, 46. Act. X, 41. XVII, 3. Joh. XX, 10. — trop. Eph. V, 14. — πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν = τῶν ἀναστάντων ἐκ τῶν νεκρῶν Col. I, 18. ἀνάστασις ἐκ νεκρῶν Luc. XX, 35. Act. IV, 2. 1 Petr. I, 3. — metonym. pro: ἀναστάντες ἐκ νεκρῶν Act. XXVI, 23. — ἀναστῆναι ἐκ τῆς συναγωγῆς = ἀναστ. καὶ ἐξελθεῖν ἐ. τ. σ. Luc. IV, 38. — ἀπαντάω Marc. V, 2. ἐγερθῆναι ἐκ νεκρῶν i. q. ἀναστῆναι ἐκ ν. Marc. VI, 14. 16. Rom. VI, 4. 9. VII, 4. 1 Cor. XV, 6. 12. 20. 2 Tim. II, 7. Joh. II, 22. XXI, 14. ἐκδημέω 2 Cor. V, 8. ἐκπορεύομαι Marc. XIII. 1. Apoc. XVI, 13. ἐκφεύγω Act. XIX, 15. ἐξέρχομαι Matth. VIII, 28. XXVII, 53. Marc. I, 29. V, 2. VI, 54. VII, 31. Act. VII, 3. 4. XVI, 40. XVII, 33. XXII, 18. 1 Cor. V, 10. 2 Cor. VI. 17. Hebr. III, 16. Joh. IV, 30. VIII, 59. additis ἐκ τῆς χειρός τινος = *potestati vel insidiis alicuius me subtraho* Joh. X, 39. vel ἐκ τῆς ὀσφύος τινός trop. pro: *nascor ex aliquo* Hebr. VII, 5. ἔξειμι Act. XIII, 42. Vide tamen ad h. l. *Griesb.* — ἔρχομαι Matth. XII, 42. Luc. V, 17. XI, 31. Joh. IV, 54. — minus plene i. e. addatur cogitando ἐλθών Joh. VI, 31. 32. ἄρτος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ = *panis coelestis.* — Gal. I, 8. ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ = *coelestis.* — Phil. III, 20. 1 Thess. I, 10. ἥκω Joh. IV, 47. — *exoriendi, nascendi* sensu Rom. XI, 26. — καταβαίνω Matth. XXVIII, 2. Joh. I, 32. III, 13. VI, 33. 38. 42. Apoc. X, 1. XVIII, 1. XX, 1. — ἐκ τοῦ ὄρους i. e. *qui ante in monte fuerant, cum descenderent* Matth. XVII, 9. (ita Xen. Anab. VII, 4. 12. cf. *Bornem.* ind. ad Xen. Anab. p. 621. Pausan. V, 1. 1.) Vide tamen de h. l. *Griesb.* N. T. Vol. I. p. 86 ed. *Schulz.* — μεταβαίνω Luc. X, 7. Joh. XIII, 1. — συνακολουθέω Luc. XXIII, 55. ὑποστρέφω Act. XII, 25. φεύγω XXVII, 30. χωρίζομαι XVIII, 1. 2. — His adde ζῆν ἐκ νεκρῶν = ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν καὶ ζῆν Rom. VI, 13. ζωὴ ἐκ νεκρῶν = ἀνάστασις ἐκ νεκρῶν καὶ ζωή = *nova vita* XI, 15. — Ita LXX et מן Exod. XII, 1. (Chariton. VIII, 6. Herodian. I, 15. 2. Xen. H. G. I, 1. 32. V, 1. 34.) cf. *Matthiae* §. 574. p. 1132. *Buttm.* §. 134. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 120. *Viger.* p. 597.

ββ) sq. gen. *personae* i. e. א) *e medio alicuius* = *e popularibus* vel *ex civibus alicuius*, ita ἀνίστασθαι Act. XX, 30. ἐξέρχεσθαι Matth. II, 6. — ב) *e corpore alicuius*, ita ἐξέρχεσθαι de daemonibus Marc. I, 25. 26. V, 8. VII, 29. IX, 25. Luc. IV, 35. Vide ad hh. ll. supra sub εἰς p. 416. adnotata. — ג) *e domicilio alicuius* [cf. *Fischer* l. l. p. 122.] ἐξέρχεσθαι ἐκ τινος = *mitti ab aliquo* Joh. VIII, 42. alii: originem duco ab aliquo cf. *Lücke* II. p. 232. — Apoc. XI, 11. πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ [*exiens a Deo* = *ein von Gott gesandter.* Cf. Hom. Iliad. I, 63. alii: *Deo moderante, auf Gottes Veranlassung*, alii: *e domicilio Dei*] εἰςῆλθεν ἐν αὐτοῖς = εἰςῆλθεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἐνήργησεν ἐν αὐτοῖς.

β) metaph. sq. genit. *status et conditionis*, ut ἐγερθῆναι ἐξ ὕπνου Rom. XIII, 11. ἔρχεσθαι ἐκ τῆς θλίψεως Apoc. VII, 14. μεταβαίνειν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν Joh. V, 24. 1 Joh. III, 14. μετανοεῖν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν i. e. *perversa vitae suae ratione ad meliorem transire et hactenus mentem mutare* Apoc. XVI, 11. — II, 21. IX, 20. 21 quater. — παραβαίνειν ἐκ τῆς ἀποστολῆς i. e. *aus dem Apostelamte heraustreten* i. e. *deserere provinciam apostoli* Act. I, 25.

bb) de rebus prodeuntibus, missis, demissis, emissis e loco aliquo vel ex aliqua re α) sq. gen. *loci* vel *rei* αα) universe. Ita post ἀναβαίνω Apoc. VIII, 4. ἀνέβη ὁ καπνὸς — ἐκ χειρὸς ἀγγέλου sc. manu tenentis τὸν λιβανωτόν. IX, 2. XI, 7. XIII, 1. 11. XVII, 8. — ἀποκαλύπτεσθαι ἐκ τῶν καρδιῶν i. e. *ex animi recessibus prodire* = *aperiri* Luc. II, 35. ἀστράπτειν ἐκ τῆς ὑπ' οὐρανόν = *ex una regione sub coelo* i. e. *ex una coeli plaga* Luc. XVII, 24. cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 558. 560 fin. ed. *Schäfer*. — γίνεσθαι Luc. III, 22. IX, 35. Marc. I, 11. Act. II, 2. — δύναμις ἐξ ὕψιστου i. e. *vis coelitus data* Luc. XXIV, 49. ἐκπορεύομαι Matth. XV, 11. 18. Marc. VII, 21. Luc. IV. 22. Eph. IV, 29. Apoc. I, 16. IV, 5. IX, 17. 18. XI, 5. XIX, 5. XXII, 1. — minus plene i. e. abest vb. exeundi Col. III, 8. ἐξέρχομαι Matth. XV, 19. Jac. III, 10. ἐπιστρέφειν ἐκ τῆς — ἁγίας ἐντολῆς i. e. *aus der Verbindung mit der heil. Lehre heraustretend umkehren* = *desciscere a disciplina sancta* 2 Petr. II, 21. ἔρχομαι Marc. IX, 7. Joh. VI, 23. XII, 28. Apoc. IX, 3. XIV, 20. XIX, 2. 5. 21. — minus plene i. e. abest vb. veniendi vel deveniendi Act. XI, 9. Apoc. X, 4. 8. XI, 12. XIV, 2. 3. XVI, 1. XVIII, 4. XXI, 3. — Matth. XXI, 16. Luc. XI, 54. Act. XXII, 14. καταβαίνω Joh. VI, 41. 50. 51. 58. Apoc. III, 12. XXI 2. 10. — XIII. 13. XVI, 21. XX, 9. — περιαστράπτω Act. XXII, 6. ῥέω Joh. VII, 38. φέρομαι 2 Petr. I, 18. (Herodot. IV, 5.) — ἰδού, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν Matth. III, 17. vel ἐκ τῆς νεφέλης XVII, 5. — ββ) ὁ νικῶν ἔκ τινος i. e. *is, qui victor discessit e pugna contra aliquem* Apoc. XV, 2. Alii [vid. infra sub III. 1. a. aa.] *is, qui victoriam tulit ex aliquo* [cf. Liv. VIII, 8. IV, 60.] i. e. *natam e pugna contra aliquem*. Alii, cum verbo νικᾶν insit notio comparativi [*vinco* i. e. *superior sum* cf. *Matthiae* §. 358. p. 672.], ἐκ ut מִן sq. gen. ex hebr. poni dicunt loco genit. simplicis cf. *Ewald* p. 599. *Gesen*. p. 689. De participio denique οἱ νικῶντες substantivi vim habente cf. *Matthiae* §. 570. p. 1126. Greg. Corinth. p. 138 sq. et 812. ed. *Schäfer*. — β) sq. genit. *pers*. i. e. αα) *e corpore alicuius*, ita de vi emanante Marc. V, 30. — ββ) *ex ore alicuius* Act. XIX, 34. — γγ) *ex animo alicuius* Marc. VII, 20.

b) post vv. *ducendi, educendi, excitandi* [i. e. *prodire faciendi*], *demonstrandi, demittendi, pellendi, persequendi, colligendi, vocandi* aa) de personis α) propr. i. e. de loco αα) sq.

gen. *loci*, ut ἀνάγω Rom. X, 7. Hebr. XIII, 20. ἀνίστημι ἐκ νεκρῶν *excito* i. e. *educo ex orco* Act. XIII, 34. XVII, 31. διώκω Matth. X, 23. vid. ad h. l. *Griesb.* edit. *Schulz.* — ἐγείρω ἐκ νεκρῶν Joh. XII, 1. 9. 17. Act. III, 15. IV, 10. XIII, 30. Rom. IV, 24. VIII, 11 bis. X, 9. Gal. I, 1. Eph. I, 20. Col. II, 12. Hebr. XI, 19. 1 Petr. I, 21. ἐξάγω Act. VII, 40. XII, 17. XIII, 17. Hebr. VIII, 9. ἐπισυνάγω Matth. XXIV, 31. Marc. XIII, 27. καλέω Matth. II, 15. ὑψόω Joh. XII, 33. φωνέω Joh. XII, 17. (Aeschin. 70, 14. Diod. Sic. XVI, 8. Xen. H. G. VI, 5. 15.) — ββ) sq. genit. *personae* i. e. *e medio alicuius*, ut ἀνίστημι Act. III, 22. VII, 37. ἐξολοθρεύω Act. III, 23. προβιβάζω XIX, 33. Ita LXX pro מִקֶּרֶב Levit. XVII, 4. — β) metaph. sq. genit. *status, conditionis*, ut ἐπιστρέφω ἐκ τῆς πλάνης Jac. V, 20. καλέω 1 Petr. II, 9. (μεταστρέψαι ἦτορ ἐκ χόλου Hom. Iliad. X, 107.) — bb) de rebus α) sq. gen. *loci*, ut καθίημι Act. XI, 5. — β) sq. gen. *rei*, ut δεικνύναι τι ἔκ τινος i. e. *etwas aus etwas erweisen, den Beweiss für etwas aus etwas hervorgehen lassen* Jac. II, 18. III, 13.

c) post vv. *depromendi, eximendi, absportandi, sumendi, largiendi,* aa) de personis, sq. gen. *loci*, ut συλλέγω Matth. XIII, 41. συλλέξουσιν ἐκ [i. e. *colligent et tollent* cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 473. *Winer* p. 104.] τῆς βασιλείας αὐτοῦ — πάντα τα σκάνδαλα. — bb) de rebus, sq. gen. *loci* vel *rei*, ut δίδωμι Joh. III, 27. ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ q. l. e Judaeorum dicendi ratione sedes vel domicilium Dei memoratur, ubi esse aliquid div. originis significatur, cf. *Fritzsche* l. l. p. 110. — ἐκβάλλω Matth. VII, 5 bis. XII, 35. XIII, 52. Luc. VI, 42. λαλέω = *verba depromo* Matth. XII, 34. Luc. VI, 45. λαμβάνω Joh. I, 16. XVI, 14. 15. Apoc. V, 7. X, 10. — προφέρω Luc. VI, 45. συλλέγω, ut σῦκας ἐξ ἀκανθῶν [i. e. *hineingreifen in die Dornen und herausnehmen und sammeln*] Luc. VI, 44. eodem modo τρυγᾶν Luc. VI, 44. (Theophr. Char. VIII vel IV, 2. Clemens Alexandr. III, 10. Plat. Lysid. p. 207. A.)

d) post vv. *eiiciendi, eripiendi, liberandi*, item post substant. et adiectiv. eiusdem potestatis aa) de personis α) sq. genit. *loci*, ut αἴρω Joh. XVII, 15. ἁρπάζω Act. XXIII, 10. ἐκβάλλω Joh. II, 15. 3 Joh. v. 10. ἐμέω Apoc. III, 16. λύω Act. XX, 7. σώζω Jud. v. 5. — κρίνω Apoc. XVIII, 20. ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς sc. τῆς πόλεως i. e. *causam vestram egit Deus et tutos vos ab ea praestitit = et vindictam a civibus eius sumsit.* Ita LXX κρίνειν κρίσιν τινός Jer. V, 28. Thren. III, 59. Siracid. XXXV, 22. et κρίνειν ἐκ χειρός τινος pro שָׁפַט sq. מִן i. e. causam egit et liberavit ab aliquo 1 Sam. XXIV, 16. 2 Sam. XVIII, 19. 31. — β) sq. genit. *rei* αα) universe, ut ἁρπάζω Jud. v. 23. διασώζομαι Act. XXVIII,

4. ἐξαγοράζω Gal. III, 13. ῥύομαι Rom. VII, 24. 2 Tim. III, 11. IV, 17. ἐλεύθερος 1 Cor. IX, 19. ἀνανήφω [ad meliorem mentem redeo ita, ut expediam me] ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος 2 Tim. II. 26. Cf. *Winer* p. 104. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 473. *Ewald* p. 620. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 1205. *Stallbaum* ad Plat. Euthyphr. p. 60. — τηρεῖν [observare aliquem ita, ut tuearis eum ab aliquo] Joh. XVII, 15. Cf. *Lücke* II. p. 447. *Winer* l. l. *Fritzsche* l. l. *Ewald* l. l. *Markland* l. l. *Stallbaum* l. l. — Apoc. III, 10. — β) sq. ἐκ χειρός τινος = *e potestate alicuius*, ut ἀπάγω Act. XXIV, 7. ἁρπάζω Joh. X, 28. 29. ἐξαιροῦμαι Act. XII, 11. ῥύομαι Luc. I, 73. σωτηρία v. 71. — γ) sq. gen. *personae* i. e. αα) *e corpore alicuius*, ut ἐκβάλλω Marc. VII, 26. — ββ) *e potestate alicuius* i. e. *vindico aliquem ab aliquo*, ut ἐξαιροῦμαι Act. XXVI, 17. σωτηρία Luc. I, 71. — δ) sq. gen. *status* vel *conditionis*, ut ἐξαιροῦμαι Act. VII, 10. Gal. I, 4. λυτρόω 1 Petr. I, 18. ῥύομαι 2 Cor. I, 10. Col. I, 13. 2 Petr. II, 9. Jac. V, 20. Hebr. V, 7. ἀναπαύομαι ἐκ τῶν πόνων Apoc. XIV, 13. Cf. *Matthiae* §. 355. p. 669. — σώζω Joh. XII, 27. — bb) de rebus sq. gen. *loci* vel *rei*, ut βάλλω Apoc. XII, 15. 16. βρύω Jac. III, 11. ἐκτείνω Act. XXVII, 30. ῥίπτω Act. XXVII, 29. Ita LXX et מִן Job. VI, 23. (Aeschyl. Prom. v. 518. 897. Soph. Electr. v. 291. Plat. Gorg. p. 511. C. D. Xen. Anab. III, 2. 11.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 361. 372 sqq. *Matthiae* §. 353, not. p. 665.

e) post vv. *separandi, eligendi*, item *caedendi, excidendi, resecandi, movendi, dimovendi, auferendi, delendi* aa) de personis α) sq. gen. *loci*, ut αἴρω, ἀφορίζω Matth. XIII, 49. Joh. XX, 2. 1 Cor. V, 2. γίνομαι 1 Thess. II, 7. — β) sq. gen. *personae* = *e medio alicuius* i. e. *e numero alicuius*, ἐκλέγομαι Act. I, 24. XV, 22. (Xen. H. G. I, 6, 11. Anab. II, 5. 20.) λαμβάνω Hebr. V, 1. — ββ) *e coetu alicuius*, ἐξαίρω 1 Cor. V, 13. ἐξέρχομαι *ich trete heraus* = *seiungo me* 1 Joh. II, 19 (Xen. Mem. III, 6. 17.) — γ) sq. gen. *rei*, ut ἐκκόπτω Rom. XI, 24. — bb) de rebus α) sq. gen. *loci*, ut αἴρω, ἀποκυλίζω Marc. XVI, 3. Joh. XXI, 1. ἀφαιροῦμαι Apoc. XXII, 19 (Xen. Venat. XII, 9.) λατομέω Marc. XV, 46. ἐκλέγομαι Joh. XV, 19. Cf. *Lücke* ad h. l. — αἴρω ἐκ μέσου = *aboleo* Col. II, 14. κινέω Apoc. II, 5. VI, 14. — β) sq. gen. *rei*, κόπτω [hineingreifend in das Laubwerk abbrechen] Marc. XI, 8. ἐξαλείφω Apoc. III, 5. — VII, 17. q. l. lect. vulg. ἀπό. — (Xen. H. G. II, 3. 20.) λαμβάνω Apoc. VI, 4. (Xen. Anab. II, 3. 26.) cf. *Matthiae* §. 554, ζ. p. 667.

f) post vv. *cadendi* aa) de personis, sq. genit. *loci*, ut πίπτω ἐξ οὐρανοῦ i. e. *ex aëre* [ubi quippe versari putabantur genii mali] Luc. X, 18. — bb) de rebus, sq. gen. *loci* vel *rei*, ut πίπτω ἐκ τῆς κεφαλῆς Act. XXVII, 34. — Luc. XXI, 18. θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς οὐ μὴ ἀπόληται = οὐ μὴ πέσῃ καὶ ἀπόληται. — Apoc. VIII, 10. IX, 1.

g) post vv. *mittendi*, *scribendi* aa) sq. genit. *loci*, ut ἀποστέλλω Joh. I, 19. Alii ad origines h. l. verba referunt. Vid. infra sub III. — minus plene Col. IV, 16. τὴν [sc. ἐπιστολὴν] ἐκ Λαοδικείας. — bb) sq. genit. *status* vel *conditionis* 2 Cor. II, 4. ἐκ πολλῆς — θλίψεως — ἔγραψα. Cf. *Winer* p. 153.

h) in sententia, *reposcendi* notionem includente, ut: ἐκδικεῖν τὸ αἷμά τινος ἐκ χειρός τινος *sanguinem alicuius e manu alicuius reposcere*, *ut vindictam ab eo sumas* = *sanguinem effusum* vel *caedem alicuius ulcisci* Apoc. XIX, 2. Ita LXX pro hebr. נָקַם דָּם מִיַּד 2 Regg. IX, 7. et pro דָּרַשׁ דָּם מִיַּד Gen. IX, 5. Ezech. XXXIII, 6. item ἐκζητεῖν τὸ αἷμά τινος ἐκ χειρός τινος pro בִּקֵּשׁ דָּם מִיַּד 2 Sam. IV, 11. Ezech. III, 18. 20. Cf. *Ewald* p. 598.

i) post vv. *bibendi*, *hauriendi*, sq. gen. *vasis* vel *fontis* Matth. XXVI, 27. Marc. XIV, 23. 1 Cor. XI, 28. (Athen. XI, 10. p. 483. Xen. Anab. VI, 1. 4.). — ἐκ πέτρας = τοῦ ὕδατος τοῦ ἐκ πέτρας 1 Cor. X, 4. — ἐκ τοῦ φρέατος Joh. IV, 12. Ita LXX et hebr. מִן Levit. XX, 17. et ἀπὸ pro מִן Exod. VII, 18. — minus plene Apoc. XXI, 6. δώσω αὐτῷ ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος = δώσω αὐτῷ πίνειν ἐκ τῆς πηγῆς. (ita πίνειν ἐκ τοῦ ποταμοῦ Aelian. V. H. I, 4. et ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Xen. Cyr. IV, 5. 4.)

2) de loco, unde vel e quo fit, faciendum, conspiciendum est aliquid, ubi Latini: *inde e*, *inde a*, *de*, nos: *von — aus*, *aus* a) universe, ut διδάσκειν ἐκ τοῦ πλοίου Luc. V, 3. Act. XXVIII, 17. Joh. XIX, 23. Apoc. IX, 13. — (Herodot. I, 24. et 36. Chariton. VIII, 6. Hom. Od. XIX, 375.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1132. *Passow* I. p. 425. — ἐκπίπτειν ἐκ τῶν χειρῶν Act. XII, 7. manibus enim cum dependerent catenae, ex illis exire videbantur cf. *Matthiae* l. l. *Passow* l. l. — σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Matth. XVI, 1. Luc. XI, 16. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I, p. 526. — b) ita, *ut periphrasin faciat adverbii*, ut ξηρᾶσθαι ἐκ ῥιζῶν i. e. *radicitus* Marc. XI, 20. Ita LXX et hebr. מִשֹּׁרֶשׁ Job. XXVIII, 9. — c) de *directione unde* i. e. de loco, in quem incidimus profecti ab hac vel illa personae aut rei alicuius parte, ubi Lat.: *a*, nos: *an*, *zu*, ut in formulis ἐκ δεξιᾶς, ἐκ δεξιῶν, ἐξ ἀριστερᾶς, ἐξ ἀριστερῶν, ἐξ εὐωνύμου [LXX pro מִימִין 1 Sam. XXIII, 19. 24. 1 Regg. VII, 49. cf. *Ewald* p. 601.] iunctis c. ἱστάναι, ἑστηκέναι Matth. XXV, 33. Marc. XV, 39. Luc. I, 11. Act. VII, 55. 56. — minus plene i. e. abest vb. standi Matth. XXV, 34. 41. εἶναι Act. II, 25. καθῆσθαι Matth. XXII, 44. XXVI, 64 Marc. XII, 36. XIV, 62. Luc. XX, 42. XXII, 69. Act. II, 35. Hebr. I, 13. καθίζειν Matth. XX. 21. Marc. X. 37. 40. XVI. 19. σταυροῦν Marc. XV, 27. Luc. XXIII, 33. — (Polyb. V, 7. 11. Xen. Cyr. VIII, 5. 15. Anab. IV, 8. 2.) cf. *Matthiae* §. 574. p. 1132. *Fischer* ad Weller. Vol. III. P. II. p. 121. *Winer* p. 153.

II) *de tempore* 1) *de certo temporis puncto vel termino*, ubi Lat.: a) *a, inde a, e, ex*, nos: *von, von — an, seit* aa) sq. nomine temporis α) universe, ut ἐκ τοῦ αἰῶνος Joh. IX, 32. ἐξ ἀρχῆς VI, 64. XVI, 4. ἐκ γενετῆς IX, 1. ἐκ γενεῶν ἀρχαίων Act. XV, 21. ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ IX, 33. — XXIV, 9. — ἐκ νεότητος Matth. XIX, 20. Marc. X, 21. Luc. XVIII, 21. Act. XXVI, 4. ἐκ χρόνων ἱκανῶν Luc. VIII, 27. — Ita LXX et מִן 1 Regg. XVIII, 12. (Aelian. V. H. III, 4. XII, 27 et 64. Herodian. III, 5. 5. Polyb. IV, 17. 4. Xen. H. G. VI, 1. 4.) cf. *Matthiae* §. 574. p. 1132. *Fischer* l. l. p. 121. *Viger*. p. 598. *Passow* I. p. 425. *Winer* p. 153. *Eiusd*. Specim. lex. hebr. p. 11. *Ewald* p. 601.— in formula Hebraeis usitata: ἐκ κοιλίας μητρός = Graecorum ἐκ βρέφους, ἐκ παίδων, ἐκ παιδίου [Xen. Oecon. III, 10. Mem. II, 6. 8.] Lat.: *a teneris inde, a prima inde aetate* Matth. XIX, 12. Luc. I, 15. Act. III, 2. XIV, 8. Gal. I, 15. Ita LXX et hebr. מִבֶּטֶן אִמִּי vel מִמְּעֵי אִמִּי Ps. XXII, 10. Jes. XLIX, 1.— β) ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, *de die in diem = quotidie, Tag für Tag, von einem Tage zum andern* 2 Petr. II, 8. (Eurip. Rhes. v. 445. Stob. Serm. 39. p. 241. coll. Theocrit. Idyll. XVIII, 35.) cf. *Pott* ad h. l. — — bb) sq. nomine rei, a qua gesta inde factum est aliquid, ut ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν Rom. I, 4. (Herodot. VIII, 12. Thuc. III, 10.) Alii: *mittelst*, vid. infra sub III. 7.

b) *statim post, a, ex*, ita in locis, ubi una actio ita alteram sequi dicitur, ut illa ex hac prodire vel exire videatur Luc. XI, 6. φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με = *itinere hucusque facto, ex itinere*, XII, 36. πότε ἀναλύσει ἐκ τῶν γάμων. XVII, 7. ὃς εἰςελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ = *post opus in agro peractum, ex agro*. Joh. XIII, 4. ἐγείρειν ἐκ τοῦ δείπνου. 2 Cor. IV, 6. ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι. — Joh. IV, 6. κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας. Alii h. l. referunt ad III. 1. a. dd. — Ita LXX et מִן 2 Sam. XXIII, 4. (Hom. Iliad. XVI, 365. Herodot. III, 82. Aeschin. Dial. Socr. III, 5. Xen. Anab. IV, 6. 21. Cyr. I, 4. 28. — *ex consulatu* Cicer. de clar. orat. 318. *ab itinere* Sueton. in Jul. Caes. c. 60.) cf. *Fischer* l. l. p. 121. *Passow* I. p. 425. *Matthiae* §. 574. p. 1133. §. 572. p. 1128 sq. *Viger*. p. 598. *Winer* p. 153. et eiusd. Spec. lex. hebr. p. 10.

2) universe, sq. genit. adiect. vel pronom. *facit periphrasin adverbii temporis*, ut ἐξ αὐτῆς vel ἐξαυτῆς *illico, protinus* Marc. VI, 25. ἐκ δευτέρου, *iterum* Matth. XXVI, 42. Act. X, 15. XI, 9. — De πάλιν iuncto c. ἐκ δευτέρου vid. δεύτερος. — Joh. IX, 24. Marc. XIV, 72. Hebr. IX, 28. — ἐξ ἱκανοῦ, *e multa inde tempore, iam dudum* Luc. XXIII, 8. — ἐκ τούτου Joh. VI, 66. XIX, 12. ἐκ τρίτου, *tertio*, Matth. XXVI, 44. (Diod. Sic. XV, 43. Arrian. Exp. Alex. M. II, 1. 1. Chariton. VIII, 5. Xen. Mem. II, 9. 8. III, 5. 8. Anab. I,

10. 11. Symp. IV, 23.) cf. *Fischer* l. l. p. 124. *Matthiae* §. 574. p. 1132. *Winer* p. 166. *Winer* Spec. l. l.

III) metaphor. *de origine, Ableitung, Abkunft, Ursprung*, ubi Lat.: *e, ex, a, auctore*, nos: *von, durch*. cf. *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 79. [in quibus, si apud Graecos legitur saepenumero genit. simplex, vid. Hom. Iliad. XXI, 209. Xen. Anab. II, 2. 3. Cyr. I, 2. 1., neque a, N. T. absunt huius constructionis exempla cf. 2 Cor. IV, 7. 1 Thess. V, 5. 8.] 1) universe i. e. de personarum et rerum origine a) ἐκ sq. genit. *personae*, e qua ortum ducit aliquis vel aliquid aa) propr. α) universe Matth. I, 20 τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεγεννημένον ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁγίου. XXI, 25. 26. Marc. XI, 30. 32. Luc. XX, 4. 6. — Matth. V, 37. Act. V, 38. 39. Rom. II, 29. XI, 36. 1 Cor. VIII, 6. XI, 12. 2 Cor. III, 5 bis. IV, 7. V, 8. — Rom. XII, 18. τὸ ἐξ ὑμῶν i. e. *quantum vobis auctoribus* vel *per vos fieri potest.* (ἐξ ἐμέθεν Hom. Iliad. I, 525.) Cf. *Matthiae* §. 283. p. 572. coll. *Porson.* ad Eurip. Orest. v. 1338. — 1 Cor. I, 30. Hebr. II, 11. Joh. VII, 22 bis. 1 Joh. IV, 7. — Joh. I, 13. οὐκ ἐκ θελήματος — ἐγεννήθησαν. — III, 25. ἐγένετο ζήτησις ἐκ [= *exiens a*] τῶν μαθητῶν. Cf. *Lücke* I. p. 619. — Apoc. II, 9. βλασφημία ἔκ τινος i. e. *profecta a*. — Joh. III, 6 bis. v. 8. — (Eurip. Phoen. v. 382. Xen. Anab. I, 2. 7.) — — β) = *e medio alicuius* Joh. IV, 22. — bb) ita, *ut circumscribat adiectiv.* τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ θεοῦ 1 Cor. II, 12. — Tit. II, 8. Cf. *Winer* p. 166. *Fischer* l. l. p. 123. — cc) sq. pron. personali *circumscribit pronom. possess.* ἡ ἐξ ὑμῶν ἀγάπη 2 Cor. VIII, 7. — IX, 2. Ita מִן Job. VI, 25. cf. *Gesen.* p. 674. — dd) post vv. passiva et neutra = ὑπό c. *genit.* ubi Latini *a, ab*, nos: *von, an, durch*, ita post ὠφελεῖσθαι Matth. XV, 5 et Marc. VII, 11. λυπεῖσθαι 2 Cor. II, 2. εὐχαριστηθῆναι I. 11. ἐπιστολὴ — ἐξ ὑμῶν συστατική III, 1. ζημιοῦσθαι VII, 9. ἔχειν τι ἔκ τινος Rom. XIII, 3. 1 Cor. VII, 7. (sq. ὑπό τινος Xen. Mem. III, 4. 11. Anab. VII, 6. 33.) — αὔξησιν ποιεῖσθαι vel αὔξειν Eph. IV, 16. Col. II, 19. συνέχεσθαι Phil. I, 23. — δίδομαι Joh. VI, 65. minus plene ἡ ἐκ θεοῦ sc. δοθεῖσα Phil. III, 9. — sq. genit. rei, ut κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας Joh. IV, 6. ἀδικοῦμαι Apoc. II, 11. ἀποθνήσκω VIII, 11. ἀπεκτάνθην IX, 18. πλουτέω et πλουτίζω XVIII, 3. 19. πυροῦμαι III, 18. σκοτίζομαι IX, 2. φωτίζομαι XVIII, 1. (Aelian. V. H. I, 2. XII, 59. Lucian. Dial. Mort. XXVII, 9. Arrian. exp. Alex. M. II, 6. 9. Diod. Sic. XVI, 65. Isaeus p. 9. Herodot. II, 148. III, 29. Xen. Symp. VII, 6.) cf. *Matthiae* §. 574. p. 1135. *Buttm.* §. 121, 3. *Fischer* l. l. p. 119. *Herm.* ad Vig. p. 857.

b) sq. gen. *loci*, unde ortum habet aliquis vel aliquid aa) universe Matth. XXI, 25 bis. Marc. XI, 30. 31. Luc. XX, 4. 5. — Luc. X, 11. 1 Cor. XV, 46 bis. Joh. I, 47. III, 31. — X, 16. ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης trop. pro: *ex hoc populo oriundi.* — bb) ita,

ut circumscribat adiectivum, ut τὸ ἐξ οὐρανοῦ 2 Cor. V, 2. (Lucian. Dial. Mort. XXVII, 9. Soph. Electr. v. 649. Herodot. I, 56.)

c) sq. gen. *rei* Matth. XXI, 19. — Apoc. XV, 8. καπνὸς ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ i. e. fumus = *nubes exiens a splendore vel luce Dei*, coll. Jes. VI, 4. et *Gesen.* Jesaias Vol. I. p. 260. — XV, 2. οἱ νικῶντες ἐκ τοῦ θηρίου i. e. *ii, qui victoriam tulerunt natam e pugna contra animal.* Vide de h. l. supra sub I. 1. a. — minus plene i. e. abest γενόμενος vel γεννηθείς Marc. XI, 14. 1 Thess. II, 6. Apoc. XV, 8.

2) de origine *status* vel *conditionis*, qua est aliquis, sq. genit. pers. Matth. I, 18. ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου. — Rom. IX, 10.

3) de *personarum* originibus i. e. *de natalibus alicuius* A) proprie a) sq. genit. *staminum* vel *seminis*, e quo natus est aliquis aa) proprie, ut ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα Matth. III, 9 et Luc. III, 8. — Act. XVII, 26. 1 Petr. I, 22. Joh. I, 13. III, 6. — ἐκ γυναικός = *ex ossibus feminae* 1 Cor. XI, 8. ἐκ τοῦ ἀνδρός = *e costa viri* v. 12. Vide de hh. ll. etiam infra sub III 7. d. — bb) metonym. ἐκ σπέρματός τινος pro: *e genere* vel *familia alicuius* Joh. VII, 42. Rom. I, 3. XI, 1. 2 Tim. II, 7. (ita εἶναι ἔκ τινος γένος Hom. Iliad. V, 896. Sophocl. Aiac. v. 1207. et de acc. absol. γένος *Herm.* ad h. l.) — b) sq. genit. *matris*, e qua natus est aliquis Matth. I, 3. 5 bis. 6. 16. Gal. IV, 4. 22. 23. (Arrian. exp. Alex. M. II, 16. 2.) — c) sq. gen. *generis*, *familiae*, *tribus*, *gentis*, *populi*, e quibus oriundus est aliquis aa) universe Luc. I, 5. ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων ἀαρών. v. 27. II, 5. Act. IV, 6. Phil. III, 5 bis. Rom. IX, 5. 24. Gal. II. 15. Apoc. IV, 5. V, 9. VII, 4 — 9. — Luc. II, 36. Act. XIII, 21. — Hebr. VII, 5. 14. — bb) ita, *ut circumscribat adiectiv.* ἀδελφοὶ οἱ ἐξ ἐθνῶν Act. XV, 23. Rom. IX, 6. — — d) sq. genit. *loci*, *urbis*, *ditionis*, e qua oriundus est aliquis aa) universe, ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως Luc. VIII, 27. — [II, 4.] XXIII, 7. Act. XXIII, 34. Joh. I, 19. 45. III, 31. IV, 7. 39. VII, 41. 52 bis. XI, 1. 55. — bb) ponitur genit. personae pro genit. civitatis ὁ ἐξ ὑμῶν = *popularis* vel *civis vester* Col. IV, 9. 12. — e) sq. genit. *conditionis*, in qua natus est et ex qua prodiit quasi aliquis Joh. VIII, 41. ἐκ πορνείας οὐ γεγεννήμεθα. — bb) praefixo artic. *circumscribit adiectiv.* οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοί Act. X, 45. XI, 2. Rom. IV, 12. Gal. II, 12. Col. IV, 11. Tit. I, 10.

B) tropice: εἶναι vel γεννηθῆναι ἔκ τινος [filius sum alicuius, natus sum ex aliquo] a) de personis pro: *eandem cum aliquo sequor sentiendi, iudicandi, agendi rationem* et hactenus *carus et acceptus ei sum* aa) sq. genit. *personae*, ut ἐκ τοῦ θεοῦ Joh. VII, 17. VIII, 47 bis. 1 Joh. II, 16. 29. III. 9. 10. IV, 1 — 4. 6 bis. V, 1. 18 bis 19. 3 Joh. v. 11. — ἐκ

P. II. p. 123. ad Plat. Phaedon. c. 22. not. 2. *Matthiae* §. 574. p. 1132.

b) post vb. γενεαλογοῦμαι Hebr. VII, 6. ὁ — ἐξ αὐτῶν i. e. *ille vero, cuius genus non ducitur ex illis* sc. Israelitis. Cf. ad h. l. *Schulz* Brief an d. Hebr. p. 196. (Herodot. VI, 114.) cf. *Matthiae* §. 321, 5 fin. p. 629.

c) post vv., quae, ubi de re tota agitur, secum habent accus., ubi vero, quae dicuntur, ad partem tantum pertinent, c. genit. iunguntur, sequitur in N. T. [uti alias genit. simplex, Apoc. II, 17.] ἐκ c. genit. = τὶς ἔκ τινος, τὶ ἔκ τινος ubi nos: *einer von, einiges von*, cf. *Matthiae* §. 323. p. 631 sq. §. 326, 3. p. 634. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 355. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 475. 733. coniectan. p. 36. *Winer* p. 70. 199. Lamb. Bos. p. 475 sq. ed. *Schäfer*. *Ewald* p. 600. *Winer* Spec. lex. hebr. p. 10. *Gesen.* p. 756. — aa) universe, ut ἀπολλύναι Joh. VI, 39. βάλλειν Apoc. II, 10. — Marc. XII, 44 et Luc. XXI, 4. ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον. Vide de hh. ll. etiam infra sub III. 7. b. bb. — διαδιδόναι Joh. VI, 11. διδόναι Matth. XXV, 8. 1 Joh. IV, 13. εὑρίσκειν 2 Joh. v. 4. λαμβάνειν Apoc. XVIII, 4. (ita Plut. vit. Cimon. c. 5.) — ἀποκτείνειν, σταυροῦν, μαστιγοῦν ἐξ αὐτῶν Matth. XXIII, 34. Luc. XI, 49. XXI, 16. — συνάγειν Matth. XIII, 47. — ὤμοσε — ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ [i. e. quendam ex posteris eius] καθίσαι Act. II, 30. coll. Ps. CXXXII, 11 et ibi LXX. — μετέχειν 1 Cor. X, 17. cf. *Matthiae* §. 326, 4. p. 635 med. — bb) post vv. *edendi, bibendi, fruendi.* Atticae structurae esse ἐσθίειν, πίνειν τινός, ubi partem tantum, non totum quid consumit aliquis, docent *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 367. Greg. Corinth. p. 123. ed. *Schäfer*. *Buttm.* §. 119, 2. *Matthiae* §. 327, 4. p. 635. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 519. *Winer* p. 81. — ἐσθίω 1 Cor. XI, 28. φαγεῖν Luc. XXII, 16. Joh. VI, 26. 50. 51. Apoc. II, 7. πίνω Matth. XXVI, 29. Marc. XIV, 25. Joh. IV, 13. 14. Apoc. XIV, 10. XVIII, 3.

d) post διδόναι τι, βάλλειν τι, ut Hebr. VII, 4. — Marc. XII, 44 coll. Luc. XXI, 4. ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ἔβαλεν. Vide tamen de hh. ll. infra sub III. 7. b. bb. — In quibus si ponitur τὶ ἔκ τινος pro τί τινος, confer, quae habet de μετέχειν μέρος τινός *Matthiae* §. 325, not. 1. p. 633.

5) de *fonte*, e quo prodit vel proficiscitur aliquid; ita in locis, ubi agitur de notitia prodeunte ex aliqua re, ἠκούσαμεν — ἐκ τοῦ νόμου Joh. XII, 34. — Rom. II, 18. (Xen. Anab. VII, 7. 43.) — vel de sensibus ex animo prodeuntibus Marc. XII, 30. 33. Luc. X, 27. Eph. VI, 6 Col. III, 23. 1 Tim. I, 5. 2 Tim. II, 22. 1 Petr. I, 22. (Hom. Iliad. IX. 486. Xen. Anab. VII, 7. 43.) cf. *Matthiae* §. 574. p. 1134. *Passow* I, 426. — vel de agendi ratione ex animi indole bona vel mala prodeunte aa) uni-

verse Rom. XIV, 23. ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως i. e. *non ex certa persuasione ortum est vescendi consilium.* Ibid. πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως. Jac. IV, 1. (Hom. Iliad. VII, 111.) — bb) circumscribit adiectiv. 1 Thess. II, 3. — vel de effectibus ex agendi ratione certa prodeuntibus Rom. I, 17. IX, 30. X, 5. 6. Gal. VI, 8 bis. Phil. III, 9. 1 Tim. VI, 4. — vel universe, ut πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας [i. e. *e vera doctrina*] οὐκ ἔστι 1 Joh. II, 21. Vide tamen de h. l. supra sub III. 3. B. b. — Luc. XII, 15. Act. XIX, 25. — γέμειν, πληροῦσθαι ἔκ τινος i. e. *refertum esse ita, ut aliquid plenum fecerit aliquam rem* Matth. XXIII, 25. Joh. XII, 3.

6) de *causa et auctore*, *Ursache*, *Veranlassung*, ubi Latini *propter*, *prae*, *a*, *per*, nos: *von*, *vor*, *wegen*, a) de personis Joh. X, 32. XII, 49. XVIII, 3. Rom. IX, 11. 2 Cor. V, 1. XI, 26 bis. Gal. V, 8. Eph. II, 8. III, 15. (Diod. Sic. XVI, 61. Herodot. I, 16. VI, 2. VIII, 89. Xen. Symp. VIII, 5. Sophocl. Electr. v. 336.) cf. *Fischer* l. l. p. 118. *Herm.* ad Vig. p. 857. *Matthiae* l. l. p. 1133. — b) de rebus aa) universe, ut βλασφημεῖν τινα ἔκ τινος Apoc. XVI, 11 bis. v. 21. — VIII, 13. — δίκαιος ἐκ πίστεως i. e. qui propter fidem habetur δίκαιος Rom. I, 17. Gal. III, 11. Hebr. X, 38. — Rom. III, 20. 30. IV, 2. 16. V, 1. — ἐξ ἑνός sc. παραπτώματος Rom. V, 16 bis. IX, 11. 32. XI, 6. 2 Cor. XIII, 4 ter. Gal. II, 16 ter. III, 2 bis. v. 5 bis. v. 8. 18. 21. 22. 24. V, 5. Eph. II, 8. Tit. III, 5. 1 Petr. II, 12. Jac. II, 21. — v. 22. ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη i. e. *aus dem Hinzukommen der Werke ging die Vollendung des Vertrauens hervor.* v. 24 bis. v. 25. Ad haec Jacobi verba cf. quae habet lectu dignissima *Hase* Glaubenslehre Vol. I. p. 7 exeunt. — Act. XXVIII, 3. Apoc. XVI, 10. (Hom. Iliad. V, 865. IX, 566. Xen. Hier. VIII, 8. Mem. I, 2. 31. Anab. II, 5. 5.) cf. *Fischer* l. l. p. 119. — bb) τηρεῖν ἑαυτὸν ἔκ τινος = *cavere sibi ab aliqua re* Act. XV, 29. Cf. supra sub ἀπό p. 116. adnotata et de genit. simplici apud Graecos in talibus usitato *Matthiae* §. 368. p. 681. §. 348. p. 656 sq. it. de Hebr. מִן *Ewald* p. 599. *Gesen.* p. 817. — cc) *facit periphrasin adverbii* α) iunct. c. genit. adiectivi neutrius, ut ἐκ περισσοῦ i. e. *vehementer* Marc. XIV, 31. — una c. λίαν VI, 51. ἐκ συμφώνου [*ausgehend von wechselseitiger Uebereinkunft*] i. e *mutuo consensu* 1 Cor. VII, 5. — β) iunct. c. substant. ut ἐξ ἀνάγκης Hebr. VII, 12. — 2 Cor. VIII, 13. IX, 7. II, 17. Phil. I, 16. 17. cf. *Matthiae* §. 574. p. 1134. *Fischer* l. l. p. 124. *Bornem.* Epilog. Cyrop. p. 70 sq. *Winer* p. 166. *Passow* I. p. 426.

7) de *adminiculo*, e cuius usu prodit vel proficiscitur aliquid, ubi Lat. *e*, *ex*, *a*, *per*, nos: *von*, *mittelst*, *durch* a) universe, ut ἐσθίειν, ζῆν, φαγεῖν ἔκ τινος = βίον ἔχειν ἔκ τινος i. e. *victum sumere ex aliqua re* 1 Cor. IX, 7 bis. 13. 14. — ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου i. e. *ex altaris ministerio* =

ἐκ θυσιῶν φαγεῖν Hebr. XIII, 10. Vide supra ἀπό p. 116. — φίλους ποιεῖν ἐκ Luc. XVI, 9. ad q. l. v. *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 79. — χορτάζεσθαι Apoc. XIX, 21. ποτίζειν XIV, 8. μεθύειν it. μεθύσκεσθαι XVII, 2. 6. γεμίζειν VIII, 5. — Hebr. XI, 35. ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν i. e. *uxores vi resurrectionis receperunt mortuos suos.* Cf. ad h. l. *Böhme* p. 627. — Rom. I, 4. quem loc. alii ad II. 1. a. bb. referunt. — γεννηθῆναι [= ἄνωθεν γεννηθῆναι] ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος Joh. III, 5. — v. 6. 8. (Xen. Anab. IV, 2. 23. VI, 4. 9.) cf. *Matthiae* §. 574. p. 1133. coll. §. 396. p. 725 sq. Dionys. Hal. de comp. verb. p. 296. ed. *Schäfer.*

b) de *norma* et *lege*, e qua adhibenda fit aliquid vel prodit indicium de aliqua re, ubi Lat.: *e*, *secundum*, *ad*, *pro*, nos: *an*, *aus*, *nach* aa) universe, ita post γινώσκειν Matth. XII, 33. Luc. VI, 44. 1 Joh. III, 24. IV, 6. — δικαιοῦσθαι Matth. XII, 37. κρίνειν ἐκ τοῦ στόματος metonym. pro: ἐκ τῶν λόγων Luc. XIX, 22. Apoc. XX, 12. — λαλεῖν ἐκ τῆς γῆς = *ut convenit terrae*, *domicilio imperfectionis*, *imbecillitatis* i. e. *imperfecta*, *tenuia* Joh. III, 31. λαλεῖν ἐκ τῶν ἰδίων = *ex indole sua* VIII, 44. cf. *Lücke* II. p. 238. vel ἐκ τοῦ κόσμου = *ex indole huius aevi perversi* 1 Joh. IV, 5. Ita LXX et hebr. פִּי־עַל Num. XXVI, 56. (Aelian. V. H. I, 21. Xen. Cyr. II, 2. 21. Mem. I, 2. 57.) cf. *Fischer* l. l. p. 122. *Matthiae* l. l. p. 1134. — bb) ita, *ut circumscribat adverb.* ut ἐξ ἰσχύος *pro viribus* 1 Petr. IV, 11. — ἐκ τοῦ ἔχειν i. e. *pro facultatum rationibus* 2 Cor. VIII, 11. (cf. ἐκ τῶν δυνατῶν Xen. Anab. VI, 4. 9. et ἐκ τῶν ὑπαρχόντων IV, 2. 23.) — ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία = οἱ ἐκ φύσεως ἀκρόβυστοι i. e. *qui*, *si e naturae conditione spectaveris*, *praeputiati sunt* i. e. qui natalibus praeputiati sunt Rom. II, 27. — Marc. XII, 44. ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς [i. e. *pro opibus suis* vel *pro facultatum rationibus*] ἔβαλον sc. pauca tantum Luc. XXI, 4. — Marc. XII, 44. ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς [i. e. *pro penuria sua*] πάντα — ἔβαλε Luc. XXI, 4. — ἐκ θεοῦ i. e. *ad normam a Deo suppeditatam* 2 Cor. II, 17. ἐξ ἰσότητος 2 Cor. VIII, 13. — ἐκ μέρους i. e. α) *ex parte* i. e. *si ex partibus fit aestimatio* = *singuli*, *einzeln genommen* 1 Cor. XII, 27. — β) metaph. pro: *imperfecte*, *stückweise* aa) universe, ut ἐκ μέρους — γινώσκομεν [propr. unsre Erkenntniss ist nur eine vom Einzelnen ausgehende] 1 Cor. XIII, 9 bis. v. 12. — ββ) praeced. artic. τὸ ἐκ μέρους circumscribitur substant. *imperfectio*, *das Unvollständige*, *das Mangelhafte* 1 Cor. XIII, 10. — ἐκ μέτρου = μετρίως Joh. III, 34. (Polyb. II, 46. Zosim. IV, 25. 6. Herodot. I, 191. VII, 204. Xen. Anab. VI, 2. 7. Thuc. III, 43. VI, 73 et 92.) cf. *Passow* I. p. 426. *Bornem.* Epilog. p. 70. *Fischer* l. l. p. 124. *Winer* p. 166. *Matthiae* l. l. p. 1134.

c) de *pretio*, ubi Lat. *ablativo*, nostrates: *um*, *für*, *utun-*

tur. Ita ἀγοράζω Matth. XXVII, 7. κτᾶσθαι Act. I, 18. συμφωνεῖν — ἐκ δηναρίου Matth. XX, 2. coll. v. 23. (Palaeph. fab. 46, 3 et 4.) De genit. simplici apud Graecos in talibus usitato cf. *Matthiae* §. 364. p. 678. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 378. *Buttm.* §. 119, 6. 3. *Winer* p. 80.

d) de *materia*, e qua conficitur vel prodit aliquid, ubi Latini: *e*, *ex*, nos: *von*, *aus* aa) sq. genit. materiei Matth. XXVII 29. Rom. IX, 21. — Eph. V, 30. q. l. Paulus ratione habita LXX Gen. II, 23. et huius loci verbis utens adumbrat intimam, quae est Jesum inter et cultores suos necessitudinem. — 2 Petr. III, 5. Hebr. XI, 3. Joh. II, 15. IX, 6. XIX, 1. Apoc. XVIII, 12. XXI, 21. (Herodian. VIII. 4. 27. Aelian. V. H. II, 41. Diod. Sic. I, 20 et 43. Lucian. Dial. Mort. XI, 5. Herodot. II, 96. Xen. Symp. VIII, 6.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 374. *Matthiae* §. 374, b. not. p. 688. — bb) sq. genit. *personae* = *ex ossibus alicuius* 1 Cor. XI, 8. 12. cf. LXX Gen. II, 21. 22.

IV) *pro* ἐν *positum videtur* 1) post κρέμαμαι, pendeo, ubi nos: *an*, Lat.: *e*, *de* Act. XXVIII, 4. (Xen. de re equest. X, 9. Mem. III, 10. 13. Symp. VIII, 19. — Hom. Odyss. XIX, 58. Ita ἐκκρέμαμαι ἔκ τινος LXX Gen. XLIV, 30.) In quibus, quod quae pendent de aliqua re, ex ea exire videntur, poni apud Graecos ἐκ, docent *Matthiae* §. 574. p. 1133. *Passow* I. p. 425. *Fischer* ad Plat. Phaedon. c. 22, not. 2) — 2) ubi praepositio refertur magis ad verbi significationem, quam ad id, quod cogitatur Matth. XXIV, 17. αἶρειν τὰ ἐκ τῆς οἰκίας. Marc. XIII, 15. — Luc. XI, 13. ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει = ὁ πατὴρ ὁ ἐν οὐρανῷ δώσει ἐξ οὐρανοῦ. (Xen. Cyrop. VII. 2. 2. Anab. I, 2. 18.) cf. *Bornem.* ad Xen. Anab. l. l. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. §. 57. *Poppo* Thucyd. I. p. 176. *Krüger* Dionys. p. 302. *Matthiae* §. 596. p. 1193 sq. *Buttm.* §. 138. I, 8. *Winer* p. 217. — De loco 2 Cor. II, 4. vid. supra sub I. 1. 9. adnotata. — Saepius non extat in N. T.

Ἕκαστος, η, ον, (ductum, ut videtur, ab adverb. ἑκάς, procul, fern, getrennt, für sich, unde comparat. ἑκάτερος, superlat. ἕκαστος cf. *Buttm.* §. 72, a. 4. gram. max. Vol. I. §. 78. p. 310. *Matthiae* §. 132. p. 255. *Passow* I. p. 426.] *quisque*, *singuli*, *jeder*, *ein jeder* a) universe aa) absolute α) universe Matth. XVIII, 35. XXV, 15. Marc. XIII, 34. Luc. VI, 44. Joh. VII, 53. XIX, 23. Act. III, 26. IV, 35. Rom. II, 6. XII, 3. XIV, 5. 1 Cor. III. 5. 10. 13. IV, 5. VII, 2. 7. 17 bis. v. 20. 24. [X, 24.] XI, 21. XII, 7. XV, 23. 2 Cor. V, 10. IX, 7. Gal. VI, 4. 5. Jac. I, 14. 1 Petr. I, 17. Apoc. XXII, 12. — β) auget vim vocabulorum distribuentium, καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν Hebr. III, 13. Apoc. XXII, 2. cf. *Passow* I. p. 427. — γ) sq. genit. partit. Matth. XXVI, 22. Luc. XIII, 15. Joh. VI, 7. Act. II, 38. Rom. XIV, 12. XV, 2. 1 Cor. XIV, 26. XV, 38. XVI, 2. 1 Thess. IV, 4. Hebr. VI, 11. cf. *Matthiae* §. 318. p. 625. — bb) praece-

dente εἷς vis eius augetur cf. *Passow* l. l. εἷς ἕκαστος, *unusquisque, jedweder* α) universe Act. XX, 31. Eph. IV, 16. Col. IV, 6. Apoc. XXI, 21. (Xen. Anab. VI, 6. 12.) — β) sq. genit. partit. Luc. IV, 40. XVI, 5. Act. II, 3. XVII, 27. XXI, 26. Eph. IV, 7. 1 Thess. II, 11. 2 Thess. I, 3. — γ) καθ' ἓν ἕκαστον Act. XXI, 29. — b) singularis iunctus legitur c. verbo plural. numeri aa) universe Joh. XVI, 32. Eph. IV, 25. Phil. II, 4. Hebr. VIII, 11. 1 Petr. IV, 10. Apoc. V, 8. XX, 13. Cf. *Matthiae* §. 302. p. 601 sq. *Passow* l. l. — bb) praefigitur εἷς Act. II, 6. — cc) sequitur genit. partit. Act. XI, 29. — c) appositionis loco [cf. *Matthiae* §. 302, not. p. 602. *Passow* l. l.] additur nomini plural. num. aa) absolute Luc. II, 3. ἐπορεύοντο πάντες — ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Act. II, 8. Eph. V, 33. Apoc. II, 23. — bb) praefixo εἷς 1 Cor. XII, 18.

Ἑκάστοτε, adv. *semper et ubique.* Semel in N. T. 2 Petr. I, 15. (Herodian. I, 17. 23. Xen. Sympos. I, 14.)

Ἑκατόν, οἱ, αἱ, τά, *centum* Matth. XIII, 8. Marc. IV, 8. ubi ex praeced. καρπόν addas cogitando κόκκους. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 455. Luc. XV, 4. al.

Ἑκατονταέτης, ου, ὁ, (et ἑκατονταετής, οῦς, ὁ, cf. *Buttm.* §. 64, not. 2. gram. max. I. §. 55, not. 7*. p. 210. §. 71. p. 288. *Matthiae* §. 49, not. 3. p. 115. *Lobeck* ad Phryn. p. 407. ex ἑκατόν et ἔτος) *centenarius, centum annos habens.* Semel in N. T. Rom. IV, 19.

Ἑκατονπλασίων, ονος, ὁ, ἡ, *centaplus, centuplex.* Ter in N. T. Matth. XIX, 29. Marc. X, 30. Luc. VIII, 8. (Xen. Oec. II, 3.)

Ἑκατοντάρχης, ου, ὁ, (ab ἑκατόν et ἄρχω) *centurio, centum militum praefectus* Act. X, 1. 22. XXIV, 23. XXVII, 1. 31. (Herodian. V, 4. 12.) Matth. VIII, 13. cf. *Griesbach* N. T. Vol. I. p. 36. edit. *Schulz.* et de terminatione huius vocab. ἑκατοντάρχης et ἑκατόνταρχος *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. II. p. 244 sq. ad Xen. Symp. I, 4. et in diss. de gemina Cyrop. et Maxim. Tyr. recensione p. 90. *Winer* p. 32.

Ἑκατόνταρχος, ου, ὁ, (ab ἑκατόν et ἄρχω) *centurio* Matth. VIII, 5. 8. 13. XXVII, 54. Luc. VII, 2. 6. XXIII, 47. Act. XXI, 32. XXII, 25. 26. XXVII, 6. 11. 43. XXVIII, 16. — genit. plur. XXIII, 17. 23. (Herodian. II, 13. 3. Xen. Cyr. V, 3. 41.)

Ἐκβαίνω, a. 2. ἐξέβην (ab ἐκ et βαίνω) *egredior.* Ita e codd. *Griesbach* Hebr. XI, 15.

Ἐκβάλλω, f. βαλῶ, a. 2. ἐξέβαλον, plusqpf. ἐκβεβλήκειν [Marc. XVI, 9. de plusqpf. absque augmento cf. *Winer* p. 37. 40. *Matthiae* §. 165. p. 301. *Buttm.* §. 76, not. 6. gram. max. Vol. I. §. 53, not. 9. p. 34. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 317. — ab ἐκ et βάλλω, iacio] 1) *eiicio* i. e. a) *auswerfen, hinauswerfen* aa) sq. εἰς c. acc. loci. Ita de rebus Matth. XV, 17. — Act. XXVII, 38. ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλ. i. e.

alimenta sua. De qua vi medii cf. *Buttm.* §. 122, 7. *Matthiae* §. 492, b. p. 924 sq. (Ceb. Tab. c. 14.) — de personis Matth. VIII, 12. XXII, 13. XXV, 30. — bb) addito: ἔξω, de personis, ut Joh. XII, 31. ἐκβληθήσεται ἔξω i. e. vel εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς [coll. Apoc. XX, 10.] vel ἐκ τῆς ἀρχῆς = *vi sua privabitur* cf. *Lücke* II. p. 351. — De ἔξω ex abundanti addito cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 10. *Winer* p. 202. coll. *Matthiae* §. 636. p. 1310. — cc) addito ἔξω c. gen. loci, ita de personis Matth. XXI, 39. Marc. XII, 8 et Luc. XX, 15. — Joh. IX, 34 35. cf. *Lücke* II. p. 267. — dd) absque notatione loci Luc. XX, 12. — — b) *austreiben, hinaustreiben, hinausweisen,* Lat. *expello, exire iubeo,* violentiae maioris, minoris, notione inclusa aa) de rebus α) propr. ut τὰ πρόβατα Joh. X, 4. — β) *eruendi* sens. *ausreissen* Marc. IX, 47. — γ) *reiiciendi* sens. ut τὸ ὄνομά τινος — ὡς πονηρόν pro: τινὰ ὡς πονηρόν Luc. VI, 22. [ita de histrionibus, qui exploduntur Aelian. V. H. XIII, 17. Dem. 449, 19. et universe pro: *verwerfen,* ut τοὺς λόγους Aelian. H. A. XI, 10. Plat. Criton. c. 6. ed. *Fischer.* Soph. Oed. Col. v. 637 vel 631.] — δ) pro: *alacriter perduco* vel *educo* sq. εἰς c. acc. rei, Matth. XII, 20. ἕως — κρίσιν trop. pro: *donec victoriam paraverit doctrinae verae.* — bb) de personis α) propr. αα) sq. ἐκ c. gen. loci Joh. II, 15. 3 Joh. v. 10. (sq. gen. simpl. Aelian. V. H. IX, 12. Herodian. VI, 1. 21. absolute de hominibus patria pulsis Xen. Anab. I, 1. 7.) — ββ) sq. ἔξω c. gen. loci Luc. IV, 29. Act. VII, 58. — γγ) addito ἔξω solo Luc. VIII, 54. Joh. VI, 37. Act. IX, 40. — Luc. XIII, 28. — δδ) addito ἀπό c. gen. loci, e quo [propr. aus und von einem Orte wegweisen] Act. XIII, 50. — ἀφ' ἧς = *e cuius corpore* Marc. XVI, 9. — εε) sq. ἐκ c. gen. loci Marc. VII, 25. — ζζ) absque mentione loci e contextu facile cognoscendi א) universe, ut τὸν ὄχλον Matth. IX, 25. τοὺς πωλοῦντας XXI, 12. Marc. XI, 16. Luc. XIX, 45. — Marc. I, 43. V, 40. Act. XVI, 37. Gal. IV, 30. — ב) τὰ δαιμόνια, τὰ πνεύματα [sc. ἔκ τινος i. e. e corpore alicuius, vid. ἐκ] Matth. VII, 22. VIII, 16. 31. IX, 33. 34. X, 1. 8. XII, 24. 26. 27. 28. XVII, 19. Marc. I, 34. 39. III, 15. 22. 23. VI, 13. IX, 18. 38. XVI, 17. Luc. IX, 40. 49. XI, 14. 15. 18. 19. 20. XIII, 32. — β) = *celeriter emitto,* sq. εἰς c. acc. loci Matth. IX, 38. Luc. X, 2. — γ) = ἐξάγω, sed fortius, sq. εἰς c. acc. loci Marc. I, 12. — δ) sensu mitiori, pro: *facio, ut evadat aliquis, hinauslassen,* sc. ἐκ τῆς πόλεως Jac. II, 25.

2) sensu mitiori i. e. exclusa violentiae notione: *eximo* i. e. a) *herausnehmen,* ubi Lat.: aa) *extraho* α) sq. ἀπό c. gen. rei Matth. VII, 4. De h. l. ἄφες, ἐκβάλω et 1 singul. in adhortat. cf. *Matthiae* §. 516. B. p. 983. et supra sub ἀφίημι p. 175. adnotata. — β) sq. ἐκ c. gen. Matth. VII, 5. Luc. VI, 42. — γ) absque mentione loci vel rei, e qua eximitur aliquid Luc. VI,

42 bis. — bb) *promo* = προφέρω Matth. XII, 35 bis et XIII, 52. — Luc. X, 35. — b) *ausnehmen* i. e. *nicht in eine Sache* z. B. in einen Riss, *aufnehmen*, sq. acc. rei et addito ἔξω Apoc. XI, 2. τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω = ἔκβαλε ἔξω τῆς μετρήσεως. Ita auctor ipse explicat, addens: καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς. De sententia eadem et affirmative et negative enuntiata cf. *Winer* p. 204 sq. et *Herm.* ad *Elmsl.* Eurip. Med. p. 361 ed. Lips. *Matthiae* §. 636. p. 1310 sq. *Jacob* Quaest. Lucian. ad Lucian. Toxar. p. 19.

Ἔκβασις, εως, ἡ, (ab ἐκ et βαίνω) *exitus* i. e. [egressus Polyb. IV, 64. 5. Hom. Odyss. V, 410.] *finis*. Bis in N. T. 1 Cor. X, 12. Hebr. XIII, 7. (de exitu belli Polyb. III, 7. 2. XXI, 8. 6.)

Ἐκβολή, ῆς, ἡ, (ab ἐκ et βάλλω iacio) *iactura* i. e. *eiectio mercium*, cum nautae, procella exorta, merces et onera eiiciendo navem levant. Semel in N. T. Act. XXVII, 18. (Dem. 926, 17. LXX Jon. I, 5.)

Ἐκγαμίζω, f. ίσω, (ab ἐκ et γαμίζω in matrimonium do) *nuptum do*, *ich verheirathe Jemanden aus dem Hause*, medium: *nubo*, *ich verheirathe mich aus der Familie* Matth. XXII, 30. XXIV, 38. Luc. XVII, 27. De lectione 1 Cor. VII, 38. vide *Griesb.*

Ἐκγαμίσκω, i. q. ἐκγαμίζω Luc. XX, 34. 35.

Ἔκγονα, ων, τά, (ab ἐκγίνομαι, orior vel nascor ex aliquo) *soboles*, *posteri*, [Xen. Cyr. III, 3. 19.] etiam *nepotes*. Ita semel in N. T. 1 Tim. V, 4. LXX pro בָּנִים Jes. XLIX, 15. נֶכֶד Deut. XIX, 10. צֶאֱצָאִים Jes. LXI, 9. (Pind. Nem. V, 12.)

Ἐκδαπανάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ intendente et δαπανάω sumtum facio) *consumo*, ἐκδαπανάομαι, ῶμαι *consumor* vel *me ipsum consumo*. Semel in N. T. 2 Cor. XII, 15. (Polyb. XVII, 11. 10.) cf. *Winer* p. 113. *Buttm.* §. 123. 3.

Ἐκδέχομαι, f. ξομαι, (ab ἐκ et δέχομαι accipio; accipio ab aliquo, tum excipio succedendi sens. Herodot. VI, 111. sustinendi sens. Herodian. VIII, 1. 6. legatos excipere Polyb. XXV, 4. 11. in N. T.) *expecto* a) seq. accus. Joh. V, 3. ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Act. XVII, 16. 1 Cor. XI, 33. XVI, 11. Hebr. X, 13. XI, 10. Jac. V, 7. (Polyb. III, 45 6. XX, 4. 5.) — b) absolute Hebr. X, 13. et e lect. vulg. 1 Petr. III, 20.

Ἔκδηλος, ον, ὁ, ἡ, (ab ἐκ et δῆλος) i. q. δῆλος, sed fortius: *evidens*, *manifestus*. Extat tantum 2 Tim. III, 9. (Homer. Iliad. V, 2. Polyb. III, 12. 4. 3 Marc. III. 19.)

Ἐκδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et δῆμος populus, pp. a populo meo discedo, ita ἔκδημος Xen. Cyr. VIII, 5. 26.) 1) *discedo* vel *migro*, ἐκ τοῦ σώματος e corpore meo = *morior* 2 Cor. V, 8. — 2) *absum* 2 Cor. V, 6. — ἀπό τινος v. 9.

Ἐκδίδωμι, f. ἐκδώσω, (ab ἐκ et δίδωμι, do; dedo Xen. Anab. VI, 6 vel 4. 18.) *eloco*, *verpachten*. Ita quater in N. T.

Matth. XXI, 33. 41. Marc. XII, 1. Luc. XX, 9. (Polyb. VI, 17. 2. Aelian. V. H. XIV, 15. Plat. de legg. VIII. γεωργίαι — ἐκδεδομέναι δούλοις.)

Ἐκδιηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab ἐκ et διηγέομαι narro, pp. totam rem enarro) *enarro, expono.* Bis in N. T. Act. XIII, 41. XV, 3. LXX pro סִפֵּר Habac. I, 5.

Ἐκδικέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἔκδικος q. v.) 1) *vindico, causam eius agendo tueor aliquem, Recht schaffen* a) sq. acc. pers.: *Jemandem Recht schaffen* aa) universe Luc. XVIII, 5. (1 Macc. VI, 22.) — bb) ἐκδικῶ ἐμαυτόν, *ich schaffe mir selbst Recht* = *ulciscor, ich räche mich* Rom. XII, 19. Cf. *Winer* p. 111, 6. a. *Buttm.* §. 122, 2. *Matthiae* §. 491, a. p. 923. — b) sq. acc. pers. et ἀπό τινος *causam eius agendo tueor vel libero aliquem ab aliquo* Luc. XVIII, 3. Ita LXX κρίνειν τινὰ ἔκ τινος pro שָׁפַט מִיַּד 1 Sam. XIV, 16. 2 Sam. XVIII, 19. 31. Cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub שָׁפַט et *Winer* p. 104. — 2) *ulciscor, ich räche, ahnde etwas, punio* a) sq. acc. rei, ut παρακοήν 2 Cor. X, 6. Ita LXX et פָּקַד 1 Sam. XV, 2. Amos. III, 14. (τὸν φόνον Herodian. II, 6. 13. τὸ ἐκδικούμενον i. e. tempus poenarum repetendarum Dem. 801, 24. — sq. acc. pers. Jos. Ant. VI, 13. 8.) — b) τὶ ἀπό τινος, it. τὶ ἐκ χειρός τινος = *ulciscor et reposco aliquid ab aliquo* i. e. *poenam alicuius rei repeto ab aliquo* Apoc. VI, 10. XIX, 2. Ita LXX et hebr. נָקַם sq. מִיַּד 2 Regg. IX, 7. דָּרַשׁ sq. מִיַּד Gen. IX, 6. Ez. XXXIII, 6. Cf. *Ewald* p. 598. *Gesen.* p. 817. (Cicer. pro Rosc. Amer. c. 24. *patrum poenas repetere.*) — Saepius non extat in N. T.

Ἐκδίκησις, εως, ἡ, (ab ἔκδικος q. v.) 1) *vindicatio*, τὸ ἐκδικεῖν, *das Strafen, Rächen* a) universe Rom. XII, 19. 2 Cor. VII, 11. Hebr. X, 30. — b) ἐκδίκησιν ποιέω = ἐκδικέω, *vindico, ich schaffe Recht* aa) sq. gen. personae, quam vindico Luc. XVIII, 7. 8. (ἐκδ. ποιεῖσθαι Polyb. III, 8. 10.) — bb) sq. dat. personae Act. VII, 24. de quo dat. commodi cf. *Matthiae* §. 394. p. 721. — 2) *vindicta, poena, Rache, Strafe* Luc. XXI, 22. — 1 Petr. II, 14. εἰς ἐκδίκησίν τινος i. e. *ad puniendum aliquem.* — δίδωμι ἐκδίκησίν τινι, *poenam repeto ab aliquo, punio aliquem* 2 Thess. I, 8. Ita LXX pro hebr. נָתַן נְקָמָה Ezech. XXV, 14. Saepius non habetur in N. T.

Ἔκδικος, ου, ὁ, ἡ, *ultor, vindex.* Bis in N. T. Rom. XIII, 4. — sq. περί τινος 1 Thess. IV, 6. LXX pro מִתְנַקֵּם Ps. VIII, 3. (Siracid. XXX, 6. Aristaenet. I, 27.)

Ἐκδιώκω, f. διώξω, (expello) *infesto, vexo* (ab ἐκ et διώκω). Bis in N. T. Luc. XI, 49. 1 Thess. II, 15. LXX pro רָדַף Ps. CXIX, 157. הִרְחִיק Joel. II, 20. הִבְרִיחַ 1 Chron. VIII, 13. (Siracid. XXX, 19.)

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐκδίδωμι) *deditus*, *traditus*. Legitur tantum Act. II, 23. — (Joseph. Arch. VI, 13. 9. Polyb. III, 20. 8. Herodot. VI, 85.)

Ἐκδοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐκδέχομαι excipio, expecto) *expectatio* Hebr. X, 27.

Ἐκδύω, f. ύσω, (exeo, ut μεγάροιο, Hom. Odyss. in N. T.) *exuo*, *ausziehen* [Xen. Cyr. I, 3. 17. Polyb. XV, 27. 9.] a) propr. aa) sq. dupl. acc. Matth. XXVII, 31. Marc. XV, 20. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 435. *Matthiae* §. 418, g. p. 766. *Buttm.* §. 122, 4. *Winer* p. 88. — bb) sq. acc. pers. ἐκδύσαντες αὐτὸν i. e. *cum exuissent eum vestimenta, quibus indutus esset* Matth. XXVII, 28. Luc. X, 30 — b) metaph. pro: *corpus depono*, med. *corpus, quo nunc circumdor, depono, ich lege meine irdische Hülle ab* 2 Cor. V, 4. et e lect. vulg. v. 3. Vide *Griesb.* ad h. l. — De qua vi medii cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* §. 492, b. p. 924. Quodsi alii a. 1. med. h. l. passive dici putant, perrara esse huius usus exempla, docent *Buttm.* §. 123, 4. *Matthiae* §. 496, 8. p. 935. *Schäfer* ad poet. gnom. p. 166. *Lobeck* ad Phryn. p. 319. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 7. 26. Cf. etiam *Winer* p. 110.

Ἐκεῖ, adv. loci 1) *ibi, illic, da, daselbst, dort* a) proprie i. e. de commoratione in loco aa) universe Matth. II, 13. 15. V, 24. VIII, 12. XII, 45. XIII, 42. 58. XIV, 23. XV, 29. XIX, 2. XXI, 17. XXII, 11. XXIV, 51. XXVII, 36. 47. 55. 61. XXVIII, 7. Marc. II, 6. III, 1. V, 11. VI, 5. XI, 5. XIII, 21. XIV, 15. XVI, 7. Luc. II, 6. VI, 6. VIII, 32. IX, 4. X, 6. XI, 26. XV, 23. XVII, 23. XXI, 2. XXII, 12. XXIII, 33. Joh. II, 1. 6. 12. III, 22. 23. IV, 6. V, 5. VI, 3. 22. 24. X, 40. 42. XI, 15. 31. XII, 2. 9.
[redacted]

XIII, 4 et אֲשֶׁר שָׁמָּה. Cf. quae de *αὐτός*, praecedente *ὅς* supra p. 170. observata sunt et *Matthiae* §. 472, 3. p. 881 sq.

b) per attract. *ἐκεῖ* legitur, ubi *ἐκεῖσε*, *illuc*, *dorthin*, poni potuisse videtur. Ita post *ἀπέρχεσθαι* = *ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε καὶ εἶναι ἐκεῖ* Matth. II, 22. XXVI, 36. post *ἔρχεσθαι* Joh. XVIII, 3. *προπεμφθῆναι* Rom. XV, 24. *συνάγειν* Luc. XII, 18. *ὑπάγειν* Joh. XI. 8. — Ita שָׁם Deut. I, 37. (post *ἀφικνεῖσθαι* Herodian. IV, 8. 9. *ἔρχεσθαι* Herodot. I, 121. *φεύγειν* Xen. H. G. I, 2. 6.) LXX pro שָׁמָּה Gen. XX, 13. 1 Sam. II, 3. 2 Sam. XVII, 18.

c) per attract. ubi *ὧδε*, *huc*, poni potuisse videtur Matth. XVII, 20. Cf. ad h. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 560. et de utroque attractionis genere *Herm.* ad Vig. p. 790. 907. ad Soph. Antig. v. 517. Trachin. v. 1006. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 46. *Seidler* ad Eurip. Iphig. Taur. v. 113. p. 207 ed. *Markland.* Lips. *Buttm.* ad Sophocl. Philoct. v. 481. *Lobeck* ad Phryn. p. 43. 128. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 251. *Winer* p. 170 sq. *Fritzsche* l. l. p. 102. — — d) abest *ἐκεῖ* Act. XIV, 28.

2) de tempore: *tum*, sq. *ὅταν* Luc. XIII, 28. Ita שָׁם Ps. XIV, 5. (Xen. Cyr. III, 3. 22.)

'Ἐκεῖθεν, adv. loci, *inde*, *illinc*, *von da*, *von daher* aa) universe Matth. IV, 21. V, 26. IX, 9. 27. XI, 1. XII, 9. 15. XIII, 53. XIV, 13. XV, 21. 29. XIX, 15. Marc. I, 19. VI, 1. 10. 11. VII, 24. IX, 30. Luc. IX, 4. XII, 59. Joh. IV, 43. XI, 54. Act. XIII, 4. XVI, 12. XVIII, 7. XX, 13. — LXX pro מִשָּׁם Gen. XX, 10 (Lucian. D. D. XXIV, 3. Xen. Anab. V, 6. 24) — b) praeced. art. *οἱ ἐκεῖθεν*, *die von dort* sc. *herüber Wollenden* Luc. XVI, 26. (Eurip. Hecub. v. 719 ed. *Porson.* et ad h. l. *Schäfer.*)

'Ἐκεῖνος, η, ο, pronom. adiect. vel demonstrat.: *ille*, *a*, *ud*, *is*, *ea*, *id*, *jener*, *der da*, *der dort* (ab *ἐκεῖ*, ibi). Refertur in N. T. a) ad remotius, ubi nos: *jener*, Lat.: *ille* aa) universe, *ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τ. οὐρ., ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται* Matth. XIII, 11 et Marc. IV, 11. — Matth. XVIII, 32. Marc. XVI. 20. Joh V, 35. 38. 46. 47. IX, 9. 12. XIII, 25. 27. 30. Act. XXI 6. 1 Cor. IX, 25. 2 Tim. II, 13. III, 9. Tit. III 7. Hebr. XII, 25. (Lucian. Dial. Mort. XIV, 9. Xen. Cyr. I, 4. 19. Anab. IV, 1. 21 et 29.) — bb) ubi *οὗτος* ad proximum, *ἐκεῖνος* ad remotius spectat Luc. XVIII, 14. — in formula *ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο* Jac. IV, 15. — cc) per appositionem accuratius definitur, quorsum spectet *ἐκεῖνος* Luc. XIII, 4 *ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ* i. e. *jene*, ich meine *die achtzehn*, XIX, 27. Joh. XVI, 13. Marc. XII, 7. Cf. de *ἐκεῖνος* ad remotius pertinente *Matthiae* §. 471, 10. p. 874.

b) ad propinquius pertinet cf. *Fischer* ad Weller. Vol. I. p. 329. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1018. *Bornem.* ad Xen. Symp.

II, 25. Anab. IV, 3. 20. *Matthiae* l. l. *Wolf* ad Dem. Leptin. p. 282. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 195. *Passow* I. p. 431. Ita legitur aa) universe Matth. XVII, 27. εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δός. (Xen. Anab. IV, 3. 20. Symp. II, 25. VIII, 4. Ita *ille* ad proximum, *hic* ad remotius pertinet Ovid. Trist. I, 2. 23. Propert. III, 14 vel 12, 17.)

bb) additur nomini, ut personam vel rem, de qua agitur, accuratius ab aliis distinguat α) universe Matth. VII, 25. προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ sc. quam rupi impositam esse modo dixi, v. 27. — VIII, 28. ὥςτε — διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης sc. in cuius vicinia versarentur οἱ δαιμονιζόμενοι. X, 14. ἐξερχόμενοι — τῆς πόλεως ἐκείνης sc. quae indigne vos tractat, v. 15. XII, 45. XV, 22. XVIII, 27. 28. XXI. 40. XXII, 7 bis. XXIV, 22. 29. 46. 48. 50. XXV, 7. 19. — XXVI, 24 bis et Marc. XIV, 21 bis; item Luc. XXII, 22. — Marc. III, 24. 25. XIII, 19. 32. XVI, 10. 13. Luc. IX, 5. X, 31. XI, 26. XII, 43. 45. 46. XIV, 24. XV, 14. 15. XVII, 9. XVIII, 3. Joh. I, 8. 40. IV, 25. 39. V, 19. 39. VII, 45. VIII, 44. IX, 36. XI, 29. 49. 51. XIII, 6. XVI, 8. 14. XVIII, 15. XIX, 31. XX, 19. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων. XXI, 7. Act. I, 19. III. 13. 23. VIII, 8. XIII, 6. XIV, 21. XVI, 3. 33. ἐν τῇ ἐκείνῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός i. e. *illa noctis hora* sc. qua extiterat terrae motus. XIX, 16. XXVIII, 7. Rom. VI, 21. Hebr. IV, 2. VI, 7. VIII, 7. — Jac. I, 7. ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος sc. quem modo significavi, ὁ διακρινόμενος. (Xen. Anab. I, 7. 18.) — β) in formulis ad temporis, quo acciderunt vel eventura sunt, quae in sqq. narrantur, notationem nunc definitam, nunc minus definitam pertinentibus, ut αα) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ i. e. *illo tempore, zu der Zeit* vel: *um diese Zeit* Matth. III, 1. ad q. l. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 106. — Luc. IV, 2. IX, 36. Apoc. IX, 6. — Matth. XIII, 1. — XXII, 23. Marc. II, 20. IV, 35. Luc. VI, 23. XVII, 31. Joh. XIV, 20. XVI, 23. — Luc. XX, 1. — Matth. XXIV, 19. Marc. I, 9. XIII, 17. — Matth. XVIII, 1. Marc. XIII, 11. Apoc. XI, 13. — Matth. VIII, 13. cf. *Fritzsche* l. l. p. 315. — Matth. XI, 25. XII. 1. Eph. II, 12. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ *illo die* Joh. V, 9. — ββ) κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν vel κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, *illo tempore*, *während dieser Zeit* Act. XII, 1. XIX, 23. — γγ) ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης vel ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας i. e. *ex illo tempore*, sc. quo facta sunt, quae ante enarrantur Matth. XV, 28. IX, 22. XVII, 18. — vel: *ab illo inde die* sc. quo acta haec sunt Matth. XXII. 46.

cc) ut nostrum: *das*, *der*, cum emphasi ponitur ἐκεῖνος α) universe Rom. XIV, 14. ἐκείνῳ κοινόν sc. ἐστί. — β) post, item ante participia praefixum habentia articulum, ut Marc. VII,

15. τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον i. e. *das ists, was den Menschen unrein macht.* v. 20. Luc. XII, 47. Joh. I, 18. 33. V, 11. IX, 37. (Eurip. Phoen. v. 545. Xen. Cyr. VI, 1. 17. VI, 2. 33.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 241. *Matthiae* §. 472, 2. p. 877. — γ) ubi praecedit vel sequitur ὅς personam vel rem accuratius definiens Joh. XIII, 26. ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. XIV, 26. XV, 26. Rom. XIV, 15. Cf. *Fischer* l. l. p. 235 sq. — δ) ubi de personis vel rebus celebratis, claris, notis agitur, ut αα) de Jesu Joh. II, 21. ἐκεῖνος δέ = *Er aber* sc. *der Herr, der Meister.* 1 Joh. III, 3. 5. 7. — 2 Tim. II, 13. hunc locum alii ad supra sub a. aa. allegata referunt. — 2 Petr. I, 16. — Joh. VII, 11. ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; *Er, der soviel Aufsehen und Erstaunen Erregende, Er, dessen Name in Jedermanns Munde ist.* — Matth. XXVII, 63. ἐκεῖνος ὁ πλάνος. (Aelian. V. H. II, 11 et 14. III, 23. Dem. 308, 18.) cf. *Passow* I. p. 431. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 195. — ββ) de rebus, ut de temporibus Messianis i. e. de tempore, quo Messias ad regnum suum inaugurandum, ad iudicium habendum et ad cultores suos beandos redibit, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ Matth. VII, 22 et Luc. X, 12. coll. Matth. X, 15. — Matth. XXVI, 29. Act. II, 18. 2 Thess. I, 10. 2 Tim. I, 12. 18. Apoc. XVI, 14. Cf. *Bertholdt* Christol. Judaeorum Jesu et Apostolorum aetate p. 206 sqq. (Lucian. D. Mort. XI, 1. XIV, 9.) — ε) neutr. ἐκεῖνο sententiam sequentem praeparat, sq. ὅτι Matth. XXIV, 43. (Xen. Cyr. III, 1. 3 et 21.) cf. *Matthiae* §. 472, 2. b. not. p. 880.

dd) genit. ἐκείνης, adverbialiter = ἐκεῖ vel ἐκείνης ὁδοῦ Luc. XIX, 4. ubi text. vulg. δι' ἐκείνης cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz* et de genit. simplici, ubi quaeritur: ubi? *Matthiae* §. 377, 1. p. 691. coll. §. 496. p. 908. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 259 sq. Lamb. Bos. de ellips. p. 333 ed. *Schäfer.*

Ἐκεῖσε, adv. loci: *illuc, illic.* Bis legitur in N. T. Act. XXI, 3. cf. ad h. l. supra sub ἀποφορτίζομαι p. 138. adnotata. — XXII, 5. q. l. cum ἐκεῖ permutatur. LXX pro מִשָּׁם Job. XXXIX, 29. (Xen. Mem. III, 13. 5.)

Ἐκζητέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et ζητέω quaero) *exquiro* i. e. *studiose et diligenter quaero, aufsuchen, aussuchen* [propr. LXX Ezech. XXXIV, 11. 12. XXXIX, 14.] metaph. a) pro: *investigo, diligenter perscrutor,* sq. περί τινος 1 Petr. I, 10. Ita LXX Jes. VIII, 19. ἐκζητεῖν τοὺς νεκροὺς περὶ τῶν ζώντων, et sq. acc. pro חָקַר Ps. XLIV, 22. (Cicer. pro reg. Deiot. c. 15. exquire de Blesamio, numquid ad regem contra dignitatem tuam scripserit.) — b) pro: *posco, reposco, flagito* aa) sq. acc. rei, ut εὐλογίαν Hebr. XII, 17. Ita LXX pro דָּרַשׁ Deut. XXIII, 21. (exquiro aliquid Cicer. ad Attic. VII, 18.) — bb) τὸ αἷμά τινος ἀπό τινος, *reposco sanguinem vel*

Ἔκδοτος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐκδίδωμι) *deditus*, *traditus*. Legitur tantum Act. II, 23. — (Joseph. Arch. VI, 13. 9. Polyb. III, 20. 8. Herodot. VI, 85.)

Ἐκδοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐκδέχομαι excipio, expecto) *expectatio* Hebr. X, 27.

Ἐκδύω, f. ύσω, (exeo, ut μεγάροιο, Hom. Odyss. in N. T.) *exuo*, *ausziehen* [Xen. Cyr. I, 3. 17. Polyb. XV, 27. 9.] a) propr. aa) sq. dupl. acc. Matth. XXVII, 31. Marc. XV, 20. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 435. *Matthiae* §. 418, g. p. 766. *Buttm.* §. 122, 4. *Winer* p. 88. — bb) sq. acc. pers. ἐκδύσαντες αὐτὸν i. e. *cum exuissent eum vestimenta, quibus indutus esset* Matth. XXVII, 28. Luc. X, 30 — b) metaph. pro: *corpus depono*, med. *corpus, quo nunc circumdor, depono, ich lege meine irdische Hülle ab* 2 Cor. V, 4. et e lect. vulg. v. 3. Vide *Griesb.* ad h. l. — De qua vi medii cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* §. 492, b. p. 924. Quodsi alii a. 1. med. h l. passive dici putant, perrara esse huius usus exempla, docent *Buttm.* §. 123, 4. *Matthiae* §. 496, 8. p. 935. *Schäfer* ad poet. gno r. p. 166. *Lobeck* ad Phryn. p. 319. *Bornem.* ad Xen. Anab. VII, 7. 26. Cf. etiam *Winer* p. 110.

Ἐκεῖ, adv. loci 1) *ibi, illic, da, daselbst, dort* a) proprie i. e. de commoratione in loco aa) universe Matth II, 13. 15. V, 24. VIII, 12. XII, 45. XIII, 42. 58. XIV, 23. XV, 29. XIX, 2. XXI, 17. XXII, 11. XXIV, 51. XXVII 36. 47. 55. 61. XXVIII, 7. Marc. II, 6. III, 1. V, 11. VI, 5 XI. 5 XIII, 21 XIV, 15. XVI 7. Luc. II, 6. VI, 6. VIII, 32. IX, 4 X. 6 XI, 26. XV. 23. XVII, 23. XXI. 2 XXII, 12. XXIII, 33. Joh. II 1. 6. 12 III, 22. 23. IV, 6. V, 5. VI, 3. 22. 24. X, 40. 42. XI 15. 31. XII, 2. 9. XVIII, 2. XIX, 42. Act. IX, 33. XVI, 1. XVII 14. XIX, 21. XXV, 9. Rom. IX, 26. Tit. III, 12. Hebr. VII. 8 Jac. II. 3 IV, 13. Apoc. II, 14. XII, 6. XXI, 25. (Lucian. D. D. III. 2 Xen. H. G. III, 2. 11. IV, 2. 3.) — bb) praefixo artic. οἱ ἐκεῖ i. e. *ibi versantes* Matth. XXVI, 71. (Lucian. D. D. III, 2. Xen. H. G. I, 6. 4.) cf. *Matthiae* §. 272. p. 537. *Buttm.* §. 112. 4. — — cc) subiungitur adverbiis relativis α) cum vi q [illegible] l m, ut Matth. XVIII, 20. οὗ γάρ εἰσι δύο — ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. 2 Cor III, 17. — Matth. VI, 21. XXIV, 28. Marc. VI, 10. Luc. XII. 34. XVII, 36. Jac. III, 16. — De loci Marc. VI, 55. lect. cf. *Griesb.* Vol. I. p. 211 ed. *Schulz.* Cf. quae habent de eodem pronom. αὐτός et ἐκεῖνος usu *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 241. *Matthiae* §. 472, 2. p. 877. — — β) ubi auctor, se adverbio relat. inchoasse minus memor, ita pergit, quasi per se constet enuntiatio Apoc. XII, 6. ὅπου ἔχει ἐκεῖ τόπον. v. 14. (LXX Gen. XIII, 4. οὗ ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ἀρχήν. Exod. XX, 24. — Gen. XX, 13. q. l. ἐκεῖ per attract. pro ἐκεῖσε.) Neque Hebraeis hanc dicendi rationem insolitam esse, docet *Gesen.* p. 743. Ita שָׁם אֲשֶׁר Gen.

XIII, 4 et אֲשֶׁר שָׁמָּה. Cf. quae de *αὐτός*, praecedente *ὅς* supra p. 170. observata sunt et *Matthiae* §. 472, 3. p. 881 sq.

b) per attract. ἐκεῖ legitur, ubi *ἐκεῖσε*, *illuc*, *dorthin*, poni potuisse videtur. Ita post *ἀπέρχεσθαι* = *ἀπέρχεσθαι ἐκεῖσε καὶ εἶναι ἐκεῖ* Matth. II, 22. XXVI, 36. post *ἔρχεσθαι* Joh. XVIII, 3. *προπεμφθῆναι* Rom. XV, 24. *συνάγειν* Luc. XII, 18. *ὑπάγειν* Joh. XI, 8. — Ita שָׁם Deut. I, 37. (post *ἀφικνεῖσθαι* Herodian. IV, 8. 9. *ἔρχεσθαι* Herodot. I, 121. *φεύγειν* Xen. H. G. I, 2. 6.) LXX pro שָׁמָּה Gen. XX, 13. 1 Sam. II, 3. 2 Sam. XVII, 18.

c) per attract. ubi *ὧδε*, *huc*, poni potuisse videtur Matth. XVII, 20. Cf. ad h. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 560. et de utroque attractionis genere *Herm.* ad Vig. p. 790. 907. ad Soph. Antig. v. 517. Trachin. v. 1006. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 46. *Seidler* ad Eurip. Iphig. Taur. v. 113. p. 207 ed. *Markland.* Lips. *Buttm.* ad Sophocl. Philoct. v. 481. *Lobeck* ad Phryn. p. 43. 128. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 251. *Winer* p. 170 sq. *Fritzsche* l. l. p. 102. — — d) abest ἐκεῖ Act. XIV, 28.

2) de tempore: *tum*, sq. *ὅταν* Luc. XIII, 28. Ita שָׁם Ps. XIV, 5. (Xen. Cyr. III, 3. 22.)

Ἐκεῖθεν, adv. loci, *inde*, *illinc*, *von da*, *von daher* aa) universe Matth. IV, 21. V, 26. IX, 9. 27. XI, 1. XII, 9. 15. XIII, 53. XIV. 13. XV, 21. 29. XIX. 15. Marc. I, 19. VI, 1. 10. 11. VII, 24. IX, 30. Luc. IX, 4. XII, 59. Joh. IV, 43. XI, 54. Act. XIII. 4. XVI, 12. XVIII, 7. XX, 13. — LXX pro מִשָּׁם Gen. XX, 10 (Lucian. D. D. XXIV, 3. Xen. Anab. V, 6. 24) — b) praeced. art. *οἱ ἐκεῖθεν*, *die von dort* sc. *herüber Wollenden* Luc. XVI, 26. (Eurip. Hecub. v. 719 ed. *Porson.* et ad h. l. *Schäfer.*)

Ἐκεῖνος, η, ο, pronom. adiect. vel demonstrat.: *ille*, *a*, *ud*, *is*, *ea*, *id*, *jener*, *der da*, *der dort* (ab ἐκεῖ, ibi). Refertur in N. T. a) ad remotius, ubi nos: *jener*, Lat.: *ille* aa) universe, *ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τ. οὐρ.*, *ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται* Matth. XIII, 11 et Marc. IV, 11. — Matth. XVIII, 32. Marc. XVI. 20. Joh V, 35. 38. 46. 47. IX, 9. 12. XIII, 25. 27. 30. Act. XXI 6. 1 Cor. IX, 25. 2 Tim. II, 13. III, 9. Tit. III 7. Hebr. XII, 25. (Lucian. Dial. Mort. XIV, 9. Xen. Cyr. I, 4. 19. Anab. IV, 1. 21 et 29.) — bb) ubi *οὗτος* ad proximum, *ἐκεῖνος* ad remotius spectat Luc. XVIII, 14. — in formula *ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο* Jac. IV, 15. — cc) per appositionem accuratius definitur, quorsum spectet *ἐκεῖνος* Luc. XIII, 4 *ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ* i. e. *jene*, ich meine *die achtzehn*, XIX, 27. Joh. XVI, 13. Marc. XII, 7. Cf. de ἐκεῖνος ad remotius pertinente *Matthiae* §. 471, 10. p. 874.

b) ad propinquius pertinet cf. *Fischer* ad Weller. Vol. I. p. 329. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1018. *Bornem.* ad Xen. Symp.

II, 25. Anab. IV, 3. 20. *Matthiae* l. l. *Wolf* ad Dem. Leptin. p. 282. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 195. *Passow* I. p. 431. Ita legitur aa) universe Matth. XVII, 27. εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δός. (Xen. Anab. IV, 3. 20. Symp. II, 25. VIII, 4. Ita *ille* ad proximum, *hic* ad remotius pertinet Ovid. Trist. I, 2. 23. Propert. III, 14 vel 12, 17.)

bb) additur nomini, ut personam vel rem, de qua agitur, accuratius ab aliis distinguat α) universe Matth. VII, 25. προςέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ sc. quam rupi impositam esse modo dixi. v. 27. — VIII, 28. ὥςτε — διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης sc. in cuius vicinia versarentur οἱ δαιμονιζόμενοι. X, 14. ἐξερχόμενοι — τῆς πόλεως ἐκείνης sc. quae indigne vos tractat, v. 15. XII, 45. XV, 22. XVIII, 27. 28. XXI, 40. XXII, 7 bis. XXIV, 22. 29. 46. 48, 50. XXV, 7. 19. — XXVI, 24 bis et Marc. XIV, 21 bis; item Luc. XXII, 22. — Marc. III, 24. 25. XIII, 19. 32. XVI, 10. 13. Luc. IX, 5. X, 31. XI, 26. XII, 43. 45. 46. XIV, 24. XV, 14. 15. XVII, 9. XVIII, 3. Joh. I, 8. 40. IV. 25. 39. V, 19. 39. VII, 45. VIII, 44. IX, 36. XI, 29. 49. 51. XIII, 6. XVI, 8. 14. XVIII, 15. XIX, 31. XX, 19. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων. XXI, 7. Act. I, 19. III, 13. 23. VIII, 8. XIII, 6. XIV, 21. XVI, 8. 33. ἐν τῇ ἐκείνῃ ὥρᾳ τῆς νυκτός i. e. *illa noctis hora* sc. qua extiterat terrae motus. XIX, 16. XXVIII, 7. Rom. VI, 21. Hebr. IV, 2. VI, 7. VIII, 7. — Jac. I, 7. ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος sc. quem modo significavi, ὁ διακρινόμενος. (Xen. Anab. I, 7, 18.) — β) in formulis ad temporis, quo acciderunt vel eventura sunt, quae in sqq. narrantur, notationem nunc definitam, nunc minus definitam pertinentibus, ut αα) ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ i. e. *illo tempore, zu der Zeit* vel: *um diese Zeit* Matth. III, 1. ad q. l. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 106. — Luc. IV, 2. IX, 36. Apoc. IX, 6. — Matth. XIII, 1. — XXII, 23. Marc. II, 20. IV, 35. Luc. VI, 23. XVII, 31. Joh. XIV, 20. XVI, 23. — Luc. XX, 1. — Matth. XXIV, 19. Marc. I, 9. XIII, 17. — Matth. XVIII, 1. Marc. XIII, 11. Apoc. XI, 13. — Matth. VIII, 13. cf. *Fritzsche* l. l. p. 315. — Matth. XI, 25. XII, 1. Eph. II, 12. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ *illo die* Joh. V, 9. — ββ) κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρόν vel κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, *illo tempore*, *während dieser Zeit* Act. XII, 1. XIX, 23. — γγ) ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης vel ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας i. e. *ex illo tempore*, sc. quo facta sunt, quae ante enarrantur Matth. XV, 28. IX, 22. XVII, 18. — vel: *ab illo inde die* sc. quo acta haec sunt Matth. XXII, 46.

cc) ut nostrum: *das*, *der*, cum emphasi ponitur ἐκεῖνος α) universe Rom. XIV, 14. ἐκείνῳ κοινόν sc. ἐστί. — β) post, item ante participia praefixum habentia articulum, ut Marc. VII,

15. τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον i. e. *das ists, was den Menschen unrein macht.* v. 20. Luc. XII, 47. Joh. I, 18. 33. V, 11. IX, 37. (Eurip. Phoen. v. 545. Xen. Cyr. VI, 1. 17. VI, 2. 33.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 241. *Matthiae* §. 472, 2. p. 877. — γ) ubi praecedit vel sequitur ὅς personam vel rem accuratius definiens Joh. XIII, 26. ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. XIV, 26. XV, 26. Rom. XIV, 15. Cf. *Fischer* l. l. p. 235 sq. — δ) ubi de personis vel rebus celebratis, claris, notis agitur, ut αα) de Jesu Joh. II, 21. ἐκεῖνος δέ = *Er aber* sc. *der Herr, der Meister.* 1 Joh. III, 3. 5. 7. — 2 Tim. II, 13. hunc locum alii ad supra sub a. aa. allegata referunt. — 2 Petr. I, 16. — Joh. VII, 11. ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; *Er, der soviel Aufsehen und Erstaunen Erregende, Er, dessen Name in Jedermanns Munde ist.* — Matth. XXVII, 63. ἐκεῖνος ὁ πλάνος. (Aelian. V. H. II, 11 et 14. III, 23. Dem. 308, 18.) cf. *Passow* I. p. 431. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 195. — ββ) de rebus, ut de temporibus Messianis i. e. de tempore, quo Messias ad regnum suum inaugurandum, ad iudicium habendum et ad cultores suos beandos redibit, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ Matth. VII, 22 et Luc. X, 12. coll. Matth. X, 15. — Matth. XXVI, 29. Act. II, 18. 2 Thess. I, 10. 2 Tim. I, 12. 18. Apoc. XVI, 14. Cf. *Bertholdt* Christol. Judaeorum Jesu et Apostolorum aetate p. 206 sqq. (Lucian. D. Mort. XI, 1. XIV, 9.) — ε) neutr. ἐκεῖνο sententiam sequentem praeparat, sq. ὅτι Matth. XXIV, 43. (Xen. Cyr. III, 1. 3 et 21.) cf. *Matthiae* §. 472, 2. b. not. p. 880.

dd) genit. ἐκείνης, adverbialiter = ἐκεῖ vel ἐκείνης ὁδοῦ Luc. XIX, 4. ubi text. vulg. δι' ἐκείνης cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz* et de genit. simplici, ubi quaeritur: ubi? *Matthiae* §. 377, 1. p. 691. coll. §. 496. p. 908. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 259 sq. Lamb. Bos. de ellips. p. 333 ed. *Schäfer.*

Ἐκεῖσε, adv. loci: *illuc, illic.* Bis legitur in N. T. Act. XXI, 3. cf. ad h. l. supra sub ἀποφορτίζομαι p. 138. adnotata. — XXII, 5. q. l. cum ἐκεῖ permutatur. LXX pro מִשָּׁם Job. XXXIX, 29. (Xen. Mem. III, 13. 5.)

Ἐκζητέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et ζητέω quaero) *exquiro* i. e. *studiose et diligenter quaero, aufsuchen, aussuchen* [propr. LXX Ezech. XXXIV, 11. 12. XXXIX, 14.] metaph. a) pro: *investigo, diligenter perscrutor*, sq. περί τινος 1 Petr. I, 10. Ita LXX Jes. VIII, 19. ἐκζητεῖν τοὺς νεκροὺς περὶ τῶν ζώντων, et sq. acc. pro חָקַר Ps. XLIV, 22. (Cicer. pro reg. Deiot. c. 15. exquire de Blesamio, numquid ad regem contra dignitatem tuam scripserit.) — b) pro: *posco, reposco, flagito* aa) sq. acc. rei, ut εὐλογίαν Hebr. XII, 17. Ita LXX pro דָּרַשׁ Deut. XXIII, 21. (exquiro aliquid Cicer. ad Attic. VII, 18.) — bb) τὸ αἷμά τινος ἀπό τινος, *reposco sanguinem vel*

vitam alicuius ab aliqua i. e. *vindictam caedis* vel *sanguinis effusi alicuius repeto ab aliquo* Luc. XI. 50. 51. Ita LXX ἐκζ. τ. α. τ. ἐκ χειρός τινος pro hebr. דָּם מִיַּד בִּקֵּשׁ 2 Sam. IV, 11. Ezech. III, 18. — c) *curam alicuius habeo*, *nach Jemandem fragen* i. e. *sich um ihn bekümmern*, τὸν θεὸν = *Deum colo* Act. XV, 17. Rom. III 11. Hebr. XII, 11. LXX pro דָּרַשׁ Ps. XIV, 2. XXIV, 6. Amos. V, 4.

Ἐκθαμβέομαι. οῦμαι, med. [verbi ἐκθαμβέω, terrorem incutio Sirac. XXX, 9.] a. 1. p. ἐξεθαμβήθην, signif. med. [cf. *Matthiae* §. 495, b. p. 929. *Buttm.* §. 123, 2.] *terrorem incuti mihi patior*, *obstupesco*, *stupore percellor* Marc. IX, 15. XIV, 33. XVI, 5. 6.

Ἔκθαμβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό. (a θάμβος terror et ἐκ) *stupore et admiratione perculsus*. Semel in N. T. Act. III, 11. (Polyb. XX, 10. 9. active: terribilis LXX Dan. VII, 7.)

Ἔκθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐκτίθημι) *expositus*. Semel in N. T. Act. VII, 19. ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη pro: ἐκτιθέναι τὰ βρέφη. (ut Aelian. V. H. II. 7.)

Ἐκκαθαίρω, f. αρῶ, (ab ἐκ augente et καθαίρω purgo) *plane purgo*, *expurgo*, [ut ἀσπίδας Xen. Anab. I, 2. 26. τὸν βίον Lucian. D. D. XIII, 2.] a) ἐμαυτὸν ἀπό τινος, *expurgo me ab aliqua re*, ut a vitiis 2 Tim. II 21. (ita ἐκκεκαθαρμένοι τὰς ψυχάς de viris doctis, ornatis expurgatisque doctrina Xen. Symp. I, 4. et ad h. l. *Bornem.*) — b) ex adiunct. *removeo*, *ausfegen*, *wegschaffen*, sq. acc. rei 1 Cor. V, 7. Ita LXX pro בִּעֵר Deut. XXVI, 13.

Ἐκκαίομαι, aor. 1. p. ἐξεκαύθην med. (verb. ἐκκαίω exuro, accendo) *flagro*, *exardesco* (pp. Dionys. Hal. Ant. VII, 14.) de libidinibus Rom. I, 27. — (de ira Diod. Sic. XIV, 108. Polyb. IX, 10. 10.)

Ἐκκακέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et κακός malus, ignavus) 1) *timidus sum*, *animum despondeo* Eph. III, 13. μὴ ἐκκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσι. 2 Cor. IV, 1. — 2) *segnis sum* a) sq. inf. Luc. XVIII, 1. (Polyb. IV, 19. 10.) — b) sq. particip. Gal. VI. 9. 2 Thess. III, 13. cf. de partic. post verba cessandi, desinendi *Matthiae* §. 551, d. p. 1081. *Winer* p. 139. *Buttm.* §. 131, 1. — c) absolute 2 Cor. IV, 16.

Ἐκκεντέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et κεντέω, pungo; ausstechen, ut τοὺς ὀφθαλμούς Aelian. H. A. XVII, 20. cf. *Valckenar.* diatribe p. 203 ed. Lips.) *transfigo*, *pungo*. Bis in N. T, a) sq. acc. pers. Apoc. I. 7. — b) per attractionem sq. εἰς c. acc. pers. Joh. XIX, 37. ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν pro: ὄψονται εἰς ἐκεῖνον, ὃν ἐξεκέντησαν. De quo attract. genere cf. *Buttm.* §. 130, 5. *Matthiae* §. 473, 6. p. 884. *Herm.* ad Vig. p. 874. *Winer* p. 68, 3 LXX pro דָּקַר Judd. IX. 54. מְטֹעָנֵי Jes. XIV, 19. הָרַג Num. XXII 9. (Polyb. V, 56. 12. XV, 33, 4. Polyaen. V, 3. 8. 2 Macc. XII, 6.)

Ἐκκλάω, f. άσω, a. 1. p. ἐξεκλάσθην (ab ἐκ et κλάω frango) *defringo* Rom. XI, 17. 19. 20. LXX pro שָׁסַע Levit. I, 17. De perf. pass. terminatione σμαι et a. 1. p. σθην cf. *Buttm.* §. 88. b. not. 6. gram. max. Vol. I. §. 98, 4. p. 437. *Matthiae* §. 188. p. 333.

Ἐκκλείω, f. είσω, a. 1. p. ἐξεκλείσθην (ab ἐκ et κλείω claudo; de perf. pass. terminatione σμαι et a. 1. p. σθην v. *Buttm.* §. 88, b. not. 6. gram. max. Vol. I. §. 98, 4. p. 437. *Matthiae* §. 188. p. 333.) *excludo* [propr. Polyb. XXV, 1. 10.] a) *arcendi* sens. Gal. IV, 17. ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν sc. a consuetudine et institutione mea. Vid. *Winer* ad h. l. (ita ἀποκλείειν τινά Plut. vit. Alcibiad. c. 4.) — b) metaph. pro: *praecido*, *abschneiden*, vel *evanescere facio* Rom. III, 27.

Ἐκκλησία, ας, ἡ, (ab ἐκ et καλέω voco; evoco) 1) *concio*, i. e. *civium multitudo*, *in locum publicum ut conveniat*, *publice evocata et congregata*, *Volksversammlung* a) proprie aa) universe Act. XIX, 39. ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. — VII, 38. coll. Exod. XIX, 12 — 17. (Aelian. V. H. V, 12. Polyb. IV, 34. 6. Xen. Anab. I, 3. 2.) — bb) sensu iudaico: *multitudo in conventum sacrum convocata*, *conventus sacer* Matth. XVIII, 17. — b) de civium multitudine absque auctoritate publica congregata: *Versammlung*, *die versammelte Menge* = *turba* Act. XIX, 32. 40. — c) *coetus*, *societas*, ut πρωτοτόκων Hebr. XII, 23. Ita LXX ἐκκλησία τῶν προφητῶν et hebr. לַהֲקַת 1 Sam. XIX, 20.

2) sensu christiano: *multitudo hominum*, *Jesu auctore*, *per praecones eius*, *apostolos*, *ad Deum verum colendum evocata et congregata*, *coetus sacer*, *societas Christianorum*. Ita dicitur, ubi legitur a) ἡ ἐκκλησία τοῦ χριστοῦ vel τοῦ κυρίου i. e. *societas*, *quam condidit vel condendam curavit Christus et quam idem*, *utpote dominus eius et caput*, *regit*, *iuvat*, *tuetur*, *auget et omnis generis bonis replet* aa) universe Matth. XVI, 18. — bb) de coetibus Christianorum singulis, ita α) in locis, ubi plures ἐκκλησίαι commemorantur Rom. XVI, 16. — β) vel, quae leguntur, ad certum coetum pertinent Act. XX, 28. — b) ἡ ἐκκ. ἐν χριστῷ ἰησοῦ i. e. Christo Jesu auctore condita Eph. III, 21. — c) ἡ ἐκκ. τοῦ θεοῦ i. e. *coetus*, *qui Deo vero colendo sese dicavit*, *qui pertinet ad Deum* [ita LXX ἐκκλησία κυρίου et קְהַל יְהוָה Num. XVI, 3. XX, 4. Deut. XXIII. 1. 3.] aa) universe 1 Cor. XI, 22. XV, 9. Gal. I, 13. 1 Tim. III, 5. 15. — bb) de singulis Christianorum coetibus. Ita in locis, ubi vel plures ἐκκλησίαι commemorantur, vel loci, urbis, provinciae nomen additur 1 Cor. I, 2. X, 32. XI, 16. 2 Cor. I, 1. 1 Thess II, 14. 2 Thess. I, 4. — d) absolute, aa) universe Act. II, 47. 1 Cor. XII, 28. Eph. I, 22. III, 10. V, 23. 24. 25. 27. 29. 32. Phil. III. 6. Col. I, 18. 24. — bb) de singulis Christianorum coetibus α) ubi additur nomen ad

πέμψαι positis vel pro: ἐκλεξαμένοις [ita v. 25. e codd. habent codex A et 31, cf. *Vater* et *Griesb.* ad h. l.] vel pro: ἐκλέξασθαι καὶ πέμψαι vid. *Vater* ad h. l. et *Winer* p. 187. 110. (ἐκλέγειν ἔκ τινος Xen. Mem. III, 5. 2. H. G. I, 6. 11 et 13. Plato de legg. III, p. 109 ed. *Tauchn.*) — b) de Deo aa) sequente ad normam hebr. בָּחַר c. בְּ, ἔν τινι e confusione duarum locutionum: *sein Wohlgefallen an Jemandem haben und ihn wählen*, addito infinit., ut sit vel faciat aliquis aliquid Act. XV, 7. — Ita LXX et בָּחַר c. בְּ 1 Chron. XXVIII, 4. 5. 2 Chron. VI, 5. 6. Nehem. IX, 7. Cf. quae habent de hac constructione *Ewald* p. 605. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub בָּחַר, et de infinit. ad consilium pertinente *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* p. 134. — bb) sq. duplic. accus. *zu etwas erwählen* = *volo*, *ut sit aliquis aliquid* Jac. II, 5. cf. *Matthiae* §. 425. p. 768. — — 2) ex adiunct. *diligo*, *amo* a) universe, sq. acc. Marc. XIII, 20. Act. XIII, 17. — et in codd. Luc. IX, 35. Ita LXX et hebr. בָּחַר Deut. IV, 37. Zach. III, 2. et αἱρετίζειν Zach. I, 17. II, 12. — b) ubi de personis agitur, quas prae ceteris per Jesum beare et beneficiis ornare decrevit Deus, sq. vel infinit. finali 1 Cor. I, 27. 28. vel ἵνα ad consilium spectante Eph. I, 4.

Ἐκλείπω, f. ψω, (ab ἐκ et λείπω linquo, lassen; auslassen Plat. Sympos. q. l. vid. supra sub ἀναπληρόω, tum relinquo sedes meas. Xen. Anab. I, 2. 24. Cyr. IV, 1. 8. Thuc. I, 18.) intrans. *deficio* i. e. a) *cesso*, *nachlassen*, *aufhören*, ita de πίστει Luc. XXII, 32. — de ἔτεσί τινος Hebr. I, 12. Ita LXX sq. inf. pro חָדַל Jer. LI, 30. תָּמַם Ps. CII, 28. (de nive Xen. Anab. IV, 5. 15. de sole et luna Thuc. II, 28. VII, 50.) — b) *morior* Luc. XVI, 9. (Jos. de bell. iud. IV, 1. 9. χάρης κατακείμενος καὶ νοσηλευόμενος ἐκλείπει. Apollodor. Bibl. III, 4. 3. ἀμέλης δὲ διὰ τὸν φόβον ἐκλιπούσης. cf. *Bornem.* ind. ad Xen. Anab. p. 621. similiter transit. ἐκλείπειν τὸν βίον Dionys. Hal. Ant. I, 54. Lucian. Macrob. §. 12. — Justin. Hist. XII, 15. cum deficere eum amici viderent.) Ita LXX pro גָּוַע Gen. XXV, 8. מוּת Jerem. XLII, 17. 20. — Vide tamen de Luc. XVI, 9. tum lectione, tum interpretatione *Schulz* die Parab. v. Verw. p. 81 sqq.

Ἐκλεκτός, ή, όν, (ab ἐκλέγω, eligo, delectus, selectus) 1) *eximius*, *praestans* a) universe 1 Petr. II, 4. λίθος παρὰ δὲ θεῷ lapis iudice Deo eximius. Rom. XVI, 13. ἐν κυρίῳ i. e. *in seiner Verbindung mit dem Herrn* = eximius Domini cultor. 1 Tim. V, 21. Ita LXX pro מִבְחַר Gen. XXIII, 6. — b) *pietate praestans* Matth. XXIV, 22. 24. Marc. XIII, 20. 22. — 2) *dilectus*, [quem prae ceteris beare et beneficiis per Christum ornare decrevit Deus, quem dignum Deus iudicat et indicavit felicitate per Jesum Messiam parata] a) absolute 2 Tim. II, 10. 1 Petr. I, 1. II, 9. 2 Joh. v. 1. 13. Apoc. XVII, 14. — b) sq. genit. Θεοῦ Matth. XXIV, 31. Marc. XIII, 27. Luc. VIII, 7.

pro נָבַל Deut. XXXIII, 22. (2 Macc. III, 18. Judith. XIV, 17. Aelian. V. H. VI, 3. Xen. Cyr. I, 4. 8.)

Ἐκπίπτω, f. πεσοῦμαι, perf. πέπτωκα, a. 2. ἐξέπεσον, a. 1. ἐξέπεσα [Gal. V, 4. it. Eurip. Troad. v. 291. Alcest. v. 465. cf. de hoc aoristo *Buttm.* §. 101. sub πίπτω, gram. max. Vol. II. §. 114. p. 217. *Matthiae* §. 246. p. 480. §. 193, not. 7. p. 342. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 61. 117. *Lobeck* ad Phryn. p. 724. *Winer* p. 46.]

excido, *decido*, nos: *ausfallen*, *heraus — herabfallen* a) propr. aa) universe α) sq. ἐκ c. genit. Act. XII, 7. — β) absolute Marc. XIII, 25. Act. XXVII, 32. Jac. I, 11 et 1 Petr. I, 24.— Ita LXX et נָפַל Jes. XXVIII, 1. 4. (sq. genit. simpl. Herodian. III, 7. 8. Xen. Cyr. V, 4. 8.) — bb) de navigantibus = *exorbito*, seq. εἰς [aus dem Gleise oder aus der Fahrstrasse heraus auf, in, an etwas gerathen] = *impingo* Act. XXVII, 17. εἰς τὴν σύρτιν. v. 26. 29. (Diod. Sic. II, 60. V, 54. XIII, 13. Polyb. I, 51. 11. — ἐκπεσεῖν ἐκ τῆς ὁδοῦ Xen. Anab. V, 2. 31.)

b) metaph. aa) *excido* = *de statu meo deiicior*, *iacturam facio* α) sq. genit. ut τῆς χάριτος Gal. V, 4.— 2 Petr. III, 17. (Hom. Iliad. XXIII, 595. Lucian. D. D. I, 4 sq. ἀπό τινος Thuc. VIII, 81.) — β) praeced. πόθεν Apoc. II, 5. (ἐκεῖθεν Aelian. V. H. IV, 7.) — bb) pro: *cesso*, *aufhören* 1 Cor. XIII, 8. — cc) *eventu et vi destituor*, *irritum fio*, ut ὁ λόγος τοῦ θεοῦ Rom. IX, 6. — LXX pro נָפַל אַרְצָה 2 Regg. X, 10. coll. 1 Sam. III, 19. it. πίπτω et נָפַל simplex Jos. XXIII, 14. vel διαπίπτω Jos. XXI, 45. Cum quibus formulis conferendae sunt Graecorum: πίπτειν ἔραζε vel εἰς τὴν γῆν Hom. Iliad. XVII, 633. it. τὰ πεπτωκότα i. e. *das Misslungene* Eurip. Hippolyt. v. 718. et ad h. l. *Valckenar.* coll. *Passow* sub πίπτω; denique tragoedorum ludi, ubi vi sua destituuntur atque exploduntur, ἐκπίπτειν dicuntur apud Aristot. de poet. τὸ γὰρ ὅμοιον ταχὺ πληροῦν, ἐκπίπτειν ποιεῖ τὰς τραγῳδίας.

Ἐκπλέω, f. εύσομαι, (ab ἐκ et πλέω navigo) *navigo e loco*. Ter in N. T. a) sq. εἰς Act. XV, 39. XVIII, 18. (Xen. H. G. IV, 8. 32.) — b) sq. ἀπό XX, 7. (Xen. Anab. V, 6. 21 et 23.)

Ἐκπληρόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐκ augente et πληρόω, impleo) *prorsus expleo* [propr. Xen. Cyr. V, 3. 24.] metaph. pro: *ratum facio*. Semel in N. T. Act. XIII, 32. [τὴν ἐπαγγελίαν] ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε (Polyb. I, 67. 1.)

Ἐκπλήρωσις, εως, ἡ, (ab ἐκπληρόω quod vid. pp. supplementum) *impletio*, τῶν ἡμερῶν i. e. dies consummandi Act. XXI, 26. (2 Macc. VI, 14. ἐκπλήρωσις ἁμαρτιῶν i. e. das volle Maass der Sünden.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐκπλήσσω, ττω, f. ξω, a. 2. pass. ἐξεπλάγην [de qua forma, usitata in compositis, quibus inest perterrefaciendi notio,

cf. *Bultm.* §. 101. gramm. mox. Vol. II. §. 114. p. 220. *Matthiae* §. 248. p. 485. §. 193, 1. p. 339. — ab ἐκ et πλήσσω quatio; ictu expello, vel percutio aliquem, ut loco suo moveatur Xen. Anab. I, 8. 20.] *percello* i. e. *obstupefacio*, *perturbo*, passive: *obstupesco*, *perturbor* a) universe et absolute Matth. XIX, 25. Marc. X, 26. Luc. II, 48. Ita LXX pro שָׁמַם Cohel. VII, 16. (Xen. Anab. I, 3. 15. VII, 6. 42.) — b) de admirantibus aa) absolute Matth. XIII, 54. Marc. VI, 2. VII, 37. — bb) sq. ἐπί τινι Matth. VII, 28. XXII, 33. Marc. I, 22. XI 18. Luc. IV, 32. IX, 43. Act. XIII, 12. Cf. *Matthiae* § 399, not. 1. p. 730. (Aelian. V. H. XII, 41. Xen. Cyr. I, 4. 27: sq. dat. simpl. Xen. Cyr. VI, 3. 15. — sq. acc. rei 2 Macc. VII, 12. Herodian. I, 15. 10. Plut. de genio Socr. c. 17. Mor. IV. p. 88 ed. *Tauchn.*) Saepius non habetur in N. T.

Ἐκπνέω, ῶ, f. εύσω, (ab ἐκ et πνέω spiro) *exspiro* (pp. Plato Phaedon. c. 16. ed. *Fischer*) i. e. *morior*. Ter in N. T. Marc. XV, 37. 39. Luc. XXIII, 46 (Diod. Sic. XV, 81. Plut. de genio Socr. c. 32. Moral. IV. p. 115. Sophocl. Aiac. v. 1025.)

Ἐκπορεύομαι, f. εύσομαι med. [verbi ἐκπορεύω educo, egredi facio, ita sq. genit. loci Eurip. Phoen. v. 1084 vel 1075 ab ἐκ et πορεύω] *egredior*, *exeo*, *hinausgehen*, *herausgehen* a) proprie aa) absque mentione loci, e contextu cognoscendi α) universe Luc. III, 7. Act. XXV, 4. — De Act. IX, 28. vide supra εἰσπορεύομαι no. 1. b. — Joh. V, 29. Apoc. XVI, 14 coll. v. 13. — β) addito ἐπί vel πρός c. acc. pers. i. e. e loco aliquo eo ad aliquem Apoc. XVI, 14. — Matth. III, 5. Marc. I, 5. — γ) addito εἰς c. acc. loci: *e loco in locum egredior* Marc. X, 17. (Xen. Anab. V, 6. 33.) — bb) sq. ἐκ c. genit. loci Marc. XIII, 1. (Polyb. VI, 58. 4.) De praepositione ἐκ post vv. c. eadem composita cf. *Winer* p. 148 sq. coll. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 219. — cc) sq. ἀπό c. genit. loci [propr. aus und von einem Orte weg] Matth. XX, 29. Marc. X, 46. — dd) sq. παρά τινος [propr. e vicinia alicuius] Joh. XV, 26. — ee) sq. ἔξω c. genit. loci Marc. XI, 19. (ita ἐξέρχεσθαι ἔξω τινός Eurip. Phoen. v. 479.) — ff) iunct. c. ἐκεῖθεν Marc. VI, 11.

b) metaph. aa) de rebus prodeuntibus ex aliqua re, ubi Lat. *prodeo* α) sq. ἐκ αα) c. genit. loci Matth. XV, 11. 18. Marc. VII, 21. Luc. IV, 22. Eph. IV, 29. — de flamma, fulguribus, ubi Lat.: *erumpo* Apoc. IV, 5. IX, 17. 18. XI, 5. — de fluvio, ubi Lat. *promano e* Apoc. XXII, 1. — de gladio ex ore alicuius exeunte = *promineo* Apoc. I, 16. XIX, 15. — v. 21. e lect. vulg. cf. ad h. l. *Griesbach* qui ἐξέρχεσθαι. — ββ) c. genit. personae = *ex animo alicuius* Marc. VII, 20. — β) sq. ἀπό Marc. VII, 15. — γ) addito ἔσωθεν v. 23. — bb) de rebus et personis, quae eiiciuntur ex aliquo, ubi Lat. vel *eiicior*, ita de dae-

monibus, absolute Matth. XVII, 21. Act. XIX, 12. ubi text. vulg. *ἐξέρχομαι*, vel *egeror*, sq. *εἰς* c. acc. loci Marc. VII, 19. — cc) de fama, ubi Lat. *dimano*, sq. *εἰς* c. acc. loci Luc. IV, 37. — dd) de rebus ortum habentibus ex aliquo, = *exorior*, sq. *διά τινος* i. e. iussu alicuius Matth. IV, 4. cf. ad h. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 161 sq. — Saepius non extat in N. T.

Ἐκπορνεύω, f. *εύσω*, (ab *ἐκ* intendente et *πορνεύω*) *effuse scortor*. Semel in N. T. Jud. v. 7. LXX pro זָנָה Gen. XXXVIII, 24.

Ἐκπτύω, f. *ύσω*, *exspuo* (pp. Meleagr. Anthol. gr. T. I. p. 21. no. 66. et Theodorid. ibid. T. II. p. 42. no. 2. ed. *Jacobs* Hom. Odyss. V, 322.) metaph. *respuo*, *sperno*. Ita semel in N. T. Gal. IV, 14. *τὸν πειρασμόν μου, τὸν ἐν τῇ σαρκί μου, οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε*.

Ἐκριζόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (ab *ἐκ* et *ῥιζόω* radices ago) *eradico*, *avello* Matth. XIII, 29. XV, 13. Luc. XVII, 6. — Jud. v. 12. *δένδρα — ἐκριζωθέντα* i. e. *sunt pro arboribus eradicatis* = *arbores*, *quas eradicare decrevit Deus* coll. Matth. III, 10. VII, 19. Cf. de hac aoristi vi *Herm.* ad Vig. p. 747. *Matthiae* §. 506. V. 2. p. 961. *Winer* p. 119. LXX pro נָתַשׁ Jer. I, 10. עָקַר Zephan. II, 4.

Ἔκστασις, *εως*, *ἡ*, (pp. deiectio e loco et statu, quo erat aliquis vel aliquid) 1) *mentis alienatio* i. e. status hominis, qui repentino quodam animi furore abreptus acrius exardescit, ita, ut rerum circumiacentium sensu plane non tangatur, sed mersus profunda cogitatione imagines rerum absentium et spirituum species cernere sibi videatur Act. X, 10. XI, 5. XX, 17. (Artemid. II, 37. Polyb. II, 55. 6. si lect. sana) — 2) *stupor*, *pavor*, de iis, qui, metu perculsi, quid cogitent, nesciunt, neque, quid agant, vident Marc. XVI, 8. Luc. V, 26. Act. III, 10. De *ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ* Marc. V, 42. vide supra sub *ἀπειλέω* adnotata. LXX pro תִּמְהוֹן Deut. XXVIII, 28. שַׁמָּה Jer. V, 30. תַּרְדֵּמָה Gen. II, 22.

Ἐκστρέφω, f. *ψω*, p. p. *ἐξέστραμμαι* cf. *Buttm.* §. 88, b. not. 3. gram. max. I. §. 98. not. 4. p. 436. *Matthiae* §. 189. p. 335. (ab *ἐκ* et *στρέφω* verto; pp. extra verto, quod interius erat;) *animum muto* [Aristoph. Nubb. v. 89.] de homine perverso et in peius mutato. Tit. III, 11. *εἰδώς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος*. Ita LXX pro הָפַךְ Deut. XXXII, 20. Jer. II, 20. Saepius non legitur in N. T.

Ἐκταράσσω, *ττω*, f. *ξω*, (ab *ἐκ* et *ταράσσω*) i. q. *ταράσσω*, sed fortius: *perturbo*. Legitur tantum Act. XVI, 20. *ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν*. (Andocid. de myster. *ὁ δὲ τὴν πόλιν ὅλην ἐκταράξας καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους καταστήσας ἐξελέγχθῃ*. Similiter *ταράσσειν τὴν πόλιν* Liban.

XIII. p. 404. A.: it, ταράττειν τὴν ὀργὴν Lucian. D. Mort. XII, 9.)

Ἐκτείνω, f. τενῶ, (ab ἐκ et τείνω, tendo) *extendo, protendo, ausstrecken* [ita de dormientibus Xen. Symp. IV, 31.]. Legitur in N. T. A) ἐκτείνειν τὴν χεῖρα a) universe aa) propr. α) plene Matth. VIII, 3. XII, 13. XIV, 31. XXVI, 51. Marc. I, 41. III, 5. Luc. V, 13. VI, 10. — Joh. XXI, 18. q. l. alii crucis mortem [crucifixis comparantur homines ἑαυτοὺς ἐκτείνοντες Arrian. Epictet. III, 26.] instantem Petro, alii eiusdem senis olim imbecillicitatem adumbrari existimant. Cf. *Lücke* II. p. 512 sq. (Ceb. Tab. c. 30. Xen. de re equestr. VII, 2.) — β) addito ἐπί τινα i. e. *super* vel *versus aliquem, hin nach Jemandem* αα) universe Matth. XII, 49. — ββ) sensu hostili, i. e. ut capias aliquem vel vim inferas ei Luc. XXII, 53. — γ) absolute Matth. XII, 13 et Marc. III, 5. Ita LXX et נטה Jer. LI, 25. Ez. XXV, 7. (1 Macc. XII, 39. 42.) — — bb) trop. de Deo, potentiae suae documenta edente Act. IV, 31. — b) de hominibus, qui, verba ad concionem facturi, manum extendendo silentium imperant Act. XXVI, 1. (cf. Polyaen. IV. p. 317. ἀνέτεινε τὴν δεξιὰν ὡς δημηγορήσων.) — — B) ἀγκύρας ἐκτείνειν [longas facere ancoras, propr. prolongare rudentem, cui alligata est ancora] = *ancoras demitto* Act. XXVII, 30. Saepius non extat in N. T.

Ἐκτελέω, ῶ, f. έσω, (ab ἐκ et τελέω) *perficio, absolvo.* Bis in N. T. Luc. XIV, 29. 30. — LXX pro כלה Deut. XXXII, 45. (Polyb. X, 26. 1. Xen. de rep. Laced. X, 17.)

Ἐκτένεια, ας, ἡ, (ab ἐκτείνω extendo; pp. extensio) *contentio, summum studium, ἐν ἐκτενείᾳ intente* vid. ἐν. Semel legitur in N. T. Act. XXVI, 7. (Ita 2 Macc. XIV, 38. Phalaris Epist. 68. Apollon. Epist. LII, 393.) Abesse hanc vocem a scriptoribus antiquioribus, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 311.

Ἐκτενέστερον, adv. (ab ἐκτείνω q. v. pp. neutrum comparativi adiect. ἐκτενής) *intensius.* Semel in N. T. Luc. XXII, 44.

Ἐκτενής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, *extensus* metaph. *assiduus, ardens;* bis in N. T. dicitur de ἀγάπῃ Act. XII, 5. 1 Petr. IV, 8. (Polyb. XXII, 5. 4.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 311.

Ἐκτενῶς, adv. *intense, impense.* Semel in N. T. 1 Petr. I, 22. ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς. LXX pro בחזקה Jon. III, 8. (Polyb. XXXI, 22. 12. Diod. Sic. II, 24.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 311. qui serioris aetatis esse hanc vocem docet.

Ἐκτίθημι, f. θήσω, (ab ἐκ et τίθημι) *expono* a) *tollendi* sens. *aussetzen, wegsetzen* Act. VII, 21. ἐκτεθέντα δὲ αὐ-

τὸν ἀνείλετο ἡ θυγάτηρ φαραώ, expositum enim suscepit filia Pharaonis. (Aelian. V. H. II, 7. Lucian. de sacrific. §. 5. Diod. Sic. III, 57.) — b) metaph. medium ἐκτίθεμαι, *enarro, expono*, [i. e. expono vel quod ad me pertinet i. e. quod accidit mihi, aut meam de aliqua re sententiam, de qua vi med. cf. *Buttm.* §. 122, 4. *Matthiae* §. 492, 6. p. 924. vel medio posito pro activo cf. *Matthiae* §. 496, 7. p. 935. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 3. 20. *Reisig* Coniectan. in Aristoph. I. p. 321. *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 1014. *Elmsley* ad Eurip. Med. p. 283 ed. Lips. *enarro, expono aliquid*] Act. XI, 4. XVIII, 26. XXVIII, 23. LXX pro גָּלָה Job. XXXVI, 13. (med. Jos. Ant. I, 12. 2. Athen. VII. p. 278. D. activum Theophr. Charact. prooem. §. 2.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐκτινάσσω, f. ξω, (ab ἐκ et τινάσσω quatio) *excutio, ausschütteln, abschütteln*, ut τὰ ἱμάτια Act. XVIII, 6. τὸν κονιορτόν Marc. VI, 11. addito genit. τῶν ποδῶν *von den Füssen* Matth. X, 14. Act. XIII, 51.

Ἕκτος, η, ον, *sextus*, Matth. XX, 5. al.

Ἐκτός, adv. (ab ἐκ) *extra, aussen, ausserhalb.* Legitur a) adverbialiter et praefixo articulo substantive: τὸ ἐκτός, *externa pars, externum*, τινός alicuius rei Matth. XXIII, 26. (Xen. de magist. equit. VII, 4. si lect. sana.) — b) praepositionis vim habet, sq. genit. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 74. *Matthiae* §. 576. p. 1136. *extra, ausser, ausserhalb* aa) de loco, ut ἐκτὸς τοῦ σώματος εἶναι, propr. 2 Cor. XII, 2. 3. metaph. pro: *ad corpus non pertinere* 1 Cor. VI, 18. (ita τὰ ἐκτός Epictet. Enchirid. c. 29. Eurip. Phoen. v. 42.) — bb) metaph. pro: *praeter, ausser* i. e. *ausgenommen* Act. XXVI, 22. οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν — ἐλάλησαν i. e. οὐδὲν λέγων ἐκτὸς τούτων ἃ — ἐλάλησαν. De qua attract. cf. *Buttm.* §. 130, 3. *Matthiae* §. 473, b p. 884. — 1 Cor. XV, 27. Ita LXX pro לְבַד sq. מִן Judd. VIII, 26. מִלְּבַד 1 Regg. X, 13. (Xen. H. G. I, 2. 2.) — c) per abundantiam praeponitur verbis εἰ μή: ἐκτὸς εἰ μή i. e. *nisi, ausser, ausser wenn* 1 Cor. XIV, 5. XV, 2. 1 Tim. V, 19. (Lucian. Dial. Mort. XVI, 6. Plut. vit. Demosth. c. 19 fin.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 459. *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 225. Saepius non legitur in N. T.

Ἐκτρέπω, f. ψω, (ab ἐκ et τρέπω verto) 1) *deflecto, declino, extorqueo, heraus wenden* [herauswinden Diod. Sic. II, 56. abwenden, τί τινι, etwas von etwas Eurip. Bacch. v. 797 ed. *Elmsl.* Vide *Passow* sub h. v.] a) passivum: *deflector* = *plane abducor, prorsus discedo* Hebr. XII, 13. ἵνα — ἐκτραπῇ *ne, quod claudum est*, [trop. pro: ne, qui iam vacillat, cuius fides iam dubia est] *prorsus deficiat.* Cf. *Böhme* ad h. l. — Alii: ne, quod claudum est, prorsus detorqueatur vel luxetur. —

b) medium, *me deflecto*, *ich wende mich ab von einer Sache.* Ita de personis, quae, relicta vera doctrina, ad errores deflectunt aa) sq. εἰς 1 Tim. I, 6. (Polyb. VI, 4. 9. sq. πρός Diod. Sic. Tom. X. p. 54 ed. Bip.) — bb) sq. ἐπί c. accus. 2 Tim. IV, 4. — cc) sq. ὀπίσω τινος i. e. declino ab aliqua re, ut sequar alium aliquem 1 Tim. V, 15. (sq. ἐντεῦθεν Xen. Anab. IV, 5. 14. sq. genit. Joseph. Antiq. VI, 3. 2.) — 2) medium: *aversor, fugio*, sq. acc. rei 1 Tim. VI, 20. (Aelian. V. H. XIII, 26. Dem. 411, 12.)

Ἐκτρέφω, f. ψω, (ab ἐκ et τρέφω, nutrio: enutrio cf. *Valckenar.* diatrib. p. 159 ed. Lips.) 1) *alo, nutrio* Eph. V, 29. ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν (Aelian. V. H. II, 14. Xen. Anab. VII, 2. 32.) — 2) *educo* Eph. VI, 4. ἐκτρέφετε αὐτὰ [τὰ τέκνα] ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ κυρίου. (Polyb. VI, 6. 2.)

Ἔκτρωμα, τος, τό, (ab ἐκτιτρώσκω abortum facio) *partus abortivus, foetus immaturus.* Semel 1 Cor. XV, 8. quo sensu Paulus h. l. semet ipsum Apostolum comparet ἐκτρώματι, ipse v. 9. explicat verbis οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος. Quantum igitur foetus immaturus distat maturo, tantum semetipsum inferiorem esse dicit Apostolis à Jesu ipso delectis. cf. *Fritzsche* diss. I. p. 60—62. LXX pro נֵפֶל Job. III, 16. Cohel. VI, 3. (Aristot. H. An. X, 27.) Vocabulum ἔκτρωμα et cognata τρωσμός, τιτρωσμός, ἔκτρωσις, ἐκτιτρώσκεσθαι magnam certe antiquitatem habentia ad Atticos transfluxisse, non veteres illos et incorruptos, sed macedonici aevi tanquam aura afflatos, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 209.

Ἐκφέρω, f. ἐξοίσω, aor. 1. ἐξήνεγκα, a. 2. ἐξένεγκον (ab ἐκ et φέρω) 1) *effero, exporto, heraustragen, herausbringen* Act. V, 15. ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς. 1 Tim. VI, 7. Luc. XV, 2. ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην bringet das beste Kleid heraus. (Herodian. II, 1. 4. Xen. Cyr. V, 2. 7.) — de iis, qui mortuum efferunt Act. V, 6. 9. 10. (Polyb. I, 80. 11. Xen. Anab. VI, 1. 6 vel V, 9. 6.) — 2) *profero e loco, hervorbringen, edo,* de terra fruges edente Hebr. VI, 8. (Diod. Sic. II, 47 et 53. Polyb. XXXVII, 3. 8. Aelian. V. H. III, 18. Plut. de puer. ed. c. 4. Mor. I. p. 4. ed. *Tauchn.* Xen. Oec. XVI, 5.) Saepius non extat in N. T.

Ἐκφεύγω, f. φεύξομαι cf. *Buttm.* §. 100 et 101. grammax. Vol. II. §. 113. p. 52. §. 114. p. 248. *Matthiae* §. 183. p. 326. (ab ἐκ et φεύγω fugio) *effugio* i. e. a) *aufugio*, sq. ἐκ c. genit. loci Act. XIX, 16. — absolute Act. XVI, 27. (Xen. Cyr. VI, 1. 40.) — b) *evado, aus einer drohenden Gefahr entrinnen*, seq. acc. Luc. XXI, 36. Rom. II, 3. 2 Cor. XI, 33. — absolute 1 Thess. V, 3. καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν i. e. *und sie werden ge-*

wiss nicht entkommen. De qua vi verbb. οὐ μὴ [= οὐ δέδοικα μὴ ἐκφύγωσιν] cf. *Matthiae* §. 517. p. 988. coll. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. 1028. — Hebr. II, 3. LXX pro סוס Judd. VI, 11. סור Job. XV, 30. נִמְלַט Jes. LXVI, 7. (Diod. Sic. I, 31. Herodian. I, 9. 16.)

Ἐκφοβέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et φοβέω terreo; exterreo, herausschrecken) *perterrefacio, in metum coniicio.* Semel in N. T. 2 Cor. X, 9. LXX pro הַחֲרִיד Deut. XXVIII, 26. (Polyb. XIV, 10. 3.)

Ἔκφοβος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *metu perculsus.* Bis in N. T. Marc. IX, 6. Hebr. XII, 21. LXX ἔκφοβός εἰμι pro יָגֹרְתִּי Deut. IX, 19.

Ἐκφύω, f. ύσω, (ab ἐκ et φύω) *progermino ex aliqua re.* Bis in N. T. Matth. XXIV, 32. Marc. XIII, 28. (Symmach. pro הוֹצִיא Ps. CIII, 14. Euripid. Phoen. v. 7. et 958. Palaeph. fab. 6. Lucian. Tim. §. 26.)

Ἐκχέω, et forma Grammaticis improbata ἐκχύνω [Matth. XXIII, 35. XXVI, 28. Marc. XIV, 21. Luc. XI, 50. XXII, 20. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 726.] fut. ἐκχεῶ [Act. II, 17. 18. item Choeroboсс. *Bekker* Anecd. p. 1290. forma Graecis antiquioribus, habentibus ἐκχεύσω, incognita, cf. *Buttm.* §. 86.* gram. max. Vol. I. §. 95. p. 407 sq. *Matthiae* §. 182, not. 1. p. 325.] aor. 1. ἐξέχεα [cf. *Buttm.* §. 87, not. 1. gram. max. Vol. I. §. 96, not. 1. p. 410. *Matthiae* §. 185, not. p. 329.] perf. p. ἐκκέχυμαι, a. 1. p. ἐξεχύθην, f. 1. p. ἐκχυθήσομαι cf. *Buttm.* §. 88, 6. not. 4. gram. max. Vol. I. §. 98, not. 5. p. 437.]

effundo, ausgiessen, ausschütten, vergiessen, verschütten A) activum a) propr. aa) universe, seq. acc. rei Matth. IX, 17. Marc. II, 22. Luc. V, 37. — Joh. II, 15. Act. I, 18. — et seq. acc. vasis ex metonymia continentis pro contento Apoc. XVI, 1. 2. 3. 4. 8. 10. 12. 17. — bb) αἷμα ἐκχέω, *sanguinem effundo* [cum anima] α) ut fit in victimis, quibus mactandis foedera sanciuntur Matth. XXVI, 28. Marc. XIV, 24. Luc. XXII, 20. — β) ut fit in trucidando aliquo, *sanguinem* [cum anima v. αἷμα] *effundo = trucido, interficio,* ἐκχέω τὸ αἷμά τινος = *interficio aliquem* Matth. XXIII, 30. Luc. XI, 50. Act. XXII, 20. Rom. III, 15. Apoc. XVI, 6. LXX et שָׁפַךְ דָּם Gen. IX, 6. XXXVII, 21. 2 Sam. I, 16. III, 28. — — b) metaph. pro: *largiter do, largiter instruo* aa) sq. acc. rei Act. II, 33. — bb) sq. acc. rei et ἐπί c. acc. pers. quae largiter instruitur aliqua re Act. X, 45. Tit. III, 6. q. l. οὗ per attract. pro ὅ. Ita LXX et שָׁפַךְ Job. XII, 21. Ps. LXIX, 29. Jerem. XIV, 16. (Siracid. XVIII, 11.) — cc) sq. acc. rei et ἐν c. dat. loci Rom. V, 2. ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, ex attract. pro: ἐκκέχυται

εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ ἐνοικεῖ ἐν αὐταῖς. — dd) sq. ἀπό c. genit. loco genitivi partis [vid. supra sub ἀπό p. 117.], addito ἐπί c. acc. person. Act. II, 17. 18.

B) medium: *effundor, ich ergiesse mich aus etwas εἴς τι in etwas* [propr. ut de fluvio in mare effuso Herodian. VIII, 7. 1.] metaph. pro: *do me alicui rei, sich einer Sache hingeben oder ergeben, ruo in aliquid,* sq. dat. ad directionem pertinente [cf. *Matthiae* §. 401. p. 732. §. 402, c. p. 736. *Winer* p. 85.] Jud. v. 11. τῇ πλάνῃ τοῦ βαλαὰμ μισθοῦ [= für Lohn, aus Gewinnsucht, lucri studio cf. *Matthiae* §. 368. p. 681. coll. §. 364. p. 678.] ἐξεχύθησαν. (sq. εἴς τι Diod. Sic. Tom. IV. p. 50. ed. *Bip.* Lucian. Timon. §. 15. Polyb. XXXII, 11. 4. *effundi* Tacit. annal. I, 54. Curt. vit. Alex. M. VIII, 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐκχύνω, vid. Ἐκχέω.

Ἐκχωρέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et χωρέω) *e loco discedo, decedo.* Semel in N. T. Luc. XXI, 21. καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς sc. Ἰουδαίας, ἐκχωρείτωσαν. LXX pro בָּרַח Amos VII, 12. (Diod. Sic. IV, 64.)

Ἐκψύχω, f. ξω, (ab ἐκ et ψύχω spiro) *exspiro* i. e. *animam efflo.* Ter in N. T. Act. V, 5. 10. XII, 23. LXX pro נָפַח animum despondere Ezech. XXI, 12. (7.)

Ἑκών, οῦσα, όν, *non coactus, voluntarius, lubens, sponte.* Bis in N. T. Rom. VIII, 20. 1 Cor. IX, 17. (Herodian. IV, 13. 17. Aelian. V. H. XII, 1. Xen. Cyr. I, 1. 4.)

Ἐλαία, ας, ἡ, 1) *olea, der Oelbaum* Matth. XXI, 1. XXIV, 3. XXVI, 30. Marc. XI. 1. XIII, 3. XIV, 26. Luc. XIX, 37. XXII, 39. Joh. VIII, 1. τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν mons oleis consitus, mons olivarum, duobus passuum millibus Act. I, 12. secundum Joseph. Arch. XX, 8. 6. quinque stadiis distans ab Hierosolymis versus orientem cf. *Winer* bibl. Realw. p. 494. — trop. Rom. XI, 17. 24. Apoc. XI, 4. — 2) *oliva,* fructus oleae Jacob. III, 12. (Xen. Oec. XIX, 17.)

Ἔλαιον, ου, τό, *oleum,* quod apud veteres lucernis suffundendis Matth. XXV, 3. 4. 8. aegrotis sanandis Marc. VI, 13. Luc. X, 34. Jac. V, 14. capiti et corpori inungendo Luc. VII, 46. maxime cum epulae lautae instituerentur, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως Hebr. I, 9. שֶׁמֶן שָׂשׂוֹן Ps. XLV, 8. item cibis parandis, butyri loco adhibebatur. In rebus ad mercaturam pertinentibus commemoratur Luc. XVI, 6. Apoc. VI, 6. XVIII, 13. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 493. (Athen. XV, c. 11. Xen. Symp. II, 4 et Oecon. XX, 4.) Saepius non extat in N. T.

Ἐλαιών, ῶνος, ὁ, *olivetum; locus oleis consitus.* Act. I, 12.

Ἐλαμίτης, ου, ὁ, *Elamita* i. e. *civis provinciae Elymaidos*, regionis sitae in Media australi montem Orontem inter et fluvium Eulaeum prope Susianam, versus meridiem positam Act. II, 9.

Ἐλάσσων, att. ττων, ὁ, ἡ, — ον, τό, *minor*, dicitur de iis, qui minores sunt vel natu Rom. IX, 12. — vel dignitate *inferior* Hebr. VII, 7. (Epict. Enchirid. c. 25. Polyb. IV, 6. 12. Herodian. V, 1. 14. Xen. de rep. Lac. V, 8.) — vel bonitate, *vilior* Joh. II, 10. Saepius non legitur in N. T.

Ἐλάττον, *minus*, adv. (pp. neutrum vocabuli praecedentis) 1 Tim. V, 9. χήρα καταλεγέσθω μὴ ἐλάττον ἐτῶν ἑξήκοντα. (Diod. Sic. I, 32.)

Ἐλαττονέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐλάττων) *minor sum*. Extat tantum 2 Cor. VIII, 15. ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε qui pauca collegerat, non minor vel inferior erat sc. opibus. Ita LXX pro הֶחְסִיר Exod. XVI, 18. Habent huius verbi loco Graeci antiquiores ἐλαττόω cf. *Passow* I. p. 449.

Ἐλαττόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐλάττων) *minorem facio*, *inferiorem facio*, pass. ἐλαττόομαι, οῦμαι, *minor* vel *inferior reddor*, ter in N. T. de personis auctoritate et dignitate alio inferioribus vel decrescentibus Joh. III, 30. Hebr. II, 7. 9. LXX pro חסר Ps. VIII, 6. (Xen. H. G. I, 4. 13. Diod. Sic. III, 68. et T. IX. p. 328. *Bip.*)

Ἐλαύνω, f. ἐλάσω, pf. ἐλήλακα, *agito*, *treiben*, *in Bewegung setzen* a) de vento naves, nubes agitante Jac. III, 4. 2 Petr. II, 17. — b) de personis navem remis agitantibus [plene i. e. addito ναῦν Hom. Odyss. XV, 502. absolute:] ubi Latini: *remigo* Marc. VI, 48. — Joh. VI, 19. ἐληλακότες — τριάκοντα. De accus. *wieweit?* cf. *Matthiae* §. 425, b. p. 785. (Hom. Odyss. XIII, 22. Thuc. III, 49. VIII, 108.) — b) de personis agitatis ab aliqua re, sq. εἰς c. acc. loci Luc. VIII, 29. (de feris Xen. Cyr. VIII, 1. 44.)

Ἐλαφρία, ας, ἡ, *levitas* (pp. ponderis; in N. T.) *animi levitas*. Semel in N. T. 2 Cor. I, 17. Esse hoc voc. serioris aevi, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 343.

Ἐλαφρός, ά, όν, *levis* pondere. Bis in N. T. ut Matth. XI, 30. ubi ponderi levi Jesus comparat praecepta sua. 2 Cor. IV, 17. τὸ ἐλαφρὸν [= ἡ ἐλαφρία cf. *Matthiae* §. 269. p. 555. *Winer* p. 91.] τῆς θλίψεως = ἡ ἐλαφρὰ θλίψις cf. *Gesen.* p. 644, 2. *Ewald* p. 572 sq. *Winer* p. 91. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. *Matthiae* §. 430. p. 796. *Herm.* ad Vig. p. 879. 890. LXX pro קַל Job. XXIV, 18. (Xen. Venat. IV, 1. VI, 11.)

Ἐλάχιστος, η, ον, (superlat. adiect. μικρός, ductus ab ἐλαχύς) *minimus*, vel qualitate Jac. III, 4. vel numero et copia

Luc. XVI, 10. XIX, 17. vel dignitate Matth. V, 19 ter. II, 6. XXV, 40. 45. vel de rebus minimi momenti Luc. XII, 26. et caussis minutis 1 Cor. VI, 2. De εἰς ἐλάχιστόν ἐστι 1 Cor. IV, 3. vide sub εἰς. LXX pro קָטֹן 2 Regg. XVIII, 24. (Sapient. VI, 6. Xen. Mem. I, 2. 14.) Saepius non extat in N. T.

Ἐλαχιστότερος, α, ον, (comparat. formatus a superlat. ἐλάχιστος) *multo minor, multo inferior.* Extat tantum Eph. III, 8. Eiusmodi comparativos et superlat. frequentes apud poetas, vitiosos esse in oratione soluta, docent *Lobeck* ad Phryn. p. 136. *Buttm.* §. 63. not. 3. gram. max. Vol. I. §. 69, not. 9. p. 280. *Matthiae* §. 136. p. 260. *Winer* p. 97.

Ἐλάω, v. ἐλαύνω.

Ἐλεάζαρ, ὁ, *Eleasar*, hebr. אֶלְעָזָר, nom. pr. viri hebr. Matth. I, 15.

Ἔλεγξις, εως, ἡ, (ab ἐλέγχω) *redargutio, probatio.* Legitur tantum 2 Petr. II, 16. ubi ἔλεγξιν ἔχειν est i. q. ἐλέγχεσθαι redargui, convinci.

Ἔλεγχος, ου, ὁ, (pp. quicquid ad convincendum et redarguendum aliquem facit, argumentum, Beweis Aelian. V. H. VII, 19) — 1) ex metonym. anteced. pro consequente: *certa persuasio* Hebr. XI, 1. — 2) *refutatio* 2 Tim. III, 16. ὠφέλιμος — πρὸς ἔλεγχος. LXX pro תּוֹכֵחָה Jes. XXVII, 3. תּוֹכַחַת Job. XIII, 6.

Ἐλέγχω, f. ξω, (pudore afficio, confundo Hom. Iliad. IX, 519.) — 1) *convinco, argumentis probo*, sq. acc. pers. Joh. VIII, 9. ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, et addito περί τινος v. 46. XVI, 8. — absol. 2 Tim. IV, 2. (Aelian. V. H. XII, 51. Xen. Cyr. III, 1. 12.) — 2) *erroris convinco, refuto* 1 Cor. XIV, 24. ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων. Tit. I, 9. τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν al. (Diod. Sic. V, 33. Xen. Oec. X, 8.) — 3) *reprehendo, graviter admoneo*, sq. acc. pers. et περί τινος Luc. III, 19. ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος. — sq. acc. pers. Matth. XVIII, 15. 1 Tim. V, 20. Tit. I, 13. Jac. II, 9. sq. acc. rei Tit. II, 15. (Aelian. V. H. XIII, 25. Xen. Mem. I, 2. 42.) — 4) *castigo*, sq. acc. pers. Hebr. XII, 5. μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ [τοῦ θεοῦ] ἐλεγχόμενος. Apoc. III, 19. Ita LXX pro הֹכִיחַ 2 Sam. VII, 14. — 5) ex adiunct. *notando manifesto, in lucem protraho* Joh. III, 20. Eph. V, 11. 13. (Aelian. V. H. XII, 6. Artemid. I, 68. Xen. Symp. VIII, 43.)

Ἐλεεινός, ή, όν, (ab ἔλεος q. v.) *qui misericordiam movet, miser.* Bis in N. T. 1 Cor. XV, 19. Apoc. III, 17. (Diod. Sic. XIII, 28. Clem. Alex. Protrept. p. 10. ed. *Sylb.* ἐλεεινὸν σκύβαλον, et de eo, qui est proclivis ad misericordiam Herodian. I, 4. 3. Synes. Epist. 154. 293.) Formam Atticis probatam fuisse ἐλεινός, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 87.

Ἐλεέω, ῶ, f. ήσω, 1) *misereor*, seq. acc. cf. *Matthiae* §. 414. p. 767. Passiv. ἐλεέομαι, οῦμαι, *misericordiam ex-*

perior Matth. V, 7. IX, 27. XV, 22. XVII, 15. XVIII, 33. XX, 30. 31. Marc. V, 19. X, 47. 48. Luc. XVI, 24. XVII, 13. XVIII, 38. 39. (Aelian. V. H. XIII, 31. Xen. Mem. II, 6, 21.) — 2) *benignum me exhibeo alicui, favore meo orno.* Pass. *benigne tractor, beneficiis ab aliquo ornor* — a) universe Rom. IX, 15. 16. 18. XI, 30—32. XII, 8. 1 Cor. VII, 25. 2 Cor. IV, 1. Phil. II, 27. 1 Petr. II, 10. Jud. v. 22. Ita LXX pro חָנַן Exod. XXXIII, 19. — b) *ἐλεέομαι, veniam nanciscor* 1 Tim. I, 13. 16. Ita LXX pro רִחַם Hos. II, 3. חָנַן Prov. XXI, 26. חָמַל Ezech. VII, 4. 9. VIII, 18. Saepius non habetur in N. T.

Ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, (misericordia Callimach. Hymn. in Del. v. 152.) *beneficium, stips erogata pauperibus* Matth. VI, 2. 3. 4. Luc. XI, 41. XII, 33. Act. III, 2. 3. 10. IX, 36. X, 24. 31. Ita LXX et hebr. צְדָקָה Dan. IV, 24. (Siracid. III, 31. XXXI, 12. Diog. Laert. V, 17.)

Ἐλεήμων, ονος, ὁ, ἡ, *misericors.* Bis in N. T. Matth. V, 7. Hebr. II, 17. LXX pro חַנּוּן Ps. CIII, 8. רַחוּם Ps. CXLV, 8. חָסִיד Jer. III, 12.

Ἔλεος, ου, ὁ, *misericordia* a) proprie i. e. *animus ad benefaciendum misero promtus* Matth. XXIII, 23. Tit. III, 5. Hebr. IV, 16. LXX pro צְדָקָה Jes. LVI, 1. Ezech. XVIII, 19. חֶסֶד Prov. XIX, 22. (Lucian. Dial. Deorr. XIII, 1. Hom. Iliad. XXIV, 44.) — b) ut hebr. חֶסֶד pro: *virtus* universe Matth. IX, 13. XII, 7.

Ἔλεος, ους, τό, 1) *misericordia* i. e. animus ad benefaciendum miseris pronus et paratus a) de hominibus: *ποιῆσαι ἔλεος* i. e. *benevolentiam suam erga miseros facto comprobare* Luc. X, 37. Jac. II, 13. — III, 17. et posito ἔλεος pro ἐλεῶν Jac. II, 13. *κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως* = ὁ ἐλεῶν *καυχᾶται κατὰ κρίσεως.* Vide infra sub *κατακαυχάομαι.* — b) de Deo Luc. I, 50. 78. Rom. XV, 9. Eph. II, 4. 1 Petr. I, 3. — *μνησθῆναι ἐλέους* memorem esse animi ad benefaciendum proni, olim demonstrati Luc. I, 54. *μεγαλύνειν τὸ ἔλεος* eximio modo benevolentiam erga miseros demonstrare v. 58. *ποιεῖν ἔλεος μετά τινος* et *διδόναι ἔλεός τινι* exhibere alicui benevolentiae documenta v. 72. 1 Tim. I, 16. 18. — c) de Jesu Jud. v. 21. — d) de Deo et Jesu si dicitur iunctum c. *εἰρήνη, χάρις,* uti in exordiis epistolarum N. T., circumscribendae omnis generis felicitati inservit Gal. VI, 16. 1 Tim. I, 2. 2 Tim. I, 2. Tit. I, 4. 2 Joh. v. 3. Jud. v. 2. LXX pro חֶסֶד 2 Chron. VI, 12. Vocab. *τὸ ἔλεος* legi nonnisi apud LXX et in N. T. libris pro Graecorum ὁ ἔλεος, auctor est *Passow* I. p. 452. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐλευθερία, ας, ἡ, *libertas* a) de facultate agendi pro lubitu 1 Cor. X, 29. 2 Petr. II, 19. (Diog. Laert. VII. §. 121.) — b) de libertate a peccatorum imperio 2 Cor. III, 17. Jac. I, 25. II, 12. 1 Petr. II, 16. (Xen. Mem. IV, 5. 2.) — c) libertas a legis

mosaicae imperio Gal. II, 4. V, 1. 13. — d) lib. a moriendi necessitate Rom. VIII, 21. Saepius non habetur in N. T.

Ἐλεύθερος, α, ον, *liber* a) sensu civili i. e. α) *ingenuus* 1 Cor. XII. 13. Gal. III, 28. IV, 22. Eph. VI, 8. Col. III. 11. Apoc. VI, 15. XIII, 16. XIX, 18. (Xen. Oecon. V, 1 et 11.) trop. pro: *melioris conditionis* Gal. IV, 26. 31. — β) *libertate donatus, manumissus* Joh. VIII, 33. 1 Cor. VII, 21. 22. — γ) *immunis, non obligatus*, absol. Matth. XVII, 26. 1 Cor. VII, 39. IX, 1. (Herodian. I, 10. 4.) sq. ἀπό Rom. VII, 3. vel ἐκ 1 Cor. IX, 19. Cf. *Matthiae* §. 353, not. p. 665. — b) sensu morali: *liber a peccandi libidine* Joh. VIII, 36. 1 Petr. II, 16. — Rom. VI, 20. ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ liberi eratis, si virtutis studium species i. e. a virtutis studio alieni. Cf. de hoc dat. *Matthiae* §. 400, 6. p. 731. Saepius non extat in N. T.

Ἐλευθερόω, ῶ, f. ώσω, *libero, in libertatem vindico* [sensu civili: Xen. Mem. II, 1. 28.] Legitur in N. T. a) sensu morali: *libero a vitiositate* a) sq. acc. pers. Joh. VIII, 32. 36.— b) sq. acc. et ἀπό Rom. VI, 18. 22. VIII, 2. 21. cf. *Matthiae* §. 353, not. p. 665. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 359. — b) sensu dogmatico: *a legis mosaicae imperio* Gal. V, 1. coll. v. 2. 3. 4.

Ἔλευσις, εως, ἡ, *adventus*. Semel in N. T. Act. VII, 52. (Dionys. Hal. Opp. T. I. p. 565. ed. *Reisk.*)

Ἐλεφάντινος, η, ον, (ab ἐλέφας) *eburneus*. Extat tantum Apoc. XVIII, 12. LXX pro שֵׁן Ezech. XXVII, 6. Amos III, 15. (Herodian. IV, 2 3 et 13.)

Ἐλιακείμ, ὁ, *Eliakim* hebr. אֶלְיָקִים, nom. pp. viri Matth. I, 13. Luc. III, 30.

Ἐλιέζερ, ὁ, *Elieser*, hebr. אֱלִיעֶזֶר, nom. pp. viri Luc. III, 29.

Ἐλιούδ, ὁ, *Eliud*, nom. pr. viri Matth. I, 14. 15.

Ἐλισάβετ, ἡ, *Elisabeth*, nomen pr. uxoris Zachariae et matris Johannis Baptistae Luc. I, 5. 7. 13. 24. 36. 40. 41. 57.

Ἐλισσαῖος, ου, ὁ, *Elisaeus*, hebr. אֱלִישָׁע, nom. pr. prophetae V. T. Luc. IV, 27.

Ἑλίσσω, ττω, f. ξω, *convolvo, complico*. Semel in N. T. Hebr. I, 12. LXX pro חָלַף Ps. CII, 27. (Anthol. gr. T. IV. p. 206. ed. *Jacobs*. Hom. Iliad. XXII, 95.)

Ἕλκος, ους, τό, (vulnus cruentum Hom. Iliad. XI, 812.) *ulcus*. Ter in N. T. Luc. XVI, 21. Apoc. XVI, 2. 11. LXX pro שְׁחִין Job. II, 7. (Polyb. I, 81. 5. Xen. de re eq. V, 1.)

Ἑλκόω, ῶ, ώσω, *ulcero* pass. *ulceror, ulceribus scateo*. Extat tantum Luc. XVI, 20. (Xen. d. re equest, I, 4. V. 1.)

Ἑλκύω, f. ύσω, *traho* a) propr. et sq. acc. rei Joh. XXI. 6. 11. (Xen. H. G. VII, 1. 19.) de iis, qui in ius vel ad iudices

trahunt vel rapiunt aliquem, sq. acc. pers. et εἰς c. acc. loci Act. XVI, 19. — *stringendi* sens. sq. acc. rei Joh. XVIII, 10. — *ducendi* s. πρός τινα Joh. XII, 31. — b) metaph. *aditum facio ad aliquem*, τινά Joh. VI, 44. Vox serioris aevi pro Graecorum antiquiorum ἕλκω. Cf. *Passow* I. p. 454.

Ἕλκω, *traho*, (pp. Herodian. IV, 9. 14.) i. e. *vi abripio aliquem* Act. XXI, 30. ἕλ. ἔξω τοῦ ἱεροῦ. Jac. II, 6. ἕλ. εἰς τὰ κριτήρια. (Xen. Cyr. VIII, 1. 32. Mem. III, 6. 1.)

Ἑλλάς, αδος, ἡ, *Hellas*. Ita primum dicebatur *urbs Thessaliae*, quam historia graeca antiquissima conditam appellatamque esse dicit ab Hellene, Deucalionis filio, tum *Thessalia*, deinde *omnis Graecia praeter Peloponnesum*, denique *omnis Graecia Peloponneso inclusa* dici coepit Hellas, a Macedonia inde ad mare usque mediterraneum. Graeciae nomen uti haec terra accepit a Γραίκοις, natione graeca ex australi huius regionis parte in Italiam migrante, ita ab anno 146. ante Chr. Graecia per Mummium in Romanorum potestatem redacta, Macedoniam cum Epiro, Thessalia et Illyrico Macedoniae nomine Romani comprehenderunt, universam vero Graeciam liberam a provincia Achaia nomine Achaiae insigniverunt. Hinc, quae Act. XX, 2. commemoratur Ἑλλάς, *Graecia* est *cum Peloponneso*. Dividitur Hellas, quae, Peloponneso inclusa, ad septentrionem habebat Macedoniam et Illyricum, montibus acroceraumiis et combunicis interiacentibus, atque cingebatur a mari mediterraneo, a parte orientali maris aegaei, a parte occidentali contra maris ionici nomine distincto, in Peloponnesum, Helladem et Graeciam septentrionalem. Ad *Peloponnesum*, antiquitus Pelasgiam, Argon, hodie Morea appellatam, pertinebant civitates *Arcadia* cum urbibus Megalopoli, Tegaea, Mantinea; *Laconica* cum urbibus Sparta, nunc Misitra, Epidaurus Limera; *Messenia* cum urbibus Messene, Methone, hodie Medon; *Elis* cum pago Olympiae et urbe Elide; *Achaia*, antiquitus Aegialea, Jonia decapolitana cum civitatibus minoribus Corintho ac Sicyone; *Argolis* cum urbe Argo et Troezene. *Hellados*, Livadiae hodie appellatae, Peloponneso exclusa, civitates fuerunt *Attica* vel *Acte* cum urbibus *Athenis*, hodie *Athiniah*; *Megaris* cum urbe Megara; *Boeotia* cum urbibus Thebis, Plataeaeis, Leuctra, Coronea, Chaeronea, Orchomeno; *Phocis* cum urbibus Delphis, Anticyra; *Doris*; *Locris* cum urbe Thronio, Thermopylis, Naupacto, hodie Lepanto; *Aetolia* cum urbibus Calydone, Chalcide, Thermis; *Acarnania* cum urbe Actio. *Graeciae septentrionali* adnumerantur *Thessalia*, antiquitus Pelasgia, *Aemonia*, *Hellas*, hodie *Janiah* dicta cum urbibus Larissis [Cremaste], Phthia, Magnesia, Methone, Pharsalo; *Epirus*, antiquitus Dodonea, hodie *Albania* cum urbibus Ambracia, Nicopoli, Apollonia, Dyrrhachio s. Epidamno. *Insularum* denique ad Helladem pertinentium celeberrimae

fuerunt: *Euboea*, hodie Negroponte, cum urbibus Chalcide, Eretria, Carysto; *Creta*, nunc *Candia*, cum urbibus Cnosso, Gortyna, Minoa, Cydonia; *Archipelagi* insulae: *Cyclades*, *Sporades*, ut Samos, Patmos, Rhodus; in mari aegaeo sitae: Samothrace, Lemnos, Lesbos cum urbe Mitylene; maris deniqne ionii: Zacynthus, Cephalonia, Ithaca, Corcyra, nunc Corfu.

Ἕλλην, νος, ὁ, (pp. Hellen, filius Deucalionis, quem urbem Hellada in Thessalia condidisse fabulosa Graeciae historia perhibet et a cuius posteris, mixtis cum aliis eiusdem terrae incolis, omnis Graecia nomen Hellados et cives eius Ἑλλήνων nomen accepisse feruntur; hinc factum est, ut ἕλλην esset i. q. ad Graeciam pertinens. Graecia oriundus Xen. Cyr. VI, 8. 11. et Venat. II, 4. in N. T.) 1) *Graecus, e Graecia oriundus*, si opp. βαρβάροις Act. XVIII, 17. Rom. I, 14. — 2) *a religione iudaica alienus, noniudaeus, paganus*, si opp. τοῖς ἰουδαίοις Act. XI, 20. XIV, 1. XVI, 1. 3. XVIII, 4. XIX, 10. 17. XX, 21. XXI, 28. Rom. I, 16. II, 9. 10. III, 9. X, 12. 1 Cor. I, 22. 24. X, 32. XII, 13. Gal. II, 3. III, 28. Col. III, 11. — Quod vero pagani quicunque ἐλλήνων nomine Judaeis dicerentur, factum est inde, quod gentes tum temporis longe plurimae lingua graeca uterentur. Eodem pertinet locus Joh. VII, 35. ubi ἡ διασπορὰ τῶν ἑλλήνων i. e. οἱ διασπαρέντες ἐν τοῖς ἕλλησι sunt: Judaei viventes inter gentiles. Ita LXX ἕλληνες pro פְּלִשְׁתִּים Jes. IX, 11. — 3) *pagani Judaeorum sacra et religionem amplexi*, alias *proselytae* appellati Joh. XII, 20. Act. XVII, 4.

Ἑλληνικός, ή, όν, *graecus, a, um.* Bis in N. T. Luc. XXIII, 38. Apoc. IX, 11. (Xen. Cyr. II, 1. 28.)

Ἑλληνίς, ίδος, ἡ, (graeca Xen. Anab. V, 1. 1. in N. T.) *pagana, femina gentilis.* Bis in N. T. Marc. VII, 26. Act. XVII, 12.

Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, (pp. qui graeca lingua utitur, mores et instituta Graecorum sequitur, ab ἑλληνίζω graece loquor et mores graecos sequor Xen. Anab. VII, 3. 25. in N. T.) 1) *Judaeus extra Palaestinam degens et lingua graeca utens*, sive retinuerit religionem iudaicam, sive amplexus fuerit christianam Act. VI, 1. IX, 29. — 2) *graecus*, alii *paganus* Act. XI, 20. sed praeferenda erit h. l. lectio ἕλληνας.

Ἑλληνιστί, adv. *graece.* Bis in N. T. Joh. XIX, 20. Act. XXI, 37. (Xen. Anab. VII, 6. 8.) De advv. in ιστι cf. supra sub ἑβραϊστί.

Ἐλλογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et λόγος ratio) *imputo, zurechnen* a) pp. *in debiti rationes refero* Philem. v. 18. — b) metaph. de culpa, quae imputatur Rom. V, 13.

Ἐλμωδάμ, ὁ, *Elmodam*, nom. pr. viri Luc. III, 28.

trahunt vel rapiunt aliquem, sq. acc. pers. et εἰς c. acc. loci Act. XVI, 19. — *stringendi* sens. sq. acc. rei Joh. XVIII, 10. — *ducendi* s. πρός τινα Joh. XII, 31. — b) metaph. *aditum facio ad aliquem*, τινά Joh. VI, 44. Vox serioris aevi pro Graecorum antiquiorum ἕλκω. Cf. *Passow* I. p. 454.

Ἕλκω, *traho*, (pp. Herodian. IV, 9. 14.) i. e. *vi abripio aliquem* Act. XXI, 30. ἕλ. ἔξω τοῦ ἱεροῦ. Jac. II, 6. ἕλ. εἰς τὰ κριτήρια. (Xen. Cyr. VIII, 1. 32. Mem. III, 6. 1.)

Ἑλλάς, αδος, ἡ, *Hellas*. Ita primum dicebatur *urbs Thessaliae*, quam historia graeca antiquissima conditam appellatamque esse dicit ab Hellene, Deucalionis filio, tum *Thessalia*, deinde *omnis Graecia praeter Peloponnesum*, denique *omnis Graecia Peloponneso inclusa* dici coepit Hellas, a Macedonia inde ad mare usque mediterraneum. Graeciae nomen uti haec terra accepit a Γραίκοις, natione graeca ex australi huius regionis parte in Italiam migrante, ita ab anno 146. ante Chr. Graecia per Mummium in Romanorum potestatem redacta, Macedoniam cum Epiro, Thessalia et Illyrico Macedoniae nomine Romani comprehenderunt, universam vero Graeciam liberam a provincia Achaia nomine Achaiae insigniverunt. Hinc, quae Act. XX, 2. commemoratur Ἑλλάς, *Graecia* est *cum Peloponneso*. Dividitur Hellas, quae, Peloponneso inclusa, ad septentrionem habebat Macedoniam et Illyricum, montibus acroceranniis et combunicis interiacentibus, atque cingebatur a mari mediterraneo, a parte orientali maris aegaei, a parte occidentali contra maris ionici nomine distincto, in Peloponnesum, Helladem et Graeciam septentrionalem. Ad *Peloponnesum*, antiquitus Pelasgiam, Argon, hodie Morea appellatam, pertinebant civitates *Arcadia* cum urbibus Megalopoli, Tegaea, Mantinea; *Laconica* cum urbibus Sparta, nunc Misitra, Epidaurus Limera; *Messenia* cum urbibus Messene, Methone, hodie Medon; *Elis* cum pago Olympiae et urbe Elide; *Achaia*, antiquitus Aegialea, Jonia decapolitana cum civitatibus minoribus Corintho ac Sicyone; *Argolis* cum urbe Argo et Troezene. *Hellados*, Livadiae hodie appellatae, Peloponneso exclusa, civitates fuerunt *Attica* vel *Acte* cum urbibus *Athenis*, hodie *Athiniah*; *Megaris* cum urbe Megara; *Boeotia* cum urbibus Thebis, Plataeaeis, Leuctra, Coronea, Chaeronea, Orchomeno; *Phocis* cum urbibus Delphis, Anticyra; *Doris*; *Locris* cum urbe Thronio, Thermopylis, Naupacto, hodie Lepanto; *Aetolia* cum urbibus Calydone, Chalcide, Thermis; *Acarnania* cum urbe Actio. *Graeciae septentrionali* adnumerantur *Thessalia*, antiquitus Pelasgia, *Aemonia*, *Hellas*, hodie *Janiah* dicta cum urbibus Larissis [Cremaste]. Phthia, Magnesia, Methone, Pharsalo; *Epirus*, antiquitus Dodonea, hodie *Albania* cum urbibus Ambracia, Nicopoli, Apollonia, Dyrrhachio s. Epidamno. *Insularum* denique ad Helladem pertinentium celeberrimae

fuerunt: *Euboea*, hodie Negroponte, cum urbibus Chalcide, Eretria, Carysto; *Creta*, nunc *Candia*, cum urbibus Cnosso, Gortyna, Minoa, Cydonia; *Archipelagi* insulae: *Cyclades*, *Sporades*, ut Samos, Patmos, Rhodus; in mari aegaeo sitae: Samothrace, Lemnos, Lesbos cum urbe Mitylene; maris denique ionii: Zacynthus, Cephalonia, Ithaca, Corcyra, nunc Corfu.

Ἕλλην, νος, ὁ, (pp. Hellen, filius Deucalionis, quem urbem Hellada in Thessalia condidisse fabulosa Graeciae historia perhibet et a cuius posteris, mixtis cum aliis eiusdem terrae incolis, omnis Graecia nomen Hellados et cives eius Ἑλλήνων nomen accepisse feruntur; hinc factum est, ut ἕλλην esset i. q. ad Graeciam pertinens. Graecia oriundus Xen. Cyr. VI, 3. 11. et Venat. II, 4. in N. T.) 1) *Graecus, e Graecia oriundus*, si opp. βαρβάροις Act. XVIII, 17. Rom. I, 14. — 2) *a religione iudaica alienus*, *noniudaeus*, *paganus*, si opp. τοῖς Ἰουδαίοις Act. XI, 20. XIV, 1. XVI, 1. 3. XVIII, 4. XIX, 10. 17. XX, 21. XXI, 28. Rom. I, 16. II, 9. 10. III, 9. X, 12. 1 Cor. I, 22. 24. X, 32. XII, 13. Gal. II, 3. III, 28. Col. III, 11. — Quod vero pagani quicunque ἑλλήνων nomine Judaeis dicerentur, factum est inde, quod gentes tum temporis longe plurimae lingua graeca uterentur. Eodem pertinet locus Joh. VII, 35. ubi ἡ διασπορὰ τῶν ἑλλήνων i. e. οἱ διασπαρέντες ἐν τοῖς ἕλλησι sunt: Judaei viventes inter gentiles. Ita LXX ἕλληνες pro פְּלִשְׁתִּים Jes. IX, 11. — 3) *pagani Judaeorum sacra et religionem amplexi*, alias *proselytae* appellati Joh. XII, 20. Act. XVII, 4.

Ἑλληνικός, ή, όν, *graecus*, *a*, *um*. Bis in N. T. Luc. XXIII, 38. Apoc. IX, 11. (Xen. Cyr. II, 1. 28.)

Ἑλληνίς, ίδος, ἡ, (graeca Xen. Anab. V, 1. 1. in N. T.) *pagana*, *femina gentilis*. Bis in N. T. Marc. VII, 26. Act. XVII, 12.

Ἑλληνιστής, οῦ, ὁ, (pp. qui graeca lingua utitur, mores et instituta Graecorum sequitur, ab ἑλληνίζω graece loquor et mores graecos sequor Xen. Anab. VII, 3. 25. in N. T.) 1) *Judaeus extra Palaestinam degens et lingua graeca utens*, sive retinuerit religionem iudaicam, sive amplexus fuerit christianam Act. VI, 1. IX, 29. — 2) *graecus*, alii *paganus* Act. XI, 20. sed praeferenda erit h. l. lectio ἕλληνας.

Ἑλληνιστί, adv. *graece*. Bis in N. T. Joh. XIX, 20. Act. XXI, 37. (Xen. Anab. VII, 6. 8.) De advv. in ιστί cf. supra sub ἑβραϊστί.

Ἐλλογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et λόγος ratio) *imputo*, *zurechnen* a) pp. *in debiti rationes refero* Philem. v. 18. — b) metaph. de culpa, quae imputatur Rom. V, 13.

Ἐλμωδάμ, ὁ, *Elmodam*, nom. pr. viri Luc. III, 28.

'Ελπίζω, f. ἰσω, fut. attic. ἐλπιῶ [Matth. XII, 21, de qua fut. forma vid. sub ἀφορίζω adnotata] 1) *spero, puto, Gedanken über die Zukunft haben, erwarten, glauben* a) sq. infin. aor. Luc. VI, 34. XXIII, 8. Act. XXVI, 7. Rom. XV, 24. 1 Cor. XVI, 7. Phil. II, 23. 1 Tim. III, 14. 2 Joh. v. 12. 3 Joh. v. 14. (Xen. Mem. II, 1. 27. Thuc. VII, 21.) — et addito ἔν τινι i. e. *ope* vel *opera alicuius* Phil. II, 19. — De infinit. aor. post vv. *sperandi, putandi, dicendi*, pertinente ad ea, quae continuo incipiunt aut statim eventura esse cogitantur, cf. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 158. *Herm.* ad Eurip. Med. v. 750. p. 372. *Heindorf* ad Plat. Phaedon. §. 32. p. 48. *Matthiae* §. 501. p. 950 sq. et ad Eurip. Hecub. v. 280. — b) sq. ὅτι c. indic. futuri Luc. XXIV, 21. Act. XXIV, 26. 2 Cor. I, 13. XIII, 6. Philem. v. 22. — De ὅτι, raro apud Graecos post ἐλπίζω vid. *Winer* p. 133. (sq. inf. futuri Lucian. Dial. Deorr. XXV, 2. Xen. Cyr. I, 6. 4. Anab. IV, 3. 8. cf. *Herm.* ad Eurip. Med. l. l.) — c) sq. acc. rei Rom. VIII, 24. 25. 1 Cor. XIII, 7. — τὰ ἐλπιζόμενα *ea, quae speramus* Hebr. XI, 1. (Xen. Mem. IV, 3. 17.) — d) sq. infinit. perfecti in re ad tempus praeteritum et praesens simul pertinente 2 Cor. V, 11. — e) addito καθὼς 2 Cor. VIII, 5.

2) *confido, fiduciam colloco in aliquo* a) universe aa) sq. dat. eius, in quo fiducia collocatur Matth. XII, 21. τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη [de verbo plurali iuncto cum neutro plurali cf. *Winer* p. 145. *Herm.* ad Sophocl. Electr. v. 430. *Poppo* ad Thuc. I. p. 99. *Matthiae* §. 300. p. 599. *Buttm.* §. 116. 1 et not. 1. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 342.] ἐλπιοῦσι. De lectione τῷ ὀνόματι et ἐν τῷ ὀνόματι cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz* et *Fritzsche* IV Evv. I. p. 431. — bb) sq. εἰς c. acc. Joh. VI, 45. εἰς ὃν ἠλπίκατε i. e. *in quo fiduciam collocastis et collocatis*. Cf. *Winer* p. 116. *Herm.* ad *Viger.* p. 748. *Matthiae* §. 502, 2. p. 953. *Buttm.* §. 100, 2. *Lücke* II. p. 48 sq. (Herodian. VII, 10. 1. Plut. vit. Galb. c. 19.) et quatenus ἐλπίζω εἴς τινα ponatur pro ἐλπίζω ἔν τινι, quae supra sub εἰς p. 426. adnotavimus. — cc) sq. ἐπί τι 1 Petr. I, 13. — dd) sq. ἐπί τινι Rom. XV, 12. 1 Tim. VI, 17. ἠλπικέναι [vid. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l. *Herm.* l. l.] ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι. (Polyb. I, 82. 6.) De ἐπί c. dat. post vv. neutra et passiva cf. *Matthiae* §. 399, not. 1. p. 730. — — b) de fiducia in Deo posita aa) sq. εἰς et ὅτι 2 Cor. I, 10. Cf. de hoc attract. genere *Winer* p. 186. *Matthiae* §. 296. p. 592. §. 630, h. p. 1294. *Buttm.* §. 138. I, 6. *Viger.* p. 188. — bb) sq. ἐπί c. dat. 1 Tim. IV, 10. — c) de fiducia in Jesu collocata, sq. ἐν 1 Cor. XV, 19. (ita ἐλπίδα ἔχειν ἔν τινι Epict. Enchirid. c. 40. Polyb. I, 59. 2. Xen. Mem. IV, 2. 28.) Saepius non legitur in N. T.

'Ελπίς, ίδος, ἡ, *spes, die Hoffnung* [Herodian. II, 1. 17. Xen. Cyr. I, 6. 19.] a) universe aa) absolute Rom. V, 4. 5. alii

ad spem felicitatis fut. lib. II. referunt. Vide infra sub b. γ. — VIII, 24. τῇ — ἐλπίδι ἐσώθημεν, der → Hoffnung nach. Ibid. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς = spes autem rata iam facta, spes esse desiit. Vide supra sub βλέπω. — XII, 12. Alii ad b. γ. h. l. explicant. — 1 Cor. XIII, 13. 2 Cor. III, 12. — ἐλπίδα ἔχω sq. inf. aor. [de quo vid. sub ἐλπίζω observata] 2 Cor. X, 15. — κατ' ἐλπίδα i. e. *ut fert spes nobis facta* Tit. III, 7. vel pro: τῆς κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου i. e. *felicitatis aeternae speratae.* — ἐλπίδα ἔχω εἰς θεὸν sq. inf. futur. [de quo vid. sub ἐλπίζω] Act. XXIV, 15. De εἰς in talibus v. sub ἐλπίζω et εἰς observata. — Hebr. VII, 19. — ὑμῶν — ἐλπὶς ἐστιν εἰς θεόν 1 Petr. I, 21. (Plut. vit. Galb. c. 19. Herodian. VII, 10. 1.) — ἐλπίδα ἔχειν ἐπί τινι 1 Joh. III, 3. (ἐλπίζειν ἐπί τινι Polyb. I, 82. 6.) — bb) sequitur *genitivus α)* ad bonum, quod sperat aliquis, pertinens Act. XXVI, 6 coll. v. 7. XXVII, 20. — β) personae sperantis Act. XXVIII, 20. 2 Cor. I, 7. Phil. I, 20. — γ) rei, qua nititur spes Act. XXVI, 19. — cc) ἐπ' ἐλπίδι sc. ὤν, οὖσα, ὄν i. e. *sperans, spem habens, spe plenus,* ita, ut α) iunct. c. verbo circumscribat adverb. *vertrauensvoll, hoffnungsvoll, getrost, sicher* Act. II, 26. Rom. IV, 18. VIII, 20. 1 Cor. IX, 10 bis. Ita LXX et לָבֶטַח Judd. XVIII, 7. Ps. IV, 10. XVI, 9. — β) ut iunct. c. subst. circumscribit participium: *spem fovens, spem largiens,* ut ἐπίγνωσις ἀληθείας τῆς κατ' εὐσέβειαν ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου pro: κατ' εὐσέβειαν οὖσαν ἐν ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου Tit. I, 2.

b) de spe vitae et felicitatis futurae aa) propr. α) ubi per epexegesin additur ἀνάστασις νεκρῶν Act. XXIII, 6. — β) vel τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, σωτηρίας Rom. V, 2. — 1 Thess. V, 8. — γ) absolute αα) universe [Rom. V, 4. 5. XII, 12.] Rom. XV, 13. ὁ θεὸς τῆς ἐλπίδος i. e. *spei auctor.* Ibid. περισσεύειν ἐν τῇ ἐλπίδι Eph. II, 12. — 1 Thess. IV, 13. 2 Thess. II, 16. Tit. II, 13. Hebr. III, 6. VI, 11. X, 23. — ββ) sequitur *genit. pers.* vel *rei,* qua nititur haec spes Eph. I, 18. IV, 4. Col. I, 23. 1 Thess. I, 3. — γγ) additur ἐν c. dat. personae, in cuius animo fovetur spes 1 Petr. III, 15. — — bb) metonym. pro α) *auctor spei* Col. I, 27. 2 Tim. I, 1. — 1 Thess. II, 19. τίς — ἐλπίς; i. e. quis est, quem intuentes spem alimus felicitatis olim futurae obtinendae? — β) *felicitas sperata* Rom. XV, 4. — ἐλπὶς δικαιοσύνης = ἐλπὶς δικαιώσεως i. e. ἐλπὶς ἐκ δικαιώσεως oriunda Gal. V, 5. — Col. I, 5. Hebr. VI, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἐλύμας, α, ὁ, *Elymas*, vox arab. significans: *sapiens, doctus,* a Luca explicata per: μάγος; insignitur hoc nomine *Bariesus*, praestigiator quidam Cyprius Act. XIII, 8.

Ἐλωΐ, *Eloi*, syr. אֱלָהִי et hebr. אֵלִי Marc. XV, 34.

Ἐμαυτοῦ, ῆς, οῦ, pron. reflexiv. *mei ipsius* a) universe, περὶ ἐμαυτοῦ Joh. V, 31. VIII, 14. 18. ἐμαυτὸν Luc. VII, 7.

Joh. VIII, 54. XIV, 21. XVII, 19. 1 Cor. IV, 8. Gal. II, 18. ἀπ' ἐμαυτοῦ *mea sponte*, *mea auctoritate* Joh. V, 30. VII, 17. 28. VIII, 28. 42. X, 18. XIV, 10. — b) loco pronom. person. simplicis, ita, ut vis peculiaris in αὐτός quaerenda non sit cf. *Matthiae* §. 148, not. 2. p. 277. — Matth. VIII, 9. Luc. VII, 8. Joh. XII, 32. XIV, 3. 1 Cor. IV, 4. IX, 19. 2 Cor. XI, 7. 9. Philem. v. 13.

Ἐμβαίνω, aor. 2. ἐνέβην (ab ἐν et βαίνω) *ingredior* Joh. V, 4. — εἰς τὸ πλοῖον vel πλοιάριον ingredi i. e. conscendere navem Matth. VIII, 23. IX, 1. XIII, 2. XIV, 22. Marc. VI, 1. VIII, 10. Luc. V, 3. Joh. VI, 17. (Polyb. I, 25. 2. I, 49 11. Xen. Anab. I, 3. 17.)

Ἐμβάλλω, f. βαλῶ, (ab ἐν et βάλλω) *inmitto, conjicio in*. Extat tantum Luc. XII, 5. εἰς τὴν γέενναν (Aelian. V. H. II, 4. Herodian. IV, 9. 14. Xen. H. G. I, 7. 10.)

Ἐμβάπτω, f. ψω, (ab ἐν et βάπτω tingo) *intingo* a) sq. acc. rei et ἐν c. dat. ut ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα. Vide sub ἐν no. II. — b) sq. acc. rei Joh. XIII, 26. — c) sq. εἰς c. acc. Marc. XIV, 21. ὁ ἐμβαπτόμενος [medium i. e. ὁ ἐμβάπτων τὴν χεῖρα αὐτοῦ vel τὸ ψωμίον αὐτοῦ] εἰς τὸ τρυβλίον. (Aristoph. Nubb. ἐνέβαψεν εἰς τὸν κηρὸν τὼ πόδε.)

Ἐμβατεύω, f. εύσω, (ab ἐν et βατεύω = βαίνω gradior) ingredior. Aeschyl. Pers. v. 449. *Jacobs* ad Anthol. gr. Vol. II, 2. p. 252. Dionys. Hal. Ant. rom. I. p. 196.) *inquiro, investigo* Semel in N. T. Col. II, 18. ἃ μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων. (2 Macc. II, 30. Xen. Symp. IV, 27. si sana lectio.)

Ἐμβιβάζω, f. άσω, (ab ἐν et βιβάζω) *ingredi facio, impono*. Legitur tantum Act. XXVII, 6. ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό sc. τὸ πλοῖον. (Polyb. I, 49. 5. Xen. Anab. V, 3. 1.)

Ἐμβλέπω, f. ψω, (ab ἐν et βλέπω specto) 1) *intueor* i. e. a) *in os intueor* aa) sq. dat. Matth. XIX, 26. Marc. X. 21. 27. XIV, 67. Luc. XX, 17. XXII, 61. Joh. I, 36. 43. (Xen. Cyr. I, 3. 2. Plato de repub. 10. p. 608. D.) cf. *Matthiae* §. 401. p. 732 sq. — b) *oculos dirigo, specto* aa) universe, sq. εἰς c. acc. loci Act. I, 11. — bb) *considerandi, contemplandi* notione inclusa, sq. εἰς Matth. VI, 26. (Sirac. II, 10.) LXX et hebr. הִבִּיט sq. אֶל Jes. LI, 1. 2. — 2) pro: βλέπω, *cerno, video*, positum videri potest. Marc. VIII, 26. καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας = καὶ ἐμβλέπων ἔβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. Act. XXII, 11. ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτός = ὡς δὲ ἐμβλέπων οὐκ ἔβλεπον ἀ. τ. δ. τ. φ.

Ἐμβριμάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (ab ἐν et βριμάομαι vel βριμόομαι, ira commoveor Xen. Cyr. IV, 5. 9.) 1) *indignor*, sq. dat. Marc. XIV, 5. — 2) *graviter admoneo*, sq. dat. Matth. IX, 30. Marc. I, 43. — 3) = ταράττομαι, *graviter moveor, gerührt* oder *ergriffen werden*, τῷ πνεύματι

item ἐν ἑαυτῷ i. e. *in seinem Innern* Joh. XI, 33. 38. Cf. *Lücke* II. p. 805 sq.

Ἐμέω, ῶ, f. ήσω, *vomo*, *evomo*. Semel in N. T. sq. ἐκ Apoc. III, 16. (Aelian. V. H. IX, 26. Xen. Anab. IV, 8. 20.)

Ἐμμαίνομαι, (ab ἐν et μαίνομαι) *furo in aliquem*, sq. dat. Extat tantum Act. XXVI, 11.

Ἐμμανουήλ, ὁ, *Immanuel*, nom. appellativum factum ab עִמָּנוּאֵל i. e. Deus nobiscum. Matth. I, 23. coll. Jes. VII, 14.

Ἐμμαούς, ἡ, *Emmaus*. Tria huius nominis habuit Judaea loca 1) oppidum nobile thermis et clade regis Antiochi a Juda Maccabaeo profligati CLX vel CLXXVI, stadiis ab urbe Hierosolyma distans, situm in regione campestri appellatumque postea Nicopolis 1 Macc. III, 40. 57. — 2) locus situs prope Tiberiadem et nobilitatus aquis medicatis Jos. Arch. XXIII, 3. — 3) tertius isque Luc. XXIV, 3. commemoratus vicus erat, LX stadiis ab Hierosolymis distans.

Ἐμμένω, f. νῶ, (ab ἐν et μένω, maneo, pp. immaneo i. e. maneo in loco sq. ἐν c. dat. loci Xen. Anab. IV, 7. 17.) *immaneo rei* vel *constans sum in re* a) sq. dat. ut τῇ πίστει Act. XIV, 22. (Diod. Sic. XV, 19. Xen. Mem. IV, 4. 4.) — b) sq. ἐν c. dat. ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου Gal. III, 10. ἐν τῇ διαθήκῃ Hebr. VIII, 9. (Xen. Ages. I, 1. H. G. II, 4. 30. Plato Phaedon. c. 41. ed. *Fischer*.)

Ἐμμώρ, ὁ, *Emmor*, hebr. חֲמוֹר nomen pr. viri Act. VII, 16.

Ἐμός, ή, όν, *meus*, *a*, *um* a) de rebus, quas possideo, quibus utor vel fruor Matth. XVIII, 20. Joh. III, 29. IV, 34. X, 27. XV, 11. Rom. X, 1. 1 Cor. XVI, 21. Gal. VI, 1. Col. IV, 18. (Xen. Symp. V, 5) τὸ ἐμόν *das Meinige*, ut pecunia mea Matth. XXV, 27. τὰ ἐμά, *res meae* = *facultates meae* Matth. XX, 15. Luc. XV, 31. — τὰ ἐμὰ τέκνα i. e. *quos caros et dilectos habeo* 3 Joh. v. 4. — b) de rebus proficiscentibus ab aliquo Joh. VI, 38. Rom. III, 7. 1 Cor. IX, 2. Gal. I, 13. Phil. III, 9. — *οἱ ἐμοὶ λόγοι* = *doctrina*, *quam equidem expono* Marc. X, 38. Luc. IX, 26. Joh. VII, 16. VIII, 16. 31. 43. XIV, 24. 27. XVI, 14. 15. — c) οὐκ ἔστιν ἐμόν sq. inf. δοῦναι = *non penes me est*, *dare* Matth. XX, 23. Marc. X, 40. Cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 155 ed. *Schäfer*. *Matthiae* §. 264, not. p. 546. — d) uti genitivus [cf. *Matthiae* §. 367. p. 681.] ita pronom. possess. *obiective* leguntur, ἡ ἐμὴ ἀνάμνησις *die Erinnerung an mich* Luc. XXII, 19. 1 Cor. XI, 24. 25. ἡ ἀγάπη ἡ ἐμή Joh. XV, 9. 10. (σὸς πόθος Hom. Od. XI, 201. εὔνοια ἐρῶ τῇ σῇ Plat. Gorg. p. 486 A.) ὁ καιρὸς ὁ ἐμός, *tempus mihi constitutum*, alii: *mihi opportunum* Joh. VII, 6. 8. ἡμέρα ἡ ἐμή VIII, 56. (Xen. Cyr. VIII, 3. 32. ἐμὴ δωρεά donum mihi datum) cf. *Viger*. 164. *Herm.* ad Vig. p. 732. *Matthiae* §. 466, 2. p. 864 sq.

Ἐμπαιγμονή, ῆς, ἡ, (ab ἐμπαίζω) *irrisio, ludibrium* 2 Petr. III, 3.

Ἐμπαιγμός, οῦ, ὁ, *illusio, ludibrium*. Semel in N. T. Hebr. XI, 36. — LXX pro קַלָּסָה Ezech. XXII, 4. (Siracid. XXVII, 28.) Esse hoc voc. serioris aevi, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 241.

Ἐμπαίζω, f. αίξω, a. 1. ἐνέπαιξα [forma serioris aetatis, pro antiquiori ἐνέπαισα. Cf. *Buttm.* §. 101. sub παίζω, gram. max. Vol. I. §. 92, not. 5. p. 381. *Lobeck* ad Phryn. p. 240. ab ἐν et παίζω, ludo] *illudo* i. e. a) *derideo aliquem* aa) absolute Matth. XX, 19. XXVII, 41. Marc. XV, 31. Luc. XVIII, 32. XXIII, 11. — bb) sq. dat. pers. Matth. XXVII, 29. 31. Marc. X, 34. XV, 20. Luc. XIV, 29. XX, 63. XXIII, 36. — b) *deludo* vel *decipio aliquem*, passiv. Matth. II, 16. LXX pro שָׂחַק Ps. IV, 26. צָחַק Gen. XXXIX, 14. 17. הִתְעַלֵּל Exod. XX, 2. (Antholog. gr. T. III. p. 58 et 115. ed. *Jacobs.*)

Ἐμπαίκτης, ου, ὁ, *irrisor, derisor*. Bis in N. T. 2 Petr. III, 13. Jud. v. 18. Vox serioris aevi cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 241.

Ἐμπεριπατέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et περιπατέω) *inambulo in loco aliquo, versor aliquo*. Legitur tantum 2 Cor. VI, 16. Ita LXX pro הִתְהַלֵּךְ Levit. XXVI, 12.

Ἐμπιπλάω, i. q. ἐμπίπλημι, *impleo* (propr. Aelian. V. H. XII, 1. Xen. Mem. I, 4. 6.) i. e. *abunde largior*, sq. genit. rei Act. XIV, 17. Cf. *Matthiae* §. 352. p. 663.

Ἐμπίπτω, f. πεσοῦμαι, (ab ἐν et πίπτω) *incido* i. e. a) *illabor, ich falle hinein* sq. εἰς c. acc. loci Matth. XII, 11. Luc. XIV, 5. (Xen. Mem. III, 11. 8.) — b) *incido in aliquid, ich gerathe in, unter*, sq. εἰς Luc. X, 36. ut εἰς τοὺς λῃστάς 1 Tim. III, 6. 7. VI, 9. — εἰς τὰς χεῖρας vel εἰς χεῖρας θεοῦ *in manus Dei*, trop. pro: *in die Gewalt Gottes* = *dem Gerichte Gottes anheimfallen, poenas div. incurrere*, formula Hebraeis usitata Hebr. X, 31. coll. LXX 2 Sam. XXIV, 14. 1 Chron. XXI, 13. Siracid. II, 18. (Polyb. I, 21. 11. Xen. Cyr. I, 4. 22. VIII, 5. 14.)

Ἐμπλέκω, f. ξω, (ab ἐν et πλέκω plico) *implico*, pass. *implicor* [prop. Aelian. V. H. XIII, 1.] metaph. pro: *verwickeln*, medium: *implicor, ich verwickele mich, ich lasse mich in etwas ein*. Bis in N. T. 2 Tim. II, 4. 2 Petr. II, 20. (Polyb. I, 17. 3. coll. Cicero de amicit. c. 13. et de offic. II, c. 11.)

Ἐμπλήθω, f. ήσω, (ab ἐν et πλήθω) *impleo* [pr. Xen. Ages. II, 8.] i. e. *satio* a) pp. et sq. gen. rei, cf. ἐμπιπλάω. Luc. I, 53. VI, 25. Joh. VI, 12. (Xen. Cyr. I, 3. 4.) — b) trop. sq. genit. pers. Rom. XV, 24. ἐμπλησθῆναί τινος pro: *consuetudine alicuius satiari*.

Ἐμπλοκή, ῆς, ἡ, (ab ἐμπλέκω q. v.) *implicatio*, Semel in N. T. 1 Petr. III, 3. ἐμπλοκὴ τριχῶν artificiosa crinium compositio.

Ἐμπνέω, f. εύσω, (ab ἐν et πνέω spiro; propr. inspiro Anthol. gr. T. II. p. 103. ed. *Jacobs.*) *spiro*, *anhelo*, ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου = ἐμπνέων ἀπειλὴν καὶ φόνον, πληρὴς ἀπειλῆς καὶ φόνου *so voll von Drohung und Mordlust*, *dass er gleichsam darnach roch oder duftete* Act. IX, 1. Cf. *Winer* p. 210. *Passow* II. p. 489. *Matthiae* §. 376. p. 690 sq. (Aristaenet. I. ep. 5. πνέων θυμοῦ. Eurip. Bacch. v. 620. θυμὸν ἐμπνέων. Aristoph. Equit. v. 435. κακίας καὶ συκοφαντίας πνεῖ.)

Ἐμπορεύομαι, f. σομαι (ab ἐν et πορεύομαι — proficiscor, auf Reisen sein Polyb. XXVIII, 10. 5. Soph. Electr. v. 405. ἔμπορός εἰμι mercator sum) 1) *negotior*, *mercaturam exerceo* Jac. IV, 13. ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσωμεν (Diod. Sic. V, 39. Xen. de rep. Lacced. VII, 1.) — 2) ex adiunct. *lucrum facio* sq. acc. personae: *lucrum facio ex aliquo* 2 Petr. II, 3. (Athen. XIII. p. 569. F. sq. acc. rei Jos. Ant. IV, 6. 8.)

Ἐμπορία, ας, ἡ, *mercatura* Matth. XXII, 5. Saepius non legitur in N. T. (Polyb. III, 23. 4. Xen. Hier. IX, 9.)

Ἐμπόριον, ου, τό, (locus ad mercaturam aptus Xen. Vect. III, 3.) permutatur c. ἐμπορίᾳ, *mercatura*. Semel in N. T. Joh. II, 16.

Ἔμπορος, ου, ὁ, (pp. viator Sophocl. Oed. Col. v. 25. 303. in N. T.) *mercator*, a) absolute Apoc. XVIII, 3. 11. 15. 23. — b) addito: ἄνθρωπος Matth. XIII, 45. (Herodian. IV, 10. 9. Xen. Mem. III, 7. 6.)

Ἐμπρήθω, f. σω, (ab ἐν et πρήθω, incendo) *incendo*. Extat tantum Matth. XXII, 7. LXX pro שָׁלַח Judd. XV, 6. (Herodian. VI, 5. 11. Xen. Anab. IV, 4. 14.)

Ἔμπροσθεν, adv. *ante*, *vor*. Legitur a) adverbialiter aa) de loco α) ita, ut sit = αα) nostro: *vor*, ut πορεύεσθαι ἔμπροσθεν *ante aliquem* Luc. XIX, 28. (Xen. Cyr. II, 2. 7.) Alii pro: εἰς τὰ ἔμπροσθεν *ulterius*, *vorwärts*. — προτρέχειν Luc. XIX, 4. (ita προπορεύεσθαι ἔμπρ. Xen. Cyr. IV, 2. 23.) — τὰ ἔμπροσθεν i. e. *quae ante nos sunt* Phil. III, 14. (Xen. Anab. VI, 3. [1.] 14.) — β) *vorn*, *a parte anteriori*, ut ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν Apoc. IV, 6. (Aelian. V. H. XII, 21. Palaeph. f. 29.) — — b) praepositionis locum tenet, et secum habet genit. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 74. *Passow* I. p. 466. aa) de loco α) post vv. *eundi*, *standi*, ut πορεύεσθαι Joh. X, 4. ἑστάναι Matth. XXVII, 11. Luc. XXI, 36. εἶναι Luc. XIV, 2. — β) ubi, qui facit aliquid vel cui accidit aliquid, cogitatur ut praecedens aliquem vel stans ante aliquem, ubi Latini *coram*, *in conspectu alicuius* αα) sq. gen. pers. א) universe Matth. V, 16. VI, 1. 2. X, 32 bis. v. 33

hia. XI, 10. XVII, 2. XXIII, 14. XXVI, 70. XXVII, 29. Marc. IX, 2. Luc. V, 19. VII, 27. XII, 8. XIX, 27. Joh. III, 28. XII, 37. Gal. II, 14. 1 Thess. I, 3. II, 19. III, 9. 13. (Xen. Cyr. III, 2. 5.) — ב) in formula ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ, *coram Deo*, explicanda e Chaldaeorum loquendi consuetudine illa, qua Jehovam regum more stipatum ministris cogitarent Judaei ita, ut quae facere decreverit Deus, decreta dicerentur ἔμπροσθεν αὐτοῦ i. e. *in divino numinis consilio* vel a Deo ipso et ministris coram ipso apparentibus. Ita in formulis ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου et ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐν οὐρανοῖς Matth. XI, 26. XVIII, 14. Luc. X, 21. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 577 sq. — Alii ut לִפְנֵי Esth. V, 14. Nehem. II, 5. dici monent ἔμπροσθέν τινος pro dat. simplici cf. *Gesen.* p. 820. — ββ) sq. gen. rei Matth. V, 24. — βάλλω τι ἔμπροσθέν τινος pro: βάλλω τί τινι, ἑστὼς ἔμπροσθεν αὐτοῦ VII, 6. — Act. XVIII, 17. 2 Cor. V, 10. — πίπτω ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τινος, e confusione duarr. locutt. pro: πίπτω εἰς vel πρὸς τοὺς πόδας τινὸς, ἑστὼς ἔμπροσθεν αὐτοῦ Apoc. XIX, 10. XXII, 8. (Cebet. tab. c. 1.)

bb) de tempore, sq. genit. pers. Joh. I, 15. [27.] 30. (Aelian. V. H. II, 41. Polyb. II, 13. 4. Xen. Vectig. IV, 8.) — — Saepius non extat in N. T.

Ἐμπτύω, f. ύσω, (ab ἐν et πτύω spuo) *inspuo, conspuo*, a) sq. εἰς c. acc. Matth. XXVI, 67. XXVII, 30. Ita LXX pro יָרַק Num. XII, 14. — sq. κατὰ τὸ πρόσωπον Deut. XXV, 9. (Plut. apophth. Mor. II. p. 46. ed. *Tauchn*) — b) sq. dat. pers. Marc. X, 34. XIV, 65. XV, 19. (Aelian. V. H. I, 15.) — c) passiv. Luc. XVIII, 32. Inspuebant autem Hebraei, quos summa contumelia vellent afficere. Ceterum cf. de hoc verb. *Lobeck* ad Phryn. p. 17.

Ἐμφανής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐν et φαίνω) *conspicuus*, ἐμφανὴς γίνομαι i. q. ἐμφανίζομαι, sq. dat. Act. X, 40. (Xen. Mem. III, 8. 10. et Cyr. VIII, 7. 23. Aelian. V. H. I, 21.) *innotescendi* sens. Rom. X, 20. LXX pro נִדְרַשׁ Jes. LXV, 1. (Polyb. XXII, 15. 7.)

Ἐμφανίζω, f. ίσω, 1) *conspiciendum praebeo*, τινά τινι; medium: *appareo*, *conspiciendum me praebeo* Joh. XIV, 21. 22. Matth. XXVII, 53. Hebr. IX, 24. addito ὑπέρ τινος in commodum alicuius i. e. causam alicuius acturus — — 2) *declaro*, *significo*, *indico*, sive verbis, sive factis a) sq. dat. pers. Act. XXIII, 15. — b) sq. acc. rei et πρός c. acc. pers. v. 22. (sq. acc. rei et dat. pers. Aelian. V. H. IV, 9. Diod. Sic. XIV, 11. Xen. Mem. IV, 3. 4.) — c) sq. dat. pers. et κατά τινος i. e. *indicium facio contra aliquem* = *accuso aliquem apud aliquem* Act. XXIV, 1. XXV, 2. Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 271. — d) sq. περί τινος, *indicium facio de aliquo* Act. XXV, 15. (τινὶ περί τινος Jos. Ant. XIV, 10. 12.) —

e) sq. ὅτι Hebr. XI, 14. (Xen. Cyr. VIII, 1. 26. sq. ὡς Jos. Ant. XIV, 10. 8.) Saepius non legitur in N. T.

Ἔμφοβος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ab ἐν et φόβος) *metu perculsus, perterritus* Luc. XXIV, 5. Act. X, 4. XXII, 9. XXIV, 25. Apoc. XI, 13. (1 Macc. XIII, 2. Theophr. Char. 24. [25.], 1.)

Ἐμφυσάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et φυσάω) *afflo, inflo* Joh. XX, 22. Saepius non legitur in N. T. LXX pro נפח Gen. II, 7. (Dioscorid. V, 99.)

Ἔμφυτος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐν et φύω; pr. insitus, innatus Xen. Mem. III, 7. 5.) *insitus* metaph. pro *traditus* Jac. I, 21. τὸν ἔμφυτον λόγον. (Herodot. IX, 94.)

Ἐν, praepos. regens dativum et significans: *in* sq. *ablat.* ubi nostrates: a) *in* [Grundbedeutung], — b) *auf*, — c) *an* [Nebenbedeutungen]. Multis quidem rationibus indicandis apud N. T. scriptores aeque atque apud Graecos inservit haec praepositio, sic ut Latini et nostrates praeter *in* [*in, auf, an*] eius loco aliis etiam utantur vocabulis [ut: *inter, intra, ad, apud, coram, iuxta, secundum, cum, per, pro, de, propter,* item participiis *indutus, instructus, ornatus, ope, opera, zu, bei, unter, vor, in Gegenwart, in Ansehung, mit, nach, zufolge, in Folge, gemäss, in Gemässheit, durch, angemessen, über, wegen, innerhalb, während*], omnis tamen usus eius cum redeat ad formulam εἶναι vel μένειν ἔν τινι proprie nunc, nunc metaphorice dictam, semper et ubique, locis paucissimis exceptis, manet vis eius propria et nativa, pertinens ad mansionem *in* loco, *in* statu, *in* re indicandam.

A) *Conspectus rei.*

Legitur ἐν in N. T.

I) ita, ut respondeat Lat. *in* sq. ablat.

A) *de loco* i. e. *de mansione in loco* et quidem

AA) sic, ut opp. τῇ ἐκ i. e. *von einem wirklichen Darinnensein*, ubi nos:

a) *in*, etiam *zu, bei*, Lat. *in*, et sq. nom. urbis, *ablat.* vel *genit.* Ita

aa) post vv. quibus *esse, versari, manere, asservari, iacere, stare, sedere, dictum legi* dicitur aliquis vel aliquid in loco aliquo

α) sq. dat. *loci* vel *rei* — αα) univ. — ββ) praeced. articulo et suppresso ὤν — universe — circumscribitur adiect. א) universe. — ב) sq. neut. adiect.

β) sq. dat. *personae* αα) univ. = vel *in terra alicuius* — vel *in corpore alicuius* — vel *in animo alicuius* — vel *in medio alicuius* i. e. *inter, unter.* — ββ) in formula: ἔστι τι ἐν ἐμοί *inest mihi aliquid*, pro rei diversitate vel:

habeo aliq. vel *laboro aliqua re* — universe — praeced. art. et suppresso *ὤν*. — γγ) in form.: *ἐν ἑαυτῷ γενέσθαι*, *in* vel *ad se rediisse* = *apud se esse.*

bb) post vv. quibus *facere* aliquis aliquid, item *fieri*, *percipi*, *reperiri* dicitur aliquid in loco aliquo — α) sq. dat. *loci* — β) sq. *dat. personae* i. e. vel *in medio alicuius* = *inter* — vel *in terra alicuius* — vel *in urbe alicuius* — vel *in animo alicuius* = *apud aliquem* — vel *in corpore alicuius* — vel *in vita et moribus alicuius* — vel universe.

cc) post vv. *videndi*, *audiendi*, *apparendi*, sq. dat. *loci.*

dd) post vv. *gestandi*, sq. dat. *loci* vel *rei.*

ee) post vv. *nascendi*, *oriendi*, *prodeundi*, α) sq. dat. loci — β) sq. dat. *pers.* i. e. vel *in utero alicuius* — vel *in medio alicuius* = *inter.*

ff) post vv. *ponendi*, *vinciendi*, *tenendi*, *tradendi* α) sq. dat. loci — β) sq. dat. *pers.* i. e. *in numero* vel *classe alicuius.*

[gg) post vv. *docendi*, sq. dat. *rei.*]

b) *unter*, *zwischen*, Lat. *in*, *inter*, ubi dicitur esse, facere aliquis, fieri aliquid in multitudine vel inter plures — aa) de rebus, sq. dat. *rei* — bb) de personis α) sq. dat. *pers. plur. numeri* — β) sq. dat. nom. *collectivi* — γ) sq. dat. *abstracti* pro concrete.

c) *vor*, *bei*, *in Gegenwart*, Lat.: *in*, *coram*, ubi fieri dicitur aliquid praesente aliquo.

aa) proprie — α) sq. dat. *person.* — β) sq. dat. *rei* — universe — vel ubi pro poetarum et Hebr. more dat. membri humani ponitur pro dat. pers. ipsius.

bb) metaph: pro: *iudice aliquo* α) universe — β) in formula: *ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν* pro: *παρ' ἡμῖν* = *iudicio nostro.*

d) ubi dicitur aliquid *inesse rei*, *contineri*, vel *comprehendi* aliqua re, ubi nos: *in*, Latini vel *in*, vel *ablat. simpl.* utuntur.

BB) refertur ad loci vel rei superficiem, in qua versatur aliquis vel fit aliquid — *vom Daraufsein*, ubi nos: *auf*, Lat.: *in.*

a) post vv. quibus *esse*, *sedere*, *stare* dicitur aliquis in loco aliquo, sq. dat. loci.

b) post vv. quibus *agi*, *fieri*, *evenire*, *audiri*, *reperiri* dicitur aliquid in loco aliquo.

c) post vv. *ponendi*, *sternendi*, *pandendi*.

CC) pertinet ad propinquitatem, *vom Daranseein*, ubi nos: *an*, *au*, Lat.: *in*, *ad*, *apud*, *iuxta*.

a) post vv. *esse*, *manere*, *sedere*, *stare*, *apparere*, sq. dat. *loci* — vel *personae* — vel *rei*.

b) post *κρέμαμαι*, sq. dat. *rei*.

c) post vv. *impingendi*, *offendendi*, sq. dat. vel *rei* vel *personae*.

d) post vv. quibus dicitur *facere* aliquis vel fieri aliquid *in* [i. e. *an*] aliqua re.

aa) universe — sq. dat. *rei* — vel *personae* i. e. *in corpore alicuius*.

bb) post vv. *audiendi*, *videndi*, *demonstrandi*, *discendi*, *comprobandi*, sq. dat. *pers*. i. e. *in exemplo alicuius*.

cc) post vv. *ποιεῖν*, *τελεῖν*, *γίνεσθαι*.

B) *de statu et conditione*, in quibus versatur aliquis. Utuntur in his Lat.: *in*, vel *ablat. simplici*, vel *adiectivis*, nostrates: *in*, *an*, *bei*, *unter*, etiam *adiectivis*.

a) de statu *externo* aa) universe — bb) post vv. quibus *esse*, *manere*, *servari* aliquis vel aliquid dicitur in statu aliquo — *α*) plene — *αα*) universe — *ββ*) circumscribitur adiect. — *β*) minus plene i. e. suppresso *ὤν*, *ὄντες* *αα*) universe — *ββ*) praecedent. artic. circumscribitur adiect. — *γγ*) assumto cogitatione *ὤν* reddi potest per adiect. vel particip. substantivo cognatum. — — cc) post *ἔχειν*, in quibus circumscribitur verb. substantivo cognatum — dd) post vv. *provehendi*, *delectandi*.

b) de statu *interna*

aa) universe

bb) post vv. quibus *esse*, *confirmari* aliquis dicitur in statu aliquo

α) universe — *αα*) plene — *ββ*) suppresso *ὤν* vel *μένων*, quibus cogitatione additis reddi potest א) per *partic.* aut *adiect.* subst. cognatum — ב) vel circumscribit *adverb.* in quibus Lat. vel *adverb.* vel *ablat. simpl.* nostrates *mit* vel *adverb.* utuntur.

β) *ἐν χριστῷ* = *im Zustande der Verbindung mit Christus und des Vertrauens auf ihn.*

cc) post verb. *ἔχειν*, ubi circumscribitur verb. subst. cognatum.

dd) post vv. et adiect. quibus *incrementi*, *excellentiae*, *abundantiae*, *defectus*, *damni*, *poenae*, *pudoris* notio inest, ubi Lat.: *in*, vel *ablat. simpl.* nos: *an*, *in*, *in Ansehung*.

α) universe.

β) ἐν χριστῷ = ἐν τῇ γνώσει τοῦ χριστοῦ.

C) *de potestate*, in qua sita est vel res vel persona, ubi Lat.: *in*, nos: *in der Gewalt, in, unter*. Ita

AA) de *rebus*, sitis in potest. alic. a) in form.: εἶναι vel ὑπάρχειν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τινός — b) in vv. εἰμί vel κεῖμαι ἔν τινι *in potestate alicuius sum* = *pendeo ab aliquo* aa) pleno — bb) minus plene: ἔν τινι pro: ὢν ἔν τινι *unter dem Einflusse Jemandes stehend.*

BB) de *personis*

a) sq. dat. *rei* aa) in form. εἰμὶ ἔν τινι = *regor* vel *regi me patior ab aliqua re* α) plene — β) minus plene αα) universe — ββ) praeced. articulo. — bb) παραδιδόναι τινὰ ἔν τινι.

b) sq. dat. *pers.* εἰμὶ ἔν τινι — *pendeo a nutu, vi et imperio alicuius*

aa) in formulis α) εἶναι vel γίνεσθαι ἐν πνεύματι ἁγίῳ vel ἐν πνεύματι = αα) *furor divinus mei impotem me fecit* — ββ) *regor a spir. div.* א) plene — ב) minus plene — universe — vel ita ut ἐν πνεύματι adverbiascat — γγ) *adiuvor a spir. div.* — β) εἰμὶ ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, *agor* i. e. vel *obsideor et vexor a Spir. impuro* — vel *adiuvor a Spir. malo* — γ) εἰμὶ ἔν τινι, univ. pro: *adiuvor ab aliquo.*

bb) ubi fieri aliquid dicitur *opera* alicuius pers., in quibus ἔν τινι = *opera alicuius, culpa alicuius, per*, nostro: *durch.* — α) universe — β) ἐν θεῷ vel ἐν τῷ θεῷ — γ) ἐν χριστῷ ἰησοῦ, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἰησοῦ vel ἐν κυρίῳ — δ) ἐν πνεύματι ἁγίῳ vel ἐν πνεύματι.

D) *de negotiis et rebus*, in quibus tractandis versatur aliquis. Est in talibus, ut Latinorum: sum in aliqua re εἰμὶ ἔν τινι, item ἕστηκα, στήκω ἔν τινι i. q. *occupatus sum in aliqua re peragenda vel tractanda* i. e. *operam do alicui rei, ich beschäftige mich mit einer Sache*

a) pleno aa) universe — bb) formula: εἰμὶ ἐν τῇ ὁδῷ = *iter facio.*

b) minus plene i. e. abest ὤν, ὄντες. Habent Lat. in talibus *in* [i. e. in peragenda, administranda, celebranda, concedenda, iudicanda, declaranda, praestanda re sc. occupatus], nostrates: *in, bei, an, unter.*

aa) sq. dat. *rei* α) in formula: ἐν τῇ ὁδῷ — β) sq. infinit. c. artic. — γ) universe.

bb) sq. dat. *person.* in form. ἐν κυρίῳ, ἐν χριστῷ, ἐν τῷ ὀνόματι τ. ἰησοῦ = *in rebus* vel *negotiis domini administrandis* sc. occupatus.

E) *de norma*, cui insistit vel quam tenet [an der Jemand festhält] aliquis in aliqua re peragenda, ubi Lat.: *in*, *ad*, *secundum*, nos: *angemessen*, *gemäss*, *in Gemässheit*, *nach*, *in Folge*, *zufolge*, *festhaltend an* [= ὢν ἔν τινι].

a) sq. dat. *rei* aa) universe α) post vv. *ambulandi*, *incedendi*, per imaginem translata ad vitae instituendae rationem — β) post vv. quaecunque alia — bb) circumscribitur *adverb.* — cc) praeced. articulo circumscribitur *adiectiv.*

b) sq. dat. *pers.* = *ad normam ab aliquo suppeditatam*

aa) universe.

bb) ἐν χριστῷ, ἐν χρ. ἰησοῦ, ἐν κυρίῳ, ἐν ὀνόματι ἰησοῦ i. e. α) *ad normam*, *quam suppeditant praecepta et exemplum Jesu* = *ut decet cultorem Jesu* —. β) *ad exemplum domini.*

cc) ἐν θεῷ.

dd) ἐν πνεύματι.

F) *de rebus et personis*, *quibus indutus*, *involutus*, *circumdatus est vel cogitatur aliquis*, *von der Umgebung*, *Bekleidung und Begleitung Jemandes.*

AA) *proprie* i. e. de *vestibus*, *armis omnique splendore externo*, ubi Lat.: *in*, vel *indutus*, *ornatus*, *instructus*, *circumdatus*, nostrates: *in*, *mit* utuntur. Ita a) post vv. *induendi* — b) post εἶναι, ὑπάρχειν aa) plene — bb) minus plene i. e. suppresso ὤν, ὄντες α) universe — β) adverbialiter.

BB) *metaphor.*

a) de *auctoritate*, *dignitate*, *viribus*, *quibus circumdatus* cogitatur, qui agit aliquid, Lat.: *in* vel *instructus*, nos: *in*, *mit*, *unter*.

aa) seq. dat. *rei*

α) universe.

β) in formula: ἐν ὀνόματί τινος = *nomen alicuius gerens* αα) proprie — ββ) *auctoritatem*, *dignitatem*, *personam alicuius indutus* א) univ. — ב) ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός — ג) ἐν ὀνόματι κυρίου אא) de Jesu — בב) de apostolis — גג) de Spir. div. — γγ) *animum et mentem alicuius indutus*, *im Geiste und*

Sinne Jemandes, ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ.

bb) sq. dat. *personae* α) ἐν χριστῷ, ἐν κυρίῳ, i. e. *als Bevollmächtigter, als Bote Jesu* — β) ἐν θεῷ i. e. *mentem et indolem Dei indutus.*

b) de *rebus* et *personis*, quibus, dum agit aliquid, vel *circumdatur* vel *circumdari cogitatur* aliquis, ubi ἔν τινι = *in der Umgebung* oder *Begleitung einer Person* oder *Sache*, ubi Lat.: *cum*, vel *ablat. simpl.*, nos: *mit*, *unter*. Ita εἶναι ἔν τινι a) plene — b) minus plene i. e. abest ὤν, ὄντες aa) universe — bb) in verbis: ἐν ὀνόματι = *nomine* i. e. *unter dem Anführen* — cc) post vv. *emendi*, *permutandi*, ubi Latini *cum*, etiam *ablat. simpl.*, nos: *mit*.

G) *de adminiculis* vel *instrumentis*, ubi Latini *per*, *cum*, *utens aliqua re*, *habens aliquid*, *ope* vel *ablat. simpl.*, nostrates: *mit*, *mittelst*, *durch*. Ita

a) ubi, qui facit aliquid, cogitatur ἔχων τι ἔν τινι.

b) ubi, cui accidit aliquid per aliquam rem, in hac ipsa re versatur.

c) ubi, qui facit aliquid, cogitatur ut ὢν ἔν τινι [i. e. ut involutus, circumdatus, occupatus aliqua re vel comitem habens aliquam rem vel ut in potestate alicuius rei situs]

aa) sq. dat. *rei* α) universe — β) ἐν ὀνόματι ἰησοῦ χριστοῦ — γ) sq. inf. c. artic. *eo quod*, *dadurch dass* — δ) *adverbiascit.*

bb) sq. dat. *personae.*

d) ubi, qui facit aliquid, cogitatur vultu vel animo inhaerens rei vel personae, cuius adminiculo utitur in peragenda aliqua re. Ita post vv. *iurandi*, ubi Lat. *per*, nos: *bei* aa) sq. dat. *rei* — bb) sq. dat. *person.*

H) *de personis* et *rebus*, *in quibus habetur*, *quaeritur*, *reperitur causa rei* verbo significatae, ubi Latini: *in*, *de*, *propter*, etiam *ablat. simpl.*, nostrates: *an*, *auf*, *über*, *wegen*. Ita

a) post vv. *admirandi*, *gloriandi*, *laudandi*, *laetandi*, *vituperandi*, *haesitandi*, *delectandi* aa) seq. dat. *personae* α) universe — β) in verbis: ἐν χριστῷ, ἐν κυρίῳ — bb) sq. dat. *rei.*

b) post vv. *sperandi*, *fiduciam collocandi*, ubi Lat.: *in* sq. ablat. nos: *auf*, *an* aa) sq. dat. *pers.* — bb) sq. dat. *rei.*

I) de *intima* alicuius cum aliquo *necessitudine*: εἰμὶ ἔν τινι = *coniunctissimus sum c. aliquo, ich stehe mit Jemandem in der innigsten Verbindung*

a) de necessitudine alicuius c. Jesu aa) εἰμί, γίνομαι ἐν χριστῷ α) plene — β) minus plene αα) universe — ββ) praeced. artic. — bb) μένειν ἐν χριστῷ — cc) στήκειν ἐν κυρίῳ — dd) φρουρεῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ.

b) de necessitudine Jesu c. aliquo.

c) de necessitudine alicuius c. Deo, item c. Deo et Jesu.

d) de necessitudine Dei c. aliquo.

e) de mutua Dei et Jesu necessitudine.

f) de diabolo inhabitante homines τοῦ κοσμου τούτου.

K) *de tempore, quo fit, factum est, futurum est aliquid*, ubi Latini

a) *intra*, nos: *innerhalb, binnen*.

b) *ablat. simpl.* nos: *zu, an, während, in*

aa) sq. *nomine temporis* α) universe — β) ἐν τῇ ἡμέρᾳ: *interdiu*, ἐν τῇ νυκτί *noctu*.

bb) *significatur tempus perrem factam* vel *futuram* item *per negotium alicuius* α) interveniente *subst.*— β) per *infinit.* c. artic. ubi Latini *cum, dum*, nos: *als, indem, während, bei.* — γ) sq. *pronom.* — δ) sq. *neutr. adiect.* — ε) sq. *adverb.* c. artic.

II) *pro* εἰς *ponitur* ἐν 1) in locis, explicandis ex attract. vel e confusione duarr. locutt. — 2) ex indole graecitatis serioris.

III) in compositione 1) *in* sq. ablat. ubi nos: *in, auf, an*, ita compositum c. verbis mansionem indicantibus, ut ἐγκρύπτω, ἐμμένω et similia. — 2) *in* sq. acc. ita, ubi componitur c. verbis motum in locum indicantibus, ut ἐμβαίνω et similia. — 3) *ad* i. e. *secundum, ad normam*, ut ἔνδικος, ἔννομος.

B) *Uberior rei expositio.*

I) *in*, sq. ablat. A) *de loco*, i. e. *de mansione in loco* AA) sic, ut opp. τῇ ἐκ, i. e. dicitur *von einem wirklichen Darinnensein*, ubi nos:

a) *in*, etiam *zu, bei*,

Latini *in* et, sq. nom. urbis, ablat. vel genit. utuntur. Cf. *Matthiae* §. 577. p. 1138. *Buttm.* §. 134, not. 1. *Passow* I. p. 468. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 137. Ita aa) post vv. quibus *esse, versari, manere, asservari, iacere, stare, sedere aliquis, dictum legi* dicitur aliquid in loco aliquo α) sq. dat. *loci* vel *rei* αα) universe, ut ἀνακεῖσθαι Matth. IX, 10.

Luc. VII, 37. — minus plene XVI, 23. ἀνακλιθῆναι Matth. VIII, 11. Luc. XIII, 29. — minus plene Matth. XXIII, 6. Marc. XII, 39. Luc. XX, 46. ἀναστρέφεσθαι Matth. XVII, 22. 1 Tim. III, 15. ἀπογράφεσθαι Hebr. XII, 23. — minus plene Phil. IV, 3. ἀποκεῖσθαι Luc. XIX, 20. Col. I, 5. — minus plene Matth. V, 12. VI, 20. Luc. VI, 23. XII, 33. XVIII, 22. βαπτίζειν 1 Cor. X, 2. ἐν τῇ — θαλάσσῃ sc. ὄντες. — βασιλεύειν Rom. VI, 12. βεβλῆσθαι Matth. VIII, 6. γέγραπται [ἐν δαβὶδ, ἐν ὡσηέ, ἐν τοῖς προφήταις i. e. *in libro Davidis, Hoseae, prophetarum*] Luc. II, 23. III, 4. X, 20. XXIV, 44. Act. I, 20. VII, 42. XIII, 33. XXIV, 14. Rom. II, 15. 1 Cor. IX, 9. XIV, 21. Gal. III, 10. Joh. VI, 45. VIII, 17. X, 34. XV, 25. XX, 30. Apoc. I, 3. XIII, 8. XX, 12. XXI, 27. γίνεσθαι Matth. XXVI, 6 bis. Act. VII, 29. 38 bis. XIII, 5. 1 Thess. II, 7. 2 Tim. I, 17. Apoc. I, 9. εἶναι Matth. XI, 8. XII, 40 bis. XVIII, 20. XXIV, 26 bis. XXV, 36. 39. 43. 44. Marc. XIV, 3. Luc. I, 80. II, 8. 25. 49. IV, 33. V, 12. VII, 25. IX, 12. XI, 1. XII, 52. XVII, 31. XVIII, 2. 3. XXII, 27. 53. XXIII, 7. 43. XXIV, 6. 53. Act. IV, 31. V, 11. VII, 2. 6. 12. IX, 10. 36. 38. X, 1. XI, 11. XIII, 1. XVI. 3. XVIII, 10. XIX, 1 bis. XX, 8. XXVII, 31. Rom. I, 7. V, 13. VII, 23. X, 8 bis. 1 Cor. I, 2. 11. XII, 25. XIV, 10. 2 Cor. I, 2 bis. V, 4. VII, 3. Eph. I, 1. II, 12. — V, 18. ἐν ᾧ [sc. μεθύσκεσθαι οἴνῳ] ἐστὶν ἀσωτία i. e. cui rei inest fons ἀσωτίας = unde oritur ἀσωτία. VI, 9. Phil. I, 1. 2 Thess. II, 14. 2 Tim. II, 20. Hebr. VII, 10. X, 7. Joh. I, 10. II, 23. III, 13. V, 2. 13. IX, 5. XI, 6. 30. 31. XIV, 2. XVII, 11 bis. v. 12. XIX, 41 bis. — ἐν τῇ σκοτίᾳ vel ἐν σκότει, item ἐν τῷ φωτί, trop. Rom. II. 19. 1 Joh. I, 7. II, 9 bis. 11. 1 Thess. V, 4. — 1 Joh. IV, 3. — minus plene Matth. III. 12. VII, 4. X, 11. Luc. III, 17. IV, 20. VII, 28. 37. XIII, 4. XVI, 23. — XIX, 44. ἐν σοὶ = ὄντες ἐν σοὶ i. e. *ubi, capti te, intra moenia tua versabuntur.* — Act. VII, 5. 44. IX, 13. 19. XIII, 19. XIV, 8. Rom. XV, 31. 1 Cor. VIII, 4. 5. 2 Cor. XI, 23. 26 ter. XII, 2. 3. Gal. IV, 25. Eph. III, 10. 15. VI, 12. Phil. II, 15. IV, 16. Col. I, 2. IV, 1. 1 Tim. VI, 17. Hebr. IX, 2. 4. — X, 3. ἐν αὐταῖς [sc. ταῖς θυσίαις καὶ προσφοραῖς] ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν i. e. *inest his recordatio peccatorum.* Apoc. II, 7. IV, 1. 6. V, 3. 13. X, 8. 9. 10. XI, 19. XV, 5. — XXI, 8. τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ sc. ἔσται i. e. *mercedem suam nanciscentur in lacu.* XXII, 3. 18. 19. Jac. I, 1. 2 Petr. I, 13. — ἐν παντί *ubique* 2 Cor. XI, 6. Phil. IV, 6. εὑρῆσθαι Luc. II, 24. Act. XIII, 40. Rom. IX, 26. minus plene Luc. XXIV, 27. Hebr. IV, 5. ἐμμένειν ἐν τῇ διαθήκῃ i. e. *constanter servare foedus* Hebr. VIII, 9. it. Gal. III, 10. ἐνδημεῖν 2 Cor. V, 6. ἐπιμένειν 1 Cor. XVI, 8. Phil. I, 24. ἑστάναι Matth. VI, 5. Act. V, 25. XI, 13. XVII, 22. XXVII, 21. 1 Cor. VII, 37. Joh. VIII, 9. XI, 56. ἔχειν Joh. XI, 17. καθέζεσθαι Luc. II, 46. Act. VI, 15. Joh. XI, 20. καθ-

ῆσθαι Matth. IV, 16 bis. XXVI, 69. Luc. I, 79. XXII, 55. — minus plene Matth. XXIII, 6. Marc. XII, 39. Luc. XI, 43. XX, 46. καθίζειν Matth. XX, 21. Luc. XXIV, 49. Hebr. I, 3. VIII, 1. X, 12. XII, 2. καθίστασθαι Gal. III, 6. κατακεῖσθαι 1 Cor. VIII, 10. Joh. V, 3. καταλειφθῆναι 1 Thess. III, 1. κατασκηνοῦν Matth. XIII, 32. Luc. XIII, 19. κατοικεῖν Matth. IV, 13. Luc. XIII, 4. Act. I, 20. II, 5. VII, 2. 4. 48. IX, 22. XI, 29. XIII, 27. XVII, 24. Eph. III, 17. Hebr. XI, 9. Jac. IV, 5. 2 Petr. III, 13. κεῖσθαι Luc. II, 12. 16. Apoc. IV, 2. μένειν Luc. VIII, 27. X, 7. XIX, 5. Act. XX, 15. XXVII, 31. XXVIII, 30. μένειν ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἐν τῷ φωτί Joh. XII, 46. 1 Joh. II, 10. ἐν τῷ λόγῳ τινός vel ἐν τῇ διδαχῇ = *constanter servare* vel *sequi doctrinam alicuius* Joh. VII, 9. VIII, 31. 35. 2 Joh. v. 9 bis. — 2 Tim. IV, 20. οἰκεῖν Rom. VII, 18. minus plene 1 Petr. I, 11. παρεῖναι Col. I, 6. ποιεῖν ἐν βυθῷ 2 Cor. XI, 25. προςκαρτερεῖν Act. II, 46. προςμένειν 1 Tim. I, 3. προϋπάρχειν Act. VIII, 9. στῆναι ἐν μέσῳ τινός Luc. XXIV, 36. Act. IX, 42. Apoc. XIX, 17. συναχθῆναι Act. IV, 27. XI, 26. τηρεῖσθαι Act. II, 5. XXV, 4. 1 Petr. I, 4. ὑπάρχειν Act. X, 12. XXVIII, 7. Phil. III, 20. ὑπομένειν Luc. II, 43. χρονίζειν I, 21. Ita LXX ἐν et ב Jos. XXIV, 7. 1 Sam. VII, 2. (Aelian. V. H. XIII, 16. Herodian. VIII, 7. 11. Xen. Anab. IV, 7. 17.) — ββ) praecedente artic. et suppresso ὤν, ὄντες cf. *Matthiae* §. 272. p. 557 sq. *Buttm.* §. 112, 2. *Fischer* l. l. p. 144. coll. *Herm.* ad Vig. p. 874. — א) universe, ut οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ Matth. V, 15. οἱ ἐν τῷ πλοίῳ XIV, 33. Luc. V, 7. — Matth. VII, 3 bis. Luc. VI, 41 bis. v. 42 ter. — Matth. XXIV, 16. Luc. XXI, 21. — οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς Luc. XXI, 21. — Act. IV, 24. XIV, 15. XVII, 24. — VII, 34. VIII, 14. XVI, 2. 32. Rom. I, 15. Joh. V, 28. XIII, 1. 1 Joh. II, 15. 17. Apoc. V, 13. VIII, 9. X, 6. XIV, 17. XIX, 14. XX, 8. 1 Petr. III, 19. V, 9. 13. — ἡ ἐν κόσμῳ φθορά = *hominum huius seculi perversitas* 2 Petr. I, 4. cf. *Herm.* ad Vig. p. 932 fin. — ב) circumscribitur adiectiv. א) universe, ut ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς = *coelestis* Matth. V, 16. 45. 48. VI, 1. 9. VII, 11. 21. X, 32. 33. XII, 50. XVI, 17. XVIII, 10. 14. 19. XXIII, 9. Marc. XI, 25. 26. παῖδας τοὺς ἐν βηθλεέμ Matth. II, 16. — Act. VIII, 1. XI, 22. XVI, 4. XVII, 11. Rom. XV, 26. XVI, 1. Col. I, 16. 20. II, 1. IV, 13 bis. v. 15. Eph. I, 10. 1 Thess. IV, 10. 2 Tim. I, 15. Hebr. IX, 23. Apoc. I, 4. II, 1. 8. 12. 18. 24. III, 1. 7. 14. (Xen. Mem. III, 5. 6. Cyr. VIII, 6. 1. Thuc. VIII, 75.) cf. *Winer* p. 166 sq. *Matthiae* l. l. *Fischer* l. l. — בב) sq. dativo neutr. adiect. ut εἰμὶ ἐν τῷ κρυπτῷ = κρυφαῖός εἰμι Matth. VI, 4. (Lucian. Dial. Mort. I, 2.) cf. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Passow* I. p. 468 sq. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 258.

β) sq. dat. *personae* αα) universe = א) *in terra alicuius*, ut πολλαὶ χῆραι ἦσαν — ἐν τῷ Ἰσραήλ Luc. IV, 25. 27. ἐν

ἡμῖν Act. II, 29. — 2 Petr. II, 8. κέκρυπται — ἐν τῷ θεῷ *in domicilio Dei* = *apud Deum* Col. III, 3. — Ita LXX ἐν et ב Levit. XXIII, 42. Num. XXIII, 23 bis. (Xen. Mem. III, 6. 2. ἐν βαρβάροις. Anab. III, 6. 2.) — ב) *in corpore alicuius* Act. XIX, 16. XX, 10. Rom. VII, 17. 18. 20. — ג) *in animo alicuius* Rom. VIII, 9. 11 bis. 1 Cor. III, 16. — ἰησοῦς — ἐστι 2 Cor. XIII, 5. — Gal. II, 10. 2 Tim. I, 5 bis. v. 6. — Rom. I, 12. διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως — q. l. appositionis loco additur ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. Cf. *Matthiae* §. 343. p. 661. — Rom. VIII, 10. Joh. I, 48. II, 25. VII, 18. VIII, 44. XI, 38. XV, 7. XVII, 26. 1 Petr. III, 15. — ד) *in medio alicuius* = *inter, unter* Act. IV, 34. — VII, 44. ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν. — XIII, 26. XXIV, 21. XXV, 5. Rom. I, 12. XII, 3. 1 Cor. I, 10. VI, 5. XI, 18. 19 bis. XIV, 25. — XV, 28. ἵνα ᾖ ὁ θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν i. e. *summus inter omnes* = *summus omnium dominus* cf. de verbis τὰ πάντα *Matthiae* §. 438. p. 818 sq. *Herm.* ad Vig. p. 727. (Herodot. III, 157. Jos. Ant. XIX, 2. 3.) — Rom. XV, 5. 1 Cor. II, 2. III, 3. 18. V, 1 bis. XI, 30. XV, 12. 2 Cor. II, 15 bis. XI, 26. Gal. I, 14. Joh. XI, 54. XII, 35. — ἐν ἀλλήλοις sc. ὄντες XIII, 35. — Jac. III, 13. IV, 1. V, 13. 14. 19. 1 Petr. V, 1. 2. 2 Petr. I, 1 — Ita LXX ἐν pro hebr. בְּתוֹךְ Gen. XXIII, 6. Levit. XX, 14. (Diod. Sic. XI, 12. Lucian. D. D. XVI, 3. Aeschin. dial. Socr. I, c. 2 et 8. Plato Apol. Socr. c. 13. ed. *Fischer.*) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 139. — — ββ) in formula: ἔστι, item μένει τι ἐν ἐμοί *inest mihi aliquid* i. e. pro rei diversitate vel: *habeo*, vel *teneo aliquid*, vel *laboro aliqua re* א) universe, ut εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν παρακλήσεως, *si habetis* vel *si in promptu vobis est* Act. XIII, 15. ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, *veritatis studium, quo Christus ducebatur, inest in me* i. e. *vera loquor, uti Christus vera loquebatur* 2 Cor. XI, 10. — Eph. IV, 18. 21. Joh. I, 3. XIV, 17. XVII, 13. 1 Joh. I, 5. 8. 10. II, 4. 10. 14. 15. 24 bis. 27. III, 5. 9. 17. 1 Joh. IV, 18. 2 Joh. v. 2. Apoc. IX, 19 bis. Hebr. III, 12. — abest ἐστί 1 Cor. VIII, 7. — ב) praefixo artic. τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ Matth. VI, 23. Luc. XI, 35. 1 Cor. II, 11. VI, 19. 1 Tim. IV, 14. 2 Tim. I, 5. Philem. v. 6. 1 Petr. IV, 12. 2 Petr. III, 16. (Xen. Symp. IV, 43.) — γγ) in formula: ἐν ἑαυτῷ γενέσθαι [propr. in se i. e. *domum suam rediisse* i. e. *domi suae esse*] metaph. *ad se rediisse, apud se esse* Act. XII, 11. cf. *Herm.* ad Vig. p. 749. 858. *Passow* I. p. 468. — — — bb) post vv. quibus *facere* aliquis aliquid, item *fieri, percipi, reperiri* dicitur aliquid in loco aliquo α) sq. dat. *loci* vel *rei*, in quibus, qui agit aliquid, versatur, vel in quo fit aliquid, ut ἁγιάζειν 1 Petr. III, 15. ἁγνίζεσθαι Act. XXIV, 18. ᾄδειν Eph. V, 19. Col. III, 16. ἀμφιβάλλειν τι ἐν τῇ θαλάσσῃ, *etwas im Meere umherwerfen* Marc. I, 16. cf. ad h. l. *Bornem.* in *Ro-*

[illegible] Rep. II. p. 237. *ἀνάγεσθαι* Act. XXVIII, 11. *ἀναγινώσκειν* Matth. XII, 5. XXI, 42. Act. XV, 21. Col. IV, 16. *ἀνακλίνειν* Luc II, 7. *ἀναστῆναι* Act. I, 15. V, 34. *ἀναστρέφεσθαι* Act. VII, 20. 2 Cor. I, 12. *ἀνατέλλειν* 2 Petr. I, 19. *ἀνατρέφειν* Act. XXII, 3. *ἀναχωρεῖν* Matth. XIV, 13. *ἀπαγγέλλειν* Act. XXVI, 20. *ἀποδιδόναι* Matth. VI, 4. 6. [18.] *ἀποθνήσκειν ἐν ὕδασιν* Matth. VIII, 32. alii ad C. b. hunc locum referunt.— Apoc. XVI, 3. *ἀποκαλύπτειν* Rom. I, 17. *ἀποκεφαλίζειν* Matth. XIV, 10. *ἀπολείπειν* 2 Tim. IV, 13. 20. *ἀπολλύναι* Matth. X, 28. *ἅπτειν* Luc. XXII, 55. *ἀσθενεῖν* Joh. IV, 46. *ἄτιμός εἰμι* Matth. XIII, 57 bis. Marc. VI, 4 bis. coll. Joh. V, 39. *βαπτίζειν* Matth. III, 6. Joh. III, 23. *βεβηλοῦν* Matth. XII, 5. *βοᾶν* Matth. III, 3. Marc. I, 3. Luc. III, 4. Joh. I, 23. *βραβεύειν* Col. III, 15 *γεννᾶσθαι* Act. XXII, 3. *γίνεσθαι* Matth. VI, 10. XI, 20. 21. Luc. X, 13. [XI, 2.] XXIV, 18. Act. XIV, 1. Joh. I, 28. II, 1. X, 22. Apoc. VIII, 1. IX, 15. XII, 7. 2 Cor. I, 8. 2 Tim. III, 11 ter. — Hebr. III, 8. *τοῦ πειρασμοῦ* [sc. *γενομένου*] *ἐν τῇ ἐρήμῳ*. Eph. III, 21. *αὐτῷ* [sc. *γενηθήτω*] *ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ*. — *γράφειν* 1 Cor. V, 9. 2 Petr. III, 16. Joh. I, 46.— *δεκτός εἰμι* Luc. IV, 24. *δέω* Matth. XVI, 19. XVIII, 18. Act. XXI, 11. XXVI, 4. *διαγγέλλειν* Rom. IX. 17. *διακονεῖν* 2 Tim. I, 18. *διαλέγεσθαι* Act. XVII, 17. XVIII. 4. XIX, 9. XXIV, 12. *διαλογίζεσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ* Luc. III, 15. V, 22. coll. XXIV, 38. *διατάσσεσθαι* 1 Cor. VII, 17. *διατηρεῖν* Luc. II, 51. *διατρίβειν* Act. XV, 35. XVI, 12. *διαφημίζειν* Matth. IX, 31. *διδάσκειν* Matth. IV, 23. IX, 35. XI, 1. XIII. 54. XXVI, 55. Marc. VI, 2. Luc. IV, 15. XIII. 10. XIX. 47. XX, 1 XXI, 37. Act. V, 42. 1 Cor. IV, 17. Joh. VI, 59. VII, 28. VIII, 20. XVIII, 20 bis. *διδόναι τινὶ πᾶσαν ἐξουσίαν ἐν* [exercendam *in*] *οὐρανῷ* Matth. XXVIII, 18. *ἡ χάρις — ἐκκλησίαις* 2 Cor. VIII, 1. *διεγείρειν* 2 Petr. III, 1. *διώκειν* Matth. X, 23. *ἐγγράφειν* 2 Cor. III, 2. 3. *ἐγείρειν* i. e. *prodire facere, auftreten lassen* Luc. I, 69. *ἐγκεντρίζειν* Rom. XI, 17. *εἶναι ὡς* = *eadem sorte frui, qua fruitur aliquis ἐν τοῖς οὐρανοῖς* Matth. XXII, 30. = *fieri* Luc. XXI, 25. — *πόθεν ἡμῖν* [sc. *ἔσονται*] *ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι* Matth. XV, 33. — Act. VIII, 21. *οὐκ ἔστι σοι μέρις οὐδὲ κλῆρος* [du hast kein Besitzthum] *ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ*, e confusione duarr. locutt. pro: *ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, περὶ ἧς ὁ λόγος οὗτος*, coll. v. 12. = *nihil ad te pertinet felicitas regni div. quam annuntiamus.* Ita *ἐν* ap. LXX et בְּ 2 Sam. XX, 1. — *εἰπεῖν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ* Matth. XXIV, 48. Luc. XII, 45. Rom. X, 6. — Luc. XII, 8. — Joh. VI, 59. *εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι μετά τινος* [= familiariter versari c. aliquo] *ἐν* Act. IX, 28. *ἐκδέχεσθαι* Act. XVII, 16. *ἐκλάμπειν* Matth. XIII, 43. *ἐνεργεῖσθαι* Rom. VII, 5. *ἐνθυμεῖσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ* Matth. IX, 4. *ἐντέλλεσθαι* Joh. VIII, 5. *ἐντυγχάνειν* Act. XXV, 24. *ἐντυποῦσθαι* 2 Cor. III, 7 bis. *ἐξέρχεσθαι*

ιο. VII, 17. 1 Thess. I, 8. ἐξηχεῖσθαι ibid. ἐπερωτᾶν 1 Cor. V, 35. ἐπικαλεῖσθαι I, 2. ἐπιλύεσθαι Act. XIX, 39. ἐπισυναγ-ιγὴν ποιεῖν Act. XXIV, 12. ἐργάζεσθαι XXI, 28. ἐσθίειν ιc. XXII, 30. 1 Cor. XI, 34. εὑρίσκειν Luc. II, 46. Act. V, 22. h. II, 14. V, 14. Apoc. XII, 8. XVIII, 22. 24. XX, 15. 1 Petr. 22. ἔχειν Matth. XIX, 21. Marc. X, 21. Rom. II, 20. 2 Cor. ', 7. V, 1. Phil. I, 7. Hebr. X, 34. Joh. V, 39. XVI, 33. Apoc. 16. III, 4. VI, 5. IX, 11. X, 2. XIV, 14. XVII, 4. — VII, 9. οίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν, de anacolutho h. l. vid. *Winer* p. 94. — κληρονομίαν [ein Besitzthum] ἔχειν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ = *participem esse bonorum regni divini* ιh. V, 5. τόπον ἔχειν Rom. XV, 23. θηριομαχεῖν 1 Cor. XV, :. θλίβεσθαι ἐν παντὶ *ubique* 2 Cor. IV, 8. VII, 5. καθίιν et συγκαθίζειν τινά Eph. I, 20. II, 6. καλεῖσθαι τις Matth. 19. καταγγέλλειν Act. XIII, 5. XV, 36. XVII, 13. Rom. I, 8. τακλείειν Luc. III, 20. Act. XXVI, 10. καταλείπειν Luc. XV, Tit. I, 8. κατανοεῖν Jac. I, 23. καταποντίζειν Matth. XVIII, καταστρωννύναι 1 Cor. X, 5. κατέχειν Luc. VIII, 15. καυσθαι 2 Thess. I, 4. ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι *intra limites alienos* Cor. X, 6. κείρεσθαι Act. XXVIII, 18. κεραννύναι ἐν τῷ ποτηρίῳ sc. τὸν οἶνον Apoc. XVIII, 6. κηρύσσειν Matth. III, 1. XIV, 14. XXVI, 13. Luc. IV, 43. Act. IX, 20. κράζειν Matth. X, 15. Act. XXIII, 6. κρατεῖν Apoc. II, 1. κρίνειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ 1 Cor. VII, 37. κρύπτειν Matth. XIII, 44. λαλεῖν ιc. XII, 3. Act. XIV, 25. XVI, 16. 1 Cor. XIV, 19. 35. Joh. VII, 13. XVIII, 20. 2 Petr. III, 16. λαμβάνειν Matth. XXV, 4. :t. V, 20. λάμπειν Act. XII, 7. 2 Cor. IV, 6. λατομεῖν Matth. XVII, 60. λατρεύειν Act. VII, 7. Rom. I, 9. Apoc. VII, 15. γειν Matth. X, 27. Luc. XX, 42. Act. XIII, 36. Hebr. V, 6. ιoc. XVIII, 7. sq. dat. *pers.* = *in libro alicuius* Rom. IX, 25. , 1. Hebr. IV, 7. λύειν Matth. XVI, 19. XVIII, 18. μάρτυς ιί Act. I, 8. μαστιγοῦν Matth. X, 17. XXIII, 34. μέγας εἰμί l γίνομαι Matth. XVIII, 1. 4. XXII, 36. Marc. X, 43. μένειν νά Act. XX, 5. μικρός εἰμι Matth. XI, 11. μισεῖν Joh. XII, . μοιχεύειν Matth. V, 28. ξενίζειν Act. X, 32. ὀδυνᾶσθαι ιc. XVI, 24. ὀρύσσειν Matth. XXI, 33. XXV, 18. παῤῥησιάσθαι Act. IX, 27. XVIII, 26. περιπατεῖν Joh. VII, 1 bis. VIII, . X, 23 bis. XII, 35. 1 Joh. I, 6. 7. II, 11. Apoc. II, 1. Jac. 1. πίνειν Matth. XXVI, 29. πίπτειν Hebr. III, 17. πιστεύειν Thess I, 7. πιστεύεσθαι τις 1 Tim. III, 16. πλανᾶσθαι ·br. XI, 38. πληθύνεσθαι Act. VI, 7. VII, 17. πληροῦν Luc. , 31. XXII, 16. et medio posito pro activo [cf. *Bornem.* ad Xen. ιab. IV, 3. 20. *Matthiae* §. 496. p. 935. *Winer* p. 111.]: τοῦ τὰ :ντα ἐν πᾶσι [*ubique*] πληρωμένου Eph. I, 23. πλουτεῖν Apoc. VIII, 19. ποιεῖν Matth. VI, 2. Luc. IV, 23. V, 29. Joh II, 11. IV, . VII, 4. Apoc. III, 12. ποθεῖν Act. IX, 21. πράσσειν τι ἐν ωνίᾳ, *im Winkel* = *occulte* Act. XXVI, 26. ἐν τῇ νήσῳ

XXVIII, 9. 11, προεπαγγέλλεσθαι Rom. I, 2. προορᾶν Act. XXI, 29. προπάσχειν 1 Thess. II, 2. προςδέχεσθαι Luc. II, 38. προςέρχεσθαί τινι Matth. XX, 14. προςεύχεσθαι Matth. VI, 5. Act. XXII, 17. 1 Tim. II, 8. Eph. VI, 19. προςκυνεῖν Act. XXIV, 11. Joh. IV, 21. Apoc. XI, 1. προςφέρειν Act. VII, 42. πυροῦσθαι Apoc. I, 15. πωλεῖν Matth. XXI, 12. Luc. XIX, 45. 1 Cor. X, 25. ῥῆμα θεοῦ γίνεται Luc. III, 2. σιγᾶν 1 Cor. XIV, 28. 34 bis. σκηνοῦν Apoc. XII, 12. XIII, 6. σκιρτᾶν Luc. I, 41. 44. στενάζειν 2 Cor. V, 5. στενοχωρεῖσθε — ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν, *angustus locus vos premit in animo vestro* = *angustus est animus vester* sc. mihi, *für mich habt ihr wenig Raum in eurem Herzen* i. e. *parum a vobis diligor* 2 Cor. VI, 12. στρατεύεσθαι Jac. IV, 1. συλλαμβάνειν Luc. I, 31. 36. II, 21. — Act. XXVI, 21. συμβάλλειν Luc. II, 19. συναντᾶν Act. XX, 22. συνέρχεσθαι 1 Cor. XI, 18. τεχθῆναι Luc. II, 11. τιθέσθαί τινά τι ἐν *Jemanden als etwas in der Gemeinde anstellen* 1 Cor. XII, 28. τρέχειν 1 Cor. IX, 24. τροποφορεῖν Act. XIII, 18. ὑμνεῖν Hebr. II, 12. ὑψοῦν Act. XIII, 17 bis. Joh. III, 14. φαγεῖν Luc. XIV, 15. Joh. VI, 31. 49. φαίνειν 2 Petr. I, 19. φανεροῦν 2 Cor. II, 14. Phil. I, 13. φραγήσεσθαι 2 Cor. XI, 10. φρονεῖν v. 32. φυλάττεσθαι Act. XXIII, 34. φυτεύειν Luc. XIII, 6. φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ = *plantatus conside in mari* XVII, 6. φωτισμὸς — ἐν προςώπῳ ἰησοῦ χριστοῦ 2 Cor. IV, 6. ad q. l. vid. *Fritzsche* diss. II. p. 153 sq. χαρὰ ἔσται = χαρήσονται Luc. XV, 7. χαλᾶν Act. IX, 25. 2 Cor. XI, 33. χρηματίζειν Act. XI, 26. χρονοτριβεῖν XX, 17. ὀρχεῖσθαι Matth. XIV, 6. ὡσαννὰ XXI, 9. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 632. (Lucian. D. D. VII, 2. Xen. Cyr. I, 4. 5.) — — β) sq. dat. *personae* = αα) *in medio alicuius* i. e. *inter, unter* Matth. XI, 21. XXII, 26 bis. v. 27. XXVI, 5. Marc. X, 43 bis. Luc. I, 1. II, 44. X, 13. XXII. 24. 26. Act. V, 12. XII, 18. XV, 12. XX, 25. XXI, 19. 34. XXVI, 4. 18. XXVIII, 29. Rom. I, 5. 13 bis. v. 19. II, 24. XV, 9. 1 Cor. I, 6. 2 Cor. I, 19. XIII, 3. εὐαγγ. ἐν τοῖς ἔθνεσιν Gal. I, 16. II, 2. III, 5. — κλῆρος item κληρονομία ἐν τοῖς ἡγιασμένοις vel ἐν τοῖς ἁγίοις *ein Besitzthum unter den Heiligen* = *ein Besitzthum im Reiche Gottes* Act. XX, 32. XXVI, 18. Eph. I, 18. (Eurip. Hipp. v. 1294. ἐν τ' ἀγαθοῖς ἀνδράσιν οὔ σοι κτητὸν βιότου μέρος ἐστίν.) — II, 3. III, 8. V, 3. Col. I, 6. 27 bis. — ἐν αὐτοῖς III, 6. Phil. I, 6. II, 15. 1 Thess. I, 5. V, 12. 2 Thess. I, 10 bis. II, 10. III, 8. 11. 1 Tim. III, 16. Hebr. XIII, 9. Joh. I, 14. VI, 61. VII, 12. 43. VIII, 37. de q. l. cf. *Lücke* II. p. 228 sq. — IX, 16. X, 19. XV, 24. 1 Petr. II, 12. De loco Act. IV, 12. οὔτε — ἐν ἀνθρώποις cf. supra sub δίδωμι p. 300. adnotata. — — ββ) *in terra alicuius*, ἐν τῷ ἰσραήλ Matth. VIII, 10. IX, 33. Luc. VII, 9. (Xen. Anab. II, 3. 15. [9.] — γγ) *in urbe alicuius* Act. XVIII, 11. coll. v. 10. XXV, 6. — δδ) *in animo alicuius*,

ı dem Innern Jemandes = apud aliquem, ut εἰπεῖν, λέγειν, ιαλογίζεσθαι ἐν ἑαυτοῖς Matth. III, 9. IX, 21. XVI, 8. 9. ıuc. III, 8. VII, 39. 49. XII, 17. XVI, 3. XVIII, 4. διακρίνεσθαι ἐν ἑαυτῷ Jac. II, 4. ῥίζαν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ Matth. .III, 21. Marc. IV, 17. διαπορεῖν Act. X, 17. παροξύνεσθαι .VII, 16. θέσθαι item προθέσθαι apud animum proponere .IX, 21. Eph. I, 9. — Rom. VII, 8. VIII, 23. 2 Cor. I, 9. — ὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν non angustus vos premit locus in nimo nostro, ihr habt keinen engen Platz in unserm Hern = multum a nobis amamini 2 Cor. VI, 12. — v. 16. Gal. V, 19. Eph. III, 9. Col. III, 16. — τοῦτο γὰρ φρονείσθω ὁ. ιὶ ἐν Χριστῷ i. e. ea sit in animis vestris sentiendi ratio, uae fuit etiam in Christi animo Phil. II, 5. 2 Tim. I, 14. — ɔh. I, 48. IV, 14. V, 41. — v. 38. τὸν λόγον — ὑμῖν, non ita in nimis vestris habetis τὸν λόγον αὐτοῦ, ut altas in illis ;erit radices et firmiter inhaereat. 1 Joh. II, 5. τετελείωται ἀγάπη = inest perfectus amor. IV, 12. (Plato Theaetet. . 455 ed. Heindorf.: ἐν ἐμαυτῷ μεμνημένος, οἷός ἐστι.) —) in corpore alicuius Luc. XXIV, 32. — ζζ) in vita et mobus alicuius; ut οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ɔύτῳ Luc. XXIII, 4. 14. 22. Act. XXIII, 9. XXIV, 20. — εἶναι ·l ὑπάρχειν = εὑρίσκεσθαι Act. XXV, 5. XXVIII, 18. Joh. IV, 30. in codd. — XVIII, 38. XIX, 4. 6. — — ηη) universe, : ἐνεργεῖν Matth. XIV, 2. Marc. VI, 14. 1 Cor. XII, 6. Eph. II, Phil. II, 13. — Eph. IV, 6. ἐνεργεῖσθαι 2 Cor. IV, 13 bis. ph. III, 20. 1 Thess. II, 13. κατοικεῖν Col. I, 19. II, 3. 9. ɔιεῖν Hebr. XIII, 21. In verbis λαλεῖν ἔν τινι Matth. X, 20 2 Cor. XIII, 3. praepos. magis ad id, quod cogitatur [sc. ναι τὸ πνεῦμα ἔν τινι], quam ad verbi significationem [ex ıa dicendum erat λαλεῖν διά vel ἔκ τινος] refertur. Cf. Herm. l Vig. p. 857 et 875. — ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ i. e. vel: fonm et causam vitae in semetipso repositam habere Joh. V, 5 bis. vel: fontem et causam certam vitae cum felicitatis su coniunctae in animi sui conditione habere VI, 53. 1 Joh. I, 15. — v. 10. Apoc. XIV, 5. — — — cc) post vv. videndi, ɔparendi, audiendi, sq. dat. loci, ut ἀκούειν Matth. II, 18. I, 2. Luc. XII, 2. XXI, 38. — IV, 28. Apoc. VI, 6. XII, 10. IX, 1. — in apostrophe XVIII, 22 ter. βλέπειν ἐν τῷ κρυπτῷ : im Verborgenen Augen haben Matth. VI, 4. 6. 18. XVIII,). Rom. VII, 23. θεᾶσθαι Act. XXI, 27. ἰδεῖν Matth. II, 2. 9. ', 21. Joh. XVIII, 26. XX, 25. Apoc. I, 13. V, 6 bis. — ἐν :σουρήματι intra medium coelum VIII, 13. XIV, 6. Alii iunıntes c. πέτεσθαι, explicant per, durchhin, entlang = καί. — Apoc. IX, 17. XV, 1. XIX, 17. XXI, 22. ὄπτεσθαι Luc. III, 28. Act. VII, 30 bis. v. 35. Apoc. XI, 19. XII, 1. 3. φαίσθαι Matth. II, 19. Apoc. XVIII, 22. — Ita LXX ἐν et ב ıth. I, 6. Judd. XIV, 1. — — — dd) post vv. gestandi, ut

ἔχειν ἐν γαστρὶ = *in utero gestare* Matth. I, 18. 23. XXIV, 18. Marc. XIII, 17. Luc. XXI, 23. 1 Thess. V, 3. Apoc. XII, 2. Vide supra sub *γαστήρ*. (similiter *κυεῖν* Lucian. D. D. IX, 2.) — — — ee) post vv. *nascendi, oriendi, prodeundi α*) sq. dat. *loci*, ut *γεννᾶσθαι* Matth. II, 1. 5. coll. v. 4. — LXX et בְּ Jos. V, 5. — *β*) sq. dat. *person.* = *αα*) *in utero alicuius* Matth. I, 20. — *ββ*) *in medio alicuius* = *inter*, ita *ἐγείρεσθαι* Luc. VII, 16. — — — ff) post vv. *ponendi, vinciendi, tenendi, tradendi α*) sq. dat. *loci*, ut *κατατιθέναι* Marc. XV, 46. *τιθέναι* Matth. XXVII, 60. Marc. VI, 29. 56. Luc. XXIII, 53. Act. IX, 37. Rom. IX, 33. 1 Petr. II, 6. *τίθεσθαι* Matth. XIV, 3. Luc. I, 66. Act. V, 17. 25. VII, 16. — V, 4. XX, 28. Joh. XIX, 41. — De *τίθημι* iungi solito ap. Graecos maxime c. *ἐν*, vid. *Passow* sub *τίθημι*. — *δῆσαι* ut Marc. VI, 17. *ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ* pro: *ἔδησεν αὐτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ*. Vid. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 125. *Herm.* ad Vig. p. 875. — *διδόναι τινὰ ἐν χειρί τινος* [tradere aliquem in manus alicuius, ut maneat in illis] pro: *potestati alicuius aliquem tradere, committere aliquem alicui* Joh. III, 35. Ita נָתַן בְּיַד Gen. XXVII, 17. q. l. LXX *εἰς*. Cf. quae habet de בְּ post vv. motus *Ewald* p. 607. et de *παραδιδόναι ἔν τινι Voigtländer* l. l. — *β*) sq. dat. *person.* = *in numero* vel *classe alicuius*, ut *καταριθμεῖσθαι ἔν τινι haberi in numero alicuius, accenseri classi alicuius* Act. I, 17. (cf. Xen. Mem. II, 4. 4. *οὓς ἐν τοῖς φίλοις ἔθεσαν*.) Ita LXX et בְּ 2 Chron. XXXI, 19. — — — [gg) post vv. *docendi*, sq. dat. *rei*, ut *διδάσκειν ἐν πάσῃ σοφίᾳ* Col. I, 28. III, 16. Alii ad comitatum vel adminicula haec verba referunt, vid. infra. — *διδάσκαλος* — *ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ* 1 Tim. II, 7. Alii *ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ* explicant: *πιστὸς καὶ ἀληθής*. — *ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι* Phil. IV, 12. Alii: *in jeder Lage des Lebens.* Vide infra. — Graecis cum dicatur *διδάσκειν τινά τι, μυέω τινά τι* cf. *Matthiae* §. 418. p. 766. *Passow* sub *μυέω*, conferunt Latinorum *erudire in aliqua re* Cicer. Orat. I, 59. ad Quint. Fratr. I, 3.]

b) *unter, zwischen*

Latini *in, inter*, ubi dicitur esse, facere aliquis, fieri aliquid in multitudine vel inter plures. Cf. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 137. *Passow* I. p. 468. et de eadem vi praepos. בְּ *Ewald* p. 604. — aa) de rebus sq. dat. *rei*, ut *ἐν πρώτοις inter prima* vel *praecipua* 1 Cor. XV, 3. — bb) de *personis α*) sq. dat. *pers. pluralis num.* ut *ἄτιμος — ἐν τοῖς συγγενέσι* Marc. VI, 4. *ἐγείρεσθαι* i. e. *prodire* Matth. XI, 11. *εἶναι* II, 6. XX, 26. 27. XXVI, 56. Marc. X, 43. Rom. I, 6. XV, 40. *εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις* vel *ἐν ἑαυτοῖς* Marc. IX, 50. 1 Thess. V, 13. *εἰπεῖν ἐν ἑαυτοῖς* Matth. IX, 3. XXI, 38.— Luc. I, 28. 42. Act. XV, 21. Rom. VIII, 29. XVI, 7. Col. I, 18.

Ita LXX et בְּ 1 Sam. XI, 11. XVI, 1. (Soph. Aiac. v. 557. Thuc. VII, 67.) — β) sq. *dat. nom. collectivi*, ut πολλῶν ἐν τῷ ἰσραήλ = ἐν τοῖς ἰσραηλίταις Luc. II, 34. — VII, 28. IX, 48. XXII, 26. — Matth. IX, 33. Act. X, 35. ζῆν ἐν κόσμῳ = *inter homines huius seculi* Col. II, 20. — γ) sq. *dat. abstracti* pro concreto, ut ἐν τῇ συνοδίᾳ = ἐν τοῖς συνοδείοισι Luc. II, 44. — v. 61. Cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 469. —

c) *vor, bei, in Gegenwart,*

Lat.: *in, coram*, ubi fieri dicitur aliquid praesente aliquo. Cf. *Matthiae* l. l. *Fischer* l. l. *Passow* l. l. *Herm.* ad Vig. p. 858. aa) proprie α) sq. dat. *pers.*, ut ἐπαισχυνθῆναι ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ Marc. VIII, 38. θεραπεύειν πᾶσαν νόσον — ἐν τῷ λαῷ Matth. IV, 23. — Luc. I, 25. Act. VI, 8. XXIV, 21. 1 Cor. I, 6. alii h. l. pro: *in mediis vobis.* — XI, 13. ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε *coram vobis ipsis* vel *apud vos ipsos* = *ipsi.* — 2 Cor. IV, 3. 4. X, 1. ἐν πᾶσιν 2 Cor. XI, 6. 1 Tim. IV, 15. Tit. II, 10. ἐν ὑμῖν 2 Cor. XII, 12. Gal. III, 1. ἐν πάσῃ τῇ κτίσει Col. I, 23. παριστάναι τινὰ τέλειον ἐν χριστῷ v. 28. (Diod. Sic. XI, 12. Xen. Cyr. I, 5. 6. IV, 5. 18. Plato legg. 10. p. 886. E.) — β) sq. dat. *rei* αα) universe, ut φανεροῦσθαι ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν 2 Cor. V, 11. — ββ) pro more Hebraeorum et poetarum pro dat. personae ponitur dat. membri, cuius pars praecipua est in re praesenti, ut σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν = ἐν ὑμῖν τοῖς ἀκούσασί μου Luc. IV, 21. ἐν προςώπῳ χριστοῦ = *memor Christi* 2 Cor. II, 10. Ita LXX ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν pro: אָנֹכִי דֹּבֵר בְּאָזְנֵיכֶם Deut. V, 1. — — bb) metaph. pro: *iudice aliquo* α) universe, ut τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν Luc. XVI, 15. ἐν τοῖς τελείοις 1 Cor. II, 6. — VI, 4. — ἐν ἐμοί *meo sensu* = *für mich* XIV, 11. i. q. dat. simpl. paulo ante positus. Col. III, 20. — Dici ita dat. simpl. et παρά τινι, docet *Matthiae* §. 388, 9. p. 710 sq. et de ἔν τινι eandem vim habente *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 324. p. 178 sq. ed. Lips. *Matthiae* §. 577. p. 1141. *Passow* I. p. 468. — β) in formula ab hebr. dicendi ratione repetenda: ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν = *iudicio nostro* Matth. XXI, 42. coll. LXX Ps. CXVIII, 22. (1 Macc. I, 12.) Ita הָיוֹה בְּעֵינֵי *videri alicui* cf. *Gesen.* p. 820. —

d) *in*

Lat.: *in*, vel abl. simpl. ubi dicitur aliquid *inesse rei*, *contineri* vel *comprehendi* aliqua re, *bestehen in*, sq. dat. *rei*, ut ἡ συγγένεια ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε sc. οὖσα Act. VII, 4. Ita LXX et בְּ Deut. X, 22. VIII, 21. cf. *Ewald.* p. 605. — δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας — ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν Luc. I, 77. ἀνακεφαλαιοῦσθαι Rom. XIII, 9 bis. Eph. I, 10. πληροῦν Gal. V, 14 bis. Alii: omnis enim lex observatur observando uno praecepto, illo inquam. — ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ sc. οὔσης Eph. I, 17. — II, 7. 1 Cor. II, 4 bis. — v. 7. σοφία ἐν μυστηρίῳ.

Alii: *arcana*. IV, 20. Eph. V, 9. Phil. III, 19. 1 Tim. I, 4. — Col. II, 11. περιτομῇ — ἐν τῇ — χριστῷ. — Hebr. III, 12. βλέπετε — ζῶντες, pro: βλέπετε — ἀπιστίας, οὔσης ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος. Q. l. genit. ἀπιστίας verbis: καρδία πονηρά additur appositionis loco. Cf. *Matthiae* §. 343. p. 651. *Herm.* ad Sophocl. Trachin. v. 55. et de eadem status constructi vi apud Hebraeos *Ewald* p. 627. — De Joh. IX, 30. cf. sub γάρ p. 217. observata. — ἐν τούτῳ γινώσκομεν i. e. *in hac re continetur nota, e qua cognoscimus* 1 Joh. II, 3. 6. III, 16. 19. 24. IV, 2. 13. V, 2. — III, 10. IV, 9. — v. 17. ἐν — ἀγάπη = ἐν τούτῳ γινώσκομεν, ὅτι τετελείωται ἡ ἀγάπη. — v. 10. 1 Petr. III, 4. (Herodian. II, 3. οὐ γὰρ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἡ προεδρία, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔργοις. Xen. Cyr. I, 6. 24.)

BB) refertur ad loci vel rei superficiem, in qua versatur aliquis vel fit aliquid, *vom Daraufsein*, ubi nos:

auf,

Lat.: *in*. Cf. *Passow* I. p. 468. Ita legitur aa) post vv. quibus aliquis vel aliquid dicitur *esse*, *sedere*, *stare*, in loco aliquo, ut εἶναι ἐν τῷ ἀγρῷ Matth. XXIV, 40. Luc. XV, 25. — Matth. XXIV, 18. Luc. XVII, 31. XXI, 21. — XII, 28. 2 Petr. I, 18. Rom. III, 16. — ἱστάναι Matth. XX, 3. XXIV, 15. Act. VII, 33. — minus plene i. e. abest ἑστώς, cogitatione addendum Matth. XXIII, 7. Marc. XII, 38. Luc. XI, 43. XX, 46. Eph. II, 21. καθῆσθαι Matth. XI, 16. Luc. VII, 32. καθίζειν Apoc. III, 21 bis. κατοικεῖν Apoc. XIII, 12. πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ XVIII, 19. τὰ ἐν αὐτῇ sc. τῇ γῇ 2 Petr. III, 10. (Lucian. D. D. IV, 6. XII, 1. Pausan. V, 1. 4. Xen. Anab. IV, 3. 31.) LXX pro ב Exod. XXXI, 18. Judd. II, 9. — b) post vv. quibus *facere* aliquis aliquid, vel *fieri*, *evenire*, *audiri*, *reperiri* aliquid dicitur in loco aliquo, sq. dat. *loci*, ut ἀκούειν Matth. XII, 19. βόσκεσθαι Luc. VIII, 32. γίνεσθαι Matth. VIII, 24. δεικνύναι Hebr. VIII, 5. διαλαλεῖν Luc. I, 65. διαλέγεσθαι Act. XVII, 17. διαφέρεσθαι i. e. *disiici*, *iactari* Act. XXVII, 27. δίδωμι εἰρήνην ἐν τῇ γῇ = *pacis auctor sum in terra* Luc. XII, 51. ἐπιγράφειν Act. XVII, 23. ἔρχεσθαι, ἀναβαίνειν item ἁρπάζεσθαι ἐν νεφέλαις = *nubibus vectus* 1 Thess. IV, 17. Apoc. XI, 12. Marc. XIII, 26. Luc. XXI, 27. Cf. de Messia *nubivago* ap. Judaeos seriores appellato *Bertholdt* ad Dan. VII, 13. — ἔρχ. ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης *virtutis tramite incedo* = *probus et innocens sum* Matth. XXI, 32. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 641. εὑρίσκειν Matth. XXI, 19. Marc. XI, 13. ζητεῖν Luc. XIII, 6. 7. καταβαίνειν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ X, 31. κράζειν Marc. V, 4. λαλεῖν Act. VII, 38. μαραίνεσθαι ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ Jac. I, 11. ὀφθῆναι Act. X, 17. 27. ποιεῖν Matth. V, 2. πορεύεσθαι ἐν ὁδῷ Luc. IX, 57. προσκυνεῖν Joh. IV, 20. 21. — — c) post vv. *ponendi*, *sternendi* [ut significetur, id, quod ponitur, panditur, sternitur, manere in loco cf. *Passow* I.

p. 469. *Matthiae* §. 577. p. 1141. *Winer* p. 159. et de ב eodem pertinente *Ewald* p. 605.] aa) sq. dat. *loci*, ut στρώννυμι Matth. XXI, 8. ὑποστρωννύναι Luc. XIX, 36. Ita LXX et ב Job. XVII, 13. — bb) sq. dat. *person.* 2 Cor. V, 19. θέμενος ἐν ἡμῖν [= *humeris nostris imposuit*] τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

CC) pertinet ad propinquitatem, *vom Daransein*, ubi nos:

an, zu,

Lat.: *in, ad, apud, iuxta.* Cf. *Passow* I. p. 468. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 124. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 4. 6. *Spohn* ad Blemmid. p. 29. *Viger.* p. 605. Hic praepos. ἐν usus quatenus latius pateat apud Homerum, apud Atticos vero nonnisi pertineat ad nomina locorum, vid. apud *Passow* l. l. coll. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 798. — Ita legitur a) post vv. quibus *esse, manere, sedere, stare, apparere* dicitur aliquis vel aliquid in [i. e. *an*] loco aliquo aa) sq. dat. *loci*, ut ἐν δεξιᾷ τινος vel ἐν τοῖς δεξιοῖς = *ad dextram, zur Rechten*, ita post εἶναι Rom. VIII, 34. 1 Petr. III, 22. καθίζειν [intrans. = *sedere*] Hebr. I, 3. VIII, 1. X, 12. XII, 2. — [transit. = *volo ut sedeat aliquis*] Eph. I, 20. καθῆσθαι Marc. XVI, 1. Col. III, 1. — ἐν τῇ θαλάσσῃ = *ad, iuxta mare* Marc. IV, 1. φαίνομαι, item δίδωμι posito pro: δίδωμι φαίνεσθαι, *apparere iubeo* ἐν τῷ οὐρανῷ Matth. XXIV, 30. Act. II, 19. ἱστάναι Matth. VI, 5. XX, 3. q. l. alii: *auf.* (Arrian. exp. Alex. Magn. III, 7. 5 et 11. Xen. Cyr. II, 4. 2.) — bb) sq. dat. *person.* μένειν Joh. XV, 4 ter. v. 2. 5 bis. εἶναι ἔν τινι *an und um Jemanden sein* XI, 10. — cc) sq. dat. *rei*, ut ἀνακεῖσθαι Joh. XIII, 23. εἶναι Apoc. IX, 10. μένειν Joh. XV, 4. ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν i. e. *bei euren Liebesmahlen* Jud. v. 12. — — b) post κρέμαμαι, *ich hange*, sq. dat. *rei* Matth. XXII, 40. ἐν ταύταις — κρέμανται = ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται εἰσὶν, ὥςτε κρέμασθαι ἐξ αὐτῶν. Cf. quae de loco simili habet *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 124. et de κρέμασθαι ἔκ τινος *Matthiae* §. 574. p. 1133. *Passow* I. p. 425. *Fischer* ad Plat. Phaedon. c. 22. not. 2. quibus adde eiusdem constructionis exempla obvia Act. XXVIII, 4. LXX Gen. XLIV, 30. 1 Macc. I, 64. 2 Macc. VI, 10. — — c) post vv. *impingendi, offendendi*, trop. dicta aa) sq. dat. *rei*, ut προςκόπτειν = *Anstoss nehmen an etwas* Rom. XIV, 21. πταίειν = *violare, verletzen, gegen etwas verstossen* Jac. II, 10. — bb) sq. dat. *person.* σκανδαλίζεσθαι = *in conditione, sorte, vita, moribus alicuius offendi* Matth. XI, 6. XIII, 57. XXVI, 31. 33. Marc. VI, 3. XIV, 27. Luc. VII, 22. — — d) post vv. quibus dicitur *facere* aliquis aliquid vel fieri aliquid in aliqua re, *„es zeigt die Person oder Sache an, an welcher, wie an einem*

Substrat, die Handlung vorgenommen wird," cf. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 48. aa) universe α) sq. dat. rei, ut *ἐν σαρκί* vel *ἐν τῇ σαρκί* Gal. IV, 14. VI, 17. Eph. II, 11. Col. I, 24. 2 Petr. IV, 1. *ἐν αὐτῷ* sc. *τῷ σταυρῷ* Eph. II, 16. *ἐν τῷ σώματι* 2 Cor. IV, 10 bis. v. 11. 1 Cor. XII, 18. Rom. XII, 4. — β) sq. dat. *pers.* 1 Cor. IV, 2. *ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις* i. e. *desideratur in dispensatoribus* = *requiritur* [propr. *ἐν τοῖς οἰκονόμοις ὄντες ζητοῦμεν* in dispensatoribus iudicandis occupati, requirimus]. Ita *desiderare modestiam in* milite Caes. B. G. VII, 52. — *ἐν τινι* = *in corpore alicuius* Rom. I, 27. — — bb) post vv. *audiendi, videndi, demonstrandi, discendi, comprobandi,* sq. dat. pers. ubi Lat.: *in* i. e. *in exemplo alicuius*, nos: *an* i. e. *an dem Beispiele Jemandes*, ut *ἀκούειν* Phil. I, 30. *εἶναι ἀληθές* = *sich als wahr bewähren* 1 Joh. II, 8. cf. *Lücke* III. p. 121. — *ἐνδεικνύναι* Rom. IX, 17. 1 Tim. I, 16. *ἐνεργεῖν ἐνέργειαν αὐτοῦ* Eph. I, 20. *ἰδεῖν* Phil. I, 30. IV, 9. *καταγγέλλειν* Act. IV, 2. *μανθάνειν* 1 Cor. IV, 6. *τελειοῦσθαι perfici* = *sich in seiner Vollendung* i. e. *in seiner ganzen Grösse zeigen* *ἐν ἀσθενείᾳ* = *ἐν ἀσθένεσι* 2 Cor. XII, 9. *φανεροῦν* Joh. IX, 3. (*διδάσκειν ἔν τινι* Xen. Cyr. I, 6. 29 et 30. *γινώσκειν* I, 6. 21. *ἐπιδείκνυσθαι* Plat. Menon. p. 82. A. *πειρᾶσθαι* Phileb. §. 29.) — — cc) post vv. *ποιεῖν, τελεῖν, γίνεσθαι* sq. dat. personae, in quibus *ἔν τινι* pro acc. simpl. *τινά*. Matth. XVII, 12. *ἐποίησαν ἐν αὐτῷ* [pp. *ἐν αὐτῷ ὄντες* vel *γενόμενοι* i. e. *iam cum eo habentes*], *ὅσα ἠθέλησαν* Luc. XXII, 37. *ἔτι τοῦτο — δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί* = *ἔτι τοῦτο — δεῖ τελεῖν τοὺς ἀνθρώπους, ὄντας ἐν ἐμοί.* XXIII, 31 bis. Joh. XIV, 30. *ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν* sc. *ποιεῖν.* Cf. *Lücke* II. p. 400. — 1 Cor. IX, 15. *ἵνα οὕτω γένηται ἐν ἐμοί* = *ἵνα οὕτω ποιῆτε ἐν ἐμοί.* Marc. XIV, 6. de cuius loci lect. fluctuante inter *ἐν ἐμοί* et *εἰς ἐμέ* cf. *Griesb.* ed. *Schulz.* — Ita LXX et ב Gen. XXXIV, 7. (Auctor Philopatr. c. 18. *μὴ ἑτεροῖόν τι ποιήσῃς ἐν ἐμοί.* coll. Eurip. Iphig. Aul. v. 1103. ubi *ἐπί τινι* in verbis: *μνήμην — εἶχον — ἀγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὑτοῦ τέκνοις ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὑρεθήσεται.* Vid. de h. l. *Matthiae* §. 415, not. 2. p. 761.)

B) de *statu* et *conditione*, in quibus versatur aliquis, in quibus nostrates:

in, an, bei, unter, etiam *adiectivis*,

Latini: *in* sq. ablat. item *ablat. simpl.* vel *adiectivo*, denique *inter* utuntur. Cf. *Passow* I. p. 468. *Matthiae* §. 577. p. 1139. Legitur a) de statu *externo* aa) universe Luc. XII, 15. *ἐν τῷ περισσεύειν τινί* i. e. *εἰ περισσεύει τινί* sc. *τὰ ὑπάρχοντα*, *si quis abundat opibus.* (Soph. Aiac. v. 550. *ἐν τῷ φρονεῖν μηδέν, ἥδιστος βίος.*) — Philem. v. 20. *ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς μου* = *captivus, vinctus* — — bb) post

vv. quibus *esse*, *manere*, *servari* aliquis vel aliquid dicitur in statu aliquo α) plene αα) universe, ut εἶναι ἐν ῥύσει αἵματος Luc. VIII, 43. ἐν εἰρήνῃ XI, 21.—XXIII, 12. 40. — ἐν παῤῥησίᾳ = *inclarescere* Joh. VII, 4. ἐν ἀκροβυστίᾳ = *praeputiatus*, ἐν περιτομῇ = *circumcisus* Rom. IV, 10. — Phil. IV, 11. 1 Thess. II, 7. — γεγονέναι 1 Tim. II, 14. ὑπάρχειν Luc. VII, 25. XVI, 23. κτᾶσθαι 1 Tim. IV, 4. μένειν 1 Cor. VII, 20. 24. 1 Joh. III, 14. (Xen. Cyr. I, 6. 20. Anab. II, 5. 38.) — — ββ) circumscribitur *adiect.* ut γίνομαι, εἰμὶ ἐν δόξῃ = ἔνδοξος 2 Cor. III, 7. 8. — 1 Tim. II, 2. 12. — — β) minus plene i. e. suppresso ὤν, ὄντες αα) universe Luc. IV, 19. ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει *im Zustande der Freiheit* i. e. *als Freie*. Ita LXX pro חָפְשִׁים Jes. LVIII, 6. — ἐν ᾧ ἐκλήθη 1 Cor. VII, 20. ἐν μηδενί *in nulla*, *qua verseris*, *conditione* 2 Cor. VI, 3. ἐν παντί *in quocunque rerum statu* v. 4. 2 Cor. VI, 4 ter. v. 5 sexies. — ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως i. e. *unter vielen durch Leiden über sie verhängten Prüfungen* VIII, 2. ἐν σαρκὶ περιπατοῦντες i. e. *etsi ita vivimus*, *ut humana utamur conditione* X, 3. — XI, 23 ter. v. 27 quinquies. — ἐν ἑνὶ σώματι i. e. *als Glieder Eines Leibes* Eph. II, 16. Col. III, 15. ἐν θλίψει πολλῇ i. e. *unter vielen Drangsalen* 1 Thess. I, 6. II, 2. 2 Thess. III, 8. — Tit. I, 6. — ἐν τούτοις πᾶσι i. e. *mögen wir uns auch in Allen diesen* [vorherbemerkten v. 35.] *Zuständen befinden*, ὑπερνικῶμεν, *so überwinden wir doch* Rom. VIII, 37. — Col. III, 11. ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι χριστός i. e. *sed summum et maximum*, *quod quaeritur et in quacunque conditione quaeritur*, *hoc est*, *quod Christi est aliquis*. Philem. v. 13. ἵνα — μοι διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου *mihi vincto ob doctrinam Jesu*. Apoc. I, 9. ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει. v. 16. de q. l. vid. supra sub δύναμις p. 330. adnotata. — 1 Petr. IV, 2. Ita LXX ἐν et בְּ Deut. XXVIII, 55. (ἐν ὀρφανίᾳ, ἐν νεότητι Herodian. I, 3. 3. ἐν νόσῳ Xen. Mem. III, 3. 9.) — — ββ) praeced. artic. circumscribit adiectiv., ut οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ *non enim externus* i. e. *denn nicht der in seinem Aeusseren als solcher*, sc. als Jude, *Erscheinende* Rom. II, 28. ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, *sed internus* i. e. sondern der, der in seinem Inneren Jude ist v. 29. ἡ ἐν τῷ φανερῷ [additur per appositionem: ἐν σαρκί] περιτομή v. 29. ἡ πίστις ἡ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ i. e. *das im Zustande der Vorhaut bewiesene Gottvertrauen* Rom. IV, 11. 12. οἱ ἐν πάσῃ θλίψει = *undique malis adflicti* 2 Cor. I, 4. ἐν παντί et ἐν παντὶ τρόπῳ *in quacunque conditione* 2 Cor. VII, 11. XI, 9. ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν = *in jeder Lage des Lebens* Phil. IV, 12. — γγ) participio ὤν cogitatione adsumto reddi potest per adiectiv. vel partic. substantivo cognatum, ut ἐν ἀκροβυστίᾳ τις [= εἴ τις cf. *Winer* p. 69. *Fritzsche* Coniect. p. 36 sq. vel = ὅστις

cf. *Matthiae* §. 487, not. p. 914.] ἐκλήθη 1 Cor. VII, 18. σπείρεται, sc. σῶμα, ἐν ἀτιμίᾳ = ἐν ἀτιμίᾳ ὄν i. e. ἄτιμον 1 Cor. XV, 42. — ibid. ter. v. 43. — κοινωνείτω — ἀγαθοῖς i. e. κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος, ὢν ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς [= omnis generis bonis abundans, der wohlhabende Schüler theile mit] τῷ κατηχοῦντι πάντων ἀγαθῶν dem Lehrer von allem Gal. VI, 6. — — — cc) post ἔχειν, in quibus circumscribitur verb. substantivo cognatum, ut ἔχειν ἐν ἀσθενείᾳ = ἀσθενεῖν Joh. V, 5. Cf. *Passow* I. p. 468 sq. *Matthiae* §. 577. p. 1139. — — dd) post vv. *provehendi, delectandi*, ut προβεβηκέναι ἐν ταῖς ἡμέραις = *aetate provectum esse* Luc. I, 7. 18. II, 36. εὐπροσωπεῖν Gal. VI, 12. (2 Macc. VIII, 8.) De προβαίνειν ἔν τινι pro προβαίνειν τι vel τινί vid. paulo post sub B. b. dd. adnotata. — — — b) de statu *interno*, de animi sensis et indole aa) universe, ut ἐν τῇ — τὸν θεόν i. e. ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας οὐκ ἔγνω τὸν θεὸν ἐν τῇ σοφίᾳ θεοῦ 1 Cor. I, 21. — bb) post vv. quibus *esse, stare, confirmari, manere* dicitur aliquis in statu aliquo α) universe αα) plene, ut εἶναι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις, *sich im Zustande der Sündhaftigkeit und Schuld befinden* 1 Cor. XV, 17. Joh. VIII, 21. 24. IX, 34. εἶναι item στήκειν ἐν τῇ πίστει 1 Cor. XVI, 13. 2 Cor. XIII, 5. στηρίζειν 1 Thess. III, 13. 2 Thess. II, 17. 2 Petr. I, 12. κτᾶσθαι 1 Thess. IV, 4. μένειν 1 Tim. II, 15. 2 Tim. III, 14. 1 Joh. IV, 16. 18. βεβαιοῦσθαι Col. II, 17. ῥιζοῦσθαι Eph. III, 17. τηρεῖν Jud. v. 21. — (Hom. Iliad. VII, 302. IX, 230. Plura habet *Matthiae* l. l.) — ββ) minus plene i. e. abest ὤν, ὄντες, μένων, μένοντες, quibus cogitatione additis reddi potest א) per particip. vel adiect. substantivo cognatum, ut ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοΐ sc. μένων, πληροφορείσθω Rom. XIV, 5. ἐν χαρᾷ Rom. XV, 32. ἐν ἐκστάσει Act. XI, 5. σοφία ἐν μυστηρίῳ 1 Cor. II, 7. ὡς ἐν ἀφροσύνῃ 2 Cor. XI. 17. ἐν ἀσθενείᾳ — πολλῷ 1 Cor. II, 3. — ἵνα ἦτε κατηρτισμένοι ut sitis perfecti ἐν τῷ — γνώμῃ = *concordiam alentes* I, 10. — 2 Cor. VI, 4. 6 septies. v. 7 bis. IX, 4. XIV, 6 quater. Gal. I, 13. 14. Eph. V, 21. Col. II, 13. 1 Tim. I, 13. II, 2. 7. III, 4. IV, 2. 2 Tim. I, 13. Tit. III, 3. Hebr. III, 11. IV, 3. — μὴ [*num*] ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν Jac. II, 1. Jud. v. 24. — Ita LXX et בְּ Ps. XXXIII, 4. — ב) ita, ut iunct. c. subst. vel adiect. circumscribat *adverbium*, in quibus Lat. vel *adverb.* vel *ablat. simpl.*, nostrates: *mit* vel *adverb.* utuntur. Cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 142. *Matthiae* l. l. p. 1139. *Passow* I. p. 468. *Winer* p. 165. ut ἐν ἀγαλλιάσει Luc. I, 44. Act. II, 46. ἐν ἀγάπῃ 1 Cor. XVI, 14. Eph. I, 4. IV, 2 ἐν αἰνίγματι 1 Cor. XIII, 12. ἐν ἀληθείᾳ Col. I, 6. ἐν ἁπλότητι Rom. XII, 8. ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ Act. V, 23. ἐν ἀφθαρσίᾳ Eph. VI, 24. ἐν ἀφροσύνῃ 2 Cor. XI, 21. ἐν δόξῃ Phil. IV, 19. 1 Tim. III, 16. ἐν εἰρήνῃ Luc. II, 30. Act. XVI, 36. 1 Cor.

VI, 11. Jac. II, 16. III, 18. ἐν ἐκτενείᾳ Act. XXVI, 7. — Luc. ', 36. VIII, 15. XVIII, 8. Joh. VII, 10. Act. XII, 7. XXII, 15. XV, 4. Rom. XII, 8 bis. XVI, 20. 2 Cor. XII, 12. Eph. VI, 19. ol. II, 15. III, 16. 1 Thess. II, 17. 2 Thess. II, 16. 1 Tim. II, 1 bis. 2 Tim. II, 25. IV, 2. Hebr. XI, 19. Jac. I, 6. 21. Apoc. 1. XXII, 6. (Xen. Ages. I, 18. Thuc. I, 90. III, 46.) — — ἐν χριστῷ = *im Zustande der Verbindung mit Christus und des Vertrauens auf ihn* 1 Cor. XV, 18. ἄρα καὶ — τώλοντο i. e. ἄρα καὶ ἐκεῖνοι, οἳ, πιστεύοντες ἐν χριστῷ l ὄντες ἐν χριστῷ, ἐκοιμήθησαν. — — — cc) post ἔχειν, ἐν ἐπιγνώσει = ἐπιγνωσκειν Rom. I, 28. ἐν ἑτοίμῳ 2 Cor. , 6. — — — dd) post vv. et adiect. quibus *incrementi, excellentiae, abundantiae, defectus, damni, poenae, pudoris* no-) inest, ubi nostrates:

an, in, in Ansehung,

it.: *in*, vel ablat. simpl. utuntur α) universe, ut αὐξάνειν Petr. III, 18. διαφέρειν 1 Cor. XV, 41. λείπεσθαι Jac. I, 4. ·ρισσεύειν Rom. XV, 13. 2 Cor. III, 9. VIII, 7 bis. IX, 8. Phil. ', 12. Col. II, 7. πλουτεῖν 1 Tim. VI, 18. πλουτίζεσθαι 1 Cor. 5. 2 Cor. IX, 11. ὑστερεῖσθαι 1 Cor. I, 7. — ἀκατάστατος c. I, 8. πλούσιος Eph. II, 4. Jac. II, 5. αἰσχύνεσθαι ἐν οὐ- ·νί Phil. I, 20. ζημιωθῆναι ἐν μηδενί 2 Cor. VII, 9. (Sirac. IX, 24. LI, 37.) In talibus quemadmodum Graeci habent vel it. vel accus. vel etiam εἰς c. acc. cf. *Matthiae* §. 400, 7. p. 32. §. 425, 5. p. 784. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 717. a, si in iisdem legitur ἐν c. dat., locum habere duarum locu- onum confusionem, [veluti περισσεύω ἐν τῇ ἐλπίδι = εἰμὶ τῇ ἐλπίδι καὶ περισσεύω αὐτήν vel ὢν ἐν τῇ ἐλπίδι περισ- εύω αὐτήν i. e. περισσῶς ἔχω αὐτήν] docet *Matthiae* §. 400, not. p. 732. coll. *Herm.* ad Vig. p. 875. — — β) in formula ἐν χριστῷ = ἐν τῇ γνώσει τοῦ χριστοῦ 1 Cor. III, 1. ol. II, 7.

C) de *potestate*, in qua sita est vel res vel persona, ɔi nostrates:

in der Gewalt, in, unter,

at.: *in*. Cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 140. *Matthiae* . 577. p. 1140 sq. *Passow* I. p. 468. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 324. Phoen. v. 1256. *Blomfield* gloss. ad Eurip. Pers. 177. *Viger.* p. 607. Ita-AA) de *rebus* in potestate personae icuius positis a) in formula εἶναι vel ὑπάρχειν ἐν τῇ ξουσίᾳ τινός, plene Act. V, 4. — minus plene Act. I, 7. ὓς ὁ πατὴρ [i. e. *quos constituit* vel *voluit pater*] ἐν τῇ ἰδίᾳ ξουσίᾳ sc. εἶναι = *quos penes se esse voluit pater.* — b) ἰμὶ vel κεῖμαι ἔν τινι = *in potestate personae alicuius* *im* = *pendeo ab aliquo* aa) plene, οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐ-

δενὶ ἡ σωτηρία Act. IV, 12. Alii: est in nullo alio fons τῆς σωτηρίας. (Joseph. Ant. III, 1. 5. Aristoph. Lysistr. v. 30.) ἐν αὐτῷ γὰρ — ἐσμέν = ἐν αὐτῷ γάρ ἐστιν, ὅτι — ἐσμέν Act. XVII, 28. αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν 1 Joh. V, 11. ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται v. 19. (Soph. Oed. Col. v. 247. Thuc. VI, 92.) — — bb) minus plene i. e. suppresso ὤν, ita, ut ἔν τινι sit = *unter dem Einflusse Jemandes stehend*, ἐν κυρίῳ Eph. III, 21. ἐν πνεύματι v. 22. ἐν θεῷ πατρὶ — χριστῷ 1 Thess. I, 1. 2 Thess. I, 1. ἐν χριστῷ ἰησοῦ Eph. III, 21. 1 Thess. II, 14. ἐν χριστῷ Gal. I, 22. (cf. Terent. Andr. III, 3. 41. nolo tibi ullum commodum *in me* [i. e. quod in me vel penes me est] claudier.)

BB) de *personis*, quae sunt in potestate alicuius vel rei vel personae a) sq. dat. *rei* aa) in formula: εἰμὶ ἔν τινι = *regor* vel *regi me patior ab aliqua re* α) plene εἶναι ἐν τῇ σαρκί Rom. VII, 5. VIII, 8. 9. — β) minus plene i. e. abest ὤν cogitando addendum αα) universe, ut ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια ἐν δακτύλῳ θεοῦ *pendens a digito Dei*, trop. pro: *pendens ab auxilio Dei* = *a Deo adiutus* Luc. XI, 20. ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν = *acti a libidine sua* Rom. I, 27. ἐν νόμῳ = *legi subiectus* II, 12. coll. v. 14. ὃ λαλῶ — ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως = *hingegeben dieser Zuversicht des Rühmens* 2 Cor. XI, 17. ἐν αἷς [sc. ἁμαρτίαις ὄντες = *als Knechte der Sünde*] ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ — τούτου Eph. II, 2. — v. 3. q. l. alii: *secundum*. Vide infra sub E. — Eph. IV, 4. 1 Thess. IV, 5. 1 Petr. IV, 3. — ἡ ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορά i. e. ἡ ἐν κόσμῳ, ὄντι ἐν ἐπιθυμίᾳ, φθορά i. e. *perversitas regnans in mundo, obnoxio cupiditatum imperio* 2 Petr. I, 4. ἐν πλεονεξίᾳ sc. ὄντες i. e. *beherrscht vom Geize* II, 2. — v. 7. 10. — — ββ) praeced. artic. οἱ ἐν τῷ νόμῳ, *legi subiecti* Rom. III, 19. — — bb) παραδιδόναι τινὰ ἔν τινι = *facere, ut sit aliquis in potestate alicuius rei* Rom. I, 24. Cf. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 125.

b) sq. dat. *personae*: εἰμὶ ἔν τινι, *sum in potestate alicuius* i. e. *pendeo a nutu, vi et imperio alicuius*, ita aa) in formula α) εἰμὶ vel γίνομαι ἐν πνεύματι ἁγίῳ vel ἐν πνεύματι = αα) *furor div. me impotem mei fecit*, ut citius, quam integri animi homo, videam vel audiam aliquid Apoc. I, 10. IV, 2. — minus plene XVII, 3. XXI, 10. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 155 sq. — ββ) *regor, agor a spiritu div.* omnium, quae recte sentiunt, statuunt, eloquuntur, agunt homines, auctore א) plene Rom. VIII, 9. Phil. I, 27. — ב) minus plene אא) universe ἐν πνεύματι = actus a spir. div. Matth. XXII, 43. Marc. XII, 36. — Luc. II, 27. q. l. bene *Lutherus: aus Anregen des Geistes*. IV, 1. 1 Cor. XII, 3 bis. — — בב) ad-

auf diesen Gegenstand kamen, über euch ausgesprochene ehrenvolle Urtheil. 2 Cor. XI, 21. — *ἐν πίστει ζῶ* i. e. [omnis quam, corpore indutus, vitam vivo] *occupata est in Jesu doctrina praedicanda* = *ὅλος εἰμὶ ἐν πίστει* Gal. II, 20. — *ἐν καλῷ in honesto colendo et sequendo* IV, 18. *ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινὶ παραπτώματι* pro: *ἐὰν καὶ προληφθῇ* [i. e. *abreptus fuerit ad delictum aliquod*, cf. *πρό* in composit. interdum respondente nostratium: *hin, fort Herm.* ad Vig. p. 862.] *εἴς τι παράπτωμα καὶ καταληφθῇ ἐν αὐτῷ* Gal. VI, 1. *σύνεσις ἔν τινι* i. e. *sapientia in iudicanda et tractanda aliqua re versans* Eph. III, 4. 2 Tim. II, 7. *τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ — ἀληθείας*, pro: *τὸν — κατὰ θεὸν κτισθέντα, τὸν ἐν δικ — ἀληθείας ὄντα* Eph. IV, 24. — Col. I, 10. 21. III, 17. 22. IV, 12 Phil. I, 4. 2 Tim. I, 3. — *γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ* i. e. strenui estote in faciendis iis occupati Col. IV, 2. — *ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ* = *nomine Jesu appellato vel audito, bei Nennung des Namens Jesu* i. e. *vor Jesu* Phil. II, 10. — 1 Thess. II, 5 bis. III, 2. IV, 5. 2 Thess. I, 4. 1 Tim. III, 13. — *τύπος γίνου ἐν — ἁγνείᾳ* sc. *ὤν* IV, 12. *κοπιᾶν ἐν λόγῳ καὶ διδαχῇ vires intendere in doctrina exponenda* V, 17. *ἐνδυναμοῦ* [fortem te gere] *ἐν τῇ χάριτι in beneficio administrando* 2 Tim. II, 1. — v. 9. III, 16. IV, 5. Tit. II, 7. Hebr. III, 2. 5. VI, 18. XI, 34. XIII, 21. Joh. IV, 37. VIII, 3. — *τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου* i. e. *cura, ut maneant in nomine tuo profitendo et colendo* vel *cura, ut nunquam desinant, nomen et maiestatem tuam profiteri* Joh. XVII, 11. 12. *ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ* sc. *ὄντας, consecra eos, ut veritati studeant* = *consecra eos veritati* v. 17. 19. *ἀγαπῶμεν — ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ, factis et veritati studentes* 1 Joh. III, 18. *εἴ τις ἐν λόγῳ* [sc. *ὤν* = *λέγων*] *οὐ πταίει* Jac. III, 2. *ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν* sc. *ὄντες* IV, 3. 16. 1 Petr. I, 15 22. IV, 16. 19. — *ἐν οἷς ἀγνοοῦσι in quibus si versantur, inscitiam produnt* 2 Petr. II, 12. III, 12. 14. — — *β*) sq. dat. *pers.* in verbis: *ἐν κυρίῳ* = *in negotiis domini administrandis* sc. occupatus, ut *ἀγαπητός μου ἐν κυρίῳ* i. e. *mir lieb und werth geworden in seinem Eifer für das Werk des Herrn* Rom. XVI, 8. *κοπιῶ ἐν κυρίῳ vires intendo in opere domini administrando* v. 12 bis. v. 13. Eph. VI, 21. Col. IV, 7. — *ἐν χριστῷ*, ut *ὁδοί τινος* = *ratio, quam sequitur aliquis in rebus Christi tractandis* 1 Cor. IV, 17. — v. 10. 15. 17. Rom. XVI, 9. 10. 2 Cor. II, 14. *ἐν χριστῷ ἰησοῦ* Rom. XVI, 3. Gal. II, 4. *ἀσθενῶ ἐν αὐτῷ malis vexor in opere eius tractando* 2 Cor. XIII, 9. — *δέσμιος ἐν κυρίῳ, συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ* = *δέσμιος, ὢν ἐν κυρίῳ* i. e. *captivus quod doctrinae Jesu tradendae operam navo* = *captivus propter Jesum et doctrinae eius expositionem* Eph. IV, 1. Philem. v. 23. *ἐν τῷ*

D) de *negotiis* et rebus, in quibus tractandis versatur aliquis, *εἰμί*, item *στήκω*, *ἕστηκα ἔν τινι*, *sum in aliqua re* i. e. *occupatus sum in aliqua re tractanda* vel *peragenda* i. e. *operam do alicui rei, ich beschäftige mich mit einer Sache, ich treibe etwas.* Cf. *Matthiae* l. l. p. 1140. *Passow* I. p. 463. *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 561. *Viger.* p. 242. 607. — a) plene aa) universe, ut *ἐν τούτοις ἴσθι* 1 Tim. IV. 15. Joh. VIII, 44. cf. *Lücke* II. p. 237. — 1 Cor. XV, 1. (Aelian. V. H. I. 32 IV, 8. IX, 4. Xen. Cyr. I, 6. 15. III, 1. 1. V, 2. 17. Plat. Phaedon. c. 2. ed. *Fischer.* Herodot. II, 82.) — bb) *εἰμὶ ἐν τῇ ὁδῷ* = *iter facio, unterwegs sein* Matth. V, 25. — Marc. III, 32 q. l. partic. *καταβαίνοντες* ad consilium [*am hinaufzureisen*] pertinet cf. *Matthiae* §. 566, 6. p. 1117. *Buttm.* §. 131, 3. — *τὰ ἐν τῇ ὁδῷ* sc. *γενόμενα das auf der Reise Vorgefallene* Luc. XXIV, 35. — b) minus plene. Habent Latini in talibus *in* [i. e. in peragenda, administranda, celebranda, concedenda, indicanda, declaranda, praestanda re sc. occupatus] nostrates:

in, an, bei, unter

aa) sq. dat. *rei*, in qua occupatus est aliquis *α*) in formula: *ἐν τῇ ὁδῷ* Matth. XV, 32. XX, 17. Marc. VIII, 3. 27. IX, 33. 34. X, 52. Luc. IX, 57. XXIV, 32. — *β*) sq. infinit. c. artic. ut *βασανίζεσθαι ἐν τῷ ἐλαύνειν, in remigando* Marc. VI, 48. — Luc. XXIV, 51. 1 Cor. XI, 21. — *γ*) universe, ut *κοινωνός τινος ἐν αἵματι τῶν προφητῶν, in trucidandis prophetis* Matth. XXIII. 30. *ἐν τοῖς ἐμοῖς in rebus meis administrandis* = *in meinen Angelegenheiten* XX, 15. *ἐν λόγῳ in dicendo occupatum* = *λέγοντα* XXII, 15. *ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ in doctrina sua exponenda versatus* Marc. IV, 2. XII, 38. *ἄδικος* item *πιστὸς ἔν τινι in aliqua re* [ut in opibus] *administranda occupatus* Luc. XVI, 10 quater. v. 11. 12. XIX, 17. 1 Tim. III, 11. — Matth. XXI, 22. Luc. VI, 12. XXIV, 38. — v. 19. Act. VII, 22. XVIII. 24. — VI, 1. XXIV, 18. XXVI, 12. — *ἐν τῷ εὐαγγελίῳ operam navans doctrinae tradendae* Rom. I, 9. 1 Cor. IX, 18. 2 Cor. X, 14. VIII, 18. Eph. VI, 20. Phil. IV, 3. — *ἐν ᾧ* [sc. *ὤν*] *κακοπαθῶ in qua tradenda quoniam occupatus sum, malis affligor* = *cuius causa malis affligor* 2 Tim. II, 9. — Rom. III, 4. XII, 7 bis. v. 8. XIV, 18. XV, 30. Col. IV, 12. — Rom. XVI, 2. 1 Cor. III, 18. VII, 15. — XV, 58. *περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου* = *περισσεύετε, ὄντες ἐν τῷ ἐ. τ. κ.* — 2 Cor. I, 6. VI, 3. VII, 11. — *ἐν παντί in quacunque re occupatus* 2 Cor. VII, 16 et Eph. V. 24. *ἐν πᾶσιν* 2 Cor. XI, 6. Tit. II, 9. Hebr. XIII, 18. 1 Petr. IV, 1. — 2 Cor. VIII, 10. — v. 22. *τὸ καύχημα ἡμῶν — ἐν τῷ μέρει τούτῳ* i. e. *τὸ καύχημα ἡμῶν, ὄντων* [= *ὅτε ἦμεν* cf. *Matthiae* §. 565, 1. p. 1113.] *ἐν τῷ μέρει τούτῳ, das von uns, wenn wir*

auf diesen Gegenstand kamen, über euch ausgesprochene ehrenvolle Urtheil. 2 Cor. XI, 21. — ἐν πίστει ζῶ i. e. [omnis, quam, corpore indutus, vitam vivo] *occupata est in Jesu doctrina praedicanda* = ὅλος εἰμὶ ἐν πίστει Gal. II, 20. — ἐν καλῷ *in honesto colendo et sequendo* IV, 18. ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινὶ παραπτώματι pro: ἐὰν καὶ προληφθῇ [i. e. *abreptus fuerit ad delictum aliquod*, cf. πρό in composit. interdum respondente nostratium: *hin, fort Herm.* ad Vig. p. 862.] εἴς τι παράπτωμα καὶ καταληφθῇ ἐν αὐτῷ Gal. VI, 1. σύνεσις ἔν τινι i. e. *sapientia in iudicanda et tractanda aliqua re versans* Eph. III, 4. 2 Tim. II, 7. τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ — ἀληθείας, pro: τὸν — κατὰ θεὸν κτισθέντα, τὸν ἐν δικ — ἀληθείας ὄντα Eph. IV, 24. — Col. I, 10. 21. III, 17. 22. IV, 12. Phil. I, 4. 2 Tim. I, 3. — γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ i. e. strenui estote in faciendis iis occupati Col. IV, 2. — ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ = *nomine Jesu appellato vel audito, bei Nennung des Namens Jesu* i. e. *vor Jesu* Phil. II, 10. — 1 Thess. II, 5 bis. III, 2. IV, 5. 2 Thess. I, 4. 1 Tim. III, 13. — τύπος γίνου ἐν — ἀγνείᾳ sc. ὤν IV, 12. κοπιᾶν ἐν λόγῳ καὶ διδαχῇ *vires intendere in doctrina exponenda* V, 17. ἐνδυναμοῦ [fortem te gere] ἐν τῇ χάριτι *in beneficio administrando* 2 Tim. II, 1. — v. 9. III, 16. IV, 5. Tit. II, 7. Hebr. III, 2. 5. VI, 18. XI, 34. XIII, 21. Joh. IV, 37. VIII, 3. — τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου i. e. *cura, ut maneant in nomine tuo profitendo et colendo* vel *cura, ut nunquam desinant, nomen et maiestatem tuam profiteri* Joh. XVII, 11. 12. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ sc. ὄντας, *consecra eos, ut veritati studeant* = *consecra eos veritati* v. 17. 19. ἀγαπῶμεν — ἐν ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ, *factis et veritati studentes* 1 Joh. III, 18. εἴ τις ἐν λόγῳ [sc. ὤν = λέγων] οὐ πταίει Jac. III, 2. ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν sc. ὄντες IV, 3. 16. 1 Petr. I, 15 22. IV, 16. 19. — ἐν οἷς ἀγνοοῦσι *in quibus si versantur, inscitiam produnt* 2 Petr. II, 12. III, 12. 14. — — β) sq. dat. *pers.* in verbis: ἐν κυρίῳ = *in negotiis domini administrandis* sc. occupatus, ut ἀγαπητός μου ἐν κυρίῳ i. e. *mir lieb und werth geworden in seinem Eifer für das Werk des Herrn* Rom. XVI, 8. κοπιῶ ἐν κυρίῳ *vires intendo in opere domini administrando* v. 12 bis. v. 13. Eph. VI, 21. Col. IV, 7. — ἐν χριστῷ, ut ὁδοί τινος = *ratio, quam sequitur aliquis in rebus Christi tractandis* 1 Cor. IV, 17. — v. 10. 15. 17. Rom. XVI, 9. 10. 2 Cor. II, 14. ἐν χριστῷ ἰησοῦ Rom. XVI, 3. Gal. II, 4. ἀσθενῶ ἐν αὐτῷ *malis vexor in opere eius tractando* 2 Cor. XIII, 9. — δέσμιος ἐν κυρίῳ, συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ ἰησοῦ = δέσμιος, ὢν ἐν κυρίῳ i. e. *captivus quod doctrinae Jesu tradendae operam navo* = *captivus propter Jesum et doctrinae eius expositionem* Eph. IV, 1. Philem. v. 23. ἐν τῷ

D) de *negotiis* et rebus, in quibus tractandis versatur aliquis, εἰμὶ, item στήκω, ἕστηκα ἔν τινι, *sum in aliqua re* i. e. *occupatus sum in aliqua re tractanda* vel *peragenda* i. e. *operam do alicui rei, ich beschäftige mich mit einer Sache, ich treibe etwas.* Cf. *Matthiae* l. l. p. 1140. *Passow* I. p. 468. *Erfurdt* ad Soph. Oed. R. v. 561. *Viger.* p. 242. 607. — a) plene aa) universe, ut ἐν τούτοις ἴσθι 1 Tim. IV, 15. Joh. VIII, 44. cf. *Lücke* II. p. 237. — 1 Cor. XV, 1. (Aelian. V. H. I, 32. IV, 8. IX, 4. Xen. Cyr. I, 6. 15. III, 1. 1. V, 2. 17. Plat. Phaedon. c. 2. ed. *Fischer.* Herodot. II, 82.) — bb) εἰμὶ ἐν τῇ ὁδῷ = *iter facio, unterwegs sein* Matth. V, 25. — Marc. III, 32. q. l. partic. καταβαίνοντες ad consilium [*um hinaufzureisen*] pertinet cf. *Matthiae* §. 566, 6. p. 1117. *Buttm.* §. 131, 3. — τὰ ἐν τῇ ὁδῷ sc. γενόμενα *das auf der Reise Vorgefallene* Luc. XXIV, 35. — b) minus plene. Habent Latini in talibus *in* [i. e. in peragenda, administranda, celebranda, concedenda, indicanda, declaranda, praestanda re sc. occupatus] nostrates:

in, an, bei, unter

aa) sq. dat. *rei*, in qua occupatus est aliquis α) in formula: ἐν τῇ ὁδῷ Matth. XV, 32. XX, 17. Marc. VIII, 3. 27. IX, 33. 34. X, 52. Luc. IX, 57. XXIV, 32. — β) sq. infinit. c. artic. ut βασανίζεσθαι ἐν τῷ ἐλαύνειν, *in remigando* Marc. VI, 48. — Luc. XXIV, 51. 1 Cor. XI, 21. — γ) universe, ut κοινωνός τινος ἐν αἵματι τῶν προφητῶν, *in trucidandis prophetis* Matth. XXIII, 30. ἐν τοῖς ἐμοῖς *in rebus meis administrandis* = *in meinen Angelegenheiten* XX, 15. ἐν λόγῳ *in dicendo occupatum* = λέγοντα XXII, 15. ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ *in doctrina sua exponenda versatus* Marc. IV, 2. XII, 38. ἄδικος item πιστὸς ἔν τινι *in aliqua re* [ut in opibus] *administranda occupatus* Luc. XVI, 10 quater. v. 11. 12. XIX, 17. 1 Tim. III, 11. — Matth. XXI, 22. Luc. VI, 12. XXIV, 38. — v. 19. Act. VII, 22. XVIII, 24. — VI, 1. XXIV, 18. XXVI, 12. — ἐν τῷ εὐαγγελίῳ *operam navans doctrinae tradendae* Rom. I, 9. 1 Cor. IX, 18. 2 Cor. X, 14. VIII, 18. Eph. VI, 20. Phil. IV, 3. — ἐν ᾧ [sc. ὧν] κακοπαθῶ *in qua tradenda quoniam occupatus sum, malis affligor* = *cuius causa malis affligor* 2 Tim. II, 9. — Rom. III, 4. XII, 7 bis. v. 8. XIV, 18. XV, 30. Col. IV, 12. — Rom. XVI, 2. 1 Cor. III, 18. VII, 15. — XV, 58. περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυρίου = περισσεύετε, ὄντες ἐν τῷ ἐ. τ. κ. — 2 Cor. I, 6. VI, 3. VII, 11. — ἐν παντὶ *in quacunque re occupatus* 2 Cor. VII, 16 et Eph. V, 24. ἐν πᾶσιν 2 Cor. XI, 6. Tit. II, 9. Hebr. XIII, 18. 1 Petr. IV, 1. — 2 Cor. VIII, 10. — v. 22. τὸ καύχημα ἡμῶν — ἐν τῷ μέρει τούτῳ i. e. τὸ καύχημα ἡμῶν, ὄντων [= ὅτε ἦμεν cf. *Matthiae* §. 565, 1. p. 1113.] ἐν τῷ μέρει τούτῳ, *das von uns, wenn wir*

ıf diesen Gegenstand kamen, über euch ausgesprochene ah-nvolle Urtheil. 2 Cor. XI, 21. — ἐν πίστει ζῶ i. e. [omnis, ıam, corpore induius, vitam vivo] *occupata est in Jesu do-rina praedicanda* = ὅλος εἰμὶ ἐν πίστει Gal. II, 20. — ἐν ιλῷ *in honesto colendo et sequendo* IV, 18. ἐὰν καὶ προλη-θῇ ἄνθρωπος ἐν τινὶ παραπτώματι pro: ἐὰν καὶ προληφθῇ e. *abreptus fuerit ad delictum aliquod*, cf. πρό in compo-t. interdum respondente nostratium: *hin, fort Herm.* ad Vig. 862.] εἴς τι παράπτωμα καὶ καταληφθῇ ἐν αὐτῷ Gal. VI, σύνεσις ἔν τινι i. e. *sapientia in iudicanda et tractandu-'iqua re versans* Eph. III, 4. 2 Tim. II, 7. τὸν καινὸν ἄν-ρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ — ἀλη-θείας, pro: τὸν — κατὰ θεὸν κτισθέντα, τὸν ἐν δικ — ἀλη-θείας ὄντα Eph. IV, 24. — Col. I, 10. 21. III, 17. 22. IV, 12. ıil. I, 4. 2 Tim. I, 3. — γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ i. e. strenui lote in faciendis iis occupati Col. IV, 2. — ἐν τῷ ὀνόματι σοῦ = *nomine Jesu appellato vel audito, bei Nennung des amens Jesu* i. e. *vor Jesu* Phil. II, 10. — 1 Thess. II, 5 bis. I, 2. IV, 5. 2 Thess. I, 4. 1 Tim. III, 13. — τύπος γίνου ἐν ἁγνείᾳ sc. ὢν IV, 12. κοπιᾶν ἐν λόγῳ καὶ διδαχῇ *vires in-dere in doctrina exponenda* V, 17. ἐνδυναμοῦ [fortem te re] ἐν τῇ χάριτι *in beneficio administrando* 2 Tim. II, 1. — 9. III, 16. IV, 5. Tit. II, 7. Hebr. III, 2. 5. VI, 18. XI, 34. II, 21. Joh. IV, 37. VIII, 3. — τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνό-ματί σου i. e. *cura, ut maneant in nomine tuo profitendo et lendo* vel *cura, ut nunquam desinant, nomen et maiesta-m tuam profiteri* Joh. XVII, 11. 12. ἁγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ sc. ὄντας, *consecra eos, ut veritati studeant* = *conse-a eos veritati* v. 17. 19. ἀγαπῶμεν — ἐν ἔργῳ καὶ ἀλη-θείᾳ, *factis et veritati studentes* 1 Joh. III, 18. εἴ τις ἐν λόγῳ [sc. ὢν = λέγων] οὐ πταίει Jac. III, 2. ἐν ταῖς ἡδοναῖς ιῶν sc. ὄντες IV, 3. 16. 1 Petr. I, 15 22. IV, 16. 19. — ἐν ἷς ἀγνοοῦσι *in quibus si versantur, inscitiam produnt* Petr. II, 12. III, 12. 14. — — β) sq. dat. *pers.* in verbis: ν κυρίῳ = *in negotiis domini administrandis* sc. occupatus, ἀγαπητός μου ἐν κυρίῳ i. e. *mir lieb und werth geworden ı seinem Eifer für das Werk des Herrn* Rom. XVI, 8. κο-ιῶ ἐν κυρίῳ *vires intendo in opere domini administrando* . 12 bis. v. 13. Eph. VI, 21. Col. IV, 7. — ἐν χριστῷ, ut δοί τινος = *ratio, quam sequitur aliquis in rebus Christi ·actandis* 1 Cor. IV, 17. — v. 10. 15. 17. Rom. XVI, 9. 10. Cor. II, 14. ἐν χριστῷ ἰησοῦ Rom. XVI, 3. Gal. II, 4. σθενῶ ἐν αὐτῷ *malis vexor in opere eius tractando* 2 Cor. III, 9. — δέσμιος ἐν κυρίῳ, συναιχμάλωτός μου ἐν χριστῷ ἰσοῦ = δέσμιος, ὢν ἐν κυρίῳ i. e. *captivus quod doctrinae ·su tradendae operam navo* = *captivus propter Jesum et ·octrinae eius expositionem* Eph. IV, 1. Philem. v. 23. ἐν τῷ

κὶ = τούτεστιν, ὅσοι οὐχ ἑωράκασί με ἐν σαρκὶ i. e. *qui coram non cognoverunt me.* ἔρχεσθαι ἐν σαρκὶ 1 Joh. IV, 2. 2 Joh. v. 7. (Aelian. V. H. IX, 34. Herodian. II, 13. 5. Diod. Sic. I, 12. Xen. Mem. III, 11. 4.) LXX et ב Lev. XIII, 57. Joel. I, 13. — — β) ἐν c. dat. *adverbiascit*, ut ἐν δυνάμει, *potenter* Marc. IX, 1. Rom. I, 4. Col. I, 29. 2 Thess. I, 11.

BB) metaph. a) de *auctoritate*, *dignitate*, *viribus*, quibus, qui facit aliquid, ut splendore externo, circumdatus cogitatur, ubi nostrates:

in, *unter*, *mit*,

Latini: *in*, vel partic. *instructus*, habent aa) sq. dat. *rei* α) universe, ut ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; *unter welcher Auctorität* Matth. XXI, 23. 24. 27. Marc. XI, 28. 29. 33. Luc. XX, 2. 8. ἐν ποίᾳ δυνάμει Act. IV, 7. Luc. I, 17. IV, 14. — β) in formula ἐν ὀνόματί τινος = *nomen alicuius gerens* αα) propr. 1 Petr. IV, 14. ὀνειδίζομαι ἐν ὀνόματι χριστοῦ i. e. ὤν i. e. ὅτι εἰμὶ ἐν ὀνόματι χριστοῦ *quia Christi nomen gero* i. e. *quia Christi sum.* De qua partic. vi cf. *Matthiae* §. 565, 2. p. 1114. *Buttm.* §. 131, 2. — Act. X, 48. — ββ) pro: *auctoritatem*, *dignitatem alicuius indutus* א) universe, ut ἐν ποίῳ ὀνόματι = *von wem bevollmächtigt* Act. IV, 7. ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ i. e. *nicht von einem Höheren dazu ermächtiget*, ubi nos: *auf seine eigene Faust* Joh. V, 43. — ב) ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός μου i. e. *im Auftrage*, *als Bevollmächtigter*, *als Gesandter meines Vaters* Joh. V, 43. X, 25. — ג) ἐν ὀνόματι κυρίου אא) ubi de Jesu dicitur: *instructus nomine*, *dignitate*, *auctoritate domini*, *in der Würde des Messias*, *als Messias* Matth. XXI, 9. q. l. alternat c. ὁ υἱὸς δαβὶδ. XXIII, 39. Marc. XI. 9. Luc. XIII, 35. XIX, 38. Joh. XII, 13. Cf. *Lücke* II. p. 53. — בב) ubi de Apostolis dicitur: *im Auftrage*, *als Bevollmächtiger*, *in der Würde und Machtvollkommenheit eines Stellvertreters oder Gesandten Jesu*, *auctoritate et mandatis Jesu Messiae instructus.* Ita post ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια Marc. XVI, 17. Alii: *ope Jesu Christi.* Vide infra sub G. c. bb. — κρίνειν 1 Cor. V, 4. coll. v. 3. παραγγέλλειν, plene Act. XVI, 18. 2 Thess. III, 6. minus plene III, 6. παῤῥησιάζεσθαι Act. IX, 27. 28. προςτάσσειν X, 48. Alii verba ἐν τῷ — κυρίου iungunt c. βαπτίζειν. — αἰτεῖν τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματι ἰησοῦ *in der Qualität eines Bevollmächtigten Jesu* = *in rebus ad Jesum et opus eius pertinentibus* Joh. XIV, 13. 14. XV, 16. XVI, 23. 24. 26. — גג) ubi de Spiritu div. dicitur Joh. XIV, 26. ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου sc. ὄν i. e. ἵνα ᾖ [cf. *Matthiae* §. 566, 6. p. 1117. *Buttm.* §. 131, 3.] i. e. ut *vices meas apud vos sustineat*, *als meinen Stellvertreter.* Cf. *Vater* ad h. l. — — γγ) pro: *im Geiste und Sinne Jesu*, *animum et mentem Jesu indutus* [cf. ἐνδύ-

σασθαι τὸν κύριον ἰησοῦν χριστόν Rom. XIII, 14. Gal. III, 27.] εὐχαριστεῖν, ποιεῖν, προςεύχεσθαι Eph. V, 20. Col. III, 17. Jac. V, 14. Alii hos locos ad E. b. bb. referunt. — —

bb) sq. dat. *personae* i. e. α) *auctoritate et mandatis alicuius instructus, in aufhabender Vollmacht Jemandes, als ein Gesandter Jemandes*, ita ἐν χριστῷ, ἐν κυρίῳ 2 Cor. II, 17. XII, 19. Phil. II, 1. Philem. v. 8. Eph. IV, 1. alii ἐν κυρίῳ iungentes c. δέσμιος explicant: *vinctus propter dominum.* — 1 Thess. IV, 1. προΐστασθαι V, 12. μαρτύρεσθαι Eph. IV, 17. Alii in iuramento dici h. l. aestimantes explicant: *per dominum.* — β) *im Geiste und Sinne Jemandes, indolem et mentem alicuius indutus* Joh. III, 21. ὅτι ἐν θεῷ ἐστιν εἰργασμένα = ὅτι ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα ὑπὸ τοῦ ἐν θεῷ ὄντος *sunt enim hominis, qui mentem et indolem Dei induit sibi, facta* i. e. *facta ex mente et indole divina profecta = facta virtuti maxime consentanea.* Cf. *Lücke* I. p. 608.

b) de *rebus et personis, quibus*, dum agit aliquid, vel *circumdatur* aliquis vel *circumdari cogitatur*, ubi ἔν τινι = *in der Umgebung, in der Begleitung einer Person oder Sache*, ubi nostrates:

mit, unter,

Latini *cum* vel *ablat. simplici* utuntur. Cf. *Matthiae* §. 577. p. 1140. *Passow* I. p. 469. *Viger.* p. 610. *Herm.* ad Vig. p. 858. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 124. coll. *Ewald* §. 327, 4. p. 606. — Ita εἶναι ἔν τινι a) plene Luc. IV, 32. ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ = *gravis*. Ita LXX ἐν et ב Ps. XXIX, 4. LXXVII, 13. — b) absque εἶναι, ὤν, facile quippe cogitatione addendis aa) universe, ut ἀγαπᾶν ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ = *mit ganzem, ungetheiltem Herzen* Matth. XXII, 37. — λατρεύειν Rom. I, 9. 2 Tim. I, 3. καταρτίζειν Gal. VI, 1. ἀπαντῆσαί τινι ἐν δέκα χιλιάσιν Luc. XIV, 31. coll. Jud. v. 14. et Matth. XVI, 28. — συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ = συνοχὴ καὶ ἀπορία ἐθνῶν Luc. XXI, 25. ἐν — ἀφελότητι καρδίας Act. II, 46. ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι i. e. *vita et imperio fruentur* Rom. V, 17. ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ v. 21. IX, 22. XV, 29 ἀσπάζεσθαι — ἐν φιλήματι ἁγίῳ Rom. XVI, 16. 1 Cor. XVI, 20. 2 Cor. XIII, 12. 1 Thess. V, 26. 1 Petr. V, 14. ἔρχεσθαι ἐν ἀγάπῃ 1 Cor. IV, 21. ἐν ῥάβδῳ trop. pro: *severe increpans* Ibid. ἐν λύπῃ 2 Cor. II, 1. ἑορτάζειν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ — ἀληθείας trop. pro: *non improbitate et vitiositate, sed integritate et probitate conspicui* 1 Cor. V, 8. — Eph. I, 8. III, 12. IV, 15. 18. — ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε i. e. *cum cuius donatione simul contigit vobis pignus* sc. felicitatis futurae obtinendae v. 30. Vide supra sub ἀπαρχή et ἀῤῥαβών observata. — V, 26. VI, 2. 5 et Col. III, 22. ἀγρυπνοῦντες —

λειτουργεῖν Rom. XV, 27. λευκαίνειν Apoc. VII, 14. λούειν Apoc. I, 5. λυπεῖν 2 Cor. VII, 8. 1 Petr. I, 6. μακάριος εἶναι Jac. I, 25. ματαιωθῆναι Rom. I, 21. μεγαλύνεσθαι Phil. I, 20. μέγας εἶναι Hebr. XIII, 20. μιγνύναι Apoc. VIII, 7. νικᾶν Rom. XII, 21. νουθετεῖν Col. I, 28. III, 16. ὁμολογεῖν Rom. X, 9. παρακαλεῖν 2 Cor. VII, 6. 7 bis. 1 Thess. IV, 18. Tit. I, 9. παραλογίζεσθαι Col. II, 4. παῤῥησίαν ἔχειν Hebr. X, 19. πατάσσειν ἐν μαχαίρᾳ Luc. XXII, 49. ἐν πληγῇ Apoc. XI, 6. — XIX, 15. περισσεύειν Rom. III, 17. — V, 15. q. l. alternat cum dat. simpl. — XV, 13. πιστεύειν Rom. X, 9. πλανᾶν Apoc. XVIII, 23. XIX, 20. πληθύνεσθαι 2 Petr. I, 2. ποιεῖν Luc. I, 51. ποιμαίνειν ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ Apoc. II, 27. XII, 5. XIX, 15. πολεμεῖν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ II, 16. προγράφειν Eph. III, 3. σαίνεσθαι 1 Thess. III, 3. συμβαίνειν Act. XX, 19. συμβιβάζειν Col. II, 2. σώζειν Act. XI, 14. Rom. V, 10. Jud. v. 23. σωτηρία [adipiscenda] ἐν ἁγιασμῷ — ἀληθείας 2 Thess. II, 13. τηρεῖν ἑνότητα Eph. IV, 3. ὑγιαίνειν Tit. I, 13. φρονοῦν Tit. I, 3. φθέγγεσθαι 2 Petr. II, 16. φθείρειν Apoc. XIX, 2. Jud. v. 10. φρουρεῖσθαι 1 Petr. I, 5. χρυσοῦν ἐν χρυσίῳ — μαργαρίταις = obducere vel ornare Apoc. XVIII, 16. (Xen. Cyr. I, 6. 29. Soph. Aiac. v. 488. Eurip. Bacch. v. 1163.) Ita LXX et ב Gen. XXXII, 10. Num. XX, 18. 2 Sam. VI, 5. Cf. *Ewald* p. 607. *Winer* p. 158. — — β) ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ, *adhibendo nomine J. C.* = *ope J. C.* Marc. XVI, 17. [Alii: *als Bevollmächtigte J. C.* Vide supra sub F. BB. b. γγ. — — γ) sq. infinit. c. art. *eo quod*, *dadurch dass* Act. III, 26. IV, 30. Rom. XV, 13. cf. *Winer* p. 135. — — δ) ita, *ut adverbiascat*, ut κράζειν ἐν ἰσχύϊ Apoc. XVIII, 2. ἐν φωνῇ μεγάλῃ XVII, 15. — Marc. XIV, 1. Rom. XV, 6. — — — bb) sq. dat. *personae*, ut βαπτίζειν ἐν πνεύματι ἁγίῳ Matth. III, 11. Marc. I, 8. Luc. III, 16. Joh. I, 33. Act. I, 5. XI, 16. 1 Cor. XII, 13. — Eph. V, 18. πληροῦσθε ἐν πνεύματι pro: ἐστὲ ἐν πνεύματι καὶ πληροῦσθε αὐτῷ i. e. id operam date, ut agitemini a Spiritu div. eoque repleamini. Ita LXX 2 Regg. IX, 24. ἔπλησεν — τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ τόξῳ i. e. ἔπλησε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ὢν ἐν τῷ τόξῳ pro hebr. מִלֵּא יָדוֹ בַקֶּשֶׁת. (πληροῦν τινι habet Eurip. Herc. fur. v. 372. cf. *Matthiae* §. 352, not. p. 663.)

d) ubi, qui facere dicitur aliquid, cogitatur vultu vel animo inhaerens rei vel personae, cuius adminiculo utitur in aliqua re agenda. Ita post vv. *iurandi*, ubi nostrates: *bei*, Latini *per* utuntur, aa) sq. dat. *rei* Matth. V, 34. 35. 36. XXIII, 16 bis. 18 bis. 20 bis. 21. 22. — bb) sq. dat. *personae* Matth. XXIII, 21. 22. Apoc. X, 6. — His ab aliis accensentur etiam loci Rom. IX, 1 bis. Philem. v. 20. — Ita LXX et נִשְׁבַּע sq. ב 2 Sam. XIX, 7 vel 8. 1 Regg. I, 30. Ps. LXXXIX, 35. Dan. XII, 7. cf. *Ewald* p. 606. — Incognitam esse Graecis hanc

verborum iurandi constructionem, docent *Matthiae* §. 413. p. 756. *Winer* p. 88. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 239 sq.

H) de *personis* et *rebus*, *in quibus habetur* vel *quaeritur* vel *reperitur causa rei* verbo significatae, ubi nostrates:

an, auf, über, wegen, etiam *genit. simpl.*

Latini *in, de, propter*, etiam *ablat. simpl.* utuntur. Ita legitur

a) post vv. *admirandi, gloriandi, laudandi, laetandi, vituperandi, haesitandi, delectandi*, posita pro: *causam* vel *materiam admirandi, gloriandi, laudandi* etc. *habeo* vel *quaero* vel *reperio in aliqua re vel persona* aa) sq. dat. *personae* α) universe, ut ἀγαπητὸς — σοι — ἐν κυρίῳ = *cuius diligendi causam habes in domino* i. e. *in necessitudine, quae est ei cum domino* Philem. v. 16. — ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν θεόν *habebant in me causam Deum laudandi* i. e. mea causa Deum laudabant Gal. I, 24. ἀπορεῖσθαι IV, 20. ἐκλέγεσθαι i. e. *delectari aliquo et eligere eum* Act. XV, 7. Vid. ἐκλέγομαι. — εὐδοκεῖν Matth. III, 17. XVII, 5. Marc. I, 11. Luc. III, 22. de aor. hh. ll. vi: delectari *soleo* cf. *Buttm.* §. 124, not. 4. *Matthiae* §. 502. p. 953. *Herm.* ad Vig. p. 746. *Poppo* ad Thuc. I. p. 156. *Winer* p. 119. — 1 Cor. X, 5. 2 Cor. XII, 10. quinquies. 2 Thess. II, 12. Hebr. X, 38. εὐδοκία ἐν ἀνθρώποις = ἐν ἀνθρ. εὐδοκία θεοῦ ἐστι i. e. ἐν ἀνθρ. εὐδοκεῖ ὁ θεὸς Luc. II, 14. Alii aliter. εὐφραίνεσθαι Act. VII, 41. θαῤῥεῖν 2 Cor. VII, 16. καυχᾶσθαι ἐν θεῷ vel ἐν τῷ θεῷ = gloriandi materiam habere in beneficiis a Deo acceptis i. e. gloriari de b. a. D. acceptis Rom. II, 17. V, 11. ἐν ἀνθρώποις 1 Cor. III, 21. 2 Thess. I, 4. ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν i. e. laetandi materia in vobis mihi suppeditata = gaudium meum de vobis Joh. XV, 11. — — β) in verbis ἐν χριστῷ, ἐν κυρίῳ, ut καύχημα, καύχησις, καυχᾶσθαι Rom. XV, 17. 1 Cor. I, 31. 2 Cor. X, 17. Phil. I, 26. III, 3. χαίρειν Phil. III, 1. IV, 4. 10. — — bb) sq. dat. *rei*, ut ἀγαλλιᾶσθαι Joh V, 35. 1 Petr. I, 6. ἀγαπητὸς — σοι — ἐν σαρκί i. e. *cuius diligendi causam habes in externa conditione* Philem. v. 16. ἐκκακεῖν Eph. III, 13. ἐντρυφᾶν 2 Petr. III, 13. ἐπαινεῖν 1 Cor. XI, 22. θαυμάζειν Luc. I, 21. θέλειν = *delectari* Col. II, 18 bis. — Ita רָצָה sq. בְּ cf. *Ewald* p. 605. — καυχᾶσθαι Rom. II, 23. V, 3. 2 Cor. V, 12. X, 15. XI, 12. XII, 5. 9. Gal. VI, 13. 14. Jac. I. 9 bis. κρίνειν ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει = κρίνειν ἑαυτὸν ἐν τούτῳ, ὃ δοκιμάζει *suimet ipsius condemnandi causam habere in eo, quod probat = ob ea semetipsum condemnare, quae probat* Rom. XIV, 22. ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη = *die ein gutes Zeugniss für sich hat in guten Werken, cuius*

laudandae materiae praebetur in recte factis i. e. *ob recte facta laudata* 1 Tim. V, 10. μωμεῖσθαι 2 Cor. VIII, 20. ξενίζεσθαι 1 Petr. IV, 4. χαίρειν Luc. X, 20. Ita LXX εὐδοκεῖν ἔν τινι et hebr. חָפֵץ sq. בְּ 2 Sam. XXII, 20. Mal. II, 17. καυχᾶσθαι ἔν τινι et hebr. הִתְהַלֵּל sq. בְּ Jer. IX, 12 ter. עָלַז sq. בְּ Ps. CXLIX, 5. (εὐδοκεῖν ἐν 1 Macc. VIII, 1. εὐφραίνεσθαι ἔν τινι Xen. Hier. I, 16. καταμέμφεσθαί τι ἔν τινι VIII, 6.)

b) post vv. *sperandi, fiduciam collocandi*, ubi nos: *auf, an*, Latini *in* sq. ablat. aa) sq. dat. *person.* ut ἐλπίζειν *spem reponere in aliquo* 1 Cor. XV, 49. 1 Tim. VI, 17. q. l. ἐν et ἐπί τινι alternant. προελπίζειν Eph. I, 12. πιστὸς ἐν χριστῷ ἰησοῦ *spem et fiduciam in Christo Jesu repositam habens* = *cultor Jesu* Eph. I, 1. Col. I, 2. πίστις Gal. III, 26. Eph. I, 15. Col. I, 4. 1 Tim. III, 13. 2 Tim. III, 15. — bb) sq. dat. *rei*, ut ἐλπίζειν Matth. XII, 21. πεποιθέναι, πεποίθησιν ἔχειν Phil. III, 3. 4 bis. πιστεύειν Marc. I, 15. — Ita LXX ἐλπίζειν ἔν τινι pro hebr. בָּטַח sq. בְּ Hos. X, 13. πεποιθέναι ἔν τινι pro eodem Jer. XLVIII, 7. πιστεύειν ἔν τινι pro hebr. הֶאֱמִין Ps. LXXVIII, 22. 32. Jer. XII, 6. (ἐλπίδα ἔχειν ἔν τινι Epict. Enchirid. c. 40. Polyb. I, 59. 2. Xen. Mem. IV, 2. 28.) Verba sub a. et b. allata, quemadmodum apud Graecos iunguntur vel c. dat. simplici, vel cum ἐπί sq. dat. cf. *Matthiae* §. 399. p. 729 sq. rarius c. ἐν sq. dat., ita iisdem, iungi solitis apud Hebraeos cum praepositione בְּ, respondente Graecorum ἐν, *inhaerendi, tenendi* notionem addi, auctor est *Ewald* p. 605. — — c) universe, ut δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται = *exauditionis causam habere sibi videntur in loquacitate sua* i. e. *propter loquacitatem suam se exauditum iri autumant* Matth. VI, 7. ἔφυγε δὲ μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ Act. VII, 29. ἐν τούτῳ δὲ αὐτὸς ἀσκῶ = *in his causa est, quod exerceo me* i. e. *propterea me exerceo* XXIV, 16. ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι = *in hac re non est causa, quod culpa vacuus habear* i. e. *propterea non vaco culpa* 1 Cor. IV, 4. Joh. XVI, 30. — hinc ἐν ᾧ *quia, propterea quod* Rom. VIII, 3. Hebr. II, 18.

l) de *intima alicuius cum aliquo necessitudine*, qua non solum amorem et reverentiam verbis uterque profitetur, sed utriusque etiam animus in unum quasi coalescunt sic, ut uterque eadem sentiat, appetat, iudicet, sequatur. In quibus ἔν τινι = *coniunctissimus cum aliquo.* Ita a) de necessitudine, quae est alicui cum Jesu doctore, virtutis perfectissimae exemplo et sospitatore aa) in formulis: εἰμὶ vel γίνομαι ἐν χριστῷ i. e. *ich stehe mit Jesu in Verbindung, Jesu addictus sum, cultor et discipulus Jesu sum* α) plene Rom. XVI, 7. 11. 1 Cor. I, 30. 1 Joh. II, 5. — β) minus plene i. e. abest εἶναι vel ὤν αα) universe 1 Cor. IX, 1. οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν κυρίῳ = ἐν κυρίῳ ὑπάρχοντες i. e.

als Christen. v. 2. ἐν κυρίῳ sc. ὑπάρχοντες. 2 Cor. V, 17. εἴ τις ἐν χριστῷ sc. ἐστί. XII, 2. Eph. II, 13. Phil. I, 14. 1 Thess. IV, 14. οἱ νεκροὶ ἐν χριστῷ i. e. *die als Christen Verstorbenen.* Rom. XII, 5 et Gal. III, 28. οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν [vel εἷς ἐστι] ἐν χριστῷ *als Christen, in der Verbindung mit Christus.* Joh. XIV, 20. — hinc ἐν κυρίῳ, ἐν χριστῷ ἰησοῦ = *in der Verbindung mit dem Herrn, unter den Verehrern Jesu.* 1 Cor. XI, 11. Gal. V, 6. VI, 15. — ββ) praecedente artic. Rom. VIII, 1. 1 Petr. V, 14. — bb) μένειν ἐν χριστῷ *immanere necessitudini cum Jesu* Joh. XV, 4 bis. v. 5. 6. 7. VI, 56. 1 Joh. II, 6. 24. 27. 28. — Matth. X, 32 et Luc. XII, 8. πᾶς οὖν ὅςτις ὁμολογήσει ἐν ἐμοί pro: πᾶς οὖν ὅςτις ὁμολογήσει μοι καὶ μενεῖ ἐν ἐμοί i. e. *quicunque mecum me Messiam profitebitur coram hominibus mihique adhaerebit, Jeder, der sich vor den Menschen standhaft zu mir als dem Messias bekennt.* — cc) στήκειν ἐν κυρίῳ Phil. IV, 1. 1 Thess. III, 8. — dd) φρουρεῖν ἐν χριστῷ ἰησοῦ Phil. IV, 7. — — b) de necessitudine, quae Jesu est c. aliquo aa) ἐστὶν ὁ χριστὸς ἔν τινι *Jesus suum aliquem profitetur, diligit, tuetur mente sua illi inhabitans,* minus plene Joh. XIV, 20. XVII, 23. 26. — bb) μένει ἔν τινι Joh. VI, 56. XV, 5. — Matth. X, 32 et Luc. XII, 8. ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου i. e. *eum et ego coram patre meo meum cum ipso profitebor coniunctusque cum eo manebo, zu dem werde auch ich mich standhaft bekennen vor meinem Vater.* — c) de necessitudine, quae est alicui cum Deo, item cum Deo et Jesu, μένειν ἐν θεῷ 1 Joh. II, 24. III, 6. 24. IV, 13. 15. 16. V, 20. — Joh. XVII, 21. — d) de necessitudine, quae Deo est cum aliquo, μένει ὁ θεὸς ἔν τινι 1 Joh. III, 24 bis. IV, 4. 12. 13. 15. 16. — e) de mutua, quae est inter Deum patrem et Jesum necessitudine Joh. XIV, 10 bis. — X, 38. XIV, 11. 20. XVII, 21. 23. — f) de diabolo inhabitante homines τοῦ κόσμου τούτου 1 Joh. IV, 4.

K) *de tempore, quo fit, factum est, futurum est aliquid,* ubi nostrates:

a) *innerhalb, binnen,*

Lat. *intra*, ut ἐν τρισὶν ἡμέραις *intra biduum* Matth. XXVII, 40 Marc. XV. 29. Joh. II, 19. 20. — LXX et ב Jes. XVI, 14. cf *Ewald* p. 606, not. 4 (Aelian. V. H. I, 6. Diod. Sic. XX, 83. Theophr. char. 10. Xen. Ages. 1, 34.) cf. *Viger.* p. 606, *Ast* ad Theophr. p. 112.

b) *zu, an, während, in,*

Latini *ablat. simpl.* utuntur. Cf. *Matthiae* §. 577. p. 1138. *Passow* l. l. p. 469. *Fischer* l. l. p. 139. *Viger.* p. 606. aa) sq. *nomine temporis* α) universe, ut αἰών Matth. XII, 31 coll. Luc.

XVIII, 30. Marc. X, 30. Eph. I, 21. II, 17; ἀρχῇ Joh. I, 1. 2. Act. XI, 15. Phil. IV, 15. ἑορτῇ Matth. XXVI, 5. Marc. XIV, 2. Joh. II, 23. IV, 45. VII, 11. XII, 20. ἔτος Luc. III, 1. ἡμέρα Matth. II, 1. III, 1. VII, 22. X, 15. XI, 22. 24. XII, 36. XIII, 1. XXII, 23. XXIII, 30. XXIV, 19. 38. 50. Marc. I, 9. II, 20. IV, 35. VIII, 1. XIII, 17. 24. Luc. I, 5. 25. 39. 59. II, 1. IV, 2. 16. 25. V, 17. 35. VI, 12. 23. VII, 11. VIII, 22. IX, 36. 37. X, 12. XII, 46. XIII, 31. XIV, 5. XVII, 24. 26. 28. 31. XIX, 42. XX, 1. XXI, 23. XXIII, 7. 12. XXIV, 13. 18. Joh. V, 9. VI, 39. 44. VII, 37. XI, 20. XII, 48. XIV, 20. XVI, 23. 26. Act. I, 15. II, 17. 18. V, 37. VI, 1. VII, 41. VIII, 1. IX, 37. XI, 27. XIII, 41. XX, 26. Rom. II, 5. 16. 1 Cor. I, 8. V, 5. 2 Cor. I, 14. VI, 2. Eph. VI, 13. 2 Thess. I, 10. 2 Tim. I, 18. III, 1. IV, 8. Hebr. IV, 4. V, 7. VIII, 9. Jac. V, 3. 5. 1 Petr. II, 12. III, 20. 1 Joh. IV, 17. Apoc. I, 10. IX, 6. X, 7. XVIII, 8. καιρός Matth. XI, 25. XII, 1. XIII, 30. XIV, 1. XXI. 41. XXIV, 45. Marc. X, 30. Luc. VIII, 13. XII, 42. XIII, 1. XX, 10. XXI, 36. Act. VII, 20. Rom. III, 26. 2 Cor. VIII, 14. Eph. II. 12. VI, 18. 2 Thess. II, 6. 1 Tim. IV, 1. Tit. II, 12. 1 Petr. I, 5. V, 6. μήν Luc. I, 26. νύξ Matth. XXVI, 31. 34. Marc. IV, 27. 30. Joh. XXI, 3. Act. XVIII, 8. — 1 Cor. XI, 23. 1 Thess. V, 2. πάσχα Joh. II, 23. XVIII, 39. ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ 1 Cor. XV, 52 σάββατον Matth. XII, 2. Marc. II, 23. 24. Luc. IV, 31. VI, 1. 2. 6. 7. XIII, 10. Joh. V, 16. VII 22. 23 bis. XIX. 31. Act. XX, 7. στιγμῇ χρόνου Luc. IV. 5. φυλακῇ Luc. XII, 38. χρόνος Act. I, 6. 21. Jud. v. 18. ὥρα Matth. VIII, 13. X, 19. XVIII, 1. XXIV, 50. XXVI, 55. Marc. XIII, 11. Luc. VII, 21. X, 21. XII, 12. 46. XX, 19. Joh. IV, 53. Act. XVI, 33. Apoc. XI. 13. (Diod. Sic. II, 59. Plut. vit. Demetr. c. 1 bis. Xen. Venat. III, 1.) — β) ἐν τῇ ἡμέρᾳ *interdiu* Joh. XI, 9. vel *in luce diei*, trop. Rom. XIII, 13. ἐν τῇ νυκτί *noctu* Joh. XI, 10.

bb) *significatur tempus per rem* vel factam vel futuram, item *per negotium* alicuius α) interveniente substantivo, ut ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν i. e. *tempore inscitiae vestrae* 1 Petr. I, 14. ἐν ἀναστάσει vel ἐν τῇ ἀναστάσει *tempore resurrectionis* sc. mortuorum Matth. XXII, 28. 30. Marc. XII, 23. Luc. XIV, 14. XX, 33. — Joh. XI, 44. — Apoc. XX, 5. ὁ μέρος ἔχων ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ i. e. ὁ μέρος ἔχων τῆς ἀναστάσεως ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ. Eph. VI, 19. ἐν τῇ — μου = *quando ad loquendum me composuero* cf. *Fritzsche* diss. II. p. 100. — ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου 1 Thess. I, 7. 1 Petr. I, 7. 13. IV, 13. ἐν τῷ βαπτίσματι *tum, cum baptizaremur* Col. II, 12. ἐν ταῖς — γενεαῖς Act. XIV, 16. ἐν τῷ δείπνῳ Joh. XXI, 20. ἔν τε — βεβαιώσει i. e. *non solum cum teneor vinculis, sed etiam tum, cum sum in defendenda et confirmanda doctrina occupatus* Phil. I, 7. — 2 Tim. IV, 15. ἐν τῇ δόξῃ σου Marc. X, 37. — Matth. XII, 41. XIII, 40. 49. XIX, 28. Luc. X, 14.

I, 31. 32. XVI, 25. Act. VII, 29. 46. VIII, 33. 1 Cor. XV, 19. 3. 52. XVI, 6. Phil. II, 12. Col. I, 5. 1 Thess. II, 19. III, 13. V, 16. V, 23. Hebr. III, 8. 15. Jac. I, 27. 1 Joh. II, 28. Apoc. V, 1. (Diod. Sic. XIV, 68. Aelian. V. H. IX, 6. Xen. Mem. I, 1. 32 bis.) — β) interveniente *infinit.* ante se habente articulum, ubi Latini: *cum, dum,* nos: *als, indem, während, bei.* Cf. *Winer* p. 135. *Passow* I. p. 469. ut ἐν τῷ πείρειν αὐτόν Matth. XIII, 4. Marc. IV, 4. Luc. VIII, 5. — ἐν τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους Matth. XIII, 25. ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτόν XXVII, 12. — Marc. II, 15. Luc. I, 8. 21. II, 6. 7. 43. III, 21. V, 1. 12. VIII, 40. 42. IX, 18. 29. 33. 34. 36. 7. X, 35. 38. XI, 1. 27. 37. XIV, 1. XVII, 11. 14. XVIII, 35. XIX, 15. XXIV, 4. 15. 51. Act. II, 1. VIII, 6. IX, 3. XI, 15. XIX, 1. Rom. III, 4. Gal. IV, 18. Hebr. III, 15. VIII, 13. (Diod. Sic. I, 21. 72. Xen. Cyr. I, 4. 5. Hier. I, 6.) — — γ) sq. *pronom.* ἐν ᾗ sc. ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων Luc. XXII, 7. — 2 Petr. II, 10. praecedit ὥρα Joh. IV, 52. 53. V, 28. Act. XVII, 31. ἐν ταύταις sc. ἡμέραις Luc. XIII, 14. XXI, 6. XXIII, 29. Hebr. X, 32. — ἐν οἷς = *interea, unterdessen* Luc. XII, 1. — — δ) sq. *neutro adiect.* ἐν ἀτόμῳ 1 Cor. XV, 51. ἐν τῷ δευτέρῳ Act. VII, 13. ἐν ὀλίγῳ *brevi* XXVI, 28. — v. 29. ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ fere i. q. *ocyus serius, über kurz oder lang* cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 292. ἐν παντὶ 2 Cor. XI, 6. Phil. IV, 6. 1 Thess. V, 17. (Lucian. D. D. IX, 1. Xen. Cyr. II, 1. 12) — — ε) sq. *adverb.* c. artic. ἐν τῇ ἑξῆς Luc. VII, 11. ἐν τῷ καθεξῆς VIII, 1. ἐν τῷ μεταξὺ *interea* Joh. IV, 31.

II) pro εἰς ponitur ἐν 1) in locis explicandis ex attractione vel e confusione duarr. locutt. qua, qui venit, proficiscitur, mittitur in locum vel transfertur in statum, cogitatur ut sistitur simul ut manens in loco vel statu. Cf. *Passow* I. p. 469. *Matthiae* l. l. p. 1141., ut ἀποστέλλω — λύκων = ἀποστέλλω ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων Matth. X, 16. Luc. X, 3. cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 237. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 370. — διδόναι ἔν τινι 2 Cor. I, 22 et VIII, 16. Vid. de hh. ll. supra sub δίδωμι p. 300. observata. — ἡ ἀγάπη — ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν = ἐκκέχυται εἰς τὰς κ. ἡ. καὶ ἐνοικεῖ ἐν αὐταῖς Rom. V, 5. — ἐν τῇ εἰρήνῃ item ἐν ἁγιασμῷ sc. ἵνα ὦμεν i. e. *ut operam demus concordiae, sanctitati* 1 Cor. VII, 15. 1 Thess. IV, 7. ἐν μιᾷ ἐλπίδι sc. ἵνα ἦτε i. e. *ut una eademque spe gaudeatis* Eph. IV, 4. καταβαίνειν ἔν τινι pro: καταβαίνειν εἴς τι καὶ μένειν ἔν τινι Joh. V, 4. — εἰσέρχεσθαι Luc. IX, 45. Apoc. XI, 11. ἐμβάπτειν Matth. XXVI, 23. (cf. ἐμβάλλειν τι ἔν τινι Hom. Od. XIX, 10.) ἐπιστρέφειν — ἐν φρονήσει pro: ἐπιστρέφειν εἰς φρόνησιν καὶ τηρεῖν ἐν αὐτῇ Luc. I, 17. ἔρχεσθαι Luc. XXIII, 42. ἐν τῇ παρουσίᾳ pro: εἰς τὴν παρουσίαν καὶ ἐν τῇ παρουσίᾳ *bis auf und bei der Ankunft* 1 Thess.

III, 13. ῥίψας — ἐν τῷ ναῷ abiecit — *in templo* Matth. XXVII, 5. σπείρειν XIII, 19. 24. 27. 31. Marc. IV, 15. Luc. VIII, 15. στῆσαι — ἐν μέσῳ τινός = *inter* Matth. XVIII, 2. Marc. IX, 36. Joh. VIII, 3. Act. IV, 7. V, 27. — de στρώννυμι et τίθημι ἔν τινι v. supra sub. I. A. BB. c. ὑποχωρεῖν Luc. V, 16. — — 2) ex indole graecitatis serioris cf. *Matthiae* l. l. p. 1142. ut τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ 2 Cor. VIII, 7. — 1 Joh. IV, 9. 16. Saepius non legitur ἐν in N. T.

Ἐναγκαλίζομαι, f. ίσομαι, (ab ἐν et ἀγκάλη ulna) *in ulnas recipio.* Bis legitur in N. T. sq. accus. Marc. IX, 36. X, 16. (Diod. Sic. III, 57. Alciphron. II, ep. 4.)

Ἐνάλιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, et ἐνάλιος, ία, ιον, (ab ἐν et ἅλς mare) *marinus, quicquid in mari est.* Semel in N. T. Jac. III, 17. ubi ἐνάλια sunt *marina* sc. animalia. (Hom. Odyss. V, 67.)

Ἔναντι, adv. iungi solitum c. genit. cf. *Fischer* ad Well. T. III. P. II. p. 74. i. q. ἐναντίον, (ab ἐν et ἄντα, pp. ex adverso) *coram.* Semel in N. T. Luc. I, 8. ἔναντι τοῦ θεοῦ i. q. hebr. לִפְנֵי יְהוָה Exod. VI, 12. XXXIV, 34.

Ἐναντίον, adv. (pp. neutrum adiect. ἐναντίος; ex adverso, obviam Hom. Iliad. I, 534.) ut ἔναντι iungitur c. genit. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 74. *coram, in Gegenwart, vor,* a) propr. Marc. II, 12. Luc. XX, 26. Act. VIII, 32. LXX pro לִפְנֵי Gen. VII, 1. et בְּעֵינֵי Gen. VI, 8. נֶגֶד Gen. XXXI, 32. (Xen. Mem. II, 5. 1 et Oec. III, 1.) — Act. VII, 20. ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον φαραώ = *stanti et agenti coram Pharaoni.* — b) metaphor. *iudice aliquo* Luc. XXIV, 19. Ita LXX pro לִפְנֵי Gen. X, 9. et בְּעֵינֵי Gen. XIX, 14. cf. *Gesen.* p. 820, 8.

Ἐναντίος, α, ον, *contrarius* i. e. a) *e regione positus* aa) absolute Matth. XIV, 24. (Lucian. Dial. Deorr. XXV, 2.) — bb) addit. dat. Marc. VI, 48. Act. XXVII, 4. (Xen. Cyr. VI, 1. 30.) — cc) ἐξ ἐναντίας = ἐξ ἐναντίου *e regione, gegenüber* Marc. XV, 39. (Thuc. IV, 35) cf. *Schäfer* ad Lamb. Bos. de ellips. p. 562 et 43. — b) metaph. *hostilis, adversarius* aa) sq. dat. 1 Thess. II, 15. — ἐναντίον ποιεῖν τινι = *laedere aliquid* vel *aliquem* Act. XXVIII, 17. — bb) πρός τι — πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι *multis modis adversari alicui* Act. XXVI, 9. — cc) ὁ ἐξ ἐναντίας = ὁ ἐναντίος. (Polyb. I, 19. 2. Xen. Cyr. I, 4. 22.) *hostis, adversarius* Tit. II, 8. Saepius non extat in N. T.

Ἐνάρχομαι, f. ξομαι, (ab ἐν et ἄρχομαι) *incipio, inchoo.* Bis in N. T. ἐναρξάμενοι [scil. τοῦ εἶναι ἐν χριστῷ. Ita ἐνήρξατο τοῦ λόγου Plut. vit. Cicer. c. 34.] Gal. III, 3. — sq. acc. rei [cf. *Matthiae* §. 335, not. 1. p. 643.] Phil. I, 6. LXX pro הֵחֵל Deut. II, 24. 25. 31. (Polyb. V, 1. 3.)

Ἔνατος, v. ἔννατος.

'Ενδεής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab *ἐν* et *δέω*) *egenus, cui deest aliquid.* Semel in N. T. Act. IV, 34. (Aelian. V. H. I, 31. Polyb. V, 1. 6. Xen. Mem. II, 2. 10.) LXX pro אֶבְיוֹן Deut. XV, 4. 7. et חָסֵר Prov. XXVIII, 16.

"Ενδειγμα, τος, τό, iudicium, argumentum. Semel in N. T. 2 Thess. I, 5. de h. l. accusativo, *ἔνδειγμα*, explicandae rei causa addito cf. *Erfurdt.* ad Soph. Oed. R. v. 602. ad Philoct. v. 1116. ed. *Herm. Matthiae* §. 432, 5. p. 803. — (Demosth. 423, 23.)

'Ενδείκνυμαι, (med. act. *ἐνδείκνυμι*, ostendo, demonstro Thuc. IV, 126.) 1) *ostendo, declaro argumentis et factis* a) sq. acc. rei Rom. IX, 22. Eph. II, 7. Tit. II, 10. III, 2. Hebr. VI, 10. 11. (Jos. Ant. VII, 9. 5. Herodian. II, 10. 19. Xen. Anab. VI, 1. 19.) — b) sq. acc. rei et *ἐν* c. dat. pers. Rom. IX, 17. 1 Tim. I, 16. — c) sq. acc. c. nomine verbali, locum infinit. perf. passivi tenente Rom. II, 15. cf. *Matthiae* §. 549, 5. p. 1077. — d) sq. *εἰς* c. acc. pers. = *coram* 2 Cor. VIII, 24. — 2) *edo, afficio aliquem aliqua re,* sq. *τινί τι* 2 Tim. IV, 14. Rom. II, 15. IX, 17. 22. 2 Cor. VIII, 24. Eph. II, 7. 1 Tim. I, 16. Tit. II, 10. III, 2. Hebr. VI, 10. 11. — LXX ita pro גָּמַל Gen. L, 15. 17. (Diod. Sic. XV, 10 et T. X. p. 171. ed. Bipont. Xen. Cyr. VIII, 2. 3.)

"Ενδειξις, εως, ἡ, (ab *ἐνδείκνυμι*) 1) *demonstratio* [pp. Polyb. III, 38. 5.] i. e. *declaratio* Rom. III, 25. *εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης.* (Phil. de opif. mund. T. I. p. 9, 50. p. 20. A.) — 2) pro: *ἔνδειγμα, documentum, argumentum* 2 Cor. VIII, 24. Phil. I, 28.

"Ενδεκα, οἱ, αἱ, τά, undecim. Sunt in N. T. *οἱ ἕνδεκα* undecim Jesu Apostoli, post Judae Ischariotae mortem superstites Matth. XXVIII, 16. al.

'Ενδέκατος, άτη, ον, undecimus Matth. XX, 6. 9. Apoc. XXI, 20.

'Ενδέχομαι, f. *δέξομαι, in me recipio, admitto* [pp. Thuc. V, 16.] *ἐνδέχεται,* res admittit i. e. *fieri potest.* Ita semel in N. T. Luc. XIII, 35. *οὐκ ἐνδέχεται, προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ.* (Herodian. IV, 8. 8. Polyb. III, 4. 1. Xen. Mem. I, 2. 23.)

'Ενδημέω, ῶ, f. *ήσω,* (ab *ἐν* et *δῆμος* populus; pp. in populo meo versor) *sum in loco aliquo, insum* — *ἐν σώματι ἐνδημεῖν in corpore versari.* Sens.: hoc, quod nunc est, corpore uti. Ita ter in N. T. 2 Cor. V, 6. 8. 9.

'Ενδιδύσκω, i. q. *ἐνδύω, induo,* et med. *ἐνδιδύσκομαι, me induo,* Luc. VIII, 27. XVI, 19. (codd. Marc. XV, 17.) De *ἐνδύω τινά τι* cf. *Buttm.* §. 118, 5. *Matthiae* §. 418. p. 765. *Winer* p. 88. et de *ἐνδύομαί τι Buttm.* §. 122, 4. *Matthiae* §. 492, b. p. 924. *Winer* p. 90. — LXX pro לָבַשׁ 2 Sam. I, 24.

Ἔνδικος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐν = secundum et δίκη iustitia) *iustus*, *τῇ δίκῃ conveniens*. Bis in N. T. Rom. III, 8. Hebr. II, 3. (Anthol. gr. T. I. p. 216. T. II. p. 185. ed. *Jacobs*.)

Ἐνδόμησις, εως, ἡ, (ab ἐν et δομέω struo; pp. das in Etwas Hineingebauete, hinc pila, moles iacta ad navale portuosum reddendum, ein Molo, Joseph. Arch. XV, 9. 6.) *structura*. Extat tantum Apoc. XXI, 18.

Ἐνδοξάζω, f. άσω, (ab ἐν et δοξάζω, pp. celebro) *magnum et eximium aliquem facio*. Pass. *magnum, eximium et potentem me praebeo*, vel: *magnum et potentem memet praebendo laudem mihi paro*. Ita bis in N. T. sq. ἐν c. dat. pers. i. e. vel *in medio alicuius* = *inter* 2 Thess. I, 10. vel *opera alicuius, per aliquem* v. 12. Ita LXX pro נִכְבַּד Exod. XIV, 4. Ezech. XXVIII, 22. נִפְאַר sq. ב Jes. XLIX, 3.

Ἔνδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (pp. ὁ ὢν ἐν δόξῃ qui est in opinione, in laude i. e.) 1) *clarus, nobilis* 1 Cor. IV, 11. (Aelian. V. H. II, 11. Herodian. I, 6. 17. Xen. Mem. I, 2. 56.) — 2) *insignis, memorabilis* Luc. XIII, 17. (Ita LXX pro נִפְלָאוֹת Exod. XXXIV, 10.) — 3) *splendidus* a) propr. Luc. VII, 25. — b) metaph. pro: *sceleris purus* Eph. V, 27.

Ἔνδυμα, τος, τό, (ab ἐνδύω induo) *vestis, vestimentum* Matth. III, 4. VI, 25. 28. VII. 15. Luc. XII, 23. — addito *γάμου*: *vestis nuptialis* Matth. XXII, 11. 12. Luc. XII, 25. — de veste superiori vel pallio Matth. XXVIII, 3. (Anthol. gr. T. IV. p. 141. ed. *Jacobs*.) LXX pro מַלְבּוּשׁ Zeph. I, 8.

Ἐνδυναμόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐν et δυναμόω) *validum reddo, vires largior*. Pass. *vires accipio, fortis sum*, med. *fortem me gero* Eph. VI, 10. 2 Tim. II, 1. a) de corpore, sq. ἀπό Hebr. XI, 34. ἐνεδυναμώθησαν [= *vires acceperunt et liberati sunt*] ἀπὸ ἀσθενείας. — b) de animo Act. IX, 22. Rom. IV, 20. ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, de quo dat. vid. *Matthiae* §. 400. p. 731. §. 404, 6. p. 548. — Phil. IV, 13. 1 Tim. I, 12. 2 Tim II, 1. IV, 17. Eph. VI, 10. (Aquila Gen. VII, 20. 24.)

Ἐνδύνω et ἐνδύω, f. δύσω, 1) *ineo, ingredior, εἰς τὰς οἰκίας* 2 Tim. III, 6. (Xen. Cyr. II, 1. 13. Plato Phaedon. c. 39. ed. *Fischer*.) — 2) *induo*, a) pp. aa) activ. sq. dupl. acc. cf. *Matthiae* §. 418. p. 765. *Buttm.* §. 118, 5. *Winer* p. 88. et de eadem verborum *induendi* apud Hebr. constructione *Ewald* p. 588. *Gesen.* p. 811. — Matth. XXVII, 31. Marc. XV, 17. 20. — Luc. XV, 22. (Xen. Cyr. I, 3. 3. VIII, 3. 1. Aelian. V. H. IV, 22.) — bb) med. *induo me ipsum* sq. acc. rei α) plene Matth. VI, 25. Marc. VI, 9. Luc. XII, 22. Act. XII, 21. τὰ ὅπλα, ut τοῦ φωτός Rom. XIII, 12. Eph. VI, 11. 14. 1 Thess. V, 8. ἐνδεδυμένος sq. acc. rei Matth. XXII, 11. Marc. I, 6. Apoc. I, 13. XV, 6. XIX, 14. (Xen. Cyr. VI, 4. 2. Aelian. V. H IX, 8.) cf. *Winer* p. 89. *Buttm.* §. 130, 4. *Matthiae*

§. 424. p. 780. — β) minus plene, ἐνδυσάμενοι sc. τὸ οἰκητήριον τὸ ἐξ οὐρανοῦ 2 Cor. V, 3.

b) metaph. de indole, mente, conditione, quam sumit aliquis aa) sq. acc. rei Luc. XXIV, 49. 1 Cor. XV, 53 bis. v. 54 bis. Col. III, 12. — bb) sq. acc. personae i. e. *indolem, mentem, sensum alicuius sumere*, ut ἰησοῦν χριστόν Rom. XIII, 14. Gal. III, 27. — τὸν καινὸν ἄνθρωπον Eph. IV, 24. Col. III, 10. Ita לָבַשׁ Jes. LI, 9.

Ἔνδυσις, εως, ἡ, *vestitus* 1 Petr. III, 3.

Ἐνδύω, v. ἐνδύνω.

Ἐνέδρα, ας, ἡ, (ab ἐν et ἕδρα sedes, pp. sessio in loco aliquo) *insidiae*, [pp. Thuc. III, 90. Polyb. IV, 59. 3.] i. e. *insidiae, quae vitae alicuius struuntur.* Bis in N. T. Act. XXIII, 16. XXV, 3. LXX pro מַאֲרָב Jos. VIII, 9. אָרַב Jos. VIII, 2. 7. 12.

Ἐνεδρεύω, f. εύσω, *insidior*, [ab ἐνέδρα, q. v., de insidiis bellicis Diod. Sic. XIX, 68. 69. Polyb. XVII, 3. 2.] i. e. *insidior vitae alicuius.* Bis in N. T. sq. acc. pers. Luc. XI, 54. Act. XXIII, 21. (Diod. Sic. XIX, 69. Appian. bell. civ. III. p. 881. Xen. Mem. II, 1. 4.) LXX pro אָרַב 1 Sam. XV, 5.

Ἔνεδρον, ου, τό, i. q. ἐνέδρα *insidiae* Act. XXIII, 16. si lectio sana.

Ἐνειλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et εἰλέω volvo) *involvo*. Legitur tantum Marc. XV, 46. LXX pro לוּט 1 Sam. XXI, 9. (Artemid. I, 13 [14].)

Ἔνειμι, *insum*, τὰ ἐνόντα, *quae insunt* Luc. XI, 41. (Xen. Ages. II, 29.)

Ἕνεκα, vel ἕνεκεν, etiam εἵνεκα, εἵνεκεν, praepos. regens genit. *propter*, et ante τοῦ sq. infinit. [ut 2 Cor. VII, 12.] ubi consilium et finem indicat, vertendum: *ut* Matth. V, 10. 11. X, 18. 39. XVI, 25. XIX, 15. 29. Marc. VIII, 35. X, 7. 29. XIII, 9. Luc. IV, 18. VI, 22. IX, 24. XVIII, 29. XXI, 12. Act. XIX, 32. XXVI, 21. XXVIII, 20. Rom. VIII, 36. XIV, 20. 2 Cor. III, 10. VII, 12 ter. (Xen. Cyr. I, 2. 1 et 7.) cf. *Matthiae* §. 540. p. 1061. §. 576. p. 1137. coll. *Buttm.* §. 127, not. 1. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 24. — Saepius non extat in N. T.

Ἐνέργεια, ας, ἡ, (ab ἐνεργής, q. v.) 1) *vis, efficacia* Phil. III, 21. Col. II, 12. Eph. I, 19. 20. ubi de ἐνεργεῖν ἐνέργειαν cf. *Buttm.* §. 118. 3. *Winer* p. 168. — Eph. III, 7. Col. I, 29. (Polyb. VIII, 9. 2.) 2 Thess. II, 11. ubi ἐνέργεια πλάνης est i. q. πλάνη ἡ ἐνεργής cf. *Gesen.* §. 644, 2. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 293. — 2) *opera, auxilium* Eph. IV, 16. 2 Thess. II, 9. Saepius non legitur in N. T.

Ἐνεργέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐνεργής) *operor, ich wirke.* Ita 1) activum a) transit. aa) sq. acc. rei 1 Cor. XII, 11. Eph. I, 11. (Diod. Sic. XIII, 95. Polyb. III, 6. 5.) — bb) sq. acc. rei et ἐν c. dat. pers. 1 Cor. XII, 6. Gal. III, 5. Phil. II, 13. — b) signific.

media: *vires meas exerceo, vim meam exsero, ich bin thätig, ich äussere meine Kraft, ich wirke* [Diod. Sic. IV, 38. Polyb. IV, 40. 4. Artem. I, 1 et 2.] aa) seq. ἐν c. dat. personae α) universe Matth. XIV, 2. Marc. VI, 14. Eph. II, 2. — β) addito ἐνέργειαν Eph. I, 20. Vide sub ἐνέργεια adnotata. — bb) sq. dat. personae, ὁ — ἐνεργήσας πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς = ὁ ἐνεργήσας ἐν πέτρῳ [i. e. *qui adiuvit Petrum*], ἀφωρισμένῳ εἰς α. τ. π. Gal. II, 8. ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη = ἐνήργησε καὶ ἐν ἐμοὶ ἀφωρισμένῳ εἰς ἀποστολὴν τῶν ἐθνῶν Ibid. — Cf. de verbis act. significatione media positis *Matthiae* §. 496, 5. p. 934. *Valckenar.* diatr. p. 241 ed. Lips. *Porson* ad Eurip. Orest. v. 288. *Elmsley* ad Eurip. Med. v. 769. *Herm.* ad Sophocl. Philoct. v. 1095. 1134. *Lobeck* ad Phryn. p. 363. 468. ad Soph. Aiac. v. 129. *Dorvill.* ad Charit. p. 411. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 61. *Winer* p. 111. *Buttm.* gr. max. Vol. II. §. 113. p. 45 sqq.

2) medium: *vires meas exerceo* a) universe aa) absolute Gal. V, 6. 2 Thess. II, 1. — bb) sq. ἐν c. dat. pers. vel rei vel conditionis Rom. VII, 5. 2 Cor. I, 6. IV, 12. Eph. III, 20. Col. I, 29. 1 Thess. II, 13. — b) particip. ἐνεργούμενος = ἐνεργός [Xen. Cyr. II, 2. 23. Diod. Sic. I, 88.] *strenuus, ernstlich, nachdrücklich* Jac. V, 16. — Saepius non extat in N. T.

Ἐνέργημα, τος, τό, 1) *effectus, res effecta* 1 Cor. XII, 6. — (Diod. Sic. IV, 51. Polyb. II, 42. 7.) — 2) metonym. *facultas agendi*, de facultate miracula patrandi 1 Cor. XII, 10. Saepius non legitur in N. T.

Ἐνεργής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐν et ἔργον) 1) *acris, efficax*, ἐνεργὴς γίνομαι *efficax sum, vim exsero* Philem. v. 6. — Hebr. IV, 12. (Xen. Hier. IX, 8.) — 2) *aptus ad efficiendum aliquid* 1 Cor. XVI, 9. (Polyb. II, 65. 12.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐνεστώς, v. ἐνίστημι.

Ἐνευλογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et εὐλογέω, q. v., pp. bona apprecor) *beo, felicem reddo*. Passiv. *beor, beneficiis ornor.* Bis in N. T. sq. ἐν τινι i. e. *opera alicuius, per aliquem* Act. III, 45. Gal. III, 8. LXX ita pro בָּרַךְ Gen. XII, 3.

Ἐνέχω, (ab ἐν et ἔχω habeo; habeo vel teneo in aliqua re) 1) *teneo*, med. *teneri me patior* cf. *Winer* p. 109. *Buttm.* §. 122, 8. *Matthiae* §. 492, c. p. 925. — Gal. V, 1. (Plut. Symp. II. quaest. 3. p. 202 ed. *Tauchn.* Herodot. II, 121. Plat. Criton. c. 14. ed. *Fischer.*) — 2) ἐνέχω τινὶ = χόλον ἐνέχω τινὶ *irascor, succenseo, Zorn in sich hegen gegen Jemanden* [de qua dat. vi cf. *Matthiae* §. 401. p. 233 med.] Marc. VI, 19. Luc. XI, 53. (plene legitur Herodot. I, 118. VI, 119. coll. VIII, 27.) cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 533 ed. *Schäfer.* et *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 264.) LXX ita

pro שׁמשׁ Gen. XLIX, 23. Job. XVI, 9. Saepius non habetur in N. T.

Ἐνθάδε, adv. (ab ἔνθα et δέ encl. vim intendendi habente cf. *Buttm.* §. 103, 6 et §. 72, 6. *Matthiae* §. 261, c. p. 506. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 214.) 1) *hic* Luc. XXIV, 41. Act. XVI, 28. XVII, 6. XXV, 24. (Xen. Mem. I, 4. 9 et 17.) — 2) *huc* Joh. IV, 15. 16. Act. XXV, 17. (Xen. Cyr. I, 3. 15.) — 3) *ibi, illic* Act. X, 18.

Ἔνθεν, adv. *hinc* Luc. XVI, 26. (Xen. Cyr. I, 2. 2.) cf. *Buttm.* §. 103, 5.

Ἐνθυμέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab ἐν et θυμέομαι) *animo volvo, cogito.* Ter in N. T. a) sq. acc. rei Matth. I, 20. IX, 4. (Isocr. ad Nicocl. p. 15. D. Thuc. V, 32.) Cf. *Matthiae* §. 349. p. 658. — b) sq. περί τινος Act. X, 19.

Ἐνθύμησις, εως, ἡ, (ab ἐνθυμέομαι) *cogitatio* Matth. IX, 4. XII, 25. Hebr. IV, 12. (Thuc. I, 132.) — χάραγμα τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου *sculptum arte et ingenio humano* Act. XVII, 29.

Ἔνι, i. q. ἔνεστι, *inest, est in* Gal. III, 28. οὐκ ἔνι i. e. οὐκ ἔνεστι χριστῷ ἰουδαῖος οὐδὲ ἕλλην Col. III, 11. ὅπου [i. e. ἐν χριστῷ] οὐκ ἔνι ἕλλην καὶ ἰουδαῖος Jac. I, 17. παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ i. e. ἐν ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγή. (Aristoph. Plut. v. 348. Palaeph. fab. 14. Plat. Theaet. p. 136. id. in Phileb. p. 90.)

Ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, *annus* a) universe aa) *genit.* ubi quaeritur *quando?* Joh. XI, 49. 51. XVIII, 13. Hebr. IX, 7. (Xen. de rep. Athen. III, 4.) cf. *Matthiae* §. 377, 2. p. 692. *Buttm.* §. 119, 4. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 382. — bb) *accus.* ubi quaeritur: *quamdiu?* Act. XI, 26. XVIII, 11. Jac. IV, 13. V, 17. (Xen. Cyr. I, 5. 1.) cf. *Fischer* l. l. p. 385. *Matthiae* §. 425. p. 785. *Buttm.* §. 118, 8. — cc) κατ' ἐνιαυτόν, *quotannis* Hebr. IX, 25. X, 1. 3. (Xen. Oec. IV, 6. Anab. III, 2. 12.) — dd) de Apoc. IX, 15. εἰς — ἐνιαυτόν vid. supra sub εἰς p. 428. observata. — b) LXX pro שָׁנָה Gen. I, 14. — καιροὶ καὶ ἐνιαυτοί i. e. *festa annua* Gal. IV, 10. cf. *Gesen.* p. 854, 2. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 294. *Viger.* p. 53. — Luc. IV, 19. ἐνιαυτὸς κυρίου δεκτός v. δεκτός.

Ἐνίστημι, f. ἐνστήσω, *colloco in, impono* ita praes. impf. fut. 1. aor. 1. act. (Diod. Sic. I, 23. Xen. de mag. eq. V, 6.) *insto, immineo;* ita aor. 2. act. perf. plusq. act. et med. — hinc ἐνεστώς, *proxime instans* Rom. VIII, 8. 1 Cor. III, 22. VII, 26. Gal. I, 4. 2 Thess. II, 2. 2 Tim. III, 1. Hebr. IX, 9. (Jos. Arch. XVI, 6. 2. Polyb. I, 75. 2. Xen. H. G. II, 1. 6.) Saepius non extat in N. T.

'Ἐνισχύω, f. ύσω, 1) intrans. vel immediat. *vires sumo* vel *recipio, invalesco* Act. IX, 19. (Diod. Sic. I, 18. V, 8.) — 2) transit. vel causativ. *corroboro, confirmo* Luc. XXII, 43. ἄγγελος — ἐνισχύων αὐτόν (Siracid. L, 4.) cf. *Buttm.* §. 100, 5. gram. max. Vol. II. §. 113, 2. p. 46. *Matthiae* §. 496, 2. p. 933.

Ἔννατος, άτη, ατον, vel ἔνατος, άτη, ον, *nonus* Matth. XX, 5. XXVII, 45. Act. III, 1. Judaeis diem aeque ac noctem distribuentibus in XII horas inaequales, primam diei ab ortu, noctis primam ab occasu solis incipientibus, nona precibus faciendis et sacrificiis vespertinis offerendis destinata erat. Hinc Judaeorum nona nobis est tertia pomeridiana, sexta illorum nostra duodecima, septima eorundem prima nobis pomeridiana, decima denique iudaica nobis ea, a qua duae tantum horae ad solis occasum restabant.

'Ἐννεά, οἱ, αἱ, τά, *novem* Luc. XVII, 7.

'Ἐννενηκονταεννέα, *nonaginta novem* Matth. XVIII, 12. 13. Luc. XV, 4. 7.

'Ἐννεός, οῦ, ὁ, rectius ἐνεός, *mutus*, maxime de personis, quae terrore perculsae obmutescunt. Ita semel Act. IX, 7. cf. *Ruhnken.* Tim. p. 102. et *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 5. 33.

'Ἐννεύω, f. νεύσω, *innuo*, de iis, qui nutu quaerunt ex aliquo Luc. I, 62. LXX pro קָרַץ Prov. X, 10.

Ἔννοια, ας, ἡ, (notio, idea Diog. Laert. III, 79. ab ἐν et νοέω) *cogitatio, animi sensus.* Bis in N. T. Hebr. IV, 12. 1 Petr. IV, 1. (Polyb. X, 27. 8. Xen. Cyr. I, 1. 1. et Anab. III, 1. 13.)

Ἔννομος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐν i. e. secundum, ad, et νόμος) 1) *legitimus, legibus consentaneus* Act. XIX, 39. ἡ ἔννομος ἐκκλησία (Polyb. II, 47. 3. Lucian. Deorr. concil. §. 14. Xen. Cyr. VIII, 7. 10.) — 2) *legibus parens* 1 Cor. IX, 21. ἔννομος χριστῷ cf. *Matthiae* §. 400, 6. p. 731. *Winer* p. 84 sq. (Aelian. V. H. II, 22.)

Ἔννυχος, ον, ὁ, ἡ, (ex ἐν et νύξ nox) *nocturnus*, neutrum: ἔννυχον *noctu.* Semel in N. T. Marc. I, 35. (Anthol. gr. T. I. p. 22. ed. *Jacobs.* 3 Macc. V, 5. Hom. Iliad. XI, 716.)

'Ἐνοικέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et οἰκέω) *inhabito*, [propr. Xen. Oec. IV, 13.] sq. ἐν a) de Spiritu div. ex doctrina N. T. inhabitante Christianis Rom. VIII, 11. 2 Tim. I, 14. — b) de Deo praesentiae suae documenta exhibente i. e. beneficiis cumulante 2 Cor. VI, 16. Ita Levit. XXVI, 12. — c) de rebus, ut de λόγῳ, πίστει, in quibus Latini: *insum, inhaereo* Col. III, 16. 2 Tim. I, 5.

Ἐνόντα, τά, v. ἔνειμι.

Ἑνότης, τητος, ἡ, *unitas*, (ab εἷς, unus) metaph. *consensus*, ut πνεύματος Eph. IV, 3. vel πίστεως Eph. IV, 13. Saepius non legitur in N. T.

Ἐνοχλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et ὄχλος turba) *turbas excito*. Semel in N. T. absol. Hebr. XII, 15. (Legitur apud Graecos nunc dat. nunc acc. seq. nunc sine casu 3 Esr. II, 22. Polyb II, 25. 6. Isocrat. ad Phil. p. 92. E. Xen. Cyr. VIII, 8. 9. cf. *Matthiae* §. 383, not. 2. p. 721.)

Ἔνοχος, ου, ὁ, ἡ, (ab ἐνέχω teneo i. q. ἐνεχόμενός τινι, qui tenetur aliqua re Antholog. gr. T. I. p. 179. ed. *Jacobs*) *obnoxius*, *unterworfen* a) sq. genit. rei aa) universe, ut δουλείας Hebr. II, 15. — bb) rei illius, in quam committitur crimen, ut τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου = ἐν αἰτίᾳ ὢν τοῦ σ. κ. τ. α. τ. κ. i. e. obnoxius crimini in corpus et sanguinem Domini commissi 1 Cor. XI, 27. cf. *Schulthess* vom heiligen Nachtmahl p. 208. γέγονε πάντων [i. e. crimini laesionis omnium sc. legum] ἔνοχος Jac. II, 10. (ita sq. genit. sceleris vel criminis Lysias p. 520, 10.) — cc) poenae [supplent ad hunc genit. alii vel ποινῇ vel κρίματι cf. Lamb. Bos. p. 235 ed. *Schäfer*. *Passow* I. p. 487. alii inde explicant, quod ἔνοχος = ἐν αἰτίᾳ ὤν cf. *Fritsche* IV Evv. I. p. 223.] Matth. XXVI, 66. Marc. III, 29. XIV, 64. (Dem. 1229, 11.) — b) seq. εἰς ad gradum pertinentis, ad quem usque obnoxius est aliquis Matth. V, 22. cf. *Fritzsche* l. l. et supra sub εἰς adnotata. — c) sq. dat. magistratus, ut iudicii septem virorum Matth. V, 21. 22. vel synedrii v. 22. (sq. dat. poenae Plut. instit. lac. Mor. II. p. 174. ed. *Tauchn.* criminis admissi Demosth. in Timocr. p. 735. 11.) cf. de ἔνοχος *Matthiae* §. 370, not. 4. p. 684. — Saepius non legitur in N. T.

Ἔνταλμα, τος, τό, i. q. ἐντολή, (ab ἐντέλλομαι q. v.) *praeceptum*. Ter in N. T. Matth. XV, 9. Marc. VII, 7. Col. II, 22. LXX pro מִצְוָה Job. XXIII, 12. Jes. XXIX, 13.

Ἐνταφιάζω, f. άσω, (ab ἐν et ταφή sepultura) *sepulturae praeparo*, *curo τὰ ἐντάφια* i. e. omnia ea, quae ad sepulturam pertinent, ut omnis generis ornamenta cadaveris efferendi, vestes splendidas, coronas, flores [Chariton. I, 6.] lavacra, inferias seu libamina ad sepulcrum apud Graecos effundi solita [Eurip. Helen. 1419. Aelian. V. H. I, 16.]. Bis in N. T. Matth. XXVI. 12. Joh. XIX, 40. LXX pro חָנַט Gen L. 2. (Antholog. gr. T. IV. p. 137. no. 96. ed. *Jacobs*.) cf. *Winer* bibl. Realw. p. 82. 188. 407.

Ἐνταφιασμός, οῦ, ὁ, *praeparatio corporis ad sepulturam*, *pollinctura*, vid. ἐνταφιάζω. Bis in N. T. Marc. XIV, 8. Joh. XII, 7.

Ἐντέλλομαι, f. τελοῦμαι, perf. pass. signif. media ἐντέταλμαι [Act. XIII, 47. item Herod an. I, 9. 23. cf. *Matthiae* §. 493. p. 926. *Buttm.* § 123, 4. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Winer* p. 112.] *praecipio, faciendum iniungo aliquid* a) sq. dativo pers. et περί c. gen. obiecti Matth. IV, 6. Luc. IV, 10. — b) sq. dat. pers. et acc. rei Matth. XXVIII, 20. Marc. X, 3. Joh. XV, 14. 17. (sq. acc. rei Herodian. I, 9. 23. III, 11. 19.)— c) sq. dat. pers. et infinit. Joh. VIII, 5. — d) sq. dat. pers. et ἵνα Marc. XIII, 34. — e) sq. dat. pers. et orat. directa Matth. XVII, 9. — f) sq. dat. pers. Act. I, 2. XIII, 47. Joh. XIV, 31. (Herodot. III, 141.) — g) sq. περί τινος Hebr. XI, 22. — h) Hebr. IX, 20. ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός = ἣν ἐνετείλατο διαθέσθαι πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. — i) sq. inf. Matth. XIX, 7. q. l. Pharisaei, prementes verba Mosis Deut. XXIV, 1. praecepisse — ἐντείλασθαι — hunc dicunt divortium; corriguntur vero illi a Jesu, dicente, non praecepisse, sed permisisse, ἐπιτρέψαι, Mosen, ut dato libello dimittatur uxor. Saepius non extat in N. T.

Ἐντεῦθεν, adv. i. q. ἔνθεν vel ἐνθένδε cf. *Matthiae* §. 260. c. p. 505. *Buttm.* §. 103, 5.— *hinc, inde* a) de loco Matth. XVII, 20. Luc. IV, 9. XIII, 31. XVI, 26. Joh. II, 16. XIV, 31. XVIII, 36. (Xen. Anab. I, 2. 14. [7.] II, 2. 7) — Joh. XIX, 18 et Apoc. XXII, 2.: ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν *hinc illinc*, vel *ab utraque parte.* — b) ut Lat.: *inde* pro: *ex ea re* Jacob. IV, 1. (Herodian. II, 10. 13.)

Ἔντευξις, εως, ἡ, (ab ἐντυγχάνω q. v. pp. aditus, congressus Aelian. V. H. IV, 20. Polyb. II, 8. 6. in N. T.) *petitio* [i. e. das Anliegen, Bitte Diod. Sic. XVI, 55. Jos. Ant. XV, 3. 8.], *preces, Gebet* 1 Tim. II, 1. IV, 5. (Plut. vit. Num. c. 14. μὴ ποιεῖσθαι τὰς πρὸς τὸ θεῖον ἐντεύξεις ἐν ἀσχολίᾳ καὶ παρέργως.)

Ἔντιμος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐν et τιμή) 1) *honoratus, carus* Luc. VII, 2. XIV, 8. Phil. II, 29. [1 Petr. II, 4. 6.] (Herodian. II, 1. 10. Xen. Cyr. III, 1. 8.) — 2) *pretiosus* 1 Petr. II, 4. 6. (Dem. 1285. 18.)

Ἐντολή, ῆς, ἡ, 1) *praeceptum* a) *legis* sensu Matth. V, 19. XV, 3. 6. XIX, 17. XXII, 36. 38. Marc. VII, 8. 9. X, 5. 19. XII, 28 — 31. Luc. I, 6. XV. 29. XVIII, 20. XXIII, 56. Joh. XIII, 34. XIV, 15. 21. XV, 10. 12. 1 Joh. II, 3. 4. 7. 8. III, 22. 23. 24. IV, 21. V, 2. Apoc. XII, 17. XIV, 12. Rom. VII, 8. 12. XIII, 9. 1 Cor. VII, 19. XIV, 37. Eph. II, 15. VI, 2. Tit. I, 14. 2 Petr. III, 2. Hebr. VII, 16. 18. — πᾶσα ἐντολή *omnia praecepta = tota lex* Hebr. IX, 19. — b) *doctrina de officiis* 1 Tim. VI, 14. 2 Petr. II, 21. — 2) *mandatum* Joh. X, 18. XIII, 34. Act. XVII, 15. Col. IV, 10. — ἐντολὴν διδόναι τινὶ τί εἴπῃ *mandare alicui, quae dicat*, de doctore: *mandare alicui, quae doceat* Joh. XII, 49. ἡ ἐντολὴ αὐτῆ, e brevilo-

quentia pro: τοῦτο ὃ εἰπεῖν ἐνετείλατό μοι ὁ πατὴρ v. 50. cf. *Lücke* II. p. 360. — ἐντολὴν ἔχειν i. e. *in mandatis habere*, seq. inf. Hebr. VII, 5. — *edicti* sens. Joh. XI, 57. (Herodian. III, 5. 8 et 11. 8. Xen. Cyr. II, 4. 30.)

Ἐντόπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐν et τόπος) i. q. ἔντοπος, *inquilinus*, *indigena*. Extat tantum Act. XXI, 12. (Soph. Oedip. Col. v. 843.)

Ἐντός, adv. secum habens genit. cf. *Passow* I. p. 490. *Fischer* ad Well. T. III. P. II. p. 75. *intra*, *intus*, τὸ ἐντός *internum*. Bis in N. T. Luc. XVII, 21. ἐντὸς ὑμῶν i. e. inter vos, in eurer Mitte. Ita LXX pro קֶרֶב Ps. CIII, 1. CIX, 22. (Xen. Cyr. I, 4. 23 et Venat. VII, 4.) — praef. art. τὸ ἐντός, *internum*, *das Innere* Matth. XXIII, 26. (Lucian. Dial. Mort. XIV, 6.)

Ἐντρέπω, f. ψω, (ab ἐν et τρέπω verto; τινά converto aliquem in semetipsum, facio, ut ad se redeat) 1) *pudore afficio*, passiv. *pudore suffundor*, *pudet me alicuius rei* 1 Cor. IV, 14. 2 Thess. III, 4. Tit. II, 8. — (Plat. Criton. c. 14. ed. *Fischer*, ubi iungitur c. αἰσχύνομαι) — 2) med. ἐντρέπομαι, *revereor* sq. acc. personae, quam revereor Matth. XXI, 37. Marc. XII, 6. Luc. XVIII, 2. 4. XX, 13. Hebr. XII, 9. LXX pro הִכָּנַע Exod. X, 3. (Diod. Sic. XIX, 7. Polyb. XXX, 9. 2.) cf. quae habet de ἐντρέπομαι a Plutarchi inde aetate strui solito c. acc. personae, cum Graeci melioris indolis [Xen. H. G. II, 3. 21.] construant c. genit. pers., *Passow* I. p. 491. coll. *Winer* p. 211. *Matthiae* §. 348, not. 2. p. 658.

Ἐντρέφω, f. ψω, (ab ἐν et τρέφω alo) *innutrio*, metaph. *imbuo*. Semel in N. T. 1 Tim. IV, 6. (Herodian. V, 3. 5. V, 5. 4.)

Ἔντρομος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐν et τρόμος tremor) *tremens*, *tremefactus*. Ter in N. T. Act. VII, 32. XVI, 29. Hebr. XII, 21. (1 Macc. XIII, 2. Anthol. gr. T. I. p. 21. no. 3. ed. *Jacobs*.)

Ἐντροπή, ῆς, ἡ, (ab ἐντρέπω q. v.) *pudor*, *verecundia*. Bis in N. T. 1 Cor. VI, 5. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω XV, 34. LXX pro כְּלִמָּה Ps. XXXV, 26. LXIX, 7. 19.

Ἐντρυφάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐν et τρυφάω in deliciis vivo) *luxuriose vivo*, *molliter me gero*, *luxurior* [sq. dat. rei Herodian. II, 3. 22. Diod. Sic. XIX, 71.] semel in N. T. 2 Petr. II, 13. ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγάπαις luxuriantur in agapis, sed si praefertur lectio: ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀπάταις erit: insultantes, [de personis insolenter se gerentibus Lucian. Dial. Mort. II, 4.] vel oblectati fraudibus; alii: utentes opibus, fraude comparatis, ad luxuriandum.

Ἐντυγχάνω, f. τεύξομαι, (ab ἐν et τυγχάνω — incido in aliquid vel in aliquem, convenio cum aliquo Xen. Mem. III, 2. 1.) *convenio aliquem*, *adeo aliquem* sq. dat. pers. [cf.

Matthiae §. 383. p. 704. item de ἐντυγχ. et ἐπιτυγχάνω *Ast* ad Theophr. Char. p. 123. 247.] a) universe Act. XXV, 24. (Aelian. V. H. I, 21. Polyb. IV, 30. 1. IV, 76. 9.) — b) τῷ θεῷ, *deum adire* aa) κατά τινος, *contra aliquem, ut accusem aliquem* Rom. XI, 2. (1 Macc. X, 60. 63.) — bb) ὑπέρ τινος, *pro aliquo, ut causam alicuius agam* [Jos. Ant. XIV, 10. 13.] = *curam eius apud Deum gero*, ita minus plene i. e. ut absit τῷ θεῷ, nunc de Christo, quatenus ut participes reddamur bonorum morte sua paratorum curat Rom. VIII, 34. Hebr. VII, 25. q. l. Christus, quatenus perpetuo vivit, perpetuo ἐντυγχάνει ὑπὲρ αὐτῶν i. e. saluti hominum prospicit, vel, ut v. 25. explicatur, σώζει i. e. participes reddere potest eos bonorum morte sua paratorum — nunc de spiritu divino Rom. VIII, 27. ἐντυγχάνειν κατά τινος, *convenire aliquem contra aliquem* i. e. *ut accusem aliquem* Rom. XI, 2. (1 Macc. X, 60. 63. Aelian. V. H. I, 21. Polyb. IV, 30. 1. IV, 76. 9.)

Ἐντυλίσσω, ττω, f. ξω, *involvo, convolvo.* Ter in N. T. Matth. XXVII, 59. Luc. XXIII, 53. Joh. XX, 7.

Ἐντυπόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐν et τύπος imago) *imprimo figuram, insculpo.* Exstat tantum 2 Cor. III, 7. ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις (Anthol. gr. T. III. p. 133. ed. *Jacobs.* Aristotel. de mundo c. 6.)

Ἐνυβρίζω, f. ίσω, (ab ἐν et ὑβρίζω) *contumelia afficio, male tracto aliquem.* Habetur tantum Hebr. X, 29. τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας. (ita seq. acc. Joseph. Arch. I, 1. 4. V, 8. 12. sq. dat. Diod. Sic. T. X. p. 183. ed. Bip. Herodian. VIII, 5. 3. Aelian. V. H. IX, 8.)

Ἐνυπνιάζομαι, med. [et activ. ἐνυπνιάζω, Aristot. H. A. IV, 10.] *somnio*, i. e. a) *divinitus per somnium admoneor* vel *doceor* Act. II, 17. ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται. Ita LXX pro hebr. חֲלֹמוֹת יַחֲלֹמוּן Joel. III, 1. de accusat. nominis verbo cognati cf. *Gesen.* p. 809 sq. *Ewald* p. 590 sq. *Winer* p. 168. *Matthiae* §. 408. p. 743 sq. *Buttm.* §. 118, 2. — b) *stulte imaginor, vanas habeo et alo opiniones* Jud. v. 8. (ita nos: *träumen* et Lat. somnio cf. Cic. de Divinat. II, 71.)

Ἐνύπνιον, ου, τό, (pp. neut. adiectiv. ἐνύπνιος per somnum oblatus Anthol. gr. T. II. p. 35. no. 107. ed. *Jacobs.* i. q. τὸ ἐνύπνιον εἶδος, somnium, visum dormienti obversans Aelian. V. H. III, 11. Xen. Symp. IV, 48.) *somnium* i. e. *admonitio vel institutio per somnium facta* Act. II, 17. LXX pro חֲלֹמוֹת 1 Sam. XXVIII, 6. 15.

Ἐνώπιον, praepos. serioris graecitatis [cf. *Buttm.* §. 133, not. 2. p 419. 480 ed. X***] reg. genitiv. [orta a neutro adiect. ἐνώπιος = ἐν ὠπὶ ὤν i. e. qui in conspectu est]:

coram, *in conspectu*, *vor*, ubi Lat. etiam interdum *praesente aliquo*, *apud*, *ante*, et nostrates: *bei*. Legitur in N. T. a) proprie i. e. de *loco*, aa) ubi dicitur aliquis vel aliquid *esse*, *stare*, *sedere*, *apparere* coram aliquo, sq. genit. personae vel rei, ut εἶναι Apoc. I, 5. VII, 15. — abest εἶναι IV, 6. — ἑστηκέναι, στῆναι Act. X, 30. Apoc. VII, 9 bis. VIII, 2. XI, 4. XII, 4. XIV, 3. XX, 12. abest ἑστηκέναι Act. X, 4. cf. de h. l. sub εἰς p. 429. observata. Apoc. XIV, 3. praeced. articulo VIII, 3. IX, 13. καθῆσθαι XI, 16. παρεῖναι Act. X, 33. παρεστηκέναι IV, 10. Luc. I, 19. — Ita LXX pro לִפְנֵי Gen. XXIV, 51. Judd. XX, 28. 1 Sam. XXIX, 8. 2 Sam. VII, 18. 2 Regg. V, 2. — — bb) ubi dicitur *facere* aliquis aliquid, vel *evenire* alicui aliquid, vel *fieri* aliquid coram aliquo, sq. gen. pers. vel rei α) universe, ut ᾄδειν Apoc. XIV, 3. ἀναβαίνειν VIII, 4. ἀναχωρεῖν Luc. XXIII, 24 ἀναστῆναι Luc. V, 25. ἀνοίγεσθαι Apoc. III, 8. de q. l. vid. sub δίδωμι p. 300 sq. adnotata. — ἀπαγγέλλειν Luc. VIII, 47. ἀρνεῖσθαι XII, 9 bis. ἀφανὴς Hebr. IV, 13. βάλλειν τι ἐνώπιόν τινος i. e. *etwas vor Jemanden hinstellen* Apoc. II, 14. IV, 10. Vide supra sub βάλλω p. 183.— βασανίζεσθαι XIV, 10. — βαστάζειν τὸ ὄνομά τινος ἐνώπιόν τινος == *facere*, *ut nomen alicuius audiatur* vel *nominetur coram aliquo* i. e. *notitiam alicuius perferre ad aliquem* Act. IX, 15. ἐλέγχειν 1 Tim. V, 20. ἔστι μοί τι *contigit mihi aliquid* Luc. XIV, 10. εὑρίσκω χάριν ἐ. τ. [propr. versans coram aliquo favore eius ornor] == *probor alicui*, *benevolentia alicuius dignus habeor* Act. VII, 46. Ita LXX et לִפְנֵי Esth. II, 9. — εὐχαριστεῖν Act. XXVII, 35. ἱστάναι Act. VI, 6. καίεσθαι Apoc. IV, 5. κακολογεῖν Act. XIX, 9. κατακαίειν v. 19. καυχᾶσθαι 1 Cor. I, 29. μαρτυρεῖν 3 Joh. v. 6. ὁμολογεῖν 1 Tim. VI, 12. πίπτειν Apoc. IV, 10. V, 8. VII, 11. ποιεῖν Joh. XX, 30. Apoc. XIII, 13. 14. XIX, 20. ποιεῖν ἐξουσίαν τινὸς ἐνώπιόν τινος *eiusdem potentiae*, *quae in alio aliquo conspicua est*, *specimina edere coram aliquo* XIII, 12. προέρχεσθαι Luc. I, 17. προορᾶσθαί τινα ἐνώπιον αὐτοῦ i. e. *ante oculos habere aliquem* Act. II, 25. [cf. ἰδεῖσθαι vel ἰδεῖν ἐν ὄμμασι, item ὁρᾶν, ὁρᾶσθαι ἐν ὀφθαλμοῖς *Passow* II. p. 278. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. p. 124. *Matthiae* §. 396, not. 2. p. 725. *Porson*. ad Eurip. Orest. v. 1018. Hippol. 1265 ed. *Valck*. vel 1265 ed. *Blomfield*. Sophocl. Trachin. v. 241.] προσκυνεῖν == *sich vor Jemandem niederwerfen* Luc. IV, 7. Apoc. XV, 4. ἐνώπιον τῶν ποδῶν τινος == ἐνώπιόν τινος πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ Apoc. III, 9. ταπεινοῦσθαι Jac. IV, 10. τιθέναι Luc. V, 18. φαγεῖν Luc. XXIV, 43. et XIII, 26. ἐφάγομεν — σου == *coram te cibum et potum sumsimus* sc. a te nobis paratum [ita propr. 1 Regg. I, 25] trop. pro: *benigne a te tractati sumus*. — LXX pro לִפְנֵי 1 Regg. IX, 3. Esr. VIII, 21. — — β) post ἁμαρτάνειν Luc. XV, 18 et 21. ἥμαρτον εἰς τὸν

οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου i. e. vel: *peccavi in coelum* [= *in Deum* cf. supra p. 398. med. adnotata] *et coram te peccatorem me profiteor*, vel: *peccavi coram coelo* [= coram Deo cf. de εἰς = *coram* supra p. 424 extr.] *et coram te*. Uti enim ἁμαρτάνειν εἴς τινα apud LXX et חָטָא sq. לְ 1 Sam. VII, 6. est: *peccare in* vel *adversus aliquem*, ita 1 Sam. XX, 1. si LXX habent τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου et textus hebr. exhibeat וּמֶה חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ, hoc sibi vult Davides: *quid, aut quanam in re peccavi coram patre tuo* i. e. *degens et negotia tractans coram patre tuo*, vel *iudice patre tuo*. — — γ) formulae explicandae e Chaldaeorum consuetudine, qua Deum regum more ministris stipatum [cf. Luc. I, 19. Apoc. VIII, 2.] sibi informarent Judaei: ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ = *in divino patris mei* vel *numinis concilio* αα) plene Apoc. III, 5. — ββ) minus plene i. e. pro utraque formula, simul ponenda, alterutra tantum memoratur ut Luc. XII, 6. Act. X, 31. Apoc. XII, 10. XVI, 19. — Luc. XII, 9. XV, 10. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 577.

b) ad *modum* refertur, quo facit aliquis aliquid vel quo fit aliquid sic, ut, qui facere aliquid dicatur ἐνώπιόν τινος, facere id dicatur γενόμενος ἐνώπιόν τινος i. e. *stans coram aliquo* = *intuens aliquem eumque testem habens* Rom. XIV, 22. Alii iungentes ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ explicant: *ita eam habeas, ut in conspectu sit tibi Deus* i. e. *ut memor sis Dei et voluntatis divinae*. 2 Cor. IV, 2. — VII, 12. εἵνεκεν — τοῦ θεοῦ, q. l. ita sententiam Apostolus animo informaverat: εἰ καὶ ἔγραψα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ γενόμενος μαρτύρομαι, ὅτι ἔγραψα οὐχ — πρὸς ὑμᾶς. Gal. I, 20. ἃ δὲ — ψεύδομαι pro: ἃ δὲ γράφω, ἰδού, ἐνώπιον τοῦ θεοῦ γενόμενος γράφω, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Cf. *Fritzsche* diss. II. p. 156 sq. — 1 Tim. V, 21. VI, 13. 2 Tim. II, 14. IV, 1.

c) metaph. pro: *iudice aliquo* [= ἐνώπιόν τινος κριτοῦ ponitur in talibus apud Graecos vel dativ. simplex cf. *Matthiae* §. 388, a. p. 710 sq. vel ἔν τινι cf. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 324. *Matthiae* §. 577. p. 1141. *Passow* I. p. 468. vel παρά τινι κριτῇ cf. *Valcken.* l. l. *Matthiae* §. 388, a. p. 710 sq. §. 588, b. p. 1172.] sq. gen. person. post ἀρεστόν 1 Joh. III, 22. βδέλυγμα Luc. XVI, 15. δίκαιος I, 6. Act. IV, 19. δικαιοσύνη Luc. I, 75. δικαιοῦσθαι Rom. III, 20. εὐάρεστος Hebr. XIII, 21. εὐθύς Act. VIII, 21. καλὸς καὶ ἀπόδεκτος 1 Tim. II, 3. V, 4. Rom. XII, 17. 2 Cor. VIII, 21 bis. μέγας Luc. I, 15. πολυτελές 1 Petr. III, 5. πεπληρωμένος Apoc. III, 2. — Ita לִפְנֵי Prov. XIV, 12. בְּעֵינֵי 2 Regg. XII, 2. Prov. III, 4. —

d) post ἀρέσκειν et φανῆναι = δοκεῖν loco dat. simplicis ponitur ἐνώπιόν τινος. Act. VI, 5. (1 Macc. VIII, 21.) LXX pro בְּעֵינֵי 1 Regg. III, 10. Deut. I, 23. — Luc. XXIV, 11. (ita δο-

κεῖς παρ' ἡμῖν οὐ βεβουλεῦσθαι κακῶς Sophocl. Trachin. v. 686.) cf. *Gesen.* p. 820. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐνώς, ὁ, *Enos*, hebr. אֱנוֹשׁ, nom. pp. viri Luc. III, 38.

Ἐνωτίζομαι, f. ίσομαι, (ab ἐν et οὖς, ὠτός auris) *auribus percipio*. Semel in N. T. Act. II, 14. LXX pro הֶאֱזִין Gen. IV, 23. Jes. I, 2. (Sir. XXX, 18.) Vox serioris aevi cf. *Sturz* de dial. alex. p. 166.

Ἐνώχ, ὁ, *Enochus*, hebr. חֲנוֹךְ, nom. pp. viri Luc. III, 37. Hebr. XI, 5. Jud. v. 14.

Ἐξ, v. ἐκ.

Ἕξ, οἱ, αἱ, τὰ, *sex*, nom. numeral. indeclin. Matth. XVII, 1. al.

Ἐξαγγέλλω, f. γελῶ, (pp. nuncio iis, qui foras sunt, ea, quae intus fiunt Xen. Anab. II, 4. 24.) *nuncio*, τὰς ἀρετάς τινος = *celebro*, ita semel in N. T. 1 Petr. II, 9. Ita LXX pro סִפֵּר Ps. IX, 15. LXXI, 15. (Sir. XLIV, 15.)

Ἐξαγοράζω, f. άσω, (ab ἐκ et ἀγοράζω) 1) *redimo*, *liberandi* sens. sq. ἐκ Gal. III, 13. absol. IV, 5. — 2) ἐξαγοράζομαι [pp. mihi redimo i. e. in usus meos] ex adiunct. *utor*, καιρὸν *bene utor opportunitate oblata et tempori ut dominus impero*, Eph. V, 16. Col. IV, 5. (ita κερδαντέον τὸ παρόν Marc. Anton. IV, 28.)

Ἐξάγω, f. ξω, (ab ἐκ et ἄγω), *educo* a) de pastore gregem educente, sq. acc. Joh. X, 3. (ita εἰς προνομάς Xen. Cyr. VI, 1. 24) — b) universe aa) sq. acc. α) absque loci notatione Marc. XV, 21. Act. V, 19. VII, 36. XVI, 37. (Xen. Cyr. I, 2. 9.) — β) addito ἔξω αα) solo et ἕως εἰς Luc. XXIV, 50. — ββ) c. genit. loci Marc. VIII, 23. cf. *Matthiae* §. 636. p. 1310. *Lobeck* ad Phryn. p. 10. et supra sub ἐκπορεύομαι observata. — γ) addito ἐκ c. gen. loci Act. VII, 40. XII, 17. XIII, 17. Hebr. VIII, 9. (Xen. H. G. VI, 5. 18.) de praepos. addita cf. *Winer* p. 148 sq. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 219. — δ) addito εἰς c. acc. loci Act. XXI, 38. — bb) absolute Act. XVI, 39.

Ἐξαιρέω, ῶ, f. ήσω, aor. 2. ἐξεῖλον, aor. 2. med. ἐξειλάμην [ita codd. Act. VII, 10. XII, 11. Vid. de hac aor. forma *Sturz* de dial. alex. p. 62. *Lobeck* ad Phryn. p. 185. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 24. *Matthiae* §. 193, not. 7. p. 342. ab ἐκ et αἱρέω q. v.] *eximo*, *ich nehme heraus* i. e. a) *eruo*, sq. acc. rei Matth. V, 29. XVIII, 9. (Polyb. XII, 7. 1.) — b) *e pluribus eximo* i. e. *eligo* [activum, addito dativo Xen. Anab. V, 3. 4.], medium: *mihi eligo*, τινὰ ἐκ τινος Act. XXVI, 17. Ita LXX et בָּחַר Jes. XLIX, 7. — c) *eripio* = *libero*, medio

posito pro activo [cf. supra sub ἐκτίθημι adnotata], sq. accus. Act. VII, 34. XXIII, 27. — τινὰ ἔκ τινος Act. VII, 10. XII, 11. Gal. I, 4. Ita LXX pro הִצִּיל sq. מִן Exod. III, 8. (Polyb. I, 11. 11. Dem. 256, 2.)

Ἐξαίρω, f. ἀρῶ, *tollo* [in altum Xen. Cyr. II, 4. 9. ab ἐκ et αἴρω] i. e. *removeo*, ἐκ μέσου ὑμῶν, item ἐξ ὑμῶν 1 Cor. V, [2.] 13. de h. l. futuro vim imperat. mitigante cf. *Winer* p. 180. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 252. *Matthiae* §. 498. p. 992. *Viger.* p. 198 sqq. et 740. (Anthol. gr. T. III. no. 17. p. 96. ed. *Jacobs.*) Saepius non extat in N. T.

Ἐξαιτέω, ῶ, f. ήσω, *exposco*, med. ἐξαιτοῦμαι, *exposco mihi, mihi tradi volo.* Ita semel in N. T. Luc. XXII, 31. coll. Job. I, 1 — 10. 11. (Diod. Sic. XI, 33. Dem. 546, 21. 1475, 14.)

Ἐξαίφνης, adv. (ab ἐκ et αἴφνης subito) *repente, ex improviso* Marc. XIII, 36. Luc. II, 13. IX, 39. Act. IX, 3. XXII, 6. LXX pro פִּתְאֹם Prov. VI, 15. פֶּתַע Prov. XXIX, 1. (Paus. III, 5. 9. Xen. Mem. IV, 2. 6. et Anab. V, 6. 19.) Usurpari apud Atticos promiscue ἄφνω, ἐξαπίνης, ἐξαίφνης et ἐξαπιναίως et singularem: ἐξάπινον legi in Hipp. de Affect. IV, 164. Lind. 620. F. T. VII. quae omnia orta sunt ab adiectivo prisco ἄπινος, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 18. 19.

Ἐξακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐκ et ἀκολουθέω) *sequor.* Ter in N. T. sq. dat. a) *imitandi* sens. 2 Petr. II, 15. (Polyb. XVII, 10. 7.) — b) *sequor aliquem ut auctorem, utor* 2 Petr. I, 16. (Joseph. prooem. ant. iud. c. 4.) — c) *obsequor* = *indulgeo* 2 Petr. II, 2.

Ἑξακόσιοι, αι, α, *sexcenti.* Bis in N. T. Apoc. XIII, 18. XIV, 20.

Ἐξαλείφω, f. ψω, (ab ἐκ et ἀλείφω ungo, pp. deungo vel unguenta abstergo) 1) *abstergo*, ut δάκρυον ἀπὸ vel ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν Apoc. VII, 17. XXI, 4. — 2) *oblittero, expungo*, τι Col. II, 14. (Herodot. VII, 220. Dem. 791, 12.) τὶ ἔκ τινος Apoc. III, 5. (Athen. IX. p. 403. F. Xen. de re eq. I. 2.) — *condonandi* sens. τὰς ἁμαρτίας Act. III, 19. (ἀπαλείφειν τὰς ἁμαρτίας 3 Macc. II, 19. LXX pro מָחָה Ps. L, 10. Jes. XLIII, 25. Saepius non legitur in N. T.

Ἐξάλλομαι, (ab ἐκ et ἅλλομαι salio) *exsilio.* Legitur tantum Act. III, 8 LXX pro רָקַד Joel. II, 5. (1 Macc. XIII, 44. Xen. Cyr. VII, 1. 27.)

Ἐξανάστασις, εως, ἡ, [surrectio Polyb. III, 55. 4.] *resurrectio.* Semel in N. T. Phil. III, 11.

Ἐξανατέλλω, f. τελῶ, (ab ἐκ et ἀνατέλλω, transit. exoriri facio, ita de plantis LXX pro הִצְמִיחַ Gen. II, 9.) intrans. de plantis: *progermino.* Bis in N. T. Matth. XIII, 5. Marc. IV, 5.

Ἐξανίστημι, f. ἐξαναστήσω, (ab ἐκ et ἀνίστημι, prodire facio) 1) *surgere facio*, *excito* [Thuc. VII, 77. Xen. H. G. IV, 8. 37.] ex hebr. *existere iubeo*, *procreandi* sensu v. ἀνίστημι 10. 2. Ita bis Marc. XII, 19. Luc. XX. 28. — 2) aor. 2. act. ἐξανέστην, *surgo*, *prodeo*. Ita semel: Act. XV, 5. (Polyb. XV, 31. 2.)

Ἐξαπατάω, ῶ, f. ήσω, (i. q. ἀπατάω, sed fortius pp. a recta via, ἀπὸ τοῦ πάτου prorsus abduco) *seduco* i. e. *decipio*, sq. accus. Rom. VII, 11. XVI, 18. 1 Cor. III, 18. 2 Cor. XI, 3. 2 Thess. II, 3. et in codd. 1 Tim. II, 14. (Hist. Susan. v. 56. Diod. Sic. I, 23. Herodian. I, 13. 10. Xen. Anab. II, 6. 22.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐξάπινα, adv. i. q. ἐξαίφνης, *subito*, *repente*. Semel in N. T. Marc. IX, 8. LXX pro פִּתְאֹם Ps. LXIV, 5. בְּפֶתַע Num. VI, 9. XXXV, 22. cf. ἐξαίφνης in fine. (Zonar. VII, 25. X, 37.)

Ἐξαπορέομαι, οῦμαι, (ab ἐκ intendente et ἀπορέομαι c. v.) *prorsus despero*. Bis in N. T. a) sq. genit. rei [cf. *Matthiae* §. 352. p. 664. *Passow* sub ἀπορέω] 2 Cor. I, 8. — b) absol. 2 Cor. IV, 8. LXX pro פּוּן Ps. LXXXVIII, 16. (Polyb. III, 48. 4.)

Ἐξαποστέλλω, f. στελῶ, (ab ἐκ et ἀποστέλλω 1) *emitto*, *ablego* a) sq. acc. Act. VII, 12. XI, 22. XVII, 14. Gal. IV, 4. (Polyb. III, 11. 1.) — b) sq. acc. et εἰς c. acc. loci Act. IX, 30. — εἰς ἔθνη *in medios populos* = *ad populos* Act. XXII, 21. — Gal. IV, 6. ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα = *dedit*. — 2) *dimitto*, τινὰ κενόν Luc. I, 53. XX, 10. 11. LXX pro שָׁלַח 1 Sam. VI, 3. (Polyb. XV, 2. 4.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐξαρτίζω, f. ίσω, (ab ἐξ et ἄρτιος perfectus) *perficio*, *vollenden*, a) de tempore, sq. acc. Act. XXI, 5. — b) τινα πρός τι = *perfecte aliquem instruo ad aliquid* 2 Tim. III, 17. (Jos. Ant. III, 2. 2. de nave Diod. Sic. XIV, 19.)

Ἐξαστράπτω, f. ψω, (ab ἐκ et ἀστράπτω, fulguro; pp. fulguro ex aliqua re) i. q. ἀστράπτω, sed fortius, *splendeo*, *mico*, de veste Luc. IX, 29. (de armis LXX Nah. III, 3. 1 zech. I, 7.)

Ἐξαυτῆς et ἐξ αὐτῆς, *illico*, *confestim* Marc. VI, 25. Act. X, 33. XI. 11. XXI, 32. XXIII, 30. Phil. II, 23. (Polyb. II, 7. 7. XXVII, 14. 15.) Esse i. q. παραυτά, παραυτίκα, παραχρῆμα, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 47. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 443.

Ἐξεγείρω, f. γερῶ, (ab ἐκ et ἐγείρω) 1) *excito* [a somno Xen. Cyr. VIII, 7. 2.] e mortuis 1 Cor. VI, 4. — 2) ex hebr. *existere iubeo*, [alii: *superstitem servo*] Rom. IX, 17. Ita LXX pro הֶעֱמִיד Exod. IX, 10. (Jos. Ant. VIII, 11. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ἔξειμι, (ab ἐξ et εἶμι eo) *exeo*, quater in N. T. a) pp. ἐκ τῆς συναγωγῆς Act. XIII, 42. (Herodian. VII, 9. 8.) LXX pro יָצָא Exod. XXVIII, 35. — b) absque notatione loci, e contextu cognoscendi Act. XVII, 15. XX, 7. (Herodian. III, 15. 12.) — c) ἐπὶ τὴν γῆν evadere in terram Act. XXVII, 43.

Ἐξελέγχω, f. ξω, (ab ἐκ et ἐλέγχω — redarguo Xen. Anab. II, 5. 27. Thuc. III, 64.) *punio*. Extat tantum Jud. v. 15. τινὰ περί τινος. Ita LXX pro הוֹכִיחַ Jes. II, 4.

Ἐξέλκω, (ab ἐξ et ἕλκω traho; pp. extraho Herodian. VIII, 8. 14.) *abstraho*, *abripio*. Semel in N. T. Jacob. I, 14. (Aelian. Histor. Anim. VI, 31. ubi ὑπὸ τῆς ἡδονῆς ἑλκόμενοι.)

Ἐξέλω, v: ἐξαιρέω.

Ἐξέραμα, τος, τό, (ab ἐξεράω eiicio, evomo; Archigen. apud Galen. de Comp. Medic. p. locc. VIII, 3. 376. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 64.) *vomitus*, *id quod per vomitum eiectum est*. Semel in N. T. 2 Petr. II, 22. (Dioscorid. VI, 19.)

Ἐξερευνάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐξ et ἐρευνάω scrutor) *perscrutor*. Legitur tantum 1 Petr I, 10. LXX pro חָפַשׂ 1 Sam. XXII, 23. et חָקַר 1 Chron. XIX, 3. (Polyb. XIV, 1. 13.)

Ἐξέρχομαι, f. ελεύσομαι, [Matth. II, 6. XIII, 49. Joh. X, 9. Act. VII, 7. Apoc. XX, 8. de qua futur. forma v. ἀπέρχομαι] *egredior*, *eo ex*, *proficiscor ex*, *ausgehen*, *hinausgehen*, *herausgehen* A) proprie a) sq. genit. simplici Matth. X, 14. Act. XVI, 39. cf. *Matthiae* §. 354, δ. p. 667. — b) sq. ἐκ aa) c. genit. loci α) universe Matth. VIII, 28. Marc. I, 29. V, 2. VII, 31. Joh. IV, 30. VIII, 59. Act. VII, 3. 4. XVI, 40. 1 Cor. V, 10. Hebr. III, 16. Apoc. XIV, 15. 17. 18. XV, 6. XVIII, 4. (Xen. H. G. VI, 5. 16.) De ἐκ post vv. compos. c. ἐκ cf. *Winer* p. 148 sq. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 219. Ita LXX et יָצָא sq. מִן Gen. VIII, 16. X, 11. — β) ἐκ τῆς ὀσφύος τινός, *e costa* vel *e lumbis alicuius prodire*, formula hebr. = *ortum ducere ab aliquo* Hebr. VII, 5. Ita LXX pro: יֵצְאוּ מֵחֲלָצֶיךָ מְלָכִים Gen. XXXV, 11. — γ) ἐκ μέσου τινός = *e coetu alicuius discedere* i. e. *fugere* vel *aversari aliquem* 2 Cor. VI, 17. — bb) c. genit. pers. i. e. α) *e corpore alicuius* Marc. I, 25. 26. V, 8. VII, 29. IX, 25. Luc. IV, 35. cf. ad hh. ll. supra sub εἰς p. 416 sq. observata. — β) *e domicilio alicuius* Joh. VIII, 42. XVI, 30. — — c) sq. ἔξω aa) solo Matth. XXVI, 75. Luc. XXII, 62. Joh. XIX, 4. 5. Apoc. III, 12. — bb) c. genit. et α) addito εἰς c. acc. loci Matth. XXI, 17. Marc. XIV, 68. (ἐξέρχ. ἔξω Eurip. Phoen. v. 479 vel 486.) — β) addito πρός c. acc. αα) loci Act. XVI, 13. — ββ) personae Hebr. XIII, 13. — — d) sq. ἀπό aa) c. gen. loci, ut ἀπὸ τῆς οἰκίας = *aus und davon weg*, *reliquit domum inde egres-*

sus Matth. XIII, 1. XV, 22. XXIV, 1. ad q. l. v. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 696. — Matth. XXVIII, 8. Marc. XI, 12. Luc. VI, 12. IX, 5. Phil. IV, 15. — bb) c. genit. personae *α*) universe Luc. V, 8. *ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, egrediens nave discede a me.* — *β*) *e corpore alicuius* Matth. XII, 43. XVII, 18. Luc. IV, 35. VIII, 2. 29. 33. XI, 24. Act. XVI, 18. Ita LXX et hebr. יָצָא sq. מִלִּפְנֵי Gen. IV, 15. sq. מֵעִם Exod. VIII, 8. 27. — *γ*) *e domicilio alicuius* Joh. XIII, 3. — — e) seq. *παρά* c. genit. personae [propr. versatus apud aliquem vel in vicinia alicuius venio ab eo cf. *Passow* II. p. 352.] = *missus ab aliquo e domicilio eius venio* Joh. XVI, 27. 28. XVII, 8. Ita LXX et hebr. יָצָא sq. מֵאֵת Num. XVI, 35. cf. de מֵאֵת *Ewald* p. 695 sq. — — f) seq. *adverbio* motum e loco indicante, ut *ἐκεῖθεν* Matth. V, 26. XV, 21. Marc. VI, 1. 10. Luc. IX, 4. Joh. IV, 43. *ὅθεν* Matth. XII, 44. (Aesop. fab. 129.) — — g) absque mentione loci, [ut urbis, domus, templi, provinciae, stationis, societatis, e contextis quippe cognoscendorum] e quo egreditur aliquis aa) universe Matth. IX, 31. 32. X, 11. XI, 8. 9. XII, 14. XIII, 3. — v. 49. *ἐξελεύσονται* sc. e statione sua cf. *Fritzsche* l. l. p. 477. — XVIII, 28. XX, 1. 3. 5. 6. XXIV, 26. XXVI, 55. XXVII, 32. Marc. I, 35. 45. II, 12. III, 6. 21. IV, 3. V, 14. VI, 12. 34. VIII, 11. XIV, 16. 48. XVI, 8. 20. Luc. I, 22. IV, 42. V. 27. VII, 25. 26. 35. IX, 6. X, 35. XI, 14. XIII, 31. XV, 28. XXI, 37. XXII, 39. — De Joh. X 9. v. *εἰςέρχομαι* p. 441. — Joh. XI, 44. XIII, 30. 31. XVIII, 1. 4. 16. XXI, 3. Act. VII, 7. X, 23. XII, 9. 10. 17. XVI, 36. 40. XX, 1. 11. XXI, 5. 8. Hebr. XI, 8. Apoc. VI, 2. XX, 8. — bb) de geniis malis e corpore alicuius exeuntibus Matth. VIII, 32. Marc. V, 13. VII, 30. IX, 26. 29. Act. VIII, 7. XVI, 19. — — cc) sq. *εἰς* *α*) c. acc. *loci* i. e. *exiens e loco abeo in locum* Matth. XI, 7. XXII, 10. XXVI, 30. 71. Marc. VIII, 27. XI, 11. Luc. VII, 24. X, 10. XIV, 21. 23. Joh. I, 44. XIX, 17. Act. XI, 25. XIV, 21. 2 Cor. II, 13. Hebr. XI, 8. (Palaeph. f. 38. Xen. H. G. VII, 4. 24. Mem. II, 1. 21.) — *β*) ad *finem* pertinente *αα*) universe Marc. I, 38. *εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα* sc. *ἐκ τοῦ πατρός* vel *ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.* Ita LXX et hebr. יָצָא sq. לְ Deut. XXI, 10. (ita sq. *ἐπί* ad finem pertinente Xen. Cyr. I, 2. 11.) — *ββ*) *εἰς ἀπάντησιν* vel *συνάντησιν* vel *ὑπάντησίν τινι* Matth. VIII, 39. XXV, 1. 6. Act. XXVIII, 15. Joh. XII, 13. Vide supra sub *ἀπάντησις* observata. — — dd) sq. *ἐκ* ad causam pertinente Act. XXVIII, 3. *ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα* sc. *τῆς πυρᾶς.* — — ee) seq. *ἐπί* c. accus. *α*) *loci* Luc. VIII, 27. — *β*) *personae* Act. I, 21. Vide de h. l. supra sub *εἰςέρχομαι* p. 442. monita. — — ff) seq. *παρά* c. acc. *loci* = *exiens e loco* [ut ex urbe Capernaumo] *abeo ad locum* Marc. II, 13. — — gg) seq. *πρός* c. acc. person. *exiens e loco abeo ad aliquem* Joh. XVIII, 29. 38. 2 Cor. VIII, 17.

B) metaphor. a) de personis aa) seq. ἐκ c. genit. person. = e medio alicuius, ubi Latini prodeo Act. XV, 24. 1 Joh. II, 19. — adde Matth. II, 6. Ita LXX et יָצָא sq. מִקֶּרֶב Deut. XIII, 14. — bb) sq. ἐκ χειρός τινος = subtraho me potestati alicuius, de potestate insidiantium i. e. salvus evado Joh. X, 39. — cc) sq. εἰς c. acc. loci. 1 Joh. IV, 1. ἐξεληλύθασι εἰς τὸν κόσμον = exstiterunt. — — b) de rebus aa) de fama, rumore, voce, sermone, doctrina, in quibus Latini α) emittor, vel audior αα) seq. ἀπό c. gen. loci Apoc. XVI, 17.— ββ) seq. ἐκ c. gen. loci XIX, 4. — β) dimano, spargor αα) seq. ἀπό c. gen. person. i. e. e terra vel ex urbe alicuius 1 Cor. XIV, 36. 1 Thess. I, 8. — ββ) absque loci, unde exit aliquid, notatione א) sq. εἰς c. acc. אא) loci Matth. IX, 26. Marc. I, 28. Rom. X, 18. — בב) c. acc. pers. = in medium alicuius, i. e. inter Joh. XXI 23. — ב) sq. ἐν c. dat. loci Luc. VII, 17.— ג) sq. κατά c. gen. loci Luc. IV, 14. — — bb) de verbis, consiliis, ubi Lat.: prodeo, proficiscor e, sq. ἐκ τῆς καρδίας Matth. XV, 18. 19. Jac. III, 10. — — cc) de fulgure = erumpo, seq. ἀπό Matth. XXIV, 27. — — dd) de vi, ubi Lat.: emano α) sq. ἐκ c. gen. personae Marc. V, 30. — β) sq. παρά c. gen. pers. Luc. VI, 19. — — ee) de edicto: promulgor, prodeo, seq. παρά c. genit. pers. i. e. ab aliquo, sich herschreibend von [cf. Passow II. p. 352. Matthiae §. 588. p. 1172.] Luc. II, 1. — — ff) de rebus fluidis = effluo, profluo α) absolute Joh. XIX, 34. — β) sq. ἐκ c. gen. loci vel rei Apoc. XIV, 20. Ita LXX et יָצָא sq. מִמֶּן Exod. XVII, 6. — — gg) de spe lucri: exeo = finem habeo, evanesco Act. XVI, 19. (ita de tempore Xen. Anab. VII, 5. 4.)

Ἔξεστι, licet, (ab ἔξειμι) i. e. permissum est [dicitur enim de iis, quae lege permissa sunt, von der moralischen Möglichkeit cf. Buttm. §. 137.] a) sq. dat. pers. et infinit. aa) praesentis, ita in re diutius durante vel saepius repetita. cf. Matthiae §. 501. p. 948. Buttm. §. 124, 5. Herm. ad Vig. p. 748. 773. ad Soph. Aiac. v. 1061. ad Oed. Col. v. 91. Winer p. 139. a. — Matth. XIV, 4. Marc. VI, 18. Act. XVI, 21. XXII, 25. (Xen. Hier. I, 26. IV, 4.) — bb) aoristi, in re cito transeunte, cf. Matthiae l. l. Buttm. l. l. Herm l. l. Winer p. 138, b. — Matth. XIX, 3. XX, 15. Marc. II, 26. X, 2. Luc. XX, 22. Joh. V, 10. XVIII, 31. Act. XXI, 37. — 2 Cor. XII, 4. ἃ οὐκ ἐξὸν [= ἐξόν ἐστι i. e. ἔξεστι] ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. — b) abest dativ. pers. et sequitur aa) infin. praes. Matth XII 2 10. 12. Luc. VI, 2. XIV, 3. Vide paulo ante sub a. aa. adnotata. — bb) inf. aoristi. Vide paulo ante sub a. bb. observata. Matth. XXII, 17. XXVII, 6. Marc. III, 4. VI, 14.— Act. II. 29. ἐξὸν εἰπεῖν pro: ἐξὸν ἔστω i. e. liceat (Xen. Anab. IV, 3. 10) — c) sq. accus. c. infin. οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς Luc. VI, 4. cf. Matthiae §. 537. p. 1057.

Buttm. §. 128, 2. *Winer* p. 183. — d) abest infinit. facile e contextu cognoscendus Marc. II, 24. Luc. VI, 9. [Act. VIII, 37. cf. *Griesb.* ad h. l.] 1 Cor. VI, 12 bis. X, 23 bis. Saepius non legitur in N. T.

Ἐξετάζω, f. άσω, (ab ἐκ et ἐτάζω) 1) *interrogando inquiro, examino*, sq. περί τινος Matth. II, 8. sq. interrog. directa X, 11. (τί Aelian. V. H. I, 28. Herodian. IV, 5. 5. Xen. Cyr. VI, 2. 35.) — 2) *interrogo*, sq. orat. dir. Joh. XXI, 12. LXX pro דָּרַשׁ Deut. XIX, 18. בָּחַן Ps. XI, 4. 5. (Siracid. XVIII, 20. Anthol. gr. T. III. num. 116. p. 138. ed. *Jacobs.*) Saepius non extat in N. T.

Ἐξηγέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab ἐκ et ἡγέομαι duco; sq. genit. dux sum, praeeo sive ducendo, sive verbis vel factis Xen. Anab. VI, 4. 34. et Cyr. II, 1. 29. Dem. 363, 14. in N. T.) *explico* i. e. *ausführlich darlegen* seq. accus. a) *enarrandi* sens. Luc. XXIV, 35. Act. XV, 12. 14. XXI. 19. LXX pro סִפֵּר Judd. VII, 13. (Polyb. IV, 22. 7. Thuc. V, 26.) — b) *edocendi* sens. Joh. I, 18. (Polyb. VI, 3. 3. Diod. Sic. IV, 49.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐξήκοντα, οἱ, αἱ, τά, *sexaginta* Matth. XIII, 8. 23. Marc. IV, 8. 20. al.

Ἑξῆς, adv. (pp. genitivus nominis ἑξή, series, ordo, ab ἔχομαι proxime sequor, adhaereo cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 716. edit. *Schäfer.*), *deinceps, ordine*, et cum articulo: ὁ, ἡ, τὸ ἑξῆς *deinceps sequens*, *ordine sequens* cf. *Matthiae* p. 557. §. 272, b. *Buttm.* §. 112, 2. Hinc absolute nunc: τῇ ἑξῆς Act. XXI, 1. XXV, 17. XXVII, 18. cf. *Matthiae* p. 742. §. 406. vel ἐν τῇ ἑξῆς Luc. VII, 11. nunc plene: ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ Luc. IX, 37. (Dionys. Hal. Ant. I, 71. Polyb. I, 3. 3. Xen. de rep. Athen. I, 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐξηχέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐξ et ἠχέω sono) *per sonum effero et propago*; metaph. passiv. *persono*, i. e. *propagor*. Legitur tantum 1 Thess. I, 8. ἀφ' ὑμῶν [i. e. *a vestra inde urbe*] ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου. (Polyb. XXX, 4. 7. LXX Joel. III 14.)

Ἕξις, εως, ἡ, *habitus*, [pp. die Beschaffenheit Xen. Oec. VII, 2. Diod. Sic. XVII, 5. Aelian. V. H. V, 9.] i. e. *facultas usu et exercitatione comparata*, *Fertigkeit* Hebr. V, 14. (Polyb. I, 51. 4. X, 47. 7. Aristot. Rhet. I, 1.)

Ἐξίστημι, item ἐξιστάω [Act. VIII, 9. cf. *Buttm.* §. 95, a. not. 5. gram. max. Vol. I. §. 107, 3. p. 518. *Matthiae* §. 210. p. 396.] a. 1. ἐξέστησα 1) in tempp. transit. signif. i. e. praes. impf. fut. a. 1. act. [dimoveo, de statu suo deiicio, ut τοῦ φρονεῖν Xen. Mem. I, 3. 12. vel ταῖς διανοίαις Polyb. XI, 27. 7.] *attonitum reddo, obstupefacio*, absolute, i. e. absque τοῦ φρονεῖν vel ἑαυτῶν Luc. XXIV, 22. Act. VIII, 9. (Dem. 537, ult.) — 2) in tempp. intrans. signif. i. e. perf. plusq.

p. 2. act. item med. a) *obstupesco* aa) absolute Matth. XII, 23. Marc. II, 12. Luc. VIII, 56. Act. II, 7. 12. VIII, 11. 13. IX, 21. X, 45. XII, 16. (Diod. Sic. XIV, 71. Polyb. XXXII, 25. 8. Xen. Mem. II, 1. 4.) — addito ἐκστάσει μεγάλῃ = *valde obstupesco* Marc. V, 12. cf. *Winer* p. 168. coll. *Matthiae* §. 408, not. p. 745. *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. II. p. 303. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 427. *Gesen.* p. 777. *Ewald* p. 563 sq. — bb) sq. ἐν ἑαυτοῖς Marc. VI, 51. — cc) sq. ἐπί τινι Luc. II, 47. cf. *Matthiae* §. 399, not. 1. p. 730. — b) *mentis compos non sum* Marc. III, 21. 2 Cor. V, 13. — (Jos. Arch. X, 7. 3. coll. Xen. Mem. I, 3. 12.) Saepius non extat in N. T.

Ἐξισχύω, f. ύσω, *valeo*, i. q. ἰσχύω, sed fortius v. *Viger.* p. 602. Semel in N. T. Ephes. III, 18. (Siracid. VII, 6. Aelian. V. H. VI, 13.)

Ἔξοδος, ου, ἡ, (ab ἐξ et ὁδός, via) *exitus* [i. e. locus, quo exitur Herodian. VII, 2. 14.] i. e. *profectio*, *der Auszug*, *der Abzug* a) pp. Hebr. XI, 22. (Herodian. I, 7. 1. Xen. Anab. VI, 4. 9.) — b) metaph. *vitae exitus*, *dies alicuius extremi*, *mors* Luc. IX, 31. 2 Petr. I, 15. (Sap. VII, 6. addito τοῦ ζῆν Jos. Arch. IV, 8. 2.)

Ἐξολοθρεύω, f. εύσω, (ab ἐξ et ὀλοθρεύω perdo vel ὄλεθρος) *funditus perdo*, *exstirpo*. Semel in N. T. sq. ἐκ Act. III, 23. LXX pro אִבֵּד Deut. VII, 10. הֶחֱרִים Jos. XXIII, 5. הוֹרִישׁ Judd. I, 19. (Joseph. Arch. VIII, 11. 1. XI, 6. 7.)

Ἐξομολογέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐξ et ὁμολογέω q. v.) 1) *promitto*, *polliceor* Luc. XXII, 6. (ita ὁμολογέω Jos. Arch. VIII, 4. 3. VI, 3. 5. v. ὁμολογέω.) — 2) ἐξομολογέομαι, οῦμαι *confiteor* a) sq. accusat. rei Matth. III, 6. Marc. I, 5. Act. XI, 18. Jac. V, 16. (Jos. Arch. VIII, 4. 6. de bello Jud. V, 10. 5.) τὸ ὄνομά τινος, *nomen alicuius profiteor* = *profiteor*, *me nosse aliquem* i. e. *agnosco aliquem meum* Apoc. III, 5. si sana lectio. — b) sq. ὅτι Phil. II, 11. — 3) *celebro*, *laudo* sq. dat. Matth. XI, 25. Luc. X, 21. Rom. XIV, 11. XV, 9. Ita LXX pro הוֹדָה 2 Sam. XXII, 50. Ps. XXX, 13.

Ἐξόν, v. ἔξεστι.

Ἐξορκίζω, f. ίσω, (ab ἐξ et ὁρκίζω; pp. iuramentum exigo ab aliquo Diod. Sic. I, 60. Dem. 1265, 6.) *obtestor*, *obsecro*. Semel in N. T. sq. κατά τινος *per aliquem* Matth. XXVI, 63. Ita LXX pro הִשְׁבִּיעַ Gen. XXIV, 3.

Ἐξορκιστής, οῦ, ὁ, (pp. qui ad sacramentum adigit aliquem; in N. T.) *exorcista* i. e. homo, qui et medicamentis et varii generis formulis et incantationibus daemones eiiciebat Act. XIX, 13. (Lucian. Epigr. in Anthol. gr. T. III. no. 13. p. 23. ed. *Jacobs* coll. Jos. Arch. VIII, 2. 5.)

Ἐξορύσσω, vel ττω, f. ξω, (ab ἐξ et ὀρύσσω fodio) *effodio*, *eruo*, ut στέγην tegulas eruo Marc. II, 4. ὀφθαλμοὺς καὶ διδόναι τινί, proverbialis dictio similis nostrae: Jemandem das Herz aus dem Leibe geben Gal. IV, 15. (Horat. Satyr. II, 5. 35. Xen. Oecon. XIX, 4.)

Ἐξουδενόω, ῶ, f. ώσω, i. q. ἐξουδενέω, q. v. *contemno*, *contumeliose tracto*. Semel reperitur in N. T. Marc. IX, 2. LXX pro בָּזָה Ps. XV, 4. מָאַס Ps. LIII, 6. (Eustrat. in I. Nicom. p. 9. b. Etym. Magn. s. hoc v. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 182.)

Ἐξουθενέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐξ et οὐθέν, forma τοῦ οὐδείς, οὐδέν, apud Atticos antiquos rarissime occurrens, frequentissima vero apud Aristotelem et Theophrastum cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 181. 182. *Buttm.* §. 64. gram. max. Vol. I. §. 70, not. 7, p. 281. *Matthiae* §. 137. p. 261.) 1) *nihili facio*, *contemno*, sq. accus. a) pp. Luc. XVIII, 9. XXIII, 11. Rom. XIV, 3. 10. 1 Cor. I, 28. VI, 4. XVI, 11. Gal. IV, 14. 1 Thess. V, 20. — ὁ λόγος ἐξουθενημένος *oratio abiecta* 2 Cor. X, 10. — 2) ex adiunct. *repudio* Act. IV, 11. LXX pro בָּזָה 2 Sam. II, 30. מָאַס 2 Sam. VIII. 7. X, 19. (Euseb. H. E. V, 1. 209. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 182.) Saepius non extat in N. T.

Ἐξουσία, ας, ἡ, *potestas* i. e. a) *vis*, *facultas efficiendi aliquid*, *das Vermögen*, *das Können* aa) absolute α) proprie αα) universe Matth. IX, 8. Act. V, 19. Apoc. IX, 3. XIII, 2. — v. 4. ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν [sc. αὐτοῦ vid. v. 2.] τῷ θηρίῳ. XVIII, 1. Jud. v. 25. (Herodian. I, 2. 12. V, 1. 3.) — ββ) = *robur* Apoc. IX, 19. — γγ) κατὰ ἐξουσίαν et ἐν ἐξουσίᾳ adverb. *potenter* Marc. I, 27. Luc. IV, 36. — δδ) ἐν ἐξουσίᾳ εἰμί, *potens sum* = *vi et efficacia instructus sum*, *eindringende Kraft haben* Luc. IV, 32. — β) = *specimen potestatis* Apoc. XIII, 12. — bb) ἔχω ἐξουσίαν seq. infinit.: *possum* vel *valeo* facere aliquid α) sq. infinit. praesentis cf. supra sub ἔξεστι observata. — Matth. IX, 6. Marc. II, 10. Luc. V, 24. — Marc. III, 15. Joh. V, 27. (Xen. Mem. II, 6. 24. III, 6. 11.) — minus plene Matth. VII. 29. ὡς ἐξουσίαν ἔχων sc. διδάσκειν. Joh. XIX, 11. οὐκ εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ sc. ποιεῖν τι i. e. *agendi aliquid contra me*. (Dionys. Halic. Ant. II, 26.) — β) sq. infinit. aoristi. Cf. supra sub ἔξεστι adnotata. Luc. XII, 5. Joh. I, 12. X, 18 bis. XIX, 10 bis. Apoc. IX, 10. XI, 6. — cc) sq. genit. rei, cuius efficiendae potestatem habet aliquis Luc. X, 19.

b) *imperium*, *Herrschergewalt* (ut οἱ ἐν ἐξουσίᾳ ὄντες Diod. Sic. XVII, 54. XVIII, 50.) aa) proprie α) universe αα) absolute Matth. XXVIII, 18. Apoc. XVII, 12. 13. — εἰμὶ ὑπὸ ἐξουσίαν, τάσσομαι ὑπὸ ἐξουσίαν = *subiectus sum alicui* Matth. VIII, 9. Luc. VII, 8. (Diod. Sic. I, 58.) — ββ) sq. genit.

pers. vel rei, imperium habentis Luc. XX, 20. XXII, 53. Act. XXVI, 18. — Apoc. XII, 10. ἄρτι ἐγένετο — χριστοῦ i. e. *nunc contigit — imperium Christo, nunc ad Christum transiit imperium.* — γγ) sq. genit. *obiecti: Gewalt über Jemanden, imperium in aliquem* א) universe, δίδωμί τινι ἐξουσίαν τινός = *constituo aliquem dominum alicuius, subiicio alicui aliquem* Joh. XVII, 2. (Diod. Sic. II, 27.) de genit. obiecti cf. *Winer* p. 76. *Matthiae* §. 367. p. 681. — 1 Cor. VII, 37. ἐξουσίαν — ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος (καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ) τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον. Q. l. ut vv. καὶ τοῦτο — αὐτοῦ pro verbis διὰ μέσου positis sunt habenda, ita praeter vv. περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος ab ἐξουσίαν ἔχειν pendet genit. τοῦ τηρεῖν cf. *Beyer* diss. de praeposit. εἰς et ἐν p. 7. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 848. coll. *Matthiae* §. 343. p. 651. — ב) de imperio in aliquem ita alicui dato, ut vim eius coerceat vel frangat = *contra aliquem* ἐξουσία πνευμάτων ἀκαθάρτων Marc. VI, 7. additur per epexegesin ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά Matth. X, 1. — cf. de hoc epexegeseos genere *Jacob* Quaest. lucianeas p. 22. et ad Lucian. Toxar. §. 36. p. 115. *Matthiae* §. 532. d. p. 1040 sq. — δδ) sq. ἐπί c. genit. *obiecti = über Jemanden, über Etwas* א) universe ἐξουσίαν ἔχω ἐπί τινος = ἐξουσίαν ἔχω τεταγμένος ἐπί τινος = *praefectus sum alicui* Apoc. XIV, 18. — δίδωμί τινι ἐξουσίαν ἐ. τ. = *praeficere aliquem alicui, subiicere aliquem alicui* II, 26. — per epexegesin additur infinit. XI, 6. — ב) Apoc. XX, 6. ἐπὶ τούτων — οὐκ ἔχει ἐξουσίαν = *nocere his non potest.* — — εε) sq. ἐπί c. accus. *obiecti: über Jemanden, in aliquem* א) universe Apoc. XVI, 9. — ב) de personis ita imperio in aliquem instructis, ut vim eius coercere vel frangere possint = *contra aliquem* Luc. IX, 1. X, 19. Apoc. XIII, 7. sequitur per epexegesin infinit. Apoc. XI, 6. — ג) sq. ἐπάνω τινός, *über Etwas* Luc. XIX, 17. — — ζ) de imperio herili: *Hausregiment, rerum domesticarum cura* Marc. XIII, 34. — — bb) metonymice α) pro: *res dominio alicuius subiectae* αα) universe Luc. IV, 6. — ββ) = *ditio, regnum,* sq. gen. pers. Luc. XXIII, 7. (Plut. praecept. reip. ger. c. 19. Mor. V. p. 91. ed. *Tauchn.* — ἡ ἐξουσία τοῦ ἀέρος i. e. *ditio illa, quae est in aere,* quibus vv. circumscribitur ditio Satanae, quem cum angelis malis habitare putabant Judaei in aëre Eph. II, 2. — — β) pro: *potens, princeps, magistratus* αα) de principibus et magistratibus humanis Luc. XII, 11. Rom. XIII, 1 — 3. Tit. III, 1. 1 Petr. III, 22. — ββ) ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, i. e. *principes in aëre habitantes,* ita de Satana et angelis malis Eph. III, 10. VI, 12. — γγ) iunct. c. ἀρχή, δύναμις, κυριότης, circumscribuntur *potentes vel principes quicunque* א) universe Eph. I, 21. Col. I, 16. II, 10. — ב) de adversariis rei christianae potentia insignibus quibuscunque 1 Cor. XV, 24. — γ) pro: *signum*

potestatis, ita appellatur 1 Cor. XI, 10. velum, quo feminarum caput tegebatur, sive ut maritorum potestati subiectas sive ut maritatas adeoque, ex mente Judaeorum, maioris aestimantium nuptas innuptis, honestioris esse eas conditionis significaretur.

c) licentia, ius, auctoritas, Recht, Vollmacht, Erlaubniss aa) absolute Matth. XXI, 23 bis. 24. 27. Marc. XI, 28 bis. v. 29. 33. Luc. XX, 2 bis. v. 8. 1 Cor. VIII, 9. X, 18. 2 Cor. X, 8. XIII, 10. 2 Thess. III, 9. Apoc. XIII, 5. (Jos. Ant. II, 9. 5. Plut. praecept. reip. ger. c. 17. Moral. V. p. 88. ed. Tauchn.)— bb) sq. genit. obiecti, ἡ ἐξουσία ὑμῶν i. e. ius, quod aliis concedere soletis 1 Cor. IX, 12. — Alii: opes, facultates. — cc) sq. infinit. α) nude posito Act. IX, 14. XXVI, 12. 14. Rom. IX, 21. 1 Cor. IX, 4. 5. Hebr. XIII, 10. (Porphyr. vit. Pythag. c. 8.) — β) praeced. genit. articuli 1 Cor. IX, 6. — — dd) sq. ἐπί c. accus. rei Apoc. XXII, 14. ἵνα — ζωῆς pro: ἡ ἐξουσία — ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς.

d) arbitrium aa) universe Act. I, 7. V, 9. — Cf. de h. ll. supra sub ἐν p. 521. disputata. Saepius non legitur in N. T.

Ἐξουσιάζω, f. σω, (ab ἐξουσία) 1) i. q. ἐξουσίαν ἔχω, imperium habeo, impero, ut κρατεῖν [Xen. Mem. I, 2. 43. Anab. II, 5. 7.] sq. genit. Luc. XXII, 25. 1 Cor. VII, 4 bis. — LXX pro שָׁלַט Neh. X, 37. Cohel. IX, 17. X, 1. cf. Matthiae §. 359. p. 653. Buttm. §. 119. Winer p. 79. — 2) vi potior, supero, vinco, sq. accus. 1 Cor. VI, 12. οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. (Ita κρατεῖν τινα Xen. Anab. V, 6. 9. Cyr. III, 1. 10.) cf. Matthiae §. 360, not. 2. b. p. 655. — Saepius non extat in N. T.

Ἐξοχή, ῆς, ἡ, (ab ἐξέχω promineo vel emineo; prominentia, res eminens, ut: Zacken, Spitzen, Ecken Diod. Sic. V, 7. Herodian. IV, 5. 6.) eminentia, metaph. pro: praestantia Act. XXV, 23. ἄνδρες οἱ κατ' ἐξοχὴν ὄντες τῆς πόλεως i. e. proceres urbis.

Ἐξυπνίζω, f. ίσω, (ab ἐξ et ὕπνος somnus) expergefacio, excito. Semel in N. T. Joh. XI, 11. LXX pro הֵקִיץ 1 Regg. III, 15. עוּר Job. IV, 12. (Plut. vit. Anton. c. 30. Marc. Anton. VI, 31.) Damnant hoc verbum Grammatici veteres, ἀφυπνίζειν Graecos melioris notae scripsisse affirmantes cf. Lobeck ad Phryn. p. 224.

Ἔξυπνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐξ et ὕπνος somnus) expergefactus. Extat tantum Act. XVI, 27. (3 Esr. III, 3.)

Ἔξω, adv. 1) foris i. e. aussen, draussen A) adverbialiter a) absolute Marc. XI, 4. q. l. per epexegesin additur ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου. cf. Jacob. ad Lucian. Toxar. §. 47. p. 186. —

post ἑστάναι Matth. XII, 46. 47. Marc. III, 31. — Luc. VIII, 19. XIII, 25. Joh. XVIII, 16. XX, 11. [Act. V, 23.] — Marc. III, 32. καθῆσθαι Matth. XXVI, 69. (Xen. Symp. IV, 31. Anab. II, 6. 3.) — b) praefixo artic. ὁ ἔξω, externus aa) propr. αἱ ἔξω πόλεις Act. XXVI, 11. (Xen. Cyr. I, 4. 7. Thuc. III, 63. VI, 69.) cf. Matthiae §. 272. p. 557. Buttm. §. 112, 3. — bb) metaph. α) pro: a schola, consuetudine, coetu alicujus alienus [Xen. Oecon. X, 8.] ita αα) de personis a coetu christ. alienis 1 Cor. V, 12. 13. Col. IV, 5. 1 Thess. IV, 12. — ββ) de hominibus non pertinentibus ad discipulos interioris admissionis Marc. IV, 11. — β) ὁ ἔξω ἄνθρωπος = externa hominis conditio 2 Cor. IV, 16. — — B) praepos. locum tenet, secum habens genit. extra, ausserhalb Luc. XIII, 33. Act. XIV, 19. XXI, 5. 30. Hebr. XIII, 11. 12. 13. [Apoc. XIV, 20.] Aelian. V. H. II, 10. Xen. Cyr. I, 2. 14. Thuc. VIII, 67.)

2) foras, hinaus, heraus A) adverbialiter a) universe. ita post ἄγω Joh. XIX, 4. 13. βάλλω ἔξω = eiicio 1 Joh. IV, 18. Matth. V, 13. XIII, 48. Luc. XIV, 35. Joh. XV, 6. δεῦρο Joh. XI, 43. ἔξω ποιεῖν τινα = foras mittere aliquem Act. V, 34. προάγω Act. XVI, 30. — b) iungitur [per abundantiam cf. Lobeck ad Phryn. p. 10. Matthiae §. 656. p. 1310.] cum verbis compos. c. ἐκ, ut ἐξάγω Luc. XXIV, 50. ἐξέρχομαι Matth. XXVI, 75. Marc. XIV, 68. Luc. XXII, 62. Joh. XIX, 4. 5. Apoc. III, 12. ἐκβάλλω Luc. VIII, 54. XIII, 28. Joh. VI, 37. IX, 34. 35. XII, 31. Act. IX, 40. Apoc. XI, 2. — B) praeposit. locum tenet et secum habet genit. heraus, aus. Ita post ἀπέρχεσθαι Act. IV, 15. ἀποστέλλειν Marc. V, 10. ἐκβάλλειν Marc. XII, 8. Luc. IV, 29. XX. 15. Act. VII, 58. ἐκπορεύεσθαι Marc. XI, 19. ἐξάγειν Marc. VIII, 23. ἐξέρχεσθαι Matth. XXI, 17. Act. XVI, 13. (post γίγνεσθαι Xen. Hier. IV, 13. φέρειν Herodian. IV, 2. 11.) cf. Fischer ad Well. Vol. III. P. II. p. 75. Passow I. p. 510. — Saepius non extat in N. T.

Ἔξωθεν, adv. 1) extrinsecus, a) absolute Matth. XXIII, 27. 28. 2 Cor. VII, 5. (Xen. Mem. II, 1. 14.) — b) praefixo artic. circumscribit adiect. externus aa) propr. Matth. XXIII, 25. Marc. VII, 18. Luc. XI, 39. 40. 1 Petr. III, 3. Apoc. XI, 2. (Xen. H. G. V, 1. 22.) — bb) metaph. pro: a coetu christ. alienus 1 Tim. III, 7. — 2) pro: ἔξω, extra, ausserhalb, sq. genit. Marc. VII, 15. Apoc. XIV, 20. (Herodot. III, 7. Xen. Anab. V, 7. 21.) cf. Fischer ad Well. Vol. III. P. II. p. 75. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐξωθέω, ῶ, f. ήσω, vel ἐξώθω, f. ώσω, (ab ἐξ et ὠθέω vel ὤθω pello) 1) expello sede sua, eiicio, sq. ἀπό Act. VII, 45. Ita LXX pro הִדִּיחַ Deut. XIII, 5. דָּחָה Ps. XXXVI. 13. (Aelian. V. H. III, 17. Herodian. III, 2. 5.) — 2) propello, appello, de navibus, sq. εἰς c. acc. loci. Act. XXVII, 39.

; ὃν ἐβουλεύσαντο — ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. (Polyb. XV, 2. 15.
uc. II, 90.)

Ἐξώτερος, α, ον, *exterior*. Ter in N. T. Matth. VIII,
. XXII, 13. XXV, 30.

Ἑορτάζω, f. άσω, *diem festum ago, festum celebro*
eperitur tantum 1 Cor. V, 8. LXX pro חָגַג Exod. V, 1. XII,
. (Herodian. V, 6. 12. Xen. de rep. Athen. III, 2.)

Ἑορτή, ῆς, ἡ, *dies festus* Matth. XXVI, 5. XXVII, 15.
c. II, 41. 42. XXII, 1. XXIII, 17. Joh. II, 23. IV, 45. V, 1.
I, 2. 8. 10. 14. 37. XIII, 1. Act. XVIII, 21. Col. II, 16. Ita
XX חַג Num. XXVIII, 17. (Herodian. I, 9. 8. Xen. Cyr.
5. 1.)

Ἐπαγγελία, ας, ἡ, 1) *annunciatio* 2 Tim. I, 1. κατ᾽
αγγελίαν ζωῆς, *ratione habita felicitatis annunciandae*. (Po-
b. XXIV, 10. 8. si lectio sana.) — 2) *promissio* Act. II, 39.
II, 17. XIII, 23. 32. XXIII, 21. XXVI, 6. Rom. IV, 13. 14. 16.
. IX, 4. 9. — XV, 8. ἐπ. τῶν πατέρων i. e. *patribus data*.
Cor. I, 20. VII, 1. Gal. III, 16. 17. 18. 29. Eph. VI, 2. 1 Tim.
, 8. Hebr. VII, 6. VIII, 16. XI, 9. 17. 2 Petr. III, 9. 1 Joh. II,
. ad q. l. cf. *Lücke*. (Diod. Sic. I, 5. Polyb. III, 7. 13.) —
Petr. III, 4. ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ i. e. *promis-*
o spectans ad adventum eius. Alii pro: ἡ παρουσία αὐτοῦ
ἐπηγγελμένη cf. *Gesen*. p. 644, 2. *Ewald* p. 572. *Winer*
91. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. — ponitur genit.
ῆς ἐπαγγελίας loco adiectivi Rom. IX, 8. Gal. IV, 28. Eph. I,
. Hebr. XI, 9. cf. *Gesen*. p. 643. *Ewald* p. 572. *Winer* p. 92.
erm. ad Vig. p. 890. 53. *Matthiae* §. 430, 5. p. 796 sq.
ischer ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. — 3) ex metonym.
num s. beneficium promissum Luc. XXIV, 49. Act. I, 4. II,
. Gal. III, 14. 22. Eph. III, 6. Hebr. IV, 1. VI, 12. 15. 17.
, 15. X, 36. XI, 13. 33. 39. Saepius non extat in N. T.

Ἐπαγγέλλομαι, (ab ἐπαγγέλλω denuncio sive indi-
ndo rem factam, sive imperando rem faciendam Dem. 1041, 5.
erodian. I, 6. 23. medium: offero me alicui ad faciendum
quid Xen. Anab. IV, 7. 20. cf. *Wolf* ad Leptin. p. 265. *Ast*
Plat. Legg. p. 511.) *promitto* i. e. a) *pollicеor*, perf. pass.
ήγγελμαι, signif. media: *pollicitus sum, promisi* [Rom. IV,
. cf. *Matthiae* §. 493. p. 926. *Buttm*. §. 128, 4. *Viger*.
216. *Herm*. ad Vig. p. 748, not. 166 a. *Blomfield* ad Eurip.
ʒamem. v. 252. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 62. *Winer*
112.] item signif. pass. *promissus sum* [Gal. III, 19. 2 Macc.
, 27. cf. *Buttm*. §. 100, not. 7. gram. max. Vol. II. §. 113,
t. 7. p. 51. *Matthiae* §. 495, e. p. 931. *Winer* p. 111.] —
) absolute Hebr. X, 23. XI, 11. — XII, 26. νῦν δὲ ἐπήγγελ-
αι i. e. *ad hoc quod attinet tempus* promisit. Cf. *Böhme*
ist. ad Hebr. p. 726. — bb) sq. dat. pers. b) cum acc. rei
c. I, 12. II, 5. q. l. ἧς per attr. pro: ἣν. 2 Petr. II, 19.

(Alciphr. III, ep. 3. Xen. Anab. V, 6. 26.) — ἐπαγγελίαν ἐπαγγέλλεσθαι = *promissionem dare* 1 Joh. II, 25. cf. *Buttm.* §. 118, 3. *Matthiae* §. 408. p. 744. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 422 sqq. *Winer* p. 168. — β) c. infinit. aor. Marc. XIV, 11. Act. VII, 5. De infin. aor. post vv. *promittendi* cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 749 sq. coll. *Matthiae* §. 501. p. 950 sq. *Winer* p. 188. — γ) absque rei mentione, in quibus *promisit = promissionem dedit notam illam* Gal. III, 19. Hebr. VI, 3. — cc) sq. acc. rei Rom. IV, 21. Tit. I, 2. — b) *profiteor*, ut artem 1 Tim. II, 10. ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν. VI, 21. (Polyb. I, 46. 4. Xen. Mem. I, 2. 7. III, 1. 1. et promitto Horat. Ep. II, 1. 116.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπάγγελμα, τος, τό, (ab ἐπαγγέλλομαι) *promissio.* Bis in N. T. 2 Petr. I, 4. III, 13. (Dem. 397, 3.)

Ἐπάγω, f. άξω, (ab ἐπί et ἄγω duco; adduco, inveho Thuc. II, 2.) a. 1. ἐπῆξα [2 Petr. II, 5. de qua aor. forma cf. *Winer* p. 43. *Matthiae* §. 222. p. 429. *Buttm.* §. 100. sub ἄγω. gram. max. Vol. II. §. 114. sub ἄγω. *Lobeck* ad Phryn. p. 287. 735.] sq. dat. 1) *immitto alicui aliquid, auctor sum* 2 Petr. II, 1. 5. (LXX Gen. VI, 17. Palaeph. fab. VI, 7.) — 2) *confero aliquid in aliquem*, ut culpam. Act. V, 28. (Diod. Sic. XVI, 23. Herodian. IV, 6. 6. Dem. 275, 4. 548, 24.)

Ἐπαγωνίζομαι, f. ίσομαι, (ab ἐπί et ἀγωνίζομαι certo) *decerto*, τινί *pro aliqua re.* Legitur tantum Jud. v. 3. (sq. dat. instrum. Plutarch. Num. c. 8. et τινί *contra aliquem* Plut. vit. Fab. c. 23.)

Ἐπαθροίζομαι, (ab ἐπαθροίζω congrego, ab ἐπί et ἀθροίζω congrego) *congregor, convenio, concurro.* Extat tantum Luc. XI, 29.

Ἐπαίνετος, ου, ὁ, vel ἐπαινετός, *Epaenetus*, nom. pr. viri, qui inter cives Asiae proconsularis primus factus est Christianus Rom. XVI, 5.

Ἐπαινέω, ῶ, fut. ἐπαινέσομαι, (ab ἐπί et αἰνέω) *laudo, celebro* Luc. XVI, 8. Rom. XV, 11. 1 Cor. XI, 2. 17. — v. 22. ἐπαινέσω ὑμᾶς i. e. *soll ich euch loben?* Ita explicandum esse, sive ἐπαινέσω habeas pro coniunct. aoristi, sive pro futuro, docent *Matthiae* §. 516, 2. p. 984. *Herm.* ad Vig. p. 731. *Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 735. ad Hippol. v. 782. *Winer* p. 121. — De futuro ἐπαινέσω Tragicis maxime usitato, prosae orationis scriptores cum habeant ἐπαινέσομαι cf. *Matthiae* §. 183, not. 1. p. 327. *Buttm.* §. 100, not. 8. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 52. coll. *Poppo* ad Xen. Cyr. I, 4. 16. *Elmsley* ad Eurip. Bacch. p. 145. ed. Lips. — Saepius non legitur in N. T. (Cebet. Tab. c. 31. Aelian. V. H. II, 12. Herodian. IV, 8. 14. Xen. Cyr. IV, 1. 1.)

Ἔπαινος, ου, ὁ, 1) *laus* Rom. II, 29. 2 Cor. VIII, 18. Eph. I, 6. 12. 14. Phil. I, 11. 1 Petr. I, 7. (Diod. Sic. I, 2. Herodian. V, 1. 12. Thuc. I, 84.) — Phil. IV, 8. iunct. c. ἀρετή = *res laude digna.* — 2) ex adiunct. *praemium* Rom. XIII, 3. 1 Petr. II, 14. (Polyb. II, 58. 12.) — *mercedis* sens. 1 Cor. IV, 5. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπαίρω, f. αρῶ, (ab ἐπί et αἴρω tollo) *attollo, sursum tollo* a) proprie aa) universe Act. I, 9. — τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ [i. e. *gegen den Wind.* cf. de hac dat. vi *Matthiae* §. 401. p. 732. et de voc. ἡ πνέουσα sc. αὔρα *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 32 et 49.] Act. XXVII, 40. (Thuc. IV, 108. VI, 11.) — bb) in formulis α) ἐπ. φωνήν, *vocem tollo* Luc. XI, 27. Act. II, 17. XIV, 11. XXII, 22. (Philostr. vit. Apollon. V, c. 33. Dem. 449, 13.) — β) ἐπ. τὰς χεῖρας *manus elevo* Luc. XXIV, 50. 1 Tim. II, 8. — γ) τοὺς ὀφθαλμούς, vel absolute Matth. XVII, 8. Luc. XVI, 23. Joh. IV, 35. VI, 5. — vel sq. εἰς c. acc. Luc. VI, 20. XVIII, 13. Joh. XVII, 1. — δ) τὰς κεφαλάς Luc. XXI, 28. per imaginem pro: *laetus sum.* — ε) τὴν πτέρναν ἐπί τινα *calcem tollere contra aliquem*, trop. pro: *adoriri aliquem* Joh. XIII, 18. Ita LXX Ps. XLI, 10. cf. de hac imagine desumta vel ab equo calcitrante vel a luctatore pedes captante *Lücke* II. p. 367. *de Wette* Comment. in Psalmos p. 327. — — b) metaphor. medium **ἐπαίρομαι,** *effero me* aa) de personis = *fastu efferor* 2 Cor. XI, 10. (Aelian. V. H. VIII, 15. Polyb. I, 20. 1. Xen. Mem. I, 3. 25. LXX Prov. III, 5.) — bb) de munimentis: = *in altum exsurgo* 2 Cor. X, 5. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐπαισχύνομαι, a. 1. pass. et fut. 1. pass. significat. media cf. *Buttm.* §. 123, 2. *Matthiae* §. 495, b. p. 929. *Winer* p. 112. (ab ἐπί et αἰσχύνω) *pudet me, erubesco*, a) sq. acc. rei vel pers. cf. *Matthiae* §. 414. p. 757. *Winer* p. 88. — Marc. VIII, 38 bis. Luc. IX, 26 bis. Rom. I, 16. 2 Tim. I, 8. 12. 16. (Diod. Sic. I, 83. Herodot. IX, 185.) — b) sq. ἐπί c. dat. Rom. VI, 21. cf. *Matthiae* §. 399. p. 729 sq. — c) sq. infinit. aa) universe Hebr. II, 11. (Diod. Sic. I, 83. αἰσχύνομαι Xen. Sympos. VIII, 33.) — bb) per epexegesin posito Hebr. XI, 16. οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεὸς, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν, *non pudet Deum eorum, quorum Deum se appellari pateretur*, q. l. quatenus eorum non puduerit Deum, verba explicant θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν. cf. *Matthiae* §. 532. p. 1041. coll. §. 472, 2. b. p. 878. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 115. *Schäfer* ad Eurip. Med. v. 1396. *Elmsl.* ad Eurip. Med. v. 1367. — Saepius non extat in N. T.

Ἐπαιτέω, ῶ, f. ήσω, (pp. insuper peto, ab ἐπί et αἰτέω peto) *peto*, legitur semel in N. T. et quidem sic, ut sit i. q. *mendico, stipem rogo* Luc. XVI, 3. Ita LXX pro שָׁאַל Ps. CIX, 10. Siracid. XL, 28.

Ἐπακολουθέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et ἀκολουθέω) *subsequor* a) absolute Marc. XVI, 20. — b) sq. dat. 1 Tim. V, 24. (Diod. Sic. XVI, 61.) — τοῖς ἴχνεσί τινος metaph. pro: *exemplum alicuius imitari* 1 Petr. II, 21. (Philo de humanit. p. 385, 44. Themist. VIII. p. 104. A.) — ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπακολουθεῖν metaph. pro: *operam dare benefactis* 1 Tim. V, 10. (pp. Polyb. XVIII, 10. 3.)

Ἐπακούω, f. ούσω, (ab ἐπί et ἀκούω, audio; audiendo adsum sq. accus. Xen. Anab. VII, 1. 14. in N. T.) *exaudio, aures praebeo*, Semel in N. T. 2 Cor. VI, 2. ἐπήκουσά σε. (sq. genit. rei Herodian. IV, 5. 9. Polyb. V, 102. 7. Lucian. Tim. §. 34.)

Ἐπακροάομαι, ῶμαι, *audio* (ab ἐπί et ἀκροάομαι). Legitur tantum Act. XVI, 25.

Ἐπάν, ion. ἐπήν, coniunct. (ab ἐπεί et ἄν iungi solita, ut ἐπειδή, nunc optativo, nunc coniunctivo apud Graecos, cum *illo*, si verba continent cogitationem vel hominis diversi ab eo, qui loquitur Hom. Iliad. XXIV, 226. vel etiam ipsius loquentis Hom. Iliad. XIX, 205.; item si significatur non certum tempus, quo quid semel factum est, sed repetitio rei fieri solitae; *cum coniunctivo* struitur in recta oratione, *ubi unum certum factum indicatur*, Ita Hom. Iliad. XXIV, 716.) *ubi, si, postquam*, Legitur in N. T. sequente coniunctivo et quidem aoristi, vertendi per futurum exactum. Ter in N. T. Matth. II, 8. ἐπὰν δὲ εὕρητε, si vero inveneritis. Luc. XI, 22. 34. cf. *Herm.* ad Vig. p. 786. *Matthiae* §. 521. p. 1006, *Buttm.* §. 126, 12. (Xen. Anab. I, 4. 13.)

Ἐπάναγκες, (neutr. adiect. ἐπανάγκης, necessarius, ab ἐπί et ἀνάγκη necessitas) adverb. *necessario*. Semel in N. T. Act. XV, 28. (Arrian. dissert. epict. II, 10. 1. Dem. 706, 21.)

Ἐπανάγω, f. ξω, (ab ἐπί, ἀνά et ἄγω; reduco Thuc. VII, 3. Xen. Venat. XII, 14.) 1) intrans. *redeo* Matth. XXI, 18. ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν. (Diod. Sic. XVI, 26. Polyb. VII, 74. 1. Xen. Cyr. IV, 1. 3. — Siracid. XVII, 26. 2 Macc. IX, 21.) cf. *Matthiae* §. 496, 1. p. 932. *Buttm.* §. 117, 5. not. 2. *Winer* p. 107. — 2) *proveho*, ut navem Luc. V, 3. 4. (2 Macc. XII, 4. Xen. H. G. VI, 2. 1.)

Ἐπαναμιμνήσκω, f. αναμνήσω, (ex ἐπί et ἀναμιμνήσκω recordor) *iterum commonefacio, in memoriam revoco*. Semel in N. T. sq. accus. pers. Rom. XV, 15. (Dem. 74, 7.) cf. *Matthiae* §. 347, not. 2. p. 656.

Ἐπαναπαύομαι, f. αύσομαι, medium [verbi ἐπαναπαύω, facio, ut quiescat aliquis in aliqua re, ab ἐπί et ἀναπαύω] *quiesco super aliqua re* [propr. Herodian. II, 1. 3.] metaph. a) pro: *contingo alicui* Luc. X, 6. ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν = ἐλεύσεται ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπαναπαύ-

σεται αὐτῷ ἡ εἰρήνη ὑμῶν. Ita LXX pro נוח Num. XI, 25. 26. 2 Regg. II, 15. — b) acquiesco in aliqua re, metaph. glorior re vel confido rei, seq. dativ. cf. Matthiae §. 399, c. p. 730. Rom. II, 17. Ita LXX pro יִשָּׁעֵן Mich. III, 11.

Ἐπανέρχομαι, aor. 2. ἐπανῆλθον, redeo. Bis in N. T. absolute Luc. X, 35. XIX, 15. LXX pro שׁוּב Gen. L, 5. Levit. XXV, 13. (Herodian. VI, 6. 2. Xen. Mem. IV, 8. 2.)

Ἐπανίσταμαι, (ab ἐπανίστημι erigo. Aelian. V. H. II, 13.) insurgo contra aliquem. Bis in N. T. sq. ἐπί τινα Matth. X, 21. et Marc. XIII, 12. LXX ita pro קום sq. אֶל Deut. XIX, 11. XXII, 26. (Polyb. II, 53. 2. Thuc. III, 39.)

Ἐπανόρθωσις, εως, ἡ, (ab ἐπανορθόω recta facio, quae prava et incurvata sunt; corrigo, ad pristinum, unde luxatum erat aliquid, statum reduco Plato de Rep. X, 302. Pausan. IV, 7. Lysias 124, 7.) correctio, mutatio in melius, emendatio. Semel in N. T. 2 Tim. III, 16. (1 Macc. XIV. 34. 3 Esdr. VIII, 52. Joseph. Arch. XI, 5. 4. Epictet. Enchirid. XXXIII, 10. Dem. 707, 7.) Egregie, ut solet, et subtiliter de hoc vocabulo et affinibus ὀρθοῦν, ἀνορθοῦν, ἐπανορθοῦν, διόρθωσις, κατορθοῦν etc. disputavit Lobeck ad Phryn. p. 250. 251.

Ἐπάνω, adverb. (ab ἐπί et ἄνω sursum) super, supra. Dicitur a) adverbialiter, aa) de loco, ubi nos: über, oben auf, auf, Lat.: super Luc. XI, 44. — bb) de numero, ubi nos: drüber, mehr als, Lat. supra, ultra Marc. XIV, 5. πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων. De genit. pretii cf. supra sub ἀγοράζω observata. — 1 Cor. XV, 6. (Dem. 1390. 26.) — b) praeposit. vim habet, reg. genit. aa) de loco, über, super Matth. II, 9. V, 14. XXI, 7. XXIII, 18. 20. 22. XXVII, 37. XXVIII, 2. — Luc. IV, 39. ἐπάνω αὐτῆς i. e. ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτῆς. Apoc. VI, 8. — XX, 3. ἔκλεισε καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ pro: ἔκλεισε λίθῳ καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ i. e. clausit lapide et funem, lapidi impositum, utrimque obsignavit. cf. Fritzsche ad Matth. XXVII, 66. in IV Evv. I. p. 826. Rosenm. altes und neues Morgenl. Vol. V. p. 127. Winer bibl. Realw. p. 261. — (Xen. Anab. VI, 3. 1. si lectio sana.) — bb) de dignitate, ubi nos: über, Lat. super Luc. XIX, 17. Joh. III, 31. (Arrian. diss. epictet. I, 12. 34.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπαρκέω, ῶ, f. ήσω, (propulso aliquid ab aliquo Hom. Iliad. II, 873. ab ἐπί et ἀρκέω q. v.) opem fero. Ter in N. T. legitur, sq. dat. pers. 1 Tim. V, 10. et v. 16 bis. (Polyb. I, 51. 10. Xen. Mem. II, 7. 1.) cf. Matthiae §. 391. p. 718.

Ἐπαρχία, ας, ἡ, (pp. dignitas τοῦ ἐπάρχου i. e. τοῦ ἐπ' ἀρχῇ ὄντος i. e. ducis, praefecti) ditio, provincia. Bis in N. T. Act. XXIII, 34. XXV, 1. (Polyb. I, 15. 10. II, 19. 2.)

Ἔπαυλις, εως, ἡ, (ab ἐπὶ et αὖλις — villa rustica, casa Diod. Sic. XII, 45. stabulum Polyb. V, 85. 18.) *domicilium*. Semel in N. T. Act. I, 20. in loco desumto ex Ps. LXIX, 26. ubi LXX habent pro hebr. טִירָה.

Ἐπαύριον, adv. (ab ἐπὶ et αὔριον cras, ἡ αὔριον dies crastinus) *postridie*, ἡ ἐπαύριον = *dies posterus* vel *crastinus*. Cf. *Matthiae* §. 282, 2. p. 571. *Buttm.* §. 112, 4. Lamb. Bos. de ellips. p. 176. ed. *Schäfer*. — Matth. XXVII, 62. Marc. XI, 12. Joh. I, 29. 35. VI, 22. XII, 12.

Ἐπαυτοφώρῳ, v. supra αὐτόφωρον.

Ἐπαφρᾶς, ᾶ, ὁ, *Epaphras*, nom. pr. viri contractum, ut videtur, ex ἐπαφρόδιτος Col. I, 7. IV, 12. Philem. v. 23.

Ἐπαφρίζω, f. ίσω, (ab ἐπὶ et ἀφρίζω spumo) *despumo*, metaph. pro: *effutio, palam loquor*. Ita in uno N. T. loco Jud. v. 13. ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας. (proprie legitur Mosch. Idyll. V, 5.)

Ἐπαφρόδιτος, ου, ὁ, *Epaphroditus*, nom. pr. viri christiani, adiuvantis Paulum Apostolum in doctrina christiana tradenda et videtur idem esse, qui alias Ἐπαφρᾶς appellatur Phil. II, 25. IV, 18.

Ἐπεγείρω, f. γερῶ, (ab ἐπὶ et ἐγείρω excito) *excito vel concito contra aliquem*. Bis in N. T. Act. XIII. 50. XIV, 1. Ita LXX pro הָקִים 1 Sam. III, 12. הֵעִיר Jes. XIII, 17. XLII, 13. (pro: ἐγείρω excito Xen. Anab. IV, 3. 10.)

Ἐπεί, poetice: ἐπειή, 1) *postquam* Luc. VII, 1. ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ. (Lucian. Dial. Deorr. VI, 2. Aelian. V. H. X, 17. Xen. Venat. V, 12.) — 2) *quandoquidem, quoniam* [i. e. *cum iam*] a) nude positum Matth. XVIII, 32. ἐπεὶ παρεκάλεσάς με XXVII, 6. ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. Marc. XV, 42. Luc. I, 34. Joh. XIII, 29. XIX, 31. 1 Cor. XIV, 12. 2 Cor. XI, 18. XIII, 3. Hebr. II, 14. V, 2. 11. VI, 13. IX, 17. XI, 11. (3 Macc. II, 16. Lucian. Dial. Deorr. VI, 4. Xen. Anab. I, 2. 5. et Cyr. I, 4. 7.) — b) iunct. c. aliis partic. ut aa) οὖν: ἐπεὶ οὖν, *cum igitur* Hebr. IV, 6. — bb) ἄρα, ἐπεὶ ἄρα = *weil daraus folgen würde* [vid. supra sub ἄρα p. 140.] 1 Cor. V, 10. VII, 14. — 3) *nam*. Ita si in apodosi vel praefixum interrogationibus, responsionem negantem requirentibus, vel imperativo sequente legitur Rom. III, 6. ἐπεὶ [scil. si ita esset] πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; XI, 6. ἐπεὶ [scil. si propter facta servatur] ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται χάρις v. 22. ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ i. e. *nam* [scil. ἐὰν μὴ ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι] *et tu exscindi potes*. De futuro ad id, quod fieri potest, pertinente cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. 264. *Winer* p. 179. 1 Cor. XIV, 16. XV, 29. Hebr. IX, 26. X, 2. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι i. e. *denn, würden si wohl fortwährend dargebracht worden sein*, sc. εἰ ἐδύναντο τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. De lectione h. l. vid. *Vater* et *Griesb.* (Lucian.

Dial. Deorr. IV, 4. XII, 3. Xen. Cyr. II, 2. 31.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 784 sq. p. 401. 403. *Matthiae* §. 618. p. 1254. *Buttm.* §. 136. p. 432 ed. Xmae. *Passow* I. p. 522. Saepius non extat in N. T.

Ἐπειδή, coniunct. (postquam, Lucian. Dial. Deorr. IX, 3. Xen. Mem. I, 2. 57. post se habet optat. coniunct. indicat. v. *Herm.* ad Vig. p. 785. et quae supra ad ἐπάν dicta sunt; in N. T.) *quandoquidem*, *quoniam*, seq. indicat. Matth. XXI, 46. Luc. XI, 6. Act. XIII, 46. XIV, 12. XV, 24. 1 Cor. I, 21. 22. XIV, 16. XV, 21. Phil. II, 26. (Aeschin. Dial. Socr. II, 15 et 26. Plato Phaedr. p. 271.) cf. *Matthiae* §. 618. p. 1254. *Viger.* p. 404. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπειδήπερ, coniunct. (ex ἐπεί, δή, et περ) *postquam semel*, *cum semel*, *da einmal*, *da doch.* Semel sq. indicat. in N. T. Luc. I, 1. (Aeschin. Dial. Socr. II, 12.)

Ἐπεῖδον, aor. 2. verbi ἐφοράω, adspicio, *adspexi*, [propr. Xen. Cyr. VIII, 7. 7.] i. e. *respexi*, *rationem habui* a) *wohlwollend*, *mitleidig auf oder nach Jemandem hinsehen* cf. *Ewald* p. 612. Bis in N. T. Luc. I, 25. ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου, ex hebr. i. q. *er hat gnädig meine Schmach abgewendet.* Cf. de verbi ἐπιδεῖν iuncti cum infinit. alius verbi, ut ἀφελεῖν vi adverbiascente *Glass.* Philol. sac. I. p. 273. *Gesen.* p. 823 et 824, c. *Ewald* p. 631. *Winer* p. 169. Est igitur fere i. q. ἐπεῖδεν ἐμὲ, sc. ὁ κύριος, ἀφελεῖν τ. ὄ. μ. i. e. *benigne Deus me respexit*, *ita ut removeret a me dedecus.* De infinitivo h. l. per epexegesin vel ita posito, ut accuratius vim verbi praecedentis definiat cf. supra sub ἐπαισχύνομαι disputato. — Ita *adspicio* Virg. Aen. II, 690. — b) universe, sq. ἐπί τι Act. IV, 29.

Ἔπειμι, v. ἐπιοῦσα.

Ἐπείπερ, coniunct. (ex ἐπεί et περ, cum semel, quando semel, weil einmal, weil doch Eurip. Hel. 1263. 1675. cf. *Herm.* ad Vig. p. 786. in N. T.) *siquidem.* Semel in N. T. Rom. III, 30.

Ἐπεισαγωγή, ῆς, ἡ. (ab ἐπί, insuper ad et εἰσαγωγή, inductio, pp. Jos. Ant. XI, 6. 2.) *superinductio, accessio novae alicuius rei*, dicitur tum, cum praeter ea, quae iam inducta vel invecta sunt, alia quaedam inducuntur. Semel in N. T. Hebr. VII, 19. ἐπεισαγωγὴ [sc. γίνεται] κρείττονος ἐλπίδος i. e. ad religionem bona promittentem priorem accessit religio meliora et maiora bona promittens.

Ἔπειτα, adv. (ab ἐπί et εἶτα) *deinde*, *tum*, *postea*, a) de tempore, Zeitfolge, aa) universe Luc. XVI, 7. Gal. I, 21. 1 Thess. IV, 17. Hebr. VI, 14. (Xen. Anab. IV, 8. 11.) cf. *Matthiae* §. 603. p. 1211. *Buttm.* §. 136. p. 436 ed. Xmae. —

bb) verbo additur post particip. Marc. VII, 5. (Xen. Cyr. I, 2. 2. I, 3. 10.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 772. *Buttm.* §. 131, not. 6. *Schäfer* melet. p. 124 et ad Greg. Corinth. p. 145 sq. *Passow* I. p. 524. — cc) sequitur per epexegesin accuratior temporis notatio, ut *μετὰ ἔτη τρία* Gal. I, 18. — II, 1. cf. *Jacob* quaest. Lucian. p. 22 ad calc. Lucian. Tox. — dd) additur ex abundanti *μετὰ τοῦτο* Joh. XI, 7. (Plat. Lachet. p. 190. E.) cf. *Jacob* l. l. p. 10 et *Passow* l. l. et supra sub *δεύτερος* p. 263. disputata. — — b) in enumerationibus, ut *πρῶτον* — *ἔπειτα*, *primum* — *deinde* 1 Cor. XV, 46. Hebr. VII, 2. Jac. III, 17. (Xen. Mem. I, 4. 12.) cf. *Matthiae* l. l. — *πρῶτον* — *δεύτερον* — *τρίτον* — *ἔπειτα* — *εἶτα* 1 Cor. XII, 28. (Xen. Cyr. I, 3. 14.) — *πρότερον* — *ἔπειτα* Hebr. VII, 27. *ἀπαρχὴ* — *ἔπειτα* 1 Cor. XV, 23. *εἶτα* — *ἔπειτα* 1 Cor. XV, 5. *ἔπειτα* — *εἶτα* v. 7. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπέκεινα, hyphe *τοῦ: ἐπ' ἐκεῖνα* sc. *μέρη* cf. Lamb. Bos. de ellips. p. 288. 289. ed. *Schäfer*, tractatur ut adverb. et secum habet genit. *ultra*, *trans*. Semel legitur in N. T. Act. VII, 43. *μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος*. (Diod. Sic. III, 49. Pausan. X, 1. Aelian. Hist. Anim. III, 35. Polyb. III, 22. 5. Xen. Anab. V, 4. 3. Herodot. III, 115.)

Ἐπεκτείνω, f. *τενῶ*, *protendo*, med. *ἐπεκτείνομαι*, *me protendo*. Semel in N. T. sq. dat. ad directionem pertinente *Matthiae* §. 402. p. 734. Phil. III, 14.

Ἐπενδύτης, ου, ὁ, (ab *ἐπί* super et *ἐνδύω* induo) *tunica superior*, togae et pallio propior atque inter subuculam et exteriores vestes media, Atticis *χιτών*, diversa igitur ab interula et subucula s. *χιτωνίσκῳ* vel *ὑποδύτῃ*. Semel in N. T. Joh. XXI, 7. LXX pro מְעִיל 2 Sam. XIII, 8.

[redacted]

XIII, 40. Ita LXX et בּוֹא sq. עַל 2 Chron. XX, 8. Mich. III, 11. Zeph. II, 2. et pro eodem ἥκω ἐ. τ. Jer. V, 12. item pro בּוֹא sq. אֶל Gen. XLII, 21. cf. *Ewald* p. 610. *Gesen.* p. 818. (abs. Herodian. VIII, 4. 8.) — b) de spirit. div. qui demissus a Deo operatur et requiescit in aliquo, sq. ἐπί c. acc. Luc. I, 35. Act. I, 8. (sq. τινί Siracid. III, 8) — Saepius non legitur in N. T.

Ἐπερωτάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et ἐρωτάω) 1) *interrogo aliquem de aliqua re, quaero aliquid ex aliquo* a) universe aa) sq. dupl. acc. Marc. XI, 29. Luc. XX, 40. (Herodot. IX, 93.) cf. *Matthiae* §. 417. p. 764. *Buttm.* §. 118, 4. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 436. *Winer* p. 88. — bb) τινὰ περί τινος Marc. VII, 17. (Diod. Sic. III, 58. Dem. 1072, 12. Herodot. I, 30. — Xen. Apol. Socr. §. 14.) cf. *Matthiae* l. l. — cc) sq. acc. pers. et oratione nunc directa nunc indir. Matth. XII, 10. XVII, 10. XXII, 23. 41. 46. Marc. V, 9. VII, 5. VIII, 5. 23. 27. IX, 11. 16. 21. 28. 32. 33. X, 2. 17. XII, 18. 28. 34. XIII, 3. Luc. II, 46. III, 10. 14. VI, 9. VIII, 9. 30. IX, 18. XVII, 20. XVIII, 18, 40. XX, 21. 27. XXI, 7. XXII, 64. Joh. XVIII, 7. Act. I, 6, 1 Cor. XIV, 35. (Xen. H. G. VI, 4. 1. Oecon. VI, 6.) — dd) absolute Matth. XXII, 33. Act. XXIII, 34. — — b) de iudice inquirente aa) sq. acc. dupl. Joh. XVIII, 21. — bb) sq. acc. pers. Matth. XXVII, 11. Marc. XIV, 60. 61. XV, 2. 4. 44. Luc. XXIII, 3. 9. Joh. XVIII, 21. Act. V, 27. — cc) absol. Luc. XXIII, 6. — — 2) = *quaerens peto aliquid ab aliquo*, sq. acc. pers. re enuntiata per infinit. Matth. XVI, 1. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 526. Ita LXX et שָׁאַל Ps. LXXXVII, 3. — — 3) ex hebr. ἐπερωτάω τὸν θεὸν [pp. consulere oraculum Jehovae Judd. I, 1. XVIII, 5. XX, 18.] *Dei cognoscendi et colendi studio teneor* Rom. X, 20. Ita LXX et hebr. שָׁאַל Jes. LXV, 1. Saepius non extat in N. T.

Ἐπερώτημα, τος, τό, (interrogatio Thuc. III, 53 et 54.) *promissio, sponsio* 1 Petr. III, 21. συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν promissio coniuncta cum mente Dei sibi propitii conscia, ein Versprechen, bei welchem man in Beziehung auf Gott ein frohes Bewusstsein oder die Ueberzeugung hat, dass er verzeihen könne und wolle δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ i. e. vi resurrectionis Jesu istam fiduciam vel fidem mirifice confirmantis. Dici posse genitivum sic, ut vertendus sit interveniente praeposit. *mit*, docet *Matthiae* §. 316, f. p. 623. *Gesen.* p. 676. Alii: promissio mentis purae Deo facta. Sed prior ratio ob verba δι' ἀναστάσεως ἰησοῦ χριστοῦ praeplacet. — Posse autem ἐπερώτημα referri commode ad sponsionem vel promissionem, inde patet, quod sponsiones fiebant interrogando et respondendo: spondesne? spondeo, promittisne? promitto. Hinc antiquitas christ. iam ex hominibus lavacro sacro imbuendis quaerere solebat: visne vitiositati pri-

stinae renuntiare et ratione habita Jesu, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, veniam a Deo sperare?

Ἐπέχω, f. ἐφέξω, (ab ἐπί et ἔχω habeo; propr. *darauf haben*, *daran haben* Hom. Iliad. XIV, 241.) 1) *adhibeo, applico* [ut πόδας, anlegen an etwas Hom. Iliad. XIV, 241.] sc. νοῦν *mentem* i. e. *animadverto*, *observo* a) sq. orat. indir. Luc. XIV, 7. — b) sq. dat. pers. vel rei Act. III, 5. 1 Tim. IV, 16. (Herodot. VI, 96. Aristoph. Lysist. 490. et plene Lucian. T. II, 212.) cf. *Matthiae* §. 402, a. p. 734. et Lamb. Bos. de ellips. p. 323. 324. ed. *Schäfer*. — 2) intransit. *moror, subsisto*, quasi me ipsum cohibeo vel inhibeo [active legitur pro: cohibeo Herodian. VI, 5. 18. Dem. 179, 14.] Act. XIX, 22. αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν (Xen. Cyr. V, 4. 38.) cf. *Matthiae* §. 496, 1. p. 932. et de acc. ubi quaeritur: *quamdiu* §. 425, 2. b. p. 785. — 3) *admoveo* i. e. *praebeo*, *porrigo*, sq. acc. rei de eo, qui vita et factis spectandum praebet aliquid vel prae se fert Phil. II, 16. (Artemid. I, 5 et 16. pp. Hom. Iliad. XXII, 83. IX, 489.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπηρεάζω, f. άσω, (iniuriam facio tam re, quam verbis Xen. Mem. I, 2. 31.) *criminor*, *calumnior*. Ter in N. T. sq. accus. Matth. V, 44. Luc. VI, 28. 1 Petr. III, 16. (absolute Herodian. VII, 3. 4. sq. dat. Xen. Mem. I, 2. 31.) cf. *Passow* s. h. v.

Ἐπί, praeposit. quae, regens genit. dat. et accus., et significans *super*, *darauf* [Grundbedeutung], in libris N. T. sacris pariter atque apud Graecos primum ad *mansionem in loco* [*auf* oder *über einem Gegenstande*], tum ad *motum* et *directionem in locum* [*auf einen Gegenstand hin*, *über einen Gegenstand hin*, *nach etwas hin*], deinde ad *mansionem* et *motum simul*, utroque denique modo ad *tempus* non solum [*auf dem Schauplatze der Thätigkeit Jemandes* = *aetate alicuius*, *sub*, *unter*, *zu*, *während* vel: *per*, *ad*, *hindurch*, *bis zu*] pertinet, sed per metaphoram aliis etiam rationibus indicandis inservit. Utuntur Latini eius loco praeter praepositiones *super*, *in* sq. ablat. et accus. respondentes nostratium: *auf*, *über*, vocabulis etiam pluribus aliis, ut *ad*, *insuper ad*, *usque ad*, *coram*, *cum*, *de*, *inter*, *iuxta*, *post*, *propter*, *secundum*, *sub*, *versus*, *adversus*, *erga*, nostrates: *an*, *bei*, *in Betreff*, *gegen*, *mit*, *nach*, *neben*, *um*, *wegen*, *zu*; manet tamen semper vis praepos. ἐπί propria: *darauf*, *auf und über einer Sache*, *auf und an einer Sache*, *auf und über eine Sache*, *oben darauf auf eine Sache*, *hinauf auf etwas*, *Richtung auf oder nach etwas hin*.

A) *Conspectus rei.*

AA) ἐπί c. *genit.* legitur in N. T.

I) de *loco* i. e.

A) de *mansione in loco,* ubi nos

1) *auf,* Lat. *super, in,* sq. ablat. Ita post vv. quibus dicitur aliquis *facere,* vel *esse, sedere, iacere, habitare* in loco a) sq. genit. *loci* — aa) universe — bb) in verbis ἐπὶ τῆς βάτου. — b) sq. genit. *person.*

2) *an, bei,* Lat. *in,* post vv. *videndi,* sq. genit. *person.*

B) de *motu* et *directione in locum,* ubi nos:

1) *hin — auf, auf,* Lat.: *in* sq. acc. a) universe — b) inclusa notione τοῦ *hinein.*

2) *vor, bei,* [propr. *auf* oder *nach etwas hingewendet*] Lat.: *coram* a) sq. genit. *personae* aa) maxime iudicis vel collegii iudicum vel testium. — bb) universe. — b) sq. genit. *rei* aa) proprie. — bb) ita *ut adverbiascat.*

3) *an etwas hinauf,* Lat. *in* sq. ablat. Ita post κρεμᾶν, τιθέναι.

II) de *tempore,* quo fit aliquid

1) sq. genit. *person. zur Zeit Jemandes, unter,* Lat. *aetate alicuius, sub*

2) sq. genit. *rei gestae, zur Zeit einer Begeb., während* Lat. *tempore rei*

3) sq. genit. *temporis, in, zu,* Lat. *ablat. simpl.*

III) de *rebus tempore iunctis,* ubi alias ἐπί c. dat. Utimur in talibus: *in, bei,* Lat.: *in* sq. abl. *inter,* vel *participio* verbi cognati c. substant.

IV) de *munere,* super quod positus est aliquis, ubi nos: *über,* Lat. *super,* vel verbis *praesum, praeficio rei,* utuntur.

V) de *causa* i. e. de persona vel re, quae, ut faciam aliquid, auctor est, *Veranlassung,* ubi nos: *von, in Betreff, über,* Lat. *de, super.* Ita post vv. *dicendi.*

BB) c. *dativo*

I) de *loco*

A) de *mansione in loco,* ubi nos:

1) *darauf, auf,* Lat. *in* c. abl. *super.* Ita post vv. quibus *iacere, sedere, manere, ferri* dicitur aliquis in loco, sq. dat. *loci,* vel *rei.*

2) *an, bei,* Lat. *ad, iuxta, propter*

a) propr. i. e. de personis ita adstantibus vel assidentibus alicui rei, ut tegere illam vel incumbere ei videantur, sq. dat. *rei.*

b) = *ἐν*, sq. dat. *pers.* i. e. aa) *in medio alicuius* i. e. *inter, apud* — bb) post *πράσσειν γίνεσθαι*, ubi nos: *an* = *in Bezug auf.*

B) de *motu* et *directione in locum*, ubi nos:

1) *auf etwas hin, obendrauf auf etwas, auf,* Lat. *super, in* a) sq. dat. *pers.* aa) universe. — bb) = *super capite alicuius* — b) sq. dat. *rei.*

2) *gegen*, metaph. a) *wider, adversus, in* — b) *erga.*

II) de *tempore* i. e. de certo temporis puncto, quo fit aliquid, ubi nos: *an, bei,* Lat. *ablat. simpl.* utuntur.

III) de *munere*, cui praeficitur aliquis, ubi nos: *über,* Lat. *praeficio.*

IV) de *accessione* rei i. e.

a) de rebus, quae addendo accedunt ad aliquid, ubi nos: *zu,* Lat. *ad, insuper ad.*

b) de rebus, quae tempore et ordine sequentes accedunt ad aliquid, ubi nos: *bei, nach, auf,* Lat. *post,* etiam *ad.*

c) de rebus tempore iunctis, ubi nos: *mit, bei,* Lat. *cum,* item participiis: *habens, utens,* vel *extante, durante aliqua re* aa) universe — bb) in verbis: *ζῆν ἐπί τινι* — cc) in formula *ἐπ' ἐλπίδι.*

V) de *causa,* qua nititur aliquid, *Grund, Ursache, Veranlassung,*

a) de rebus et personis, quae, ut faciam aliquid, in causa sunt, ubi nos: *wegen,* Lat. *propter, causa* aa) sq. dat. *rei* α) universe — β) in formula *ἐφ' ᾧ.* — bb) sq. dat. *pers.* α) universe — β) post vv. *dicendi,* ubi Lat. *super, de,* nos: *über, von.*

b) de rebus et personis i. e. de conditione, statu, moribus, dictis, factis, maiestate alicuius, quae, ut animus hoc vel illo modo moveatur, in causa sunt. Ita post vv. neutra et passiva. ubi nos: *wegen, über, auf,* Lat. pro vv. varietate varia dicendi ratione utuntur.

c) de *consilio* vel *fine,* ad quem tenditur, nos: *zu,* Lat. *ad,* aa) universe — bb) sistitur eventus ut consilium.

d) de *lege* vel *conditione,* ubi nos: *auf, für,* Lat. *sub, hac lege,* ut.

VI) de norma, cui insistens agit aliquis aliquid, nos: *nach*, Lat. *secundum*, ita a) post *καλεῖν τινα* — b) ita, *ut adverbiascat.*

) c. *accusativo*

I) de *loco*

A) ita ut, *mansionis et motus notionem simul includens*, indicet

AA) *diffundi, porrigi, dispergi* aliquid super vel per aliquid, ubi nos:

1) *darüber hin*, Lat. *super aliquam rem* a) universe. — b) de rebus, super quas, qui stat vel sedet ad eas, eminet, ubi nos: *an, bei*, Lat. *ad.*

2) *durch hin, entlang, darüber hin*, Lat. *per, super.* Ita post vv. *eundi, recumbendi, standi, diffundendi* a) sq. accus. *loci.* — b) sq. accus. pers. = *per regionem alicuius*, vel *inter, unter.*

3) *darauf hin*, Lat. *in, super.*

BB) *ferri* aliquid *in locum, altero altiorem et manere ibi* indicat, ubi nos: *hinauf* — *auf, auf*, Lat. *super, in*

a) universe

b) de onere, imposito alicui, ubi nos: *auf, über*, Lat. *super, in*

aa) proprie α) sq. acc. *rei* — β) sq. acc. *pers.* = *in cervicem alicuius.*

bb) trop. sq. acc. *pers.*

cc) metaph. α) de *malis, culpa, poena* illatis alicui, item de *timore* alicui iniecto ita, ut oneris instar prematur, sq. acc. *pers.* — β) de *bonis* et *beneficiis*, quae conferuntur in aliquem vel oneris instar et ita imponuntur ei, ut ubique secum ferat ea, ubi nos: *auf*, Lat. *in*, sq. acc. pers. — γ) de *officio*, sorte alicui iniuncto, ubi nos: *auf*, Lat. *in.*

CC) *superne deferri* aliquid in aliquem vel in aliquid significat, ubi nos: *obendrauf auf etwas, auf*, Lat. *super, in*

a) universe aa) sq. acc. *loci* vel *rei* — bb) sq. acc. *pers.* α) universe — β) in verbis: *ὀνομάζειν τινὰ ἐπί τινα.*

b) de spiritu div., de auxilio et gratia Dei vel Jesu coelitus contingente alicui.

DD) ubi refertur aliquid *ad superiorem alicuius rei partem*, ubi nos: *auf*, Lat. *super*, *in*
a) post vv. *motus* aa) universe — bb) in formula *συναχθῆναι* vel *συνέρχεσθαι ἐπὶ τὸ αὐτό*.
b) post vv. *mansionis* aa) universe — bb) *εἶναι ἐπὶ τὸ αὐτό*.

B) de *motu in locum* i. e.

AA) de *termino* loci, in vel ad quem tenditur, ubi nos:
1) *nach etwas hin*, *auf etwas zu*, *darauflos auf etwas*, *an etwas hin*, Lat. *in*, *ad*, *versus* a) proprie i. e. de loco aa) universe — bb) *adversus*, *contra*, *gegen* — *hin*, *gegen* α) post vv. *insurgendi* — β) universe — b) metaph. aa) de animi sensis = *erga*, *in* α) universe — β) post *πιστεύω*, *πίστις*, — bb) *bezüglich auf*, ubi Lat. *de* α) post vv. *dicendi*, *scribendi* — β) post *πέποιθα* — cc) de *fine* vel *consilio*, quo tendit aliquid α) proprie αα) post vv. *motum in locum* indicantia, sq. acc. actionis, ad quam efficiendam spectat motus — ββ) universe — β) de *eventu*, ita sq. acc. *adiect. c. artic.*
2) *zu*, Lat. *ad* = *πρός* — a) post vv. *ducendi*, *eundi*, *trahendi*, *veniendi*, sq. acc. *loci*, vel *rei*, vel *pers.* — b) post vv. *addendi*.

BB) de *termino loci*, *ad quem usque* pertinet aliquid, ubi nos: *bis zu*, Lat. *usque ad* a) propr. aa) universe — bb) sq. adv. *τρίς* — b) metaph. de *gradu* aa) universe — bb) ita, *ut circumscribat adverb*.

CC) pro *ἐπί c. genit. hinauf an*, post *κρεμᾶν*.

C) de *mansione in loco*, ubi nos: *an*, *bei*, *zu*, Lat. *ad*
a) in verbis *ἐπὶ δεξιάν*
b) post vv. *standi*, *recumbendi*
c) ubi poni poterat *ἐν* aa) universe — bb) post *σημεῖον γίνεται*.

II) de *tempore*
1) de *duratione* temporis, ubi nos: *auf*, *während*, Lat. *per*, *ad* a) universe — b) in formulis *ἐπὶ χρόνον*, *ἐφ' ὅσον χρόνον*. — c) sq. neutr. adiect. vel pronom. *adverbiascit*
2) in *temporis notatione minus definita*, nos: *um*, *zu*, Lat. *sub*, *versus*, etiam *abl. simpl.* utuntur.

III) de *negotiis*, in quibus peragendis versatur aliquis, nos: *in*, Lat. *in* sq. ablat.

IV) de *munere*, cui praeest aliquis, ubi nos: *über*, Lat. *super*

1) sq. acc. *rei*, cui administrandae praefectus est aliquis vel quae pendet ab arbitrio alicuius

2) sq. acc. *pers.*, qua superior est aliquis ita, ut imperare ei possit a) universe — b) ita, ut vim eius frangere possit.

V) ἐπί c. accus. ponitur, ubi poni debebat ἐπί c. dativo, ita

1) de *caussa*, qua nititur aliquid i. e. a) de persona vel re, ob quam fit aliquid, ubi nos: *wegen, um*, Lat. *propter*. — b) de rebus, item de personis, quarum conditio, status, mores, dicta, facta, manifestas in caussa sunt, quod animus hoc vel illo modo movetur.

2) de *accessione* rei i. e. a) de rebus, quae, ordine et tempore sequentes aliquid, ad hoc accedunt, ubi nos: *nach, auf*, Lat. *post*, etiam *ad*. — b) de rebus tempore iunctis, ubi Lat. *cum*, vel *habens*, *gerens*, *nach*.

VI) in compositione: 1) *motum* indicat, ubi nos: *in*, *auf*, *zu*, *darauf*, *über*, *gegen*, ut ἐπάγω, ἐπαθροίζομαι, ἐπέρχομαι, ἐπιβάλλω, ἐπιβουλή, — 2) *mansionem* in loco indicat: *in*, *auf*, *über*, *an*, ἐπέχω, ἐπαναπαύω, ἐπιδημέω, — 3) pertinet ad *caussam*, ut ἐπερωτάω, ἐπιθανάτιος, — 4) *auget* vim verbi simplicis, ἐπακούω, ἐπιγινώσκω, ἐπικρίνω, — 5) *successionem* indicat, ἔπειμι, ἐπιτάσσω, — 6) *accessionem* significat: *insuper*, ut ἐπαιτέω, ἐπεισαγωγή, ἐπισυνάγω, — 7) ad *repetitionem* pertinet, ut ἐπαναμιμνήσκω, ἐπανόρθωσις. Cf. *Viger*. p. 628. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 246. *Passow* I. p. 531.

B) *Uberior rei expositio.*

AA) c. *genit.* legitur ἐπί I) de loco i. e. A) de *mansione in loco*, ubi nos:

1) *auf*, Lat. *super*, *in* cum abl.

post vv., quibus dicitur aliquis *facere* aliquid, vel *esse*, *sedere*, *stare*, *habitare* in loco a) sq. genit. loci aa) universe, ut αἴρειν ... ἐπὶ χειρῶν Matth. IV, 6. Luc. IV, 11. ἀναπεσεῖν ... VIII, 6. ἀφιέναι Matth. IX, 6. Marc. II, 10. Luc. V, 24.

βασιλεύω Apoc. V, 10. βέβλημαι = iaceo Matth. IX, 2. Marc. VII, 30. — minus plene i. e. abest βάλλω Act. XXVII, 44. Apoc. XI, 8. βρέχω Jac. V, 17. — γίνομαι Matth. VI, 9. Luc. XI, 2. = contingo, minus plene i. e. abest γίνομαι Luc. II, 14. = esse, vivere Apoc. XVI, 18. δέω Matth. XVI, 19. XVIII, 18. δίδωμι ut σημεῖον Act. II, 19. vel χάραγμα Apoc. XIII, 16. ἐδόθη — γῆς i. e. in coelo terraque, quicquid velim, perficere datum est mihi Matth. XXVIII, 18. δοξάζω Joh. XVII, 4. εἰμί Marc. IV, 1. VI, 47. Luc. XVII, 31. 34. XXI, 23. 25. XXII, 21. Hebr. VIII, 4. XI, 13. — ὅ [sc. σουδάριον] — αὐτοῦ i. e. in capite, tegens et cingens caput Joh. XX, 7. ἐπὶ τῆς — ἅ ἐστι = in fundo maris Apoc. V, 13. ὤν, per attr. pro οὓς εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου i. e. auf der flachen, rechten Hand I, 20. — minus plene i. e. ubi cogitatur aliquis vel aliquid ὡς ὤν, οὖσα, ὄν ἐπὶ τόπου τινός Marc. IX, 3. XIV, 51. Eph. III, 5. Apoc. V, 3. X, 1. XII, 1. — praeced. artic. ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος Matth. XXIV, 17. Marc. XIII, 15. — Marc. IV, 31. τὰ ἐπὶ τῆς γῆς Eph. I, 10. Col. I, 16. 20. III, 2. 5. — ἐκχύνομαι Matth. XXIII, 35. ἔρχομαι XXIV, 30. XXVI, 64. ἐσθίω — ἐπὶ τῆς τραπέζης τινός i. e. cibo et potu utor reposito in mensa alicuius Luc. XXII, 30. cf. Fritzsche IV Evv. I. p. 602. — ἕστηκα, ἔστην Luc. VI, 17. Act. XXI, 40. Apoc. X, 5 bis. v. 8 bis. — minus plene i. e. cogitatur aliquis ἑστὼς ἐπί τινος Marc. XI, 4. — Matth. XXI, 19. ἐπὶ τῆς ὁδοῦ i. e. in margine viae, auf dem Wegrande. cf. Fritzsche l. l. (ita μένειν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ i. e. in ripa fluminis Xen. Anab. IV, 3. 28. ἐπὶ τῆς θαλάττης Polyb. I, 44. 4. XVIII, 27. 8. ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς auf der Gränze von Lacedaemon. cf. Herm. ad Viger. p. 859.) — metaph. ἵνα — ῥῆμα ut omnis res nitatur sermone duorum triumve testium Matth. XVIII, 16. 1 Cor. XIII, 1. Alii, ut Fritzsche l. l. p. 580. ut praesente ore duorum triumve testium = ut praesentibus duobus tribusve testibus omnis res componatur. — εὑρίσκω Luc. XVIII, 8. ἔχω = instructus sum Apoc. XXI, 14. vel gesto XIV, 14. 1 Cor. XI, 10. abest ἔχω Apoc. XIII, 1. XXII, 4. θησαυρίζω Matth. VI, 19. κάθημαι Matth. XXIV, 3. XXVII, 19. Luc. XXII, 30. Act. VIII, 28. — ἐπί τι. · θυρίδος = auf dem Fensterstocke XX, 9. — Apoc. IV, 2. 9. 10. V, 1. 7. 13. VI, 16. VII, 10. 15. IX, 17. XIV, 6. 15. XVII, 2. 9. XIX, 4. 18. 19. 21 bis. καθίζω Matth. XIX, 28. XXIII, 2. XXV, 31. Act. II, 30. XII, 21. XXV, 6. 17. Joh. XIX, 13. καλέω Matth. XXIII, 9. κατοικέω Apoc. III, 10. VI, 10. VIII, 13. XI, 10. XIII, 8. 14 bis. XVII, 8. κηρύσσω Matth. X, 27. Luc. XII, 3. λαμβάνω χάραγμα Apoc. XIV, 9. λέγομαι τῆς 1 Cor. VIII, 5. λύω Matth. XVI, 19. XVIII, 18. μακροχρόνιος εἰμι Eph. VI, 3. οἰκοδομοῦμαι Luc. IV, 29. περιπατέω ἐπὶ τῆς θαλάσσης Matth. XIV, 25. [26.] Marc. VI, 48. 49. Joh. VI, 19. (Lucian. Ver. hist. II, 4. Apollon. Rhod. I, 182.) cf. Lücke II.

p. 69. *Fritzsche* l. l. p. 502. — πνέω Apoc. VII, 1 bis. ποιέω Rom. IX, 28. συμφωνέω Matth. XVIII, 19. σφραγίζω τινά Apoc. VII, 3. σφραγίδα ἔχω IX, 4. σφάττομαι XVIII, 24. τρυφάω Jac. V, 5. φανεροῦμαι Joh. XXI, 1. cf. *Fritzsche* l. l. — φέρω Luc. V, 18. χορτάζω Marc. VIII, 4. χρηματίζω Hebr. XII, 25. LXX et עַל Exod. XXXIV, 1. (Palaeph. f. 1. f. 7 et 9. Lucian. Asin. §. 2 et 3. Macrob. §. 25. Herodian. III, 5. 1. Diod. Sic. XIII, 47. Xen. Anab. IV, 3. 28.) cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 229. *Matthiae* §. 584. p. 1162. *Buttm.* §. 134, 4. *Passow* I. p. 530. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 82. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1247. *Winer* p. 156. — — bb) in verbis ἐπὶ τῆς βάτου = *auf dem Blatte der Buchrolle, wo von dem bekannten Dornbusche die Rede ist* i. e. *in historia illa de rubo* Luc. XX, 37. Marc. XII, 26. Ita עַל בַּיִת = *auf den Fussboden des Hauses* i. e. *in das Haus* 1 Sam. II, 11. cf. *Ewald* p. 610. (Plut. vit. Agesil. c. 3. τῶν ἄλλων ἐπὶ ξένης ἀποθανόντων i. e. *auf fremdem Grund und Boden oder Gebiet.* Eurip. Electr. v. 6.) — — b) sq. genit. *person.* = *in humeris alicuius* Act. XXI, 23. εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν *qui votum in se susceptum habent* = *qui voto sese obstrinxerunt.*

2) *an, bei,* Lat. *in*

ita post verb. *videndi* Joh. VI, 2. ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων i. e. ὁρῶντες ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων ἑώρων τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. (Plat. de rep. p. 475. A. Isocr. ad Nicocl. p. 25. A.) cf. *Matthiae* §. 584. p. 1163.

B) de *motu* et *directione in locum*, ubi nos:

1) *hin — auf, auf,* Lat. *in* sq. acc.

a) universe. Ita post βάλλειν, ut σπόρον, *semina iacere* Marc. IV, 26. τὸ μύρον ἐπὶ τοῦ σώματος Matth. XXVI, 12. γίνεσθαι Luc. XXII, 40. Joh. VI, 21. ἑλκύειν XXI, 11. ἐπιτιθέναι Luc. VIII, 16. ἔρχεσθαι, de pluvia demissa Hebr. VI, 7. de calamitate immittenda alicui Apoc. III, 10. καθιέναι Act. X, 11. πίπτειν Marc. IX, 20. XIV, 35. σπείρειν Marc. IV, 31. Luc. VIII, 13. τιθέναι Act. V, 15. Apoc. X, 2. (ἀναβαίνειν Xen. Anab. I, 8. 3. cf. tamen ad h. l. item ad Xen. Symp. IX, 7. *Bornem.* et *Schäfer* ad Apollon. Rhod. II. p. 289. *Schweighäuser* ad Athen. XII, 8. p. 351.) — b) inclusa notione τοῦ *hinein: auf und in etwas*, ita post διδόναι et ἐπιγράφειν Hebr. VIII, 10. X, 16. — Cf. *Fischer* l. l. p. 230. *Matthiae* §. 584. p. 1162. *Buttm.* §. 134, 4. *Winer* p. 156. *Ewald* p. 609.

2) *vor, bei* [nach etwas hingewendet], Lat. *coram*

a) sq. genit. *personae* aa) maxime iudicis vel collegii iudicum, vel testium. Ita post ἀκουσθῆναι Matth. XXVIII, 14. ἀπολο-

γεῖσθαι Act. XXVI, 2. κατηγορίαν παραδέχεσθαι 1 Tim. V, 19. κρίνεσθαι Act. XXV, 9. 1 Cor. VI, 1 bis. v. 6. λέγειν Act. XXVII, 30. μαρτυρεῖν 1 Tim. VI, 13. παρεῖναι Act. XXIV, 19. προάγειν = *iubere*, ut *adducatur* vel *appareat aliquis coram aliquo* Act. XXV, 26. σταθῆναι, στῆναι Marc. XIII, 9. Act. XXIV, 20. — bb) universe, ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ τίτου = *das vor Titus von uns ausgesprochene Lob* 2 Cor. VII, 14. — b) sq. genit. *rei* aa) proprie Act. XXV, 10. (Jos. Ant. X, 4. 3. Diod. Sic. XI, 55. XVI, 93. Aelian. V. H. VIII, 12. Xen. H. G. VI, 5. 38. Venat. III, 14.) — bb) ita, *ut adverbiascat*, ἐπ' ἀληθείας [coram tribunali veritatis vel: animo ad veritatem applicato] *verissime, recte* Marc. XII, 14. 32. Luc. IV, 25. XX, 21. XXII, 53. Act. IV, 27. X, 34. (Diod. Sic. XIII, 12. Polyb. V, 33 init.) cf. de ἐπί adverbiascente *Fischer* l. l. p. 245. *Matthiae* l. l. p. 1163. *Schäfer* Melet. p. 83. *Passow* l. l. *Winer* p. 166. et de ἐπί = *coram Fischer* l. l. p. 229. *Wesseling* ad Diod. Sic. XVI, 93. *Dorvill.* ad Charit. p. 721. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 213. *Herm.* ad Vig. p. 859. *Matthiae* l. l. p. 1163. *Schäfer* Melet. p. 105. *Passow* I. p. 530. *Winer* p. 156. collatis, quae de iudicibus sedentibus, illis contra, qui vel causam suam defendentes vel accusantes aliquem verba ad eos facerent, stantibus atque hinc super illos eminentibus, habet *Ewald* p. 610.

3) *an etwas hinauf*, ubi Lat. *in* c. ablat. nos: *an, hinauf an*.

Ita post κρεμᾶν Act. V, 30. X, 39. Gal. III, 13. — Joh. XIX, 31. ἵνα — σώματα i. e. ἵνα μὴ τὰ σώματα, κρεμάμενα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, μείνῃ ἐν αὐτῷ. Ita LXX et עַל Gen. XL, 19. Deut. XXI, 22. 23. Esth. V, 14. VII, 10. cf. *Ewald* p. 609. — τιθέναι Joh. XIX, 19. (hin — nach Polyb. II, 11. 16. Herodian. III, 2. 11. Xen. Cyr. V, 2. 37. Anab. II, 1. 13. über etwas hin Lucian. Dial. Mort. XXVII, 7.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1162. *Fischer* l. l. p. 230. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. *Viger.* p. 616. *Winer* p. 156.

II) de *tempore*, quo fit aliquid. „Die Zeit wird als Grundlage dessen, was in ihr geschieht, als der Schauplatz betrachtet, auf dem etwas vorgeht" cf. *Passow* l. l. 1) sq. genit. *pers.* auf dem Schauplatze der Thätigkeit Jemandes, ubi nos: *zur Zeit Jemandes*, *unter*, Lat. *aetate alicuius*, *sub* Marc. II, 26. Luc. III, 2. IV, 27. Act. XI, 28. (Diod. Sic. XVII, 14. Aelian. V. H. V, 13. Theophr. Char. 7 [6], 2. Xen. Mem. III, 5. 10. Herodot. VIII, 44.) cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. et §. 132, 2. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 227. *Viger.* p. 616. *Winer* l. l. — 2) sq. genit. *rei gestae*, *zur Zeit einer Begebenheit*, *tempore rei* Matth. I, 11. (Herodian. II, 9. 7. Xen. Cyr. I, 6. 31.) — 3) sq. nom. *tempor.* ut. ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν Hebr. I, 2.

2 Petr. III, 3. Ita LXX Num. XXIV, 11. Jerem. XXIII, 20. — 1 Petr. I, 20. (Lucian. Dial. Mort. XI, 4. XII, 11.)

III) de *rebus tempore iunctis*, ubi alias ἐπί c. dat. [vid. infra p. 583.] Utimur in talibus: *in*, *bei*, Lat. *in* c. ablat. *inter*, vel partic. verbi cognat. c. substant. ἐπὶ τῶν προςευχῶν μου Rom. I, 10. Eph. I, 16. 1 Thess. I, 2. Philem. v. 4. (ita ἐπὶ τῶν δείπνων, *inter coenandum* Diod. Sic. IV, 3. Similiter nostrates: *über einer Arbeit sein.*) cf. *Herm.* ad Vig. p. 859.

IV) de *munere*, super quod positus est aliquis, ubi nos: *über*, Lat. *super*, *supra*, etiam *praesum*, *praeficio* 1) sq. gen. *rei*, ut a) εἰμὶ ἐπί τινος aa) universe Act. VIII, 27. — bb) ὁ ὢν ἐπὶ πάντων = *omnibus superior*, *omnium summus* Rom. IX, 5. Eph. IV, 6. (Joseph. Ant. XII, 2. 2. Dionys. Hal. Ant. rom. Vol. I. p. 316. Polyb. excerpt. legatt. XIII. p. 1119. Xen. Anab. III, 2. 36. — *supra cubicularios* item *supra Velarios*, Inscript. ap. *Grut.* p. 1111. no. 1. p. 599, no. 8.) — cc) minus plene: ὁ ἐπί τινος Act. XII, 20. (Diod. Sic. XIII, 47. Herodian. II, 2. 5. Lucian. Toxar. §. 29. Dem. 309, 9.) — b) καθίστημι Matth. XXIV, 45. XXV, 21. 23. Luc. XII, 41. 42. Act. VI, 3. (Arrian. exped. Alex. M. III, 6. 9. τέταγμαι ἐπί τινος Lucian. D. D. IV, 6. Diod. Sic. XI, 44. XX, 33. — Quinctil. declam. 353. *dicet sibi placuisse, servum et ideo supra rationes esse positum.* Petron. Satyr. 30. *unus ex pueris, qui super hoc officium erat positus.* Curt. vit. Alex. VI, 7. *nobili iuveni super armamentarium posito.*) — c) βασιλεύω ἐπὶ τῆς γῆς = *rex praesum terrae* i. e. rex sum ita, ut *terrae gubernandae potestas mihi data sit* Matth. II, 22. (cf. ἁρμόζοντες ἐπὶ ξένης Xen. de rep. Laced. XIV, 4.) — 2) sq. genit. *pers.*, qua superior est aliquis, cui imperare potest aliquis a) universe, βασιλεύς εἰμι Apoc. IX, 11. ἔχω βασιλείαν XVII, 18. δίδωμι ἐξουσίαν II, 26. — b) *superior sum aliquo ita, ut nocere possim ei* Apoc. XX, 6. Cf. *Fischer* l. l. p. 229. 233. 244. *Matthiae* l. l. p. 1164. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 468. *Lobeck* ad Phryn. p. 164. 474 sq. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 104.

V) de *causa*, i. e. de persona, quae, ut faciam aliquid, auctor est, *Veranlassung*, ubi nos: *von*, *in Betreff*, *über*, Lat. *de*, *super*. Ita post verba *dicendi* Gal. III, 16 bis. Ita עַל, cuius loco LXX vel περί Judd. IX, 3. vel ὑπέρ Joel. I, 3. cf. *Ewald* p. 611. (Diod. Sic. I, 12. Aelian. V. H. I, 30. Plato Charmid. p. 62. ed. *Heindorf.* Dem. 1392, 23. — Tacit. Ann. VI, 28. praebuitque materiam, multum *super* eo miraculo disserendi. Cicer. ad Attic. XVI, 6. hac *super* re scribam ad te Regio.) cf. *Fischer* l. l. p. 231. *Heindorf* ad Plat. Charm. l. l. *Matthiae* §. 584. p. 1162. *Passow* l. l.

BB) cum *dativ.* legitur ἐπί 1) de *loco* i. e. A) de *mansione in loco*, ubi nos:

1) *darauf*, *auf*, Lat. *in* c. abl., *super*,

Ita post vv., quibus *iacere*, *sedere*, *manere*, *ferri* dicitur aliquis in loco, sq. dat. *loci* vel *rei*, ut ἀνακλίνειν Marc. VI, 39. ἀφιεθῆναι XIII, 2. Luc. XIX, 44. XXI, 6. διασωθῆναι Act. XXVII, 44. διδόναι et φέρειν Matth. XIV, 8. 11. Marc. VI, 25. 28. εἶναι Marc. IV, 38. ἐπικεῖσθαι Joh. XI, 38. ἱστάναι, supplendum, ut videtur, ad Apoc. XXI, 12. καθῆσθαι Act. III, 10. Apoc. XXI, 5. [q. l. text. vulg. τοῦ θρόνου] abest κάθημαι XIX, 18. καθίζειν Marc. XI, 7. κατακεῖσθαι Marc. II, 4. Luc. V, 25. Act. IX, 33. περιφέρειν Marc. VI, 55. — Adde Hebr. VIII, 6. ἥτις — νενομοθέτηται *quod* [foedus] *lege sancitum est*, *melioribus promissionibus innixum*. (Herodian. I, 6. 3. Aelian. V. H. I, 30. Xen. Cyr. V, 2. 1. VI, 3. 12.) cf. *Fischer* l. l. p. 232. *Matthiae* §. 586. p. 1168. *Buttm.* §. 134, 4. *Winer* p. 160.

2) *an* [dicht an], *bei*, Lat. *ad*, *iuxta*, *propter*, a) proprie i. e. de personis, ita adstantibus vel assidentibus alicui rei, ut tegere eam vel incumbere ei videantur, sq. dat. rei, ut εἶναι ἐπὶ θύραις Matth. XXIV, 33. Marc. XIII, 29. Joh. V, 2. — Act. III, 11. V, 9. καθέζεσθαι Joh. IV, 6. (Herodian. I, 6. 4. Lucian. Anachars. §. 38. Xen. Cyr. I, 3. 11. Anab. I, 2. 8.) cf. *Fischer* l. l. p. 223. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. p. 1168. *Reisig* ad Oed. Col. v. 281. *Viger.* p. 625. *Winer* p. 160. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 720. — b) = ἐν sq. dat. *pers.* i. e. aa) *in medio alicuius* = *apud*, *inter* Act. XXVIII, 14. 2 Cor. VII, 7. ἐφ' ὑμῖν sc. ὤν. (Eurip. Iphig. Aul. v. 656. Diod. Sic. XIV, 113.) cf. *Fischer* l. l. p. 234. *Matthiae* l. l. — bb) post vv. πράσσειν, γίνεσθαι, *etwas an* [= *in Bezug auf* cf. *Matthiae* l. l. p. 1168.] *Jemandem thun* Marc. V, 33. Act. V, 35. (Ita Lucian. Toxar. §. 23. Aelian. H. A. XI, 11. Eurip. Iphig. Aul. v. 1103.) cf. *Matthiae* §. 415, not. 2. p. 761.

B) de *motu* et *directione in locum*, ubi nos

1) *auf etwas hin*, *obendrauf auf etwas*, *auf*, Lat. *super*, *in*,

a) sq. dat. *pers.* aa) universe, ut βάλλω Joh. VIII, 7. ἐπιπίπτω pro: *caelitus contingo* Act. VIII, 16. — bb) = *super capite alicuius*, post γράφω Luc. XXIII, 38. — b) sq. dat. *rei*, ut ἐπιβάλλω, ἐπιῤῥάπτω Matth. IX, 16. Marc. II, 21. ἐποικοδομέω Eph. II, 10. οἰκοδομέω Matth. XVI, 18. — κάλυμμα 2 Cor. III, 13. cf. *Fritzsche* diss. I. p. 39. not. — σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ — ὑμῶν, *fundor veluti libamen in victimam et sacrificium*, *quod est in fide vestra*, trop. pro: *mors obeunda est mihi vestrum religionem Jesu profitentium causa* Phil. II, 17. (Hom. Iliad. I, 55. Hesiod. ap. Stob. 326, 25. Xen. Anab. V, 2. 12.) cf. *Buttm.* l. l. *Passow* I. p. 530.

2) *gegen*, *versus* [pp. Xen. H. G. VII, 5. 9.] metaph.

a) *adversus*, *wider*,

ita post διαμερίζεσθαι = διαμερ. καὶ ἀναστῆναι Luc. XII, 52

bis. v. 58 quater. — Vide supra sub διαμερίζομαι adnotata. — παραζηλοῦν et παροργίζειν Rom. X, 19. (Aelian. V. H. IV, 5. Dem. 701, 14. Herodot. VI, 74.) cf. *Fischer* l. l. p. 236. *Matthiae* l. l. p. 1168. *Passow* l. l. *Viger.* p. 625. — b) *erga* 2 Cor. IX, 14.

II) de *tempore* i. e. de certo temporis puncto, quo fit aliquid, ubi nos: *an*, *bei*, Lat. *ablat. simpl.* item *in* sq. abl. utuntur. Hebr. IX, 26. (Hom. Iliad. VIII, 529. Pausan. VI, 2. 4. X, 9. 2. Xen. Anab. II, 2. 4.) cf. *Fischer* l. l. p. 236. *Schäfer* ad Gregor. Corinth. p. 490. *Matthiae* l. l. p. 1168. *Passow* l. l., *Viger.* p. 625.

III) de *munere*, cui praeficitur aliquis, ubi nos: *über*, Lat. *super*, item *praeficio*, ut καθίστημι sq. dat. rei Matth. XXIV, 47. Luc. XII, 44. (Dem. 21, 19. Xen. Cyr. VI, 3. 28. Anab. IV, 1. 13.) cf. *Fischer* l. l. p. 233. 244. *Matthiae* l. l. p. 1168. *Lobeck* p. 164. 474 sq.

IV) de *accessione* rei i. e. a) de rebus, quae addendo accedunt ad aliquid [*vom Hinzukommen einer Sache zu einer andern, gleichsam oben darauf oder darüber*] ubi nos: *zu*, Lat. *insuper ad*, *ad*, ut κερδαίνειν τι ἐπί τινι Matth. XXV, 20. 22. cf. *Fritzsche* l. l. p. 738. προςτιθέναι Luc. III, 20. ἐπὶ πᾶσι τούτοις *ad haec omnia* [sc. quae ante monita sunt, accedit, quod] = *praeter haec omnia* Luc. XVI, 26. — Eph. VI, 10. Col. III, 14. ubi alii: *ante omnia*, *imprimis*. (Lucian. D. D. I, 3. Dial. Mort. IX, 1. Xen. Cyr. IV, 5. 38.) cf. *Fischer* l. l. p. 239. *Viger.* p. 624 sq. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. p. 1167 sq. — b) de rebus, quae, tempore et ordine sequentes aliquid, accedunt ad hoc [*von einem Nach- oder Aufeinanderfolgen oder Nacheinandersein*], ubi nos: *bei*, *nach*, *auf*, Lat. *post*, etiam *ad*, ut οὐ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις, concise pro: ἐπὶ τῷ σημείῳ, τῷ γενομένῳ ἐν τοῖς ἄρτοις Marc. VI, 52. θλίψις — ἐπὶ Στεφάνῳ = ἐπὶ τῷ θανάτῳ Στεφάνου Act. XI, 19. Alii: *propter Stephanum.* — 1 Cor. XIV, 16. 2 Cor. XII, 21. — ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ Phil. II, 27. q. l. *Griesb.* e codd. ἐπὶ λύπην dedit. — Hebr. VIII, 1. κεφάλαιον — λεγομένοις i. e. *summum vero, quod post hactenus dicta tenendum est, hoc esse scitote*. Ita עַל post סָפָה, ubi LXX habent πρός Exod. I, 10. 1 Sam. XII, 19. cf. *Ewald* p. 610. Arrian. exp. Alex. M. X, 1. 8. Jos. Ant. V, 1. 26. Aelian. V. H. II, 18. XII, 1 fin. Lucian. D. Mort. I, 5. Eurip. Iph. Taur. v. 198. Epictet. Enchirid. c. 51, 1. Xen. Cyr. V, 5. 21.) cf. *Fischer* l. l. p. 237. *Matthiae* l. l. p. 1167. *Viger.* p. 620. *Passow* l. l. — — c) de *rebus, quae tempore iunctae sunt* [*von einem Zusammensein*], ubi nos: *mit*, *bei*, *unter*, Lat. *cum*, item participiis: *habens*, *utens*, *durante* vel *extante aliqua re* a) universe, ut πολλοὶ — μου i. e. *nomine meo utentes* = *meam, Messiae, dignitatem affectantes et vindicantes sibi*

Matth. XXIV, 5. Marc. XIII, 6. Luc. XXI, 8. in quibus ll. per epexegesin additur: λέγοντες· ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ χριστός. — ἐκβ. τὰ δαιμόνια ἐπὶ — ἰησοῦ *nomine Jesu utens, unter Anrufung des Namens Jesu* = *auctoritate Jesu* Luc. IX, 49. Marc. IX, 39. κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ [i. e. *mit Berufung, unter Beziehung auf den Namen und die messian. Würde Jesu*] μετάνοιαν Luc. XXIV, 47. quibus addi possunt verba Act. IV, 17. 18. V, 28. 40. nisi cum aliis praeplacuerit: *de.* Vide infra sub V. b. bb. β. — ἐπὶ τούτῳ *dum haec aguntur* Joh. IV, 27. ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν = *bei allen meinen Drangsalen* 2 Cor. VII, 4. 1 Thess. III, 7. — Phil. I, 4. — αἱ ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεις *die der ersten* διαθήκῃ *gleichzeitigen Vergehungen* Hebr. IX, 15. διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς [i. e. *bei und mit dem Ableben Jemandes*] βεβαία v. 17. μόνον — ἐπικείμενα i. e. *quae* [sc. victimae et oblationes] *cum cibis et potibus, variis lustrationibus, institutis externis incumbunt nonnisi ad emendationis usque tempora* v. 10. ἐπὶ — μάρτυσι *dum adsunt testes, sobald — Zeugen da sind* X, 28. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω — ὑμῶν *ne sol occidat cum ira vestra* i. e. *ne ad solis occasum perduret ira vestra* = *ante quam occidit sol, ira vestra deponatur* Eph. IV, 26. Ita עַל et LXX ἐπί Deut. XXIV, 15. οὐκ ἐπιδύσεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ *ne occidat sol, dum agitur haec res* i. e. *prius, quam occidit sol, acta sit haec res.* Gen. XXXII, 11. Cf. *Ewald* p. 610. (Xen. Mem. III, 14. 2. I, 5. 2. Cyr. I, 3. 12. Thuc. II, 101.) cf. *Fischer* l. l. p. 236. *Matthiae* l. l. p. 1167. *Viger.* p. 624. — b) in verbis: ζῆν ἐπί τινι, *vitam sustentare aliqua re, sein Leben erhalten bei etwas*, i. e. *indem man etwas z.* B. *Brod hat* = *sich mit Brode erhalten, von Brode leben* Matth. IV, 4. Luc. IV, 4. Ita LXX et עַל Gen. XXVII, 40. Deut. VIII, 3. cf. *Ewald* p. 611, not. et nostratium illud: *bei Brode ist gut wandern.* (Athen. X, 43. ἐπὶ γογγυλίσι διεβίω. Max. Tyr. XXIV, 6. βιοτεύειν ἐπὶ οἴνῳ. Alciphr. III, ep. 7. Plat. Alcib. I. sub initio: οὐκ ἂν αὖ δοκεῖς μοι ἐθέλειν ἐπὶ τούτοις μόνοις ζῆν.) cf. *Winer* p. 160. *Fischer* l. l. p. 234. 240. *Matthiae* l. l. p. 1166. — cc) ἐπ' ἐλπίδι, *cum spe, sperans, spe plenus* Act. II, 26. Rom. IV, 18. 1 Cor. IX, 10 bis. Tit. I, 2. vel: *spe addita* Rom. VIII, 20.

V) de *causa*, qua nititur aliquid, *Grund, Ursache, Veranlassung*, i. e. a) de rebus et personis, quae, ut faciam aliquid, in causa sunt, ubi nos: *wegen*, Lat. *propter, causa* aa) sq. dat. *rei* α) universe. Ita post αἰνεῖν Luc. II, 20. ἀνακρίνεσθαι Act. IV, 9. ἀπόλλυσθαι 1 Cor. VIII, 11. ἀπολύειν Matth. XIX, 9. δέχεσθαί τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰησοῦ i. e. *propterea, quod nomen Jesu gerit* = *quod disciplinae Jesu addictus est* Matth. XVIII, 5. Marc. IX, 37. Luc. IX, 48. δικαιοσύνῃ Phil. III, 9. δοξάζω Act. IV, 21. 2 Cor. IX, 13. εὐχα-

τεῖν item χάριν ἀνταποδιδόναι 1 Cor. I, 4. Phil. I, 4. Thess. III, 9. — 2 Cor. IX, 15. κρίνεσθαι Act. XXVI, 16. ρτυρεῖν Hebr. XI, 4. παρακαλεῖν 2 Cor. I, 4. στερεοῦν Act. , 16. χαλᾶν τὸ δίκτυον Luc. V, 5. Ita על Gen. XXVI, 7. i LXX περί et v. 9. ubi iidem διά c. acc. cf. *Ewald* p. 611. ıcian. D. D. XXV, 6. Toxar. §. 29. Xen. Mem. III, 14. 2. r. I, 3. 16. Symp. III, 10.) cf. *Fischer* l. l. p. 237. *Matthiae* l. p. 1166. *Passow* l. l. — β) in formula: ἐφ' ᾧ = αα) ; τούτῳ ὅτι *propterea quod* Rom. V, 12. — ββ) ἐπὶ δὲ τού- *propterea vero* 2 Cor. V, 14. Phil. III, 12. — γγ) καὶ ἐπὶ ύτῳ *et hanc ob causam* Phil. IV, 10. sc. ὅτι ἀνεθάλετε. ——) sq. dat. *pers.* α) universe, ut δαπανᾶν Act. XXI, 24. — post vv. *dicendi*, ubi nos: *auf, in Beziehung auf, über, n*, Lat. *super, de*. Ita post γράφειν Joh. XII, 16. προφη- ύειν Apoc. X, 11. μαρτυρεῖν XXII, 16. [His addunt alii t. IV, 17. 18. V, 28. 40. Vide de his locis supra sub IV. c.] — ausan. III, 13. 3. Stob. 66, 12. Lucian. Dial. Mort. X, 20.) *Voigtländer* ind. ad Lucian. Dial. Mort. p. 188. *Fischer* l. p. 240.

b) de rebus et personis i. e. de conditione, statu, moribus, ctis, factis, maiestate alicuius, quae, ut animus hoc vel illo odo moveatur, in causa sunt. Ita post vv. neutra et passiva, i nos: *wegen, über, um, auf*, Latini pro vv. varietate varia cendi ratione utuntur. Ita post ἀγαλλιᾶν Luc. I, 47. (ἀγάλ- σθαι Xen. Mem. II, 6. 35.) ἀρκεῖσθαι 3 Joh. v. 10. δια- ράττεσθαι Luc. I, 29. ἐκπλήττεσθαι Matth. XXII, 33. Marc. 22. XI, 18. Luc. IV, 32. IX, 43. Act. XIII, 12. (Aelian. V. H. II, 41. Xen. Cyr. I, 4. 27.) ἐλπίζειν et ἐλπίδα ἔχειν 1 Tim. I, 17. IV, 10. 1 Joh. III, 3. ἐξίστασθαι Luc. II, 47. ἐπαισχύ- σθαι Rom. VI, 21. θαμβεῖσθαι Marc. X, 24. — Luc. V, 9. ct. III, 10. θαυμάζειν Marc. XII, 17. Luc. IV, 22. IX, 43. X, 26. Act. III, 12. (Xen. Mem. I, 4. 2. IV, 2. 3.) καυχᾶσθαι om. V, 2. κλαίειν Luc. XIX, 41. (δακρύειν Lucian. D. D. XV, 6.) κοπετὸν ποιεῖν Act. VIII, 2. κόπτεσθαι Apoc. XVIII, 11. μακροθυμεῖν Matth. XVIII, 26. 29. Luc. XVIII, 7. Jac. , 7. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 585. — ὀδυνᾶσθαι Act. XX, 3. ὀλολύζειν Jac. V, 1. (Lucian. D. D. XII, 2.) ὀργίζεσθαι poc. XII, 17. — LXX et קצף sq. על Gen. XL, 2. παρακαλεῖ- σθαι 2 Cor. VII, 13. 1 Tim. III, 7. παῤῥησιάζεσθαι Act. XIV, πεποιθέναι Luc. XVIII, 9. XI, 22. Marc. X, 24. 2 Cor. I, 9 is. Hebr. II, 13. πιστεύειν Matth. XXVII, 42. [praefert *Fritz- che* l. l. p. 816. ἐπ' αὐτόν.] Luc. XXIV, 25. Rom. IX, 33. X, 1. XV, 12. 1 Tim. I, 16. 1 Petr. II, 6. σπλαγχνίζεσθαι Matth. IV, 14. Marc. VI, 34. Luc. VII, 13. στυγνάζειν Marc. X, 22. υλλυπεῖσθαι Marc. III, 5. (λυπεῖσθαι Lucian. Toxar. §. 24. olyaen. ap. Stob. 617, 34. Democrit. p. Stob. 552, 37.) — αίρειν Matth. XVIII, 13 bis. Luc. XIII, 17. Act. XV, 31.

1 Cor. XIII, 6. XVI, 17. 2 Cor. VII, 13. Apoc. XI, 10. (Diod. Sic. I, 25. Xen. Mem. II, 2. 8. II, 6. 35.) χαρά ἐστι Luc. I, 14. XV, 7 bis. v. 10. χαρὰν ἔχω Philem. v. 7. — χαίρω ἐφ' ὑμῖν vel τὸ ἐφ' ὑμῖν Rom. XVI, 19. [cf. de τὸ ἐφ' ὑμῖν = vel: *quod in potestate vestra est*, vel: *quod ad vos attinet*, *Porson* ad Eurip. Orest. v. 1338. *Matthiae* §. 283. p. 672. §. 585. 1, 1164.] Vid. ad h. l. *Vater* et *Griesb.* cf. *Gesen.* p. 817. *Ewald* p. 610. *Fischer* l. l. p. 238. *Matthiae* §. 399, not. 2. p. 730. *Passow* l. l. *Viger.* p. 622.

c) de *consilio* vel *fine*, ad quem tenditur, ubi nos: *zu*, Lat. *ad* aa) universe, ut ἐφ' ᾧ πάρει Matth. XXVI, 50. de q. l. vid. *Fritzsche* l. l. p. 780. coll. *Käufer* N. T. Fascic. I. Lips. 1827. p. 109. — Gal. V, 13. Eph. II, 10. 1 Thess. IV, 6. — ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ = *ad nominis et maiestatis suae celebrationem* Act. XV, 14. e lect. vulg. (Stob. 66, 12. Xen. Mem. II, 4. 13. Anab. II, 4. 5. Dem. 1481, 4. Thuc. I, 126.) cf. *Fischer* l. l. p. 234. *Matthiae* §. 585. p. 1165. — bb) sistitur *eventus* ut consilium „der unbeabsichtigte Erfolg wird mit dem beabsichtigten verwechselt" *Matthiae* l. l. p. 1166. — 2 Tim. II, 14. λογομαχεῖν εἰς οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. (ἐπὶ βλάβῃ Xen. Mem. II, 3. 19. Herodian. II, 1 bis.)

d) de *lege* et *conditione*, ubi nos: *auf*, *für*, Lat. *sub*, *hac lege ut*, *pro*, ut βαπτισθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ = *hac lege ut profitearis nomen Jesu* Act. II, 38. ὁ λαὸς ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο *populo lex data est hac conditione, ut subiectus esset sacerdotio levitico* Hebr. VII, 11. VIII, 6. (Lucian. D. D. I, 4. Diod. Sic. II, 24. 34. Pausan. II, 13. Xen. Cyr. III, 2. 23. Anab. I, 3. 1.) cf. *Fischer* l. l. p. 239. *Viger.* p. 618. 859. *Matthiae* l. l. p. 1164. *Buttm.* §. 134, not. 4. *Passow* l. l. *Winer* p. 160.

VI) de *norma*, cui insistens agit aliquis aliquid, ubi nos: *nach*, Lat. *secundum*. Ita a) universe: καλεῖν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί τινος Luc. I, 59. (Esr. IV, 63.) Ita עַל Exod. XVII, 1. ubi LXX διά, Ps. CX, 4. ubi LXX κατά, Esr. II, 61 et Neh. VII, 63. ubi LXX ἐπί τινι, (καλεῖν ἐπί τινος Herodot. II, 37. coll. I, 94.) cf. *Fischer* l. l. p. 232. *Matthiae* l. l. p. 1162. *Passow* I. p. 530. et de dat. simpl. = *secundum aliquid*, ut κρίνειν τινά τινι *Matthiae* §. 399, not. 2. p. 730. — b) iunct. c. subst. *adverbiascit*, ut ἐπὶ τῷ ὁμοιώματί τινος = *similiter atque aliquid* Rom. V, 14. — 2 Cor. IX, 6 bis. (ἐπ' ἀληθείᾳ Aeschyl. Suppl. v. 636.) cf. *Fischer* l. l. p. 245.

CC) ἐπί c. *accus.* legitur

I) de *loco* A) ita, *ut mansionis et motus notionem simul includens* indicet AA) *diffundi, porrigi, dispergi* aliquid super vel per aliquid, [von einem Er-

strecken, Verbreiten, Vertheilen nach verschiedenen Richtungen] ubi nos:

1) *darüber hin*, Lat. *super aliquam rem*,

cf. *Passow* I. p. 531. *Winer* p. 165. *Matthiae* §. 586. p. 1168. *Fischer* l. l. p. 240 sq. — a) universe, ut ἀνατέλλειν τὸν ἥλιον ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς Matth. V, 45. βρέχειν Ibid. ἐκτείνειν τὴν χεῖρα XII, 49. ἐπιφέρεσθαι Act. XIX, 12. καθεύδειν Marc. IV, 38. πνέειν Apoc. VII, 1. (Hom. Odyss. XI, 577. XIV, 120.) — b) de rebus, super quas, qui stat vel sedet ad eas, eminet, ubi nos: *an*, *bei*, Lat. *ad*, ita post ἑστηκέναι, σταθῆναι Apoc. XII, 18. XV, 2. καθῆσθαι Matth. IX, 9. Marc. II, 14. Luc. V, 27. τιθέναι τὰ γόνατα Act. XXI, 5. φυλάσσειν φυλακὰς ἐπὶ τὴν ποίμνην Luc. II, 8. cf. quae habet de speculis et turribus pastorum *Winer* bibl. Realw. p. 292. — Eodem modo dici ap. Hebr. עַל, docet *Ewald* p. 610.

2) *durchhin*, *entlang*, *darüberhin*, Lat. *per*.

Ita post vv. *eundi*, *recumbendi*, *standi*, *diffundendi* a) sq. acc. *loci*, ut ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς Apoc. XX, 9. ἀνακλιθῆναι Matth. XIV, 19. cf. *Fritzsche* l. l. p. 495. ἀναπεσεῖν Matth. XV, 35. ἀφιέναι — ἐπὶ τὰ ὄρη *relinquere* — *in montibus sic*, *ut per eos* = *per silvas montium diffundantur*, vel si iunxeris ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ = *per silvas montium profectus quaerit* Matth. XVIII, 12. cf. *Fritzsche* l. l. p. 577. *Winer* p. 165. — γίνεται σκότος ἐπὶ ὅλην τὴν γῆν Matth. XXVII, 45. Marc. XV, 33. Luc. XXIII, 44. — Adde Luc. IV, 25. Act. VII, 11. XI, 28. καθῆσθαι Luc. XXI, 35. Act. XVII, 26. ἐλθεῖν item περιπατεῖν Matth. XIV, 26. 28. 29. ἑστηκέναι XIII, 2. cf. *Fritzsche* l. l. p. 451. πορεύεσθαι Matth. XXII, 9. — Act. VIII, 26. IX, 11. φεύγειν Matth. XXIV, 16. (Diod. Sic. I, 27. Palaeph. f. 1.) — b) sq. acc. *pers.* ut εὐαγγελίσαι — ἐπὶ πᾶν ἔθνος — λαόν i. e. *per regiones omnium gentium et tribuum* etc. = *unter allen Völkern aller Orten* Apoc. XIV, 6. (Hom. Iliad. X, 213.) cf. *Passow* I. p. 531.

3) *darauf hin*, Lat. *in*, *super*

καθίσεσθε ἐπὶ δώδεκα θρόνους i. e. *in duodecim soliis per ordinem positis* Matth. XIX, 28. — Apoc. IV, 4. XI, 16. — XX, 4.

BB) *ferri* aliquid in *locum altero altiorem et manere ibi* indicat, ubi nos: *hinauf auf*, *auf*, Lat. *super*, *in* a) universe, ut ἄγειν Act. XVII, 19. XVIII, 12. ἀναβαίνειν Luc. V, 19. XIX, 4. Act. X, 9. de Act. VII, 23. 1 Cor. II, 9. vid. supra sub ἀναβαίνω p. 62. — ἀναβιβάζειν Matth. XIII, 48. ἀπέρχεσθαι Luc. XXIII, 33. cf. de κρανίου τόπῳ paulo editiori *Winer* bibl. Realw. p. 256. — διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν Act. XXVII, 44.

ex Hebraeorum enim sententia terra sita est super mari cf. *Ewald* p. 610, not. 9. — διδόναι Luc. XIX, 23. Apoc. VIII, 3. ἐξέρχεσθαι Luc. VIII, 27. ἐξιέναι Act. XXVII, 43. ἐπιβαίνειν Matth. XXI, 5. ἐπιβιβάζειν Luc. X, 34. ἐπιῤῥίπτειν XIX, 35. ἐπιτιθέναι Marc. VIII, 25. — Matth. XXVII, 29. Luc. XV, 5. Act. XXVIII, 3. ἔρχεσθαι Matth. XXI, 19. Marc. VI, 53. XI, 3. ἱστάναι Matth. IV, 5. Luc. IV, 9. κατάγειν Luc. V, 11. προέρχεσθαι Act. XX, 13. — προςφέρειν Matth. V, 23. σωρεύειν Rom. XII, 20. τιθέναι Matth. V, 15. Marc. IV, 21. Luc. XI, 33. φέρειν Marc. XV, 22. cf. paulo ante ad ἀπέρχεσθαι adnotata. (Palaeph. f. 1. Xen. Sympos. IX, 7 et ad h. l. *Bornem.* p. 222. Xen. Cyr. I, 1. 1. IV, 5. 50.) — b) ubi agitur de *onere*, imposito alicui, ubi nos: *auf*, *über*, Lat. *super*, *in* aa) propr. α) sq. acc. *rei*, ut ἐπιτιθέναι Act. XV, 10. τιθέναι Matth. XXIII, 4.— β) sq. acc. *pers.* = *in cervicem alicuius* Matth. XI, 29. Apoc. II, 24. — — bb) trop. sq. acc. *pers.* Hebr. VIII, 8. συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ — διαθήκην καινήν = novum foedus cum Israelitis pangendo nova officia imponam et nova praecepta dabo iis. Ita כָּרַת בְּרִית sq. עַל „diese Constructionsweise zeigt wenigstens eine gewisse Ueberlegenheit von der Einen Seite an, wenn der Bund von dieser Seite mehr *Befehl* ist", verba *Gesen.* hebr. Wörterb. Vol. I. p. 486. Alii dici ἐπί h. l. pro πρός existimantes vertunt: novum foedus pangam *cum* Israelitis. — — cc) metaph. α) de *malis*, *culpa*, *poena* illatis alicui, item de timore alicui iniecto ita, ut oneris instar prematur, sq. acc. *person.* ut γίνεταί τι ἐπί τινα *es kommt etwas über* vel *auf Jemanden* = *es überfällt Jemanden etwas*, ubi Lat. vel: *occupat aliquem aliquid* vel *sustinet aliquis aliquid*, ut φόβος, θάμβος Luc. I, 65. IV, 36. Act. V, 5. 11 bis. διωγμός Act. VIII, 1. ἐπάγειν Act. V, 28. ἐπέρχεσθαι Luc. XXI, 34. Act. VIII, 24. XIII, 40. abest ἐπέρχ. cogitatione addendum Matth. XXVII, 25. Act. XVIII, 6. Rom. I, 18. II, 2. 9. — χεὶρ κυρίου ἐπί σε = *die strafende Hand Gottes wird über dich kommen* Act. XIII, 11. ἐπιπίπτειν Luc. I, 12. Act. X, 10. XIII, 11. XIX, 17. Rom. XV, 3. ἐπιῤῥίπτειν, ut πᾶσαν τὴν μέριμναν ἐπί τινα = *quaecunque animum excruciant*, *committere alicui* 1 Petr. V, 7. ἐπιστῆναι Luc. XXI, 34. ἔρχεσθαι Matth. XXIII, 35. Joh. XVIII, 4. Eph. V, 6. Col. III, 5. ἥκειν Matth. XXIII, 36. Luc. XIX, 43. ἥξω ἐπί σε i. e. *puniens veniam super te* = *adoriar te* Apoc. III, 3 bis. μένειν Joh. III, 36. πίπτειν Apoc. VIII, 10. XI, 11. Cf. sub ἐπέρχομαι no. 2. disputata et *Ewald* p. 610. *Gesen.* p. 818. — β) de *bonis* et *beneficiis*, quae conferuntur in aliquem, vel quae oneris instar ita imponuntur alicui, ut ubique secum ferat ea, ubi nos: *auf*, Lat. *in* sq. acc. *pers.* ut χάρις — ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς Act. IV, 33. ἐπαναπαύεσθαι Luc. X, 6. 1 Petr. IV, 14. ἔρχεσθαι Matth. X, 13. — Rom. III, 22. — γ) de *officio* sorte alicui iniuncto

Act. I, 26. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ματθίαν *sors rem decernens ita cecidit, ut designaret Matthiam* = ἔπεσεν ὁ κλῆρος τὴν διακονίαν ταύτην ἐπιφέρων ἐπὶ ματθίαν, *sors exiit designans Matthiam.* Ita LXX et נָפַל גּוֹרָל sq. עַל Jon. I, 7. ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ἰωνᾶν = ἔπεσεν ὁ κλῆρος τὴν κακίαν ταύτην ἐπιφέρων ἐπὶ ἰωνᾶν. coll. Levit. XVI, 9. (Diod. Sic. IV, 42. ἐπανελθεῖν [sc. τὸν κλῆρον] εἰς ἡσιόνην i. e. *exiit sors designans Hesionen* = *Hesionae imponens irae divinae sedandae officium* cf. *Wesseling* ad h. l.

CC) *superne deferri aliquid in aliquem* vel *in aliquid* significat, ubi nos: *obendrauf auf etwas*, *auf*, Lat. *super*, *in* a) universe aa) sq. acc. *loci* vel *rei*, ut βάλλειν Matth. X, 34. ἐκχέειν Apoc. XVI, 2. 8. 10. 12. 17. καταβαίνειν Luc. XXII, 44. καταχέειν Matth. XXVI, 7. πίπτειν Matth. X, 29. XIII, 5. 7. [q. l. codd. εἰς. cf. *Fritzsche* l. l. p. 454.] 8. 20. 23. XXI, 44. Marc. IV, 5. 16. 20. Luc. VIII, 6. XX, 18. Act. IX, 4. (Xen. Oec. XVIII, 7.) — bb) sq. acc. *pers.* a) universe, ut καταβαίνειν Act. II, 3. Apoc. XVI, 21. πίπτειν Matth. XXI, 44. Luc. XIII, 4. XX, 18. XXIII, 30. Apoc. VI, 6. VII, 16. φωτίζειν XXII, 5. (Lucian. D. D. XI, 1.) — β) in verbis: ὀνομάζειν τὸ ὄνομα ἰησοῦ ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρά i. e. *nomen Jesu in coelo versantis invocare, ut deveniat quasi super homines obsessos et a malis suis eos liberet* Act. XIX, 13. Cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 236. (ita Tim. Lex. voc. plat. p. 114. ed. *Ruhnken.* ἐπαγωγαὶ explicat: ἀγωγαὶ δαίμονος φαύλου ἐπί τινα γενόμεναι. cf. *Ast* ad Theophr. char. p. 148 et ad Plat. de rep. p. 406.) — — b) de spiritu div., de auxilio et gratia Dei, Jesu coelitus contingente alicui, ut ἀποστέλλω [= *facio, ut deveniat coelitus* vel *coelitus contingat*] τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς Luc. XXIV, 49. εἶναι [= ἐπελθεῖν καὶ εἶναι] Luc. II, 25. 40. — IV, 18. ἐκχέειν Act. II, 17. 18. X, 45. Tit. III, 6. ἐπέρχεσθαι Luc. I, 35. Act. I, 8.— Gal. VI, 6. ἐπιπίπτειν Act. X, 44. XI, 15 bis. ἐπισκηνοῦν 2 Cor. XII, 9. ἔρχεσθαι Matth. III, 16. Act. XIX, 6. καταβαίνειν Marc. I, 10. Luc. III, 22. Joh. I, 33. 52. μένειν Joh. I, 32. 33. σκηνοῦν Apoc. VII, 15. τιθέναι Matth. XII, 18.

DD) ubi refertur aliquid *ad superiorem alicuius rei partem*, in quibus nos: *auf*, Lat. *super*, *in*. a) post vv. *motum* indicantia aa) universe, ut ἀποφέρειν Apoc. XXI, 10. βάλλειν Joh. VIII, 59. Apoc. XIV, 16. XVIII, 19. γράφειν Apoc. II, 17. III, 12. XIV, 1. XVII, 5. 8. XIX, 16 bis. — XIII, 1. διδόναι χάραγμα Apoc. XIII, 16. ἐπιβάλλειν Luc. V, 36. ἐπιτιθέναι Matth. IX, 18. Marc. XVI, 18. Joh. IX, 15. Act. VIII, 17. Apoc. XXII, 18. ἐπιχρίειν Joh. IX, 6. ἐποικοδομεῖν 1 Cor. III, 11. θεμελιοῦν Luc. VI, 48. κεῖσθαι 2 Cor. III, 15. λαμβάνειν χάραγμα Apoc. XX, 4. οἰκοδομεῖν Matth. VII, 24 bis. v. 26. Luc. VI, 49. Rom. XV, 20. προσκυνεῖν Hebr. XI, 21. ῥαπίζειν

iis, quae supra sub ἐπί cum dativo posito V. c. bb. disputata sunt.

2) *zu*, Lat. *ad* = πρός

a) post vv. *ducendi*, *eundi*, *trahendi*, *veniendi*, sq. acc. vel *loci*, vel *rei*, vel *person.* ut ἄγειν Matth. X, 18. Luc. XXI, 12. XXIII, 1. Act. IX, 21. ἀνακάμπτειν Luc. X, 6. ἀπέρχεσθαι XXIV, 24. γίνεσθαι, ut in formula Hebraeis usitata ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ ἰωάννην = *mandavit Deus Johanni* Luc. III, 2. ita עַל 1 Chron. XXII, 8. — ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς Act. XXI, 35. — Luc. XXIV, 22. — τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς sc. γενόμενον, *das von uns euch zugekommene Zeugniss* i. e. *das von uns bei euch ausgesprochene Zeugniss* 2 Thess. I, 10. ἐγγίζειν Luc. X, 9. εἰςέρχ. καὶ ἐξέρχ. Act. I, 21. de q. l. vid. supra sub εἰςέρχομαι p. 442. adnotata. — ἐκπορεύεσθαι Apoc. XVI, 14. ἐκτρέπειν 2 Tim. IV, 4. ἐλκύειν Act. XVI, 19. ἐπιπίπτειν Joh. XIII, 25. ἡ ἐπισυναγωγή 2 Thess. II, 1. ἐπιστρέφειν Luc. I, 16. 17. Act. IX, 35. XI, 21. XIV, 15. XV, 19. XXVI, 18. 20. Gal. IV, 9. 1 Petr. II, 25. 2 Petr. II, 22. ἔρχεσθαι Matth. XXI, 19. Marc. XI, 13. alii: *auf.* — Marc. XVI, 2. Luc. XIX, 5. XXIV, 1. Act. VIII, 36. XII, 10. 12. XXIV, 8. Joh. XIX, 33. καταβαίνειν Joh. VI, 16. κατάγειν Luc. V, 11. κατατρέχειν Act. XXI, 32. ὁδηγεῖν Apoc. VII, 17. παραγίνεσθαι Matth. III, 13. πορεύεσθαι Act. XVII, 14. XXV, 12. προέρχεσθαι XX, 13. προςκυνεῖν Hebr. XI, 21. alii: *auf.* — προςφέρειν Luc. XII, 11. συνάγειν Marc. V, 21. σύρειν Act. XVII, 6. τρέχειν Luc. XXIV, 12. ὑπάγειν Luc. XII, 58. φέρειν Act. XIV, 3. Hebr. VI, 1. cf. ad h. l. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 247. φθάνειν Matth. XII, 28. Luc. XI, 20. (Palaeph. fab. 2. Arrian. exp. Alex. M. III, 18. 3. Xen. Anab. I, 4. 11. II, 4. 13.) cf. *Fischer* l. l. p. 241. *Matthiae* l. l. p. 1168. — b) post vv. *addendi*, ut ἐπιτιθέναι Apoc. XXII, 18. προςτιθέναι Matth. VI, 27. Luc. XII, 25. Ita LXX προςτιθέναι πρός τι pro יָסַף sq. עַל 1 Sam. XII, 19.

BB) de *termino* loci, ad quem usque pertinet aliquid, ubi nos: *bis*, *zu*, Lat. *usque ad* a) propr. aa) universe Apoc. XXI, 16. (Aelian. V. H. III, 1. Xen. Mem. I, 4. 17. Cyr. VII, 5. 8.) cf. *Fischer* l. l. p. 242. *Matthiae* l. l. p. 1169. *Passow* l. l. — bb) sq. adv. τρίς = *non ultra, quam ter, non minus, quam ter* Act. X, 16. XI, 10. Ita εἰς τρίς cf. *Herm.* ad Vig. p. 859. — b) metaph. de *gradu* aa) universe ἐφ᾽ ὅσον, *in quantum* i. e. *quatenus* Matth. XXV, 40. 45. Rom. XI, 13. (Diod. Sic. I, 93.) cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 747. — bb) *circumscribit adverb*, ut ἐπὶ πλεῖον i. e. *latius*, *amplius* Act. IV, 17. 2 Tim. II, 9. III, 9. cf. *Viger*. p. 628. *Passow* l. l. *Ast* ad Theophr. char. p. 45. *Lobeck* ad Phryn. p. 48. *Jacobs* A. P. p. 172. 306. *Matthiae* l. l. p. 1169.

insurgendi, ut ἀναστῆναι Marc. III, 26. ἐγερθῆναι Matth. XXIV, 7 bis. Marc. XIII, 8 bis. Luc. XXI, 10. ἐπανίστασθαι Matth. X, 21. XIII, 12. ἐπεγείρειν Act. XIII, 50. μερισθῆναι = μερ. καὶ ἀναστῆναι Matth. XII, 26. Marc. III, 24. 25. Luc. XI, 17. 18. XII, 53. bis. οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει = οἶκος ἐφ' ἑαυτὸν ἀναστὰς πίπτει Luc. XI, 17. (Diod. Sic. XVI, 22. Plut. vit. Demosth. c. 17. Xen. Cyr. I, 5. 4. VII, 3. 14.) cf. *Fischer* l. l. p. 242. *Matthiae* l. l. p. 1168. *Passow* I. p. 531. — β) universe, ut ἐκτείνειν τὰς χεῖρας Luc. XXII, 53. ἐκτινάσσειν τι ἐπί τινα = εἰς μαρτύριον ἐπί τινα Act. XIII, 51. ἐπαίρειν Joh. XIII, 18. μάρτυρα — ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχήν *contra vitam meam* i. e. *ita ut me perdat Deus* 2 Cor. I, 23. ἔρχεσθαι Luc. XIV, 31. μαρτύριον ἐπί τινα Luc. IX, 5. μοιχᾶσθαι Marc. X, 11. q. l. alii ἐπί de rebus tempore iunctis dici existimantes explicant: *cum*. — παραγίνεσθαι Luc. XXII, 52. συνάγειν Matth. XXVII, 27. Act. IV, 27. ὑπεραίρειν 2 Thess. II, 4. τολμᾶν 2 Cor. X, 2. (Herodian. VII, 1. 13. Arrian. exp. Alex. M. III, 18. 1. Diod. Sic. XV, 41. Xen. Cyr. I, 5. 3.)

b) metaph. aa) de animi sensis, ubi nos: *gegen*, *an*, Lat. *erga, in* α) universe, ut χρηστός Luc. VI, 35. Rom. XI, 22. Eph. II, 7. ἀποτομία Ibid. πλοῦτος τῆς δόξης IX, 25. — σπλαγχνίζομαι, *ich empfinde Mitleiden gegen oder für Jemanden* Matth. XV, 32. Marc. VIII, 2. IX, 22. cf. *Fritzsche* l. l. p. 522. Alii in his ἐπί τινα poni observarunt pro: ἐπί τινι. Vide infra sub V. — β) post πιστεύω = πιστεύσας ἐπιστρέφω ἐπί τινα i. e. *fiducia plenus applico me alicui* cf. Act. XI, 21. — Ita π. ἐπὶ τὸν κύριον Act. IX, 42. XI, 17. XVI, 31. XXII, 19. Rom. IV, 24. ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα Rom. IV, 5. [Matth. XXVII, 42.] πίστις Hebr. VI, 1. — — bb) *bezüglich auf*, ubi Lat. *de* α) post vv. *dicendi*, *scribendi* Marc. IX, 12. 13. — Rom. IV, 9 bis. λέγειν Hebr. VII, 13. προφητεία 1 Tim. I, 18. — β) post πέποιθα 2 Cor. II, 3. 2 Thess. III, 4. — — cc) de *fine* vel *consilio*, quo tendit aliquid α) propr. αα) post vv. *motus*, sq. acc. actionis, ad quam efficiendam pertinet motus, ut παραγίνεσθαι ἐπὶ τὸ βάπτισμα, *ad baptisma suscipiendum* Matth. III, 7. ἄγεσθαι Act. VIII, 32. ἐξέρχεσθαι ἐπὶ λῃστήν, *ad latronem comprehendendum* Matth. XXVI, 55. Marc. XIV, 48. Luc. XXII, 52. ἔρχεσθαι Luc. XV, 4. συμπαραγίνεσθαι Luc. XXIII, 48. (Palaeph. fab. 40. Lucian. D. D. XX, 21. Plato Crit. c. 14. Xen. Cyr. I, 6. 12. Anab. II, 5. 22.) cf. *Fischer* l. l. p. 243. *Matthiae* l. l. p. 1169. *Buttm.* l. l. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 141. *Winer* p. 165. — ββ) universe, ut διδόναι ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας, *ad pedes lavandos* (Palaeph. fab. 1.) — β) de *eventu*, in quibus *ad* = *ita ut*. Ita sq. adiect. c. artic. ἐπὶ τὸ συμφέρον sc. ἡμῶν Hebr. XII, 10. ἐπὶ τὸ χεῖρον = *ita, ut deterior fiat aliquis* 2 Petr. III, 13. Vide *Ast* ad Theophr. Char. p. 45. coll.

V) ἐπί c. acc. ponitur, ubi poni debebat ἐπί c. dat. Ita 1) de causa, qua nititur aliquid i. e. a) de persona vel re, ob quam fit aliquid, ubi nos: wegen, um, Lat. propter, ita post ἀσχημονεῖν 1 Cor. VII, 36. προςεύχεσθαι Jac. V, 14. βάλλειν κλήρους ἐπί τι Marc. XV, 24. Joh. XIX, 24. (ῥίψαι κλήρους ἐπί τινα Plat. de rep. X. p. 617. E.) — b) de rebus et personis, quarum conditio, status, mores, maiestas sunt caussa, quod animus hoc vel illo modo movetur, ut post βρύχειν τοὺς ὀδόντας Act. VII, 54. ἐλπίζειν 1 Tim. IV, 5. 1 Petr. I, 13. III, 5. κλαίειν Luc. XXIII, 28 ter. κόπτεσθαι Apoc. I, 7. σπλαγχνίζεσθαι Matth. XV, 32. Marc. VIII, 2. IX, 22. πεποιθέναι Matth. XXVII, 43. — — 2) de accessione rei i. e. a) de rebus, quae tempore sequentes aliquid ad hoc accedunt, ubi nos: nach, auf, Lat. ad, post, ut λύπη ἐπὶ λύπην Phil. II, 27. q. l. text. vulg. λύπη ἐπὶ λύπῃ. — b) de rebus tempore iunctis, ubi nos: mit [unmittelbar und augenblicklich auf etwas folgend], Lat. cum. Ita in formula ab hebraica dicendi ratione repetenda: ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά τινος ἐπί τινα i. e. memoratur nomen alicuius tum, cum nomen alicuius memoratur = pertinet aliquis ad aliquem, consecratus est aliquis alicui Act. XV, 17. ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοῦ cum quibus nominatur nomen meum [ut fit in verbis: Israelitae sunt populus Jovae] = qui consecrati mihi sunt. Jac. II, 7. τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς, nomen, quod nominatur tum, cum nomen vestrum nominatur [ut fit in verbis: Petrus Christi est discipulus] = cui sacri estis. Ita LXX et נִקְרָא שֵׁם sq. עַל 2 Sam. XII, 28. Amos. X, 12. Jer. XIV, 9. XXXIV, 15. cf. Gesen. hebr. Wörterb. II. p. 1015. Rosenm. in Scholiis V. T. ad Exod. III, 18. ed. tert. (Baruch. II, 15) Saepius ἐπί non legitur in N. T.

Ἐπιβαίνω, f. βήσομαι, pf. βέβηκα, (ab ἐπί et βαίνω — pp. darauf schreiten) 1) conscendo, a) sq. ἐπί c. acc. Matth. XXI, 5. Ita LXX pro רָכַב Gen. XXIV, 61. (Xen. H. G. III, 4, 1. Thuc. I, 111.) — b) sq. dat. ut τῷ πλοίῳ Act. XXVII, 2. (Thuc. VII, 70.) cf. Matthiae §. 402. a. p. 734. — c) sq. εἰς Act. XXI, 6. — d) absol. Act. XXI, 2. — 2) ingredior, intro, a) sq. εἰς Act. XX, 18. (Diod. Sic. XIV, 84.) — b) sq. dat. XXV, 1. (Diod. Sic. XVI, 66.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιβάλλω, f. βαλῶ, (ab ἐπί et βάλλω, iacio) 1) iniicio i. e. impono, ich lege darauf, ich setze darauf a) τινί τι 1 Cor. VII, 35. Marc. XI, 7. (Xen. Anab. III, 5. 10.) — b) τι ἐπί τινι et ἐπί τινα de assuente Marc. IX, 16. Luc. V, 36. — c) τὴν χεῖρα vel τὰς χεῖρας ἐπί τινα vel τινί manum, manus iniicio alicui aa) de personis in capiendo aliquo occupatis Matth. XXVI, 50. Marc. XIV, 46. Luc. XX, 19. XXI, 12. Joh. VII, 30. 44. Act. IV, 3. V, 18. XXI, 27. — Act. XII, 1. q. l. ex seqq. supplendum est vel τισί vel ἐπί τινας. LXX pro

ἡלָשְׁ Gen. XXII, 12. (Diod. Sic. Tom. X. p. 206. ed. Bip. olyb. III, 2. 8.) — bb) *manus admoveo, Hand ans Werk gen* Luc. IX, 62. — 2) intrans. [sich auf etwas zu bewegen] *ruo* aa) sq. εἰς Marc. IV, 38. — bb) absol. XIV, 72. ἐπιβαλὼν ἔκλαιε ruens lacrimatus est. (1 Macc. IV, 2.) cf. *Matthiae* 496, 1. p. 932. — b) imperson. ἐπιβάλλει μοι [es llt mir zu] *pertinet ad me* Luc. XV, 12. τὸ ἐπιβάλλον μέρος ῆς οὐσίας. (1 Macc. X, 30. Diod. Sic. I, 1. V, 45. Polyb. VIII, 24. 1. Dem. 312, 2.) cf. *Passow* I. p. 532. Saepius non gitur in N. T.

Ἐπιβαρέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et βαρέω) *onero, agravo*, metaph. *molestus sum*, sq. accus. pers. 1 Thess. II, 9. et Thess. III, 8. πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν. 2 Cor. II, 5. α μὴ ἐπιβαρῶ sens. ne quid gravius dicam. (Appian. Bell. iv. IV, p. 978. ἐπιβαρεῖν τοῖς ἠτυχηκόσι.)

Ἐπιβιβάζω, f. άσω, (ab ἐπί et βιβάζω) *conscendere ιcio, impono aliquem alicui, ich setze Jemanden auf etwas.* er in N. T. a) sq. acc. pers. et ἐπί c. acc. Luc. X, 34. XIX, 5. — b) sq. acc. pers. Act. XXIII, 24. LXX pro הִרְכִּיב 2 Sam. I, 3. (τινά τινος Herodian. III, 7. 12. τὶ πρός τι Diod. c. II, 11.)

Ἐπιβλέπω, f. ψω, (ab ἐπί et βλέπω specto; inspicio) *ispicio, hinsehen nach Jemandem*, sq. ἐπί τινα a) universe c. II, 3. (Dio orat. IV. p. 171.) — b) = *respicio, rationem ιbeo, mitleidig auf Jemanden hinsehen* Luc. I, 48. IX, 38. Ita XX et פָּנָה Ps. XXIV, 17. רָאָה 1 Sam. I, 1. (*adspicio* Virgil. en. II, 690.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐπίβλημα, τος, τό, (ab ἐπιβάλλω, iniicio, impono; *id, ιod iniectum vel adiectum est rei alicui, additamentum*) *asιmentum*. Ter in N. T. Matth. IX, 16. Marc. II, 21. Luc. V, 5. (LXX Jes. III, 20.)

Ἐπιβοάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et βοάω) *acclamo*. Seel in N. T. Act. XXV, 24. (Polyb. X, 12. 5. Thuc. V, 65.)

Ἐπιβουλή, ῆς, ἡ, [consilium Thuc. IV, 76.] *consilium ontra aliquem, insidiae, ein Anschlag auf Jemanden.* Quater ι N. T. Act. IX, 24. XX, 3. q. l. dat. αὐτῷ = insidiae *contra liquem.* (Ita ἐπιβουλεύειν τινί Xen. Anab. II, 5. 15.) cf. *Iatthiae* §. 390. p. 717. — Act. XX, 19. XXIII, 30. μηνυθείσης — ἔσεσθαι, e confusione duarr. locutt. pro: μηνυθείσης ἑ μοι ἐπιβουλῆς — τῆς μελλούσης ἔσεσθαι et μηνυθέντος ἑ μοι ἐπιβουλὴν μέλλειν ἔσεσθαι. Cf. *Fritzsche* coniectan. 39. (LXX Esth. II, 22. Herodian. III, 5. 9. Xen. Anab. I, 5. 1.)

Ἐπιγαμβρεύω, f. εύσω, (ab ἐπί et γαμβρός socer, ffinis) *affinitatis iure uxorem duco.* More enim maiorum Gen. XXVIII, 12. postea lege apud Israelitas sancitum erat, ut, si uis moreretur ἄτεκνος, vel frater et levir [יָבָם] viduae super-

stitis; vel, si talis non esset, consanguinitate proximus [גֹּאֵל] in matrimonium duceret viduam defuncti et, qui ex ea nasceretur, primogenitum nomine fratris vel propinqui defuncti referri in tabulas curaret Deut. XXV, 5 — 10. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 408. Huc pertinent, quae leguntur Matth. XXII, 24. coll. locis parall. Marc. XII, 19. Luc. XX, 28. Uti ἐπιγαμβρεύω sq. acc. pers. in uno Matthaei l. l. legitur, ita apud LXX reperitur pro יִבֵּם Gen. XXXVIII, 8. coll. Deut. XXV, 5. 7.

Ἐπίγειος, ειον, ὁ, ἡ, (ab ἐπί et γῆ) *terrenus, terrestris*. Ita a) de rebus et personis, quae sunt in terra 1 Cor. XV, 40. Phil. II, 10. (Diod. Sic. I, 13.) — b) de rebus, quae fiunt in hac terra vel pertinent ad eam Joh. III, 12. τὰ ἐπίγεια = τὰ ἐν τῇ γῇ γενόμενα. Cf. *Lücke* I. p. 588. *Knapp* comment. in colloq. Jesu cum Nicod. p. 18. (Marc. Anton. VI, 23 vel 30.) — c) *fragilitatis* notione inclusa 2 Cor. V, 1. — d) *imbecillitatis, imperfectionis* notione inclusa Phil. III, 19. Jac. III, 5. (Lucian. Icaromen. §. 2.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιγίνομαι, (forma attic. et antiq. ἐπιγίγνομαι, ab ἐπί ad accessionem rei pertinente et γίνομαι) *oborior postea*. Ita semel in N. T. Act. XXVIII, 13. (Polyb. I, 54. 6. Thuc. III, 74. IV, 3.)

Ἐπιγινώσκω, [form. antiquior et attic. ἐπιγιγνώσκω] fut. ἐπιγνώσομαι a. 2. ἐπέγνων [ab ἐπί augente et γινώσκω. Cf. *Viger*. p. 629. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 217. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 414.] 1) *accurate et plane cognosco, genau kennen lernen* a) propr. aa) sq. acc. Luc. I, 4. 1 Cor. XIII, 12. Col. I, 5. 1 Tim. IV, 3. (LXX Jer. V, 5. Xen. Oecon. IX, 12.) — bb) sq. παρά c. genit. pers. et περί c. genit. rei Act. XXIV, 8. — cc) sq. orat. indir. Act. XXII, 24. — dd) sq. ὅτι 1 Cor. XIV, 37. (Plat. apol. Socr. c. 7. ed. *Fischer*.) cf. *Matthiae* §. 549, not. p. 1076. — ee) absol. 1 Cor. XIII, 12. — — b) = γινώσκω, *cognosco* i. e. aa) *kennen lernen, erkennen* α) sq. acc. 2 Petr. II, 21 bis. — β) sq. acc. pers. et ἀπό c. genit. rei occasionem cognoscendi praebentis Matth. VII, 16. 20. — — bb) *comperio, erfahren* α) sq. ὅτι Luc. VII, 37. XXIII, 7. Act. XXII, 29. XXVIII, 1. (1 Macc. VI, 17.) cf. *Matthiae* §. 548. p. 1075. *Winer* p. 140. — β) sq. acc. rei 2 Cor. I, 13. ἃ — ἐπιγινώσκετε — ἐπιγνώσεσθε. De h. l. praesenti pertinente ad rem saepius repetitam cf. *Herm*. ad Vig. p. 748. — γ) absol. Act. IX, 30. — — cc) *sentio, animadverto, merken, wahrnehmen* α) sq. acc. rei Luc. V, 22. — β) sq. acc. c. partic. Marc. V, 30. (Xen. Cyr. VIII, 1. 33. Oecon. VIII, 1.) cf. *Matthiae* §. 549. p. 1076. *Winer* p. 140. *Buttm*. §. 131, 4. b. — — dd) *agnosco* i. e. *cognosco esse aliquem eum, qui vere est, erkennen* α) propr. αα) sq. acc. pers. Matth. XIV, 35. Marc. VI, 33. 54. Luc. XXIV, 16. 31. — ββ) sq. ὅτι Act. III. 10. — γγ) sq. acc. rei Act. XII, 14. (LXX 1 Sam. XXVI, 17.) —

β) *dignoscendi* sens. Act. XXVII, 39. οὐκ ἐπεγίνωσκον i. e. *non poterant dignoscere* cf. *Winer* p. 103. et de impf. ad rem durantem pertinente *Herm.* ad Vig. p. 745. *Matthiae* §. 497, a. p. 938. *Buttm.* §. 124, 4.

2) *accurate et plane novi*, pass. ἐπιγινώσκομαι et ἐπεγνώσθην *plane et accurate cognitus sum* a) sq. acc. Matth. XI, 27 bis. Rom. I, 32. — 1 Cor. XIII, 12. ad q. l. vid. *Winer* p. 107. — 2 Cor. VI, 9. — b) sq. acc. pers. et ὅτι Act. IV, 13. 2 Cor. I, 14. XIII, 5. de quo attract. genere cf. *Winer* p. 186. *Viger.* p. 550. *Matthiae* §. 296, 3. p. 592. *Fritzsche* l. l. p. 740. coll. *Gesen.* p. 854. — c) absol. Act. XXV, 10.

3) *agnosco*, *anerkennen*, sq. acc. Matth. XVII, 12. (LXX Gen. XXXVII, 33. Herodian. II, 1. 24. Xen. H. G. V, 4. 12.)

4) *magni aestimo*, *veneror*, *diligo*, sq. accus. 1 Cor. XVI, 18. Ita יָדַע vid. supra sub γινώσκω p. 241. — Eadem significatione legi ap. Graecos seriores, auctor est *Passow* I. p. 535. Saepius non extat in N. T.

Ἐπίγνωσις, εως, ἡ, (ab ἐπιγινώσκω) *plena et accurata cognitio* i. e. a) *das Erkennen* 2 Tim. II, 25. Tit. I, 1. Philem. v. 6. 2 Petr. I, 3. 8. (Herodian. VII, 6. 15. Polyb. III, 7. 6) — b) *die Erkenntniss*, *Kenntniss*. Ita aa) de cognitione Dei et rerum div. α) sq. genit. Eph. I, 17. IV, 13. Col. I, 9. 10. II, 2. 2 Petr. I, 2. Hebr. X, 25. — β) ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει = im Bereiche seines Wissens haben i. e. ἐπιγινώσκειν Rom. I, 28. — γ) absol. Rom. X, 2. κατ᾽ ἐπίγνωσιν i. e. *ad normam rectae et accuratae Dei cognitionis* = *uti decet hominem recte Deum cognoscentem*, Phil. I, 9. Col. III, 10. — bb) universe, εἰς ἐπίγνωσιν ἐλθεῖν i. e. *ad notitiam rei pervenire* = ἐπιγινώσκειν, *Kenntniss erlangen* 1 Tim. II, 4. 2 Tim. III, 7. — διὰ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας sc. γίνεται = *contingit* vel *paratur cognitio* Rom. III, 20. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, *inscriptio* [Polyb. III, 9. 3.], ut monetae Matth. XXII, 20. Marc. XII, 16. Luc. XX, 24. — de inscriptione vel titulo cruci Jesu affixo Marc. XV, 26. Luc. XXIII, 38. Solebat enim apud Romanos crimen damnatorum nigris literis inscribi tabulae dealbatae.

Ἐπιγράφω, f. ψω, (ab ἐπί et γράφω sculpo; conscribillo i. e. auf der Oberfläche ritzen, hinc: leicht verwunden Hom. Iliad. IV, 139.) *inscribo*, i. e. a) *mit einer Aufschrift*, *Ueberschrift*, *Titel versehen* Matth. XV, 26. Act. XVII, 23. Apoc. XXI, 12. (Aelian. V. H. II, 33. Diod. Sic. II, 13. Xen. Cyr. VII, 3. 17.) — b) *scribo in aliquid*, *auf und in etwas schreiben*, ut ἐπὶ καρδίας vel ἐπὶ τῶν διανοιῶν τινος = *indo* Hebr. VIII, 10. X, 16. Ita LXX pro כָּתַב utuntur γράφω Jer. XXXI, 33.

Ἐπιδείκνυμι, f. δείξω, (ab ἐπί et δείκνυμι) *spectandum praebeo, ostendo* a) propr. i. e. *vorzeigen, aufzeigen*, τινί τι Matth. XXII, 19. Luc. XX, 24. XXIV, 40. — XVII, 14. (Xen. Anab. I, 2. 24. Cyr. V, 5. 5.) — med. *ἐπιδείκνυμαι χιτῶνας καὶ ἱμάτια* i. e. *ostendo tunicas et pallia mea* Act. IX, 39. (τὴν παιδείαν i. e. disciplinam, qua usus sum Xen. Anab. IV, 5. 13. — Diod. Sic. XIII, 27. Jos. Ant. X, 4. 1.) — b) = δείκνυμι *ostendo* Matth. XVI, 1. q. l. codd. δεῖξαι cf. *Griesb.* ed. *Schulz.* et *Fritzsche* IV Evv. I. p. 526. — c) metaph. *argumentis demonstro, declaro*, sq. acc. c. inf. Act. XVIII, 28. sq. accus. Hebr. VI, 17. (Polyb. VI, 47. 8. Xen. Mem. II, 9. 11.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιδέχομαι, f. δέξομαι, (ab ἐπί et δέχομαι) *excipio*, i. e. a) *admitto*, metaph. *admitto monita alicuius* 3 Joh. v. 9. (Polyb. VI, 24. 7.) — b) *excipio hospitio* 3 Joh. v. 10. (1 Macc. XII, 8. Polyb. XXII, 1. 3.)

Ἐπιδημέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπίδημος, einheimisch, im Volke; in urbe vel in populo sum Xen. Cyr. VII, 5. 69.) *peregrinor, als Fremder wohin kommen oder sich aufhalten*. Bis in N. T. Act. II, 10. XVII, 21. (Lucian. D. D. XX, 23. Herodian. VIII, 2. 9. Theophr. char. 5. vel 3, 2. Xen. Mem. I, 2. 61.)

Ἐπιδιατάσσομαι, ττομαι, f. ξομαι, (ab ἐπί et διατάσσομαι) *insuper dispono, insuper praecipio* Gal. III, 15.

Ἐπιδίδωμι, f. δώσω, (ab ἐπί et δίδωμι q. v. — insuper do, addo Xen. Cyr. VIII, 5. 19.) *trado* a) pp. i. e. *porrigendo trado* Matth. VII, 9. 10. Luc. IV, 17. XI, 11. 12. XXIV, 30. 42. Joh. XIII, 26. Act. XV, 30. (Diod. Sic. XIV, 47. Herodian. VII, 6. 17.) cf. *Wesseling* ad Diod. Sic. l. l. — b) metaph. pro *committo* Act. XXVII, 15. ἐπιδόντες sc. τὸ πλοῖον τῷ ἀνέμῳ, ἐφερόμεθα. (Herodian. II, 5. 5. — Plut. vit. Ages. c. 36.)

Ἐπιδιορθόομαι, οῦμαι, medium [verbi ἐπιδιορθόω, ab ἐπί augente et διορθόω corrigo Jos. Ant. X, 4. 1.] positum pro activo: *omni cura corrigo, plane in ordinem redigo*. Ita semel in N. T. Tit. I, 11. De codd. exhibentibus ἐπιδιορθώσῃς cf. *Griesb.* ad h. l. et de medio posito pro activo supra sub ἐκτίθημι p. 483. adnotata. (ἐπιδιόρθωσις Philo in Flacc. T. II. p. 535. Etym. Magn. 365, 8.)

Ἐπιδύω, f. δύσω, (ab ἐπί et δύω) *occido*, de occasu solis. Semel in N. T. sq. ἐπί τινι Eph. IV, 26. de q. l. vid. supra sub ἐπί p. 584. LXX Deut. XXIV, 15.

Ἐπιείκεια, ας, ἡ, (aequitas, moderatio Dem. 919, 4. ab ἐπιεικής q. v.) *lenitas, humanitas*. Bis in N. T. Act. XXIV, 4. τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ = *pro lenitate tua, zufolge*, de qua dat. vi cf. *Matthiae* §. 399. p. 730. 2 Cor. X, 1. (Polyb. I, 14. 4. Herodian. IV, 15. 8. 2 Macc. II, 22.)

Ἐπιεικής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐπί et εἶκος, decens cf. *Passow* I, 540.) *facile cedens, lenis* 1 Tim. III, 3. Tit. III, 2. 1 Petr. II, 8. Jacob. III, 17. neutr. τὸ ἐπιεικές substant. [cf. *Matthiae* §. 269. p. 555. *Buttm.* §. 109, 3. *Winer* p. 91.] *humanitas*, alii: *modestia* Phil. IV, 5. (Aelian. V. H. XIII, 2. Hom. Iliad. XXIII, 245.)

Ἐπιζητέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et ζητέω, quaero) *studiose quaero, requiro aliquem* vel *aliquid* i. e. a) *aufsuchen*, τινά vel τί Luc. IV, 42. Act. XII, 19. (Herodian. V, 8. 10. Dem. 271, 16. absol. Xen. Cyr. II, 4. 25.) — b) *summo studio expeto* vel *desidero, verlangen, fordern, Verlangen nach etwas haben*, aa) sq. acc. rei Matth. VI, 32. et Luc. XII, 30. — Matth. XII, 39. XVI, 4. Luc. XI, 29. Phil. IV, 17. Hebr. XI, 14. XIII, 14. (Jos. Ant. VI, 7. 4. Diod. Sic. XVII, 101.) — Act. XIX, 34. τὶ περί τινος *ein auf andre Gegenstände sich beziehendes Gesuch haben.* — bb) sq. infinit. aor. = *cupio* Act. XIII, 7. Saepius non extat in N. T.

Ἐπιθανάτιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπί et θάνατος) *morti addictus.* Semel in N. T. 1 Cor. IV, 9. (Dionys. Hal. Ant. VII, 35.)

Ἐπίθεσις, εως, ἡ, (ab ἐπιτίθημι impono) *impositio*, τῶν χειρῶν, *manuum* a Judaeis ad Christianos translata, qua, qui preces pro aliquo facerent et beneficia divina in eum conferri vellent, uterentur. Quater legitur in N. T. Act. VIII, 18. 1 Tim. IV, 14. 2 Tim. I, 6. Hebr. VI, 2. hebr. סְמַךְ יָד עַל Exod. XXIX, 10. 15. 19.

Ἐπιθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et θυμός, animus) *cupio, concupisco, ich richte meine Begierde auf etwas, begehre, verlange* a) universe aa) sq. genit. Act. XX, 33. 1 Tim. III, 1. (Xen. Mem. I, 6. 5. Hier. IV, 2.) cf. *Matthiae* §. 350. p. 660. *Buttm.* §. 119. *Winer* p. 79. — bb) sq. infinit. α) *aor.* Matth. XIII, 17. Luc. XV, 16. XVI, 21. XVII, 22. 1 Petr. I, 12. Apoc. IX, 6. (Xen. Cyr. I, 4. 25.) cf. de inf. aor. post ἐπιθυμέω et similia *Winer* p. 138. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1061. et supra sub δοκεῖ p. 317. disputata. — addito ἐπιθυμίᾳ intendendi vim habente Luc. XXII, 15. de quo dat. cf. *Matthiae* §. 408, not. p. 725. *Ewald* p. 560 sq. et supra sub ἀπειλέω adnotata. — β) *praes.* Hebr. VI, 11. (Xen. Cyr. I, 4. 6. Hier. I, 9.) cf. supra p. 317. observata. — cc) absol. Gal. V, 17. Jac. IV, 2. — b) de personis *illicita* concupiscentibus aa) sq. genit. Ita e codd. Matth. V, 28. ubi lect. vulg. αὐτήν. Cf. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz. Fritzsche* IV Evv. I. p. 231 sq. (Xen. Anab. IV, 1. 14.)— bb) absol. α) universe 1 Cor. X, 6. — β) in formula οὐκ ἐπιθυμήσεις i. e. *non, credo, concupisces* Rom. VII, 7. XIII, 9. Cf. de hoc tum futuri, tum οὐ usu *Fritzsche* l. l. p. 259. *Winer* p. 180. *Passow* II. p. 307. coll. de hebr. לֹא iuncto c. fut. *Ewald* p. 531. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιθυμητής, οῦ, ὁ, *cupiens, studiosus, amans*. Semel in N. T. sq. genit. 1 Cor. X, 6. LXX pro מִתְאַוָּה Num. XI, 34. (Diod. Sic. XVI, 55. Xen. Apol. Socr. §. 28. Dem. 661. ult.)

Ἐπιθυμία, ας, ἡ, 1) *cupiditas* a) universe aa) absol. Marc. IV, 19. Joh. VIII, 44. Rom. [VI, 12. de cuius loci lect. v. *Vater* et *Griesb.*] VII, 7. 8. XIII, 14. de q. l. vid. supra sub εἰς p. 428. — Gal. VI, 24. Col. III, 5. 2 Tim. II, 22. III, 6. IV, 3. Tit. III, 3. Jac. I, 14. 15. 1 Petr. I, 14. IV, 2. 3. 2 Petr. I, 4. ad q. l. vid. supra sub ἐν p. 522. adnotata. — 2 Petr. III, 3. Jud. v. 16. 18. (Aelian. V. H. III, 18. Polyb. III, 81. 5. Xen. Mem. I, 3. 5.) — bb) addito σαρκός vel σαρκική i. e. *cupiditas, quam excitat* vel *cuius fons et causa est ἡ σάρξ* Gal. V, 16. Eph. II, 3. 1 Petr. II, 11. 2 Petr. II, 18. 1 Joh. II, 16. ad q. l. vid. *Lücke* III. p. 136 sqq. — (Plut. non posse suaviter vivi secund. Epic. c. 14. Mor. Vol. VI. p. 198. init. ed. *Tauchn.*) item τῶν ὀφθαλμῶν i. e. *quae oculorum ope existunt* vel *incenduntur* 1 Joh. II, 16. cf. *Lücke* l. l. — item κοσμικαί i. e. *quibus reguntur homines huius seculi* Tit. II, 12. — μιασμοῦ = *impura* 2 Petr. II, 10. ἀπάτης = ἀπατηλή Eph. IV, 22. — b) = *libido, amor impurus* Rom. I, 24. 1 Thess. IV, 5. 2 Petr. II, 18. (Xen. Cyr. I, 6. 34.) — c) metonym. *res cupiditatem excitantes et incendentes* 1 Joh. II, 17. cf. *Lücke* l. l. Ita LXX pro חֶמְדָּה 1 Sam. X, 20. — 2) *desiderium* Luc. XXII, 15. de q. l. vid. supra sub ἐπιθυμέω. — Phil. I, 23. 1 Thess. II, 17. Apoc. XVIII, 14. (Polyb. III, 63. 6.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐπικαθίζω, f. ίσω, (ab ἐπί et καθίζω, colloco in, impono) intr. *insideo* Matth. XXI, 7. ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν sc. ἱματίων. cf. *Griesb.* ad h. l. et *Fritzsche* IV Evv. I. p. 631. (Polyb. IV, 61. 6.)

Ἐπικαλέω, ῶ, f. έσω, (ab ἐπί et καλέω, voco) 1) *advoco* i. e. *in auxilium voco*, medium: *mihi advoco, mihi in auxilium voco*. Legitur ita in N. T. non nisi medium a) proprie aa) universe α) absol. i. e. ita, ut e sqq. cogitatione addatur τὸν κύριον Act. VII, 59. (plene i. e. sq. acc. Diod. Sic. V, 73. Xen. Cyr. VII, 4. 1. H. G. VI, 5. 25.) — β) sq. accus. duplici, ut τινὰ μάρτυρα i. e. *ut testis mihi sit* = *testem mihi aliquem sumo* 2 Cor. I, 23. (Heliodor. I. p. 46. ita additur βοηθόν Diod. Sic. V, 79.) — bb) de personis, iudicem, principem in auxilium sibi vocantibus, in quibus Lat. *provoco*, nos: *ich berufe mich auf Jemanden*, ut καίσαρα Act. XXV, 11. 25. XXVIII, 19. (Plut. vit. Marcell. c. 2. exeunt.) et plusqpf. pass. significatione media Act. XXV, 12. XXVI, 32. Cf. *Winer* p. 112. *Viger.* p. 216. 748. *Markland* post Eurip. Suppl. p. 325. ed. Lips. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 62. *Buttm.* §. 123, 4. *Matthiae* §. 493, d. p. 926. — Act. XXV, 21. τοῦ

δὲ παῦλον ἐπικαλεσαμένου [sc. καίσαρα], τηρηθῆναι i. e. *ita, ut asservaretur.* — b) trop. pro: *veneror aliquem, pie aliquem colo,* ita in formulis aa) ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου [propr. nomen Domini enuntiando eum in auxilium mihi voco, ita LXX et hebr. נִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה Joel. III, 5.] Act. II, 21. IX, 14. Rom. X, 13. — minus plene v. 14. — bb) ἐπ. τὸν κύριον Rom. X, 12. 2 Tim. II, 22. — γ) ἐπ. τὸ ὄνομα ἰησοῦ Act. XXII, 16. 1 Cor. I, 2. — Act. IX, 21.

2) *cognomen impono, cognomino* a) activum Matth. X, 25. — b) passivum: *cognominor, ich heisse überdiess* vel *mit dem Beinamen,* ita ὁ ἐπικαλούμενος Luc. XXII, 3. Act. X, 18. XI, 13. XII, 12. XV, 22. (Xen. Mem. I, 4. 2.) ὁ ἐπικληθεὶς Matth. X, 3. Act. I, 23. IV, 36. XII, 25. (Diod. Sic. III, 60.) ὃς ἐπικαλεῖται Act. X, 5. 32. — c) medium aa) *cognomen mihi imponi patior* [ut in formula ἐπικαλοῦμαι θεὸς ἀβραάμ, ἰσαάκ, ἰακώβ] Hebr. XI, 16. — bb) ἐπικαλοῦμαί τινα — πατέρα *impono alicui cognomen patris mei,* i. e. *veneror aliquem patrem meum* 1 Petr. I, 17.

3) *simul nomino,* passivum: *simul nominor,* sq. ἐπί τινα i. e. *cum aliquo* Act. XV, 17. Jac. II, 7. cf. supra sub ἐπί p. 594. Saepius non extat in N. T.

Ἐπικάλυμμα, τος, τό, (ab ἐπικαλύπτω tego, obtego) *tegumentum, velamentum* [pp. pro hebr. מִכְסֶה LXX Exod. XXVI, 14.] metaph. *praetextus,* Ita semel in N. T. 1 Petr. II, 16.

Ἐπικαλύπτω, f. ψω, (ab ἐπί et καλύπτω, tego) *tego, obtego* [pp. Xen. Venat. VIII, 1.] τὰς ἁμαρτίας metaph. pro: *condono.* Ita semel in N. T. Rom. IV, 7. Ita כָּסָה Ps. XXXII, 1.

Ἐπικατάρατος, ον, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ab ἐπί et κατάρατος diris devotus) *exsecrabilis* i. e. *poenis obnoxius* Joh. VII, 49. cf. *Lücke* II. p. 169. Gal. III, 10. 13. Ita LXX hebr. אָרוּר Gen. III, 14. 17. Deut. XXVII, 15. 16.

Ἐπίκειμαι, f. κείσομαι, (ab ἐπί et κεῖμαι iaceo) 1) *iniaceo, adiaceo, superiaceo, auf* oder *an etwas liegen* a) proprie, ut de lapide, sq. ἐπί τινι Joh. XI, 58. (sq. dat. simpl. Xen. Oec. XIX, 13. de sigillo Anth. gr. Vol. III. p. 28. ed. *Jacobs.*) — b) trop. de vento urgente Act. XXVII, 20. — c) metaph. pro: *incumbo alicui,* sq. dat. pers. ita de necessitate 1 Cor. IX, 16. de officiis Hebr. IX, 10. — 2) *ich lege mich auf* oder *an etwas, urgeo* a) de multitudine premente, sq. dat. pers. Luc. V, 1. (de hoste instante Jos. Ant. VI, 14. 2. Xen. Cyr. VII, 1. 27. Anab. IV, 3. 7.) — b) *Jemanden anliegen, in Jemanden dringen* Luc. XXIII, 23. (Jos. Ant. XVIII, 6. 6. XX, 5. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπικούρειος, ου, ὁ, *Epicureus, addictus sectae Epicuri, philosophi atheniensis.* Semel in N. T. Act. XVII, 38.

Ἐπικουρία, ας, ἡ, *auxilium.* Semel in N. T. Act. XXVI, 22. (Polyb. I, 11. 1. Xen. Cyr. VI, 1. 52.)

Ἐπικρίνω, f. νῶ, (iudicio meo comprobo Herodian. VI, 1. 4.) *decerno, sententiam fero.* Semel in N. T. sq. infin. Luc. XXIII, 24. (Diod. Sic. V, 71. Dem. 238, 12.)

Ἐπιλαμβάνομαι, fut. λήψομαι, med. [verbi ἐπιλαμβάνω, insuper sumo; med. teneo, ich halte mich an etwas] 1) *prehendo, angreifen, ergreifen* a) universe aa) sq. genit. pers. α) plene Matth. XIV, 31. Luc. IX, 47. XXIII, 26. Act. XVII, 19. XXI, 30. 33. (Xen. Cyr. VII, 1. 31. Plat. Gorg. p. 527. A.) cf. *Matthiae* §. 330. p. 638. — bb) latet genit. in accusativo pendente a verbo sequente Luc. XIV, 4. ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτόν. Act. X, 27. XVI, 19. XVIII, 17. (Xen. Anab. VII, 4. 13.) cf. *Matthiae* §. 633. p. 1305. — cc) sq. genit. rei vel partis, qua prehenditur aliquis, *an oder bei etwas fassen*, ut τῆς χειρός Marc. VIII, 23. Act. XXIII, 19. — trop. de deo Hebr. VIII, 9. (Diod. Sic. XVII, 30. Xen. de rep. Athen. I, 18. Anab. VII, 4. 12.) cf. *Matthiae* §. 331. p. 639 sq. — b) de redarguentibus, *prehendo et corripio* vel *redarguo, accuso aliquem*, sq. gen. pers. et gen. rei, indicantis vel causam, ob quam reprehenditur aliquis, vel id, quod, ut capiatur aliquis, ansam praebet Luc. XX, 20. ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου v. 26. οὐκ — λαοῦ = *sie konnten ihm nicht beikommen wegen* vel *mittelst seiner Aeusserungen vor dem Volke.* (Theophr. char. 8, 2. Plat. Gorg. p. 469. C. Theaet. p. 484. C. Xen. H. G. II, 1. 22. Mem. I, 2. 31.) cf. *Ast* ad Theophr. char. p. 103 sq. et de genit. = *propter Matthiae* §. 368; a. p. 681 sq. vel *auf Veranlassung, mittelst* §. 377, not. 3. p. 690. — — 2) *consequor, nanciscor*, sq. gen. rei 1 Tim. VI, 12. 19. (Polyb. V, 63. 3. Aelian. V. H. XIV, 27.) cf. *Matthiae* §. 328. p. 636. — 3) *opem fero* Hebr. II, 16. (ita συνεπιλαμβάνομαι Plut. vit. Themist. c. 12. fin.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιλανθάνομαι, f. ἐπιλήσομαι, pf. ἐπιλέλησμαι, medium [v. ἐπιλανθάνω oblivisci facio; lateo, ab ἐπί et λανθάνω] *obliviscor, ich vergesse* a) propr. aa) sq. inf. aor. Matth. XVI, 5. Marc. VIII, 4. (Aelian. V. H. III, 31.) — bb) sq. orat. indir. Jac. I, 24. — b) *negligendi* sens. aa) sq. genit. rei Hebr. VI, 10. XIII, 2. 16. (Xen. Ages. II. 13.) cf. *Matthiae* §. 347. p. 655. *Buttm.* §. 119. — bb) sq. acc. rei Phil. III, 14. (Xen. Cyr. I, 4. 28.) cf. *Matthiae* l. l. p. 656. — perf. passivi significat passiva: *neglectus sum*, Luc. XII, 6. καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ i. e. καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν, εἰ πωλεῖται, οὐκ ἐ. ἐ. ἐ. τ. θ. *vel unus eorum, si venditur, non fuerit neglectus vel non traditus fuerit oblivioni*

coram Deo. cf. de hoc perfecti usu *Matthiae* §. 500. p. 945 sq. *Winer* p. 116. (ἐπιλελησμένη, neglecta, vergessen LXX Jes. XXIII, 16. et λησόμενος obliviscendus Soph. Elect. v. 1238.

Ἐπιλέγω, f. ξω, (ab ἐπί et λέγω, dico; verba verbis adiicio Xen. Cyr. I, 3. 7.) 1) *voco, dico, ich nenne* Joh. V, 2. de h. l. lect. v. *Lücke* II. p. 10. *Griesb.* ed. *Schulz.* — 2) *eligo* [Isocr. Panegyr. c. 25.] med. ἐπιλέγομαι, *eligo mihi* Act. XV, 40. LXX pro בָּחַר Exod. XVII, 9. XVIII, 25. (Diod. Sic. III, 73. XIV, 12.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιλείπω, f. ψω, (ab ἐπί et λείπω) *deficio, destituo.* [universe Aelian. V. H. VIII, 11. Xen. Anab. I, 5. 6.] Semel in N. T. sq. acc. pers. Hebr. XI, 32. (Dionys. Halic. de compos. verb. p. 68. ed. *Schäfer.* Dem. 324, 17.) cf. *Schäfer* l. l. et de accus. pers. *Matthiae* §. 412, 7. p. 754.

Ἐπιλησμονή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιλανθάνομαι, q. v.) *oblivio.* Semel in N. T. Jac. I, 25. q. l. genit. pro adiect. ἐπιλήσμων. Cf. de hoc gen. usu *Matthiae* §. 430, 5. p. 796 sq. *Ewald* p. 572. et supra sub ἁγιωσύνη observata. (Sirac. XI, 27. ἐπιλησμών Xen. Mem. IV, 8. 8.)

Ἐπίλοιπος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, *reliquus, noch übrig* (ab ἐπί et λοιπός). Extat tantum 1 Petr. IV, 2. LXX pro יֶתֶר, נֹותָר, שָׂרִיד, שְׁאֵרִית, נִשְׁאָר, Levit. XXVII, 18. Mich. V, 3. Deut. XIX, 20. Jer. XXV, 20. XLIV, 24. (Polyb. XV, 10. 3. Herodian. V, 4. 15. Dem. 1250, 12.)

Ἐπίλυσις, εως, ἡ, (ab ἐπιλύω q. v.) *solutio, Auflösung,* metaph. *interpretatio.* Legitur tantum 2 Petr. I, 20. πᾶσα — γίνεται i. e. οὐδεμία τῆς γραφῆς προφητεία ἐστὶν ἰδίας ἐπιλύσεως i. e. nullum scripturae vaticinium per se neque eventu in auxilium vocato explicari potest. (Heliodor. I, 18. IV, 9.)

Ἐπιλύω, f. ύσω, (ab ἐπί et λύω) *solvo, auflösen,* [pp. Xen. Venat. IV, 8. IX, 18.] metaph. a) *dirimo* Act. XIX, 39. — b) *interpretor* Marc. IV, 34. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάντα. Ita LXX pro פָּתַר Gen. XLI, 12. (Athen. X. p. 449. F. Jos. Ant. VIII, 6. 5.)

Ἐπιμαρτυρέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et μαρτυρέω) i. q. μαρτυρέω, sed fortius: *testis sum, testor, bezeugen,* ut ἐπιμαρτύρομαι, *affirmo.* Extat tantum 1 Petr. V, 12. LXX pro הֵעִיד 1 Regg. II, 42. Neh. IX, 29. 30.

Ἐπιμέλεια, ας, ἡ, *cura, Sorge, Pflege,* (ab ἐπιμελής). Legitur tantum Act. XXVII, 3. (1 Macc. XVI, 14. Xen. Cyr. I, 6. 16.)

Ἐπιμέλομαι, vel ἐπιμελέομαι, οῦμαι, *curam alicuius rei gero,* sq. genit. *Matthiae* §. 348. p. 656. *Buttm.* §. 119. — Luc. X, 34. 35. 1 Tim. III, 5. LXX pro הֵשִׂים עֵינַיִם Gen. XLIV, 21. (Polyb. V, 47. 7. Xen. Mem. I, 1. 19. I, 8. 11.)

Ἐπιμελῶς, adv. *diligenter*, *studiose*. Extat tantum Luc. XV, 8. (3 Esr. VI, 29. Herodian. VIII, 6. 12. Xen. Mem. II, 4. 2.)

Ἐπιμένω, f. νῶ, (ab ἐπί et μένω maneo) *insuper maneo*, *permaneo*, *annoch bleiben* a) proprie i. e. de loco: *diutius commoror*, aa) sq. acc. temp. Act. X, 48. XXI, 4. 10. XXVIII, 12. 14. 1 Cor. XVI, 7. — bb) addito αὐτοῦ, *ibi* Act. XXI, 4. XV, 34. — cc) sq. ἐν c. dat. loci 1 Cor. XVII, 8. Phil. I, 24. (Herodian. IV, 5. 1. Xen. Cyr. V, 3. 52.) — dd) sq. ἐπί τινι = *in medio alicuius* = *apud aliquem* Act. XXVIII, 14. (Xen. Cyr. I. 1.) — ee) sq. πρός τινα 1 Cor. XVI, 7. Gal. I, 18. — b) trop. aa) sq. dat. rei: *persevero*, *constans sum in* [Act. XIII, 43.] Rom. VI, 1. XI, 22. Col. I, 23. 1 Tim. IV, 16. (Jos. Ant. VIII, 7. 5. Aelian. V. H. X, 15. Polyb. I, 77. 1. Xen. Oec. XIV, 7.) — bb) iunct. c. partic. verti potest: *porro* Joh. VIII, 7. Act. XII, 16. (Philo de agricult. p. 197. D.) cf. *Matthiae* §. 550, b. p. 1080. §. 552. p. 1082. *Buttm.* §. 131, not. 8. *Winer* p. 139. — Saepius non extat in N. T.

Ἐπινεύω, f. εύσω, (ab ἐπί et νεύω nuo) *adnuo* [pp. Lucian. Dial. Deorr. XX, 3.] metaph. [capitis nutu] *polliceor*, *promitto*, *zusagen*. Semel in N. T. Act. XVIII, 20. (2 Macc. IV, 10. XI, 15. Philostr. vit. Soph. II, 5. p. 577. Dem. 232, 18.) cf. de hoc voc. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 67 fin.

Ἐπίνοια, ας, ἡ, (ab ἐπινοέω mente agito) *cogitatio*, *consilium*. Legitur tantum Act. VIII, 22. (Sapient. XV, 4. Polyb. I, 48. 3. Thuc. III, 46.)

Ἐπιορκέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπίορκος, q. v.) *peiero*, *iusiurandum violo*. Semel in N. T. Matth. V, 33. οὐκ ἐπιορκήσεις, *non*, *credo*, *peierabis*. cf. supra sub ἐπιθυμέω notata. (Sap. IV, 28. 3 Esr. I, 48. Aelian. V. H. XII, 8. Herodian. III, 6. 16. Xen. Anab. II, 6. 22.)

Ἐπίορκος, ου, ὁ, ἡ, (ex ἐπί et ὅρκος iuramentum) *periurus*, *qui fidem datam fallit*. Extat tantum 1 Tim. I, 10. (Herodian. VIII, 3. 10. Xen. Ages. I, 12.)

Ἐπιοῦσα, ης, ἡ, (particip. verbi ἔπειμι advenio, succedo) *postera*, *sequens* sc. *dies vel nox*. Legitur a) nunc absolute et absque nomine diei τῇ ἐπιούσῃ *die postero* Act. XVI, 12. XX, 15. XXI, 18. (Herodian. II, 14. 5. Polyb. II, 25. 11.)— b) nunc addito diei vel noctis nomine Act. VII, 26. XXIII, 11. (Dionys. Hal. VI, 36. Aeschin. c. Ctes. p. 515. Xen. Anab. I, 7. 12.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 464. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 175. et de dat. simpl. *Matthiae* §. 406. p. 742.

Ἐπιούσιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, vox Graecis, quorum scripta nunc quidem supersunt, incognita, et, ut iam visum est interpretibus praestantissimis, *Grotio*, *Scaligero*, *Wetstenio*, aliis, derivanda a femin. partic. ἐπιοῦσα verbi ἔπειμι, advenio, succedo, sequor: *pertinens ad* τὴν ἐπιοῦσαν i. e. *ad diem se-*

quentem = ὁ ἄρτος ὁ ἐπιούσιος, *Brod für morgen, victus usibus sequentis diei inserviens* Matth. VI, 11. Luc. XI, 3. cf. *Vater* N. T. p. 813 sub ἐπιούσιος. *Fritzsche* IV Evv. I, p. 266 sqq. et de formatione ἐπιούσιος praeter *Fritzchium* l. l. *Lobeck* ad Phryn. p. 4 sq. Alii ab ἐπί et οὐσία substantia explicant: *sufficiens, necessarius*, alii: *semper paratus* ab ἐπιέναι.

Ἐπιπίπτω, f. πεσοῦμαι, aor. 2. ἐπέπεσον (ab ἐπί et πίπτω) *irruo, ruo in* a) propr. i. e. de loco aa) sq. dat. pers. = α) *ruo in aliquem* i. e. *ich dränge mich zu Jemandem hin* Marc. III, 10. — β) *incumbo super aliquem, ich lege mich auf und über Jemanden hin* Act. XX, 10. — bb) sq. ἐπί c. acc. loci α) *recumbo ad* Joh. XIII, 25. — β) ἐπὶ τὸν τράχηλόν τινος = *ruo in amplexus alicuius* Luc. XV, 20. Act. XX, 37. Ita LXX et נָפַל sq. עַל Gen. XLVI, 29. — b) metaph. aa) de malis invadentibus aliquem, sq. ἐπί c. accus. pers. *über Jemanden kommen, Jemanden überfallen, befallen* Luc. I, 12. Act. X, 10. XIII, 11. XIX, 17. Rom. XV, 3. (sq. accus. simpl. Herodian. I, 4. 15.) — bb) de bonis superne contingentibus alicui. Ita de spir. div. coelitus concesso α) sq. ἐπί c. dat. pers. Act. VIII, 16. — β) sq. ἐπί c. accus. pers. Act. X, 44. XI, 15. Ita LXX πίπτω et נָפַל Ezech. XI, 5. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιπλήσσω, ττω, f. ξω, (ab ἐπί et πλήσσω quatio; incutio, infligo, drauf los schlagen Hom. Iliad. X, 500.) *increpo, obiurgo*. Semel in N. T. sq. dat. pers. 1 Tim. VI, 1. (Hom. Iliad. XII, 211. Polyb. V, 25. 3. Dem. 1412, 1. abs. Herodian. III, 3. 13. Xen. Oecon. XIII, 12.)

Ἐπιποθέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et πόθος desiderium; insuper desidero Herodot. V, 93.) 1) *valde desidero*, auget enim ἐπί in compos. cf. *Viger*. p. 629. a) sq. infin. aor. de quo vid. sub ἐπιζητέω observata. Rom. I, 11. 2 Cor. V, 2. 1 Thess. III, 6. 2 Tim. I, 4. 1 Petr. II, 2. — b) sq. acc. pers. = *desiderio alicuius teneor* Phil. II, 26. 1 Petr. II, 2. (Diod. Sic. XVII, 101.) — c) sq. πρός τινα *desiderio feror in* vel *ad aliquid* Jac. IV, 5. cf. ad h. l. *Pott*. — LXX pro עָרַג Ps. CXIX, 174. — 2) ex adiunct. *amo, diligo, sehnsüchtig lieben*, sq. acc. pers. 2 Cor. IX, 14. Phil. I, 8. (Appian. Hispan. p. 440.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιπόθησις, εως, ἡ, (ab ἐπιποθέω) *desiderium*. Bis in N. T. 2 Cor. VII, 7. 11. (Aquila Ezech. XXIII, 11.)

Ἐπιπόθητος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπιποθέω q. v.) *desideratus*. Extat tantum Phil. IV, 1. ubi iungitur cum ἀγαπητός.

Ἐπιποθία, ας, ἡ, *desiderium*. Semel in N. T. Rom. XV, 23.

Ἐπιπορεύομαι, f. εύσομαι, (ab ἐπί et πορεύομαι eo; proficiscor, iter facio Dionys. Hal. Ant. X, 34.) *venio ad aliquem*, sq. πρός τινα, ita in uno loco Luc. VIII, 4. — LXX pro עָבַר Ezech. XXXIX, 14.

Ἐπιῤῥάπτω, f. ψω, (ab ἐπί et ῥάπτω suo) *adsuo, insuo.* Semel in N. T. Marc. II, 21. sq. ἐπί τινι. LXX pro תָּפַר Job. VI, 15.

Ἐπιῤῥίπτω, f. ψω, (ab ἐπί et ῥίπτω iacio) *iniicio*, i. e. *impono aliquid in aliquem* vel *in aliquid* a) pp. sq. ἐπί τι Luc. XIX, 35. Ita LXX pro הִשְׁלִיךְ Num. XXXV, 20. 22. הִפִּיל Jos. XXIII, 4. (Herodian. V, 6. 19. Xen. Anab. V, 2. 23.) — b) metaph. ut τὴν μέριμναν αὐτοῦ ἐπί τινα = *devolvo in aliquem, permitto alicui aliquid* 1 Petr. V, 7. Ita LXX et hebr. הַשְׁלֵךְ Ps. LV, 23. גֹּל Ps. XXXVII, 5.

Ἐπίσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπί et σῆμα signum; signatus Xen. Cyr. IV, 5. 40.) *insignis*, a) sensu bono Rom. XVI, 7. (Jos. d. b. iud. VI, 3.) — b) sensu malo Matth. XXVII, 16. (Polyb. XVIII, 38. 1. Jos. Arch. V, 7. 1. Cicero Rabir. c. 9. „insignis omnibus notis turpitudinis.")

Ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, (ab ἐπισιτίζω, cibaria praebeo; med. cibaria sumo; frumentatio Xen. Anab. I, 5. 9.) *cibaria, alimenta.* Semel in N. T. Luc. IX, 12. LXX pro צֵידָה Gen. XLII, 25. Jos. IX, 11. (Polyb. II, 5. 3. Herodian. VI, 7. 3. Xen. Anab. VII, 1. 9.)

Ἐπισκέπτομαι, f. ψομαι, (oculis rei conditionem indago, nachsehen Xen. Mem. IV, 2. 25.) 1) *circumspicio*, ut nos: *sich nach einem tüchtigen Manne umsehen* i. e. *circumspiciendo eligo*, τινά Act. VI, 3. (ita iunct. c. ἐκλέγεσθαι Diod. Sic. XII, 11.) — 2) *inviso aliquem, sich nach Jemandem umsehen*, i. e. *adeo aliquem, ut videam, quomodo se habeat* a) propr. aa) universe, sq. τινά Act. VII, 23. XV, 36. (Xen. Cyr. V, 4. 10.) ita פָּקַד Jud. XV, 1. — bb) de personis aegrotantem invisentibus Matth. XXV, 36. 43. Jac. I, 27. (Herodian. IV, 2. 7. Lucian. Philopseud. §. 6. Xen. Mem. III, 11. 10.) — b) trop. de Deo invisente quasi aliquem et quae sit sors eius inquirente, pro: *prospicio alicui, curam alicuius habeo, favore et beneficio orno* aa) sq. acc. pers. Luc. I, 78. VII, 16. Hebr. II, 6. Ita LXX et פָּקַד Exod. IV, 31. Ps. VIII, 5. LXXX, 15. Vide infra ἐπίσκοπος. — bb) ex hebr. dicendi ratione, α) interveniente καί ita iungitur c. indic. alius verbi, ut circumscribat adverb. *benigne, benevole* Luc. I, 68. ἐπεσκέψατο — αὐτοῦ i. e. *pro benevolentia sua populum suum liberavit* = ἐπεσκέψατο τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐποίησε λύτρωσιν αὐτῷ. Cf. *Glass.* Philol. sacr. I. p. 272. *Gesen.* p. 823. *Ewald* p. 631. *Winer* p. 169. Neque tamen eandem structurae per

irtic. καί vinctae simplicitatem a scriptoribus graecis abesse, telligitur e Plat. Phaedr. p. 254, b. vel p. 276. ed. *Heindorf.* — ita iungitur c. infinit. alius verbi, ut circumscribat adverb. *nevole* Act. XV, 14. ὁ θεὸς — λαὸν i. e. *Deus pro benevontia sua populum recepit e paganis* = ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο ἔθνη, λαβεῖν ἐξ αὐτῶν λαὸν, *paganis Deus testatam fecit nevolentiam suam, ita ut ex iis reciperet populum.* Cf. *Glass.* l. p. 273. *Gesen.* p. 824. *Ewald* l. l. *Winer* l. l. coll. *Mattiae* §. 532, d. p. 1041. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπισκευάζομαι, f. άσομαι, (ab ἐπισκευάζω instruo iquem vel aliquid, ut ὑποζύγια i. e. onero Xen. H. G. VII, 18. ἵππους i. e. satteln Xen. H. G. V, 3. 1.) *me ipsum inruo, me paro* vel *praeparo rei*, de iis, qui vasibus collectis rati sunt ad iter faciendum; semel in N. T. Act. XXI, 15.

Ἐπισκηνόω, ῶ, f. ώσω, (ab ἐπί et σκηνή tabernacum) *tabernaculum intro* [propr. Polyb. IV, 18. 8 et 72, 1.] op. pro: *superne deferor in aliquem et maneo in eo.* Ita de ficacia Jesu coelitus alicui concessa et in eo operante 2 Cor. II, 9. Saepius non extat in N. T.

Ἐπισκιάζω, f. άσω, (ab ἐπί et σκιά umbra) 1) *obnbro, umbram obduco, überschatten* a) propr. aa) sq. accus. rs. Matth. XVII, 5. Luc. IX, 34. — bb) sq. τινί *Jemanden chatten machen* Marc. IX, 7. — ἡ σκιά τινος ἐπισκιάζει τινί *r Schatten Jemandes fällt auf Jemanden* Act. V, 15. — trop. pro: *superne devenio in aliquem et efficacem me in praesto* Luc. I, 35. (*tegendi* sensu Anth. gr. Vol. I. p. 114 . *Jacobs.*) Saepius non extat in N. T.

Ἐπισκοπέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et σκοπέω; pp. adicio Xen. Ven. XII, 2.) *diligenter circumspicio, provideo rei.* s in N. T. absolute Hebr. XII, 15. 1 Petr. V, 2. (Xen. Mem. 1. 22.)

Ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, 1) *invisio* [pp. i. e. der Besuch, s Besuchen Lucian. Dial. Deorr. XX, 8.] de Deo invisente asi aliquem atque inquirente *vel:* qua sorte fruatur, in quis est: *provida cura* Luc. XIX, 44. οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν ισκοπῆς σου i. e. τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ ἐπεσκέψατό σε ὁ θεὸς e. tempus, quo providam tui curam tibi demonstravit vel: o benignum se tibi exhibuit Deus. Ita LXX et hebr. פְּקֻדָּה b. X, 12. — *vel* quam agendi rationem sequatur aliquis et ile agentes puniente, in quibus est: *vindicta, poena* 1 Petr. 12. Ita LXX et hebr. פְּקֻדָּה Jos. X, 3. (Siracid. XVIII, 20. .) cf. ἐπίσκοπος no. 1. — 2) *inspectio* i. e. *munus inspeoris, curatoris vel antistitis coetus christiani* 1 Tim. III, 2. — ex hebr. *munus, provincia* Act. I, 20. τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ βοι ἕτερος. Ita LXX et hebr. פְּקֻדָּה Ps. CIX, 8.

Ἐπίσκοπος, ου, ὁ, *inspector, Aufseher* [universe Hom. Iliad. XII, 255. Plut. vit. Solon. c. 19. Joseph. Ant. X, 4. 1. 1 Macc. I, 52. de Jove Herodian. VII, 10. 6.] i. e. *curator, qui prospicit aliorum saluti* a) universe 1 Petr. II, 25. ἐπεστράφητε ἐπὶ τὸν — ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν (Dem. 421, 27. ubi Minerva, invisens quasi ad urbem suam i. e. Athenas, in statum eius et fortunas inquirens atque gubernans eam ac tuens dicitur ἐπίσκοπος.) — b) ex antiquitate christiana: *antistes seu praeses coetus alicuius christiani* Act. XX, 28. Phil. I, 1. 1 Tim. III, 2. Tit. I, 7. Ab his episcopis, antiquitus, ut videtur, non diversis a πρεσβυτέροις, uti requirebatur docendi facultas, ita eorundem erat curare, quaecunque pertinerent ad coetus sui commoda.

Ἐπισπάω, ῶ, f. άσω, (ab ἐπί et σπάω traho) *attraho*, [ut τὴν θύραν Xen. H. G. VI, 4. 36.] Semel in N. T. 1 Cor. VII, 18. μὴ ἐπισπάσθω sc. τὴν ἀκροβυστίαν i. e. *praeputium suum ne attrahat.* De quo Judaeorum more, a Maccabaeorum inde tempore, male recepto cf. 1 Macc. I, 15. Jos. Ant. XII, 5. 1. et *Winer* bibl. Realw. p. 101.

Ἐπίσταμαι, [peritus sum rei, ich verstehe mich auf etwas Lucian. Dial. Mort. X, 1. Xen. Mem. I, 1. 9. cf. de huius voc. etymo *Passow* sub ἐφίστημι] 1) *novi, compertum habeo, wissen, kennen* a) sq. ὡς loco acc. c. infin. vel c. partic. Act. X, 28. (Xen. Cyr. II, 3. 22.) cf. *Matthiae* §. 548, 2. not. p. 1075. *Winer* p. 140. — b) sq. ὅτι, loco acc. c. inf. vel c. part. Act. XV, 7. XIX, 25. XXII, 19. (Xen. Anab. I, 4. 8.) cf. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l. — c) sq. acc. c. partic. Act. XXIV, 10. (Lucian. Dial. Mort. IX, 2. Xen. Anab. VI, 6 [4]. 17.) cf. *Matthiae* §. 548, 2. p. 1075. *Winer* p. 140. *Buttm* §. 131, 4. b. — d) sq. acc. rei vel pers. Act. XVIII, 25. XIX, 15. Jac. IV, 14. Jud. v. 10. (Lucian. D. D. XXV, 3. Xen. Anab. I, 3. 12) — e) sq. orat. indir. Act. XX, 18. Hebr. XI, 8. — f) sq. περί τινος Act. XXVI, 26. — 2) *intelligo, verstehen*, sq. acc. rei Marc. XIV, 68. 1 Tim. VI, 4. (Xen. Symp. III, 6.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιστάτης, ου, ὁ, (ab ἐφίστημι praeficio; praefectus quicunque, hinc de rege Xen. Cyr. VIII, 1. 8. de paedotriba Xen. Mem. III, 5. 18. de gubernatore navis Xen. Oec. XXI, 3. de aliis Xen. Mem. I, 1. 18. II, 5. 2. Xen. Oec. XXI, 9 et Cyr. II, 2. 19.) *praeceptor, magister* Luc. V, 5. VIII, 24. 45. IX, 33. 49. XVII, 13. (Diod. Sic. III, 69.) Verbum ἐφίστημι apud serioris aetatis scriptores etiam *intelligendi*, [Proculus v. Marin. 23.] *docendi* significationem habere, neque immodestam hanc translationem videri, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 282. coll. *Passow* sub ἐφίστημι.

Ἐπιστέλλω, f. ελῶ, (ab ἐπί et στέλλω mitto; mitto ad aliquem) 1) *litteris datis praecipio* Act. XV, 20. ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι cf. de hoc genit. artic. praefixi infinit. *Matthiae* §. 540. p. 1060 sq. coll. §. 533, 3. p. 664. *Winer* p. 135. *Thilo* acta Thom. p. 10. — Act. XXI, 25. (Herodian. I, 9. 21. Xen. H. G. I, 5. 2.) — 2) *epistolam scribo*, sq. dat. pers. Hebr. XIII, 22. (Aelian. V. H. X, 20.) Esse hanc significationem serioris aevi, docet *Passow* I. p. 566. Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιστήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπίσταμαι q. v.) *intelligens*, *peritus*. Extat tantum Jac. III, 13. LXX pro נָבוֹן Deut. I, 13. (Siracid. XL, 31. Xen. Cyr. III, 3. 9. Thuc. I, 143.)

Ἐπιστηρίζω, f. ίσω, (ab ἐπί et στηρίζω stabilio, propr. insuper stabilio; med. innitor rei; LXX 2 Sam. I, 6.) *stabilio, confirmo* τινά = τὴν πίστιν τινός. Ita quater in N. T. Act. XIV, 22. XV, 33. 41. XVIII, 23.

Ἐπιστολή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιστέλλω mando; mandatum Xen. Cyr. V, 5. 4.) *epistola* a) pp. Act. IX, 2. XV, 30. XX, 5. XXIII, 25. 33. Rom. XVI, 22. 1 Cor. V, 9. XVI, 3. 2 Cor. III, 1. X, 10. 2 Thess. II, 2. III, 14. 17. 2 Petr. III, 16. LXX pro אִגְּרָא Esr. IV, 8. 11. אִגֶּרֶת Neh. II, 7. (Diod. Sic. I, 95. Plut. vit. Demetr. c. 18. Xen. Anab. I, 6. 3.) — b) metaph. 2 Cor. III, 2. ἡ ἐπιστολὴ ἡμῶν sc. ἡ συστατικὴ, ὑμεῖς ἐστε i. e. vos estis litterae nostrae commendatitiae i. e. vobis ad religionem Jesu adductis et ego et Jesus apud omnes commendamur, quatenus quippe exemplo vestro intelligitur, quanta sit vis religionis Jesum auctorem, me praeconem habentis. v. 3. ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ pro: ὅτι ἐστὲ χριστοῦ. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. I. p. 19 sqq. Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιστομίζω, f. ίσω, (ab ἐπί et στόμα, os) *os obturo* [pp. i. e. epistomio vel frenis coerceo Philostr. Icon. II, 18.] metaph. *compesco*, *coerceo*, *ad silentium redigo*. Semel in N. T. Tit. I, 11. οὓς [sc. ἀνυποτάκτους, ματαιολόγους, φρεναπάτας] δεῖ ἐπιστομίζειν (Plut. praecept. reip. ger. c. 14. Mor. V. p. 81. ed. *Tauchn.* Plat. Gorg. p. 329. D. Dem. 85, 4.)

Ἐπιστρέφω, f. ψω, a. 2. p. ἐπεστράφην [cf. *Buttm.* §. 87, 2. 3. §. 89, not. 5. gram. max. I. §. 96, 4. 3. p. 411. §. 100, 4. et not. 9. p. 449 sq. *Matthiae* §. 193, 2. p. 339. ab ἐπί et στρέφω verto] I) Activum 1) transitive: [converto, ich wende hin Hom. Iliad. III, 370. νόημα Theognid. v. 93.] *reduco*, *wieder hinwenden* a) sq. acc. et ἐπί c. acc. aa) plene Luc. I, 16. 17. — bb) minus plene Jac. V, 19. ἐὰν — ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν sc. ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν. — v. 20. ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ sc. ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν. (sq. πρός τινα Sirac. XLVIII, 10.) —

2) intransit. a) *convertor, ich wende mich* cf. *Matthiae* §. 496, 1. p. 982. *Buttm.* §. 117, not. 2. *Viger.* p. 181. *Winer* p. 107. Lamb. Bos. p. 127. 874 ed. *Schäfer* [Xen. de re equestr. VIII, 15.] aa) universe, α) sq. ἐπί τινα vel πρός τινα ad aliquem, ut αα) ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ζῶντα vel ἐπὶ item πρὸς τὸν θεὸν = *ad veri Dei cultum* Act. XIV, 15. XV, 19. XXVI, 20. 1 Thess. I, 9. — Act. XXVI, 18. τοῦ ἐπιστρέψαι — θεὸν i. e. *hoc consilio, ut se convertant* vel *ut transeant.* cf. *Matthiae* §. 540, not. 1. p. 1061. *Buttm.* §. 127, not. 1. Lamb. Bos. p. 708. ed. *Schäfer. Heindorf* ad Plat. Gorg. p. 30. *Winer* p. 134 sq. — bb) ἐπὶ τὸν κύριον = *animum domino applico, nomen do domino* i. e. *religionem domini profiteor* Act. IX, 35. XI, 21. 2 Cor. III, 16. 1 Petr. II, 25. — β) sq. εἴς τι Act. XXVI, 18. — γ) sq. πρός τι Act. IX, 40. — — cc) *retro me verto.* Act. XVI, 18. Apoc. I, 12 bis. — b) *redeo,* aa) propr. i. e. de loco α) addito ὀπίσω Matth. XXIV, 18. Luc. XVII, 31. (Aelian. V. H. I, 6.) — β) sq. εἰς c. accus. loci Matth. XII, 44. Marc. XIII, 16. — γ) sq. ἐπί c. acc. rei 2 Petr. II, 22. — δ) absol. i. e. absque loci, e contextu cognoscendi, mentione Luc. [II, 20.] XVII, 4. — Act. XV, 36. q. l. alii iungentes ἐπιστρέψαντες ἐπισκεψώμεθα explicant: *iterum invisamus* cf. *Gesen.* p. 823. *Glassius* Philol. sac. Vol. I. p. 272 sq. — de anima in corpus redeunte Luc. VIII, 55. (Polyb. I, 47. 8. Xen. H. G. IV, 5. 16.) — — bb) metaph. α) pro: *denuo sequor aliquid,* sq. ἐπί τι Gal. IV, 9. — minus plene 2 Petr. II, 21. ἐκ τῆς — ἐντολῆς sc. ἐπὶ τὴν φθοράν coll. v. 19. Vide ad h. l. supra sub ἐκ p. 451. observata. — β) pro: *resipisco, ad meliorem mentem redeo, ich gehe in mich* αα) absol. Matth. XIII, 15. Marc. IV, 12. Act. XXVIII, 27. — Luc. XXII, 32. ubi ἐπιστρέψας στήριξον explicant: *vicissim confirma.* Cf. *Glassius* l. l. *Gesen.* p. 823. — ββ) addito μετανοεῖν Act. III, 19. De quo verbositatis genere cf. *Winer* p. 203 sq. *Matthiae* §. 636. p. 1310. *Jacob* quaest. Lucian. ad Lucian. Toxar. p. 20 et 17.

II) Medium et aor. 2. passiv. significatione media [cf. *Buttm.* §. 122, 8. *Matthiae* §. 495, b. p. 929. *Winer* p. 112.] 1) *convertor* i. e. *retro me verto* a) absol. Matth. IX, 22. Marc. VIII, 33. Joh. XXI, 20. (Xen. Cyr. VI, 4. 10.) — b) addito ἐν τῷ ὄχλῳ *in medio populo* Marc. V, 30. — — 2) *redeo, zurückgehen* a) trop. de salute ore egressa et ad auctorem reversa, sq. πρός c. accus. Matth. X, 13. q. l. ἐπιστραφήτω = *volo redeat* i. e. *volo sine effectu pronuntiata sit* cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 368. coll. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Winer* p. 119. *Matthiae* §. 506, 2. p. 960 sq. — b) metaph. = *resipisco, ad meliorem mentem redeo, in sich gehen* Joh. XII, 40. (Dem. 133, 24.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιστροφή, ῆς, ἡ, *conversio* [pp. Polyb. V, 57. 2 et 8.] metaph. de hominibus ad Christianorum sacra ideoque ad mentem et cognitionem meliorem sese convertentibus = *transitus ad doctrinam divinam.* Semel in N. T. Act. XV, 3. (de mentis attentione et cura legitur apud Dem. 158, 24. Xen. H. G. V, 2. 9.)

Ἐπισυνάγω, f. ξω, (insuper colligo, ab ἐπί et συνάγω Polyb. I, 76. 2.) *colligo, congrego, ἐπισυνάγομαι, congregor, convenio* sq. acc. Matth. XXIV, 31. Marc. XIII, 27. Luc. XII, 1. addito πρός τι Marc. I, 33. item ὑπό τι Matth. XXIII, 37. Luc. XIII, 34. LXX pro קָהַל 2 Chron. XX, 26. כָּנַס Ps. XLVII, 2. קָבַץ 1 Regg. XVIII, 20. אָסַף Jes. LII, 12. (1 Macc. V, 53. 2 Macc. II, 14. 18. Polyb. I, 95. 7.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπισυναγωγή, ῆς, ἡ, (ab ἐπισυνάγω congrego) 1) *congregatio* 2 Thess. II, 1. — 2) *conventus* Hebr. X, 25. Saepius non legitur in N. T. (2 Macc. II, 7.)

Ἐπισυντρέχω, (ab ἐπί et συντρέχω concurro) *concurro.* Semel in N. T. Marc. IX, 25.

Ἐπισύστασις, εως, ἡ, (ab ἐπισυνίσταμαι concurro) *concursus* a) *das Zusammenlaufen*, ποιεῖν ἐπισ. *concursum populi excitare* Act. XXIV, 12. LXX pro הַצּוֹת Num. XXVI, 9. (Joseph. c. Apion. I, 20. Sextus Empiric. Ethic. 127.) — b) *der Anlauf, hominum impetus* 2 Cor. XI, 28. ἡ ἐπισύστασίς μου i. e. *ad me.* De genit. obiective posito cf. *Winer* p. 76. *Matthiae* §. 367. p. 681. Saepius non legitur in N. T. (Cicero p. Arch. c. 6.)

Ἐπισφαλής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐπί et σφάλλω supplanto, labefacto) *ad cadendum pronus*, metaph. *parum tutus, periculosus.* Semel in N. T. Act. XXVII, 9. (Diod. Sic. XIII, 77. Polyb. I, 11. 10. Dem. 22, 14.)

Ἐπισχύω, f. ύσω, (ab ἐπί et ἰσχύω valeo) *vim addo* [i. e. robur addo Xen. Oec. XI, 13.] cum participio alius verbi adverbiascit. Semel ita Luc. XXIII, 5. ἐπίσχυον λέγοντες i. e. *acrius contendebant* cf. *Matthiae* §. 552. p. 1082. *Buttm.* §. 131, not. 8. coll. *Gesen.* p. 823. 8. 4. *Winer* p. 139. Alii: ἐπίσχυον vim addebant pro: *urgebant.* (intrans. praevaleo Sirac. XXIX, 1. 1 Macc. VI, 6.)

Ἐπισωρεύω, f. σω, (ab ἐπί et σωρεύω accumulo, coacervo, q. v.) *accumulo* pro: *abunde paro alicui.* Semel in N. T. 2 Tim. IV, 3. ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους. (Artemid. III, 66.)

Ἐπιταγή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιτάσσω dispono, praecipio) *praeceptum, mandatum* Rom. XVI [XIV], 26. 1 Cor. VII, 6. 25. 2 Cor. VIII, 8. 1 Tim. I, 1. Tit. I, 3. II, 15. μετὰ πάσης ἐπιταγῆς i. e. *ita, ut omni modo iniungas* vel *graviter iniungas* (Polyb. XIII, 4. 3. XXI, 4. 1.) Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιτάσσω, ττω, f. ξω, (ab ἐπί et τάσσω; colloco post priorem aciem s. a tergo Xen. Anab. VI, 3. 9.) *praecipio, impero* a) sq. dat. pers. aa) solo Marc. I, 27. Luc. IV, 36. VIII, 25. (Xen. Cyr. IV, 2. 33.) — bb) addito acc. rei Philem. v. 8. (Xen. Oecon. VII, 23.) — cc) c. infin. aor. Marc. VI, 39. Luc. VIII, 31. (Xen. Cyr. VII, 3. 13. H. G. I, 7. 10.) — dd) c. infin. praes. Act. XXIII, 2. (Xen. Anab. II, 3. 6.) cf. *Winer* p. 139. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1061. ad Eurip. Med. v. 750. — b) sq. inf. aor. Marc. VI, 27. (Xen. Ages. II, 13.) — c) sq. orat. direct. Marc. IX, 25. — d) absol. Luc. XIV, 22. LXX pro צִוָּה Gen. XLIX, 33. — Saepius non habetur in N. T.

Ἐπιτελέω, ῶ, f. έσω, (ab ἐπί et τελέω) 1) *perficio, absolvo* i. e. a) *vollenden, vollbringen, ausführen* aa) universe α) activum, sq. acc. *rei* Rom. XV, 28. 2 Cor. VIII, 6. 11. Phil. I, 6. Ita LXX et כָּלָה 1 Sam. III, 12. (Polyb. I, 37. 7. Xen. Cyr. III, 3. 1. H. G. I, 1. 11.) — τὸ ἐπιτελέσαι substant. *perfectio*, *die Ausführung* 2 Cor. VIII, 11. Cf. *Winer* p. 215. *Matthiae* §. 540. p. 1059. *Buttm.* §. 112, 5. 1. — β) medio [perficiendum aliquid in me suscipio, cf. quae habet de Graecis mediae formae ibi maxime, ubi virium quaedam contentio vel passivi simul et activi notio exprimitur, amantibus, *Bornem.* ad Xen. Apol. Socr. §. 33. p. 78. et supra sub ἐκτίθημι observata] posito pro activo Gal. III, 3. ἐναρξάμενοι [scil. τοῦ εἶναι ἐν χριστῷ] — ἐπιτελεῖσθαι i. e. *nachdem ihr eure Verbindung mit Christus mit dem Empfange der Geistesgaben begonnen, wollet ihr sie damit beschliessen, dass ihr zu den unvollkommnen Religionsbegriffen zurückkehrt?* (ita ἐπιτελεῖσθαι πράξεις Diod. Sic. III, 51 et 56. *facinora patrare*, coll. XII, 82. XIV, 4.) — bb) de personis ex officio rem aliquam perficientibus, ut λατρείας Hebr. IX, 6. τὴν σκηνήν VIII, 5. (Diod. Sic. XVI, 91. Xen. Mem. IV, 6. 12. Anab. IV, 3. 13. Herodot. II, 37.) — b) *patro*, *verrichten*, ut ἰάσεις Luc. XIII, 32. (Diod. Sic. XII, 82. XIV, 4. Aelian. V. H. XII, 61.) — c) *perfectum reddo*, *vervollkommnen*, ut ἁγιωσύνην *virtutis studium* = *virtuti perfectae et omnibus numeris absolutae operam do* 2 Cor. VII, 1. — — 2) *persolvo*, τὰ παθήματα trop. pro: *sustineo* 1 Petr. V, 9. De h. l. dat. τῇ ἀδελφότητι = ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος cf. *Matthiae* §. 395. p. 722. *Buttm.* §. 121, 4. *Winer* p. 85. (medium ἐπιτελεῖσθαι τὰ τοῦ γήρως = die Lasten des Alters als einen der Natur schuldigen Tribut auf sich nehmen = sustineo Xen. Mem. IV, 8. 8. τὸν θάνατον Apol. Socr. §. 33.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιτήδειος, εία, ον, (aptus, idoneus Xen. Cyr. I, 4. 7.) *necessarius*, τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος ad vitam necessaria, victus, ita semel in N. T. Jac. II, 6. (Diod. Sic. I, 45. Polyb. III, 79. 1. Xen. Mem. II, 1. 19.)

Ἐπιτίθημι, [de 3. p. pl. ἐπιτιθέασι Matth. XXIII, 24. cf. *Matthiae* §. 210, 2. p. 395. *Buttm.* §. 95, b. not. I, 1. gram. max. Vol. I. §. 107, not. 2. p. 523. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 450. *Winer* p. 40. — de imperat. praes. ἐπιτίθει 1 Tim. V, 22. cf. *Buttm.* §. 95, b. not. I, 5. gram. max. Vol. I. §. 107. not. 11. p. 527. *Matthiae* l. l. not. 5. p. 396.] fut. ἐπιθήσω, a. 1. ἐπέθηκα, a. 2. ἐπέθην, imperat. ἐπίθες [Matth. IX, 18. cf. *Buttm.* l. l. not. I, 13. gram. max. l. l. not. 20. p. 530. *Matthiae* l. l. p. 396. *Winer* p. 41. — ab ἐπί et τίθημι pono]

1) *impono*, *darauflegen*, *auflegen*, *aufsetzen* a) proprie aa) universe α) τὶ ἐπί τι vel ἐπί τινα Matth. XXI, 7. XXIII, 4. XXVII, 29. Marc. IV, 21. Luc. XV, 5. Act. XV, 10. XXVIII, 3. — Apoc. I, 17. e lect. vulg. (Xen. Venat. IX, 13.) — β) τὶ ἐπί τινος Luc. VIII, 16. — γ) τὶ ἐπάνω τινός Matth. XXVII, 34. — δ) τί τινι Luc. XXIII, 26. Joh. XIX, 2. Act. XV, 28. (Jos. Ant. IX, 7. 2. Herodian. IV, 7 fin. Xen. Venat. IX, 15. Oec. XVII, 9.) — med. *imponendum curo aliquid*, ut ἀναγομένοις χρείαν i. e. navem soluturis navi imponi iubeo ad commeatum necessaria Act. XXVIII, 10. (Xen. Cyr. VIII, 2. 4.) cf. *Matthiae* §. 492, c. p. 925. *Buttm.* §. 122, 8. *Winer* p. 109. — bb) in formula ἐπιτιθέναι τὴν χεῖρα, usitata in sanationibus, benedictionibus, inauguratione α) sq. ἐπί τινα Matth. IX, 18. Marc. VIII, 25. XVI, 18. — Joh. IX, 15. Act. VIII, 17. — β) sq. τινί Matth. XIX, 13. 15. Marc. V, 23. Luc. IV, 40. XIII, 13. Act. VI, 6. VIII, 19. IX, 12. 17. XIII, 5. XIX, 6 XXVIII, 8. 1 Tim. V, 22. De quo antiquitatis christianae ritu repetendo a moribus Hebraeorum cf. Genes. XLVIII, 14. *Rosenm.* altes und neues Morgenl. Vol. I. p. 226. II. p. 88. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 597. — — b) πληγάς, *plagas impono* = *plagas infligo* aa) absq. casu pers. Luc. X, 30. — bb) sq. τινί Act. XVI, 23. (ita *plagas impono* Valer. Max. IX, 10. Cicer. Sext. c. 19. de mulcta irrogata Dem. 1392, 9. Xen. Mem. II, 2. 13. Diod. Sic. XI, 19.) — cc) sq. ἐπί τινα Apoc. XXII, 18.

2) medium: *ich mache mich an Jemanden*, sensu hostili: *aggredior*, *invado*, *vim infero*, sq. dat. pers. Act. XVIII, 10. (Aelian. V. H. II, 13. III, 19. Polyb. I, 17. 10. Dem. 643, 10. Xen. Mem. II, 1. 15. de personis in bello adorientibus aliquem Herodot. I, 26 et 102. VIII, 27. Diod. Sic. XVII, 56. Xen. Cyr. VI, 3. 13. VII, 1. 7.)

3) *addo*, *hinzuthun*, sq. ἐπί τι Act. XXII, 18. (Hom. Iliad. VII, 364. Dem. 165, 2.) Saepius non extat in N. T.

Ἐπιτιμάω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et τιμάω, honoro; honorem exhibeo, τινά Herodot. VI, 39. accenseo, den Preis' steigern Dem. 918, 20. adiudico, zuerkennen Herodot. IV, 43.) *increpo*, *obiurgo*, *schelten*, *hart anreden* a) propr. aa) universe

α) sq. τινί αα) solo Matth. XVII, 18. XIX, 13. Marc. X, 13. Luc. XVIII, 15. (Dem. 558, 27. Xen. Oec. XI, 24.) cf. *Matthiae* §. 384. p. 704 sq. — ββ) addito ἵνα c. coniunct. in circumlocutione imperat. Matth. XX, 31. ἐπετίμησεν — σιωπήσωσι = ἐπετίμησεν αὐτοῖς, λέγων· ἐπιτάσσω ὑμῖν, ἵνα σιωπήσητε coll. Marc. IX, 35. — Luc. XVIII, 39. — γγ) addito λέγων c. orat. directa Marc. I, 25. VIII, 33. IX, 25. Luc. IV, 35. XXIII, 40. — β) sq. dat. rei Matth. VIII, 26. Marc. IV, 39. Luc. IV, 39. VIII, 24. — Esse in his locis vitium, ob quod res quaedam increpatur, e contextu repetendum, docuit et exemplis illustravit *Fritzsche* IV Evv. I. p. 325. Loci V. T. similes sunt Ps. CVI, 9. CXIX, 21. ubi LXX ἐπιτιμάω pro hebr. גָּעַר. Habent iidem pro eodem ἀπειλέω Nah. I, 14. et διαστέλλω Mal. III, 11. — γ) absol. Luc. IV, 41. — bb) de Deo prohibente, sq. dat. pers. Jud. v. 9. Sunt haec verba LXX Zach. III, 2 ubi גָּעַר.

b) ex adiunct. pro: *severius admoneo, ernstlich sagen oder gebieten* aa) sq. dat. pers. α) solo Marc. VIII, 32. Luc. IX, 21. XVII, 3. XIX, 39. — β) addito λέγων c. orat. dir. Matth. XVI, 22. — γ) addito ἵνα, vel ἵνα μή, ἵνα μηδείς, in circumlocutione imperat. [vid. paulo ante adnotata] Matth. XII, 16. — XVI, 20. e lect. vulg. — Marc. III, 12. q. l. πολλά = *valde* cf. *Matthiae* §. 415, not. 3. p. 761. *Buttm.* §. 118, not. 4. — Marc. VIII, 32. — bb) absol. 2 Tim. IV, 2.

Ἐπιτιμία, ας, ἡ, (= ἐπιτίμησις, die Ueberschätzung, τὸ accensere Dem. 1475, 18. Vide ἐπιτιμάω ab init., integritas famae, status civilis, ius standi in foro Dem. 230, 10. Diod. Sic. XVIII, 18.) *mulcta, poena* i. q. Graecis ἐπιτίμιον. Legitur tantum 2 Cor. II, 6. (Sapient. III, 10. 2 Macc. VI, 13.)

Ἐπιτρέπω, f. ψω, a. 2. p. ἐπετράπην [cf. *Buttm.* §. 87, 2. 3. gram. max. Vol. I. §. 96, 4. 3. p. 411. *Matthiae* §. 193. p. 339.] p. p. ἐπιτέτραμμαι [cf. *Buttm.* §. 88, b. not. 3. gram. max. Vol. I. §. 98, not. 4. p. 436 sq. *Matthiae* §. 189. p. 335. — ab ἐπί et τρέπω verto; verto ad, zuwenden; trado Hom. Od. II, 226. VII, 149.] *permitto, concedo, erlauben* a) sq. dat. *pers.* aa) solo Marc. V, 13. Luc. VIII, 32. — bb) et infin. *aor.* Matth. VIII, 21. — v. 31. de h. l. lectione vid. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 330. — Matth. XIX, 8. Luc. IX, 61. Act. XIX, 39. (Xen. Anab. I, 2. 19.) — cc) et infin. *praes.* Act. XXVI, 1. XXVIII, 16. 1 Cor. XIV, 34. 1 Tim. II, 12. (Aelian. V. H. II, 5. Xen. Cyr. VIII, 4. 29.) — dd) et partic. c. infin. aor. Luc. IX, 59. cf. *Matthiae* §. 556. p. 1092. — — b) sq. acc. c. infin. *aor.* Act. XXVII, 3. (Xen. Anab. VII, 7. 8.) — c) sq. inf. *aor.* Marc. X, 4. LXX ita pro אָמַר Esth. IX, 14. — d) absol. Joh. XIX, 38. Act. XIX, 40. 1 Cor. XVI, 7. Hebr. VI, 3. (Xen. Cyr. V, 5. 22.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐπιτροπή, ῆς, ἡ, (ab ἐπιτρέπω q. v.) *permissio* vel *potestas alicui data, Vollmacht.* Semel in N. T. Act. XXVI, 12. μετ' ἐπιτροπῆς. (Thuc. V, 31 et 41. Dem. 897, 23.)

Ἐπίτροπος, ου, ὁ, (ab ἐπιτρέπω q. v.) *is, cuius curae aliquid commissum est, procurator,* dicitur in N. T. ita a) *procurator rei domesticae, villicus* Matth. XX, 8. Luc. VIII, 3. alii h. l. praefectus domus — (Jos. Ant. XVIII, 6. 6. Xen. Oec. XII, 2. XXII, 9.) — b) *paedogogus* i. e. *servus, qui pueri curam et tutelam gerit,* patre etiam superstite Gal. IV, 2. (Aelian. V. H. III, 26. XIII, 44. Xen. Mem. II, 1. 40.)

Ἐπιτυγχάνω, aor. 2. ἐπέτυχον, (ab ἐπί et τυγχάνω; incido in aliquem vel in aliquid Xen. Cyr. III, 3. 5.) *assequor* i. e. *nanciscor,* a) sq. genit. rei Hebr. VI, 15. XI, 13. et e lect. vulg. Rom. XI, 7. (Xen. Oec. II, 3. Mem. IV, 2. 28.) — b) sq. acc. rei Rom. XI, 7. ita e codd. *Griesb.* — c) absol. Jac. IV, 2. Cf. de ἐπιτυγχάνω τινός et τί *Matthiae* §. 328. p. 636 sq. et de discrimine vbb. ἐπιτυγχάνω et ἐντυγχάνω *Ast* ad Theophr. char. p. 123.

Ἐπιφαίνω, f. φανῶ, (ab ἐπί et φαίνω monstro, et intrans. appareo; pp. insuper monstro) praesens activi et aor. 2. pass. ἐπεφάνην significatione media; *appareo, ich lasse mich sehen, ich erscheine* et de sideribus: *ich scheine* cf. *Matthiae* §. 493, b. p. 926. §. 495, b. p. 929 sq. *Buttm.* §. 123, 2. et not. 8. — a) propr. Luc. I, 79. — Act. XXVII, 20. (ita de sidere φαίνω *ich scheine* Theocrit. II, 11.) — b) *innotescendi* sensu Tit. II, 11. III, 4. (Epist. Jerem. v. 61. act. Polyb. V, 6. 6. Aelian. V. H. XIII, 1. med. Polyb. XXXI, 26. 10.)

Ἐπιφάνεια, ας, ἡ, (ab ἐπιφαίνω q. v.) *apparitio,* dicitur in N. T. de adventu Jesu in his terris 2 Tim. I, 10. et de eiusdem reditu olim futuro 2 Thess. II, 8. 1 Tim. VI, 14. 2 Tim. IV, 1. 8. Tit. II, 13. Saepius non legitur in N. T. (Diod. Sic. I, 25. 36. Polyb. III, 94. 3. impropr. de Deo 2 Macc. III, 24. XV, 27. 3 Macc. II, 9.)

Ἐπιφανής, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἐπιφαίνω, q. v. qui facile agnosci et discerni potest Xen. Mem. III, 1. 10.) *illustris.* Semel in N. T. Act. II, 20. LXX pro נוֹרָא Joel. II, 31. Mal. I, 14. (Diod. Sic. XVII, 65. Polyb. III, 40. 9. Xen. Ages. III, 2.)

Ἐπιφαύω, f. αύσω, (ex ἐπί et φαύω vel φάω) *affulgeo.* Semel in N. T. et quidem metaph. de Christo doctrinae suae luce mentes collustrante Eph. V, 14.

Ἐπιφέρω, f. ἐποίσω, (ab ἐπί et φέρω) 1) *infero, hineinbringen,* [Thuc. VII, 18.] *auf Jemanden bringen,* ut αἰτίαν Act. XXV, 18. κρίσιν Jud. v. 9. (Joseph. Arch. II, 6. 7. Diod. Sic. XIII, 64. Polyb. V, 41. 3.) — *infligendi* sens. ὀργήν Rom. III, 5. (Jos. Ant. II, 14. 2. Polyb. III, 5. 4.) — 2) *affero,*

adporto; ut σουδάρια ἐπί τινα Act. XIX, 12. — 3) *insuper fero*, *addo* Phil. I, 17. θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου. (Aristot. Rhet. III, 6. Phil. leg. ad Cai. p. 1009. πῦρ ἐπιφέρειν πυρί.)

Ἐπιφωνέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et φωνέω clamo) *acclamo*. Ter legitur in N. T. a) absol. Luc. XXIII, 21. Act. XII, 22. — b) sq. dat. *pers.* quam acclamat aliquis Act. XXII, 24. Cf. de dat. ad directionem pertinente *Matthiae* §. 401. p. 732 sq. coll. *Fritzsche* Coniectan. p. 42. *Winer* p. 85. (3 Esr. IX, 47. 3 Macc. VII, 13. Plut. de malign. Herodot. Mor. V. p. 211. ed. *Tauchn.*)

Ἐπιφώσκω, *illucesco*. Bis legitur in N. T. a) absol. Luc. XXIII, 54. — b) sq. εἰς c. acc. Matth. XXVIII, 1. de q. l. vide supra sub εἰς p. 424. adnotata et de dat. temporis *Matthiae* §. 406, a. p. 742. (Diod. Sic. XIII, 18. de h. l. lect. vid. *Wesseling.* et ἅμ' ἡμέρῃ δὲ διαφωσκούσῃ Herodot. III, 86.)

Ἐπιχειρέω, ῶ, f. ήσω, (manum admoveo Hom. Odyss. XXIV, 385. ab ἐπί et χείρ) *aggredior* i. e. *conor*, *suscipio*. Ter in N. T. a) sq. inf. aor. Luc. I, 1. Act. IX, 29. — b) sq. inf. praes. Act. XIX, 13. (2 Macc. II, 29. VII, 19. Xen. Cyr. II, 2. 23 sq. acc. Lucian. D. D. VI, 1. Plat. Crit. c. 5. Polyb. I, 12. 7.)

Ἐπιχέω, ῶ, f. εύσω, (ab ἐπί et χέω fundo; affundo Xen. Oec. XVII, 9.) *infundo, darauf giessen.* Semel in N. T. Luc. X, 34. LXX pro יָצַק Gen. XXVIII, 18.

Ἐπιχορηγέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et χορηγέω choragus sum, meis sumtibus chorum adorno; ἐπιχορηγέω subministro ea, quae insuper necessaria sunt) 1) *suppedito, largior* 2 Cor. IX, 10. ὁ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι Gal. III, 5. 2 Petr. I, 11. — *exhibendi* i. e. *declarandi* sens. 2 Petr. I, 5. ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν — 2) *adiuvo* Col. II, 19. (Siracid. XXV, 22.)

Ἐπιχορηγία, ας, ἡ, (ab ἐπιχορηγέω q. v.) *auxilium, ministerium*. Bis in N. T. Eph. IV, 16. Phil. I, 19.

Ἐπιχρίω, f. ίσω, (ab ἐπί et χρίω lino) *illino*. Bis in N. T. a) τὶ ἐπί τι *etwas auf etwas streichen* Joh. IX, 6. — b) sq. acc. rei: *etwas bestreichen*, v. 11. (Lucian. de histor. scribenda §. 62.)

Ἐποικοδομέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἐπί et οἰκοδομέω aedifico) — 1) *superstruo, ich baue etwas auf etwas* [pp. Xen. Anab. III, 4. 11. Plat. de legg. V. p. 155 ed. *Tauchn.*] metaph. passiv. *innitor aliqua re*, de hominibus, quorum religionis notitia nititur aliquo Col. II, 7. ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ sc. χριστῷ ἰησοῦ i. e. quorum melior rerum divinarum cognitio nititur religionis Jesu institutione. Eph. II, 20. ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν

i. e. quorum praestantior rerum divinarum cognitio nititur institutione Apostolorum et doctorum — 2) *structuram perficio, auf etwas fortbauen, einen Bau in die Höhe hinausführen, weiter hinausbauen* metaph. pro: *incrementa do, augeo aliquem* Act. XX, 32. τῷ δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι i. e. qui augere vos potest fide et pietate 1 Cor. III, 10. 12. 14. ἄλλος ἐποικοδομεῖ alius superstruit i. e. auget, amplificat cognitionem rerum divinarum, quam debetis doctorum priorum operae, Jud. v. 20. τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς = οἰκοδομηθέντες τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτούς. Comparantur enim Christiani ab Apostolis haud raro aedificio [οἰκοδομῇ, ναῷ], et quemadmodum hoc firmis fundamentis nixum [οἰκοδομηθὲν θεμελίῳ] opera continuata in altum exsurgit [ἐποικοδομεῖται], ita illis, gavisis idonea et iusta Apostolorum vel Jesu institutione [οἰκοδομηθέντες ἐν ἰησοῦ χριστῷ vel θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων] in eo elaborandum est, ut augeatur religionis notitia, voluntatis et vitae perfectio [ἐποικοδομεῖν].

Ἐποκέλλω, f. ὀκελῶ, aor. 1. ἐπώκειλα, (ab ἐπί et ὀκέλλω appello) *impingo, allido.* Semel in N. T. Act. XXVII, 41. τὴν ναῦν sc. τῷ τόπῳ διθαλάσσῳ *sie stiessen auf* = *in brevia inciderunt.* (Diod. Sic. I, 31. Polyb. I, 20. 15. Thuc. IV, 26.)

Ἐπονομάζω, f. άσω, (ab ἐπί et ὀνομάζω nomino) *cognomino, nomino ab aliquo,* passiv. *nomen habeo ab aliquo, appellor.* Semel in N. T. Rom. II, 17. LXX pro קָרָא Gen. IV, 17. 25. (Polyb. I, 29. 2. Xen. Oecon. VI, 17.)

Ἐποπτεύω, f. εύσω, (ab ἐπί et ὀπτεύω video: inspector inspicio, als Aufseher betrachten Hom. Odyss. XVI, 140.) *inspicio, contemplor.* Bis in N. T. a) absol. 1 Petr. II, 12. — b) sq. accus. III, 2. (Polyb. V, 69. 6. XXXI, 23. 10. Dem. 168, 3.)

Ἐπόπτης, ου, ὁ, (inspector Diod. Sic. IV, 54. Dem. 47, 7.) *spectator.* Semel in N. T. 2 Petr. I, 16.

Ἔπος, εος, ους, τό, *verbum,* ὡς ἔπος εἰπεῖν, *ut ita dicam.* Ita semel in N. T. Hebr. VII, 9. Cf. de hac formula supra sub εἶπον p. 403. disputata.

Ἐπουράνιος, ιον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπί et οὐρανός) *coelestis,* sensu vario: a) *in coelo conspiciendus,* ut σώματα 1 Cor. XV, 40. — b) *in coelo habitans* Matth. XVIII, 35. 1 Cor. XV, 48. 49. Phil. II, 10. (2 Macc. III, 39.) — c) τὰ ἐπουράνια, aa) = ὁ οὐρανός. Ita α) de coelo, Dei et beatorum sede Eph. I, 20. II, 6. III, 10. — β) *loca sub coelo, regiones aëriae* Eph. VI, 12. — bb) a coelo, Dei domicilio, ea, quae Deo et illi, qui cum Deo versatus est, cognita sunt = *divina,* dicuntur τὰ ἐπουράνια Joh. III, 12. — d) *pertinens ad* τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν *et cum ea coniunctum,* ut κλῆσις ἐπουράνιος, invitatio ad regnum div. Hebr. III, 1. δωρεὰ ἐπουρ. beneficia, quae manent nos

ἐν τῇ βασιλ. τ. οὐρ. et quorum ἀῤῥαβῶνα Apostoli esse dicunt τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Hebr. VI, 4. VIII, 5. IX, 23. XI, 16. XII, 22. Eph. I, 3. 20. 2 Tim. IV, 18. — Saepius non extat in N. T.

Ἑπτά, οἱ, αἱ, τά, *septem* a) pp. Matth. XV, 34. 37. XXII, 25. al. — b) numeri rotundi minoris locum explet Matth. XII, 45. Luc. XI, 26. ita שִׁבְעָה Gen. XXIX, 18. XLI, 2.

Ἑπτάκις, *septies* Matth. XVIII, 21. 22. Luc. XVII, 4. LXX pro שֶׁבַע Ps. CXIX, 164. שֶׁבַע פְּעָמִים Gen. XXXIII, 3. שִׁבְעָתַיִם Gen. IV, 24.

Ἑπτακισχίλιοι, οἱ, αἱ, τά, *septies mille* Rom. XI, 4. LXX pro שִׁבְעַת אֲלָפִים Num. III, 22.

Ἔπω, v. εἶπον.

Ἔραστος, ου, ὁ, *Erastus*, nomen pp. viri christiani Act. XIX, 22. Rom. XVI, 23. 2 Tim. IV, 20.

Ἐργάζομαι, verb. dep. ab ἔργον, [cf. *Matthiae* §. 495. p. 929. *Buttm.* §. 100, 3.] impf. εἰργαζόμην [de quo augm. vid. sub ἐάω observata.] f. ἐργάσομαι, aor. 1. εἰργασάμην, pf. εἴργασμαι [signif. activa 2 Joh. v. 8. Ita Xen. Mem. II, 6. 6. Thuc. I, 142. cf. *Matthiae* §. 495, e. p. 931. signif. passiva Joh. III, 21. Ita Xen. Mem. III, 10. 9. Dem. 1252, 20. cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* §. 100, not. 7. gr. max. Vol. II. §. 113, not. 7, p. 51. *Schäfer* ind. ad Demosth. p. 248.]

1) *laboro*, *opus facio*, *arbeiten* a) universe aa) absol. Act. XVIII, 3. Rom. IV, 4. 1 Cor. IX, 6. 1 Thess. II, 9. 2 Thess. III, 10. 12 (Xen. Mem. I, 2. 57. Cyr. I, 4. 13.) — bb) addito ταῖς χερσί 1 Cor. IV, 12. 1 Thess. IV, 11. — cc) addito accus. temporis 2 Thess. III, 8. cf. *Matthiae* §. 425. p. 785. — dd) sq. ἐν c. dat. temp. Luc. XIII, 14. — ee) sq. ἐν c. dat. loci Matth. XXI, 28. (Dem. 1048. penult.) — — b) = *negotior* i. e. *negotiatione quaestum facio*, *Geschäfte machen*, *wuchern*, addito ἐν c. dat. rei, cuius ope negotior Matth. XXV, 16. (sq. dat. rei simplici Dem. 957, 27. 1292, 3.) — c) *operor*, *thätig sein* Joh. V, 17. — Rom. IV, 5. —

2) transit. i. e. sq. accus. rei, in qua tractanda versatur aliquis, ubi Lat.: *colo*, *tracto*, *bearbeiten*, *betreiben* a) proprie aa) universe [ut γῆν Diod. Sic. I, 15. Palaeph. f. 4. τὰ χαλκουργεῖα Diod. Sic. V, 36.] ut τὸ ἀγαθόν = *opus honestum tracto* Eph. IV, 28. — μηδέν = *labori utili non vacare* 2 Thess. III, 11. — τὰ ἱερά *sacris operor*, *sacra facio* 1 Cor. IX, 13. — τὸ ἔργον τινός i. e. vel *opus facio alicui probatum* Joh. VI, 28. vel *opus facio ab aliquo demandatum* Joh. IX, 4. 1 Cor. XVI, 10. — bb) τὴν θάλασσαν [das Meer bearbeiten, ita de piscatoribus Diod. Sic. T. X. p. 78 sq. ed. *Bip.* Appian. Punic. p. 81. coll. Xen. Oec. XVI, 7.] = *mare per-*

eando quaestum facio Apoc. XVIII, 17. (Appian. Punic. p. 2.) : *Wetsten.* ad h. l. — — b) = πράσσω, *perago, patro, ficio* aa) universe, ut ἔργον, *ein Werk, eine That verrichn* Act. XIII, 41. (Xen. Anab. VI, 3. 17.) σημεῖον Joh. VI, 30.— ol. III, 23. — bb) de bene vel male factis alicuius, ut ἔργον ργάζομαι *factum edo* sq. ἐν θεῷ = *im Geiste und Sinne ottes* Joh. III, 21. Vide de h. l. supra sub ἐν p. 529. —' ργον καλὸν = *factum benignum edo*, addito vel εἴς τινα *erga liquem* Matth. XXVI, 10. (Dem. 1252, 20.) vel ἔν τινι Marc. IV, 6. Vide de h. l. supra sub ἐν p. 518. — τὸ ἀγαθὸν = *enignitatis officium praesto, die Pflicht der Wohlthätigkeit ben* sq. πρός τινα Gal. VI, 10. — τὶ εἴς τινα = *in comodum alicuius, für Jemanden* 3 Joh. v. 5. — κακόν τινι om. XIII, 10. (Palaeph. f. 1 et 34. — sq. dupl. accus. Aelian. . H. I, 34. Lucian. Dial. Mort. II, 1. Xen. Symp. IV, 30.) — ἡν ἀνομίαν Matth. VII, 23. Ita LXX et פָּעַל Ps. V, 6. ἁμαρ- ίαν Jac. II, 9. δικαιοσύνην Act. X, 35. Hebr. XI, 33. LXX et עָשָׂה Ps. XV, 2.

3) *laborando comparo* vel *acquiro aliquid, etwas erarbeiten, erwerben*, sq. accus. Joh. VI, 27. cf. ad h. l. *Lücke* II. . 75. — 2 Joh. v. 8. Ita LXX pro סָחַר Prov. XXXI, 18. — e quaestu similiter ap. Hebr. פָּעַל Prov. XXI, 6. (Palaeph. ib. 21, 2. Aelian. V. H. II, 14. IV, 3. Dem. 794, 22. Xen. lem. I, 3. 5. Herodot. I, 24.) Saepius non extat in N. T.

Ἐργασία, ας, ἡ, (ab ἐργάζομαι q. v. — opus, labor en. Mem. II, 7. 7.) 1) *opificium, Gewerbe* Act. XIX, 25. Xen. Oec. VI, 8. Theophr. Char. XIII [VI], 2.) — 2) *quaestus abore partus, lucrum* Act. XVI, 16. ἥτις ἐργασίαν πολλὴν αρεῖχε τοῖς κυρίοις αὐτῆς v. 19. XIX, 24. (Artemid. II, 3. olyb. IV, 50. 3. Xen. Mem. III, 10. 1.) — 3) *actio*, τὸ *patrare* ph. IV, 19. εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης = εἰς τοσοῦτον, στε ἐργάζεσθαι πᾶσαν ἀκαθαρσίαν i. e. *adeo ut patrarent uaevis flagitia.* — 4) *opera, Mühe*, ἐργασίαν διδόναι, *peram dare*, sq. inf. aor. Luc. XII, 58. Vide supra sub δίδωμι . 305. exeunt.

Ἐργάτης, ου, ὁ, 1) *qui opus facit, ein Arbeiter, perarius*, a) de iis, qui opus rusticum faciunt Matth. IX, 37, 8. X. 10. Luc. X, 2. maxime *mercede conducti* Matth. XX, . 2. 8. Luc. X, 7. 1 Tim. V, 18. Jacob. V, 4. (Xen. Cyr. I, 6, 1.) — c) metaph. de iis, qui operam navant doctrinae Jesu ropagandae 2 Cor. XI, 13. Phil. III, 2. 2 Tim. II, 15. —) *opifex, qui artem exercet* Act. XIX, 25. (Xen. Hiero. VI, 1.) — 3) *qui facit* vel *patrat aliquid* i. q. ὁ ἐργαζόμενος, uc. XIII, 27. (1 Macc. III, 6. Xen. Mem. II, 1. 27.)

Ἔργον, ου, τό, 1) *opus, Arbeit, Geschäft* = τὸ ὑπομεῖναι a) proprie aa) universe Marc. XIII, 34. 1 Tim. III, 1.

(Lucian. D. D. XVII, 1. Xen. Oec. VII, 6.) — Eph. IV, 12. εἰς ἔργον διακονίας = *ut praestentur officia muneris*. — bb) de opere apostolis peragendo Act. XIII, 2. XIV, 26. XV, 38. Phil. I, 22. 1 Thess. V, 13. — 2 Tim. IV, 5. — cc) de opere Jesu in his terris degenti demandato; ita τὸ ἔργον Joh. XVII, 4. — sq. genit. τοῦ πατρός μου = ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ IV, 34. X, 37. vel τὰ ἔργα Joh. V, 20. 36. X, 38. XIV, 12. Cf. *Lücke* II. p. 47. 386. — addito τοῦ πατρός μου IX, 4. X, 37. — dd) τὸ ἔργον τοῦ κυρίου i. e. *opus, quod peragendum in se suscepit dominus* et continuandum tradidit cultoribus suis 1 Cor. XV, 58. XVI, 10. Phil. II, 30. — b) = *coeptum, conatus, Vorhaben* Act. V, 38. Ita LXX et מְלָאכָה Deut. XV, 10. (Sap. II, 12.) — c) metaph. *officium*, sq. τινός = *officium, quod praestari vult aliquis et quod probatur alicui* Joh. VI, 28. 29.

2) *factum, That, Handlung*, a) universe, ἔργον ἐργάζεσθαι = *factum edere* Act. XIII, 41 bis. (Xen. Mem. II, 6. 15. III, 5. 11. Symp. I, 1.) — ποιητὴς ἔργου = ποιητής, sed fortius Jac. I, 25. opp. ἀκροατὴς ἐπιλησμονῆς. — b) de factis insignibus a Jesu patratis Matth. XI, 2. Joh. [V, 20.] VII, 3. 21. X, 25. 32. 33. XIV, 10. 11. XV, 24. — c) ubi opp. λόγος et ἔργον Luc. XXIV, 19. Act. VII, 22. Rom. XV, 18. 2 Cor. X, 11. Col. III, 17. 2 Tim. IV, 14. Tit. I, 16. (Lucian. Toxar. §. 35. Xen. Hier. VII, 2. Cyr. VI, 4. 5.) cf. *Jacob* ad Lucian. l. l. p. 114. *Bergler* ad Alciphr. I, 9. *Monk* ad Eurip. Alcest. v. 349. — d) de factis hominum ad honestatis et religionis praecepta aestimatis aa) universe, et sine epithetis Matth. XXIII, 3. 5. Luc. XI, 48. Joh. III, 20. 21. VIII, 39. 41. Act. XXVI, 20. Rom. II, 6. — νόμος τῶν ἔργων = *lex facta certa postulans* Rom. III, 27. — 1 Cor. V, 2. 2 Cor. XI, 15. Gal. VI, 4. 1 Petr. I, 17. 3 Joh. v. 10. Apoc. II, 6. 23. III, 2. XX, 12. 13. XXII, 12. — bb) cum epithetis α) universe, ut ἔργον ἀγαθόν vel: *factum animum benignum testans* = *beneficium* Act. IX, 36. 2 Cor. IX, 8. 1 Tim. VI, 18. — vel: *recte factum* Eph. II, 10. Col. I, 10. 2 Thess. II, 17. 1 Tim. II, 10. 2 Tim. II, 21. III, 17. Tit. I, 16. III, 1. Hebr. XIII, 21. — τὰ ἔργα ἀγαθὰ ponuntur, ubi res ipsa docet, pertinere, quae dicuntur, ad homines τοὺς ἐργαζομένους τὰ ἀγαθά Rom. XIII, 3. — ἔργα ἀγαθά = *virtutis studium* Rom. II. 7. — ἔργον καλόν *recte* vel *pie factum* Matth. V, 16. XXVI. 10. Marc. XIV, 6. 1 Tim. V, 10. 25. Tit. II, 7. III, 8. 14. Hebr. X, 24. 1 Petr. II, 12. — τὰ ἔργα τὰ ἐν δικαιοσύνῃ = τὰ ἔργα τὰ δίκαια Tit. III, 5. — τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ = *facta Deo probata* Apoc. II, 26. ἔργον τῆς πίστεως = *fides recte factis conspicua, thätiger Glaube* 1 Thess. I, 3. 2 Thess. I, 11. — ἔργα πονηρά Joh. III, 19. VII, 7. Col. I, 21. 1 Joh. III, 10. 2 Joh. v. 11. — abest πονηρός per contextus rationem cogitatione addendum Apoc. II, 22. III, 1. 15.

IX, 20. XVI, 11. XVIII, 6. — ἔργα νεκρά Hebr. VI, 1. IX, 14. item ἄνομα 2 Petr. II, 8. vel ἀσεβείας Jud. v. 15. — vel τοῦ σκότους = *congrua* τῷ σκότει i. e. *vitiositati*, *inscitiae congrua* Rom. XIII, 12. Eph. V, 11. — ἔργα τῆς σαρκός = *congrua* τῇ σαρκὶ vel *ad quae abripere solet* ἡ σάρξ Gal. V, 19. — β) τὸ ἔργον τοῦ νόμου i. e. αα) *agendi ratio lege scripta*, ut mosaica, *iniuncta* Rom. II, 15. — ββ) *factum legi scriptae*, ut mosaicae, *consentaneum* א) plene Rom. III, 20. 28. IX, 32. Gal. II, 16. III, 2. 5. 10. — ב) minus plene i. e. abest genit. τοῦ νόμου vel νόμου Rom. IV, 2. 6. IX, 11. XI, 6. Eph. II, 9. 2 Tim. I, 9. — — cc) de recte factis, congruis τῇ πίστει, explicanda sunt, quae leguntur Jac. II, 14 — 26. III, 13. Apoc. II, 3. 5. 9. 19. III, 8. XIV, 13. — item Hebr. VI, 10. ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγάπης i. e. *oblivisci eorum, quae praeclare fecistis, nempe amoris*. Cf. de καὶ epexegetico *Herm.* ad Soph. Philoctet. v. 1408. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 52. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 94. *Matthiae* §. 620. p. 1258.

3) *opus peractum*, *das Gemachte* = τὸ ποίημα a) proprie aa) universe Act. VII, 41. 1 Cor. III, 13 — 15. IX, 1. (Xen. Oecon. VI, 13. Mem. III, 10. 7 et 14.) — bb) de operibus Dei Act. XV, 18. e lect. vulg. — Phil. I, 6. Hebr. I, 10. II, 7. III, 9. IV, 3. 4. 10. 2 Petr. III, 10. Apoc. XV, 3. (Hom. Iliad. XIX, 22.) — b) ita, ut τῆς δυνάμεως notionem includat Joh. IX, 3. ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ = *ut, quae sit potentia divina et quanta sint opera Dei, in eo appareat*. 1 Joh. III, 8. ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου = *ut destruat opera diaboli* [vitiositatem, inscitiam, miseriam a diabolo repetendam et in mundum invectam] *et vim eius pestiferam*. Cf. *Lücke* III. p. 104. II. p. 256.

4) *res*, vel = τί, Jac. I, 4. ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω = τέλειόν τι ἔστω. Cf. *Pott* ad h. l. et *Passow* I. p. 589.

Ἐρεθίζω, f. ίσω, *lacesso*, *reizen*, sq. acc. pers. a) sensu bono 2 Cor. IX, 2. — b) sensu malo Col. III, 21. (1 Macc. XV, 40. Epictet. Enchirid. c. 20. Polyb. I, 40. 6. Xen. Venat. X, 14.)

Ἐρείδω, f. είσω, *infigo*, *illido*, de navibus, quarum prora littore illisa vel vadis fixa est; ita semel in N. T. Act. XXVII, 41. (Polyb. III, 46. 1.) cf. *Buttm.* Lexilog. P. I. p. 113.

Ἐρεύγομαι, f. ξομαι, (eructo, evomo Hom. Odyss. IX, 374. effundor i. e. a) ebullio Pindar. Pyth. I, 40. Appian. Bell. Mithrid. c. 103. — b) metaph. effutio, hinc) *eloquor, pronuncio*, Semel in N. T. Matth. XIII, 35. LXX pro נָבַע

Ps. XVIII, 2. CXLV, 7. A significatione *effutiendi*, finitimae ebulliendi notioni, dilatatis finibus eo usque traductum esse hoc verbum, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 63. 64. ut postremo apud Judaeos Alexandrinos idem valeret ac *pronunciare*, more sinistro plebeiae Graecitatis, ea, quae a veteribus proprie et signate dicerentur, ita extenuantis, ut vis vera verborum et natura deperiret.

Ἐρευνάω, ῶ, f. ήσω, *investigo*, *perscrutor*, sq. accus. Joh. V, 39. Rom. VIII, 27. 1 Cor. II, 10. 1 Petr. I, 11. Apoc. II, 23. Joh. VII, 52. ἐρεύνησον scil. τὰς γραφάς. LXX pro חִפֵּשׂ Gen. XLIV, 12. חָקַר 2 Sam. X, 3. (Aelian. V. H. IV, 18. Herodian. VII, 6. 1. Xen. Cyr. I, 2. 12.)

Ἐρημία, ας, ἡ, *solitudo*, *locus ab hominibus desertus et vacuus*. Quater in N. T. Matth. XV, 33. Marc. VIII, 4. 2 Cor. XI, 26. Hebr. XI, 38. LXX pro חָרְבָּה Ezech. XXXV, 4. (Joseph. Arch. II, 3. 1. Xen. Hier. VI, 4. Aeschin. 2, 18.)

Ἔρημος, ου, ὁ, ἡ, et ἐρῆμος, η, ον, 1) si adiective legitur: *desertus*, *solitarius*, a) pp. i. e. *non habitatus* Matth. XIV, 13. 15. XXIII, 38. Marc. I, 35. 45. VI, 31. 32. 35 Luc. X, 10. 12. IX, 10. IV, 42. Act. I, 20. — sed de Act. VIII, 26. v. γάζα. — b) metaph. de femina innupta, *maritum non habens* = ἔρημος ἀνδρός, Gal. IV, 27. (ἔρημοι συμμάχων Diod. Sic. XVI, 87.) Gal. IV, 27. Ita LXX et hebr. שֹׁמֵמָה Jes. LIV, 1. — 2) ubi subst. legitur: ἡ ἔρημος, *locus desertus* a) de quocunque loco deserto Luc. XV, 4. — b) de deserto Judaeae, *die Wüste Judaeas*. [Matth. III, 1.] Marc. I, 4. Luc. I, 80. Joh. I, 23. — c) *de deserto Arabiae*, vel deserto illo, per quod iter faciendum erat Israelitis ex Aegypto in Palaestinam migrantibus Act. VII, 30. 36. 38. 42. 44. 1 Cor. X, 5. Hebr. III, 8. 17. LXX ita pro מִדְבָּר Exod. III, 1. (Polyb. III, 51. 11. Xen. Anab. I, 5. 4.)

Ἐρημόομαι, οῦμαι, (passivum verbi ἐρημόω desolo, devasto Pausan. IV, 34. 4.) *devastor* a) de regnis, ubi verti potest: *dilabor* Matth. XII, 25. Luc. XI, 17. — b) de rebus, *pereo* Apoc. XVIII, 17. 19. — c) ἠρημωμένην ποιεῖν τινα devastare, spoliare aliquam Apoc. XVII, 16. LXX pro שָׁמֵם Gen. XLVII, 19. (Sirac. XVI, 5. Xen. Ages. I, 20.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐρήμωσις, εως, ἡ, *devastatio*. Ter in N. T. Matth. XXIV, 15. Marc. XIII, 14. Luc. XXI, 20. LXX pro חָרְבָּה Jer. XXV, 18. (Arrian. Exp. Alex. M. I, 9. 13.)

Ἐρίζω, f. ίσω, (ab ἔρις rixa; rixor, zanken, hadern Hom. Iliad. I, 277. in N. T.) *clamo* Matth. XII, 19. cuius loci verba desumta sunt ex Jes. XLII, 2. ubi textus hebr. יִצְעַק LXX κεκράξεται habent. Alii Matth. l. l. explicant: *rixor*, uti Lucian. Dial. Deorr. XIII, 1. — Saepius non legitur in N. T.

Ἐριθεία, ας, ἡ, vel ἐρίθεια, (ab ἐριθεύω i. e. ἔριθος sum i. e. homo sum, qui aliquid corpore vel manibus suis pro mercede facit, ich bin ein Tagelöhner Dem. 1313, 6. hinc ἔριθος lanificus; ita LXX Jes. XXXVIII, 12. et ἐριθεύομαι lanam tracto Tob. II, 11. — dein lucri studio vel ambitione ductus aliquid facio, ita de magistratibus, auram populi sectantibus Aristot. Polit. V, 5. Hinc Hesych. ἐριθεία· φιλονεικία; in N. T.) 1) *contentio* i. e. *altercatio, rixa* 2 Cor. XII, 20. Gal. V, 20. Jac. III, 16. — 2) *rixandi studium* Jac. III, 14. Phil. II, 3. et οἱ ἐξ ἐριθείας *contentiosi* Phil. I, 16. — 3) ex adiunct. *inobedientia*, οἱ ἐξ ἐριθείας *inobedientes*, *renitentes* Rom. II, 8.

Ἔριον, ου, τό, *lana*, i. q. ἔρος vel εἶρος, sed forma diminut. Bis in N. T. Hebr. IX, 19. Apoc. I, 14. LXX ita pro צֶמֶר Deut. XXII, 11. (Xen. Mem. II, 7. 12 et 13.)

Ἔρις, ιδος, ἡ, acc. ἔριν [Phil. I, 15. cf. *Buttm.* §. 39, 2. gram. max. Vol. I. §. 44. p. 178. *Matthiae* §. 73. p. 164. *Fischer* ad Well. Vol. I. p. 411.] plur. ἔριδες [1 Cor. I, 11.] et ἔρεις [2 Cor. XII, 20. Gal. V, 20. Tit. III, 9. Cf. de nominibus in ις, gen. ιδος, ita interdum flecti solitis, ut gen. habeat ιος, plur. εες, contr. εις *Matthiae* §. 80, not. 8. p. 180. *Buttm.* gram. max. Vol. I. §. 51. p. 191 sqq. *Lobeck* ad Phryn. p. 326. *Winer* p. 34. Greg. Corinth. p. 476 ed. *Schäfer*.] 1) *contentio*, *rixa*, *altercatio* Rom. XIII, 13. 1 Cor. I, 11. III, 3. 2 Cor. XII, 20. Gal. V, 20. 1 Tim. VI, 4. Tit. III, 9. (Aelian. V. H. II, 21. Xen. Cyr. II, 3. 15.) — 2) *rixandi studium* Rom. I, 29. Phil. I, 15. (Herodian. III, 2. 13.)

Ἐρίφιον, ίου, τό et **Ἔριφος**, ου, ὁ, ἡ, *hoedulus*, *hoedus*, *capella*, *capra* Luc. XV, 29. in allegoria de hominibus duris et immitibus opp. τοῖς προβάτοις per allegoriam innuentibus homines misericordes Matth. XXV, 32. 33. LXX pro גְּדִי Gen. XXVII, 9. XXXVIII, 17. עֵז Exod. XII, 9. שָׂעִיר Gen. XXXVII, 10. (Artemidor. II, 55.)

Ἑρμᾶς, ᾶ, ὁ, *Hermas*, nom. pr. viri Rom. XVI, 14.

Ἑρμηνεία, ας, ἡ, (oratio, sermo mentis interpres Xen. Mem. IV, 3. 11.) *interpretatio* a) pp. 1 Cor. XIV, 26. — b) pro *interpretandi facultas* 1 Cor. XII, 10. (Sirac. XLVII, 17.) Saepius non legitur in N. T.

Ἑρμηνεύω, f. εύσω, (verbis explico Xen. Mem. I, 2. 52.) *interpretor*, *in linguam vernaculam transfero* Joh. I, 39. 43. IX, 7. Hebr. VII, 2. LXX pro תַּרְגֵּם Esr. IV, 7. (Xen. Anab. V, 4. 4.)

Ἑρμῆς, οῦ, ὁ, 1) *Hermes* vel *Mercurius*, filius, ut tradunt mythologi, Jovis et Maiae, Deorum nuntius, eloquentiae, doctrinae, mercaturae, industriae inventor ac praeses Act. XIV, 12. — 2) *Hermes*, nom. pp. viri christiani Rom. XVI, 14.

Ἑρμογένης, ους, ὁ, *Hermogenes*, nom. pp. viri 2 Tim. I, 15. commemorati.

Ἑρπετόν, οῦ, τό, (ab ἕρπω repo, Doricis et Tragic. ut Eurip. Phoen. 41. incedo; animal Hom. Odyss. IV, 419.) *reptile* Act. X, 12. XI, 6. Rom. I, 23. Jac. III, 7. LXX pro רֶמֶשׂ Gen. I, 24. שֶׁרֶץ Gen. I, 20. (Xen. Mem. I, 4. 11.)

Ἐρυθρός, ά, όν, *ruber, bra, brum*. Bis in N. T. Act. VII, 36. Hebr. XI, 29. ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα (pp. mare rubrum i. e. oceanus indicus Arabiam et Persidem alluens atque divisus in duos sinus, quorum, qui versus orientem est, persicus, alter ex adverso situs arabicus appellatur, in N. T.) *sinus arabicus*, et quidem illa eius pars, quam traiecerunt Israelitae ex Aegypto in Palaestinam transeuntes; hebr. יַם־סוּף Exod. X, 19. XIII, 18. (Diod. Sic. I, 19. III, 17.)

Ἔρχομαι, imperat. ἔρχου [Matth. VIII, 9. Luc. VII, 8. Joh. I, 47. XI, 34. Apoc. VI, 1. 3. 5. 7. XXII, 17. 20.] plur. ἔρχεσθε [Luc. XIV, 17. Joh. I, 40. Usitatiorem esse ap. Atticos imperat. ἴθι, ἴτε verb. εἶμι, docent *Matthiae* §. 234. p. 459. *Buttm.* §. 101. sub ἔρχομαι, gram. max. Vol. II. §. 114. p. 187.] imperf. ἠρχόμην [Marc. I, 45. II, 13. Luc. XVIII, 3. Joh. IV, 30. VI, 17. VIII, 2. XX, 3. Act. IX, 17. XIX, 18. ita ἠρχόμεθα Plat. Legg. III. p. 685. A. Frequentius esse ap. Atticos ᾔειν vel ᾖα verbi εἶμι, auctores sunt *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* I. p. 602. item *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 210. *Winer* p. 45.] fut. ἐλεύσομαι [Matth. IX, 15. XXIV, 5. Marc. II, 20. XII, 9. XIII, 6. Luc. V, 35. XVII, 22. XX. 6. XXI, 6. 8. Joh. XI, 48. XIV, 23. XVI, 7. Act. I, 11. Rom. IX, 9. XV, [24.] 29. 1 Cor. IV, 19. XVI, 5. 12. 2 Cor. XII, 1. Phil. II, 24. 2 Petr. III, 3. De qua fut. forma, cuius loco Attici habent εἶμι, vid. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* l. l. praeter ea, quae sub ἀπέρχομαι adnotata sunt, cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* l. l.] aor. 2. ἦλθον, perf. ἐλήλυθα, plusqpf. ἐληλύθειν.

1) *eo, incedo, me confero, gehen, einhergehen*. Ita a) praes. et impf. aa) sq. ὀπίσω τινός [pp. pone aliquem incedo] *sequor aliquem* metaph. pro: *applico me alicui, ich halte mich zu Jemandem*. Ita de personis disciplinae Jesu sese applicantibus Matth. XVI, 24. [Marc. VIII, 34.] Luc. IX, 23. XIV, 27. — bb) sq. εἰς c. acc. loci Joh. VI, 17. — cc) sq. acc. ὁδόν, *viam ingredior, einen Weg gehen* Act. IX, 17. q. l. ᾗ ἤρχου per attract. pro ἣν ἤρχου. (Xen. Anab. II, 2. 10.) cf. *Matthiae* §. 409, a. p. 747. *Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 110. *Herm.* ad Pindar. Pyth. 11, 52. — dd) σύν τινι Joh. XXI, 3. — b) a. 2. ἦλθον aa) absol. Marc. XI, 13. addito πρός c. acc. Luc. XV, 20. — bb) sq. acc. ὁδὸν ἡμέρας = *iter diei perficere, eine Tagereise gehen oder machen* Luc. II, 44. (Xen. Anab. III, 1. 6.) ἐλθεῖν, de *venientibus* in locum vel de advenientibus in

loco aliquo usitatissimum, perraro dici de euntibus, abeuntibus, proficiscentibus, ἔρχεσθαι contra ad utrumque, i. e. ad τὸ ire aeque atque ad τὸ venire pertinere, docet *Buttm.* gram. max. Vol. II. §. 114. p. 137 sq. coll. *Kuinoel* ad Joh. VI, 16. in Commentar. ad libr. hist. N. T. Vol. III. p. 325.

2) *venio, ich komme*, a) proprie aa) absolute α) universe Matth. VIII, 9 bis. XIII, 4. 19. 25. 32. XIV, 29. XVII, 12. XXII, 3. XXV, 6. 10. XXVI, 47. Marc. IV, 4. 15. V, 33. VI, 29. 31. VIII, 38. XII, 9. XIII, 26. XIV, 3. 17. 62. XV, 43. Luc. II, 16. VII, 8. VIII, 12. 41. 47. IX, 26. X, 32. — XIII, 7. ἰδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν = *iam tertius agitur annus, quo venio et quaero* v. 14. XIV, 10. 20. XV, 25. XVI, 21. XVIII, 5. XIX, 18. 20. XX, 16. XXI, 27. Joh. I, 40. IV, 25. 26. V, 7. VI, 15. VII, 34. 36. VIII, 21. 22. X, 12. XI, 20. ἦλθεν ὅπου i. e. ἦλθεν εἰς τὸν τόπον, ὅπου. v. 34. 48. XII, 15. XIII, 33. XV, 26. XVI, 13. XIX, 32. 38. 39. XX, 19. 24. Act. V, 15. VIII, 27. X, 29. XI, 12. XIX, 18. XXI, 22. XXII, 30. XXV, 23. 1 Cor. IV, 5. XI, 26. 34. XVI, 2. 10. 12 bis. 2 Cor. II, 3. IX, 4. XI, 4. XII, 21. XIII, 2. Phil. II, 24. 2 Tim. IV, 13. 21. 3 Joh. v. 10. Jud. v. 14. Apoc. V, 7. VI, 1. 3. 5. 7. VIII, 3. XVII, 1. XXI, 9. XXII, 17 bis. v. 20. (Xen. Anab. I, 3. 10.) — β) praes. *historicum* legitur, ubi poni poterat aoristus cf. *Winer* p. 115. *Fritzsche* diss. II. p. 70. *Matthiae* §. 504. p. 955. *Buttm.* ad Soph. Phil. v. 371. *Buttm.* §. 124, not. 6. — Matth. XXV, 11. 19. XXVI, 36. Marc. II, 18. III, 31. V, 22. XIV, 17. 37. 41. 66. Joh. XII, 22. XX, 18. 26. XXI, 13. 3 Joh. v. 3. — γ) praesens *de re futura*, quae et certo et proxime eventura est cf. *Winer* p. 115. *Matthiae* §. 504, 3. p. 957. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 135. 554. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 1372. — αα) universe Matth. XVII, 11. Luc. III, 16. Joh. IV, 25. XIV, 3. πάλιν *i. = redeo* v. 30. Apoc. III, 11. XXII, 17. 20. Hebr. X, 37. — ββ) in formula: ὁ ἐρχόμενος i. e. א) *quem venire certum est = Messias* Matth. XI, 4. Luc. VII, 19. 20. cf. *Fritzsche* l. l. p. 394. ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, *quem certum est venire instructum nomine, dignitate, auctoritate domini = Messias* Matth. XXI, 9. XXIII, 39. Marc. XI, 9. Luc. XIII, 35. XIX, 38. Joh. XII, 13. Ita LXX Ps. CXVIII, 25. 26. ὁ προφήτης ὁ ἐρχ. εἰς τὸν κόσμον Joh. VI, 14. XI, 27. — ב) = ὁ ἐσόμενος Apoc. I, 4. 8. IV, 8. — γγ) in orat. obliqua Hebr. XI, 8. ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται = λέγων· ποῦ ἔρχομαι, *sich selbst fragend: wo werde ich hinkommen?* cf. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 560. — in verbis illudentium: ἄφετε — αὐτόν = ἄφετε, ἴδωμεν· ἠλίας ἔρχεται Matth. XXVII, 49. Marc. XV, 36. cf. *Matthiae* §. 529. p. 1029 sq. *Buttm.* §. 124, not. 6. — δδ) ubi res universe narratur Matth. XXIV, 42. 43. 44. Luc. XII, 39. 40. — 1 Thess. V, 2. ἡ ἡμέρα — ἔρχεται = ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ ἔρχεται,

οὕτως καὶ ἡ ἡμέρα κυρίου. Apoc. XVI, 15. cf, *Herm.* ad Vig. p. 747. coll. *Matthiae* §. 502. p. 953. *Buttm.* §. 124, not. 4. — δ) sq. infinit. aor., etiam sq. particip. futuri, ad consilium pertinentibus Matth. II, 2. V, 17 bis. IX, 13. X, 34. 35. XVIII, 11. XX, 28. XXVIII, 1. Marc. I, 24. II, 17. X, 45. XV, 36. Luc. I, 59. III, 12. IV, 34. V, 7. 32. VI, 17. XII, 49. XIX, 10. cf. *Matthiae* §. 532. p. 1039. *Buttm.* §. 127, 2. *Winer* p. 134. — Matth. XXVII, 49. Act. VIII, 27. (Xen. Anab. VII, 1. 28. VII, 7. 17. Plat. Euthyphr. c. 1 et 2) cf. de partic. futuri ad finem pertinente *Matthiae* §. 566, 6. p. 1117. *Buttm.* §. 131, 3. — ε) partic. ἐλθών iunctum legitur c. verbo finit. αα) ex simplicitate antiquitatis cf. *Fritzsche* l. l. p. 74. 394. *Matthiae* §. 557, not. 1. p. 1102. — Matth. II, 8. VIII, 2. IX, 10. 18. XIV, 12. 33. XV, 25. XVIII, 31. XXVII. 64. XXVIII. 13. Marc. V, 23. VII, 25. XII, 14. 42. XIV, 45. XVI, 1. Luc. VII, 3. XIV, 9. Eph. II, 17. (Xen. Cyr. II, 2. 6.) — ββ) ita, ut participii loco utaris vel pron. relat. vel particulis *si*, *cum*, *postquam* sq. verb. finito cf. *Matthiae* §. 556. p. 1092. §. 557. p. 1096 sq. — Matth. VIII, 7. ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω = num veniam et medear? cf. *Fritzsche* l. l. p. 311. — ἐλθόντες — ἔλαβον = *postquam accesserant* — *acceperunt* XX, 9. v. 10. ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστᾷ = ὃν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον Marc. IX, 12. ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ = ὅταν ἔλθῃ XIII, 36. — Joh. XI, 17. XVI, 8. Act. XVI, 37. 39. 2 Cor. XII, 20. Phil. I, 27. — ζ) sq. ἵνα ad finem pertinente Joh. X, 10 bis. XII, 9. 46. 47.

bb) sq. dat. α) *person.* i. e. αα) *ad aliquem* Matth. XXI, 5. (Xen. Symp. II, 1.) cf. de dat. ad directionem spectant: *Winer* p. 85. *Fritzsche* Coniectan. p. 42. *Matthiae* §. 401. p. 732 sq. — ββ) *in detrimentum alicuius* Apoc. II, 5. 16. de h. l. praesenti ad rem certo eventuram pertinente, vid. paulo ante sub γ. observata. — β) *vehiculi*, ut τῷ πλοίῳ *nave vectus advenio* Joh. XXI, 8.

cc) sq. adverbio loci, ut ἐκεῖ Marc. VI, 33. Vid. *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz.* Joh. XVIII, 3. de h. l. praesenti histor. vid. supra sub 2. a. aa. β. monita. — Act. XVII, 13. — ἐνθάδε Joh. IV, 16. et c. inf. praes. ad finem pertinente Joh. IV, 15. — ὄπισθεν Marc. V, 27. πόθεν Joh. VIII, 14. Apoc. VII, 13. ὧδε c. inf. aor. ad consilium spectante Matth. VIII, 29. et c. εἰς finali Act. IX, 21. — his adde genit. οὗ, adverb. positum: *quo*, *wohin* Luc. X, 1. (Xen. II. C. II, 3. 5. cf. *Matthiae* §. 485. p. 908. *Herm.* ad Vig. p. 893. *Lobeck* ad Phryn. p. 43. 128. *Bornem.* ad Xen. Anab. II, 4. 19. VI, 3. 23. *Stallbaum* ad Plat. Euthyphr. p. 96. *Winer* p. 170 sq.

dd) iunct. c. praeposit. ut α) ἀπό c. genit. αα) *ε*, unde venit aliquis Matth. XXVII, 57. Marc. I, 9. VII, 1. XV, 21. Act. XVIII, 2. 2 Cor. XI, 9. (Palaeph. f. 6) — ββ) *per*-

nae i. e. e domo alicuius Marc. V, 35. de h. l. praes. histor. vid. supra sub 2. a. aa. β. — Joh. III, 2. Alii: prodeo vid. infra. — vel ex urbe, in qua degit aliquis Gal. II, 12. ἀπὸ Ἰακώβου = ἀπὸ Ἱεροσολύμων. — γγ) praeter genit. loci additur πρός τινα Marc. III, 8. 2 Cor. I, 16. — — β) εἰς αα) c. accus. א) loci i. e. אא) venio in locum, ich komme in einen Ort אאא) simplex εἰς legitur: Matth. II, 11. 23. IV, 13. VIII, 14. 28. IX, 1. 23. XII, 9. XIII, 36. 54. XIV, 34. XV, 39. XVI, 5. 13. XVII, 24. XIX, 1. XXI, 23. XXVII, 33. XXVIII, 11. Marc. I, 14. 29. V, 1. VI, 1. VIII, 10. XIV, 16. Luc. II, 27. 51. III, 3. IV, 16. Luc. VIII, 51. XIV, 1. XV, 6. XVI, 28. Joh. I, 11. III, 22. IV, 45. 46. VI, 17. 24. XI, 30. XII, 1. Act. VIII, 40. XI, 20. XIII, 13. 51. XIV, 24. XV, 30. XVII, 1. XVIII, 1. 7. XIX, 1. XX, 2. 6. 14. 15. XXI, 1. 5. XXII, 11. XXVII, 8. XXVIII, 13. 14. 16. 2 Cor. I, 23. VII, 5. Gal. I, 21. II, 11. q. l. ἦλθε = venerat. cf. de aor. ad plusqpfecti vim accedente Winer p. 117. Buttm. §. 124, not. 1. Matthiae §. 497, not. p. 939. Poppo ad Thuc. I. p. 157. — εἰς τὸν κόσμον Joh. I, 9. de q. l. vide supra sub εἰς p. 415. observata. III, 19. τὸ φῶς i. e. fons et auctor lucis] — κόσμον. Joh. VI, 14. vid. supra sub 2. a. aa. γ. — XII, 46. XVI, 28. 1 Tim. I, 15. — abest εἰς τὸν κόσμον Joh. XII, 27. (Xen. Anab. III, 1. 5. VII, 1. 29.) — praes. historicum habent Matth. XXVI, 36. Marc. III, 20. V, 38. VIII, 22. X, 1. 46. XI, 15. 27. XIV, 32. — praesens de re certo et proxime eventura Joh. XII, 12. Vide supra sub 2. a. aa. β. et γ. — בבב) duplex εἰς legitur alterum ad locum, alterum ad finem pertinens Joh. IX, 39. XVIII, 37. 2 Cor. II, 12. — גג) εἰς et πρός c. accus. Matth. XXI, 1. (Lucian. Asin. §. 1.) cf. Fritzsche IV Evv. I. p. 627. — בב) venio ad [nos: an] locum Marc. VII, 31. Joh. XX, 3. 4. — v. 8. ὁ ἐλθὼν qui venerat. Vide paulo ante adnotata. — praes. histor. legitur Joh. V, 5. XI, 38. XX, 1. — ב) sq. acc. status, ubi Lat. incido in, ut εἰς τὸ χεῖρον i. e. in conditionem peiorem Marc. V, 26. εἰς ἀπελεγμόν Act. XIX, 27. — ג) ad consilium pertinet, ut ἦλθεν εἰς μαρτύριον i. e. ut testimonium ederet Joh. I, 7. εἰς ἑορτὴν ad festum celebrandum Joh. XI, 56. XII, 17. — IV, 45. ἦλθον = venerant. Vide paulo ante adnotata. — Joh. XII, 27. διὰ τοῦτο ἦλθον [sc. εἰς τὸν κόσμον] εἰς τὴν ὥραν ταύτην i. e. ut hanc calamitatem subeam. — γ) ἐκ c. genit. loci αα) e quo venit aliquis א) universe Luc. V, 17. Joh. III, 31. — addito f. aor. ad finem pertinente Matth. XII, 42. Luc. XI, 31. — addito εἰς c. acc. loci Joh. IV, 54. — ββ) originem vel cuiatem aliquis, indicat Joh. IV, 7. q. l. praeter praesens hist. modus infin. aor. ad finem spectans. — δ) ἐν per attract. posito sic, ut includat notionem τοῦ εἰς Luc. XXIII. 43. — ε) sq. ἐπί αα) c. genit. rei, qua vectus venit aliquis Matth. XXIV, 30. XXVI, 64. — ββ) c. acc. א) loci i. e. אא) hinauf auf

Marc. VI, 53. — בב) *ad*, nos: *an* Luc. XIX, 5. Act. XII, 10. 12. — ב) c. acc. *rei*, ad quam venit aliquis אא) propr. Matth. XXI, 19. Marc. XI, 13. Luc. XXIV, 1. Joh. XIX, 33. — praes. *histor.* Joh. XIX, 33. — בב) ita ut *consilium* indicet Matth. III, 7. (Xen. Cyr. I, 6. 12. VI, 1. 31.) — גג) *super quam*, *per quam* venit aliquis Matth. XIV, 28. — ג) *personae* i. e. אא) *ad aliquem* Act. XXIV, 8. — בב) *desuper in*, *herab auf* Matth. III, 16. Act. XIX, 6. — גג) *adversus*, *auf Jemanden los* Luc. XIV, 31. (Xen. Anab. III, 1. 24.) — — ζ) sq. ἕως c. gen. pers. i. e. *usque ad locum*, *quo est aliquis* Luc. IV, 42. — η) sq. κατά c. acc. αα) *loci* = *versus*, *gegen*, *hin nach* Act. XVI, 7. — ββ) *person. ad* quam Luc. X, 33. — ϑ) sq. παρά αα) τινός, *missus* [e vicinia] *ab aliquo venio* Luc. VIII, 49. q. l. praes. legitur *histor.* — — ββ) c. acc. loci, *ad* Matth. XV, 29. — ι) sq. πρός c. acc. αα) *personae* א) universe אא) propr. אאא) simplex πρός legitur Matth. III, 14. VII, 15. XIV, 29. XVII, 14. XIX, 14. — XXI, 32. ἦλϑε πρὸς ὑμᾶς = *prodiit* vel *extitit inter vos*. XXV, 36. 39. Marc. I, 45. II, 18. IX, 14. X, 14. 50. Luc. I, 43. VII, 7. VIII, 35. XVIII, 3. 16. XXII, 45. Joh. I, 29. 48. III, 2. IV, 30. 40. VII, 37. 50. VIII, 2. X, 41. 45. XVI, 7. XIX, 39. Act. XVII, 15. XXI, 11. XXII, 13. Rom. I, 10. 13. XV, 22. 23. [24.] 29. 32. 1 Cor. II, 1. IV, 18. 19. 21. XIV, 6. XVI, 5. 11. 12. 2 Cor. I, 15. 16. II, 1. XII, 14. Col. IV, 10. 1 Thess. II, 18. 1 Tim. III, 14. 2 Tim. IV, 9. 2 Joh. v. 12. — πρὸς τὸν πατέρα i. e. *ad sedes patris* i. e. *ad felicitatem apud patrem paratam* Joh. XIV, 6. 23. Aliter *Lücke* II. p. 596. — praesens *histor.* legitur Matth. XXVI, 40. 45. Marc. I, 40. II, 3. V, 15. VI, 48. XI, 27. XII, 18. Joh. VI, 5. XI, 29. XIII, 6. XX, 2. — praesens *de re futura* vel quod de re proxime eventura agitur 2 Cor. XIII, 1. — vel quod res universe exponitur 2 Joh. v. 10. cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. — בבב) additur tum ἀπό τινος 1 Thess. III, 6. — tum εἰς c. acc. loci Act. XX, 6. Tit. III, 12. — בב) *manendi* notione inclusa, trop. pro: *applico me alicui*, *sequor aliquem*. Ita de personis Jesu sese applicantibus Joh. III, 26. V, 40. VI, 44. 65. — praesens in sententia universa Luc. XIV, 26. Joh. VI, 35. 37. 45. cf. *Herm.* l. l. — ב) πρὸς τά περί τινας = *ad aliquas* Joh. XI, 19. cf. *Lücke* II. p. 301. *Winer* p. 53. *Buttm.* §. 137. p. 444. *Matthiae* §. 583, c. p. 1159 sq. — ββ) sq. accus. *rei* Joh. III, 20. 21.

b) de prodeuntibus: *auftreten*, *erscheinen*, *prodeo* aa) absolute Matth. XI, 14. XVII, 10. 12. XXIV, 5. Marc. IX, 11. ἠλίας ἐλϑὼν [= ὃν δεῖ ἐλϑεῖν] — ἀποκαϑιστᾷ v. 12. XIII, 6. Luc. XXI, 8. Joh. V, 43 bis. VII, 27. 28. 31. VIII, 42. X, 8. XV, 22. Gal. III, 19. 2 Thess. II, 3. 2 Petr. III, 3. Apoc. XVII, 10 bis. — bb) iungitur c. partic. alius verbi, vel modum indicantis [v. c. quo usus est, qui prodiit, in vitae ratione insti-

tuenda] Matth. XI, 19. 20. Luc. VII, 33. 34. cf. *Matthiae* §. 557. p. 1097. vel finem significantis Joh. I, 31. ἦλθον — βαπτίζων. De quo partic. praes. usu vid. *Matthiae* §. 566, 6. p. 1117. §. 504, 3. p. 957. *Herm.* ad Vig. p. 775. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 154. vel 165. — cc) additur ἐν σαρκί, *carne indutus* i. e. *als wahrer Mensch, in wahrhaft menschlicher Persönlichkeit* 1 Joh. IV, 2. cf. *Lücke* III. p. 65. — ἐρχόμενος pro ἐληλυθώς 2 Joh. v. 7. cf. *Lücke* l. l. p. 275. — dd) iungitur c. ἐκ item c. ἀπό sq. gen. vel *loci*, unde prodiit aliquis Joh. VII, 41. 42. vel *person.* Joh. III, 22. ἀπὸ θεοῦ = *de coelo a Deo missus*, vel *generis*, e quo prodiit v. 42. Legitur in hh. ll. praesens, quod insunt verba oraculi cf. *Matthiae* §. 504, 3. p. 957. — ee) ponitur praesens *de re futura* i. e. α) de re et certo et proxime eventura αα) absolute Matth. XVII, 11. Luc. III, 16. — ββ) addito א) ὀπίσω τινός i. e. *post aliquem* Matth. III, 11. Marc. I, 7. Joh. I, 25. 27. 30. — ב) μετά τινα, *post aliquem* Act. XIII, 25. XIX, 4. — β) in sententia universa 1 Cor. XV, 35. cf. *Herm.* ad Vig. p. 747.

c) de redeuntibus: *ich komme wieder* oder *zurück* aa) absolute Matth. X, 23. XVI, 27. 28. XXI, 40. XXIV, 48. XXV, 31. Luc. XII, 38. 45. XV, 30. XXIV, 23. Act. I, 11. Rom. IX, 9. Hebr. XIII, 23. (Xen. Cyr. VI, 1. 40.) — bb) praefigitur verbo finito ἐλθών Matth. V, 24. XII, 44. XXIV, 46. XXV, 27. XXVI, 43. Luc. XI, 25. XII, 36. 37. 43. XV, 25. XVIII, 8. XIX, 23. — cc) additur partic. *statum* indicans Joh. IX, 7. — dd) sq. inf. aor. finem indicans 2 Thess. I, 10. — ee) sq. ἀπό c. gen. loci Marc. XV, 21. Luc. XXIII, 26. (Herodian. I, 17. 18.) — ff) sq. εἰς c. acc. loci Matth. II, 21. — gg) sq. πρός τινα Luc. XV, 20. Joh. VII, 45. — hh) ponitur praesens *in re futura* α) vel quod res universe narratur Marc. XIII, 35. Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. — β) vel quod agitur de re et certo et proxime eventura αα) absol. 1 Joh. II, 18. IV, 3. Apoc. I, 7. — ββ) addito πρός τινα Joh. VI, 17. XIV, 18. 28. XVII, 11. 13. Act. IV, 23. — γγ) indicat. praecedit ἕως Luc. XIX, 13. Joh. XXI, 22. 1 Tim. IV, 13. cf. de hoc indicat. *Winer* p. 214.

d) metaphorice aa) de personis. Ita in formulis: α) ἔρχομαι δι' ὕδατος καὶ αἵματος = *immergor et occidor* 1 Joh. V, 6. Cf. de h. l. supra sub διά p. 275. — β) εἰς ἑαυτόν, = *ad sanam mentem redire, in sich gehen* Luc. XV, 17. (Arrian. diss. epict. III, 1. Diod. Sic. XIII, 95.) — γ) εἴς τι = *transire ad aliquid* 2 Cor. XII, 1. — δ) εἰς κρίσιν = *iudicor*, pro: *punior*, Joh. V, 24. q. l. quod res universe exponitur, legitur praesens. — ε) εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας, *pervenire ad cognitionem veritatis* = ἐπιγινώσκειν τὴν ἀ. 1 Tim. II, 4. 2 Tim. III, 7. (Xen. Cyr. VI, 2. 29. Thuc. VIII, 63.) — ζ) ἐκ τῆς θλίψεως = *calamitatem superavi*

Apoc. VII, 14. (cf. πηλίκοι — τοὺς δι' αἵματος καὶ βασάνων ὑπὲρ αὐτοῦ διεξῆλθον ἀγῶνας Euseb. H. E. I, 1. Vol. I. p. 7. ed. *Heinichen*. Lips. 1827.) — — bb) de rebus α) de *tempore* αα) ἐλεύσονται ἡμέραι i. e. *erunt tempora* Matth. IX, 15. Marc. II, 20. Luc. V, 35. XVII, 22. XXI, 6. — ββ) ἦλθεν [*venit* i. e.] *adest*, ut ἡ ὥρα Joh. XVI, 4. 21. Apoc. XIV, 7. 15. ἡ ἡμέρα VI, 17. Act. II, 20. καιροί Act. III, 20. ὁ γάμος Apoc. XIX, 7. — pro: veneram i. e. *aderam*, ut ἡμέρα Luc. XXII, 7. Gal. IV, 14. — γγ) ἐλήλυθα [veni i. e.] *adsum*, ut ἡ ὥρα Joh. XII, 23. XIII, 1. XVI, 32. XVII, 1. — δδ) ἐληλύθειν [veneram =] *aderam*, ut ἡ ὥρα Joh. VII, 30. VIII, 20. — εε) *praesens de tempore futuro* i. e. de tempore, quod et certo et proxime aderit, ubi Lat. *sum* = *proxime futurus sum*, *insto* א) universe, ut ἡμέραι Luc. XXIII, 29. Hebr. VIII, 7. ἡ ὥρα Joh. IV, 21. 23. V, 25. 28. XVI, 2. 25. 32. νύξ Joh. IX, 4. ὁ θερισμός Joh. IV, 35. — ב) ὁ ἐρχόμενος, η, ον, = *proxime futurus*, ut ὁ αἰών Marc. X, 30. Luc. XVIII, 30. ἑορτή Act. XVIII, 21. (τῇ ἐρχομένῃ = die proximo Jos. Ant. VI, 9. 1 et 11. 9.) — τὰ ἐρχόμενα *res proxime futurae* Joh. XVI, 13. — — β) de sorte alicuius, sq. ἐπί τινα = *paror alicui* Joh. XVIII, 4. εἰδὼς πάντα — αὐτόν i. e. *cognitam habens sortem omnem, quam paraturi ipsi essent homines*. — γ) de regno divino, ubi Lat. *condor* Matth. VI, 10. Luc. XI, 2. XVII, 20. XXII, 18. ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρός = *proxime condendum* Marc. XI, 10. — δ) de voce = *audior*, sq. ἐκ c. gen. loci Marc. IX, 7. Joh. XII, 28. — ε) de stella: *accedo* partic. ἐλθών sq. verbo finit. Matth. II, 9. — ζ) de undis: = *irruo* Matth. VII, 25. 27. Luc. VII, 27. — η) de naturae phaenomenis = *existo*, ut de vento Joh. III, 8. de pluvia vel proxime futura, ita ἔρχεται Luc. XI, 54. vel demissa ἐπὶ τῆς γῆς Hebr. VI, 7. — ϑ) de vasibus = *afferor* Marc. IV, 21. Act. XI, 5. — ι) de nave: *advenio*, sq. ἐκ c. gen. loci Joh. VI, 23. — κ) de lege, doctrina = *promulgor*, *innotesco* Rom. VII, 9. Gal. III, 23. 25. — λ) de exitu rei, sq. εἴς τι = *cedo in* Phil. I, 12. — μ) de commodis = *orior*, *existo* Rom. III, 8. — ἐπί τινα = *contingo alicui* Matth. X, 13. — ν) de culpa = *devolvor* ἐπί τινα *in aliquem* = *sustinet aliquis culpam rei* Matth. XXIII, 35. — ο) de poena, calamitate = *infligor*, *immittor*, ita ὀργή Eph. V, 6. Col. III, 6. ἡ ἐρχομένη, *quae proxime infligetur* = *prope instans* 1 Thess. I, 10. Apoc. XI, 18. ἡ κρίσις XVIII, 10. — Act. VII, 11. — ἡ οὐαί ἔρχεται i. e. *certo et proxime infligetur* Apoc. IX, 12. XI, 19. — π) de irritamentis malorum ab aliquo proficiscentibus = *existo*, *orior* Matth. XVIII, 7 bis. Luc. XVII, 1. — ρ) εἰς φανερὸν ἐλθεῖν, *in lucem prodire*, de rebus = *innotesco* Marc. VII, 22. Luc. VIII, 17. — σ) de conditione 1 Cor. XIII, 10. τὸ τέλειον, *perfectior conditio* = *obtineo*. — Saepius non extat in N. T.

Ἐρωτάω, ῶ, f. ήσω, 1) *interrogo, quaero aliquid ex aliquo* a) sq. acc. pers. Matth. XVI, 13. Luc. XIX, 31. Joh. I, 19. 21. 25. V, 12. VIII, 7. IX, 15. 19. 21. XVI, 5. 19. (Lucian. D. D. VII, 2. Xen. Cyr. VIII, 5. 19.) — b) sq. duplici acc. *Jemanden etwas fragen, um etwas befragen* Matth. XXI, 24. Marc. IV, 10. Luc. XX, 3. (Xen. Mem. III, 7. 2. Cyr. III, 3. 48.) cf. *Matthiae* §. 417, e. p. 764. *Winer* p. 88. — c) sq. acc. pers. et περί c. gen. rei Luc. IX, 45. Joh. XVIII, 19. (Herodot. I, 32. ὑπέρ τινος Xen. Mem. IV, 2. 23.) cf. *Matthiae* l. l. — d) absol. Luc. XXII, 68. — LXX pro חָקַר Deut. XIII, 14. (2 Macc. VII, 2. Xen. Anab. I, 6. 7.) — 2) *rogo aliquem aliquid, peto, bitten* a) sq. acc. pers. Matth. XV, 23. Luc. XIV, 18. Joh. XII, 21. XIV, 16. XVI, 30. — Phil. IV, 3. q. l. alternat c. παρακαλεῖν coll. v. 2. — b) sq. acc. rei Luc. XIV, 32. — c) sq. acc. pers. et ἵνα = *precibus adeo aliquem hac mente, ut* Marc. VII, 26. Luc. VII, 36. Joh. IV, 47. XVII, 15. XIX, 31. 38. — Luc. XVI, 27. 3 Joh. v. 5. et iunct. c. παρακαλεῖν 1 Thess. IV, 1. — d) sq. acc. pers. et ὅπως = *hac mente ut* Luc. VII, 3. XI, 37. Act. XXIII, 20. — e) sq. acc. pers. et inf. aa) aor. [cf. sub ἐπιθυμέω observata] Luc. V, 3. VIII, 37. Joh. V, 40. Act. III, 3. X, 48. — abest accus. pers. statim quippe praecedens Act. XXIII, 18. — bb) praesentis 1 Thess. V, 12. — f) sq. acc. pers. et περί τινος Luc. IV, 38. Joh. XVI, 26. XVII, 9 bis. v. 20 bis. — abest acc. pers. 1 Joh. V, 16. — cf. *Winer* p. 88. — g) sq. acc. pers. et ὑπέρ τινος 2 Thess. II, 1. — h) sq. acc. rei Luc. XIV, 32. Ita שָׁאַל Judd. V. 25. ubi LXX αἰτεῖν et 1 Sam. XXX, 21. ubi iidem ἐρωτᾶν. (Jos. Ant. V, 1, 4.) — i) absol. Luc. XIV, 19.

Ἐσθής, ῆτος, ἡ, *vestis* (ab ἕννυμι) Luc. XXIII, 11. Act. I, 10. X, 30. XII, 21. Jac. II, 2. (3 Esr. VIII, 73. Polyb. VI, 7. 5. Xen. Cyr. IV, 5. 39.)

Ἔσθησις, εως, ἡ, *vestis*. Semel in N. T. Luc. XXIV, 4. (Aquila pro מְכַסֶּה Jes. XXIII, 18.)

Ἐσθίω, forma producta verbi ἔδω, impf. ἤσθιον, a. 2. ἔφαγον, fut. φάγομαι cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II, p. 114. p. 138 sq. *Matthiae* §. 234. p. 460. et de futuro serioris aevi φάγομαι *Lobeck* ad Phryn. p. 328. 348. *Matthiae* §. 253. p. 493. §. 183, 3. p. 326. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. I. §. 95, not. 21. p. 408. et de 2. pers. futuri φάγεσαι Luc. XVII, 8,] *Buttm.* §. 93. III, 1. gram. max. Vol. I. §. 87, not. 8. p. 354. *Matthiae* §. 203, not. 1. p. 374. *Winer* p. 47. *edo, comedo, essen*, et de animalibus: *fressen*, *voro* a) proprie aa) absolute α) universe Matth. XII, 1. — οἱ ἐσθίοντες, οἱ φάγοντες, *qui comederant* = *convivae* Matth. XIV, 21. XV, 38. Marc. VI, 44. VIII, 9. — ἐσθιόντων — αὐτῶν i. e. *cum coenarent* Matth. XXVI, 21. 26. Marc. XIV, 18. 22. —

Marc VII, 3. 4. Luc. VI, 1. XII, 4. 5. Act. XXVII, 35. Rom. XIV, 20 1 Cor. X, 28. 31. XI, 22. 29 bis. v. 34. 2 Thess. III, 10. (Aelian. V. H. II, 17. Artemid. I, 70. Xen. Mem. II, 7. 7.)— ita φαγεῖν Matth. XIV, 20. XV, 32. XXVI, 26. Marc. VI, 42. VIII, 8. [XIV, 22.] Luc. IX, 17. XII, 19. XV, 23. XVII, 8. φάγεσαι Luc. XVII, 8. v. supra adnotata. Joh. IV, 31. VI, 5 58. Act. IX, 9. X, 13. XI, 17. XXIII, 12. 21. Rom. XIV, 23. 1 Cor. VIII, 8 bis. IX, 4. X, 7. [XI, 24.] — φάγωμεν *edamus* 1 Cor. XV, 32. de 1. p. pl. coniunct. in adhortatt. cf. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Matthiae* §. 516, 3. p. 983. — τὸ φαγεῖν *das Essen* Matth. XV, 20. 1 Cor. XI, 21. 23. — de inf. φαγεῖν in formulis: εὐκαιρῶ φαγεῖν Marc. VI, 31. ἔχω βρῶσιν φαγεῖν Joh. VI, 32. φέρω φαγεῖν VI, 33. δίδωμί τινι φαγεῖν Matth. XIV, 16. XXV, 35. 42. Marc. V, 43. VI, 37. Luc. VIII, 55. IX, 13. Joh. VI, 31. 52. Apoc. II, 7. [17.] vid. supra sub δίδωμι p. 303. observata. — loco infin. finalis legitur ἵνα Marc. XIV, 12. Luc. XXII, 8. (Xen. Mem. II, 1. 18. Cyr. I, 2. 11.) — — β) formulae notandae: ἐσθίειν μετά τινος = *coenare c. aliquo* Matth. IX, 11. XXIV, 49. Marc. II, 16 bis. Luc. V, 30. φαγεῖν Luc. VII, 36. — μήτε ἐσθίειν μήτε πίνειν, hyperbolice pro: *pertenui victu uti* Matth. XII, 18. — ἐσθίειν καὶ πίνειν = οὐ νηστεύειν Luc. V, 33. vel pro: *liberaliori victu uti* Matth. XI, 19. Luc. VII, 34. — φαγεῖν ἐνώπιόν τινος, *coram vel praesente aliquo edere vel coenare* Luc. XXIV, 43. — XIII, 26. de q. l. vid. supra sub ἐνώπιον. — iungitur ἐσθίειν c. vv. aliis pertinentibus ad vitae communis rationem describendam, ita, ut circumscribantur mores hominum nihil tempora sua attendentium Luc. XVII, 27. 28. — τὸ κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν = *coenam domini celebrare* 1 Cor. XI, 20. — ἐσθίειν καὶ πίνειν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ χριστοῦ *cibo et potu uti in mensa Christi reposito* [cf. *Fritzsch* IV Evv. I. p. 502.] ita Luc. XXII, 30. coll. Matth. VIII, 11. Luc. XIV, 16. XXII, 16. Apoc. XIX, 4. de dapibus magnis ex Judaeorum opinione [cf. *Bertholdt* Christol. Judaeorum Jesu et Apost. aetate p. 197 sqq.] in regno Messiae instituendis; inest notio universa: gaudiorum et felicitatis futurae, a Jesu paratae, particeps fio. —

bb) sq. genit. *rei: von etwas essen*, ubi non totum, sed partem totius dicitur edere aliquis. Ita de animalibus Luc. XV, 16. Sunt tamen, qui, cum nuspiam habeant libri N. T. ἐσθίειν vel φαγεῖν τινος, ex attractione dici h. l. existiment ὧν pro ἅ. (Xen. H. G. III, 3. 6.) Strui vv. fruendi, edendi, bibendi in talibus ap. Graecos genit. simpl., docent *Buttm.* §. 119. 2. *Matthiae* §. 327. p. 635. Lamb. Bos. de ellips. p. 477. 284. *Schäfer* ad Greg. Corinth. p. 123. —

cc) sq. ἐκ c. gen. rei i. e. α) *von etwas essen*, loco genit. simpl. 1 Cor. XI, 28. — φαγεῖν Luc. XXII, 16. Joh. VI, 26. 50. 51.

Hebr. XIII, 10. Apoc. II, 7. — Sunt, qui huc referant etiam 1 Cor. IX, 7 bis. v. 13. — cf. *Matthiae* l. l. — β) = τρέφομαι vel ζῶ ἔκ τινος, *victum sumo ex aliqua re* 1 Cor. IX, 7 bis. v. 13. (Jos. de bell. iud. V, 13. 6. ἐξ αὐτοῦ sc. τοῦ ναοῦ, τρέφεσθαι.) —

dd) sq. ἀπό τινος, *von etwas essen*, loco genit. simpl. Ita de animalibus Matth. XV, 27. Marc. VII, 28. cf. *Fritzsche* l. l. p. 519. — *Matthiae* l. l.

ee) sq. accus. i. e. α) *etwas verzehren, aufessen, quicquid adest cibi alicuius comedere* αα) propr. ut φαγεῖν τὸ πάσχα Marc. XIV, 12. 14. Luc. XXII, 8. 11. 15. Joh. XVIII, 28. τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως Matth. XII, 4 bis. Marc. II, 26. Luc. VI, 4 bis. τὸ βιβλαρίδιον Apoc. X, 10. — de avibus σάρκας Apoc. XIX, 18. (Aesop. fab. 47. Aelian. V. H. I, 1. II, 40.) cf. *Buttm.* §. 119, 2. Lamb. Bos. p. 477 ed. *Schäfer*. — ββ) τὰς σάρκας τινὸς φαγεῖν = *trucidare aliquem* Apoc. XVII, 16. — β) formul. hebr. ἄρτον ἐσθίω, *cibum capio, coeno, eine Mahlzeit halten* αα) universe Matth. XV, 2. Marc. VII, 2. 5. ἄρτον φαγεῖν Marc. III, 20. Luc. XIV, 1. Joh. VI, 23. — Ita LXX et אָכַל לֶחֶם Exod. II, 20. et Gen. XLIII, 25. ubi LXX ἀριστᾶν. — ββ) de epulis in regno messiano celebrandis Luc. XIV, 15. Vide supra adnotata. — γ) = τρέφομαι ἔκ τινος, *utor aliqua re cibo, ich bediene mich einer Sache zu meiner Nahrung* αα) universe א) propr. ut ἐσθίω ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον Marc. I, 6. φαγεῖν τὸ μάννα Joh. VI, 31. 49. [58.] λάχανα Rom. XIV, 2. πάντα [ita plene Xen. Ages. IX, 3.] minus plene i. e. addendus est ex antecedd. πάντα: *omnis generis cibo utor* Rom. XIV, 2. 3 ter. v. 6 quater. κυρίῳ ἐσθίει i. e. *ratione habita domini* cuiuscunque generis cibo utitur Rom. XIV, 6. κυρίῳ οὐκ ἐσθίει *ratione habita* domini non utitur cuiuscunque generis cibo i. e. nonnullis cibis abstinet. De qua dativi vi cf. *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 387. p. 708 sq. et de eadem vi hebr. לְ *Ewald* p. 603. — 1 Cor. X, 3. 25. — τὰ παρά τινος vel τὰ παρατιθέμενα Luc. X, 7. 8. 1 Cor. X, 27. — τὸν ἑαυτοῦ ἄρτον ἐσθίειν *cibo uti suo* i. e. quem quis ipse sibi paravit 2 Tim. III, 12. ἄρτον φαγεῖν παρά τινος *cibo uti ab aliquo parato = aliena quadra vivere* 2 Thess. III, 8. — ἐσθίειν τὰς θυσίας 1 Cor. X. 18. — φαγεῖν, in orat. indir. sq. coniunct. [cf. *Winer* p. 121. *Matthiae* §. 516, 3. p. 985. *Buttm.* §. 126, 2.] Matth. VI, 25. Luc. XII, 22. 29. — Matth. XV, 32. Marc. VI, 36. VIII, 1. 2. τί φάγωμεν Matth. VI, 31. De coniunctiv. in interrogatt. dubitantis cf. *Matthiae* §. 516, 2. p. 984. *Buttm.* §. 126, not. 7 *Herm.* ad Vig. p. 751. (Xen. Hier. III, 11. Anab. IV, 5. 8. Cyr. VIII, 1. 44.) — ב) trop. τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ ἀνθρώπου Joh. VI, 53. — ββ) praecedente negatione: *abstineo aliqua re* Luc. IV, 2. οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν = *omni cibo abstinuit*. VII, 34. μήτε ἄρτον ἐσθίειν μήτε οἶνον

Ἔσω, adv. [pro εἴσω, ab εἰς v. *Passow* I. p. 608.] 1) *intro, hinein*, a) universe post ἀκολουθεῖν Marc. XIV, 54. εἰς-ἔρχ. Matth. XXVI, 58. — LXX pro לִפְנִימָה 2 Chron. XXIX, 16. 18. — b) sq. genit. loci, explicandi e confusione duarum locutt. Marc. XV, 16. ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς = εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἦν ἐν αὐτῇ vel ἔνδον. Cf. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. sub εἴσω item *Passow* I. p. 424 sq. (Xen Hier. II, 10. Anab. III, 3. 7. et 4. 26.) — 2) *intus, darinnen* sc. in loco, de quo agitur = ἐνδόν a) universe Joh. XX, 12. Act. V, 23. — b) praeced. art. ὁ ἔσω, *internus* aa) propr. ita comparat. ὁ ἐσώτερος *interior* Act. XVI, 24. τὸ ἐσώτερον, subst. *das Innere, interior pars*, sq. genit. Hebr. V, 19. cf. *Winer* p. 91. *Matthiae* §. 297. p. 555. ita LXX pro אֶל־פְּנֵי et לִפְנֵי Levit. XVI, 2. 15. (τὸ εἴσω Lucian. Dial. Mort. XIII, 5.)— bb) metaph. α) ὁ ἔσω ἄνθρωπος = *mens* Rom. VII, 22. Eph. III, 16. — β) οἱ ἔσω = *ad coetum alicuius pertinens*, ita de personis ad coetum Jesu pertinentibus 1 Cor. V, 12. — De adv. praefixum habente artic. qualenus adiectivi locum teneat cf. *Matthiae* §. 272. p. 457. *Buttm.* §. 112, 3. et de εἴσω pro ἔνδον *Lobeck* ad Phryn. p. 128. — Saepius non exstat in N. T.

Ἔσωθεν, adv. loci 1) *ab interiori parte* Marc. VII, 21. q. l. per epexegesin additur: ἐκ τῆς καρδίας. VII, 23. πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται Luc. XI, 7. — LXX pro מִבַּיִת Gen. VI, 14. מִפְּנִימָה 1 Regg. VI, 19. (Xen. Anab. I, 4. 4.)— 2) *intus* aa) universe Matth. VII, 15. XXIII, 25. 27. 28. 2 Cor. VII, 5. Apoc. IV, 8. V, 1. LXX pro בְּתוֹךְ Exod. XXVIII, 26.— bb) praefixo art. ὁ, ἡ, τὸ ἔσωθεν *interior*, de vasibus Luc. XI, 39. 40. ὁ ἔσωθεν ἄνθρωπος = *animi conditio et indoles* 2 Cor. IV, 16.

Ἐσώτερος, α, ον, vid. sub ἔσω.

Ἑταῖρος, ου, ὁ, 1) *sodalis*, qui diu cum aliquo eadem vitae consuetudine usus est Matth. XI, 16. (Xen. Cyr. V, 1. 1.)— 2) in blandis compellationibus i. q. ὦ γαθέ, *amice* Matth. XX, 13. XXII, 12. XXVI, 50. (de familiaribus Xen. Mem. II, 5. 15)

Ἑτερόγλωσσος, ου, ὁ, (ab ἕτερος et γλῶσσα) *qui lingua peregrina utitur*. Semel in N. T. 1 Cor. XIV, 21. (Polyb. XXIV, 9. 5.)

Ἑτεροδιδασκαλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἕτερος et διδάσκαλος doctor) *aliena doceo*. Bis in N. T. 1 Tim. I, 3. VI, 3.

Ἑτεροζυγέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἕτερος et ζυγός iugum) *iugum impar et diversum subeo*. [pp. de animali, quod cum alio diversi generis eodem iugo iungitur; ita ἑτερόζυγος apud Levit. XIX, 19. pro כִּלְאַיִם i. e. duplicis generis] metaph. *iungor consortio hominum a me alienorum, societatem habeo cum*

hominibus me indignis. Ita semel 2 Cor. VI, 14. μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις. Alii, quod σταθμὸς ἑτερόζυγος Phocylid. Sentent. 13. est: lanx, cuius iugum in alteram partem inclinat, explicant: *in alteram partem inclino me*; alii, quod ἑτεροζυγεῖν sit: alteram iugi partem trahere, dici putant pro: *sequor et imitor aliquem*; alii denique: *dissidiis studeo, in diversa trahor.*

Ἕτερος, α, ον, 1) *der andere, alter*, i. e. *der andere von zweien* a) praefixo artic. aa) universe Matth. VI, 24 bis. XXI, 30. Luc. V, 7. VII, 41. XVI, 13. XVII, 34. 35. XVIII, 10. XXIII, 6. 40. — Act. XX, 7. τῇ ἐπιούσῃ — τῇ δὲ ἑτέρᾳ q. l. dies, quo Samum traiecerunt, opponitur diei, quo Chium devenerunt, negligitur vero diei istius, quo ἀνήχθησαν, memoria. XXVIII, 3. q. l. τῇ δὲ ἑτέρᾳ ponitur ratione habita diei, quo ἀνήχθησαν. (Herodian. V, 7. 1. Xen. Anab. V, 1. 23. ὁρῶντο; τοῦ ἑτέρου. III, 4. 25. τῇ ἑτέρᾳ, postridie Xen. Cyr. IV, 6. 10.) cf. *Passow* I. p. 610. *Buttm.* §. 114, 5. — bb) ubi, quae universe dici poterant, ut coram duobus dicta sistuntur, vel ubi illi, ad quem verba facit aliquis, opponitur aliquis Rom. II, 1. XIII, 8. 1 Cor. IV, 6. VI, 1. X, 24. 29. XIV, 17. Gal. VI, 4. Jac. IV, 12. Cf. quae habet de eodem usu hebr. רֵעַ *Gesen.* hebr. Wörterb. I. p. 251. — cc) οἱ ἕτεροι = *altera pars* Luc. IV, 43. q. l. αἱ ἕτεραι πόλεις opponuntur illi terrae iudaicae parti, quam hactenus εὐαγγελιζόμενος permeaverat Jesus. Cf. *Buttm.* l. l. — b) sine articulo Luc. XVI, 7. — Rom. II, 21.

2) *alius, ein anderer* = ἄλλος, sed fortius, ubi opponitur pluribus. Legitur ita absque artic. a) proprie i. e. aliquis, nescio quis aa) universe Matth. VIII, 21. XI, 3. XII, 45. XV, 30. Luc. VI, 6. VIII, 3. IX, 56. 58. X, 1. XVI, 18. XXII, 65. XXIII, 32. Joh. XIX, 37. Act. I, 20. II, 40. IV, 12. XII, 17. XIII, 35. XV, 35. XVII, 7. 21. XIX, 39. Rom. VII, 3 bis. v. 4. 1 Cor. VIII, 4. 2 Cor. VIII, 8. Gal. I, 19. — ὃ ἑτέραις γενεαῖς [= γενεαῖς ἑτέραις τῶν νῦν οὐσῶν] οὐκ ἐγνωρίσθη Eph. III, 5. 2 Tim. II, 5. Hebr. V, 6. Jud. v. 7. — τὰ ἑτέρων i. e. *quae aliorum sunt, quae alios attinent* Phil. II, 4. (Herodian. V, 7. 13. Xen. Cyr. VI, 3. 5.) cf. *Buttm.* §. 114, 5. *Passow* l. l. — bb) πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα, *multa igitur, etiam alia* Luc. III, 18. πολλὰ — τὸν λαὸν = πολλὰ μὲν οὖν, οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαὸν i. e. *multa igitur, non solum haec* [quae attuli modo] *sed etiam alia cohortans, laetum nuntium de regno Messiae populo tradidit* = *multis modis, etiam aliis* atque illo, quem attuli, *populum cohortabatur et laetum de regno Messiae nuntium ei tradidit.* Cf. de particulae καί augendi vi in formulis πολλὰ καὶ ἕτερα, πολλὰ καὶ ἀγαθά *Herm.* ad Vig. p. 838. *Passow* I. p. 763 sq. *Matthiae* §. 444, 4. p. 830. coll. §. 620, d. p. 1258. *Buttm.* §. 137. p. 581 vel 441. ed. Xme. *Bornem.* ad

Xen. Anab. II, 3. 18. IV, 6. 27. epilog. Cyrop. p. 38. (Dionys. Hal. Ant. I, 33. Jos. Ant. III, 15. 3. — Lucian. D. Mort. II, 5. Toxar. §. 12. Xen. Anab. I. 1.) et de πολλά, ἕτερα adverbiascentibus = *multis rationibus*, *aliis rationibus* cf. *Matthiae* §. 415, 3. p. 761. §. 446, 7. p. 833. *Buttm.* §. 118, not. 4. — cc) nunc ante, nunc post se habet τίς: ἕτερός τις, *alius aliquis* Act. VIII, 34. XXVII, 1. Rom. VIII, 39. XIII, 9. 1 Tim. I, 10. cf. *Matthiae* §. 487. p. 911. *Schäfer* ad Gregor. Cor. p. 7. 8. 716. *Passow* sub τίς. — dd) in partitionibus: ἕτερος — ἕτερος, *alius* — *alius* 1 Cor. XV, 40. ἄλλος — ἕτερος Act. II, 13. Hebr. XI, 36. τινὲς — ἕτεροι Luc. XI, 16. XIV, 31. ἄλλος — ἄλλος — ἕτερος 1 Cor. XII, 10. ὁ μὲν — ἕτερος δὲ — ἄλλος 1 Cor. XII, 9. οἱ μὲν — ἄλλοι δὲ — ἕτεροι δὲ Matth. XVI, 14. τὶς — ἕτερος — ἄλλος τις Luc. XXII, 58. τὶς — ἕτερος — ἕτερος Luc. IX, 57. 59. 61. ὁ πρῶτος — ἕτερος Luc. XVI, 7. — ὁ πρῶτος — ἕτερος — ἕτερος Luc. XIV, 19. 20. ὁ πρῶτος — δεύτερος — ἕτερος Luc. XIX, 20. δοῦλος — ἕτερος δοῦλος — τρίτος Luc. XX, 11. cf. *Fischer* ad Well. Vol. I. p. 330 sq. *Matthiae* §. 288, not. 6. p. 581. *Herm.* ad Vig. p. 701 sq. —

b) *diversus*=ἀλλοῖος aa) propr., ut de forma Marc. XVI, 12. Luc. IX, 29. de lege Rom. VII, 23. de via Jac. II, 25. — 2 Cor. XI, 4 bis. Gal. I. 6. (Xen. Cyr. I, 6. 2. VIII, 3. 8. Dem. 240, 25.) — bb) = ἀλλότριος, *alienus*, *peregrinus* i. e. α) *ad alium populum pertinens*, ut ἕτεραι γλῶσσαι Act. II, 4. 1 Cor. XIV, 21. (ita civi opp. ἄλλος i. e. peregrinus Soph. Oed. R. v. 231. Hom. Odys. XXIII, 274.) cf. *Passow* I. p. 53. *Erfurdt* ad Soph. l. l. — LXX ita ἕτερος pro זר Exod. XXX. 9. et pro eodem ἀλλότριος Levit. X, 4. Num. III. 4. XXXVI, 61. — β) *ex alia gente vel familia oriundus* Act. VII, 18. Hebr. VII, 11. 13. 15. Cf. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 309.

Ἑτέρως, adv. *aliter*. Semel in N. T. Phil. III, 15. εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε. (Anthol. gr. T. I. p. 197. ed. *Jacobs*.)

Ἔτι, adv. *adhuc*, *noch*, a) de rei alicuius duratione aa) universe α) sq. praesenti, ubi Lat. *etiamnum*, *adhuc*, nos: *noch jetzt* αα) nude positum Marc. VIII, 17. Luc. XIV, 22. Rom. III, 7. IX, 19. 1 Cor. XV. 17. Gal. I, 10 εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον. V, 11 bis. (Lucian. D. D. IV, 4. II, 1. Timon. §. 9. Xen. Anab. I, 6. 8.) cf. *Buttm.* §. 136. *Passow* I. p. 611. — ββ) addito νῦν 1 Cor. III, 3. (ἔτι καὶ νῦν Herr. Iliad. I, 455. Xen. Cyr. I, 2. 16.) — β) sq. partic. praes. *adhuc*, *noch*, αα) in genit. absol. ut ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος Matth. XII, 46. XVII. 5. Marc. XIV, 43. Luc. VIII, 49. — Luc. IX, 42. XV, 20. XXIV, 41. Joh. XX, 1. Act. X, 44. — Rom. V, 6. de duplici h. l. ἔτι cf. *Vater* et *Griesb.* ad h. l. Rom. V, 8.

Hebr. IX, 8. (Xen. Cyr. IV, 2. 9 et 26.) — ββ) sq. nominat. partic. ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ γαλιλαίᾳ Luc. XXIV, 6. — v. 44. — Matth. XXVII, 63. Act. IX, 1. 2 Thess. II, 5. (Plut. apoph. Mor. II. p. 39. ed. *Tauchn.*) — β) sq. imperf. Hebr. VII, 10. — γ) sq. nominat. partic. aor. Act. XVIII, 18. (Lucian. D. D. XX, 20.) cf. *Matthiae* §. 499. p. 944. — δ) sq. futuro, ubi Lat. *posthac*, *porro*, nos: *noch*, *noch ferner*, *fernerhin* αα) universe Luc. XVI, 2. Rom. VI, 2. (Xen. Hier. VI, 14. Mem. II, 6. 20.) — ββ) sq. ἵνα c. coniunct. Phil. I, 9. Alii h. l. explicant *etiam*, copulantes ἔτι c. comparat. μᾶλλον. Vide infra. — γγ) legitur praes. in re futura i. e. in re certo et proxime eventura [cf. *Winer* p. 115. *Matthiae* §. 504, 3. p. 957. *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 1372. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 135. 554.] Joh. IV, 35. VII, 33. XII, 35. XIII, 33. Hebr. XII, 26. 27. Apoc. XVIII, 11. — —

bb) praeced. negatione, ubi Lat.: *amplius* α) universe αα) sq. praes. Matth. V, 13. Gal. IV, 7. Hebr. X, 2. 26. Apoc. XX, 3. XXI, 1. (Lucian. D. D. III, 1.) — sq. imperat. Xen. Cyr. V, 2. 36.) — ββ) sq. imperf. Luc. XX, 40. (Diod. Sic. T. X. p. 170. ed. *Bip.*) — γγ) sq. fut. κ) universe Job. XIV, 30. Apoc. XXI, 4 bis. XXII, 3. (Xen. Cyr. IV, 2. 26.) — ב) sq. οὐ μή c. coniunct. aor. Hebr. VIII, 12. Apoc. III, 12. X, 6. XVIII, 21 — 23. — β) in interrogatione negandi vim habente Marc. V, 35.

b) de rei alicuius ad aliquid accessione, in quibus Lat.: *praeterea*, *insuper*, nos: *noch dazu*, *überdiess* aa) universe Matth. XVIII, 16. — XIX, 20. τί ἔτι ὑστερῶ = *quid ad has, quibus gaudeo virtutibus, accedat opus est?* XXVI, 65. τί ἔτι = *praeter ea, quae audivimus modo*] χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Marc. XII, 6. Luc. I, 15. XVIII, 22. Hebr. XI, 31. 36. (Xen. Anab. VI, 6 [4]. 13. Lucian. D. D. XX, 24.) — ἔτι δὲ καί, *praeterea vero etiam*, *ja auch noch überdiess* Luc. XIV, 26. Act. II, 26. (Diod. Sic. I, 83. Lucian. D. D. XXIV, 2. Tim. 9. Xen. Cyr. II, 4. 14. Anab. III, 3. 28.) — de ἔτι τε καί Act. XXI, 28. cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 243. — bb) cum comparativo iungitur ad gradationem efficiendam, ubi nos: *noch*, Latini: *etiam*, *multo*, Latini seriores *adhuc* cf. *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. sub ἔτι. — Hebr. VII, 15. (ἔτι μᾶλλον Paus. I, 30. 2. Jos. Ant. XX, 4. 2. Xen. Hier. II, 18. Cyr. III, 2. 18.) Phil. I, 9. ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον (Diod. Sic. Tom. X. p. 189 ed. *Bip.*)

Ἑτοιμάζω, f. άσω, (ab ἕτοιμος q. v.) *paro* i. e. *facio, ut aliquis vel aliquid in promtu sit* a) propr. aa) sq. acc. rei α) solo Matth. XXII, 4. Luc. XVII, 8. — τὴν ὁδὸν Apoc. XVI, 12. Orientis autem regibus iter facturis uti praemitti solebant, qui vias sternerent vel munirent et complanarent [ita ὁδοποιεῖν

Arrian: exped. Alex. M. IV, 30. 12. Jos. de bell. iud. III, 6. 2 coll. Diod. Sic. II, 13. et Justin. II, 10 fin.] ita per imaginem, qui animis emendandis semet ipsos vel alios praepararent ad Messiam recte excipiendum, dicuntur ἑτοιμάσαι τὴν ὁδὸν κυρίου Matth. III, 3. Marc. I, 3. Luc. III, 4. I, 76. postquam eadem imagine usus erat Jes. XL, 3. de Jova, populum israel. e Babylonia in patriam reducente. — Matth. XXVI, 19. Marc. XIV, 12. 16. Luc. I, 31. XXII, 13. XXIII, 56. XXIV, 1. Apoc. XII, 6. (Hom. Iliad. XIX, 197. ἀργύριον Thuc. II, 7. τιμωρίαν I, 58.) — β) addito dat. pers. Matth. XXVI. 17. ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι [codd. ἑτοιμάσομεν cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 761.] τὸ πάσχα i. e. *wo, willst du, sollen wir dir das OL. bereiten?* De qua coniunct. item futuri vi cf. *Winer* p. 121. *Herm.* ad Vig. p. 742. *Matthiae* §. 516, 3. p. 986. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 77. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. p. 255 sq. ed. Lips. *Voigtländer* ind. ad Lucian. D. Mort. sub βούλομαι. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 764. *Lobeck* ad Phryn. p. 734 sq. *Jacobs* ad Achill. Tat. p. 559. *Fritzsche* l. l. — Luc. XXII, 8. abest acc. e contextu cognoscendus Marc. XIV, 15. — Luc. XXII, 12. — τόπον τινὶ Joh. XIV, 2. 3. — Hebr. XI, 16. q. l. si legitur aor. cum poni potuerit perfect. cf. *Matthiae* §. 497, not. p. 938. *Buttm.* §. 124, 3. it. *Böhme* ad h. l. — ξενίαν τινὶ Philem. v. 22. — Luc. IX, 52. q. l. cum in itinere esse Jesum legamus, per se intelligitur ἑτοιμάζειν pertinere ad τὴν ξενίαν parandam. — γ) addito εἰς ad finem pertinente 2 Tim. II, 21. Apoc. IX, 7. — δ) activo posito pro medio: *mihi paro, curo ut mihi praesto sit aliquid = coacervo in usus meos* Luc. XII, 20 — De activo mediae formae locum sustinente vid. quae supra p. 542. sub ἐπέχειν disputavimus — bb) sq. acc. pers. α) universe, ut στρατιώτας Act. XXIII, 23. — β) ἐμαυτόν, *curo ut in promptu sim, ich halte mich bereit* αα) universe Apoc. VIII, 6. — addito εἰς c. acc. gradus Apoc. IX, 15. de q. l. vid. supra sub εἰς p. 423 sq. — γγ) de sponsa sponso deducenda = *orno me* Apoc. XIX, 7. — β) activo posito pro medio, *curo ut in promtu sim, ich halte mich bereit* Luc. XII, 47. Vide paulo ante observata. — —

b) = *volo, ut contingat alicui aliquid* vel *ut afficiatur aliquis aliqua re*, sq. τί τινι Matth. XX, 23. Marc. X, 40. 1 Cor. II, 9. — Matth. XXV, 34. 41. Saepius non extat in N. T.

Ἑτοιμασία, ας, ἡ, (ab ἑτοιμάζω, paro, τὸ parare, praeparatio Artemid. II, 57. in N. T) *animus paratus* sc. ad officia praestanda, *Dienstfertigkeit.* Semel in N. T. Eph. VI. 15. ὑποδυσάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης pedibus subligate [pro; instruite vos] animum

, quem gignit et alit doctrina salutaris. At ἐν substantum cum adverbiascat etiam et modum indicet, quo l v. ἐν p. 520, verti etiam haec verba possunt: ita ɔligate, ut paratam habeatis doctrinam salutarem.

ɔιμος, η, ον, vel ἑτοῖμος, ου, ὁ, ἡ, *paratus, prom*-rebus aa) universe Matth. XXII, 4. 8. Marc. XIV, 15. :, 5. (Xen. Cyr. VII, 5. 34.) τὰ ἕτοιμα = *res expe*-:or. X, 16. (Thuc. I, 20.) — sq. inf. aor. σωτηρία ἀποκαλυφθῆναι = *quam paratam habet Deus, gat* 1 Petr. I, 5. — bb) de tempore Joh. VII, 6. — rsonis Matth. XXV, 10. sq. πρός τι Tit. III, 1. 1 Petr. Xen. Mem. IV, 5. 12.) ἕτοιμός εἰμι sq. inf. praesent. l, 23. (Lucian. Toxar. §. 52. Xen. Cyr. IV, 1. 1. Thuc. . *Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 976. — sq. τοῦ c. inf. XXIII, 15. ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν i. e. *nos vero praesto sumus, ɪmus eum.* Cf. *Matthiae* §. 540, not. 1. p. 1061. . 127, not. 1. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 846. *Winer* . Lamb. Bos. p. 708 ed. *Schäfer.* — ἕτοιμοί εἰσι sc. *us patrandum* Act. XXIII, 21. — ἕτοιμος γίνομαι XIV, 44. Luc. XII, 40. — ἐν ἑτοίμῳ ἔχω, *paratus* : inf. aor. 2 Cor. X, 6. (Polyb. II, 34. 2.) LXX pro נָכוֹן (XIV, 2. — Saepius non legitur in N. T.

ɔίμως, adv. *promte*, ἑτοίμως ἔχω, *paratus sum.* . T. sq. inf. aor. Act. XXI, 13. 2 Cor. XII, 14. 1 Petr. X pro אִיתַי עֲתִיד Dan. III, 15. (Jos. Arch. XII, 4. 2. . XVI, 28. Aelian. V. H. IV, 13.)

ος, εος, ους, τό, *annus.* Act. VII, 30. Hebr. I, 12. II, 8 bis. Apoc. XX, 3. 5. 7. (Xen. Mem. I, 4. 12.) — τα ἔτη ἔχεις *quinquaginta annos habes* vel *natus es* , 57. — *dativ. plur.* ubi agitur de temporis spatio, l factum est aliquid Joh. II, 20. Act. XIII, 20. cf. *Matthiae* p. 742. De eadem praepos. ἐν vi, vid. supra p. 535.— ubi quaeritur: *wie lange?* ubi Lat.: *per*, vel *acc. simpl.* :, 20. Marc. V, 25. Luc. II, 36. XIII, 7. 8. 11. 16. XV, V, 5. Act. VII, 6. 36. 42. XIII, 21. Hebr. III, 9. 17. :, 4. 6. (Xen. Cyr. I, 2. 9.) — Apoc. XX, 2. ἔδησεν λια ἔτη = ἐπὶ χίλια ἔτη. cf. *Matthiae* §. 425. *Buttm.* §. 118, 8. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. - εἰμί vel γίνομαι vel γέγονα ἐτῶν, ut δώδεκα *annos habeo* vel *natus sum* Marc. V, 42. Luc. II, 42. ιet. IV, 22. 1 Tim. V, 9. — Luc. II, 37. VIII, 42. (Xen. ɔ. 40. Anab. II, 6. 20.) cf. *Matthiae* §. 316, c. p. 623. . 119, 4. *Lobeck* ad Phryn. p. 215. — *praecedentibus t.* ut ἀπό i. e. *inde a* Rom. XV, 23. — διά *elapsis annis* Act. XXIV, 17. Gal. II, 1. — εἰς *in*, ', *für* Luc. XII, 19. — ἐν, Luc. III, 1. — ἐκ,

inde a Act. IX, 33. XXIV, 10. — ἐ π ί c. acc. *per* Act. XIX, 10. κ α τ ά, κατ' ἔτος i. e. *quotannis* Luc. II, 41. — μ ε τ ά c. acc. *post* Gal. I, 18. III, 17. — π ρ ό, *ante* 2 Cor. XII, 2.

Εὖ, adverb. 1) *bene*, ut εὖ ποιεῖν τινα, *benefacere alicui* Marc. XIV, 7. (Jos. Ant. XIV, 14. 3. Xen. Mem. II, 1. 19.) cf. *Matthiae* §. 415. p. 759. *Buttm.* §. 118, 4. *Winer* p. 87. — εὖ πράσσω, *bene me habeo, felix sum, rebus secundis utor* Act. XV, 29. (Jos. Ant. XII, 4. 1. Xen. Mem. I, 6. 8.) alii *recte ago* (ita Xen. Mem. III. 9. 4.) — εὖ γίνεταί μοι, *bene mihi est* Eph. VI, 2. — 2) legitur in collaudatione, ubi poni poterat εὖγε, *eu, euge* Matth. XXV, 21. 23. Luc. XIX, 17. (ita Xen. Venat. VI, 20. ubi §. 19. praecedit εὖγε.) De codd. εὖγε, quam lectionem recepit *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 73. exhibentibus cf. *Griesb.* ad Matth. l. l. Luc. l. l. ed. *Schulz.*

Εὔα, ας, ἡ, *Eva*, hebr. חַוָּה, nom. pp. uxoris Adami, quam communem generis humani matrem facit Genesis. 2 Cor. XI, 3. 1 Tim. II, 13.

Εὐαγγελίζω, f. ίσω, a. 1. εὐηγγέλισα (ita Apoc. X, 7. XIV, 6. item LXX 1 Sam. XXXI, 9. 2 Sam. XVIII, 19. 20. — Dio Cass. LXI, 13. 993. ὅτι σώζοιτο, εὐηγγελίκει δῆθεν αὐτῷ. Polyaen. V, 7. cf. de hoc verbo, quatenus intus augetur, *Lobeck* ad Phryn. p. 269. *Buttm.* §. 78, not. 9. gram. max. Vol. I. §. 86, 2. p. 341. *Matthiae* §. 169, not. p. 308. Inusitatam vero esse ap. Graecos vett. formam activam, imo forma εὐαγγελίζομαι usos eos esse, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 268. coll. *Passow.* I. p. 613. hinc passivum εὐαγγελίζομαι. a) εὐαγγελίζεταί τις Matth. XI, 5. Luc. VII, 22. perf. pass. Hebr. IV, 2. a. 1. p. Hebr. IV, 6. cf. *Matthiae* §. 424, 2. p. 781. §. 490. p. 923. *Buttm.* §. 121, 7. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. Vol. II. p. 250. *Winer* p. 111. *Fritzsche* IV Evv. Vol. I. p. 395 sq. — b) εὐαγγελίζεταί τι Luc. XVI, 16. aor. 1. p. Gal. I, 11. 1 Petr. I, 25. IV, 6.] et εὐαγγελίζομαι, f. ίσομαι a. 1. εὐηγγελισάμην, impf. εὐηγγελιζόμην, *laeta annuntio, laetum nuntium affero, ich bringe eine frohe Botschaft, ich verkündige etwas Angenehmes*, passivum εὐαγγελίζεταί τις, *laetus nuntius affertur alicui, es erhält Jemand eine frohe Botschaft* — εὐαγγελίζεταί τι *es wird etwas als eine frohe Botschaft verkündigt* (ab εὖ et ἀγγέλλω) a) universe aa) sq. acc. *rei*, quae annuntiatur α) solo Act. X, 36. Ita LXX et טוֹב בִּשֵּׂר 1 Regg. I, 42. — Ps. XL, 9. — β) addito *dat.* personae, cui annuntiatur aliquid: *rem laetam annuntio alicui* vel *laetum nuntium affero alicui pertinentem ad aliquid* vel *de aliqua re* Luc. I, 19. II, 10. Rom. X, 15 bis. Eph. II, 17. III, 8. 1 Thess. III, 6. Ita LXX sq. dat. pers. pro hebr. בִּשֵּׂר sq. אֶת 1 Sam. XXXI, 9. 2 Sam. XVIII, 19. 1 Chron. X, 9. (τινι τι Jos. Ant. V, 1. 5. VII, 10. 5. XI, 3. 9. τινὶ περί τινος Jos.

ınt. XV, 7. 2. Plut. quaest. rom. IX. Mor. II. p. 242 ed. *Tauchn.* bsque dat. pers. et sq. ὅτι verba aliena recitantis Theophr. ;har. 19 [17], 2. ad quem locum *Casaubonus:* „ait εὐαγγελιόμενος, respiciens cupiditatem, qua flagrare solent patres .lios habendi potius, quam filias.“) cf. *Lobeck* l. l. — bb) sq. cc. *personae*, cui annuntiatur aliquis α) solo posito Apoc. X, '. ὡς εὐηγγέλισε τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας sc. fuarum esse = *prouti ministris suis, vatibus, spem fecit laeam, ita fore.* Aliter *interpres vulgatus*, exhibens: *sicut evan-elizavit per servos suos prophetas.* Cf. Nov. Test. ed. *Gratz.* 1827. Vol. II. p. 530. — Apoc. XIV, 6. — β) addito *ccus. rei* [ita propr. Alciphr. III, ep. 12. Heliod. II, 16. p. 64. ;useb. vit. Constant. M. III, 26. cf. *Lobeck* l. l.] explicando x attractione Act. XIII, 32. ἡμεῖς — ἐκπεπλήρωκε = ἡμεῖς μᾶς εὐαγγελιζόμεθα, ὅτι τὴν ἐπαγγελίαν, τὴν πρὸς τοὺς πα-έρας γενομένην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκε. Cf. de hoc attract. geıere Grammaticos supra p. 377. laudatos et de οὗτος recipiente *Schäfer* Melet. p. 84. Idem ad Dionys. Hal. de comıos. verbb. p. 206. *Passow* II. p. 319. — cc) absolute, passi-um: *laetus nuntius mihi affertur* Hebr. IV, 2. ἐσμὲν εὐηγγε-λισμένοι sc. ὅτι εἰςελευσόμεθα εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ *ıccepimus laetum nuntium, fore ut ad requiem eius perveniamus = spes nobis facta est vel promissum nobis est, fore, ut ad r. e. p.* — v. 6. οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες sc. fore, ıt perveniant ad requiem eius = *quibus prius* [quam nobis] *pes laeta facta est, fore, ut* etc.

b) τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ vel τὰ περὶ τῆς βασιλείας 'οῦ θεοῦ *laetum nuntium de regno Messiae proxime condendo ·ffero* aa) plene et α) addito dat. *pers.* Luc. IV, 43. — β) absıue casu pers. Luc. VIII, 1. Act. VIII, 12. — passivum Luc. :VI, 16. ἡ βασ. τ. θ. εὐαγγελίζεται. — bb) minus plene i. e. bsque accus. rei α) seq. *dativ.* pers. Luc. IV, 18. — Ita LXX t בַּשֵּׂר Jes. LXI, 1. quem locum Jesus ad se et causam suam ·ansfert. — passiv. πτωχοὶ εὐαγγελίζονται Matth. XI, 5. Luc. 'II, 22. Ita LXX pro הַמְבַשֵּׂר 2 Sam. XVIII, 31. — β) sq. *ccus.* pers. Luc. III, 18. πολλὰ—λαόν. De acc. neutr. πολλά, ^ερα adverbiascentibus vid. supra sub ἕτερος no. 2. a. bb. adotata. — γ) absolute i. e. absque casu rei et pers. Luc. IX, . XX, 1.

c) ἰησοῦν τὸν χριστόν [= εἶναι ἰησοῦν τὸν χριστόν. Cf. de εἶναι omisso post vv. nuntiandi *Matthiae* §. 534, b. ot. 1. p. 1045.] *laetum nuntium de Jesu Messia et rebus ad um pertinentibus affero* i. e. *laetum nuntium de Jesu mox d plenam Messiae provinciam capessendam beandosque felicitate aeterna homines quosque emendatos affero* aa) universe .ct. V, 42. XI, 20. — bb) addito: ἐν τοῖς ἔθνεσιν *in mediis aganis = inter paganos* Gal. I, 16. — cc) addito dativ. pers.

α) universe Act. VIII, 35. — β) additur insuper *καὶ τὴν ἀνάστασιν* Act. XVII, 18.

d) *τὸν λόγον κυρίου*, vel *τὸν λόγον*, vel *τὸ ῥῆμα*, vel *τὸ εὐαγγέλιον*, *laetam doctrinam Jesu annuntio*, i. e. *laetam illam, quam de se Messia divulgari voluit Jesus, doctrinam trado*. Haec enim doctrina, exordiens ab illo: *ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ*, cum, optimis solatiis hominum animos recreans et spe laetissima eosdem replens, non posset non cuique esse exoptatissima, amabant Apostoli dicere *εὐαγγελίζεσθαι*, ubi poni poterat *κηρύσσειν* — aa) plene α) universe Act. VIII, 4. XV, 35. — *τὸ εὐαγγέλιον εὐαγγελίζεται* passive: *laeta doctrina Jesu annuntiatur* Gal. I, 11. — β) addito dat. pers. 1 Cor. XV, 1. 2. 2 Cor. XI, 7. — Gal. I, 8. *ἐὰν — εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν* = *ἐὰν — εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρὰ τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον, ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν*. — γ) sq. *εἰς* c. accus. pers. = *in regionem alicuius* i. e. *ad aliquem perferre nuntium de laeta doctrina Jesu* 1 Petr. I, 25. *τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς* passive: *cuius nuntius* vel *notitia perlata est ad vos*. — bb) minus plene i. e. *εὐαγγελίζομαι*, absolute et absque acc. *λόγον* = *laetam doctrinam Jesu annuntio* vel *trado* α) sq. *dativ*. pers. Rom. I, 15. Gal. IV, 13. — passive 1 Petr. IV, 6. *νεκροῖς εὐηγγελίσθη*. — β) sq. *acc. pers.* cui annuntiatur Act. XIV, 15. q. l. infinit. *ἐπιστρέφειν* ad finem pertinet: *eo consilio ut*. — Act. XVI, 10. Gal. I, 9. 1 Petr. I, 12. cf. *Winer* p. 83. *Lobeck* l. l. — γ) sq. *acc. loci*, posito pro accus. hominum in loco aliquo degentium Act. VIII, 25. 40. XIV, 21. — δ) sq. *εἰς* c. acc. regionis = *ad homines regionem aliquam incolentibus* 2 Cor. X, 16. — ε) absque casu pers. et rei Act. XIV, 7. Rom. XV, 20. 1 Cor. I, 17. IX, 16 bis. v. 18. Saepius non extat in N. T.

Εὐαγγέλιον, ου, τό, (ab *εὖ* et *ἀγγέλλω*) 1) *laetus nuntius*, *eine frohe Botschaft* a) universe Apoc. XIV, 6. Ita בְּשׂוֹרָה 2 Sam. XVIII, 22. 25. (Lucian. Asin. §. 26. Appian. B. ll. civ. IV. 968. Heliod. IX. p. 456. Cicer. ad Attic. II, 3.) — b) *τῆς βασιλείας* vel *τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ*, *laetus nuntius de regno Messiae mox condendo* aa) universe α) plene Matth. IV, 23. IX, 35. XXIV, 14. Marc. I, 14. — β) nude positum Matth. XXVI, 13. Marc. I, 15. XIII, 30. XIV, 9. — bb) = *τὸ κήρυγμα τοῦ εὐαγγελίου τῆς βασιλείας*. Ita nude positum legitur Marc. VIII, 35. X, 29. XVI, 15. — — c) *τοῦ χριστοῦ*, vel *τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ* vel *τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ* vel [vid. infra 1. c. bb.] *περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ*, *laetus nuntius* vel *laeta doctrina de Jesu Messia* vel *laeta doctrina de Jesu generis humani sospitate* (*cultores suos* [i. e. doctrinam et exemplum, quod praeivit, virtutis exactissimae sequentes] *cum nunc beante tum olim* ...

'uro aa) universe α) plene i. e. addito vel τοῦ χριστοῦ Rom. XV, 19. 1 Cor. IX, 18. 2 Cor. IV, 4. IX, 13. Gal. I, 7. Phil. I, 27. [et e text. vulg. Rom. I, 16. XV, 29. cf. *Griesb.*, *Vater*, *Gratz* ad hh. ll.] vel τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ. χ. 2 Thess. I, 8. vel οῦ υἱοῦ αὐτοῦ sc. τοῦ θεοῦ Rom. I, 9. Cf. de genit. obiective explicando *Matthiae* §. 367. p. 681. *Herm.* ad Vig. p. 878. *Markland* ad Eurip. Suppl. v. 838. *Winer* p. 76. *Gesen.* p. 676. *Ewald* p. 571 sq. — β) nude positum ita legitur Rom. I, 16. X, 16. XI, 28. 1 Cor. IV, 16. IX, 14. 23. XV, 1. Gal. I, 11. II, 2. 5. 14. Eph. VI, 19. Phil. I, 5. 7. 16. 2 Tim. I, 8. 10. — τὰ δεσμὰ οῦ εὐαγγ. i. e. *vincula, in quibus est aliquis* διὰ τὸ εὐαγγ. Philem. v. 13. ἡ ἐλπὶς τοῦ εὐαγγελίου i. e. *spes, quam excitat, alit, fovet, auget* τὸ εὐαγγ. Col. I, 23. — ὁ λόγος vel ὁ λόγος τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγ. i. e. *doctrina, nempe doctrina laeta de Jesu Messia*, vel *doctrina vera, nempe doctrina laeta de Jesu Messia* Act. XV, 7. Col. I, 5. Cf. de genit. appositionis im habente *Winer* p. 146 sq. *Gesen.* p. 677. *Ewald* p. 579. *Glassii* Philol. sacr. I. p. 14. — τὸ εὐαγγ. τῆς σωτηρίας τινός e. *quo nititur* ἡ σωτηρία τινός Eph. I, 13. εἰρήνης, *felicitatem largiens* vel *promittens* Eph. VI, 15. τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ e. *testans gratiam* vel *benevolentiam Dei* Act. XX, 24. — addito τοῦ θεοῦ vel θεοῦ *laetus nuntius de Jesu Messia Deo auctore ad homines perferendus* Rom. I, 1. XV, 16. 2 Cor. XI, . 1 Thess. II, 2. 8. 9. 1 Tim. I, 11. 1 Petr. IV, 17. — ἕτερον εὐαγγέλιον i. e. *nuntius de Jesu Messia indole sua ab eo, quem tradi iussit Jesus et tradidit Paulus, longe diversissimus* = εὐαγγέλιον τὸ οὐκ ὂν πρὸς τὴν ἀλήθειαν Gal. 6. 2 Cor. XI, 4. coll. Gal. II, 14. Homines enim ἐκ πίστεως, οὐκ ἐξ ἔργων νόμου δικαιωθῆναι, item pertinere τὸ εὐαγγέλιον ad omnes omnium populorum homines ita persuasum fuit Paulo, ut, qui, nimiam legi mosaicae auctoritatem vindicantes, ecus docerent vel iudicarent, μεταστρέφειν τὸ εὐαγγέλιον usque indolem et finem penitus evertere existimaret. — τὸ εὐαγγ. μου vel ἡμῶν si scribit Paulus, est: *laeta de Jesu Messia doctrina, quam equidem trado* Rom. II, 16. XIII, 24. XVI, 25.] 2 Tim. II, 8. — 2 Cor. IV, 3. 1 Thess. I, 5. 2 Thess. , 14. Cf. *Winer* p. 76. — — bb) = τὸ κήρυγμα [*praedicatio*] τοῦ εὐαγγ. α) plene i. e. sequente vel τοῦ χριστοῦ Marc. I, 1. 1 Cor. IX, 12. 2 Cor. II, 12. X, 14. 1 Thess. III, 2. — el περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Rom. I, 3. coll. v. 1. — β) nude legitur ita αα) universe 1 Cor. IX, 14. 2 Cor. VIII, 18. Phil. I, 12. , 22. IV, 3. 1 Thess. II, 4. — ββ) addito gen. obiective explicando, πεπίστευμαι τὸ εὐαγγ. τῆς ἀκροβυστίας [i. e. *inter paganos*] — τῆς περιτομῆς [i. e. *inter Judaeos*] = πεπίστευμαι, εὐαγγελίζεσθαι τῇ ἀκροβυστίᾳ — τῇ περιτομῇ al. II, 7. Cf. de genit. obiective explicando supra sub 1. b. aa. adnotata.

2) *commentarii de vita, origine, rebus gestis et fortuna Jesu Messiae.* Ita in inscriptionibus Evangeliorum. Saepius non extat in N. T.

Εὐαγγελιστής, οῦ, ὁ, (pp. qui laetum nuntium affert) 1) *qui tradit et exponit doctrinam, spe laeta animos hominum replentem, doctor religionis christianae* Act. XXI, 8. Eph. IV, 11. 2 Tim. IV, 5. Auctore et teste Theodoreto antiquitus εὐαγγελισταί dicebantur: οἱ περιϊόντες ἐκήρυττον i. e. illi, qui ab Apostolis in varias regiones et urbes mitterentur, ut vel elementa religionis traderent vel institutionem Apostolorum continuarent. Aetas insequens hoc nomen transtulit ad auctores commentariorum de rebus gestis, dictis et fatis Jesu Christi.

Εὐαρεστέω, ῶ, f. ήσω, pf. εὐηρέστηκα (ab εὖ intendente et ἀρέσκω, q. v.) 1) activum: *admodum placeo* sq. dat. Ita bis in N. T. Hebr. XI, 6. — εὐαρεστῆσαι sc. τῷ Θεῷ v. 5. Ita LXX Gen. V, 22. (Sirac. XLIV, 16. Diod. Sic. XIV, 4.) cf. de ἀρέσκω *Matthiae* §. 393, 5. p. 721. — 2) medium: *εὐαρεστέομαί τινι, oblector aliqua re.* Ita semel in N. T. Hebr. XIII, 16. (Diod. Sic. III, 54. XX, 79.) cf. de ἀρέσκω et ἀρέσκομαι *Matthiae* §. 398. p. 728. §. 411, not. 2. p. 752. it. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 770. et de augmento verbi εὐαρεστέω grammaticos supra sub εὐαγγελίζω laudatos.

Εὐάρεστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὐαρεστέω, q. v. pp. gratum et acceptum faciens cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 621.) *valde probatus, acceptus, gratus* a) seq. dat. Rom. XII, 1. 2. XIV, 18. 2 Cor. V, 9. Eph. V, 10. Phil. IV, 18. (Sapient. IV, 10.) — Tit. II, 9. εὐάρεστός εἰμι = *probari studeo.* Cf. *Winer* p. 107. — b) sq. *ἔν τινι, coram aliquo = iudice aliquo* Col. III, 20. ἐστὶν — κυρίῳ = *probatur Deo iudici.* Cf. sub ἐν p. 515. — c) sq. ἐνώπιόν τινος = vel *παρά τινι* vel τινί *apud aliquem = iudice aliquo* Hebr. XIII, 21. (sq. παρά τινι Sapient. IX, 10.) cf. *Gesen.* p. 820. et supra sub ἐνώπιον in fine observata.

Εὐαρέστως, adv. *ita, ut placeas, modo qui probatur.* Semel in N. T. Hebr. XII, 28. δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ. (Arrian. dissertat. epictet. I, 12. 21.)

Εὔβουλος, ου, ὁ, *Eubulus*, nom. pr. viri incogniti 2 Tim. IV, 21.

Εὐγενής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab εὖ bene, et γένος) *nobilis* a) propr. i. e. *nobilis genere, princeps* Luc. XIX, 12. 1 Cor. I, 26. LXX pro חֹרִים Job. I, 3. (Herodian. I, 18. 10. Xen. H. G. IV, 1. 7.) — b) metaph. *generosus, ingenuus animo* Act. XVII, 11. εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ. (2 Macc. X, 13. Cic. ad Attic. XIII, 21.)

Εὐδία, ας, ἡ, (a Ζεύς, Διός, Jupiter, aëris et coeli moderator, et εὖ) *serenitas coeli, coelum serenum.* Semel in N. T. Matth. XVI, 2. λέγετε· εὐδία sc. ἔσται: (Polyb. I, 60. 6. Aelian. V. H. IX, 13. Xen. H. G. II, 4. 13 — 17.)

Εὐδοκέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. εὐδόκησα, etiam ηὐδόκησα [Luc. III, 22. cf. *Buttm.* §. 78, not. 8. gram. max. Vol. I. §. 86, 2. p. 341. *Matthiae* §. 169, not. p. 308. (coll. §. 167. p. 304. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 280. *Lobeck* ad Phryn. p. 456. ab εὖ et δοκέω q. v.; acquiesco in eo, quod quis probavit, adstipulor, genehmigen, beistimmen, sq. dat. rei, ut τῇ συνθήκῃ Diod. Sic. IV, 23. τούτοις XIV, 110. 1 Macc. I, 41. absol. Polyb. II, 38. Diod. Sic. XI, 47. XIV, 110. — sq. dat. pers. bene cupio alicui Diod. Sic. XVII, 47. vel partibus alicuius faveo Diod. Sic. XIV, 61. ἔν τινι 1 Macc. X, 47. in N. T. i. q. hebr. רָצָה et חָפֵץ i. e.] 1) *delector*, *ich habe Wohlgefallen an Jemandem, an Etwas* a) sq. ἐν c. dat. = *laetandi causam* vel *materiam habeo in aliquo* aa) sq. ἐν c. dat. *pers.* Matth. III, 17. XVII, 5. Marc. I, 11. Luc. III, 22. de hh. ll. aoristo explicando *habere soleo delectationis causam* vel *delectari soleo* cf. *Buttm.* §. 124, not. 4. *Matthiae* §. 502. p. 953. *Herm.* ad Vig. p. 746. *Poppo* ad Thuc. I. p. 156. *Winer* p. 119. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 162. — 1 Cor. X, 5. Hebr. X, 38. — Ita LXX pro חָפֵץ sq. בְּ 2 Sam. XXII, 20. Jes. LXII, 4. Mal. II, 27. רָצָה sq. בְּ Ps. XLIV, 4. CXLVII, 12. CXLIX, 4. Jer. XIV, 12. (1 Macc. VIII, 1. Polyb. II, 12. 3.) — bb) sq. ἐν c. dat. *rei* 2 Cor. XII, 10. 2 Thess. II, 12. Ita LXX pro רָצָה sq. בְּ 1 Chron. XXIX, 3. Ps. CXLVII, 11. Hagg. I, 8. (Sirac. XXXI, 19.) cf. quae habet de בְּ in talibus *Ewald* p. 605. — b) sq. εἰς c. accus. pers. Matth. XII, 18. et 2 Petr. I, 17. εἰς ὃν εὐδόκησα, e duarr. locutt. confusione, scil. εὐδόκησα αὐτῷ εἰςορῶν εἰς αὐτόν i. e. *quem intuens delectari soleo.* Cf. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 1086. 1126. Philoct. v. 66. — Alii, ut apud Graecos seriores [cf. *Matthiae* §. 578. p. 1143. *Jacobs* ad Anthol. Pal. p. 49. 712.] dici in his ll. εἰς pro ἐν existimant. — c) sq. *accus.* rei Hebr. X, 6. 8. Ita LXX et רָצָה sq. acc. Ps. LI, 16. LXXXV, 1. Levit. XXVI, 34. 41. pro חָפֵץ sq. accus. Ps. LI, 19.

2) *placet mihi, volo*, sq. infinit. a) de iis, quibus pro benevolentia sua placet facere aliquid aa) de Deo, sq. infinit. aor. Luc. XII, 32. 1 Cor. I, 21. Gal. I, 15. Col. I, 19. — sq. inf. praes. LXX pro חָמַד Ps. LXVIII, 17. — bb) de hominibus, sq. inf. aor. Rom. XV, 26. 27. 1 Thess. II, 8. — b) universo *volo*, sq. inf. aor. 2 Cor. V, 8. 1 Thess. III, 1. (Sirac. XXV, 16. 1 Macc. VI, 23. XIV, 46.) De εὐδοκέω, serioris aevi vocabulo, cf. *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 168. — Saepius non extat in N. T.

Εὐδοκία, ας, ἡ, (i. q. τὸ εὐδοκεῖν) 1) *delectatio*, *das Wohlgefallen an etwas* Luc. II, 14. ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία sc. τῷ θεῷ i. e. ἐν ἀνθρώποις εὐδοκεῖ ὁ θεός probantur homines Deo, delectatur Deus hominibus vel Deus amat homines.

(Ita רָצוֹן, cuius loco LXX δεκτός Prov. XI, 1. XIV, 35. προςδεκτός Prov. XI, 20. — 2) *adstipulatio*, metonym. *res adstipulatione digna, res, quae probatur alicui* a) prop. 2 Thess. I, 11. πληρώσῃ [ὑμᾶς] — ἀγαθωσύνης pro: πᾶσαν ἀγαθωσύνην εὐδοκίας i. e. ἐν ᾗ εὐδοκεῖ ὁ θεός. Cf. Gesen. p. 644, 2. *Ewald* p. 572 sq. *Winer* p. 91. (Sirac. IX, 12.) — ἡ εὐδοκία τῆς καρδίας = *desiderium animi* Rom. X, 1. (Sirac. XVIII, 31.) — b) εὐδοκία γίνεται ἔμπροσθέν τινος pro: εὐδοκεῖ τις *placet alicui* Matth. XI, 26 et Luc. X, 21. Cf. de his ll. supra sub ἔμπροσθεν p. 499. adnotata. — 3) *voluntas benigna, animus benevolus* a) universe Phil. I, 15. δι' εὐδοκίαν *animo benevolo ductus*. — b) de Deo: *gratia, Gnade* aa) universe Eph. I, 9. Phil. II, 13. Ita LXX et רָצוֹן Ps. V, 13. LI, 18. — bb) addito genit. τοῦ θελήματος Eph. I, 5. Cf. de hoc l. infra sub θέλημα c. bb.

Εὐεργεσία, ας, ἡ, (ab εὐεργετέω q. v.) 1) *beneficium* Act. IV, 9. (2 Macc. IX, 26. Herodian. III, 6. 6. Xen. Mem. III, 11. 11.) — 2) *recte factum* 1 Tim. VI. 2. οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι strenui in officiis exsequendis. Alii: beneficentia. (Hom. Odyss. XXII, 374.) Saepius non legitur in N. T.

Εὐεργετέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et ἔργον, pp. bene mereo de aliquo Xen. Mem. I, 2. 7.) *benefacio alicui*. Semel in N. T. Act. X, 38. (Sapient. III, 5. Aelian. V. H. XII, 59. Polyb. XXXII, 23. 5.)

Εὐεργέτης, ου, ὁ, (beneficii auctor Xen. Ages. IV, 4.) *servator, pater patriae*. Semel in N. T. Luc. XXII, 25. (2 Macc. IV, 2. Jos. de bell. iud. III, 9. 8. Diod. Sic. XI, 26. Xen. Apol. Socr. §. 26. Thuc. I, 129. coll. Herodot. VIII, 84.)

Εὔθετος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et τίθημι pono; pp. bene vel opportune positus vel situs Dioscorid. II, 65.) 1) *aptus, idoneus*, sq. εἰς Luc. IX, 62. XIV, 35. (Diod. Sic. II, 57.) — 2) *utilis*, sq. dat. pers. Hebr. VI, 7. (sq. πρός τι Diod. Sic. V, 37.)

Εὐθέως, adv. (ab εὐθύς q. v.) *statim, protinus, confestim* Matth. IV, 20. 22. VIII, 3. XIII, 5. XIV, 22. 31. XX, 34. XXI, 2. 3. XXIV, 29. XXV, 15. XXVI, 49. 74. XXVII, 48. Marc. I, 10. 18. 20. 29. 30. 31. 42. 43. II, 2. 8. III, 6. IV, 5. 15. 16. 17. 29. V, 2. 13. 29. 30. 36. 42. VI. 25. 27. 54. VII, 35. VIII, 10. IX, 15. 20. 24. X, 52. XI, 2. 3. XIV, 43. 45. XV, 1. Luc. V, 39. VI, 49. XII, 36. 54. XIV, 5. XVII, 7. XXI, 9. Joh. V, 9. VI, 21. XIII, 30. Act. IX, 18. 20. 34. XII, 10. XVI, 16. XVII, 10. XXI, 30. XXII, 29. — Gal. I, 16. εὐθέως — ἀπῆλθον cf. *Winer* ep. Pauli ad Galat. p. 36. — Apoc. XIV, 2. LXX pro פִּתְאֹם Job. V, 3. (Polyb. XII, 5. 6. Xen. Cyr. II, 4. 18.) — pro: *mox, propediem* 3 Joh. v. 14.

Εὐθυδρομέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐθύς et τρέχω, perf. δέδρομα) *recto cursu utor*, *directo in locum aliquem feror.* Bis in N. T. Act. XVI, 11. XXI, 1. Conferri ad hoc verbum merentur, quae de verbis compositis c. δρομέω habet *Lobeck* ad Phryn. p. 583. 591.

Εὐθυμέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et θυμός, animus, exhilaro, in N. T. significatione media:) *bono et hilari animo sum*, ita ter Act. XXVII, 22. 25. Jacob. V, 13. (Plut. de tranquill. anim. c. 2 et 9. Mor. III. p. 261. ed. *Tauchn.* εὐθυμοῦμαι Xen. Cyr. II, 3. 19. et Anab. IV, 5. 30.) cf. de activo mediae formae vim sustinente supra sub ἐνεργέω dicta.

Εὔθυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et θυμός) *qui bono et laeto animo est, hilaris.* Semel legitur in N. T. Act. XXVII, 36. (2 Macc. XI, 26. Herodian. VI, 6. 31. Xen. Cyr. VI, 4. 13.)

Εὐθυμότερον, adv. (pp. neutr. comparat. ab εὔθυμος q. v.) *alacrius, confidentius.* Extat tantum Act. XXIV, 10. (Xen. Cyr. II, 2. 27.)

Εὐθύμως, adv. *alacriter, bono animo.* Ita *Griesbach* in loco Act. XXIV, 10. (Polyb. III, 84. 9.)

Εὐθύνω, f. υνῶ, (ab εὐθύς q. v.) 1) *rectum facio*, i. e. *complano*, ut ὁδόν Joh. I, 23. (eadem formula, sed metaphor. legitur Sirac. II, 6. XXXVII, 15.) — 2) *rego, guberno*, de gubernatore navis Jac. III, 4. (Eurip. Hecub. v. 39. τὸ πηδάλιον Lucian. Dial. Mort. X, 17. de pastore gregem regente Xen. Cyr. I, 1. 2.)

Εὐθύς, εῖα, ύ, *rectus* a) pp. i. e. *grade* Matth. III, 3: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ Marc. I, 3. Luc. III, 4. 5. Act. IX, 11. LXX pro יָשָׁר Jes. XL, 3. (Xen. Cyr. I, 3. 4. Polyb. III, 113. 3.) — b) metaph. de religione, consiliis, animi indole, *verus* Act. VIII, 21. XIII, 10. 2 Petr. II, 15. Ita LXX et hebr. יָשָׁר Hos. XIV, 10. Saepius non extat in N. T.

Εὐθύς, adv. temporis, *confestim, statim* Matth. III, 16. XIII, 20. 21. Marc. I, 12. 28. [XI, 2.] Joh. XIX, 34. XXI, 3. (Xen. Cyr. I, 6. 19 et 20. Thuc. I, 1 et 2.) pro: *mox, brevi* Joh. XIII, 32. De discrimine inter εὐθύς et εὐθύ eorumque usu tum apud antiquioris tum apud serioris aevi scriptores graecos cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 144. 145. coll. *Buttm.* §. 104, 2. Saepius non legitur in N. T.

Εὐθύτης, τητος, ἡ, *rectitudo*, ῥάβδος εὐθύτητος pro: ῥάβδος εὐθεῖα sceptrum rectum i. e. iustum. Ita semel in N. T. Hebr. I, 8. cuius loci verba depromta sunt ex Ps. XLV, 7. [8.] ubi LXX εὐθύτης pro מִישׁוֹר cf. *Gesen.* p. 543. 1. *Ewald* p. 572. *Winer* p. 92. *Herm.* ad Vig. p. 890. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 293. *Matthiae* §. 430, 5 p. 796 sq.

Εὐκαιρέω, ῶ, impf. ηὐκαίρουν [Marc. VI, 31. Act. XVII, 21. de quo augm. vid. sub εὐδοκέω observata], futur. ήσω (ab εὖ et καιρός tempus; prospero tempore utor) 1) *otium*

mihi est, vacat mihi, ita sq. inf. aor. Marc. VI, 31. absol. 1 Cor. XVI, 12. (Polyb. XX, 9. 4. Plut. apophth. lacon. Mor. II. p. 188. ed. *Tauchn.* Lucian. Amorr. §. 33.) — 2) *vaco rei, operam rei navo* Act. XVII, 21. εἰς οὐδὲν ἕτερον ηὐκαίρουν. (Ita προςευκαιρεῖν τινι Plut. T. VIII. p. 438. ed. *Hutten.*) Serioris aetatis esse hoc verbum, docuit Phrynich. et ad eundem confirmavit *Lobeck* p. 125. *Sturz* de dial. alex. p. 165 sq. Saepius non legitur in N. T.

Εὐκαιρία, ας, ἡ, (ab εὖ et καιρός) *opportunitas.* Bis in N. T. Matth. XXVI, 16. Luc. XXII, 6. — LXX pro עֵת Ps. IX, 9. X, 1. (1 Macc. XI, 42. Aelian. V. H. XII, 10. Polyb. II, 18. 2. Plato Phaedr. p. 272. a vel p. 333. ed. *Heindorf.*) Opportunitatis significatione legi apud scriptores graecos melioris notae, ab iisdem vero abesse otii significationem, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 126.

Εὔκαιρος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (ab εὖ et καιρός) *opportunus.* Bis in N. T. Marc. VI, 21. γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου sc. ἀποκτεῖναι αὐτόν cf. v. 19. — Hebr. IV, 16. (2 Macc. XIV, 29. Diod. Sic. II, 48. Herodian. I, 4. 7.)

Εὐκαίρως, adv. (v. εὔκαιρος) *opportune, opportuno tempore.* Bis in N. T. Matth. XIV, 11. 2 Tim. IV, 2. (Siracid. XVIII, 22. Polyb. I, 42. 6. Dem. 1414, 6. Xen. Ages. VIII, 3.)

Εὐκοπώτερος, α, ον, (comparat. adiect. εὔκοπος facilis, ab εὖ et κόπος labor) *facilior, us* Matth. IX, 5. XIX, 24. Marc. II, 9. X, 25. Luc. V, 23. XVI, 17. XVIII, 25. Saepius non legitur in N. T. (εὔκοπος Polyb. XVIII, 1. 2.)

Εὐλάβεια, ας, ἡ, (indoles eius, qui est εὐλαβής q. v. cautio, circumspectio Polyb. III, 105. 8. Dem. 1403, 1.) *timor, metus* [propr. Sap. XVII, 8. Diod. Sic. XIII, 12. Polyb. XXXV, 4. 13. LXX pro דְּאָגָה Jos. XXII, 24.] == *reverentia, pietas* Hebr. V, 17. [alii propr. h. l. i. e. de metu explicant.] XII, 28. Ita hebr. יִרְאָה Prov. I, 7. ubi LXX φόβος. (Philo de Cherub. p. 113. εὐσέβειαν θεοῦ Plut. vit. Camill. c. 21. ἡ πρὸς τὸ θεῖον εὐλάβεια.)

Εὐλαβέομαι, οῦμαι, f. ήσομαι, (ab εὖ et λαβέω; pp. facile capi et prehendi possum; per metonym. antecedentis pro consequente: caute et circumspecte ago Xen. Mem. II, 6. 8. Plato Phaedo c. 39. ed. *Fischer.*) *metuo, vereor,* a) propr. Act. XXIII, 10. (1 Macc. III, 30. Polyb. XVIII, 6. 5. Diod. Sic. XVI, 22.) — b) ad Deum et res div. refertur, ubi == *revereor* Hebr. XI, 7. εὐλαβηθεὶς *Deum reveritus.* Ita apud LXX Prov. XXX, 5. ubi textus hebr. חָסָה et pro יָרֵא 1 Sam. XVIII, 29. v. εὐλαβής.

Εὐλαβής. έος. οῦς, ὁ, ἡ, —ές, τό, (qui facile prehendi potest, Lucian. Tim. §. 29. ἡ πενία δ' ἔμπαλιν ἐξώδης τε καὶ

λαβής, tales, cum cauti sint et timidi: cautus Herodian. (II, 2.) *timens*, relate ad Deum = *pius*, *reverens Deum* Luc, , 25. Act. II, 5, VIII, 2. Ita LXX pro חָסִיד Mich. VII, 2.

Εὐλογέω, ῶ, impf. εὐλόγουν, etiam ηὐλόγουν [Marc, X, 6. de quo augm. vid. εὐδοκέω ab init.] fut. εὐλογήσω, a. 1. λόγησα (ab εὖ et λέγω, i. q. εὖ λέγω, quod praestabilius esse, uam εὐλογέω dicit Thom. Mag. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 200.— ene loquor de aliquo, sq. acc. pers. Isocr. Areopag. p. 276. B. , *Matthiae* §. 416. p. 762. *Fischer* ad Well. Vol. III, P. I. . 433.) 1) *laudibus celebro, laudo* [universe Polyb. I, 14. 2. II, 15. 3.] τὸν θεόν a) universe Luc, I, 64. II, 28. XXIV, 53. ac. III, 9. — Ita LXX et hebr. בָּרַךְ Judd, V, 2. 9. Ps, CXLV, 2. (2 Macc. III, 30. Sirac, XXXIX, 14. Jos. Ant. VII, 14. 11. oph. Philoct. v. 1298 vel 1314.) — b) de hominibus, qui vel ratiis agendis vel precibus fundendis Deum celebrant aa) ab- ol. Matth. XIV, 19. XXVI, 26. Marc. VI, 41. VIII, 7. XIV, 22. uc. XXIV, 30. 1 Cor. XIV, 16. — bb) sq. acc. rei α) = *pro el super aliqua re preces facio, etwas einsegnen*, ut τοὺς ρτους Luc. IX, 16. Ita LXX τὴν θυσίαν et hebr. בֵּרַךְ הַזֶּבַח Sam. IX, 13. — β) τὸ ποτήριον — ὃ εὐλογοῦμεν i. e. ὃ λα- όντες εὐλογοῦμεν 1 Cor. X, 16. cf. ad h. l. *Schulthess* vom eil. Nachtmahl p. 30 sq. coll. *Winer* bibl. Realwört. p. 508. *ritzsche* IV Evv. I. p. 768. et infra sub εὐλογία adnotata; it. e vbb. εὐλογεῖν et εὐχαριστεῖν tum similitudine, tum discri- iine *Schulz* vom heil. Abendmahl p. 222. 193. et *Lücke* II, . 62. — 2) *bene precor, bona apprecor* a) propr. i. e. de ominibus bona alicui apprecantibus aa) sq. acc. pers. α) τοὺς αταρωμένους vel τοὺς διώκοντας Matth. V, 44. Luc. VI, 28. om. XII, 14. — absol. Rom. XII, 14. 1 Cor. IV, 12. 1 Petr. II, 9. — β) de personis cum benedictione adeuntibus aliquem el valedicentibus alicui Luc. XXIV, 50. 51. Hebr. VII, 1. 6. 7. ta LXX et בֵּרַךְ Gen. XIV, 19. — γ) de moribundis Hebr. XI, 0. 21. Ita LXX et בֵּרַךְ Gen. XLVIII, 9. — δ) universe Marc, , 16. Luc. II, 34. — LXX pro בֵּרַךְ Gen. XXVII, 23. 25. (Jos. e bell. iud. VI, 5. 3 exeunt.) — b) de Deo et Jesu = *bene- ciis orno, felicem reddo* sq. acc. pers. Act. III, 26. Gal. III, 9.— dditur ἐν c. dat. rei Eph. I, 3. — εὐλογῶν εὐλογήσω σε lebr. VI, 14. de huius particip. vi intendente vid. supra sub ἰδού p. 374 sq. observata. — εὐλογημένος, η, ον, = *uo delectatur Deus, qui probatus est Deo* Luc. I, 28. 42 bis.— οἱ εὐλ. τοῦ πατρός μου, *die Gesegneten meines Vaters* = *quibus delectatur pater meus* vel *quibus, utpote hominibus udolis probatae, benefacere decrevit Deus* Matth. XXV, 34. f. ad h. l. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 745. et diss. II. p. 27. coll. *Schäfer* Melet. p. 137. — Ita LXX et בֵּרַךְ Ps. V, 18. in sa- utandi formula Judaeis [cf. Ps. CXVIII, 26.] usitata; εὐλογημέ- ος [= *Heil dem, fortunatus esto*, alii: *celebretur*] ὁ — κυ-

ϱίου Matth. XXI, 9. XXIII, 39. Marc. XI, 9. 10. Luc. XIII, 35. XIX, 38. Joh. XII, 13. Saepius non legitur in N. T.

Εὐλογητός, οῦ, ὁ, ἡ, — όν, τό, *celebrandus, venerandus*, ita perpetuo in N. T. dicitur de Deo Marc. XIV, 61. Luc. I, 68. Rom. I 25. IX, 5. 2 Cor. I, 3. XI, 31. Eph. I, 3. 1 Petr. I, 3. Ita LXX pro בָּרוּךְ Gen. IX, 26.

Εὐλογία, ας, ἡ, 1) *laus, celebratio* Rom. XVI, 18. — 1 Cor. X, 16.: τὸ ποτήριον εὐλογίας i. e. calix sumi solitus cum laude Dei vel cum gratiis Deo agendis, ad normam τοῦ כּוֹס בְּרָכָה i. e. calicis in coena paschali porrigi soliti cum celebratione Dei. Apoc. V, 12. 13. VII, 12. — 2) *bonorum apprecatio* Hebr. XII, 17. Jac. III, 10. (Siracid. III, 8. 9.) — 3) *munus, donum, beneficium.* Solemne enim fuit apud Hebraeos, ut superioribus ab inferioribus cum salutatione et bonorum apprecatione offerrentur munera cf. *Winer* bibl. Realw. p. 248. — 2 Cor. IX, 5. ἡ προκατηγγελμένη εὐλογία munera promissa, ibid. ὡς εὐλογίαν ut munera hoc nomine digna i. e. larga. — ἐπ᾽ εὐλογίαις *ad normam beneficiorum* i. e. *modo hominis benefici* = *large* v. 6 bis. Ita גִּשְׁמֵי בְרָכָה et LXX ὑετὸς εὐλογίας Ezech. XXXIV, 26. et nos: ein wohlthätiger Regen pro: pluvia large demissa. — Rom. XV, 29. Gal. III, 14. ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ = *bona Abrahamo promissa.* Eph. I, 3. Hebr. VI, 7. Ita LXX et hebr. בְּרָכָה Gen. XXVII, 27. XXXIII, 11. 12. Prov. XI, 21. ubi pro נֶפֶשׁ בְּרָכָה LXX ψυχὴ εὐλογουμένη i. e. animus ad benefaciendum paratus.

Εὐμετάδοτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et μεταδίδωμι impertior) *qui facile largitur, liberalis.* Semel in N. T. 1 Tim. VI, 18. (Marc. Antonin. III, 14. Polyb. XV, 6. 8. e coniectura *Schweighäuseri.*)

Εὐνίκη, ης, ἡ, *Eunice*, nom. pr. matris Timothei 2 Tim. I, 5.

Εὐνοέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et νοέω sentio) *benevolentia complector.* Semel in N. T. Matth. V, 25. ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου, ταχύ. (Herodian. V, 8. 11. Xen. Cyr. VIII, 2. 1.)

Εὔνοια, ας, ἡ, (ab εὐνοέω q. v.) *benevolentia, animus benevolus et ad officia praestandae promtus* Eph. VI, 7. μετ᾽ εὐνοίας δουλεύοντες [1 Cor. VII, 3.] (1 Macc. XI, 53. 2 Macc. IX, 21. 26. Diod. Sic. I, 54.)

Εὐνουχίζω, f. ίσω, (ab εὐνοῦχος spado) *castro, eviro* Matth. IX, 12. ubi et proprie et improprie i. e. de iis etiam legitur, qui spadonum instar abstinent matrimonio.

Εὐνοῦχος, ου, ὁ, (ab εὐνή, cubile, lectus et ἔχω, qui cubile curat vel custodit, cubiculo praefectus) 1) *minister*

licus Act. VIII. 27. 34. 36. 38. LXX סָרִיס Gen. XXXIX, 1.
., 2. 7. (Herodot. VIII, 105.) — 2) *spado*, spadones enim
l evirati praefici cubiculo apud orientales solent Matth. XIX,
(Aelian. V. H. II, 17. VI, 18. Polyb. XIII, 17. 1. Xen. Cyr.
I, 5. 60.)

Εὐοδία, ας, ἡ, Evodia, nom. pr. mulieris Phil. IV, 2.

Εὐοδόομαι, οῦμαι, f. *δώσομαι*, (ab *εὐοδόω* prospe-
m et expeditum iter praebeo, ab *εὖ* et *ὁδός*; Theophr. de
ıs. plant. V, 6. facio, ut prospere cedat alicui aliquid; LXX
o הִצְלִיחַ Gen. XXXIX, 3. 23. Neh. I, 11.) *prospero suc-
ısu fruor* Rom. I, 10. 1 Cor. XVI, 2. *ὅ, τι ἂν εὐοδῶται*
uti prospero rerum suarum successu usus fuerit. 3 Joh.
2. Ita LXX pro הִצְלִיחַ 2 Chron. XIII, 12. XVIII, 11. (He-
lot. VI, 73.)

Εὐπάρεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab *εὖ* et *πάρεδρος* asses-
r Dem. 1332, 14.) *qui constanter assidet, assiduus,* sq. dat.
e codd. *Griesb.* pro *εὐπρόσεδρος* 1 Cor. VII, 35. *πρὸς τὸ —
περισπάστως* pro: *πρὸς τὸ εὐσχημονεῖν καὶ εὐπαρεδρεύειν
ι κυρίῳ ἀπερισπάστως* i. e. *ut decore vitam agatis et do-
ino assideatis* i. e. *domino adhaereatis = praeceptis
mini strenue obsequamini, curis non distracti.*

Εὐπειθής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab *εὖ* et *πείθω* per-
adeo) *qui facile persuaderi se sinit, obsequiosus.* Extat tan-
n Jac. III, 17. (Polyb. I, 68. 3. Herodian. III, 8. 10. Xen.
em. III, 5. 5.)

Εὐπερίστατος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab *εὖ* et *περιΐσταμαι*
cumsto) *circumveniens,* trop. de propensione ad peccandum
mper parata et praesente. Legitur tantum Hebr. XII, 1.

Εὐποιΐα, ας, ἡ, (ab *εὐποιέω* benefacio) *beneficentia.*
gitur tantum Hebr. XIII, 16. (Arrian. Exped. Alex. Magn.
I, 28. 8. Alciphro. I. epist. 10.) Damnat hanc vocem Pollux V.
140. cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 353.

Εὐπορέομαι, οῦμαι, imperf. *ηὐπορούμην*, de quo
gm. vid. *εὐδοκέω* [uti *εὐπορέω* Diod. Sic. XIV, 98. Polyb.
, 58. 9. Xen. Mem. II, 7. 4. ab *εὔπορος*] *abundo opibus,*
mel in N. T. Act. XI, 29. *καθὼς ηὐπορεῖτό τις.* (Polyb.
66. 5.)

Εὐπορία, ας, ἡ, rerum copia, abundantia, opes. Re-
ritur tantum Act. XIX, 25. (Diod. Sic. I, 45 et 55. Xen. Cyr.
I, 3. 7.)

Εὐπρέπεια, ας, ἡ, formae decor (ab *εὖ* et *πρέπει*
cet). Semel in N. T. Jacob. I, 11. (Diod. Sic. II, 5. Polyb.
4. 8. Thuc. VI, 31.)

Εὐπρόςδεκτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et προςδέχομαι) *acceptus* i. e. *gratus*, quinquies in N. T. a) sq. dat. pers. Rom. XV, 31. 1 Petr. II, 5. (Plut. praecept. reip. ger. c. 4. Mor. V. p. 59. ed. *Tauchn.* — b) absque casu pers. Rom. XV, 16. 2 Cor. VIII, 12. — VI, 2. καιρὸς εὐπ. *tempus gratum*, pro: *tempus auxilii;* sunt haec vv. LXX Jes. XLIX, 8. pro רָצוֹן עֵת. LXX καιρὸς δεκτός. — Saepius non legitur in N. T.

Εὐπρόςεδρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et πρόςεδρος assessor) *qui constanter assidet, assiduus* 1 Cor. VII, 35. e lect. vulg. Vide εὐπάρεδρος.

Εὐπροςωπέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὐπρόςωπος honesta facie praeditus Xen. Mem. I, 3. 10.) *honestam speciem prae me fero, placere studeo* Gal. VI, 12. εὐπροςωπῆσαι ἐν σαρκί. (Dem. 277, 4. ubi λόγοι εὐπρόςωποι i. e. verba speciosa.)

Εὑρίσκω, f. εὑρήσω, pf. εὕρηκα, a. 2. a. εὗρον, a. 2. med. εὑρόμην et εὑράμην [ita Hebr. IX, 12. item Paus. VII, 11. 1, Andocid. p. 8, 7. Aeschin. 10, 5. cf. de hac aor. forma nonnisi apud Graecos seriores usitata *Sturz* de dial. alex. et maced. p. 62. *Wolf* ad Leptin. p. 216. *Jacobs* Anth. Pal. p. 880. *Passow* I. p. 636. *Lobeck* ad Phryn. p. 139. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II. §. 114. p. 139. Vol. I. §. 96, not. 9. p. 416 sq. *Matthiae* §. 193, not. 7. p. 342. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 435. *Winer* p. 45. et de augmento perraro in hoc verbo *Buttm.* §. 77, not. 2. gram. max. Vol. I. §. 84, not. 3. p. 328. *Matthiae* §. 168, 5. p. 304 sq. *Lobeck* l. l. p. 140.]

1) *invenio*, a) de rebus et personis, quas *casu* invenio, ubi Lat.: *invenio, incido in, offendo*, nos: *finden, antreffen* aa) sq. acc. *pers.* α) universe Matth. XVIII, 28. XXII, 9. 10. XXVII, 32. Joh. I, 42. 46. IX, 35. Act. IX, 33. XIII, 6. XVIII, 2. XIX, 1. XXVIII, 4. — praes. histor. legitur Joh. I, 42. 44. 46. V, 14. Vide sub ἔρχομαι p. 625. adnotata. — β) addito ἐν c. dat. nunc loci Joh. II, 14. Apoc. XVIII, 24. nunc negotii Act. XXIV, 18. — bb) sq. acc. *rei* Matth. XIII, 44. XVII, 27. Luc. IV, 17. Joh. XII, 14. Act. XVII, 23. (Palaeph. f. 16. Xen. Anab. IV, 4. 13. add. ἐν Herodian. III, 8. 12.) — Matth. XXI, 2. Marc. IX, 2. 4. Luc. XIX, 30. — πλοῖον διαπερῶν vel πλέον i. e. *quae in eo erat, ut abiret* Act. XXI, 2. XXVII, 6. Ita LXX pro hebr. וַיִּמְצָא אָנִיָּה בָּאָה Jon. I, 3. De qua partic. vi cf. *Herm.* ad Vig. p. 748. ad Soph. Oed. R. v. 1444. *Schäfer* ad Eurip. Phoen. v. 79. 1331. ed. *Porson.* *Valcken.* ad Eurip. Phoen. v. 1407. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 264. *Winer* p. 115. *Matthiae* §. 499. p. 944 sq. §. 566, 6. p. 1117. — — b) de rebus et pers. quaesitis aa) propr. α) absol. in sententia proverb. ζητεῖτε καὶ εὑρήσετε Matth. VII, 7. Luc. XI, 9. —

Matth. VII, 8. Luc. XI, 10. (Arrian. Epict. III, 22.) — β) sq. acc. *pers.* αα) plene א) universe Marc. I, 37. [Luc. II, 45.] Joh. VI, 25. VII, 35. Act. V, 22. — ἀνοίξαντες — οὐδένα εὕρομεν v. 23. XI, 25. — ratione habita narrationis 1 Sam. XIII obviae, ubi Deus per Samuelem e filiis Isai quaerit, quem regio honore dignetur, ab Apostolo Deus loquens inducitur Act. XIII, 22. coll. LXX Ps. LXXXIX, 20. — Act. XVII, 6. — 2 Cor. II, 12. *τῷ μὴ εὑρεῖν Τίτον* = *διὰ τὸ μὴ εὑρεῖν Τίτον*. (Utraque dicendi ratio habetur Marc. Ant. III, 1.) cf. *Matthiae* §. 398, b. p. 728. — Act. XVII, 27. ψηλαφᾷν καὶ εὑρίσκειν τὸν θεόν dicitur trop. pro: *manifesto cognoscere*.— ב) sq. εἰς Act. VIII, 40. εὑρέθη — εἰς Ἄζωτον, per attract. pro: ἐλθὼν εἰς Ἄζ. εὑρέθη ἐκεῖ. — ג) additur dat. commodi = *für* Rom. X, 20. εὑρέθην — ζητοῦσιν, reflexiv.: *ich habe mich finden lassen für die, die mich nicht suchten*, = *conspiciendum me praebui iis, qui me non quaererent*, de Deo tropice pro: *propitium me exhibui illis, qui me non colerent*. Ita LXX et נִמְצָא sq. לְ Jes. LXV, 1. 1 Chron. XXVIII, 9. 2 Chron. XV, 2. 4. 15. De dat. comm. cf. *Matthiae* §. 387. p. 708. §. 394. p. 721. *Buttm.* §. 120, not. 2. *Winer* p. 85. et de eodem hebr. לְ usu *Ewald* p. 603. et de נִמְצָא signif. reflex. *Gesen.* p. 238 sq. item de med. εὑρίσκομαι *inveniri me patior* et aor. 1. pass. signif. med. *Matthiae* §. 492. c. p. 925. *Buttm.* §. 122, 8. §. 123, 2. *Winer* p. 109. 112. — ββ) minus plene i. e. abest acc. pers. facile e contextu cognoscendus Matth. II, 8. [v. 11. Vide de h. l. εὗρον improbando *Fritzsche* IV Evv. I. p. 79.] Luc. II, 45. Joh. VII, 34. 36. Act. XII, 19. 2 Tim. I, 17. Hebr. XI, 5. (Lucian. D. D. IV, 4. Xen. Vectig. IV, 4.) — — γ) sq. acc. *rei* αα) universe א) plene Matth. VII, 14. XIII, 46. XVIII, 13. Marc. XI, 13. Luc. XIV, 4. 6. 9. XXIV, 3. 23. Joh. X, 9. Apoc. IX, 6. — *οὐχ εὑρέθην* = *disparui* Apoc. XVI, 20, LXX pro נִמְצָא לֹא; et addito dat. [cf. *Buttm.* §. 120, not. 2. *Matthiae* §. 387. p. 708.] Apoc. XX, 11. Ita LXX pro אֲחַר לֹא הַשְׁכָּבָה Dan. II, 35. — cf. de οὐ arctissime cum verbo aliquo sequente coniungendo sic, ut cum hoc verbo iunctum unam notionem constituat, supra sub εἰ οὐ p. 372. (Xen. Mem. III, 11. 8.) — ב) minus plene i. e. abest acc. rei, facile e contextu eruendae Matth. XII, 43. XXVI, 59. 60. — Marc. XIV, 55. quo loco, ut Act. VII, 11. si legitur imperf. cum expectasses aorist. „*is, qui alacriter narrat, animo se conferre potest in id praeteritum tempus, quo factam tradit aliquam rem, ita quidem, ut eam exponat, quasi ipse interfuerit vel affuerit illi rei tum, cum fieret, nunc ex ista praesentia memoriam eius repetat*,“ ita G. W. *Müller* de variis rebus gramm. p. 49 sq. coll. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 8. 22. *Matthiae* §. 505. II. p. 957. — Luc. XI, 24. XIII, 6. 7. XV, 5. 8. 9. Apoc. XVIII, 21. — ββ) addito ἐν c. dat. loci vel rei

Matth. XXI, 19. Marc. XI, 13. — Apoc. XII, 8. οὐδὲ — οὐρανῷ = *neque digni habebantur, quibus amplius esset sedes sua in coelis* coll. Job. I, 6. II, 1. et *de Wette* bibl. Dogm. ed. II. §. 171. p. 146 sq. *Hase* Lehrb. der evang. Dogm. p. 131. 133. — b) metaph. *meditando invenio, intelligo*, sq. orat. indir. Luc. V, 19. cui praefigitur artic. τό XIX, 48. Act. IV, 21. cf. *Matthiae* §. 280. p. 568. *Buttm.* §. 112, 2. *Stallbaum* ad Plat. Euthyphr. p. 55. *Winer* p. 54. — LXX et מָצָא Judd. XIV, 18. ubi pro εὑρίσκω legitur etiam γινώσκω. Cohel. III, 11.

2) *nanciscor, consequor* [ita *invenio*, = *ich finde für mich* Terent. Andr. I, 1. 39. Cicer. de fin. I, 7.] Legitur ita a) med. Hebr. IX, 12. αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. Similiter Job. XXXIII, 24. מָצָא כֹפֶר. (Lucian. Lexiph. §. 18. Eunuch. §. 20. Arrian. exp. Alex. M. I, 7. 16. II, 25. 5. III, 17. 11 et 21. 8. item 30. 8. Xen. Anab. II, 1. 8. VII, 1. 31.) — b) activ. Usitatius esse apud auctores bene graecos medium, docent *Lobeck* ad Phryn. p. 140. *Fritzsche* l. l. p. 390. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 212. — aa) ubi opp. ἀπολλύναι α) sq. acc. *pers.* Luc. XV, 24. 32. — β) sq. accus. *rei*, ut τὴν ψυχήν Matth. X, 39 bis. XVI, 25. — Apoc. XVIII, 14. — ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν = *für eure Seelen* Matth. XI, 29. — bb) in formula: εὑρίσκω χάριν vel ἔλεος παρά τινος vel ἐνώπιόν τινος [ortum ex παρά τινος vel ἐνώπιόν τινος ἑστώς vel ὤν] = *contingit mihi, ut bene mihi cupiat aliquis et beneficiis me ornet* Luc. I, 30. 2 Tim. I, 18. — Act. VII, 46. Ita LXX pro מָצָא חֵן sq. בְּעֵינֵי Num. XXXIII, 11. Deut. XXIV, 1. Esth. V, 8. VII, 3. — Exod. XXXIII, 16. Esth. II, 16. — absque παρά τινος Hebr. IV, 16. — cc) universe α) sq. acc. *rei*, ut ἐπισιτισμόν Luc. IX, 12. — Act. VII, 11. Rom. IV, 1. — αἰτίαν = *accusandi causam* Luc. VI, 7. μετανοίας τόπον *consilii mutandi locum* vel *opportunitatem non impetravit* = *efficere non potuit, ut consilium mutaretur* Hebr. XII, 17. Ita LXX et מָצָא Prov. III, 13. VIII, 9. XVIII, 22. Hos. XII, 9. (Sirac. VI, 16. XVIII, 28. Herodian. IV, 3. 6.) — addito dat. *für Jemanden* Act. VII, 46. σκήνωμα τῷ θεῷ = *ut domicilium vel templum Deo exstrueret.* Ita LXX τόπον τῷ κυρίῳ et hebr. מָצָא מָקוֹם sq. לְ Ps. CXXXII, 5. — β) absolute Joh. XXI, 6. —

3) *cognosco* i. e. a) *videndo, audiendo, versans c. aliquo invenio, esse vel facere aliquem aliquid*, ubi Lat.: *esse cognosco*, nos: *finden* oder *wahrnehmen, bemerken, erfahren, dass eine Person oder Sache so oder so ist, diess oder jenes thut*, passivum: *esse cognoscor, es erfindet sich, oder man findet, dass ich das oder das bin, diess oder das thue* aa) activum sequitur in talibus accus. c. partic. alius verbi, passivum contra nominat. c. particip.; poni in his etiam poterat ὅτι item

cc. c. inf. vel post passiv. nominat. c. infinit. cf. *Matthiae* . 549, 4. p. 1077. *Buttm.* §. 131. *Winer* p. 140. *Fritzsche* l. l. . 38 sq. — α) plene, ut εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας ἀργοὺς Matth. :X, 6. ὃν — εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως XXIV, 46. Luc. XII, 43.— larc. VII, 30. XIII, 36. XIV, 40. et Luc. XXII, 45. — praes. istor. Matth. XXVI, 40. 43. Act. X, 27. — Luc. II, 12. 46. 'II, 10. VIII, 35. XII, 37. XXIII, 2. XXIV, 33. Joh. XI, 17. .ct. IX, 2. XXIII, 29. XXIV, 12. 2 Joh. v. 4. (Plut. vit. Lucull. . 13. ab init. vit. Cat. min. c. 18. Xen. Cyr. II, 2. 14. Hier. , 11.) — εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα Matth. I, 18. οὐχ εὑρέθησαν [= *hat man nicht gefunden, gesehen, dass*] ὑποστρέψαντες Luc. XVII, 18. 2 Cor. V, 3. — Ita LXX et נִמְצָא 1 Sam. .III, 15. 2 Chron. II, 15. — Matth. XII, 44. Luc. XI, 25. — uc. XXIV, 2. Act. V, 23. Apoc. III, 2. (Palaeph. f. 11. Aelian. . H. X, 6. Xen. Hier. VII, 13. H. G. VII, 4. 2.) — β) minus lene i. e. abest partic. vel infinit. τὸ δὲ — οὐχ εὑρίσκω sc. αρεῖναι = *coniunctum vero esse cum recti amore obsequium* ,ui *praestandum, non video* Rom. VII, 18. — οὐδὲ — πίστιν ιρον Matth. VIII, 10. Luc. VII, 9. — εὑρήσει τὴν πίστιν [= τὴν ίστιν ταύτην i. e. eam fiduciam, quam innuo, sc. quae nulla ;· defatigatur] ἐπὶ τῆς γῆς sc. οὖσαν vel εἶναι Luc. XVIII, 8. ὅλως ἄνω κάτω τὰ αὐτὰ εὑρήσεις Marc. Antonin. VII, 1.) — ὑρέθη μοι — εἰς θάνατον = vel εἰς θάνατον ἄγουσα ·l θάνατος i. e. causa τοῦ θανάτου i. e. θανατηφόρος Rom. II, 10. ἵνα — εὑρέθη εἰς ἔπαινον = vel εἰς ἔπαινον φέ- ον vel ἔπαινος i. e. causa ἐπαίνου *laudis fons et materia* Petr. I, 7. — 2 Petr. II, 22. Apoc. XIV, 5. Ita LXX et נִמְצָא ;. בְּ Mal. II, 6. (sq. acc. c. inf. Plut. vit. Lucull. c. 30.) — b) omisso partic. ὤν [cf. *Matthiae* §. 549, not. 3. p. 1079.] :quitur accus. iunctus c. adiectiv. item c. substant. vel adver- :o adiectivi vim sustinentibus, ut εὗρον αὐτὴν νεκρὰν Act. V, 0. εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα τάσιν XXIV, 5. quo loco „εὑρόντες nominativus est absolutus, ·ahendus ad v. 6. καὶ ἐκρατήσαμεν. Inchoatam ut constructio- em Lucas abrumperet, effecit inprimis illud ὃς καὶ — βεβηλῶσαι,“ ita *Bornem.* in *Rosenm.* Repert. II. p. 272. *Fritzsche* iss. II. p. 44 sq. — 2 Cor. IX, 4. XII, 20. Apoc. II, 2. — ὑρέθη — μόνος Luc. IX, 36. Act. V, 39. 1 Cor. IV, 2. XV, 15. ·al. II, 17. Phil. II, 7. 2 Petr. III, 14. Apoc. V, 4. XX, 15. Herodian. II, 1. 8. Xen. Mem. IV, 3. 14. Oecon. VI, 4. Soph. .iac. v. 1033. Eurip. Hippol. v. 657.) — addito ἔν τινι = vel *ür Jemanden* 2 Cor. XII, 20. Ita LXX et מָצָא sq. לְ Gen. II, 0. vel: *iudice aliquo* 2 Petr. III, 14. vel *deditus alicui* aut *oniunctissimus alicui* Phil. III, 9. — vel: *in vita alicuius, in ıoribus alicuius*, οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν — τούτῳ Luc. :XIII, 4. 14. — v. 22. Joh. XVIII, 38. XIX, 4. 6. Act. XXIII, 9. .XIV, 20. — absque ἔν τινι Act. XIII, 28. LXX et מָצָא sq. בְּ

1 Sam. XXV, 28. 1 Regg. I, 52. XIV, 13. — καὶ εὕρῃ οὕτω sc. ποιοῦντας αὐτοὺς Luc. XII, 38. ἵνα — ἡμεῖς = ἵνα εὑρεθῶσιν οὕτως ὄντες, καθὼς καὶ ἡμεῖς 2 Cor. XI, 12. — εὗρον — αὐτοῖς i. e. εὗρον πάντα οὕτως ὄντα, καθὼς εἶπεν αὐτοῖς Marc. XIV, 16. Luc. XIX, 32. XXII, 13. — cc) sq. ὅτι Rom. VII, 21. εὑρίσκω — παράκειται, per attract. pro: εὑρίσκω ἄρα, ὅτι ἐμοὶ, θέλοντι ποιεῖν τὸ καλὸν, παράκειται τὸ κακόν. ὁ ἕτερος νόμος, ὁ ἐν τοῖς μέλεσί μου, quo loco quemadmodum εὑρίσκω substantivum, post ὅτι ponendum, attraxit, ita Paulus immemor scripsisse iam τὸν νόμον, in fine addit substantivum τὸ κακὸν = ὁ νόμος sc. ὁ ἐν τοῖς μέλεσί μου, sensus: video igitur, *quod mihi honeste agere volenti, adiacet malum, prava puta, indoles corpori insidens*. Cf. ad h. l. *Fritzsche* coniectan. p. 50. — — b) = *computando, metiendo efficio* Act. XIX, 19. συνεψήφισαν — πέντε = εὗρον αὐτὰς ἐχούσας ἀργυρίου μυριάδας πέντε. (Xen. Cyr. VIII, 2. 18.) Alii: comparantes verba Theophr. Char. 23, vel 15, 1. τί εὑρίσκει, item Xen. Oecon. II, 3. XX, 26. item מָצָא 2 Sam. XVIII, 22. [cf. *Gesen.* hebr. Wörterb. sub h. v.] explicant: καὶ εὗρον αἱ βίβλοι ἀργυρίου μυριάδας πέντε *und die Bücher brachten ein u. s. w.* Res enim, quae aliquo aestimatur pretio, ideoque ex qua redit pecunia, qua aliquid lucramur, ita dicitur εὑρίσκειν τιμήν, ἀργύριον vel τί [sc. τίμημα], ut sensus sit: eine Sache bringt so und soviel ein, man bekommt dafür so und soviel. Cf. *Ast* ad Theophr. Char. l. l. p. 141. *Passow* I. p. 637. — Act. XXVII, 28. βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι et paulo post: ὀργυιὰς δεκαπέντε = εὗρον τὸ βάθος τῆς θαλάσσης ἔχον ὀργ. εἴκοσι, vel ὀ. δ. (Xen. H. G. III, 2. 8.) Saepius non extat in N. T.

Εὐροκλύδων, ωνος, ὁ, vel ut in codd. etiam legitur: εὐρυκλύδων, ωνος, ὁ, (illud ab εὖρος, eurus, hoc ab εὐρύς latus et κλύδων fluctus) *Eurus fluctus vehementissimos excitans*, hoc: *ventus late fluctuans.* Semel in N. T. Act. XXVII, 14.

Εὐρυκλύδων, v. εὐροκλύδων.

Εὐρύχωρος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὐρύς latus et χῶρος amplus, *late patens.* Semel in N. T. Matth. VII, 13. (εὐρυχωρία Xen. Cyr. IV, 1. 18. Polyb. XII, 19. 6.)

Εὐσέβεια, ας, ἡ, (ab εὖ et σέβομαι colo) 1) *pietas* de cultu Dei interno Act. III, 12. 1 Tim. II, 2. IV, 7. 8. VI, 3. 5. 6. 11. 2 Tim. III, 5. Tit. I, 1. 2 Petr. I, 3. 6. 7. III, 12. LXX pro יִרְאַת Prov. I, 7. Jes. XI, 12. (Jos. contr. Apion. I, 12. Diod. Sic. XIX, 7. Xen. Cyr. VIII, 1. 25.) — 2) *religio* 1 Tim. III, 16.

Εὐσεβέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et σέβομαι) = εὐσεβής εἰμι, *pius sum* sq. acc. *in aliquem* = *colo aliquem*

Bis in N. T. de pietate in Deum Act. XVII, 22. in homines 1 Tim. V, 4. (Eur. Phoen. v. 1331. Sophocl. Aiac. v. 1329. alibi εἴς τινα Soph. Antig. 727.) cf. *Herm.* ad Soph. Ant. l. l. Aiac. l. l. et *Valcken.* ad Eurip. l. l. *Matthiae* §. 413, 11. p. 757.

Εὐσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, *pius*, *religiosus* (ab εὖ et σέβομαι). Quater in N. T. Act. X, 2. 7. XXII, 12. 2 Petr. II, 9. (religiose patriam observans Xen. Mem. IV, 6. 2.)

Εὐσεβῶς, adv. *pie*. Bis in N. T. 2 Tim. III, 12. Tit. II, 12. (Xen. Mem. III, 2. 13. IV, 3. 16.)

Εὔσημος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et σῆμα signum; bonis signis instructus; metaph. in N. T.) *perspicuus*. Semel in N. T. 1 Cor. XIV, 9. ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε. (Polyb. X, 44. 3. Artemid. II, 44. Porphyr. de abstin. III, 4.)

Εὔσπλαγχνος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ augente et σπλάγχνον q. v.) *misericors*. Bis in N. T. Eph. IV, 32. 1 Petr. III, 8. (Oratio Manass. v. 6.)

Εὐσχημόνως, adv. (ab εὖ belle et σχῆμα habitus) *decenter*, *honeste*. Ter in N. T. 1 Cor. XIV, 40. Rom. XIII, 13. 1 Thess. IV, 12. (Xen. Mem. III, 12. 4. et Cyr. I, 3. 8 et 9.)

Εὐσχημοσύνη, ης, ἡ, (ab εὖ et σχῆμα) *decus*, de membris corporis semel in N. T. 1 Cor. XII, 23. (Xen. Cyr. V, 1. 5. Diod. Sic. V, 32.)

Εὐσχήμων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, 1) *decorus* a) *forma pulcher*, 1 Cor. XII, 24. (Xen. Venat. I, 17.) — b) metaph. de moribus: *honestus* 1 Cor. VII, 35. — 2) *nobilis* Marc. XV, 43. Act. XIII, 50. XVII, 12. (Jos. de vit. sua §. 9. Plut. parallel. Graec. et Rom. c. 15. Mor. II. p. 344. ed. *Tauchn.* de otio Polyb. V, 75. 6.) Abesse hanc significationem a Graecis germanis, docet Phrynich. p. 333. ed. *Lobeck*.

Εὐτόνως, adv. *acriter*, *cum contentione* (ab εὖ et τείνω tendo). Bis in N. T. Luc. XXIII, 10. Act. XXVIII, 18. (LXX Jos. VI, 8. Diod. Sic. XI, 65. Xen. Hiero. IX, 6.)

Εὐτραπελία, ας, ἡ, (ab εὖ et τρέπω verto, tropi accommodo; indoles vel mores hominis εὐτραπέλου = festivitas, urbanitas Diod. Sic. XV, 7. XX, 68. Jos. Ant. XII, 4. 8. Cicero Epist. ad divers. VII, 32.) *scurrilitas*. Legitur tantum Eph. V, 4. — (Aristot. Ethic. I, 31. et εὐτράπελοι Aelian. V. H. V, 13. Isocrat. Areopag. p. 354.)

Εὔτυχος, ου, ὁ, *Eutychus*, nom. pr. adolescentis Act. XX, 9.

Εὐφημία, ας, ἡ, (ab εὖ et φήμη; sermo boni ominis, quo in sacris uti licebat; bonae preces Aelian. V. H. XII, 1.) *bona fama*, *laus*. Extat tantum 2 Cor. VI, 8. (Diod. Sic. I, 2. Aelian. V. H. III, 47.)

Εὔφημος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὐφημεῖν favere linguis i. e. vel bona verba in sacris dicere, vel tacere; unde εὐφήμει: bona verba, quaeso Lucian. Dial. Deorr. XXI, 2. Xen. Cyr. II, 2. 12.) *laudabilis, laudem concilians* Phil. IV, 8. (Polyb. XXXI, 14. 1.)

Εὐφορέω, ῶ, f. ήσω, (ab εὖ et φορέω fero, pp. semper et perpetuo fructus fero cf. de discrimine inter φέρω et φορέω *Lobeck* ad Phryn. p. 585.) *uberrimos fructus fero, fertilis sum*, cf. *Passow* I. p. 644. sed errat vir eximius, dici scribens hoc voc. in N. T. de navigantibus. Legitur tantum Luc. XII, 16. εὐφόρησεν ἡ χώρα. (Ita εὔφορος fertilis Herodian. I, 6. 3. et εὐφορία fertilitas Aelian. V. H. II, 12.)

Εὐφραίνω, f. ανῶ, 1) *laetitia afficio*, *εὐφραίνομαι*, item a. 1. p. signif. med. εὐφράνθην [vid. supra sub διακονέω p. 282.] fut. 1. p. εὐφρανθήσομαι signif. med. [Apoc. XI, 10. cf. *Winer* p. 113. *Buttm.* §. 123, 3.] *delector*, *laetor*, *ich freue mich, bin fröhlich* [de augm. in huius generis verbis perraro vid. supra sub εὐδοκέω et εὐλογέω adnotata] a) universe aa) activum, sq. acc. pers. 2 Cor. II, 2. (Xen. Hier. I, 15. Cyr. VIII, 7. 12.) — bb) medium: α) absol. Luc. XV, 32. Act. II, 26. Rom. XV, 10. Gal. IV, 27. Apoc. XI, 10. XII, 12. (Aelian. V. H. X, 9.) — β) addito ἔν τινι Act. VII, 41. (Xen. Hier. I, 16.) — γ) sq. ἐπί τινι Apoc. XVIII, 20. — b) de personis, quae epulantes sese laetitiae dant Luc. XII, 19. XV, 23. 24. 29. — εὐφ. λαμπρῶς = *laute vivere* XVI, 19. (Hom. Odyss. II, 311. Xen. Cyr. VIII, 7. 12.) Ita LXX et שָׂמַח Deut. XIV, 26. XXVII, 7. Saepius non legitur in N. T.

Εὐφράτης, ου, ὁ, *Euphrates*, hebr. פְּרָת, nomen fluvii magni et celeberrimi Asiae occidentalis, qui, ortus in Armenia maiori ad montem Aba, et permeans Assyriam, Syriam, Mesopotamiam et urbem Babylonem in mare persicum effundebatur; ab Arabibus accolis *Marac Sud* i. e. *Wasser des Verlangens* appellatur. Uti Nilus Aegyptum, ita Euphrates inundans in terras adiacentes fertilissimum solum reddit. Apoc. IX, 14. XVI, 12. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 212.

Εὐφροσύνη, ης, ἡ, (v. εὐφραίνω) *laetitia*. Bis in N. T. Act. II, 28. XIV, 17. LXX pro שִׂמְחָה Esth. IX, 19. (Siracid. XIII, 8. Artemid. I, 76. Xen. Cyr. III, 3. 7.)

Εὐχαριστέω, ῶ, f. ήσω, a. 1. εὐχαρίστησα [de augm. in verbis cum εὖ compositis vel insolito vel perraro, vid. sub εὐλογέω, εὐδοκέω adnotata; ab εὖ et χάριστος, q. v. — gratus sum, gratiam refero, Dem. 257, 2. et a Polybii inde aetate, cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 18.] *gratias ago*, *ich sage Dank*, a) de personis Deo gratias agentibus, sq. τῷ θεῷ aa) plene Act. XXVII, 35. εὐχαρίστησε τῷ θεῷ — καὶ κλάσας — ἤρξατο

ἐσθίειν, *er sprach ein Dankgebet zu Gott.* Nemo enim Judaeus cibum sumere solebat, antequam gratias egerit vel gratas ad Deum fuderit preces, ratione habita Deut. VIII, 10. Cf. *de Ammon* epist. Pauli ad Roman. p. 297 ed. *Kopp.* IIdae. *Schulz* vom heil. A.Mahl p. 222. *Rosenm.* altes und neues Morgenl. Vol. V. p. 102 sq. — Act. XXVIII, 15. Rom. VII, 25. XIV, 6 bis. 1 Cor. XIV, 18. Col. I, 12. III, 17. Philem. v. 4. (2 Macc. I, 11. Arrian. Epict. I, 4. — sq. παρὰ ταῦτα πάντα Judith. VIII, 25.) — additur περί c. gen. pers. = *alicuius causa* 1 Thess. I, 2. 2 Thess. I, 3. (sq. περί c. gen. rei Diod. Sic. XVI, 11.) — epexegeseos loco additur insuper ὅτι 2 Thess. II, 13. vel ἐπί c. dat. rei 1 Cor. I, 4. — additur ὑπέρ c. gen. pers. sequente insuper ὅτι Rom. I, 8. — sequitur ἐπί c. dat. ut ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ Phil. I, 3. coll. v. 4. — sq. διά c. acc. rei Col. I, 3. coll. v. 5. — sq. ὅτι Luc. XVIII, 11. Joh. XI, 41. 1 Cor. I, 14. 1 Thess. II, 13. Apoc. XI, 17. — — bb) minus plene i. e. abest τῷ θεῷ α) absol. i. e. absque rei mentione Matth. XV, 36. Marc. VIII, 6. Joh. VI, 11. 23. Cf. ad hos locos *de Ammon* l. l. *Schulz* l. l. *Rosenm.* l. l. — Matth. XXVI, 27. Marc. XIV, 23. Luc. XXII, 17. 19. Cf. *Schulz* l. l. p. 193. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 768. *Schulthess* et *Winer* in locis sub εὐλογέω laudatis. — 1 Cor. XI, 24. [Matth. XXVI, 26.] De vv. εὐχαριστεῖν et εὐλογεῖν discrimine cf. *Lücke* II. p. 62. (Sirac. XVIII, 2.) — ββ) sq. ὑπέρ c. gen. vel pers. Eph. I, 16. vel rei 1 Cor. X, 30. Eph. V, 20. — γ) sq. *acc. rei* 2 Cor. I, 11. ἵνα — εὐχαριστηθῇ, *ut pro beneficio mihi concesso gratiae agantur.* Cf. de vv. neutris ἀλγεῖν, χαίρειν, ἐπιχαίρειν, item de θύειν et similibus secum habentibus accusativum [interdum pendentem ab addito ὁρῶν, ἀκούων, vid. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 25.] cum alias sequatur ἐπί c. dat., *Matthiae* §. 414. p. 759 sqq. §. 555, i. p. 1088 sq. *Valcken.* ad Eurip. Hippol. v. 1339. *Monk* ad Eurip. Hippol. v. 1335. — Alii, uti dicitur πιστεύομαί τι, dici h. l. affirmant εὐχαριστοῦμαί τι, *gratiae mihi aguntur propter aliquid.* Cf. *Winer* p. 111. coll. *Matthiae* §. 424, 2. p. 781. §. 490. p. 923. *Buttm.* §. 121, 7. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 250. *Fritzsche* l. l. p. 395 sq. — δ) additur ἐν παντί i. e. vel: *omni tempore*, vel: *pro omnibus* 1 Thess. V, 17. — ε) iunct. c. δοξάζειν circumscribit τὸ *colere Deum* Rom. I, 21. cum in utroque cernatur cultus divinus. — — b) universe, sq. dat. pers. Luc. XVII, 16. Rom. XVI, 4. (Athen. V. p. 213. E. Plut. de garrul. c. 7. Mor. III. p. 352. ed. *Tauchn.* Jos. Ant. XIV, 10. 7. — sq. ἐπί τινι XX, 1. 2. Polyb. XVIII, 26. 4. abs. Plut. vit. Caton. min. c. 19.) Saepius non habetur in N. T.

Εὐχαριστία, ας, ἡ, (gratiarum relatio vel gratus et memor animus Dem. 256, 9.) 1) *gratiarum actio* Act. XXIV, 3. 1 Cor. XIV, 16. 2 Cor. IV, 15. — IX, 11. εὐχ. τῷ θεῷ. Vid.

de hoc dat. *Matthiae* §. 390. p. 717. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 30. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 336. *Herm.* ad Vig. p. 714, 47. — 2 Cor. IX, 12. [Eph. V, 4.] Phil. IV, 6. Col. II, 7. IV, 2. 1 Thess. III, 9. 1 Tim. II, 1. IV, 3. 4. Apoc. IV, 9. VII, 12. (Polyb. VIII, 14. 8.) — 2) *oratio honesta et grata* Eph. V, 4. v. εὐχάριστος. Saepius non extat in N. T.

Εὐχάριστος, ου, ὁ, ἡ, —ον, τό, (gratus i. e. lepidus Xen. Cyr. II, 2. 1. beneficii memor Xen. Cyr. VIII, 3. 49. in N. T.) *comis* Col. III, 15. alii: liberalis, beneficus, uti Diod. Sic. XVIII, 28.

Εὐχή, ῆς, ἡ, 1) *preces ad Deum factae* Jac. V, 15. LXX pro תְּפִלָּה Job. XVI, 17. (Xen. Symp. VIII, 15.) — 2) *votum, Gelübde* Act. XXI, 23. LXX pro נֶדֶר Gen. XXXI, 13. Num. VI, 2. 21. — cf. *Winer* bibl. Realw. p. 240. — Act. XVIII, 18. quo loco interpretes multi de voto nasireatus agi dicunt, quo, qui sustinerent, obstringebantur, vino per tempus aliquod abstinere, comam alere, fugere cadavera, antequam victimas solemnes Deo offerrent. cf. Num. VI. et *Winer* bibl. Realw. p. 474. (Diod. Sic. I, 83. Xen. Mem. II, 2. 10.) Saepius non legitur in N. T.

Εὔχομαι, f. ξομαι, a. 1. εὐξάμην et ηὐξάμην imperf. ηὐχόμην [de quo augm. attico cf. *Buttm.* §. 77, not. 2. gram. max. Vol. I. §. 84, not. 3. p. 328. *Matthiae* §. 168, 5. p. 304. *Lobeck* ad Phryn. p. 456.] 1) *preces ad Deum facio* a) sq. τῷ Θεῷ et acc. c. inf. Act. XXVI, 29. Vid. de h. l. supra sub ἄν p. 60. (Themist. VI. p. 80. D. — sq. acc. rei Xen. Mem. III, 14. 3. — Sir. XXXVIII, 9.) — b) εὐχ. ὑπέρ τινος Jac. V, 16. — c) sq. πρός τινα et acc. c. inf. 2 Cor. XIII, 7. LXX pro הִתְפַּלֵּל Num. XI, 2. (2 Macc. IX, 13. Xen. Mem. I, 3. 2. Symp. IV, 55.) — 2) *opto, volo* a) sq. inf. praes. Rom. IX, 3. ηὐχόμην — εἶναι, i. e. *vellem — esse.* Si h. l. [ut in ἐβουλόμην Lucian. Dial. Mort. XX, 8. Aeschin. in Ctesiph. p. 383.] desideratur ἄν, cf. *Matthiae* §. 509, a. p. 970. *Voigtländer* ad Lucian. D. Mort. p. 110 sq. *Winer* p. 214. — 3 Joh. v. 2. (Xen. Hier. IV, 33.) — b) sq. inf. aor. Act. XXVII, 29. — LXX pro יִפֹּה Jer. XLII, 22. (Xen. Anab. I, 4. 7.) — c) sq. accus. rei 2 Cor. XIII, 9. (Xen. H. G. V, 1. 3. Aeschin. Dial. Socr. II, 6.) — Saepius non extat in N. T.

Εὔχρηστος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ augente et χράομαι, utor; leicht zu gebrauchen) *perutilis.* Ter in N. T. a) sq. dat. pers. 2 Tim. II, 21. Philem. v. 11. cf. *Matthiae* §. 387. p. 710 sq. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 399. — b) sq. εἰς c. accus. rei 2 Tim. IV, 11. (Diod. Sic. V, 40. πρός τι Xen. Mem. III, 8. 5.)

Εὐψυχέω, ῶ, f. ήσω, *forti et alacri animo sum.* Extat tantum Phil. II, 19. (ita εὐψυχία Polyb. I, 57. 2. Xen. Venat. X, 21.)

Εὐωδία, ας, ἡ, (ab εὖ et ὄζομαι) *suavitas odoris, suffimentum* [pp. Xen. Symp. II, 3. Diod. Sic. III, 45 et 68.] metaph. de hominibus, vel rebus gratis alicui, Ter in N. T. τῷ θεῷ i. e. *für Gott* 2 Cor. II, 15. — Eph. V, 2. παρέδωκεν — εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, de quibus verbis, per apposit. positis, vid. supra sub εἰς p. 431. monita. — Phil. IV, 8. δεξάμενος — τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, de quo accus. explicandae rei causa addito cf. *Matthiae* §. 432, 5. p. 803. *Erf.* ad Soph. Oed. R. v. 602. ad Philoct. v. 1116. LXX pro רֵיחַ־נִיחֹחַ Levit. I, 9. 13. 17. II, 2.

Εὐώνυμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εὖ et ὄνομα boni nominis, boni ominis, et cum Graecis laeva auspicia haberentur infelicia, factum est, ut ἀριστερᾶς nomen formidantes, pro eo dicerent εὐώνυμος, cf. *Viger.* p. 92. *Valcken.* item *Kuinoel* ad Act. XXI, 3.) *sinister* a) praefixo ἐκ, ut ἐξ εὐωνύμου Matth. XX, 21. 23. XXV, 35. 41. XXVII, 38. Marc. X, 37. 40. XV, 27. Vid. supra sub ἐκ p. 454. — b) universe Apoc. X, 2. — Act. XXI, 3. καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον i. e. *ad sinistram, links, linker Hand.* (Lucian. Navig. §. 9. οὓς ἔδει τὴν κρήτην δεξιὰν λαβόντες ὑπὲρ τὸν μαλέαν πλεύσαντας ἤδη εἶναι ἐν ἰταλίᾳ. Philostr. Apollon. V, 42. VI. 23.) cf. *Matthiae* §. 446, 8. p. 834. — LXX pro שְׂמֹאל Exod. XIV, 22. 29. (Polyb. V, 7. 11. Xen. Ages. II, 9.)

Ἐφάλλομαι, f. λοῦμαι, (ab ἐπί et ἅλλομαι, salio) *insilio*, sq. ἐπί τινα = *irruo in aliquem.* Ita semel Act. XIX, 16. — LXX pro צָלַח 1 Sam. X, 6. XI, 6. XVI, 13. ubi τὸ πνεῦμα κυρίου dicitur ἐφάλλεσθαι ἐπί τινα i. e. plötzlich über Jemanden kommen. (de pisce exsultante Aesop. f. 130. de equite Plut. Vol. VII. p. 413. ed. *Hutten.*)

Ἐφάπαξ, adv. (ab ἐπί et ἅπαξ raro, interdum, semel) *semel* i. e. a) *einmal für allemal* [pp. nicht über einmal, ut εἰς ἅπαξ nicht unter einmal cf. *Herm.* ad Vig. p. 857.] Rom. VI, 10. τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ Hebr. VII, 27. IX, 2. X, 10. — b) *simul, eodem tempore, auf einmal* 1 Cor. XV, 6. Saepius non extat in N. T.

Ἐφεσῖνος, η, ον, *Ephesinus.* Apoc. II, 1.

Ἐφέσιος, ια, ον, *Ephesius, Epheso oriundus,* Act. XIX, 28. 34. 35 bis. XXI, 29.

Ἔφεσος, ου, ἡ, *Ephesus,* Asiae minoris urbs maritima, celeberrima metropolis Joniae, sita ad mare icarium inter Smyrnam et Miletum cum templo splendidissimo Dianae, relato inter miracula mundi, incenso ab Herostrato ao. 356. ant. Chr. sed communibus sumtibus Graeciae restituto, moderante Dinocrate Act. XVIII, 19. 21. 24. XIX, 1. 17. 26. 35. XX, 16. 17. 1 Cor. XV, 32. XVI, 8. Eph. I, 1. 1 Tim. I, 3. 2 Tim. I, 18. IV, 12. Apoc. I, 11. II, 1.

Ἐφευρετής, οῦ, ὁ, (ab ἐφευρίσκω, insuper invenio Xen. Venat. IV, 40.) *inventor*. Semel in N. T. Rom. I, 30. ἐφευρετὰς κακῶν. (πάσης κακίας εὑρετής 2 Macc. VII, 31. κακῶν Phil. in Flacc. p. 520, 18. ἀσεβήματος Phil. de legg. spec. p. 308, 11.)

Ἐφημερία, ας, ἡ, (ab ἐπί et ἡμέριος, apud poetas, et contra communem consuetudinem, apud Xen. Oecon. XXI, 3. i. q. ἡμερινός diurnus cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 54. 55. munus diurnum, ἡ τῆς ἡμέρας λειτουργία; deinde ἡ λειτουργία τῆς ἑβδόμαδος i. e. ministerium publicum peragendum a Judaeorum sacerdotibus, vice in singulas hebdomades mutata, der wöchentlich abwechselnde Tempeldienst, ita LXX 2 Chron. XIII, 10. in N. T. metonym.:) *classis sacerdotum, qui in singulas hebdomades sacerdotali munere fungebantur, die oder eine den Tempeldienst habende oder verrichtende Priesterabtheilung* Luc. I, 5. 8. Legimus enim 1 Chron. XXIV, 4. 2 Chron. VIII, 4. Nehem. XIII, 40. omnes Judaeorum sacerdotes divisos esse in viginti quatuor classes, quarum cuique per hebdomadem in templo esset ministrandum, ministeriis singulis sorte definitis cf. *Winer* bibl. Realw. p. 544 sqq.

Ἐφήμερος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἐπί et ἡμέρα dies; diurnus, in diem durans) *quotidianus*, ut τροφή, ita semel in N. T. Jac. II, 15. (Diod. Sic. III, 31.)

Ἐφικνέομαι, οῦμαι, aor. 2. ἐφικόμην, (ab ἐπί et ἱκνέομαι venio) *pervenio ad aliquem*. Bis in N. T. a) sq. ἄχρι ὑμῶν 2 Cor. X, 13. — b) sq. εἰς ὑμᾶς = *in urbem vestram* i. e. *ad vos* v. 14. (Xen. Cyr. I, 1. 5.)

Ἐφίσταμαι, aor. 2. act. ἐπέστην, perfect. ἐφέστηκα et plusq. act. (ab ἐφίστημι colloco in vel super aliquid Xen. H. G. III, 1. 5. colloco ad aliquid vel ad aliquem Xen. Cyr. IV, 2. 17.) signif. intrans. de qua vid. supra sub ἀνίστημι p. 88. observata; *adsto, dastehen, dabeistehen* a) proprie aa) de personis α) universe αα) absol. Luc. II, 38. X, 40. XX, 1. Act. XXII, 13. 20. (Jos. Ant. II, 11. 2. Diod. Sic. I, 25. Dem. 846, 2. — Polyb. IX, 7. 10. XXX, 20. 4.) — ββ) sq. dat. pers. Act. XXIII, 11. (Lucian. D. D. VII, 3.) — γγ) sq. ἐπί τι Act. X, 17. XI, 11. — LXX sq. ἐπί τινος pro נִצָּב sq. עַל Gen. XXIV, 43. ἐπί τινα pro עָמַד sq. אֶל 1 Sam. XVII, 51. — δδ) sq. ἐπάνω τινός = *oben zu dem Haupte Jemandes* Luc. IV, 39. — β) inclusa notione *repentini* = *subito adsum, supervenio* αα) universe א) absol. Act. XII, 7. XXIII, 27. — Luc. XX, 1? (Dem. 66, 23.) — ב) sq. dat. pers. Act. IV, 1. (Jos. Ant. XI, 7. 1. Herodian. III, 14. 7.) — ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς Luc. II, 9. — XXIV, 4. (de specie per somnium oblata alicui Plut. narrat. amat. c. 3. Mor. IV. p. 522. ed. *Tauchn.* Lucian. Philopseud. §. 25. Herodot. V, 56.) — ββ) sensu hostili, ubi lat. *adorior*, nunc absol. Act. VI, 12. — nunc sq. dat. ut τῇ

οἰκίᾳ XVII, 5. — bb) de tempore calamitoso, sq. ἐπί τινα Luc. XXI, 34. αἰφνίδιος [de quo adiect. adverbiascente vid. *Matthiae* §. 446, 8. p. 834.] — ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. — — — b) metaph. aa) de personis acriter rem suam agentibus vel animum attendentibus = *insto*, *anhalten*, 2 Tim. IV, 2. ἐπίστηθι sc. κηρύσσων τὸν λόγον. (Dem. 70, 16.) — bb) de malis certe et proxime eventuris, ubi Lat. *immineo*, *impendeo*, *bevorstehen* α) absol. 2 Tim. IV, 6. — β) sq. dat. pers. 1 Thess. V, 3. (Dem. 287, 5.) — cc) de tempestate, ut pluvia decidente, ubi Lat. *ingruo* Act. XXVIII, 2. (Polyb. VIII, 3. 7.) Saepius non legitur in N. T.

Ἐφραΐμ, ὁ, *Ephraim*, nom. pr. oppidi contigui deserto Judaeae et circiter duobus miliaribus Hierosolyma distantis Joh. XI, 54.

Ἐφφαθά, *hephata* i. e. *aperitor*, *thue dich auf*, vox hebr. a פָּתַח aperuit. Marc. VII, 34.

Ἔχθρα, ας, ἡ, *inimicitia*, *simultas* a) propr. Luc. XXIII, 12. Gal. V, 20. (Herodian. III, 6. 10. Xen. Mem. I, 2. 10.) — b) metonym. α) *causa inimicitiae vel discordiae* Eph. II, 16. v. 15. τὴν ἔχθραν — τὸν νόμον pro: τὴν ἔχθραν, τουτέστι τὸν νόμον — καταργήσας. Jacob. IV, 4. — β) *id, quod adversatur*, sq. εἰς Rom. VIII, 7.

Ἐχθρός, ά, όν, 1) *invisus*, *verhasst* Rom. XI, 28. (τοῖς θεοῖς Aelian. V. H. II, 23. Dem. 241, 12. Xen. Cyr. V, 4. 35.) — 2) *inimicus*, *a*, *um* a) adjective, ut ἐ. ἄνθρωπος = *hostis* Matth. XIII, 28. — ἐ. εἶμι i. e. *adversor* Rom. V, 10. τῇ διανοίᾳ, *mente*, *animo* Col. I, 21. (Xen. Anab. I, 3. 12 et 20.) — b) substant. *inimicus*, *qui adversatur mihi*. Ita aa) universe α) praef. artic. Matth. XIII, 39. ὁ ἐ. τινος Matth. V, 43. 44. XIII, 25. Luc. I, 74. VI, 27. 35. XIX, 27. 43. Rom. XII, 20. Apoc. XI, 5. 12. — In verbis LXX Ps. CX, 1. vario consilio in N. T. excitatis; uti enim Matth. XXII, 44. Marc. XII, 36. Luc. XX, 43. omnis orationis vis posita est in voce τῷ κυρίῳ μου, cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 669., ita Act. II, 23. Hebr. I, 13. cardo rei versatur in verbis κάθου ἐκ δεξιῶν μου, summae dignitati et maiestati describendae inservientibus. (Thuc. VI, 18. Plato de rep. 10. p. 620. B.) cf. de genit. *Matthiae* §. 387, not. p. 710. — β) absq. artic. αα) sq. genit. pers. Matth. X, 36. coll. LXX Mich. VII, 6. — Luc. I, 71. Gal. IV, 16. 2 Thess. III, 15. — ββ) sq. gen. rei Act. XIII, 10. (Dem. 1121, 12.) — — bb) τοῦ χριστοῦ, significatur hoc nomine quaecunque vel persona vel res, quae adversatur rebus et consiliis Jesu, spectantibus ad homines meliora docendos, emendandos, tranquillandos, beandos α) praeced. artic. [Luc. X, 19.] 1 Cor. XV, 25. Hebr. X, 13. — οἱ ἐ. τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ i. e. vel: *adversarii doctrinae de Messia crucifixo*, vel: *homines detrectantes mala* [cf. σταυρός] *propter Christum*

perferenda Phil. III, 18. — β) absq. art. 1 Cor. XV, 26. — cc) ὁ ἐχθρός = ὁ πονηρός i. e. *diabolus* Luc. X, 19. Saepius non legitur in N. T.

Ἔχιδνα, ης, ἡ, *vipera*, a) pp. Act. XXVIII, 3. (Diod. Sic. II, 43. Artemidor. IV, 48.) — b) trop. γεννήματα ἐχιδνῶν *Schlangenbrut*, *progenies viperina* i. e. *genus impium et perniciosum* Matth. III, 7. XII, 34. XXIII, 33. Luc. III, 7. (Euripid. Jon. v. 1262.)

Ἔχω, f. ἕξω, etiam σχήσω, impf. εἶχον, aor. 2. ἔσχον, pf. ἔσχηκα 1) *habeo*, *ich habe* i. e.

A) *possideo*, *ich besitze*,

AA) proprie i. e. de personis possidentibus aliquid a) universe aa) sq. acc. *rei* α) simplici, ut *opes*, αὐτάρκειαν 2 Cor. XI, 8. βίον Luc. XXI, 4. 1 Joh. III, 17. — Luc. XV, 8. — Matth. XIX, 21. Marc. X, 21. Luc. XVIII, 22. — Matth. XIX, 22. Marc. X, 22. — Luc. XIX, 24. 25. — Matth. XIII, 44. 46. XVIII, 25. Marc. X, 21. XII, 44. Luc. XVIII, 22. Joh. XVI, 15. — Matth. XXV, 25. — v. 28. — Marc. X, 23. Luc. XVIII, 24. — μηδέν = *pauper sum* 2 Cor. VI, 10. τί δὲ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες 1 Cor. IV, 7. (Xen. Hier. IV, 6. Cyr. II, 4. 9.) — ὃ ἔχει, in sententia proverb. Matth. XIII, 12. Marc. IV, 25. Luc. VIII, 18. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 457. — Matth. XXV, 29. Luc. XIX, 26. cf. *Fritzsche* l. l. p. 741. — Act. III, 6. alii ex no. 3. explicant h. l. — absolute ἔχω, *dives sum*, *opibus floreo*, et, praeced. negat. οὐ, item μή, *parum opibus floreo*, *pauper sum*, 1 Cor. XI, 22. 2 Cor. VIII, 11. de q. l. vid. supra sub ἐκ p. 462. — v. 12. Jac. IV, 2 bis.: καὶ οὐκ ἔχετε i. e. *und seid und bleibet doch arm*. De qua praes. vi cf. *Matthiae* §. 502. p. 953. *Buttm.* §. 124, not. 4. *Herm.* ad Vig. p. 748. *Winer* p. 115. — Luc. XIV, 28. εἰ ἔχει = *an satis opibus abundet*. Cf. de ἔχω = dives sum, *Bornem.* ad Xen. Anab. VI, 6. 38. *Herm.* ad Soph. Aiac. v. 157. *Valcken.* ad Eur. Phoen. v. 408. *Viger.* p. 256. *Passow* I. p. 657. (Dem. 1123, 25. Xen. Anab. VII, 1. 9. et 3. 28. Eurip. Phoen. l. l.) — in sentent. prov. Matth. XIII, 12. Marc. IV, 25. Luc. VIII, 18 bis. — Matth. XXV, 29. Luc. XIX, 26 bis. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 457. 741. — *pecora*, ut [Lucian. D. D. IV, 4. κριόν] πρόβατον Matth. XII, 11. Luc. XV, 4. — in similitud. Joh. X, 16. — *fundos*, *fruges*, similia [Plut. apophth. Mor. II. p. 21. Xen. Cyr. I, 6. 11.] ut ἀγαθά Luc. XII, 19. οὐκ ἔχει [= *certo non habebit*] κληρονομίαν, *Erbgut* [pp. LXX pro נַחֲלָה Gen. XXXI, 14. Num. XVIII, 20.] ἐν τῇ — χριστοῦ i. e. *certe* in societatem felicitatis regni div. non veniet. De quo praes. usu vid. ἔρχομαι p. 625. — μέρος μετά τινος [pp. pariter atque alter possideo partem rei, v. c. terrae israel. Deut. XII, 12. XIV, 27. 29. ubi LXX μέρις μετά τινος pro חֵלֶק sq. אֵת] pro: *commercium*

habeo c. aliquo, pertineo ad aliquem Joh. XIII, 8. — Ita LXX μέρις et חֵלֶק Ps. L, 18. — Luc. XIII, 6. Hebr. X, 34. de h. l. dat. com. ἑαυτοῖς cf. *Buttm.* §. 120, not. 2. *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 432. *Matthiae* §. 389. p. 713. *Winer* p. 88. *Böhme* ep. ad Hebr. p. 520. coll. *Ewald* p. 624. — *utensilia, vasa* ut ἀλάβαστρον μύρου Matth. XXVI, 7. Marc. XIV, 3. — Joh. IV, 11. — Luc. XXII, 36. πλοῖα Apoc. XVIII, 19. (ὁλκάδας Lucian. Dial. Mort. XI, 1. Herodot. V, 49.) *vestes, arma*, ut μάχαιραν Luc. XXII, 36. — 1 Tim. VI, 8. — Luc. III, 11 bis. IX, 3. μηδὲν αἴρετε — δύο χιτῶνας ἔχειν i. e. *ne portate vobiscum aliquid, vel baculum, vel peram — vel binas tunicas, ut illa, quae modo sigillatim attuli, habeatis.* Cf. de h. l. *Fritzsche* diss. II. p. 89. *Winer* p. 137. et de infinit. per epexegesin addito *Matthiae* §. 532, 4. p. 1040 sq. *Elmsl.* ad Eur. Med. v. 1367. *Schäfer* ad Eur. Med. v. 1396. ed. *Pors.* *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 1. 7. *Voigtländer* obs. in Xen. Part. I. p. 24. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 115. — *alimenta* [Herodian. III, 9. 17. Aelian. V. H. IV, 13. Xen. Anab. II, 3. 27.] ut ἄρτους Matth. XIV, 17. XV, 34. Marc. VI, 38. VIII, 5. 14. 16. 17. Joh. VI, 9. — Luc. III, 11. XXIV, 41. Joh. IV, 32. 1 Tim. VI, 8. — Marc. VIII, 7. Luc. XI, 6. — Joh. II, 3. IV, 11. XXI, 5. τί φάγω Matth. XV, 32. Marc. VI, 36. VIII, 1. 2. — in sentent. acuta Marc. IX, 50. Vide de h. l. supra sub ἅλας p. 41. — — *domicilium, receptaculum, altare*, ut οὐκ ἔχει, ποῦ — κλίνῃ Matth. VIII, 20. Luc. IX, 58. XII, 17. 1 Cor. XI, 22. 2 Cor. V, 1. Hebr. XIII, 10. 14. Apoc. XII, 6. — Marc. V, 3. — *membra corporis* [Palaeph. f. 32.] ut αἰσθητήρια Hebr. V, 14. ἀκροβυστίαν ἔχων i. e. *praeputiatus* = *paganus* Act. XI, 3. — Rom. XII, 4. 1 Cor. XII, 12. — Apoc. II, 7. 11. 17. 29. III, 6. 13. 22. XIII, 9. — Matth. XI, 15. XIII, 9. 43. Marc. IV, 9. 23. VII, 16. VIII, 18. 47. Luc. VIII, 8. XIV, 35. — Matth. XVIII, 9. Marc. VIII, 18. IX, 47. 2 Petr. II, 14. Apoc. II, 18. — Matth. XVIII, 8. Marc. IX, 45. — Luc. XXIV, 39 bis. — Marc. IX, 43. — Matth. XII, 10. Marc. III, 1. 3. Luc. VI, 8. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 425. — καρδίαν = *animum* Marc. VIII, 17. 2 Petr. II, 14. — *vires, facultatem, dignitatem, nomen*, ubi Lat.: *habeo, instructus sum, gaudeo aliqua re*, ut βασιλείαν Apoc. XVII, 18. — Joh. XVII, 5. Apoc. III, 8. — ἐξουσίαν IX, 3. XVIII, 1. — sq. ἐπάνω τινός Luc. XIX, 17. ἐπί τινος Apoc. XI, 6. XIV, 18. XX, 6. ἐπί τινα XVI, 9. κατά τινος Joh. XIX, 11. sq. inf. praes.: Matth. IX, 6. Marc. II, 10. III, 15. Luc. V, 24. 1 Cor. VII, 37. IX, 5. 6. — sq. inf. aoristi Luc. XII, 5. Joh. X, 18 bis. XIX, 10. Act. IX, 14. Rom. IX, 21. 1 Cor. IX, 4. Hebr. XIII, 10. Apoc. XI, 6. — abest infin. Matth. VII, 29. Marc. I, 22. 2 Thess. III, 9. — Hebr. VII, 24. II, 14. — Apoc. XIII, 18. — ὄνομα Apoc. IX, 11. (Palaeph. f. 29.) ῥήματα ζωῆς αἰωνίου Joh. VI, 68. σοφίαν Apoc. XVII, 9. (Xen.

Mem. II, 3. 10.) τιμήν Joh. IV, 44. Hebr. III, 3. (Plut. vit. Caton. min. c. 10 init. c. 16.) — De ἔχω = *copiam habeo*, i. e. *possum* sq. inf. vid. infr. no. 3. — *commoda*, *bona*, ut ἀθανασίαν 1 Tim. VI, 16. αἰτήματα 1 Joh. V, 15. — Apoc. XIV, 11. — Hebr. XI, 25. — Eph. I, 7. Col. I, 14. — Marc. III, 29. — Rom. VIII, 28. 1 Cor. VIII, 1. 10. — 1 Thess. I, 9. — Eph. II, 12. 1 Thess. IV, 13. — Gal. II, 5. ἐλπίδα = *felicitatem speratam* Rom. XV, 4. — 2 Cor. VII, 1. Hebr. VII, 6. — Rom. XIII, 3. — ζωήν Joh. V, 40. X, 10. XX, 31. addito ἐν ἑαυτοῖς VI, 53. ζωὴν αἰώνιον III, 36. V, 24. VI, 47. 54. 1 Joh. V, 12 bis. v. 13. additur praeter ἐν ἑαυτοῖς partic. μένων, augens vim verbi ἔχειν ad rem durantem pertinentis cf. *Lücke* III. p. 174. et si in his Johannis locis legitur praesens: ἔχει ζωὴν αἰώνιον, factum id est, vel quod res universe narratur vel de re agitur certo eventura, ita ut respondeant haec vv. nostratium: *das ewige Leben ist ihm gewiss, so gewiss, dass man sagen kann, er hat das ewige Leben.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 747. *Winer* p. 115. — Matth. XIX, 16. Joh. III, 15. 16. VI, 40. — V, 39. quo loco ζωή = *adminiculum* ζωῆς. — Gal. VI, 10. Hebr. XI, 15. — Rom. I, 13. VI, 21. 22. — καύχημα, καύχησιν i. e. *gloriandi causam* vel *materiam* Rom. IV, 2. XV, 17. Gal. VI, 4. 1 Cor. XV, 31. — 1 Joh. III, 3. 6. 7. — κοίτην ἔχω ἔκ τινος [ex hebr. seminis emissionem habeo ab aliquo cf. κοίτη et שִׁכְבָה apud *Gesen.* II. p. 1141.] pro: *gravida sum auctore aliquo* Rom. IX, 10. — 2 Petr. I, 19. Apoc. XX, 6. — Joh. V, 36. 1 Tim. III, 7 μισθόν Matth. V, 46. VI, 1. 1 Cor. IX, 17. — Rom. II, 20. Joh. X, 10. νέφος μαρτύρων Hebr. XII, 1. πίστιν = vel: *certo mihi persuasum est* Rom. XIV, 22 bis. scil. permitti religione Jesu cuiuslibet cibi usum, vel: *notitiam religionis Jesu habeo* Jac. II, 1. 14. 18. quo loco opp. ἔχω ἔργα = *religionis christianae notitiam meam factis exprimere studeo, durch christl. Tugendeifer sich auszeichnen* Jac. II, 14. 17. — Rom. V, 2. quo loco ἐσχήκαμεν = *habuimus et habemus* cf. *Matthiae* §. 497. p. 937. *Winer* p. 116. — Eph. II, 18. III, 12. — Joh. XV, 22. συνείδησιν Act. XXIV, 16. Hebr. X, 2. XIII, 18. 1 Petr. III, 16. τόπον = *opportunitatem* Rom. XV, 23. τοῦτο ἔχεις = *hoc praestas*, vel: *hoc habes laude dignum* Apoc. II, 6. — Joh. VIII, 12. χάριν, *beneficium* 2 Cor. I, 15. χάριν πρός τινα i. e. *in gratia sum apud aliquem, favore vel benevolentia alicuius gaudeo* Act. II, 47. — Rom. XII, 6. 1 Cor. VII, 7. ἔκ τινος = ὑπό τινος cf. supra sub ἐκ p. 456. — χρίσμα ἀπό τινος 1 Joh. II, 20. cf. ἀπό p. 114. — Act. XX, 24. οὐδὲ ἔχω — δρόμον μου i. e. *neque possidere volo* [= ἀποθανεῖν ἑτοίμως ἔχω Act. XXI, 13.] *vitam meam, mihi caram, ut absolvam cursum meum.* Cf. de ἔχω, quatenus = possidere volo, *Winer* p. 102. *Markland* ad Eur. Suppl. v. 740. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 487 sq. — addito ἐν ἑαυτῷ, ut τὴν ζωὴν

i. e. *causam et fontem vitae in memet ipso habeo* Joh. V, 26 bis. — *incommoda*, ut ἔλεγξιν = *ich werde nachhaltig zurechtgewiesen* 2 Petr. II, 16. — *legem*, *mandatum*, ut ἐντολήν 1 Joh. IV, 21. 2 Joh. v. 5. Hebr. VII, 5. — 1 Cor. VII, 25. — Joh. XIX, 7. Rom. II, 14 bis. — *aetatem*, *annos*, ut ἡλικίαν Joh. IX, 21. 23. (Xen. Cyr. I, 6. 34. γάμον Diod. Sic. II, 5.) πεντήκοντα ἔτη = *quinquaginta annos natus sum* Joh. VIII, 57. (Jos. Ant. I, 13. 2.) — *querelam*, *conquerendi causam*, *quaestionem*, ut τὶ κατά τινος vel πρός τινα i. e. *habeo aliquid, quo reprehendam* vel *quod contra aliquem proferam* Matth. V, 23. Marc. XI, 25. Act. XXIV, 19. cf. *Fritzsche* l. l. p. 227. vel: *quod respondeam* 2 Cor. V, 12. — ζήτημα, λόγον, πρᾶγμα πρός τινα Act. XXV, 19. XIX, 38. 1 Cor. VI, 1. Col. III, 13. — ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι, item κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι Apoc. II, 4. 14. 20. — *initium*, *finem* Hebr. VII, 3. μήτε — ἔχων = *habens neque temporis punctum, quo esse coepit, neque temporis punctum, quo vitam finivit*, pro: *ita, eius vita narratur, ut neque, quando natus sit, neque quando esse desierit, pateat.* Ita de Melchisedeco sacerdotis perennis imagine. Cf. *Schulz* ad h. l. — — — β) sq. duplici accus. αα) ita, ut alter, qualis *mihi* sit res, quam possideo, explicet Act. II, 44. εἶχον ἅπαντα κοινά i. e. *all ihr Gut als Gemeingut.* 1 Petr. II, 16. μὴ ὡς — ἐλευθερίαν *non ita possidentes libertatem, ut nequitiae praetextu ea utamini.* (Lucian. D. D. IX, 2. τοκάδα γὰρ τὴν κεφαλὴν ἔχει.) cf. *Matthiae* §. 420, 3. not. p. 771. §. 428, 1. p. 790. — ββ) sic, ut alter partic. perf. passivi enuntiatus, qualem semper habeam vel habuerim aliquam rem, indicet Luc. XIX, 20. ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ, *quam in sudario repositam habui.* Dici ita ad indolem latinae magis, quam graecae linguae, docet *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 7. 1. *Viger.* p. 250.

bb) sq. accus. *personae* α) simplici [Plut. apophth. Mor. II. p. 26. ed. *Tauchn.* Lucian. Dial. Mort. XVI, 1. Xen. Anab. III, 4. 13. Cyr. I, 6. 11.] αα) universe, ut ἀδελφούς Luc. XVI, 28. ἄνδρα = *maritum habeo*, *marito utor* Joh. IV, 17 bis. v. 18 bis. 1 Cor. VII, 2. Gal. IV, 27. (Plut. vit. Cat. min. c. 21.) Maritus quatenus ἔχειν, uxor ἔχεσθαι apud Graecos dicatur, vid. ap. Greg. Corinth. p. 931. ed. *Schäfer.* ἀρχιερέα Hebr. IV, 14. 15. VIII, 1. βασιλέα Joh. XIX, 15. γυναῖκα = *in matrimonio habeo* Matth. XIV, 4. XXII, 28. Marc. VI, 18. Luc. XX, 28. 1 Cor. V, 1. VII, 2. 29 bis. δεσπότας 1 Tim. VI, 2. τὸν κρίνοντα αὐτόν = *iudicem suum* Joh. XII, 48. κύριον Col. IV, 1. οἰκονόμον Luc. XVI, 1. παιδαγωγούς 1 Cor. IV, 15. παράκλητον 1 Joh. II, 1. σπέρμα, ex hebr. = *sobolem*, τέκνον, υἱόν Matth. XXII, 24. 25. XXI, 28. Marc. XII, 6. Luc. XIV, 11. Gal. IV, 21. 27. 1 Tim. V, 3. III, 4. Tit. I, 6. φίλον Luc. XI, 5. τὸ φῶς trop. de Jesu doctore Joh. XII, 35. 36. χήρας *viduas* [cognatas?]

1 Tim. V, 16. — μωϋσέα καὶ προφήτας meton. pro: *libros Mosis et prophetarum* Luc. XVI, 29. μωϋσῆς [= libri Mosis] — ἔχει τοὺς κηρύσσοντας αὐτόν Act. XV, 21. — ββ) pro: *in meis, inter meos* i. e. *in civibus meis*, ut ἀσθενοῦντας Luc. IV, 40. δέσμιον Matth. XXVII, 16. de h. l. εἶχον = *man hatte* vid. *Winer* p. 147. *Fritzsche* l. l. p. 804. — vel *in coetu meo habeo* Apoc. II, 14. 15. III, 4. — γγ) τινὰ ἐν ἐπιγνώσει = ἐπιγινώσκω Rom. I, 28. Cf. *Viger.* p. 249. — — β) duplici αα) substantivi vel partic. quorum alter, quis vel qualis *mihi* sit, quem possideo, explicat [Eurip. Herc. fur. v. 1394. Herodian. I, 16. 9. Aelian. V. H. XII, 1. Diod. Sic. IV, 61.] ut γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον i. e. *ein Weib, das einen Nichtchristen zum Manne hat*, 1 Cor. VII, 13. οἱ γὰρ — αὐτὴν γυναῖκα, *als Frau, zur Frau* Marc. XII, 23. Luc. XX, 33. εἴ τις — γυναῖκα ἔχει ἄπιστον 1 Cor. VII, 12. δοῦλον — ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα i. e. *quo agricola vel pastore utitur* Luc. XVII, 7. ἕνα ἔχ. πατέρα i. e. *quem patrem veneramur* Joh. VIII, 41. πατέρα — ἀβραάμ, *proavo utimur Abrahamo* Matth. III, 8. Luc. III, 8. καθὼς — ἡμᾶς τύπον Phil. III, 17. — Hebr. XII, 9. Act. XIII, 5. — ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον *possederunt eum tanquam prophetam* i. e. *talem, qui ipsis esset propheta* Matth. XIV, 5. XXI, 26. 46. τοὺς — ἐντίμους ἔχετε i. e. *tales viros ita possideatis, ut honoretis eos* Phil. II, 29. — Philem. v. 17. Cf. *Matthiae* §. 420, 3. not. p. 771. §. 428, 1. p. 790. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 487. — ββ) quorum alter adiectivo enuntiatus universe, qualis sit, quem possideo, indicat, ut οὐδένα ἰσόψυχον Phil. II, 20. — γγ) quorum alter, enuntiatus per partic. perf. passiv. indicat, qualem semper habeam vel habuerim illum, quem possideo, ut ἔχε με παρῃτημένον, *excusatum me habe* [i. e. non solum nunc excusa me, sed semper excusatum habe] Luc. XIV, 18. 19. Referre hanc dicendi rationem latinae magis, quam graecae linguae indolem, supra monitum est. — — cc) formulae notandae: ἔχω τινὰ κατὰ πρόσωπον i. e. *praesentem aliquem habeo* Act. XXV, 16. — ἔχω τινὰ μετ' ἐμοῦ vel μετ' ἐμαυτοῦ, *mecum habeo aliquem*, plene Matth. XV, 30. Marc. II, 19. — Matth. XXVI, 11. Marc. XIV, 7. Joh. XII, 8. (Xen. Cyr. I, 4. 17.) — minus plene i. e. supplendum esse ex antecedd. μετά c. genit. facile intelligitur Matth. XXVI, 11. Marc. XIV, 7. Joh. XII, 8. (Dem. 574, 23. 575, 14.) — ἔχω τινὰ ὑπ' ἐμαυτόν, *subiectum mihi habeo aliquem* Matth. VIII, 9. Luc. VII, 8. —

b) de personis habentibus aliquid sub cura, fide, administratione, ut τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου Apoc. I, 18. — III, 7. πληγάς = *potestatem plagas infligendi* XV, 1. 6. καιρὸν ὀλίγον = *eine kurze Frist zu seiner Disposition haben* XII, 12. (Dem. 1153, 4.)

c) = *praesto est mihi aliquis* vel *aliquid*, aa) sq. acc. *pers.* ut ἄνθρωπον Joh. V, 7. κουστωδίαν i. e. *custodes*, ita de cohorte rom. Matth. XXVII, 65. cf. post *Grotium* ad h. l. *Fritzsche* l. l. p. 825. *Käufer* N. T. Fascic. I. p. 120. — bb) sq. acc. *rei* 1 Cor. XIV, 26 quinquies.

BB) de rebus, quae quatenus semper cum aliqua re vel persona coniunctae sunt vel coniunctae conspiciuntur, habere eam dicuntur. Utuntur Lat. in talibus vel *habeo*, vel *instructus sum* a) sq. acc. *rei*, ut αἰγιαλόν Act. XXVII, 39. γῆν καλήν, vel πολλήν, βάθος γῆς, ἰκμάδα, ῥίζαν Matth. XIII, 5. 6. Marc. IV, 5 bis. v. 6. Luc. VIII, 6. (Diod. Sic. III, 28.) τὴν εἰκόνα, ἐπιγραφήν τινος Luc. XX, 24. κατασκηνώσεις, φωλεούς Matth. VIII, 20. Luc. IX, 58. ζιζάνια Matth. XIII, 27. τὶ μέρος σκοτεινόν Luc. XI, 36. ὄρος — σαββάτου ἔχον ὁδόν i. e. *mons sabbati iter habens*, sc. homini Hierosolymis illuc eunti Act. I, 12. — 1 Cor. XII, 23. — οὐκ ἔχει = *caret* Eph. V, 27. — 1 Tim. IV, 8. 2 Tim. II, 19. Hebr. IX, 1. XI, 10. Apoc. IV, 7. 8. V, 6 bis. VIII, 9. IX, 8. 9. 10. 19. XII, 3. XIII, 1. 11. XVII, 3. 7. XXI, 12. 14. — νομὴν ἔχω = *latius latiusque serpo, ich fresse um mich* 2 Tim. II, 17. στάσιν ἔχω *ich habe Bestand* Hebr. IX, 8. (Diod. Sic. V, 13. Plut. vit. Cat. min. c. 5.) — b) sq. acc. *pers.* Matth. IX, 36. Marc. VI, 34. Apoc. IX, 11.

B) *coniunctus sum cum aliqua re* vel *persona* = *habeo in me*,

ubi nos: *ich habe in mir, an mir, auf mir.* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 753. ad Gregor. Corinth. p. 863. ed. *Schäfer. Passow* I. p. 655. Ita dicitur

a) de personis hactenus aliquid in se [i. e. in sich] habentibus, quatenus occupavit eas aliquid vel aliquis; ponitur in talibus aa) *nominativus personae sequente accus. rei* vel *personae occupantis aliquem.* Est autem in his ἔχω τι α) *occupavit aliquid corpus meum, habeo aliquid in corpore meo* αα) universe, ut μάστιγας, ἀσθενείας = *aegroto* Marc. III, 10. Act. XXVIII, 9. — ββ) in formulis explicandis ex opinione iudaica: δαιμόνιον i. e. *obsideor a malo genio, agitor a malo spiritu* Matth. XI, 18. Luc. VII, 33. VIII, 27. Joh. VII, 20. VIII, 48. 49. 52. X, 20. βεελζεβούλ Marc. III, 22. πνεῦμα ἀκάθαρτον Marc. III, 30. VII, 25. Luc. IV, 33. Act. VIII, 7. πν. πονηρόν Act. XIX, 13. π. ἀσθενείας i. e. πνεῦμα, *quod auctor est* ἀσθενείας Luc. XIII, 11. πν. ἄλαλον Marc. IX, 7. πν. πύθωνος Act. XVI, 16. τὸν — λεγεῶνα Marc. V, 15. Cf. ad hos l. l. quae supra sub δαιμονίζομαι, δαιμόνιον, item sub εἷς p. 416 sq. disputavimus. — β) *occupavit aliquid terram meam, habeo aliquid in terra mea*, ut εἰρήνην Act. IX, 31. — γ) *occupavit aliquid animum meum, habeo aliquid in animo meo.* Ita de affectionibus animi et similibus, quibus tenetur, re-

gitur aliquis, ut ἀγάπην Joh. XIII, 35. XV, 13. 1 Joh. IV, 16. 1 Cor. XIII, 1. 2. 3. 2 Cor. II, 4. Phil. II, 2. Philem. v. 5. 1 Petr. IV, 8. — additur ἐν ἑαυτοῖς Joh. V, 42. ἀγνωσίαν 1 Cor. XV, 34. ἀνάγκην [necessitas me urget, necesse est ut, aequum est vel meum est ut] sq. inf. aor. Luc. XIV, 18. Jud. v. 3. (Plut. vit. Caton. min. c. 24.) — sq. inf. praes. Luc. XXIII, 17. Hebr. VII, 27. (Jos. Ant. XVI, 9. 3. Plut. praecept. reip. ger. c. 2. Mor. V. p. 53. ed. *Tauchn.*) — absol. 1 Cor. VII, 37. ἀνάπαυσιν Apoc. IV, 8. ἄνεσιν i. e. vel: *indulgentia regor* vel *duci me patior*, *Nachsicht haben* Act. XXIV, 23. vel *requie* aut *animo tranquillo utor* 2 Cor. II, 12. VII, 5. εἰρήνην Joh. XVI, 33. Rom. V, 1. ἐλπίδα Act. XXIV, 15. 2 Cor. III, 12. X, 15. 1 Joh. III, 3. (Herodot. V, 30. 36. ἐπιθυμίαν Phil. I, 23. ἐπιποθίαν Rom. XV, 23. ζῆλον i. e. vel *studium*, *Eifer*, θεοῦ *für Gott* Rom. X, 2. vel: *invidia*, *Neid*, *Eifersucht*, additur ἐν τῇ καρδίᾳ Jac. III, 14. θλίψιν = *angor* Joh. XVI, 33. 1 Cor. VII, 28. Apoc. II, 10. θυμόν Apoc. XII, 12. λύπην Joh. XVI, 21. 22. 2 Cor. II, 3. Phil. II, 27. μνείαν 1 Thess. III, 6. 2 Tim. I, 3. νοῦν χριστοῦ 1 Cor. II, 16. παράκλησιν Philem. v. 7. Hebr. VI, 18. παῤῥησίαν Eph. III, 12. Philem. v. 8. Hebr. X, 19. 1 Joh. II, 28. III, 21. IV, 17. V, 14. πεποίθησιν 2 Cor. III, 4. Phil. III, 4. πίστιν Matth. XVII, 20. XXI, 21. Marc. IV, 40. Luc. XVII, 6. Act. XIV, 9. 1 Tim. I, 19. Philem. v. 5. — addito θεοῦ obiective explicando Marc. XI, 22. πνεῦμα τοῦ χριστοῦ, vel πνεῦμα ἅγιον, vel πνεῦμα Rom. VIII, 9. 1 Cor. VI, 19. VII, 40. 2 Cor. IV, 13. Jud. v. 19. πόνον Col. IV, 13. ὑπομονήν Apoc. II, 3. φόβον 1 Tim. V, 20. χαράν Philem. v. 7. 3 Joh. v. 4. additur ἐν αὐτοῖς Joh. XVII, 13. χάριν τινί, *gratiam habeo in animo meo erga aliquem* = *gratias habeo alicui* Luc. XVII, 9. 1 Tim. I, 12. 2 Tim. I, 3. (Plut. vit. Cat. min. c. 19. Stob. 173, 52. Dem. 12, 11. Xen. Cyr. V, 1. 1 et 21.) — absq. dat. Hebr. XII, 28. — χρείαν [das Bedürfniss drängt mich, ich fühle das Bedürfniss oder den Mangel] *indigeo*, *egeo*, sq. genit. rei vel pers. Matth. VI, 8. IX, 12. XXI, 3. XXVI, 65. Marc. II, 17. XI, 3. XIV, 63. Luc. V, 31. IX, 11. XV, 7. XIX, 31. 34. XXII, 71. Joh. XIII, 29. 1 Cor. XII, 21. 1 Thess. IV, 12. Hebr. V, 12 bis. Apoc. III, 17. XXI, 23. [XXII, 5.] — abest genit. vel, quod universe res narratur Act. II. 45. IV, 35. 1 Joh. III, 17. vel, quod, qua re indiget aliquis, contextus docet Marc. II, 25. quo l. vox ἐπείνασεν docet, dici χρείαν ἔσχε de Davide χρείαν ἔχοντι τοῦ ἄρτου vel βρωμάτων. — 1 Cor. XII, 24. Eph. IV, 28. (Eur. Hec. v. 962 vel 970. Soph. Philoct. v. 642) — sq. inf. = *opus est ut faciam aliquid*, vel *ut fiat aliquid*, sq. inf. aor. Matth. III, 14. χρείαν — βαπτισθῆναι i. e. *mihi, qui multo te inferior sum, ut abs te superiore baptizer*, o *us est*. XIV, 16. Joh. XIII, 10. — sq. inf. praes. 1 Thess. I, 8. IV, 9. — V, 1; de h. l. inf. praes. passivi cf. supra sub γράφω p. 248.

adnotata et *Matthiae* §. 535, not. p. 1050. — sq. ἵνα c. coniunct. ubi χρείαν ἔχω ἵνα = χρείαν ἔχω vel παρακαλεῖν, αἰτεῖν, ἵνα Joh. II, 25. XVI, 30. 1 Joh. II, 27. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 841 sq. — — bb) *nominativum rei, occupantis aliquem, sequitur accus. personae, quae occupatur* cf. *Passow* I. p. 656. ut εἶχε δὲ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις Marc. XVI, 8. (Herodot. IV, 115. Xen. H. G. VII, 2. 9. Hom. Iliad. XVIII, 247.) — — b) inclusa *gestandi* notione, i. e. de personis hactenus coniunctis c. aliqua re, quatenus et habent et gestant eam *in se* i. e. aa) *in sich* i. e. α) *in corpore*, ubi Lat. *gesto*, gr. φορέω, ut ἐν γαστρὶ ἔχω = *gravida sum* Matth. I, 18. 23. XXIV, 19. Marc. XIII, 17. Luc. XXI, 23. 1 Thess. V, 3. Apoc. XII, 2. (Artemid. II, 18. III, 32. Herodian. I, 5. 14. Pausan. IV, 9. 5. Herodot. III, 32.) — θησαυρόν sq. ἐν 2 Cor. IV, 7. (τὸ ἔμβρυον Lucian. D. D. IX, 2.) — β) *in animo*, ut τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ trop. [cf. Lat.: *in sinu foveo*] Phil. I, 7. — ἐν ἑαυτοῖς — ἐσχήκαμεν, *mortis sententiam in animo gestavimus* = *wir trugen uns mit dem Gedanken des Todesurtheils* 2 Cor. I, 9. — bb) *an mir*, ut α) vestes, arma, ornatum et similia, ubi nos: *anhaben, tragen*, Lat. *gesto, indutus sum*, gr. φορέω αα) pp. ut ἔνδυμα Matth. III, 4. XXII, 12. θώρακας Apoc. IX, 16. μάχαιραν Joh. XVIII, 10. γλωσσόκομον Joh. XII, 6. XIII, 29. (Lucian. D. D. II, 4. Dem. 1267, 22. Xen. Anab. I, 5. 8 et 10. Cyr. I, 4. 26.) — ββ) trop. de arbore folia ferente Marc. XI, 13. — β) vulnera, imbecillitatem, ut τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρας Apoc. XIII, 14. ἀσθένειαν Hebr. VII, 28. — γ) speciem, ut λόγον τῆς σοφίας Col. II, 23. — 2 Tim. III, 5. ὄνομα Apoc. III, 1. (Herodot. VII, 138.) — cc) *auf mir* α) pp. ubi Lat. *gesto* αα) sq. ἐπί c. genit. ut ἐξουσίαν 1 Cor. XI, 10. ὄνομα Apoc. XIV, 1. στέφανον Apoc. XIV, 14. σφραγῖδα IX, 4. (ἐπὶ τοῦ προςώπου τὰ ἴχνη τῶν τραυμάτων Lucian. D. D. XXVI, 1.) — ββ) sq. ἐπί τι, ut ὄνομα Apoc. XIX, 16. — γγ) absol. א) universe Apoc. XIII, 17. XVI, 2. XIX, 12. — ב) addito κατὰ κεφαλῆς i. e. *etwas auf dem Kopfe tragen, so dass es* [wie z. B. der Schleier, die über den Kopf gezogene Toga] *davon herabhängt* 1 Cor. XI, 4. (κατὰ κεφαλῆς ἔχων τὸ ἱμάτιον Plut. quaest. rom. c. 14. Mor. II. p. 245. ab init. apophth. Mor. II. p. 77. ed. *Tauchn.*) — β) metaph. de personis et rebus, quibus oneris instar impositum est aliquid. Ita αα) de personis et rebus, quibus officia, negotia quaedam incumbunt, ubi Lat.: *suscepi in me, incumbit mihi*, nos: *ich habe auf mir* א) sq. ἐπί c. genit. pers. ut εὐχήν Act. XXI, 23. — ב) absq. ἐπί, ut διακονίαν 2 Cor. IV, 1. εὐχήν Act. XVIII, 18. τὴν αὐτὴν πρᾶξιν = *eadem negotia* Rom. XII, 4. — ἀγῶνα Phil. I, 30. Col. II, 1. — βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, *immersio incumbit mihi, ut subeam, meum est, ut immersionem subeam*, trop. pro: *calamitas subeunda*

est mihi Luc. XII, 10. — De infinit. per epexegesin addito vid. supra sub no. 1. A. AA. ad Luc. IX, 3. observata. — ββ) de personis culpam, crimen in se habentibus, ubi Lat. *sustineo*, ut ἁμαρτίαν Joh. IX, 41. XV, 22. 24. XIX, 11. 1 Joh. I, 8. ἔγκλημα Act. XXIII, 29. κρίμα 1 Tim. V, 12. — — c) de personis hactenus coniunctis c. aliqua re, quatenus implicit sunt ei, ut κριτήρια, κρίματα i. e. *lites habeo* 1 Cor. VI, 4. 7. συζήτησιν Act. XXVIII, 29. (lites habeo c. aliquo Horat. Satyr. I, 7. 5.) — — d) de rebus, quae hactenus habent aliquid vel cum eo coniunctae sunt, quatenus *attigerunt* illud vel ad illud pervenerunt [ita, qui ad mare pervenerunt, dicuntur ἔχειν θάλατταν Xen. Anab. V, 1. 2.] Ita τέλος ἔχει, *finem attigit aliquis* vel *aliquid* aa) propr. ut ὁ σατανᾶς = *regnum Satanae dissolvitur, es ist aus damit.* (ita de tauro proxime mactando Diod. Sic. XVI, 91.) — bb) metaph. pro: *es hat das Ziel seiner Bestimmung erreicht*, ita de oraculis, ubi Lat. *ratum fio, eventum habeo* Luc. XXII, 37. q. l. praes. de re certa et proxime eventura. — — e) de rebus, quas certo sequitur aliquid, = *ich habe etwas zur Folge* oder *in meinem Gefolge*, Lat.: *sequitur me aliquid, sequacem habeo aliquam rem*, ut ἥτις [sc. παῤῥησία] ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην Hebr. X, 35. — 1 Joh. IV, 18.

2) *teneo, ich halte* a) proprie i. e. *manu teneo, ich hab in der Hand* aa) universe α) seq. acc. rei et ἐν τῇ χειρὶ, ut ἀστέρας Apoc. I, 16. βιβλαρίδιον X, 2. ζυγὸν VI, 5. ποτήριον XVII, 4. (τῇ λαιᾷ Lucian. D. D. XI, 3.) — β) seq. acc. rei solo, ut δρέπανον Apoc. XIV, 17. 18. εὐαγγέλιον XIV, 6. κιθάρας V, 8. XV, 2. κλεῖδα XX, 1. λιβανωτὸν VIII, 3. μέτρον XXI, 15. τὰ ἑπτὰ πνεύματα — ἀστέρας, pro: septem stellas inservientes adumbrandis τοῖς ἑπτὰ πνεύμασι III, 1. coll. I, 16. 20. σάλπιγγας VIII, 6. IX, 14. τί, de sacerdote προσφορὰν vel αἷμα τῶν θυσιῶν offerente Hebr. VIII, 3. τόξον Apoc. VI, 2. φιάλας XVII, 1. XXI, 9. — bb) pro: *instructus sum*, ut ῥομφαίαν II, 12. coll. I, 16. — b) metaph. aa) *animo firmiter teneo*, item *constanter sequor* α) universe αα) sq. acc. *rei*, ut ἀναστροφὴν καλὴν 1 Petr. II, 12. γνώμην Apoc. XVII, 13. διδαχὴν II, 24. ὁ v. 25. III, 11. ἐλπίδα Hebr. VI, 19. ἐντολὰς ἐντολάς Joh. XIV, 21. cf. *Lücke* II. p. 395. — 1 Joh. II, 7. μαρτυρίαν 1 Joh. V, 10. Apoc. VI, 9. XII, 17. XIX, 10. μυστήριον τῆς πίστεως 1 Tim. III, 9. συνήθειαν 1 Cor. XI, 16. ὑποτύπωσιν 2 Tim. I, 13. — Praeter ἐν ἑαυτοῖς additur μένον vim verbi ἔχω augens, ut τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Joh. V, 38. — ββ) sq. acc. *person.*, ut τὸν θεόν vel τὸν πατέρα [propr. ich halte mich fest an Gott, opp. ἀρνοῦμαι τὸν θεόν, ich sage mich los von Gott], sens.: *animo persuasum habeo, hoc vel illud voluisse Deum.* Ita de eo, qui persuasum habet, voluisse Deum, ut per Jesum bearetur genus humanum et grata me

hoc agnoscens Deo coniunctus est 1 Joh. II, 23. 2 Joh. v. 9. οὐκ ἔχω τ. πατέρα = ἀρνοῦμαι τὸν π. sensu hoc: *nego voluisse Deum, ut per Jesum genus humanum bearetur atque, ut grata mente consilia Dei per Jesum exsequenda agnoscam, tantum abest, ut repudiem eum et consilia eius* 1 Joh. II, 23. — ἔχω τὸν υἱόν vel τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, sens.: *persuasum habeo, esse Jesum Messiam* i. e. *generis humani sospitatorem a Deo constitutum et eidem ut tali adhaereo* 1 Joh. V, 12. addito μή enuntiatur sententia contraria 2 Joh. v. 9. Cf. *Lücke* III. p. 149. coll. p. 226. 276. *Oertel* Johannis drei Briefe p. 21. 35. 80. 107. 154. — De verbositate conspicua in sententia eadem bis, semel affirmando, semel negando expressa cf. *Jacob* quaest. Lucian. ad calc. Lucian. Tox. p. 19. *Matthiae* §. 636. p. 1310 sq. *Herm.* ad Eur. Med. p. 361. ed. *Elmsl.* ad Soph. Col. v. 169. Philoct. v. 203. *Poppo* ad Thuc. I. p. 204. *Winer* p. 204 sq. — — β) *geltend machen, urgeo, insisto*, ut τὴν ἐμὴν δικαιοσύνην Phil. III, 9. — γ) *scio, teneo*, ut προφητείαν 1 Cor. XIII, 2. (Dem. 425, 10. Xen. Mem. III, 10. 1. de rep. Laced. I, 3.) cf. *Viger.* p. 253. — — bb) *contineo, ich enthalte in mir* α) propr. sq. acc. rei Hebr. IX, 4 bis. Apoc. XXI, 11. (Lucian. Dial. Mort. XI, 5. XX, 4. Plut. apophth. Mor. II. p. 23 ed. *Tauchn.*) — ῥίζαν Marc. IV, 17. Luc. VIII, 13. et addito ἐν ἑαυτῷ: *non continet in animo suo radices firmiter defixas*, fere i. q. οὐκ ἔχει τὸν λόγον ἐν ἑαυτῷ ἐῤῥιζωμένον Matth. XIII, 21. — β) formulae notandae αα) σκιὰν ἔχω τινός = *adumbrandae alicui rei inservio, adumbro aliquid* Hebr. X, 1. — ββ) ἔργον τι τέλειον ἔχω, *perfecti quid contineo = perfectus sum* Jac. I, 4.

3) sequente infinit. *possum*, [i. e. copiam habeo rei efficiendae. Pertinere ἔχω possum, ad potestatem obiectivam, δύναμαι ad potestatem subiectivam, scite observavit *Frotscher* ind. ad Xen. Hier. p. 101.] a) plene aa) sq. inf. *aor.* α) universe Matth. XVIII, 25. Luc. VII, 42. XII, 4. XIV, 14. Act. IV, 14. Hebr. VI, 13. (Palaeph. f. 32. Aelian. V. H. XIII, 30. Lucian. D. D. XXVI, 1. Xen. Mem. II, 7. 11.) — β) formulae notandae: ἔχω σοί τι εἰπεῖν, vel ἀπαγγεῖλαι, vel γράψαι, vel κατηγορῆσαι vel λαλῆσαι Luc. VII, 40. Act. XXIII, 17. 18. 19. XXV, 26 bis. XXVIII, 19. (Aelian. V. H. II, 23. Aristaenet. II, 1. Lucian. Tim. §. 20.) cf. de ἔχω sq. inf. aor. *Herm.* ad Eur. Suppl. p. XII. *Passow* I. p. 657. *Frotscher* l. l — bb) sq. inf. *praes.* Joh. VIII, 6. 26. XVI, 12. Eph. IV, 28. Tit. II, 8. 2 Petr. I, 15. 2 Joh. v. 12. 3 Joh. v. 13. (Plut. vit. Cat. min. c. 5.) cf. *Herm.* l. l. *Passow* l. l. — — b) minus plene i. e. abest infinit. e contextu facile cognoscendus, ut ὃ ἔσχεν ἐποίησε = ὃ ἔσχεν ποιῆσαι, ἐποίησε Marc. XIV, 8. ἐν ἐμοὶ — οὐδέν sc. ποιεῖν Joh. XIV, 30. cf. de h. l. supra sub ἐν p. 518.

notata et *Lücke* II. p. 400. — ὃ δὲ — δίδωμι = ὃ δὲ ἔχω διδόναι, δίδωμι Act. III, 6. alii: *possideo.*

4) intransit. a) *me habeo, ich befinde mich so oder so* aa) iunct. c. adverb. α) de personis, ut ἑτοίμως ἔχω = *paratus sum,* sq. inf. aor. Act. XXI, 13. 2 Cor. XII, 14. 1 Petr. IV, 5. (sq. inf. praes. Aelian. V. H. IV, 13.) — ἐσχάτως ἔ. i. e. *in extremis sum* Marc. V, 23. κακῶς *male me habeo.* Ita de aegrotantibus Matth. IV, 24. VIII, 16. IX, 12. XIV, 34. Marc. I, 32. 34. VI, 55. Luc. VII, 2. (Theophr. Char. 13 vel 26. Philemon ap. Stob. 551, 24.) — καλῶς, *bene me habeo* [univers. Aelian. V. H. II, 4.] de convalescentibus Marc. XVI, 18. κομψότερον Joh. IV, 52. — β) de rebus, ut ἄλλως 1 Tim. V, 25. οὕτως Act. VII, 1. XII, 15. XVII, 11. XXIV, 9. πῶς Act. XV, 36. (Aelian. V. H. II, 36. Xen. Cyr. VII, 1. 1.) — τὸ νῦν ἔχον, *ut nunc res sunt* vel *se habent, für jetzt* Act. XXIV, 25. (Tob. VII, 11. Aelian. N. A. II, 11. Plut. amator. c. 1. Mor. IV. p. 463. ed. *Tauchn.* Lucian. Anach. §. 40. fin. Jup. confut. §. 17.) cf. *Viger.* p. 9 et 23. et ad eund. *Herm.* p. 88. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 282. coll. Lamb. Bos. p. 726 sq. ed. *Schäfer.* — bb) ita sequitur ἐν c. dat. subst. vel adiect. ut adverbiascat, ut ἔ. ἐν τῇ ἀσθενείᾳ = ἀσθενῶς ἔχω Joh. V, 5. — abest ἐν ἀσθενείᾳ v. 6. ex v. 5. supplendum. — ἐν ἑτοίμῳ sq. inf. aor. 2 Cor. X, 6. cf. supra sub ἐν p. 520. *Matthiae* §. 577. p. 1139. *Passow* I. p. 468 sq. — — b) *sum, versor,* sq. ἐν c. dat. loci Joh. XI, 17. de h. l. acc. temporis, ubi quaeritur: *quamdiu?* vid. *Matthiae* §. 425. p. 785. — (Alciphr. III, 20. Jos. Ant. VII, 1. 1. Arrian. exp. Alex. Mag. VI, 17. 9. Aelian. Nat. Anim. VII, 10.)

5) medium ἔχομαι [haereo, ich halte mich an etwas, hange an etwas Hom. Iliad. VII, 248. hinc] *proximus sum,* sq. genit. [pp. i. e. confinis sum Diod. Sic. II, 49. Xen. H. G. VII, 1. 4. Herodot. I, 93.] Legitur in N. T. nonnisi partic. ὁ ἐχόμενος, η, ον, *proximus* a) universe, sq. gen. ut τὰ ἐχόμενα τῆς σωτηρίας i. e. *quae propius ad salutem accedunt* Hebr. VI, 9. (Lucian. Hermot. §. 69. Xen. Anab. VI, 3. 17. Plat. Euthydem. p. 213. A.) cf. *Buttm.* ind. ad Men. p. 220. *Matthiae* §. 330, 6. p. 639. §. 339. p. 648. — b) de loco Marc. I, 38. (Jos. Ant. VI, 1. 1.) — c) de tempore, τῇ ἐχομένῃ i. e. *die sequente* Luc. XIII, 33. Act. XX, 15. (2 Macc. XII, 39. Polyb. III, 112. V, 13.) addito ἡμέρᾳ Act. XXI, 26. σαββάτῳ XIII, 44. ita *Griesb.* pro ἐρχομένῳ, quod habent codd. nonnulli. cf. Lamb. Bos. p. 175. 179. ed. *Schäfer.* Saepius non legitur in N. T.

Ἕως, adverb. I) significatione adverbiali: 1) *donec, usque dum,* nostrates: *bis, solange bis* a) sq. *indicativo* aa) ubi dicitur aliquis fecisse aliquid ad illud usque tempus, quo ere-

nit, quod evenisse dicitur Matth. II, 9. XXIV, 39. (Xen. Cyr. I, 3. 11.) cf. *Buttm.* §. 133, 3. *Matthiae* §. 522, 1. p. 1008. *Winer* p. 214. — elliptice: ἕως ἑπτάκις sc. ἡμάρτησε Matth. XVIII, 21. 22. ἕως ἑβδομήκοντα ἑπτά sc. ἡμάρτησε v. 22. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 582 sq. — bb) ubi, quod agitur de re futura i. e. quod dicitur aliquis facturus aliquid, donec evenerit id, quod eventurum esse traditur, coniunctivum vel, si spectaveris scribendi genus Graecorum seriorum, futurum [cf. *Herm.* ad Viger. p. 927.] expectasses α) praeced. praesenti, ut ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν, ἕως ἔρχομαι Joh. XXI, 22. 23. Poni h. l. praesens ratione habita reditus Jesu Messiae certo et proxime eventuri, auctor est *Winer* l. l. coll. *Lücke* II. p. 515. (Plut. Lycurg. c. 29. δεῖν οὖν ἐκείνους ἐμμένειν τοῖς καθεστῶσι νόμοις — ἕως ἐπάνεισιν [cf. quae habet de ἐπάνειμι = redibo *Buttm.* §. 96. V. 5. gram. max. Vol. I. §. 108, 10. p. 555 sq. Vol. II. §. 114. p. 137 sq. *Matthiae* §. 218, not. p. 416. *Passow* I. p. 517.] αὐτός.) — β) praeced. imper. Luc. XIX, 13. Cf. de h. l. lectione ἐν ᾧ *Griesb.* ed. *Schulz. Gratz* N. T. Vol. I. p. 333. — ἕως ἔρχομαι, πρόςεχε 1 Tim. IV, 13. cf. quae habet Paulus de adventu suo proxime futuro c. III, 14. — — b) sq. *coniunct.* aa) ubi dicitur aliquis vel facere vel facturus esse aliquid, donec evenerit, quod eventurum esse dicitur. Utuntur Latini in talibus pro Graecorum coniunct. aoristi futuro exacto, cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. p. 1010 sq. *Winer* p. 214. Pertinent huc α) loci, in quibus ἕως sequitur coniunct. aor. cum ἄν αα) praeced. praes. Jac. V, 7. μακροθυμῶν — ἕως ἂν λάβῃ ὑετόν. (Xen. Anab. V, 1. 11. Cyr. II, 3. 22.) — ββ) praeced. imperat., ut ἴσθι ἐκεῖ, ἕως ἂν εἴπω σοι Matth. II, 13. X, 11. Marc. VI, 10. — Matth. XXII, 44. Marc. XII, 36. Luc. XX, 43. Act. II, 35. Hebr. I, 13. — Luc. XVII, 8. 1 Cor. IV, 5. (Xen. Cyr. III, 3. 46. VII, 5. 39.) — γγ) praeced. futuro οὐκ ἐρίσει — ἕως ἂν ἐκβάλῃ Matth. XII, 20. — δδ) praeced. οὐ μή in asseveratione graviori ad rem fut. pertinente, cf. supra sub εἰ p. 359 lin. 30. adnotata, ut Matth. V, 18. de quo loco vid. supra sub ἄν p. 59. observata. — v. 26. X, 23. XVI, 28. Marc. IX, 1. Luc. IX, 27. — Matth. XXIII, 39. Luc. XIII, 35. — XXI, 32. et Matth. XXIV, 34. — — β) loci, in quibus legitur solus coniunct. aor. absque ἄν, de cuius omissione cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 14 sq. *Bornem.* ad Xen. Anab. II, 3. 7. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 61 sq. *Pappo* obs. in Thuc. p. 143. *Matthiae* §. 522, not. p. 1012. αα) praeced. praes. א) universe Luc. XV, 4. Hebr. X, 13. — ב) elliptice Apoc. XX, 5. e lect. vulg. [cuius loco e codd. *Griesb.* ἄχρι] οἱ δὲ λοιποὶ — χίλια ἔτη pro: οἱ δὲ λοιποὶ — οὐκ ἔζησαν, τηρούμενοι [i. e. quippe qui asservantur] ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. — ββ) praeced. imperat. א) universe, ut καθίσατε ὧδε ἕως προςεύξωμαι Marc. XIV, 32. — ב) enuntiatur imperat.

per ἵνα c. coniunct. ut ἐῤῥέθη αὐτοῖς — αὐτῶν [i. e. sie sollten noch eine kurze Zeit ruhen, bis] pro: ἐῤῥέθη αὐτοῖς· ἀναπαύεσθε ἔτι χρόνον μικρὸν, ἕως πληρωθῶσι καὶ οἱ σύνδουλοι ὑμῶν Apoc. VI, 11. — bb) praecedente aoristo; ita in sententia imperativum includente vel in verbis, oratione obliqua in rectam mutata, explicandis Marc. VI, 45. ἠνάγκασεν — ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον = ἠνάγκασεν — πλοῖον. κελεύσας vel λέγων· προάγετέ με, ἕως αὐτὸς ἀπολύσω τὸν ὄχλον. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 499. *Matthiae* §. 529, 5. p. 1029. *Bornem.* ad Xen. Anab. I, 9. 27. ad Xen. Symp. p. 126. *Poppo* de elocut. Thuc. p. 141. *Winer* p. 191. (Xen. Cyr. IV, 5. 36.)

2) *quamdiu, solange als*, sq. inf. praes. Joh. IX, 4. XII, 35. 36. (Eurip. Choeph. v. 1024. Athen. VIII. p. 336. E. χαίρωμεν, ἕως ἔνεστι τὴν ψυχὴν τρέφειν. Dem. 15, 5. 96\. 4. Xen. Anab. II, 6. 2. Plat. Phaedon. c. 88 fin.) cf. *Blomfield* Glossar. ad Aeschyl. Pers. v. 434. Agamemn. p. 257. *Matthiae* §. 522, 1. p. 1009. *Buttm.* §. 133, 3.

II) praepositionis naturam induit, regentis genitiv. *usque ad, bis zu* = ἄχρι vel μέχρι τινός. Legitur ita A) de *tempore* a) sq. nomine aa) *temporis*, ut αἰῶνος Luc. I, 55. ἑσπέρας Act. XXVIII, 23. τῆς ἡμέρας Matth. XXVI, 29. XXVII, 64. Marc. XIV, 25. Luc. I, 80. Act. I, 22. VII, 45. Rom. XI, 8. τῆς πεντηκοστῆς 1 Cor. XVI, 8. τέλους 1 Cor. I, 8. 2 Cor. I. 13. τῆς ὥρας ἐννάτης Matth. XXVII, 45. Marc. XV, 33. Luc. XXIII, 44. — bb) *person.* = *usque ad aetatem* vel *tempora alicuius* Matth. I, 17. XI, 13. Luc. XVI, 16. Act. XIII, 20. — cc) *rei gestae* = *usque ad tempora rei gestae alicuius*, α) plene, ut τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος Matth. I, 17. τῆς τελευτῆς τοῦ Ἡρώδου II, 15. τοῦ αἵματος = *caedis* XXIII, 35. et Luc. XI, 51. — Matth. XXVIII, 20. Jac. V, 7. τοῦ ἐλθεῖν Act. VIII, 40. (Diod. Sic. I, 5 Polyb V, 10. 5.) — β) minus plene Matth. XXII, 26. ἕως τῶν ἑπτά pro: ἕως τῆς τελευτῆς τῶν ἑπτά i. e. *usque eo, dum septem illi extincti essent.* — dd) *pronomin.*, ut α) ἕως οὗ [= vel μέχρι τούτου ἕως Xen. Mem. IV, 7. 2. vel μέχρι τοσούτου, ἕως ἂν Thuc. I, 90. vel, ut ap. Graecos seriores legitur, μέχρι τούτου, ἕως οὗ Palaeph. fab. 4. De ἕως οὗ graecitatis serioris vid. *Passow* I. p. 659.] *usque ad tempus, quo, usque dum, donec, bis zu der Zeit, wo — bis, solange bis* αα) sq. *indicat.* Vide supra sub I. 1. a., ut οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱόν. — XIII, 33. Luc. XIII, 21. De horum locorum aoristis plusqpf. vim habentibus cf. *Matthiae* §. 497, not. p. 938 sq. *Buttm.* §. 124, not. *Winer* p. 1??. — Act. XXI, 26. (Palaeph. fab. 4.) — ββ) sq. *coniunct.* vid. supra sub I. 1. b. Utuntur Lat. in talibus futuro exacto pro Graecorum coniunct. aor., et si in locis, qui sequuntur, omnibus, abest ἂν, vid. paulo ante de huius particulae omissione observata. — κ) praeced. *praes.* ut συνέχομαι, ἕως οὗ τελεσθῇ

Luc. XII, 50. 2 Petr. I, 19. — 2 Thess. II, 7. τὸ γὰρ — μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται, elliptice pro: τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ἐκδεχόμενον [i. e. nur darauf wartend] ἕως οὗ ὁ κατέχων ἄρτι ἐκ μ. γ. i. e. *denn schon jetzt zeigt sich das Geheimniss der Bosheit geschäftig und wartet nur, bis Der aus dem Wege geräumt sein wird, der sie jetzt noch im Zaume hält.* Cf. *Grot.* ad h. l. et *Beyer* comm. de κατέχοντι τὴν ἀνομίαν 2 Thess. II, 7. Lips. 1824. — ב) praeced. imperat., ut μηδενὶ εἴπητε, ἕως οὗ — ἀναστῇ Matth. XVII, 9. XXVI, 36. Luc. XXIV, 49. — ג) praeced. fut. item οὐ μή c. coniunct. aorist. Joh. XIII, 38. — Luc. XII, 59. — ד) praeced. *praeterito*, ut aoristo. Ita in sententia imperativum includente vel in verbis, oratione obliqua in rectam mutata, explicandis. Vid. supra sub I. 1. b. bb. — ἠνάγκασεν — ἕως οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους pro: ἠνάγκασεν — πλοῖον, λέγων· προάγετέ με, ἕως οὗ ἀπολύσω τοὺς ὄχλους Matth. XIV, 22. ἀπέλθὼν ἔβαλεν αὐτὸν — ἀποδῷ pro: ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, λέγων· ἴσθι ἐκεῖ, ἕως οὗ ἀποδῷς XVIII, 30. ὀργισθεὶς — ἀποδῷ, pro: ὀργισθεὶς εἶπε· παράδοτε αὐτὸν — ἕως οὗ ἀποδῷ v. 34. ἀνεθεμάτισαν — Παῦλον, pro: ἀνεθεμάτισαν λέγοντες· μήτε φάγομεν, μήτε πίωμεν, ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν Act. XXIII, 12. 21. — v. 14. XXV, 21. — β) ἕως ὅτου i. e. *usque dum, donec* αα) sq. *indicat.* א) ubi de re certa agitur. Vide supra I. 1. a. — Joh. IX, 18. de h. l. aor. vim plusqpf. habente vid. paullo ante adnotata. — ב) praeced. imperat., ubi expectasses coniunct. Matth. V, 25. ἴσθι — αὐτοῦ i. e. *usque ad id tempus, quo in via es ad magistratum cum eo* = *priusquam res ad iudicem defertur.* Vide, quae habet de huius loci interpret. et lect. *Fritzsche* l. l. p. 229. coll. *Künöl* N. T. p. 17. — ββ) sq. coniunct. aor. absque ἄν א) praeced. imperat. Luc. XIII, 8. — ב) praeced. praes. Luc. XV, 8. — ג) praeced. οὐ μή c. coniunct. aor. in asseveratione graviori in re ad fut. pertinente, ut οὐκέτι οὐ μή — πληρωθῇ i. e. *usque dum perfectius pascha celebratum fuerit* Luc. XXII, 16. Aliter *Fritzsche* l. l. p. 499. — v. 18. — — b) sq. *adverbio* aa) ante se habente articulum, ut ἕως τῆς σήμερον Matth. XXVII. 8. τοῦ νῦν XXIV, 21. Marc. XIII. 19. Ita LXX pro עַד הַיּוֹם Gen. XXXII, 4. cf. *Matthiae* §. 272 p. 557. §. 282. p. 571. *Buttm.* §. 112, 4. *Lamb. Bos.* p. 175 sq. ed. *Schäfer.* — bb) simplici cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 45 — 49. coll. *Matthiae* §. 578. p. 1146. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II p. 85. — ut ἕως ἄρτι i. e. *ad hoc usque tempus* Matth. XI, 12. Joh. II, 10. V, 17. XVI, 24. 1 Joh. II, 9. 1 Cor. IV, 13. VIII, 7. XV, 6. ἕως πότε = *quousque* Matth. XVII, 17 bis. Marc. IX, 19 bis. Luc. IX, 41 bis. Joh. X, 24. Apoc. VI, 10. — Ita LXX pro עַד אָנָה Ps. XIII, 1 bis. LXII, 3. pro עַד מָתַי 2 Sam. II, 26. —

(ita ἕως ὅτε Zosim. hist. I, 5. Xen. Cyr. V, 1. 24.) ἕως σήμερον 2 Cor. III, 15.

B) de *loco* a) propr. aa) sq. gen. *loci*, ut ᾅδου Matth. XI, 23. Luc. X, 15. ἄκρου Marc. XIII, 27. ἄκρων Matth. XXIV, 31. αὐλῆς XXVI, 58. δυσμῶν v. 27. τοῦ ἐσχάτου τῆς γῆς Act. I, 8. οὐρανοῦ Matth. XI, 23. Luc. X, 15. 2 Cor. XII, 2. ὀφρύος τοῦ ὄρους Luc. IV, 29. — ἀθηνῶν Act. XVII, 15. ἀντιοχείας XI, 22. φοινίκης v. 19. (Diod. Sic. I, 27. 1 Macc. XIV, 10. Xen. Anab. IV, 5. 36. vid. tamen ad h. l. *Bornem.*) — ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις = ἕως τῶν ἔξω πόλεων καὶ εἰς αὐτάς Act. XXIV, 11. — bb) sq. gen. *person.* i. e. *usque ad locum, quo est aliquis* Luc. IV, 42. Act. IX, 38. (Aelian. V. H. III, 18.) — cc) sq. *adverb.* loci, ut ἕως ἄνω = *ad summum usque* Joh. II, 7. ἕως ἔσω Marc. XIV, 54. ubi per epexeg. additur εἰς τὴν αὐλήν. — ἕως κάτω = *ad imum usque* Matth. XXVII, 51. Marc. XV, 38. ἕως ὧδε Luc. XXIII, 5. — LXX לְמֵרָחוֹק עַד 2 Chron. XXVI, 8. — dd) sq. *praepos.* ut ἕως ἔξω τῆς πόλεως = *bis in die Gegend ausserhalb der Stadt*, ubi nos: *bis vor die Stadt hinaus* Act. XXI, 5. ἕως εἰς, *usque in* Luc. [II, 15.] XXIV, 50. LXX pro hebr. עַד Levit. XXIII, 14. (Aelian. V. H. XII, 22. Diod. Sic. I, 27. Polyb. II, 52. 7. cf. ἔστ' ἐπί *usque ad* Xen. Anab. IV, 5. 6. IV, 8. 8.) cf. *Vig.* p. 595. — ee) ubi poni poterat εἰς Luc. II, 15. Act. XXIII, 23. (Polyb. I, 18. 2.) — b) metaph. de modo et termino, ad quem usque pertinet aliquid aa) sq. gen. *rei*, ut διδόναι — ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας Marc. VI, 23. θανάτου XIV, 34. Matth. XXVI, 38. (Jos. de Maccab. c. 14. fin.) τούτου Luc. XXII, 51. — bb) sq. gen. pers. α) universe Joh. VIII, 9. Act. VIII, 10. Hebr. VIII, 11. — Matth. XX, 8. — β) formula ex hebraica dicendi ratione explicanda: οὐκ ἐστὶν ἕως ἑνός i. e. *desideratur* [sc. qui probe agat] *usque ad unum* = *ne unus quidem est*, qui *recte agat* Rom. III, 12. Cf. de h. l. supra sub εἰς p. 457. disputata. Saepius non extat in N. T.

Z.

Ζαβουλών, ὁ, *Sebulon*, hebr. זְבֻלוּן, nom. pp. viri, qui fuit filius decimus Jacobi, e Lea natus. Metonym. legitur pro: *tribus Sebulon* Matth. IV, 13. Apoc. VII, 8.

Ζακχαῖος, ου, ὁ, *Zachaeus*, nom. pp. Fuit Zachaeus magister portitorum i. e. praeerat portatoribus, *Oberzöllner*, gente, ut videtur, Judaeus Luc. XIX, 2. 5. 8.

Ζαρά, ὁ, *Zara*, hebr. זֶרַח, nom. pp. viri hebr. Matth. I, 3.

Ζαρούχ, ὁ, v. Σαρούχ.

Ζαχαρίας, ίου, ὁ, *Sacharias*, nomen pr. duumvirorum, *unius*, quem patrem Johannis baptistae et sacerdotem fuisse docent loci Luc. I, 5. 12. 13. 18. 21. 40. 59. 69. III, 2. — *alter* Matth. XXIII, 35. Luc. XI, 51. commemoratus, quis fuerit et quo tempore vixerit, non constat. Alii de Zacharia, filio Joiadae, summi sacerdotis, qui etiam appellatus fuerit Barachias, iussu regis Josiae lapidato 2 Chron. XXIV, 22. alii de propheta Sacharia, cogitant; alii denique ἐφονεύσατε Matth. l. l. explicantes: φονεύσετε, de Sacharia, Baruchi filio agi dicunt, paulo ante excidium Hierosolymorum interfecto.

Ζάω, ῶ, -ζῇς, ζῇ, impf. ἔζων, fut. 1. ζήσω [Rom. VI, 2. Hebr. XII, 9. ita Aristoph. Plut. v. 263. Plat. de rep. V. p. 465. d. IX. p. 591, c. Dem. 794, 19.] item ζήσομαι [quasi fut. forma uti saepius in N. T. legitur, ita apud serioris aetatis scriptores maxime usitata est cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II. §. 114. p. 145. *Matthiae* §. 236. p. 463.] aor. 1. ἔζησα [rarissimum esse hunc aor. apud Graecos antiquiores, usitatum vero apud scriptores serioris aevi, ut Aelian. V. H. III, 28. Herodian. III, 12. 26. Plut. vit. Pomp. c. 2. fin., docent *Buttm.* l. l. *Winer* p. 45.]

1) *vivo* i. e. *vita fruor, ich lebe,*

A) propr. AA) universe a) de personis in hac terra viventibus: *vivo, aura aetheria vescor, ich lebe, bin am Leben.* aa) universe α) nude positum, ut ἔτι ζῶν i. e. *cum adhuc viveret* vel *in vivis esset* Matth. XXVII, 63. cf. de partic. praesentis significatione imperfecti *Matthiae* §. 559, not. p. 1107. *Winer* p. 141. — Act. XVII, 28. XX, 12. XXII, 22. XXV, 24. XXVIII, 4. Rom. VII, 1. 2. 3. XIV, 8 bis. 1 Cor. VII, 39. XV, 45. 2 Cor. IV, 11. VI, 9. 1 Thess. IV, 15. 17. 1 Tim. V, 6. Hebr. IX, 17. Jac. IV, 15. Apoc. XIII, 14. XIX, 20. — 1 Petr. II, 4. 5. πρὸς ὃν — πνευματικὸς i. e. προσερχόμενοι πρὸς αὐτὸν, ὃς ζῶν [= ὅτι ἔζη cf. *Matthiae* §. 505, p. 1113. et de vv. λίθον ζῶντα, per appositionem additis §. 432. p. 802 sq.], λίθος ἦν ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένος, παρὰ δὲ θεοῦ ἐκλεκτὸς, ἔντιμος, καὶ αὐτοὶ, ζῶντες, ὡς λίθοι οἰκοδομεῖσθε i. e. *coniuncti enim estis cum domino, qui, dum viveret, lapidis sortem expertus est, ab hominibus quidem reprobati, magni vero apud Deum aestimati, et ut ille, ita vos etiam, dum vivitis, similes estis lapidibus, quatenus templum estis* πνευματικόν. (Plut. apophth. Mor. II. p. 40. ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. VII, 3. 3.) — hinc ζῶντες καὶ νεκροὶ, *vivi et mortui* Act. X, 42. Rom. XIV, 9. 2 Tim. IV, 1. 1 Petr. IV, 5. (Xen. Cyr. VIII, 7. 8.) — β) sq. dat. pers. *für Jemanden* i. e. *ita ut ab arbitrio alicuius pendeam = ita ut in alicuius potestate sim* Rom. XIV, 7. 8. Gal. V, 25. — γ) sq. praepos. pertinente ad locum, statum, conditionem, necessitudinem, in qui-

bus, dum vivit, est aliquis αα) ἐν א) c. dat. loci Col. II, 20. ὡς ζῶντες ἐν τῷ κόσμῳ δογματίζεσθε = *inter homines huius seculi* i. e. *inter homines addictos elementis huius seculi* i. e. *elementis imperfectioribus.* — ב) sq. dat. pers. ἐν αὐτοῖς. *in medio eorum* = *inter eos* Col. III, 7. — ג) sq. dat. rei אא) qua circumdatus vel indutus est aliquis, ut ἐν σαρκί. i. e. *als Sinnenmensch, als irdischer Mensch* Gal. II. 20. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί i. e. *quod attinet ad hoc, quod carne indutus nunc vivo.* Cf. de hac τοῦ ὃ δέ, vi *Matthiae* §. 478. p. 893 sq. *Winer* p. 69. — בב) rei, in qua occupatus vivit aliquis, ut ἐν πίστει Gal. II, 20. cf. ἐν p. 525. (ζῶ ἐν οἴνῳ i. e. ita, ut deditus sim vino Aelian. V. H. III, 13. *vivo in litteris* Cicer. ad Divers. IX, 26.) — גג) rei, in cuius potestate est aliquis, ut ἐν αὐτῇ sc. τῇ ἁμαρτίᾳ Rom. VI, 2. — ββ) μετά c. gen. pers. Luc. II, 36. — γγ) χωρίς c. gen. rei, ut νόμου i. e. *legem non cognitam habens* Rom. VII, 9. — δ) sequente praepositione vel adverbio vel substant., pertinente ad mores vel agendi rationem, quam, dum vivit, sequitur aliquis, ubi Latini: *me gero, agendi rationem sequor, vivo,* ita κατά τι i. e. *ad normam vel dictamen alicuius* Rom. VIII, 12. 13. ἀσώτως Luc. XV, 13. (Joseph. Ant. XII, 4. 8.) εὐσεβῶς 2 Tim. III, 12. Tit. II, 12. φαρισαῖος i. e. *addictus disciplinae Pharisaeorum* Act. XXVI, 5. (Jos. Ant. XII, 4. 7. Diod. Sic. III, 60.) — ε) interveniente καί ita cum ζάω iungitur πιστεύω, ut significetur modus, quo, dum vivit, agit aliquis Joh. XI, 26. πᾶς — αἰῶνα = πᾶς, ὅςτις ζῇ πιστεύων εἰς ἐμέ vel ἐν τῇ πίστει τῇ εἰς ἐμέ κ. τ. λ. Cf. *Winer* p. 169. *Gesen.* p. 823. *Ewald* p. 631. *Glass.* Phil. sacr. I. p. 272 sq. et supra sub πιστεύω p. 1**. observata. — — bb) de personis, quae, e mortuis in vitam revocatae, vivunt in his terris. ita α) de Jesu Marc. XVI, 11. Luc. XXIV, 5. 23. Act. I, 3. XXV, 19. — β) de aliis personis αα) propr. א) universe Matth. IX, 18. Marc. V, 23. Act. IX, 41. Rom. VI, 13. — ב) de hominibus iis, qui a Jesu Messia ad regnum suum inaugurandum redeunte in vitam revocati et in regni sui civitatem recepti vivent in his terris Joh. V, 25. Apoc. XX, 4. 5. — III, 1. ὄνομα — εἶ, *esse quidem videris ex iis, ad quos pertinet τὸ vivere in regno messiano, sed mortuus es* i. e. *ad eos pertines, quos manet mors.* Alii aliter. — ββ) trop. de hominibus, qui νεκροί vel ἀποθανόντες τῇ ἁμαρτίᾳ [i. e. postquam peccatis renuntiarunt] ζῶσι i. e. vitam et vires consecrant τῇ δικαιοσύνῃ, vel τῷ θεῷ vel χριστῷ Rom. VI, 11. 2 Cor. V, 15. Gal. II, 19. 1 Petr. II. 24. (ζῆν τινι Alciphr. I, 37. Dionys. Halic. Ant. III. p. 153. Dem. 80, 27.) — — b) de personis, quae, exemtae rebus humanis, vivunt aa) universe α) absol. Matth. XXII, 32. Marc. XII, 27. Luc. XX, 38. (Joseph. de Maccab c. 16. εἰδότες, ὅτι οἱ διὰ τὸν θεὸν ἀποθνήσκοντες ζῶσι τῷ θεῷ, ὥςπερ ἀβραάμ, ἰσαακ

ι ἰακὼβ καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι.) — Joh. XI, 25. —
ὶ ὑμεῖς ζήσεσθε XIV, 19. 1 Thess. V, 10. — β) addito
νεύματι, dem Geiste nach 1 Petr. IV, 5. cf. Winer p. 84.
atthiae §. 400, 6. p. 731. — γ) addito τῷ θεῷ, für Gott,
lice Deo Luc. XX, 38. cf. Matthiae §. 388, a. p. 710. (Jo-
ph. l. l.) — bb) de Jesu, Joh. XIV, 9. ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ
, ὅτι ἐγὼ ζῶ i. e. vos vero intelligetis, me vivere vel me
ortuum non detineri [καὶ εἶναι μεθ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέ-
ς Matth. XXVIII, 20.] Cf. Lücke II. p. 392 — 395. Vater
T. p. 328. — Rom. VI, 10. ὃ δὲ ζῇ [i. e. hoc autem quod
tinet, quod vivit. cf. de ὃ δέ paulo ante monita] ζῇ τῷ θεῷ
: in honorem Dei. Cf. Matthiae §. 394, 2. p. 722. Alii:
ta cum Deo vel coniunctus cum Deo = συζῇ τῷ θεῷ cf.
atthiae §. 405, not. 3. p. 741. Bornem. ad Xen. Anab. IV,
12. Schäfer ad Lamb. Bos. p. 746. Viger. p. 642. — 2 Cor.
III, 4. — ἔζησε i. e. vitae compos factus est, vita potitus
t = vivit Rom. XIV, 9. Apoc. II, 8. cf. de aoristo ita inter-
um de re praeterita posito, ut circumscriptione opus sit Herm.
Vig. p. 746. Matthiae §. 506, V. p. 960. — — c) de Deo,
iurandi formula Hebraeis usitata ζῶ ἐγώ = per vitam meam
om. XIV, 11. Ita LXX et hebr. חַי אָנִי Num. XIV, 21. 28.
s. XLV, 23. Jer. XXII. 24. (ζῶν ἐγώ Judith. II, 12.)

BB) durationis notione inclusa: semper vivo, permaneo in
ta. Ita a) in vv. Rabbinismum i. e. interpretandi rationem
idaeis serioribus probatam redolentibus Hebr. VII, 8. μαρτυ-
ούμενος ὅτι ζῇ. Cf. Böhme epist. ad Hebr. p. 305. — b) in-
nit. τὸ ζῆν, ut ἐμοὶ γὰρ [i. e. me enim iudice cf. Matthiae
388, a. p. 710.] τὸ ζῆν, χριστὸς i. e. τὸ permanere in vita
d Christum i. e. ad doctrinam Christi propagandam perti-
et, καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος i. e. et τὸ mori ad commodum
eum spectat Phil. I, 21. — εἰ δὲ — ἔργον v. 22. (cf. πα-
ίσμαθ' ἡμῶν ὁ βίος Eurip. Suppl. v. 552.) vid. de substan-
vis praedicati Matthiae §. 309. p. 610 sq. — 2 Cor. I, 8. (ita
ὸ ζῆν 2 Macc. III, 31. Diod. Sic. I, 21 et 74. ἐὰν γὰρ ζῶ Ae-
an. V. H. II, 86. ζῆν Lucian. Phalar. prior. §. 9. Dem. 1225,
3. Xen. Anab. III, 2. 39.) cf. de praesenti, in ceteris praeter
ndicativum modis, pertinente ad rem diutius durantem Herm.
d Vig. p. 748. Matthiae §. 501. p. 948. Buttm. §. 124, 4. —
) partic. ζῶν, ζῶσα, ζῶν, semper vivens, vita praeditus
αὶ ἔχων τὴν ζωήν [cf. de hac partic. praesentis vi Herm.
d Soph. Electr. v. 47. Oed. Col. v. 1561. coll. Ewald p. 533 sq.]
a) propr. α) de Jesu Apoc. I, 18 bis. additur πάντοτε Hebr.
VII, 25. — β) de Deo = immortalis, aeternus, non interitu-
us αα) universe Matth. XVI, 16. XXVI, 63. [Joh. VI, 69.]
Rom. IX. 26 2 Cor. III, 3. 1 Tim. III, 15. IV, 10. VI, 17. Hebr.
II, 12. IX, 14. X, 31. XII, 22. Apoc. IV, 9. 10. VII, 2. X, 6. —
ta LXX et חַי Dan. XII, 7. — [1 Petr. I, 23.] — ββ) ubi opp.

τοῖς εἰδώλοις i. e. deorum falsorum simulacris tum vita destitutis, tum ματαίοις i. e. interitui obnoxiis Act. XIV, 15. 2 Cor. VI, 16. — additur ἀληθινός 1 Thess. I, 9. — LXX Ps. CVI. 28. Histor. Bel. v. 5. — — bb) metaph. de rebus: *nunquam deficiens*, ut ἄρτος, sens.: *animi nutrimentum semper paratum et vires semper augens* Joh. VI, 51. ἐλπίς == spes *nunquam fallens* 1 Petr. I, 3. θυσία == *nunquam neglecta* Rom. XII, 1. ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, sens. vel: *minae div. immotae nec unquam irritae* Hebr. VI, 12. vel: *doctrina div. aeternum valitura* 1 Petr. I, 23. ubi insuper additur μένων, intendens vim vocis ζῶν. — λόγια == *oracula certa* Act. VII, 38. ὁδός == *via semper patens* Hebr. X, 20. ὕδωρ *aqua viva*, i. e. aqua e fonte ebulliens neque, ut stagna, deficiens Joh. IV, 10. trop. v. 11. VII, 38. Apoc. VII, 17. — Ita ὕδωρ ζῶν et hebr. מַיִם חַיִּים propr. Gen. XXVI, 19. Levit. XIV, 5. Cant. IV, 18. (Ovid. Metam. VIII, 57. Martial. II, 90. Valer. Flacc. Argonaut. 3, 422. Soph. Oed. R. v. 485.)

B) == *vitae* [vid. sub ζωή no. 1. b.] *fontem et causam in me habeo* Joh. VI, 57 bis.

C) metaph. pro: *efficacem me praesto* 2 Cor. XIII, 4. Gal. II, 20.

2) *vitam sustento, alor*, a) sq. ἐπί c. dat. rei == *bei oder mit etwas, etwas habend*, ut ἐπ' ἄρτῳ Matth. IV, 4. Luc. IV, 4. Vide de his ll. sub ἐπί p. 584. disputata. — b) sq. ἔκ τινος 1 Cor. IX, 14. cf. ἐκ p. 461. (Dem. 1309, 26. διά τινος 794, 19. Xen. Mem. III, 3. 11. — Anab. VII, 2. 34.)

3) *vigeo, valeo* a) propr. Joh. IV, 50. 51. 53. cf. *Lücke* I. p. 672. — b) == *felix sum* aa) universe ὁ ποιήσας — αὐτοῖς Rom. X, 5. 1 Thess. III, 8. (== floreo, vita beata et iucunda fruor Dem. 434, 6. 716, 14. ita *vivo* Catull. V, 1. Inscriptt. ap. *Gruter.* p. 609, no. 3.) LXX pro חָיָה 1 Sam. X, 24. Nehem. II, 3. Dan. II, 4. — bb) pro: ἔχω ζωὴν αἰώνιον, *vita et felicitate aeterna fruor* Luc. X, 28. Joh. VI, 51. 58. Rom. I, 17. VIII, 13. Gal. III, 11. Hebr. X, 38. XII, 9. 1 Joh. IV, 9.

[4) ut apud LXX ζάω τινά respondet hebr. חִיָּה i. e. *refocilo, in vita servo* Ps. CXIX, 25. 50. 116. CXXXVIII, 7. ita sunt, qui transitive dici ζάω existimant pro: *beo, felicem reddo* Joh. VI, 51. Act. VII, 38. Vide de ll. ll. supra sub ζῶν.] — Saepius non extat in N. T.

Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, *Zebedaeus*, nom. pr. patris Apostolorum Johannis et Jacobi; fuit ille maritus Salomes Matth. XX, 20. XXVI, 37. al.

Ζεστός, ή, όν, (a ζέω q. v.) *fervidus*, metaph. *studio alicuius rei flagrans*, ut nos: *für etwas glühen, erwärmt sein.* Bis in N. T. Apoc. III, 15. 16.

καὶ ἰακὼβ καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι.) — Joh. XI, 25. — καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε XIV, 19. 1 Thess. V, 10. — β) addito πνεύματι, *dem Geiste nach* 1 Petr. IV, 5. cf. *Winer* p. 84. *Matthiae* §. 400, 6. p. 731. — γ) addito τῷ θεῷ, *für Gott, iudice Deo* Luc. XX, 38. cf. *Matthiae* §. 388, a. p. 710. (Joseph. l. l.) — bb) de Jesu, Joh. XIV, 9. ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ i. e. *vos vero intelligetis, me vivere* vel *me mortuum non detineri* [καὶ εἶναι μεθ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας Matth. XXVIII, 20.] Cf. *Lücke* II. p. 392 — 395. *Vater* N. T. p. 328. — Rom. VI, 10. ὃ δὲ ζῇ [i. e. *hoc autem quod attinet, quod vivit.* cf. de ὃ δέ paulo ante monita] ζῇ τῷ θεῷ = *in honorem Dei.* Cf. *Matthiae* §. 394, 2. p. 722. Alii: *una cum Deo* vel *coniunctus cum Deo* = συζῇ τῷ θεῷ cf. *Matthiae* §. 405, not. 3. p. 741. *Bornem.* ad Xen. Anab. IV, 8. 12. *Schäfer* ad Lamb. Bos. p. 746. *Viger.* p. 642. — 2 Cor. XIII, 4. — ἔζησε i. e. *vitae compos factus est, vita potitus est* = *vivit* Rom. XIV, 9. Apoc. II, 8. cf. de aoristo ita interdum de re praeterita posito, ut circumscriptione opus sit *Herm.* ad Vig. p. 746. *Matthiae* §. 506, V. p. 960. — — c) de Deo, in iurandi formula Hebraeis usitata ζῶ ἐγώ = *per vitam meam* Rom. XIV, 11. Ita LXX et hebr. חַי אָנִי Num. XIV, 21. 28. Jes. XLV, 23. Jer. XXII. 24. (ζῶν ἐγώ Judith. II, 12.)

BB) *durationis* notione inclusa: *semper vivo, permaneo in vita.* Ita a) in vv. Rabbinismum i. e. interpretandi rationem Judaeis serioribus probatam redolentibus Hebr. VII, 8. μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ. Cf. *Böhme* epist. ad Hebr. p. 305. — b) infinit. τὸ ζῆν, ut ἐμοὶ γὰρ [i. e. *me enim iudice* cf. *Matthiae* §. 388, a. p. 710.] τὸ ζῆν, χριστός i. e. τὸ *permanere in vita ad Christum* i. e. *ad doctrinam Christi propagandam pertinet,* καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος i. e. *et* τὸ *mori ad commodum meum spectat* Phil. I, 21. — εἰ δὲ — ἔργου v. 22. (cf. παλαίσμαθ' ἡμῶν ὁ βίος Eurip. Suppl. v. 552.) vid. de substantivis praedicati *Matthiae* §. 309. p. 610 sq. — 2 Cor. I, 8. (ita τὸ ζῆν 2 Macc. III, 31. Diod. Sic. I, 21 et 74. ἐὰν γὰρ ζῶ Aelian. V. H. II, 36. ζῆν Lucian. Phalar. prior. §. 9. Dem. 1225, 28. Xen. Anab. III, 2. 39.) cf. de praesenti, in ceteris praeter indicativum modis, pertinente ad rem diutius durantem *Herm.* ad Vig. p. 748. *Matthiae* §. 501. p. 948. *Buttm.* §. 124, 4. — c) partic. ζῶν, ζῶσα, ζῶν, *semper vivens, vita praeditus* καὶ ἔχων τὴν ζωήν [cf. de hac partic. praesentis vi *Herm.* ad Soph. Electr. v. 47. Oed. Col. v. 1561. coll. *Ewald* p. 533 sq.] aa) propr. α) de Jesu Apoc. I, 18 bis. additur πάντοτε Hebr. VII, 25. — β) de Deo = *immortalis, aeternus, non interiturus* αα) universe Matth. XVI, 16. XXVI, 63. [Joh. VI, 69.] Rom. IX. 26. 2 Cor. III, 3. 1 Tim. III, 15. IV, 10. VI, 17. Hebr. III, 12. IX, 14. X, 31. XII, 22. Apoc. IV, 9. 10. VII, 2. X, 6. — Ita LXX et חַי Dan. XII, 7. — [1 Petr. I, 23.] — ββ) ubi opp.

τοῖς εἰδώλοις i. e. deorum falsorum simulacris tum vita destitutis, tum ματαίοις i. e. interitui obnoxiis Act. XIV, 15. 2 Cor. VI, 16. — additur ἀληθινός 1 Thess. I, 9. — LXX Ps. CVI, 28. Histor. Bel. v. 6. — — bb) metaph. de rebus: *nunquam deficiens*, ut ἄρτος, sens.: *animi nutrimentum semper paratum et vires semper augens* Joh. VI, 51. ἐλπίς = spes *nunquam fallens* 1 Petr. I, 3. θυσία = *nunquam neglecta* Rom. XII. 1. ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, sens. vel: *minae div. immotae nec unquam irritae* Hebr. VI, 12. vel: *doctrina div. aeternum valitura* 1 Petr. I, 23. ubi insuper additur μένων, intendens vim vocis ζῶν. — λόγια = *oracula certa* Act. VII, 38. ὁδός = *via semper patens* Hebr. X, 20. ὕδωρ *aqua viva*, i. e. aqua e fonte ebulliens neque, ut stagna, deficiens Joh. IV, 10. trop. v. 11. VII, 38. Apoc. VII, 17. — Ita ὕδωρ ζῶν et hebr. מַיִם חַיִּים propr. Gen. XXVI, 19. Levit. XIV, 5. Cant. IV, 18. (Ovid. Metam. VIII, 57. Martial. II, 90. Valer. Flacc. Argonaut. 3, 422. Soph. Oed. R. v. 485.)

B) = *vitae* [vid. sub ζωή no. 1. b.] *fontem et causam in me habeo* Joh. VI, 57 bis.

C) metaph. pro: *efficacem me praesto* 2 Cor. XIII, 4. Gal. II, 20.

2) *vitam sustento, alor,* a) sq. ἐπί c. dat. rei = *bei* oder *mit etwas, etwas habend*, ut ἐπ' ἄρτῳ Matth. IV, 4. Luc. IV, 4. Vide de his ll. sub ἐπί p. 584. disputata. — b) sq. ἔκ τινος 1 Cor. IX, 14. cf. ἐκ p. 461. (Dem. 1309, 26. διά τινος 794, 19. Xen. Mem. III, 3. 11. — Anab. VII, 2. 34.)

3) *vigeo, valeo* a) propr. Joh. IV, 50. 51. 53. cf. *Lücke* I. p. 672. — b) = *felix sum* aa) universe ὁ ποιήσας — αὐτοῖς Rom. X, 5. 1 Thess. III, 8. (= floreo, vita beata et iucunda fruor Dem. 434, 6. 716, 14. ita *vivo* Catull. V, 1. Inscriptt. ap. *Gruter.* p. 609, no. 3.) LXX pro חָיָה 1 Sam. X, 24. Nehem. II, 3. Dan. II, 4. — bb) pro: ἔχω ζωὴν αἰώνιον, *vita et felicitate aeterna fruor* Luc. X, 28. Joh. VI, 51. 58. Rom. I, 17. VIII, 13. Gal. III, 11. Hebr. X, 38. XII, 9. 1 Joh. IV, 9.

[4) ut apud LXX ζάω τινά respondet hebr. חִיָּה i. e. *refecio, in vita servo* Ps. CXIX, 25. 50. 116. CXXXVIII, 7. ita sunt, qui transitive dici ζάω existiment pro: *beo, felicem redde* Joh. VI, 51. Act. VII, 38. Vide de hh. ll. supra sub ζῶν.] — Saepius non extat in N. T.

Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, *Zebedaeus*, nom. pr. patris Apostolorum Johannis et Jacobi; fuit ille maritus Salomes Matth. XX, 20. XXVI, 37. al.

Ζεστός, ή, όν, (a ζέω q. v.) *fervidus*, metaph. *studio alicuius rei flagrans*, ut nos: *für etwas glühen, erwärmt sein.* Bis in N. T. Apoc. III, 15. 16.

Ζεῦγος, εος, ους, τό, (iugum iumentorum, boves vel ni iugales Xen. Mem. II, 4. 5. et Cyr. VIII, 8. 25.) par, ein ıar. Bis in N. T. Luc. II, 24. XIV, 19. LXX pro צֶמֶד Le-. V, 11. צֶמֶד 1 Regg. XIX, 21. (Alciphr. I. ep. 27. Diod. Sic. X. p. 92. Bip. Polyb. XXXI, 8. 5. Xen. Oec. VII, 18. 19.)

Ζευκτήρια, ας, ἡ, (a ζεύγνυμι) ligamen, vinculum. mel in N. T. Act. XXVII, 40. (Eurip. Helen. 1552.)

Ζεύς, διός, ὁ, Zeus, Jupiter Act. XIV, 12. 13. τοῦ ὄντος ὁ τῆς πόλεως i. e. cuius templum erat in suburbio.

Ζέω, f. ἑσω, ferveo [pp. Hom. Iliad. XXI, 362.) metaph. νεύματι flagro animo et studio, ita bis in N. T. Act. VIII, 25. Rom. XII, 11. de forma soluta huius verbi cf. Buttm. 94. not. 2. gram. max. Vol. I. §. 105, not. 2. p. 497. Mat-iae §. 50. p. 117. coll. Lobeck ad Phryn. p. 220 sqq. (An-olog. gr. T. III. p. 169. Jacobs.)

Ζηλεύω, i. q. ζηλόω, summo studio curo, ich befleisse ch Apoc. III, 19. ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον, summo igitur udio mentem muta i. e. denke also ernstlich auf deine Bes-rung. De simplicitate structurae per particulam καί vinctae l. supra sub βαθύνω p. 181. adnotata, et de ζήλευε pro t. vulg. ζήλωσον Griesb. ad h. l. (Simplic. in Epictet. c. 26. 131. ed. Salmas. οὐδεὶς τῶν τ' ἀγαθὸν τὸ ἀνθρώπινον τούντων φθονεῖ ἢ ζηλεύει ποτέ.)

Ζῆλος, ου, ὁ, 1) fervor i. e. studium intensum, der fer für etwas a) sq. genit. obiective posito = für etwas r Jemanden Joh. II, 18. Rom. X, 2. — b) sq. ὑπέρ τινος Cor. VII, 7. et lect. vulg. Col. IV, 13. — c) absol. 2 Cor. I, 11. IX, 2. — κατὰ ζῆλον adverb. studiose, acriter Phil. [, 6. — LXX pro קִנְאָה Ps. LXIX, 9. (1 Macc. II, 58. Lu-n. de merced. cond. §. 7. Plut. vit. Lycurg. c. 4 et 10. vit. ex. M. c. 8. Polyb. X, 24. 7.) — amoris sens. 2 Cor. XI, 2. λος θεοῦ i. e. amor, quo Deus amat = amor summus. Gesen. p. 694. Winer p. 99. Fritzsche diss. II. p. 57. Ita (X et קִנְאָה Cantic. VIII, 6. — 2) invidia Act. XIII, 45. m. XIII, 13. 1 Cor. III, 3. Jac. III, 14. 16. Alii: ira (Po-b. XI, 8. 4. Herodian. III, 2. 16. Plut. vit. Thes. c. 6.) — indignatio, ira Act. V, 17. 2 Cor. XII, 20. Gal. V, 20. — br. X, 20. πυρὸς ζῆλος = ira fervida. cf. Gesen. p. 644, 2. vald p. 572 sq. Herm. ad Vig. p. 890. Fischer ad Weller. l. III. P. I. p. 293. Ita LXX et קִנְאָה Zach. VIII, 2. Sae-us non extat in N. T.

Ζηλόω, ῶ, f. ώσω, 1) studio alicuius rei vel personae neor a) sq. acc. rei = summo studio sector vel appeto ali-id, ut τὰ χαρίσματα 1 Cor. XII, 31. — XIV, 1. 39. (ἀρετὴν m. 509, 2. 22, 17. Diod. Sic. I, 95. II, 84. XIX, 96.) —

b) sq. acc. pers. = vel *amo* 2 Cor. XI, 2. ζηλῶ — θεοῦ ζήλῳ. Cf. de ζήλῳ ζηλοῦν supra sub ἀπειλέω observata et *Matthiae* §. 488, not. p. 745. *Ewald* p. 560. (Sophocl. Electr. v. 1027.) Ita LXX et קנא Prov. XXIII, 17. XXIV, 1. — vel *ad meas partes trahere studeo, appeto aliquem* Gal. IV, 17.— v. 18. καλὸν — ἐν καλῷ i. e. *laudabile est, appeti* vel *trahi ad partes alicuius, si agitur de bono et honesto colendo* [vid. ἐν p. 525.] alii: *honesto consilio*, ita ut ἐν καλῷ = καλῶς. — c) absol. Apoc. III, 19. Vide de h. l. supra sub ζηλεύω. — 2) *aemulor* [pp. Xen. Mem. II, 1. 19. Herodian. II, 7. 8.] i. e. *invideo alicui, beneiden* Act. VII, 9. [XVII, 5.] 1 Cor. XIII, 4.— Jacob IV, 2. φονεύετε καὶ ζηλοῦτε i. e. *ad necem usque invidetis aliis.* cf. de hac structurae simplicitate supra sub βαθύνω allata. Saepius non legitur in N. T.

Ζηλωτής, οῦ, ὁ, 1) *acri alicuius rei studio ductus*, sq. genit. rei vel person., in quam acri studio fertur aliquis 1 Cor. XIV, 12. Tit. II, 14. (Polyb. X, 25. 2.) Dicebantur autem apud Judaeos iam antiquiores, ut Act. XXI, 20. XXII, 3. Gal. I, 14. coll. 2 Macc. IV, 2. ζηλωταὶ νόμου vel ζηλωταὶ omnes, qui summo religionis studio ducti graviter increparent et animadverterent in eos, qui ulla aliqua ratione leges vel religionem patriam violarent. cf. Num. XXV, 9. et 1 Macc. II, 40. Quod religionis studium uti saepe laude fuit dignissimum, ita haud raro, post Christi maxime et Apostolorum aetatem, scelera et flagitia turpissima genuit cf. Joseph. d. bell. iud. IV, 6. 3. VII, 8. 1. — 2) cognomen Simonis, Apostoli, inditum illi, vel quod zelotarum societati olim adscriptus fuerat, vel quod erat ingenii fervidioris et facile zelo excandescebat Luc. VI, 15. Act. II, 14. Vide κανανίτης. Saepius non habetur in N. T.

Ζημία, ας, ἡ, *damnum, iactura* Act. XXVII, 10. 21 ἡγεῖσθαί τι ζημίαν εἶναι vel ἡγεῖσθαί τι ζημίαν = *damnosum habere aliquid* Phil. III, 7. 8. (Joseph. Arch. IV, 8. 29. Xen. Mem. II, 3. 6. et Cyr. II, 1. 12. Lucian. Lexiph. §. 24.)

Ζημιόω, ῶ, f. ώσω, *damnum affero.* Legitur in N. T. a) passivum: *damnum affertur mihi, ich werde beschädigt, leide Schaden* aa) abs. 1 Cor. III, 15. — bb) sq. ἔκ τινος = ὑπό τινος, et ἔν τινι = *in irgend einer Beziehung* 2 Cor. VII, 9. Cf. supra ad h. l. adnotata sub ἐν p. 521. — b) medium: *mihi damnum affero, ipse auctor sum iacturae, quae facio*, ita a. 1. pass. signif. med. [de qua vid. sub δύνασθαι p. 282.] sq. acc. *an etwas* Matth. XVI, 16. coll. Marc. VIII, 35. et Luc. IX, 25. — Phil. III, 8. τὰ πάντα ἐζημιώθην = *ich habe mich selbst aller der eben genannten Vorzüge* [v. 5.] *verlustig gemacht* = *ich habe mich ihrer begeben.* (ζημιοῦν τινα Aelian. V. H. III, 23. ζημιοῦσθαί τι Xen. Cyr. III, 1. 1…

coll. 30.) Cf. de ζημιοῦσθαί τι *Passow* I. p. 663. *Valcken.* ad Herodot. VII, 39. *Matthiae* §. 415. β. not. 3. p. 761 sq. *Buttm.* §. 118. 4. §. 121, 6. Saepius non legitur in N. T.

Ζηνᾶς, ᾶ, [de quo genit. vid. ἰούδας] ὁ, *Zenas*, nom. prop. viri Tit. III, 13.

Ζητέω, ῶ, f. ήσω, 1) *quaero* i. e. a) *suchen, aufsuchen* aa) universe et absol. Ita in locutione proverb. Matth. VII, 7. 8. Luc. XI, 9. 10. — bb) sq. acc. pers. α) universe, ut τὸ παιδίον Matth. II, 13. — XXVIII, 5. Marc. I, 37. III, 32. Luc. II, 45. 48. [IV, 42.] XXIV, 5. Joh. VI, 24. 26. VII, 11. 34. 36. VIII, 21. XI, 56. XIII, 33. XVIII, 4. 7. 8. XX, 15. Act. IX, 11. X, 19. 21. XIII, 11. XVII, 5. 2 Tim. I, 17. (Hom. Iliad. XIV, 258. Xen. Anab. II, 3. 2. II, 4. 15 et 16.) — — absol. ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι = ζητοῦντες αὐτὸν, αὐτῷ λαλῆσαι i. e. *quaerentes eum, nempe ut loquerentur cum eo* Matth. XII, 46.— v. 47. de h. l. infinit. epexegetico cf. *Matthiae* §. 532. p. 1040 sq. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 448 sq. dissert. II. p. 89. 101. — β) ζ. τὸν θεόν i. e. αα) *investigo maiestatis divinae documenta* Act. XVII, 27. — ββ) ex hebr. dicendi ratione [pp. = ζητεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ, ex imagine ducta ab hominibus ζητοῦσι τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, hebr. בִּקֵּשׁ פְּנֵי הַמֶּלֶךְ, i. e. cupientibus adire regem vel ut adorent vel ut favorem eius sibi concilient, ita 1 Regg. X, 24. coll. Prov. XXIX, 26. ubi LXX θεραπεύειν πρόσωπόν τινος hinc =] *colo*, ita Rom. X, 20. — LXX pro בִּקֵּשׁ Deut. IV, 29. Jes. LXV, 1. — — cc) sq. acc. rei α) perditae vel amissae, ut τὸ πλανώμενον Matth. XVIII, 12. — τὸ ἀπολωλὸς i. e. τοὺς ἀπολωλότας = *miseros* Luc. XIX, 10. — absol. Luc. XV, 8. (rem absconditam, ut metalla Xen. Vectig. IV, 4.) — β) universe, ut ἀνάπαυσιν = *domicilium* Matth. XII, 43. Luc. XI, 24. εὐκαιρίαν Matth. XXVI, 16. Luc. XXII, 6. — Matth. XXVI, 59. Marc. XIV, 55. καιρὸν ἔν τινι *auf etwas* Luc. XIII, 6. 7. τὸν θάνατον i. e. *moriendi opportunitatem* Apoc. IX, 6. — γ) de emturientibus, ut καλοὺς μαργαρίτας Matth. XIII, 45. (Theophr. Char. 20 [23], 5. Xen. Cyr. II, 2. 26.) — δ) τὴν ψυχήν τινος, ex hebr. *vitae alicuius insidior* Matth. II, 20. Rom. XI, 3. = ζητεῖν ἀπολέσαι τὴν ψ. τινος. Ita LXX et hebr. בִּקֵּשׁ נֶפֶשׁ Exod. IV, 19. et addito λαβεῖν αὐτήν 1 Regg. XIX, 10. 14.

b) *nachsinnen über etwas*, *meditor de aliqua re*, *meditor facere aliquid*, *delibero* aa) sq. orat. indirect. Marc. XI, 18. de h. l. fut. vid. *Matthiae* §. 516, not. 2. p. 986. *Winer* p. 121. — Marc. XIV, 1. 11. Luc. XII, 29. 1 Petr. V, 8. — praeced. τό Luc. XXII, 2. de horum l. l. coniunct. vid. *Matthiae* l. l. *Winer* l. l (Apollod. Bibl. I, 9. 27.) — bb) sq. acc. rei, ut λύσιν 1 Cor. VII, 27. (Lucian. Hermot. §. 66. Dial. Deor. XXII, 2. Plut. apophth. Mor. II. p. 40. ed. *Tauchn.*) —

cc) sq. acc. pers. ut γυναῖκα = *de uxore ducenda cogito* 1 Cor. VII, 27.

c) *studeo, operam do*, aa) sq. accus. rei = *operam do, ut nanciscar aliquid, ich trachte nach etwas, bemühe mich um etwas*, ut τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ Matth. VI, 33. Luc. XII, 31. τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ sc. τοῦ θεοῦ i. e. *operam do probitati, quam postulat Deus* Matth. VI, 33. τὰ ἄνω Col. III, 1. εἰρήνην 1 Petr. III, 11. — Rom. II, 7. δόξαν ἐξ ἀνθρώπων 1 Thess. II, 6. — οὐ ζητῶ = *negligo, non curo*, ut τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ Joh. V, 44. (1 Macc. II, 29. Lucian. Phalar. prior. §. 5. Theognid. v. 691 sq.) — ἐπεὶ — ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε i. e. ἐπεὶ — ζητεῖτε αὐτά i. e. *cum spiritus divini dotes appetatis, iis operam date in commodum coetus divini*, ἵνα περισσεύητε i. e. *nempe hoc consilio, ut excellatis iis in usus publicos*. 1 Cor. XIV, 12. — — bb) sq. infinit. = *efficere studeo*, α) sq. infinit. *aor.* Matth. XXI, 46. Marc. XII, 12. Luc. V, 18. XIII, 24. XVII, 33. XIX, 47. XX, 19. Joh. V, 18. X, 39. XIX, 12. Act. XIII, 8. XVI, 10. XXVII, 30. Rom. X, 3. Gal. II, 17. (Plut. vit. Thes. c. 35. Antiphon. p. 733.) — β) sq. inf. *praes.* αα) plene Luc. VI, 19. Joh. VII, 4. Gal. I, 10. (Xen. Mem. IV, 5. 11. Anab. V, 4. 33.) — ββ) minus plene i. e. abest infinit. facile cogitatione addendus, ut ζητῶ τὴν δόξαν τινός i. e. ζητῶ στῆσαι τὴν δ. τ. *ich suche Jemandes Ehre geltend zu machen* Joh. VII, 18 bis. VIII, 50 bis. τὸ θέλημα τινος = τὸ θ. τ. ποιεῖν Joh. V, 30. — τὸ συμφέρον τινὸς = ζητῶ αὐξάνειν τὸ σ. τ. *commodis alicuius studeo* 1 Cor. X, 33. (ἐμοῦ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον, οὐ τὸ φιλίππου, ζητοῦντος, citat Hermogen. 294. ex orat. Dem. pro coron. Cf. *Schäfer* ind. ad Dem. p. 267.) LXX ζητῆσαι ἀγαθόν τινι et hebr. בִּקֵּשׁ Nehem. II, 10. — ζητῶ τά τινος = *commodis alicuius studeo* 1 Cor. X, 29. XIII, 5. Phil. II, 21.

d) *cupio, volo* aa) sq. inf. aor. Luc. IX, 9. XI, 54. XIX, 3. Joh. VII, 19. 20. 25. 30. VIII, 37. 40. — bb) sq. acc. rei, ut τί ζητεῖς; Joh. I, 38. IV, 27. cf. *Lücke* I. p. 658. (Sophocl. Oed. R. v. 657.) — cc) sq. acc. rei, item sq. acc. pers. 2 Cor. XII, 14. οὐ γὰρ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς, *non enim opes vestras, sed vos volo* i. e. *non enim id ago, ut opibus vestris potiar, sed ut vos ipsos mihi devinciam*. — Luc. XXII, 31. ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς [= *Satanas vos tradi sibi voluit*], τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον, i. e. *hoc consilio, ut veluti triticum concuteret*. (ζητῶ τινα posco aliquem, volo aliquem = trad. volo aliquem Xen. Anab. VI, 6 [4]. 11. cf. ad h. l. *Bornem*.)

2) *requiro, expeto, desidero* i. e. *verlangen* a) sq. acc. rei aa) solo, ut 1 Cor. I, 22. 2 Cor. XIII, 13. — τόπον τινός i. e. *opportunitatem rei* Hebr. VIII, 7. — LXX et בִּקֵּשׁ Neh. V, 18. (Aristot. de gen. et corrupt. II, 5. Sext. Empir. a. Log. I.

ν. 182.) — bb) et παρά c. genit. pers. Marc. VIII, 11. Luc. XI, 16. XII, 48. — cc) et ἔν τινι 1 Cor. IV, 2. ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ i. e. *bei der Wahl oder Beurtheilung eines Verwalters* [cf. supra sub ἐν p. 518. notata] *verlangt man: er soll als treu erfunden werden.* — b) sq. acc. pers. Joh. IV, 23.

3) *quaero* i. e. *sciscitor, fragen*, sq. περί τινος Joh. XVI, 19. (Aelian. V. H. II, 18. abs. Xen. Cyr. VIII, 5. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Ζήτημα, τος, τό, *quaestio, id, de quo quaeritur*, i. e. *disputatio, Streitfrage.* Quinquies in N. T. Act. XV, 2. XVIII, 15. XXIII, 29. XXV, 19. XXVI, 3. (ita ζήτημα Cic. ad Div. IV, ep. 26.)

Ζήτησις, εως, ἡ, *quaestio* [pp. das Suchen Diod. Sic. V, 48. Thuc. VIII, 57.] i. e. a) *disceptatio.* Joh. III, 25. coll. Act. XV, 2. ἐγένετο ζήτησις. 1 Tim. I, 4. (Herodot. II, 54. V, 21.) — b) i. q. ζήτημα, *id, de quo disceptatur, controversia* Act. XXV, 20. 1 Tim. VI, 4. 2 Tim. II, 23. Tit. III, 9. Saepius non extat in N. T.

Ζιζάνιον, ου, τό, *sizanium, lolium, Tollkraut* Matth. XIII, 25. 26. 27. 29. 30. 36. 38. 40. alii: *triticum adulterinum, Afterwaizen.* Utriusque plantae genus frequens in Palaestina neque absimile est tritico.

Ζοροβάβελ, ὁ, *Serubabel*, hebr. זְרֻבָּבֶל nom. prop. viri, duo duce prima Judaeorum exulum colonia in Palaestinam rediit Matth. I, 12. 13. Luc. III, 27. coll. Esr. II, 2. III, 8. 1 Chron. III, 19.

Ζόφος, ου, ὁ, *tenebrae, caligo*, a) pp. 2 Petr. II, 4. σειραῖς ζόφου ταρταρώσας sc. δεδεμένους catenis tenebrarum constrictos in tartarum detrusit i. e. in tartarum coniecit, ubi tanta est caligo, ut, quo pedem sistas, vinculis constricti instar, nescias. Jud. v. 6. (Polyb. XVIII, 3. 7.) — b) = *tartarus*, ζόφος τοῦ σκότους = ὁ ζ. ὁ σκοτεινός 2 Petr. II, 17. Jud. v. 13. — De genit. subst. loco adiect. posito cf. supra sub ζῆλος no. 3. observata. (Hom. Iliad. XV, 191. XXI, 56. coll. Lucian. Contempl. §. 1.) Saepius non extat in N. T.

Ζυγός, οῦ, ὁ, (a ζεύγνυμι, iungo) 1) *iugum* [pp. i. e. de iugo, quod imponitur iumentis Aelian. V. H. V, 14.] metaph. a) *de servitutis iugo* οἱ ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι 1 Tim. VI, 1. cf. Levit. XXVI, 13. (ita Dem. 322, 12. δουλοσύνης ζυγός) — b) *de legibus impositis alicui* Act. XV, 10. Gal. V, 1. Matth. XI, 29. 30. Ita LXX pro עֹל Jerem. V, 5. Thren. III, 27. — 2) *iugum* i. e. [pp. *Wagebalken*], ex metonym. partis pro toto, *libra* Apoc. VI, 5. ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Ita LXX pro פֶּלֶס Jes. XL, 12. מֹאזְנַיִם Levit. XIX, 36. (Siracid. XXI, 25. Aelian. V. H. X, 6. Saepius non legitur in N. T.

Ζύμη, ης, ἡ, *fermentum*, *Sauerteig* a) pp. Matth. XIII, 33. et Luc. XIII, 21. Matth. XVI, 12. LXX pro חָמֵץ Exod. XII, 15. שְׂאֹר Exod. XII, 19. — b) sensu metaphor. orto e locutione proverb. 1 Cor. V, 6. et Gal. V, 9. *μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ*. Sens. pauci perverse statuentes et agentes in errorem et ad scelus perducere possunt multos, hinc: = *perversa alicuius disciplina et vita* Matth. XVI, 6. 11. coll. v. 11. 12. Marc. VIII, 15. Luc. XII, 1. 1 Cor. V, 7. 8. Saepius non habetur in N. T.

Ζυμόω, ῶ, f. ώσω, *fermento*, *farinam aqua subactam acidam reddo* a) pp. Matth. XIII, 33. Luc. XIII, 21. — b) metaph. pro: *corrumpo* 1 Cor. V, 6. Gal. V, 9. v. *ζύμη*. LXX pro חָמֵץ Exod. XII, 34. 39. Hos. VII, 4.

Ζωγρέω, ῶ, f. ήσω, (a ζῶον et ἀγρεύω, venor, pp. vivum capio Xen. Anab. IV, 7. 22. Diod. Sic. XI, 22. Jos. Ant. XIII, 6. 2.) *capio* a) de iis, qui conciliant alios vel sibi vel alteri et ad partes vel suas vel alterius trahunt Luc. V, 10. *ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν*. — b) de iis, qui captum tenent aliquem: *subiicio* 2 Tim. II, 26.

Ζωή, ῆς, ἡ, 1) *vita*, *das Leben* a) de vita, qua fruimur in his terris versantes Act. II, 28. *ὁδοὶ ζωῆς* = *adminicula vitae conservandae*. VIII, 33. XVII, 25. Rom. VIII, 38. 1 Cor. III, 22. Phil. I, 20. Hebr. VII, 3. Jac. IV, 14. — *ζωὴ ἡ νῦν* 1 Tim. IV, 8. *ἐν τῇ ζωῇ σου* i. e. *tum*, *cum viveres* Luc. XVI, 25. 1 Cor. XV, 19. — *ψυχὴ ζωῆς* = *ψυχὴ ζῶσα* i. e. *lebendes Wesen* Apoc. XVI, 3. (Hom. Odys. XVI, 429. Lucian. Dial. Mort. V, 3. Plat. Phaed. c. 16. ed. *Fischer*.) — b) de vita, qua fruitur aliquis e mortuis excitatus, ita aa) de Jesu Rom. V, 10. 2 Cor. IV, 10. 11. 12. — bb) trop. α) pro: *sors felicissima* aequiparanda sorti illius, quem mortuum ab orco reducem fecit aliquis in lucem Rom. XI, 15. — β) pro: conditio hominis, qui *νεκρός* vel *ἀποθανὼν τῇ ἁμαρτίᾳ*, cui indulsisset olim, nunc *πιστεύων εἰς τὸν Ἰησοῦν ζῇ τῇ δικαιοσύνῃ*: *das höhere*, *geistige*, *Gott und der Tugend geweihete und mit dem Glauben an Jesum beginnende Leben*, [*μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν* Joh. V, 24. 1 Joh. III, 14. ibi *Lücke* II. p. 38. III. p. 172.] — *καινότης ζωῆς* pro *ζωὴ καινή*, *vita nova* [cf. supra sub *γράμμα* observata] i. e. agendi ratio ab ea, quam ante secutus es, tantum distans, quantum vitae, ad quam excitavit Deus Jesum, conditio distat ab illa, qua, degens in his terris, usus est, sensus: *melior sentiendi et agendi ratio* Rom. VI, 4. — c) de vita, quae, post mortuorum resurrectionem sub adventu Jesu Messiae futuram cives regni messiani manet; quae cum cogitaretur longe beatissima, vocabulo *ζωῆς* sese adiunxit notio felicitatis perfectissimae, *vita pios Dei et Jesu cultores corporis post mortem manens beatissima* aa) proprie α) nude positum, ut *εἰςελθεῖν*

ϑαι εἰς τὴν ζωὴν Matth. XVIII, 8. 9. XIX, 17. Marc. IX, 43. 45. — Matth. VII, 14. Act. III, 15. τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης i. e. *doctrina tantam felicitatem vel vita adeo beatam annuncians* Act. V, 20. cf. *Winer* p. 92. — XI, 18. — ἐν ζωῇ = ἐν ζωῇ ὄντες i. e. *vitae et felicitatis futurae participes* Rom. V, 17. ἀνάστασις ζωῆς, item δικαίωσις ζωῆς i. e. *secumacem habens* ζωὴν v. 18. Joh. V, 20. ἡ ζωὴ — ϑεῷ, *vita illa beatissima, quam largiri vobis decrevit Deus, asservatur apud Deum* [pp. recondita quasi est, ut opes et divitiae in thesauro reconduntur] Col. III, 3. λόγος ζωῆς, i. e. *doctrina ζωὴν promittens* Phil. II, 16. οὐκ ὄψεται ζωὴν Joh. III, 36. ἵνα — ἔχητε i. e. recusatis ad me venire, invitantem vos hoc fine, ut contingat vobis ζωή V, 40. — VI, 33. — οὐκ — ἑαυτοῖς i. e. *spem* ζωῆς *in animis vestris alere non potestis* VI, 53. τὸ φῶς τῆς ζωῆς i. e. ζωὴν *largiens* VIII, 12. X, 10. XXI, 31. τὰ ῥήματα — ζωή ἐστι i. e. *largiens* ζωὴν VI, 63. — Joh. V, 11. 16. ὁ — ἔχει τὴν ζωὴν i. e. *eius ea est conditio, ut iam habeat* τὴν ζωὴν v. 12 bis. Cf. de praesenti ad rem certo eventuram pertinente supra sub ἔρχομαι et ἐγὼ adnotata. — Eadem ratio est vv. Joh. V, 24, 1 Joh. III, 14. μεταβέβηκεν — ζωῆς i. e. ea est eius conditio, ut ex morte in vitam transiisse, hanc igitur habere iam putandus sit. — βίβλος ζωῆς item τῆς ζωῆς vel βιβλίον τῆς ζωῆς *liber vitae* hebr. סֵפֶר חַיִּים propr. liber nomina habens civium reipublicae viventium Jes. IV, 3.] i. e. *catalogus hominum, quos civitatis regni messiani* i. e. *vita et felicitate huius regni dignos iudicavit Deus* Phil. IV, 3. Apoc. III, 5. XIII, 8. XVII, 8. XX, 12. 15. XXI, 27. cf. *Bertholdt* ad Dan. XII, 1. *Gesen.* ad Jes. IV, 3. *de Wette* ad Ps. LXIX, 29. — ὁ στέφανος τῆς ζωῆς i. e. *quam paratam habet* ἡ ζωή Jac. I, 12. Apoc. II, 10. χάρις ζωῆς i. e. *beneficium, quod est in* τῇ ζωῇ *largitione* 1 Petr. III, 7. — β) addito epitheto, ut αα) ἡ μέλλουσα 1 Tim. IV, 8. — ββ) ὄντως, ut ἡ ὄντως ζωή 1 Tim. VI, 19. — γγ) αἰώνιος Matth. XIX, 16. 29. Marc. X, 17. 30. Act. XIII, 46. 48. Rom. II, 7. V, 21. Gal. VI, 8. 1 Tim. I, 16. VI, 12. Tit. I, 2. III, 7. — Joh. III, 15. 16. VI, 40. 1 Joh. V, 13. ὁ πιστεύων — αἰώνιον Joh. III, 36. V, 24. VI, 47. de horum ll. praesenti vid. paulo ante dicta. — IV, 14. 36. — δοκεῖτε — ζωὴν αἰώνιον ἔχειν = *adipiscuntur* ζωῆς αἰωνίου V, 39. — VI, 27. 68. X, 28. XVII, 2. — 3. αὕτη — ζωή = *conditio vitae aeternae adipiscendae praescripta.* — 1 Joh. I, 25. V, 11. — πᾶς — οὐκ ἔχει ζ. αἰ. ἐν ἑαυτῷ μένουσαν = *spe certa* ζ. α. *destituitur* III, 15. — γ) iungitur ζωή cum ἀφθαρσία 2 Tim. I, 10. — bb) metonym. α) pro: *auctor ζωῆς, dator* ζωῆς, Joh. XI, 25. XIV, 6. Col. III, 4. addito αἰώνιος 1 Joh. I, 2. V, 20. — β) pro: *causa* ζωῆς αἰωνίου Joh. XII, 50. — — d) *perennitatis vel immortalitatis* notione

inclusa, aa) propr. α) universe, ut τὸ ξύλον ζωῆς i. e. *arbor immortalitatem largiens* vel *efficiens* Apoc. II, 7. XXII, 2. 14. 19. coll. LXX et hebr. עֵץ הַחַיִּים Gen. II, 9. III, 22. Prov. III, 18. cf. *Rosenm.* altes und neues Morgenl. I. p. 9. *Winer* bibl. Realw. I. p. 181. *Bauer* Mythol. des Alten Testaments Vol. I. p. 85. *Ziegler* ad Proverb. Sal. l. l. *Herder* Geist der hebr. Poësie Vol. I. p. 139. ed. *Justi.* — β) ubi opp. τῷ θνητῷ 2 Cor. V, 4. ὑπὸ τῆς ζωῆς = *a corpore immortali.* — intenditur vis voc. ζωῆς addito ἀκατάλυτος Hebr. VII, 16. ——— bb) metaph. de rebus nunquam deficientibus, ut ἄρτος ζωῆς = ἄρτος ζῶν Joh. VI, 35. VIII, 12. Vid. ζάω. — ὕδωρ ζωῆς = ὕδωρ ζῶν, *aqua viva* Apoc. VII, 17. XXI, 6. XXII, 1. 17. vid. ζάω. Uti autem apud Orientis populos regio aquis abundans fontibusque irrigua beatissima habebatur, ita in felicitate regni messiani describenda aquarum fontiumque copia abesse non poterat. cf. *Rosenm.* l. l. Vol. II. p. 261.

e) universe et abstracte: *virium, quae sunt in rerum universitate, omnium copia et efficacia, das rege Leben in der ganzen physischen, intellectuellen und moralischen Welt, die Gesammtheit aller bewegenden Gewalten des Himmels und der Erde, aller geistigen und leiblichen Kräfte* cf. *Lücke* I. p. 371. coll. *Ewald* p. 326. — Joh. I, 4. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν i. e. *in ipso erat fons vitae.* ibid. ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς i. e. is, in quo erat fons vitae, ἦν τὸ φ. τ. α. 1 Joh. I, 2. — 1 Joh. I, 1. περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς = περὶ τοῦ λόγου, ἐν ᾧ ἦν ἡ ζωή. — ratione habita potestatis mortuos in vitam revocandi Joh. V, 26 bis. Cf. *Lücke* II. p. 39 sq.

2) *sors prospera, felicitas* Luc. XII, 15. Joh. VI, 51 Rom. VII, 2. 10. VIII, 2. — τὸ δὲ πνεῦμα ζωή pro: ζωὴν ἔχον v. 10. 2 Cor. II, 16. εἰς ζωήν. Ibid. ὀσμὴ ζωῆς = ζωὴν διδοῦσα i. e. *salutaris.* 1 Petr. III, 10. — iungitur c. εἰρήνῃ Rom. VIII, 6.

3) *agendi ratio*, addito τοῦ θεοῦ i. e. *Deo probata* Eph. IV, 18. — iungitur c. εὐσέβεια 2 Petr. I, 13. Saepius non legitur in N. T.

Ζώνη, ης, ἡ, cingulum Matth. III, 4. X, 9. Marc. I, 6. Act. XXI, 11. Apoc. I, 13. XV, 6. Uti autem apud veterum tum viri tum feminae cingulis vestes diffluentes ac maiores colligabant, ita eorundem zonae, cum cavae essent, pecuniis quoque condendis inserviebant Matth. X, 9. Marc. VI, 8. (Herodian. I, 11. 13. Xen. Anab. I, 4. 9.) LXX pro אֵזוֹר 2 Regg. I, 8. חֲגוֹרָה 1 Regg. II, 5. Saepius non extat in N. T.

Ζώννυμι, vel ζωννύω, f. ζώσω, *cingo.* Bis in N. T. Joh. XXI, 18. ubi bis. LXX pro חָגַר Exod. XXIX, 9. Neh. IV, 18. (Pausan. IX, 17. Hom. Iliad. X, 78.)

Ζωογονέω, ῶ, f. ήσω. (a ζῶον et γόνος generatio; ivum foetum pario Diod. Sic. I, 7 et 88.) *vivum conservo, in ita conservo.* Bis in N. T. Luc. XVII, 33. Act. VII, 19. 1 Tim. VI, 13.] Ita LXX pro חַיָּה Gen. VI, 19. Judd. 'III, 19.

Ζῶον, ου, τό, *animal, brutum, bestia* Hebr. XIII, 11. Petr. II, 12. Jud. v. 10. Apoc. IV, 9. 10. al. LXX pro חַיָּה 's. LXVIII, 11. Ez. X, 20. (Xen. Mem. IV, 8. 10.)

Ζωοποιέω, ῶ, f. ήσω, (a ζωή et ποιέω) *vitam largior*, passivum: *vita mihi conceditur* a) propr. Ita aa) in lois, ubi agitur de mortuis vitae restitutis vel restituendis Joh. ', 21. Rom. IV, 17. VIII, 11. 1 Cor. XV, 22. 1 Tim. VI, 13. Petr. III, 18. — bb) de personis et rebus vitam et felicitaem aeternam largientibus Joh. VI, 63. 1 Cor. XV, 45. 2 Cor. II, 6. Gal. III, 21. — b) trop. de seminibus vivescentibus Cor. XV, 36. Saepius non extat in N. T.

H.

Ἤ, coniunct. 1) disiunctiva: *aut, vel*, nos: *oder* α) universe, ut Matth. V, 17. 18. 36. VI, 31. VII, 4. 16. X, 11. 19. 7 bis. XII, 29. XVI, 14. 26. XVII, 25 bis. XVIII, 8. 16. 20. XIX, 29. XXV, 37. 38. 44. Marc. IV, 30. VI, [11.] 56 bis. VII, 1. 12. Luc. II, 24. IX, 25. XIII, 4. XIV, 31. XV, 8. XVII, 7. X, 2. Joh. IV, 27. V, 19. VII, 48. XIII, 29. Act I, 7. III, 12. V, 7. V, 38. VII, 49. X, 14. 28 bis. XXIII, 9. XXIV, 20. XXV, . XXVIII, 21. Rom. I, 21. III, 1. X, 7. XI, 35 bis. XIV, 13. 1. 1 Cor. IV, 3. V, 10. 11. VII, 16. IX, 7. XI, 27. XIII, 1. IV, 7. 24. 27. 29. 37. 2 Cor. XI, 4. Gal. I, 8. III, 15. Phil. III, 2. Hebr. II, 6. 1 Petr. I, 11. Apoc. III, 15. (Herodian. III, 12. ucian. Dial. Deorr. XXV, 5. Xen. Mem. I, 2. 18.) — —) ἤ — ἤ, ab initio duarum propositt. sibi oppositarum: *aut — aut, vel — vel, entweder — oder* Matth. VI, 24. XII, 33. uc. XVI, 13. 1 Cor. XIV, 6. οὐ γὰρ — ἐπιγινώσκετε i. e. ὐ γὰρ ἄλλα γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἃ ἢ ἀναγινώσκετε, ἢ ἐπιγινώσκετε. Cf. *Fritzsche* diss. I. p. 11 sq. *Viger.* p. 475. (Lucian. D. D. XVIII, 3. Xen. Mem. I, 2. 16.) — cf. *Matthiae* . 619. p. 1255. *Buttm.* §. 136. *Passow* I. p. 667.

2) interrogativa: *an forte, an*, nos: *oder etwa, oder*, ita) in altero membro interrogationis aa) praeced. πότερον, ut oh. VII, 17. πότερον — ἤ *utrum — an.* (Lucian. D. D. XX, 4. en. Mem. I, 2. 15. Cyr. I, 3. 2.) — bb) universe Matth. IX, 5. Marc. II, 9 et Luc. V, 23: τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν — εἰπεῖν. Matth. XI, 3. XXI, 25. XXII, 17. XXIII, 17. 19.

XXVII, 17. Marc. III, 4 bis. XI, 30. XII, 14 bis. XIII, 35 ter. Luc. VII, 18. XX, 4. Act. VIII, 34. Rom. II, 4. Gal. I, 10. — (Xen. Symp. IV, 52.) — b) ubi, quae sequuntur per interrogationem enuntiata, opponuntur antecedentibus Matth. VII, 9. XX, 15 bis. XXVI, 53. Rom. III, 29. VI, 3. VII. 1. IX, 21. XI, 2. XIV, 10. 1 Cor. I, 13. VI, 9. 16. 19. IX, 6. 8. 10. X. 19. 22. XI, 14. XIV, 36. 2 Cor. I, 17. XI, 7. Gal. I, 10. Cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Winer* p. 183. *Passow* l. l.

3) comparativa: *quam*, nos; *als*, Lutherus: *denn*, ita a) post comparativos aa) universe α) plene Matth. X, 15. XI, 22. 24. XVIII, 13. XIX, 24. XXVI, 53. Marc. [VI, 11.] X, 25. Luc. IX, 13. X, 12. 14. XVI, 17. XVIII, 25. Joh. III, 19. IV, 1. Act. IV, 19. V, 29. XX, 35. XXVII, 11. Rom. XIII, 11. 1 Cor. VII, 9. IX, 15. XIV, 5. Gal. IV, 27. 1 Tim. I, 4. 2 Tim. III, 4. Hebr. XI, 25. 1 Petr. III, 17. 2 Petr. II, 21. 1 Joh. IV, 4. (Lucian. D. D. XVIII, 1. Xen. Cyr. III, 1. 17. VI, 4. 14.) — β) abest ἤ post comparat. sequente nom. numerali, ut Act. XXIII, 13. 21. XXIV, 11. XXV, 6. cf. *Matthiae* §. 455, not. 4. p. 851. *Lobeck* ad Phryn. p. 410. — bb) post πρίν, πρὶν ἤ, *prius quam* Matth. I, 18. Marc. XIV, 30. Luc. II, 26. XXII, 34. Act. II, 20. VII, 2. XXV, 16. — abest ἤ post πρίν Matth. XXVI, 34. 75. Marc. XIV, 72. Joh. IV, 49. VIII, 58. XIV, 29. cf. *Buttm.* §. 136. p. 436. ed. X***. *Viger.* p. 442. — cc) post vv. quibus inest notio excellentiae, ut θέλω = *malo* 1 Cor. XIV, 19. (2 Macc. XIV, 42. Arrian. Epict. III, 1.) Cf. quae habet de βούλομαι = *malo*, *Passow* I. p. 271. 667. coll. Lamb. Bos. p. 769. ed. *Schäfer*. *Ast* ad Plat. rep. II, 1. p. 388. *Herm.* ad Vig. p. 884. *Winer* p. 95. — — b) post adiect. ἄλλος, ἕτερος aa) plene, ut εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν καὶ ἀκούειν τι καινότερον Act. XVII, 21. Cf. de ἄλλος s. ἕ. *Passow* I. p. 668. *Matthiae* §. 619. p. 1256. (Xen. Cyr. III. 2, 17.) — bb) abest ἄλλο Act. XXIV, 21. cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 281. Lamb. Bos. p. 847 ed. *Schäfer*. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 250. *Kuinoel* ad Act. l. l. — Joh. XIII. 10. ὁ λελουμένος [= *lautus a balneo* „ad convivium vocati solebant prius in balneo lavari, in domo vero convivatoris nonnisi pedes, quibus in via pulvis aut sordes adhaeserant, a servis abluebantur, ne lecti, super quibus accumbebant, maculárentur." *Wetsten.* coll. *Winer* bibl. Realwört. p. 81. 427.] οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι. cf. *Lücke* II. p. 505 et de h. l. lectione ἤ et εἰμί *Griesb.* ed. *Schulz.* (Xen. Oecon. III, 3. Plat. Crit. §. 15 ed. *Fischer.*) — — c) post positivum. Quod locorum genus ita alii explicant, ut ἤ interrogandi vi accipiant cf. *Herm.* ad Vig. p. 884. alii inde derivant, quod scriptores prius plenam rei notionem prolaturi uterentur positivo, cui capto postbac demum illam cum alia cogitatione contendendi consilio adderent voculam comparativo consentaneam

ἤ, ita *Fritzsche* IV Evv. I. p. 574. diss. II. p. 85. et *Matthiae* §. 457, 1. p. 855. coll. *Fischer* l. l. p. 325. *Winer* p. 94 sq. Pertinent huc formulae: *καλόν σοί ἐστιν εἰςελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ — βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον* i. e. vel *καλόν σοί ἐστιν καὶ κάλλιον εἰςελθεῖν, ἢ — βληθῆναι*, vel: *καλόν σοί ἐστιν εἰςελθεῖν — κυλλόν· ἢ καλόν ἐστι, βληθῆναι — αἰώνιον·* Matth. XVIII, 8. 9. Marc. IX, 43. 45. 47. *λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ — ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων* i. e. vel *λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ — ἔῤῥιπται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μᾶλλον λυσιτελεῖ ἢ* sc. *ζῆν αὐτόν, ἵνα κ. τ. λ.* vel *λυσιτελεῖ αὐτῷ — θάλασσαν· ἢ λυσιτελεῖ, αὐτὸν ζῆν, ἵνα — τούτων;* Luc. XVII, 2. *χαρὰ ἔσται — ἢ ἐπί κ. τ. λ.* Luc. XV, 7. quae si audacius dicta videntur cf. *Winer* p. 95. tenenda est notio universa: *summopere genii coelestes de peccatore ad meliorem frugem redeunte laetantur.* Aliter *Fritzsche* diss. II. p. 85. — *κατέβη — ἢ γὰρ ἐκεῖνος*, interpunge: *κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ἢ γὰρ ἐκεῖνος;* i. e. *an forte ille? nescio enim, quid statuatis.* cf. *Winer* l. l. *Fritzsche* l. l. p. 86. Loci eiusdem generis sunt LXX Gen. XXXVIII, 26. Ps. CXVIII, 8. Jon. IV, 3. Tob. III, 6. VI, 12. Siracid. XX, 25. (Menandri *καλὸν τὸ μὴ ζῆν, ἢ ζῆν ἀθλίως.* Phocylid. v. 76. 77. in poet. gnom. ed. *Schäfer* p. 159. Sophocl. Aiac. v. 945 vel 966. Herodot. IX, 26. Thuc. VI, 21. et apud Plautum: tacita mulier est bona semper, quam loquens.)

ἀλλ' ἤ, nisi Luc. XII, 52. et ap. *Griesb.* 1 Cor. III, 5. cf. tamen *Fritzsche* diss. I. p. 12. (Plat. Apol. Socr. §. 22. ed. *Fischer.*)

ἢ καί 1) *aut etiam* Luc. XI, 11. 12. XVIII, 11. Rom. II, 15. 1 Cor. XVI, 6. 2 Cor. I, 13. — 2) *an etiam* Luc. XII, 41. Rom. IV, 9.

ἤπερ, post comparat. *quam forte, als etwa* Joh. XII, 43. (2 Macc. XIV, 42. Lucian. D. Mort. VI, 4.)

ἤτοι, sequente *ἤ*, *aut, entweder* Rom. VI, 16. (Menander in Gnomic. p. 265. ed. *Schäfer.* Xen. Cyr. IV, 5. 27.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 787. no. 248. coll. p. 410.

Ἦ μήν, profecto, certo Hebr. VI, 14. *ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε.* LXX ita pro כִּי Gen. XXII, 7. pro אִם Num. XIV, 22. 23. (ita Graeci in iuramentis Xen. Cyr. VI, 1. 3. et Anab. II, 3. 26. cf. *Buttm.* §. 136. p. 438.)

Ἡγεμονεύω, f. *εύσω,* (praecedo, vorangehen Hom. Odyss. III, 386. dux sum, duco Hom. Iliad. XV, 46.) *prae-*

sum, *praefectus sum*, sq. genit. Luc. II, 2. III, 1. cf. de genit. *Matthiae* §. 359. 3. p. 673. Saepius non legitur in N. T. (Aelian. V. H. XII, 17. Xen. Ages. I, 13.)

Ἡγεμονία, ας, ἡ, *imperium*. Extat tantum Luc. III, 1. (Diod. Sic. I, 4. Polyb. I, 2. 3. Xen. Ages. II, 28.)

Ἡγεμών, όνος, ὁ, (dux, Xen. Mem. I, 3. 14 et Anab. I, 3. 14.) 1) *praeses, praefectus* a) de provinciarum praesidibus Matth. X, 18. Marc. XIII, 9. Luc. XXI, 12. 1 Petr. II, 14. (Herodian. II, 9. 12. III, 2. 8.) Ita appellantur Jesu aetate nunc proconsules [ἀνθύπατοι], propraetores [ἀντιστράτηγοι], missi ab Augusti inde temporibus in provincias senatorias, nunc qui ab eodem inde tempore in provincias caesareas mittebantur legati Caesaris, πρεσβευταί vel etiam propraetores dicti, nunc qui in easdem provincias mittebantur procuratores ἐπίτροποι vel διοικηταί — b) de procuratoribus Matth. XXVII, 2. 11. 14. XXVIII, 14. Luc. XX, 20. Act. XXIII, 24. 26. 33. XXIV, 1. 10. XXVI, 30. (Jos. Arch. XVIII, 3. 1.) Erant procuratores illi vel equestris dignitatis vel libertinae conditionis et quemadmodum in provinciis maioribus reditus Caesarum curabant, ita in minoribus provinciis interdum imperio proconsulari praediti iudicia habebant atque ius vitae et necis in subditos exercebant. Ex genere postremo fuerunt Pilatus et successores eius. Cf. de hac re *Fischer* Prolus. de vitiis Lexic. N. T. p. 17 sqq. et *Winer* bibl. Realw. p. 547. — 2) *princeps, praecipuus* Matth. II, 6. ubi Bethlehem dicitur οὐδαμῶς ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα. (de civitate superiori Graeciae Xen. Anab. VI, 1. 27.)

Ἡγέομαι, οῦμαι, f. ἡσομαι, (praecedo, Hom. Odyss. Λ, 263. duco; dux sum Xen. Cyr. IV, 5. 13.) 1) *praesum*, ita a) de principibus Matth. II, 6. — b) de summis magistratibus Act. VII, 10. — c) λόγου ἡγούμενος = *qui verba praeit*. *Wortführer* Act. XIV, 12. — Ita Mercurium, sermonis et eloquentiae auctorem, praesidem et ducem appellari legimus τὸν τοῦ λόγου ἡγεμόνα ap. Jamblich. de myster. ab init. coll. Lucian. Pseudol. §. 24. — d) de antistitibus, ut coetus christiani Hebr. XIII, 7. 17. 24. (Siracid. XXXII [XXXV], 1. Diod. Sic. I, 4 et 72. Polyb. I, 15. 4. I, 31. 2. Xen. Cyr. I, 1. 4.) — 2) ex adiunct. *auctoritate floreo, dignitate polleo* Luc. XXII, 26. Act. XV, 12. — 3) metaph. ἡγέομαι et perf. ἥγημαι signif. praesentis [Act. XXVI, 2. Phil. III, 7. vid. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 259. *Matthiae* §. 505. III. p. 959. *Buttm.* gram. max. Vol. II. §. 114. p. 146.] *existimo, duco*, sq. acc. c. inf. a) plene Phil. III, 8. (Herodian. III, 12. 4. Lucian. Dial. Mort. XIII, 7. Xen. Cyr. I, 6. 8. Thuc. IV, 9.) — b) abest infin. Act. XXVI, 2. 2 Cor. IX, 5. Phil. II, 3. 6. 25. III, 7. 2 Thess. III, 15. 1 Tim. I, 12. VI, 1. Hebr. X, 29. XI, 11. 26. Jac. I, 2. 2 Petr. I, 13. II, 13. III, 9. 15. cf. *Matthiae* §. 534, not. 1.

p. 1045. (Jos. Ant. VII, 2. 1. Diod. Sic. XIII, 55. Herodian. III, 5. 3. Xen. Cyr. III, 1. 20!) — ἡγεῖσθαί τινα ὑπερεκπερισσοῦ = *maximi aliquem facio*, περὶ πλείστου ἡγεῖσθαι 1 Thess. V, 13. Saepius non legitur in N. T.

Ἡδέως, adv. (ab ἡδύς, dulcis, suavis; cum voluptate Xen. Mem. I, 3. 5.) *lubenter.* Ter in N. T. Marc. VI, 20. XII, 37. 2 Cor. XI, 19. (2 Macc. VI, 30. XI, 26. Aelian. V. H. VIII, 21. Xen. Cyr. I, 4. 10.)

Ἤδη, adv. 1) *iam, so eben. bereits, schon,* de tempore praesenti et praeterito Matth. III, 10. V, 28. XIV, 15. 24. XV, 32. XVII, 12. XXIV, 32. Marc. IV, 37. VI, 35 bis. VIII, 2. XI, 11. XIII, 28. XV, 44. Luc. VII, 6. XI, 7. XII, 49. XIV, 17. XIX, 37. XXI, 30 bis. Joh. III, 18. IV, 35. 51. VI, 17. IX, 22. 27. XI, 39. XIII, 2. XV, 3. XIX, 33. XXI, 4. 14. Act. XXVII, 9 bis. Rom. IV, 19. 1 Cor. IV, 8. V, 3. Phil. III, 12 bis. 2 Thess. II, 7. 1 Tim. V, 15. 2 Tim. II, 18. IV, 6. 2 Petr. III, 1. 1 Joh. II, 8. — νῦν ἤδη IV, 3. (Tob. III, 6. Sapient. XIX, 16. Lucian. Dial. Deorr. IV, 4. I, 1. 2. Xen. Cyr. IV, 1. 4. VIII, 4. 23.) — 2) *iamiam*, = nostro: *nun* a) de tempore praeterito Joh. XIX, 28. — b) de temp. fut. ἤδη ποτέ, *iam aliquando, nun einmal* Rom. I, 10. (Lucian. Dial. Deorr. VIII, 3. Herodian. III, 7. 1. Thuc. VIII, 69.) cf. *Viger.* p. 413. 414.

Ἥδιστα, adv. (ab ἡδύς; iucundissime Xen. Mem. I, 6. 5.) *lubentissime.* Bis in N. T. 2 Cor. XII, 9. 15. (Xen. Mem. II, 7. 10.)

Ἡδονή, ῆς, ἡ, 1) *voluptas*, de voluptatibus sensuum ope perceptis Luc. VIII, 14. ὑπὸ — ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται. Tit. III, 3. δουλεύοντες — ἡδοναῖς ποικίλαις. Jac. IV, 3. 2 Petr. II, 13. (Xen. Mem. I, 4. 12 et Cyr. VIII, 2. 4.) — 2) *cupiditas* Jacob. IV, 1. (Xen. Mem. I, 2. 23., I, 5. 6.) Saepius non extat in N. T.

Ἡδύοσμον, ου, τό, (ab ἡδύς, suavis, dulcis et ὀσμή odor) *mentha hortensis, Gartenmünze* i. q. μίνθη; genus herbae minoris odoriferae, qua Judaei pavimenta aedium et synagogarum conspergere solebant. Bis in N. T. Matth. XXIII, 23. Luc. XI, 42. (Dioscorid. III, 41 et 48. Theophr. de caus. plant. VI, 22.)

Ἦθος, εος, ους, τό, (sedes consueta Hom. Odyss. XIV, 411. Herodot. VII, 1. 5.) *mos*, τὰ ἤθη, *mores, indoles, Charakter.* Semel in N. T. 1 Cor. XV, 33. φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. Sunt haec verba Menandri cf. Sententias Comicorum graecorum p. 248. ed. *Stephani* vel p. 78. ed. *Clerici.* (Polyb. IV, 21. 1. Diod. Sic. T. X. p. 100. ed. *Bip.* Xen. Mem. III, 10. 3.)

Ἥκω, f. ἥξω, a. 1. ἧξα, [Luc. XIII, 35. Apoc. II, 25. III, 9. Abesse a Graecis melioris aevi, habentibus non nisi praesens, imperf. et fut., huius aoristi usum, docent *Buttm.* gram. max. Vol. II. §. 114. p. 146. *Lobeck* ad Phryn. p. 743 sq.] *veni*, = ἐλήλυθα, *adsum*, ἧκον = ἐληλύθειν, *veneram*, *aderam*, fut. ἥξω, *veniam* cf. *Buttm.* l. l. p. 155. *Matthiae* §. 504. I. 2. p. 956. — a) propr. aa) universe α) sq. ἀπό c. genit. loci Matth. VIII, 11. Luc. XIII, 29. — β) sq. ἐκ c. gen. loci Joh. IV, 47. — γ) sq. πρός τινα Act. XXVIII, 23. (Jos. Ant. II, 6. 8.) — Joh. VI, 37. πρὸς ἐμὲ ἥξει = *mihi sese applicabit*. — δ) sq. ἐπί τινα, *über Jemanden kommen*, ut apud nostrates de personis, quae punientes superveniunt aliquem = *adorior aliquem* Apoc. III, 3. (Dem. 319, 7.) — ε) sq. μακρόθεν Marc. VIII, 3. — ζ) absol. Matth. XXIV, 50. Luc. XII, 35. 46. XV, 27. Joh. VIII, 42. Hebr. X, 7. 9. 37. 1 Joh. V, 20. Apoc. II, 25. III, 9. XV, 4. Ita LXX et hebr. בָּאתִי Ps. XL, 8. (Herodian. II, 1. 20. Xen. Anab. II, 1. 3 et 9. Plat. Crit. §. 1. ed. *Fischer.*) — bb) de prodeuntibus, sq. ἐκ c. gen. loci Rom. XI, 26. — — b) metaph. aa) de tempore, ut ὥρα ἥκει i. e. *tempus adest* Joh. II, 4. 2 Petr. III, 10. (Dem. 11, 26.) — bb) de fine rei, ut ἥξει τὸ τέλος finis sc. calamitatum illarum, appropinquabit Matth. XXIV, 14. — cc) de malis supervenientibus aliquem α) absol. = *ingruo* Apoc. XVIII, 8. — β) sq. ἐπί τινα αα) universe Luc. XIX, 43. — ββ) de culpa, poena, quae reposcitur ab aliquo et quam, oneris instar, impositam sibi habet aliquis Matth. XXIII, 36. (ἥκει ἐπ' αὐτοὺς αἰτία Dem. 624, 19.) Saepius non habetur in N. T.

Ἡλί, ὁ, *Eli*, nomen propr. viri, qui erat pater Josephi, mariti Mariae Luc. III, 23.

Ἠλί, vox hebr. אֵלִי *Deus mi* Matth. XXVII, 46.

Ἠλίας, ὁ, *Elias*, hebr. אֵלִיָּה, אֵלִיָּהוּ, nom. propr. prophetae V. T. Thisbe oriundi, acerrimi religionis patriae defensoris Matth. XVII, 12. Marc. IX, 13. Luc. I, 17.

Ἡλικία, ας, ἡ, (ab ἧλιξ maturus aetate) 1) *aetas, maturior maxime et adultior* a) pp. Luc. II, 52. Joh. IX, 21. 23. Hebr. XI, 11. minus recte huc refertur Matth. VI. 27. Luc. XII, 25. — (2 Macc. IV, 40. Diod. Sic. II, 5. Polyb. II, 23. 9. Xen. Cyr. I. 2. 6.) — b) metaph. Eph. IV, 13. — 2) *statura* Matth. VI, 27. XII, 25. XIX, 3. τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. De h. l. dat. cf. *Matthiae* §. 400, 6. p. 731. (Diod. Sic. III, 43.) Saepius non extat in N. T.

Ἡλίκος, η, ον, pron. relat. *quantus, a, um.* Bis in N. T. Col. II, 1. Jac. III, 5. (Polyb. I, 71. 7. II, 23. 11. Diod. Sic. I, 55.) cf. *Buttm.* §. 72. p. 151.

Ἥλιος, ου, ὁ, 1) *sol* Matth. XIII, 43. XVII, 2. Marc. I, 32. XIII, 24. Apoc. VIII, 12. XVI, 12. LXX pro שֶׁמֶשׁ Gen.

XV, 12. 17. (Diod. Sic. I, 46. Xen. Mem. III, 8. 9.) → 2) *splendor, lux* Apoc. XIII, 11. (Aelian. V. H. XIII, 1.)

Ἧλος, ου, ὁ, *clavus*. Semel in N. T. Joh. XX, 25. (Aelian. V. H. IX, 5. Xen. Venat. IX, 12.)

Ἡμέρα, ας, ἡ, 1) *dies* i. e. a) *der Tag* aa) universe Matth. VI, 34. XX, 2. συμφωνήσας — ἡμέραν, quo loco alii τὴν ἡμέραν explicant: *in diem, auf den Tag, für den Tag*, alii, iungentes συμφωνήσας τὴν ἡμέραν, interpretantur: *diem* [= diei opus] *pactus est cum operis*. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 610. *Käuffer* Nov. Test. fasc. I. p. 76. — Matth. XX, 12. XXV, 13. Marc. VI, 21. Luc. II, 6. 21. 43. 44. — IX, 28. ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ = *erant circiter octo dies elapsi*. De his nom. absol. cf. Lamb. Bos. p. 607. et praef. XXXVIII. ed. *Schäfer*. — Luc. XIII, 14. XVII, 22. XXII, 7. XXIV, 21. de quo loco vid. supra sub ἄγω p. 13. — Joh. XI, 9. XIX, 31. Act. II, 1. IX, 23. XII, 3. XX, 16. XXI, 5. 26. 27. XXIV, 11. XXV, 13. XXVIII, 23. Hebr. III, 8. IV, 8. 2 Petr. II, 13. ἡ ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴ *luxuries quotidiana*. III, 8 bis. — θλίψις ἡμερῶν δέκα Apoc. II, 10. — αἱ ἡ. τῆς λειτουργίας τινός = *die Amtstage Jemandes* Luc. I, 23. ἡμέρα σφαγῆς = *Schlachttag* Jac. V, 5. — ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας Act. II, 15. X, 3. cf. de Judaeorum diei horas computandi ratione sub ὥρα adnotata. — κρίνειν ἡμέραν παρ' ἡμέραν = *diem diei praeferre* Rom. XIV, 5 bis. — φρονεῖν item παρατηρεῖσθαι ἡμέρας *dies observare* Rom. XIV, 6. Gal. IV, 10. (Xen. Anab. II, 2. 12.) — *genitiv.* ubi quaeritur: quando? ut τῆς ἡμέρας i. e. *intra diei spatium, des Tages* Luc. XVII, 4 bis. (Xen. Anab. I, 7. 18. IV, 7. 20.) cf. *Matthiae* §. 377, 2. p. 692. — *dativ.* ubi quaeritur: *quando?* Matth. XVI, 21. XVII, 23. XX, 19. Marc. IX, 31. XIV, 12. Luc. IX, 22. XIII, 14. 16. XVII, 29. 30. XVIII, 33. XXIV, 46. Joh. II, 1. Act. II, 41. VII, 8. 26. X, 40. XII, 21. XIII, 14. XVI, 13. XXI, 26. 1 Cor. XV, 4. Apoc. XI, 3. (Xen. Anab. IV, 7. 21.) cf. *Matthiae* §. 406. p. 742. — ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ = *quovis die, quotidie* 2 Cor. IV, 16. — Ita יוֹם וָיוֹם Esth. III, 4. ubi LXX καθ' ἑκάστην ἡμέραν, et יוֹם יוֹם Ps. LXVIII, 20. ubi LXX ἡμέραν καθ' ἡμέραν. Cf. *Winer* p. 170. *Gesen.* p. 669. *Ewald* p. 638. — *accusat.* ubi quaeritur: *quamdiu?* ut ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα *per dies quadraginta* Marc. I, 13. Luc. IV, 2. Joh. I, 40. II, 12. IV, 40. XI, 6. 17. Act. IX, 9. 19. X, 48. XVI, 12. XX, 6. XXI, 4. 7. 10. XXV, 6. 14. XXVIII, 7. 12. 14. Gal. I, 18. Apoc. XI, 6. 9. — ὅλην τὴν ἡμέραν Matth. XX, 6. Rom. X, 21. — πάσας τὰς ἡ. = *semper* Matth. XXVIII, 20. (Xen. Anab. IV, 7. 18. Cyr. I, 3. 11.) — *accus.* ubi quaeritur: *quando?* ut πᾶσαν τε ἡμέραν, *quovis die, quotidie* Act. V, 42. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας, *diem de die, einen Tag nach dem andern* 2 Petr. II, 8. Corrige ex his, quae p. 455. de h. l. scripta sunt. Cf. *Matthiae* §. 425,

2. a. p. 785. — *genit.* praecedente ἀπό Matth. XXII, 46. Joh. XI, 53. Act. X, 30. XX, 18. Phil. I, 5. (Xen. Oecon. XI, 6.) — praeced. ἄχρι Matth. XXIV, 38. Luc. I, 20. XVII, 27. Act. I, 2. II, 9. XX, 6. XXIII, 1. XXVI, 22. — praeced. διά, ut διὰ τριῶν ἡ. *tribus diebus elapsis* Matth. XXVI, 61. Marc. XIV, 58. δι' ἡμερῶν, sc. τινῶν Marc. II, 1. Vide supra sub διά p. 270. — δι' ἡ. τεσσαράκοντα *per dies quadraginta* Act. I, 3. (Xen. Venat. IV, 11. Oecon. XX, 17.) — praeced. ἕως Matth. XXVII, 64. Act. I, 22. Rom. XI, 8. — praeced. πρό Joh. XII, 1. Act. V, 36. XXI, 38. — *dativ.* praeced. ἐν, ut ἐν τρισὶν ἡ. = *intra triduum* Matth. XXVII, 40. Marc. XV, 29. Joh. II, 19. 20. Vide ἐν p. 535. — ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ. *illo die* Joh. V, 9. — Matth. XXIV, 50. Luc. I, 59. IV, 16. V, 17. VIII, 22. IX, 37. XII, 46. XIII, 31. XIV, 5. XVII, 31. XX, 1. XXIII, 7. 12. XXIV, 13. 18. Joh. VII, 37. Act. XX, 26. XXVII, 7. 1 Cor. X, 8. Hebr. IV, 4. Apoc. I, 10. XVIII, 8. (Diod. Sic. XIV, 29. Xen. Cyr. II, 3. 24.) — *accus.* praeced. εἰς Joh. XII, 7. Apoc. IX, 15. — praeced. ἐπί Act. XIII, 31. XVI, 18. XXVII, 20. Hebr. XI, 30. — praeced. κατά, ita καθ' ἡμέραν adv. *quotidie* Marc. XIV, 49. Luc. IX, 23. XVI, 19. XXII, 53. Act. II, 46. 47. III, 2. XVI, 5. XIX, 9. 1 Cor. XV, 31. 2 Cor. XI, 28. Hebr. VII, 27. X, 11. (Xen. Cyr. IV, 2. 37.) — τὸ καθ' ἡμέραν Luc. XI, 3. XIX, 47. Act. XVII, 11. cf. de hoc articuli usu *Matthiae* §. 283. p. 572. — καθ' ἑκάστην ἡμέραν Hebr. III, 13. (Xen. Mem. IV, 2. 12.) — κατὰ πᾶσαν ἡ. Act. XVII, 17. — praeced. μετά Matth. XVII, 1. XXVI, 2. XXVII, 63. Marc. VIII, 31. IX, 2. X, 34. XIV, 1. Luc. I, 24. II, 46. Joh. IV, 43. XX, 26. Act. I, 5. XV, 36. XX, 6. XXI, 15. XXIV, 1. 24. XXVIII, 13. 17. Hebr. VIII, 10. X, 16. Apoc. XI, 11. — *nominat.* legitur, ubi expectasses accus. Matth. XV, 32 et Marc. VIII, 2. ἤδη ἡμέραι τρεῖς προσμένουσί με. In quibus locis, si lectionem ἤδη ἡμέραι τρεῖς εἰσι καὶ προσμένουσί με praefert *Fritzsche* IV Evv. I. p. 522 sq. „nempe, inquiens, librarii aut contraxerunt orationem, vulgarem accusativum restituentes [vid. *Griesb.* edit. *Schulz.*] aut per vecordiam voces εἰσὶ καὶ omiserunt," *Käuffer* Nov. Test. fascic. I. p. 62. conferenda esse arbitratur similia in hebraicis, quorum proprietas additis particulis deletur extenuaturque gravitas. Cf. de copulae ו apud Hebraeos omissione *Ewald* p. 654. *Gesen.* p. 842. — — bb) emphatice: *dies certus*, *dies status*, ita στῆσαι vel ὁρίζειν ἡμέραν i. e. *diem constituere* Act. XVII, 31. Hebr. IV, 7. (Dem. 1072, 27.) — ἀνθρωπίνη ἡ. = ἡμέρα ὑπ' ἀνθρώπων ὡρισμένη 1 Cor. IV, 3. quo loco cum agatur de iudicando aliquo, ἀνθρωπίνη ἡμέρα = ἡμέρα εἰς κρίσιν ὡρισμένη ὑπ' ἀνθρώπων.

cc) ἡ μ έ ρ α κ υ ρ ί ο υ vel τ ο ῦ κ υ ρ ί ο υ ἡ μ ῶ ν Ἰ η σ ο ῦ χ ρ ι σ τ ο ῦ, item ἡ μ έ ρ α χ ρ ι σ τ ο ῦ, vel τ ο ῦ υ ἱ ο ῦ τ ο ῦ ἀ ν θ ρ ώ π ο υ, *dies solennis ille extremi adventus Christi* i. e.

'ies, quo Jesus Messias ad regnum suum inaugurandum, ad mortuos in vitam revocandos et ad iudicium de iis habendum summa ornatus maiestate redibit cf. Bertholdt Christol. Judaeorum Jesu et apost. aetate p. 38. Ita α) plene Luc. XVII, 24. Act. II, 20. 1 Cor. I, 8. V, 5. 2 Cor. I, 14. Phil. I, 6. 10. II, 16. 1 Thess. V, 2. 4. 2 Thess. II, 2. 2 Petr. III, 10. — Joh. VIII, 56. — β) minus plene i. e. abest genit. κυρίου αα) universe 1 Cor. III, 13. 1 Thess. V, 4. Hebr. X, 25. — ββ) additur ἐκείνη, ut ἐ κ ε ί ν η ἡ ἡ μ έ ρ α i. e. dies ille maxime insignis Matth. VII, 22. XXIV, 36. XXVI, 29. Marc. XIII, 32. XIV, 25. Luc. XXI, 34. X, 12. 2 Thess. I, 10. 2 Tim. I, 12. 18. V, 8. — γγ) additur genit. rei, pertinentis ad ea, quae eventura sunt Jesu Messia redeunte, ut ἀπολυτρώσεως i. e. liberationis ab omni calamitate pios Dei et Jesu cultores premente Eph. IV, 30. ἐπισκοπῆς 1 Petr. II, 12. κρίσεως i. e. iudicii habendi Matth. X, 15. XI, 22. 24. XII, 36. [Marc. VI, 11.] 2 Petr. I, 9. III, 7. 1 Joh. IV, 18. vel ὅτι κρινεῖ ὁ θεὸς [scil. per Jesum Messiam, vices patris sustinentem] τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων Rom. II, 16. — ὀργῆς i. e. poenae de impiis sumendae, Rom. II, 5. Apoc. VI, 17. — δδ) additur ἐσχάτη, dies ultimus vel extremus sc. τοῦ αἰῶνος τούτου Joh. VI, 39. 40. 44. 54. XI, 24. XII, 48. — εε) additur τοῦ θεοῦ, cuius quippe auctoritate iudex Jesus Messias sedebit 2 Petr. III, 12. Apoc. XVI, 14. Cf. quae habet de יוֹם לַיהוָה LXX ἡμέρα κυρίου Gesen. ad Jes. II, 12.

dd) αἱ ἡ μ έ ρ α ι τ ῆ ς ζ ω ῆ ς τ ι ν ο ς, ex hebr. aetas alicuius, das Lebensalter Jemandes, vita alicuius α) plene Luc. I, 75. πάσας — ἡμῶν i. e. per omnem vitam nostram LXX et יְמֵי שְׁנֵי חַיִּין Genes. XLVII, 8. 9. — β) abest ζωῆς Luc. I, 17. 18. — II, 36. Hebr. VII, 3. — Ita LXX et יָמִים sq. genit. Gen. VI, 3. XXIV, 1.

b) diei lux, Tageslicht, Tag, aa) propr. α) ubi opp. νύξ, genitiv. ἡμέρας καὶ νυκτός Luc. XVIII, 7. Act. IX, 24. Apoc. IV, 8. VII, 15. XII, 10. XIV, 11. XX, 10. — Marc. V, 5. 1 Thess. II, 9. III, 10. 1 Tim. V, 2. 2 Tim. I, 3. (Xen. Cyr. II, 3. 23.) — accus. ubi quaeritur, quamdiu? Matth. IV, 2. XII, 40 bis. (Xen. Anab. VI, 1. 14.) vel quando? Marc. IV, 27. Luc. II, 37. Act. XX, 31. XXVI, 7. 2 Thess. III, 8. τὰς ἡμέρας = interdiu Luc. XXI, 37. (Xen. Cyr. I, 3. 12. Anab. V, 8. 24.) — β) iunctum c. variis verbis, ut γ ί ν ε τ α ι ἡ μ έ ρ α = illucescit, es wird Tag Luc. IV, 42. VI, 13. XXII, 66. Act. XII, 18. XVI, 35. XXIII, 12. XXVII, 29. 33. 39. (Xen. Anab. VII, 2. 34. II, 2. 13.) ἡμέρας sc. γενομένης Apoc. XXI, 25. ἡμέρας μέσης i. e. meridie Act. XXVI, 13. — ἡ ἡ μ έ ρ α κ λ ί ν ε ι = advesperascit Luc. IX, 12. XXIV, 29. (ἐγκλίναντος δὲ τοῦ ἡλίου ἐς ἑσπέραν Arrian. exped. Alex. M. III, 4. 4) — ἡ μ έ ρ α ἐ σ τ ί = diei luce fruimur Joh. IX, 4. περιπατεῖν ἐν τῇ ἡμέρᾳ Joh. XI, 9. —

ἡ ἡμέρα φαίνει Apoc. VIII, 12. ἵνα — ὁμοίως = *obscura esto tertia eorum pars neque luceat dies, tertiam nempe partem, similiterque nox.* Cf. de acc. τὸ τρίτον αὐτῶν per appositionem addito *Matthiae* §. 432, 2. p. 802. — — bb) trop. pro: *lux melioris cognitionis* Rom. XIII, 12. — ὡς ἐν ἡμέρᾳ sc. ὄντες i. e. *ut decet homines meliori cognitione imbutos.* De υἱοὶ ἡμέρας, item de ἡμέρας ὄντες 1 Thess. V, 5. 8. vid. supra sub εἰμί p. 398. — 2 Petr. I, 19.

2) *tempus*, ita legitur α) pluralis, ut ἡμέραι Matth. IX, 15. Marc. II, 20. Luc. V, 35. XVII, 22. XIX, 43. XXI, 6. XXIII, 29. αἱ ἡμέραι Marc. XIII, 20 bis. Eph. V, 16. — ἡ. ἀγαθαί 1 Petr. III, 10. ἀφ' ἡ. ἀρχαίων Act. XV, 7. πρὸς ὀλίγας ἡ. Hebr. XII. 10. αἱ πρότερον ἡ. X, 32. ἐν ἐσχάταις ἡ. vel ἐν ταῖς ἐ. ἡ. = *temporibus extremis* sc. τοῦ αἰῶνος τούτου, vel ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡ. Act. II, 17. 2 Tim. III, 1. Jac. V, 3. Hebr. I, 2. 2 Petr. III, 3. αἱ ἡ. αὗται Act. III, 24. praeced. ἐν Luc. I, 39. VI, 12. Act. I, 15. VI, 1. XI, 27. αἱ ἡ. ἐκεῖναι Matth. XXIV, 22. 29. Marc. XIII, 24. et praefixo ἐν Matth. III, 1. XXIV. 19. Marc. I, 9. VIII, 1. XIII, 17. 19. Luc. II, 1. IV, 2. IX, 36. XXI, 23. Act. II, 18. VII, 41. IX, 37. Apoc. IX, 6. Luc. I. 25. Apoc. II, 13. ἡμέραι vel αἱ ἡ. τινός = vel personae alicuius i. e. *tempora, quibus vixit aliquis*, praeced. ἀπό Matth. XI, 12. ἐν II, 1. XXIII, 30. XXIV, 37. Luc. I, 5. IV, 25. XVII, 26. 28. Act. XIII, 41. 1 Petr. III, 20. ἕως Act. VII, 45. — vel rei alicuius i. e. *tempora, quibus factum est* vel *faciendum est aliquid* Luc. II, 6. 22. IX, 51. praeced. ἐν Matth. XXIV, 38. Luc. XXI, 22. — Act. V, 37. Apoc. X, 7. ἐν ταῖς ἡ. τῆς σαρκὸς αὐτοῦ i. e. *temporibus, quibus carne indutus vixit* Hebr. V, 7. — Ita LXX et ימים Judd. XVIII, 1. XIX, 1. 2 Sam. XXI, 1. 1 Regg. II, 11. Jerem. I, 2. — — — b) singularis, aa) universe, ut ἐν τῇ ἡ. ἐκείνῃ vel ἐν ἐκείνῃ τ. ἡ. Matth. XIII, 1. XXII, 23. Marc. IV, 35. Joh. XIV, 20. XVI, 23. 26. Act. VIII, 1. — ἡ ἡμέρα ἡ πονηρά Eph. VI, 13. — bb) sq. genit. α) *pers.* i. e. *tempus, quo vivit* vel *vixit aliquis* Luc. XIX, 42. ἐν — ταύτῃ i. e. *tempore hoc eximio, quo vivere tibi contigit.* — β) *rei* i. e. αα) quo accidit aliquid vel quo facta est res quaedam, ut ἀναδείξεως Luc. I, 80. ἡ. σωτηρίας *tempus σωτηρίαν largiens* 2 Cor. VI, 2 bis. — Anacoluthon loci Hebr. VIII, 9. illustrat *Fritzsche* coniect. p. 39. — ββ) genit. subst. ponitur pro adiect. ut εἰς ἡμέραν αἰῶνος = εἰς ἡ. αἰώνιον 2 Petr. III, 18. Saepius non extat in N. T.

Ἡμέτερος, α, ον, *noster, ra, rum* Act. II, 11. XXIV, 6. XXVI, 5. Rom. XV, 4. [1 Cor. XV, 31.] 2 Tim. IV, 15. Tit. III, 14. 1 Joh. I, 3. II, 2. (Xen. Cyr. II, 1. 4. et Anab. I, 3. 9.)

Ἠμήν, v. post ἦ.

Ἡμιθανής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ab ἡμι = semi et θνήσκω) *semianimis*, *semimortuus*. Semel in N. T. Luc. X, 30. (Diod. Sic. XII, 62. Herodian. IV, 9. 15.)

Ἥμισυς, εια, υ, gen. ἡμίσους [de qua genit. forma, obvia Marc. VI, 23. communis dialecti familiarissima pro ἡμίσεως item de forma contracta neutr. plur. ἡμίση Luc. XIX, 8 item Theophr. Char. 11. — rarissima vid. *Lobeck* ad Phryn. p. 246. 247. *Fischer* ad Well. Vol. I. p. 123. *Matthiae* §. 119, b not. 3. p. 241. *Buttm.* §. 46. not. 7. gram. max. Vol. I. §. 51. not. 7. p. 194. *Passow* I. p. 682. *Winer* p. 33 sq. *dimidius* Marc. VI, 23. Luc. XIX, 8. Apoc. XI, 9. 11. XII, 14. Saepius non reperitur in N. T. (Tob. VIII, 21. Joseph. Arch. III, 6. Dionys. Hal. Ant. IV, 17. Plutarch. T. III. p. 110. ed. *Hutten*. Polyb. V, 32. 1. Xen. Anab. I, 8. 22.)

Ἡμιώριον, ου, τὸ, (ab ἡμι et ὥρα) *semihora*. Extat tantum Apoc. VIII, 1.

Ἡνίκα, adv. *quo tempore*, *quando*. Bis in N. T. sq. indicat. 2 Cor. III, 15. (Xen. Cyr. I, 4. 27.) — sq. ἄν et coniunct. 2 Cor. III, 16. cf. *Buttm.* §. 103, 4. p. 406.

Ἤπερ, v. ἤ.

Ἤπιος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *mitis*, *benignus*. Bis in N. T. 1 Thess. II, 7. 2 Tim. II, 24. (Herodian. II, 4. 1. II, 6. 3. Herodot. III, 89.)

Ἤρ, ὁ, *Er*, nom. propr. viri hebr. Luc. III, 28.

Ἤρεμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *placidus*, *quietus*. Legitur tantum 1 Tim. II, 2. (Xen. Cyr. VII, 5. 63.)

Ἡρώδης, ου, ὁ, *Herodes*, nom. virorum quorundam, qui, natione Idumaei, principes Judaeorum a Romanis constituti erant. Nominantur ex iis in N. T. libris 1) *Herodes*, cognomine *Magnus* Matth. II, 1. 3. 16. qui, uti pater eius Antipater, primum procuratoris nomine a Julio Caesare adiunctus erat Hyrcano II. Judaeorum principi, ita postea cum fratre Phasaelo ab Antonio ao. 41. a. Chr. tetrarchae titulo et dignitate ornatus est sic, ut Phasaelus Hierosolymis, Herodes Galilaeae praeficeretur. Sed, quemadmodum Aristobulus olim fratri suo Hyrcano II. principis dignitatem inviderat, ita filius Aristobuli, Antigonus, adiutus a Judaeis, Herodis imperium adversantibus, hunc bello adortus est, in quo cum primum superior Herodes discessisset, Parthis post in auxilium vocatis tanta Antigonus usus est fortuna, ut Romam aufugiendum esset Herodi omnisque Judaea Antigono subiiceretur ao. 40. ant. Chr. Opera vero Antonii cum rex Judaeae declaratus esset Herodes et exercitum collegisset, Antigonum non solum superavit et urbem Hierosolyma recepit ao. 37. ant. Chr., sed omnem

etiam Maccabaeorum familiam extinxit. Pugna ad Actium commissa cum ad Octaviani partes transiisset, ab hoc regnum Herodi confirmatum est. Conciliare quidem sibi studuit Judaeorum favorem templo exornando oppidisque compluribus condendis, sed cum contra mores patrios non solum ludos quinquennales Caesari institueret atque theatra et gymnasia Hierosolymis aedificaret, sed tanta etiam esset saevitia, ut uxorem Mariamnen, Hyrcani filiam cum filiis ex eadem natis sibi, Alexandro et Aristobulo, trucidaret, ad mortem usque (ao. 2. p. Chr. n.) invisus fuit Judaeis. Natus est regnante Herode M. Jesus, cuius metu interfici iussit infantes bethlehemiticos bimulos. cf. de Herode M. Joseph. Arch. XIV, 12. XVII, 8. ibid. de bello jud. I, 13 et 14.; I, 20 et 22. — 2) *Herodes Antipas*, filius Herodis M. ex Marthace Samaritana natus, Galilaeae et Peroeae tetrarcha a Romanis constitutus Matth. XIV, 1. Luc. III, 1. 19. IX, 7. et, quatenus βασιλεύς de quocunque magistratu dicitur, non, quod regis dignitate fuerit, Matth. XIV, 9. et Marc. V, 14. βασιλεύς appellatus. In matrimonium quidem duxerat filiam regis arabici Aretae, captus tamen amore Herodiadis, uxoris fratris Philippi, tetrarchae nomine praefecti Bataneae, Itureae, Paneadi et Trachonitidi, illam repudiavit et hanc rapuit sibi. Romam postea profectus, ut cum Herodiade regis titulum ab imperatore Caligula peteret, ab hoc cum illa relegatus est in Galliam ao. 42. p. Chr. n. ditione eius ad Herodem Agrippam, successorem Philippi, translata. Jussu Herodis Antipae necatus est Johannes Baptista. cf. Jos. Arch. XVIII, 5 et 7. — 3) *Herodes Agrippa* I., nepos Herodis M., filius Aristobuli et Mariamnes, trucidatae ab Herode M. Act. XII, 1. sqq. Accepit Herodes Agrippa ab imperatore Caligula ao. 38. p. Chr. n. Philippi mortui, item Lysaniae tetrarchiam titulumque regium, imo a Claudio imp. Judaeae etiam et Samariae tetrarchia donatus est; ut omnis Judaea eius potestati subesset ao. 43. p. Chr. nat. Obiit ille ao. 44. p. Chr. nat. cum paulo ante Jacobum, apostolum, Johannis fratrem interfici et Petrum in carcerem coniici iussisset. cf. Jos. Arch. XVIII, 6. XIX, 1 et 5. 7. et de bello iud. II, 9. — 4) *Herodes Agrippa* II., Herodis Agrippae I. filius, primum rex Chalcidos a Claudio imperatore declaratus temploque Hierosolymitano et rebus Judaeorum sacris praefectus, tum ab eodem tetrarchia Philippi ao. 53. p. Chr. item titulo regio et urbibus pluribus donatus. Act. XXV, 13. 26. cf. Jos. Arch. XIX, 7. XX, 5 et 6 et 9. item de bello iudaic. II, 10 et 11.

Ἡρωδιανοί, ῶν, οἱ, Herodiani i. e. vel: aulici Herodis, vel: Judaei, qui a partibus Herodis starent Matth. XXII, 16. Marc. III, 6. XII, 13.

Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias, filia Aristobuli, neptis Herodis M. et Mariamnes, quae, postquam nupserat Philippo, Herodis M. filio, nuptias incestas fecit cum eiusdem fratre Herode Antipa et cuius monitu hic interfici iussit Johannem Baptistam. Matth. XIV. Secuta est Herodias Herodem Antipam relegatum a Caligula Lugdunum Gallorum. cf. Jos. Arch. XVIII, 5.

Ἡρωδίων, ονος, ὁ, Herodion, nom. propr. viri ignoti Rom. XVI, 11.

Ἠσαΐας, ου, ὁ, Jesaias, hebr. יְשַׁעְיָהוּ, nom. pr. prophetae Judaeorum celeberrimi Matth. III, 3. IV, 14. VIII, 17. XIII, 14. XV, 7. — metonym. pro: *oracula Jesaiae*, legitur Act. VIII, 28. 30.

Ἠσαῦ, ὁ, Esaeus, hebr. עֵשָׂו, nom. pr. filii primogeniti Isaaci Rom. IX, 13. Hebr. XI, 20.

Ἡσυχάζω, f. άσω, (ab ἥσυχος) *quiesco* i. e. a) *abstineo a labore* Luc. XXIII, 56. (Herodian. VII, 5. 5.) — b) *taceo* Luc. XIV, 3. Act. XI, 18. XXI, 14. (Herodian. VIII, 3. 7. Diog. Laert. VIII, 1.) — ita LXX pro הֶחֱרִישׁ Neh. V, 8. — c) *vitam tranquillam ago* 1 Thess. IV, 11. (Thuc. I, 12.) Saepius non legitur in N. T.

Ἡσυχία, ας, ἡ, quies, tranquillitas. Quater in N. T. a) *silentii* sens. Act. XXII, 2. 1 Tim. II, 11. 12. (Herodian. III, 12. 13.) — b) de *vita tranquilla* 2 Thess. III, 12. (ad mores sedatos et modestos refertur apud Dem. 1405, 17.)

Ἡσύχιος, ια, ιον, quietus, tranquillus, still, geräuschlos. Bis in N. T. 1 Tim. II, 2. 1 Petr. III, 4. (Hom. Iliad. XXI, 598. Dem. 150, 11.)

Ἤτοι, v. ἤ.

Ἡττάομαι, ῶμαι, (ab ἥττων, minor, inferior) 1) *inferior sum* a) viribus = *vincor* 2 Petr. II, 19. ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. de dat. = ὑπό τινος cf. *Matthiae* §. 398. p. 727. *Buttm* §. 124, 4. *Winer* p. 85. 211. (2 Macc. X, 24. Aelian. V. H. IV, 8. Herodian. V, 4. 10.) — b) conditione i. e. *cedo alicui*, *ich stehe Jemandem nach*, addito acc. rei = *an etwas*, *in Rücksicht* cf. *Matthiae* §. 425. p. 784. *Buttm.* §. 118, 7. 2 Cor. XII, 13. τί γάρ ἐστιν, ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας. de h. l. ὑπέρ cf. *Winer* p. 163. (Dem. 792, 25.) — 2) ex adiunct. *servio* metaph. pro: *indulgeo* 2 Petr. II, 20. (Polyb. XXII, 21. 7.)

Ἥττημα, τος, τό, conditio inferior et deterior. Bis in N. T. tum de hominibus, qui hactenus sunt conditionis inferioris, quatenus carent usu bonorum, quae pollicetur et largitur doctrina Jesu Rom. XI, 12. tum de hominibus, qui morum probitate cedunt vel inferiores sunt aliis 1 Cor. VI, 7. ἥττημα ὑμῖν ἐστι = ἡττᾶσθε. LXX pro מַס de iis, qui hactenus deterioris conditionis facti sunt, quatenus, liberi ante,

V –

in captivitatem abducti servient Jes. XXXI, 8. cf. Gesen. hebr Wörterbuch sub מס.

Ἥττων, vel ἥσσων, ονος, ὁ, ἡ, *minor, inferior* a) neutr. adverbialiter: *minus* 2 Cor. XII, 15. (Thuc. I, 8.) — b) εἰς τὸ ἥττον *in deterius* i. e. *ut damnum maius inde oriatur* 1 Cor. XI. 17. Cf. supra sub εἰς p. 429 fin. Saepius non occurrit in N. T.

Ἠχέω, ῶ, f. ήσω, *sono*. Bis in N. T. Luc. XXI, 15. 1 Cor. XIII, 1. LXX pro הָמָה Jer. L, 42. (Hom. Iliad. I, 157.

Ἦχος, ου, ὁ, 1) *sonitus, sonus* Act. II, 2. Hebr. XII, 19. (Herodian. IV, 8. 19. Aelian. V. H. IV, 17.) — 2) *fama, rumor* Luc. IV, 37.

Θ.

Θαδδαῖος, ου, ὁ, *Thaddaeus*, cognomen apostoli Judae, qui alio cognomine Lebbaeus dicebatur et frater erat Jacobi minoris Matth. X, 3. Marc. III, 18.

Θάλασσα, attic. ττα, ας, ἡ, *mare*, ita legitur a) universe Matth. XIII, 47. XXI, 21. XXIII, 15. Marc. IX, 42. XI, 23. Luc. XVII. 2. 6. XXI, 25. Rom. IX, 27. 2 Cor. XI, 26. Hebr. XI, 12. Jac. I, 6. Jud. v. 13. Apoc. VII, 1 — 3. VIII, 8 bis. v. 9. X, 2. 5. XII, 12. 18. XIII, 1. XVI, 3 bis. XVIII, 17. 19. 21. XX, 8. 13. XXI, 1. (Aelian. V. H. IX, 6. Xen. Anab. I, 5. 1.) — = *undae maris* Matth. VIII, 27. Marc. IV, 41. Act. XXVII, 30. 38. 40. XXVIII, 4. — πέλαγος τῆς θ. i. e. *maris aequor, mare altum* Matth. XVIII, 6. — iunct. c. γῆ, οὐρανῷ: facit periphrasin *totius mundi* Act. IV, 24. XIV, 15. Apoc. V, 13. X, 6. XIV, 7. — de mari mediterraneo Act. X, 6. 32. XVII, 14. — b) addito ἐρυθρά, *mare rubrum*, ita de sinu arabico aa) plene Act. VII, 36. (Diod. Sic. II, 11. XIX, 100.) — bb) absol. 1 Cor. X, 1. 2. Hebr. XI, 29. — c) addito ὑαλίνη, *mare vitreum*, in imaginibus Apoc. IV, 6. XV, 2 bis. Cf. mare aheneum hebr. יָם הַנְּחֹשֶׁת 2 Regg. XXV, 13. 1 Chron. XVIII, 8 ubi LXX ἡ θάλασσα ἡ χαλκῆ. — d) addito τῆς γαλιλαίας vel τῆς τιβεριάδος *mare Galilaeum, mare Tiberiadis* i. e. *lacus Genezareth* vel *Tiberiadis* aa) plene Matth. IV, 18. XV, 29. Marc. I, 16. VII, 31. Joh. VI, 1. XXI, 1. habet eius loco Lucas ἡ λίμνη γεννησαρέτ. — bb) absolute i. e. absque τῆς γαλιλαίας Matth. IV, 15. 18. VIII, 24. 26. 32. XIII, 1. XIV, 24 — 26. XVII, 27. Marc. I, 16. II, 13. III, 7. IV, 1 ter. v. 39. V, 1. 13 bis. v. 21. VI, 47 — 49. Joh. VI, 16 — 19. v. 22. 25. XXI, 7. Ita יָם Num. XXXIV, 11. (Aristot. Meteor. I, 15. Pausan. V, 7.) — Saepius non legitur in N. T.

Θάλπω, f. ψω, *calefacio, foveo* [propr. Jos. Ant. VII, 14. 3. LXX Deut. XXII, 6. Job. XXXIX, 14.] metaph. bis in N. T. pro: *curam gero* Eph. V, 29. 1 Thess. II, 7. ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. (Aristenaet. I, ep. 21.)

Θάμαρ, ἡ, *Thamar*, hebr. תָּמָר, nom. pp. mulieris Matth. I, 3.

Θαμβέω, ῶ, f. ήσω, *obstupesco*. Ita e lect. vulg. a) activum Act. IX, 6. θαμβῶν εἶπε (Hom. Iliad. VIII, 77.) — b) medium, *obstupesco, attonitus sum* Marc. X, 24. 32. (Sapient. XVII, 3.) et aor. 1. pass. signif. media Marc. I, 27. Cf. de aor. pass. signif. media supra sub διακονέω observata. (pf. pass. Plut. vit. Caesar. c. 45.)

Θάμβος, ου, ὁ, *attonita vel summa admiratio* Luc. IV, 36. ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· V, 9. sq. ἐπί τινι Act. III, 10. (Thuc. VI, 31. Hom. Iliad. IV, 79.)

Θανάσιμος, ον, ὁ, ἡ, *letalis, letifer*. Extat tantum Marc. XVI, 18. κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν. (Diod. Sic. I, 87. Polyb. I, 56. 4. Theophr. H. Pl. VII, 9.) cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 651.

Θανατηφόρος, ον, ὁ, ἡ, (a θάνατος mors et φορέω fero) *letifer*. Semel in N. T. Jacob. III, 8. μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. (Herodian. III, 7. 12. Diod. Sic. III, 5. Plut. T. III. p. 197. ed. *Hutten*. Xen. H. G. II, 3. 32.) A Graecis veteribus semper θανατηφόρος, nunquam θανατοφόρος scriptum esse, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 651.

Θάνατος, ου, ὁ, 1) *mors, der Tod* a) universe Joh. IX, 4. 13. Rom. VIII, 38. 1 Cor. III, 22. Phil. I, 20. Hebr. II, 15. VII, 23. IX, 16. Apoc. XXI, 4. — Joh. VIII, 51. θάνατον — αἰῶνα i. e. *non ita morietur, ut in sempiternum morti succumbat*. 1 Joh. III, 14. μένει ἐν θανάτῳ = θεωρήσει τὸν θ. εἰς τὸν αἰῶνα. — Joh. V, 24. μεταβέβηκεν — ζωὴν *ex morte transiit in vitam* i. e. *is non habet, quod metuat mortem perpetuo duraturam, imo ita spe vitae futurae gaudet, ut hanc ipsam iam habere putandus sit*. 1 Joh. III, 14. — ἁμαρτία πρὸς θάνατον i. e. *peccatum sequacem habens mortem perpetuo duraturam* 1 Joh. V, 16. 17. — ἐβαπτίσθημεν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ i. e. *hoc consilio, ut mortem eius imitemur* = *ut et nos moriamur* scil. τῇ ἁμαρτίᾳ Rom. VI, 3. 4. πληγὴ θανάτου i. e. π. θανατηφόρος *vulnus letale* Apoc. XIII, 3. — ἰδεῖν θάνατον Luc. II, 26. Hebr. XI, 5. γεύεσθαι θανάτου Matth. XVI, 28. Marc. IX, 1. Luc. IX, 27. Joh. VIII, 52. Hebr. II, 9. Cf. de his formulis *Lücke* II. p. 242. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 545. περίλυπος ἕως θανάτου, *usque ad mortem* i. e. *ut paene conficiar moerore* Matth. XXVI, 38. Marc. XIV, 34. μέχρι θανάτου Phil. II, 8. 30. cf. supra sub

ἐγγίζω p. 346. adnotata. — παραπλήσιον θανάτῳ Phil. II, 27. ἐσφραγμένην εἰς θάνατον Apoc. XIII, 3. Vide supra sub εἰς p. 428. — αἱ ὠδῖνες τοῦ θ. *vincula mortis*, trop. pro: *pericula mortis* Act. II, 24. Cf. *de Wette* ad Psalm. XVIII, 6. — ὁ τὸ κράτος ἔχων τοῦ θ. i. e. *qui mortis infligendae potestatem habet* Hebr. II, 14. (Cebet. tab. c. 26. Aelian. V. H. VIII, 14. Xen. Ages. X, 3.) ποιῶ θ. ἤμελλεν ἀποθνήσκειν Joh. XII, 33. XVIII, 32. (Hom. Odyss. XI, 412.) cf. *Winer* p. 165. — plur. θάνατοι, *mortis pericula* 2 Cor. XI, 23. (mortis supplicia Soph. Electr. v. 205. Dem. 345, 25. 521, 24) — — b) ubi agitur de personis interemtis, capitis damnatis vel supplicio afficiendis = *mortis supplicium* aa) universe, ut *aitia* vel αἴτιον vel ἄξιος θανάτου Act. XXVIII, 18. XIII, 28. XXIII, 29. XXV, 11. 25. Luc. XXIII, 15. 22. Rom. I, 32. ἀπόκριμα θ. 2 Cor. I, 9. διώκειν τινὰ ἄχρι θ. Act. XXII, 4. — Apoc. II, 10. XII, 11. — ἔνοχος θανάτου Matth. XXVI, 66. Marc. XIV, 64. κατακρίνειν τινὰ θανάτῳ i. e. *für den Tod, ita ut morti eum devoveas* Matth. XX, 18. Marc. X, 33. cf. *Fritzsche* l. l. p. 618. παραδιδόναι εἰς θάνατον vel εἰς κρίμα θανάτου Matth. X, 21. Marc. XIII, 12. Luc. XXIV, 20. 2 Cor. IV, 11. πορεύεσθαι εἰς θ. Luc. XXII, 33. — θ. σταυροῦ *crucis supplicium* Phil. II, 8. — Col. I, 22. Hebr. II, 9. 14. V, 7 IX, 15. — ἡ διακονία τοῦ θανάτου 2 Cor. III, 7. Vide de h. l. supra p. 284. — ὁ θάνατός τινος i. e. *mortis supplicium, quod sustinuit aliquis* Rom. V, 10. VI, 5. 1 Cor. XI, 26. Phil. III, 10. — ῥύεσθαι ἐκ θ. i. e. *e mortis periculo eripere* 2 Cor. I, 10. (Herodian. II, 1. 6. Xen. Anab. II, 6. 26. Cyr. VII. 2. 22.) — bb) in formulis ad hebraicam dicendi rationem accedentibus, ut ἀποκτεῖναί τινα ἐν θανάτῳ Apoc. II, 23. cf. *Winer* p. 137. — θανάτῳ τελευτάτω Matth. XV, 4. Marc. VII, 10. verba τῶν LXX Exod. XXI, 17. cf. *Winer* p. 168. — — c) sistitur mors ut persona, ita aa) in imagg., quibus utitur Joh. Apoc. VI, 8. XX, 13. 14. [XXI, 4.]. — Apoc. I, 18. ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου i. e. *administrandas habeo claves mortis et orci = quam habuit hactenus mors potestatem, orci nempe aperiendi et claudendi, ea nunc Messiae concessa est.* Cf. de καί exegetica *Herm.* ad Soph. Philoct. v. 1408. *Ilgen* ad Hom. hymn. in Apollin. v. 1. *Passow* I. p. 764. *Fritzsche* l. l. p. 52. 184. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 94. — Ita ut persona sistitur θάνατος, hebr. מָוֶת Ps. XLIX, 15. coll. Job. XVIII, 13. Cf. *Vater* N. T. ad Apoc. XX, 13. — bb) ubi commemoratur χώρα καὶ σκιὰ θανάτου i. e. *regio tenebricosa, quam inhabitat mors*, pro: *regio longe tenebricosissima* [fingebantur enim tenebrae orci longe crassissimae] Matth. IV, 16. Luc. I, 79. in quibus locis cum hominibus sedentibus in loco tenebricosissimo comparantur homines rerum divinarum cognitione penitus carentes. LXX Jes. IX, 1. —

c) in locis, ubi commemoratur *mortalitas* generis humani cum ιeccato per Adamum in mundum invecta, supplicio vero, ι..d sustinuit Jesus insons et *ἀναμάρτητος*, sublata, ut *δι' νὸς ἀνθρώπου — εἰς τὸν κόσμον εἰςῆλθε — ὁ θάνατος* lom. V, 12. *εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν* . 12. *ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος* v. 14. *ὁ θ. ἐβασίλευσε ιὰ τοῦ ἑνός* v. 17. *ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν* [= *cum,* *n Gefolge habend*] *τῷ θανάτῳ* v. 21. *δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος* 1 Cor. XV, 21. *εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ* lcm. VII, 5. *θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει, nullam amlius in eum potestatem habet* VI, 9. *ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος* 1 Cor. XV, 26. *Ἰησοῦ — καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον* 2 Tim. I, 10. *κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος* 1 Cor. XV, 54. *ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον;* v. 55. 56. *ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου — τοῦ θανάτου.* cf. *de Ammon* Excurs. C. ad epist. Pauli ad Rom. d. *Kopp.* p. 385 — 387. — — d) *ὁ θάνατος ὁ δεύτερος* vel *ὁ δεύτερος θάνατος, mors secunda,* aeternum ιuratura Apoc. II, 11. XX, 6. 14. XXI, 6. — Uti enim ab dami inde peccato et propter illud mortem perpetuam inιmbere hominibus libri sacri tradunt, ita sublatam eam et ·stitutam esse immortalitatem docent morte Jesu innocentis, . quemadmodum immortalitatis vel *τῆς ζωῆς*, item *ζωῆς αἰωνίου* participes fiunt Christo fidem habentes, ita, qui fidem ·negarunt ei atque scelesti, iudicio de iis a Jesu Messia hato, *τῷ θανάτῳ τῷ δευτέρῳ* et aeternum duraturo tradentur. f. *Bertholdt* Christol. p. 223.

2) ex Hebraeorum cum omni antiquitate mortem in summi mali, vitam in summi boni loco habentium dicendi ratione: *iseria, Elend, Verderben* aa) pp. Rom. VI 16. 21. 23. — II, 13. *κατεργαζομένη θάνατον.* VIII. 16. 2 Cor. II, 16. VII,). — Ita LXX et מָוֶת Prov. XI, 19. XII, 28. — bb) metoιm. pro: *miseriae causa et ansa* Rom. VII, 10. 13. 24.

3) ita cum *λιμός, ῥομφαία* iungitur, ut sit = *lues, pes* Apoc. VI, 8. XVIII, 8. — Ita LXX pro דֶּבֶר Exod. V, 3. Regg. VIII, 37. Jer. XXI, 7. et pro מָוֶת XVIII, 21. — Saepius on habetur in N. T.

Θανατόω, ῶ, f. *ώσω.* 1) *capitis damno, morti ad-co* a) pp. Matth. X, 21. XXVI, 59. XXVII, 7. Marc. XIII, 12. IV, 55. Luc. XXI, 16. 2 Cor. VI, 9. 1 Petr. III, 18. (Polyb. XIV, 4. 5 et 8 et 14. Xen Anab. II, 6. 4.) — b) de hominiιs, qui versantur in summo vitae discrimine Rom. VIII, 5. *θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν.* — 2) metaph. *neco* e. *finem facio* passiv. *morior τινί alicui, todt sein für was* i. e. *nihil rei amplius habeo cum aliquo* Rom. VIII, 3. *τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανατοῦτε.* Rom. VII, 4.

ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ. De hoc dat. cf. *Matthiae* §. 387. p. 708.

Θάπτω, f. ψω, aor. 2. pass. ἐτάφην (funus curo, die Leiche bestatten i. e. cadaver cremandum et ossa sepeliendi curo Hom. Odyss. XII, 12. XI, 52.) *sepelio*, *humo* Matth. VIII, 21. 22. XIV, 12. Luc. IX, 59. 60. XVI, 22. Act. II, 29. V, 6. 9. 10. 1 Cor. XV, 4. Saepius non reperitur in N. T. (Aelian. V. H. III, 5. VI, 6. Herodian. IV, 3. 19. Xen. Cyr. V, 4. 25.)

Θάρα, ὁ, *Thara*, hebr. תֶּרַח, nom. pp. patris Abrahami Luc. III, 34.

Θαῤῥέω, ῶ, f. ήσω, 1) *bono sum animo*, *confido*, a) universe 2 Cor. V, 6. θαῤῥοῦντες οὖν πάντοτε. v. 8. θαῤῥοῦμεν δέ. Hebr. XIII, 6. (Ceb. Tab. c. 30. Lucian. Dial. Deorr. XI, 3. Xen. Mem. II, 6. 32. et Cyr. II, 1. 6 et 17.) — b) additur τῇ πεποιθήσει, *fiducia*, ita, ut intendat 2 Cor. X, 2. (cf. κραυγῇ βοᾶν Xen. Cyr. I, 6. 40. μεγάλῃ φωνῇ βοᾶν Plut. vit. Coriolan. c. 25.) cf. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 304. et supra sub ἀπειλέω adnotata. — c) sq. εἴς τινα *fiducia utor in aliquem* = *trotzig gegen Jemanden sein* 2 Cor. X, 1. — 2) θαῤῥέω ἔν τινι *confido alicui* 2 Cor. VII, 16. (Ita Graeci cum ἐπί sq. dat. Polyb. V, 29. 4. vel sequente dat. simplici Herodian. VIII, 7. 21. vel seq. accus. Dem. 30, 15. Xen. Cyr. V, 5. 42. cf. *Matthiae* §. 399. p. 729. §. 414. p. 753. *Passow* I. p. 694. et supra sub ἐν p. 534.)

Θαρσέω, ῶ, f. ήσω, *bono animo sum*, ita imperat. θάρσει et plur. θαρσεῖτε Matth. IX, 2. 22. XIV, 27. Marc. VI, 50. X, 49. Luc. VIII, 48. Joh. XVI, 33. Act. XXIII, 11. Ita LXX pro אַל־תִּירָא et אַל־תִּירְאִי Gen. XXXV, 17. Joel. II, 22. (Sirac. XIX, 10. Xen. Cyr. I, 3. 18.)

Θάρσος, εος, ους, τό, *fiducia*, *animus fiducia plenus* Semel in N. T. Act. XXVIII, 15. ἔλαβε θάρσος (1 Macc. IV. 35. Diod. Sic. XIV, 59. Cebet. Tab. c. 16. Herodian. I, 6. 15. Xen. Mem. III, 5. 5.)

Θαῦμα, τος, τό, (res mira Xen. Anab. VI, 1. 23.) *admiratio*. Extat tantum Apoc. XVIII, 6. quo loco uti ἐθαύμασα θαῦμα = ἐθαύμασα, sed fortius, ita addito adiect. μέγα respondet Lat. *valde miratus sum*. Cf. *Winer* p. 168. *Buttm.* §. 118, 3. *Matthiae* §. 408. p. 744. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 422. *Ewald* p. 590. *Gesen.* p. 809 sq. (Aelian. V. H. II, 10. Herodian. I, 1. 8. Xen. Ages. II, 27.)

Θαυμάζω, f. άσομαι, [Apoc. XVII, 8. cf. de hoc fut. apud Graecos melioris aevi usitatissimo *Buttm.* §. 100. gram. max. Vol. II. §. 113, not. 9. p. 52. *Matthiae* §. 184, not. 1. p. 327.] 1) *admiror*, *cum admiratione video vel audio aliquid vel aliquem*, *ich bewundere* a) sq. acc. pers. aa) univers.

Luc. VII, 9. (Lucian. D. D. XVI, 8. Xen. Cyr. III, 1, 88. et addito ἐπί τινι i. e. propter aliquam rem Xen. Mem. I, 4. 2, IV, 8. 2. vel διά τι Aelian. V. H. XII, 6. XIV, 36. vel ἔν τινι Diod. Sic. IV, 78.) — bb) addito ἐν c. dat. pers. 2 Thess. I, 10. ὅταν ἔλθῃ — θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύσασιν i. e. *inter omnes fidem ipsi habentibus*, vel *circumdatus omnibus fidem ipsi habentibus*. — b) sq. acc. rei aa) universe, ut τὸ ὅραμα Act. VII, 31. (Diod. Sic. IV, 31. Xen. Cyr. IV, 2. 38.) cf. *Matthiae* §. 317, not. p. 624 sq. — bb) πρόςωπον, pro: *admiror externam alicuius conditionem*, dicitur de personis, quae, non quid sit, quod dicit vel facit aliquis, sed quis dicat vel faciat, respiciunt, ubi Lat.: *partium studio teneor*, nos: *parteiisch sein* Jud. v. 16. Est igitur i. q. πρόςωπον λαμβάνειν, εἰς πρόςωπον βλέπειν, sed fortius. — Ita LXX pro נָשָׂא פָנִים Deut. X, 17. Job. XIII, 10. Prov. XVIII, 5. — Cf. *Ergänzungsbl. der allgeim. Litter. Zeit.* Jun. 1826. p. 548. — c) sq. ὀπίσω τινός, ut Apoc. XIII, 3. ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, e confusione duarr. locutt, quarum una: ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ τὸ θηρίον, altera ὅλη ἡ γῆ ἠκολούθει ὀπίσω αὐτοῦ = *omnes mirabundi belluam secuti sunt.*

2) *miror, admiror, ich wundere mich über etwas* a) seq. acc. rei, ut τὸ γεγονός Luc. XXIV, 12. τοῦτο Joh. V, 28. — θαῦμα μέγα Apoc. XVII, 6. Vide de h. l. sub θαῦμα observata. cf. *Matthiae* §. 317, not. p. 624. — b) sq. διά c. acc., ut διὰ τὴν ἀπιστίαν Marc. VI, 6. — c) sq. ἐν c. dat. rei Luc. I, 21. — d) sq. ἐπί c. dat. aa) *pers.*, ut ἐπ' αὐτῷ Marc. XII, 17. cf. *Matthiae* §. 399, not. 1. p. 730. — bb) *rei*, ut ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις Luc. II, 33. IV, 22. IX, 43. XX, 26. — e) sq. περί τινος Luc. II, 18. — f) sq. ὅτι = *miror, quod, es wundert mich, dass* Luc. XI, 38. Joh. III, 7. IV, 27. Gal. I, 6. (Xen. de magist. equit. IX, 8. Venat. I, 3.) — g) sq. εἰ, ubi poni poterat ὅτι Marc. XV, 44. 1 Joh. III, 13. Vide supra sub εἰ p. 363. — h) absol. Matth. VIII, 10. 27. IX, 8. 33. XV, 31. XXI, 20. XXII, 22. XXVII, 14. Marc. V, 20. VI, 51. XV, 5. Luc. I, 63. VIII, 25. XI, 14. XXIV, 41. Joh. V, 20. VII, 15. 21. Act. II, 7. IV, 13. XIII, 41. Apoc. XVII, 8. (Lucian. D. Deor. XXIII, 2. Xen. Cyr. VII, 1. 6.) Saepius non extat in N. T.

Θαυμάσιον, ίου, τό, (pp. neutr. adiectiv. θαυμάσιος, ον, ὁ, ἡ, admirandus Xen. Anab. II, 3. 15. Diod. Sic. II, 58.) *miraculum, factum admirandum.* Legitur tantum Matth. XXI, 15. τὰ θαυμάσια, ἃ ἐποίησε. LXX pro פֶּלֶא Ps. LXXVI, 14. נִפְלָא Ps. CVI, 24. (Siracid. XLIII, 25. XLVIII, 14.)

Θαυμαστός, ή, όν, *admirandus* i. e. a) *excellens, magnificus* 1 Petr. II, 9. τοῦ — ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. Apoc. XV, 1. σημεῖον — μέγα καὶ θαυμα-

στόν. v. 𝔖. (Lucian. Dial. Deorr. XVI, 31. Xen. Cyr. VIII, 2. 13.) — b) *admirationem movens*, *mirus*, *wunderbar*. Ita in verbis desumtis ex LXX Ps. CXVIII, 22. παρὰ — θαυμαστή Matth. XXI, 42 et Marc. XII, 11. De h. l. feminino αὕτη, quatenus vel respiciat praecedens κεφαλὴ γωνίας [ita *Fritzsch* IV Evv. I. p. 648.] vel ex hebr. dicendi ratione positum sit pro neutro cf. *Fritzsche* I l. *Winer* p. 92. *Gesen.* p 661. — Joh. IX, 30. 2 Cor. XI, 14. (Xen. Mem. II, 3. 9 et Cyr. II, 1. 13.) Saepius non legitur in N. T.

Θεά, ᾶς, ἡ, *Dea*. Ter in N. T. Act. XIX, 27. 35. 37. (Xen. Venat. I, 6.)

Θεάομαι, ὦμαι, verb. depon., fut. *θεάσομαι*, aor. I. *ἐθεασάμην*, perf. *τεθέαμαι* et aor. 1. pass. *ἐθεάθην* signif. pass. [cf. *Buttm.* §. 100, 3. not. 7. gram. max. Vol. II. §. 113. 4. p. 51. *Matthiae* §. 495. p. 929. §. 495. e. p. 931 sq. *Winer* p. 111.] 1) *specto*, *schauen* a) universe, sq. accus., ut *κάλαμον* Matth. XI, 7. Luc. VII, 24. — πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς i. e. ὑπ' αὐτῶν Matth. VI, 1. XXIII, 5. de quo dat. usu cf. *Matthiae* §. 395. p. 722 *Buttm.* §. 121, 4. *Winer* p. 85. — Matth. XXII, 11. Luc. XXIII, 25. Joh. I, 14. IV, 35. 1 Joh. I, 1. IV, 14. (2 Macc. II, 4. Plut. apophth. Mor. II. p. 22 ed. *Tauchn.* Lucian. Dial. Mort. XX, 4. Xen. Hier. II, 4. Mem. II, 1. 22.) — b) de visentibus vel invisentibus aliquem, ubi Lat.: *videre* Rom. XV, 24. Ita LXX et רָאָה 2 Chron. XXII, 6. (Jos. Ant. XVI, 1. 2.) — — 2) *video*, *oculis cerno* a) sq. acc. Joh. XI, 45. Act. XXI, 27. XXII, 9. — ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς Marc. XVI, 11. — 1 Joh. IV, 12. (Xen. Hier. II, 5.) — b) sq. acc. cum partic. Marc. XVI, 14. Luc. V, 27. Joh. I, 32. 38. VIII, 11. Act. I, 11. (Xen. Cyr. VII, 1. 17.) cf. *Matthiae* §. 530. p. 1034 §. 548, 1. p. 1074. *Buttm.* §. 131, 4. et not. b. *Winer* p. 140. — c) sq. ὅτι Joh. VI, 5. [Act. VIII, 18.] cf. *Matthiae* §. 548, 1. not. p. 1075. — Saepius non extat in N. T.

Θεατρίζω, f. *ίσω*, (in theatro sum, fabulam in theatro ago) *expono ut in theatro*, ita semel Hebr. X, 33. ὀνειδισμοῖς καὶ θλίψεσι θεατριζόμενοι.

Θέατρον, ου, τό, 1) *theatrum* i. e. [pp. locus, in quo ludi et spectacula eduntur Aelian. V. H. III, 8. Xen. H. G. IV, 4. 3.] *locus, in quo conciones habentur* Act. XIX, 29. 31. (Joseph. d. bell. jud. VII, 3. 3 et Arch. XVII, 6. 3. Polyb. XXIX, 10. 2. Cornel. vit. Timoleon. IV, 2.) — 2) metonym. *spectaculum* [pp. i. e. res ad spectandum exhibita Aeschin. Dial. Socr. III, 20.] metaph. de homine, *qui spectandus et videndus exhibetur* 1 Cor. IV, 9. θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ.

Θεῖον, ου, τό, [quae vox quatenus ab adiect. θεῖος, α, ον, divinus repetenda sit, docet *Passow* I p. 696.] *sulphur*

Luc. XVII, 29. ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ Apoc. IX, 17. 18. XIV, 10. XIX, 20. XX, 10. XXI, 8. LXX pro גָּפְרִית Gen. XIX, 14. Ps. XI, 6. (Aelian. V. H. XIII, 16. Herodian. VIII 3. 24.) Saepius non habetur in N. T.

Θεῖος, α, ον, (a θεός) 1) *divinus, ad Deum pertinens* 2 Petr. I, 3. 4. (Herodian. I, 11. 10. Xen. Mem. II, 1. 32.) — 2) neutr. τὸ θεῖον, *numen divinum* Act. XVII, 29. (Diod. Sic. XVI, 60. Xen. Mem. I, 4. 18.)

Θειότης, τητος, ἡ, *maiestas divina*. Semel in N. T. Rom. I, 20. (Sap. XVIII, 9.)

Θειώδης, εος, ους, ὁ, ἡ, (a θεῖον sulphur) *sulphureus*. Legitur tantum Apoc. IX, 17. (Philostr. Imagg. I, 27. p. 802.) Graecitatis decrepitae esse hoc vocabulum, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 228.

Θέλημα, τος, τό, (a θέλω, volo; abesse hoc vocab. ab atticis scriptoribus, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 17.) *voluntas, der Wille* i. e. a) *id quod fieri vult aliquis*, aa) *der Wunsch oder Wille Jemandes* Matth. XXVI, 42. Luc. XXII, 42. κατὰ τὸ θέλημά τινος *ad normam voluntatis alicuius* = *modo probato alicui* 1 Joh. V, 14. — 1 Cor. XVI, 12. LXX pro hebr. חֵפֶץ 2 Chron. IX, 12. — bb) *consilium, Absicht, Plan*, Act. XXII, 14. — — b) *id quod fieri vult aliquis ab aliquo*, sq. genit. aa) *pers.* α) universe, ut τίς — ἐποίησε τὸ θ. τοῦ πατρός Matth. XXI 31. — Luc. XII, 47. 1 Petr. IV, 3. — εἰς — θέλημα pro: εἰς τὸ ποιεῖν τὸ θ. ἐκείνου 2 Tim. II, 16. — β) τοῦ θεοῦ vel θεοῦ vel τοῦ πατρός μου, vel τοῦ κυρίου Matth. VII, 21. XII, 50. Marc. III, 35. Joh. IV, 34. VI, 38—40. VII, 17. IX, 31. Act. XXI, 14. Rom. XII, 2. Eph. VI, 6. Col. IV, 12. Hebr. X, 7. 8. 36. XIII, 21. 1 Joh. II, 17. — Matth. VI, 10. Luc. XI, 2. — plur. τὰ θελήματα Act. XIII, 22. — Matth. XVIII, 14. Joh. V, 30. Rom. XII, 2. Eph. V, 17. 1 Thess. IV, 3. V, 18. — 1 Petr. II, 15. IV, 2. — Col. I, 9. abest τοῦ θεοῦ Rom. II, 18. ἐν ᾧ θελήματι i. e. *per id, quod fieri voluit Deus* Hebr. X, 10. — bb) *rei*, ut ποιοῦντος — σαρκός *id facientes, quod fieri a vobis volebat ἡ σάρξ vel corpus ad peccandum abripiens* Eph. II, 3. — — c) *volendi vis et facultas, der Wille.* Uti autem in libris sacris saepenumero membris corporis, quorum pars est praecipua in re, quae tractatur, tribuuntur ea, quae sunt hominis ipsius, ita etiam viribus animi singulis adscribuntur, quae quis per eas facit. Hinc τῷ θελήματί τινος tribuuntur, quae sunt personae ipsius, ut aa) universe. τὸν — ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θ. αὐτῶν i. e. *Jesum vero ipsis tradidit, ut cum eo agerent pro voluntate sua* Luc. XXIII, 25. (Sirac. VIII, 15.) Joh. I, 13. 2 Petr. I, 21. — bb) τῷ θ. τοῦ θεοῦ adscribuntur, quae sunt Dei ipsius, ut κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θ. αὐτοῦ Eph. I, 11. — v. 5. 1 Petr.

III, 17. vel ubi, quae *moderante Deo* fiunt vel facta sunt vel eventura sunt, dicuntur fieri, facta esse vel eventura esse διὰ θελήματος θεοῦ, διὰ τὸ θ. τοῦ θεοῦ, ἐν τῷ θ. τ. θ. item κατὰ τὸ θ. τ. θεοῦ Rom. XV, 32. 2 Cor. VIII, 5. 1 Cor. I, 1. 2 Cor. I, 1. Eph. I, 1. Col. I, 1. 2 Tim. I, 1. Apoc. XIV, 11.— Rom. I, 10. Gal. I, 4. 1 Petr. IV, 19. Saepius non exstat in N. T.

Θέλησις, εως, ἡ, *voluntas*. Semel in N. T. Hebr. II, 4. κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν. (LXX Ezech. XVIII, 23.) A scriptoribus atticis alienum esse hoc vocabulum, auctor est *Lobeck* ad Phryn. p. 7.

Θέλω et Ἐθέλω, [utramque formam Atticis usurpatam esse, exemplis comprobavit *Lobeck* ad Phryn. p. 7. item *Frotscher* ad Xen. Hier. I, 29. De discrimine inter ἐθέλω et βούλομαι cf. *Buttm.* Lexilog. Vol. I. p. 26 sqq. et *Passow* sub hh. vv.] impf. ἤθελον, fut. θελήσω, a. 1. ἠθέλησα

1) *volo* i. e. A) *in consiliis habeo, in animum induxi, ich will, ich habe die Absicht oder den Vorsatz etwas zu thun*: AA) proprie a) de Deo aa) sq. inf. aor. Rom. IX, 22. Col. I, 27. — Cf. de inf. aor. ubi agitur de re cito transeunte *Winer* p. 138. *Buttm.* §. 124, 5. *Matthiae* §. 501. p. 948. §. 531. p. 1035. *Herm.* ad Viger. p. 748. 773. ad Soph. Aiac. v. 1061. Oed. Col. v. 91. — bb) abest inf. praes. e contextu facile cognoscendus Joh. V, 21. (plene Herodot. II, 13.) — cc) sq. acc. c. inf. α) plene 1 Tim. II, 4. (Xen. de magist. equit. IX, 9.)— β) minus plene i. e. abest acc. c. inf. e contextu supplendus, ut τοῦ θεοῦ θέλοντος sc. ἀνακάμψαι με Act. XVIII, 21. — 1 Cor. IV, 19. XII, 18. XV, 38. Jac. IV, 15. (Xen. H. G. V, 1. 14. Cyr. II, 4. 19. VII, 3. 31. Plato Theaet. 151. D. 194. E.)— b) de hominibus aa) universe α) sq. infinit. aor. αα) ubi agitur de re brevi absoluta vel cito transeunte, ut τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι Matth. V, 40. — XII, 38. XIV, 5. XIX, 17. — θέλω δὲ δοῦναι XX, 15. XXIII, 37 et Luc. XIII, 34. — Matth. XXVI, 15. Marc. VI, 19. 48. X, 43. 44. Luc. VIII, 20. XIII, 31. XXIII, 20. Joh. I, 44. — V, 35. de quo loco vid. *Lücke* II p. 46. — Joh. VII, 44. IX, 27. XII, 21. Act. VII, 28. θέλων — καταθέσθαι XXV, 9. 2 Cor. XII, 6. Gal. III, 2. VI, 12. 1 Thess. II. 18. Jac. II, 20. Apoc. XI, 5 bis. — minus plene i. e. abest infinit. vel quod statim aut praecedit aut sequitur, vel facile e contextu cognoscitur, ut Matth. VIII, 2. Marc. I, 40. Luc. V, 12. — Matth. XX, 15. XXVII, 13. Marc. III, 13. VI, 22. XIV, 7. Luc. V, 39. 1 Cor. VII, 39. — τῶν θελόντων ἀφορμὴν κ. εὑρεῖν 2 Cor. XI, 12. — Apoc. XI, 6. XXII, 17. (Palaeph. fab. 24. Xen. Cyr. I, 4. 10. V, 2. 9.) — praecedente οὐ: *nolo*, ut οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι Matth. II, 18. — XV, 32. XXII, 3. XXIII. 4. XXVII, 34. Marc. VI, 26. Luc. XV, 28. Joh. V, 40

Act. VII, 39. 1 Cor. XVI, 7. (Palaeph. fab. 2. Xen. Anab. I, 3. 6.) — minus plene, i. e. abest infinit. e contextu eruendus Matth. XVIII, 30. Luc. XVIII, 4. — cf. *Winer* l. l. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Herm.* l. l. — ββ) ubi quidem de re durante agitur, spectatur tamen magis res ipsa, quam eius duratio cf. *Winer* l. l. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Herm.* l. l. — ὃς — ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι Matth. XVI, 25. Marc. VIII, 35. Luc. XIV, 28. Joh. VI, 11. — β) sq. infinit. praes. αα) in re durante, cf. *Winer* l. l. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Herm.* l. l., ut εἰ δὲ θέλεις τέλειος εἶναι Matth. XIX, 21. Marc. IX, 35. Joh. VI, 67. VII, 17. VIII, 44. Act. XXIV, 6. Rom. VII, 21. Gal. IV, 9. 21. 1 Tim. I, 7. 1 Petr. III, 10. — abest infinit. vel quod statim sequitur vel proxime praecedit Matth. XXI, 29. Rom. VII, 15. 19. ὃν θέλει sc. ἐλεεῖν Rom. IX, 18. ὃν θέλει sc. σκληρύνειν. Ibid. 1 Cor. VII, 36. Gal. V, 17. — praecedente οὐ: *nolo* Joh. VII, 1. 2 Thess. III, 10. abest infinit. Rom. VII, 16. 20. — ββ) ubi de re cito transeunte ita agitur, ut magis res ipsa, quam hoc, quod cito illa transitura est, spectetur cf. *Winer* p. 139. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Herm.* l. l. Joh. XVI, 19. Luc. X, 29. Act. XIV, 13. XVII, 18. — abest infinit. Luc. IV, 6. — γ) sq. acc. c. infinit. ut τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν Luc. I, 62. — — bb) ita legitur, ut non contineat nisi rei facto declaratae oppositionem. Ita in locis, ubi τὸ θέλειν opp. τῷ κατεργάζεσθαι vel τὸ ἐνεργεῖν vel τὸ ποιῆσαι Rom. VII, 18. 2 Cor. VIII, 10. 11. ad quem locum cf. *Fritzsche* diss. II. p. 7 sqq. coll. *Winer* p. 194. — Phil. II, 13. — cc) praecedente negatione ita legitur, ut proxime accedat ad notionem τοῦ δύνασθαι, ut μὴ θέλων [*der keine Lust hatte = der sich nicht entschliessen konnte*] αὐτὴν παραδειγματίσαι Matth. I, 19. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 42. — οὐκ ἤθελεν — ἐπᾶραι = *non ausus est — tollere* Luc. XVIII, 13. (Xen. Cyr. VIII, 1. 16.) cf. *Passow* I. p. 407. *Viger.* p. 263. *Fritzsche* l. l. Gregor. Corinth. p. 135. ed. *Schäfer.* — — BB) trop. ventus, quod hominum arbitrio cohiberi se non patitur, imo libere huc illuc fertur, dicitur πνεῖν ὅπου θέλει = *pro lubitu* Joh. III, 8. (ita ὅ τι ἤθελεν, de aquila pro lubitu praeda sua utente Xen. Cyr. II, 4. 19.)

B) universe: *volo, cupio, opto,* a) sq. inf. aor., ut ἦν — θέλων, ἰδεῖν αὐτόν Luc. XXIII, 8. — b) sq. inf. praes., ut ἤθελον δὲ παρεῖναι i. e. *vellem vero adesse* Gal. IV, 20. cf. de ἤθελον absque ἂν quae supra de ηὐχόμην, ἐβουλόμην absque ἂν posito observata sunt sub εὔχομαι. — c) sq. acc. c. infinit. aa) *aor.*, ut οὐδένα ἤθελε γνῶναι Marc. VII, 24. X, 36. [Act IX, 6.] 1 Cor. XI, 3. Col. II, 1. (Herodian. I, 2. 3.) — abest infinit, ut γενηθήτω σοι, ὡς θέλεις = γενηθήτω σοι ταῦτα. ἃ θέλεις γενηθῆναί σοι Matth. XV, 28. XXVI, 39. Marc. XIV, 36. τί θέλεις sc. γενηθῆναί σοι Matth. XX, 21.

ὃ ἐὰν θέλητε sc. γενέσθαι ὑμῖν Joh. XV, 7. Matth. XVII, 12. Marc. IX, 13. τί [= πότερον cf. *Matthiae* §. 488, 4. p. 915. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 168.] θέλετε sc. γενέσθαι 1 Cor. IV, 21. — 2 Cor. XII, 20. (Palaeph. fab. 28.) — praeced. negatione οὐ θέλω, μὴ θέλω, *nolo* Luc. XIX, 14. 27. 1 Cor. X, 20. — (Palaeph. fab. 39.) — bb) *praesentis*, ut Joh. XXI, 22. 23. Act. XXV, 9. Rom. XVI, 19. 1 Cor. VII, 7. 32. XIV, 5. Gal. VI, 13. (Lucian. Dial. Mort. II, 4.) — abest infinit. Joh. XXI, 18 bis. οὐ γὰρ θέλοντος scil. ἐστί, ἐλεεῖν τὸν θεόν τινι Rom. IX, 16. — praecedente οὐ, *nolo*, ut οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, *nolo vos ignorare = scitote* Rom. I, 13. XI, 25. 1 Cor. X, 1. 2 Cor. I, 8. 1 Thess. IV, 13. — d) sq. εἰ, ubi poni poterat ὅτι, ut τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη Luc. XII, 49.— e) sq. imperativo, absolute posito, ut θέλω, καθαρίσθητι Luc. V, 13. — f) sq. ἵνα, pertinente ad notionem τοῦ *sollen*, ita in circumlocutione imperativi [cf. *Gieseler* in *Rosenm.* Rep. II. p. 142 sqq. *Winer* p. 131.], ut θέλω, ἵνα μοι δῷς Marc. VI, 25. θέλομεν, ἵνα — ποιήσῃς ἡμῖν X, 35. θέλω, ἵνα — κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ Joh. XVII, 24. — Matth. VII, 12. Luc. VI, 31. — g) sq. futuro, vel si Graecorum antiquiorum dicendi rationem respexeris, coniunct. aoristi, absolute posito [cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 465. 760. et quae supra sub βούλομαι p. 206. adnotata sunt]. Ita aa) in adhortatt., ut εἰ θέλεις, ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς Matth. XVII, 4. θέλεις συλλέξωμεν XIII, 28. — Luc. IX, 54. (Lucian. Navig. §. 4. εἰ θέλεις ἐγὼ αὖθις ἐπάνειμι ἐς τὸ πλοῖον. §. 26. εἰ θέλεις καταριθμήσομαί σοι.)— bb) in interrogationibus, ut τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Matth. XX, 32. Marc. X, 51. Luc. XVIII, 41. ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμεν Matth. XXVI, 17. Marc. XIV, 12. Luc. XXII, 9. — Marc. XV, 9. 12. Matth. XXVII, 17. 21. (Anacr. Od. 12. Sophocl. Oed. R. v. 651.) cf. Lamb. Bos. p. 765. ed. *Schäfer. Herm.* ad Vig. p. 884.

C) ita iungitur c. inf. alius verbi, ut faciat periphrasin adverb. et *lubenter* fieri significet id, quod verbo sequenti enuntiatur, ut ἤθελον λαβεῖν εἰς τὸ πλοῖον, *ultro* vel *lubenter in navem receperunt* Joh. VI, 21. cf. *Winer* p. 168. *Buttm.* §. 137. *Fritzsche* diss. II. p. 7. coll. *Lücke* II. p. 70 sqq. (Xen. Hier. VII, 9. Cyr. I, 1. 3. I, 5. 19.)

D) sq. infinit. ita legitur, ut sit fere i. q. μέλλω, ubi nos: *mögen, werden*, vel adverbio: *wohl, doch* utimur. Ita in formula τί ἂν θέλοι τοῦτο vel ταῦτα εἶναι Act. II, 12. XVII, 20. (Herodot. I, 78. II, 13. Anacr. Od. 44, 6. Aelian. V. H. III, 20.) cf. *Viger.* p. 264.

E) *statuo, dicere volo. behaupten*, 2 Petr. III, 5. λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο [scil. quod v. 4. continetur] θέλοντας. (Herodian. V, 3. 11. εἰκόνα τε ἡλίου ἀνέργαστον εἶναι θέλουσιν. Ita *volo* Cicer. acad. IV, 14. de nat. deorr. II, 14.)

F) seq. ἤ quam: *malo* 1 Cor. XIV, 19. Vide supra sub ἤ no. 3. a. cc.

2) *amo*, = φιλέω, *lubenter aliquid facio*, sq. infinit. ut θέλω περιπατεῖν ἐν στολαῖς Luc. XX, 46. quo loco alternat cum φιλέω — Marc. XII, 38. — sq. acc. rei Marc. XII, 38. — Alii explicant: *soleo*, uti habet Xen. Hier. I, 29. Oecon. IV, 13.

3) ad normam hebr. חָפֵץ, רָצָה, *delector*, *ich habe Wohlgefallen an einer Sache oder Person* a) sq. ἐν c. dat., ut ἐν ταπεινοφροσύνῃ Col. II, 18. Vide de h. l. supra sub ἐν p. 533. — LXX et רָצָה sq. בְּ 1 Chron. XXVIII, 4. — b) sq. acc. person. εἰ θέλει αὐτόν Matth. XXVII, 43. Ita LXX et חָפֵץ sq. בְּ Ps. XXII, 8. Ezech. XVIII, 32. sq. acc. v. 23. — c) sq. acc. rei Matth. IX, 13. XII, 7. Hebr. X. 5. 8. Ita LXX et hebr. חָפֵץ sq. acc. Ps. XL, 9. LI, 16. — Saepius non exstat in N. T.

Θεμέλιον, *ίου*, *τό*, *fundamentum* a) pp. Luc. VI, 48. 49. XIV, 29. Act. XVI, 26. Ita LXX et hebr. מוֹסְדוֹת Deut. XXXII, 22. מַסַּד 1 Regg. VII, 9. יְסוֹד Ezech. XIII, 14. (Diod. Sic. V, 66. XI, 63. Polyb. I, 40. 9. Xen. H. G. V, 2. 5.) — b) metaph. α) *bonum certum et firmitate fundamento simile*, *ein sicheres, unverlierbares Gut* 1 Tim. VI, 9. θεμέλιον ἀγαθὸν εἰς τὸ μέλλον. — β) *doctrinae elementa*, a quibus, ut a fundamento structura, incipit institutio Hebr. VI, 1. μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι. Saepius non exstat in N. T.

Θεμέλιος, *ίου*, *ὁ*, (ab adiectivo, ὁ, ἡ θεμέλιος, ad fundamentum pertinens) 1) *lapis*, *qui fundamenti loco ponitur*, = ὁ θεμέλιος λίθος *fundamentum* a) pp. Hebr. XI, 10. πόλις ἔχουσα θεμελίους — b) metaph. = aa) pro: *doctrina ea*, *cui*, *ceu fundamento*, *omnia eius capita superstruuntur*, *Grundlehre* 1 Cor. III, 10. 11. 12. — bb) pro: *institutio prima* Rom. XV, 20. Eph. II, 20. 1 Cor. III, 10. — 2) metonym. *aedificium*, θεοῦ i. e. *institutum religionis divinae* 2 Tim. II, 19. Saepius non legitur in N. T.

Θεμελιόω, *ῶ*, f. ώσω, (a θεμέλιος) *fundamentum iacio* a) propr. sq. ἐπί τι, ut Matth. VII, 25. et Luc. VI, 48. τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. De augmento plusq. perf. apud scriptores graecos optimos, non ionicos solum, omitti solito cf. *Buttm.* §. 76. not. 6. gram. max. Vol. I. §. 83. not. 9. p. 324. *Matthiae* §. 165. not. 2. p. 301. *Winer* p. 37. — Hebr. I, 10. LXX pro יִסַּד Jos. VI, 26. (Xen. Cyr. VII 5. 11.) — b) metaph. *stabilio*, *firmo* Eph. III, 18. Col. I, 23. 1 Petr. V, 10. (Diod. Sic. XI, 68. XV, 1.) Saepius non habetur in N. T.

Θεοδίδακτος, *ου*, *ὁ*, *ἡ*, (a θεός et διδακτός) *a Deo edoctus*. Semel in N. T. 1 Thess. IV, 9.

Θεόλογος, ου, ὁ, (qui de rebus divinis, de Deorum natura, historia etc. exponit, ut Epimenides Diod. Sic. V, 80. Diog. Laert. I, 112.) *de divina natura Jesu exponens*. Cognomen Johannis, Apostoli, in inscriptione Apocalypseos.

Θεομαχέω, ῶ, f. ήσω, (ab θεός et μάχομαι pugno) *cum Deo* vel *adversus Deum pugno*. Semel Act. XXIII, 9. e lect. vulg. (Diod. Sic. XIV, 69. Xen. Oecon. XVI, 3. 2 Macc. VII, 19.)

Θεομάχος, ου, ὁ, *cum Deo* vel *adversus Deum pugnans* i. e. *renitens Deo*. Semel in N. T. Act. V, 39. (Symmach. Prov. IX, 18. XXI, 46. XXVI, 5.)

Θεόπνευστος, ου, ὁ, ἡ, (a θεός et πνέω) *a Deo afflatus, divinitus inspiratus* 2 Tim. III, 16. (Plutarch. T. IX, p. 583. ed. *Reisk*.) A Deo agi et inspirari existimabantur, quicunque vi insolita animique fervore singulari abrepti sermone uterentur elegantiore ac sublimiore, ut vates, poetae, fatidici.

Θεός, οῦ, ὁ, et ἡ θεός, [Act. XIX, 37.] *Deus*, i. e. a) *Gott* aa) pp. Marc. XV, 34. Luc. XVIII, 11. 13. Joh. XX, 28. Act. IV, 24. al. — πίστις θεοῦ *fides, quae habetur Deo* Marc. XI, 22. — εἶναι τοῦ θεοῦ *filius Dei esse* Luc. III, 38. — προσευχὴ τοῦ θεοῦ *preces ad Deum factae* Luc. VI, 12. — χριστὸς τοῦ θεοῦ *Messias a Deo promissus* Luc. IX, 20. κιθάρα τοῦ θεοῦ i. e. *cithara Dei laudes canens* Apoc. XV, 2. σάλπιγξ τοῦ θεοῦ, *tuba, qua Dei iussu canitur* 1 Thess. IV, 16. cf. *Winer* p. 99. et de genit. obiective explicando p. 77. *Matthiae* §. 367. p. 681. coll. *Ewald* p. 572. *Gesen.* p. 676. — ὁ θεός τινος *Deus benefaciens alicui* Matth. XXII, 32. Luc. I, 68. Act. XIII, 17. 2 Cor. VI, 16. Hebr. XI, 16. Apoc. XXI, 3. — Matth. XXVII, 46. de h. l. vocat. θεέ, cum Attici habeant ὦ θεός cf. *Buttm*. §. 33, a. gram. max. Vol. I. §. 35. p. 153. *Matthiae* §. 69, not. 3. p. 149. *Winer* p. 33. (Acta Thom. §. 44. 45. ed. *Thilo*.) — τὰ τοῦ θεοῦ *quae Dei sunt*, i. e. *templo ex instituto divino debita* Matth. XXII, 22. (Xen. Mem. II, 3. 18 et 19.) — bb) sens. *Deus cum rebus ad Deum pertinentibus* Act. XXII, 3. ζηλωτὴς θεοῦ Rom. X, 2. ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ. — b) *der Gott, eine Gottheit*, οἱ θεοί, *die Götter* aa) pp. Act. VII, 43. τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν XIV, 11. οἱ θεοὶ — κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς Act. XXVIII, 6. ἔλεγον, θεὸν αὐτὸν εἶναι 1 Cor. VIII. 5. Gal. IV, 8. — ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου *huius seculi Deus*; ita de Satana, qui veluti Deus imperat huius seculi hominibus 2 Cor. IV, 4. (Diod. Sic. I, 90. III, 39. Polyb. XXXI, 21. 9.) — bb) de imagine Dei, *Götterbild* Act. VII, 40. ποίησον ἡμῖν θεούς — c) ex hebr. = *vicarius Dei*, de regibus populi israelitici, vices Dei Jovae, qui unus ac verus populi israelitici rex habebatur, sustinens Joh. X, 34. 35. ' Ita LXX et אֱלֹהִים

Ps. LXXXII, 1. 6. — d) dat. τῷ θεῷ = iudice Deo [cf. *Matthiae* §. 388. p. 710. *Erfurdt* ad Soph. Ant. v. 895.] ita additur adiect. ut intendat Act. VII, 20. ἀστεῖος τῷ θεῷ i. e. *pervenustus* 2 Cor. X, 4. ὅπλα δυνατὰ τῷ θεῷ i. e. *arma validissima*. Ita LXX et hebr. לֵאלֹהִים Jon. III, 3. cf. *Gesen.* p. 693. 694. *Winer* p. 99. — e) genit. θεοῦ iunct. c. substant. facit periphrasin adiect. *divinus*, ut Rom. I, 16. 1 Cor. I, 18.

Θεοσέβεια, ας, ἡ, (a θεοσεβής) *pietas in Deum, cultus divinus*. Semel in N. T. 1 Tim. II, 10. LXX pro יִרְאַת אֱלֹהִים Gen. XX, 11. (Xen. Anab. II, 6. 26.)

Θεοσεβής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (a θεός et σέβω colo) *pius in Deum, Dei cultor*. Extat tantum Joh. IX, 31. ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ. LXX pro יְרֵא אֱלֹהִים Exod. XVIII, 21. (Judith. XI, 17. Xen. Mem. I, 4. 16. et Cyr. VIII, 1. 25.)

Θεοστυγής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex θεός et στυγέω odi; Deo exosus Eurip. Troad. 143. et Cyclop. 393.) *Dei osor, qui animo infesto est in Deum, Gottesverächter*. Legitur tantum Rom. I, 30.

Θεότης, τητος, ἡ, *divinitas, maiestas divina*. Semel in N. T. Col. II, 9. (Lucian. Icaromen. §. 9.)

Θεόφιλος, ου, ὁ, *Theophilus*, nomen propr. viri christiani, cui inscripsit Lucas tum Evangelium, tum Acta Apostolorum Luc. I, 3. Act. I, 1. Ex omnibus, quae de huius viri persona, dignitate, religione protulerunt VV. DD., hoc unum a vero non videtur absimile, extra Palaestinam eum vixisse atque a religione pagana ad christianam transiisse.

Θεραπεία, ας, ἡ, (a θεραπεύω), 1) *ministerium, quod praestatur alicui, Dienstleistung* [de ministerio, quod a servo praestatur Xen. Cyr. V, 5. 29.] a) propr. et quidem de ministerio, quod aegrotis praestatur, = *sanatio, medela, cura* Luc. IX, 11. Apoc. XXII, 2. (Diod. Sic. I, 21 et 57. Polyb. I, 12. 2.) — b) metonym. *famulitium, familia, die Dienerschaft* Matth. XXIV, 45. ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας. Luc. XII, 42. LXX pro עֲבָדִים Gen. XLV, 16. (Aelian. V. H. XII, 40. Herodian. VII, 1. 10. Dionys. Hal. Antiq. IX, 25. Jos. Ant. IV, 6. 4. XIV, 13. 7. Xen. Cyr. V, 5. 6.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 469. *Matthiae* §. 429. p. 795. Saepius non extat in N. T.

Θεραπεύω, f. εύσω, [de huius voc. originibus et primo usu vid. quae habet *Passow* I. p. 703.] 1) *ministro, ministerium praesto* a) universe Act. XVII, 25. οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων θεραπεύεται. (Diod. Sic. II, 20. Xen. Cyr. I, 3. 7.) — 2) *aegrotos curo*, [universe i. e. de personis, quae quocunque modo fovent aegrotantem eique levare student morbi molestias Xen. Hier. VIII, 4. Anab. VII, 2. 6.] ubi Latini; *sano, medeor*,

ich heile, mache gesund a) absol. Matth. XII, 10. Marc. VI, 5. 13. Luc. VI, 7. IX, 6. XIII. 14. XIV, 3. — b) sq. accus. pers. Matth. IV, 24. VIII, 16. XII, 22. XIV, 14. XV, 30. XIX, 2. XXI, 14. Marc. III, 10. — Matth. VIII, 7. Marc. III, 2. — Matth. X, 8. Luc. X, 9. — Matth. XVII, 18. Luc. VI, 18. VIII, 43. XIII, 14. Joh. V, 10. Act. IV, 14. V, 16. VIII, 7. XXVIII, 9. (Tob. XII, 3. Palaeph. fab. 2. de medico Aelian. V. H. IX, 23. Xen. Cyr. III, 2. 12. Thuc. II, 47.) — c) τινὰ ἀπό τινος i. e. *sanando libero aliquem ab aliquo malo* Luc. VII, 21. — V, 15. VIII, 2. — d) sq. acc. rei, ut νόσους, μαλακίαν, πνεῦμα, πληγήν Matth. IV, 23. IX, 35. X, 1. Marc. III, 15. Luc. IX, 1. Apoc. XIII, 3. 12. Saepius non legitur in N. T.

Θεράπων, οντος, ὁ, minister. Semel in N. T. Hebr. III, 5. LXX pro עבד Exod. V, 21. (Aelian. V. H. III, 43. Herodian. III, 10. 7. Xen. Cyr. III, 1. 12.)

Θερίζω, f. ίσω, (a θέρος aestas; aestatem transigo Xen. Anab. III, 5. 15.) 1) *meto* a) pp. Matth. VI, 26. οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσι. XXV, 24. 26. Luc. XII, 24. XIX, 1. 22. Jac. V, 4. LXX pro קצר Levit. XXIII, 10. 22. Ruth. II, 3. (Xen. Oecon. XVIII, 1.) — b) in locutt. proverb. ut aa) ἄλλος — ὁ θερίζων, sens.: *saepe accidit, ut, cui labori operam aliquis impendit, eius fructum alius percipiat* Joh. IV, 37. — bb) ὁ σπείρων — θερίσει, sens.: *quantus labor, tantus laboris fructus* vel: *ut sementem feceris* [largam vel parcam], *ita metes* [large vel parce] 2 Cor. IX, 6. — cc) ὃ ἐὰν — θερίσει, sens.: *prout agis, ita fata habebis* Gal. VI, 7. — c) metaph. pro: *mercedem accipio* 1 Cor. IX, 11. εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκικὰ θερίσομεν Gal. VI, 8. 9. — 2) ex adiuncto et metaph. *opus ab aliquo inchoatum continuo.* Opus enim rusticum uti ab arando vel serendo inchoatur, ita metendo continuatur. Joh. IV, 36. ὁ θερίζων, qui continuat opus a me inchoatum μισθὸν λαμβάνει, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων praemium reportabit, ut, qui opus inchoavit, laetetur simul cum eo, qui continuavit illud v. 38. ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε. — 3) ex adiuncto: *reseco* τὴν γῆν pro: resecare inutilia et insanabilia generis humani Apoc. XIV, 15. 16. Saepius non extat in N. T.

Θερισμός, οῦ, ὁ, (a θερίζω) *messis* i. e. a) *actio metendi, das Kornschneiden, die Ernte* Joh. IV, 35. λευκαί εἰσι πρὸς θερισμόν. Ita LXX pro קציר Gen. VIII, 22. (Xen. Oecon. XVIII. 3. Polyb. V, 95. 5.) — b) *tempus metendi, die Erntezeit* Joh. IV, 35. ὁ θερισμὸς ἔρχεται. Matth. XIII, 30. Marc. IV, 29. — c) *seges metenda* [propr. LXX Jerem. V, 17.] huic per metaphoram comparantur nunc *copia hominum melioris religionis notitia imbuendorum* Matth. IX, 37. 38. Luc. X, 2. — nunc *homines lolii instar tollendi* Apoc. XIV, 15. Saepius non habetur in N. T.

Θεριστής, οῦ, ὁ, (a θερίζω) *messor*. Bis in N. T. atth. XIII, 30. 39. (Xen. Hiero. VI, 10.)

Θερμαίνω, f. μανῶ, (a θερμός, calor) *calefacio*. Medium: θερμαίνομαι, *me calefacio* Marc. XIV, 54. 67. Joh. VIII, 18. 25. Jacob. II, 16. (Herodian. VIII, 4, 27. Xen. Mem. , 3. 8.)

Θέρμη, ης, ἡ, *calor, aestus*. Semel in N. T. Act. XVIII, 3. ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης = *vipera calore excitata*, d. de h. l. sub ἐκ p. 461. LXX pro חֹם Job. VI, 17. חֵמָה . XIX, 7. (Thuc. II, 49.)

Θέρος, εος, ους, τό, *aestas*, *der Sommer*, quod anni npus in Orientis regionibus ob coeli temperiem complectitur r nostrum cum aestate nostra. Matth. XXIV, 32. Marc. XIII, . Luc. XXI, 30. LXX pro קַיִץ Prov. VI, 8. קָצִיר Jer. VIII, . (Diod. Sic. V, 30. Xen. Mem. I, 6. 2.)

Θεσσαλονικεύς, έως, ὁ, *Thessalonicensis* Act. XX, 4. XVII, 2. 1 Thess. I, 1. 2 Thess. II, 1.

Θεσσαλονίκη, ης, ἡ, *Thessalonica*, nunc *Salonichi*, cundae regionis Macedoniae metropolis, praesidis romani et aestoris sedes, olim θέρμη, posthac vel a Cassandro in horem uxoris Thessalonicae, Philippi filiae, vel a Philippo ipso memoriam gentis Thessaliae victae, θεσσαλονίκη appellata. od. Sic. XIX, 35 et 52. coll. Strab. IX. p. 509. Ex incolis, os habuit, graecis, romanis, iudaicis multi Paulo auctore doctore facti sunt Christiani Act. XVII, 1. 11. 13. Phil. , 16. al.

Θευδᾶς, ᾶ, ὁ, *Theudas*, nomen propr. hominis seditiosi, exorti, ut videtur, illo tempore, quo post mortem Hero- ; M. velut interregnum esset et Judaea crebris seditionibus agitaretur Act. V, 36. Certe, qui h. l. commemoratur, diversus fuit ab illo, quem Joseph. Arch. XX, 5. 11. Claudio perante exortum et exstinctum esse narrat, Cuspio Fado Judaeam administrante.

Θεωρέω, ῶ, f. ήσω, 1) *specto* i. e. a) *spectator sum*, *i schaue an, sehe zu* aa) sq. acc. rei Luc. XXIII, 48. (Xen. r. IV, 3. 2. — de viris, qui, publice legati, θεωροί, internt ludis vel sacris Plat. Crit. §. 1. Phaedon. §. 1. ed. *Fischer* m. 380, 20.) — bb) sq. acc. personae, cuius facta vel fata ectat aliquis Apoc. XI, 11. 12. — cc) sq. orat. indir. Marc. I, 41. XV, 47. — dd) absol. Matth. XXVII, 55. Marc. XV, 40. c. XIV, 29. XXIII, 35. Act. XIX, 26. (Theophr. Char. 6.) — *contemplor*, *cum attentione video*, *studiose perspicio*, *beachten*, aa) proprie, ubi nos: *in Augenschein nehmen*, vel *Augenzeuge sein*, α) sq. acc. rei, ut τὸν τάφον Matth. XVIII, 1. Joh. II, 23. Act. IV, 13. (Cebet. Tab. c. 1.) — sq. acc. rei c. partic. Act. VIII, 13. — bb) *considero*, *pendo*, *in Betrachtung ziehen*, *erwägen* Hebr. VII, 4. (Diod.

Θιγγάνω, forma producta verbi θίγω; a. 2. ἔθιγον. *tango; contrecto.* Ter in N. T. Col. II, 21. μηδὲ θίγῃς. Hebr XII, 20. (Diod. Sic. III, 56. Xen. Cyr. I, 3. 5.) *percutiendi* sens. Hebr. XI, 28. ἵνα μὴ ὁ ὀλοθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν. cf. *Matthiae* §. 237. p. 464. et *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II. §. 114. p. 149. sub θιγγάνω.

Θλίβω, f. ψω, 1) *premo, urgeo* a) propr. Marc. III, 9. ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. (Sirac. XVI, 28. Artemid. II, 37.) — b) metaph. *affligo, malis vexo* 2 Cor. I, 6. IV, 8. VII, 5. 2 Thess. I, 6. 7. 1 Tim. V, 10. Hebr. XI, 37. LXX ita pro צוק Deut. XXVIII, 53. 55. לחץ Exod. XXII, 21. צרר Ps. XXIII, 5. (Diod. Sic. XII, 66. XX, 31. Artemidor. III, 66.) — 2) *constringo, coarcto* Matth. VII, 14. τεθλιμμένη ἡ ὁδός. (Arrian. diss. epict. I, 25.) Saepius non legitur in N. T.

Θλῖψις, εως, ἡ, (a θλίβω premo; pp. pressio, compressio Artemidor. I, 79. II, 37.) *calamitas, afflictio, mala, quibus premitur aliquis,* a) universe Matth. XIII, 21. XXIV, 9. 21. 29. Marc. IV, 17. XIII, 19. — v. 24. ἔσονται — θλῖψις = ἔσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι ἡμέραι θλίψεως. Cf. *Matthiae* §. 309, b. p. 610 sq. — θλῖψιν ἔχω = θλίβομαι, *malis premor* Joh. XVI, 33. 1 Cor. VII, 28. Apoc. II, 10. — Act. VII, 10. 11. XI, 19. XIV, 22. XX, 23. Rom. V, 3 bis. XII, 12. 2 Cor. I, 4 bis. v. 8. IV, 17. VIII, 2. 13. Eph. III, 13. Phil. IV, 14. 1 Thess. I, 6. III, 3. 2 Thess. I, 4. 6. Hebr. X, 33. Jac. I, 27. Apoc. I, 9. II, 9. 22. VII, 14. LXX pro צרה 1 Regg. XXVI, 24. (Sirac. II, 12. 1 Macc. IX, 27.) — b) iungitur c. στενοχωρία, ἀνάγκη Rom. II, 9. VIII, 35. 2 Cor. VI, 4. VII. 4. 1 Thess. III, 7. — c) addito τοῦ χριστοῦ = *mala Christi causa perferenda* Col. I, 24. — 2) status hominis, qui calamitate premitur: *angor, dolor* a) universe, ut θλῖψις καὶ συνοχὴ καρδίας 2 Cor. II, 4. — Phil. I, 17. — LXX pro מצוקה Ps. XXXIV, 4. — b) de parturiente Joh. XVI, 21. Saepius non legitur in N. T.

Θνήσκω, f. θανοῦμαι, aor. 2. ἔθανον, pf. τέθνηκα, inf. perf. τεθνάναι. cf. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II §. 114. p. 150. *Matthiae* §. 237. p. 464 sq. — *morior* Matth. II, 20. Marc. XV, 44. Luc. VIII, 49. Joh. XI, 21. XIX, 33. Act. XIV, 19. τεθνηκώς, *mortuus* Luc. VII, 11. Joh. XI, 39. [41.] 44. XII, 1. Act. XXV, 19. — 1 Tim. V, 6. τέθνηκε i. e. *pro mortua habenda est.* LXX pro מות Gen. L, 15. (Polyb. V, 86. 4. Herodian. VIII, 8. 19. Xen. Anab. II, 1. 3.) Saepius non exstat in N. T.

Θνητός, ή, όν, (a θνήσκω) *mortalis, morti obnoxius* Rom. VIII, 11. 1 Cor. XV, 53. 54. 2 Cor. IV, 11. V, 4. LXX pro אדם Gen. II, 7. (Xen. Symp. VIII, 29.) — Rom. VI, 12. Alii ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι explicant ἐν τῷ σώματι ὑμῶν

θνητῷ τῇ ἁμαρτίᾳ. Vid. *Koppe* ad h. l. ed. *de Ammon.* — Saepius non legitur in N. T.

Θορυβέω, ῶ, f. ήσω, (tumultuor, Lärmen machen Diod. Sic. I, 72. maxime de hominibus, qui in concionibus murmurando assensum vel dissensum significant Dem. 16, 27. 577, 9. Polyb. XXVIII, 4. 10.) transit. *perturbo* a) activ. ut τὴν πόλιν i. e. *turbas in civitate excito* Act. XVII, 5. — b) med. *perturbor* i. e. *animo perturbor, ich beunruhige mich, ich bin in Aengsten*, ut τί θορυβεῖσθε Marc. V, 39. — Act. XX, 10. (*ich bin verlegen* Aelian. V. H. I, 32. Plut. vit. Cicer. c. 16. ἀρξάμενος δὲ λέγειν ἐθορυβεῖτο.) — pro: *animum perturbatum* dictis, factis, lacrimis *significo* = *lamentor* Matth. IX, 23. — Propriam h. v. significationem tenens *Fritzsche* IV Evv. I. p. 350. ἰδὼν — θορυβούμενον explicat: *cum vidisset inter se strepere tibicines et turbam.* Saepius non extat in N. T.

Θόρυβος, ου, ὁ, (murmur concionis cum assensu adstrepentis ad dicta vel iisdem obstrepentis Dem. 242, 26. 583, 20. Diod. Sic. XVII, 15.) *tumultus* i. e. a) *strepitus, Lärmen, Geräusch* Matth. XXVII, 24. μᾶλλον θόρυβος γίνεται. Marc. V, 38. Act. XX, 1. XXI, 34. XXIV, 18. (Lucian. Dial. Deorr. XII, 2.) — b) *seditio* Matth. XXVI, 5. ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. Marc. XIV, 2. LXX pro הָמוֹן Ps. LXV, 8. מְהוּמָה Ezech. VII, 7. תְּרוּעָה Jerem. XLIX, 2. (Herodian. V, 8. 15.)

Θραύω, f. αύσω, *frango*, [pr. i. e. quatio Polyb. I, 50. 3. Artemid. III, 30. et LXX pro רָעַץ Exod. XV, 6.] metaph. *debilito, malis afficio*, τεθραυσμένος *calamitosus*; ita legitur Luc. IV, 18. ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει. Ita LXX et hebr. רָצַץ Jes. LVIII, 7.

Θρέμμα, τος, τό, (a τρέφω alo, alumnus) *pecus, pecora.* Semel in N. T. Joh. IV, 12. αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ. (Diod. Sic. I, 74. Aelian. V. H. XII, 56. Xen. Oec. XX, 23.)

Θρηνέω, ῶ, f. ήσω, (a θρῆνος q. v.) *lamentor, lugeo*, a) intransit. aa) universe Joh. XVI, 20. (Aesop. fab. 55. Aelian. V. H. III, 18.) — bb) de personis naenias canentibus Matth. XI, 17. Luc. VII, 32. LXX pro קוֹנֵן Jer. IX, 16. הֵילִיל Joel. I, 5. (Hom. Iliad. XXIV, 722.) — b) transit. *deploro, beweinen*, = καταθρηνέω, sq. acc. pers. Luc. XXIII, 27. (Herodian. III, 4. 13.) Saepius non habetur in N. T.

Θρῆνος, ου, ὁ, vel εος, ους, τό, *lamentatio*, de luctu lugubri Matth. II, 18. LXX pro קִינָה 2 Sam. I, 17. נְהִי Jer. IX, 17. (Diod. Sic. I, 72. Xen. Ages. X, 3.)

Θρησκεία, ας, ἡ, (a θρησκεύω) *cultus religiosus.* Quater in N. T. a) propr. Jacob. I, 26. 27. — Col. II, 18. θρησκεία ἀγγέλων *cultus* [more Essenorum] *angelis exhibitus.*

pro קָטַר Exod. XXX, 7. 8. (Diod. Sic. I, 84. Herodian. V, 5. 12. Aelian. V. H. XII, 51.)

Θυμομαχέω, ῶ, f. ήσω, (a θυμός et μάχομαι: infenso et irato animo pugno Diod. Sic. XVII, 33. Polyb. XXVII, 8. 4.) *infenso animo sum, irascor.* Extat tantum Act. XII, 20. θυμομαχῶν Τυρίοις. (Polyb. IX, 40. 3.)

Θυμός, οῦ, ὁ, (animus, quatenus appetit bona et mala aversatur Hesiod. ἔργ. v. 13. Dem. 412, 4.) 1) *ira,* a) pr. Luc. IV, 28. ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ. Act. XIX, 28. Eph. IV, 31. Col. III, 8. Hebr. XI, 27. ἔχων θυμὸν μέγαν = θυμούμενος σφόδρα Apoc. XII, 12. — plur. θυμοί, *irae* 2 Cor. XII, 20. Gal. V, 20. Exempla huius pluralis paullo insolentioris habet *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 120. 132. Dionys. Hal. de comp. vv. p. 365. ed. *Schäfer.* (Polyb. II, 19. 10. Jos. de b. iud. IV, 5. 2. Aelian. V. H. I, 14. Xen. Equestr. IX, 2.) — b) = *fervor* et genit. loco adiectivi *fervidus,* ut οἶνος τοῦ θυμοῦ i. e. *Taumelwein,* sq. τῆς πορνείας Apoc. XIV, 8. XVIII, 3. — sq. τοῦ θεοῦ *Zornbecher Gottes* aa) plene Apoc. XIV, 10. — addito insuper τῆς ὀργῆς Apoc. XVI, 19. XIX, 15. — bb) minus plene i. e. abest οἶνος cogitatione addendum Apoc. XVI, 1. Cf. infra sub οἶνος adnotata. — 2) ex hebr. et metonym. *poena* Rom. II, 8. ubi θυμὸς καὶ ὀργή ex hebraica dicendi ratione cf. *Gesen.* p. 671, 3. d. est; *poena gravissima.* Apoc. XV, 1.

Θυμόω, ῶ, f. ώσω, (a θυμός q. v.) *ad iram provoco.* θυμόομαι, οῦμαι, *irascor.* Legitur tantum Matth. II, 16. ἐθυμώθη λίαν. LXX pro חָרָה Gen. XXX, 2. (Polyb. V, 16. 4. Xen. Cyr. V, 5. 11.)

Θύρα, ας, ἡ, 1) *ianua,* αἱ θύραι, *fores* a) univ. Matth. VI, 6. XXV, 10. Luc. XI, 7. XIII, 24. 25. Act. V, 19. XII, 13. XVI, 26. 27. XXI. 30. — διὰ τῆς θύρας Joh. X, 1. 2. ἐπὶ θύραις Matth. XXIV, 33. Marc. XIII, 29. ἐπὶ τῇ θύρᾳ Act. V, 9. πρὸ τῶν θυρῶν Act. V, 23. Jac. V, 9. πρὸς τὰς θύρας Act. XII, 6. πρὸς τὴν θύραν Marc. I, 33. XI, 4. Act. III, 2. τὰ πρὸς τὴν θ. = *vestibulum* Marc. II, 2. πρὸς τῇ θύρᾳ Joh. XVIII, 16. (Diod. Sic. XVIII, 7. Polyb. V, 25. 5. Xen. Ages. VIII, 7. Anab. VI, 3. 23.) — b) in imagg. Apoc. III, 8. 20 bis. IV, 1. — 2) ex adiunct. *aditus, ostium* a) propr. ut sepulcri in rupe excisi Matth. XXVII, 60. XXVIII, 2. Marc. XV, 46. XVI, 3 (Hom. Odyss. XIII, 109. 370.) — b) metaph. pro: *occasio* aa) propr. Ita in formulis ἀνοίγω τὴν θύραν = *occasionem do,* ἀνέῳγε vel ἀνεῳγμένη ἐστὶν ἡ θύρα = *suppetit occasio* Act. XIV, 27. 1 Cor. XVI, 9. 2 Cor. II, 12. Col. IV, 3. — bb) metonym. pro: *is, qui dat alicui alicuius rei facultatem et potestatem,* Joh. X, 7. 9. ἐγώ — προβάτων i. e. ἐγώ εἰμι, δι' ὧν εἰσέρχεταί τις εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προ-

ἰέτων, vel δι' ὧν καθίσταταί τις ποιμὴν τῶν προβάτων. Saepius non legitur in N. T.

Θυρεός, οῦ, ὁ, (saxum, θύρας loco claudens ingressum speluncae Hom. Odyss. IX, 240. apud recentioris aetatis scriptores [cf. *Lobeck* ad Phrynich. p. 366.] ut in N. T.) *scutum forma maiori atque oblonga.* Legitur tantum Eph. VI, 16. τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως. (Joseph. Arch. VIII, 7. 2. Diod. Sic. V, 30 et 39. Polyb. VI, 23. 2.)

Θυρίς, ίδος, ἡ, (dimin. a θύρα ianua; pr. ostiolum Polyb. XXII, 25. 3.) *fenestra.* Bis in N. T. Act. XX, 9. καθήμενος — ἐπὶ τῆς θυρίδος nostrum: *auf dem Fensterstocke.* 2 Cor. XI, 33. LXX pro חַלּוֹן Jos. II, 15. 18. (Diod. Sic. XX, 35. Plut. quaest. rom. XXXVI. Mor. II. p. 259. ed. *Tauchn.*)

Θυρωρός, οῦ, ὁ, ἡ, (a θύρα ianua et οὖρος custos) *ianuae custos, ianitor.* Quater in N. T. Ita a) de ianitore servo vel serva Matth. XIII, 34. Joh. XVIII, 16. 17. Erant enim apud Veteres ianitores vel servi vel ancillae, quorum erat, fores aperire, claudere atque ad intrantes et exeuntes attendere. — b) Joh. X, 3. de uno ex pastoribus, qui in ovili versatur et compastori pulsanti ianuam aperit. Erant enim ovilia quoque maiora, in quae non unus et alter, sed multi pastores ingredi, ibi habitare atque dormire solebant. LXX pro שֹׁעֵר 2 Regg. VII, 10. (Xen. Cyr. VIII, 8. 20. Tibullus I, 7. 64.)

Θυσία, ας, ἡ, (a θύω macto; mactatio) 1) *victima, sacrificium* a) pp. Matth. IX, 13. XII, 7. Marc. IX, 49. XII, 33. Luc. XIII, 1. Act. VII, 41. 42. Eph. V, 2. Hebr. V, 1. VII, 27. VIII, 3. IX, 9. 23. — v. 26. διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ i. e. *semetipsum ut victimam offerens.* X, 1. 5. 8. 11. 12. 26. LXX pro זֶבַח Gen. XXXI, 54. מִנְחָה Gen. IV, 3. 5. (Herodian. I, 5. 4. Xen. Anab. IV, 8. 25.) — b) metaph. *quicquid veluti sacrificium praestatur et suscipitur in honorem Dei vel ratione habita voluntatis divinae*, ut pia animi sensa 1 Petr. II, 5. vel eleemosynae Phil. IV, 18. Hebr. XIII, 16. item corporis usus praeceptis divinis accomodatus Rom. XII, 1. denique opera impensa rei christianae augendae Phil. II, 17. — θυσία αἰνέσεως i. e. *victima, quae est in laudibus* [Dei] *celebrandis* Hebr. XIII, 15. — 2) i. q. εἰδωλόθυτον i. e. *carnes victimarum residuae et in conviviis comedi solitae* 1 Cor. X, 18. Saepius non extat in N. T.

Θυσιαστήριον, ίου, τό, 1) *altare, ara* a) universe Matth. V, 23. 24. XXIII, 18—20. Luc. I, 11. 1 Cor. IX, 13. οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντες altari assidentes i. e. sacerdotio fungentes. ibid. τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται et X, 18. κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου i. e. *ut altare, partem accipiunt victimarum.* Hebr. VII, 13. προσέχειν τῷ θυσιαστηρίῳ

accedere ad altare pro: *sacerdotio fungi.* Jac. II. 21. Apoc. VI, 9. VIII, 3. 5. IX, 13. XI, 1. XIV, 8. — XVI, 7. ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος, vid. de his vv. supra sub ἀκούω fin. adnotata. — b) de altari holocaustorum Matth. XXIII, 35. Luc. XI, 51. hebr. מִזְבֵּחַ Gen. VIII, 20. — 2) ex metonym. continentis pro contento pro: θυσία *victima* Hebr. XIII, 10.

Θύω, f. ύσω, perf. passiv. τέθυμαι, aor. 1. p. ἐτύθην [1 Cor. V, 7.] cf. *Buttm.* §. 17, b. not. 2. §. 86. not. 4. gram. max. Vol. I. §. 18, not. 3, 1. p. 79. §. 95, not. 6. p. 3??. *Matthiae* §. 36, 2. p. 94. — 1) *hostiam macto, sacrifico, opfern* a) absol. Act. XIV, 13. (Xen. Mem. II, 2. 13.) — b) sq. dat. pers. = *in honorem alicuius* Act. XIV, 18. cf. *Matthiae* §. 394, 2. p. 722. *Winer* p. 84. — c) sq. acc. rei et dat. pers. 1 Cor. X, 20. — Ita LXX et זָבַח 1 Regg. VIII, 63. (Lucian. D. D. IV, 2. — Xen. Mem. I, 3. 3.) — 2) *macto* = σφάττω a) propr. aa) universe α) absol. Act. X, 13. XI, 7. — β) sq. acc. rei Matth. XXII, 4. Luc. XV, 23. 27. 30. — LXX et hebr. זָבַח 1 Sam. XXVIII, 24. pro טָבַח 1 Sam. XXV, 11. — bb) τὸ πάσχα, *agnum paschalem* α) propr. Marc. XIV, 12. ὅτε — ἔθυον i. e. *mactare solebant.* De qua impf. vi cf. *Matthiae* §. 502, 1. p. 953. *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 328. *Buttm.* §. 124, 4. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 255. — β) cum agni paschalis mactatione comparatur mors Jesu cruenta 1 Cor. V, 7. — b) = *trucido* Joh. X, 10. Saepius non legitur in N. T.

Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, *Thomas*, hebr. תְּאוֹם, nom. pr. unius ex Apostolis Jesu Matth. X, 3. Luc. VI, 15. al.

Θώραξ, ακος, ὁ, (pectus i. e. ea corporis pars, quae est inter collum et pudenda Aelian. V. H. III, 11. Aristot. Hist. Anim. I, 7.) *thorax, lorica.* Quater in N. T. Eph. VI, 14. 1 Thess. V, 8. Apoc. IX, 9. 17. LXX pro שִׁרְיָה Job. XLI, 17. [26.] שִׁרְיוֹן vel סִרְיוֹן 1 Sam. XVII, 5. 38. (Aelian. V. H. III, 24. Herodian. VIII, 4. 27. Xen. Mem. III, 10. 9.)

I.

Ἰάειρος, ου, ὁ, *Jairus*, hebr. יָאִיר, nom. propr. praefecti Synagogae, cuius filiam Jesus in vitam revocavit Marc. V, 22. Luc. VIII, 41.

Ἰακώβ, ὁ, *Jacob*, hebr. יַעֲקֹב, nomen propr. 1) secundi ex filiis Isaaci a) pp. Matth. I, 2. VIII, 11. al. — b) ex hebr. *Jacobitae, posteri Jacobi* Luc. I, 33. Rom. XI, 26. — 2) patris Josephi, quem maritum Mariae et nutritorem Jesu fuisse libri sacri tradunt Matth. I, 15. 16.

Ἰάκωβος, ου, ὁ, *Jacobus*, Commemorantur in N. T huius nominis viri vel duo vel tres, 1) *Jacobus maior*,

Apostolus, filius Zebedaei, frater Johannis Apostoli, iussu regis Herodis Agrippae I. gladio interemtus ao. circiter 44. p. Chr. n. Matth. IV, 21. X, 2. coll. Marc. III, 17. Luc. VI, 14. Act. I, 13. XII, 1. — II) *Jacobus minor*, Apostolus, filius Alphaei et Mariae, quae soror erat matris Jesu Matth. X, 3. coll. Marc. III, 18. XV, 40. XVI, 1. Luc. VI, 15. Act. I, 13. Ab his differre indicant viri docti eum, qui Gal. I, 19. a Paulo memoratur *ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου*. Hic, quemadmodum idem esse videtur, quem Act. XV, 13 sqq. XXI, 18 sqq. Gal. II, 7. 9. 12. simpliciter *ἰάκωβον* appellatum multumque auctoritate valuisse apud Christianos Hierosolymitanos legimus et quem Josephus Arch. XX, 9. auctore Anano, pontifice maximo, post abitum Festi procuratoris atque ante adventum Albani Festo succedentis lapidatum esse narrat, ita, num, qui appellatur *ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου*, vere differat a Jacobo minore, Alphaei filio, dissentiunt Viri docti. Quod qui affirmant, praeterquam quod scriptores ecclesiasticos antiquiores, Hegesippum Euseb. H. E. II, 23. Clementem Alexandrinum Euseb. H. E. II, 1. verbis disertis a Jacobo, Alphaei filio, discernere *ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου* atque hunc ex Apostolorum numero eximere dicunt, non solum abstinuisse hunc nomine *ἀποστόλου* Jac. I, 1. sed praeter Apostolos Act. I, 13. 14. afferri etiam observant *ἀδελφοὺς κυρίου*, quorum si qui fuissent Apostoli, scribendum fuisset Lucae *σὺν τοῖς ἄλλοις ἀδελφοῖς*. Denique iidem alienos fuisse addunt *τοὺς ἀδελφοὺς ἰησοῦ* a fide huic habenda Joh. VII, 5. atque in omnibus Apostolorum catalogis duos tantum Jacobi nomine, alterum maiorem, alterum minorem, nullum, qui fuerit frater Jesu, afferri. Contra, qui Jacobum minorem eundem esse existimant, qui dicitur *ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου* 1) Paulum, disserentem de itinere primo, quod fecerat Hierosolyma, Gal. I, 19. verbis *ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου* ideo usum esse dicunt, quod distinguendus esset a Jacobo maiore adhuc vivente, post vero, cum trucidatus iam esset Jacobus maior, pro *ἰάκωβος ὁ ἀδελφὸς τοῦ κυρίου*, eundem scripsisse simpliciter *ἰάκωβον* Gal. II, 9. 1 Cor. XV, 7. — tum 2) vocem *δοῦλος ἰησοῦ χριστοῦ* Jac. I, 1. nullo modo excludere aiunt Apostoli munus et dignitatem, imo Paulum semetipsum saepius dixisse *δοῦλον ἰησοῦ* vel *τοῦ θεοῦ* Gal. I, 10. Tit. I, 1. Rom. I, 1. — 3) his denique adiiciunt, *ἀδελφοῦ* nomine fratrem non solum uterinum, sed ex hebraica dicendi ratione cognatum etiam et consobrinum significari. — Ceterum a vero non alienum est, Jacobum minorem auctorem esse epistolae, Jacobi nomen in fronte gerentis.

Ἴαμα, τος, τό, *sanatio*. Ter in N. T. *χάρισμα ἰαμάτων* 1 Cor. XII, 9. 28. 30. LXX pro רִפְאוּת Jer. XLVII, 11. מַרְפֵּא Jes. XXXIII, 6. (Polyb. VII, 14. 2. Thuc. II, 51.)

Ἰαμβρῆς, οῦ, ὁ, et Ἰάννης, ου, ὁ, *Jambres et Jannes*, nomina propria magorum duorum aegyptiacorum, qui Aaronis Exod. VII, 11. miracula imitantes huius et Mosis auctoritatem apud Pharaonem infringere atque exitum Israelitarum e terra sua impedire conabantur 2 Tim. III, 8. Hausit vero Apostolus, ut videtur, haec nomina, nusquam in V. T. libris obvia, ex traditione, asservata in Talmudistis, Targumistis et Rabbinis. cf. *Fabricii* cod. pseudep. V. T. Vol. I. p. 816. — Numen. libr. III. Philostr. H. E. IX, 2. Plin. H. N. XXXI, 1.

Ἰαννά, ὁ, *Janna*, nom. pr. viri Luc. III, 24.

Ἰαννῆς, οῦ, ὁ, *Jannes*, v. Ἰαμβρῆς.

Ἰάομαι, ῶμαι, verb. deponens, cuius praesens, impf. ἰώμην, a. 1. med. ἰασάμην significatione activa, perf. vero ἴαμαι, a. 1. p. ἰάθην, fut. 1. p. ἰαθήσομαι significatione passiva leguntur cf. *Buttm.* §. 100, not. 7. gram. max. Vol. II. §. 113, 4. p. 51. *Matthiae* §. 495. p. 929. §. 495, e. p. 931 *v. Winer* p. 111. *medeor, sano, heilen* a) propr. aa) sq. acc. pers. Luc. V, 17. IX, 2. Act. IX, 34. X, 38. — Luc. VI, 19. IX, 11. — Luc. [IV, 18.] IX, 42. XIV, 4. XXII, 51. Joh. IV, 47. Act. XXVIII, 8. — Matth. VIII, 13. XV, 28. Luc. VIII, 47. Joh. V. 13. [Act. III, 11.] Jac. V, 16. ad q. l. cf. Sirac. XXVIII, 3. — Matth. VIII, 8. Luc. VII, 7. — Ita LXX pro רָפָא Gen. XX, 17. (Polyb. V, 11. 1. Lucian. D. D. XXIII, 3. XXVI, 3. Xen. Mem. III, 1. 4. Venat. I, 6. Cyr. VIII, 2. 16.) — bb) sq. acc. pers. et ἀπό τινος = *sanando libero ab aliqua re* Marc. V, 29. Luc. VI, 17. XVII, 15. — Ita LXX ἰατρεύομαι τινα ἀπό τινος et hebr. רָפָא sq. מִן 2 Regg. VIII, 29. Jer. XXX, 17. — — b) trop. pro: *salvum facio* Matth. XIII, 15. Joh. XII, 40. Act. XXVIII, 27. in verbis sumtis e Jes. VI, 10. ubi LXX ἰάσωμαι pro רָפָא. — Hebr. XII, 13. 1 Petr. II, 24. Saepius non legitur in N. T.

Ἰαρέδ, ὁ, *Jared*, nom. propr. viri Luc. III, 37.

Ἴασις, εως, ἡ, *sanatio*. Ter in N. T. Luc. XIII, 32. Act. IV, 22. 30. LXX pro רִפְאוּת Prov. III, 8. מַרְפֵּא Prov. IV, 22. (Plut. T. VIII. p. 712. ed. *Reisk.* Antiphon. 757, 4.)

Ἴασπις, ιδος, ἡ, *Jaspis*, gemma diversicolor, purpurea, cerulea, viridis, aeri similis Apoc. IV, 3. XXI, 11. 18. 19. Alii Apoc. XXI, 19. explicant: adamas, cum LXX non solum יָשְׁפֵה iaspis, sed etiam יַהֲלֹם adamas et כַּדְכֹּד pyropus interpretentur vocab. ἴασπις Ezech. XXVIII, 13. Exod. XXVIII, 18. Jes. XIV, 12.

Ἰάσων, ονος, ὁ, *Jason*, nom. pr. viri, Paulo cognati et hospitis in urbe Beroea. Act. XVII, 5. 6. 7. 9. Rom. XVI, 21.

Ἰατρός, οῦ, ὁ, *medicus* Marc. V, 26. πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν. Luc. VIII, 43. Col. IV, 14. — (Sirac. XXXVIII, 1. Lucian. Dial. Deorr. XVI, 2. Xen. Mem. I, 2. 51.) — Luc. IV, 23. in locutione, ut videtur, proverbiali: ἰατρέ, θε-

ῥάπισον σεαυτόν. Sens. *ostende, te esse, quem te esse dicis.* — Matth. IX, 12. Marc. II, 17. Luc. V, 31.

Ἰδέ, [ita Rom. XI, 22. Gal. V, 2.] item ἴδε [forma serior vid. supra sub εἴδω p. 374.], imperat. a. 2. εἶδον 1) *vide* a) universe ἔρχου καὶ ἴδε Joh. I, 47. XI, 35. — b) de personis digito quasi monstrantibus alicui aliquid aa) universe α) universe Matth. XXV, 20. 22. 25. Marc. II, 24. XI, 21. XIII, 1. XVI, 6. Joh. XVIII, 21. Jac. III, 3. — β) vim pronom. et adverbii demonstrat. auget, ut ὦ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει Joh. III, 26. — XVI, 29. — XI, 3. ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀσθενεῖ = ἴδε, οὗτος ὃν κ. τ. ἑ. — Alii ad num. 2. a. cc. h. l. referunt. — γ) verba ad plures pertinentia ita enuntiantur, ut ad unum directa videantur Marc. III, 34. Joh. I, 29. 36. 48. VII, 26. XI, 36. XII, 19. XIX, 4. 5. 14. — — bb) de personis, ut attendas, excitantibus Joh. V, 4. Gal. V, 2. — 2) *intellige, cognosce* a) propr. aa) sq. acc. rei Rom. XI, 22. — bb) sq. ὅτι Joh. VII, 52. Vide de h. l. supra p. 376. observata. — cc) sq. orat. dir. Joh. XI, 3. — b) pro: *perpende, considera*, sq. orat. indir. Marc. XV, 4. Saepius non legitur in N. T.

Ἰδέα, ας, ἡ, (adspectus Herodot. I, 80.) *forma, figura.* Semel in N. T. Matth. XXVIII, 3. LXX ita pro מַרְאֶה Dan. I, 15. (Diod. Sic. I, 12. Thuc. VI, 4.)

Ἴδιος, ία, ον, 1) *proprius, eigen* a) de rebus et personis, quas possidet aliquis vel quae ita sunt meae, ut ad alium vel ad aliud pertinere vel aliunde profectae esse dici nequeant. Utuntur Lat. in talibus etiam pronomine possessivo, nostrates: *mein eigen, dein eigen, sein eigen etc.* Opp. ἀλλότριος. aa) de rebus α) universe, ut ἀγρός Matth. XXII, 5. αἷμα Act. XX, 28. Hebr. IX, 12. XIII, 12. δεῖπνον 1 Cor. XI, 21. δικαιοσύνη Rom. X, 3. τὴν ἰδίαν — στῆσαι i. e. *pietatem, quam ipsi talem iudicant et quae sibi placet, stabilire student.* δόξα Joh. VII, 18. δύναμις Act. III, 12. ἑκάστῳ — δύναμιν = *cuique pro cuiusque facultate* Matth. XXV, 15. ἐλαία Rom. XI, 24. ἐξουσία Act. I, 7. θέλημα 1 Cor. VII, 37. ἱμάτιον Marc. XV, 20. καρπός Luc. VI, 44. κτῆνος X, 34. μίσθωμα Act. XXVIII, 30. νοῦς = *sententia sua* Rom. XIV, 5. οἶκος = *familia* 1 Tim. III, 3. 4. 5. 12. V, 4. ὄνομα = *auctoritas, eigene Veranlassung* Joh. V, 43. ὀφθαλμός Luc. VI, 41. ὀψώνιον 1 Cor. IX, 7. πόλις i. e. vel *urbs, in qua habitat aliquis* Matth. IX, 1. vel quam habet aliquis urbem gentis suae principem Luc. II, 3. πρόβατον Joh. X, 3. 4. στήριγμα 2 Petr. III, 17. σῶμα 1 Cor. VI, 18. τὶ τῶν ὑπαρχόντων — ἴδιον εἶναι Act. IV, 32. χείρ 1 Cor. IV, 12. (Diod. Sic. XIV, 45. Xen. Cyr. I, 1. 1.) — β) additur insuper genit. pronom., ut οὐ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια Joh. X, 13. — 2 Petr. III, 13. 16. (τὰ αὐτοῦ ἴδια Dem. c. Callipp. p. 1244. Plat. Menex. 247. B. Gorg. 502. E.

Xen. H. G. I, 14. 13.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 441. — — γ) τὰ ἴδια αα) praeced. verbo *eundi* vel *recipiendi* c. εἰς *domus, quam habet aliquis* א) proprie, ut ἐπιστρέφειν Act. XXI, 6. σκορπισθῆναι = σκορπισθῆναι καὶ ἐπιστρέφειν Joh. XVI, 32. λαμβάνειν Joh. XIX, 27. (post ὑποστρέφειν Jamblich. vit. Pythag. c. 19. Aelian. N. H. X, 23. Polyb. II, 27. 5. ἐπιστρέφειν 2 Macc. VII, 8.) cf. Lamb. Bos. p. 387 sq. ed. *Schäfer.* — ב) Joh. I, 11. ἦλθεν εἰς τὰ ἴδια = *in terram et ad gentem, quam ut peculium habebat.* Cf. *Lücke* I. p. 391 sq. — ββ) praeced. πράσσω = *negotiis meis vaco, tracto, quae ad me*, non ad alium, *pertinent* 1 Thess. IV, 11. De huius formulae apud Graecos significatione cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 441. — γγ) λαλῶ ἐκ τῶν ἰδίων, *pro indole* vel *pro ingenio meo loquor*, Joh. VIII, 44.

bb) de personis, quas possidet aliquis α) universe, ut ἀδελφός Joh. I, 42. Cf. *Lücke* I. p. 486. ἀνήρ = *maritus* 1 Cor. VII, 2. 1 Petr. III, 1. 5. δοῦλος Matth. XXV, 14. κύριος Rom. XIV, 4. πατήρ Joh. V, 18. Cf. *Lücke* II. p. 20. συμφυλέτης 1 Thess. II, 14. υἱός Rom. VIII, 32. (Herodian. II, 6. 19.) — β) οἱ ἴδιοι, *domestici, ad domum* vel *familiam meam pertinentes* αα) propr. 1 Tim. V, 8. — ββ) = *familiares, amici* Joh. XIII, 1. Act. IV, 23. XXIV, 23. (Diod. Sic. XIII. 92. 93. Polyb. XXI, 4. 4. Xen. H. G. II, 4. 29.) — neutr. τὸ ἴδιον, de personis hactenus ad aliquem pertinentibus, quatenus eandem cum ipso mentem habent et sequuntur Joh. XV, 19. ὁ — ἐφίλει = *ut suos vos amaret.* Cf. *Lücke* II. p. 410. — γγ) = *populares, populus alicuius* Joh. I, 11. — sq. genit. pron. αὐτῶν Tit. I, 12. cf. *Lobeck* l. l.

b) de rebus, quarum usu distinguitur aliquis ab aliis, ut διάλεκτος Act. I, 19. II, 6. 8. δεισιδαιμονία XXIV, 19. χάρισμα 1 Cor. VII, 7. (Diod. Sic. XI, 26. Jos. c. Apion. I, 22. ab init.)

c) de rebus vel natura sua vel ex decreto alicuius pertinentibus ad personam vel rem aliquam, ut γενεά i. e. *aetas alicui constituta* Act. XIII, 36. καιρός Gal. VI, 9. 1 Tim. II, 6. VI, 15. Tit. I, 3. κόπος 1 Cor. III, 8. μισθός. Ibid. οἰκητήριον Jud. v. 5. τάγμα 1 Cor. XV, 23. — πορευθῆναι εἰς τὸν ἴδιον τόπον i. e. *in locum tanto facinore dignum* vel *convenientem* Act. I, 25. Cf. *Kuinoel* ad h. l.

d) ibi ponitur, ubi poni poterat αὐτοῦ, ut ἴδιος ἀδελφός Joh. I, 42. cf. *Lücke* I. p. 486. πατρίς IV, 44. ἁμαρτία Hebr. VII, 27. cf. *Böhme* ad h. l. p. 335.

e) de eo, quod rei ipsi inest neque aliunde ad eam accedit, ut 2 Petr. I, 21. πᾶσα — γίνεται = πᾶσα προφητεία ἰδίαν ἐπίλυσιν οὐκ ἔχει = *omne vaticinium non id genus est, ut per se neque alius vel rei* [v. c. eventus] *vel personae* [e. g. Dei] *ope explicari possit.*

2) *privatus* [opp. δημόσιος, κοινός Xen. Hier. X, 5. XI,
] Ita legitur in N. T. a) κατ᾽ ἰδίαν, adverb. *privatim*
) propr. [= apud domesticos, apud tuos, opp. δημοσίᾳ
en. Hier. XI, 9.] opp. ἔμπροσθεν πάντων Gal. II, 2. Marc.
, 34. — bb) = *seorsim* i. e. *semotis aliis, solus* α) universe
atth. XIV, 13. 23. Marc. VI, 31. 32. Luc. IX, 10. X, 23. —
atth. XVII, 1. 19. XX, 17. XXIV, 3. — Marc. IX, 28. XIII, 3.
os. Ant. IV, 5. 5. ἰδίᾳ 2 Macc. IV, 34. Diod. Sic. XVI, 43. Xen.
em. III, 7. 4. H. G. I, 1. 21.) — β) per abundantiam addi-
r verbis, quibus iam inest separationis notio, ut ἀπολα-
όμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου Marc. VII, 33. ἀναχωρεῖν
t. XXIII, 19. κατ᾽ ἰδίαν μόνους IX, 2. (μόνοι καὶ ἰδίᾳ
ucian. epist. Saturn. III, 33. μόνη καὶ ἰδίᾳ τῶν ἄλλων He-
od. VII, 25. p. 201. ed. *Bip.*) cf. *Jacob* quaest. Lucian. ad
lcem Lucian. Toxar. p. 10. 11. 30. *Matthiae* §. 635. p. 1310.
obeck l. l. p. 10. *Winer* p. 202. — b) dat. ἰδίᾳ adv. *seor-
m*, sq. ἕκαστος auget vim distributivam latentem in ἕκαστος
jeder einzeln 1 Cor. XII, 11. (ἰδίᾳ Jos. de bell. iud. IV, 4.
Diod. Sic. XVI, 49. ἰδίᾳ ἕκαστος Lucian. Toxar. §. 49. Xen.
yr. VI, 2. 34.) cf. *Jacob* l. l.

Ἰδιώτης, ου, ὁ, (privatus, i. e. qui non fungitur mu-
ere publico Xen. Mem. II, 6. 18. et Ages. I, 2. in militia:
iles gregarius Xen. Anab. I, 3. 1.) *indoctus, imperitus.* Qua-
r in N. T. Act. IV, 13. ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶ-
ι 1 Cor. XIV, 16. 24. item τῷ λόγῳ i. e. *eloquentiam si
ectaveris* cf. *Matthiae* §. 400, 6. p. 731. *Winer* p. 84.
Cor. XI, 6. (Aelian. V. H. IV, 15. Herodian. IV, 12. 1. Xen.
nab. V, 9. 31.)

Ἰδού, adv. *en, ecce.* Ut Lat. ecce [Virg. Aen. II, 270.]
hebr. הִנֵּה [Deut. XIII, 15.] ita ἰδού rem ab interna contem-
atione avocatam ad sensus externos traducendo fortius in-
lcat. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 43. — a) universe Matth.
21. II, 1. 13. III, 16. IV, 11. VII, 4. VIII, 2. 24. 29. IX, 2.
18. 22. X, 16. XI, 8. 19. XII, 2. 46. 47. 49. XIII, 3. XVII, 5.
IX, 27. XX, 18. XXII, 4. XXIII, 38. XXIV, 23. 25. 26 bis.
XV, 6. XXVI, 45 — 47. XXVII, 7. XXVIII, 7. 11. Marc. III,
2. IV, 3. X, 28. 33. XIII, 21 bis. 23. XIV, 41. 42. XV, 35.
uc. I, 38. 44. 48. II, 10. 34. 48. V, 18. VI, 23. VII, 34. X, 3.
III, 7. 32. 35. XV, 29. XVII. 21 ter. XVIII, 28. XIX, 8. XXII,
). 31. XXIII, 29. Joh. IV, 35. XVI, 32. Act. V, 9. 25. IX, 11.
, 9. 21. XIII, 25. 1 Cor. XV, 51. 2 Cor. V, 17. VII, 11. XII,
4. Gal. I, 20. Jac. III, 4. 5. V, 4. 7. 9. 11. Jud. v. 14. Apoc.
7. II, 10. 22. III, 8. 9 bis. [11.] 20. V, 5. IX, 12. XI, 14.
VI, 15. XXI, 5. XXII, 7. 12. (Lucian. D. D. XX, 16. Dial.
ort. X, 3. 5. XXV, 1.) — b) in locis e V. T. citatis Matth.
23. XI, 10. XII, 18. XXI, 5. Marc. I, 5. Luc. VII, 27. Joh.
II, 15. Rom. IX, 33. Hebr. II, 13. VIII, 8. X, 7. 9. 1 Petr. II, 6.—

c) mediae orationi insertum legitur Matth. XXIII, 3 XIII, 16. Act. II, 7. XIII, 11. 46. XX, 22. 25. — d) p habet *καί* ad verbum sequens referendum. Cf. *Fritz* p. 75. aa) universe Matth. II, 9. III. 16. 17. VIII, 32. 20. XII, 10. 42. XV, 22. XVII, 3. 5. XIX, 16. XX, 30. X XXVII, 51. XXVIII, 2. 20. Marc. V, 22. Luc. I, 20. 31. 36. VII, 37. VIII, 41. IX, 30. 38. 39. X, 25. XI, 31. 32. 11. 30. XIV, 2. XIX, 2. XXIII, 14. 15. 50. XXIV, 13. XI, 11. XII, 7. XVI, 1. XXVII, 24. 2 Cor. VI, 9. Apoc. [V, 6. VI, 12.] — bb) loci, in quibus *καί* ad temporis nem pertinet Matth. IX, 10. XXVIII, 9. Luc. VII, 12. Act. I, 10. X, 17. 30. cf. *Matthiae* §. 620. p. 1257. — quente nominat. absque verbo finito = *adest* cf. 1. 1. p. 150. Matth. III, 17. IX, 10. Luc. V, 12. XIX, 2 38. 47. Joh. XIX, 26. 27. Act. VIII, 27. 36. 2 Cor. VI Apoc. VI, 2. 5. 8. VII, 9. XII, 3. XIV, 14. XIX, 11. X *ἰδοὺ ἐγώ* Act. IX, 10. Hebr. II, 13. — Saepius oc in N. T.

Ἰδουμαία, ας, ἡ, Idumaea, hebr. אֶרֶץ שֵׂעִיר, ם nomen regionis, sitae inter Palaestinam meridionalem biam, quae devicta primum a Davide 2 Sam. VIII, 1 Salomonis inde tempore Israelitarum imperium detract nata Joramo regnante libertatem recuperavit. Uti sem etiam post exilium babylonicum infenso erga Israelitas fuerunt Edomitae, donec a Johanne Hyrcano debellati J rum imperio subiicerentur. Marc. III, 8. cf. Joseph. Arch XI, 11. XIII, 17. et de bell. iud. V, 7.

Ἱδρώς, ῶτος, ὁ, sudor. Semel in N. T. Luc. XX LXX pro זֵעָה Gen. III, 19. (2 Macc. II, 26. Diod. Sic. 90. Aelian. V. H. V, 2. Xen. Mem. I, 4. 6.)

Ἰεζαβήλ, ἡ, Iesabel, hebr. אִיזֶבֶל. Uxor regis Isr rum Ahabi, filia regis Sidonii, infamis ob Baali cultum sua apud Israelitas inductum et ob furorem, quo in Jova tores quoscunque, maxime in prophetas, saeviret 1 Regg. 31. XVIII, 4. 13. In N. T. Apoc. II, 20. *Ἰεζαβήλ* imagin lieris idololatrae et scelestissimae inservit.

Ἱεράπολις, εως, ἡ, (ab *ἱερός* et *πόλις*) *Hiera* urbs Phrygiae maioris, sita ad Maeandrum fluvium, hab septentrionem Laodiceam, ad orientem Colossas, celeb thermis, quibus abundabat: hodie *Bambuk Kalasi* Col. I

Ἱερατεία, ας, ἡ, (ab *ἱερός*) *sacerdotium, munus sacer* Bis in N. T. Luc. I, 9. *κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας* i. e oder zufolge dem, was bei dem Priesteramte Sitte, Ge war, dass nämlich die verschiedenen Verrichtungen d zelnen Priester durchs Loos bestimmt wurden. Hebr. LXX pro כְּהֻנָּה Exod. XXIX, 9. Num. III, 10. (Arist lit. VII, 8.)

Ἱεράτευμα, τος, τό, (ab ἱερός) sacerdotium, ex metonym. abstracti pro concreto: sacerdotes. De qua metonym. l. supra sub θεραπεία. Bis in N. T. 1 Petr. II, 5. ἱεράτευμα ἅγιον. v. 9. ἱεράτευμα βασίλειον, i. e. sacerdotes regii. ppellantur autem h. l. Christiani ἱεράτευμα, quatenus dicun- ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας i. e. victimarum loco et tar offerre Deo animi sensa illi probata; sacerdotes vero σίλειοι iidem nominantur, quatenus συμβασιλεύσουσι τῷ ιστῷ in regno divino.

Ἱερατεύω, f. εύσω, (ab ἱερός) sum sacerdos, sacris ror. Semel in N. T. Luc. I, 7. LXX pro כִּהֵן Exod. XXVIII, 3. 4. (Herodian. V, 6. 6.)

Ἱερεμίας, ου, ὁ, Jeremias, hebr. יִרְמְיָה vel יִרְמְיָהוּ, opheta V. T. nobilissimus, tum ob insignem, quo flagrabat triae amorem et conservandae eius studium, tum ob fata, ae expertus est a civibus ingratis longe tristissima Matth. 17. XVI, 14. Verba vero, quae Matth. XXVII, 9. sub Jeniae nomine afferuntur, cum neque in textu hebraico, neque ad LXX interpretes legantur, Zachariae vero oraculis locus it, huic non prorsus absimilis, alii memoriae lapsu a Matteo laudatum esse Jeremiam pro Zacharia, alii, quod neque bis neque argumento Matthaeus conveniat cum Zacharia, m hausisse sua putant e Jeremiae libro, tunc quidem supere, post vero deperdito.

Ἱερεύς, έως, ὁ, sacerdos, qui sacris operatur et sacria offert. Dicitur a) de sacerdotibus quibuscunque Matth. I, 4. XII, 4. Marc. I, 44. Luc. I, 5. Joh. I, 19. Act. XIV, al. (Diod. Sic. I, 15. Aelian. V. H. XIV, 34. Herodian. I, 5.) — b) de summo sacerdote Act. V, 24. Ita כֹּהֵן pro: כֹּהֵן הַגָּ 1 Regg. I, 8. — c) metaphorice: α) de Jesu, quaus mortem subeundo corpus suum ceu victimam obtulit o adeoque auctor extitit veniae peccatorum a Deo impetrans Hebr. V, 6. VIII, 4. X, 11. — β) de Christianis, qui θανατοῦντες τὰ τῆς σαρκός et sumentes pia animi sensa uti σίας πνευματικάς haec sensa offerunt Deo Apoc. I, 6. V, XX, 6.

Ἱεριχώ, ἡ, Jericho, hebr. יְרִיחוֹ vel יְרִחֹה, urbs Palaenae in tribu Beniamin trans Jordanem sita atque ab hac diis LX, ab Hierosolymis vero altius positis distans stadiis . Devastata a Josua, Jos. VI, 27., postea non solum restia 1 Regg. XVI, 14. sed scholas etiam propheticas habuisse itur 2 Regg. II, 4. 5. Ager ierichuntinus fontibus irriguus n fertilitate excelleret et palmis [πόλις φοινίκων Deut. XIV, 34. Palmenstadt], rosis et balsami viridariis abunda-, θεῖον χωρίον appellare illum non dubitavit Josephus de l. iud. V, 4. imo, appellata a verbo רִיחַ, riechen, duften, alsami fragrantia et odore nomen traxisse videtur. Balsa-

mum denique cum Hierichunte in alias terras exp vectigalium inde exigendorum causa τελώνας cum ἀρ ibidem fuisse legimus Matth. XX, 29. Marc. X, 46. Lu XVIII, 35. XIX, 1.

Ἱερόθυτος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, *sacrificatus, im* de carnibus immolatitiis Codd. habent 1 Cor. IX, 19. εἰδωλόθυτος. (Aristot. Oec. II, 20. Athen. XIV, 79. *Lobeck* ad Phryn. p. 159.

Ἱερόν, οῦ, τό, *templum.* a) de templo Dian sino universo i. e. τῷ ναῷ incluso Act. XIX, 27. (P 6. 23. Xen. Ages. XI, 1.) — b) de templo hieros aa) universe Matth. XII, 6. XXI, 12. XXIV, 1 bis. M 15. XIII, 1. 3. Luc. XXI, 5. XXII, 52. Joh. VII, 14. VI Act. III, 1 — 3. 8. 10. IV, 1. — quatenus ἅγιος τόπ batur Act. XXIV, 6. XXV, 8. — bb) de singulis eius et aedificiis in area eius exstructis α) loci, in quibus, q cuntur, ad *sanctum* pertinent Marc. XII, 5. — β) lc quae enarrantur, referenda sunt ad *atrium gentium* v *tium* חֲנֻיּוֹת i. e. *tabernae.* Matth. XXI, 12. Marc. XI, Luc. XIX, 45. Joh. II, 14. 15. cf. *Fritzsche* IV Evv. I. In atrium gentium quemadmodum aditus patebat gen item Judaeis a mortuo pollutis, ita in eodem male ven tur indies thus, oleum, vinum et aliae res ad sacrificia sariae, columbae, agni, boves etc., victimae omnes iam spectatae et probatae cf. *Kuinoel* ad Matth. l. l. *Win* Realw. p. 694. — γ) loci, ubi, quae leguntur, perti *atrium virorum* vel *Israelitarum*, quod intrare pagani licebat et proximum erat vestibulo sacerdotum cf. *Fri* l. l. p. 634. *Kuinoel* Vol. IV. p. 719 ed. II. — Matth. 14. 23. XXVI, 55. Marc. XI. 11. 27. XII, 35. XIV, 49. L 27. 46. XVIII, 10. XIX, 47. XX, 1. XXI, 37. 38. XX XXIV, 53. Joh. V, 14. VII, 28. VIII, 20. XI, 56. XVI Act. II, 46. V, 20. 21. 25. 42. XXI, 26—30. XXII, 17. 12. 18. XXVI, 21. — δ) loci, ubi significatur *atrium* rum Luc. II, 37. — ε) per epexegesin additur ἡ στοὰ μῶνος Joh. X, 23. — ζ) τὸ πτερύγιον τοῦ ἱερο *fastigium porticus templi regiae* Matth. IV, 5. Luc. IV, *Kuinoel* Vol. I. p. 113. *Winer* l. l. p. 691. Aliter *Fr* l. l. p. 168. Saepius non habetur in N. T.

Ἱεροπρεπής, έος, οῦς, ὁ, ἡ, — ές, τό, (ex ἱερός et πρέπει convenit) *conveniens hominibus et rebus Deo* Extat tantum Tit. II, 3. πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν κατασ ἱεροπρεπεῖς. (Joseph. Arch. XI, 8. 5. Xen. Ages. VIII, 4

Ἱερός, ά, όν, *sacer, numini velut missus vel pe* [ἵημι] i. e. *consecratus* 1 Cor. IX, 13. ἱερὸν et ἱερὰ σθαι *sacris operari* et ἐσθίειν ἐκ τοῦ ἱεροῦ *e sacris ctimis Deo sacris victum habere.* — ἱερὰ γράμματα l

i. e. *de rebus sacris exponentes.* Saepius non legitur in T. (Herodian. V, 5. 2. Xen. Anab. IV, 7. 21. V, 3. 9.)

Ἱεροσόλυμα, ης, ἡ, [ita bis et quidem absque artic. th. II, 3. III, 5.] item ἱεροσόλυμα, ων, τά, [ita cum culo Joh. II, 23. V, 2. X, 22. XI, 18. saepius absque arti-] et ἱερουσαλήμ, ἡ, [ita cum art. Luc. XXI, 20. Act. V, 28. IV, 25. 26. Apoc. XXI, 10. multo saepius absque artic.] *rosolymae, arum, Hierosolyma, orum,* hebr. יְרוּשָׁלַם vel יְרוּשָׁ chald. יְרוּשְׁלֵם, hodie *Cudsembarich* vel *Coudscherif,* ropolis Palaestinae, in media fere terra eiusque parte al- e collocata, sita quidem in tribu Beniamin, cum vero a u Juda expugnata esset, huic annumerata. Antiquissima te eadem שָׁלֵם Gen. XIV, 18. et, quod Jebusaeorum olim at, יְבוּס etiam dicebatur. Urbem hanc munitissimam post- n diu frustra tentaverant Israelitae potiundae eius cupidi, ides tandem expugnavit expugnatamque sedem fecit tum us sacri tum regni sui, hinc עִיר דָּוִד 2 Sam. V, 6. 9. Hie- lymam a Chaldaeis dirutam exules reduces ao. 536. a. Chr. tuerunt multumque in ea exornanda cum Judaei tum He- s M. elaborarunt. — E collibus, quibus superstructa erat, iorandi prae ceteris sunt *Sion,* habens, praeter arcem re- , τὴν ἄνω πόλιν, *Moria,* valle a monte Sione distractus, e vero iunctus cum illo et templum ferens, *Acra,* τὴν ο πόλιν sustinens. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 317. sqq. — tur autem in N. T. ἱεροσόλυμα a) proprie i. e. urbs ipsa h. XV, 1. XX, 17. 18. al. — b) ex metonym. continentis contento: *cives hierosolymitani* Matth. II, 3. III, 5. al. — d urbem Hieros. utpote terrae iudaicae metropolim refe- ur, quae sunt populi iudaici vel procerum eius Hierosoly- degentium Matth. XXIII, 37. Luc. XIII, 34. — d) meta- ice: *urbs Hierosolyma cum universa republica iudaica gibus, institutis, religione sua* aa) *qualis nunc est,* ita ἡ ἱερουσαλήμ Gal. IV, 25. — bb) ἡ ἄνω ἱερουσαλήμ vel υσ. ἐπουράνιος, vel καινὴ ἱερουσ. vel ἡ ἁγία ἱερουσ. i. e. *ex opinione iudaica in coelis est et quae longe prae- tior terrestri in terras a Deo demittetur cum Messia re- n suum inaugurandum e coelis redeunte* Gal. IV, 26. r. XII, 22. Apoc. XXI, 2. 10. cf. *Bertholdt* Christologia Ju- rum Jesu et Apostolorum aetate p. 217 sqq.

Ἱεροσολυμίτης, ου, ὁ, *Hierosolymitanus* Marc. I, 5. VII, 25. (Joseph. de vit. sua §. 65.)

Ἱεροσυλέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἱερός et συλάω q. v.) *sa- gium committo, templa spolio.* Legitur tantum Rom. II, alii proprie, alii ita dici h. l. putant, ut sit: templum inare victimis debitis illi detrahendis et tributis, quae nda essent templo, denegandis. (propr. legitur Polyb. I, 4. 10.)

Ἱερόσυλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab *ἱερός* et *συλάω* q. v.) *sacrilegus*, *rerum sacrarum depraedator*. Semel in N. T. Act. XIX, 37. (2 Macc. IV, 42. Polyb. XIII, 8. 7. Diod. Sic. XVI, 2 Xen. Mem. I, 2. 62.)

Ἱερουργέω, ῶ, f. ήσω, (sacra facio, victimas mact Jos. Ant. VI, 6. 2. Herodian. V, 3. 16.) *sacerdotis munere fungor*. Extat tantum Rom. XV, 16. *εἰς τὸ — τοῦ θεοῦ* *εἰς τὸ εἶναί με κηρύσσοντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ εἰς τὰ ἔθνη, λειτουργὸν ἰησοῦ χριστοῦ ἱερουργοῦντα*. De h. l. *τὸ εὐαγγ.* pendente a verbo aliquo omisso et accommodat rem supplendo cf. *Matthiae* §. 427, b. p. 788. *Voigtländer* ad Lucian. Dial. Mort. X, 5.

Ἱερουσαλήμ, v. *ἱεροσόλυμα*.

Ἱερωσύνη, ης, ἡ, *sacerdotium*, *munus sacerdotale* Quater in N. T. Hebr. XII, 11. 12. 14. 24. (1 Macc. II, 5 Herodian. V, 7. 2 et 8. Artemid. II, 30. Aeschin. 3, 52 et Diod. Sic. I, 85. Plat. legg. VI. p. 759. B.)

Ἰεσσαί, ὁ, *Jesse* vel *Isai*, hebr. יִשַׁי, nom. pr. patris Davidis Rom. XV, 12.

Ἰεφθάε, ὁ, *Jephtha*, hebr. יִפְתָּח, unus ex heroibus israeliticis, iudicum nomine in V. T. libris venientibus, memorabilis ob votum, quod fecerat immolandi Jovae, quidcunque sibi, victoria de Ammonitis deportata, domum redeunti occursurum sit. Religioni magis, quam amori paterno cedens tum persolvendum sibi esse votum existimavit, cum filia, quam haberet, unica patrem prima victorem salutasset Hebr. XI, coll. Judd. XI, 1. sqq.

Ἰεχονίας, ου, ὁ, *Jechonias*, i. e. 1) יוֹיָקִים LXX *ἰωακίμ* 2 Regg. XXIII, 34. 1 Chron. III, 15. item *ἰωακιμ* Jer. XXII, 24. XXIV, 1. Fuit is rex Judaeorum, successor Jos 611 — 600. a. Chr. n. quem uti regem constituerat Necho, Aegyptiorum, ita tempore insequente Nabuchodonosarus Babyloniorum rex, eundem tributarium sibi fecit Matth. I, 2) יְהוֹיָכִין, vel יְכָנְיָה vel יְכָנְיָהוּ filius et successor τοῦ qui post imperium trimestre Hierosolymis dirutis et spoliato cum magna Judaeorum multitudine in exilium ductus est a Nabuchodonosaro II., rege Babyloniorum a. Chr. n. 2 Regg. XXIV, 8. 2 Chron. XXXVI, 9. Benefici Evilmerodaci, Nabuchodonosaro succedentis, libertatem recuperavit ao. 561. a. Chr. n. 2 Regg. XXV, 27. Jer. LII, Matth. I, 12.

Ἰησοῦς, οῦ, ὁ, hebr. יְהוֹשֻׁעַ, nom. propr. quo in N. T. 1) *Jesus*, יֵשׁוּעַ vel יְהוֹשֻׁעַ, *υἱὸς τοῦ θεοῦ*, num *σωτήρ*, divinus religionis divinae auctor et κύριος τῶν a Deo constitutus Matth. I, 21. — 2) *Josua*, Num. 16. הוֹשֵׁעַ, successor Mosis, dux Israelitarum, magnam

inae partem expugnans. Act. VII, 45. Hebr. IV, 8. — 8) Ἰησοῦς, nomen viri iudaeo-christiani, cognomen Justi Col. IV, 11.

Ἱκανός, ή, όν, (propr. pertingens, hinreichend vel perveniens, ab ἱκνέομαι) 1) *hinreichend* i. e. *sufficiens, quod satis est*, 2 Cor. II, 6. Luc. XXII, 37. ἱκανόν ἐστι *satis est* e. *desinite, ineptias tales proferre*. Sunt haec verba indignantis. Simili modo nos: *es ist gut*, desinendum esse significantes. (Diod. Sic. I, 60. Lucian. Dial. Deorr. I, 2. X, 2. Xen. Mem. IV, 2. 38. Plato Phaedo. c. 45. ed. *Fischer.*) ἱκανὸν ποιεῖν τινι *satisfacere alicui* i. e. *morem gerere* Marc. XV, 15. Polyb. XXXII, 7. 13. Appian. Punic. p. 68.) — τὸ ἱκανὸν λαμβάνω, *satis accipio* vel *satisfactum mihi est*, ut praedibus sistendis vel pecunia deponenda Act. XVII, 9. — 2) *copiosus, multus*, a) universe, ut ἀργύρια Matth. XXVIII, 12. ὄχλος Marc. X, 46. Luc. VII, 12. Act. XI, 24. 26. XIX, 26. λόγοι Luc. XXIII, 9. μαθηταί VII, 11. λαός Act. V, 37. — XII, 12. XIV, 21. XIX, 9. XX, 8. 37. XXII, 6. 1 Cor. XI, 30. 1 Macc. XIII, 49. Polyb. I, 15. 2. Xen. Anab. I, 2. 1. Plat. Crit. c. 4. ed. *Fischer.*) — b) de tempore aa) universe; Luc. III, 27. XX, 9. Act. IX, 23. 43. XIV, 3. XVIII, 18. ἐν ἱκαναῖς ἡμέραις Act. XXVII, 7. — ἱκανῷ χρόνῳ = *per longum tempus* i. e. *diu* Act. VIII, 11. cf. *Matthiae* §. 406, 2. p. 742. — bb) neutr. c. praepos., ut ἐξ ἱκανοῦ = *a longo inde tempore* e. *iam dudum* Luc. XXIII, 8. ἐφ' ἱκανόν, *per longum tempus* i. e. *diu* Act. XX, 11. (Palaeph. fab. 28.) — 3) *par, idoneus* [Xen. Mem. I, 2. 27.] a) sq. πρός τι 2 Cor. II, 16. Arrian. diss. epict. IV, 4. Xen. Mem. I, 2. 16.) — b) sq. inf. aa) aor. Matth. III, 11. Marc. I, 7. 2 Cor. III, 5. 2 Tim. II, 2. Joseph. Ant. I, 1. 1. Dionys. Hal. Ant. II, 65. Herodian. II, 8. Xen. Cyr. I, 4. 12.) — bb) praes. 1 Cor. XV, 9. (Herodot. VIII, 36. Lucian. D. D. XX, 3. Aristaenet. II, 19.) cf. *Winer* p. 134. 138 sq. *Matthiae* §. 535. p. 1049. — c) sq. ἵνα, ut οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰςέλθῃς pro: οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς προςελθεῖν σε, ἵνα κ. τ. λ. Matth. VIII, 8. Luc. VII, 6.

Ἱκανότης, ητος, ἡ, (ab ἱκανός q. v.) *facultas, indoles eius, qui est idoneus rei alicui.* Semel in N. T. 2 Cor. III, 5. (de facultate oratoria Lysias fragm. 27, 35.)

Ἱκανόω, ῶ, f. ώσω, (sufficientem reddo, contentum reddo Dionys. Hal. Ant. II, 74.) *idoneum reddo.* Bis in N. T. 2 Cor. III, 6. — sq. εἴς τι Col. I, 12.

Ἱκετηρία, ας, ἡ, (scil. ἐλαία vel ῥάβδος, ramus olivae, lana alba et vittis obvolutus, quem supplices manu tenentes ferebant, ut declararent, se aliorum auxilium implorare; feminin. adiectivi ἱκετήριος, ducti ab ἱκέτης, supplex Diod. Sic. XVI, 44. XXII, 102. Aelian. V. H. III, 26.) *supplicatio.*

Semel in N. T. Hebr. V, 7. δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας — προςενέγκας. (2 Macc. IX, 18. Polyb. III, 112. 8.)

Ἰκμάς, άδος, ἡ, *humor, succus*. Semel in N. T. Luc. VIII, 6. διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. LXX pro יוּבַל fluvius, rivus aquatica Jerem. XVII, 8. (Plutarch. T. VIII. p. 536. 738. edit. *Reisk*. Jos. Ant. III, 1. 3.)

Ἰκόνιον, ίου, τό, *Iconium*, urbs magna et opulenta Asiae minoris, quam pro aetatis, ut videtur, suae ratione alii ut Xen. Anab. I, 2. 1. Phrygiae, alii, ut Strabo XII. p. 853. Plin. H. N. V, 27. Lycaoniae, alii, ut Ammian. Marcellin. XIV, 6. Pisidiae annumerant, hodie *Konia* Act. XIII, 51. XIV, 1. 19. 21. XVI, 2. 2 Tim. III, 11.

Ἱλαρός, ά, όν, (ab ἵλαος, hilaris) *hilaris, qui hilari et promto animo facit aliquid*. Extat tantum 2 Cor. IX. 7. ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. LXX pro רָצוֹן Prov. XIX. 11. XXII, 9. (Siracid. XXVI, 4. Jos. de b. iud. I, 31. 4. Lucian. Dial. Deorr. XVIII, 6. Xen. Mem. II, 8. 12.)

Ἱλαρότης, τητος, ἡ, *hilaritas, animus promptus*. Semel in N. T. Rom. XII, 8. q. l. ἱλαρότητι modum indicat, quo faciendum est aliquid. cf. *Matthiae* §. 400. p. 731. LXX pro רָצוֹן Prov. XVIII, 22. (Diod. Sic. XVI, 11.)

Ἱλάσκομαι, f. ἱλάσομαι, verb. depon. (τινά placo aliquem Plut. Thes. c. 15. Xen. Oecon. V, 20. hinc medium placo mihi aliquem, ich mache mir gnädig cf. *Buttm*. §. [illegible] gram. max. Vol. II. §. 114. p. 156. *Matthiae* §. 238. p. 465. Xen. Oec. V, 20.) 1) *expio aliquid, propitium reddo aliquem de aliqua re* Hebr. II, 7. Ita LXX pro כִּפֶּר Ps. LXV, 4. — 2) aor. 1. p. ἱλάσθην *propitius redditus sum, propitius sum* Luc. XVIII, 18. ἱλάσθητί μοι. Ita סָלַח 2 Regg. V, 18 Ps. XXV, 12. cf. *Buttm*. §. 100, 3. et not. 7. gram. max. Vol. II. §. 113, 4. p. 51. *Matthiae* §. 495. p. 931 sq.

Ἱλασμός, οῦ, ὁ, *propitiatio, expiatio* [ita LXX pro סְלִיחָה Ps. CXXX, 4. כִּפֻּרִים Num. V, 8. — Plut. de sera numinis vind. c. 17. Mor. IV. p. 29 ed. *Tauchn*. ἱλασμοὺς ποιεῖν πολλοὺς προςφέρειν.] metonym. *expiationis auctor* i. q. ὁ ἱλασκόμενος. Bis in N. T. 1 Joh. II, 2. IV, 10.

Ἱλαστήριος, ίου, ὁ, [ab adiect. ἱλαστήριος, ία, ιον expiandi vim habens, ut μνῆμα ἱλαστήριον Jos. Ant. XVI, 7. 1.] *expiator*. Rom. III, 25. ὃν ἔθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον. Alii ἱλαστήριον pro neutr. habentes vertunt: quem constituit Deus victimam piacularem.

Ἱλαστήριον, ίου, τό, [ab adiect. ἱλαστήριος, ία, ιον expiandi vim habens] ex auctoritate LXX: *operculum*. Semel in N. T. Hebr. IX, 5. χερουβὶμ τῆς δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον. Orta est haec significatio, a graecitate et indole huius vocabuli aliena prorsus, ex errore LXX interpretum in explicando hebr. כַּפֹּרֶת i. e. operculum, male haerentium r

expiandi [כפר] notione, cum potius tenenda fuisset operiendi notio, latens in vocabulo כַּפֹּרֶת Exod. XXV, 17—20.

Ἵλεως, ω, ὁ, ἡ, attice pro ἵλαος (hilaris Aelian. V. H. H, 10. IX, 7.) 1) *propitius* Hebr. VIII, 12. ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν = *condonabo.* Ita LXX pro אֶסְלַח Jer. XXXI, 34. XXXVI, 3. — 2) ex hebr. ἵλεώς σοι [sc. ὁ Θεός pp. propitius tibi sit. Ita universe Xen. Mem. I, 1. 9. Jos. Ant. VII, 11. 8.] pro: *absit hoc*, *Deus hoc prohibeat* atque dehortantis est. Matth. XVI, 22. Ita LXX pro hebr. חָלִילָה seq. לְ 2 Sam. XX, 20. XXIII, 17. 1 Chron. XI, 19. (1 Macc. II, 21.)

Ἰλλυρικόν, οῦ, τό, *Illyricum*, nomen regionis Europaeae, sitae inter Italiam, Germaniam, Macedoniam et Thraciam, habentis ab uno latere mare adriaticum, ab altero Danubium Rom. XV, 19.

Ἱμάς, άντος, ὁ, *lorum*, *Riemen* (Xen. Cyr. VI, 2. 32.) legitur in N. T. a) de loris, quibus alligabantur veterum calceamenta, *corrigia.* Marc. I, 7. Luc. III, 16. Joh. I, 27. LXX pro שְׂרוֹךְ Jes. L, 27. (διακαῦσαι τῶν ὑποδημάτων τοὺς ἱμάντας. Plut. Sympos. IV. quaest. II. c. 3. p. 270 ed. *Tauchn.* Xen. Anab. IV, 5. 15.) — b) de loris, quibus verberabantur vel caedebantur rei: *scutica*, *flagellum* Act. XXII, 25. de quo loco v. infra προτείνω. (Artem. I, 70. Dem. 402, ultim.)

Ἱματίζω, f. ίσω, *vestio*, *amicio.* Bis in N. T. Marc. V, 15. Luc. VIII, 35.

Ἱμάτιον, ίου, τά, *vestis*, *vestimentum*, *Kleid* a) universe Matth. IX, 16 bis. XI, 8. XXIV, 18. Marc. II, 21. V, 28. 30. IX, 3. XIII, 16. XV, 20. Luc. V, 36. VII, 25. VIII, 27. Joh. XIX, 24. Act. XX, 20. Hebr. I, 11. Jac. V, 2. 1 Petr. III, 3. Apoc. III, 4. 5. 18. XVI, 15. — b) *pallium*, *Oberkleid*, *vestis exterior*, *quae tunicae iniicitur* Matth. V, 40. IX, 20. 21. XIV, 36. XVII, 2. XXI, 7. 8. XXIII, 5. Marc. V, 27. VI, 56. IX, 3. X, 50. XI, 8. Luc. VI, 29. VIII, 44. XIX, 35. 36. XXII, 36. Joh. XIII, 4. 12. XIX, 2. 23. Act. XII, 8. IX, 39. Apoc. IV, 4. XIX, 13. 16. (Diod. Sic. IV, 38. Polyb. XVI, 6. 7. Xen. Mem. II, 7. 5.) — Apud Hebr. dicitur בֶּגֶד, מְעִיל Job. I, 20. אַדֶּרֶת cf. *Winer* bibl. Realw. p. 383.— c) *pallium et tunicae* Matth. XXVI, 65. Act. VII, 58. XIV, 14. XVI, 22. XVIII, 6. XXII, 23. XXVII, 31. 35 bis.— Marc. XV, 24. Luc. XXIII, 24. — Ita LXX ἱμάτια pro בְּגָדִים 2 Regg. XI, 14. — Saepius non extat in N. T.

Ἱματισμός, οῦ, ὁ, *vestis*, *vestitus* a) universe Luc. VII, 25. Act. XX, 33. 1 Tim. II, 9. (Polyb. VI, 15. 4. XVI, 31. 5. Plut. vit. Alex. c. 39.) — b) *pallium*, *Oberkleid*, *vestis exterior* vel *superior* Luc. IX, 29. — c) pro: χιτών, *vestis interior*, *tunica* Joh. XIX, 24. [Matth. XXVII, 55.] Ita LXX pro לְבוּשׁ Ps. XXII, 19.— Saepius non legitur in N. T.

I) c. *coniunctivo* A) finem indican
quid,

AA) universe a) in locis, ubi *praecedit praese*
in ceteris praeter indic. modis. Usurpari ita a G
Winer p. 123. *Buttm.* §. 126, 2. *Matthiae* §.
§. 620. p. 1256. *Herm.* ad Vig. p. 791. 850. *Pop*
D. D. p. 8. 9. — aa) universe, ut *ἐξορκίζω σε* —
της Matth. XXVI, 63. *ἵνα δὲ εἰδῆτε — σοὶ λέγω*
Luc. V, 24. coll. Matth. IX, 6. ad quem locum
IV Evv. I. p. 337 sq. — Marc. IV, 21. VII, 9
VIII. 16. XI, 33. Joh. I, 7. *ἵνα — δι' αὐτοῦ* II
V, 7. *ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα* = *nemo mihi p*
v. 34. VI, 30. VIII, 6. X, 10. XI, 11. 15. 31. XIII,
XVII, 13. 19. — v. 21. [sie sollen eins sein, *da*
30. Rom. I, 11. III, 19. IV, 16. *ἐκ πίστεως, ἵ*
= *ἐκ πίστεως δικαιοῦται ἄνθρωπος, ἵνα κα*
γῆται ἡ δικαιοσύνη i. e. *ob fidem contingit b*
δικαιοσύνης, ut intelligas, a gratia div. pe
Rom. V, 21? VII, 4. VIII, 17. XV, 6. 31. 32. X
VII, 29. 34. 35. IX, 12. — v. 25. *ἐκεῖνοι μὲν*
τεύονται. — XI, 19. XIII, 8. XIV, 5. *εἰ μὴ* —
v. 19. 31. 2 Cor. I, 11. IV, 7. 10. 11. V, 10. 1
7 bis. Gal. VI, 13. Eph. III, 18. 19. Phil. I, 9.
9. 18. 28. II, 2. IV, 12. 1 Thess. II, 16. IV, 12.
1 Tim. I, 18. II, 2. *ταῦτά σοι γράφω — ἵνα*
V, 21. VI, 19. 2 Tim. I, 4. II, 4. 10. III, 17. *π*
ἵνα. Tit. I, 9. II, 12. III, 8. Hebr. V, 1. X,
Jac. IV, 3. 1 Petr. I, 7. 1 Joh. I, 3. 4. *ἐὰν ὁμολο*
κίας, iunge: *ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡ*

III, 6. coll. v. 2. 7. Hebr. VI, 12. Apoc. XI, 6. XVI, 15. XIX, 15. XXII, 14. — ἵνα μήποτε Luc. XIV, 29. — bb) post perfect. ad praesentis signif. accedens, ut καταβέβηκα = de coelo adsum Joh. VI, 38. — — cc) loci ex attractione interpretandi. ut συμφέρει — γέενναν pro: συμφέρει γάρ σοι ἀπολέσθαι ἓν τῶν μελῶν σου, ἵνα μὴ — γέενναν Matth. V, 29. 30. XVIII, 6. συμφέρει — ἀπόληται pro: συμφέρει ἡμῖν, ἵνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν — ἵνα μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται Joh. XI, 50. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 572, 234. — — dd) loci, in quibus cogitatione addendum est verbum contextui aptum, ut οὐκ — εἰςέλθῃς = οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς προςελθεῖν σοι, ἵνα — εἰςέλθῃς Matth. VIII, 8. et Luc. VII, 6. ἀρκετὸν — αὐτοῦ, pro: ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ, εἰδέναι τοῦτο, ἵνα — αὐτοῦ i. e. *hoc scire sufficiat discipulo, ut similis esse discat magistro suo*, sensus: *ut eandem* [non florentiorem], *qua usus est magister suus, sortem expectare discat* Matth. X, 25. cf. *Fritzsche* I, l. p. 379. — ἀλλ' — ἔλθῃ pro: ἀλλὰ πάντα ἀπόκρυφά ἐστιν, ἵνα — ἔλθῃ Marc. IV, 22. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 841. — ἵνα — χεῖρας pro: προςέρχομαί σοι vel ἥκω, ἵνα — χεῖρας Marc. V, 23. λυσιτελεῖ — ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ — τούτων, pro: ἢ λυσιτελεῖ αὐτῷ σώζεσθαι, ἵνα σ. Luc. XVII, 2. οὗ — λύσω, pro: οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος, δοῦλος εἶναι, ἵνα — λύσω Joh. I, 27. ὁ θερίζων — καὶ ὁ θερίζων, pro: ὁ θερίζων συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· οὕτως γὰρ θέλει ὁ θεὸς ἵνα i. e. *ita enim instituit Deus, ut* Joh. IV, 36. οὐ θέλετε — πρός με [sc. καλοῦντα], ἵνα V, 40. τοῦ διαβόλου — καρδίαν [scil. βουλεύεσθαι] ἵνα XIII, 2. μείζονα ταύτης [attende, quod praecedit καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς] ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις — αὐτοῦ, pro: οὐδεὶς μείζονα ἔχει ἀγάπην, ἢ ἐγώ, τὴν ψυχήν μου τιθεὶς ὑπὲρ τῶν φίλων μου, ἵνα τις — αὐτοῦ i. e. *nemo impensius amat, quam ego, ad vitam meam pro amicis meis deponendam paratus hoc fine, ut quisque vitam pro amicis suis deponat* XV, 13. De h. l. τὶς = ἕκαστος, *jeder* vel: *man* cf. *Matthiae* §. 487. p. 910. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 150. *Brunk* ad Soph. Aiac. v. 245. *Schäfer* ad Soph. Oed. R. v. 107. *Passow* II. p. 867. coll. *Herm.* ad Vig. p. 731. — συμφέρει ὑμῖν [scil. ὑπάγειν με πρὸς τὸν πατέρα] ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω XVI, 7. cf. *Fritzsche* l. l. p. 234 sq. — ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα, pro: ὅτι ἀ. λέγει· λέγει δὲ ἀληθῆ, ἵνα XIX, 35. — ἐμοὶ δὲ — ἵνα, pro: ἐμοὶ δὲ — ἐστι, προκαλεῖσθαι, ἵνα 1 Cor. IV, 3. καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μή, pro: καὶ πάλιν συνέρχεσθε, ἵνα κ. τ. ἑ. 1 Cor. VII, 5. — ἵνα μὴ pro: λέγω δὲ ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ 2 Cor. II, 5. τὰ — δι' ὑμᾶς [scil. γίνεται] ἵνα IV, 15. τὸ ὑμῶν — ὑστέρημα [sc. δεῖ γενέσθαι], ἵνα καὶ VIII, 14. — ἵνα μὴ pro: οὕτω γράφω, ἵνα μὴ IX, 4. XIII, 7. Philemon. v. 19. μειζοτέραν τούτων — περιπατοῦντα, pro: μειζοτέραν οὐκ ἔχω χαρὰν τούτων τῶν μαρ-

τύρων τῶν ἐρχομένων πρός με, ἵνα ἀκούω — περιπατοῦντα i. e. laetius et exoptatius nihil mihi contingere potest his testimoniis, perlatis ad me, [cf. v. 3. ubi fit mentio ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων] ut audiam, probe vivere filios meos 3 Joh. v. 4. ναὶ λέγει — ἵνα pro: ναὶ λέγει τὸ πνεῦμα ἀποθνήσκουσιν, ἵνα Apoc. XIV, 13. οὐ χρείαν — ἵνα φαίνωσιν; pro: τῶν πεποιημένων ἵνα φ. XXI, 23. Cf. Fritzsche l. l. p. 840 sq. — — ee) loci, in quibus, quod antea erat aut brevius aut obscurius enuntiatum, ope particulae ἵνα dicitur explicatius, ut Luc. XXII, 30. διατίθεμαι — μου βασιλείαν, ἵνα ἐσθίητε — θρόνους. Joh. XI, 4. αὕτη — ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. v. 15. χαίρω δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύητε. 1 Cor. IX, 23. τοῦτο — διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα — γένωμαι X, 33. — 2 Cor. V, 4? θέλομεν — ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 1 Joh. V, 16. οὐ περὶ ἐκείνης λέγω, ἵνα ἐρωτήσῃ. Apoc. IX, 20? οὐ μετενόησαν — αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνήσωσι — εἴδωλα. cf. Fritzsche l. l. p. 841. Similiter infinitivus additur epexegeticus cf. Matthiae §. 531, b. p. 1040 sq. Jacob ad Lucian. Toxar. p. 116 sq. et eiusdem quaest. Lucian. p. 27 sq. — — — b) praeced. imperativo cf. Winer p. 124. Buttm. §. 126, 2. Matthiae §. 513. p. 992. — aa) universe α) post imperat. praesentis Marc. XI, 25. XII, 15. Luc. XXI, 36. Joh. VII, 3. XII, 36. XIV, 31. 1 Cor. VII, 5. — IX, 24. οὕτω τρέχετε, ἵνα = οὕτω τ. καθὼς δεῖ τρέχειν, ἵνα. — XIV, 13? Eph. IV, 28. 29. VI, 3. 19. 20. Phil. I, 27. II, 16. 2 Thess. III, 1. 14. 1 Tim. IV, 15. V, 7. 16. 20. Tit. I, 13. II, 4. 8. Hebr. XIII, 17. Jac. I, 4. 1 Petr. II, 12. III, 16. IV, 13. 1 Joh. II, 28. — ἵνα μὴ Matth. VII, 1. XXIV, 20. XXVI, 41. Marc. XIII. 18. XIV, 38. Luc. XXII, 46. Joh. V, 14. VI, 12. XII, 35. 1 Cor. XI, 34. XVI, 2. 2 Cor. X, 9. coll. v. 11. — Col. III, 21. 1 Tim. VI, 1. Tit. II, 5. III, 14. Hebr. III, 13. Jac. V, 9. 12. Apoc. III, 11. — β) post imperat. aoristi Matth. XIV, 15. XVIII, 16. cf. Fritzsche l. l. p. 580. — XXIII, 26. XXVIII, 10. Marc. VI, 36. XV, 32. Luc. IX, 12. XIV, 10. 23. XVI, 9. 24. XXII, 8. Joh. X, 38. XVII, 1. 11. Act. VIII, 19. XXI, 24. 1 Cor. III, 18. V, 7. XIII, 11. 2 Cor. XI, 16. Eph. VI, 13. Tit. III, 13. Hebr. XII, 3. 1 Petr. II, 2. V, 6. Apoc. XVIII, 4 bis. XIX, 18. ἵνα μὴ Matth. XVII, 27. Joh. IV, 15. Hebr. XII, 13. — In adhortatt., ut ἄγωμεν, ἵνα — κηρύξω Marc. I, 38. Luc. XX, 14. Joh. XI, 16. Hebr. IV, 16. — ἵνα μὴ Act. IV, 17. Hebr. IV, 11. — — bb) abest imperat. cogitatione addendus et contextui adaptandus, ut γενέσθω Matth. XXVI, 5. vel εἰπέ Joh. I, 22. IX, 36. vel ἐστέ Luc. XII, 36. 1 Petr. IV, 11. vel χαρίζεσθε 2 Cor. II, 11. — — cc) explicationis ergo additur ἵνα c. verbo suo, ut Marc. V, 12. πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.

Col. IV, 3. 4. — — — c) *praecedente futuro*, cf. *Winer* p. 124. *Matthiae* §. 518. p. 992. — aa) universe Luc. XI, 50. XVI, 4. Joh. VI, 5. XIV, 3. 13. 16. λήψεσθε, ἵνα = δώσει ὑμῖν ὁ πατήρ, ἵνα XVI, 24. Act. XXII, 5. Rom. VI, 1. 1 Cor. XV, 28. XVI, 6. — ῥύσεται — ἵνα 2 Cor. I, 11. XI, 12 bis. XII, 9. Eph. VI, 21. Phil. I, 26. 2 Thess. II, 12. — ἵνα μή Luc. XVIII, 5. — loco futuri legitur coniunct. aor. in interrogatione dubitantis cf. *Winer* p. 120. *Buttm.* §. 126, not. 7. *Matthiae* §. 516, not. 2. p. 986. *Herm.* ad Vig. p. 742. — τί ποιήσω, ἵνα Matth. XIX, 16. Marc. X, 17. XIV, 12. Joh. VI, 28. Rom. III, 8. — (Lucian. de domo §. 21.) — enuntiatur fut. interveniente vel μέλλω sq. inf. Joh. VI, 15. XI, 52. Apoc. II, 10. vel ἐλπίζω Phil. II, 19. vel legitur loco futuri οὐ μή c. coni. aor. 1 Cor. VIII, 13. — — bb) abest ante ἵνα verb. cogitatione addendum vel e contextu repetendum, ut ἔρχεται [de hoc praesenti ad rem proxime et certo eventuram pertinente vid. supra sub ἔρχομαι p. 625. observata] ὥρα ἵνα pro: ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ ποιήσουσι τοῦτο, ἵνα vel ἐν ᾗ ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς, ἵνα Joh. XVI, 2. — — cc) loci ex attractione explicandi, ut Joh. XVI, 32. ἔρχεται — ἀφῆτε pro: ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἐν ᾗ ἀφήσετέ με μόνον, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 284. 572. — — — d) *post praeterita.* „*Magis enim N. T. scriptores post particulas finales in coniunctivum, quam in optativum inclinant, exemplo Thucydidis. Nam et post tempora praeterita et tum etiam, quum rem non ex sua veritate, sed unius iudicio proponi* [optativum igitur legi] *vel maxime optes, coniunctivus, rem, qualis reapse sit, afferens et praesentem fingens, praefertur,*" ita *Fritzsche* l. l. p. 839. — *Herm.* ad Vig. p. 850 sq. *Matthiae* §. 518. p. 993. 994. 996. *Winer* p. 124 sq. — aa) universe Matth. XIX, 13. XXVII, 20. 26. 32. Marc. VI, 41. VIII, 6. IX, 18. 22. X, 13. XII, 2. XIV, 10. 35. XV, 11. 15. XVI, 1. Luc. I, 4. XVIII, 15. XIX, 4. 15. XX, 10. 20. Joh. I, 19. 31. III, 16. 17. IV, 8. V, 23. VII, 32. VIII, 59. X, 10. 31. XI, 19. 55. XII, 9. 10. 20. 42. 47. XIII, 15. XIV, 29. — XV, 8. ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί i. e. *hac de causa illustratus est pater meus* [*deswegen ist euch der Vater durch mich in seiner Grösse und Herrlichkeit gezeigt worden*] *ut multos fructus feratis, quod si feceritis, veri mihi eritis discipuli.* — v. 11. 16. XVI, 4. 33. XVII, 2. 12. 22. 23. 26. XVIII, 36. 37. XIX, 16. XX, 31 bis. Act. IX, 21. XVI, 36. Rom. I, 13. V, 20. ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. VI, 4. 6. — VII, 13. ἡ ἁμαρτία [scil. ἐμοὶ γέγονε θάνατος] ἵνα φανῇ ἁμαρτία — ἵνα γένηται i. e. *ut esse intelligatur.* VIII, 4. IX, 11. 23. XI. 11. 19. 31. 32. XIV, 9. XV, 4. 1 Cor. I, 27. 28. ἵνα sc. πληρωθῇ τὸ ῥηθέν I, 31. — II, 12. IV, 6. V, 2. 5. IX, 15.

19—22. XVI, 12. 2 Cor. I, 15. II, 3. 9. V, 15. 21. VII, 9? VIII, 6. 9. IX, 8. XII, 7. 8. Gal. I, 16. II, 4. 5. 9. 16. 19. III, 14. 22. 24. IV, 5 bis. Eph. III, 10. IV, 14. V, 26. 27. VI, 22. Phil. II, 10. 28. 30. Col. IV, 8. 1 Thess. V, 10. 1 Tim. I, 16. 20. 2 Tim. IV, 17. Tit. I, 5. II, 10. 14. III, 7. Philem. v. 13. 15. Hebr. II, 14. 17. VI, 18. IX, 25. XI, 35. XIII, 12. 1 Petr. II, 24. III, 9. 18. IV, 6. 2 Petr. I, 4. 1 Joh. III, 1. *ποταπὴν — κληθῶμεν* i. e. *quantis beneficiis ornavit nos Deus eo fine, ut ad filiorum Dei dignitatem eveheremur.* — v. 5. 8. IV, 9. V, 13. 20. Apoc. II, 21. VI, 2. VIII, 3. 6. IX, 15. XII, 4. 6. 14. 15. XVI, 12. XXI, 15. — *ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα* i. e. *adest tempus, cuius finis vel consilium est, ut* vel *tempus, quod constituit Deus, ut* Joh. XII, 23. XIII, 1. — *τοῦτο δὲ γέγονε* vel *ἐγένετο, ἵνα πληρωθῇ* Matth. I, 22. XXI, 4. XXVI, 56. Joh. XIX, 36. — loco praeteriti legitur praes. historicum Marc. XII, 13. XV, 21. Joh. XIX, 4. — infinit. significatione imperfecti Marc. III, 10. Act. V, 15. — partic. praesentis significatione imperfecti Joh. VI, 50. *οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις* [= *ἕκαστος, jeder*, vel *man*, vid. supra monita] *ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ.* 2 Cor. XI, 7. — 2 Thess. III, 9. 1 Petr. II, 21. — *ἵνα μὴ* Luc. XXII, 32. Joh. III, 16. XII, 46. XVI, 1. XVIII, 25. 1 Cor. XII, 25. 2 Cor. I, 9? II, 4. 9. IX, 3. XII, 7 bis. Eph. II, 9. Phil. II, 27. Philem. v. 14. Hebr. XI, 28. 40. Apoc. VII, 1. XX, 3. (Herodian. III, 11. 19. *ἔθος γὰρ τοῦτο* sc. *ἦν — ἐντέλλεσθαι τοῦτο διὰ γραμμάτων, ἵνα μὴ γιγνόμενον ᾖ κατασήμαντον.*) — — bb) ante *ἵνα* cogitatione addendum est verb. contextui aptum, ut Luc. I, 43. *πόθεν μοι — πρός με*, pro: *πόθεν μοι τοῦτο, ὅτι ἀνέστη* [v. *ἀναστᾶσα* v. 39.] *ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου, ἵνα ἔλθῃ πρός με, woher kommt mir das, dass sich die Mutter meines Herrn aufgemacht hat, mich zu besuchen?* Joh. I, 8. *ἀλλ' ἵνα* pro: *ἀλλὰ ἦλθεν, ἵνα*. IX, 3. *ἀλλ' ἵνα* pro: *ἀλλὰ τυφλὸς ἐγεννήθη, ἵνα*. X, 17. *ἵνα — αὐτήν*, pro: *διὰ τοῦτο, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, θέλων* vel *ἐξουσίαν δοὺς, ἵνα λάβω αὐτήν*. XIII, 18. *ἀλλ' ἵνα — αὐτοῦ* pro: *ἀλλὰ περὶ ἐκείνου, ὃς, μαθητής μου ὢν, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.* XIX, 28. *ὅτι — ἵνα*, pro: *ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἃ δεῖ γενέσθαι, ἵνα*. 1 Cor. II, 5. *ἀλλ' ἐν — δυνάμεως* [sc. *ἦν* vel *ἐγένετο*], *ἵνα*. Apoc. XIII, 13? *καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ — καταβαίνειν* pro: *καὶ ποιεῖ σ. μ. δύναμιν ἔχον καὶ πρὸς τοῦτο, ἵνα*. — *ἵνα πληρωθῇ* pro: *τοῦτο δὲ γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ* Matth. II, 15. IV, 14. [XXVII, 35.] Marc. XIV, 49. Joh. XII, 38. XV, 25. XVIII, 8. 32. XIX, 24. — 1 Joh. II, 19. *ἀλλ'* [sc. *ἐξῆλθον ἐξ ἡμῶν*] *ἵνα*. — *ἵνα μή* pro: *προσῆλθον τῷ Πιλάτῳ ἵνα μή* Joh. XIX, 31. — Rom. XV, 20. *ἵνα μή* pro: *quos locos prop*ter

adire nolui, ne. — 1 Cor. I, 16. ἵνα μή, ubi ex antecedd. addе: ἐβάπτισα δὲ οὐδένα. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 840 sq. — — cc) interveniente ἵνα explicatius dicitur, quod antea aut brevius, aut obscurius enuntiatum erat, ut Joh. I, 7. ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. VIII, 57. ἠγαλλιάσατο [scil. ἐπ' ἐμοί], ἵνα — ἐμήν. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 841. — V, 36. et XVII, 4. τὰ ἔργα — αὐτά. IX, 39. εἰς κρίμα — ἦλθον, ἵνα κ. τ. λ. XI, 42. διὰ τὸν ὄχλον — ἵνα πιστεύσωσιν. Rom. XV, 16. εἰς τὸ εἶναι — ἵνα. 1 Cor. X, 33. μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. XVI, 12. καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα, ἵνα νῦν ἔλθῃ. Eph. II, 10. κτισθέντες ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς — ἵνα — περιπατήσωμεν. Apoc. VIII, 12. ἐπλήγη — τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ. XIX, 8. καὶ ἐδόθη — καθαρόν pro: καὶ ἐδόθη αὐτῇ — καθαρὸν, ἵνα περιβάληται. — ἵνα μή. Marc. III, 9. διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Act. V, 26. ἐφοβοῦντο — λιθασθῶσιν pro: ἐφοβοῦντο γάρ, μὴ λίθους ἄρῃ ὁ λαὸς, ἵνα λιθασθῶσιν. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 841.

BB) perinde ac ὅπως [cf. de ὅπως et ὅπως μή post vv. curandi, decernendi, studendi *Matthiae* §. 519. p. 999 sq. §. 531, not. 2. p. 1037. §. 623, 2. p. 1266 sq. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 202 sq. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 109.] post vv. *curandi, studendi, appetendi* [*Streben*], a) universe aa) *praeced. imperativo*, ut βλέπετε, ἵνα ἀφόβως γένηται 1 Cor. XVI, 10. βλέπε τὴν διακονίαν — ἵνα αὐτὴν πληροῖς Col. IV, 17. de quo attractionis genere cf. *Winer* p. 186. *Matthiae* §. 296. p. 592. §. 630, h. p. 1294. *Buttm.* §. 138. I. 6. *Viger.* p. 188. — 2 Joh. v. 8. — ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε 1 Cor. XIV, 12. φυλάσσεσθε, ἵνα μή 2 Petr. III, 17. — bb) abest verb. *curandi*, cogitatione addendum, ut μᾶλλον δὲ [sc. ζηλοῦτε], ἵνα προφητεύητε 1 Cor. XIV, 1. ἵνα [pro: ζητεῖτε, ἵνα] — ἦτε 2 Cor. IX, 3. πληρώσατε — χαρὰν, ἵνα [= ζητοῦντες ἵνα] τὸ αὐτὸ φρονῆτε Phil. II, 2. ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα [ὅτι ζητῶ vel ἐπιμελοῦμαι, ἵνα] ποιῶ τὸ θέλημα. Joh. IV, 34. ἐν τούτῳ — μεθ' ἡμῶν ἵνα [pro: ἐὰν ζητῶμεν vel ὅτι ζητοῦμεν, ἵνα] — ἔχωμεν. 1 Joh. IV, 17. (Teles ap. Stob. Serm. XLV. p. 542. ἵνα γένηται Ζεὺς ἐπιθυμήσει. Abest v. studendi Plut. apophth. Mor. II. p. 69. τὴν ὥραν οὐκ ἐπαρκεῖν [scil. ὥστε φροντίζειν] ἵνα — κατακόψαντες — ἑαυτῶν ἐπιμεληθῶσιν. Id. de Alex. vit. Orat. I. c. 12. Moral. II. p. 400. τί μοι πώποτε τοιοῦτο συνέγνως [scil. ὥστε φροντίζειν σε] ἵνα τοιαύταις με κολακεύσῃς ἡδοναῖς. Id. Sympos. lib. II. c. 12. Mor. IV. p. 199. μὴ γένοιτό σοι — κακῶς οὕτως [scil. ὥστε ζητεῖν σε], ἵνα ἐμοῦ σὺ ταῦτα εἰδῇς βέλτιον. Id. adv. Colot. c. 14. Mor. VI. p. 240. ποῦ γὰρ — τὸ βιβλίον ἔγραφες, ἵνα ταῦτα συντιθεὶς τὰ ἐγκλήματα μὴ — ἐντύχῃς μηδὲ ἀναλάβῃς εἰς χεῖρας, pro: ποῦ — ἔγραφες, ὥστε μὴ

φροντίζειν, ἵνα — ἐντύχῃς καὶ ἀναλάβῃς. Liban. declam. XVII. p. 472. A. — ζητοῦσιν ὅπως ἄρδην ἀπολέσωσιν. Lucian. de merced. conduc. §. 41.) — b) post verb. *ποιέω*, intrans. *auctor sum, operam do, thätig sein, sich bemühen, dass etwas geschieht*, ut ουκ ἠδύνατο οὗτος — ποιῆσαι, ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ = ἵνα καὶ οὗτος σωθῇ. Joh. XI, 37. ποιήσατε, ἵνα — ἀναγνωσθῇ — ἀναγνῶτε. Col. IV, 16. ποιήσω αὐτοῖς, ἵνα ἥξωσι pro: ποιήσω, ἵνα ἥξωσιν αὐτοί. Apoc. III, 9. de qua attract. vid. paulo ante adnotata. — ποιεῖ τὴν γῆν — ἵνα προςκυνήσωσι. XIII, 12. ποιεῖ πάντας — ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα. v. 16. ἵνα — ποιήσῃ — ἵνα ἀποκτανθῶσι. v. 15. — abest ποιεῖν. Apoc. VI, 4. καὶ ἵνα [pro: καὶ ποιεῖν, ἵνα] ἀλλήλους σφάξωσιν.

CC) post vv. quibus significatur, *velle aliquem, ut fiat aliquid.* Ita a) post θέλημά ἐστι Matth. XVIII, 14. — b) post θέλω aa) *praeced. praes.* α) plene Matth. VII, 12. Marc. VI, 25. X, 35. Luc. VI, 31. Joh. XVII, 24. 1 Cor. XIV, 5. (ita post βούλεται Dionys. Hal. de comp. vv. p. 296 sq.) — β) minus plene i. e. abest θέλει, cogitatione addendum Matth. XX, 33. coll. v. 32. Marc. X, 51. Luc. XVIII, 41. — Joh. VI, 7. ἵνα — λάβῃ pro: εἰ θέλεις, ἵνα — λάβῃ. 2 Cor. VIII, 13. Gal. VI, 12. — bb) *praeced. praeterito* Marc. IX, 30. — — c) post vv. *permittendi, concedendi,* aa) *praeced. imperat.* Ita post διδόναι. Marc. X, 37. — bb) *praeced. praeterit.* Ita post ἀφιέναι, Marc. XI, 16. ἐξουσίαν διδόναι. v. 28. — cc) abest v. permittendi, cogitatione addendum 1 Cor. IX, 15. καλὸν — μᾶλλον ἀποθανεῖν ἤ [scil. ἀφιέναι] ἵνα τις κενώσῃ. — d) post vv. *rogandi* [in quibus *rogo* = *precibus adeo aliquem, ut*] aa) *praeced. praes.* ut post διαμαρτύρεσθαι. Luc. XVI, 28. 1 Tim. V, 21. post ἐρωτᾶν Luc. XVI, 27. Joh. XVII, 15 bis. v. 21. 1 Thess. IV, 1. — 2 Joh. v. 5. ἐρωτῶ σε — ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους *rogo te, amemus nos invicem.* — Post προςεύχεσθαι Phil. I, 9. 10. — bb) *praeced. praeterito*, ita post δεῖσθαι Luc. IX, 40. XXII, 32. post ἐρωτᾶν Marc. VII, 26. Luc. VII, 36. Joh. IV, 47. XIX, 31. 38. post παρακαλεῖν Matth. XIII, 36. Marc. V, 10. 18. VI, 56. VIII, 22. Luc. VIII, 32. 1 Cor. I, 10. XVI, 12. 16. 2 Cor. VIII, 6. IX, 5. XII, 8. 1 Thess. IV, 1. 2 Thess. III, 12. 1 Tim. I, 3. (Jos. Ant. XII, 3. 2 ab init.) — ἵνα μή Luc. VIII, 31. — cc) *praeced. praes. histor.* Marc. VII, 32. VIII, 22. — dd) abest v. rogandi, cogitatione addendum, ut Joh. II, 25. οὐ χρείαν ἔχει, ἵνα [pro: ἐρωτᾶν, ἵνα] μαρτυρήσῃ. 1 Joh. II, 27. — Joh. XVI, 30. οὐ χρείαν — ἵνα — ἐρωτᾷ pro: παρακαλεῖν, ἵνα — ἐρωτᾷ. XVIII, 39. ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν [scil. ἐρωτᾶν] ἵνα — ἀπολύσω. Gal. II, 10. μόνον [scil. παρεκάλεσαν] — ἵνα μνημονεύωμεν. — ee) explicationis ergo additur Joh. XVII, 21. ἐρωτῶ περὶ — ἵνα — ὦσι. (Dionys. Hal. ant. rom. Vol. II. p. 666

adire nolui, *ne*. — 1 Cor. I, 15. ἵνα μή, ubi ex antecedd. adde: ἐβάπτισα δὲ οὐδένα. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 840 sq. — — cc) interveniente ἵνα explicatius dicitur, quod antea aut brevius, aut obscurius enuntiatum erat, ut Joh. I, 7. ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. VIII, 57. ἠγαλλιάσατο [scil. ἐπ' ἐμοί], ἵνα — ἐμήν. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 841. — V, 36. et XVII, 4. τὰ ἔργα — αὐτά. IX, 39. εἰς κρίμα — ἦλθον, ἵνα κ. τ. λ. XI, 42. διὰ τὸν ὄχλον — ἵνα πιστεύσωσιν. Rom. XV, 16. εἰς τὸ εἶναι — ἵνα. 1 Cor. X, 33. μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι. XVI, 12. καὶ πάντως οὐκ ἦν θέλημα, ἵνα νῦν ἔλθῃ. Eph. II, 10. κτισθέντες ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς — ἵνα — περιπατήσωμεν. Apoc. VIII, 12. ἐπλήγη — τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ. XIX, 8. καὶ ἐδόθη — καθαρόν pro: καὶ ἐδόθη αὐτῇ — καθαρὸν, ἵνα περιβάληται. — ἵνα μή. Marc. III, 9. διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Act. V, 26. ἐφοβοῦντο — λιθασθῶσιν pro: ἐφοβοῦντο γὰρ, μὴ λίθους ἄρῃ ὁ λαὸς, ἵνα λιθασθῶσιν. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 841.

BB) perinde ac ὅπως [cf. de ὅπως et ὅπως μή post vv. curandi, decernendi, studendi *Matthiae* §. 519. p. 999 sq. §. 531, not. 2. p. 1037. §. 623, 2. p. 1266 sq. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 202 sq. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 109.] post vv. *curandi, studendi, appetendi* [*Streben*], a) universe aa) *praeced. imperativo*, ut βλέπετε, ἵνα ἀφόβως γένηται 1 Cor. XVI, 10. βλέπε τὴν διακονίαν — ἵνα αὐτὴν πληροῖς Col. IV, 17. de quo attractionis genere cf. *Winer* p. 186. *Matthiae* §. 296. p. 592. §. 630, h. p. 1294. *Buttm.* §. 138. I. 6. *Viger.* p. 188. — 2 Joh. v. 8. — ζητεῖτε, ἵνα περισσεύητε 1 Cor. XIV, 12. φυλάσσεσθε, ἵνα μή 2 Petr. III, 17. — bb) abest verb. *curandi*, cogitatione addendum, ut μᾶλλον δὲ [sc. ζηλοῦτε], ἵνα προφητεύητε 1 Cor. XIV, 1. ἵνα [pro: ζητεῖτε, ἵνα] — ἦτε 2 Cor. IX, 3. πληρώσατε — χαρὰν, ἵνα [= ζητοῦντες ἵνα] τὸ αὐτὸ φρονῆτε Phil. II, 2. ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα [ὅτι ζητῶ vel ἐπιμελοῦμαι, ἵνα] ποιῶ τὸ θέλημα. Joh. IV, 34. ἐν τούτῳ — μεθ' ἡμῶν ἵνα [pro: ἐὰν ζητῶμεν vel ὅτι ζητοῦμεν, ἵνα] — ἔχωμεν. 1 Joh. IV, 17. (Teles ap. Stob. Serm. XLV. p. 542. ἵνα γένηται ζεὺς ἐπιθυμήσει. Abest v. studendi Plut. apophth. Mor. II. p. 69. τὴν ὥραν οὐκ ἐπαρκεῖν [scil. ὥστε φροντίζειν] ἵνα — κατακύψαντες — ἑαυτῶν ἐπιμεληθῶσιν. Id. de Alex. vit. Orat. I. c. 12. Moral. II. p. 400. τί μοι πώποτε τοιοῦτο συνέγνως [scil. ὥστε φροντίζειν σε] ἵνα τοιαύταις με κολακεύσῃς ἡδοναῖς. Id. Sympos. lib. II. c. 12. Mor. IV. p. 199. μὴ γένοιτό σοι — κακῶς οὕτως [scil. ὥστε ζητεῖν σε], ἵνα ἐμοῦ σὺ ταῦτα εἰδῇς βέλτιον. Id. adv. Colot. c. 14. Mor. VI. p. 240. ποῦ γὰρ — τὸ βιβλίον ἔγραφες, ἵνα ταῦτα συντιθεὶς τὰ ἐγκλήματα μὴ — ἐντύχῃς μηδὲ ἀναλάβῃς εἰς χεῖρας, pro: ποῦ — ἔγραφες, ὥστε μὴ

DD) Intima duarum rerum coniunctio eo fortiter enuntiatur, quod res, quae ex altera nexa sit ad consilium, traiectum ab ipsa re ad rei auctorem, refertur, vel ad consilium referuntur, quae ad eventum potius pertineant. a) praeced. *praesenti*, ut Marc. IV, 11. 12. et Luc. VIII, 10. ἐκείνοις — γίνεται, ἵνα βλέποντες — συνιῶσι *voluisse enim Deus videtur, ut videntes non intelligant neque percipiant audientes*, quibus vv. describuntur homines longe stupidissimi et ad intelligendum tardissimi. — — b) *praeced. futuro* Joh. V. 20. μείζονα — θαυμάζητε pro: μείζονα — δείξει, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζοντες πιστεύητε. — — c) *praeced. praeterito* Luc. IX, 45. Joh. IX, 2. XII, 40. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 837 sq. — Quod si igitur sunt, qui Marc. IV, 11. 12. Luc. VIII, 10. IX. 45. Joh. V, 20. IX, 2. XII, 40. item Rom. V, 21. 1 Cor. XIV. 13. 2 Cor. I, 9. 17. V, 4. VII, 9. IX, 8. Gal. V, 17. 1 Joh. I. 9. Apoc. IX, 20. XIII, 13. usu minus probo [neque, ut visum est *Wyttenbachio* ad Plut. de adulat. et amico p. 67. F. a Graecis serioribus, Plutarcho Moral. II. p. 25. 69. 400. IV. p. 199. VI, 240. ed. *Tauchn.* Liban. declam. XVII. p. 472. A. Leon. Philos. Anth. I. 1. p. 8. Stobaeo, de quibus ll. vid. paulo ante p. 749 sq. adnotata, aliis alieno] usurpari ἵνα c. coniunct. etiam ἐκβατικῶς i. e. pro ὥςτε sequente infinit. existiment, nusquam contra apud N. T. scriptores ἐκβατικῶς legi hanc particulam, praeter alios docere conati sint *Fritzsche* l. l. p. 836 sqq. item auctor anonym. commentationis: *ob die Partikel ἵνα im N. T. ἐκβατικῶς gebraucht werde?* vid. Neues krit. Journ. der theol. Litterat. von *Winer* und *Engelhardt* Vol. IV. Fasc. IV. p. 413 sqq., nos quidem iis adstipulamur, quae habet *Lager* de parabolarum Jesu natura, interpretatione, usu, Lips. 1823. p. 173. „ἐκβατικόν, inquiens, *eius praeverbii* [ἵνα] *usum recte quidem, opinor, a Theilio nostro audivimus exemplis ostensum atque inde explicitum, quod, cum homines populares aeque philosophantes omnino, tum Hebraei potissimum, pietate quadam quodvis eventum pro Dei consilio habentes, ne cogitando quidem, nedum dicendo satis distinguant eventum et consilium.*"

B) finem indicat, quem quis in mente habet vel finem, ut fieri possit aliquid,

a) *praeced. praesenti* 2 Cor. I, 17. ἢ ἃ — βουλεύομαι, pro: ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι; adde cogitando: *imo, quae constituo, firmiter constituo*, ἵνα — οὔ οὔ i. e. *ut, quae affirmo, vere me affirmare, quae nego, vere me negare credas*, sensus: *nicht nach Menschen Art nehme ich mir vor, was ich mir vornehme, sondern meine Beschlüsse sind fest und unwandelbar, damit man sich auf mein Wort verlassen könne.* Alii ad f. l. A. DD. referunt hunc locum 1 Thess. V, 4. ὑμεῖς οὐκ — ἵνα — καταλάβῃ, *ut deprehendat*

hendere vos possit. — b) praeced. futuro 1 Cor. XVI, 6. παραμενῶ — ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε, ut prosequi me possitis. — c) praeced. praeterito Matth. XII, 10. ἐπηρώτησαν αὐτὸν — ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. XXVI, 4. 16. Marc. III, 2. v. 14. in vv. ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτούς. — Luc. VI, 7. XI, 53. XII, 36. XV, 29. Joh. XVIII, 28. Act. XVII, 15. ἵνα — ἔλθωσιν — ἐξῄεσαν. XXII, 24. XXIII, 24. XXVII, 42. 1 Cor. IV, 8. Eph. II, 7. 15. IV, 10. — Pertinere etiam hunc coniunctivi cum particulis finalibus coniuncti usum ad scriptores graecos seriores, auctor est *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 11. ad *Vig.* p. 851. Utuntur enim Graeci melioris indolis in talibus optativo, qui non, nisi cogitationis index, nullius temporis proprius est cf. *Herm.* ad Soph. Electr. v. 57. ad *Viger.* p. 791. *Matthiae* §. 512. p. 974. §. 514. p. 976 sq. §. 518, 4. p. 994. *Seidler* ad Eurip. Electr. v. 59. *Bornem.* ad Xen. Anab. III, 2. 36. *Buttm.* ad Sophocl. Philect. v. 24. *Poppo* ad Xen. Cyr. I, 6. 22. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 118. *Krüger* ad Dionys. Historiogr. p. 182.

II) c. *optativo*, ubi significatur finis, quem quis in mente habet. Cf. *Herm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Seidler* l. l. *Bornem.* l. l. *Buttm.* l. l. *Poppo* l. l. *Jacob* l. l. *Krüger* l. l. — Ita bis in N. T. *praeced.* praesenti, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐν ταῖς προσευχαῖς μου, ἵνα θεὸς — δῴη ὑμῖν Eph. I, 17. III, 16.

III) perinde ac ὅπως cum *indicat. futuri*, finem indicans, ut fiat aliquid. In quibus quemadmodum futurum ad rem durantem pertineat, cum coniunctivus aor. spectet ad rem cito transeuntem, cf. *Matthiae* §. 519. p. 1000., ita ἵνα c. indicat. futuri alienum esse a Graecis melioris aevi, docent *Herm.* ad Soph. Oed. Col. v. 155. et *Elmsley* ad Eurip. Bacch. v. 1380. — a) universe *praeced.* praes. item *aor.* in ceteris praeter indic. modis, ut 1 Cor. XIII, 3. ἐὰν — ἵνα καυθήσομαι. 1 Petr. III, 1. αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι [sc. ἐστὲ] τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα — κερδηθήσονται. In quibus ll. si habent codd. καυθήσωνται, κερδηθήσωνται per ω, librariis in sordibus caducae graecitatis volutatis, tribuendam esse hanc lectionem, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 721. coll. *Elmsley* l. l. — Apoc. XXII, 14. μακάριοι — ξύλον. Quo loco fut. ἔσται alternat c. coniunct. aor. εἰσέλθωσι. — — b) post vv. quibus dicitur aliquis *operam dare rei* aa) plene, ut ποιέω = *auctor sum* Apoc. III, 9. de cuius loci lectione vid. *Griesb.* et *Vater.* — bb) minus plene, i. e. abest verb. studendi, vel curandi 1 Cor. IX, 18. ἵνα [pro: ζητῶ vel ἐπιμελοῦμαι ἵνα] — ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον. Cf. de h. l. *Fritzsche* l. l. p. 380. Cf. quae habent de ὅπως sq. nunc futuro, nunc coni. aor. post vv. *curandi, studendi* *Matthiae* §. 519. p. 999 sq. §. 531, not. 2. p. 1037. §. 623. p. 1266 sq. *Bornem.* ad Xen. Symp. p. 202 sq.

Jacob ad Lucian. Toxar. p. 109. — Saepius ἵνα *ut*, non l-gitur in N. T.

Ἵνα, adv. loci, *ubi*, *wo* [propr. Herodot. II. c. 83. ἵνα συνθάνοιτο εἶναι. Plat. apolog. Socr. c. 1. Euthyphr. c. 14. ed. *Fischer* et sq. genit. Soph. Aiac. v. 386. quem locum m... excitavit *Pott* ad 1 Cor. IX, 18. Cf. *Matthiae* §. 324. p. 63... §. 620. p. 1257. *Buttm.* §. 136.] pro: *in qua conditione*, *in quo statu*, *sq. indicat. praes.* 1 Cor. IV, 6. ἵνα — ὑπὲρ... *ubi* [i. e. qua in conditione, scil. quando demisse de vobis se... meritis] *alter in alterius detrimentum non extollitur.* Gal. IV, 17. ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε, *in quo statu* [i. e. ubi estis a ... abalienati] *illos studiose appetitis.* Ita *Fritzsche* IV Evv. I p. 836 sq. — Saepius non extat in N. T.

Ἱνατί, [ex ἵνα τί, *ut quid*, formula elliptica. Pl... dicebatur post praesens: ἵνα τι γένηται, *ut quid fiat?* d... *mit, was geschehe?* et post praeterit. ἵνα τι γένοιτο. ... *quid fieret? damit, was geschähe?* Cf. *Herm.* ad Vig. p. 849. *Matthiae* §. 620. p. 1256. *Passow* I. p. 740. *Win...* p. 69 sq. 198. *Gieseler* in *Rosenm.* Rep. II. p. 132. *Fritz...* IV Evv. I. p. 356. Lamb. Bos. p. 592 ed. *Schäfer.*] *cur, quare?* Sexies in N. T. Matth. IX, 4. XXVII, 46. Luc. XIII, 7. Act. IV. 25. VII, 27. 1 Cor. X, 29. — LXX pro לָמָּה Ps. II, 1. pr... מַה־לְּ Num. XXII, 32. (Jos. de b. iud. VI. 6. 2. Arrian. dis. epict. I. 24. Plat. apol. c. 14. ed. *Fischer.* Aristoph. Nub. v. 190. Ecclesiaz. v. 718.)

Ἰόππη, ης, ἡ, vel Ἰώππη, ης, ἡ, *Joppe*, hebr. יָפוֹ. ... hodie *Jaffa*, urbs palaestinensis ad mare mediterraneum ... extremitatem septentrionalem tribus Dan, portu instructa, ... cuius littore rupes ostendebatur, ad quam alligatam fuisse Andromedam Graecorum mythologi narrant. Act. IX, 36. ... 42. 43. al.

Ἰορδάνης, ου, ὁ, *Jordanes*, hebr. יַרְדֵּן, hodie *El Sch...reich*, fluvius maximus et celeberrimus Palaestinae, qui, c... olim quidem e lacu Phiala ad radicem montis Antilibani ... et post iter CXX stadiorum sub terra factum e spelunca P...neadis ad radicem montis Libani erumpere crederetur, ... hodie prope Caesaream Philippi in summo iugo montis A...libani ex aquis nivalibus lacum efficientibus prodire statui... Inde post cursum CXX fere stadiorum fluit in lacum Sam...chonitidem, Merom etiam appellatum, e quo egressus post to...dem stadiorum cursum perfluit per Galilaeam et secans m... Galilaeae vel lacum Tiberiadis in mare mortuum vel lac... Asphaltidem tandem exit, auctus per itineris sui decursum fluviis minoribus in ipsum effusis. Uti ripae Jordanis alti... sunt et arboribus atque arundine consitae, ita aquae eius t...bulentae et paulo calidiores magnam piscium multitudinem n...trire deprehenduntur; nive quidem tempore verno int...

icit, neque tamen ripis excedit Matth. III, 5. 6. 13. IV, 15. 25. al.

Ἰός, οῦ, ὁ, (ab ἵημι mitto; missile, sagitta, Hom. Iliad. XV, 451. XX, 68. sagittae cum apud veteres veneno tingi solerent) 1) *venenum* Rom. III, 13. ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. Jacob. III, 8. LXX pro חֵמָה Ps. LVIII, 5. CXL, 3. Jos. Arch. I, 20. 1. Aelian. Hist. Anim. V, 31. IX, 4.) — 2) *aerugo* Jacob. V, 3. LXX pro חֶלְאָה Ezech. XXIV, 6. Theogn. v. 443. de ferrugine Polyb. V, 10. 3.)

Ἰουδαία, ας, ἡ, *Judaea*, hebr. יְהוּדָה, ita temporibus Davidis appellabatur ea Palaestinae pars, quam incolebant filius Juda et Beniamin Jos. XI, 16. 21. 2 Sam. II, 10. V, 5. 19. 1 Chron. XXII, 5. Israelitarum regno in duas partes disciso Ἰουδαία dicebatur regnum Juda, ad quod praeter tribus Juda et Beniamin pars etiam tribuum Dan et Simeon pertinebat. Eodem nomine tempore insequente insigniebatur pars Palaestinae meridionalis, cum septentrionalis diceretur Galilaea, media vero Samaria. Denique post exilii tempora a civibus regni Juda in patriam redeuntibus omnis Palaestina dici coepit Judaea. Cf. de huius terrae finibus, natura, proventibus, lacubus, coelo, divisione etc. *Winer* bibl. Realw. p. 351 sqq. 353. 500 sqq. *Röhr* Palaestina oder historisch-geographische Beschreibung des jüdischen Landes zur Zeit Jesu. Zweyte Auflage. Zeitz. 1809. 8. — Matth. II, 1. 5. 22. III, 5. IV, 25. XIX, 1. al.

Ἰουδαΐζω, f. ίσω, (a ἰουδαῖος) *mores et ritus Judaeorum sequor* i. q. ἰουδαϊκῶς ζῆν. Semel in N. T. Gal. II, 14. πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαΐζειν. De verbis desinentibus in ιζω et derivatis a nominibus propriis vel populorum vel hominum singulorum cf. *Buttm.* §. 104. gram. max. Vol. II. §. 119. p. 309. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 11.

Ἰουδαϊκός, ή, όν, (a ἰουδαῖος) *iudaicus*. Extat tantum Tit. I, 14. μὴ προσέχοντες ἰουδαϊκοῖς μύθοις. (Joseph. Arch. XX, 11. 1.)

Ἰουδαϊκῶς, adv. *iudaice, more Judaeorum*. Semel in N. T. Gal. II, 14.

Ἰουδαῖος, ου, ὁ, (propr. oriundus e tribu Juda, deinde civis regni Juda, in N. T.) 1) *civis terrae Palaestinensis*, e quacunque tandem tribu oriundus fuerit. Cum enim potissimum tribus Juda vel, qui cives olim fuerant regni Juda, postquam redeundi in patriam potestas data erat a Cyro, Persarum rege, in Palaestinam redirent templumque et oeconomiam mos. restituerent, factum est, ut ab hoc inde tempore omnes huius terrae incolae a parte potiore Judaei appellarentur. Ita legitur in N. T. a) tum nationis et religionis ratione habita Matth. XXVII, 15. Marc. VII, 3. al. — b) tum religionis maxime intuitu Rom. II, 28. 29. Apoc. II, 9. III, 9. — 2) ol

lus iudaicus. Uti enim hoc nomine ad Jerobeami usque tempora significabatur regnum XII. tribuum, ab huius vero inde aetate regnum X. tribuum, ita post exilii tempora exules in patriam reversi, quamquam maximam partem ad tribus Judae et Beniamin vel ad cives regni Juda pertinentes, *ἰουδαῖοι* non solum vel *ἰούδα*, sed etiam *ἰσραὴλ* dicebantur. Matth. II, 6. 20. 21. VIII, 10. Marc. XV, 32. 1 Cor. X, 18. Gal. VI, 16. Rom. X, 6.

Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelita. Act. II, 22. III, 12. al. (Jos. Ant. II, 9. 1.)

Ἵστημι, f. *στήσω*, a. 1. *ἔστησα*, perf. *ἕστηκα*, plusq. *ἑστήκειν* [de 3 plur. *ἑστήκεσαν* pro *ἑστήκεισαν* Apoc. VII, 11. cf. *Winer* p. 40. *Buttm.* §. 93. p. 174 ed. X^mae. gram. max. Vol. I. §. 97, not. 17. p. 434. *Matthiae* §. 198, not. 5. p. 360. *Fischer* ad Well. Vol. II. p. 373. *Lobeck* ad Phryn. p. 149] et *εἱστήκειν*, inf. perf. *ἑστηκέναι* et forma abbreviata *ἑστάναι*, part. perf. *ἑστηκώς* et form. abbrev. *ἑστώς, ῶσα, ώς*, a. 2. *ἔστην*, a. 1. p. *ἐστάθην*, f. 1. pass. *σταθήσομαι* — med. *ἵσταμαι*, f. 1. med. *στήσομαι*. Cf. *Buttm.* §. 75. 5. not. 3. §. 95. b. 1. not. 7. not. II, 1. 2. gram. max. Vol. I. §. 83, not. 6. p. 355. §. 107, not. 14. p. 528. Vol. II. §. 114. p. 157 sq. *Matthiae* §. 208, 6. p. 388.

I) in tempp. transit. signif. i. e. praes. impf. fut. 1. et a. 1. act. 1) *facio, ut stet aliquis, stare iubeo aliquem*, collocare, *stellen*, a) propr. aa) *εἰς αὐτούς* = *in medios eos* = *coram iis* Act. XXII, 30. — Act. I, 23. *ἔστησαν* = *ἔστησαν εἰς ἑαυτούς*. — bb) *ἐκ δεξιῶν* Matth. XXV, 33. — cc) *ἐν* c. dat. loci, ut *ἐν μέσῳ* Matth. XVIII, 2. Marc. IX, 36. Joh. VIII, 3. Act. IV, 7. V, 27. De qua attract. vid. supra sub *ἐν* [redacted]

Ἵππος, ου, ὁ, *equus* Jac. III, 3. Apoc. VI, 2. 4. 5. 8. IX, 7. 9. 17. XIV, 20. XVIII, 13. XIX, 11. 14. 18. 19. 21. LXX pro סוס Gen. XLVII, 17. XLIX, 17. (Polyb. X, 21. 3. Xen. Cyr. I, 4. 20.)

Ἶρις, ιδος, vel ιος, εως, ἡ, *Iris, arcus coelestis.* Bis in N. T. Apoc. IV, 3. X, 1. (Aelian. V. H. IV, 17.)

Ἰσαάκ, ὁ, hebr. יִצְחָק vel יִשְׂחָק, *Isaacus,* nom. pp. filii Abrahami, e Sara nati Matth. I, 2. al.

Ἰσάγγελος, ου, ὁ, ἡ, ut ἰσόθεος homericum ab ἴσος et θεός, factum ab ἴσος et ἄγγελος q. v.) *angelis* vel *geniis superioribus similis.* Vox semel obvia in N. T. Luc. XX, 36.

Ἰσασχάρ, ὁ, *Isaschar,* hebr. יִשָּׂשכָר, nom. pp. unius ex filiis Jacobi, tribus Isaschar auctor. Legitur in N. T. metonym. pro: ἡ φύλη τοῦ Ἰσασχάρ. Apoc. VII, 7.

Ἴσημι, *scio, novi.* Bis in N. T. Act. XXVI, 4. Hebr. XII, 7. (Polyb. I, 63. 4. Xen. Cyr. I, 6. 11.) Rectius ad verb. οἶδα referri, quam repeti ab ἴσημι 2 et 3. pers. plur. ἴστε et ἴσασι obvias in his ll. docent *Buttm.* §. 97. III. sub οἶδα. Id. gram. max. Vol. II. §. 109. p. 568. 570. *Matthiae* §. 231. p. 450 sq.

Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, *Iscariotes,* i. e. ex urbe קְרִיּוֹת oriundus Matth. X, 4. et saepius.

Ἴσος, η, ον, *par, aequalis,* a) propr. aa) universe Matth. XX, 12. ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας. Luc. VI, 34. ἵνα ἀπολάβωσι τὰ ἴσα. Joh. V, 18. ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. Act. XI, 17. Apoc. XXI, 16. (Diod. Sic. I, 20. Polyb. II, 38. 8. Xen. Cyr. V, 2. 1.) — bb) neutr. plur. ἴσα adverb. Phil. II, 6. (ita ἴσα θεῷ Diod. Sic. I, 89. Pausan. Corinth. 2. Hom. Odyss. XI, 304.) cf. *Winer* p. 73. 210. *Matthiae* §. 446. p. 835. Greg. Corinth. p. 130. 1055. ed. *Schäfer.* — b) metaph. pro: *consonans, constans sibi,* ita de testimoniis Marc. XIV, 56. 59. Saepius non legitur in N. T.

Ἰσότης, τητος, ἡ, 1) *aequalitas, aequalis ratio et conditio* 2 Cor. VIII, 14. ἐξ ἰσότητος, *ratione aequali* v. ἐκ. ibid. ὅπως γένηται ἰσότης. (Polyb. VI, 8. 4.) — 2) *aequitas, Billigkeit* Col. IV, 1. (Ita ἴσος Dem. 1274. 10.)

Ἰσότιμος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἴσος et τιμή, pretium) *qui est eodem pretio.* Semel in N. T. 2 Petr. I, 1. τοῖς λαχοῦσιν πίστιν ἰσότιμον ἡμῖν. (Herodian. III, 6. 10. Xen. Hiero. VIII, 10.)

Ἰσόψυχος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab ἴσος et ψυχή) *qui est eodem vel pari animo, gleiches Sinnes.* Extat tantum Phil. II, 20. — LXX Ps. LIV, 14.

Ἰσραήλ, ὁ, *Israel,* hebr. יִשְׂרָאֵל, nomen inditum Jacobo, Hebraeorum patriarchae a) propr. οἶκος Ἰσραήλ, λαός vel υἱὸς Ἰσραήλ *familia vel posteri Israelis, Israelitae* Matth. X, 6. Act. IV, 10. VII, 31. 42. al. — b) meton. *popu-*

Ἵστημι, f. στήσω, a. 1. ἔστησα, perf. ἕστη
ἑστήκειν [de 3 plur. ἑστήκεσαν pro ἑστήκεισαν A
cf. *Winer* p. 40 *Buttm.* §. 93. p. 174 ed. Xme.
Vol. I. §. 97. not. 17. p. 434. *Matthiae* §. 198, not
Fischer ad Well. Vol. II. p. 373. *Lobeck* ad Phry
et εἱστήκειν, inf. perf. ἑστηκέναι et forma abbrevia
part. perf. ἑστηκώς et form. abbrev. ἑστώς, ῶσα, ώς,
a. 1. p. ἐστάθην, f. 1. pass. σταθήσομαι — me
f. 1. med. στήσομαι. Cf. *Buttm.* §. 75. 5. not. 8.
not. 7. not. II, 1. 2 gram. max. Vol. I. §. 83, not
§. 107, not. 14. p. 523. Vol. II. §. 114. p. 157 sq
§. 208. 6. p. 388.

1) in tempp. transit. signif. i. e. praes. impf. fu
act. 1) *facio, ut stet aliquis, stare iubeo aliqu*
stellen, a) propr. aa) εἰς αὐτούς = *in medios*
ram iis Act. XXII, 30. — Act. I, 23. ἔστησαν
εἰς ἑαυτούς. — bb) ἐκ δεξιῶν Matth. XXV, 33.
ἐν c. dat. loci, ut ἐν μέσῳ Matth. XVIII, 2. Marc.
VIII, 3. Act. IV. 7. V, 27. De qua attract. vid. s
p. 537. (Dem. 1370, 25.) — dd) sq. ἐνώπιόν τινος
Jud. v. 24. — ee) sq. ἐπί c. gen. pers., ut iud...
Marc. XIII, 9. — ff) sq. ἐπί c. acc. loci Matth. IV
9. (ἐπί τινι Palaeph. f. 9. ἐπί τινος Aelian. V. H.
Xen. Cyr. II, 2. 6.) — gg) sq. παρά c. dat. pe
47. — — b) metaphor. aa) pro: *stabilio, confirmo*
stätigen, sq. acc. rei Rom. III, 13. Hebr. X, 9. (
5.) — β) *geltend machen, commendo*, ut τὴν ἰδία
νην Rom. X, 3. (Polyb. III, 105. 19. XIX, 2. 7.)
stituo, definio, bestimmen, festsetzen, ut ἡμέραν A

3) *appendo, zuwägen*, [plene σταθμῷ. Herodot. II, 65.] a) propr. Matth. XXVI, 15. ἔστησαν αὐτῷ — ἀργύρια. Ita LXX pro שָׁקַל 2 Sam. XIV, 26. (Diod. Sic. I, 83. Xen. Cyr. VII, 3. 1.) cf. *Kuinoel* ad h. l. *Valckenar*. diatrib. p. 299 ed. Lips. — Aliter *Fritzsche* IV Evv. I. p. 759. explicans: *se daturos esse polliciti sunt* — b) metaph. pro: *imputo, zurechnen*, ut τὴν ἁμαρτίαν Act. VII, 60. Cf. *Kuinoel* ad h. l.

II) in tempp. intrans. signif. i. e. perf. plusqpf. a. 2. act. et med. ἵσταμαι [cf. *Buttm.* §. 95. b. II, not. 1. gram. max. Vol. II. §. 114. p. 157. *Matthiae* §. 211. p. 397.] item a. 1. p. ἐστάθην [ita Callimach. Lav. Dian. v. 83. de quo loco vid. *Buttm.* gram. max. l. l. p. 159. et de aor. 1. pass. signif. media sub διακονέω notata] et fut. 1. pass. σταθήσομαι [cf. *Winer* p. 113. *Buttm.* §. 123, 3.] 1) *constiti, ich blieb stehen*. Ita ἔστην et ἐστάθην: a) propr. aa) de personis Matth. XX, 32. Marc. X, 49. Luc. VII, 49. XVIII, 40. (Xen. Anab. I, 8. 5. Cyr. I, 4. 23.) — bb) de rebus Act. VIII, 38. — sq. ἐπάνω c. gen. loci Matth. II, 9. — b) trop. de sanguinis profluvio = *cesso, desino* Luc. VIII, 49.

2) *sto, ich stehe* A) propr. AA) de personis a) universe aa) absol. α) in locut. proverb. 1 Cor. X, 12. — β) de personis, quae stantes [de quo Judaeorum precantium gestu cf. *Winer* bibl. Realw. p. 237. *Fritzsche* l. l. p. 260.] preces faciunt Matth. VI, 5. Luc. XVIII, 11. vel ut sacris operentur Hebr. X, 11. — bb) addito adverbio loci, ut ἐκεῖ Matth. XXVII, 47. Marc. XI, 5. Jac. II, 3. ἔξω Matth. XII, 46. 47. Marc. III, 31. Luc. VIII, 20. XIII, 25. μακρόθεν Luc. XVIII, 13. XXIII, 49. item ἀπὸ μακρόθεν Apoc. XVIII, 10. 15. 17. ὀπίσω Luc. VII, 38. ὅπου Marc. XIII, 14. πόῤῥωθεν Luc. XVII, 12. ὧδε Matth. XX, 6. Marc. IX, 1. Luc. IX, 27. — — cc) junct. c. praeposit., ut εἰς c. acc. loci Joh. XX, 10. XXI, 4. de qua attract. vid. sub εἰς p. 435 sqq. — (Xen. Anab. I, 2. 24.) — ἐκ Luc. I, 11. Act. VII, 55. 56. — ἐν c. dat. pers., ut ἐν αὐτοῖς = *in medio eorum* i. e. *coram iis* Act. XXIV, 21. — c. dat. loci Matth. XX, 3. XXIV, 15. Luc. XXIV. 36. Joh. VIII, 9. coll. v. 3. — XI, 56. Act. V, 20. 25. VII, 33. XI, 13. XVII, 22. XXVII, 21. Apoc. V, 6. XIX, 17. — minus plene i. e. ut cogitatione addas ἐν Matth. XX, 6. coll. v. 3. Joh. VII, 37. coll. v. 28. Rom. XI, 20. scil. ἐν τῇ ἐλαίᾳ = *trunco inhaeres*. De h. l. dat. τῇ πίστει = *propter fidem* cf. *Matthiae* §. 398, b. p. 728. (Xen. Cyr. VI, 2. 17.) — ἐνώπιόν τινος Act. X, 30. Apoc. VII, 9. VIII, 2. XI, 4. XII, 4. XX, 9. — ἐπί c. gen. loci Luc. VI, 17. Apoc. X, 5. 8. (Xen. Cyr. III, 3. 66.) — c. gen. rei, ut τοῦ βήματος Act. XXV, 10. — c. gen. judicis vel judicii = *coram* Act. XXIV, 20. — c. acc. loci Matth. XIII, 2. Apoc. III, 20. VII, 1. VIII, 3. XII, 18. XIV. 1. XV, 2. — ἐπὶ τοὺς πόδας = *auf die Füsse gestellt* plene Act. XXVI, 16.

Apoc. XI, 11. — minus plene Act. III, 8. Cf. ἐπί p. 590. — μετά τινος et σύν τινι Joh. XVIII, 5. Act. IV, 14. — παρά c. acc. loci Luc. V, 1. VII, 38. — Joh. I, 35. sc. παρὰ τὸν ἰορδάνην. — πέραν c. genit. Joh. VI, 22. — πρός c. gen. loci Act. V, 23. XII, 14. — c. dat. loci Joh. XVIII, 16. Act. XXI, 40. c. acc. loci Joh. XX, 11. — dd) iunct. c. κύκλῳ τινός i. e. circa aliquem Apoc. VII, 11. — ee) sq. μέσος τινός Joh. I, 26. μέσος ὑμῶν — ἕστηκεν = iam prodiit vel iam adest inter vos. Cf. de ἕστηκα = εἰμί sed fortius Passow I. p. 751. D'Orvill. ad Charit. p. 303. — Ita LXX pr. ‎שָׁכַן‎ Num. IX, 17. — — b) absque loci, quo stat aliquis, mentione, in quibus Lat. adsto i. e. sto in loco vel apud hominem, de quo nunc agitur et quem habet oratio contexta Matth. XXVI, 73. Luc. XIX, 8. XXIII, 35. Joh. III, 29. XII, 29. XVIII, 18. 25. XX, 14. Act. I, 11. II, 14. XVI, 9. XXII, 25. — addito adiect. vel partic. ut ἐννεός Act. IX, 7. περιζωσάμενος Eph. VI, 14. (Xen. Cyr. I, 4. 8.) — — c) de personis, coram iudice stantibus aa) ut absolvantur vel condemnentur α) universe, in addito κρινόμενος Act. XXVI, 6. vel ἔμπροσθεν c. gen. iudicis Matth. XXVII, 11. — β) de hominibus stantibus coram Messia iudice, sq ἔμπροσθεν Luc. XXIII, 36. sensus: ita vivite coram Messia iudice, ut salvus evadas et absolvaris. Vide supra sub I. 2. adnotata. — abest ἔμπροσθεν cogitatione addendum Apoc. VI, 17. τίς — σταθῆναι = quis, fore, ut absolvatur et salvus evadat, sperans stare poterit? — bb) ut accusent, absol. i. e. absque ἔμπροσθεν Luc. XXIII, 10. — d) incolumitatis notione inclusa, absol. Act. XXVI, 22. — — BB) de rebus, ut navigiis, sq. παρά c. acc. loci Luc. V, 2.

B) metaphor. a) persisto aa) de rebus = perduro, ich daure fort, bestehe Matth. XII, 25. 26. Marc. III, 24. 25. Luc. XI, 18. — Marc. III, 26. quo loco ὁ σατανᾶς = ἡ βασιλεία τοῦ σ. — addito στερεός: firmus sto 2 Tim. II, 19. — bb) de personis = α) persto, firmiter rei inhaereo, constans sum addito ἑδραῖος 1 Cor. XII, 37. (Xen. H. G. V, 4. 23.) — τέλειος Col. IV, 12. — sq. ἔν τινι Joh. VIII, 44. cf. Lücke II p. 237. — Rom. V, 2. 1 Cor. XV, 1. — sq. εἴς τι 1 Petr. V 12. de qua attract. vid. εἰς p. 436. — addito τῇ πίστει = fide quod attinet 2 Cor. I, 24. de qua dat. vi cf. Matthiae §. 400. p. 731. Winer p. 84. — β) locum tueor, standhalten, cf. φεύγω, absol. Eph. VI, 13. (Polyb. I, 14. 15. Xen. Anab. I 10. 1.) — sq. πρός τι = pugnans contra aliquid Eph. VI. 11. — — b) innitor, auf etwas ruhen oder beruhen, sq ἐπί τινος Matth. XVIII, 16. 2 Cor. XIII, 1. Ita LXX et ‎...‎ Deut. VIII, 18. IX, 6. Vide de his locis supra sub ἐπί p. 678.

Ἱστορέω, ῶ, f. ήσω, (ab ἵστωρ, sciens, cognitor; inveniendo et inquirendo cognosco aliquid Polyb. IX, 14. 3.) vi-

ioram cognosco aliquem. Legitur tantum Gal. I, 18. (Joseph. L. bell. iud. VI, 1. 8.)

Ἰσχυρός, ά, όν, (ab ἰσχύω) 1) robustus, validus a) de corporis viribus Matth. XII, 29. Marc. III, 27 bis. Luc. XI, 21. Hebr. XII, 34. Apoc. V, 2. X, 1. XVIII, 21. — comparat. Luc. XI, 22. LXX pro גִּבּוֹר 2 Chron. XXXII, 21. (Xen. Mem. I, 6. 7. Oecon. XVII, 9.) — b) de animi viribus 1 Job. II, 14. — c) iunct. c. φρόνιμος, ἔνδοξος facit periphrasin eius, qui praestat altero 1 Cor. IV, 10. — d) auctoritate pollens 1 Cor. I, 25. 27. ubi τὰ ἰσχυρά pro: ἰσχυροί. Cf. Winer p. 73. Poppo ad Thuc. p. 104. Matthiae §. 269. p. 555. §. 445. p. 832 sq. — e) comparat. potentior = qui plus potest Matth. III, 11. Marc. I, 7. Luc. III, 16. 1 Cor. X, 22. (Xen. Cyr. V, 5. 9.) — f) de Deo Apoc. XVIII, 8. — g) de urbe = munitus Apoc. XVIII, 10. (τείχη Xen. Cyr. VII, 5. 7.) — 2) de rebus: vehemens, ut ἄνεμος Matth. XIV, 30. κραυγή Hebr. V, 7. Apoc. XIX, 6. λιμός Luc. XV, 14. φωνή Apoc. XVIII, 2. — LXX pro חָזָק Num. XIII, 18. XX, 20. (Xen. Cyr. VI, 1. 39.) — παράκλησις i. = certa, firma Hebr. VI, 18. (Polyb. XXXI, 20. 8.) — ἐπιστολαὶ ἰσχυραί = epistolae severae 2 Cor. X, 10. (Xen. Cyr. III, 3. 48.) Saepius non extat in N. T.

Ἰσχύς, ύος, ἡ, 1) robur, vis corporis, ἐν ἰσχύϊ i. e. fortiter, valide Apoc. XVIII, 2. ita Theodotion Dan. III, 4. (Xen. Cyr. I, 6. 17.) — 2) vires, a) universe, ἐξ ἰσχύος, pro viribus 1 Petr. IV, 11. — Marc. XII, 30. 33. Luc. X, 27. — b) iungitur c. δύναμις 2 Petr. II, 11. Eiusdem verbositatis exempla habent Jacob quaest. Lucian. p. 20. ad Lucian. Toxar. Winer p. 203 sq. Matthiae §. 636. p. 1310. — c) genit. ἰσχύος pro adiect. ἰσχυρός = magnus, insignis, vielvermögend, gross Eph. I, 19. VI, 10. 2 Thess. I, 9. Cf. Gesen. p. 648. Ewald p. 572. Fischer ad Well. Vol. III. P. I. p. 293. Matthiae §. 430, 5. p. 796 sq. Herm. ad Vig. p. 890. 53. — d) iungitur c. δύναμις, δόξα, πλοῦτος, σοφία, τιμή, ubi laudes et virtutes summae alicuius celebrantur Apoc. V, 12. VII, 12. Saepius non legitur in N. T.

Ἰσχύω, f. ύσω, (robustus sum Xen. Mem. II, 7. 7.) 1) valeo i. e. a) bona valetudine utor Matth. IX, 12. Marc. II, 17. — Ita חָזַק Jos. XXXIX, 1. Siracid. XXX, 14.) — b) efficere valeo, possum sq. infinit. aa) plene Matth. VIII, 28. XXVI, 40. Marc. V, 4. XIV, 37. Luc. VI, 48. VIII, 43. XIV, 6. 29. 30. XVI, 3. Joh. XXI, 6. Act. VI, 10. XV, 10. XXV, 7. XXVII, 16. (Diod. Sic. I 83.) — bb) minus plene i. e. abest infinit. e contextu cognoscendus Marc. IX, 18. Luc. XIII, 24. Phil. IV, 13., πάντα ἰσχύω sc. ferre, sortem tum prosperam, tum adversam. — (Diod. Sic. I, 83.) — c) vim habeo i. e. α) gelten Gal. V, 6. οὔτε περιτομή τι [= in irgend einer Beziehung cf. Matthiae §. 425. 5. p. 784.] ἰσχύει, οὔτε ἀκρο-

2) viri, qui appellatur ἀδελφὸς Ἰησοῦ Matth. XIII, 55. Marc. VI, 3. — 3) viri, cognomine *Barnabae* v. βαρναβᾶς. Act. IV, 36.

Ἰωσήφ, ὁ, *Joseph*, hebr. יוֹסֵף, nom. propr. 1) filii Jacobi undecimi ex Rahele nati a) propr. Joh. IV, 5. Act. VII, 1. — b) metonym. *posteri Josephi*, de tribu Ephraim Apoc. VII, 8. coll. v. 6. — 2) trium ex maioribus Jesu Luc. III, 24. 26. 28. — 3) *mariti Mariae et nutritoris Jesu* Matth. I, 16. al. — 4) viri Arimathaeensis, assessoris synedrii magni, pie Jesum colentis Matth. XXVII, 57. 58. Luc. XXIII, 50. — 5) sectatoris cuiusdam Jesu, qui Barsabas et Justus appellatur Act. I, 23.

Ἰωσίας, ου, ὁ, *Josias*, hebr. יֹאשִׁיָּהוּ, nom. propr. regis Judae, illustris studio religionis mosaicae Matth. I, 10. 11. cf. 2 Regg. XXII, 1 sqq. 2 Chron. XXXIV. XXXV.

Ἰῶτα, τό, *Jota*, nomen litterae hebraicae minimae, metaph. pro: *minimum, pars minima* Matth. V, 18.

K.

Κἀγώ, crasis: καὶ ἐγώ, dat. κἀμοί, accus. κἀμέ 1) *et ego* i. e. *und ich* a) universe Luc. II, 48. Joh. I, 34. VI, 56. 57. X, 27. 28. XII, 32. XV, 4. 5. XVII, 21. 26. Act. XXII, 13. 19. — 1 Thess. III, 5. διὰ — στέγων i. e. *propterea et quoniam non amplius ferre poteram.* De quo partic. usu cf. *Matthiae* §. 565. p. 1114. — b) ita, ut καί adnectat ea, quae tempore vel etiam cogitatione [*Zeitfolge, Sinnfolge* cf. *Ewald* p. 540 sqq. 653.] sese sequuntur, ubi nos: *und dann, und so* [i. e. und wenn diess geschehen sein wird, so, vel *und* weil dem so ist oder diess und das geschehen ist, *so*] aa) sq. futuro Matth. XI, 28. XXI, 24. — XXVI, 15. — Joh. XX, 15. 2 Cor. VI, 17. Jac. II, 18. — bb) sq. praeterit. Rom. XI, 3. Hebr. VIII, 9 — 1 Cor. II, 1. κἀγὼ ἐλθὼν — ἦλθον i. e. *haec* [coll. 1 Cor. I, 31.] *tenens — veni.* — — c) ita, ut sensum intendat Jac. II, 18. cf. *Passow* I. p. 763.

2) *etiam ego, ego quoque* a) universe Matth. II, 8. X, 32. 33. — XVI, 18. κἀγὼ — λέγω, *dico vero ego quoque tibi*, latius: *sicuti tu honorifico testimonio me ornasti, ita ego quoque idem in te facio.* Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 535. — XXI, 24. Marc. XI, 29. Luc. I, 3. XI, 9. XVI, 9. XX, 3. Joh. V, 17. Act. VIII, 19. X, 26. 1 Cor. VII, 40. XV, 8. XVI, 4. 2 Cor. XI, 21. 22 ter. Eph. I, 15. — b) ab initio periodi ita legitur, ut cogitatione praemittendum sit aliquid contextui aptum [cf. *Herm.* ad Soph. Antig. v. 866.] ut Joh. VII, 28. κἀμὲ οἴδατε pro: πολλὰ εἰδότες κἀμὲ οἴδατε, *multa qui se-*

stis, etiam me nostis = ja ihr kennet mich, vestro quidem judicio. Cf. ad h. l. Lücke II. p. 148 sq. — Alii ad num. 2. d. referentes h. l. explicant; mene nostis? vel itane nostis me? — — c) in altera parte comparationis aa) praeced. καθώς, ut καθὼς — κἀγώ = καθὼς — οὕτως καὶ ἐγώ Luc. XXII, 29. Joh. XV, 9. XVII, 8. XX, 21. — bb) iunct. c. ὁποῖος, ὡς, καθὼς Act. XXVI, 29. 1 Cor. VII, 8. XI, 1. Apoc. II, 28. coll. v. 26. (ita ὥςπερ καὶ Lucian. Charon. §. 1. Dial. Mort. XIII, 1.) cf. Matthiae l. l. p. 1257. Passow I. p. 764. Fritzsche conjectan. p. 34. — d) ita iungitur c. ἔτι, τί, ut καί intendat, ubi nos: denn, doch Rom. III, 7. Cf. de καί c. interrogandi pronom. vel particulis iuncto Matthiae §. 620. p. 1258. Passow I. p. 764. Voigtländer Lucian. Dial. Mort. p. 197. Bornem. ad Xen. Anab. I, 8. 16. Blomfield glossar. ad Eurip. Agamem. v. 267. Herm. ad Vig. p. 837. König ad Greg. Cor. p. 106 sq. ed. Schäfer. Porson. ad Eurip. Phoen. v. 1373 ed. Schäfer.

3) κἀγώ legitur, ubi, ut videtur, poni poterat ἐγὼ δέ, ego vero, ut Joh. I, 31. 33. — 1 Cor. III, 1. — Negationis οὐ, non particulae καί, vi, fieri in talibus oppositionem, docet Passow l. l. p. 764. Jacobs Anth. Pal. p. 726. et de eodem hebr. ו usu Ewald p. 652.

Καθά, crasis: καθ' ἅ, quemadmodum v. κατά. Semel in N. T. Matth. XXVII, 10. Ita LXX pro כַּאֲשֶׁר Gen. VII, 9. (Diod. Sic. I, 36. Polyb. III, 107. 10. Xen. Oecon. XV, 3.)

Καθαίρεσις, εως, ἡ, (a καθαιρέω detraho, detractio de loco superiore, das Herunternehmen) destructio, πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων 2 Cor. X, 4. (Polyb. XXIII, 7. 6. Xen. H. G. II, 2. 15.) — metaph. de iis, quae minuunt cognitionis et virtutis incrementa: pernicies 2 Cor. X, 8. XIII, 10. (de imminutione populi 1 Macc. III, 43.)

Καθαιρέω, f. ήσω, a. 2. καθεῖλον (a κατά et αἱρέω) 1) detraho, refigo, ich nehme ab oder herunter a) propr. Marc. XV, 36. v. 46. Luc. XXIII, 43. — sq. ἀπό c. genit. Act. XIII, 29. (LXX Jos. VIII, 29. Polyb. I, 86. 6. Lucian. Dial. Deorr. XII, 1.) — b) demoliendi sens. ut nos: ein Gebäude abtragen Luc. XII, 18. καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας. (1 Macc. V, 65. Polyb. IV, 52. 8. Herodian. III, 1. 15. Xen. Cyr. VI, 1. 20.) — metaph. λογισμούς = everto, vernichten 2 Cor. X, 4. (Jos. Ant. VI, 9. 2.) — τὰ ἔθνη = devinco Act. XIII, 19. — 2) deturbo vel deiicio aliquem de statu suo a) propr. sq. ἀπό Luc. I, 52. (Herodian. VIII, 3. 11. Aelian. V. H. II, 25. Herodot. II, 147. VII, 8. 1.) — b) metaph. pro: deleo, aboleo, ut τὴν μεγαλειότητα Act. XIX, 27. (Diod. Sic. IV, 8. Lysias. 203, 1.) — Saepius non legitur in N. T.

Καθαίρω, f. *αρῶ*, *purgo*, [a *καθαρός* purus: propr. a sordibus Xen. Oecon. XVIII, 6. Herodian. V, 2. 25.] a) de vinitoribus vitem purgantibus i. e. *amputo* Ioh. XV, 2. — b) metaph. pro: *culpa purgo, expio* Hebr. X, 2. ἅπαξ κεκαθαρμένους. (Diod. Sic. IV, 31 et 69. Aelian. V. H. III, 1 Xen. Anab. V, 7. 35)

Καθάπερ, crasis: καθ' ἅπερ, *quemadmodum* Rom. IV. 6. *καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει*. XII, 4. 2 Cor. I, 14. III, 13. 18 1 Thess. II, 11. III, 6. 12. IV, 5. Hebr. IV, 2. V, 4. — sequente *οὕτως* 1 Cor. XII, 12. 2 Cor. VIII, 11. — LXX pro כַּאֲשֶׁר Gen. XII, 4. (Diod. Sic. I, 9. Polyb. X, 25. 8. Lucian. Dial. Deorr. VII, 3. Xen. Mem. I, 2. 29) Saepius non exstat in N. T.

Καθάπτω, f. *ψω*, (ex *κατά* et *ἅπτω* necto) aliq. neutr. *adhaereo*, *ich hänge mich an etwas*. Ita semel in N. T. Act. XXVIII, 3. *ἔχιδνα — καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ*, de quo genit. cf. *Matthiae* §. 365. 366. p. 490 — 492. (trans. legitur Polyb. VIII, 8. 3. Xen. Venat. VI, 9.)

Καθαρίζω, forma serioris aevi pro *καθαίρω*, fut. attic. *καθαριῶ* [Hebr. IX, 14. Vide sub *ἀφορίζω* adnotata] aor. I. *ἐκαθάρισα* 1) *purgo*, *purum reddo* a) propr. Matth. XXIII, 25. 26. coll. Luc. XI, 39. — b) ubi de leprosis agitur, qui, quamdiu morbo suo laborarent, impuri habebantur, in quibus verti potest: *sano*. Matth. VIII, 2. — v. 3. *ἐκαθαρίσθη* [= *purgata et sublata est*] *αὐτοῦ ἡ λέπρα*. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 306. — v. 4. X, 8. XI. 5. Marc. I, 40 — 42. Luc. IV. 27. V. 12. 13. VII, 22. XVII, 14. 17. — Ita LXX et טָהֵר Levit. XIV, 8. 9. — c) metaph. aa) pro: *expio*, *culpa purgo* α) sq. accus. rei Hebr. IX, 22. 23. — β) sq. accus. pers. et *ἀπό* c. gen. rei 1 Joh. I, 7. — Ita LXX et טִהַר sq. מִן Ps. LI, 4. חִטֵּא Exod. XXIX, 36. כִּפֵּר Exod. ibid. v. 37. — bb) pro: *libero aliquem*, sq. *ἀπό* c. gen. rei α) plene 2 Cor. VII. 1. Hebr. IX, 14. — β) minus plene i. e. abest *ἀπό* c. gen. rei = *sanctum vitiique expertem reddo* Act. XV, 9. Eph. V, 26. Tit. II, 14. *ἵνα — περιούσιον*, enarra: *ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ καθαρίσας ποιήσῃ ἡμᾶς λαὸν αὑτῷ περιούσιον*. — Jac. IV, 8. — (sq. acc. Sirac. XXIII. 10. XXXVIII, 10. *ἐὰν — καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ* Plut. consol. ad Apollon. c. 13. Mor. I. p. 251 ed. *Tauchn.*) cf. *Matthiae* §. 351, not. p. 663. §. 353, not. p. 665 *Winer* p. 80. — 2) *purum declaro*, sensu levitico Act. X. 15. XI, 9. — Marc. VII, 19. *καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα*, quo loco partic. *καθαρίζον*, additum per appositionem [cf. *Matthiae* §. 432. p. 805 sq. *Winer* p. 2.. *Fritzsche* coniect. p. 40 sq.] refertur ad universam enunciationem, ad verba puta *καὶ εἰς τὸν ἀφ. ἐκπορεύεται*, hac mente: *quae res* [nempe *quod in latrinam abit*] *puros declarat* ..

nes cibos, ea parte quod promiscua haec ciborum male in mundos et immundos divisorum sors ostendit, non esse ullum re vera ciborum discrimen. — Saepius non legitur in N. T.

Καθαρισμός, οῦ, ὁ, *purgatio*, dicitur in N. T. a) de lavandi ritu α) apud Judaeos recepto Joh. II, 6. κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν ἰουδαίων. — β) quo Jesus uteretur in hominibus religioni suae obstringendis Joh. III, 25. — b) de lustratione puerperarum iudaica Luc. II, 22. Puerperae enim impurae habitae, post XL dierum spatium purae apud Judaeos declarabantur cf. Levit. XII. — c) de sanatione leprosorum, qui, quamdiu morbo suo laborarent, impuri habebantur Marc. I, 44. Luc. V, 14. Ita LXX et טָהֳרָה 1 Chron. XXIII, 28. — d) metaph. *expiatio* 2 Petr. I, 9. Hebr. I, 3. Saepius non extat in N. T.

Καθαρός, ά, όν, *purus*, *cui nihil alienum admixtum est, quod usui vel sensibus officiat polluatque utentem* a) proprie Matth. XXIII, 26. XXVII, 59. Luc. XI, 41. πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν *omnia vobis [für euch, ex opinione vestra* cf. *Matthiae* §. 388, a. p. 710.] *pura sunt.* Hebr. X, 23. ὕδωρ καθαρόν i. e. *aqua pura et purum reddens hominem* i. e. *ut sanctitati studeat obstringens.* Cf. *Böhme* ad h. l. p. 495. Apoc. XV, 6. XIX, 8. 14. XXI, 18 bis. [XXII, 11.] (Aelian. V. H. VIII, 5. Lucian. Dial. Deorr. XXVI, 1. Xen. Oecon. X, 7.) — b) sensu levit. aa) universe Joh. XIII, 10. ἀλλ᾽ — ἐστί. Cf. *Lücke* II. p. 365. — bb) *liciti* notione inclusa Rom. XIV, 20. Tit. I, 15. πάντα μὲν καθαρά. — c) metaph. pro α) *culpae purus, insons* αα) absol. Act. XVIII, 6. καθαρὸς ἐγώ. — ββ) sq. ἀπό Act. XX, 26. Ita LXX pro נָקִי sq. מִן Gen. XXIV, 8. (Diod. Sic. I, 24. XX, 25. Dem. 122, 17.) cf. *Matthiae* §. 351, not. p. 563. — β) *in quo nihil est improbitatis, falsi et mali* Matth. V, 8. οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ. Joh. XV, 3. XIII, 10. ἀλλ᾽ οὐχὶ πάντες. v. 11. 1 Tim. I, 5 III, 9. 2 Tim. I, 3. II, 22. Tit. I, 15. Jacob. I, 27. 1 Petr. I, 22. Ita LXX et hebr. בַּר Ps. XXIV, 4. (Xen. Cyr. VIII, 7. 20 et 23.) — Saepius non legitur in N. T.

Καθαρότης, τητος, ἡ, *mundities*, *puritas*, sensu levitico, semel in N. T. Hebr. IX, 13. (universe Xen. Mem. II, 1. 22.)

Καθέδρα, ας, ἡ, *sella*, *subsellium* Matth. XXI, 12. et Marc. XI, 15. (Polyb. I, 21. 2. Herodian. II, 3 17.) — καθίζειν ἐπὶ τῆς καθέδρας μωσέως *suggestui Mosis insidere* i. e. *legem docendo et explicando locum Mosis tenere*, Matth. XXIII, 2. (Siracid. XII, 12.)

Καθέζομαι, (a κατά et ἕζομαι) *sedeo* Matth. XXVI, 55. Luc. II, 46. Joh. IV, 6. XX, 12. Act. VI, 15. Joh. XI, 20.

ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθίζετο = domi mansit. (Herodian. IV, 2, 4 Xen. Anab. I, 5. 9.) Saepius non extat in N. T.

Καθεῖς, i. e. καθ' εἷς v. εἷς et κατά.

Καθεξῆς, adv. (a κατά et ἑξῆς q. v.) deinceps, ordine, continua serie, ὁ καθεξῆς, ordine sequens cf. Matthiae §. 272. a. p. 557. Buttm. §. 112, 2. — Luc. I, 3. καθεξῆς σοι γράψαι. VIII, 1. ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς sc. χρόνῳ. Act. III, 24. XI, 4. XVIII, 23. (Aelian. V. H. VIII, 7.) Saepius non habetur in N. T.

Καθεύδω, impf. ἐκάθευδον [cf. Buttm. §. 101. sub εὕδω, gram. max. Vol. I. §. 86, not. 2. p. 342. Vol. II. §. 114. p. 139. Matthiae §. 170. p. 309. a κατά et εὕδω] dormio a) propr. Matth. VIII, 24. IX, 24. XIII, 25. XXV, 5. XXVI, 40. 43. 45. Marc. IV, 27. 38. V, 39. XIII, 36. XIV, 37. 40. 41. Luc. VIII, 52. XXII, 46. 1 Thess. V, 7. — LXX pro שָׁכַב Gen. XXVIII, 13. (Herodian. VII, 1. 22. Xen. Cyr. VI, 2. 11.) — b) metaph. α) ignavus vel segnis sum Eph. V, 14. ἔγειραι ὁ καθεύδων. 1 Thess. V, 6. (Xen. Anab. I, 3. 11.) — β) ex hebr. mortuus sum 1 Thess. V, 10. εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν. Ita שָׁכַב 2 Chron. XII, 16. Saepius non legitur in N. T.

Καθηγητής, οῦ, ὁ, (a καθηγέομαι duco; dux) magister, doctor. Semel in N. T. Matth. XXIII, 8. (Diogen. Laert. I, 13. 27. Plut. vit. Alex. M. c. 5.)

Καθήκει, impersonal. (a καθήκω pertingo, ich reiche bis da und dahin Polyb. V, 44. 6.) decet, aequum est. Bis in N. T. Act. XXII, 22. οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν. — τὸ καθῆκον officium, honestum Rom. I, 28. ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα. (Siracid. X, 23. 2 Macc. VI, 4. Polyb. II, 12. 7. Xen. Cyr. I, 2. 5. VIII, 1. 1.)

Κάθημαι, [a κατά et ἧμαι] p. 2. κάθῃ, imperat. κάθου [de quibus formis ad graecitatem seriorem pertinentibus cf. Buttm. §. 96. II, 3. gram. max. Vol. I. §. 108, not. 9. p. 546. Matthiae §. 236. p. 463. Lobeck ad Phryn. p. 359. Greg. Corinth. p. 411. ed. Schäfer. Winer p. 43.] 1) sedeo, ich sitze, imperat. κάθου bleib sitzen cf. Matthiae §. 231. p. 449. — a) universe aa) absque notatione loci e contextu facile cognoscendi Matth. XIII, 2. Marc. V, 15. Luc. V, 17. VIII, 35. Joh. II, 14. IX, 8. 1 Cor. XIV, 30. — bb) sq. adv. loci, ut ἐκεῖ Matth. XV, 29. XXVII, 36. Marc. II, 6. Jac. II, 3. — cc) sq. οὗ = ubi Act. II. 2. Apoc. XVII, 15. — dd) sq. praeposit. ut α) ἀπέναντι sq. gen. loci Matth. XXVII, 61. — β) εἰς c. acc. loci Marc. XIII, 3. de qua attract. vid. sub εἰς p. 436. — γ) ἐκ, ut ἐκ δεξιῶν τινος Matth. XXII, 44. XXVI, 64. Marc. XII, 36. XIV, 62. Luc. XX, 42. XXII, 69. Act. II, 34.

ebr. I, 13. Cf. de hac formula sub δεξιός p. 259. observ-ita. — δ) ἐν αα) c. dat. loci Matth. XI, 16. XXVI, 69. Marc. V, 1. Luc. VII, 32. XXII, 55. (Xen. H. G. IV, 4. 8.) — ἐν δεξιᾷ τινος Col. III, 1. ἐν τοῖς δεξιοῖς Marc. XVI, 5. Cf. δεξιός l. l. — ββ) c. dat. rei, qua circumdatur aliquis Luc. X, 13. — ε) ἐπάνω c. gen. nunc loci, nunc iumenti Matth. XXVIII, XXIII, 22. Apoc. VI, 8. — ζ) ἐπί αα) c. gen. vel loci, vel vehiculi vel iumenti Matth. XXIV, 3. Act. XX, 9. Apoc. IV, 2. 10. V, 1. 7. 13. VI, 16. VII, 10. 15. XIV, 15. XVII, 1. 9. XIX, 4. XXI, 5. (Diod. Sic. I, 52.) — Act. VIII, 28. — Apoc. I, 17. — ββ) c. dat. loci Act. III, 10. (Xen. Anab. IV, 2. 6.) — γγ) c. acc. vel loci vel iumenti Matth. IX, 9. Marc. II, 14. Luc. V, 27. Apoc. IV, 4. XI, 16. XIV, 16. — Joh. XII, 15. Apoc. VI, 2. 4. 5. XVII, 3. XIX, 11. 18. 19. 21. — η) μετά c. gen. pers. Matth. XXVI, 58. — ϑ) παρά c. acc. loci Matth. XIII, 1. XX, 30. Marc. X, 46. Luc. XVIII, 35. — ι) περί c. acc. pers. in cuius circuitu sedet aliquis Marc. III, 32. 34. περὶ πῦρ Xen. Anab. IV, 2. 5.) — κ) πρός c. acc. rei Luc. XII, 56. — λ) ὑπό c. acc. rei Jac. II, 3. — — b) de viris, qui ius dicentes sedent ἐπὶ τοῦ βήματος Matth. XXVII, 19. — sol. Act. XXIII, 3. (Philostr. vit. Apollon. VIII, 2) — c) c. emphasi, sq. nominat. dignitatis, ut Apoc. XIII, 7. κάϑημαι βασίλισσα = *fest sitze ich als Königin* = *regina constituta sum neque unquam imperio dimovebor.* — d) = *consido, ich setze mich nieder*, sq. ἐκεῖ et μετά τινος Joh. VI, 3. — — *versor, habito* a) sq. ἐν c. dat. loci Matth. IV, 16 bis. Luc. I, 79. — ita ישב Jes. IX, 1. (Sirac. L, 26. καϑίσαι ἐκεῖ Macc. II, 29. et *sedeo* Cicer. ad divers. XVI, 7.) — b) sq. ἐπί aa) c. gen. loci Apoc. XIV, 6. (c. dat. loci Alciphr. I. ep. 1.) — bb) ἐπὶ πρόςωπον τῆς γῆς Luc. XXI, 35. Cf. ἐπί 587. — c) absque mentione loci e contextu cognoscendi Act. IV, 8.

Καϑ' ἡμέραν, *quotidie* v. κατά et ἡμέρα.

Καϑημερινός, ή, όν, *quotidianus.* Semel in N. T. Act. VI, 1. ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καϑημερινῇ *in quotidiana beneficiorum distributione.* (Alciphr. I. ep. 5. Joseph. Arch. XII, 8. Polyaen. IV, 2. 10.) Vocabulis recentioris aetatis adnumerandam esse hanc vocem, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 53.

Καϑίζω, f. καϑίσω [Matth. XXV, 31. Vide, quae de hac futuri forma, neque ab usu Xenophontis et elegantissimorum scriptorum aliena, habent *Poppo* ad Xen. Cyr. I, 4. 20. II, 3. 10. *Bornem.* ad Xen. Anab. II, 1. 4. cum alias habeant καϑιζήσω, item καϑιῶ], aor. 1. ἐκάϑισα.

1) signif. transit. *sedere facio, colloco, Jemanden setzen, Jemanden sich setzen lassen,* medium: *me colloco, sedeo* aa) universe aa) sq. ἐν δεξιᾷ τινος Eph. I, 20. — bb) sq. ἐπί c. gen. loci Act. II, 30. (Diod. Sic. II, 8. Aelian. V. H. VII, 1. —

Polyb. I, 21. 2. Thuc. IV, 90.) — medium: Luc. XXII, 30 — sq. ἐπί c. acc. loci Matth. XIX, 28. — — b) *constituo aliquem, ut officio aliquo fungatur* 1 Cor. VI, 4. τούτους καθίζετε sc. δικαστάς. (plene Polyb. XL, 5. 3. Jos. Ant. XI, 9. 1 et 6.)

2) signif. intrans. A) *me colloco, consido, ich setze mich* a) universe aa) absol. Matth. V, 1. XIII, 48. Marc. IX, 35. Luc. IV, 20. V, 3. XVI, 6. Joh. VIII, 2. Act. XIII, 14. XVI, 13. 1 Cor. X, 7. — bb) sq. adv. loci, ut ὧδε Marc. XIV, 32. — cc) sq. αὐτοῦ = *ibi, hic* Matth. XXVI, 36. — dd) sq. praeposit., ut εἰς c. acc. loci 2 Thess. II, 4. — ἐκ δεξιῶν Marc. XVI, 19. — ἐν c. dat. loci Apoc. III, 21 bis. ἐν δεξιᾷ τινος Hebr. I, 3. VIII, 1. X, 12. XII, 2. — ἐπί c. gen. loci, ὅταν καθίσῃ, *ubi consederit* Matth. XIX, 28. ἐκάθισαν *collocarunt se* = *sedent* XXIII, 2. Cf. *Bornem* in *Rosenm.* Rep. II. p. 252. — c. dat. iumenti Marc. XI, 7. c. acc. loci vel iumenti Apoc. XX, 4. — Luc. XIX, 30. Joh. XII, 14. — κατέναντί τινος Marc. XII, 41. — σύν τινι Act. VIII, 31. — — b) ἐπὶ τοῦ βήματος, ita de iudicibus Joh. XIX, 13. Act. XII, 21. XXV, 6. 17. — — B) *sedeo* a) absol. Luc. XIV, 28. 31. — b) sq. praeposit., ut ἐκ δεξιῶν τινος Matth. XX, 21. 23. Marc. X, 37. 40. — ἐπί c. gen. loci Matth. XXV, 31. (Diod. Sic. I, 92.) — c. acc. iumenti Marc. XI, 2. (c. acc. loci Thuc. I, 126.) — — C) *maneo, versor* a) absol. Act. XVIII, 11. — b) sq. ἐν c. dat. loci Luc. XXIV, 49. Ita LXX pro ישב Exod. XVI, 29. (sq. ἐκεῖ 1 Macc. II, 29. et *sedeo* Cic. ad div. XVI, 7.) — De huius v. signif. transit. et intrans. cf. *Buttm.* §. 100. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 45. 46. *Matthiae* §. 231. p. 449.

Καθίημι, f. καθήσω, (a κατά et ἵημι mitto) *demitto, herab - hinablassen.* Quater in N. T. a) τινὰ διά τινος ἐπί τι Luc. V, 19. — b) διά τινος Act. IX, 25. — c) ἐπί c. gen. loci X, 11. — d) ἔκ τινος XI, 5. (Diod. Sic. IV, 76. Polyb. XXX, 16. 5. Xen. Anab. VI, 3. 25.)

Καθίστημι, f. καταστήσω, [de partic. praes. καθιστῶν Act. XVII, 15. cf. *Buttm.* §. 95, a. not. 5. gram. max. Vol. I. §. 107. p. 518. *Matthiae* §. 210. p. 394.] fut. 1. καταστήσω (ex κατά et ἵστημι) 1) *sisto, colloco* [Xen. Anab. VII, 7. 22.] med. καθίσταμαι, *me colloco* = *consisto, ich stehe da* [propr. Xen. Cyr. VIII, 3. 1.] fere i. q. εἰμί, sed fortius, c. ἔν τινι Jac. III, 6. IV, 4. — 2) *deduco, prosequor* Act. XVII, 15. (Polyb. XXII, 15. 11. Herodian. II, 8. 10. Xen. Anab. IV, 8. 8.) — 3) *constituo* a) sq. dupl. acc. = *Jemanden zu etwas bestellen* Luc. XII, 14. Act. VII, 10. 27. 35. Hebr. VII, 28. (Palaeph. fab. 23. Herodian. III, 13. 1. Diod. Sic. XIX, 15. Xen. Ages. III, 5.) — b) sq. acc. dignitatis aa) universe = ar-

stellen Tit. I, 5. — bb) addito acc. absol. = *für etwas* Hebr. V, 1. ita etiam εἴς τι Hebr. VIII, 8. (Xen. Cyr. VIII, 1. 7.) — c) τινὰ ἐπί τινος, item ἐπί τινι, etiam ἐπί τι = *praeficio aliquem rei, constituo aliquem, ut sit super aliqua re* vel *ut praesit rei* Matth. XXIV, 45. XXV, 21. 23. Luc. XII, 42. Act. VI, 3. — Matth. XXIV, 47. Luc. XII, 44. — Hebr. II, 7. Cf. supra sub ἐπί p. 581. 583. — — 4) *reddo aliquem aliquid, Jemanden zu etwas machen* sq. dupl. acc. Rom. V, 19 bis. — 2 Petr. I, 8. οὐκ — καθίστησιν sc. ὑμᾶς = *strenuos et frugiferos vos reddit.* (Xen. Anab. VI, 3. 18. Jos. Ant. VI, 5. 6.) Saepius non extat in N. T.

Καθό, i. e. καθ' ὅ, 1) *quemadmodum* Rom. VIII, 26. καθὸ δεῖ — 2) *prouti, pro ratione eius, quod* 2 Cor. VIII, 12. καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις. 1 Petr. IV, 13. LXX Levit. IX, 5. pro אֵת אֲשֶׁר (Phrynich. p. 425. ed. *Lobeck.*)

Καθολικός, ή, όν, *universalis, generalis.* Ita in inscriptione epistolarum Petri, Johannis, Jacobi, Judae, maximam quippe partem non uni coetui vel homini, sed omnibus scriptarum. (Polyb. VIII, 4. 11. VI, 5. 3. Artemid. I, 8.)

Καθόλου, i. e. καθ' ὅλου, *omnino, prorsus, durchaus.* Semel in N. T. Act. IV, 18. τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι. LXX καθόλου μὴ לְבִלְתִּי Ezech. XIII, 3. 22. XVII, 14. Diod. Sic. IV, 5. XVII, 106. Polyb. I, 4. 7. Xen. de re equest. III, 1.) Cf. de κατά sq. genit. adiectivi adverbiascente *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 190. *Passow* I. p. 791.

Καθοπλίζω, f. ίσω, (ex κατά et ὁπλίζω) *armo, armis instruo.* Semel in N. T. Luc. XI, 21. (Diod. Sic. III, 70. XIII, 5. Xen. Cyr. II, 1. 11.)

Καθοράω, ῶ, (a κατά et ὁράω video; pp. despicio, herunter — herabsehen Xen. Cyr. III, 2. 10.) *conspicio.* Exstat tantum Rom. I, 20. τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ — καθορᾶται. LXX pro רָאָה Job. X, 4. (Lucian. Dial. Deorr. XVII, 1. Herodian. IV, 15. 7. Xen. Anab. I, 8. 6.)

Καθότι, i. e. καθ' ὅτι, 1) *propterea quod, quoniam, cum, siquidem* Luc. I, 7. XIX, 9. Act. II, 24. (Polyb. XVIII, 1. 6.) — 2) *prout, quatenus* Act. II, 45. IV, 35. καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε. IV, 35. (Diod. Sic. IV, 5. Polyb. XVIII, 19. . Thuc. IV, 35 et 118. LXX pro כַּאֲשֶׁר Exod. I, 12. 17. a Levit. XXVII, 12.

Καθώς, (ex κατά et ὡς) adverb. 1) *quemadmodum* = ὡς a) praeced. vel seq. ὁμοίως, οὕτως Luc. VI, 31. XI, 30. XVI, 26. XXIV, 24. Joh. III, 14. 1 Cor. XV, 22. 2 Cor. I, 5. 1, 7. Col. III, 13. Hebr. V, 3. 1 Joh. II, 6. — b) abest οὕτως cogitatione addendum Matth. XXI, 6. XXVI, 24. XXVIII, 6. Marc. XVI, 7. Luc. I, 55. 70. XI, 1. Joh. I, 23. V, 23. XV, 9. 10. 12. XVII, 11. 16. 18. 21. 22. 23. XX, 21. Act. X, 47. XV, 8.

XXII, 5. Rom. I, 13. XV, 7. 1 Cor. [V, 7.] VIII, 2. X, 6. 7. 33. XI, 1. 2. XIII, 12. 2 Cor. I, 14. IX, 13. Gal. II, 7. III, Eph. IV, 17. 21. 32. Phil. II, 12. Col. I, 6 bis. v. 7. 1 Thess. IV, 1. — 1 Tim. I, 3. καθὼς παρεκάλεσά σε — ἐν πίστει οὕτω καὶ νῦν παρακαλῶ σε. 1 Joh. II, 18. 27. III, 3. 7. IV, 2 Joh. v. 4. 3 Joh. v. 2. — Hebr. II, 7. coll. v. 12. βλέπ pro: οὕτω βλέπετε. — Marc. XV, 8. ἤρξατο — αὐτοῖς = ἤρξατο αἰτεῖσθαι, οὕτως ποιεῖν αὐτοῖς καθὼς ἀεὶ ἐποίει. (Plut. de Pyth. orac. c. 21. Mor. III. p. 124. Gregor. Corinth. p. ed. Schäfer.) — — c) iunct. c. εἰμί = qualis sum 1 Thess. II, 13. 1 Joh. III, 2. Cf. de εἰμί iunct. c. adverb. supra εἰμί p. 391. disputata. — d) ubi ὅς expectasses; ut Joh. VI, οὐ καθὼς ἔφαγον pro: οὐχ ὅν [= οὐκ ἐκεῖνον, ὅν] ἔφαγ 1 Cor. IV, 17. τὰς ὁδούς μου — καθὼς διδάσκω pro vel καθ' ἃς διδάσκω. (Synes. Orat. de regn. p. 9. B. τάξιν, καθὼς ἐτάχθης pro: καθ' ἥς.) Cf. Lobeck ad Phryn. p. 426. et de eodem partic. ὡς usu Passow II. p. Schäfer et Herm. ad Soph. Oed. Col. v. 1126. Herm. Hom. hymn. in Cerer. v. 172. — e) = pro ratione qua, uti, je nachdem, absque οὕτω Marc. IV, 33. IX, 13. XV, Joh. V, 30. Act. XI, 29. 1 Cor. XII, 11. 18. 1 Petr. IV, (Polyb. VII, 9. 5.)

2) in propositt. causalibus siquidem, quoniam, quandoquidem nam = ὡς Joh. XVII, 2. Rom. I, 28. 1 Cor. I, 6. V, 7. Eph. I, 4. Phil. I, 7.

3) post vv. dicendi = ὡς καὶ πῶς, dass und wie XV, 14. 3 Joh. v. 3.

4) de tempore: cum, postquam Act. VII, 17. (2 Macc. 31.) In quibus omnibus quemadmodum καθώς apud N. T. scriptores eandem habet vim, quam habet apud Graecos cf. Buttm. §. 136. p. 431 ed. X^mae. Matthiae §. 628. p. Passow II. p. 1127., ita serioris aetatis esse parti καθώς, docent Lobeck l. l. Sturz de dial. alex. p. 74 Passow I. p. 763.

Καί, coniunct. 1) et, und

I) copulat A) nude positum a) universe Matth. I, 17. II, 3. 11. XXV, 27. Marc. XV, 15. Luc. II, 34. III, 14. I, 1. 2. III, 5. V, 30. Act. VII, 17. καὶ μετὰ ταῦτα. XIV, Rom. XIV, 7. 2 Petr. I, 11. II, 20. 1 Joh. III, 2. — Matth. 14. καὶ — αὐτός sc. ὁ Ἰωάννης. Joh. VII, 4. οὐδεὶς — i. e. nemo enim clam sua agit et ipse simul cupit esse. Cf. de αὐτός, quatenus ad τοῦ ὁ αὐτός significati accedere videatur, Herm. ad Soph. Ant. v. 920. Passow p. 237 sq. coll. Schäfer melet. p. 65. Matthiae §. 266. p. et ad Joh. l. l. Lücke II. p. 126. — Rom. IV, 3. Gal. III, et Jac. II, 23. καὶ ἐλογίσθη i. e. καὶ αὕτη ἡ πίστις ἐλογίσθη

al. III, 28. οὐκ — θῆλυ = *nullum est sexus discrimen*. Act. II, 10. καὶ κατέστησεν = καὶ οὗτος κατέστησεν. v. 15. καὶ τελεύτησεν sc. ἐκεῖ. — b) in formula τί ἐμοὶ καὶ σοί i. e. uid *mihi tecum rei est = nihil mihi tecum negotii est* Matth. 'III, 29. XXVII. 19. Marc. I, 24. V, 7. Luc. VIII, 28. Joh. II, 4. XX et hebr. מַה־לִּי וָלָךְ 2 Chron. XXXV, 21. Jos. XXII, 24. Sam. XVI, 10. (Herodot. V, 84. Dem. pro cor. p. 320. in phob. p. 855.) cf. *Matthiae* §. 389, i. α. p. 716. *Valcken.* d Eurip. Hippol. v. 224. — c) copulat verba duo, quorum lterum ex hebr. adverbiascit, ut Luc. VI, 48. ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε = *er grub tief.* Joh. VIII, 59. Act. XV, 16. Rom. X, 20. ol. II, 5. Apoc. III, 20. Cf. supra sub ἀποτολμάω, βαθύνω, ηλεύω adnotata et *Ewald* p. 631. — — d) ubi quaedam *explicationis* ergo adduntur, in quibus Latini etiam *nempe*, nostrates *nämlich* uti solent, ut Matth. I, 24. 25. quo loco καὶ αρέλαβε — ἐκάλεσεν explicant vim verborum ἐποίησεν — κυίου. Cf. v. 20. 21. — VIII, 33. XIII, 41. XVII, 2. XXI, 5. αὶ πῶλον. — καὶ τίς — ταύτην v. 23. Marc. XI, 28. — γγικεν ἡ ὥρα, καὶ — ἁμαρτωλῶν i. e. *iam adest tempus lud funestum, de quo dixi, nempe filius etc.* XXVI, 45. καὶ γγικεν Marc. I, 15. — III, 24. Luc. V, 35. ἡμέραι καὶ ὅταν. III, 1. XIX, 43. ἥξουσιν ἡμέραι — καὶ περιβαλοῦσιν. Joh. , 12. ὁ — ποιμήν. cf. *Lücke* II. p. 279. Act. XXIII, 6. Rom. 5. II, 20. 1 Joh. III, 4. (Lucian. Toxar. §. 26. Gall. §. 18. en. Anab. II, 5. 38. Hier. VII, 2. καὶ ὑπηρετῶσι) cf. *Herm.* l Sophocl. Philoct. v. †408. *Jacob* ad Lucian. Tox. p. 94. *chäfer* ad Longin. p. 351. *Ilgen* ad Hom. hymn. in Apoll. . 17. *Frotscher* ad Xen. Hiero. VII, 2. et p. 104. — — adnectit, quae *tempore* sequuntur vel comitantur id, quod praecdit [*Zeitfolge*]. Ita legitur καί aa) ab initio periodi positum) ubi commemorantur, quae facta sunt *statim post* illa, quae abent verba praecedentia, ita αα) καί simplex, *et*, qua senm = *tum, quo facto* Matth. IV, 21. XII, 12. 14. XVIII, 2. XII, 20. XXVII, 29. Marc. I, 29. III, 23. et saepius. (Xen. ier. I, 8.) — ββ) in verbis καὶ ἐγένετο [respondentibus ebr. וַיְהִי cf. *Ewald* p. 545 sq.] addita temporis notatione unc per partic. ὡς, ὅτε, nunc per praeposit. ἐν, μετά, nunc er genit. absol. facta Matth. VII, 28. XIII, 53. XIX, 1. XXVI, 1. Iarc. II, 15. Luc. I, 23. 41. II, 15. XIX, 29. — Marc. I, 9. V, 4. Luc. I, 59. VII, 11. IX, 29. 33. XI, 1. XVII, 14. XIX, 15. XIV, 4. 15. 30. 51. — Luc. II, 46. — Matth. IX, 10. — ocos similes e LXX vid. sub γίνομαι p. 233. — β) ubi in niversum et minus definite factum esse dicitur aliquid post, uam facta sunt illa, quae habent praecedentia, ita αα) καί implex, ubi Lat. vel *postea, tum* Matth. X, 1. et saepius, vel *orro, item* καὶ ἔλεγεν Marc. IV, 21. 24. 26. al. — ββ) in veris καὶ ἐγένετο qua sensum: *post haec, postea* א) sq. tem-

poris notatione minus definita, facta per ἐν Luc. IX, 18. [Matth. XIV, 22. Marc. VI, 45.] V, 12. 17. VIII, 1. 22. XIV, 1. XVII, 11. XIX, 15. XX, 1. — ב) sq. acc. c. inf., ut καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτόν = post haec vel tempore insequenti ambulavit Marc. II, 23. — — bb) in apodosi α) ubi afferuntur, quae fiunt statim post, quam vel simulatque facta sunt, quae habet protasis, sequente nunc praesenti, ut τοῖς πνεύμασι — ἐπιτάσσει, καὶ [und = und sogleich] ὑπακούουσιν αὐτῷ Marc. I, 27. Luc. VIII, 25. θεωρεῖ — καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα Joh. X, 12. — nunc praeterit., ut ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς καὶ [und = und sofort] ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός Matth. VIII, 15. Marc. I, 31. — Matth. IX, 9 et Marc. II, 14. — Luc. IV, 37. ἐπετίμησεν αὐτῷ — καὶ ῥίψαν — ἐξῆλθε. — nunc futuro Matth. XXVI, 53. καὶ παραστήσει = et, si fecero, statim praesto esse iubebit. — β) ubi commemorantur, quae facta sunt post, quam facta sunt illa, quae habet protasis, ubi nos: und dann αα) absque temporis notatione, ut καὶ ἐξέδοτο = et, postquam περιέθηκε φραγμὸν — καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, elocavit Marc. XII, 1. — Luc. I, ... Act. V, 7. VII, 6. X, 16. (Theocrit. idyll. VII, 4. οὔπω ... ὁδὸν ἄνυμες καὶ εὕρομες.) — ββ) addita temporis notatione, ut ὡς — καί Matth. XXVIII, 9. Luc. VII, 12. (ὅτε — καί ... Anab. I, 10, 15.) vel καὶ ἐγένετο ὡς — καί Luc. II, 15. καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου — καί Matth. IX, 10. vel ἐγένετο ἐν — καί, item καὶ ἐγένετο μετὰ — καί Marc. II, ... Luc. V, 12. 17. VIII, 1. 22. XIV, 1. XVII, 11. XIX, 15. XI, 4. 15. — V, 1. X, 38. — IX, 28. 51. — γγ) ἦν δὲ ὥρα ... καί Marc. XV, 25. Luc. XXIII, 44. (Xen. Anab. VI, 4. 26. ... I, 50. Soph. Philoct. v. 354. 355. Oed. R. v. 710 sq.) — Matthiae §. 620. p. 1257. — — — f) copulat, quae ... tione id sequuntur, quod habet protasis [Sinnfolge, Gedankenfolge] i. e. aa) copulat, quae consecutura sunt, si factum ... rit, quod habet protasis. In quibus uti prius membrum ... d tionem, posterius in id abit, quod e conditione consequitur. Ita καί et = und dann, und so, i. q. alias καὶ τότε, μετὰ ταῦτα. Cf. Ewald p. 538 — 556. 653. Fritzsche IV ... p. 187 sq. α) sq. futuro, ut καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων = quod si feceritis, reddam vos α. ἁ. Matth. IV, 19 ... VI, 18. 33. et Luc. XII, 31. Matth. VII, 7 ter. Luc. XI, 9 ... Matth. VIII, 8. et Luc. VII, 7. Matth. IX, 18. XI, 29. ... VI, 22. XI, 29. Luc. VI, 35. 38 bis. X, 28. Joh. II, 19. ... 38. IX, 6. 2 Cor. XIII, 11. Eph. IV, 14. Phil. IV, 9. Jac. I ... IV, 7. 10. Ita LXX et ו 1 Sam. XV, 16. Ps. II, 8. (Epict. Enchirid. c. 21 et 23. Lucian. D. D. II, 4. adv. indoctum ... Eurip. Troad. v. 743.) — Luc. VI, 37 bis. Ita LXX et ... XXV, 27. — Matth. XXVII, 64. — Marc. XIII, 18. Luc. ... 19. Act. VII, 7. — Hebr. XII, 9. οὐ πολλῷ — καὶ ζήσ...

= *ὑποταγησόμεθα καὶ ζήσομεν*. Ita LXX *καί* et ו Gen. XXIV, 40. Judd. VI, 16. 1 Sam. XVII, 32. — Jac. IV, 15. *καὶ* [*et si voluerit Deus et si vixerimus*] *ποιήσωμεν*. — Apoc. III, 20. *ἐὰν* — *καὶ εἰςελεύσομαι*. Ita LXX *καί* et ו praeced. אִם Deut. XI, 13. 14. 2 Sam. XI, 20. Amos. VI, 9. — *β*) sq. praesenti vel ad rem proxime futuram vel ad rem durantem pertinente, ut Joh. IV, 35. VII, 33. — XIV, 8. Matth. V, 15. — *γ*) sq. imperat. ut *ἐρεύνησον καὶ ἴδε* Joh. VII, 52. — Ita LXX et ו Jer. IX, 12. Cf. *Winer* p. 130. *Ewald* p. 653. *Gesen.* p. 776. et Lat. *divide et impera.* — — bb) nectit, quae fiunt, vel facta sunt vel certo eventura sunt *propterea, quod* factum est id, quod legitur in protasi, ubi nos: *und darum, und so,* Latini: *quare,* sq. futuro, ut *ἀνελάβετε* — *καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς* Act. VII, 43. Ita LXX *καί* et hebr. ו Amos. V, 25. 26. — Rom. XI, 35. *τίς* — *αὐτῷ* = *τίς ἐστι· προέδωκα αὐτῷ καὶ ἀνταποδοθήσεταί μοι*. Ita ו Job. XLI, 3. — sq. praes. *ἦλθε*— *λέγουσι* i. e. *καί, διότι ἤσθιε καὶ ἔπινε, λέγουσι* Matth. XI, 18. 19. Luc. VII, 33. 34. — sq. praeterito Gal. II, 16. — Ita LXX *καί* et ו praeced. יַעַן *weil* 1 Sam. XV, 23. Cf. *Ewald* p. 550. 540. — — cc) copulat, quae conclusione sequuntur ex iis, quae habent praecedentia, ubi nos: *und so*, ita Matth. XI, 19. Luc. VII, 35. *καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία*. Ita LXX *καί* et ו Gen. XXIII, 20. 1 Sam. XXXI, 6. — Similiter *καὶ οὕτως* Act. XXVII, 44. (Diod. Sic. IV, 5 fin. et c. 12 fin.) — — dd) ad exemplum hebr. ו ita notionibus et propositionibus nectendis inservit *καί*, ut et ibi ponatur, ubi, qui accuratius scribunt, aliis utuntur particulis. Cf. *Ewald* p. 650. 652. *Gesen.* p. 845. Hinc *καί* legitur, ubi nos: *et tamen* Matth. XII, 5. Joh. VI, 7. 58. VII, 9. IX, 30. 2 Cor. VI, 9. *καὶ οὐ μή* Matth. XIII, 14 bis. — *καὶ οὐ* Joh. III, 32. IV, 40. X, 25. XIV, 9. — vel *sed, vero* Marc. XII, 12. Act. X, 28. Rom. I, 13. — *καὶ οὐ* Matth. XI, 17 bis. XII, 43. XIII, 17 bis. XVII, 16. XXVI, 59. XXVII, 14. Marc. VII, 24. IX, 18. XIV, 55. 56. Luc. VII, 32 bis. Joh. I, 5. 10. 11. XIV, 30. Col. II, 8. — vel *quidem,* ubi opp. *δέ* Joh. XVII, 25. cf. *Lücke* Vol. II. p. 452 sq. — vel *quamquam* Hebr. III, 9. Apoc. III, 1. — Ita LXX *καί* et hebr. גַּם Ps. XLV, 9. — *καί* — *καί etsi* — *tamen* Apoc. I, 18.

B) iunct. c. aliis particulis, ut *καὶ γάρ etenim.* Vid. *γάρ* p. 215. 217. 218. — *καί γε* vid. sub *γε* p. 223. — *καί* — *καί, et* — *et, tum* — *tum* Matth. X, 28. Luc. IV, 36. VIII, 25. XV, 24. Act. V, 32. 1 Cor. IX, 5. Phil. IV, 12. *καὶ ἅπαξ καὶ δίς* v. 16. Apoc. I, 7. — *modo* — *modo* Marc. IX, 22. — *καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ* = *ocyus serius* Act. XXVI, 29. (Herodian. III, 6. 15. Xen. Cyr. II, 3. 1. II, 4. 15.) — *καὶ οὐ, et non* aa) universe Matth. I, 25. *καί* — *αὐτήν* = *et se continuit ab ea.* Marc. IX, 44. 46. 48. — bb) ubi eadem sententia bis, semel affirmando, semel negando enuntia-

tur Joh. I, 20. 1 Joh. I, 6. II, 4. cf. *Winer* p. 204 sq. *Jacob* quaest. Lucian. p. 19. ad calcem Lucian. Toxar. *Matthiae* §. 626. p. 1810. — b) ubi nos: *et tamen non*, vel *quidem non*, vel *sed non*. Vide paulo ante dicta. — — *τε — καί*, *non solum — sed etiam*, *cum — tum*, *tum — tum*, *que — et* a) universe Matth. XXVII, 48. Luc. I, 16. XII, 45. XXII, 66. XXIV, 20. Act. I, 1. II, 3. 9. 10. V, 24. VIII, 28. IX, [6. Vid. *Griesb.*] 24, XIII, 1. XX, 21. XXIV, 3. Rom. I, 14 bis. 16. [v. 27. ubi text, vulg. *τε καί*, codd. *δὲ καί* vel *καί*. Cf. *Griesb.* et *Vater* ad h. l. item *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 241 sqq.] II, 9. III, 9. Hebr. II, 11. V, 1. 7. VI, 19. Cf. *Matthiae* §. 626. p. 1276. *Buttm.* §. 136. *Bornem.* l. l. p. 243. — b) legitur etiam, ubi consociantur notiones contrariae, ut *πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς* Matth. XXII, 10. — Hebr. V, 14. (Xen. Hier. I, 2; cf. *Matthiae* l. l. p. 1276, *Elmsley* ad Soph. Oed. Col. v. 806. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 655. — c) interdum praeponitur vocabulo, ad quod pertinet, ut *σύν τε τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι* pro: *σὺν τοῖς τε χ. κ. τοῖς ἀνδράσι* Act. XXV, 23. *ὧν τε οἱ — μωϋσῆς*, pro: *ὧν οἵ τε προφῆται κ. τ. λ.* XXVI. 22. cf. *Matthiae* l. l. p. 1277. *Bornem.* l. l. p. 290 sq. et ad Xen. Symp. III, 1. *Schäfer* ad Brunckii poet. gnom. p. 73. 366. *Elmsley* ad Eurip. Heraclid. v. 622. — d) vocabulum particulam *τε* antecedens post *καί* cogitatione repetendum est, ut *πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα* Act. II, 43. XV, 9. Hebr. IV, 12 bis. Cf. *Matthiae* l. l. *Schäfer* l. l. *Bornem.* l. l. — De locis Act. XIX, 27. et XXI, 28. vid. infra sub no. 2.

II) copulat et recipit verba interrupta, ut Marc. IX, 42. coll. v. 37.

III) copulat et intendit, ita ut sit a) = *et quidem*, *isque*, *und zwar* aa) universe *καὶ — προςευχόμενοι* Matth. XXIII, 13. *καὶ ἑκάστῳ — ἔδωκεν*, pro: *καὶ ἕκαστος, ὡς ἔδωκεν αὐτῷ ὁ κύριος* 1 Cor. III, 5. *ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου* 2 Cor. I, 3. XI, 31. Eph. I, 3. Col. I, 3. 1 Petr. I, 3. — 1 Cor. II, 2. XV, 24. Hebr. V, 11. X, 25. Jac. I, 27. 1 Joh. II, 6. *καὶ ἀναντιῤῥήτως* Act. X, 29. (Xen. Mem. II, 9, 6. Cyr. IV, 5. 15. Anab. I, 9. 29.) — bb) iunct. c. comparat. ut *καὶ περισσότερον* Matth. XI, 9. Luc. VII, 26. (Xen. Anab. VI, 6. 35.) cf. *Passow* I. p. 763. *Matthiae* §. 620. p. 1258. — b) in interrogat. aa) ante pron. vel adverb. interrogandi, ut *καὶ τίς* = *ecquis*, *quis tandem?* Marc. X, 26. Luc. III, 14. X, 29. Joh. IX, 36. 2 Cor. II, 2. (Lucian. D. D. I. 2. V, 3. Xen. Mem. I, 2. 10.) *καὶ πόθεν* Marc. XII, 37. Luc. I. 43. *καὶ πῶς* Luc. XX, 44. Joh. XIV, 9. (Xen. Hier. VII, 11. Eurip. Phoen. v. 902.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1256. — bb) universe Act. XXIII, 3. 1 Cor. V, 2. VI, 2. VIII, 11. — c) in adhortat. Marc. IX, 5. Luc. IX, 33. Act. VII, 34. — d) ubi praeponitur imperat. Matth. XXIII, 32. Luc. XII, 29. XX, 3. [1 Cor. V, 13. Eph. IV, 26. (Dem. pro cor. p. 243. Lys. p. 466.) cf. *Winer*

p. 624. *Matthiae* l. l. — e) ubi praefigitur adv. ut καὶ τότε Matth. VII, 23. IX, 15. XVI, 27. Marc. II, 20. III, 27. 1 Cor. IV, 5. καὶ εὐθὺς Joh. XIII, 32. — f) καὶ οὐ = οὐ sed fortius, ubi nos: *aber nicht.* Ita in sententia negativa affirmativae opposita Matth. IX, 13. XII, 7. 39. XXIII, 3. Hebr. V, 12. Cf. *Matthiae* §. 620. p. 1257. §. 608. p. 1224. *Passow* I. p. 764.

2) *etiam, et, auch*

A) nude positum a) universe Matth. V, 39. 40. 46. VI, 12. XII, 45. Marc. II, 28. IV, 25. VIII, 7. XVI, 7. Luc. I, 35. 36. XI, 45. 46. Joh. VII, 22. VIII, 19. 25. de quo loco vid. supra sub ἀρχή p. 152. adnotata. XIX, 23. καὶ τὸν χιτῶνα. Act. V, 14. Rom. I, 13 bis. v. 15. 1 Cor. VII, 29. XIV, 12. 32. Eph. V, 33. Phil. IV, 9. 10. — v. 16. καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ. 1 Joh. III, 4. Apoc. XI, 8. al. (Lucian. D. D. II, 1. XVI, 1. Diod. Sic. IV, 7 et 75. Xen. Mem. II, 3. 1.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1257. *Buttm.* §. 136. — De verbis πολλὰ καὶ ἕτερα Luc. III, 18. vid. sub ἕτερος p. 637. observata. — b) in comparatt., ut οὕτω καί *ita etiam*, praeced. καθάπερ, καθώς, ὡς, ὥςπερ 1 Cor. XI, 12. XII, 12. XV, 22. — abest οὕτω Marc. VI, 10. Luc. VI, 31. Joh. VI, 57. XIII, 15. 33. Act. VII, 51. Gal. I, 9. 1 Joh. I, 8. 27. IV. 17. — ὡς καί item καθὼς καί *sicuti etiam* 1 Cor. VII, 7. IX, 5. XIII, 12. XIV, 34. cf. *Matthiae* l. l. p. 1257. — — c) intendit, ubi aa) = *vel, sogar, selbst*, ut καὶ ἐν Matth. X, 29. καὶ αἱ τρίχες v. 30. καὶ ὑμεῖς XV, 16. Marc. I, 27. — ὃς καὶ ἐγένετο προδότης Luc. VI, 16. — X, 17. Joh. V, 37. 1 Cor. II, 10. IV, 5. XI, 6. καὶ κειράσθω (Lucian. D. D. V, 4. VI, 3. Dem. 10, 9. Xen. H. G. IV, 1. 1.) — bb) = *imo, quin imo, ja sogar*, καὶ ἠλίας ἐλήλυθε = *er ist schon gekommen* Marc. IX, 13. ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστι Joh. III, 23. V, 25. 1 Joh. IV, 3. καὶ ἑώρακας αὐτόν Joh. IX, 37. καὶ ἡμεῖς αὐτοί Rom. VIII, 23. — 2 Cor. VIII, 3. (Xen. Mem. IV, 2. 12.) — d) iunct. c. partic. [*auch dann, wenn, auch da als*] *quamquam*, nos: *obgleich* Matth. XXVI, 60. Luc. XVIII, 7. 1 Cor. XVI, 9. (Aelian. V. H. I, 21. Xen. Cyr. IV, 1. 18.) — e) in interrogatione, ut τί καί = *warum auch, warum doch* 1 Cor. XV, 29. 30. (πῶς καί Eurip. Phoen. v. 1373.) cf. *Herm.* ad Vig. p. 837. ad Soph. Philoct. v. 13. *Matthiae* l. l. p. 1257. — — B) iunct. c. aliis particulis, ut ἀλλὰ καί, *sed etiam*. Vide ἀλλά. — γὰρ καί, *nam etiam*. Vide γάρ. — δὲ καί *vero etiam*. Matth. III, 10. Luc. III, 9. Joh. XV, 24. XVIII, 5. 3 Joh. v. 12. — ἐὰν καί a) *et si* — b) *si etiam* Vid. ἐάν. — ἐὰν δὲ καί, *si vero etiam*. Vid. ἐάν. — εἰ γὰρ καί, *quamquam enim*, v. εἰ. — εἴγε καί, *quandoquidem etiam*. Vid. γε. — εἰ δὲ καί, *si vero etiam*. Vide εἰ. — εἰ καί a) *etsi* = *quamquam* — b) *si etiam* — c) *an etiam*. Vide εἰ. — ἢ καί *vel etiam* Luc. XI, 12. XII, 40. XIX, 42. — καὶ εἰ

a) *et si* i. e. *und wenn — auch wenn* — b) *etiam si*. Vid. εἰ. — καὶ γάρ εἰ *etenim quamquam*. Vid. εἰ. — καὶ γάρ *nam etiam*. Vid. γάρ. — καὶ γάρ εἴπερ, *nam etiam tum*, *si*. Vid. εἰ. — καί γε. Vid. γε. — καὶ δέ *verum etiam*, *aber auch* Joh. VI, 51. Cf. ad h. l. *Lücke* II. p. 100 sq. (Eurip. Electr. v. 1112. Lucian. Toxar. §. 37. Xen. Anab. I, 1. 2.) cf. *Matthiae* §. 620. p. 1261. *Seidler* ad Eurip. l. l. *Jacob* ad Lucian. l. l. p. 120. *Voigtländer* ad Lucian. D. Mort. IV. 2. *Stallbaum* ad Plat. Phileb. p. 14. — τε καί, pro καί simplici, *etiam* a) universe Act. XIX, 27. cf. *Herm.* ad Sophocl. Electr. v. 873. *Matthiae* §. 626. p. 1276. et ad Act. l. l. *Bornem.* in *Rosenm.* Rep. II. p. 239 sq. — b) particulae ἔτι additur ex abundanti Act. XXI, 28. ἔτι τε καί = *auch noch*, *überdiess noch*. Cf. *Bornem.* l. l. p. 243 sq.

Καϊάφας, α, ὁ, *Caiaphas*, a כֵּיפָא rupes vel כֵּיפָא depressio. Nomen propr. viri, quem Joseph. Arch. XVIII, 3. 2. et Euseb. H. E. I, 10. Josephum Caiapham appellantes pontificis maximi munere functum et praecipuum mortis Jesu auctorem fuisse narrant. Adeptus erat munus illud a procuratore Judaeae Valerio Grato, sed eadem dignitate eundem postea privavit Vitellius Syriae praeses Matth. XXVI, 3. 57. Luc. III, 2. Joh. XI, 44. XVIII, 13. 14. 28. Act. IV, 6.

Καίγε v. γέ.

Κάϊν, ὁ, *Cain*, hebr. קַיִן, filius Adami primogenitus, quem quemadmodum Genesis facit agriculturae inventorem et homicidam primum, ita eundem egressum e familia sua auctorem fuisse dicit generis humani per orbem terrarum propagandi. Hebr. XI, 4. 1 Joh. III, 12. Jud. v. 11.

Καϊνάν, ὁ, *Cainan*, hebr. קֵינָן, nomen propr. viri, quem, ignotum textui Geneseos hebraeo, LXX interpretes Gen. X, 24. XI, 12. 1 Chron. I, 18. inter posteros Semi commemorant et filium faciunt Arphaxadi. Interpretes igitur alexandrinos secutus Lucas c. III, 36. eundem fuisse dicit Arphaxadi filium. cf. *Vater* Comment. in Pentateuch. T. I. p. 174. *Kuinoel* Comment. in N. T. T. II. p. 358. sqq.

Καινός, ή, όν, *novus* i. e. a) *recens factus*, *recens*, ut ἀσκός Matth. IX, 17. Marc. II, 22. Luc. V, 38. διαθήκη Matth. XXVI, 28. Marc. XIV, 24. Luc. XXII, 10. 1 Cor. XI, 25. 2 Cor. III, 6. Hebr. VIII, 8. 13. IX, 15. ἐπίβλημα Marc. II, 21. Luc. V, 36. ἱμάτιον ibid. μνημεῖον Matth. XXVII, 60. Joh. XIX, 41. (Polyb. I, 68. 10. Herodian. III, 13. 15. Xen. H. G. III, 4. 28.) — καινά = *res novae*, *neues* Matth. XIII, 52. comparat. Act. XVII, 21. λέγειν τι — καινότερον = *etwas Neueres als das, was eben beim Sprechen für neu galt.* „Qui enim comparativum pro positivo usurpatum arbitrantur, non reputant, semper in his formis latere comparationis cuiusdam, licet non diserte expressae, significationem," ita *Stallbaum* ad Plat. Phileb.

p. 120. *Matthiae* §. 457. p. 854 med. *Winer* p. 96. (Theophrast. char. VIII, 1. Plut. de curiosit. c. 8. Mor. III. p. 384. ed. *Tauchn.* Poet. gnom. p. 379. ed. *Brunk.* — neutr. *καινόν* adverbialiter: *denuo, iterum* Matth. XXVI, 29. Marc. XIV, 25. cf. *Matthiae* §. 446. p. 833. — — b) *inauditus*, ut *διδαχή* Marc. I, 27. Act. XVII, 19. *ἐντολή* Joh. XIII, 34. 1 Joh. II, 7. 8. 2 Joh. v. 5. Ad quos locos cf. quae habet *Lücke* II. p. 376 sq. (Aelian. V. H. II, 14. Xen. Cyr. III, 1. 30.) — c) *peregrinus*, ut *γλῶσσα* Marc. XVI, 17. (Xen. Mem. I, 1. 13.) — d) inclusa notione *melioris, praestantioris*. Uti enim res novae praestant rebus usu tritis, ita conditio maiora bona promittens praestat conditione tum minora bona exhibens, tum vi, quam habuit olim, salutari sua temporis successu privata aa) universe 2 Cor. V, 17. Apoc. XXI, 5. — 2 Petr. III, 13 bis. Apoc. II, 17. III, 12. XXI, 1. 2. — bb) de hominibus, qui meliorem sentiendi, statuendi, agendi rationem sequuntur, quam antea secuti erant 2 Cor. V, 17. Gal. VI, 15. Eph. II, 15. IV, 24. — *β*) de carminibus Apoc. V, 9. XIV, 3. Ita LXX et hebr. חָדָשׁ Ps. XXXIII, 3.

Καινότερος, *α*, *ον*, vid. *καινός*.

Καινότης, *τητος*, *ἡ*, *novitas* [pr. Thuc. III, 38.] legitur in N. T. bis et quidem adiectivi loco: Rom. VII, 6. *ἐν καινότητι πνεύματος* pro: *ἐν πνεύματι καινῷ* i. e. *ad normam vel praecepta Spiritus div. recens dati nobis*. VI, 4. *περιπατεῖν ἐν καινότητι ζωῆς* pro: *ἐν καινῇ ζωῇ sequi novam* i. e. *aliam atque antea et meliorem sentiendi rationem*, cf. *Gesen.* p. 644, 2. sq. *Ewald* p. 572. *Winer* p. 91.

Καίπερ, coniunct. *etsi, quamquam, wenn auch* a) seq. particip. Phil. III, 4. *καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν*. Hebr. V, 8. VII, 5. XII, 17. 2 Petr. I, 12. — cf. *Matthiae* §. 566, 3. p. 1115. — b) seq. verbo finito Apoc. XVII, 8. *καίπερ παρέσται*.

Καιρός, *οῦ*, *ὁ*, [modus iustus, das rechte Maass, Theogn. v. 201. Xen. Symp. II, 19. hinc ratione temporis =] 1) *tempus iustum* i. e. a) *der rechte Zeitpunkt, opportunitas, tempus opportunum* Act. XXIV, 25. Rom. XII, 11. vid. de h. l. sub *δουλεύω* observata. — Gal. VI, 10. Eph. V, 16. Col. IV, 5. Hebr. XI, 15. (Polyb. I, 6. 1 et 4. VIII, 15. 1. Xen. Cyr. I, 3. 8.) — addito *ἐμός*, *ὑμέτερος* = *tempus mihi, vobis opportunum* Joh. VII, 6 bis. v. 8. — additur *δεκτός*, *εὐπρόσδεκτος* 2 Cor. VI, 2. — *πρὸς καιρόν* = *dum tempus opportunum vel commodum est* [neque mala doctrinae causa subeunda sunt] Luc. VIII, 13. — b) *tempus certum et statutum* aa) sq. genit. rei, ut *τῆς ἀναλύσεως* 2 Tim. IV, 6. *τῆς ἀναψύξεως* Act. III, 20. *διορθώσεως* Hebr. IX, 10. *τῆς ἐπισκοπῆς* Luc. XIX, 44. — Hebr. XI, 11. Matth. XIII, 30. XXI, 34. 41. Marc.

XII, 2. — Luc. I, 20. VIII, 13. Marc. XI, 13. — πρὸς καιρὸν ὥρας *ad horae tempus*, = *ad breve tempus* 1 Thess. II, 17. (Xen. Apol. Socr. §. 7.) — bb) addito gen. personae, ut μου Matth. XXVI, 18. = *tempus, quo supplicium mihi subeundum est*. Luc. XX, 24. ἐθνῶν i. e. *gentilibus constitutum*. — 2 Thess. II, 6. — Apoc. XI, 18. τῶν νεκρῶν i. e. *mortuis in vitam revocandis et iudicandis statutum*. — cc) addito ἴδιος i. e. *tempus personae* [mihi, tibi, sibi, illi, nobis etc.] vel rei [huic, illi] *constitutum* Gal. VI. 9. 1 Tim. II, 6. VI, 15. Tit. I, 3. — dd) addito ὁ νῦν vel οὗτος, vel ἐκεῖνος, *tempus quod nunc est, tempus hoc, illud*, quo facta sunt, quae ante vel hactenus enarrata sunt Matth. XI, 25. XII, 1. XIV, 1. Luc. XIII, 1. XVIII, 30. Marc. X, 30. Rom. III, 26. VIII, 18. XI. 5. Act. XII, 1. XIX, 23. 2 Cor. VIII, 14. Eph. II, 12. — ee) addito ἔσχατος, ὕστερος 1 Petr. I, 5. 1 Tim. IV, 1. — ff) universe Act. XVII, 26. Gal. IV, 10. — ἄχρι καιροῦ i. e. *ad tempus ipsi constitutum* Act. XIII, 11. — = *donec tempus suum durabat* Luc. IV, 13. — ἐν καιρῷ *tempore statuto* Matth. XXIV, 45. Luc. XII, 42. XX, 10. 1 Petr. V, 6. — ἐν τῷ καιρῷ *illo*, quo acta haec sunt, *tempore* Act. VII, 20. κατὰ καιρὸν *tempore statuto* Joh. V, 4. Rom. V, 6. — κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον Rom. X, 9. — 2 Tim. IV, 3. Hebr. IX, 9. 1 Petr. I, 11. — Apoc. XII, 12. ὀλίγος καιρός = *kurze Frist*. — (Diod. Sic. I, 3. Lucian. Hermot. §. 10. Xen. H. G. I, 1. 23.) — ratione habita Messiae vel proxime venturi, vel iudicium habituri et regnum suum inauguraturi Matth. VIII, 29. XVI, 3. Marc. I, 15. XIII, 33. Luc. XII, 56. XXI, 8. Act. I, 7. Rom. XIII, 11. 1 Cor. IV, 5. VII, 5. 29. Eph. I, 10. 1 Thess. V, 1. 1 Petr. IV, 17. Apoc. I, 3. XXII, 10. — gg) plur. καιροί *tempora* = *Zeitläufte*, χαλεποί 2 Tim. III, 1.

2) permutatur c. χρόνος i. e. a) *tempus*, ἀγρυπνεῖτε — ἐν παντὶ καιρῷ Luc. XXI, 36. — Eph. VI, 18. — b) *annus* aa) universe Apoc. XII, 14. καιρὸς καὶ καιροί [= duo anni] καὶ ἥμισυ καιροῦ *annus et duo anni et dimidius annus* = *tres anni et dimidius*. Ita LXX Dan. VII, 25. cf. *Wiser* p. 72. et de χρόνος = *annus* apud Graecos recentiores *Valckenar*. diatrib. p. 140. ed. Lips. vel 135. *Passow*. II. p. 1093. — bb) καιροὶ καρποφόροι *anni frugiferi* vel *anni tempestates frugiferae* Act. XIV, 17. (Polyb. III, 9. 7.) Saepius non extat in N. T.

Καῖσαρ, αρος, ὁ, *Caesar*, [pp. cognomen Julii Caesaris] i. e. der *Kaiser* Matth. XXII, 17. 21. Luc. II, 1. III, 1. Act. XI, 28. Phil. IV, 22.

Καισάρεια, ας, ἡ, *Caesarea*, nomen urbium duarum palaestinensium, quarum una 1) *Caesarea Palaestinae*, etiam *Caesarea* simpliciter dicta ad mare mediterraneum Joppen inter et Tyrum sita, et portu instructa Jos. Arch. VIII, 7. sede

procuratoris romani, post metropolis Palaestinae primae erat. Exstructa et munita est ab Herode M. in loco castelli, Stratonis turris vel *Στρατῶνος πύργος* ante appellati; Augusti in honorem Caesareae nomine condecorata est Joseph. Arch. XV, 9. — Act. VIII, 40. IX, 30. X, 1. 24. al. — Altera 2) *Caesarea Philippi*, urbs Gaulonitidos, ad radicem montis Libanon iuxta fontem Jordanis sita, Phoenicibus olim a monte Panic, sub quo iacebat, Paneas nominata, a Philippo tetrarcha ampliata et in Tiberii Caesaris honorem ab eodem Caesarea appellata Jos. Arch. XVIII, 2. Eandem in Neronis honorem Neroniam nominavit Agrippa minor Jos. Arch. XX, 8 et 9. Eadem temporibus antiquissimis nomen לַיִשׁ Judd. XVIII, 18. לֶשֶׁם Jos. XIX, 47. דָּן Judd. XVIII, 7. habuisse dicitur. Hodie desolata iacet atque *Belinas* appellatur. — Matth. XVI, 13. Marc. VIII, 27.

Καίτοι, coniunct. *quamquam, wiewohl.* Semel in N. T. legitur Hebr. IV, 3. et ut apud Graecos [cf. *Herm.* ad Vig. p. 840. *Buttm.* §. 136. p. 577.] postponitur. — (Lucian. Dial. Deorr. XII, 4. XIII, 4. Xen. Ages. VIII, 9.)

Καίτοιγε, vid. sub *γε* p. 223.

Καίω, f. *καύσω* et *καύσομαι*, aor. 1. passiv. *ἐκαύθην* 1) *accendo, incendo,* pass.: *accendor, ardeo* a) pp., sq. acc., ut *λύχνον* Matth. V, 15. Luc. XII, 35. *πῦρ* Hebr. XII, 18. Apoc. IV, 5. VIII, 10. — *πυρὶ igne* v. 10. — XIX, 20. XXI, 8. LXX pro יָקַד Deut. XXXII, 22. (Xen. Cyr. III, 3. 25. Anab. VII, 4. 28.) — b) metaph. *καίομαι* ardeo, flagro, pro: aa) *vehementer animo commoveor* Luc. XXIV, 32. — bb) *λύχνῳ καιομένῳ* comparatur Johannes baptista, quatenus *doctor* erat *illustris* Joh. V, 35. cf. *Lücke* II. p. 45. (Sirac. XLVIII, 1.) — 2) *comburo, concremo,* sq. acc. Matth. XIII, 40. — Joh. XV, 6. — 1 Cor. XIII, 3. *ἵνα καυθήσομαι*, quo loco si habent codd. *καυθήσωμαι* vid. sub *ἵνα* no. III. adnotata. Ita LXX pro שָׂרַף Levit. IV, 12. (Xen. Cyr. IV, 2. 33.) Saepius non legitur in N. T.

Κἀκεῖ, crasis, *καὶ ἐκεῖ* 1) *et ibi* Matth. V, 23. X, 11. XX, 10. XXVIII, 10. Marc. I, 35. Joh. XI, 54. Act. XIV, 7. XXII, 10. XXV, 20. XXVII, 6. LXX pro וְשָׁם Ruth. I, 27. — 2) *ibi etiam* Marc. I, 38. Act. XVII, 13. (Xen. H. G. I, 2. 6.)

Κἀκεῖθεν, crasis: *καὶ ἐκεῖθεν et inde* a) de loco, Marc. X, 1. Act. VII, 4. XIV, 26. XX, 15. (Lucian. Dial. Deorr. VII, 4.) — b) de tempore: *deinde* Act. XIII, 21. Ita LXX pro וּמִשָּׁם 2 Regg. II, 25.

Κἀκεῖνος, είνη, νο, crasis: *καὶ ἐκεῖνος* 1) *et ille und jener* a) pertinet *ἐκεῖνος* ad remotius aa) universe Act. XVIII, 19. Luc. XI, 17. XXII, 12. — bb) ubi *οὗτος* ad proxi-

mum spectat Matth. XXIII, 23. Luc. XI, 42. (Xen. Cyr. V, 5. 29.) — b) pertinet ἐκεῖνος ad propinquius aa) universe Marc. XVI, 11. — bb) c. emphasi = *und Er* Matth. XV, 18. Joh. VII, 29. XIX, 35. — 2) *etiam ille* a) pertinet ἐκεῖνος ad remotius Act. XV, 11. 1 Cor. X, 6. (Lucian. D. D. II, 3.) — b) ad propinquius pertinet = *auch Der* Matth. XX, 4. Marc. XII, 4. 5. XVI, 13. Luc. XX, 11. Joh. XIV, 12. XVII, 24. — 3) *tum ille* Luc. XXII, 12. v. καί.

Κακία, ας, ἡ, (inutilitas, ut militis i. e. ignavia Xen. Cyr. II, 2. 27. Polyb. IV, 31. 8.) 1) *malitia, animi malignitas et nocendi cupiditas* Rom. I, 29. Eph. IV, 31. Col. III, 7. Tit. III, 3. 1 Petr. II, 1. (Diod. Sic. I, 1. Polyb. IV, 27. 7.) — 2) *improbitas, vitiositas* Act. VIII, 22. 1 Cor. V, 8. XIV, 20. Jacob. I, 21. 1 Petr. II, 16. LXX pro רָעָה Gen. VI, 5. (Xen. Mem. I, 2. 28.) — 3) *molestia, aerumna* Matth. VI, 34. Ita LXX et hebr. רָעָה Amos. III, 6. (1 Macc. X, 46. Thuc. III, 58.) Saepius non habetur in N. T.

Κακοήθεια, ας, ἡ, (ex κακός et ἦθος mos; morum pravitas Xen. Ven. XIII, 16.) *prava indoles, malignitas, versutia, Schalkheit.* Extat tantum Rom. I, 29. (3 Macc. III, 22. Jos. Arch. XVI, 3. 1. Polyb. V, 50. 5.)

Κακολογέω, ῶ, f. ήσω, i. q. κακῶς λέγω, quod praestabilius esse docent Grammatici veteres cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 200. 1) *maledico, conviciis lacesso, schmähen*, sq. acc. vel pers. vel rei, cui male dicitur Marc. IX, 39. Act. XIX, 9. (2 Macc. IV, 1. Isocrat. Archid. T. II. p. 61.) cf. *Matthiae* §. 416. b. p. 762. *Fischer* ad Well. T. III. P. I. p. 433. — 2) ex opp. τοῦ τιμάω; *male habeo*, sq. accus. pers. Matth. XV, 4 et Marc. VII, 10. Ita LXX pro קִלֵּל Exod. XXII, 28. Deut. XXVII, 16.

Κακοπάθεια, ας, ἡ, *vexatio, aerumna.* Semel in N. T. Jacob. V, 10. ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας (2 Macc. II, 27. Diod. Sic. I, 8 et 36. Polyb. II, 25. 10. Dem. 1413, 25.)

Κακοπαθέω, ῶ, f. ήσω, (ex κακός et πάσχω) *mala perfero et sustineo.* Quater in N. T. 2 Tim. II, 3. κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης ἰησοῦ χριστοῦ. v. 9. IV, 5. Jac. V, 13. LXX pro: עָמַל Jon. IV, 10. (Diod. Sic. XIX, 16. Herodian. VIII, 7. 4. Xen. Mem. I, 4. 17.)

Κακοποιέω, ῶ, f. ήσω, 1) *malis afficio, mala infero* Marc. III, 4 et Luc. VI, 9. LXX pro הֵרַע Gen. XXXI, 7. עָשָׂה רַע XXXI, 29. (Diod. Sic. XV, 45. Xen. Cyr. VIII, 8. 12.) — 2) *male ago, pecco* 1 Petr. III, 17. 3 Joh. v. 11. (Xen. Oecon. III, 11.) Saepius non legitur in N. T.

Κακοποιός, οῦ, ὁ, ἡ, *maleficus* Joh. XVIII, 30. 1 Petr. II, 12. 14. III, 16. IV, 15. (Polyb. XV, 25. 1.)

Κακός, ή, όν, *malus* i. e. 1) *malae indolis*, *pravus* a) de personis Matth. XXI, 41. XXIV, 48. Phil. III, 2. Tit. I, 12. ὁμιλίαι 1 Cor. XV, 33. (Xen. Anab. II, 6. 30.) — b) de animi sensis et cupiditatibus Marc. VII, 21. Col. III, 5. — 2) *improbus, sittlich schlecht* Apoc. II, 2. (Xen. Mem. I, 2. 20.) — neutr. κακόν et τὸ κακόν, *scelus, improbitas* a) universe Matth. XXVII, 23. Marc. XV, 14. Luc. XXIII, 22. Act. XXIII, 9. Rom. I, 30. II, 9. III, 8. VII, 19. 21. IX, 11. XIII, 3. 4 bis. XVI, 19. 1 Cor. X, 6. 2 Cor. V, 10. XIII, 7. 1 Tim. VI, 10. Jac. I, 13. 1 Petr. III, 12. 3 Joh. v. 11. (Xen. Mem. II, 6. 4.) — b) = *falsum, mendacium* Joh. XVIII, 23. — 3) de vi noxiva, quam habet res externa in aliquem: *noxius, perniciosus, dolorem et damnum afferens* Rom. XIV, 20. — ἕλκος κακὸν Apoc. XVI, 2. (Xen. Mem. IV, 1. 4.) — κακόν = *res malum afferens* Jac. III, 8. κακὸν vel τὸ κακὸν *malum* i. e. a) *iniuria illata* Rom. XII, 17. 21. XIII, 10. 1 Cor. XIII, 5. 1 Thess. V, 15. 1 Petr. III, 9. 11. de iniuria verbis illata = *maledictum* 1 Petr. III, 10. — b) *molestia, vexatio* Luc. XVI, 25. Act. IX, 13. XVI, 28. XXVIII, 5. 2 Tim. IV, 14. — LXX ita pro צָרָה Jes. XLI, 7. (Lucian. D. D. VIII, 2. Xen. Mem. III, 8. 7.) saepius non extat in N. T.

Κακοῦργος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ex κακός et ἐργάζομαι) *maleficus*. Quater in N. T. a) universe 2 Tim. II, 9. ὡς κακοῦργος. (Xen. Anab. I, 9. 13. Herodian. I, 10. 2.) — b) de *latrone* Luc. XXIII, 32. 33. 39. (Diod. Sic. XX, 85. Aelian. V. H. III, 44.) — LXX pro רַע Cohel. VIII, 12. פֹּעֵל אָוֶן Prov. XXI, 15.

Κακουχέω, ῶ, f. ήσω, (ex κακός et ἔχω) *male habeo aliquem, malis premo*, κακουχέομαι, οῦμαι, *malis premor, affligor*. Bis in N. T. Hebr. XI, 37. XIII, 3. LXX pro עָנָה 1 Regg. II, 26. (Diod. Sic. III, 22. XIX, 11.)

Κακόω, ῶ, f. ώσω, (inutilem vel deteriorem reddo Xen. Anab. IV, 5. 35.) 1) *vexo, malis afficio*, sq. accus. pers. Act. VII, 6. 19. ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν. XII, 1. — XIV, 2. ἐπήγειραν — ἀδελφῶν = ἐπήγειραν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ ἐκάκωσαν αὐτούς. Act. XVIII, 10. 1 Petr. III, 13. Ita LXX pro הֵרַע Exod. V, 22. עִנָּה Exod. I, 11. (Siracid. VII, 20. Herodian. VI, 6. 12. Xen. Cyr. III, 1. 23.)

Κακῶς, adv. *male* a) κακῶς ἔχειν, *male se habere, aegrotare*. Locos huc pertinentes habes sub ἔχω no. 4. p. 676. — b) κακῶς πάσχειν, *male* i. e. *vehementer vexari* Matth. XVII, 15. — κακῶς δαιμονίζεται = δαιμονιζομένη κακῶς πάσχει XV, 22. (Polyb. III, 90. 13. Hom. Odyss. XVI, 275.) — c) κακῶς ἀπολέσαι, *male perdere* Matth. XXI, 41. (Jos. Arch. II, 14. 2. Xen. Oec. V, 18.) — d) κακῶς λέγειν vel εἰπεῖν aa) *conviciis petere* Act. XXIII, 5. De accusat. κακῶς

ticis aquatici, *Schilfrohr* Matth. XI, 7. XII, 20. l
(Polyb. III, 11. 4. Xen. Anab. I, 5. 1.) — b) e
materiae pro re materiata: *baculus*, *virga* α) uni
XXVII, 29. 48. Marc. XV, 19. 36. Ita קָנֶה 2 Regg.
β) de virga geometrica Apoc. XI, 1. XXI, 15. 1
calamo scriptorio 3 Joh. v. 13. Saepius non exta

Καλέω, f. *έσω*, [Attici *καλῶ* item *καλοῦμαι*
p. 45. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II. §. 1
a. 1. *ἐκάλεσα* 1) *voco*, *ich rufe* a) universe et ab
III, 13. *ἄχρι οὗ τὸ σήμερον καλεῖται* i. e. q
illa *hodie* sonat vel acclamatur vobis. — b) sq.
loci: *evoco* = *auctor sum*, *ut exeat aliquis e loc*
Matth. II, 15. — minus plene i. e. abest *ἐκ* Heb
bb) metaph. pro: *auctor sum*, *ut transeat aliquis*
in alterum, ut *ἐκ σκότους εἰς τὸ φῶς* 1 Petr. II,
me voco aa) universe, ubi, si de pluribus agitur,
voco, sq. accus. Matth. II, 7. XX, 8. XXV, 14. L
(Herodian. III, 11. 20. Xen. Anab. I, 3. 4.) — *κατ'*
X, 3. — bb) de personis ad iudicem vocatis, ut c
vel sententiam audiant Act. IV, 18. XXIV, 2. (ad
δίκην Xen. Apol. Socr. §. 1.) — cc) de personis,
voco, ut mecum sint. Ita de Jesu Apostolos dis
adiungente Matth. IV, 21. Marc. I, 20. — dd)
ad coenam alios vocantibus = *invito*, *ich lade ei*
addito *εἰς γάμους*, *εἰς τὸν γάμον* Matth. XXII
XIV, 8. Joh. II, 2. (Theophr. char. 9, vel 12, 1
δεῖπνον Xen. Mem. II, 3. 11.) — minus plene
Matth. XXII, 3. 8. Luc. VII, 39. XIV, 8. 9. 10 bi
16. 17. 24. 1 Cor. X, 27. (Xen. Mem. II, 3. 11. Syn

1 Thess. II, 12. — 1 Tim. VI, 12. — 1 Cor. I, 9. — 2 Thess. II, 14. — 1 Petr. V, 10. — Apoc. XIX, 9. — ב) minus plene vel absolute ℵℵ) universe, ut Rom. IV, 17. VIII, 30. IX, 11. 1 Cor. VII, 17. Gal. V, 8. 1 Thess. V, 24. Hebr. IX, 15. 1 Petr. I, 15. — בב) addito duplici acc., uno personae, altero conditionis, qua est, qui invitatur, ut *δοῦλος*, *ἐλεύθερος*, *περιτετμημένος* i. e. *als Sklave*, *als Freier*, *als Beschnittener* 1 Cor. VII, 18. 21. 22. — גג) *καλεῖν τινα κλῆσιν* = *eine Einladung an Jemanden ergehen lassen* Eph. IV, 1. Cf. *Winer* p. 168. *Buttm.* §. 118, 2. *Matthiae* §. 408. p. 744. *Jacob* ad Lucian. Toxar. p. 155. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 422. *Gesen.* p. 809 sq. *Ewald* p. 590 sq. — דד) addito *διά* c. gen. adminiculi, ut *διὰ* [= vi, zufolge] *τῆς χάριτος αὐτοῦ* Gal. I, 15. 2 Petr. I, 3. — הה) sq. *εἰς* ad finem vel ad legem pertinente, qua vocatur aliquis, ut *εἰς ὅ* [i. e. *hac lege*, *ut*, *quas modo attuli*, *virtutibus operam detis*] 2 Thess. II, 14. Col. III, 15. 1 Petr. II, 21. III, 9. — וו) sq. *ἐκ* c. genit. natalium Rom. IX, 24. — זז) sq. *ἐν* c. dat. pers., cuius opera fit invitatio 1 Cor. VII, 22. 1 Petr. V, 10. — item c. dat. rei vel ad legem pertinentis, qua invitatur aliquis, ut *ἐν εἰρήνῃ* 1 Cor. VII, 25. 1 Thess. IV, 24. vel ad consilium *τῆς κλήσεως* spectantis, Eph. IV, 4. *ἐν μιᾷ ἐλπίδι*, per attract. [vid. *ἐν* p. 537.] pro: *εἰς μίαν ἐλπίδα*, *ut una eademque spe fruamini.* — חח) sq. *ἐπί* c. dat. legis, qua fit *ἡ κλῆσις*. Gal. V, 13. 1 Thess. IV, 7. — טט) additur *κλήσει ἁγίᾳ* = *καλέω ἁγίως*, *invito modo reverentiam et verecundiam iniungente* 2 Tim. I, 9. — — ββ) de Jesu, sq. *εἰς μετάνοιαν* i. e. *ad mentis mutationem exhortor* Matth. IX, 13. Luc. V, 32. — abest *εἰς μετάνοιαν* Marc. II, 17.

2) *voco*, i. e. *appello*, *nomen indo*, *nennen*, pass. *καλοῦμαι*, *appellor*, *ich heisse*, *ἐκλήθην*, *nomen accepi*, fut. *κληθήσομαι*, *nomen accipiam* [cf. *Seidler* ad Eurip. Troad. v. 13. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 218.] a) de personis aa) sq. acc. duplici et personae et nominis, quo appellatur ea α) universe Matth. II, 23. [e lect. vulg. X, 25. Vid. *Griesb.*] Luc. I, 60. X, 39. Act. I, 23. VII, 58. XIII, 1. Apoc. XII, 9. — additur *ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός ad normam nominis, quo appellatur pater* Luc. I, 59. (3 Esr. IV, 63.) Ita LXX et hebr. עַל Neh. VII, 63. Vide supra sub *ἐπί* p. 586. — Rom. IX, 7 et Hebr. XI, 18. *ἐν ἰσαάκ* — *σπέρμα* = *ἐν ἰσαὰκ ἔσται σοι σπέρμα καὶ κληθήσεται ἐν αὐτῷ*, *opera Isaaci continget tibi posteritas et secundum nomen eius appellabitur.* — β) additur per apposit. *τὸ ὄνομα αὐτοῦ* Matth. I, 21. Luc. I, 13. 31. de hh. ll. futuro vim imperat. mitigante cf. sub *ἐξαίρω* p. 552. observata. — Matth. I, 23. 25. Luc. II, 21 bis. Apoc. XIX, 13. — LXX pro קָרָא אֶת־שְׁמוֹ sq. nomine, quo quis appellatur Gen. XVII, 19. 1 Sam. I, 20. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 45 sq. — bb) sq.

VIII, 2. Act. VIII, 10. Cf. ad h. l. *δύναμις* p. 3 Apoc. XIX, 11. (Hom. Iliad. I, 293. Palaeph. fa Symp. VI, 6.) — dd) accusativo pers. additur *ὀνό ὀνόματι* Luc. I, 61. XIX, 2. — ee) sq. acc. pers. *modo* = *quo nomine* Luc. I, 62. (Plat. Gorg. p. Xen. Oecon. VII, 3.) cf. *Matthiae* §. 420. p. 769. rebus, sq. dupl. acc. et rei et conditionis vel qual XXVII, 8. Luc. II, 4. VII, 11. IX, 10. XXIII, 33. A III, 11. IX, 11. X, 1. XXVII, 8. 14. 16. XXVIII, 1. XVI, 16. (Palaeph. fab. 1. Xen. Cyr. I, 2. 13.) — 13. et Marc. XI, 17. *ὁ οἶκος — ἔθνεσιν* = *omnes fitebuntur* vel *testabuntur esse eas aedes precibus*

3) *constituo, ernennen, berufen,* sq. dupl. acc dignitatis Hebr. V, 4. — Gal. I, 15. Ita קָרָא Jes.

Καλλιέλαιος, ου, ὁ, ἡ, *olea generosa ἐλαία*). Semel in N. T. Rom. XI, 24. (Aristot. de

Καλλίων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, *melior*, in N. T. Act. XXV, 10. *σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις*, quam alii, vel quam equidem dicere possum] huius comparativi ratione vid. quae sub *καινός* notavimus.

Καλοδιδάσκαλος, ου, ὁ, ἡ, (a *καλός* et *honesta praecipiens*, *honestatis magister vel magi* tantum Tit. II, 3.

Καλοὶ λιμένες, (a *καλός* et *λιμήν*, *ένος bonus portus*; dicitur ita locus insulae Cretae op appell... dum Act. XXVII, 8.

Matth. XII, 33. Luc. VI, 43. *καρδία* Luc. VIII, 15. — *μέτρον καλόν* = *mensura* [hactenus bonae indolis, quatenus neque minor neque maior iusto =] *iusta* Luc. VI, 38. — b) *eximius, praestans* aa) universe, ut *βαθμός* 1 Tim. III, 13. *διδασκαλία* IV, 6. *ἔργον opus* III, 1. *θεμέλιον* VI, 19. *καρπός* Matth. III, 10. VII, 17—19. Luc. III, 9. VI, 43. *λίθος* Luc. XXI, 5. *μαργαρίτα* Matth. XIII, 43. *νόμος* Rom. VII, 16. *παραθήκη* 2 Tim. I, 14. *ῥῆμα θεοῦ* Hebr. VI, 5. *σπέρμα* Matth. XIII, 24. 27. 37. 38. (Polyb. XV, 7. 6. Xen. Cyr. I, 6. 6.) — *οὐ καλόν non eximius* = *nullius pretii, nomine suo indignum* 1 Cor. V, 6. — ita *καλός* nomini coniugato additur, ut adverbiascat, ut *τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνίζεσθαι* = *καλῶς ἀγωνίζεσθαι* 1 Tim. VI, 12. 2 Tim. IV, 7. 1 Tim. I, 8. — VI, 12. 13. cf. *Winer* p. 168. — *τὸ καλόν*, *id quod ceteris praestat* 1 Thess. V, 21. — bb) = *honorificus, honestus*, ut *μαρτυρία* 1 Tim. III, 7. *ὄνομα* Jac. II, 7. (Xen. Cyr. VII, 3. 17.)

2) *utilis*, a) universe, ut *ἅλας* Marc. IX, 50. Luc. XIV, 34. *καλά* Matth. XIII, 48. *κτίσμα* 1 Tim. IV, 4. *νόμος* I, 8. (Sirac. XIV, 3. Xen. Mem. III, 8. 4.) — b) *καλόν ἐστι*, sq. acc. c. inf. = *iuvat, commodum est* Matth. XVII, 4. Marc. IX, 5. Luc. IX, 33. — c) *καλόν ἐστί τινι* = *conducit alicui* i. q. *συμφέρει τινί*, aa) sq. inf. Matth. XVIII, 8. 9. Marc. IX, 43. 45. 47. 1 Cor. VII, 1. 26. IX, 15. — bb) sq. *εἰ*, loco acc. c. infinit. vel *ὅτι* Matth. XXVI, 24 et Marc. XIV, 21. Vide de his ll. supra sub *εἰ* p. 363. — Marc. IX, 42.

3) refertur ad mores, vel sentiendi et agendi rationem: *probus, sittlich schön, sittlich gut, edel* a) universe, ut *ἀναστροφή* Jac. III, 13. 1 Petr. II, 12. *συνείδησις* i. e. *mens conscia recti* Hebr. XIII, 18. *τοῦτο γὰρ καλὸν* — *ἐνώπιον τοῦ θεοῦ* 1 Tim. II, 3. [V, 4.] — *τὰ καλὰ ἔργα*, vel *ἔργα καλά*, etiam *καλὰ ἔργα recte facta, praeclare facta, edle gute Thaten* Matth. V, 16. Joh. X, 32. 33. 1 Tim. V, 10. 25. Tit. II, 7. 14. III, 8. 14. Hebr. X, 24. 1 Petr. II, 12. (Xen. Mem. II, 1. 32.) — absque *ἔργα* Rom. XII, 1. 7. 2 Cor. VIII, 21. (Xen. Mem. II, 1. 27.) — maxime quatenus animus benignus in illis peragendis conspicuus est = *benigne facta* Matth. XXVI, 10. Marc. XIV, 6. 1 Tim. VI, 18. (LXX Ps. XXXV, 12.) — b) *τὸ καλόν*, vel *καλόν rectum, id quod rectum et probum est* Rom. VII, 18. 21. 2 Cor. XIII, 7. — Gal. IV, 18. *ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ*. Vide de h. l. supra sub *ζηλόω* p. 686. — *καλὸν ποιεῖν* = *recte agere* Jac. IV, 17. — Gal. VI, 9. alii h. l. *benefacere*. — c) *καλόν ἐστι*, vel *καλόν*, sq. infinit. *rectum est, edel ists* Rom. XIV, 21. Gal. IV, 18. *καλὸν δέ*. — Hebr. XIII, 9. — Matth. XV, 26. cf. de h. l. lectione et quatenus praeferendum *ἔξεστι Fritzsche* IV Evv. I. p. 518. et *Griesb.* ad h. l. ed. *Schulz*. — Marc. VII, 27. — — d) de personis, ratione habita muneris, quo funguntur, *bonus* = *nomine suo dignus*, ut *διά-*

κονος 1 Tim. IV, 6. *οἰκονόμος* 1 Petr. IV, 10. *ποιμὴν* Joh. X, 11. 14. *στρατιώτης* 2 Tim. II, 3. (Xen. Mem. I, 6. 13.) Sae-pius non legitur in N. T.

Κάλυμμα, τος, τό, (a *καλύπτω* q. v.) *velamen, teg-mentum.* Legitur in N. T. a) proprie 2 Cor. III, 13. μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ. Ita LXX pro מַסְוֶה Exod. XXXIV, 33. — b) metaph. pro: *impedimentum* vel *id, quod impedit, quominus intelligatur aliquid* 2 Cor. III, 14. τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς δια-θήκης μένει v. 15. 16. cf. ad hos locos *Fritzsche* diss. II. p. 33 — 39.

Καλύπτω, f. ψω. 1) *tego, operio* a) propr. Matth. VIII, 24. Luc. VIII, 6. XXIII, 30. LXX pro כִּסָּה Gen. VII, 19. (Xen. Cyr. V, 1. 4.) — b) *occultandi* sens. Matth. X, 26. οὐ-δὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον. 2 Cor. IV, 3. — 2) metaph. *sup-primo, impedio, caveo, ne appareat aliquid*, ut πλῆθος ἁμαρ-τιῶν Jac. V, 20. et 1 Petr. IV, 8. Alii: *veniam concilio.*

Καλῶς, adverb. (pulchre, in N. T.) *bene* i. e. a) *recte, uti decet*, aa) universe, ut Joh. XVIII, 23. εἰ δὲ καλῶς sc. ἐλά-λησα. 1 Cor. VII, 37. 38. καλῶς ποιεῖ. Gal. V, 7. Phil. IV, 14. Hebr. XIII, 18. Jac. II, 8. 2 Petr. I, 19. 3 Joh. v. 6. (Polyb. I, 42. 2. Xen. Cyr. I, 3. 1.) — *οὐ καλῶς*, *non uti decet* = *ma-lo consilio* Gal. IV, 17. — bb) ratione habita muneris, quo fungitur aliquis 1 Tim. III, 4. 12. 13. V, 17. — cc) = *egre-gie, praestanter, trefflich* a) universe, ut Marc. VII, 37. 1 Cor. XIV, 17. — β) cum acerbitate vel ironice Marc. VII, 9. 2 Cor. VII, 4. Cf. ad h. l. *Fritzsche* diss. II. p. 72. (Aelian. V. H. 16.) — b) *vere, convenienter, passend, richtig*; ita de dictis vaticiniis et similibus Matth. XV, 7. Marc. VII, 6. XII, 28. 32. Luc. XX, 39. Joh. IV, 17. VIII, 48. XIII, 13. Act. XXVIII, 25. Rom. XI, 20. (Xen. Mem. II, 7. 11.) — c) *honorifice*, ut σὺ κάθου ὧδε καλῶς Jac. II, 25. καλῶς εἰπεῖν τινα = *laudare aliquem* Luc. VI, 26. — (Xen. Cyr. IV, 5. 39.) — d) *καλῶς ποιεῖν benefacere alicui, beneficia conferre* Matth. V, 44. Marc. XII, 12. Luc. VI, 27. — e) *καλῶς ἔχειν*, *bene se ha-bere*, de convalescentibus Marc. XVI, 18. (Xen. Cyr. VII, 5. 47.) Saepius non extat in N. T.

Καμέ, v. *κἀγώ*.

Κάμηλος, ου, ὁ, *camelus, das Kameel*, a) univers. Matth. III, 4. Marc. I, 6. — b) in locutionibus prov. aa) Matth. XIX, 24. Marc. X, 25. Luc. IX, 25. quibus vv. diffi-cillime fieri id, de quo agitur, significatur. — bb) Matth. XXIII, 24. quae vv. pertinent ad homines diligentes in rebus levi-ribus, negligentes vero in rebus gravissimis. LXX pro גָּמָל Gen. XII, 16. (Diod. Sic. III, 42. Xen. Cyr. VI, 1. 30.)

Κάμινος, ου, ὁ, ἡ, (fornax aeraria, in qua metalla purgantur Xen. Venat. IV, 49. Diod. Sic. V, 27.) *fornax*, ca-

minus Matth. XIII, 42. 50. Apoc. I, 15. IX, 2. LXX pro כִּבְשָׁן Gen. XIX, 28. אַתּוּן Dan. III, 6.

Καμμύω, f. ύσω, pro καταμύω, (ex κατά et μύω claudo) *conniveo, oculos claudo* Matth. XIII, 15 et Act. XXVIII, 27. τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν. Sunt haec verba Jesaiae VI, 9. 10. ubi LXX καμμύω pro שָׁעַע bestreichen, verkleben. — Neque Atticis hanc verbi καταμύω contractionem familiarem, neque a recentioribus, qui non pessime locuti sunt, usu perceptam esse, observavit *Lobeck* ad Phryn. p. 340. Tamen *Schäferus* huc inclinat, ut Xenophontem Cyr. VIII, 3. 27. scripsisse suspicetur καμμύειν, quod plurima verba, quae κοινά Grammatici vocant, libenter usurpaverit posthabitis iis, quae Attici sibi vindicarent. Quod qui factum sit, docet Photius, in Biblioth. c. 1589, 39. οὐδὲν θαυμαστὸν, inquiens, ἀνὴρ ἐν στρατείαις σχολάζων καὶ ξένων συνουσίαις εἴ τινα παρακόπτει τῆς πατρίου φωνῆς, διὸ νομοθετὴν αὐτὸν οὐκ ἄν τις ἀττικισμοῦ παραλάβοι. cf. Lamb. Bos. de ellipsi p. 369. ed. *Schäfer.*

Κάμνω, f. καμῶ, a. 2. ἔκαμον, pf. κέκμηκα, [cf. *Buttm.* §. 101. coll. §. 99, 6 et 13. gram. max. Vol. II. §. 112, 10 et not. 15. p. 17 sq. *Matthiae* §. 187, 6. p. 331. §. 190. p. 339.] 1) *defatigor* Hebr. XII, 3. ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν *ne animo deficiatis.* [Apoc. II, 7.] (Diod. Sic. XX, 96. Xen. Anab. III, 4. 47.) — 2) *aegroto, morbo laboro* Jac. V, 15. (Diod. Sic. I, 25. Lucian. Dial. Deorr. XXIII, 2. Xen. Mem. I, 2. 51.) Saepius non reperitur in N. T.

Κάμοί, v. κἀγώ.

Κάμπτω, f. ψω, 1) transit.: *flecto*, ut τὸ γόνυ [universe Hom. Iliad. VII, 118. Anth. gr. Vol. III. p. 83. ed. *Jacobs.* -tum de supplicibus] *genu vel genua flecto* a) sq. dat. pers. i. e. *in honorem alicuius.* Ita de adorantibus vel venerantibus aliquem Rom. XI, 4. — Ita LXX pro כָּרַע sq. לְ 1 Regg. XIX, 18. — b) sq. πρός τινα i. e. vel *versus aliquem* vel *propter aliquem* Eph. III, 14. — 2) intrans. *flector, flecto me*, τὸ γόνυ κάμπτει, sq. τινί Rom. XIV, 11. Ita LXX et כָּרַע sq. לְ Jes. XLV, 23. — ἐν τῷ ὀνόματί τινος = *bei Nennung des Namens Jemandes* i. e. *vor Jemandem* Phil. II, 10. Cf. ἐν p. 525.

Κἄν, crasis: καὶ ἐάν, seq. coniunct. 1) *et si, und wenn* a) sq. coniunct. aor. item perf. [= Lat. futur. exacto. Vide supra sub ἐάν p. 339. ab init.] apodosi habente futur. Jac. V, 15. (Xen. Anab. III, 1. 36. IV, 5. 8.) — loco fut. οὐ μή c. coni. aor. in negatione fortiori Marc. XVI, 18. — abest apodosis, e contextu facile supplenda, ut κἂν καρπόν scil. μενεῖ vel μενέτω. Cf. de h. l. supra sub εἰ δὲ μήγε p. 221 sq.

cf. *Passow* sub *καί* I. p. 764. *Herm.* ad Vig. p. ind. ad Lucian. D. D. p. 117. *Fritzsche* diss. II.] coni. aor. apodosi habente futurum. Marc. V, 28. ubi Lat. *modo*, nos: *nur*, *wenigstens* Marc. VI ἅψωνται pro: ἵνα ἅψωνται αὐτοῦ, καὶ ἐὰν το τοῦ ἱματίου ἅψωνται. Act. V, 15. ἵνα — αὐτῶν *trus, si venisset, quosdam eorum tangeret, etic nonnullos eorum opacaret.* 2 Cor. XI, 16. κἂν — δέξασθέ με, καὶ ἐὰν δέξησθέ με ὡς ἄφρονα. (II 16. IV, 4. 15. Lucian. Dial. Deorr. V, 3.) Saepi in N. T.

Κανᾶ, ἡ, *Cana*, hebr. קָנָה, nom. propr. prope Capernaum Joh. II, 1. 11. IV, 46. XXI, 2.

Καναν ίτης, ου, ὁ, *zelotes*, ab hebr. קַנָּא Simonis, Apostoli, fratris Judae Lebbaei; appella iotarum societate, cui ante adscriptus fuerat Matth III, 18. coll. Luc. IV, 15. Act. I, 13.

Κανδάκη, ης, ἡ, *Candace*, nomen omnibu reginis Jesu aetate commune Act. VIII, 27. (p. 820. Plin. H. N. VI, 29.)

Κανών, όνος, ὁ, *regula, norma, ad quan aliquid vel accommodandum est, Richtschnur*, Di a) de limitibus scriptis alicui, de finibus, intra q se debet aliquis: *dioecesis alicui assignata, der J stimmte Wirkungskreis* 2 Cor. X, 13. κατὰ τὸ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ θεὸς μέτρου. v. κανόνα ἡμῶν· v. 16. ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι. (ita I III. 151. κανών i. q. τὸ μέτρον τοῦ πηδήματο saltus spatium; de fune mensorio fabrorum ligna

littore, appellabatur παραθαλάσσιος. Nominatur haec urbs interdum ἡ ἰδία αὐτοῦ [Ἰησοῦ] πόλις, cum in eius synagoga saepius doceret multumque ibi versaretur. Exstructa videtur post'exilium, cum nullibi in V. T. libris eius facta sit mentio. Matth. IV, 3. IX, 1. XI, 23. al.

Καπηλεύω, f. εύσω, (sum κάπηλος i. e. vel caupo sum Aelian. V. H. X, 9. Xen. Cyr. IV, 5. 42. vel propola, qui in foro et tabernis res ab aliis plerumque emtas vendit et ita quaestum facit, ein Höker. Cuius generis homines cum haud raro, ut hodie, fraudulenter agerent et rebus, vino maxime, corrumpendis atque adulterandis quaestum facerent, factum est, ut καπηλεύω diceretur universe pro:) *corrumpo*, *verfälschen*. Semel extat in N. T. 2 Cor. II, 17. καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. (Philostr. Vit. Apollon. I. c. 13. V, 36. Antholog. gr. in Epigram. Pallados T. III. p. 130. edit. *Jacobs*. τύχη καπηλεύουσα πάντα τὸν βίον.)

Καπνός, οῦ, ὁ, *fumus*, Act. II, 19. Apoc. VIII, 4. IX. 2. 3. 17. 18. XIV, 11. XV, 8. XVIII, 9. 18. XIX, 3. LXX pro עָשָׁן Exod. XIX, 18. (Aelian. V. H. XII, 37. Xen. Cyr. VI, 3. 5.)

Καππαδοκία, ας, ἡ, *Cappadocia*, regio Asiae ad septentrionem mare euxinum, ad orientem Armeniam, meridiem versus Ciliciam et Commagenem, ad occidentem Lycaoniam habens, fertilis admodum atque abundans tritico, equis, asinis. Incolas huius terrae, a Strabone Leucosyros, ab Herodoto Syros appellatos, Pauli tempore stipendiarios fuisse Romanis, testis est Velleius Paterculus II, 39. — Act. II, 9. 1 Petr. I, 1.

Καρδία, ας, ἡ, (cor, das Herz, als Sitz und Princip des Blutumlaufs und des Lebens Hom. Iliad. X, 94. Xen. Anab. II, 5. 23.) 1) *animus*, i. e. a) *das Herz*, quatenus est sedes cupiditatum, desideriorum, studiorum, sensuum, cogitationum, dubitationum aa) universe Matth. V, 8. 28. VI, 21. XI, 29. XII, 34. XIII, 15. 19. XV, 8. 18. 19. Marc. III, 5. IV, 15. VII, 6. 19. 21. XI, 23. Luc. I, 17. 51. II, 35. [IV, 18.] VI, 45 ter. VIII, 12. IX, 47. XII, 34. XVI, 15. XXI, 34. XXIV, 32. 38. Joh. XIV. 1. 27. Act. II, 37. V, 3. VII, 23. 39. 51. 54. VIII, 21. 22. XV, 9. XVI, 14. XXI, 13. XXVIII, 27. Rom. I, 24. II, 5. 29. V, 5. VIII, 27. IX, 2. X, 1. 8. 9. 10. 1 Cor. IV, 5. VII, 37. XIV, 25. 2 Cor. I, 22. II, 4. III, 2. 3. 15. IV, 6. V, 12. VI, 11. XVIII, 16. Gal. IV, 6. Eph. III, 15. 17. IV, 7. 18. V, 19. VI, 5. Phil. IV, 7. Col. III, 15. 16. 22. 1 Thess. II, 4. 17. III, 13. Hebr. III, 8. 10. 12. IV, 12. X, 22. XIII, 9. Jac. III, 14. IV, 8. V, 8. 1 Petr. IV, 15. 2 Petr. I, 19. II, 14. Apoc. II, 23. — ἀγαπᾶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας item ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ Matth. XXII, 37. Marc. XII, 30. 33. Luc. X, 27. 1 Petr. I, 22. [Act. VIII, 37.] 1 Tim. I, 5. 2 Tim. II, 22. Hebr. X, 22. (Theocrit. Idyll. 29, 4. Marc. Ant. II, 3.) — ἀπὸ τῶν καρδιῶν vel ἐκ καρδίας *ex animi*

sententia = *lubenter* Matth. XVIII, 35. Rom. VI, 17. — dicuntur εἶναι homines ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία, inter quos est *summus animorum consensus* Act. IV, 32. — διαλογίσθαι vel ἐνθυμεῖσθαι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ = *secum cogitare* Matth. IX, 4. Marc. II, 6. 8. Luc. III, 15. V, 22. — συμβάλλειν ἐν τῇ κ. *animo volvere* Luc. II, 19. βάλλειν item διδόναι εἰς vel ἐπὶ τὴν κ. Joh. XIII, 2. Hebr. VIII, 10. X, 16. Apoc. XVII, 17. — ἔχειν τινὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ = *in sinu fovere* Phil. I, 7. εἶναι ἐν τῇ κ. τινός = *in sinu alicuius foveri* vel *amari ab aliquo* 2 Cor. VII, 3. — ἀνὴρ κατὰ τὴν κ. τοῦ θεοῦ *vir eandem tenens sentiendi, iudicandi, agendi rationem, quam tenet Deus* ex adiunct. *vir Deo probatus* Act. XIII, 22. — verbis κρυπτὸς ἄνθρωπος explicationis ergo additur genit. καρδίας = ὁ ἔσω ἄνθρωπος 1 Petr. III, 4. — bb) quae ad hominem ipsum pertinent, de τῇ καρδίᾳ praedicantur et tribuuntur ei, quippe quod eius in re, quae agitur, pars est praecipua [cf. *Jacob* quaest. Lucian. p. 22. ad Lucian. Toxar.] ut ἡ λύπη πεπλήρωκε τὴν καρδίαν Joh. XVI, 6. χαρήσεται — ἡ καρδία v. 22. — Act. II, 22. XI, 23. XIV, 17. Rom. XVI, 18. Jac. I, 26. — Col. II, 2. IV, 8. 2 Thess. II, 17. III, 5. — τρέφειν τὰς καρδίας αὐτῶν = *ad satietatem usque indulgere cupiditatibus* Jac. V, 5. Alii ad num. 1. c. hunc locum referunt. Cf. tamen, quae habet de ψυχῇ in simili re *Winer* p. 66. — cc) ex hebr. εἰπεῖν vel λέγειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ *in animo suo dicere* i. e. *secum cogitare* Matth. XXIV, 48. Luc. XII, 45. Rom. X, 6. Apoc. VIII, 7. Cf. *Ewald* p. 623. *Gesen.* p. 752 sq. — — b) i. e. *mens*, *Verstand*, Matth. XIII, 15. Act. XXVIII, 27. τῇ καρδίᾳ συνιέναι Marc. VI, 52. VIII, 17. Luc. XXIV, 25. Joh. XII, 40 bis. Rom. I, 21. [redacted]

Matth. XIII, 8. Marc. IV, 7. 8. 29. XI, 14. XII, 2. — Joh. XII, 24. XV, 4. in orat. alleg. v. 2. 5. 8. 16. — Matth. XXI, 19. (Diod. Sic. II, 36. Aelian. V. H. III, 18. Xen. Oec. IV, 8.) — ἀποδιδόναι καρπούς item διδόναι ἀπὸ τῶν κ. = *Zinsfrüchte geben* Matth. XXI, 41. Luc. XX, 10. Vid. ἀποδίδωμι p. 122. — bb) de liberis, ita in formulis ex hebr. dicendi ratione explicandis: καρπὸς τῆς κοιλίας = *foetus* Luc. I, 42. — LXX pro פְּרִי בֶטֶן Gen. XXX, 2. — καρπὸς τῆς ὀσφύος τινός = *posteri alicuius* Act. II, 30. — cf. LXX Gen. XXXV, 11. — — b) metaph. aa) pro: *facinora, facta*, ut ποιεῖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας i. e. *facta edere congrua animo emendato* Matth. III, 8. Luc. III, 8. — καρποὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, *facta, digna felicitate regni divini* Matth. XIII, 43. — Matth. VII, 16. 20. — bb) = *effectus, Wirkungen* Rom. XV, 28. Gal. V, 22. Eph. VI, 9. Hebr. XII, 11. Jac. III, 17. — cc) *bona oriunda ex aliqua re, commoda, utilitas* Joh. IV, 36. Rom. I, 13. VI, 21. 22. Phil. I, 11. IV, 17. Jac. III, 18. (Herodian. VIII, 3. 15. Xen. Cyr. VII, 2. 11.) — dd) καρποὶ τῶν χειλέων, *fructus labiorum* i. e. *verba, sermones*, Hebr. XIII, 15. cf. LXX Hos. XIV, 3. et Jes. LVII, 19. — Saepius non legitur in N. T.

Κάρπος, ου, ὁ, *Carpus*, nomen proprium viri 2 Tim. III, 14.

Καρποφορέω, ῶ, f. ήσω, et medium καρποφοροῦμαι, signific. activa [Col. I, 6. cf. sub ἐκτίθημι observata; a καρπός et φέρω] *fructus fero* a) propr. de terra Marc. IV, 28. αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ. — de doctrina Jesu Col. I, 6. (Antholog. gr. in Epigr. Eveni T. I. p. 97. et in epigr. Platonis T. I. p. 106. ed. *Jacobs*. Diod. Sic. II, 49. Xen. Vect. I, 5.) — b) metaph. de hominibus, qui religionis cognitionem factis exprimunt Matth. XIII, 23. Marc. IV, 20. Luc. VIII, 15. Col. I, 10. — τινί *für Jemanden, in honorem, in commodum alicuius*, ut τῷ θεῷ Rom. VII, 4. τῷ θανάτῳ v. 5. Cf. ad h. l. θάνατος p. 709.

Καρποφόρος, ου, ὁ, ἡ, (ex καρπός et φέρω) *frugifer* i. e. *frugibus ferendis aptus*. Semel in N. T. Act. XIV, 17. καιροὶ καρποφόροι. (Diod. Sic. I, 74. de terra, plantis etc. Xen. Cyr. VI, 2. 22. LXX Ps. CVII, 34. CXLVIII, 9.)

Καρτερέω, ῶ, f. ήσω, (a καρτερός fortis; fortis sum, tum transit. =) *forti animo fero*, sq. acc., ut τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως, ita semel Hebr. XI, 27. (Siracid. II, 2. Diod. Sic. III, 5. XIII, 10. Xen. Cyr. I, 5. 1.)

Κάρφος, εος, ους, τό, (a κάρπω, contraho, sicco; omne, quod siccum et aridum est,) *festuca, palea* Matth. VII, 3. τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου v. 4. 5. Luc. VI, 41. 42. Adumbrantur hoc vocabulo vitia leviora, oppos. τῷ δόκῳ trabi, qua vitia graviora significantur. Simili

gegen, [ut qui deficit ab aliquo, huic adversatur von Jemandem sich gegen ihn wenden.] — 2) c accus. primum ad *locum* et *tempus*, quo vel tendi fit aliquid universe indicandum [„es drückt das einem Orte, die Bewegung, Richtung nach einem im Allgemeinen aus, wo die Bestimmungen: ob o drin, daran, hinein etc. entweder nicht gegeben w oder können oder sich von selbst verstehn," ita *B* p. 422. ed. X^mae.] et significat: *per*, i. e. *durch h* in quibus Latini etiam interdum *in* c. ablat., nostr si de tempore agitur, *per* vel ablat. simplici, nos *rend*, *zu*, *um* utuntur; *ad*, i. e. *an*, *bei*, *nahe be* i. e. *nach etwas hin*, *gegen;* denique *in* c. ablat. r — tum metaphorice nunc ad *convenientiam*, nunc *tudinem* pertinens respondet Lat. *secundum*, nostr [in quibus *secundum* = *convenienter rei*, *ad*, *e*, *gemäss* — *pro ratione* i. e. *nach Maassgabe*, *nac niss* — *pro*, *vi* i. e. *zufolge* — *ob*, *propter* i. e. *we quod attinet* i. e. *in Betreff* — *ad exemplum ali* denique fini vel consilio indicando inservit, ubi l accus. gerundii vel *causa* cum genit. gerundii cognati.

A) *Conspectus rei.*

AA) *κατά* c. genit.

I) de *loco* i. e.

1) de motu e loco superiori in inferioren *de*, nos: *herab von* a) universe. —

diffundendi notione — *desuper* in

b) post vv. *obtestandi*, *iurandi*, ubi Lat.: *per*, nos: *bei.*

II) metaph. de *ratione* ad aliquem, Beziehung, Rücksicht

a) universe = *de*, i. e. *in Bezug auf*, *über.*

b) sensu hostili: *contra*, *in detrimentum alicuius*, nos: *gegen*, *wider* aa) post vv. et substant. *dicendi*, *accusandi*, *decernendi*, *excitandi*, *insurgendi*, *pugnandi* — bb) post vv. alia.

BB) c. accusat.

I) de *loco* i. e.

1) de motu et mansione, ubi Latini

a) *per*, nos: *durch hin*, *entlang*

aa) post vv. motus α) universe. — β) ita ut simul distribuat.

bb) post vv. mansionis α) ubi dicitur facere aliquis aliquid in loco i. e. ambulans per locum — β) ubi esse vel fieri dicitur aliquid per locum, ubi Lat. *per*, etiam *in* cum ablat. αα) universe. — ββ) simul distribuit.

b) *ad*, nos: *an*, *nahe bei*, *in der Nähe bei*

aa) post vv. motus α) sq. acc. *loci* — β) sq. acc. *pers.* = ad locum, quo quis est.

bb) ubi esse dicitur vel cogitatur aliquis ad vel prope aliquid.

2) de directione in locum = *versus*, *ad*, *in* c. acc., nos: *gegen* a) universe. — b) *κατὰ πρόςωπον in os* = *coram.*

3) *in* c. ablat., nos: *in*, ubi, ut videtur, poni poterat *ἐν*.

a) sq. acc. *loci*

b) sq. acc. *pers.* i. e. *in terra alicuius* = *apud aliquem*, *in medio alicuius*, *inter* aa) sq. acc. nominis gentilis α) universe. — β) ita ut circumscribatur adiect. substantivo cognatum. — bb) sq. acc. pronominis person. circumscribitur pronomen possessivum α) universe. — β) *καθ' ἑαυτόν.*

c) sq. acc. *rei* aa) universe. — bb) iunct. c. *ὁ ὤν facit periphrasin adiectivi* substantivo cognati — plene — minus plene. — cc) iunct. c. substant. vel adiect. qualitatis *circumscribit adverbium* nomini cognatum.

II) de *tempore*, quo durante vel per quod fit aut factum est aliquid, ubi Lat. *per* vel *ablat. simpl.*, nos: *während*, *zu*, *um*, 1) universe. — 2) ita ut simul

distribuat a) universe. — b) addito vel πᾶς vel ἕκαστος.

III) *distribuendi* vim habet 1) sq. *nom. numerali* — 2) sq. acc. *loci* — 3) sq. acc. *temporis* — 4) sq. acc. *rei.*

IV) metaphorice

1) de *convenientia*, *Angemessenheit*, *Gemässheit*, ubi Lat.: *secundum*, i. e.

a) *ad normam alicuius rei*, *convenienter rei*, *accommodate ad*, nos: *nach*, *gemäss* — aa) universe α) sq. acc. *rei.* — β) sq. acc. *person.* = *convenienter menti alicuius*, *ad voluntatem et mandatum alicuius* — vel *convenienter doctrinae alicuius* — vel *convenienter relationi* aut *scriptioni alicuius* — vel *circumscribitur adiectiv.* nomini cognatum. — bb) iunct. c. substant. vel adiect. vel pronom. *facit periphrasin adverb.* α) universe — β) κατὰ ταῦτα, κατὰ τί.

b) *pro ratione*, *pro modo*, *nach Massgabe*, *nach Verhältniss.*

c) *pro*, *vi*, i. e. *zufolge* vel *ob*, *propter*, nos: *aus*, *wegen*

d) *quod attinet*, nos: *in Betreff* aa) sq. acc. rei vel pers. α) universe — β) iunct. c. substant. et praefixum habens artic. *circumscribit adiectivum* substantivo cognatum. — bb) formulae notandae.

2) de *similitudine* = *ad exemplum rei* vel *personae*, *similis alicui*, *ad instar*

a) sq. acc. *rei* aa) universe — bb) cum nomine subst., adiect., pron. *adverbiascit.*

b) sq. acc. *personae.*

3) de *fine* vel *consilio*, ubi Lat. *ad* c. acc. gerundii vel *causa* c. genit. gerundii substantivo cognati.

V) in compositione: 1) indicat *descensum* vel *suppressionem*, ubi Lat. *de*, nos: *herab*, ut καθαιρέω, καθίημι, καταβαίνω, κατέρχομαι, et similia cf. *Viger.* p. 638. *Passow* I. p. 792. — 2) *repetitionem* vel *rei restitutionem* indicat, ubi Lat. *re*, ut κατάγω, καταλείπω, καταρτίζω. Cf. *Viger.* l. l. — 3) uti Lat. *contra, in detrimentum alicuius*, ut καταβραβεύω, καταγινώσκω, καταδικάζω, κατακρίνω, καταδυναστεύω, κατακυριεύω, καταλαλέω, καταμαρ-

τυρέω, κατηγορέω, et similia. Cf. *Viger.* l. l. *Passow* l. l. — 4) *auget* vim verbi simplicis, ubi nos: *be, er, nieder, um, ver, zer, ganz,* ut καθάπτω, κατάδηλος, κατακαλύπτω, κατακλείω, καταισχύνω, καταλέγω, κατείδωλος, κατεργάζομαι et alia. Cf. *Viger.* p. 638. *Passow* I. p. 792.

B) *U b e r i o r r e i e x p o s i t i o.*

·egitur κατά in N. T. AA) c. genitivo, et quidem I) de ·co i. e. 1) de motu e loco superiori in inferiorem, ubi ·atini:

de, nos: *herab von*,

) universe, ut ὁρμᾶν κατὰ τοῦ κρημνοῦ Matth. VIII, 32. ·arc. V, 13. Luc. VIII, 33. (Hom. Iliad. II, 167. Xen. Anab. IV, . 17.) cf. *Matthiae* §. 581. p. 1152. *Buttm.* §. 134. *Passow* I. . 790. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. II. p. 177. *Viger.* p. 630. *Winer* p. 158. — — b) adiuncta *diffundendi* notione =

desuper in, nos: *herab auf, herab über*,

·) universe, ut κατέχειν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς Marc. XIV, . (Arrian. Epict. II, 20. Aelian. V. H. VIII, 14. Xen. Cyr. V, . 5.) cf. *Matthiae* l. l. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. . 178. *Winer* l. l. et de κατά post vv. c. κατά composita *Winer* p. 149. *Matthiae* §. 426. p. 786 sq. *Bornem.* ad Xen. ·ymp. p. 219. — 1 Cor. XI, 4. κατὰ κεφαλῆς ἔχων. Vide de . l. supra sub ἔχω p. 673. observata. — bb) iunct. c subst. · praefixum habens artic. *circumscribit adiectiv.*, ut ἡ κατὰ ·άθους πτωχεία = *summa paupertas* 2 Cor. VIII, 2. (Xen. Cyr. ·, 6. 5.) cf. *Fischer* l. l. p. 191. *Winer* p. 166 sq.

2) de motu et directione [Bewegung und Richtung] in lo·um, ubi alias κατά c. acc., a) universe, ubi Latini

aa) *in* c. acc. nos: *hin nach, hin auf*,

· βάλλω = *ruo* κατά τινος Act. XXVII, 14. (Herodian. VI, 18. Lucian. Dial. Mort. XX, 3. Dem. 403, 4.) cf. *Matthiae* l. p. 1151. *Passow* l. l. *Viger.* p. 629.

bb) *per*, nos: *durch hin*,

: διδάσκειν καθ᾽ ὅλης τῆς ἰουδαίας Luc. XXIII, 5. ἐξέρχεσθαι IV, 14. — Act. IX, 31. 32. X, 37. (Hom. Odyss. VI, 102. ·iod. Sic. V, 25. Aelian. V. H. I, 14.) cf. *Passow* l. l. ·*iger.* p. 630. — b) post vv. *iurandi, obtestandi* [propr. auf ·was schwören i. e. so schwören, dass man seine Hand drüber ·lt cf. *Passow* l. l. p. 791. *Matthiae* l. l. p. 1152. *Viger.* 630.] ubi Lat.: *per*, nos: *bei*, sq. genit. pers., ut τοῦ θεοῦ ·atth. XXVI, 63. ὄμνυμι Hebr. VI, 13 bis. v. 16. — Ita ·X pro הִשָּׁבַע sq. בְּ 2 Chron. XXXVI, 13. Jes. XLIX, 13.

(ἐπιτιθέναι πίστιν κατὰ τῶν ἱερῶν Isaeus de Ap haered. p. 169 sq. κατὰ τῶν ἱερῶν τελείων ὀμόσαι eid. p. 48. Dem. 553, 17. 554, 23.) cf. *Passow* ll. *Schäfer* ad Longin. p. 353. *Matthiae* l. l. p. 1152. l. l. p. 179.

II) metaph. de *ratione ad aliquid* vel *ad aliquem* hung, Rücksicht] a) universe, ubi Lat.:

de, i. e. *in Bezug auf*, *über*,

ut ποιῆσαι κρίσιν Jud. v. 15. (Plutarch. de puer. edu Moral. I. p. 8 ed. *Tauchn.* Xen. Cyr. I, 2. 16. Plat. §. 14. Dem. 68, 2.) cf. *Viger.* p. 630. *Matthiae* l. l. *Fischer* l. l. p. 178. *Passow* l. l. p. 791. *Lobeck* ad p. 272. — — b) sensu hostili, ubi Latini:

contra, *in detrimentum alicuius*, nos: *wider*,

aa) post vv. et subst. *dicendi*, *accusandi*, *decernendi* *tandi*, *insurgendi*, *pugnandi*, ut αἰτία, αἰτίωμα Act. X 27. γογγύζειν Matth. XX, 11. διδάσκειν Act. XXI, 28. = δ. καὶ ἐπεγείρειν Matth. X, 35 ter. ἐγκαλεῖν Rom. V εἰπεῖν, λαλεῖν Matth. V, 11. XII, 32 bis. Act. VI, 1 v. 15. ἐντυγχάνειν Rom XI, 2. ἐπεγείρειν Act. XIV, 2. γορεῖν Luc. XXIII, 14. κατηγορία Joh. XVIII, 29. κρι ρειν 2 Petr. II, 11. μαρτυρεῖν Marc. XV, 4. κατὰ το = *fälschlich etwas von der Gottheit vorgeben und bek* 1 Cor. XV, 15. (Xen. Apol. Socr. §. 13. cf. *Matthi* p. 1152.) — μαρτυρία Marc. XIV, 55. 1 Tim. V, 19. σθαι = μ. καὶ ἀναστῆναι Matth. XII, 25 bis. στενάζε V, 9. στρατεύεσθαι 1 Petr. II, 11. συμβούλιον λαβεῖν ν εῖν Matth. XXVII, 1. Marc. III, 6. ψεύδεσθαι Jac. II ψευδομαρτυρία Matth. XXVI, 58. (Palaeph. fab. 6. V. H. II, 6. Xen. Mem. I, 1. 1.) — — bb) post vv. αἰτεῖσθαί τι Act. XXV, 3. 15. δύνασθαί τι sc. ποιεῖν XIII, 8. εἶναι κ. τινος = *adversari alicui* Matth. X Marc. IX, 40. Luc. IX, 50. XI, 23. Gal. V, 23. abest ἐπ gitatione addendum Rom. VIII, 31. Gal. III, 21. τὸ καθ' χειρόγραφον = *syngrapha vobis adversans* Col. II, 14. νίζειν Act. XXIV, 1. XXV, 2. de quibus locis vid. sub ἐμ p. 499. adnotata. — ἐπαίρεσθαι 2 Cor. X, 5. ἐπιθυμε V, 17 bis. — ἔχω τι vel ἔχω κατά τινος Matth. V, 23. XI, 25. Apoc. II, 4. 14. 20. Vide de his locis supra s p. 669. — ἐξουσίαν ἔχειν Joh. XIX, 11. ἰσχύειν Act. X συναχθῆναι IV, 26. συνεπιστῆναι XVI, 22. φυσιοῦσθαι IV, 6. (Diod. Sic. I, 77 bis. III, 27. Lucian. D. D. XII, *Matthiae* l. l. p. 1152. *Buttm.* §. 134. *Passow* l. l. l. l. p. 176 sq. *Viger.* p. 630. *Winer* p. 158.

ββ) κατά c. accus. I) de *loco* i. e. 1) de motu et mansione, ubi Lat.:

a) *per*, nos: *durch hin, entlang*. Ita

aa) post vv. motus α) universe, ut ἀπέρχεσθαι Luc. VIII, 39. διασπαρῆναι Act. VIII, 1. πορεύεσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν *die Strasse entlang* = *in via, auf der Strasse* VIII, 36. (Diod. Sic. II, 28. Xen. Cyr. VI, 2. 22.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1154. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. p. 791. *Fischer* l. l. p. 183. *Winer* p. 162. — β) ita, ut simul distribuat, ut κατὰ πόλεις *per singulas urbes*, κατὰ κώμας, *per singulos vicos*, post διαπορεύεσθαι Luc. XIII, 22. διέρχεσθαι IX, 6. διοδεύειν VIII, 1. εἰσπορεύεσθαι Act. VIII, 3. de quo loco vid. sub εἰσπορεύομαι p. 445. monita. (Diod. Sic. II, 28.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1155. *Buttm.* l. l. *Passow* l. l. *Viger.* p. 632 sq. *Fischer* l. l. p. 184. — — bb) post vv. mansionis α) ubi dicitur aliquis facere aliquid *ambulans per locum* = *in loco*, ut ἀσπάζεσθαι Luc. X, 4. ἀναιρεῖν Act. XXV, 3. ἰδεῖν XXVI, 3. ἐκφέρειν V, 15. — β) ubi esse vel fieri dicitur aliquid per locum i. e. *sich durch eine Gegend hinziehend* = *in loco*, αα) universe. Ita post γίνομαι = *orior* Luc. XV, 14. γέγραπται Act. XXIV, 14. εἶναι = *versari, habitare* XI, 1. — abest εἶναι mente addendum XV, 23. XXIV, 5. μεγαλύνεσθαι 2 Cor. IX, 15. (Diod. Sic. I, 72. IV, 18. Aelian. V. H. X, 18. Xen. Mem. III, 5. 11.) cf. *Buttm.* l. l. *Matthiae* l. l. *Passow* l. l. *Fischer* l. l. p. 187. *Winer* p. 162. — ββ) simul distribuit, ut κατὰ τόπους *per singulos locos, in singulis locis* Matth. XXIV, 7. Marc. XIII, 8. Luc. XXI, 11. κατ' ἐκκλησίαν Act. XIV, 23. κατ' οἶκον, κατ' οἴκους II, 46. V, 42. XX, 20. κατὰ πόλιν v. 23. XV, 21. Tit. I, 5. κατὰ τὰς συναγωγάς XXII, 19. (Herodot. I, 196. Thuc. I, 122.) — additur insuper πᾶς Act. XV, 36. XXVI, 11. (Herodian. I, 14. 18.)

b) *ad*, nos: *an, nahe bei, in der Nähe bei*

aa) post vv. motus α) sq. acc. *loci*, ut γενέσθαι Luc. X, 32. Act. XXVII, 7. ἔρχεσθαι XVI, 7. (Xen. Anab. V, 2. 23.) — β) sq. acc. *pers.* = *ad locum, quo est aliquis*, ut ἔρχεσθαι Luc. X, 33. — bb) ubi esse dicitur vel cogitatur aliquis ad vel prope aliquid, ut Act. II, 10. XXVII, 2. 5. 7. (Diod. Sic. I, 22. Herodian. III, 4. 11. Xen. Anab. V, 2. 16.) cf. *Fischer* l. l. p. 182. *Matthiae* l. l. p. 1154. *Passow* l. l. p. 791.

2) de *directione* in locum = *versus, ad, in*, c. acc. nos: *gegen, hin nach*. Ita

post βλέπειν = *spectare, vergere* Act. XXVII, 12. διώκειν Phil. III, 14. πορεύεσθαι Act. VIII, 26. (ita de locorum situ Diod. Sic. III, 33. Lucian. D. D. XX, 6. Xen. Anab. VII, 2. 1. Cyr. V, 3. 33.) cf. *Viger.* p. 632. — ἀντιστῆναί τινι κατὰ

πρόςωπον [= *κατ' ὄμμα* Soph. Trach. v. 102. vel *κατ' ὀφθαλμοὺς* Xen. Hier. I, 4.] *in os, coram* Gal. II, 11. (I. *Herm.* ad Soph. l. l. *Matthiae* l. l. p. 1254.

3) *in* c. ablat. nos: *in*, ubi, ut videtur, poni poterat *ἐν*

a) sq. acc. *loci*, ut *εἶναι* Act. XIII, 1. (Lucian. D. D. XX, 19.) — adde cogitando *εἶναι* vel *οἰκεῖν* vel *συναχθῆναι* Rom. XVI, 5. 1 Cor. XVI, 19. Philem. v. 2. — Luc. VIII, 4. *τῶν — ἐκπορευομένων* pro: *τῶν κατὰ πόλιν οἰκούντων καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἐπιπορευομένων*. — Act. XXIV, 12. (Diod. Sic. II, 23. *τοῖς κατὰ τὴν πόλιν*.) cf. *Matthiae* l. l. p. 1154. *Fischer* l. l. p. 187 sq. — b) sq. acc. *person.* i. e. *in terra alicuius* = *apud aliquem*, *in medio alicuius*, *inter* aa) sq. acc. nom. gentilis *α*) universe, ut *οἱ κατὰ τὰ ἔθνη ἰουδαῖοι* Act. XXI, 21. — *β*) circumscribitur adiectivum subst. cognatum, ut *τὰ κατὰ ἰουδαίους ἔθη* XXVI, 23. — bb) sq. acc. pronominis person. circumscribitur pron. possessivum *α*) universe, ut *οἱ καθ' ὑμᾶς ποιηταί* = *poetae vestrae* Act. XVII, 28. — XVIII, 15. Eph. I, 15. (Diod. Sic. IV, 8. Herodian. VIII, 4. 5. Xen. Cyr. V, 1. 11. VII, 1. 16.) cf. *Viger.* p. 636. — *β*) *καθ' ἑαυτόν* [propr. domi suae, privatim =] *solus*, *allein*, *für sich*, ut *μένειν* Act. XXVIII, 16. — Jac. II, 17. *κατὰ σεαυτὸν* Rom. XIV, 22. (Aristoph. Vesp. 786. Dem. 145, 11. Xen. Anab. VI, 2. 11 et 13. Cyr. VII, 4. 15.) cf. *Fischer* l. l. p. 184. *Matthiae* l. l. p. 1155. *Wesseling* ad Diod. Sic. XIII, 72. *Viger* p. 633. *Dorvill.* ad Charit. p. 510. *Passow* l. l. p. 791. — c) sq. acc. *rei* aa) universe, ut *κατὰ πρόςωπόν τινος* [in facie vel in conspectu alicuius i. e.] *coram aliquo*, ut *ἀρνεῖσθαι* Act. III, 13. *ἑτοιμάζειν* Luc. II, 31. — abest genit. person. e contextu facile eruendus, ut *ἔχειν τινὰ κατὰ π.* sc. *αὐτοῦ* Act. XXV, 16. — *ὃς κ. π.* sc. *ὑμῶν ὢν* 2 Cor. X, 1. — bb) iunct. c. *ὢν circumscribit adiect.* substantivo cognato ut *οἱ κατὰ σάρκα ὄντες* = *οἱ σαρκικοί* Rom. VIII, 5. *οἱ κατὰ πνεῦμα ὄντες* ibid. — Act. XXV, 23. — abest *ὢν* Rom. II, 7. *τοῖς — ἀγαθοῦ* i. e. *qui constantes sunt in recte agendo.* — cc) copulatum c. subst. vel adiect. qualitatis *circumscribit adverbium* subst. cognatum, ut *κατ' ἐξουσίαν*, *potenter*, *vehementer* Marc. I, 27. *καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλός* = *maxime perniciosus* Rom. VII, 13. *καθ' ὑπερβολὴν λόγου* = *oratione eximie composita* i. e. *oratione eximia* 1 Cor. II, 1. — XII, 31. Gal. I, 13. *εἰς ὑπερβολὴν καθ' ὑπερβολὴν* facit periphrasin superlativi vel auget 2 Cor. IV, 17. cf. *Fritzsche* diss. I p. 159. — I, 8. — *κατ' ὀφθαλμοὺς* = *ita ut quasi oculis conspiceretur* Gal. III, 1. *κατ' ἐνέργειαν* vel *κατὰ κράτος* = *valde* Act. XIX, 20. Eph. IV, 16. — *κατ' ἰδίαν* vel *seorsim* Matth. XIV, 13. 23. XVII, 1. 19. XX, 17. XXIV, 3. Marc. VI, 31. 32. VII, 33. IX, 2. 28. XIII, 3. Luc. IX, 10. X, 23.

Act. XXIII, 19. vel *privatim* Marc. IV, 34. Gal. II, 2. κατὰ μόνας, *seorsim* Marc. IV, 10. Luc. IX, 18. (Herodot. VIII, 87. Xen. Mem. IV, 3. 9.) cf. *Fischer* l. l. p. 188. *Matthiae* l. l. p. 1155. *Viger.* p. 632. *Winer* p. 166.

II) de *tempore*, i. e. de temporis tractu et duratione vel de tempore, quo durante vel per quod factum est vel fit aliquid, ubi Lat.:

per, vel *ablat. simpl.*, nostrates: *während*, *zu*, *um*, 1) universe, ut κατ' ἀρχάς Hebr. I, 10. κ. τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ III. 8. κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν Act. XII, 1. XIX, 23. — Rom. IX, 9. κατὰ καιρόν, *tempore statuto* Joh. V, 4. Rom. V, 6. — Act. XXVII, 27. XVI, 25. Hebr. IX, 9. κατ' ὄναρ, = *tempore, quo somnium videbat* Matth. I, 20. II, 12. 13. 19. 22. XXVII, 19. κατὰ τὸ αὐτό *eodem tempore* = *simul* Act. XIV, 1. — Ita LXX pro כ Gen. XVIII, 10. Num. XXIII, 23. Cf. de כ in temporis notatione universa *Ewald* p. 614. (Herodian. III, 15. 13. Lucian. D. D. XXIII, 3. Diod. Sic. IV, 9 et 20. Aeschin. adv. Tim. c. 3. ed. *Bremi.* Thuc. III, 99. Herodot. VII, 137.) cf. *Fischer* l. l. p. 179. *Matthiae* I. l. p. 1154. *Valckenar.* ad Herodot. p. 261, 64. *Herm.* ad Vig. p. 861. *Passow* l. l. p. 791. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 43. — — 2) ita ut simul distribuat a) universe, ut κατὰ τὴν ἑορτὴν vel κατὰ — ἑορτὴν = *singulis paschatos festis* Matth. XXVII, 15. Marc. XV, 6. Luc. XXIII, 16. Cf. *Fritzsche* l. l. p. 804.— κατ' ἔτος item κατ' ἐνιαυτόν, *quotannis* Luc. II, 41. Hebr. IX, 25. X, 1. 3. καθ' ἡμέραν item τὸ καθ' ἡμέραν, *quotidie* Matth. XXVI, 55. Marc. XIV, 49. Luc. XI, 3. XVI, 19. XIX, 47. XXII, 53. Act. II, 46. 47. III, 2. XVI, 5. XIX, 9. 1 Cor. XV, 31. Hebr. VII, 27. X, 11. — Act. XVII, 11. — ὁ καθ' ἡμέραν = *quotidianus* 2 Cor. XI, 28. (Athen. IV, 73.) — κατὰ μίαν σαββάτων i. e. *quovis primo septimanae die* 1 Cor. XVI, 2. (Herodot. II, 109. Xen. Anab. III, 2. 12.) cf. *Fischer* l. l. p. 185. *Matthiae* l. l. p. 1154 sq. — b) additur πᾶς vel ἕκαστος Act. XVII, 17. Hebr. III, 13. — Act. XIII, 27. XV, 21. XVIII, 4. Apoc. XXII, 2. (Lucian. D. D. XXIV, 2. Thuc. III, 53.) cf. *Fischer* l. l. p. 185. *Matthiae* l. l. p. 1155.

III) *distribuendi* vim habet 1) sq. nom. numerali a) universe, ut καθ' ἕνα item οἱ καθ' ἕνα, *singuli* 1 Cor. XIV, 31. Eph. V, 33. — καθ' ἓν item ἓν καθ' ἕκαστον, ἓν καθ' ἕν, *singula* Joh. XXI, 25. Act. XXI, 19. Apoc. IV, 8. — κατὰ δύο, *bini* 1 Cor. XIV, 27. (Aelian. V. H. II, 1. Lucillius epigr. 2. Lucian. D. D. XXI, 2. Xen. Anab. IV, 7. 8.) cf. *Buttm.* §. 134. *Fischer* l. l. p. 185. *Matthiae* l. l. p. 1154. — b) εἷς καθ' εἷς, ὁ — καθ' εἷς Marc. XIV, 19. Joh. VIII, 9. Rom. XII, 5. Vide de his formulis supra sub εἷς p. 438. — 2) sq. acc. *loci.* Vide supra sub BB. I. — 3) sq. acc. *temporis.* Vide supra sub BB. II. — 4) sq. acc. *rei*, ut κατὰ μέρος, *sigillatim*

διατεταγμένον XXIII, 31. *κ. τὴν ἐντολὴν* Luc. I
ἐπαγγελίαν Act. XIII, 23. *κ. τὰς ἐπιθυμίας* 2 Petr
v. 16. 18. *κ. τὰ ἔργα* Matth. XXIII. 3. Luc. II, 2
μον Luc. II, 22. Act. XXIII, 3. XXIV, 6. *κ. τὴν*
v. 14. *κ. τὴν παράδοσιν* Marc. VII, 5. 2 Thess. I
πίστιν Matth. IX, 29. *κ. τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ* Ma
Rom. II, 6. 1 Cor. III, 8. 2 Cor. XI, 15. 2 Tim. IV
I, 17. Apoc. II, 23. XVIII, 6. XX, 13. *κ. τὸ ῥῆμα*
II, 23. 29. Rom. IV, 18. *κ. τὸ ὡρισμένον* Luc. X
εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον = *εὐσεβής*, *περιπατῶν*
XXII, 12. — *περιπατεῖν*, *ζῆν κατὰ τὴν σάρκα*
mam, quam praescribit *ἡ σάρξ* Rom. VIII, 4. 12
νώσκειν, *εἰδέναι*, *κρίνειν κατὰ σάρκα*, *aestim*
ad normam conditionis externae vel *e conditione*
VIII, 15. 2 Cor. V, 16. *κ. τὸ εὐαγγέλιόν μου* =
doctrina, quam trado Rom. II, 16. — 1 Cor. III,
22. *ἀποθέσθαι — ἄνθρωπον* pro: *ἀποθέσθαι* ...
λαιὸν ἄνθρωπον, *τὸν περιπατοῦντα κατὰ τὴν πρ*
στροφήν. Col. II, 8 ter. III, 10. 1 Tim. I, 18. VI,
Hebr. VII, 5. VIII, 4. 5. 9. IX, 9. 19. 22. X, 8
Schulz. ad h. l. — XII, 10. Joh. II, 6. VII, 2
1 Joh. V, 14. Jac. II, 8. III, 9. — *εἶναι κατ' ἀλ*
ναι ἀληθές Rom. II, 2. Ita LXX et ב Ps. VII
V. II. II, 3. Diod. Sic. I, 73. V, 5. Xen. Cyr. II, 3.
τὰ κατὰ τὸν νόμον i. e. *quae ad normam legis f*
= *res lege praescriptae* Luc. II, 39. *ὁ — λόγος*
na — congrua institutioni Tit. I, 9. *ἡ κατὰ πι*
σύνη i. e. *ἡ δικ. cuius norma est πίστις* =
gienda respicit Deus πίστιν Hebr. XI, 7

πίνδαρον = *wie Pindar sagt* Plat. Phaedr. p. 227. B. καθ' ἡράκλειτον Plat. Cratyl. §. 18. §. 4. — 2 Macc. II, 13. Polyb. II, 48. 2. III, 1. 48.) cf. *Fischer* l. l. p. 179. *Matthiae* l. l. p. 1153. *Buttm.* §. 134. *Viger.* p. 636. — vel *circumscribitur adiect*, substantivo cognatum, ut οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον = ἀνθρώπινον i. e. *non tale est, quale solet praeceptione humana informari* Gal. I, 11. — — bb) iunct. c. subst., adiect. pron. *adverbiascit* α) universe, ut κατ' ἀνάγκην Philem. v. 14. κ. γνῶσιν 1 Petr. III, 7. κ. ἐπίγνωσιν Rom. X, 2. κ. ἑκούσιον Philem. v. 14. κ. ζῆλον Phil. III, 6. κ. λόγον = *merito* Act. XVIII, 14. κ. ὄνομα Joh. X, 3. 3 Joh. v. 15. κ. ὀφθαλμίαν Eph. VI, 6. κ. πρόςκλισιν 1 Tim. V, 21. κ. συγκυρίαν = *forte* Luc. X, 31. κ. τάξιν 1 Cor. XIV, 40. — β) κατὰ ταῦτα [ad normam horum =] *ita, hoc modo* Luc. VI, 23. κατὰ τί γνώσομαι *quonam modo cognoscam, wie vel woran soll ich erkennen* Luc. I, 18.

b) *pro ratione, nach Maassgabe, nach Verhältniss.* Ita, ubi dicitur fieri aliquid vel facere aliquis aliquid κατὰ τὴν ἀναλογίαν Rom. XII, 6. κατὰ τὴν δύναμιν Matth. XXV, 15. 2 Cor. VIII, 3. κατὰ τὸ ἔθος Luc. I, 9. II, 27. 42. IV, 16. XXII, 39. Act. XVII, 2. κ. τὸ μέτρον 2 Cor. X, 13. Eph. IV, 7. κ. τὸν χρόνον Matth. II, 16. (Xen. Mem. II, 7. 1.)

c) *pro, vi,* i. e. *zufolge*, vel *ob, propter*, ubi nos: *wegen, aus*, ut Rom. II, 5. IV, 1. 4 bis. v. 16. VII, 22. VIII, 28. XI, 5. XII, 6. XIV [XVI], 24 ter. v. 25. 1 Cor. VII, 6 bis. XV, 3. 4. 2 Cor. IV, 13. VIII, 8. XIII, 10. Gal. I, 4. II, 2. III, 29. IV, 23. 29. Eph. I, 5. 7. 9. 11 bis. v. 19. III, 3. 7 bis. v. 11. 16. 20. IV, 22. τὸν φθειρόμενον κατὰ — ἀπάτης. Col. I, 11. 25. 29. II, 22. Phil. I, 20. III, 21. IV, 19. 2 Thess. I, 12. II, 9. 1 Tim. I, 1. 11. 2 Tim. I, 8. 9 bis. II, 8. IV, 3. Tit. I, 3. III, 5. 7. Hebr. II, 4. VII, 16 bis. Joh. XIX, 7. 1 Petr. I, 23. V, 19. 2 Petr. III, 13. 15. (Herodian. VII, 10. 6.) — — κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε [prop. im Zustande der Unwissenheit euch befindend habt ihr es gethan =] *aus Unwissenheit* Act. III, 17. κατὰ πᾶσαν αἰτίαν Matth. XIX, 3. κατὰ ἐριθείαν Phil. II, 3. καθ' ὑστέρησιν IV, 11. (2 Macc. VI, 11. Plut. de fluv. Mor. VI. p. 448. Diod. Sic. XX, 40. Lucian. D. D. XIII, 1. Arrian. exp. Alex. M. I, 17. 14. Xen. Anab. VII, 3. 39.) cf. *Fischer* l. l. p. 182. *Viger.* p. 632. *Matthiae* l. l. p. 1153. *Passow* l. l. p. 791.

d) *quod attinet*, nos: *in Betreff*, aa) sq. acc. vel rei vel person. α) universe, ut κατὰ σάρκα vel τὸ κατὰ σάρκα i. e. *si spectaveris* τὴν σ. Rom. I, 3. IX, 3. 5. 1 Cor. I, 26. X, 18. 2 Cor. XI, 18. Eph. VI, 5. — Rom. XI, 28. Phil. III, 5. 6. Tit. I, 4. Hebr. IX, 9. — Rom. I, 4. 1 Petr. IV, 14 bis. (Diod. Sic. I, 73. κατὰ τοὺς πολέμους δεινά.) — β) iunct. c. subst.

et praefixum habens artic. *circumscribit adiect.* substantiv cognatum, ut οἱ κατὰ φύσιν, *naturales* Rom. XI, 21. 24 bis. IX, 11. Col. III, 22. — τὰ κατά τινα = *res* vel *causa alicuius* Act. XXV, 14. XXIV, 22. Eph. VI, 21. Phil. I, 12 Col. IV, 7. (2 Macc. III, 16. XV, 37. Diod. Sic. I, 10 et 31 Zosim. III, 6. 7. Aelian. V. H. II, 20. I, 32. Heliod. IV, 12 Herodot. VI, 148.) cf. *Fischer* l. l. p. 181. 190. *Matthiae* l. l. p. 1154. — — bb) formulae notandae: κατὰ πάντα item κατὰ πάντα τρόπον = *in jeder Rücksicht* Act. III, 22. XVII, 22. Rom. III, 1. Col. III, 20. 22. Hebr. II, 17. IV, 15. (Diog. Laert. IV, 19. Thuc. IV, 81.) — κατὰ τοσοῦτον *eatenus*, καθ' ὅσον *quatenus* Hebr. III, 3. VII, 20. 22. IX, 27. τὸ κατ' ἐμέ, *quantum in me est* Rom. I, 15. (Polyb. X, 44. 1. Dem. 1210. Xen. H. G. I, 6. 5.) cf. *Fischer* l. l. p. 190. *Matthiae* §. p. 572.

2) de *similitudine* = *ad exemplum*, *ad instar*, a) sq. acc. *rei*, aa) universe, ut ἀνὴρ κατὰ τὴν καρδίαν = ἀνὴρ καρδίαν ἔχων κατὰ τ. κ. μου, *vir animum similem mei*, ex adiunct. *vir mihi probatus* Act. XIII, 22. LXX et כ 1 Sam. XIII, 14. — κατὰ σάρκα = *more hominum imbecillium* vel *vulgarium* 2 Cor. I, 17. X, 2. 3. κατὰ τὴν τάξιν Hebr. V, 6. 10. VI, 20. VII, 11. 17. 21 bis. (Herodot. 92. IV, 192.) — bb) iunct. c. nom. subst., adiect., pron. *verbiascit*, ut καθ' ὁμοιότητα Hebr. IV, 15. καθ' ὃν τρόπον *quemadmodum* Act. XV, 11. XXVII, 25. — 2 Thess. II, 3. κατὰ ταὐτά, *eodem modo*, *similiter* Luc. XVII, 30. — LXX et hebr. כ Deut. IV, 32. cf. *Ewald* p. 613. — b) acc. *pers.* ut κατὰ ἰσαάκ Gal. IV, 28. κ. θεόν Eph. IV, 1 Petr. I, 15. κ. ἄνθρωπον, *more humano*, *nach Menschen Art* Rom. III, 5. 1 Cor. IX, 8. Gal. III, 15. *vulgaris* inclusa 1 Cor. III, 3. XV, 32. — Ita LXX et כ Thren. I, (Arrian. exp. Alex. M. III, 27. 10. Paus. X, 17. 2. Xen. H. II, 3. 24.) cf. *Fischer* l. l. p. 180 sq. *Matthiae* l. l. p. 11

3) de *fine* vel *consilio*, quo tendit aliquid, ubi Lat. c. acc. gerund. vel *causa* c. genit. gerundii substantivo ut κατὰ ἀτιμίαν λέγω, *ad deprimendos eos* 2 Cor. XI, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς *ad promittendam vitam* 2 Tim. I, κατὰ πίστιν *ad fidem iuvandam* Tit. I, 1. (Palaeph. Thuc. VI, 31. Herodot. II, 152.) cf. *Passow* l. l. p. 791. *Matthiae* l. l. p. 1153. *Fischer* l. l. p. 182 sq. *Viger.* p. 63 Saepius κατά non legitur in N. T.

Καταβαίνω, f. βήσομαι a. 2. κατέβην imperat. κατάβηθι item κατάβα [Marc. XV, 30. Vide de hac forma supra sub ἀναβαίνω adnotata. — a κατά et βαίνω] *gredior*, *descendo*, *devenio*, *herabsteigen*, *herabkommen*, *hinabgehen*, *hinabkommen* a) proprie i. e. de personis e loco tiori descendentibus aa) universe α) absol. Matth. XXIV,

Luc. VI, 17. coll. v. 12. XVII, 31. XIX, 5. 6. Joh. V, 7. Act. XX, 10. Eph. IV, 10. (Xen. Cyr. I, 4. 8.) — *β*) sq. ἀπό c. gen. loci Matth. VIII, 1. XIV, 29. XVII, 9. XXVII, 40. 42. Marc. IX, 9. XV, 30. 32. (Xen. Cyr. V, 5. 6. — sq. ἐκ Palaeph. fab. 34.) — *γ*) sq. εἰς c. acc. loci Marc. XIII, 15. Luc. XVIII, 14. Act. VIII, 38. XIV, 25. XVI, 8. XVIII, 22. Eph. IV, 9. (Anth. I, 39. 7. Herodian. VIII, 2. 1. Xen. Cyr. III, 1. 5.) — *δ*) sq. ἐπὶ τὴν θάλασσαν = *hinab an den See* Joh. VI, 16. (Xen. Ages. I, 18.) — *ε*) sq. πρός c. acc. pers. Act. XIV, 11. — bb) de Deo, qui dum auxilium fert hominibus afflictis, de coelo, utpote domicilio suo, veniens cogitatur vel describitur, absol. Act. VII, 34. Ita LXX et יָרַד Gen. XI, 5. Exod. III, 8. — cc) de personis, quae e loco edito iter faciunt in regionem depressiorem *α*) absol. Luc. II, 51. X, 31. Joh. IV, 47. 49. 51. Act. VIII, 15. X, 20. XXIV, 1. 22. XXV, 7. — Ita LXX pro יָרַד Gen. XII, 10. — *β*) sq. ἀπό c. gen. loci Marc. III, 22. Luc. X, 30. — *γ*) sq. εἰς c. acc. loci Joh. II, 12. Act. VII, 15. XXV, 6. — *δ*) sq. πρός c. acc. pers. Act. X, 21. — dd) de υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου, de πνεύματι ἁγίῳ, item de beneficiis coelitus devenientibus vel concessis alicui *α*) absol. Matth. III, 16. — *β*) sq. ἀπό c. gen. loci 1 Thess. IV, 16. — *γ*) sq. ἐκ c. gen. loci Joh. I, 32. III, 13. VI, 33. 38. 41. 42. 50. 51. 58. — *δ*) sq. ἐπί c. acc. pers. Marc. I, 10. Luc. III, 22. Joh. I, 33. — *ε*) iunct. c. ἄνωθεν et addito per epexegesin ἀπό τοῦ πατρός Jac. I, 17. — — ee) de angelis, qui coelo, utpote domicilio suo relicto, vel in auxilium veniunt alicui vel exsequuntur officia iniuncta sibi *α*) sq. ἐκ c. gen. loci Matth. XXVIII, 2. Apoc. X, 1. — *β*) sq. ἐν [per attract. posito pro εἰς. Cf. ἐν p. 537.] c. dat. loci Joh. V, 4. — *γ*) sq. ἐπί c. acc. pers. Joh. I, 52. de quo loco vid. sub ἀναβαίνω p. 62. notata. — Ita LXX pro יָרַד Exod. XIX, 18. — ff) de diabolo coelo in terram eiecto, sq. acc. pers. Apoc. XII, 12. coll. v. 9.

b) metaph. aa) de via deorsum ducente, ubi Lat. *duco*, *fero*, *hinabführen*, *sich hinab ziehen*, sq. ἀπό τινος εἰς τόπον τινά Act. VIII, 16. — bb) de rebus demissis coelo i. e. *α*) demissis de coelo Dei sede, ubi Lat.: *demittor αα*) absol. Act. X, 11. XI, 5. — *ββ*) sq. ἐκ c. gen. loci Apoc. III, 12. — *β*) demissis e superioribus aëris regionibus, ut igne, pluvia, vento, ubi Lat.: *delabor αα*) absol. Matth. VII, 25. 27. Luc. VIII, 23. — *ββ*) sq. ἀπό c. gen. loci Luc. IX, 54. — *γγ*) sq. ἐκ c. gen. loci Apoc. XIII, 13. XVI, 21. XX, 9. — cc) de sudore in terram decidente = *decido*, *delabor*, sq. ἐπὶ τὴν γῆν Luc. XXII, 44. (Siracid. XXXII, vel XXXV, 15.) — Saepius non extat in N. T.

Καταβάλλω, f. βαλῶ, (a κατά et βάλλω) 1) *deiicio*, *ich werfe herab* — *hinab* — *hinunter*. Apoc. XII, 10. κατεβλήθη ὁ κατηγορῶν τῶν ἀδελφῶν sc. εἰς τὴν γῆν coll. v. 9.

ribus formae *βαρέω* ap. Graecos usitatis vid.
monita.

Καταβαρύνω, *gravo*, *premo*, *καταβα*
gravor [pp. LXX Joel. II, 8.] de oculis somno gra
XIV, 40. Cf. de h. l. lectione *Griesb.* edit. *Schu*

Κατάβασις, *εως*, *ἡ*, *descensus*, [a *καταβ*
dior; das Herabsteigen Xen. Anab. V, 5. 4.] i. e. *loci*
descenditur Luc. XIX, 37. *ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ πρ*
βάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν. (Jos. Arch. XX, 8.
IV, 21. XIV, 28. Polyb. XI, 15. 8. Xen. Cyr. VII,
scensus Sallust. Catil. c. 57.)

Καταβιβάζω, f. *άσω*, (a *κατά* et *βιβάζω*
facio, *deduco*, *deiicio*. Bis in N. T. *ἕως ᾅδου κατ*
Matth. XI, 23. Luc. X, 15. — LXX pro הוֹרִיד Ezec
(Xen. Cyr. VII, 5. 28.)

Καταβολή, *ῆς*, *ἡ*, (a *καταβάλλω* q. v.
das Niederwerfen, das Legen in die Tiefe; hinc)
σπέρματος i. e. *emissio seminis* scil. *εἰς τὴν μ*
XI, 11. *δύναμιν ἔλαβεν εἰς καταβολὴν σπέρματ*
accepit ad semen deiectum vel *emissum* *εἰς τὴν*
tinentem i. e. *ad concipiendum.* (Ita *καταβάλλει*
εἰς τὴν μήτραν Marc. Antonin. de rebus suis
Wetst. ad h. l. Alii ex hebr. haec verba explica
dendam sobolem cf. *Böhme* epist. ad Hebr. ad h.
Gen. XVI, 2. XXX, 5. de sobolis procreatione
nusquam בָּנָה זֶרַע, imo semper בָּנָה בַּיִת Hebrae
2) *iactus fundamenti*, *die Grundlegung*, a quo
aedificii structura, circumscribitur formula *ἀπὸ κα*
σμου i. e. *a mundo inde condito* omnium rerum

letrimentum alicuius) *palma fraudo*. Ita semel sq. acc. pers. Col. II, 18. (Dem. 544, ult.)

Καταγγελεύς, έως, ὁ, (a καταγγέλλω q. v.) *annunciator, nuntius*. Semel in N. T. Act. XVII, 18.

Καταγγέλλω, f. γελῶ, a. 2. p. κατηγγέλην [Act. XVII, 13. de quo a. 2. pass. vid. supra sub ἀναγγέλλω observata: a κατά et ἀγγέλλω] 1) *annuntio*, de iis, qui annuntiando offerunt alicui aliquid Act. XIII, 38. ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται. (Xen. Anab. II, 5. 38.) — *celebrandi* notione inclusa: Rom. I, 8. ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 1 Cor. XI, 26. τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε.— 2) *expono, trado*, sq. accus. obiecti, additur etiam interdum dat. personae, cui exponitur aliquid. Act. IV, 2. XIII, 5. XV, 36. XVI, 17. 21. XVII, 3. 13. 23. XXVI, 23. 1 Cor. II, 1. IX, 14. Phil. I, 16. 18. Col. I. 28. (Ita ἐξαγγέλλω Polyb. X, 27. 8.)

Καταγελάω, ῶ, f. άσω, (a κατά et γελάω, rideo) *derideo*, ter in N. T. sq. genit. pers. cf. *Matthiae* §. 378. p. 695. Matth. IX, 24. Marc. V, 40. Luc. VIII, 53. (Aelian. V. H. IX, 37. Xen. Anab. II, 6. 23. Judith. XII, 12.)

Καταγινώσκω, f. γνώσομαι, (a κατά de, contra et γινώσκω cognosco, statuo, abmerken, vermerken), *statuo contra aliquem* i. e. *damno, reprehendo*. Ter in N. T. Gal. II, 11. ν κατεγνωσμένος. Alii: *reprehendendus erat*, ex hebr. dicendi ratione cf. *Gesen.* p. 791. §. 213. 3. *Winer* p. 143. et l. in epist. Pauli ad Gal. p. 43. Alii: *accusatus erat, conuesti erant de eo*, Lutherus: *es war Klage über ihn kommen*. — sq. genit. pers. 1 Joh. III, 20. 21. cf. *Matthiae* §. 376. p. 694. (Diod. Sic. XVIII, 62. Polyb. VI, 14. 7. Xen. Mem. I, 3. 10.)

Κατάγνυμι, vel κατάγω, f. κατεάξω, a. 1. κατέαξα, 2. p. κατεάγην et coniunct. a. 2. p. κατεαγῶ (a κατά et γνυμι vel ἄγω frango) *confringo, zerbrechen*. Quater in N. T. Matth. XII, 20. Joh. XIX, 31. v. 32. 33. LXX pro מָחַץ Deut. XXIII, 11. (Polyb. I, 37. 2. Lysias 159, 6. Xen. Anab. IV, 20.) cf. de huius v. augmento syllab. *Buttm.* §. 77, not. 5. gram. max. Vol. I. §. 84, not. 9. p. 330 sq. *Matthiae* §. 161. 297. et de augmento futuri ἐάξω item coniunctivi aor. ἐαγῶ *Matthiae* §. 222. not. 1. p. 429. *Buttm.* gram. max. Vol. II. 114. p. 64. *Winer* p. 45.

Κατάγω, f. ξω, (a κατά et ἄγω) 1) *deduco, herab — nabführen oder bringen*, a) sq. εἰς c. acc. loci Act. IX, 30. XIII, 20. 28. (Herodian. VI, 5. 15. Lucian. D. D. IV, 4.) — sq. πρός c. acc. pers. Act. XXIII. 15. — c) absque notatione ci facile e contextu cognoscendi Act. XXII, 30. Rom. X, 6. Lucian. D. D. VII, 5. Xen. Ages. I, 18.) — 2) ναῦν = navigatione peracta *navem subduco ad littus*, med. *appello, landen* a) sq. εἰς c. acc. loci Act. XXI, 3. XXVII, 3. XXVIII, 12.

XXVII, 21.)

Κατάδηλος, ον, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a κατ *δῆλος*) *maxime manifestus, evidens.* Extat tantu 15. (Xen. Mem. I, 4. 14. et Cyr. IV, 1. 6.)

Καταδικάζω, f. άσω, (ex κατά et δικ *ius dico contra aliquem, condemno.* Quater in N person. Matth. XII, 7. 37. Luc. VI, 37. Jac. V, 6. LX Ps. XXXVII, 33. (Diod. Sic. XIV, 4. Polyb. XXIII, 2 pers. Xen. H. G. VII. 4. 28.) De καταδικάζω *Matthiae* §. 378. p. 694. *Passow* I. p. 796. *Lob* p. 475.

Καταδίκη, ης, ἡ, *sententia condem* Codd. Act. XXV, 15. (Polyb. XXVI, 5. 1. Aelian. Herodian. VII, 4. 15.)

Καταδιώκω, f. ξω, (a κατά et διώκω quor, persequor, de hostibus Xen. Anab. IV, i. e. *Jemandem nachgehen, um ihn aufzusuch* N. T. Marc. I, 36. LXX pro hebr. רָדַף Ps. XXIII

Καταδουλόω, ῶ, f. ώσω, (a κατά et δο facio) *in servitutem redigo, servum facio ali* verse 2 Cor. XI, 20. Ita LXX pro הֶעֱבִיד Ge (Xen. Mem. II, 1. 13.) — med. *mihi aliquem* de doctoribus libertate christiana privare alios legis mosaicae imponere conatis Gal. II, 4. Symm. Jes. XLIII, 23.

Καταδυναστεύω, f. εύσω, (a κατά dynasta sum) 1) *dominium meum exerceo co utor potentia mea contra aliquem,* sq. genit. Jac

Καταθεματίζω, i. q. καταναθεματίζω, *declaro aliquem κατάθεμα* v. κατάθεμα. Sens. *diris devoveo aliquem*. Ita *Griesbachius* improbante *Fritzschio* [IV Evv. I. p. 793.] Matth. XXVI, 74.

Καταισχύνω, f. υνῶ, a. 1. p. κατῃσχύνθην, cf. de a. 1. p. sub αἰσχύνω observata (a κατά et αἰσχύνω q. v.) 1) *dehonesto, deturpo*, ut τὴν κεφαλὴν 1 Cor. XI, 4. 5. (Siracid. XXII, 5. Diod. Sic. XI, 46. Polyb. XXII, 21. 6. Herodian. V, 1. 17. Jos. Ant. XX, 4. 2.) — 2) *pudore suffundo* vel *pudore afficio*, passivum: *pudefio, erubesco* a) universe aa) sq. acc. pers. Luc. XIII, 17. 1 Cor. I, 27. XI, 22. 2 Cor. VII, 14. 1 Petr. III, 16. — bb) sq. acc. pers. et ἐν c. dat. rei i. e. *Jemanden in einer Angelegenheit beschämen*. 2 Cor. IX, 4. (Lucian. Dial. Deorr. XXII, 4. Xen. Anab. III, 1. 30.) — b) ex hebr. de eo, qui spem fallens pudore afficit aliquem: *frustro aliquem spe, fallo*, passivum: *fallor, spe excido* Rom. V, 5. ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει. IX, 33. X, 11. 1 Petr. II, 6. cf. Jes. XXVIII, 16. hebr. יָחִישׁ. (Siracid. II, 10.) — Saepius non legitur in N. T.

Κατακαίω, f. καύσω, a. 2. p. ἐκάην, fut. 2. p. κατακαήσομαι [cf. *Winer* p. 46.] fut. 1. p. κατακαυθήσομαι (a κατά et καίω) *comburo, concremo* Matth. III, 13. XIII, 30. 40. Luc. III, 70. Act. XIX, 19. 1 Cor. III, 15. Hebr. XIII, 11. 2 Petr. III, 10. Apoc. VIII, 7. XVII, 16. XVIII, 8. — LXX pro שָׂרַף Gen. XXXVIII, 24. Exod. XII, 20. (1 Macc. IV, 38. V, 68. Diod. Sic. I, 59. Polyb. XVI, 34. 9. Xen. Cyr. IV, 5. 35.) Saepius non legitur in N. T.

Κατακαλύπτομαι, (a κατακαλύπτω velo, tego) med. *me ipsum velo* vel *obtego*, τὴν κεφαλήν, *caput meum obtego*. Bis in N. T. 1 Cor. XI, 6. 7. cf. *Buttm.* §. 122. not. 5. *Matthiae* §. 492. p. 924. — LXX pro כִּסָּה Gen. XXXVIII, 15. (Xen. Cyr. VI, 4. 7.)

Κατακαυχάομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (a κατά de, contra et καυχάομαι glorior) *ita glorior, ut alterum laedam* i. q. καυχάομαι κατά τινος, a) sq. genit. cf. *Matthiae* §. 378. p. 604 sq. Rom. XI, 18. μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. Jac. II, 13. κατακαυχᾶται ἔλεος [i. e. ὁ ἐλεῶν] κρίσεως, *misericors gloriatur de iudicio ferendo de ipso* i. e. *non timet*. — b) abs. Jac. III, 14. (Aeschyl. Pers. v. 350. si lectio sana cf. *Blomfield* ad h. l.)

Κατάκειμαι, f. κείσομαι, (a κατά et κεῖμαι, positus sum, iaceo) *decumbo, prostratus iaceo* a) de aegrotis aa) addito particip. Marc. I, 30. Act. XXVIII, 8. (Lucian. Icaromen. §. 31.) — bb) sq. ἐπί c. dat. lecti Marc. II, 4. Luc. V, 25. Act. IX, 33. — cc) sq. ἐν c. dat. loci Joh. V, 3. — dd) abs. Joh. V, 6. — b) de coenantibus, alias ἀνάκειμαι, *accumbo, discumbo* aa) abs. Marc. XIV, 3. Luc. V, 29. (Athen. I, 19.

p. 23. Theophr. char. 21. 1. Xen. Symp. I, 14.) — bb) sq. ἐν c. dat. loci Marc. II, 15. 1 Cor. VIII, 10. (ἐν c. dat. loci Xen. Anab. VI, 1. 4.)

Κατακλάω, ῶ, f. άσω, (a κατά et κλάω frango) *frango*. Bis in N. T. Marc. VI, 41. Luc. IX, 16. κατέκλασε τοὺς ἄρτους. (Dem. 1251, 23.)

Κατακλείω, f. εισω, (a κατά et κλείω claudo; occludo Xen. Cyr. VI, 4. 10.) *includo*. Bis in N. T. ἐν φυλακῇ Luc. III, 20. Act. XXVI, 10. quo loco codd. etiam φυλακαῖς cf. *Matthiae* §. 406. p. 742. — LXX pro כָּלָא Jer. XXXII, 3. (Herodian. V, 8. 12. sq. εἰς Xen. Mem. II, 1. 13. Diod. Sic. XI, 88.)

Κατακληροδοτέω, ῶ, f. ήσω, *sorte distribuo*, τινί τι, ita semel in N. T. Act. XIII, 19. si lect. sana.

Κατακληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et κληρονομέω q. v.) *sorte distribuo* sq. τινί τι Act. XIII, 19. Ita LXX Deut. III, 28. Jos. XIV, 2. — Longe aliter apud Graecos dici et strui κληρονομέω, docet *Lobeck* ad Phryn. p. 129. Sturz de dial. alex. p. 140. *Matthiae* §. 329. p. 687 sq.

Κατακλίνω, f. νῶ, a. 1. κατέκλινα, (a κατά et κλίνω clino; repono, colloco Xen. Venat. IX, 3.) *recumbere facio*, dicitur de coenantibus: *accumbere iubeo* Luc. IX, 14. κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας. (Aelian. V. H. VIII, 7. Xen. Cyr. II, 3. 21.) medium: *κατακλίνομαι*, *recubo prostratus*. [Xen. H. G. IV, 1. 30.] de coenantibus: *discumbo, accumbo*, sq. εἰς c. acc. loci, ut Luc. XIV, 8. — absol. XXIV, 30. (sq. ἐπί τινος Xen. Cyr. V, 2. 15. et absol. Symp. I, 8. Dem. 402, 23.)

Κατακλύζω, f. ύσω, *inundo*, (a κατά et κλύζω lavo). Semel in N. T. 2 Petr. III, 6. ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς [redacted]

LXX pro הִלְשִׁין 2 Chron. XXV, 12. (Diod. Sic. IV, 31. XVI, 28. Polyb. III, 116. 12. Xen. Cyr. I, 4. 7.)

Κατάκριμα, τος, τό, sententia contra aliquem, condemnatio Rom. V, 16. *εἰς κατάκριμα* ad condemnandum v. 18. VIII, 1.

Κατακρίνω, f. ινῶ, (ex *κατά* et *κρίνω* iudico) *iudico contra aliquem, condemno,* a) propr. aa) universe *α)* sq. acc. pers. et dat. supplicii = *Jemanden für etwas verurtheilen,* ut *τινὰ θανάτῳ* Matth. XX, 18. Marc. X, 33. *καταστροφῇ* 2 Petr. II, 6. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 618. et de Graecorum constructione *Matthiae* §. 378. p. 693 sqq. — *β)* sq. acc. pers. Matth. XXVII, 3. Joh. VIII, 10. 11. Rom. II, 1. Hebr. XI, 7. — Matth. XII, 41. 42. et Luc. XI, 31. 32. de personis, quae, dum recte agunt, ipso facto condemnant secus agentes.— Rom. XIV, 23. de quo loco vide sub *ἐάν* p. 340. — Jac. II, 9. quo loco e codd. *κριθῆτε.* (Histor. Susan. v. 48. Herodian. VII, 6. 7. Xen. Hier. VII, 10.) — *γ)* sq. acc. c. inf. Marc. XIV, 64. (Histor. Susan. v. 41.) — *δ)* absol. Rom. VIII, 34. — bb) ratione habita iudicii extremi Marc. XVI, 16. 1 Cor. XI, 32. — b) trop. *τὴν ἁμαρτίαν* pro: *exstirpo, destruo pravitatem* Rom. VIII, 3. cf. ad h. l. *Fritzsche* coniect. p. 46. — Saepius non extat in N. T.

Κατάκρισις, εως, ἡ, condemnatio 2 Cor. III, 9. *ἡ διακονία κατακρίσεως munus condemnandi* i. e. *munus legis promulgandae, quae condemnat* vel *poenas minatur.* — *Reprehensionis* sens. legitur 2 Cor. VII, 3. *οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω.*

Κατακυριεύω, f. εύσω, (a *κατά* et *κυριεύω*) 1) *imperium exerceo in aliquem* Matth. XX, 25. Marc. X, 42. 1 Petr. V, 3. — LXX pro כָּבַשׁ Gen. I, 28. בָּעַל Jer. III, 14. מָשַׁל Ps. XIX, 14. (Siracid. XVII, 4.) cf. *Matthiae* §. 359. p. 673. — 2) *supero, sub potestatem meam redigo* Act. XIX, 16. (Diod. Sic. XIV, 64.) Saepius non extat in N. T.

Καταλαλέω, ῶ, f. ήσω, (ex *κατά* de, contra, et *λαλέω,* loquor; verbis molestus sum alicui) *loquor contra aliquem, criminor, obtrecto,* seq. gen. cf. *Matthiae* §. 376. p. 695. — Jac. IV, 11 ter. 1 Petr. II, 12. III, 16. LXX pro דִּבֵּר Ps. XLIII, 18. (sq. accus. pers. Polyb. III, 90. 6. XXVII, 12. 2.) Strui apud Graecos in hac signif. c. accus., auctor est *Passow* I. p. 803.

Καταλαλία, ας, ἡ, maledicentia, obtrectatio. Bis in N. T. 2 Cor. XII, 20. 1 Petr. II, 1. (Sapient. I, 11.)

Κατάλαλος, ον, ὁ, ἡ, obtrectator, qui palam maligne de aliis loquitur. Semel in N. T. Rom. I, 30.

Καταλαμβάνω, f. λήψομαι, (a *κατά* et *λαμβάνω*) I) activum: 1) *apprehendo* i. e. *occupo, in Besitz nehmen* a) de personis consecutis aliquid, ut *δικαιοσύνην* Rom. IX, 30.—

abest accus., ut τὸ βραβεῖον 1 Cor. IX, 24. Phil. III, 12. 13.— passiv. Phil. III, 14. ἐφ' ᾧ — χριστοῦ i. e. *hoc enim consilio Christus me occupavit* i. e. *suum me fecit.* (Xen. Cyr. IV, 1. 19.) — b) de morbis vel malis geniis invadentibus aliquem, ubi verti potest: *corripio*, sq. acc. Marc. IX, 18. (Aelian. V. H. II, 35. Herodian. I, 3. 1. Dem. 259, 6.) — c) de rebus improviso occupantibus aliquem, *supervenio*, sq. acc. Joh. XII, 35. 1 Thess. V, 4. (Polyb. IX, 18. 3.) — 2) *deprehendo, ertappen* Joh. VIII, 3. γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην v. 4. (Diod. Sic. IV, 18. Polyb. V, 37. 8. Xen. Mem. III, 11. 1.) — 3) *comprehendo*, metaph. *mente comprehendo* Joh. I, 5. ἡ σκοτία οὐ κατέλαβεν αὐτό i. e. homines in inscitia versantes eum non comprehenderunt. II) medium: **καταλαμβάνομαι**, *intelligo, cognosco*, sq. ὅτι Act. IV, 13. IX, 34. sq. acc. c. inf. XXV, 25. vel orat. indir. Eph. III, 18. (Polyb. I, 61. 3. Lysias 45, 1.) Saepius non legitur in N. T.

Καταλέγω, f. ξω, (a κατά et λέγω, pono, deligo Xen. Ages. I, 23.) *in numerum refero.* Legitur tantum 1 Tim. V, 9. (Polyb. II, 24. 14. Xen. Cyr. III, 3. 11.)

Κατάλειμμα, τος, τὸ, (a καταλείπω q. v.) *reliquiae, residuum* [Siracid. XLIV, 17.] = *pauci, exigua pars.* Ita semel Rom. IX, 27. κατάλειμμα σωθήσεται. Ita LXX pro שְׁאָר Jes. X, 22.

Καταλείπω, f. ψω, a. 2. κατέλιπον, a. 1. κατέλειψα [Act. VI, 2. Esse hunc aor. 1. graecitatis citerioris, docent *Lobeck* ad Phryn. p. 713 sq. *Schäfer* ad poet. gnom. p. 149. *Buttm.* gram. max. Vol. II. §. 114. p. 181. *Passow* II. p. 18.— a κατά et λείπω q. v.] 1) *relinquo*, i. e. a) *hinterlassen.* de personis, quae vita decedentes uxorem, liberos, opes relinquunt, sq. accus. Marc. XII, 19. Luc. XX, 31. (Palaeph. I. 5. Xen. Cyr. III, 1. 10.) — — b) *zurücklassen.* Ita aa) de procuratore, qui provincia decedens vinctum relinquit aliquem, sq. accus. et part. vel adiect. Act. XXIV, 27. XXV, 14.— bb) de personis, quae abeuntes relinquunt aliquem, passivum: *remaneo, ich bleibe zurück*, sq. acc. pers. vel rei et ἐν c. dat. loci Luc. XV, 4. 1 Thess. III, 1. Tit. I, 5. (Diod. Sic. IV, 18. Xen. Anab. IV, 4. 19. IV, 2. 13.) — additur μόνος Joh. VIII, 9. (ἔρημόν τινα κ. Xen. Anab. IV, 2. 13.) — sq. acc. rei Marc. XIV, 52. — — c) *verlassen*, i. e. discedendo relinquo aa) universe, sq. acc. loci Matth. IV, 13. Hebr. XI, 27. — sq. accus. pers. Matth. XVI, 4. XXI. 17. Act. XVIII, 19. (Herodian. V, 7. 3.) — additur μόνος et, per epexegesin, infinit. Luc. X, 40. μόνην — διακονεῖν, *sie hat mich verlassen, so dass ich allein die Aufwartung zu besorgen habe* = *me solam ministrare patitur.* Cf. de hoc infinitiv. *Matthiae* §. 532. b. p. 1040 sq. — bb) de personis ita relinquentibus aliquem vel aliquid, ut curam eius abiiciant, sq. accus. rei Luc. V, 28.

Act. VI, 2. 2 Petr. II, 15. — sq. acc. pers. Matth. XIX, 5. Marc. X, 7 et Eph. V, 31. (Diod. Sic. III, 70. XII, 18. Herodian. II, 12. 12. Xen. Anab. III, 1. 2.) — cc) de personis, quae praeternavigantes relinquunt locum Act. XXI, 3. *καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον* = *wir liessen sie links liegen.*

2) *reservo, übriglassen, relinquo,* passiv. *supersum* Rom. XI, 4. — Hebr. IV, 1. *καταλ. ἐπαγγελίας* = *da die Verheissung noch vorhanden ist.* (Aelian. V. H. VI, 10. XIII, 21. Xen. Hier. V, 2.) Saepius non habetur in N. T.

Καταλιθάζω, f. άσω, (a *κατά* et *λιθάζω*) *lapido, lapidibus obruo.* Semel in N. T. Luc. XX, 6.

Καταλλαγή, ῆς, ἡ, (a *καταλλάσσω*, q. v. permutatio Diod. Sic. II, 21. Dem. 1216, 18.) *reconciliatio, reditus in gratiam.* Quater in N. T. Rom. V, 11. 2 Cor. V, 18. 19. *διακονία καταλλαγῆς*, *munus reconciliationis annuntiandae.* Rom. XI, 15. *εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν* [i. e. *ἰουδαίων*] *καταλλαγὴ κόσμου*, concise pro: *εἰ γὰρ διὰ τῆς ἀποβολῆς αὐτῶν ὁ λόγος τῆς καταλλαγῆς ἐκηρύχθη τῷ κόσμῳ.* (Dem. 10, 15.)

Καταλλάσσω, ττω, f. ξω, (a *κατά* et *ἀλλάσσω*, muto; commuto Aelian. V. H. V, 2. Herodian. II, 13. 12.) *reconcilio aliquem cum aliquo*, medium: *καταλλάσσομαι*, a. 2. pass. signif. media [cf. sub *διακονέω* adnotata] *κατηλλάγην in gratiam redeo cum aliquo*, sq. *τινί.* Ita quinquies in N. T., ut Rom. V, 10. 1 Cor. VII, 11. 2 Cor. V, 18. 19. *κατηλλάγην* = *reconciliari patior cum aliquo* v. 20. (2 Macc. I, 5. VII, 33. Aelian. V. H. II, 21. Xen. Anab. I, 6. 2.)

Κατάλοιπος, ον, ὁ, ἡ, (a *καταλείπω* relinquo) *reliquus.* Legitur tantum Act. XV, 17. LXX pro נִלְקָר 2 Regg. XX, 30. שְׁאָר Esr. III, 8. (Polyb. II, 11. 6.)

Κατάλυμα, τος, τό, (a *καταλύω*, q. v.) *deversorium* Luc. II, 7. — Marc. XIV, 14. et Luc. XXII, 11. *ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα*, i. e. *ubinam est deversorium?* interrogatio minus definita pro: *ubinam est coenaculum?* LXX pro לִשְׁכָּה 1 Sam. IX, 22. (Diod. XIV, 93. Polyb. II, 36. 1. XXXIX, 19. 2)

Καταλύω, f. ύσω, (a *κατά* et *λύω*, solvo) 1) *dissolvo, quod iunctum erat* i. e. *destruo* a) propr. *λίθους* Matth. XXIV, 2. Marc. XIII, 2. Luc. XXI, 6. — *τὸν ναόν* Matth. XXVI, 61. XXVII, 40. Marc. XIV, 58. XV, 29. — Act. VI, 24. 2 Cor. V, 1. — *ἃ* — *οἰκοδομῶ* trop. Gal. II, 18 LXX pro סָתַר Esr. V, 12. (Herodian. VIII, 4. 4. Philostr. Vit. Sophist. I. c. 9.) — b) *evertendi* sens. metaph. *vanum et irritum reddo* Matth. V, 17. *καταλῦσαι τὸν νόμον.* — Act. V, 38. 39. Rom. XIV, 20. (2 Macc. II, 22. IV, 11. Diod. Sic. XII, 30. Aelian. V. H. I, 19. Xen. Mem. IV, 4. 14.) — 2) [iumenta, ut *τοὺς ἵππους* Hom. Odyss. IV, 28., vel iumentorum vincula solvendo iter dissolvo i. e. subsisto in itinere =] *deverto* Luc. IX, 12. XIX, 7. LXX pro לִין Gen. XXIV, 23. 25.

XV, 4. LXX pro הֵעִיד sq. אֶל 1 Regg. XXI. 10. 13
Job. XV, 6. (Histor. Susann. v. 48. Dionys. Hal. ,
Dem. 860, 26. 1115.)

Καταμένω, f. *νῶ*, (a *κατά* et *μένω* maneo
commoror. Semel in N. T. Act. I, 13. LXX pr
XXII, 9. (Judith. XVI, 20. Xen. Cyr. VII, 1. 21.)

Καταμόνας, adv. (ex *κατά* et *μόνος*, sol
solus. Bis in N. T. Marc. IV, 10. Luc. IX. 18. L
et לְבָדָד Ps. IV, 9. Jer. XV, 17. (2 Macc. XV, 39.
.15. 10. Artemid. II, 20. Thuc. I, 32 et 87.)

Κατανάθεμα, *τος*, *τό*, (ex *κατά* et *ἀνάθ*
exsecratio, legitur semel in N. T. et quidem me
exsecrandus, *poenis gravissimis obnoxius* Apoc. X

Καταναθεματίζω, f. *ίσω*, (ex *ἀναθεματ*
augendi vim habente) *declaro aliquem κατανά*
diris aliquem devoveo. Extat tantum Matth. XXV

Καταναλίσκω, f. *καταναλώσω*, (a *κατά* e
consumo, *verzehren*. Legitur tantum Hebr. XII, 29.
αλίσκον. LXX pro אָכַל Jer. III, 24. (Diod. Sic.
Polyb. XXXII, 7. 15. Xen. Mem. I, 2. 22.)

Καταναρκάω, *ῶ*, f. *ήσω*, (ex *κατά* et
pore afficio; pp. obtorpefacio) intrans. *torpeo in*
alicuius, i. e. *deses*, *molestus sum*, sq. genit. pers.
§. 378. p. 693 sq. Ter in N. T. 2 Cor. XI, 8. X

Κατανεύω, f. *εύσω*, (ex *κατά* et *νεύω* q
nutu significo. Semel in N. T. Luc. V, 7. (Lucia
Polyb. XXXIX, 1. 3. Hom. Iliad. I, 514. 524.)

Κατανοέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (a *κατά* et *νοέω* q. v.
adverto, *intelligo*, sq. acc. Luc. XX. 23. (Xen.

Καταντάω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et ἀντάω) *devenio, pervenio, wohin kommen, wohin gelangen* a) proprie i. e. de personis, sq. ἀντικρύ c. genit. loci = *in regionem adversus locum aliquem sitam* Act. XX, 15. — sq. εἰς c. acc. loci Act. XVI, 1. XVIII, 19. 24. XXI, 7. XXV, 13. XXVII, 12. (2 Macc. IV, 44. Diod. Sic. I, 79. III, 34.) — εἴς τι, *ad aliquid pervenio* metaph. *nanciscor aliquid, consequor aliquid* Act. XXVI, 7. Eph. IV, 13. Phil. III, 11. (Polyb. IV, 34. 2. VI, 9. 10. πρός τι 2 Macc. VI, 14.) — b) trop. de rebus, ubi Lat. aa) *affertur*, ut ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, sq. εἴς τινα i. e. *in regionem vel urbem alicuius* = *ad aliquem* 1 Cor. XIV, 36. — bb) *incido*, sq. εἴς τινα = *in tempora alicuius* X, 11. Saepius non legitur in N. T.

Κατάνυξις, εως, ἡ, (substantivum, ut apud LXX, ita in N. T. repetitum a verbo κατανυστάζω capite nicto, dormio,) *sopor gravis*, semel in N. T. et metaph. de stupore Rom. XI, 8. Ita LXX et hebr. תַּרְדֵּמָה Jes. XXIX, 10.

Κατανύσσω, vel ττω, f. ξω, (a κατά et νύσσω) *compungo*, τῇ καρδίᾳ trop.: *acri dolore afficio, acriter commoveo*. Ita semel in N. T. Act. II, 37. κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ = *es gab ihnen einen Stich ins Herz*. Ita LXX pro הִתְעַצֵּב Gen. XXXIV, 7. נִכְאָה Ps. CIX, 16.

Καταξιόω, ῶ, f. ώσω, (a κατά et ἀξιόω) *dignum habeo aliquem aliqua re*, a) sq. genit., ut τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ 2 Thess. I, 5. (Diod. Sic. II, 60. Jambl. vit. Pythag. c. 36.) cf. *Matthiae* §. 363. p. 677 — b) sq. inf. Luc. XX, 35. XXI, 36. Act. V, 41. (Dem. 1383, 11.) Saepius non habetur in N. T.

Καταπατέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά de, et πατέω incedo) *concalco, contero pedibus* a) propr. Matth. V, 13. VII, 6. Luc. VIII, 5. XII, 1. (Polyb. I, 34. 5. Xen. Ages. I, 15.) — b) metaph. pro: *maxime sperno*, ut nos: *Jemanden mit Füssen treten* Hebr. X, 29. ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας. (1 Macc. III, 51. Hom. Iliad. IV, 157.)

Κατάπαυσις, εως, ἡ, (a καταπαύω q. v. pp. consessio quietis) *quies*, dicitur in N. T. a) ex hebr. de sede fixa, *locus, ubi quiescit* i. e. *habitat aliquis* Act. VII, 49. Ita מְנוּחָה Deut. XII, 9. Ps. CXXXI, 13. 14. — hinc prouti ad Israelitas vel ad Christianos refertur *sedes fixa in terra palaestinensi* vel *felicitas apud Deum olim futura* Hebr. III, 11. 18. IV, 3. 5. 8. — b) κατάπαυσις τοῦ θεοῦ, *quies* i. e. *felicitas, qua Deus ipse fruitur* Hebr. IV, 1. 10. 11.

Καταπαύω, f. αύσω, (a κατά et παύω cessare facio) 1) *quietum facio, quiescere facio, zur Ruhe bringen* [propr. Xen. Venat. VII, 2. Hom. Odyss. IV, 583.] i. e. *ad sedem*

habita τοῦ מָסָךְ LXX κάλυμμα Exod. XXVI, exterioris, quod erat in templi introitu et San separabat. — b) allegorice aa) pro: *coelum*, qu separantur terrae incolae a rebus et bonis vitae locus in coelo, vel post et supra coelum cogitab τερον τοῦ καταπετάσματος pro: die Glückseli Hebr. VI, 19. — bb) Hebr. X, 20. munivit Jes in Sanctum Sanctorum [i. e. ad vitae futurae fel τοῦ καταπετάσματος ducentem per velum, σαρκὸς αὐτοῦ quo innuitur corpus eius. Sensu ctum sanctorum et ad ea, quae continentur eo, p rat nonnisi per velum, ita ad felicitatem vitae f per corpus Jesu vel beneficio mortis Jesu crue potest, vel: effecit Jesus, ut mortis suae benefic ad felicitatem futuram possimus pervenire, qua pertransibat, perveniret in Sanctum Sanctorum.

Καταπίνω, f. πίομαι, aor. 2. ἔπιον, perf. π ἐπόθην (a κατά et πίνω bibo; bibendo exh 1) *deglutio*, *verschlingen*, a) propr. i. e. de p XXIII, 24. 1 Petr. V, 8. (Apollod. Bibl. I, 1. 3. I, 3.) — b) trop. de rebus = *absorbeo*, ita d XII, 16. (Diod. Sic. I, 32.) — 2 Cor. V, 4. — 2 *mergo* Hebr. XI, 29. — (Polyb. II, 41. 7.) — *aufreiben* 1 Cor. XV, 54. 2 Cor. II, 7. (Aeschin. pius non extat in N. T.

Καταπίπτω, f. πεσοῦμαι, (a κατά et π *prolabor*. Bis in N. T. εἰς τὴν γῆν Act. XX XXVIII, 6. LXX pro נֹפֵל Ps. CXLV, 14. (Xen. M et Cyr. IV. 5. 54.)

Καταποντίζω, f. ίσω, (a κατά et ποντίζω) *mari de-rgo.* Bis in N. T. Matth. XIV, 6. XVIII, 6. Inservit *κατα-ντίζεσθαι, in pontum demergi* Matth. XVIII, 6. miseriae animae describendae, cum supplicii genus, καταποντισμοῦ no-ne insigne atque adhiberi solitum in hominibus facinorosis, solitum fuerit apud Hebraeos. cf. *Winer* bibl. Realw. 406. 464. (Diod. Sic. XVI, 35. Polyb. II, 60. 8. Anthol. T. III. p. 49. ed. *Jacobs.* Dem. 677, 6.) Minus probatum ıe Grammaticis veteribus καταποντίζειν, quam καταποντοῦν, cet *Lobeck* ad Phryn. p. 361.

Κατάρα, ας, ἡ, (a κατά et ἀρά) 1) *impreeatio, ex-ratio, der Fluch, die Verwünschung.* Jac. III, 10. Hebr. ,7. γῆ κατάρας ἐγγύς *terra, quae prope abest, ut diris de-veatur a Deo* i. e. ex hebr. dicendi ratione: *ut sterilis red-tur.* Ita קְלָלָה Gen. XXVII, 12. 13. מְאֵרָה Prov. III, 33. olyb. XVI, 31. 7. XXIV, 8. 7.) — 2) ex hebr. *poena* vel *enae* a) propr. Gal. III, 10. ὑπὸ κατάραν εἰσί. v. 13. 2 Petr. 14. Ita LXX pro קְלָלָה Deut. XXI, 23. מְאֵרָה Malach. [, 9. — b) metonym. pro: ἐπικατάρατος, *poena dignus,* .l. III, 13. γενόμενος κατάρα ὑπὲρ ἡμῶν = *passus est se ıctari ut poena dignum* i. e. *poenas subiit pro nobis.*

Καταράομαι, ῶμαι, f. άσομαι, verb. dep. (a κατά et ἀράομαι) *diris devoveo, mala alicui imprecor,* a) universe, sq. :. Matth. V, 44. — Marc. XI, 21. ἡ συκῆ, ἣν κατηράσω, *ficus, am devovisti;* Sens. *quam nec unquam fructus ferre voluisti,* κατάρα no. 1. Luc. VI, 28. Rom. XII, 14. Jac. III, 9. (Diod. :. I, 45. Polyb. XV, 29. 14. Xen. Anab. V, 6. 4.) — b) par-. perf. pass. signif. pass. cf. *Buttm.* §. 100, not. 7. *Matthiae* 495. p. 931. κατηραμένος, *diris devotus* = *quem poena ʒnum iudicavit aliquis, poena dignus* Matth. XXV, 41.

Καταργέω, ῶ, f. ήσω, 1) i. q. ἀργὸν ποιέω, *desi-n et inertem facio* Luc. XIII, 7. ἱνατι καὶ τὴν γῆν καταργεῖ. LXX pro בְּטֵל Esr. IV, 21. (deses sum Polyb. fragm. 69.) — *cessare facio,* et καταργέομαι, οῦμαι, *cesso, ich höre f* a) universe, sq. acc. 1 Cor. VI, 15. XIII, 8 bis. v. 10. — 11. κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου = *abieci* 2 Cor. III, 7. . 13. 14. Gal. V, 11. (Eurip. Phoen. v. 760.) — b) = *vi a privo, destruo,* sq. acc. rei Rom. VI, 6. 1 Cor. I, 28. XV, . 2 Tim. I, 10. — sq. acc. pers. 1 Cor. XV, 26. 2 Thess. 8. Hebr. II, 14. — c) = *tollo* i. e. *vanum* vel *irritum fa-› aut declaro,* ut τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ Rom. III, 3. τὸν *μον* v. 31. τὴν ἐπαγγελίαν IV, 14. Gal. III, 17. — Eph. II, . — — 3) poni poterat λύω, *solvo,* sq. ἀπό τινος, ut m. VII, 2. κατήργηται — ἀνδρός = *soluta est necessitudo ıs cum marito et cessavit lex, qua illi obstricta erat.* v. 6. τηργήθημεν — νόμου = *soluta est nostra cum lege ne-ssitudo et cessavit ea.* — Gal. V, 4. κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ

χριστοῦ signific. media [cf. sub διακονέω observata]: *ihr euch losgemacht von Christus und eure Verbindung mi aufgehoben* = *defecistis a Christo*. — De ἀπό post vv. randi, solvendi cf. *Matthiae* §. 353, 2. p. 664 sq. et de positione magis ad id, quod cogitatur, quam ad verbi sig tionem relata *Herm.* ad Vig. p. 857. — Saepius non l in N. T.

Καταριθμέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et ἀριθμέω) *mero* Act. I, 51. κατηριθμημένος ἦν σὺν vel ἐν [vid. G ad h. l. et de vi praeposit. ἐν in h. l. supra p. 514 observata] ἡμῖν. (Diod. Sic. IV, 85. Jamblich. Vit. Pyt c. 6. §. 30.)

Καταρτίζω, f. ίσω, (a κατά et ἀρτίζω) 1) *re quod scissum erat*, *reficio*, a) propr. Matth. IV, 21. et I, 19. τὰ δίκτυα. (Diod. Sic. XII, 3. Herodot. V, 106 b) metaph. ubi de homine peccatore agitur: *corrigo*, *in r viam reduco* Gal. VI, 1. — 2) *paro*, *instruo*, med. *mihi* ut αἶνον Matth. XXI, 16. Rom. IX, 22. Hebr. X, 5. (Diod. Sic. XI, 76. Polyb. I, 21. 4.) — 3) i. q. ἀρ *ποιέω*, *perficio*, *perfectum reddo* a) propr. Luc. VI, 40. ηρτισμένος [= ἄρτιος] δὲ πᾶς ἔσται ὡς διδάσκαλος αὐτ 1 Cor. I, 10 ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν [= ὄντες ἐν. Cf. sub ἐν p. 520.] τῷ αὐτῷ νοΐ. Hebr. XIII, 11. καταρτίσαι [i. e. *perfectos vos reddat*] ἐν — ἀγαθῷ scil. ὄντες. (p. 525. — 2 Cor. XIII, 11. 1 Petr. V, 10. LXX ita pro כלל Esr. IV, 13. — b) *supplendi* sens. 1 Thess. III, 10. καταρ τὰ ὑστερήματα.

Κατάρτισις, εως, ἡ, (a καταρτίζω q. v. insta rei scissae vel corruptae) *perfectio*, *Vervollkommnung*. S in N. T. 2 Cor. XIII, 9. τοῦτο δὲ εὐχώμεθα, τὴν κατάρτισιν. Cf. de h. l. τοῦτο praeparante verba seq *Matthiae* §. 472, e. p. 880. — (Plut. IV. p. 16. ed. *Rei*

Καταρτισμός, οῦ, ὁ, i. q. *κατάρτισις*. tantum Eph. IV, 12.

Κατασείω, f. σείσω, (a κατά et σείω quatio; con erschüttern Aelian. V. H. III, 16.) τὴν χεῖρα vel τῇ *concutio* vel *moveo manum*, *manu movenda signum do bewege die Hand* vel *ich mache eine Bewegung mit der H* quod cum fieret in silentio indicando, sensus est: *manu silentium indico*. Legitur autem τινὶ τῇ χειρί Act. XI XXI, 40. τῇ χειρί XIII, 16. (Heliod. IV, 16. Jos. Ant 11. 2.) τὴν χεῖρα XIX, 33. (= manu signum do Xen. V, 4. 4.)

Κατασκάπτω, f. ψω, (a κατά et σκάπτω fodio) *fodio*, *diruo*. Bis in N. T. Rom. XI, 3. Act. XV, 16. pro חָרַם 1 Regg. XIX, 10. נָתַץ Deut. XII, 3. (Diod. Sic. I Herodian. VIII, 4. 24. Polyb. III, 19. 12. Xen. H. G. II, 4

Κατασκευάζω, f. άσω, (a κατά et σκευάζω) *instruo*, *tro*, a) universe, ut τὴν ὁδόν Matth. XI, 10. Marc. I, 1. et ıc. VII. 27. — λαὸς κατεσκευασμένος *populus paratus* sc. ad cipiendum aliquem Luc. I, 17. (Diod. Sic. I, 1. Xen. H. G. , 4. 10.) — b) de aedificantibus: *condo*, *exstruo*, *aedifico*, ut κον Hebr. III, 4. σκηνὴν IX, 2. 6. κιβωτόν XI, 7. et 1 Petr. I, 20. de Deo Hebr. III, 3. (1 Macc. XV, 3. Sapient. IX, 2. iod. Sic. II, 9. XVII, 108. Polyb. I, 29. 7. Xen. Cyr. VI, 1. '. H. G. III, 4. 1.)

Κατασκηνόω, ῶ, f. ώσω, (a κατά et σκηνόω q. v. ntoria figo Xen. Cyr. VI, 2. 2. Diod. Sic. XIV, 62.) *commoror*, *ıiesco in loco aliquo*. Quater in N. T. sq. ἐν c. dat. loci Matth. .II, 32. Marc. IV, 32. et Luc. XIII, 19. — Act. II, 26. LXX o שְׁכַן Dan. IV, 18. יָשַׁב 2 Chron. VI, 2. (Diod. Sic. XIX, 94. ılyb. XXXV, 2. 4. Xen. Anab. VII, 4. 11.)

Κατασκήνωσις, εως, ἡ, (a κατασκηνόω quod vid. ntoriorum collocatio; tentorium Diod. Sic. XVII, 95.) *locus*, *ıo quis quiescere potest*, de latibulis avium bis in N. T. atth. VIII, 20. Luc. IX, 59. Ita Symmach. pro מִשְׁכָּן Ps. LI, 5.

Κατασκιάζω, f. άσω, (a κατά et σκιάζω) *obumbro*. mel in N. T., sq. acc. Hebr. IX, 5. (Anthol. gr. T. I. p. 116. . *Jacobs*. Plut. T. VI. p. 101. *Reisk*.)

Κατασκοπέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et σκοπέω — connplor) *inspicio*, explorandi et insidiandi notione inclusa. Ita ;itur Gal. II, 4. κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ὑμῶν. Ita .X pro רִגֵּל 2 Sam. X, 3. חָפַר Jos. II, 2. 3. (proprie legitur lyb. X, 20. 2.)

Κατάσκοπος, ου, ὁ, (a κατασκοπέω q. v. contempla-) *speculator*, *explorator*. Semel in N. T. Hebr. XI, 31. .X pro מְרַגֵּל Gen. XLII, 9. 11. 1 Sam. XXVI, 4. (Polyb. IV, 7. Xen. Cyr. III, 3. 25.)

Κατασοφίζομαι, f. ίσομαι, (a κατά et σοφίζω) *sans sum* κατά τινος i. e. *in detrimentum alicuius*, *artiı malis utor contra aliquem*. Ita in uno loco Act. VIII, 19. ̔ασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν. LXX pro הִתְחַכֵּם Exod. I, Judith. V, 11. (Diod. Sic. XV, 74. Lucian. Dial. Deorr. I, XVI, 3.)

Καταστέλλω, f. στελῶ, (a κατά et στέλλω, mitto; nitto, herablassen, ut fit in velis venti vim cohibendi causa) *nprimo*, *cohibeo*, *sedo*. Bis in N. T. Act. XIX, 35. — v. 36. ·εσταλμένος ὑπάρχω *placatus* vel *sedatus sum*. (2 Macc. 31. Jos. Arch. XVI, 9. 1. Diod. Sic. T. X. p. 97. edit. *ɔont*.)

Κατάστημα, τος, τό, (a καθίστημι) *status*, *habitus*. corporis habitu semel in N. T. Tit. II, 3. ἐν καταστήματι ɔπρεπεῖς (Artemid. I, 73. Jos. de bell. iud. I, 1. 4.)

Fff 2

Jacobs.)

Καταστρηνιάω, vel — *νιάζω*, f. *άσω* *στρηνιάω* luxurior, Sophilus et Antiphanes At et Apoc. XVIII, 7. 9.) *luxuria diffluo in detrimen zur Schande Jemandes schwelgen.* Extat tantum ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ χριστοῦ. De q *Matthiae* §. 378. p. 693. (Basil. epist. ad Ampl T. III. Nicet. Annal. XIX, 4. 368. D.) Novae re hoc vocabulum et praeferendum verbum: τρυφᾶν *nich.* p. 387. ed. *Lobeck.*

Καταστροφή, ῆς, ἡ, (a καταστρέφω 2 Petr. II, 6. ἃς πόλεις — καταστροφῇ κατέκρι *theilte diese Städte für die Vernichtung* vel *tung* i. e. *er strafte sie mit Vernichtung.* — L Gen. XIX, 29. (Herodian. VIII, 4. 22.) — *detrime* sens. 2 Tim. II, 14. ἐπὶ καταστροφῇ ἀκουόντων.

Καταστρώννυμι, vel καταστρωννύω, *κατά* et *στρώννυμι*, sterno) *prosterno*, de hominib tui prosternuntur, semel in N. T. 1 Cor. X, 5. הִשְׁחִטָם Num. XIV, 16. (Aelian. Hist. Anim. VII, III, 3. 64.)

Κατασύρω, f. *συρῶ*, (a *κατά* et *σύρω*) gitur tantum Luc. XII, 58. μήποτε κατασύρῃ σε (Alciphr. I. ep. 1. et *detraho* Cicero pro Milon.

Κατασφάζω, vel *σφάττω*, f. *σφάξω*, (a κα q. v.) *iugulo* i. e. *trucido.* Extat tantum Luc. LXX pro הָרַג Zach. XI, 5. (2 Macc. V, 12. Diod.

terram gentilium, LXX ita pro אֲחֻזָּה Gen. XVII, 8. (Joseph. Arch. IX, 1. 2.)

Κατατίθημι, f. καταθήσω, (a κατά et τίθημι pono) 1) activum: *depono*, *niederlegen*, *bei—niedersetzen* Marc. XV, 46. κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ. (Diod. Sic. XX, 74. Aelian. V. H. I, 6. Xen. de re eq. VI, 7.) — 2) med. κατατίθεμαί τί τινι [depono mihi aliquid apud aliquem in usus futuros Xen. Anab. VII, 6. 34. et Cyr. VII, 5. 34.] metaph. *paro mihi*, *mereor*, [ut nos: *einlegen*, in formulis: Ehre einlegen bei Jemandem, sich einen Stein bei Jemandem ins Bret setzen] χάριτας vel χάριν καταθέσθαι τοῖς ἰουδαίοις, *gratificari Judaeis*, *gratiam apud Judaeos inire* Act. XXIV, 27 et XXV. 9. (1 Macc. X, 23. Diod. Sic. XV, 91. Dem. 193, 22. Xen. Cyr. VIII, 3. 26.)

Κατατομή, ῆς, ἡ, (a κατατέμνω mutilo) *concisio*, *mutilatio*. Semel in N. T. Phil. III, 2. βλέπετε τὴν κατατομὴν i. e. betrachtet sie nur jene Beschnittenen, *Zer*schnittenen möchte ich sagen, vel: *beschnitten* wollen sie sich nennen? *zer*schnitten mögen sie sein; ut per ironiam et εὐτελισμόν dicatur κατατομή pro: περιτομή. Similis est locus Gal. V, 12. v. ἀποκόπτω.

Κατατοξεύω, f. εύσω, (a κατά et τοξεύω pp. sagitta peto aliquem Lucian. Dial. Deorr. XIV, 3.) *sagitta transfigo* Extat tantum Hebr. XII, 20. si lectio sana cf. *Griesb.* et *Vater* ad h. l. LXX pro יָרָה Ps. XI, 2. מָחַץ Num. XXIV, 8.

Κατατρέχω, f. θρέξω, aor. 2. ἔδραμον, curro in aliquem sc. ut adoriar Xen. Cyr. VII, 2. 5. Diod. Sic. II, 45.) *decurro*, *herabeilen*. Extat tantum Act. XXI, 32. κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. LXX pro רוּץ 1 Regg. XIX, 20. (Xen. Anab. VII, 1. 20. et H. G. V, 1. 12)

Καταφάγω, v. κατεσθίω.

Καταφέρω, f. κατοίσω, (a κατά et φέρω) 1) *defero*, *deiicio*, καταφέρομαι, *deferor*, *deiicior* a) propr. Act. XX, 9. κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσε *er stürzte herab*, *überwältigt vom Schlaf* [*vi soporis*] *und fiel*. (Aelian. V. H. V, 16. Herodian. I, 11. 3.) — b) ὕπνῳ καταφερόμενος βαθεῖ *versenkt in tiefen Schlaf*, Lat. *alto sopore oppressus* Act. XX, 9. de quo dat. cf. *Matthiae* §. 398. p. 727. (Diod. Sic. III, 45. Dionys. Hal. Ant. IV, p. 207.) — 2) *fero*, ut ψῆφον, *calculum addo*, *suffragium do* Act. XXVI, 10.

Καταφεύγω, f. ξομαι, aor. 2. κατέφυγον. (a κατά et φεύγω. fugio) *confugio ad aliquem*. Bis in N. T. a) sq. εἰς c. acc. loci Act. XIV, 6. LXX pro נוּס Gen. XIX, 20. נֶחְבָּא Jos. X, 27. (Polyb. XXVI, 3. 11. Herodian. VII, 11. 12. Xen. Mem. III, 5. 12.) — b) = *confugio ad aliquem*, *Zuflucht nehmen* Hebr. VI, 18. scil. πρὸς τὸν θεόν.

Καταφθείρω, f. φθερῶ, (a κατά et φθείρω) 1) *corrumpo, depravo*. 2 Tim. III, 8. κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν = κατεφθαρμένον ἔχοντες τὸν νοῦν. Cf. sub διαφθείρω adnotata. LXX pro הִשְׁחִית Gen. VI, 12. — 2) *καταφθείρομαι, pereo* 2 Petr. II, 12. ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφθαρήσονται. (2 Macc. V, 14. devastandi sens. Diod. Sic. I, 56. Polyb. II, 64. 3.) Saepius non legitur in N. T.

Καταφιλέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et φιλέω) *deosculor* i. e. *diu multumque osculor* a) propr. Luc. VII, 38. 45. XV, 20. Act. XX, 37. (Theophr. Char. XIX [XVII]. Lucian. Dial. Deorr. IV, 9. Xen. Mem. II, 6. 33.) — b) pro: φιλέω, *osculor* Matth. XXVI, 49. coll. v. 48. Marc. XIV, 43. coll. v. 44 (Siracid. XXIX, 5. Aelian. V. H. XIII, 34. Xen. Cyr. VI, 4. 10.)

Καταφρονέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et φρονέω; proprie sentio contra aliquem) *contemno* i. e. a) *parvi facio, geringschätzen*, sq. genit. cf. *Matthiae* §. 378. p. 695 sq. Matth. XVIII, 10. Rom. II, 4. 1 Cor. XI, 22. — 1 Tim. IV, 12. μηδείς — καταφρονείτω, cave, ne quis te contemnat *ob iuventutem tuam*. De qua huius genit. vi cf. *Matthiae* §. 366. p. 681. — 2 Petr. II, 10. (Diod. Sic. I, 67. Aelian. V. H. I, 1. Xen. Mem. III, 4. 12.) — b) *negligo, non curo* Matth. VI, 24. τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Luc. XVI, 13. 1 Tim. VI, 2. (Herodian. V, 4. 3.) — c) *non respicio*, sens. *nov. perhorresco* Hebr. XII, 2. (Herodian. III, 6. 16. Xen. Mem. III, 12. 3.)

Καταφρονητής, οῦ, ὁ, (a καταφρονέω) *contemtor*. Extat tantum Act. XIII, 41. (LXX Hab. I, 5. II, 5. Sophon. III, 5. Plut. T. V. p. 367. *Reisk*.)

Καταχέω, f. εύσω, (ex κατά de, et χέω) *effundo desuper in aliquem*. Bis in N. T. sq. ἐπί τι Matth. XXVI, 7. — sq. κατά τινος Marc. XIV, 3. (Polyb. XXXIV, 11. 15. Lucian. Dial. Deorr. IV, 3. Herodian. VIII, 4. 26. Dem. 1123, ult.)

Καταχθόνιος, ίου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (a κατά et χθών) *subterraneus, qui sub terra versatur*, de incolis orci legitur Phil. II, 10. (Anthol. gr. T. IV. p. 257. ed. *Jacobs*. Dionys. Hal. Ant. p. 258. ed. *Reisk*.)

Καταχράομαι, ῶμαι, f. ήσομαι, (a κατά et χράομαι) utor; abutor Aelian. V. H. IX, 9. Diod. Sic. IV, 81.) *utor*. In N. T., sq. dat. rei 1 Cor. VII, 31. IX, 18. (Aelian. V. H. III, 13. Dionys. Hal. Ant. V, 15. Herodian. VIII, 4. 22. Dem. 1154, 16.)

Καταψύχω, f. ξω, (a κατά et ψύχω) *refrigero*. Extat tantum Luc. XVI, 24. ἵνα — καταψύξῃ γλῶσσάν μου. (LXX Gen. XVIII, 4. Diod. Sic. III, 8.)

Κατείδωλος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (ab εἴδωλον, simulacrum, idolum, et κατά, intendendi vim habente) *idolis refertus*. Legitur tantum Act. XVII, 16. (Ita κατάδενδρος, κατάφυτος, κατάχρυσος Diod. Sic. V, 39. Polyb. XVIII, 3. 1. IX, 43. 6.)

Κατέναντι, adv. (ex κατά et ἔναντι q. v.) 1) *e regione, ex adverso* seq. genit. v. ἔναντι Marc. XI, 2. XII, 41. XIII, 3. — ἡ κατέναντι κώμη i. e. *vicus ex adverso situs* Luc. XIX, 30. — LXX ita pro קָבָל, קֳבֵל Dan. V, 5. נֶגֶד Exod. XIX, 2. עַל־פְּנֵי Gen. L, 3. (Siracid. XXII, 18.) — 2) *coram*, metaph. pro: *iudice aliquo* Rom. IV, 17. κατέναντι οὗ ἐπίστευσε θεοῦ i. e. κατέναντι θεοῦ, ᾧ ἐπίστευσε. cf. quae de eodem hebr. לְ, לִפְנֵי, בְּעֵינֵי supra sub ἐναντίον p. 538. scripsimus. — Saepius non legitur in N. T.

Κατενώπιον, adv. (ex κατά et ἐνώπιον q. v.) *in conspectu, coram* seq. genit. v. ἐνώπιον, κατενώπιον τοῦ θεοῦ a) *in conspectu Dei, Deum ante oculos quasi habens et teste utens* 2 Cor. II, 17. XII, 19. Ita LXX pro לִפְנֵי Levit. IV, 17. בִּפְנֵי Jos. XXIII, 9. בְּעֵינֵי Jos. III, 7. — b) metaph. *iudice aliquo, nach dem Urtheile Jemandes* Eph. I, 4. Col. I, 22. Jud. v. 24. cf. *Gesen.* p. 820. et supra sub ἐνώπιον adnotata. — Saepius non extat in N. T.

Κατεξουσιάζω, f. άσω, (ex κατά et ἐξουσία q. v.) *potestatem exerceo in aliquem* seq. genit. cf. *Matthiae* §. 359. p. 673. Bis in N. T. Matth. XX, 25. Marc. X, 42.

Κατεργάζομαι, f. άσομαι, aor. 1. κατειργασάμην, verb. dep. (a κατά et ἐργάζομαι quod vide; perficio, zu Stande bringen, Diod. Sic. IV, 81. Xen. Mem. III, 5. 11.) 1) *efficio, causa et auctor sum*, seq. acc. rei, additur interdum etiam dat. pers. = *für Jemanden* Rom. IV, 15. ὁ νόμος γὰρ ὀργὴν κατεργάζεται. V, 3. VII, 8. 13. — 2 Cor. IV, 17. VII, 10. 11. IX, 12. Jac. I, 3. 20. (Xen. Mem. II, 3. 11.) — = *paro mihi, acquiro* Phil. II, 12. quo loco de conatu cf. *Winer* p. 102. *Markland* ad Eur. Suppl. v. 740. *Schäfer* ad Eur. Phoen. p. 16. 67. (Xen. Hier. IV, 2. Mem. IV, 2. 12.) — 2) *conficio, devincendi* vel *debellandi* sens. Eph. VI, 13. ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. (Diod. Sic. III, 15. Herodian. III, 12. 15. Xen. Cyr. IV, 6. 4. et nostrates: Jemanden zusammenarbeiten.) — 3) *facio* i. e. *perago, patro*, i. q. πράττω et ποιέω a) propr. ubi de hominum actionibus agitur Rom. I, 27. τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι. II, 9. VII, 13. 15. 17. 18. 1 Cor. V, 3. Jac. I, 20. 1 Petr. IV. 3. (Xen. Hiero. I, 32.) — *exhibendi, edendi* sens. ut σημεῖα 2 Cor. XII, 12. — b) τινὰ εἴς τι i. e. *formo aliquem ad aliquid* 2 Cor. V, 5. Saepius non extat in N. T.

Κατέρχομαι, aor. 2. κατῆλθον, (a κατά et ἔρχομαι) *devenio, descendo, herabkommen, herunterkommen* a) propr. i. e. de personis e loco altiori in loca depressiora venientibus aa) universe, sq. εἰς c. acc. loci Luc. IV, 31. Act. VIII, 5. XIII, 4. (Herodian. I, 16. 3. ἐπί c. acc. loci II, 3. 5.) — sq. ἀπό c. genit. loci Luc. IX, 37. Act. XV, 1. XVIII, 5. — sq. εἰς ei

acc. Ita aor. 2. Apoc. X, 9. 10. (Diod. Sic. I,
(Aesop. f. 23.) = *dilapido, profundo,* sq. acc. re
Luc. XV, 30. (Aeschin. 13, 38. Hom. Odyss. XV,
rare patrimonium Catull. 29, 23.) — b) metaph
sonis vel: *bonis suis exuo aliquem*, sq. acc. pe
20. — vel: *perdo aliquem* Gal. V, 15. (Xen. Anab.
τὰς οἰκίας τινός = *vi ad me rapio et mea*
bona alicuius vel *domum alicuius* Matth. XXIII, 1
40. Luc. XX, 47. (Hom. Odyss. II, 237.) — l
consumo, absumo, verzehren. Ita de igne, sq. ac
XI, 5. aor. 2. XX, 9. — Ita LXX et אָכַל 1 Regg.
de studio rei, sq. acc. pers. Joh. II, 17. —
אָכַל Ps. LXIX, 9. — Saepius non legitur in N.

Κατευθύνω, f. υνῶ, (ab εὐθύνω q. v.
ctum facio Plut. T. IV. p. 80. *Reisk.*) *dirigo.*
Luc. I, 79. — Optativus 1 Thess. III, 11. 2
(Plutarch. T. VI. p. 71. ed. *Reisk.*)

Κατεφίσταμαι, aor. 2. act. κατεπέστη
ἐφίσταμαι supervenio, adorior) *adsto* vel *adsu*
quem, adorior. Semel in N. T., sq. dat. pers.
§. 402, 5. p. 734. Act. XVIII, 12.

Κατέχω, f. καθέξω, item κατασχήσω, (a
1) *detineo, retineo, ab - an - auf - zurückhal*
sq. acc. Luc. IV, 42. Philem. v. 13. (Xen. Mem. I
Ita LXX pro אָסַר Gen. XLII, 19. עָגַן Ruth. I,
diendi sens. Rom. I, 18. τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν
ἀδίκως] κατεχόντων. — *cohibendi* sens. 2 Thess.
κατέχον v. 7. ὁ κατέχων. (Xen. Sympos. II, 10.

accus. rei, ut τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ Matth. XXI, 38. Luc. XIV, 9. (Diod. Sic. XII, 82. Aelian. V. H. VII, 1. Xen. Cyr. IV, 3. 4.) — b) metaph. de morbo, ubi Lat. *corripio* Joh. V, 4. ᾧ δήποτε κατείχετο νοσήματι. (Herodian. I, 4. 19. Aelian. V. H. XII, 64.) — 3) *teneo* i. e. a) *occupatum teneo*; *im Besitz haben* 1 Cor. VII, 30. 2 Cor. VI, 10. (Polyb. I, 2. 3. Xen. Mem. III, 2. 26. 27.) — b) metaph. aa) *mente et animo teneo*, *probe teneo* Luc. VIII, 15. τὸν λόγον κατέχουσι. 1 Cor. XV, 2. (Theophr. Char. XXIX, vel XXVI, 1. Dionys. Hal. Ant. IV, 29.) — bb) *obstrictum teneo*, *obstringo* Rom. VII, 6. ἐν ᾧ [νόμῳ] κατειχόμεθα. Saepius non legitur in N. T.

Κατηγορέω, ῶ, f. ήσω, (ex κατά et ἀγορεύω) *loquor contra aliquem*, *accuso*, *criminor*, a) de accusatione coram judice aa) sq. genit. pers. Matth. XII, 10. Marc. III, 2. Luc. XI, 54. XXIII, 2. 10. Joh. VIII, 6. Act. XXV, 5. Apoc. XII, 10. (Xen. Anab. V, 8. 1.) cf. *Matthiae* §. 376. p. 693. sq. §. 370, not. 2. p. 684. — bb) seq. genit. personae et rei Act. XXIV, 8. XXV, 11. (Dem. 575, pen.) cf. *Matthiae* §. 370, not. 2. p. 684. — cc) seq. genit. personae et περί c. genit. rei Act. XXIV, 13. (Xen. H. G. I, 7. 1.) cf. *Matthiae* §. 378. p. 694. — dd) seq. accus. rei et genit. personae Marc. XV, 3. cf. *Matthiae* §. 370, not. 2. p. 685. §. 378. p. 694. — ee) seq. genit. rei et κατά c. genit. personae Luc. XXIII, 14. (Xen. H. G. I, 7. 9.) cf. *Matthiae* §. 370, not. 2. p. 684. — ff) cum acc. rei Act. XXII, 30. cf. *Matthiae* §. 370, not. 2. p. 684. — gg) cum acc. personae Matth. XXVII, 12. cf. *Matthiae* §. 369. p. 683. — hh) absque casu Act. XXIV, 2. 19. XXV, 16. XXVIII, 19. (Aelian. V. H. IX, 17. Xen. Cyr. VI, 1. 32.) — b) extra judicium, cum genit. personae Joh. V, 45. Rom. II, 15. (Herodian. VI, 9. 1. Xen. Mem. I, 3. 4.) Saepius non extat in N. T.

Κατηγορία, ας, ἡ, *accusatio*, *criminatio*. Quater in N. T. sq. genit. pers. = *gegen Jemanden* Luc. VI, 7; + sq. κατά τινος Joh. XVIII, 29. 1 Tim. V, 19. (Aelian. V. H. XI, 10.) — sq. genit. rei, ut ἀσωτίας Tit. I, 6. (Dem. 319, 4. 773, 18.)

Κατήγορος, ου, ὁ, *accusator* Joh. VIII, 10. Act. XXIII, 30. 35. XXIV, 8. XXV, 16. 18. — Apoc. XII, 10. si lectio sana cf. *Griesb.* et *Vater* ad h. l. (2 Macc. IV, 5. Herodian. VII, 5. 5. Xen. Mem. I, 2. 9. Plato Apol. Socr. c. 1. ed. *Fischer*.)

Κατήγωρ, ορος, ὁ, (a κατηγορέω) *accusator*. Semel in N. T. Apoc. XII, 10.

Κατήφεια, ας, ἡ, (ductum, ut videtur, a κατά et φάος) *moestitia vultu demisso se prodens*. Semel in N. T. Jac. IV, 9.

ἡ χαρὰ ὑμῶν εἰς κατήφειαν. (Jos. Arch. II, 6. 15. Dionys. Hal. Ant. VII, 19. Thuc. VII, 75.)

Κατηχέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et ἠχῶ, propr. sono circumsono aliquem, herumschallen Lucian. in Jov. Tragoedo. §. 39; instituo, doceo, unterrichten, a) propr., ut vv. docendi aa) c. dupl. acc. Act. XV, 25. Gal. VI, 6. (Jos. de vit. sua c. 65. Lucian. asin. §. 48.) — bb) sq. acc. pers. 1 Cor. XIV, 19. — cc) τινὰ ἔκ τινος Rom. II, 18. — dd) absol. Gal. VI, 6. — ee) sq. περί c. gen. rei Luc. I, 4. — b) = certiorem facio, benachrichtigen passiv. cognosco, erfahren, sq. acc. rei et περί c. genit. pers. Act. XXI, 21. 24. (Plut. de fluv. Mor. VI. p. 441 ed. Tauchn.) Saepius non legitur in N. T.

Κατ' ἰδίαν v. ἴδιος.

Κατιόω, ῶ, f. ώσω, (a κατά et ἰός q. v.) aerugine obduco. Extat tantum Jac. V, 3. ὁ ἄργυρος κατίωται. (Arrian. diss. epict. IV, 6.)

Κατισχύω, f. ύσω, (ex ἰσχύω valeo et κατά, valeo contra aliquem, i. e.) supero, vinco a) transit. überwältigen, besiegen sq. genit. cf. Matthiae §. 358. p. 672. §. 357. p. 671. Matth. XVI, 18. (Diod. Sic. I, 24. 39. Aelian. H. An. V, 19.) — b) intransit. vinco i. e. invalesco, überhandnehmen Luc. XXIII, 23. κατίσχυσαν αἱ φωναὶ αὐτῶν. (Polyb. VI, 51. 6.)

Κατοικέω, ῶ, f. ήσω, (a κατά et οἰκέω) inhabito, incolo a) transit. i. e. bewohnen, sq. acc. loci aa) universe Act. I, 19. II, 9. 14. IV, 16. IX, 32. 35. XIX, 10. 17. Apoc. [XI, 12. XIV, 6.] XVII, 2. (Diod. Sic. V, 16. Herodian. I, 2. 3. Lucian. D. D. XVIII, 2. Dial. Mort. XXIX, 1.) — bb) de Deo qui, in quo loco prae ceteris praesens cogitatur et in quo sacra ei fiunt, ibi habitare dicitur Matth. XXIII, 21. — b) intrans. wohnen aa) propr., sq. εἰς c. acc. loci Matth. II, 23. IV, 13. Act. VII, 4. de qua attract. vid. supra sub εἰς p. 435. — bb) ἐπί c. genit. loci Apoc. III, 10. VI, 10. VIII, 13. XI, 10 bis. XIII, 8. 14. XVII, 8. — ἐπί c. acc. loci Act. XVII, 26. — cc) ἐν c. dat. loci Luc. XIII, 4. Act. I, 20. II, 5. VII, 2. 4. IX, 22. XI; 29. XIII, 27. Hebr. XI, 9. Apoc. XIII, 12. (Diod. Sic. IV, 68. Xen. Anab. V, 3. 7.) — de Deo Act. VII, 48. XVII, 24. — de Christo, qui, ubi deprehenditur sentiendi, iudicandi, agendi ratio doctrinae et exemplo eius accommodata, ibi habitare dicitur Eph. III, 17. — per prosopopoeiam δικαιοσύνη habitare dicitur, ubi summo studio colitur ea 2 Petr. III, 13. (LXX Jes. XXXII, 16.) — ἐν c. dat. pers. Ita spiritus div. habitare dicitur in iis, qui regi se ab eo patiuntur Jac. IV, 5. — ἐν θειότητι cum Jesu coniunctissima Col. II, 9. — sq. adv. loci ut ποῦ vel ὅπου Apoc. II, 13 bis. vel ἐκεῖ Matth. XII, 45.

et Luc. XI, 26. — abest ἐκεῖ Act. XXII, 12. (Palaeph. f. 31.) — bb) trop. quae arctissime coniuncta sunt c. aliquo, ea in eodem habitare dicuntur Col. I, 19. II, 9? — Saepius non extat in N. T.

Κατοίκησις, εως, ἡ, (a κατοικέω) *habitatio, domicilium*. Reperitur tantum Marc. V, 3. κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς μνημείοις. LXX pro מוֹשָׁב Gen. X, 30. (Plut. T. III, p. 62. ed. *Reisk.*)

Κατοικητήριον, ίου, τό, (a κατοικέω) *domicilium, sedes*. Bis in N. T. Apoc. XVIII, 2. κατοικητήριον δαιμόνων. Eph. II, 22. τοῦ θεοῦ, q. l., ut alibi τὸ πνεῦμα ἅγιον, Deus habitare et operari in Christianis dicitur sic, ut omnium, quae recte statuunt, praeclare sentiunt et pie agunt, auctor sit.

Κατοικία, ας, ἡ, (habitatio, das Wohnen Polyb. V, 78. 5.) *habitatio* i. e. *domicilium, Wohnung*. Semel in N. T. Act. XVII, 26. (Polyb. II, 32. 4.)

Κατοπτρίζομαι, f. ίσομαι, (a κάτοπτρον, speculum Xen. Cyr. VII, 1. 1. me ipsum in speculo intueor Artemid. II, 7.) *velut per speculum intueor*. Ita semel 2 Cor. III, 18.

Κατόρθωμα, τος, τό, (a κατορθόω, res ex sententia et bene gero Xen. Mem. III, 1. 3.) *res praeclare et feliciter gesta*. Legitur tantum Act. XXIV, 2. si sana lectio. Vide *Griesb.* ad h. l. — (Diod. Sic. XVII, 51. Polyb. I, 19. 12. Plut. vit. Alcib. c. 9. et vit. Pyrrh. c. 10. Dionys. Hal. Ant. VI 14.) — Veteribus intactum esse hoc vocabulum, recte vidisse Phrynichum, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. 251.

Κάτω, adv. 1) *deorsum, nach unten, unterwärts* Matth. V, 6. βάλε σεαυτὸν κάτω. Luc. IV, 9. Joh. VIII, 6. 8. Act. XX, 9. (Lucian. Dial. Deorr. XXV, 2. Herodian. III, 11. 5. Xen. Anab. IV, 8. 20.) — 2) *infra, unten* a) de loco Matth. XXVII, 51. Marc. XIV, 66. XV, 38. Act. II, 19. (Lucian. Dial. Deorr. XII, 2. Herodian. VIII, 3. 1. Xen. Mem. III, 1. 7.) — hinc ὁ, ἡ, τὸ κάτω, *inferior, was unten ist* Joh. VIII, 23. (Diod. Sic. I, 49. Thuc. I, 120.) — b) de tempore Matth. II, 16. ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω i. e. *a bimulo inde et qui inferiores aetate essent, vom zweijährigen Knaben an und so weiter herab*. (Diod. Sic. I, 3. Aelian. V. H. III, 17.) LXX pro מִמַּטָּה et לְמַטָּה Deut. XXVIII, 43. מִתַּחַת Exod. XX, 4. תַּחְתִּי Deut. XXXII, 22.

Κατώτερος, α, ον, comparat. τοῦ κάτω, *inferior*. Semel in N. T. Eph. IV, 9. εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς *in imos usque terrarum recessus*. Ita LXX pro תַּחְתִּיּוֹת הָאָרֶץ Jes. XLIV, 23. — Alii: *ad inferos*.

Κατωτέρω, v. κάτω.

Καῦμα, τος, τό. (a καίω q. v.) *aestus, calor*. Bis in N. T. Apoc. VII, 16. XVI, 9. (Xen. Mem. IV, 3. 9.)

IV, 4. (Plutarch. T. VI. p. 487. ed. *Reiske.*)

Καυσόω, ῶ, f. ώσω, *concremo*, *accendo*. 2 Petr. III, 10. 12.

Καύσων, ωνος, ὁ, *aestus solis* Matth. XX 55: (Athen. III, p. 73. B.) — 2) *ventus ab* ... *isque admodum aridus*, *Eurus*, hebr. קָדִים Ja Jon. IV, 8. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 744.

Καυτηριάζω, f. άσω, (a καυτήριον, instr ... aduritur aliquis) *cauterio noto*, *notam inuro*. S 1 Tim. IV, 2. κεκαυτηριασμένοι τὴν ἰδίαν συν... καυτηριασμένην ἔχοντες τὴν ἰδίαν συνείδησιν ... *ciam scelerum conscientia habent mentem*. Cf. ... aeo. monita sunt supra sub διαφθείρω. Alii ex ... tecedentis pro consequente: qui, si spectas conse... luerunt.

Καυχάομαι, ῶμαι, persona 2. καυχᾶσαι καυχάσσαι Rom. II, 17. 23. 1 Cor. IV, 7. cf. p. 182. ed. X***. gram. max. Vol. I. §. 87, n *Matthiae* §. 203. p. 374. *Lobeck* ad Phryn. p p. 39.], fut. καυχήσομαι, *glorior*, *ich rühme* ... 1 Cor. I, 29. 31. IV, 7. 2 Cor. X, 17. XI, 1. 6. [11.] Eph. II, 9. (Diod. Sic. IV, 74. — sq. ... b) sq. acc. rei = *glorior de aliqua re*, *ich rühm einer Sache* cf. *Matthiae* §. 414. p. 757. — ita ἥν — μακεδόσιν pro: ἣν καυχῶμαι λέγων μα ὑμῶν, *ob quam gloriari soleo*, *de vobis loquen donibus*. — XI, 30. — c) sq. ἐν c. dat. rei = ... *teriam habeo in aliqua re* = *glorior de aliqu* 23. V, 3. 2 Cor. IV, 12. X, 15. 16. XI, 12. XII,

2 Cor. X, 8. — g) sq. ὑπέρ τινος 2 Cor. VII, 14. XII, 5. — Saepius non legitur in N. T.

Καύχημα, τος, τό, (a καυχάομαι) *gloriatio*, *das Rühmen*, a) propr. Hebr. III, 6. τὸ κ. τῆς ἐλπίδος *gloriatio de spe felicitatis futurae*. — sq. ὑπέρ τινος 2 Cor. V, 12. — b) metonym. pro: *gloriandi materia*, ita in formulis ἔχω καύχημα, ἐστί μοι καύχημα, εἰμὶ τὸ κ. τινος Rom. IV, 2. 1 Cor. IX, 16. 2 Cor. I, 14. Gal. VI, 4. Phil. II, 16. — τὸ κ. τινος ἔν τινι, *materia, quam habet aliquis, gloriandi de aliquo* Phil. I, 26. — 1 Cor. V, 6. IX, 15. = *laus, gloria*. — LXX ita pro תְּהִלָּה Deut. X, 21. חֶדְוָה 1 Chron. XVI, 27. — Saepius non extat in N. T.

Καύχησις, εως, ἡ, (a καυχάομαι) *gloriatio* a) propr. 2 Cor. VII, 14. Vide de h. l. supra sub ἐπί p. 580. observata. 1 Thess. II, 19. στέφανος καυχήσεως i. e. *corona, de qua gloriamur*. Ita LXX pro תִּפְאֶרֶת Prov. XVI, 31. Ezech. XVI, 12. — Jac. IV, 16. — sq. ὑπέρ τινος 2 Cor. VIII, 24. [IX, 4.] XI, 17. — b) metonym. *gloriandi materia*, ut ἐστί μοι καύχησις, ἔχω καύχησιν, sq. ἔν τινι Rom. XV, 17. 1 Cor. XV, 31. — sq. ὑπέρ τινος 2 Cor. VII, 4. — Rom. III, 27. 2 Cor. I, 12. XI, 10. — LXX Jer. XII, 13. Ezech. XVI, 12. (Etymol. magn. p. 400, 38.) Saepius non habetur in N. T.

Καφαρναούμ v. καπερναούμ.

Κεγχρεαί, ῶν, αἱ, *Cenchreae*, portus corinthiacus versus Asiam spectans, de quo Strabo VIII, p. 262. habet haec: κεγχρεαὶ κώμη καὶ λιμήν, ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἑβδομήκοντα στάδια· τούτῳ μὲν χρῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς ἀσίας, πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς ἰταλίας λεχαίῳ. Act. XVIII, 18. Rom. XVI, 1.

Κέδρος, ου, ἡ, hebr. אֶרֶז, *Cedrus*, arbor celebratissima in V. T. libris, cuius ligno quemadmodum utebatur Salomo in aedificiis et templo exstruendo, ita idem, odoriferum quippe, adhibebatur suffimentis. (Aelian. V. H. V, 6. Hom. Odyss. V, 60. Theophr. Hist. plant. III, 12.) Ex lectione vulgari habetur haec vox Joh. XVIII, 1. at cum Codd. habeant τοῦ κεδρών et cum ἡ κέδρος amet loca sicca et montana, cum denique Joseph. Arch. VII, 22. memoret τὸν χειμάῤῥον κεδρῶνος i. e. torrentem Cedronem, VV. DD. legi maluerunt l. l. τοῦ κεδρών.

Κεδρών, ῶνος, ὁ, *Cedron*, hebr. קִדְרוֹן obscurus. Ita dicitur torrens prope urbem Hierosolyma oriens et inter vallem eiusdem nominis et montem oliveti defluens in mare mortuum. Aqua eius alitur imbribus, et nigra est tum ob arborum copiam ad ripas eius consitarum, tum a sordibus ex urbe Hierosolymis in eum deductis. Joh. XVIII, 1.

Κεῖμαι, f. κείσομαι, 1) *iaceo*, *ich liege*, a) de personis, ut de mortuo, ita post ποῦ, ὅπου, Matth. XXVIII, 6. Luc. XXIII, 53. Joh. [XI, 41.] XX, 12. (Aelian. V. H. XII, 64. Herodian. II, 1. 19. Xen. Anab. I, 8. 27. Thuc. II, 43.) — de Paulo in vinculis iacente Phil. I, 16. Alii explicant: *constitutus sum*. Vid. infra. — de infante iacente ἐν φάτνῃ Luc. II, 12. 16. — b) de rebus, sq. ἐπί c. acc. loci 2 Cor. III, 15 (ἔν τινι Palaeph. f. 46.) absque notatione loci facile e contextu cognoscendi Luc. XXIV, 12. Joh. XX, 6. 7. XXI, 9. — — 2) *positus sum* a) propr. aa) universe, ut de solio, vasibus, absol. Apoc. IV, 2. Joh. II, 6. XIX, 29. — sq. πρός τι = *admotus sum rei* Matth. III, 10. Luc. III, 9. — b) de loco = *situs sum*, absol. Apoc. XXI, 16. sq. ἐπάνω c. gen. loci Matth. V, 14. (2 Macc. IV, 33. Diod. Sic. I, 30. Herodian. III, 1. 11. Xen. Anab. V, 4. 15. si sana lectio.) — cc) de bonis reconditis = *repositus sum* Luc. XII, 19. (Xen. Oecon. VII, 36.) — b) metaph. pro: *constitutus sum* aa) de personis = *bestimmt sein*, sq. εἰς ad finem pertinente Luc. II, 34. Phil. I, 16? 1 Thess. III, 3. — bb) de legibus = *datus sum*, *latus sum* 1 Tim. I, 9. (Aelian. V. H. II, 7. IV, 4. Xen. Mem. IV, 4. 16 et 21.) — 3) *versor*, *sum*, durationis notione inclusa, sq. ἐν c. dat. pers. *in potestate alicuius sum*, ita ἐν τῷ πονηρῷ 1 Joh. V, 19. (Polyb. VI, 14. 6. ἐν τῷ συγκλήτῳ κεῖται. Cf. Homeri θεῶν ἐν γούνασι κεῖται.) Saepius non exstat in N. T.

Κειρία, ας, ἡ, *fascia*, qua nunc infantes vinciuntur, nunc lecti [v. Prov. VII, 16.] subtenduntur, nunc cadavera, linteo involuta, ligantur, quo melius serventur aromata, quibus condiuntur. Semel in N. T. Joh. XI, 44. (Scholiast. ad Aristoph. Av. v. 817.)

Κείρω, f. κερῶ, [prorsus deleo] *tondeo*, *rado*. Ter in N. T. Legitur activum sq. acc. Act. VIII, 32. — LXX pro גזז Jes. LIII, 7. — med. κείρομαι τὴν κεφαλήν *caput meum tondendum curo* Act. XVIII, 18. cf. *Buttm.* §. 122, 5 et 8. *Matthiae* §. 491. p. 923 sq. §. 492, c. p. 925. — absol. 1 Cor. XI, 6. (Aelian. V. H. III, 19. XI, 10. Xen. H. G. I, 7. 8.)

Κέλευσμα, τος, τό, (etiam κέλευμα a κελεύω, iubeo; iussum) *incitatio*, *clamor excitatorius*. Semel legitur in N. T. 1 Thess. IV, 16. (Utebantur veteres τῷ κελεύσματι vel ad nautas, vel ad exercitus adhortandos ad coeundum Lucas Tyrann. 19. Thuc. II, 92. Diod. Sic. III, 14.)

Κελεύω, f. εύσω, *iubeo*, a) sq. acc. c. inf. *aor.* [de infinit. aor. ad rem cito transeuntem, continuo incipientem vel statim eventuram pertinente cf. supra sub ἐλπίζω p. 493 observata] Matth. XIV, 19. 28. XVIII, 25. XXVII, 64. Luc. XVIII, 40. Act. IV, 15. V, 34. VIII, 38. XXII, 30. — XXIII, 10. et-

λευσε τὸ στράτευμα — ἁρπάσαι αὐτόν. — XXV, 6. 17. (Xen. Cyr. II, 2. 9.) — abest acc. Matth. VIII, 18. XIV, 9. Act. XII, 19. XXI, 33. (Diod. Sic. IV, 61.) — b) sq. dat. et inf. aor. Matth. XV, 35. (Xen. Cyr. I, 3. 8.) — cf. *Matthiae* §. 882. p. 708. §. 537. p. 1056. — c) sq. acc. c. inf. *praesentis* [cf. de inf. praes. ad rem durantem pertinente supra sub δοκέω p. 317. adnotata] aa) de re durante Act. XXI, 34. XXII, 24. XXIII, 10. 35. XXIV, 8. XXV, 21. XXVII, 43. (Xen. Anab. II, 1. 8. Cyr. I, 4. 17.) — abest acc. Act. XVI, 22. (Herodian. II, 3. 8. Xen. Cyr. II, 2. 2.) — bb) ubi non tam rei duratio, quam res ipsa spectatur Act. XXIII, 3. cf. *Winer* p. 139. — d) absol. Act. XXV, 23. (Xen. Cyr. I, 4. 18.) Saepius non legitur in N. T.

Κενοδοξία, ας, ἡ, (a κενός vanus et δόξα, opinio, gloria; vana gloria Polyb. III, 81. 9.) *vanae gloriae studium*. Extat tantum Phil. II, 3. (Lucian. Dial. Mort. X, 8.)

Κενόδοξος, ου, ὁ, ἡ, — ον, τό, (v. κενοδοξία) *vanam gloriam captans*. Legitur tantum Gal. V, 26. (Polyb. XXVII, 6. 12.)

Κενός, ή, όν, *vacuus* i. e. *nihil continens* [ἐν κεναῖς πάντων οἰκίαις Herodian. VIII, 1. 9. Xen. Anab. I, 8. 20.] a) propr. αὐτὸν — ἀπέστειλαν κενόν = κενὰς χεῖρας ἔχοντα Marc. XII, 3. Luc. XX, 10. — Luc. I, 53. (Hom. Iliad. II, 298. Odyss. X, 42. — Judith. I, 11.) — b) metaph. *inanis*, *vanus* i. e. aa) *fructum non habens*, *inutilis*, *irritus*, *vergeblich* Act. IV, 25. 1 Cor. XV, 10. 14. 58. 1 Thess. II, 1. (Polyb. XXXIII, 3. 33. Xen. Anab. II, 2. 21.) — εἰς κενόν, adverb. *frustra*, *incassum*, *in vanum* 2 Cor. VI, 1. Gal. II, 2. Phil. II, 16. 1 Thess. III, 5. (Diod. Sic. XIX, 9.) — bb) *cui nihil veri inest*, *falsus* α) de rebus Eph. V, 6. Col. II, 8. Ita LXX pro שֶׁקֶר Exod. V, 9. אַכְזָב Mich. I, 4. 14. כָּזָב Hos. XII, 1. (Dem. 1 9, 11.) — β) de personis: *insipidus*, *stultus* Jac. II, 20. Arrian. diss. epict. II, 19. 8. Plut. de se ipso citr. invid. laud. c. 3 et 6. p. 433. 435. ed. *Tauchn.*) Saepius non habetur in N. T.

Κενοφωνία, ας, ἡ, (a κενός et φωνή vox) *disputatio de rebus inanibus*. Bis in N. T. 1 Tim. VI, 10. 2 Tim. I, 16.

Κενόω, ῶ, f. ώσω, (vacuefacio Thuc. VIII, 57. et ἐκκενόω Jos. Ant. VIII, 10. 3.) 1) *inanem* i. e. *inutilem reddo*, *vi sua privo* Rom. IV, 14. 1 Cor. I, 17. IX, 15. 2 Cor. IX, 3. — 2) *ἐμαυτόν humilem et tenuem me gero* Phil. II, 17. Ita רֵיק et apud LXX κενός tenuis Neh. V, 13. Saepius non extat in N. T.

Κέντρον, ου, τό, *aculeus*, *Stachel*, a) de aculeo locustarum Apoc. IX, 10. — b) de aculeo vel stimulo, quo utebantur veteres in iumentis concitandis = *stimulus*. Ita aa) in

Κεντυρίων, ωνος, ὁ, *Centurio*, vox
Marc. XV, 39. 44. 45.

Κενῶς, adv. *frustra, temere.* Semel in]
5. LXX pro ריק Jes. XLIX, 4. (Arrian. diss. epi
lyb. fragm. 130.)

Κεραία, ας, ἡ, (a κέρας cornu; cornicu
tas, ut insulae Philostr. vit. Soph. I, 21. 2. —
terarum ד, כ, ב, ר Matth. V, 18. Luc. XVI, 17.
rum sensus: ne minima pars legis peribit.

Κεραμεύς, έως, ὁ, (a κέραμος, quod vid.
in N. T. Matth. XXVII, 7. 10. Rom. IX, 21.]
Jes. XXIX, 16. (Polyb. XV, 35. 2.)

Κεραμικός, ή, όν, *fictilis.* Semel in N.
27. (LXX Dan. II, 41. praestare formam κεράμιο
beck ad Phryn. p. 147.)

Κεράμιον, ίου, τό, (neut. adiect. a κερ
Xen. Anab. III, 4. 7. propr. vas fictile) *amphora*
dito: ὕδατος, *hydria, urceus aquarius.* Bis in
XIV, 13. Luc. XXII, 10. LXX pro גביע Jer. X
Jes. V, 10. (de amphora Diod. Sic. V, 26. Poly
Xen. Anab. V, 9. vel VI, 1. 15.)

Κέραμος, ου, ὁ, (terra figularis Herodia
metonym.) κέραμος et κέραμοι *tegula.* Sem
N. T. Luc. V, 19. (Herodian. I, 12. 16. VII, 12. 1
52. 7. Xen. Mem. III, 1. 7.)

Κεράννυμι, vel κεραννύω, f. κεράσω, p

lyb. VII, 11. 3. Xen. Anab. VII, 2. 23.) — b) trop. *extremitas*, *extrema rei pars*, ut θυσιαστηρίου die hervorragenden Spitzen des Altars Apoc. IX, 13. Ita קֶרֶן Exod. XXIX, 18. Ps. CXVIII, 27. (de cornibus aciei, ala 2 Macc. XV, 20. Diod. Sic. XIX, 82. Xen. Cyr. II, 2. 24.) — 2) ex hebr. *robur*, *potentia* Luc. I, 69. κέρας σωτηρίας pro: σωτὴρ κέρας ἔχων i. e. ἰσχυρός. Alii: *rupes salutis* i. e. *rupes salutem praestans*, *Bergspitze der Rettung*, cui comparatur *servator potens*. — Ita LXX pro קֶרֶן יִשְׁעִי 2 Sam. XXII, 3. Ps. XVIII, 3. — Saepius non legitur in N. T.

Κεράτιον, ίου, τό, (a κέρας; propr. corniculum) *siliqua*, *Johannisbrod*, alias κερατώνια, αἰγύπτια συκῆ, etiam *Bockshorn*, fructus arboris sylvestris, quibus, utpote dulcis saporis, non solum saginabantur porci, sed alebantur etiam homines apud Syrios et Palaestinenses tenuioris conditionis. Cf. *Winer* bibl. Realw. p. 346. 347. — Luc. XV, 16.

Κερδαίνω, f. δανῶ, inf. aor. 1. κερδᾶναι, et apud scriptt. ion. et seriores, ἐκέρδησα, [cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 740. *Buttm.* §. 101. gram. max. Vol. II. §. 114. p. 164. *Matthiae* 240. p. 469. *Winer* p. 46.] fut. 1. pass. κερδηθήσομαι huius futuri si codd. exhibent coniunctiv. κερδηθήσωνται 1 Petr. III, 1. cf. quae sub ἵνα p. . observata sunt] *lucror*, *lucrum facio*, *ich gewinne*, dicitur a) sq. acc. rei aa) universe Matth. XVI, 26. Marc. VIII, 36. Luc. IX, 25. — Matth. XXV, 17. 21 et 22. ἐκέρδησα ἐπ᾽ αὐτοῖς, i. e. *ad ea*, *noch dazu*. — bb) s. Jac. IV, 13. καὶ κερδήσωμεν. (Aelian. V. H. II, 19. Xen. Mem. II, 9. 4.) — b) de iis, qui hactenus lucrum faciunt, quod damnum vel malum aliquod effugiunt, ubi, qua sensum, *vitari* potest: *evito* Act. XXVII, 21. κερδῆσαι [ἔδει] τὴν ὕβριν ταύτην καὶ ζημίαν. (Jos Arch. II, 3. 2. Heliodor. VIII. p. 830.) — sq. acc. person. *lucror aliquem*, *meum reddo aliquem* i. e. *amicum mihi reddo aliquem* Matth. XVIII, 15. Phil. III, 8. — vel: *socium mihi paro* 1 Cor. IX, 19 — 22. 1 Petr. III, 1. Saepius non extat in N. T.

Κέρδος, εος, ους, τό, *lucrum*, *Gewinn*. Ter in N. T. Phil. I, 21. III, 7. Tit. I, 11. (Diod. Sic. T. IV. p. 43. ed. *Bipont.* Aelian. V. H. II, 10. Plato Apol. Soc. c. 32. edit. *Fischer.*)

Κέρμα, τος, τό, (a κείρω in frusta concido) *nummuli* i. e. *nummi aurei et argentei minuti et viles* — *Scheidemünze* — qui permutabantur nummis aureis et argenteis maioribus [simili modo nos: einen Thaler klein machen pro: wechseln oder in kleinere Münze umsetzen]; item *nummuli permutati*. Semel in N. T. Joh. II, 15. — (Aristoph. Plut. 379. Dem. 549, 27.)

Κερματιστής, οῦ, ὁ, *nummularius*, *argentarius*. Legitur tantum Joh. II, 14. — Cum enim pecunia aerario tem-

pli hierosolymitani debita solvenda esset nummis iudaic debánt in atrio templi nummularii, nummos iudaicos et latinis vilioribus cum quaestu permutantes.

Κεφάλαιον, ου, τό, (a κεφαλή; capitulum Dio III, 27.) 1) *summa pecuniae*, *Capital* Act. XXVII, 29.: κεφάλαιον τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην. Ita LXX ראשׁ Levit. VI, 5. (Polyb. II, 14. 15. Jos. Ant. XII, 2. Artemid. I, 28. Aeschin. 18, 26.) — 2) metaph. *summ caput rei primarium* Hebr. VIII, 1. — (Xen. de Magist. eq. Dem. 815, 6. — ἐν κεφαλαίῳ summatim Polyb. III, 5. 9. Sic. XV, 65. Plat. Sympos. c. 2.)

Κεφαλαιόω, ῶ, f. ώσω, (in capita redigo vel in unam Thuc. VIII, 53. Herodot. III, 159. in N. T.) i. q. κ λίζω vel τραυματίζω, *caput vulnero, caput percutio*. in N. T. legitur Marc. XII, 4. — cf. *Lobeck* ad Phryn.

Κεφαλή, ῆς, ἡ, 1) *caput* a) propr. aa) Matth. V, 36. VI, 17. X, 30. XIV, 8. 11. XXVI. 7. XXVI 30. 37. 39. Marc. VI, 24. 25. 27. 28. XIV, 3. XV, 19. 29. VII, 38. 44. 46.. Joh. IX, 2. XIII, 9. XIX, 30. XX, 7. 12 XVIII, 18. 1 Cor. XI, 4 bis. v. 7. 10. XII, 21. Apoc. IV, 4. X, 1. XII, 1. XIV, 14. XVIII, 19. XIX, 12. — de animalium Apoc. IX, 7. 17. 19. XII, 3 bis. XVII, 7. 9. XII, 6. 4. Herodian. IV, 8. 4. Xen. Cyrop. IV, 2. 32.) δὲ — κλίνῃ, *filius hominis non habet locum, in quo re scat reclinato capite = non suam quandam domum* Matth. VIII, 20. Luc. IX, 58. — ὑμῶν — εἰσί Matth. X, verbis Luc. XII, 7. XXI, 18. Act. XXVII, 34. diligentia rebus humanis prospicere Deum neque quidquam evenire mini sine numine significatur. — bb) in locut. prov. XII, 20. — cc) κεφαλή, utpote praecipua corporis humani ibi commemoratur, ubi, quae dicuntur, ad hominem totum tinent Act. XVIII, 6. — Ita LXX διδόναι ἐπὶ τὴν κεφ τινος et hebr. בְּרֹאשׁ פ נָתַן Ezech. IX, 10. XI, 21. (Plut. v. 526. εἰς τὴν κεφαλήν σοι pro: εἰς σε. id. Nubb. v. Aelian. V. H. XII, 8. coll. Terent. Hecyr. III, 1. 54.) b) metaph. *caput* i. e. *primarius, praecipuus, princeps* tate, *dominus, das Oberhaupt*. Ita aa) de marito ratione bita uxoris 1 Cor. XI, 3. Eph. V, 23. — bb) de Christo tione habita cultorum suorum, quorum copia ut σώματος singuli μέλων nomine insigniuntur 1 Cor. XI, 3. Eph. I. II. 10. 19. IV, 15. V, 23. Col. I, 18. II, 10. 19. — cc) de ratione habita Jesu 1 Cor. XI, 3. Ita LXX et ראשׁ Jud. 11. — 2) ad normam hebr. רֹאשׁ פִּנָּה, — κεφαλή γωνίας, *lapis angularis, quo sustinetur totum aedificium*, *Oberstein der Ecke*, רֹאשׁ פִּנָּה Matth. XXI, 42. Marc. XII Luc. XX, 17. Act. IV, 11. 1 Petr. II, 7. coll. Ps. CXVIII.

ita κεφαλή de summo vel extremo rei Xen. Oecon. XIX, 13.) saepius non legitur in N. T.

Κεφαλίς, ἴδος, ἡ, (propr. capitulum; trop. extrema pars cylindrorum, quibus membranae librorum apud veteres circumvolutae erant. Habebant enim cylindri isti in partibus extremis figuras capitum formas referentes; in N. T.) κεφαλὶς βιβλίου, *volumen libri*, de libro legem Israelitarum vel Mosis continente, *Urkundenbuch*; Hebr. X, 7. cf. Ps. XL, 8. saepius non legitur in N. T.

Κημόω, ῶ, f. ώσω, (a κημός, camus, Maulkorb) *camo fremo*, ita pro φιμόω codd. 1 Cor. IX, 9. (Xen. de re eq. V, 3.)

Κῆνσος, ου, ὁ, (census, vox latina, qua apud Romanos significabatur aestimatio facultatum et bonorum — Abschätzung — ad quam tributi solvebantur; item relatio nominum, generis, habitationis singulorum civium in tabulas publicas; in N. T.) *tributum* a) universe Matth. XVII, 25. τέλη ἢ κῆνσον.— b) de tributo in capita singula imperato: *Kopfsteuer* Matth. XXII, 17. 19. Marc. XII, 14.

Κῆπος, ου, ὁ. *hortus, oleribus et arboribus consitus* Luc. XIII, 19. Joh. XVIII, 1. 26. — XIX, 41. q. l. agitur de horto ad praedium pertinente. (Jos. Arch. IX, 10. 4. Diod. Sic. I, 10. Xen. Oecon. IV, 13.)

Κηπουρός, οῦ, ὁ, (a κῆπος q. v. et οὖρος custos) *olitor, hortulanus, horti inspector*. Extat tantum Joh. XX, 13. (Diod. Sic. I, 59. Polyb. XVII, 6. 4.)

Κηρίον, ου, τό, *favus, Wachskuchen*, κηρίον μελίσσιον *favus apiarius*. Semel in N. T. Luc. XXIV, 42.— LXX pro יַעַר 1 Sam. XIV, 27. צוּף Prov. XVI, 24. נֹפֶת Prov. XXIV, 13. (Diod. Sic. V, 26. Aelian. V. H. XII, 45. Xen. Anab. V, 8. 20.)

Κήρυγμα, τος, τό, (edictum per praeconem proclamatum Xen. Cyr. IV, 5. 13. Polyb. I, 49. 9.) 1) *res ab aliquo praedicata, doctrina ab aliquo tradita*, ut ἰησοῦ χριστοῦ Rom. XIV [XVI], 25. — 1 Cor. I, 21. 1 Tim. IV, 17. - 2) *institutio*, a) universe 1 Cor. II, 14. XV, 14. Tit. I, 3. (signif. propr. praedicatio per praeconem Dem. 917, 24.) — b) = *exhortatio*, *Aufruf*, *Anweisung* Matth. XII, 41. Luc. XI, 32. — In LXX pro קְרִיאָה Jon. III, 2.— Saepius non extat in N. T.

Κῆρυξ, υκος, ὁ, (minister publicus, caduceator Xen. Cyr. II, 1. 31.) *praeco, Herold*, ita a) de apostolis praeconum instar annuntiantium beneficia per Jesum a Deo oblata 1 Tim. II, 7. 2 Tim. I, 11. — b) de Noacho publice exhortante aequales 2 Petr. II, 5. (de praecone publico Diod. Sic. XVIII, 8.)

Κηρύσσω, ττω, f. ξω, (praeco sum Lucian. D. D. XXIV, 2. per praeconem annuntio Xen. Cyr. VII, 5. 34. Aelian. V. H. II, 15. Diod. Sic. XVII, 108. XVIII, 8.) 1) *palam vel publice annuntio, öffentlich verkündigen, öffentlich an-*

kündigen a) universe aa) sq. acc. rei Matth. X, 27. M
Luc. III, 3. IV, 18. 19. XII, 3. XXIV, 47. Act. X
bb) sq. orat. dir. Matth. X, 7. — cc) absol. Marc.
b) *publice expono, palam doceo,* aa) sq. acc. rei Matt
IX, 35. XXIV, 14. XXVI, 13. Marc. I, 14. XIII, 10.
XVI, 15. Luc. VIII, 1. IX, 2. Act. XX, 25. XXVIII,
X, 8. Gal. II, 2. Col. I, 23. 1 Thess. II, 9. 2 Tim.
bb) sq. acc. pers., ut α) χριστόν vel τὸν ἰησοῦν i. e
σειν, ὅτι ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, *publice docere, es*
Messiam Act. VIII, 5. XIX, 13. 2 Cor. I, 19. Phil. I, 1
III, 16., — ita per epexegesin additur ὅτι οὗτός ἐστι
τοῦ θεοῦ Act. IX, 20. — 1 Cor. XV, 12. χριστὸς κηρ
ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται. 1 Cor. I, 23. κηρ. χριστὸν ἐσ
νον *publice docere, Jesum, illum in crucem actum, esse*
vel *doctrinam de Jesu crucifixo exponere.* 2 Cor. IV,
κύριον = οὐ γὰρ κηρύσσω, ἐμαυτὸν εἶναι κύριον, ἀ
στὸν ἰησοῦν. XI, 4. ἄλλον — κηρύσσειν *publice docer*
Jesum esse κύριον *a Deo constitutum, quam illu*
nos docuimus esse Messiam. — Act. XV, 21. μωσῆν
blice exponere scripta Mosis. — cc) sq. ὅτι Act. X
dd) absque casu obiecti Matth. XI, 1. Marc. I, 38. 39.
VI, 12. XVI, 20. Luc. IV, 44. Rom. X, 14. 15. 1 Cor.
1 Petr. III, 19. addito dativo 1 Cor. IX, 27. — ee)
dir. Matth. III, 1. IV, 17. — ff) = sq. inf. Rom. II,
2) *praedico, celebro, preisen, rühmen,* sq. acc. rei Mar
V, 20. VII, 36. Luc. VIII, 39. — Gal. V, 11. περιτομὴν
Beschneidung anpreisen. (Polyb. XXX, 20. 6. Xen. Cy
4. 4.) — — 3) ex adiunct. *clamo, rufen* Apoc. V, 2
LXX pro הֵרִיעַ Joel. II, 1. — Saepius non extat in

Κῆτος, εος, ους, τό, *piscis ingentis magnitudi*
lua marina. Ita semel in N. T. Matth. XII, 40. — LX
דָּג גָּדוֹל Jon. II, 1. (Diod. Sic. IV, 42.)

Κηφᾶς, ᾶ, ὁ, *Cephas,* nomen propr. aramaeum
cans i. q. πέτρος Joh. I, 43. al.

Κιβωτός, οῦ, ὁ, *arca lignea,* dicitur a) de
θήκης Hebr. IX, 4. Apoc. XI, 19. — b) de arca Noachi
XXIV, 38. Luc. XVII, 27. Hebr. XI, 7. 1 Petr. III, 20.
V. H. IX, 13. Theophr. char. 8 vel 10. Athen. III,
Lys. 390, 1.)

Κιθάρα, ας, ἡ, *cithara.* Quater in N. T.
XIV, 7. Apoc. V, 8. XIV, 2. XV, 2. — LXX pro
XXI, 12. (Aelian. V. H. XIV, 23. Lucian. Dial. Deorr.

Κιθαρίζω, f. ίσω, *citharam pulso.* Bis in N. T.
XIV, 7. Apoc. XIV, 2. — LXX pro נִגֵּן Jes. XXIII, 16
Sic. III, 58. Aelian. V. H. III, 32. Xen. Mem. III, 1. 4

Κιθαρῳδός, οῦ, ὁ, *citharoedus, qui citharam pulsat voce sua accinit.* Bis in N. T. Act. XIV, 2. XVIII, 22. Aelian. V. H. IV, 2.)

Κιλικία, ας, ἡ, *Cilicia*, provincia Asiae minoris ad ptentrionem Cappadociam, Lycaoniam et Isauriam, ad meriiem mare mediterraneum, ad orientem Syriam, ad occidentem amphyliam habens. Pars huius provinciae occidentalis Cilicia era vel *τραχεῖα*, orientalis contra campestris vel *πέδιος* apellatur; *Tarsus* denique, metropolis eius, urbs patria erat ıli Apostoli. Act. VI, 9. XV, 23. 41. XXI, 39. XXII, 3. XIII, 34. XXVII, 5. Gal. I, 21.

Κινάμωμον, vel *κιννάμωμον*, ου, τό, *Cinnamoum*, *Zimmet*, cortex aromaticus arboris Lauri Cinnamomi, scentis in Arabia, Aethiopia, Syria, India, maxime in insula ylon, quo utebantur veteres tum ad odoramenta, tum ad guenta paranda Apoc. XVIII, 13. — LXX pro קִנָּמוֹן Exod. XX, 23. קָנֶה טוֹב Jer. XI, 20. — (Diod. Sic. II, 49.)

Κινδυνεύω, f. εύσω, (a κίνδυνος, quod v.) *periclitor, periculo versor, metuendum mihi est.* Quater in N. T. absol. Luc. VIII, 23. 1 Cor. XV, 30. — b) seq. infinitiv. ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν Act. XIX, 27. — ἐγκαλεῖσθαι v. 40. irac. XXXI [XXXIV], 12. Diod. Sic. XII, 51. Polyb. I, 28. . Xen. Mem. II, 3. 16. et Cyr. I, 5. 3.)

Κίνδυνος, ου, ὁ, *periculum.* Rom. VIII, 35. 2 Cor. XI, . octies — LXX pro מֵצַר Ps. CXVI, 3. (Diod. Sic. XVI, 30. lyb. I, 29. 4. Xen. Cyr. I, 4. 8.) Saepius non extat N. T.

Κινέω, ῶ, f. ήσω, 1) *moveo*, *κινέομαι*, *οῦμαι*, *moveo* a) propr. Act. XVII, 28. — (Xen. Mem. I, 1. 14.)— ϕαλήν, *caput movere* vel *agitare* [erat hoc irridentium] th. XXVII, 39. Marc. XV, 29. coll. Siracid. XII, 17. XIII, 7. X pro הֵנִיעַ רֹאשׁ Ps. XXII, 8. — b) metaph. *στάσιν*, item λειν i. e. *excito, aufregen, erregen, in unruhige Bewegung en* Act. XXIV, 5. XXI, 30. (Polyb. IV, 14. 4. IV, 34. 3. . Ages. I, 37.) — 2) *dimoveo, loco suo moveo* a) abso- : Matth. XXIII, 4. — b) additis: ἐκ τοῦ τόπου vel ἐκ τῶν των Apoc. II, 5. VI, 14. (Diod. Sic. XX, 36. Herodian. VI, 3.) Saepius non legitur in N. T.

Κίνησις, εως, ἡ, *commotio, motus.* Semel legitur in T. Joh. V, 3. (Diod. Sic. I, 7. Xen. Venat. X, 12.)

Κίς, ὁ, *Kis*, hebr. קִישׁ nomen propr. Erat Kis pater li, regis primi Israelitarum Act. XIII, 21.

Κλάδος, ου, ὁ, (a κλάω) *ramus* a) propr. Matth. XIII, . XXI, 8. XXIV, 32. Marc. IV, 32. XIII, 28. Luc. XIII, 19. heophr. histor. plant. I, 2. Aelian. V. H. II, 14.) — b) me-

III, 16., — ita per epexegesin additur ὅτι οὗτό
τοῦ θεοῦ Act. IX, 20. — 1 Cor. XV, 12. χριστ
ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται. 1 Cor. I, 23. κηρ. χριστ
νον *publice docere, Jesum, illum in crucem actum*
vel *doctrinam de Jesu crucifixo exponere.* 2 Cor
κύριον = οὐ γὰρ κηρύσσω, ἐμαυτὸν εἶναι κύρι
στὸν ἰησοῦν. XI, 4. ἄλλον — κηρύσσειν *publice*
Jesum esse κύριον *a Deo constitutum, qua*
nos docuimus esse Messiam. — Act. XV, 21.
blice exponere scripta Mosis. — cc) sq. ὅτι
dd) absque casu obiecti Matth. XI, 1. Marc. I, 3
VI, 12. XVI, 20. Luc. IV, 44. Rom. X, 14. 15.
1 Petr. III, 19. addito dativo 1 Cor. IX, 27. —
dir. Matth. III, 1. IV, 17. — ff) = sq. inf. Ron
2) *praedico, celebro, preisen, rühmen*, sq. acc. r
V, 20. VII, 36. Luc. VIII, 39. — Gal. V, 11. περ
Beschneidung anpreisen. (Polyb. XXX, 20. 6. X
4. 4.) — — 3) ex adiunct. *clamo, rufen* Apo
LXX pro הָרִיעַ Joel. II, 1. — Saepius non ext

Κῆτος, εος, ους, τό, *piscis ingentis magi*
lua marina. Ita semel in N. T. Matth. XII, 40.
דָּג גָּדוֹל Jon. II, 1. (Diod. Sic. IV, 42.)

Κηφᾶς, ᾶ, ὁ, *Cephas*, nomen propr. ara
cans i. q. πέτρος Joh. I, 43. al.

Κιβωτός, οῦ, ὁ, *arca lignea*, dicitur a)
θήκης Hebr. IX, 4. Apoc. XI, 19. — b) de arca
XXIV, 38. Luc. XVII, 27. Hebr. XI, 7. 1 Petr. III
V. II. IX, 13. Theophr. char. 8 vel 10. Athen

Κιθαρῳδός, οῦ, ὁ, *citharoedus, qui citharam pulsat et voce sua accinit.* Bis in N. T. Act. XIV, 2. XVIII, 22. (Aelian. V. H. IV, 2.)

Κιλικία, ας, ἡ, *Cilicia*, provincia Asiae minoris ad septentrionem Cappadociam, Lycaoniam et Isauriam, ad meridiem mare mediterraneum, ad orientem Syriam, ad occidentem Pamphyliam habens. Pars huius provinciae occidentalis Cilicia aspera vel τραχεῖα, orientalis contra campestris vel πέδιος appellatur; *Tarsus* denique, metropolis eius, urbs patria erat Pauli Apostoli. Act. VI, 9. XV, 23. 41. XXI, 39. XXII, 3. XXIII, 34. XXVII, 5. Gal. I, 21.

Κινάμωμον, vel *κιννάμωμον*, ου, τό, *Cinnamomum, Zimmet*, cortex aromaticus arboris Lauri Cinnamomi, ascentis in Arabia, Aethiopia, Syria, India, maxime in insula Ceylon, quo utebantur veteres tum ad odoramenta, tum ad unguenta paranda Apoc. XVIII, 13. — LXX pro קִנָּמוֹן Exod. XXX, 23. קָנֶה טוֹב Jer. XI, 20. — (Diod. Sic. II, 49.)

Κινδυνεύω, f. εύσω, (a κίνδυνος, quod v.) *periclitor, in periculo versor, metuendum mihi est.* Quater in N. T. a) absol. Luc. VIII, 23. 1 Cor. XV, 30. — b) seq. infinitiv. ... ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν Act. XIX, 27. — ἐγκαλεῖσθαι v. 40. Sirac. XXXI [XXXIV], 12. Diod. Sic. XII, 51. Polyb. I, 28. ... Xen. Mem. II, 3. 16. et Cyr. I, 5. 3.)

Κίνδυνος, ου, ὁ, *periculum.* Rom. VIII, 35. 2 Cor. XI, ... octies — LXX pro מֵצַר Ps. CXVI, 3. (Diod. Sic. XVI, 30. Polyb. I, 29. 4. Xen. Cyr. I, 4. 8.) Saepius non extat N. T.

Κινέω, ῶ, f. ήσω, 1) *moveo, κινέομαι, οῦμαι, moveo* a) propr. Act. XVII, 28. — (Xen. Mem. I, 1. 14.) — κεφαλήν, *caput movere* vel *agitare* [erat hoc irridentium] Matth. XXVII, 39. Marc. XV, 29. coll. Siracid. XII, 17. XIII, 7. LXX pro הֵנִיעַ רֹאשׁ Ps. XXII, 8. — b) metaph. στάσιν, item ...λιν i. e. *excito, aufregen, erregen, in unruhige Bewegung ...en* Act. XXIV, 5. XXI, 30. (Polyb. IV, 14. 4. IV, 34. 3. ... Ages. I, 37.) — 2) *dimoveo, loco suo moveo* a) absolute: Matth. XXIII, 4. — b) additis: ἐκ τοῦ τόπου vel ἐκ τῶν ...ων Apoc. II, 5. VI, 14. (Diod. Sic. XX, 36. Herodian. VI, ...) Saepius non legitur in N. T.

Κίνησις, εως, ἡ, *commotio, motus.* Semel legitur in N. T. Joh. V, 3. (Diod. Sic. I, 7. Xen. Venat. X, 12.)

Κίς, ὁ, *Kis*, hebr. קִישׁ nomen propr. Erat Kis pater Sauli, regis primi Israelitarum Act. XIII, 21.

Κλάδος, ου, ὁ, (a κλάω) *ramus* a) propr. Matth. XIII, ... XXI, 8. XXIV, 32. Marc. IV, 32. XIII, 28. Luc. XIII, 19. Theophr. histor. plant. I, 2. Aelian. V. H. II, 14.) — b) me-

Phil. III, 18. 1 Cor. VII, 30. Jac. IV, 9. V, 1. XVIII, 9. 11. 15. 19. — LXX pro בָּכָה Gen. X V. H. XII, 1. Xen. Cyr. II, 2. 6.) — b) *ἐπί τ τι über etwas weinen, zu Thränen durch et werden* Luc. XIX, 41. XXIII, 28. (Sirac. XXII, 9 sub *ἐπί* p. 585. 594. — 2) seq. acc. *deploro τέκνα* Matth. II, 18. (1 Macc. IX, 20. Aelian. V. Cyr. V, 2. 32.) — Saepius non legitur in N.

Κλάσις, εως, ἡ, fractio. Bis in N. T. *ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου* i. e. *cum frangere* II, 42.

Κλάσμα, τος, τό, (a *κλάζω* frango) *fra stum, ein abgebrochenes Stück, Brocken* Matth. 37. Marc. VI, 43. VIII, 8. 19. 20. Luc. IX, 1 13. — LXX pro פַּת Levit. II, 6. פְּלַח Judd. IX, XVII, 13. Xen. Venat. X, 5.

Κλαύδη, ης, ἡ, Claude, nomen insulae Cretam, spectantis hanc inter meridiem et o pellatur eadem *γαῦδος* a Ptolemaeo, Mela XXVII, 16.

Κλαυδία, ας, ἡ, Claudia, nom. propr. stianae 2 Tim. IV, 20.

Κλαύδιος, ιου, ὁ, Claudius i. e. 1) *dius Nero Germanicus,* filius Neronis Drusi, in nus quintus, imperium adeptus ao. Chr. 41. mum Herode Agrippa I. Uti Act. XI, 28. Cla fames afflixisse Judaeam legitur, ita Act. XVIII, rator Judaeos Roma eiecisse dicitur, anno im

XI, 24. — κλάσαι ἄρτον εἴς τινα in usum alicuius panem frango i. e. ita, ut distribuam Marc. VIII, 19. Ita פָּרַס לֶחֶם sq. לְ Jes. LVIII, 7. (Diod. Sic. IV, 35. Eurip. Iphig. Aul. 1062. Theocrit. XVII, 71. Anthol. gr. T. IV. p. 13. ed. *Jacobs.*) — b) metaph. σῶμα i. e. *interficio* 1 Cor. XI, 24. Saepius non habetur in N. T.

Κλείς, δός, δί, κλεῖδα et κλεῖν, accus. plur. κλεῖδας et κλεῖς [Matth. XVI, 19. Apoc. I, 18. III, 7. cf. *Buttm.* §. 63. gram. max. Vol. I. §. 58. p. 234. *Lobeck* ad Phryn. p. 460. Greg. Corinth. p. 157. edit. *Schäfer.*] 1) *clavis*, ut τοῦ φρέατος Apoc. IX, 1. XX, 1. — Apoc. I, 18. ἔχω τὰς κλεῖδας τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου i. e. *reserare possum tartari portas et educere inde mortuos.* — Matth. XVI, 19. 19. κλεῖδες τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν pro: *potestas intromittendi in regnum div.* Apoc. III, 7. τὴν κ. τοῦ δαβίδ. Cf. supra sub δαβίδ p. 251. — (Lucian. Timon. et de clavicula cervicis Xen. Mem. III, 10. 13.) — 2) metaph. κλεῖδες τῆς γνώσεως i. e. *occasio perveniendi ad cognitionem veri et recti* Luc. XI, 52. Saepius non exstat in N. T.

Κλείω, f. είσω, pf. pass. κέκλεισμαι, a. 1. p. ἐκλείσθην cf. *Buttm.* §. 88, b. not. 6. §. 101. gram. max. Vol. I. §. 98. p. 437. Vol. II. §. 114. p. 169. *Matthiae* §. 188. p. 332.] *claudo, occludo* a) propr. Matth. VI, 6. κλείσας τὴν θύραν σου. XXV, 10. Luc. XI, 7. Joh. XX, 19. 26. Act. V, 23. XXI, 30. Apoc. XX, 3. XXI, 25. (Herodian. II, 1. 13. Xen. Cyr. VII, 5. 27.) — b) metaph. α) de coelo clauso i. e. pluviam denegante Luc. IV, 25. Apoc. XI, 6. — β) τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπό τινος = ἀποκλείειν τινὸς τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ *animum suum occludere alicui, sein Herz vor Jemandem verschliessen,* trop. pro: *durus, immitis, immisericors sum erga aliquem* 1 Joh. III, 17. — γ) τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν *praecludo aditum ad regnum div.* Matth. XXIII, 13. Apoc. III, 7. 8. — Saepius non habetur in N. T.

Κλέμμα, τος, τό, *furtum*, [i. e. furto abreptum Xen. Oecon. XIV, 5.] *das Stehlen.* Semel in N. T. Apoc. IX, 21.— LXX pro גְּנֵבָה Exod. XXII, 2. 3. (Deut. 236, 2. Thuc. V, 9.)

Κλεόπας, vel κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, *Cleopas*, nom. propr. unus e sectatoribus Jesu Luc. XXIV, 18.

Κλέος, ους, τό, (fama) *laus, gloria.* Extat tantum 1 Petr. II, 20. ποῖον γὰρ κλέος; — LXX pro שֵׁמַע Job. XXVIII, 22. (Diod. Sic. I, 24. Aelian. V. H. XII, 1. Herodian. VI, 3. 12. Thuc. II, 45.)

Κλέπτης, ου, ὁ, *fur, Dieb* a) propr. Matth. VI, 19. 20. XXIV, 43. Luc. XII, 33. 39. Joh. X, 1. 10. XII, 6. 1 Cor. VI, 10. 1 Thess. V, 2. 4. 1 Petr. IV, 15. 2 Petr. III, 10. Apoc. III, 3. XVI, 15. LXX pro גַּנָּב Joel. II, 9. (Sirac. V, 14. Xen.

Κλῆμα, τος, τό, *ramus*, imprimis *palme* *Weinrebe*, *Weinranke*. Quater in N. T. Joh. X LXX pro זְמֹרָה Ezech. XV, 2. דָּלִיּוֹת Ezech. XVI Joel. I, 7. (Polyb. XXIX, 11. 5. Xen. Oec. XIX,

Κλήμης, εντος, ὁ, *Clemens*, nom. pr VI, 3.

Κληρονομέω, ῶ, f. ήσω, (a κληρονόμο pp. κλήρῳ i. e. sorte accipio; haereditatis iure pla huius significationis habet *Lobeck* ad Phryn. nisi ad hanc significationem pertinent, quae apu guntur de casu rei et personae, quo veteres Graecorum in talibus uterentur; in N. T.) *co* *aliqua re*, seq. acc. rei Matth. V, 5. τὴν γῆν. αἰώνιον. XXV, 34. βασιλείαν. Marc. X, 17. Luc. 18. 1 Cor. VI, 9. 10. XV, 50. Gal. V, 21. Hebr. XII, 17. 1 Petr. III, 9. Apoc. XXI, 7. — LXX XV, 7. נָחַל Jes. XLIX, 8. (Sirac. IV, 13. VI, 1. Diod. Sic. I, 24. III, 73. Polyb. II, 27. 5. IX, pius non extat in N. T.

Κληρονομία, ας, ἡ, (a κληρονομέω) i. e. *bona haereditatis iure acquisita*, *patrim* XXI, 38. Marc. XII, 7. Luc. XII, 13. XX, 14. (I 13.) — 2) *bona*, *quae possidenda alicui conce* *duntur*, *Besitzthum*, *Eigenthum* a) universe Ac XI, 8. — Ita LXX et נַחֲלָה Deut. IV, 38. — b ab agris, qui Israelitis terram cananaeam occu dendi tradebantur, *Erbgut*, *Besitzthum* cf. LX XVIII, 7. transfertur ad *bona in regno div.* III, 18. Eph. I, 14. — Col. III. 24. ἀνταπόδοσ

son., ut θεοῦ i. e. *particeps* vel *socius bonorum*, *quibus* *idet Deus* Rom. VIII, 17. Gal. IV, 7. — τοῦ ἀβραάμ III, — 2) *possessor alicuius rei* Rom. IV, 13. 14. Tit. III, 7. br. I, 2. VI, 7. XI, 7. Jac. II, 5.

Κλῆρος, ου, ὁ, 1) *sors* [i. e. sortitio, das Loosen Xen. rep. Athen. I, 2 et 3.] i. e. *das Loos, instrumentum, quo sortitio*, a) universe Matth. XXVII, 35. Marc. XV, 24. Luc. XIII, 34. Joh. XIX, 24. Act. I, 26. ἔδωκαν κλήρους αὐτῶν. en. de rep. Athen. VII, 17.). — b) λαγχάνω vel λαμβάνω ν κλῆρον τῆς διακονίας i. e. *accipio sortem*, *qua demanri voluit mihi Deus munus*, *sortior munus*, *mich trifft das dem Amte berufende Loos* = λαγχάνω vel λαμβάνω τὴν κονίαν aa) propr. Act. I, 25. (*peregrinam sortitus est provinciam*. Liv. XXXVIII, 45.) — bb) pro simplici λαγχάνω τὴν κ. Act. I, 17. (ita *sortior* Liv. XXXVIII, 16.) — — 2) *id*, *od sorte contigit*, *Besitzthum* = κληρονομία a) universe t. VIII, 21. XXVI, 18. Cf. de his ll. supra sub ἐν p. 510 512. adnotata. — Col. I, 12. (Diod. Sic. IV, 42. XIII, 91. lian. V. H. VI, 1. XII, 61.) — b) οἱ κλῆροι = *coetus ristiani*, *quorum gubernandorum officium contigit* 1 Petr. 3. quo loco alternat haec vox cum ποίμνιον. Cf. *Pott* ad l. — Saepius non extat in N. T.

Κληρόομαι, οῦμαι, et a. 1. pass. ἐκληρώθην, significatione media, med. (verbi κληρόω, sorte assigno alicui; ad. pp. sortior mihi, sorte mihi eligo Xen. Cyr. VI, 1. 19.) *adipiscor*, *accipio*. Ita semel in N. T. Eph. I, 11. ἐν ᾧ καὶ κληρώθημεν, *cuius beneficio etiam contigit nobis* sc. εἰς τὸ ναι et quae v. 12. sequuntur. (Aelian. Hist. Anim. I, 12. ciphr. III. ep. 49.) De a. 1. p. signif. media vid. sub διαvίω observata.

Κλῆσις, εως, ἡ, (a καλέω, voco; vocatio, ut ad regem en. Cyr. III, 2. 24.) *vocatio* i. e. *invitatio*. Dicitur in N. T. *invitatione Dei ad regni divini vel messiani felicitatem*, l remota imagine iudaica et accommodate ad nostram cogindi et dicendi rationem: *de invitatione Dei ad felicitatem ligionis christianae ope consequendam* a) propr. Eph. I, 18. ς — τῆς κλήσεως i. e. *cuiusnam naturae sit spes*, *quam vitatis ad regnum div. alere licet*. IV, 1. — v. 4. ἐκλήητε — τῆς κλήσεως, cf. de h. l. ἐν p. 537. — ἡ ἄνω κλῆς item ἡ ἐπουράνιος κλῆσις i. e. *invitatio pertinens ad bona coelestia*, vel *quae coelitus a Deo contigit* Phil. III, 14. Hebr. I, 1. — Rom. XI, 29. 2 Tim. I, 9. — 1 Cor. I, 26. βλέπετε ην κ. ὑμῶν i. e. *quae vobis contigit*. — VII, 20. ἕκαστος—νέτω pro: ἕκαστος μενέτω τοιοῦτος, οἷος ἦν ἐν τῇ κλήσει e. *quisque maneat talis*, *qualis erat cum invitaretur ad gni div. felicitatem*, *si servili utebatur tum conditione*, *ne*

Κνίδος, ου, ἡ, *Cnidus* vel *Gnidus*, peninsula maris aegaei, paulum infra Cretam sita et propter cultum Veneris celebrata. Act. XXVII, 7. (Strabo XIV. p. 965. C.)

Κοδράντης, ου, ὁ, *quadrans*, vox origine latina, quae significatur quarta pars assis semuncialis, apud Judaeos aequans chalcum atticum dimidium vel *δύο λέπτα*, zwei Pfennige Matth. V, 26. Marc. XII, 42.

Κοιλία, ας, ἡ, (a *κοῖλος*, η, ον, cavus; venter et quidem: der ganze Bauch Polyb. XXXIX, 2. 7. in N. T.) 1) *alvus* sive *venter inferior*, etiam *ventriculus*, *der Unterleib*, in quem excrementa ciborum recipiuntur Matth. XV, 17. Marc. VII, 19. (Diod. Sic. V, 41.) — 2) *venter superior*, ciborum receptaculum, *der Magen* Matth. XII, 40. ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους. Luc. XV, 16. γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ. 1 Cor. VI, 13. Apoc. X, 9. 10. (Aelian. V. H. I, 1. Herodian. I, 17. 23.) — δουλεύω τῇ κοιλίᾳ *ventri deditus sum* Rom. XVI, 18. Phil. III, 19. — 3) ut apud LXX: *uterus matris* Luc. I, 41. 42. 44. II, 21. Joh. III, 4. — ἐκ κοιλίας μητρός Matth. XIX, 12. Luc. I, 15. Act. III, 2. XIV, 8. Gal. I, 15. Vide de hac formula supra sub ἐκ p. 455. — Ita LXX ἐκ τῆς κοιλίας τῆς μητρός pro מִבֶּטֶן אִמִּי et מִמְּעֵי אִמּוֹ Ps. XXII, 10. Jes. XLIX, 1. — Huc etiam pertinent verba ex regulis poeseos, maxime hebraicae, iudicanda Luc. XI, 27. μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ, οὓς ἐθήλασας i. e. *Seliger Leib, der dich getragen hat! Selige Brust, die einst du gesogen hast!* quod facile quisque dictum esse videt pro: *Selige Mutter, die dich unter ihrem Herzen trug! Seliges Weib, das einst dich an seiner Brust genährt!* Amant enim Hebraei corporis membris, quorum est praecipua pars in re, quae tractatur, tribuere et de iis praedicare, quae pertinent ad hominem ipsum v. *καρδία*, *μαστός*, *οὖς*, *ὀφθαλμός*, cf. etiam *Jacob* quaest. Lucian. ad calcem Lucian. Tox. p. 22. — 4) ἐκ κοιλίας αὐτοῦ, ubi, ut videtur, poni poterat: ἐξ αὐτοῦ Joh. VII, 38. Ita LXX pro מִמֵּעֶיךָ habent ἐκ σοῦ Genes. XV, 4. cf. *Gesen.* p. 752. 753. — Saepius non extat in N. T.

Κοιμάω, ῶ, f. ήσω. *dormire facio*, *sopio* [Hom. Iliad. XII, 281.] *κοιμάομαι*, *ῶμαι*, *dormio*, *obdormio* a) proprie Matth. XXVIII, 13. Luc. XXII, 45. Joh. XI, 11. 12. Act. XII, 6. (Diod. Sic. I, 60. Aelian. V. H. IX, 24. Xen. Mem. IV, 5, 9.) — b) metaph. et per euphemismum, ut nostrum: *entschlafen* pro: *morior* Matth. XXVII, 52. πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Act. VII, 60. XIII, 36. 1 Cor. VII, 39. XI, 30. XV, 6. 18. 20. 51. 1 Thess. IV, 13 — 15. 2 Petr. III, 4. Ita שָׁכַב Jes. XIV, 8. (Sophocl. Electr. v. 510.) — Saepius non legitur in N. T.

Κοίμησις, εως, ἡ, *sopor*. Semel in N. T. Joh. XI, 13. (Sirac. XLVI, 19. XLVIII, 14.)

Κοινός, ή, όν, 1) *communis, ad omnium usus pertinens* Act. II, 44. εἶχον ἅπαντα κοινά. IV, 32. Tit. I, 4. Jud. v. 3. (2 Macc. XII, 4. Diod. Sic. I, 1. IV, 68. Polyb. II, 62. 2. Xen. Anab. III, 1. 43.) — 2) [sensu viliori; vulgaris, niedrig, gemein, hinc] *profanus* a) ex opp. τοῦ ἁγίου Hebr. X, 29. τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος — ita LXX pro חל Ezech. XLII, 20. — b) ex adiunct. et secundum Judaeorum statuendi et dicendi rationem: *impurus*, de rebus, quas lex mosaica ἀκαθάρτους declarat. Marc. VII, 2. κοιναῖς χερσίν. Act. X, 14. 28. ἄνθρωπος κοινός. XI, 8. Rom. XIV, 14. (1 Macc. I, 47. 62.) Saepius non extat in N. T.

Κοινόω, ῶ, f. ώσω, (communico, commune reddo Polyb. VIII, 18. 1. Thuc. I, 39. IV, 4.) sensu iudaico: 1) *profanum reddo* a) universe: Act. XXI, 28. Apoc. XXI, 27. πᾶν κοινοῦν, *omne id, quod profanum reddit* pro: *profanus*. — b) de rebus polluentibus Judaeum: *impurum reddo, polluo* Matth. XV, 11. 18. 20. Marc. VII, 15. 18. 20. 23. Hebr. IX, 13. — 2) *impurum declaro* Act. X, 15. 28. XI, 9.

Κοινωνέω, ῶ, f. ήσω, (a κοινός) 1) intransit. *particeps fio, in communionem venio* a) sq. gen. rei Hebr. II, 14. (Aelian. V. H. II, 17. Herodian. III, 10. 15. Xen. Mem. II, 6. 22 et 23.) cf. *Matthiae* §. 325. p. 632 sq. — b) sq. dat. rei Rom. XV, 27. 1 Tim. V, 22. 1 Petr. IV, 13. 2 Joh. v. 11. (Plut. vit. Arat. c. 8. τὸν κυνηγὸν — κοινωνοῦντα τῇ πράξει. Dem. 1436, 11.) — 2) transit. *participem facio, impertior*, sq. dat. pers. Gal. VI, 6. cf. de h. l. supra sub ἐν p. 520. observata. — Rom. XII, 13. ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες pro: προςέχετε ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες αὐτοῖς. — Phil. IV, 15. Saepius non legitur in N. T.

Κοινωνία, ας, ή, 1) *consortium, societas, coniunctio* Act. II, 42. 1 Cor. I, 9. X, 6. τὸ ποτήριον — οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ χριστοῦ ἐστι; τὸν ἄρτον [pro: ὁ ἄρτος] — οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστι; i. e. *nonne efficit, ut in communionem sanguinis et corporis Christi veniamus?* 2 Cor. VI, 14. VIII, 4. κοινωνία τῆς διακονίας i. e. *Theilnahme an der Ueberbringung der gesammelten Unterstützungsgelder*. XIII, 13. Gal. II, 9. δεξιὰ κοινωνίας i. e. *dextra, pignus societatis*. Eph. III, 9. Phil. I, 5. κοινωνία εἰς τὸ εὐαγγέλιον = *accessio ad doctrinam Jesu laeta annuntiantem*. II, 1. III, 10. Philem. v. 6. — κοινωνίαν ἔχειν μετά τινος 1 Joh. I, 3. 6. 7. (Polyb. II, 61. 11. Herodian. I, 10. 3. Aelian. V. H. XIV, 14.) — 2) *communicatio*, dicitur ita de communicatione bonorum i. e. de pecunia publice in usus Christianorum pauperum communes collecta Rom. XV, 26. 2 Cor. IX, 13. Hebr. XIII, 16. (*D'Orville* ad Chariton. p. 143.)

I, 7. 1 Petr. V, 1. 2 Petr. I, 4. — *κοινωνοὶ* τ
ρίου i. e. *quibus est aliqua cum altari coniunct*
habita victimarum, quarum pars una altari im
sacerdotum usibus conceditur 1 Cor. X, 18. (
Herodian. VII, 5. 13. Xen. Mem. II, 6. 26.) —
pers. Hebr. X, 33. (Aelian. V. H. II, 4.) et
i. e. *in aliqua re peragenda* Matth. XXIII, 3
non habetur in N. T.

Κοίτη, ης, ἡ, 1) *lectus*, a) universe
παιδία μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην [per attract. p
εἰσιν. (Xen. de Magist. Equit. XI, 7.) — b) c
gali Hebr. XIII, 4. *ἡ κοίτη ἀμίαντος*, quo loco
fertur, quod est matrimonii. (Xen. Cyr. III, 3. 1
cubitus, congressus venereus a) simpliciter Rom
ριπατήσωμεν — μὴ κοίταις = μὴ κοίται
(Pindar. Pyth. XI, 38. Euripid. Hippolyt. v. 15
cubitus cum seminis emissione et immissione R
quem locum cf. supra sub *ἔχω* p. 668. monita.

Κοιτών, ῶνος, ὁ, cubiculum, ὁ ἐπὶ τοῦ
βασιλέως cubiculo regio praefectus, cubicularius
in N. T. Act. XII, 20. LXX pro חֶדֶר, חֲדַר 2 Sau
Exod. VIII, 3.

Κόκκινος, η, ον, (a *κόκκος*, „coccu
Class. IV. tetragynia; eine bekannte rosenrothe,
Prachtfarbe, *Carmosin*, die im Alterthume sehr
Sie wird aus den pulverisirten Kermesbeeren
aus den Körpern und Eiernestern eines kleine
weiblichen Schildlaus.“ cf. *Winer* bibl. Realw.

Κολάζω, f. *άσω*, (a *κόλος* mutilus, mutilo) *castigo*, i. e. *punio*. Bis in N. T. Act. IV, 21. *πῶς κολάσωνται αὐτούς* de huius loci medio signif. activam habente cf. *Matthiae* §. 496, 7. p. 935. et supra sub *ἁρμόζω* adnotata. 2 Petr. II, 9. *κολαζομένους τηρεῖν* i. e. reservare *ut puniantur*. Cf. *Matthiae* §. 557. p. 1097. *Buttm.* §. 131, 3. *Viger.* p. 343 sq. et 773. *Winer* p. 142. (Sapient. XI, 16. Diod. Sic. IV, 31. Herodian. III, 11. 17. Aelian. V. H. III, 10. Xen. Mem. III, 13. 4.)

Κολακεία, ας, ἡ, (a *κολακεύω*) *adulatio*, *λόγος κολακείας* *sermo adulatorius*. Semel in N. T. 1 Thess. II, 5. (Theophr. Charact. II. Herodian. I, 1. 18. Dem. 1099, 9.)

Κόλασις, εως, ἡ, (a *κολάζω*, quod vid.; mutilatio) *castigatio* i. e. *poena*. Bis in N. T. Matth. XXVII, 46. 1 Joh. IV, 18. *ὁ φόβος κόλασιν ἔχει metus cum poena* i. e. *cum poenae cogitatione, coniunctus est*. (2 Macc. IV, 38. Diod. Sic. I, 77. IV, 44. Aelian. V. H. VII, 5.)

Κολαφίζω, f. *ίσω*, (a *κόλαφος*) *pugnis caedo* a) proprie Matth. XXVII, 67. et Marc. XIV, 65. *ἐκολάφισαν αὐτόν*. 1 Petr. II, 20. — b) pro: *contumeliose tracto* 1 Cor. IV, 11. 2 Cor. XII, 7. — Verbum ab Atticis alienum cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 175.

Κολλάομαι, ῶμαι, a. 1. p. *ἐκολλήθην* signif. media [cf. supra sub *διακονέω* observata], medium (verbi *κολλάω* conglutino Diod. Sic. II, 55. a *κόλλα* gluten) *adhaereo*, *ich hänge mich an eine Sache oder Person* a) de rebus aa) proprie Luc. X, 11. *τὸν κονιορτὸν* — *ὑμῖν* = *τοῖς ποσὶν ὑμῶν*. — Ita LXX pro דָּבַק Ps. CII, 5. (Anthol. gr. T. I. p. 231. *Jacobs.*) — bb) trop. Apoc. XVIII, 5. *ἐκολλήθησαν — οὐρανοῦ*, e confusione duarum locutt., idem, ac si scriptum esset: *προςῆκον αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκολλήθησαν αὐτῷ*, sens.: *ingens est numerus peccatorum eius*. — b) de person. aa) trop. *τῷ ἅρματι* i. e. *sequor currum* Act. VIII, 29. — sq. dat. pers. LXX pro דָּבַק 2 Sam. XX, 2. — bb) metaph. *adplico me alicui, ich halte mich an — zu etwas oder Jemandem*, α) sq. dat. pers. = *commercium habeo cum aliquo, partes alicuius sequor* Act. V, 13. IX, 26. X, 28. XVII, 34. 1 Cor. VI, 16. 17. — LXX *μετά τινος* pro דָּבַק Ruth. II, 8. (Sirac. XIX, 2.) — β) sq. dat. rei = *operam do, studeo rei, sequor aliquid*, ut *τῷ ἀγαθῷ* Rom. XII, 9. — Saepius non legitur in N. T.

Κολλούριον, item *κολλύριον*, ου, τό, (dem. subst. *κολλύρα* panis parvus) *collyrium* i. e. medicamenti genus in oculorum affectibus adhiberi solitum; parabatur ex spodio et habebat colorem cinereum et formam oblongam vel orbicularem Apoc. III, 18. (Dioscorid. I, 2.)

hanc vocem Grammatici veteres cf. Phryn. p. 4

Κολλύριον, v. *κολλούριον*.

Κολοβόω, ῶ, f. *ώσω*, (a *κολοβός*, ὁν trunco, mutilo Diod. Sic. I, 78. Polyb. I, 86. *brevius reddo.* Bis in N. T. de tempore calam Matth. XXIV, 22. et Marc. XIII, 20. Ita קָצַר Pr LXX *ὀλιγοθήσονται*.

Κολοσσαί, ῶν, αἱ, etiam *Κολασσαί* lossae, *Colassae, Colossis*, urbs Phrygiae mai fluvium, haud procul ab urbibus Laodicea, Hie et fluvio Maeandro in Lycum exeunte sita, una cum Laodicea et Hierapoli ao. 65. p. Chr. adhuc vivente destructa. Cui litteras dedit P colossensi, condita videtur ab Epaphra Col. I,

Κολοσσεύς, vel *κολασσεύς, έως, ὁ*, subscriptione epistolae ad Colossenses.

Κόλπος, ου, ὁ, item *κόλποι, ων, οἱ* a) anterior pars corporis, quae est inter duo br Joh. XIII, 23. *ἦν δὲ ἀνακείμενος — ἐν τῷ κόλ* *recumbebat in sinu Jesu* i. e. *proximus cubab* *eam.* Luc. XVI, 22. *ἀποφέρομαι — εἰς τὸν κό* *deportor in sinum Abrahami* i. e. *proximus* *hamo.* v. 23. *λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ* LXX et hebr. חֵיק Deut. XIII, 6. (Sirac. IX, 1. T. II. p. 75. T. IV. p. 129. ed. *Jacobs.*) — Joh *εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός proximus* i. e. *fa* *coniunctissimus Deo.* (Cic. ad Div. XIV, 4. „ sinu semper et complexu meo.“) — b) *sinus vesti*

Κολυμβάω, ῶ, f. ήσω, *nato.* Semel in N. T. Act. [VII, 43. (Hierocles in ἀστείοις. Antholog. gr. T. III. p. 41. *Jacobs.* Achill. Tat. III. p. 168.)

Κολυμβήθρα, ας, ἡ, (a κολυμβάω nato, locus, ubi :ari potest Jos. Arch. XV, 3. 3.) 1) *piscina* Joh. IX, 7. [11.] LXX pro בְּרֵכָה Jes. VII, 3. (Diod. Sic. XI, 25.) — 2) *bal-um, locus arte exstructus, ubi lavatur* Joh. V, 2. 4. 7.

Κολωνία, ας, ἡ, *Colonia*, ita Act. XVI, 12. Philippi)ellatur, quod Julius Caesar aut Octavianus coloniam roma-n huc deduxerat cf. Dio Cassius LI, 4.

Κομάω, ῶ, f. ήσω, (a κόμη) *comatus sum, comam* '. Bis in N. T. 1 Cor. XI, 14. 15. (Lucian. Dial. Deorr. XV; Xen. de re equestr. V, 8.)

Κόμη, ης, ἡ, *coma.* Extat tantum 1 Cor. XI, 15. LXX פֶּרַע Num. VI, 5. (Diod. Sic. IV, 24. Polyb. IX, 6. 3. Ae-ı. V. H. VI, 5. Xen. Cyr. I, 3. 2.)

Κομίζω, f. ιῶ, a. 1. ἐκόμισα, [de fut. attico κομιῶ vid. ἀφορίζω observata; ut κομέω, curam habeo rei Hom. d. XXIV, 541. prostratum vel lapsum aliquem aut aliquid :ro, ut curam eius geram, aufnehmen und wegtragen Hom. I. XIII, 196.] 1) *aufero, wegtragen*, med. κομίζομαι *mihi ero* i. e. *tollo et mecum aufero.* Legitur ita medium ›ropr., sq. acc. rei Matth. XXV, 27. — b) metaph. *davon* ·*en* i. e. *consequor, accipio* aa) universe, sq. acc. rei, ut ἐπαγγελίαν Hebr. X, 36. XI, 39. — 2 Cor. V, 10. Eph. :. Col. III, 25. 1 Petr. I, 9. V, 4. 2 Petr. II, 13. (2 Macc. , 33. Diod. Sic. T. IX. p. 417. ed. *Bip.* Polyb. V, 20. 1. an. exp. Alex. M. V, 27. 3. Xen. Cyr. I, 5. 10.) — bb) *re-o, recipio, wiedererlangen,* τινά Hebr. XI, 19. (τί 2 Macc. . Diod. Sic. XII, 80. XIV, 35. Polyb. I, 59. 7. Isaeus 19, 8.) — ›*orto, tragen, bringen*, ita activ. sq. acc. rei Luc. VII, 37. .sr. IV, 5. Arrian. exp. Alex. M. VII, 22. 8. Polyb. VI, 11.)

Κομψότερον, comparat. adverb. κομψῶς (eleganter, ≥ Xen. Cyr. I, 3. 8.) *melius*, κομψότερον ἔχειν *me-se habere.* Ita semel in N. T. Joh. IV, 52. (Cicero Epist. Div. XVI, 15. Arrian. diss. epict. III, 10.)

Κονιάω, ῶ, f. άσω, (a κόνις, item κονία pulvis Aelian. H. IX, 3. calx Diod. Sic. XX, 8. hinc: pulvere obduco) *obduco, dealbo.* Bis in N. T. Matth. XXIII, 27. παρο-ζετε τάφοις κεκονιαμένοις. Ne pollueréntur Judaei sepul-attingendis, mense Adar [Maio] dealbari eorum portae so-nt. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 261. — Parieti dealbato paratur *homo simulator* Act. XXIII, 3. LXX ita pro שִׂיד .t. XXVII, 2. (Diod. Sic. XIX, 94. XX, 8.)

Κονιορτός, οῦ, ὁ, (a κόνις et ὄρνυμι excito; regter Staub) *pulvis*. Quinquies in N. T. Matth. X, 14. Luc. X, 11. Act. XIII, 51. XXII, 23. LXX pro אָבָק Exod. IX, Deut. IX, 21. (Polyb. V, 85. 1. Xen. Anab. I, 8. 8.)

Κοπάζω, f. άσω, (propr. defatigor v. κόπος) *ces dor*, ter in N. T. ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος Matth. XIV, 32. IV, 39. VI, 51. LXX pro שָׁכַךְ Gen. VIII, 1. שָׁתַק Jon. I, (Siracid. XLIII, 23. Herodot. VII, 191.)

Κοπετός, οῦ, ὁ, (a κόπτομαι v. κόπτω) *planctu* gitur tantum Act. VIII, 2. ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' LXX pro מִסְפֵּד Gen. L, 10. (Dionys. Hal. Ant. XI, 31.)

Κοπή, ῆς, ἡ, (a κόπτω caedo) *caedes, strages.* tantum Hebr. VII, 1. Ita LXX pro מַכָּה Jos. X, 10. 20.

Κοπιάω, ῶ, f. άσω, (a κόπος i. e. τὸ κόπτειν. ctus, defatigatio post planctum; ich fühle mich wie zer gen) 1) *defatigor labore, vel onere vel moerore, ich mich ermüdet oder abgespannt*, absol. Matth. XI, 28. II, 3. (Jos. de bell. iud. III, 10. 4. VI, 2. 6. Athen. X, Aristoph. Av. v. 755.) — sq. ἐκ τινος Joh. IV, 6. — *boro, vires intendo* a) absol. Matth. VI, 28. Luc. V, 5. Joh. IV, 38 bis. Act. XX, 35. 1 Cor. IV, 12. XV, 10. Eph. IV, 28. 2 Tim. II, 6. — LXX pro יָגַע 2 Sam. (Anthol. gr. IV. p. 134 ed. *Jacobs.*) — b) sq. ἐν, ut *in medio vestro* = *inter vos* 1 Thess. V, 12. ἐν κυρίῳ = *opere domini tractando, in negotiis domini administra* Rom. XVI, 12. 13. — ἐν λόγῳ = *in doctrina exponenda* V, 17. Vide supra ἐν p. 525. — c) sq. εἰς c. acc. ἡμᾶς i. e. *in commodum nostrum*, vel *ratione nostra* Rom. XVI, 6. Gal. IV, 11. — εἰς τοῦτο ὅτι *mit Rü darauf dass* = *propterea quod* 1 Tim. IV, 10. εἰς ὃ *in finem* Col. I, 29. Cf. supra εἰς p. 481 sq. — εἰς κενὸν verb. *frustra* Phil. II, 16.

Κόπος, ου, ὁ, (τὸ κόπτειν das Schlagen, planctus; tigatio secuta graves labores Xen. Anab. V, 8. 3.) 1) *stia*, κόπους παρέχειν, *negotia* vel *molestiam facessere* = Graecorum πράγματα παρέχειν Matth. XXVI, 10. XIV, 6. Luc. XI, 7. XVIII, 5. Gal. VI, 17. Apoc. XIV, 13. LXX ita pro עָמָל Job. V, 7. — 2) *labores, labor cum lestia coniunctus* Joh. IV, 38. 1 Cor. III, 8. XV, 58. ὑμῶν ἐν κυρίῳ i. e. *opera domini, auctore domino.* p. 523. — 2 Cor. VI, 5. ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις. X, 15. 23. 27. 1 Thess. I, 3. et, si lectio sana, Hebr. VI, 10. τῆς ἀγάπης, *labor cum liberalitate coniunctus.* II, 9. 2 Thess. III, 8. Apoc. II, 2. (Anthol. gr. T. III. p. 99.

Κοπρία, ας, ἡ, *fimus, stercus.* Bis in N. T. [XIII, 8.] XIV, 38. LXX pro אַשְׁפֹּת 1 Sam. II, 8. IX, 37. (Artemid. II, 9.)

Κόπριον, ου, τό, [neutr. adiect. κόπριος, ία, ιον, fimo-us] *fimus*, *stercus* Luc. XIII, 8. e lect. Codd. (Anthol. gr. T. III. p. 85. ed. *Jacobs*.)

Κόπτω, f. ψω, 1) activum: *caedo*, *scindo*, τὶ ἀπό τι-νος vel ἔκ τινος Matth. XXI, 8. Marc. XI, 8. LXX pro כָּרַת Num. XIII, 24. (Herodian. IV, 11. 10. Hom. Iliad. XII, 204.) — 2) medium: *κόπτομαι* *me ipsum caedo* i. e. *plango*, quod fieri solebat in summo luctu a) universe Matth. XI, 17. XXIV, 30. (Diod. Sic. I, 44. Herodot. VI, 58.) — b) sq. acc. pers. *lugeo aliquem* Luc. VIII, 52. XXIII, 27. — LXX ita pro סָפַד 2 Sam. XI, 26. (Lucian. de sacrific. §. 15.) — c) sq. ἐπί τινι et ἐπί τινα Apoc. I, 7. XVIII, 9. — Ita LXX Zachar. XII, 12.

Κόραξ, ακος, ὁ, *corvus*. Semel in N. T. Luc. XII, 24. LXX עֹרֵב Gen. VIII, 7. (Artemid. II, 20. Aesop. fab. 98 et 100.

Κοράσιον, ίου, τό, (a κόρη) *puella* Matth. IX, 24. 25. XIV, 11. Marc. V, 41. 42. VI, 22. 28. LXX pro נַעֲרָה 1 Sam. X, 11. (Arrian. diss. epict. III, 2. 8. Diog. Laert. I, 6. 60.) Dici solebat Graecis veteribus κοράσιον ut κορίδιον tantum in familiari sermone de puellis inferioris sortis cum εὐτελισμῷ quodam, ut nos: *Mädel* [cf. Antholog. gr. T. I. p. 108. edit. *Jacobs*. in venustissimo Platonis poematio: κοράσια, τὰν Ἀφρο-δίταν τιμᾶτ᾽.] sed absque εὐτελισμοῦ significatione seriores usi sunt hoc vocabulo, v. *Lobeck* ad Phryn. p. 74.

Κορβᾶν, vel *κορβανᾶς*, ᾶ, ὁ, *Corbanan*, hebr. קָרְבָּן 1) *munus Deo oblatum* Marc. VII, 11. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 496. [hinc fortasse orta est, quam apud Aethiopas christia-nos, auctore *Augusti*, habet haec vox, significatio eucharistiae cf. *Augusti* Denkwürdigkeiten aus der christl. Archaeologie. T. IV. p. 347.] — 2) *thesaurus sacer* [propr. Jos. de bell. Jud. II, 9. 4.] synecdochice: *Gotteskasten* i. e. *cistae* vel *arcu-lae*, *quae erant in atrio mulierum*, *ut conderentur in illas nummi vel sponte vel ex lege oblati* i. q. *γαζοφυλάκιον* q. v. Matth. XXVII, 16. cf. *Winer* bibl. Realw. p. 692.

Κορέ, ὁ, *Core*, hebr. קֹרַח, nom. propr. viri, quem Num. XVI, 1 sqq. conspirasse cum aliis adversus Mosen legimus Jud. v. 11.

Κορέννυμι, f. κορέσω, *satio*, *saturo*. Bis legitur in N. T. a) propr., sq. genit. rei Act. XXVII, 38. cf. *Matthiae* §. 352. p. 663. (Xen. Mem. III, 11. 13. — ἔκ τινος Aelian. V. H. I, 4. absolute Herodian. I, 13. 10.) — b) tropice in ver-bis ironicis Pauli 1 Cor. IV, 8. ἤδη κεκορεσμένοι ἐστε. Sens. *tanta iam sapientia et doctrina gaudetis*, *ut institutione et opera aliena non indigeatis*.

Κορίνθιος, ία, ιον, *Corinthius*. Act. XVIII, 8. 2 Cor. VI, 11.

stitui coloniis romanis illuc deductis. Mercatura
restitutis splendorem non solum pristinum m
sed eadem etiam vitia eam invaserunt, aucta mag
data Sophistarum studiis τὸν ἥττονα λόγον πο
τονα. Huc cum venisset Paulus per itineris
Chr. 52, auctor exstitit coetus christiani num
dem, neque tamen a communibus Corinthioru
Act. XVIII, 1. XIX, 1. al.

Κορνήλιος, *ίου*, ὁ, ***Cornelius***, nomen p
nis cohortis italicae Act. X, 1. sqq.

Κόρος, *ου*, ὁ, *Corus*, ab hebr. כֹּר et u
IV, 22. atque חֹמֶר Levit. XXVII, 16. significans
ximam aridorum, aequantem decem medimnos
XVI, 7. LXX 2 Chron. II, 10. XXVII, 5. (Jos. A

Κοσμέω, *ῶ*, f. *ήσω*, (ordine dispono, c
Iliad. I, 16. III, 18.) 1) *orno*, *ich schmücke*,
putze auf a) universe Matth. XII, 44 et Luc.
κεκοσμημένος. Luc. XXI, 5. ἀναθήμασι κεκόσ
H, 9. Apoc. XXI, 2. 19. (Aelian. V. H. VIII,
Sic. XVI, 65. Xen. Mem. III, 11. 14.) — b) μ
pulcra ornare, quod fiebat columellis vel ci
Matth. XXIII, 29. (ita κοσμεῖν τάφους Xen. Men
2) *orno* i. e. *instruo*, ut τὰς λαμπάδας Matth.
LXX pro הֵיטִיב 2 Regg. XXX, 8. (Diod. Sic. XI,
VIII, 2. 6.) — 3) metaph. *orno* i. e. *honorem*
II, 10. ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ θεοῦ κοσμ
1 Petr. III, 5. (Herodian. VI, 3. 5. Xen. Symp.

Κοσμικός, *ή*, *όν*, (propr. pertinens a

πουρανίῳ i. e. templo splendidiori tempore Messiae advenien-is de coelo demittendo.

Κόσμιος, ια, ον, item *κόσμιος, ὁ, ἡ, — ον, τό,* bene compositus, a *κοσμέω*) *modestus, verecundus.* Bis in i. T. 1 Tim. II, 9. ἐν καταστολῇ κοσμίῳ III, 2. (Diod. Sic. III, 38. Polyb. VIII, 11. 7. Xen. Anab. VI, 4. 32.)

Κοσμοκράτωρ, ορος, ὁ, (a κόσμος et κρατέω q. v. ropr. princeps mundi, dominus mundi, in N. T.) *huius seculi rinceps,* ita de diabolo Eph. VI, 12. coll. v. 11. ubi legitur us loco vox *διαβόλου;* appellatur idem eodem modo Joh. II, 30. ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου et quemadmodum voca-ılum κοσμοκράτωρ in suam linguam Judaei receperunt — קוזמוקרטור — cf. *Lücke* II. p. 351., ita eosdem multa constat mniavisse de Satana et malis geniis adversantibus Dei con-liis et quovis modo impedire ea conantibus, imo imperanti-ıs huius seculi hominibus cf. 2 Cor. IV, 4. ubi idem appella-r ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου.

Κόσμος, ου, ὁ, (ductum, ut videtur, a κομέω, curo; do, concinna dispositio Thuc. III, 77. Xen. Oecon. VIII, 20. ›lyb. I, 21. 1.) 1) *ornatus, ornamentum* 1 Petr. III, 3. δύσεως ἱματίων κόσμος. Jac. III, 6. ἡ γλῶσσα — ὁ κόσμος ῆς ἀδικίας vel: ἡ γ. κοσμεῖ τὴν ἀδικίαν i. e. *ornat et de-ndit improbitatem* vel ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας il. ὕλη, *die Zunge ist ein Feuer, die Welt der Ungerech-gkeit aber der Brennstoff,* ita Syrus; alii: *complexus im-obitatis.* Alii aliter. (Polyb. II, 17. 6. Herodian. VII, 3. 15. ›lian. V. H. II, 13 et 14. Xen. Anab. I, 9. 23.)

2) *mundus, die Welt, Weltordnung* [φασὶ δὲ οἱ σοφοί, ὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους τὴν κοινω-αν συνέχειν καὶ φιλίαν καὶ κοσμότητα καὶ σωφροσύνην ὶ δικαιότητα καὶ τὸ ὅλον τοῦτο διὰ ταῦτα κόσμον κα-ῦσι Plat. Gorg. T. I. p. 508, a. b. et Plin. H. N. II, 3. ıam quem κόσμον Graeci, nomine ornamenti, appellaverunt, ım nos a perfecta absolutaque elegantia *mundum.*" Primum ı usus est voc. κόσμος Pythagoras. Cf. *Bentley* opusc. phi-l. p. 347. 445. *Passow* I. p. 888.] a) universe, ut ἀπὸ κα-ταβολῆς κόσμου. Vide locos, hanc formulam habentes, supra b ἀπό p. 112 et sub καταβολή. — ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ıtth. XXIV, 21. — Rom. I, 20. Eph. I, 4. — ἐν τῷ — ἐγέ-το Joh. I, 10. — XVII, 5. XXI, 25. Act. XVII, 24. — 1 Cor. , 9. τῷ κόσμῳ quo loco per epexegesin additur καὶ ἀγγέλοις ı coelo habitantibus] καὶ ἀνθρώποις [in terra versantibus]. II, 4. (Aelian. V. H. IV, 29. Xen. Mem. II, 1. 11.) — b) ex tonym. totius pro parte: *orbis terrarum* aa) universe, i. e. i, quae dicuntur, tum ad res tum ad homines in terra ver-ıtes, pertinent vel referri possunt Matth. IV, 8. XXVI, 13.

Marc. XIV, 9. XVI, 5. Joh. XVI, 21. 28. Rom. I, 8. IV Col. I, 6. — 1 Tim. III, 16. ἐν κόσμῳ = ἐν ὅλῳ τ. κ. *ubique terrarum.* VI, 7. 1 Petr. V, 9. Apoc. XI, 15. — ὁ κόσμος 2 Petr. III, 6. — ἔρχομαι εἰς τὸν κόσμον = vel *ı* Joh. I, 9. — vel *prodeo inter homines, unter den Men auftreten*, ita nunc de Jesu Joh. III, 19. VI, 14. XI, 27. 46. XVI, 28. XVIII, 37. 1 Tim. I, 15. Hebr. X, 5. 1 Joh 14. — de aliis personis, ut de falsis doctoribus 1 Joh. I 2 Joh. v. 7. — ἀποστέλλω τινὰ εἰς τὸν κ. = *prodire inter homines* Joh. III, 17. X, 36. XVII, 18 bis. 1 Joh. IV, 9. bb) metonym. *universitas hominum orbem terrarum inc tium, die Menschenwelt*, ubi etiam verti interdum potest *nus humanum* α) universe Matth. V, 14. XIII, 38. XV Joh. I, 29. III, 16. 17 bis. IV, 42. VI, 33. 51. VIII, 1 v. 26. ταῦτα — εἰς τὸν κόσμον = *vor Jedermann.* εἰς p. 424 sq. — Joh. IX, 5. XII, 47 bis. XIV, 31. Alii b. bb. referunt hunc locum. — Rom. III, 6. 19. V, 1 1 Cor. IV, 13. quo loco κόσμος alternat cum πάντες 2 V, 19. 1 Joh. II, 2. — εἶναι ἐν τ. κ. *inter homines vi* Joh. IX, 5. — κατέκρινε τὸν κόσμον, *die Menschenwelt Zeit = aequales* Hebr. XI, 7. 38. ἀρχαῖος κ. *orbis ant = genus humanum tempore antiquo terram incolens* 2 II, 5. — β) ubi paucioribus vel sectae, scholae alicuius pulis, item τῷ κρυπτῷ opponitur κόσμος = κόσμος *mul* Joh. VII, 4. XII, 19. XIV, 22. XVIII, 20. 2 Cor. I, 12. — 2 II, 5. κόσμος ἀσεβῶν. — γ) alternat c. ἔθνη *pagani heidnische Welt* Rom. XI, 12. 15. Cf. etiam τὰ ἔθν κόσμου Luc. XII, 30.

3) ὁ κόσμος οὗτος, *hic mundus, mundus qui est = ordo rerum qui nunc est, imperfectus ille, imb et perversus, die gegenwärtige, in physischer, intellect moralischer Hinsicht unvollkommene Welt*, ex iudaica di tione fere i. q. ὁ αἰὼν οὗτος, cui opponitur ὁ αἰὼν *ὁ die bessere, mit der Erscheinung des Messias beginnend sere, in physischer, intellectueller, und moralischer Hi vollkommnere Ordnung der Dinge* — a) universe aa) Joh. XI, 9. XII, 25. XIII, 1. XVIII, 36. ἡ βασιλεία μου — του, *regnum meum non est ex genere eorum, quae i qui nunc est, ordine rerum sunt*, nihil igitur tibi, nih peratori romano a me metuendum est. 1 Cor. V, 10. IV, 17. κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κ. τούτου Eph. II, 2. — b nus plene i. e. abest οὗτος, ut πάντα τὰ ἔθνη τοῦ ı Luc. XII, 30. — Joh. XIII, 1. 1 Cor. V, 10. 1 Joh. I μὴ — κόσμον. v. 16. ἐκ τ. κ. ἐστί v. 17. III, 17. b) metonym. aa) *universitas hominum huius mundi* vel imperfectionis, inscitiae, vitiositatis notione inclusa, *die wärtige unvollkommene, von Gott entfremdete, sündige*

schenwelt, cf. Phil. II, 15. ubi *γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη* cum vocabulo *κόσμος* alternant, *α*) plene Joh. VIII, 23. XII, 31. 1 Cor. I, 20. quo loco *ὁ κόσμος οὗτος* et *ὁ αἰὼν οὗτος* permutantur. III, 19. *ὁ ἄρχων τοῦ κ. τ. princeps, qui huius seculi hominibus imperat*, quibus verbis aeque atque formula *ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου* 2 Cor. IV, 4. circumscribitur *ὁ σατανᾶς* Joh. XII, 31. XIV, 30. XVI, 11. — *τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου τούτου* i. e. *elementa religionis accommodatae hominibus huius seculi* Gal. IV, 3. Col. II, 8. — Joh. IX, 39. — *β*) minus plene i. e. abest *οὗτος* Joh. VII, 7. XIV, 17. 19 quater. 27. 31. 32. XV, 18. 19 quater. XVI, 8. 20. 33 bis. XVII, 6. 9. 11 bis. 12. 13. 14 — 17. 21. 23. 25. 1 Cor. I, 21. 27. 28. II, 12. VI, 2 bis. XI, 32. 2 Cor. VII, 10. Eph. II, 12. Phil. II, 15. Jac. I, 27. II, 5. 2 Petr. I, 4. II, 20. 1 Joh. III, 1. 13. V, 3. 5 ter. V, 4 bis. v. 5. 19. — *ὁ ἐν τῷ κόσμῳ* scil. *θεός* = *ὁ σατανᾶς* 1 Joh. IV, 4. *ἐν κόσμῳ* = *ἐν στοιχείοις τ. κ.* Col. II, 20. — bb) *universitas rerum ad hoc seculum pertinentium* *α*) plene 1 Cor. VII, 31. — *β*) minus plene i. e. abest *οὗτος* *αα*) universe Matth. XVI, 26. Marc. VIII, 36. Luc. IX, 25. 1 Cor. III, 22. quo loco notionem universam *κόσμος* sequuntur per *μερισμόν· ζωή, θάνατος, τὰ ἐνεστῶτα* cf. *Pott* ad h. l. — VII, 33. 34. Gal. VI, 14. Jac. IV, 4 bis. — *ββ*) praeced. artic. *τὸ* vel *τὰ ἐν τῷ κόσμῳ* 1 Joh. II, 15. 16. — Saepius non legitur in N. T.

Κουάρτος, ου, ὁ, *Quartus*, nomen propr. viri latinum Rom. XVI, 23.

Κοῦμι, *surge*, vox hebr. קוּמִי Marc. V, 41.

Κουστωδία, ας, ἡ, *custodia*, vox originis latinae Matth. XXVII, 65. 66. XXVIII, 11. quibus locis alii de militibus praetorianis, qui Jesum in cruce pendentem custodiverant, alii de militibus romanis praesidiariis, templi custodibus, agi dicunt.

Κουφίζω, f. *ίσω*, (a *κοῦφος* levis) *allevo*. Semel in N. T. Act. XXVII, 38. *ἐκούφιζον τὴν ναῦν*. LXX pro הֵקֵל Jon. I, 5. (Polyb. I, 39. 4. Xen. Mem. II, 7. 1.)

Κόφινος, ου, ὁ, *cophinus*, *corbis*, *canistrum* Matth. XIV, 20. *δώδεκα κοφίνους πλήρεις*. XVI, 9. Marc. VI, 43. VIII, 19. Luc. IX, 17. Joh. VI, 13. Itinera facientes per Samaritanorum aut gentilium regiones cophinis utebantur Judaei alimentis instructis, ne illorum aut horum cibis polluerentur. LXX pro סַל Judd. VI, 19. דּוּד Ps. LXXXI, 7. (Artemid. II, 24. Xen. Mem. III, 8. 6.) Saepius non legitur in N. T.

Κράββατος, ου, ὁ, *grabbatus* i. e. *lectus humilior et vilior*, unum tantum hominem capiens, Graecis *σκίμπους*, *κιμπόδιον* dictus Marc. II, 4. 9. 11. 12. VI, 55. Joh. V, 8—

12. Act. V, 15. IX, 33. — Abesse hanc vocem ab iis, qu Grammatici ἕλληνας appellant, docuit *Lobeck* ad Phryn. p. Saepius non legitur in N. T.

Κράζω, f. κεκράξομαι, a. 1. ἔκραξα, perf. κέκρα [signif. praesentis cf. *Passow* I. p. 893. *Buttm.* §. 100, not. gram. max. Vol. II. §. 113. p. 57.] *clamo, ich schreie* a) pro aa) absol. Matth. XIV, 26. Marc. V, 5. IX, 26. XV, 39. Lu IX, 39. Joh. XII, 13. Act. XIX, 32. Apoc. X, 3. XII, 2. (Po lyb. XXXI, 24. 1. Xen. Cyr. I, 3. 10.) — sq. orat. dire Marc. IX, 24. X, 48. XV, 13. 14. Luc. XVIII, 39. Act. XIX, XXI, 28. 36. — bb) κράζειν φωνῇ μεγάλῃ item ἐν φων γάλῃ *alta voce clamare* cf. *Matthiae* §. 408, not. p. 745 supra sub βοάω adnotata. — Matth. XXVII, 50. Marc. I Act. VII, 57. Apoc. X, 3. — sq. orat. dir. Act. VII, 60. Ap XIV, 15. — Marc. V, 7. — cc) κράζω λέγων item κρά καὶ λέγω, sq. orat. dir. = *clamo his verbis utens* vel *cla mo ita* Matth. VIII, 29. XIV, 30. XX, 30. 31. XXI, 9. XXI 23. Marc. III, 11. XI, 9. Joh. XIX, 12. Act. XIV, 14. XVI, XIX, 28. Apoc. XVIII, 18. 19. — Matth. IX, 27. XXI, Marc. X, 47. Luc. IV, 41. — additur φωνῇ μεγάλῃ Apoc. 10. VII, 2. 10. XVIII, 2. XIX, 17. — — b) in locutione pr verb. οἱ λίθοι κεκράξονται Luc. XIX, 40. — c) de perso alta voce pronuntiantibus aliquid: *laut rufen*, absol. et orat. dir. Act. XXIII, 6. Rom. IX, 27. — κράζω λέγων sq. or dir. Joh. VII, 28. 37. XII, 44. μαρτυρεῖ — κέκραγε λέγων Jo I, 15. de huius loci praes. historico cf. supra sub ἔρχομ p. 625. observata. — κράζω φωνήν = *dictum alta vo eloquor* Act. XXIV, 21. — d) de precantibus, sq. orat. di Rom. VIII, 15. Gal. IV, 6. — e) trop. de iniuria clama ubi Lat. *vindictam posco* Jac. V, 4. — Saepius non legi in N. T.

Κραιπάλη, ης, ἡ, *crapula* i. e. *caput vino gr Rausch*, metonym. pro: *commessatio*. Ita semel in N. T. Lu XXI, 34. (Herodian. I, 17. 7. II, 5. 2.)

Κρανίον, ου, τό, (dem. subst. κρᾶνον, cuius loco s pius κρανίον cf. *Passow* I. p. 894.) *cranium*, *calvaria*. Qu ter in N. T. Matth. XXVII, 33. Marc. XV, 24. Luc. XXIII, Joh. XIX, 17. LXX pro גֻּלְגֹּלֶת Judd. IX, 53. (Herodian. V 7. 8. Lucian. Timon. κατέαγα τοῦ κρανίου.)

Κράσπεδον, ου, τό, *fimbria*, [i. e. prominens rei p Xen. H. G. IV, 6. 8.] i. q. צִיצִת τὰ κράσπεδα τῶν ἱματ Matth. IX, 20. XIV, 36. XXIII, 5. Marc. VI, 56. Luc. VIII, erant haec κράσπεδα filamenta contorta lanea, *Quasten, Tro deln*, quae e lege mosaica Num. XV, 38 sqq. connectebant palliis Judaeorum, ut se a gentilibus distinguerent et memor essent legis. — Saepius non habetur in N. T.

Κραταιός, ά, όν, (a κράτος, robur) *robustus*. Semel in N. T. 1 Petr. V, 9. (Polyb. II, 69. 8.)

Κραταιόω, ῶ, f. ώσω, (Graeci κρατύνω cf. *Passow* I. p. 895. a κράτος) *roboro*, *validum reddo*, passivum: κραταιόομαι, οῦμαι, *validus reddor*, *ich erstarke*, *novas indies vires sumo*, addito dat. δυνάμει, τῷ πνεύματι Luc. I, 80. II, 40. Eph. III, 16. cf. *Matthiae* §. 400, 2. p. 732. — 1 Cor. XVI, 13. κραταιοῦσθε *firmi estote, fortes vos praestate*. Saepius non legitur in N. T. LXX pro אָמֵץ Ps. XXXI, 25. חָזַק 2 Sam. X, 12.

Κρατέω, ῶ, f. ήσω, (= κράτος ἔχω robur habeo, validus sum) 1) *superior sum aliquo, supero aliquem, bezwingen*. sq. accus. Act. II, 24. οὐκ ἦν — αὐτοῦ. (Diod. Sic. I, 49. Polyb. III, 74. 4. Aelian. V. H. II, 4. Xen. Mem. III, 2. 1.) cf. *Matthiae* §. 360, not. 2. b. p. 675. — 2) *potior aliqua re vel persona* i. e. a) *comprehendo aliquid* vel *aliquem, sich bemächtigen* aa) sq. accus. rei Matth. XII, 11. — bb) sq. acc. person. Matth. XIV, 3 et Marc. VI, 17. quo loco aoristi = plusquampf. cf. *Winer* p. 117. *Matthiae* §. 497, not. p. 939. *Buttm.* §. 124, not. 1. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 486. — Matth. XVIII, 28. XXI, 46. XXII, 6. XXVI, 4. 48. 50. 55. 57. Marc. III, 21. XII, 12. XIV, 1. 44. 46. 49. 51. Act. XXIV, 6. Apoc. XX, 2. — LXX Ps. CXXXVII, 9. — b) *consequor, ich erlange*, ut τυγχάνω, λαγχάνω, κυρῶ, sq. genit. rei Act. XXVII, 13. Hebr. VI, 18. (Diod. Sic. XIII, 18. XVI, 20.) cf. *Matthiae* §. 328. p. 636. — — 3) *prehendo, fassen* = ἐπιλαμβάνομαι, *bei etwas fassen* a) sq. genit. membri, quo prehenditur aliquis Matth. IX, 25. Marc. I, 31. V, 41. Luc. VIII, 54. — LXX pro חָזַק Gen. XIX, 16. Cf. *Matthiae* §. 330, 6. p. 638. — b) sq. acc. pers. et genit. membri Marc. IX, 27. — LXX pro hebr. חָזַק 1 Sam. XV, 27. Cf. *Matthiae* §. 331. p. 639 sq. — — 4) *firmiter teneo*, vel *quod teneo, mordicus retineo, festhalten* a) proprie aa) universe, sq. acc. rei, ut τοὺς πόδας τινός Matth. XXVIII, 9. τοὺς ἀνέμους Apoc. VII, 1. — τὰς ἁμαρτίας, opponitur τῷ ἀφιέναι remittere: *non remitto*, metaph. *non condono* Joh. XX, 23. De h. l. perfecto quatenus ad praesentis signif. accedat, cf. supra sub ἐάν p. 338. monita. — sq. accus. pers. = *constanter sequor aliquem, nicht von Jemandem gehen, sich zu Jemandem halten* Act. III, 11. — LXX sq. genit. 2 Sam. III, 6. — *cohibendi* sensu, sq. acc. et addito τοῦ c. inf. Luc. XXIV, 16. — De vv. impediendi, cohibendi secum habentibus genit. cf. *Matthiae* §. 353. p. 665. *Buttm.* §. 119, 4. *Winer* p. 135. — bb) de personis animo tenentibus aliquid = α) *constanter observo et profiteor*, αα) sq. acc. rei Marc. VII, 3. 4. 8. 2 Thess. II, 15. Apoc. II, 13. 14. 15. 25. III, 11. — τὴν κεφαλήν = ἐκεῖνον, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή = *constanter sequor* vel *profiteor* Col. II, 19. — ββ) sq. gen.

rei Hebr. IV, 14. — β) *mente repono*, τὶ πρὸς ἑαυτῷ Marc. IX, 10. — b) ubi poni poterat ἔχω *teneo*, τὶ ἐν τῇ χειρί Apoc. II, 1. Saepius non extat in N. T.

Κράτιστος, η, ον, (a κράτος robur: robustissimus) *optimus*. Extat tantum Luc. I, 3. (Diod. Sic. I, 69. Xen. H. G. I, 4. 8.)

Κράτος, εος, ους, τό, (robur Xen. Cyr. II, 1. 17.) 1) *vis*, *potentia* a) propr. Act. XIX, 20. κατὰ κράτος vi i. e. *valde*. v. κατά. — Col. I, 11. τὸ κ. τῆς δόξης = ἔνδοξον, *potentia eximia*. De Eph. I, 19. VI, 19. vide sub ἰσχύς. (Polyb. I, 24. 2. Xen. Ages. I, 22.) — b) metonym. pro: *potenter factum* Luc. I, 51. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ. Ita hebr. עָשָׂה חָיִל Ps. CXVIII, 16. — 2) *imperium*, *potestas* 1 Tim. VI, 16. ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον. Hebr. II, 14. 1 Petr. IV, 11. V, 11. Jud. v. 25. Apoc. I, 6. V, 13. (Herodian. VII, 7. 12 Sophocl. Antig. v. 179.) Alii in doxologiis vertunt: *laus*, ut hebr. עֹז v. *Gesen.* hebr. Wörterbuch sub עֹז.

Κραυγάζω, f. άσω, (a κραυγή, clamor; = κράζω) *clamo*, *vocifero*, a) absol. Matth. XII, 19. Act. XXII, 23. — sq. orat. dir. Joh. XIX, 15. — b) addito λέγων et sq. orat. dir. Matth. XV, 22. De huius loci αὐτῷ c. λέγων iungendo cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 517. — Joh. XVIII, 40. XIX, 6. — c) addito φωνῇ μεγάλῃ et sq. orat. dir. Joh. XI, 43. LXX pro הֵרִיעַ Esr. III, 13. (Plato de republ. X, 308. T. VII. Dem. 1258, 26.) cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 337. Saepius non legitur in N. T.

Κραυγή, ῆς, ἡ, *clamor* a) universe Matth. XXV, 6. Act. XXIII, 9. Eph. IV, 31. Apoc. XIV, 18. (Diod. Sic. T. IX p. 11. ed. *Bip.* Polyb. II, 70. 6. Xen. Anab. I, 2. 17.) — b) iunct. c. δάκρυα inservit periphrasi precum et supplicationum vehementiorum Hebr. V, 7. Cf. ad h. l. *Böhme* p. 230. — c) = *eiulatio* Hebr. V, 7. Apoc. XXI, 4. LXX pro צְעָקָה Exod. XII, 30.

Κρέας, τος, τό, *caro*, *geschlachtetes Fleisch.* Cf. de discrimine vocc. σάρξ et κρέας *Schulz* das heilige Abendmahl p. 95. coll. *Passow* I. p. 897. Bis in N. T. Rom. XIV, 21. 1 Cor. VIII, 13. LXX pro בָּשָׂר Prov. XXIII, 20. (Dem. 1078, 23. Xen. Mem. IV, 3. 10.)

Κρείττων, vel σσων, ονος, ὁ, ἡ, — ον, τό, (robustior, a κράτος) *melior* i. e. a) *utilior*, *uc* 1 Cor. VII, 9. 38. XI. 17. XII, 31. Phil. I, 23. Hebr. XI, 40. XII. 24. 2 Petr. II, 21. (Xen. Oecon. XX, 9.) — b) *praestantior* Hebr. I, 4. VI, 9. VII, 7. 19. 22. IX, 23. X, 34. XI, 16. 35. 1 Petr. III, 17. (Xen. Ages. XI, 14.) Saepius non extat in N. T.

Κρεμάω, ῶ, vel κρεμάννυμι, f. άσω, *suspendo*, *ich hänge etwas auf* oder *an etwas*, κρέμαμαι intrans. *pendeo*.

cf. *Buttm.* §. 101. et gram. max. Vol. II. §. 114. p. 172. — a) absol. Luc. XXIII, 39. (Aelian. V. H. II, 14. Herodian. I, 14. 1. Xen. Anab. I, 2. 8.) — b) sq. acc. rei et ἐπί τι vel εἴς τι cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 571. — Matth. XVIII, 6. — c) τινὰ ἐπί τινος Act. V, 30. X, 39. Gal. III, 13. Vide ἐπί p. 580. — LXX pro תלה Gen. XL, 19. abs. v. 22. (Xen. Anab. III, 2. 19.) — d) κρέμαμαι ἐκ τινος Act. XXVIII, 4. (Xen. de re equestr. X, 9. Mem. III, 10. 13. Symp. VIII, 19.) — e) ἔν τινι Matth. XXII, 40. Vide ἐν p. 617. (Cicer. in Pison. c. 41. *in sententiis* omnium civium famam nostram fortunamque pendere.) Saepius non habetur in N. T.

Κρημνός, οῦ, ὁ, (a κρεμάννυμι) *locus praeruptus, praecipitium* Matth. VIII, 32. Marc. V, 13. Luc. VIII, 33. LXX pro סלע 2 Chron. XXV, 12. (Diod. Sic. I, 33. Polyb. III, 65. 6. Aelian. V. H. XIII, 1.)

Κρής, ητός, ὁ, *Cretensis, Cretae incola* Act. II, 11. Tit. II, 12.

Κρήσκης, ηντος, ὁ, *Crescens*, nom. propr. viri latinum 2 Tim. IV, 10.

Κρήτη, ης, ἡ, *Creta*, olim Telchinia, hodie *Candia*, insula Archipelagi mediterranei fertilissima, vino et frumento abundans Act. XXVII, 7. 12. 13. 21. Tit. I, 5.

Κριθή, ῆς, ἡ, *hordeum* Apoc. VI, 6. hebr. שְׂעֹרָה Exod. IX, 31. (Xen. Anab. I, 2. 22.)

Κρίθινος, η, ον, *hordeaceus*. Bis in N. T. Joh. VI, 9. 13. (Polyb. XXIV, 9. 15. Xen. Anab. IV, 5. 26.)

Κρίμα, τος, τό, (a κρίνω cerno, discerno) 1) *discrimen, discretio, Scheidung* = κρίσις Joh. IX, 39. εἰς κρίμα i. e. *ut discernantur homines* = *ut, qui probi improbive sint, appareat*. Cf. *Lücke* II. p. 269. — 2) *decretum, Beschluss* Rom. XI, 33. Ita LXX et מִשְׁפָּט Ps. CXIX, 75. — 3) *iudicium* i. e. a) *sententia lata de aliquo* aa) sensu forensi α) universe Rom. V, 16. — β) ubi contextus docet, pertinere sententiam ad condemnandum aliquem, *sententia condemnatoria, Strafurtheil* Matth. XXIII, 13. Marc. XII, 40. Luc. XX, 47. XXIII, 40. XXIV, 20. Rom. II, 2. 3. III, 8. XIII, 2. 1 Cor. XI, 29. 34. Gal. V, 10. 1 Tim. V, 12. Jac. III, 1. 1 Petr. IV, 17. 2 Petr. II, 3. Jud. v. 4. Apoc. XVII, 1. — Ita LXX et מִשְׁפָּט Deut. XXI, 22. (Sirac. XXI, 5.) — bb) universe Matth. VII, 2. 1 Tim. III, 6. — b) = *dies iudicii* Act. XXIV, 25. Hebr. VI, 2. — c) *iudicandi potestas* Apoc. XX, 4. — 4) *causa, Rechtssache* Apoc. XVIII, 20. Cf. de h. l. sub ἐκ p. 452. adnotata. — κρίματα ἔχω *litigo* 1 Cor. VI, 7. — Ita מִשְׁפָּט Job. XIII, 18. — Saepius non legitur in N. T.

Κρίνον, ου, τό, *lilium*, *die Lilie*. Bis in N. T. Matth. VI, 28. Luc. XII, 27. hebr. שׁוּשַׁן, שׁוֹשַׁנָּה Cant. I, 2. 16. IV, 5. V, 13. (Anthol. gr. T. I. p. 1. 254. ed. *Jacobs*.)

Κρίνω, f. νῶ, (cerno, discerno Hom. Iliad. II, 362. Xen. Mem. III, 1. 9. eligo, delectum habeo Xen. Anab. I, 9. 30. Jos. Ant. XI, 3. 10. hinc: e pluribus, quibus uti possum, agendi rationibus, unam deligo i. e.) 1) *decerno*, *beschliessen*, *verordnen* a) sq. acc. rei aa) universe, ut ταῦτα Apoc. XVI, 5. 1 Cor. VII, 37. καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, de quibus vv. διὰ μέσου positis cf. supra sub ἐξουσία p. 560. observata Act. XVI, 4. τὰ δόγματα, τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων. (Isocrat. Panegyr. τὰ γὰρ ὑφ' ὑμῶν κριθέντα τοσαύτην λαμβάνει δόξαν, ὥςτε παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαπᾶσθαι.) — bb) sequitur infinit. ante se habens accus. articuli, quem praecedit τοῦτο praeparans et intendens vv. sequentia, ut ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόςκομμα Rom. XIV, 13. ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ [i. e. *me quod attinet* cf. *Matthiae* §. 387 p. 708 sq. — alii pro: ἐν ἐμαυτῷ = *apud animum meum*. cf. *Matthiae* l. l. *Heindorf* ad Plat. Theaet. p. 455.] τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν — ἐλθεῖν 2 Cor. II, 1. cf. *Winer* p. 215. *Buttm.* §. 127, 5. *Matthiae* §. 540. p. 1059 sq. — b) sequitur infinit. ante se habens genit. artic. Act. XXVII, 1. ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς = *cum consilium captum esset, traiiciendi nos*. — c) sq. infin. aa) *aor.* Act. XX, 16. ἔκρινε — παραπλεῦσαι 1 Cor. V, 3. κέκρικα — παραδοῦναι. Tit. III, 12. (3 Macc. I, 6. Diod. Sic. IV, 64. Arrian. diss. epictet. II, 15.) — bb) *praes.* Act. XXV, 25. (Arrian. l. l. absolute Appian. bell. civ. IV. p. 1064. — Polyb. III, 6. 7. V, 55. 6.) — — d) sq. acc. c. inf. Act. XXI, 25.

2) *iudico*, *ich richte* a) sensu forensi aa) proprie i. e. de iudice humano, qui causa alicuius cognita de eo fert sententiam *α*) universe, sq. acc. pers. Joh. VII, 51. additur κατά τι Joh. XVIII, 31. Act. XXIII, 3. XXIV, 6. — absque casu pers. et sq. inf. Act. III, 3. κατὰ πρόςωπον — ἀπολύειν *coram Pilato, iudicante dimittendum eum esse*. (Xen. Anab. VI, 6. 18. Dem. 230, 7. 407, 20.) — passivum κρίνομαι, *sententia de me fertur*, causa mea cognita, absol. Act. XXV, 10. Rom. III, 4. (Polyb. XXIV, 9. 6. Dem. 407, 20.) — περί τινος item ἐπί τινι = ἐγκαλούμενος περί τινος vel ἐπί τινι, κρίνομαι *fertur sententia de me, in ius vocato propter aliquid* Act. XXIII, 6. XXIV, 21. XXVI, 6. (ita ἐγκαλεῖσθαι περί τινος Act. XXIII, 29. XXVI, 7. item ἐπί τινι Diod. Sic. IV, 55. et κρίνομαι περί τινος Xen. H. G. III, 5. 18. cf. *Matthiae* §. 370, not. 1. p. 684.) — κρίνομαι ἐπί τινος i. e. *coram aliquo* Act. XXV, 9. 20. (Maxim. Tyr. IX, 4.) — *β*) loci, ubi contextus docet, cogitandum esse de sententia condemnatoria, ubi Lat.: *damno* *αα*) universe Act. XIII, 27. (Aelian. V. H. XIII, 42. Dem. 215, 14.

1373, 13. Xen. Anab. V, 6. 33.) — ββ) ut hebr. שָׁפַט = *punio, strafen*, sq. acc. 1 Cor. XI, 31. 32. 1 Petr. IV, 6. — Ita LXX et שָׁפַט Jes. LXVI, 16. Ezech. XXXVIII, 22. — — bb) transfertur ad Deum, Jesu Messia interveniente iudicium olim habiturum α) universe αα) sq. acc. pers. Joh. V, 22. 1 Cor. V, 12. 1 Petr. IV, 5. — *τὴν οἰκουμένην*, item *τὸν κόσμον* = *orbis terrarum incolas* Act. XVII, 31. Rom. III, 6. — absol. Apoc. XI, 18. *κατά τι* 1 Petr. I, 17. — ββ) sq. acc. rei Rom. II, 16. — *κρίνω τὸ κρίμα τινὸς ἔκ τινος* = *causam alicuius ago et tutum eum ab aliquo praesto* Apoc. XVIII, 20. Cf. supra sub *ἐκ* p. 452. adnotata ad h. l. — β) loci, ubi contextus ratio docet, pertinere sententiam Dei iudicantis ad condemnandum et miserum reddendum aliquem, ubi Lat.: *condemno, damno*, sq. acc. pers. Act. VII, 7. Rom. II, 12. 2 Thess. II, 12. Hebr. X, 30. XIII, 4. Apoc. VI, 10? XVIII, 8. XIX, 2. — — cc) de Jesu Messia causam i. e. indolem, facta, vitae rationem alicuius olim cognituro et de eo sententiam laturo α) universe, sq. acc. pers. 2 Tim. IV, 1. — Joh. XVI, 11. de huius loci perfecto ad rem futuram pertinente vid. supra sub *ἐάν* p. 340. observata; item *Lücke* II. p. 421. — additur *ἐκ* c. genit. adminiculi Apoc. XX, 12. 13. — absol. Joh. V, 30. Apoc. XIX, 11. — β) loci, ubi res et contextus docent, sententiam Jesu Messiae iudicantis pertinere ad condemnandum aliquem, sq. acc. pers. Joh. III, 18 bis. XII, 47. 48. Jac. V, 9. — *τὸν κόσμον* = *homines universos in his terris degentes* Joh. III, 17. XII, 47. — — dd) de apostolis, item Christi cultoribus universis assidentibus Jesu Messiae iudici et cum eo sententiam ferentibus, sq. acc. pers. Matth. XIX, 28. Luc. XXII, 30. — 1 Cor. VI, 2. 3. — additur *ἐν ὑμῖν* = vel *opera vestra* vel *coram vobis* [Diod. Sic. XIX, 51.] 1 Cor. VI, 2. — (vestigia huius sententiae habes Sap. III, 8. Sirac. IV, 15.) — — b) de personis iudicantibus vel de hominibus vel de rebus per vitae communis rationem sibi oblatis aa) universe α) sq. acc. pers. Joh. VIII, 15. Rom. III, 7. 1 Cor. V, 12 bis. — additur *ἐκ* c. genit. normae Luc. XIX, 22. abest acc. pers. Joh. VIII, 16. 26. et additur *ἐν* c. dat. normae Matth. VII, 2. Vide supra sub *ἐν* p. 526. — vel *κατά* c. acc. normae Joh. VII, 24. VIII, 15. — β) sq. acc. rei = *beurtheilen* Luc. XII, 57. 1 Cor. X, 15. — *κρίσιν κρίνειν* = *sententiam ferre, ein Urtheil fällen* Joh. VII, 24. — abest acc. rei, ut *ὀρθῶς — ἔκρινας* Luc. VII, 43. — γ) sq. vel interrog. vel orat. directa Act. IV, 19. — 1 Cor. XI, 13. *ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε*. (Thuc. IV, 130.) — bb) = *iudicandi ius mihi sumo, ich werfe mich zum Richter auf, κρίνομαι, ius de me iudicandi sibi sumit aliquis*, sq. acc. pers. Rom. II, 1. 3. XIV, 3. 4. 10. 13. Col. II, 16 — abest acc. pers. Matth. VII, 1 bis. v. 2. Luc. VI, 37 bis. Rom. II, 1 bis. 1 Cor. IV, 5. — X, 29. *ἱνατί — συνειδήσεως* = *ἱνατί γὰρ*

parans 2 Cor. V, 14. — c) sq. acc. c. inf. [
IV, 38. Xen. Hier. 4, 17.] minus plene i. e.
Act. XIII, 46. XVI, 15. de huius loci perfect
tionem includente cf. *Winer* p. 116. *Herm.*
Matthiae §. 502, 2. p. 953. *Buttm.* §. 100, 2.
Rom. XIV, 5. *κρίνει ἡμέραν παρ᾽ ἡμέραν iud*
esse super diem alterum i. e. *iudicat, diem un*
stare = *diem diei praefert.* Ibid. *κρίνει πᾶσ*
ἰσότιμον εἶναι. (Jos. Ant. IV, 8. 2 fin. Polyb.
Cyr. III, 1. 34.) cf. de *εἶναι* omisso interdum
mandi *Matthiae* §. 534, not. 1. p. 1045.

5) medium *κρίνομαι, litigo, lites hal*
mich a) sq. dat. pers. = *mit Jemandem* M
LXX et hebr. הָרִיב sq. עִם vel עָמַד Job. IX, 3
rip. Med. v. 609. Anthol. gr. II, 30.) cf. *M*
p. 739. — b) sq. *μετά τινος* 1 Cor. VI, 6.
τινος, coram aliquo 1 Cor. VI, 1 bis. v. 6. —
legitur in N. T.

Κρίσις, εως, ἡ, (a *κρίνω*, cerno, discern
paratio) 1) *iudicium* i. e. a) *sententia, quae*
quo, Urtheil aa) Dei iudicis α) universe Apo
2. — β) Act. VIII, 33. *ἐν* — *αὐτοῦ* = *cum*
miseria, sublata est sententia condemnatoria
in summis malis cum versaretur, sublata est
LXX et מִשְׁפָּט Jes. LIII, 8. ad quem locum cf.
Vol. II. p. 181 sq. — bb) Jesu Messiae iudicis
II, 13. *ἔλεος κρίσεως* 2 Petr. II, 11. — β) u
oppositionis lex docent, pertinere *τὴν κρίσιν* a
nem et poenam alicuius ut *ἀνάστασις κρίσεως*

selbst sich näher mit ihnen einlässt, ein Urtheil zulassen. (Diod. Sic. IV, 1. Xen. Anab. III, 5. 10.) — b) τὸ κρίνειν, *das Gericht, actus iudicandi*, ita de iudicio a Jesu Messia olim habendo, ut ἡμέρα κρίσεως Matth. X, 15. XI, 22. 24. XII, 36. [Marc. VI, 11.] 2 Petr. II, 9. III, 7. 1 Joh. IV, 17. — Jud. v. 6. Apoc. XIV, 7. — ἐν τῇ κρίσει = ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως Matth. XII, 41. 42. Luc. X, 14. XI, 31. 32. — ἡ κρίσις τινός = *iudicium quod habetur de aliqua* Joh. XII, 31. XVI, 8. 11. — Joh. V, 22. 30. — εἰς κρίσιν ἔρχομαι = κρίνομαι Joh. V, 24. κρίσιν ποιεῖν = κρίνειν Joh. V, 27. Jud. v. 15. — de loci Marc. III, 29. lect. cf. *Griesb.* ed. *Schulz* et *Vater.* — Joh. III, 19. αὕτη — κρίσις i. e. *in eo cernitur finis iudicii e voluntate Dei a Jesu Messia olim habendi.* cf. *Lücke* I. p. 604. — 2 Thess. I, 5. Hebr. IX, 27. (Diod. Sic. I, 83. Xen. Anab. VI, 6. 20.) — — c) *collegium iudicum*, ita de iudicio septem virorum Matth. V, 21. 22. Cf. *Winer* bibl. Realw. p. 678. Jos. Ant. IV, 8. 14. de bell. iud. I, 20. 5.

2) ex hebr. = δικαιοσύνη, *iustitia* Matth. XXIII, 23. Luc. XI, 42. — Ita LXX et hebr. מִשְׁפָּט Deut. XXXII, 4.

3) ex hebr. *doctrina iusta* = *doctrina vera* [alii: virtus, id quod par est, ita *Fritzsche* IV Evv. I. p. 429. coll. מִשְׁפָּט Jer. XXII, 15. ubi LXX κρίμα] Matth. XII, 18. 20. Huius loci verba quem sensum habeant apud Jes. XLII, 1. 2. unde hausit illa Matthaeus, et dici apud illum מִשְׁפָּט, LXX κρίσις, de *iure* vel de eo, quod iustum est, docuit *Gesen.* in comment. ad Jes. Vol. I. P. II. p. 60. 61. — Saepius non extat in N. T.

Κρίσπος, ου, ὁ, *Crispus*, nomen propr. viri latinum Act. XVIII, 8. 1 Cor. I, 14.

Κριτήριον, ίου, τό, (proprie: norma ad iudicandum et explorandum) 1) *iudicium* i. e. *collegium iudicum* Jac. II, 6. ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια. (Hist. Susann. v. 49. Polyb. IX, 33. 12.) — 2) *causa, de qua disceptatur* 1 Cor. VI, 2. 4.

Κριτής, οῦ, ὁ, 1) *iudex*, a) sensu forensi: *der Richter* aa) de iudice humano, α) universe Matth. V, 25. Luc. XII, 58. XVIII, 2. 6. Act. XVIII, 15. Jacob. V, 9. (Diod. Sic. I, 92. Aelian. V. H. II, 41. Xen. Mem. II, 8. 5.) — β) de procuratore romano Act. XXIV, 10. — bb) de Deo Hebr. XII, 23. Jac. IV, 12. — cc) de Jesu Messia Act. X, 42. 2 Tim. IV, 8. Jac. V, 9. — b) universe, i. e. de quocunque sententiam ferente de rebus et personis per vitae communis rationes sibi oblatis, εἰμὶ κριτής vel γίνομαι κριτής, *iudicem ago, iudicem me gero, iudico* aa) universe Jac. II, 4. cf. de h. l.

supra sub *διαλογισμός* p. 287. disputata. — bb) ubi contextus docet, ad condemnationem pertinere iudicium Matth. XII, 41. Luc. XI, 19. Jac. IV, 11. — 2) i. q. hebr. שָׁפַט, i. e. *dux*. Ita de ducibus Israelitarum viventibus post Josuae usque ad Samuelis tempora Act. XIII, 20. — Ita שֹׁפֵט Ruth. I, 1. (Jos. Ant. VI, 5. 4.)

Κριτικός, ή, όν, iudicandi peritus, aptus ad iudicandum. Semel in N. T. Hebr. IV, 12. *ὁ λόγος τοῦ θεοῦ κριτικός ἐστι ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας.*

Κρούω, f. *ούσω, pulso. τὴν θύραν fores pulso* a) plene Luc. XIII, 25. Act. XII, 13. (Xen. Symp. I, 11.) — b) absol. i. e. abest *τὴν θύραν* Matth. VII, 7. 8. Luc. XI, 9. 10. XII, 36. Act. XII, 16. Apoc. III, 20. — Praestare *κόπτειν τὴν θύραν* docuit Phrynichus et post eum *Lobeck* ad Phryn. p. 177. *Passow* I. p. 904. — Saepius non habetur in N. T.

Κρυπτή, v. *κρυπτός*.

Κρυπτός, ή, όν, (a *κρύπτω*) *occultus, absconditus* Matth. VI, 4. 6. 18. X, 26. Marc. IV, 22. Luc. VIII, 17. XII, 2. Joh. VII, 4. 10. XVIII, 20. 1 Cor. IV, 5. — *εἰς κρυπτὴν* a hebr. loco neutrius *εἰς κρυπτόν* Luc. XI, 33. cf. *Gesen.* p. 6.. *Winer* p. 92. — *τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων* item *τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας occulta hominum cogitata* Rom. II, 16. coll. 1 Cor. XIV, 25. — *ὁ ἐν κρυπτῷ ἰουδαῖος* pro: *ὁ κρυπτὸς ἰουδαῖος* i. e. *qui intus est Judaeus* Rom. II, 29. — 1 Petr. III, 4. & 2 Cor. IV, 2. vid. *αἰσχύνη* p. 26. (Herodian. V, 6. 7. Xen. de mag. equit. IV, 10.)

Κρύπτω, f. *ψω*, a. 2. p. *ἐκρύβην* [Matth. V, 14. Luc. XIX, 42. Joh. VIII, 58. XII, 36. 1 Tim. V, 25. Hebr. XI, 23. cf. *Buttm.* §. 83, 7. 1. §. 87, 6. gram. max. Vol. I. §. 92, 9. p. 380 et 385. coll. *Matthiae* §. 193, not. 3. p. 341. *Lobeck* ad Phryn. p. 317 sq. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 212.] *abscondo, occulto*, med. *me abscondo, ἐκρύβην me abscondidi, lateo* a) proprie aa) sq. acc. rei vel pers. Matth. V, 14. 1 Tim. V, 25. Hebr. XI, 23. Apoc. II, 17. (Diod. Sic. IV, 40. VI, 55. Xen. Cyr. IV, 5. 5.) — bb) sq. acc. rei et *ἐν* c. dat. loci Matth. XIII, 44. XXV, 25. — Col. III, 3. *ἡ ζωὴ — θεῷ* cf. de h. l. sub *ἐν* p. 509 init. et sub *ζωή* p. 691. observata. — cc) sq. acc. et *εἰς* c. acc. loci Apoc. VI, 15. (Diod. Sic. IV, 33.) — dd) *τινὰ ἀπό τινος = abscondendo removeo aliquem ab aliquo* vel *a conspectu alicuius*, ubi nos: *Jemanden vor Jemandem verbergen* Apoc. VI, 16. (Hom. Odyss. XXIII, 10.) — *ἐκρύβην ἀπό τινος* abscondendo *removi me a conspectu alicuius = subduxi me alicui* Joh. XII, 36. Cf. de hac huius v. constructione supra sub *ἀπό* p. 109. disputata et exempla ibi allata. — ee) absolute Joh. VIII, 59. *ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθε* = *clam e medio eorum discessit.* Cf. supra sub *βαθύνω*

p. 181. observata. — *κεκρυμμένος* = *clandestinus* Joh. XIX, 38. — — b) metaph. de rebus incognitis et difficilibus intellectu aa) absol. Matth. XIII, 35. — bb) sq. *τὶ ἀπό τινος* Luc. XVIII, 34. XIX, 42. — Saepius non extat in N. T.

Κρυσταλλίζω, f. *ίσω*, *instar crystalli splendeo.* Semel in N. T. Apoc. XXI, 11.

Κρύσταλλος, vel *κρύσταλος*, ου, ὁ, (a *κρύος* glacies, *κρυσταίνω* glacio; quicquid concretum et pellucidum est, ut glacies Etymolog. M. 541. 56.) *crystallus*, gemmae genus. Bis in N. T. Apoc. IV, 6. XXII, 1. (Diod. Sic. II, 52.) cf. *Winer* bibl. Realw. p. 177.

Κρυφαῖος, *αία*, *αῖον*, (a *κρύπτω*) *abditus*, *occultus*. Ita Codd. Matth. VI, 18. LXX pro מִסְתָּר Jer. XXIII, 24. (Xen. Hier. X, 6.)

Κρυφῆ. (a *κρύπτω*) *occulte*, *clam*. Extat tantum Eph. V, 9. LXX pro בַּסֵּתֶר Deut. XXVIII, 57. (Xen. Symp. V, 8.)

Κτάομαι, *ῶμαι*, f. *ήσομαι*, *acquiro vel comparo mihi aliquid*; perfect. *κέκτημαι*, *habeo*, *possideo*, sq. accus. Matth. X, 9. Luc. XVIII, 12. Act. VIII, 20. 1 Thess. IV, 4. *κτᾶσθαι τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος* *vas* i. e. ex iudaica dicendi ratione: *uxorem sibi parare*, ut nos: *sich eine Frau anschaffen*, pro: *uxorem ducere* v. *Koppe* ad h. l. Luc. XXI, 19. *ἐν τῇ* — *ὑμῶν* i. e. *ἐν τῷ ὑπομένειν ὑμᾶς κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν* *constanter ferendo mala ut paretis vobis salutem operam date*, vel, si praefertur lectio *κτήσεσθε* [cf. *Griesb.* ad h. l. edit. *Schulz*], *constanter mala ferendo salutem vobis parabitis*. Alii *κτάομαι* h. l. explicant: *conservo mihi* (Aelian. V. H. V, 9. Herodian. V, 1. 14. Xen. Mem. I, 6. 3.) — sq. acc. et genit. pretii Act. XXII, 28. cf. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 378. *Buttm.* §. 119, 6. 3. *Matthiae* §. 364. p. 678. *Winer* p. 80.— sq. acc. rei et *ἐκ* c. genit. pretii Act. I, 18. *ἐκτήσατο* [*emendi agri auctor extitit*] — *ἀδικίας*. Cf. supra sub *ἐκ* p. 462 sq.— Saepius non legitur in N. T.

Κτῆμα, *τος*. *τό*, (a *κτάομαι*) *possessio*, *opes* a) universe Matth. XIX, 22. et Marc. X, 22. (Lucian. Dial. Deorr. XXVI, 4. Xen. Mem. III, 11. 5.) — b) de agris et bonis immobilibus Act. II, 45. V, 1. Ita LXX pro כֶּרֶם Prov. XXXI, 16. שְׂדֵה Prov. XXIII, 10. (Siracid. XXVIII, 24. Herodian. VII, 12. 15. II, 6. 5.)

Κτῆνος, *εος*, *ους*, *τό*, (= *κτέανος*, *κτῆμα*, possessio, Besitzthum, maxime: pecudes Polyb. XII, 4. 14. Xen. Anab. III, 1. 19.) *iumentum* Luc. X, 34. Act. XXIII, 24. 1 Cor. XV, 39. quo loco cum sequantur *ἰχθύες*, *πτηνά*, explicari potest *quadrupedia*. Apoc. XVIII. 13. LXX ita pro בְּעִיר Num. XX, 4. 8. 11. (Diod. Sic. II, 4. Herodian. IV, 15. 13.)

Κτήτωρ, ορος, ὁ, (a κτάομαι) *possessor, dominus.* Legitur tantum Act. IV, 34. ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων — ὑπῆρχον. (Diod. Sic. T. X. p. 102. ed. *Bipont.*)

Κτίζω, f. ίσω, 1) *condo*, (i. e. bewohnbar machen, de urbium conditoribus Hom. Iliad. XX, 216. Diod. Sic. I, 12. Herodian. IV, 8. 16.) de mundi creatione Marc. XIII, 19. Rom. I, 25. 1 Cor. XI, 9. Eph. III, 9. Col. I, 16. III, 10. 1 Tim. IV, 3. Apoc. IV, 11. X, 6. LXX pro בָּרָא Deut. IV, 32. — 2) *efficio* i. q. ποιέω Eph. II, 15. ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον. Cf. ad h. l. supra sub ἐν, p. 430 fin. — *efformandi* sensu Eph. II, 10. κτισθέντες ἐν χριστῷ ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς i. e. *ut recte facienti operam darent* cf. ἐπι p. 586. — Eph. IV, 24. Saepius non extat in N. T.

Κτίσις, εως, ἡ, 1) *creatio* Rom. I, 20. ἀπὸ κτίσεως κόσμου. — 2) metonym. *res creatae* a) universe Marc. X, 6. et 2 Petr. III, 4. ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. Marc. XIII, 9. Rom. I, 25. VIII, 39. Col. I, 15. Hebr. IV, 13. Apoc. III, 14. — Hebr. IX, 11 σκηνὴ οὐ ταύτης τῆς κτίσεως *tabernaculum, non pertinens ad res creatas, quas nunc videmus.* (Judith. IX, 13.) — b) de hominibus Marc. XVI, 15. κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Rom. VIII, 19 — 22. — Gal. VI, 15. ἀνθρωπίνη κτίσις pro: ἄνθρωπος. Col. I, 23. — 2 Cor. V, 17. καινὴ κτίσις i. e. *homo aliter, rectius, melius sentiens et agens atque antea* 1 Petr. II, 13. q. l. alii: institutum.

Κτίσμα, τος, τό, (a κτίζω, condo; conditum) *creatura*. Quater in N. T. 1 Tim. IV, 4. Apoc. V, 13. VIII, 9. — (Sapient. IX, 2. XIII, 5.) metaph. Jac. I, 18. ἀπαρχὴ τῶν αὐτοῦ κτισμάτων i. e. *primi ex iis, quos suos fecit ope religionis christianae.*

Κτιστής, οῦ, ὁ, (a κτίζω condo; conditor, ut urbis Diod. Sic. XI, 56.) *creator.* Semel in N. T. 1 Petr. I, 9. (Judith. IX, 13. 2 Macc. I, 24.)

Κυβεία, ας, ἡ, (a κυβεύω, aleam iacio, würfeln; alea Xen. Mem. I, 3. 2.) metaph. *inconstantia, quae ambiguos reddit alios.* Extat tantum Eph. IV, 14. ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων. Cf. *Morus* Opusc. Vol. II. p. 224. sqq. Alii: *fraudulentia.* Ita κυβεύω Arrian. diss. epict. II, 19. III, 21.

Κυβέρνησις, εως, ἡ, *gubernatio.* Legitur tantum 1 Cor. XII, 28. (Plut. T. VIII. p. 45. ed. *Hutten.*)

Κυβερνήτης, ου, ὁ, *gubernator navis*, qui ad clavum sedet et cursum navis dirigit. Bis in N. T. Act. XXVII, 11. Apoc. XVIII, 17. LXX pro חֹבֵל Ezech. XXVII, 8. (Polyb. I, 37. 4. Xen. Mem. I, 7. 8.)

Κύκλοθεν, *in circuitu, circumcirca.* Quater in N. T. Apoc. IV, 3. 4. 8. V, 11. LXX pro סָבִיב 1 Regg. III, 1. מִסָּבִיב Jos. XXI, 44. (Lysias. 233, 14.) de *κύκλοθεν* et *κύκλωθεν* cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 8. 9.

Κυκλόω, *ῶ*, f. *ώσω*, (a *κύκλος*, circulus) *cingo, circumdo* a) universe, sq. acc. Joh. X, 24. Act. XIV, 20. — b) de obsidentibus Luc. XXI, 20. Hebr. XI, 30. Apoc. XX, 9. (Diod. Sic. XVIII, 59. Polyb. I, 17. 13.)

Κύκλῳ, (dat. subst. *κύκλος*, circulus) *in circuitu, circumcirca* Marc. III, 34. VI, 6. 36. Luc. IX, 12. Rom. XV, 19. — sq. genit. Apoc. IV, 6. V, 11. VII, 11. (LXX Gen. XXXV, 5. Polyb. VIII, 83. 4. Herodian. I, 15. 5. Xen. Cyr. V, 5. 5.)

Κυλίω, f. *ίσω*, (forma serior verbi *κυλίνδω*) *volvo*, med. *me volvo.* Semel in N. T. Marc. IX, 10. *ἐκυλίετο ἀφρίζων.* (Diod. Sic. I, 87. Polyb. XXVI, 10. 16.)

Κύλισμα, *τος*, *τό*, (propr. volutatum, a *κυλίω*) *volutabrum* i. q. *κυλίστρα.* Semel in N. T. 2 Petr. II, 22.

Κυλλός, *οῦ*, *ὁ*, *ἡ*, —*όν*, *τό*, — vel *κυλλός*, *ή*, *όν*, *mutilus vel pede vel manu.* Quater in N. T. Matth. XV, 30. 31. XVIII, 8. Marc. IX, 43. (Antholog. gr. in epigr. Lucillii T. III. p. 31. ed. *Jacobs.*)

Κῦμα, *τος*, *τό*, (a *κύω* moveo) *fluctus maris.* Matth. VIII, 24. XIV, 24. Marc. IV, 37. Act. XXVII, 41. Jud. v. 13. LXX pro גַּלִּים Job. XXXVIII, 11. (Diod. Sic. III, 15. Polyb. X, 10. 3.)

Κύμβαλον, *ου*, *τό*, (a *κύμβος*) *cymbalum*, i. e. pelvis concava aenea, quae pulsata sonum edit. Extat tantum 1 Cor. XIII, 1. (Jos. Arch. VII, 12. 4. Herodian. III, 5. 18. Xen. de re eq. I, 3.)

Κύμινον, *ου*, *τό*, *cuminum sativum*, quo aromatico et vehementer olente veteres utebantur ad cibos condiendos. Legitur tantum Matth. XXIII, 23. (Theophr. Char. XVIII, 3. Dioscorid. III, 68.)

Κυνάριον, *ίου*, *τό*, (demin. a *κύων*) *catulus.* Quater in N. T. Matth. XV, 26. 27. Marc. VII, 27. 28. (Theophr. Char. XXI, 3. Xen. Cyr. VIII, 4. 20. Plato Euthydem. p. 298.) De Phrynichi in huius vocabuli pretio iudicando inconstantia cf. *Lobeck* ad Phryn. p. 180)

Κύπριος, *ου*, *ὁ*, *Cyprius, e Cypro oriundus* Act. IV, 36. XI, 20. XXI, 6.

Κύπρος, *ου*, *ἡ*, *Cyprus*, insula maris mediterranei inter Ciliciam et Syriam sita, fertilitate insignis et abundans vino,

Κυρηναῖος, *ου*, *ὁ*, *Cyrenaeus*, *Cyren*
XXVII, 32. Marc. XV, 21. Luc. XXIII, 26. Act.
XIII, 1.

Κυρήνη, *ης*, *ἡ*, *Cyrene*, hodie *Curin*, ur
byae Cyrenaicae vel Pentapolitanae, multos h
pari iuris et libertatis conditione utentes atque i
XXVII, 32. Act. II, 10.

Κυρήνιος, *ίου*, *ὁ*, *Quirinus*, plene: *Pu*
Quirinus, senator romanus, qui, consul factus c
Rabilio, decem annos ante Christum natum i. e
Romam conditam et quinquagesimo imperii A
Syriae factus est et anno duodecimo post Ch
egit Act. V, 37. commemoratum. *Ἀπογραφὴν* v
eidem adscriptam quod attinet, alii hunc Lucae
margine scriptum, post temere in textum relat
ria lapsum esse Lucam existimant. Cf. *Kuinoe*
N. T. T. II. p. 302 — 304. et *Winer* bibl.
p. 558 — 560.

Κυρία, *ας*, *ἡ*, *Cyria*, vel nomen propriu
quam perscripta est Johannis epistola secunda
tio honorifica matronae, cum *αἱ γυναῖκες κυρ*
ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν cf. Epictet. Enchir
Joh. XII, 21.

Κυριακός, *ή*, *όν*, *ad dominum pert*
quae ad Jesum dominum pertinent, legitur
Apoc. I, 10.

Κυριεύω, f. *εύσω*, *dominus sum alicuiu*

= *possessor*, *Eigenthumsherr*, *Besitzer*. Ita legitur a) c. articulo, sq. genit. rei, ut τοῦ ἀμπελῶνος Matth. XX, 8. XXI, 40. τοῦ θερισμοῦ, trop. de Deo Matth. IX, 38. Luc. X, 2. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 356. — τῆς οἰκίας = *herus* Marc. XIII, 35. — Luc. XXI, 33. — sq. gen. pers., ut δούλου, παιδίσκης Matth. X, 24. Act. XVI, 16. 19. (Diod. Sic. IV, 63. absol. Xen. Symp. VI, 1.) — loco genit. additur ἴδιος Rom. XIV, 4. — absol. Luc. XVI, 8. Eph. VI, 5. 9. Col. IV, 1. — b) absque artic., sq. genit. rei, ut πάντων Gal. IV, 1. — abs. Matth. VI, 24.

B) de personis quibuscunque, auctoritate, dignitate, imperio conspicuis = *Herr*, *Gebieter*, [sq. gen. pers. Plut. apophth. Mor. II. p. 13.] AA) universe a) ut de marito, absque artic, 1 Petr. III, 6. — b) de principe, aa) ut de imperatore rom., c. artic. Act. XXV, 26. — bb) universe 1 Cor. VIII, 5. — c) de *Jesu* aa) quatenus doctor et praeceptor discipulos suos auctoritate et dignitate praestaret. Amant autem scriptores sacri, historiam Jesu exponentes, magis a ratione, quae Jesum inter et semet ipsos intercederet, atque a dignitate, qua praestaret, quam a nomine eius proprie appellare eum. Cf. *Lücke* I. p. 632. — Legitur in his locis ὁ κύριος c. artic. = *der Herr*, *der Meister* et α) nude ponitur, ut Matth. XXI, 3. Marc. XI, 3. et Luc. XIX, 34. ubi ὁ κύριος = *dominus* vel *magister*, *quem sequi nos nostis* = ὁ κύριος ἡμῶν. Matth. XXVIII, 6. ὁ κύριος = *quem dominum*, *magistrum veneramini* Luc. VII, 13. X, 1. XI, 39. XVII, 5. 6. XXIV, 34. Joh. IV, 1. VII, 23. XI. 2. XX, 2. 18. 20. 25. XXI, 7 bis. v. 12. Act. V, 14. ὁ δὲ κύριος IX, 5. XXII, 10. — v. 35. 1 Cor. IX, 5. Hebr. II, 3. al. — additur gen. pers., ut μου Joh. XX, 13. — v. 28. quo loco nominativi forma pro vocativo. Cf. *Buttm.* §. 31, 5. not. 4. gram. max. I. §. 33, 6. p. 138. *Matthiae* §. 312. p. 614. *Markland* ad Eurip. Iphig. A. v. 446. Greg. Corinth. p. 116 ed. *Schäfer*. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 319. *Winer* p. 75. — iungitur c. ὁ διδάσκαλος Joh. XIII, 13. 14. — additur per appos. ἰησοῦς Act. I, 21. IV, 33. XX, 35. 1 Cor. XI, 23. — Act. IX, 17. ὁ — με, additur per epexegesin ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι. Al. Cf. de ὁ κύριος ἰησοῦς *Gersdorf* Sprachcharact. d. N. T. V. I. p. 292. sqq. — — bb) quatenus ob opus, ex voluntate patris peractum, omnium, summorum, infimorum, vivorum, mortuorum, hominum, angelorum, imo totius universitatis [πάντων Act. X, 36.] dominus, vel, si iudaicam respexeris dicendi rationem, Messias a Deo constitutus est. Legitur in his locis α) ὁ κύριος c. artic., et nunc nude ponitur, ut Matth. XVI, 19. 20. Act. VIII, 25. IX, 1. XIII, 48. 49. XIX, 10. XX, 35. — ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμα i. e. *Spiritus dicdator est* 2 Cor. III, 17. — XIII, 10. Eph. V, 10. VI, 18. Col. III, 23. 2 Thess. III, 1. 5. 2 Tim. IV, 14. Hebr. XII, 14. Jac.

V, 7. 8. 14. 2 Petr III, 8. Alii de Deo h. l. dici ὁ κύριος existimant. — additur genit. pers., ut ἡ μήτηρ τοῦ κ. μου i. e. *mater eius, quem Messiam futurum hincque dominum mihi venerandum esse scio* Luc. I, 43. εἶπε — τῷ κ. μου Matth. XXII, 44. Marc. XII, 36. Luc. XX, 46. — Eph. VI, 9. 1 Tim. I, 14. 2 Tim. I, 8. Hebr. VII, 14. 2 Petr. III, 15. Apoc. XI, 8. al. — ὁ κ. τῆς εἰρήνης = *dominus concordiae dator et auctor* 2 Thess. III, 16. — nunc additur per appos. ἰησοῦς χριστός Act. XVI, 31. 1 Cor. XVI, 22. 23. 2 Cor. I, 2. XIII, 13. 2 Thess. I, 9. 2 Tim. IV, 22. Apoc. XXII, 21 et ordine inverso Col. II, 6. — ὁ κύριος ἡμῶν ἰ. χ. 1 Cor. I, 2. 2 Cor. I, 3. Gal. VI, 18. Eph. I, 3. VI, 24. 1 Thess. I, 3. III, 11. 13. V, 28. 2 Thess. I, 8. 12. II, 1. 14. 16. III, 12. 18. 1 Tim. VI, 3. 14. Philem. v. 25. Phil. IV, 23. Col. I, 3. 2. Cf. *Gersdorf* l. l. p. 288. — etiam χριστὸς ἰησοῦς ὁ κύριος ἡμῶν Eph. III, 11. 1 Tim. I, 2. 2 Tim. I, 2. 2 Petr. I, 2. al. cf. *Gersdorf* l. p. 291. — additur per appos. ἰησοῦς 2 Thess. I, 7. vel ὁ κ. ἡμῶν ἰησοῦς Hebr. XIII, 20. — — β) κύριος absque artic., et nunc unde ponitur, ut Luc. I, 76. 2 Cor. III, 16. 17. Col. IV, 1. 2 Tim. I, 18. 2 Petr. III, 8. 10. al. — Hinc formula: ἐν κυρίῳ i. e. vel ὢν ἐν τῇ χειρὶ τοῦ κυρίου = *unter dem Einflusse des Herrn* Eph. II, 21. cf. ἐν p. 52.. vel *opera domini, per dominum.* Ita post ἀνοίγεται μοι θύρα 2 Cor. II, 12. ἐνδυναμοῦμαι Eph. VI, 10. [Alii h. l. = *normam domini, ut decet cultorem dom.*] καλοῦμαι 1 Cor. VII, 22. ὀνίνημι Philem. v. 20. παραλαμβάνειν Col. IV, 17. πεπεισμαι Rom. XIV, 14. πέποιθα Gal. V, 10. Phil. II, 24. 2 Thess. III, 4. ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν κ. 1 Cor. XV, 58. φῶς εἰμι Eph. V, 8. Cf. ἐν p. 523. — vel *in opere domini administrando, in negotiis dom. peragendis*, ita post διάκονος Eph. VI, 21. Col. IV, 7. coll. 1 Thess. III, 2. ἐκλεκτ. Rom. XVI, 13. κοπιᾶν Rom. XVI, 8. 12. πιστὸς 1 Cor. IV, 17. προΐστασθαι 1 Thess. V, 12. Cf. ἐν p. 525. — vel *ad normam domini* i. e. *ut decet cultorem domini*, ita post ἀσπάζεσθαι Rom. XVI, 22. 1 Cor. XVI, 19. γαμηθῆναι VII, 39. προσδέχεσθαι Rom. XVI, 2. Phil. II, 29. ὑπακούειν Eph. VI, 1. ὑποτάσσεσθαι Col. III, 18. Cf. ἐν p. 526 sq. — vel *auctoritate domini, mandatis domini instructus, in aufhabender Vollmacht des Herrn*, ita post μαρτύρεσθαι Eph. IV, 17. παρακαλεῖν v. 1. 1 Thess. IV, 1. Cf. ἐν p. 529. — vel: *in Verbindung mit dem Herrn, coniunctus cum domino*, ita post εἶναι plene Rom. XVI, 11. minus plene i. e. abeat ὤν cogitatione addendum 1 Cor. IX, 1. 2. XI, 11. στήκειν Phil. IV, 1. 1 Thess. III, 8. Cf. ἐν p. 534. — vel *propter dominum, de domino, in domino, wegen des Herrn, über den Herrn, auf den Herrn* ita post ἐλπίζειν Phil. II, 19. καυχᾶσθαι 1 Cor. I, 31. 2 Cor. X, 17. πεποιθέναι Phil. I, 14. χαίρειν Phil. III, 1. IV, 4. 10.

ἀγαπητός Philem. v. 16. Cf. ἐν p. 533 sq. — vel = ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου [Matth. XXI, 42. 1 Macc. I, 12. LXX Ps. CXVIII, 2.] = *domino iudice*, ita post εὐάρεστον Col. III, 20. Cf. ἐν p. 515. — — additur genit., ut κύριος πνεύματος i. e. *dominus Spiritus divini dator* 2 Cor. III, 18. — nunc per appositionem additur vel χριστός = *Messias* Luc. II, 11. —, vel ἰησοῦς χριστός 1 Cor. I, 3. VIII, 6. 2 Cor. I, 2. Eph. I, 2. VI, 23. Phil. I, 2. 1 Thess. I, 1 bis. v. 2. 12. Tit. I, 4. Philem. v. 3. al. Cf. *Gersdorf* l. l. p. 292. — vel ἰησοῦς Apoc. XXII, 20. — κύριος ἡμῶν ἰησ. χρ. Gal. I, 3. — — d) de *Deo*. Legitur in talibus aa) ὁ κύριος c. art., ut Matth. I, 22. II, 15. V, 33. — εἶπεν ὁ κύριος XXII, 44. Marc. XII, 36. Luc. XX, 42. — Marc. V, 19. Luc. I, 6. 28. Act. VII, 33. 1 Cor. X, 26. Hebr. VIII, 2. Jac. IV, 15. V, 15. 2 Petr. III, 8? al. — bb) κύριος absque artic., absol. Matth. XXVII, 10. Marc. XIII, 20. Luc. I, 15. 58. 76? II, 9 bis. Act. VII, 49. Rom. IV, 8. IX, 28. 2 Tim. I, 16. Hebr. VII, 21. XII, 6. 1 Petr. I, 25. — sq. genit. rei, ut τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς Matth. XI, 25. Luc. X, 21. Act. XVII, 24. — sq. genit. pers. 1 Tim. VI, 15.— additur ὁ θεός c. genit. pers., ut σου = *imperans tibi Deus* Matth. IV, 7. 10. XXII, 37. Marc. XII, 29. 30. Luc. I, 16. — Ita LXX Ps. LXXXIV, 8. (Judith. VIII, 14. 16.) — κύριος ὁ παντοκράτωρ Apoc. IV, 8. κύριος σαβαώθ Rom. IX, 29.

BB) κύριος ad praedicatum pertinet et legitur absque artic., a) universe, sq. gen. rei, qua *potior* est aliquis vel quae ab imperio et nutu alicuius pendet Matth. XII, 8. Marc. II, 28. Luc. VI, 5. Cf. *Fritzsche* IV Evv. I. p. 424. (Plutarch. apophth. Mor. II. p. 13. ed. *Tauchn.* Dem. 36, 27. 37, 1. Xen. Cyr. VIII, 5. 22.) — b) de Deo, qui unus in omnes imperium exercet, ut κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κύριος εἷς ἐστι Marc. XII, 29.— c) de Jesu, ut κύριον — ἰησοῦν i. e. *huncce Jesum constituit Deus dominum et quidem Messiam* Act. II, 36. — X, 36. ἐὰν — ἰησοῦν = ἐὰν ὁμολογήσῃς, ἰησοῦν εἶναι κύριον Rom. X, 9. v. 12. ὅτι — χριστός = ὅτι ἰησοῦς χριστός ἐστι κύριος Phil. II, 11.

CC) ponitur κύριος in blanda vel honorifica compellatione, ut patris Matth. XXI, 30. heri XIII, 27. magistri VIII, 25. Joh. XI, 12. XXI, 15. 16. 17. 21. 22. duplicatur κύριε Matth. VII, 21. 22. viri auctoritate et dignitate praecellentis, ut Jesu Matth. VIII, 2. 6. XV, 27. Marc. VII, 28. Luc. V, 12. Joh. IV, 11. 15. 19. Act. XXII, 10. procuratoris rom. Matth. XXVII, 63. ex urbanitate vitae communis [Senec. epist. 3. obvios, si nomen non succurrit, dominos appellamus] Joh. XII, 21. XX, 15. Act. IX, 5. XVI, 30. XXII, 8. (Polyb. VII, 9. 5.)

Κυριότης, ητος, ἡ, *principatus*, *dignitas*, abstracto posito pro concreto: *principes, dignitate conspicui* Eph. I, 21. Col. I, 16. 2 Petr. II, 10.

Κυρόω, ῶ, f. *ώσω*, 1) *ratum facio, sancio*, sq. ut *διαθήκην* Gal. III, 15. (Aelian. V. H. II, 9. Polyb. I, Thuc. VIII, 69.) — 2) *comprobo alicui aliquid* 2 Cor. *κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην*.

Κύων, *κυνός*, ὁ, ἡ, *canis* a) propr. Luc. XVI 2 Petr. II, 22. (Aelian. Hist. an. VIII, 9. Polyb. I, 37. 4. Mem. II, 7. 13.) hebr. כֶּלֶב. Canum vero ferorum et pastc rum cum tanta esset apud Orientales ferocia, ut vel ho adorirentur [Luc. XVI, 21.] et cum iidem devorando ea, evomuerant, immunditiei notam sibi contraxerint, factu ut — b) metaphorice *κύων* diceretur *α*) *homo impudens* III, 2. (Hom. Iliad. I, 225.) — *β*) *profanus* Matth. VII, *δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί*. — *γ*) *cynaedus, scortum virile* XXII, 15. Ita כֶּלֶב. Deut. XXII, 18.

Κῶλον, ου, τό, *artus corporis* [propr. Eurip. P 1201 vel 1192. Apollod. Bibl. III, 5.] metonym. *corpus* III, 17. *ὧν τὰ κῶλα ἔπεσον ἐν τῇ ἐρήμῳ*. Ita LXX pro בֶּגֶר. Num. XIV, 19.

Κωλύω, f. *ύσω*, *impedio, prohibeo, hindern, abh wehren*, a) sq. acc. obiecti et gen. rei, ut *ἐκώλυσεν αὐτοὺς βουλήματος* Act. XXVII, 43. *τὸ ὕδωρ κωλῦσαι — τοῦ μὴ πτισθῆναι τούτους* X, 47. (Polyb. II, 52. 8 et 9. Xen. An 6. 2. Ages. II, 2.) cf. *Matthiae* §. 353, 3. p. 665. *B* §. 119, 4. 1. *Fischer* ad Well. Vol. III. P. I. p. 373. *N* p. 135. — b) accusat. personae sequitur res per infinit. e tiata, pass. *κωλύομαι* sq. infinit. aa) plene Matth. XIX, 1 *κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με*. Act. VIII, 36. XVI, 6. X 23. 1 Thess. II, 16. Hebr. VII, 23. (Herodian. I, 2. 5. II, Xen. Mem. IV, 5. 4. Cyr. VI, 2. 18.) — bb) minus plene *α*) abest accus. pers. facile e contextu cognoscendus et ponitur infinit. Luc. XXIII, 2. 1 Tim. IV, 3. (Xen. Mem. 26.) — *β*) abest infinit. facile cogitatione addendus et legitur accus. pers. Marc. IX, 38. 39. X, 14. Luc. IX, 49 52. XVIII, 16. Act. XI, 17. de quo loco vid. *Winer* p. 19 Rom. I, 13. 3 Joh. v. 10. (Xen. H. G. VII, 5. 26.) — *γ*) et infinit. et acc. pers. Luc. IX, 50. (Xen. Anab. IV, 2. 2 Luc. VI, 29. *ἀπὸ τοῦ — κωλύσῃς*, e confus. duarr. locutt. *ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον μὴ στραφῇς καὶ μὴ κ σῃς αὐτὸν αἴρειν σου καὶ τὸν χιτῶνα* = *auferentem a pallium neque tunicam abs te auferre prohibe*, brevius: *ferenti pallium ne tunicam denega*. — — c) sq. duplici et pers. et rei [plene Sophocl. Philoct. v. 1225 vel 1241 *σε κωλύσει τὸ δρᾶν*] minus plene i. e. abest acc. pers. 1 XIV, 39. *τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε*. Cf. de *κω τινά τι Matthiae* §. 421, not. 1. p. 772 sq. — d) sq. a rei, sensu *cohibendi* [vel *castigandi* = *κολάζω*. Ita

gnom. p. 171 ed. *Schäfer.*] 2 Petr. II, 16. (Herodian. III, 1. 13. VI, 2. 8. Xen. Anab. IV, 2. 24.) Cf. *Matthiae* l. l. — Saepius non extat in N. T.

Κώμη, ης, ἡ, (a κεῖμαι, κοιμάω, κοίτη, gemeinsamer Schlafort, in den die Bewohner gegen Schlafenszeit aus den Feldern zusammen kamen, *Passow* I. p. 923.) 1) *vicus* a) proprie Matth. IX, 35. X, 11. XIV, 15. XXI, 2. Marc. VI, 36. 56. VIII, 23. 26. 27. XI, 2. Luc. V, 17. VIII, 1. IX, 6. 12. 52. 56. X, 38. XIII, 22. XVII, 12. XIX, 30. XXIV, 13. 28. — Joh. VII, 42. ad quem locum bene tenendum est, Bethlehemum ante Rehabeami tempora vicum fuisse, muro vero ab hoc rege [2 Chron. XI, 6.] circumdatum esse Joh. XI, 1. 30. (Polyb. II, 17. 9. Herodian. III, 6. 19. Xen. Cyr. III, 3. 28.) — b) metonym. *incolae vicorum* Act. VIII, 25. — 2) *oppidum* Marc. VIII, 23. 26. coll. v. 22. Saepius non legitur in N. T.

Κωμόπολις, εως, ἡ, *oppidum rusticanum, ein Flecken,* vicus amplitudine sua et incolarum multitudine urbi similis. Extat tantum Marc. I, 38. (Strabo XIII. p. 887. B. τὸ Ἴλιον, ὃ νῦν ἐστι, κωμόπολίς τις ἦν.)

Κῶμος, ου, ὁ, *comissatio* (fröhliches Gelag, festlicher Schmauss Hom. in Mercur. 481. Theogn. v. 807. pompa solemnis Bacchi in honorem per vicos [κώμας] duci solita et cum hymnis, ludis et iocis coniuncta, tum obambulatio iuvenum ebriorum nocturna, qui coronis ornati cum armis, facibus et instrumentis musicis post coenam convenirent ad amicorum et amicarum fores ibique cantarent, saltarent, quin etiam fores effringerent cf. *Passow* I. p. 924. *Ilgen* in disquis. de scol. poes. p. CXCVII. sq. *Thiersch* Einleitung zu Pindars Werk. p. 114.) nos: *Nachtschwärmen.* Ter in N. T. Rom. XIII, 13. Gal. V, 21. 1 Petr. IV, 3. (Diod. Sic. XVII, 72. Polyb. X, 26. 2. Aelian. V. H. XIII, 1. Xen. Cyr. VII, 5. 25.)

Κώνωψ, ωπος, ὁ, ἡ, *culex.* Semel in N. T. Matth. XXIII, 24. ubi de culice vinario agitur, qui in vino acescente natus eodem alitur et Judaeis Jesu aequalibus בַּקָא dicebatur.

Κῶς, gen. κῶ, ἡ, *Cos, Cous,* insula parva maris aegaei e regione urbium Gnidi et Halicarnassi sita, vino et frumento abundans. Act. XXI, 1. εἰς τὴν κῶ. De quo acc. ut de τὴν κῶν cf. *Matthiae* §. 70, not. 2. p. 153. *Buttm.* §. 33, not. 2. gram. max. Vol. I. §. 37, 2. p. 157. *Winer* p. 33. (Jos. Ant. XIV, 7. 2. 1 Macc. XV, 23.)

Κωσάμ, ὁ, *Cosam,* hebr. קֹסָם, nom. propr. viri hebr. Luc. III, 28.

Κωφός, ή, όν, (a κόπτω, tundo; tusus — obtusus, stumpf Hom. Iliad. XI, 390.) 1) *tusus linguam, gelähmt an*

der Zunge i. e. *mutus*, *stumm* a) propr. Matth. IX, 3
XII, 22. XV, 30. 31. Luc. I, 22. XI, 14. — LXX pro
Hab. II, 18. (Herodot. I, 34. Xen. Cyr. VII, 2. 20.) — b
tonym. *loquelae deficientis auctor*, *mutum reddens* Lu
14. αὐτὸ sc. τὸ δαιμόνιον, ἦν κωφόν. — 2) *tusus au*
stumpf am Gehör i. e. *surdus*, *taub* a) propr. Matth.
Marc. VII, 32. 37. Luc. VII, 22. — LXX pro חֵרֵשׁ Exo
11. (Artemid. I, 76. Xen. Cyr. III, 1. 19.) — b) met
surditatis auctor Marc. IX, 25. τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον κα
φόν. Cf. supra sub ἄλαλος adnotata.

